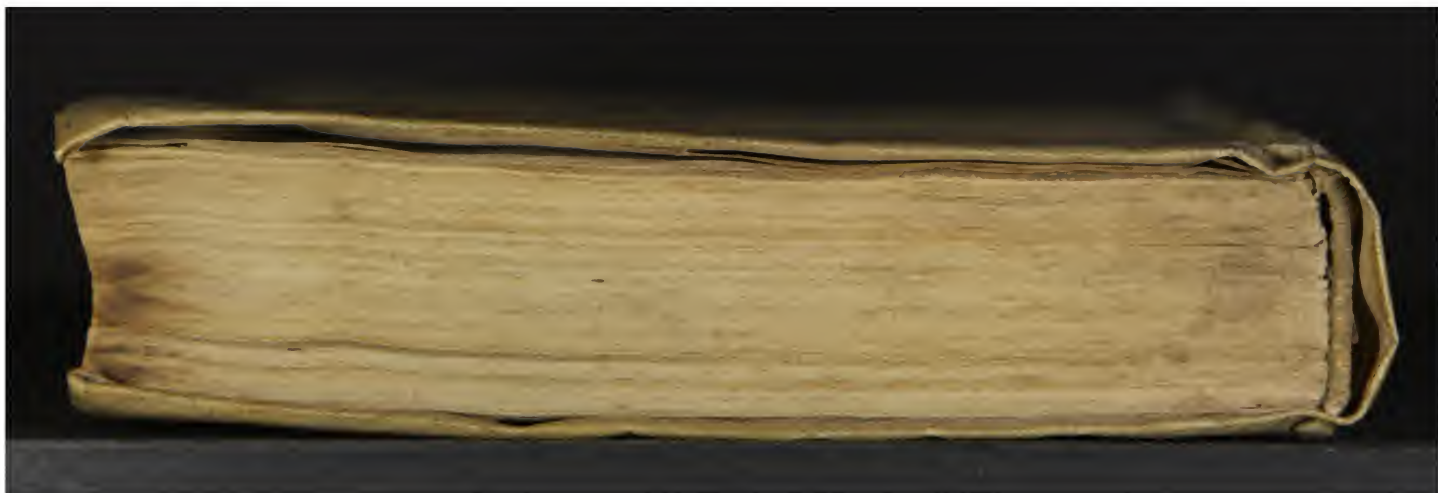

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. E.6.20

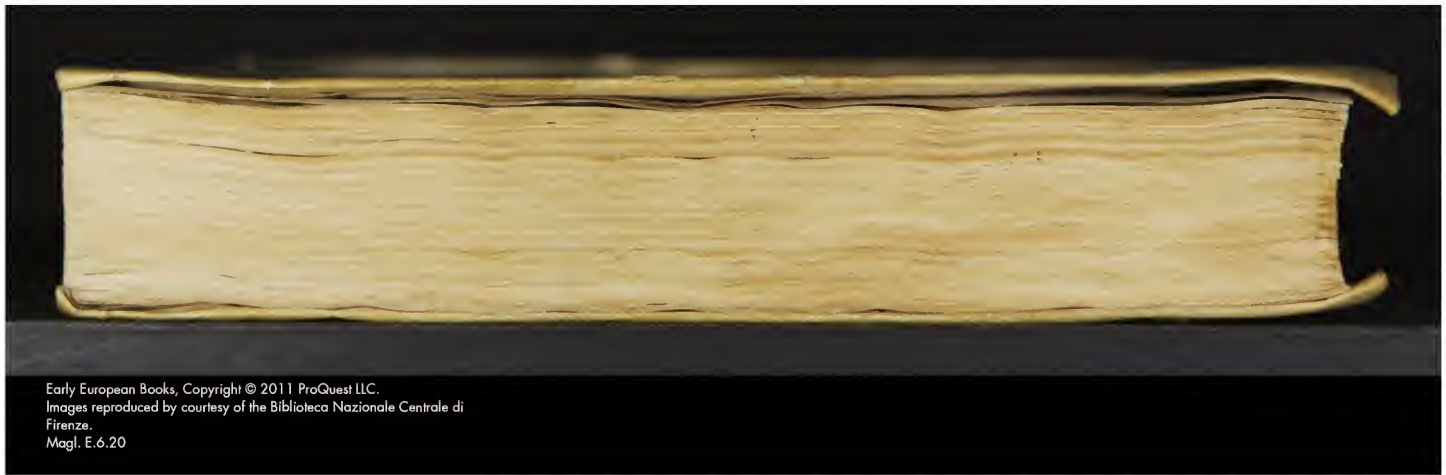

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. E.6.20

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. E.6.20

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. E.6.20

INCUNABULI
E
6
20
Biblioteca Nazionale
Centrale - Firenze

D
VIII
37

Anza 1381/1.

De aduentu.

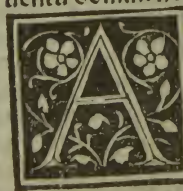
Reuerendissimi fratris Jacobi de vora-
gine genuensis archiepi: ordinis predicatorum: sanctorum ac festorum per totum annum
Liber incipit.

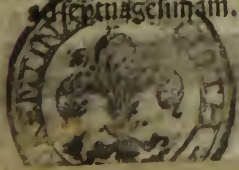
Vener-
sum tempus
presens vi-
te decur-
sus i quat-
tuor distin-
guitur. scz
tempus de-
uiationis:
renouatio-
nis siue re-
uocatiois:
reconcilia-

tionis: et peregrinationis. Tempus deuia-
tionis fuit ab Adam postquam scz a deo deuiauit:
et durauit vsqz ad Moysen. Et illud tempus
representat ecclesia a septuagesima vsqz ad
pascha. Unde et tunc legitur liber genesis: in
quo ponitur deuatio primorum parentum. Tem-
pus renouationis siue reuocationis incepit
a Moysen: et durauit vsqz ad natiuitatem do-
mini nostri Iesu christi: in quo homines per pro-
phetam ad fidei reuocati sunt et renouati. Et
illud tempus representat ecclesia ab aduentu do-
mini vsqz ad natiuitatem christi. Vnde tunc
legitur Isai. ubi de hac renouatione aperte
agitur. Tempus reconciliationis est illud in
quo per Christum reconciliati sumus. et illud
tempus representat ecclesia a pascha vsqz ad
pentecosten. Vnde tunc legitur apo. ubi ple-
ne agitur de mysterio reconciliationis. Tem-
pus peregrinationis est tempus presentis vi-
te: in quo peregrini et in pugna semper sumus
Et istud tempus representat ecclesia ab octa-
ua pentecostes vsqz ad aduentum. vii et tunc
leguntur libri regum et libri machabeorum: in
quibus de multiplici pugna agitur. per quam
spiritualis pugna significat: Tempus autem
id quod est a natiuitate domini: vsqz ad septuagesi-
mam partim continetur sub tempore reconci-
liationis. quod est tempus leticie. scilicet a natiuitate
vsqz ad octauam Epiphanie: partim sub tempore
peregrinationis. scilicet ab octaua epiphanie vsqz
ad septuagesimam. Et potest hic accipi qua-

druplex temporum variatio. Primo penes
quatuor temporum distinctiones: ut hinc
referatur ad primum. ver ad secundum: estas ad
tertium: autumnus ad quartum. Et ratio aplita
propriationis satis patet. Secundo penes quat-
tuor dici partes: ut notat referatur ad primum
mane ad secundum: meridies ad tertium: ve-
sper ad quartum. Licet autem prius fuerit de
uiatio et renouatio: tamen ecclesia potius incipit
omnia sua officia in tempore renouationis
deuotionis. id est in aduentu potius quam septuagesi-
ma: et hoc duplici ratione. Primo ne vide-
atur incipere ab errore: tenet enim rem et non se-
quitur ordinem temporis: sicut euangeliste se-
pius faciunt. Secundo quoniam per aduentum christi
omnia renouata sunt: propter quod tempus
id dicitur tempus renouationis. Apo. 3. Et
ce noua facio omnia. Congruenter igitur in hoc te-
pore renouationis ecclesia omnia officia reno-
uat. Ut igitur ordo temporis ab ecclesia di-
stinctus seruetur: primo agemus de festiuita-
tibus que occurrunt infra tempus renouatio-
nis: quod tempus ecclesia representat ab adue-
ntu vsqz ad natiuitatem domini. Secundo de
illis: que occurrunt infra tempus quod partim
continetur sub tempore reconciliationis: par-
tim sub tempore peregrinationis: quod tempus
representat ecclesia a Natiuitate vsqz ad se-
ptuagesimam. Tercio de illis que occurrunt
infra tempus deuotionis: quod tempus repre-
sentat ecclesia a Septuagesima vsqz ad pa-
scha. Quarto de illis que occurrunt infra tem-
pus reconciliationis: quod tempus representat
ecclesia a pascha vsqz ad octauam penteco-
stes. Quinto de illis que occurrunt infra tem-
pus peregrinationis: quod tempus representat ec-
clesia ab octaua pentecostes vsqz ad aduentum.
De tempore renouationis: et primo de ad-
uentu domini nostri Iesu christi.

Aduentus domini per quat-
tuor septimanas agitur ad
significandum quod quatuor sunt
aduentus. scilicet in carne: in me-
tem: in mortem: et iudicium
Ultima. scilicet septimana non fi-
nitur: quoniam sanctorum gloria que
dabitur in ultimo aduentu nunquam termina-
bitur: est etiam quod primum responsum prime
dum inice aduentus computato Gloria patri:

De aduentu.

quattuor versus continet: vt predictos quatuor aduentus designet. 13 aut quadruplex sit aduentus: tñ ecclesia de duplici. s. in carnē et ad iudiciū: videtur memoriā facere: sicut in officio ipsius tēporis pz. Hinc est et q̄ ieiunium aduentus partim est exultatiōis: et partim meroris. Hāc rōne aduentus in carnē dī ieiunij exultatiōis: rōne aduentus ad iudiciū dī ieiunij meroris. Et ad hoc innuendū ecclesia cantat tunc quedā cātica letitie: et hoc pp̄ aduentū misericordiē. q̄dam vero de ponit: et hoc pp̄ aduentū seuerē iustitiē et meroris. Circa aduentū igit in carne: duo videri possunt. s. aduentū oportunitatis: et aduentus vtilitatis. Opportunitas veniendi attendit primo ex parte hominis: qui primo in lege nature conuictus fuit defectu diuine cognitionis vnde et tūc in pessimos errores idolatrie cecidit: et ideo coactus est clamare. ac dicere. *Mō deus q̄ impleat: sed q̄ iubeat.* De inde lex aduenit inbens: in qua conuictus est de impotentia. ibi. n. solummodo est eruditus. sed nō a peccato liberatus. nec aliquā gratiam ad bona adiutus. Et ideo coactus est mutare propositū ac dicere. *Mō deest qui iubeat: sed qui impleat.* Opportune igitur filius dei venit quādo hō de ignorantia et impotentia conuictus fuit: ne si ante venisset hō suis meritis salutē ascriberet: et ideo medicīne gratus non esset secundo ex pte tēporis quā vēit in plenitudine tēporis. *Gal. 7. Al. vbi vēit plenitudo tēporis etc. Aug.* Multi dicūt q̄re nō ante venit Christus: q̄ nōdū venerat plenitudo tēporis moderatē illo: p̄ quē facta sunt tēpora. Deniqz vbi venit plenitudo venit ille qui nos liberaret a tpe. 2. liberati aut a tpe vēturi sumus ad illā eternitatē: vbi nullū est tēpus. Tertio ex pte vulneris et morbi vniuersalis. Vbi enī morbus erat vltis: opportunum fuit vltimū exhiberi medicīnā. vnde dicit Augustinus. q̄ tunc magnus venit medicus q̄do p̄ totū mūdū magnus iacebat egrotus vnde ecclesia in. 7. antiphonis. q̄ cātatur añ natiuitatē dñi ostendit multiplicatē sui morbi: et ad quēlibet petit remediū medici. Vbi siquidem aduentū filij dei in carnē eramus ignorantes vt ceci: penis eternis obligati: serui diaboli: mala p̄ti cōsuetudine vincti: tenebris obuoluti: exules a p̄ma et expulsi. Ideoqz cū indi-

gemus doctore: redēptore: liberatore: eductore illuminatore: et saluatore. Quia igitur ignorantes eramus. ideo indigebamus ab ipso doceri. Et id statim in prima antiphona clamam⁹. *O sapientia q̄ ex ore altissimi p̄diti. etc. veni ad docendū nos viā prudentiē.* Sz pax prodesset si doceremur cū nō redimeremur: et id ab ipso redimi postulamus: cum i sēda clamamus. *O adonay: et dur domus israel etc. veni ad redimendū nos in brachio extēso.* Sz quid prodesset si essemus docti et redempti: et adhuc p̄ redemptionem detineremur captiui. Et ideo liberari petimus cū in tertia clamamus. *O radix icelle etc. veni ad liberandū nos iam noli tardare.* Sed quid prodesset captiui: si esset redempti et liberati si non dum esset ab omni vinculo absoluti. vt. s. potestatis esset: et libere quo vellent ire possent: parum igitur prodesset si nos redemisset et liberasset: si conuictos teneret. et ideo ab omnibus p̄ti vinculis educi petimus cum i quarta clamamus. *O clavis dauid etc. veni et libera: et edue vinctos de domo carceris etc.* Sz quia illi qui diu fuerunt in carcere habēt oculos obtenebratos: nec clare vidēre possunt: ideo post absolutionem carceris restat nos illuminandos: vt videamus quo ire debem⁹. Et ideo in quinta clamamus. *O oriens splēdo: lucis eterne etc. veni et illumina sedentes in tenebris et vmbra mortis.* Sed si essemus docti cum ab inimicis penitus liberati et illuminati sumus quid valeret nisi deberemus saluari: et ideo in duabus sequentibus saluari petimus cum dicimus. *O rex gentium etc. veni et salua hominem quem de limo formasti.* Item. *O hemmanuel veni ad saluandū nos domine deus noster.* In prima aut petimus salutem gentium. vnde dicitur. *O rex gentiū in secunda salutem iudeorū quibus deus dederat legē.* vnde dicitur. *O hemmanuel dur et legis noster etc. Utilitas autem ipsius ad uētus a diuersis sanctis diuersimode assignatur. Ipse nāqz dominus sicut patet Luce 4. propter septem vtilitates se venisse et missū esse testatur dicens. Spiritus dei sup me etc. vbi per ordinem dicit se missū esse ad pauperum consolationem: ad contritorū sanctiōnem: ad captiuorū liberationem: ad cecorū illuminationem: ad peccatorū remissionem*

De aduentu

ad totius humani generis redemptionem: et ad meritum retributionem. Augustinus autem ponit tres utilitates sui aduentus dicēs. In isto seculo maligno quid abundat nisi nasci: laborare: et mori. Nec sunt mercimonia negociationis nostre: et ad tales merces mercator ille descendit. Et quia omnis mercator dat et accipit. dat quod habet: et accipit quod non habet. Christus in hac mercatura dedit et accepit. Accepit quod hic habundat scilicet nasci: laborare: et mori. Dedit renasci: resurgere: et in eternum regnare. Ideo autem venit ad nos celestis negociator: accipere contumeliā et dare honorem. Subire mortem: et dare vitam: haurire ignominiam: et dare gloriam. Grego. autem ponit quattuor utilitates siue causas aduentus dicens. Studebant omnes superbi de Adam stirpe progeniti presentis vitę prospera appetere: aduersa deuotare. opprobria fugere: gloriam sequi. Venit inter eos dominus aduersa appetens: gloriam fugiens: prospera spernens: opprobria amplectens. Itē Grego. Expectatus Christus exercuit: mira faciēs praua tollere: Bernar. quoque alias utilitates ponit dicens. Triplici morbo miserabiliter laboramus. Nam et faciles sumus ad seducendum: debiles ad operandū: et fragiles ad resistendum. Si discernere volumus inter bonum et malum decipimur: si tentamus facere bonum deficiamus: si conamur resistere malo superamur. Necessarius est proinde saluatoris aduentus: ut in nobis per fidem habitans illuminet cecitatem nostram: et nobiscum manens adiunct infirmitatem nostram: et pro nobis stans fragilitatem nostram protegat et propugnet. Circa. 2^m. aduentum. scilicet ad iudicium. duo videnda sunt. scilicet accidentia iudicium: et concomitantia. Antecedentia autem sunt tria. scilicet signa terribilia: antichristi fallacia et ignis vehementia. Signa autem terribilia ponuntur quatuor. Luce. 21. Erunt signa in sole luna et stellis: et in terris presura gentium confusione sonitus maris et fluctuum. Tria signa prima determinantur. Apoca. 6. Sol factus est niger tanquam sanguis ciliensis: et luna facta est sicut sanguis et stelle celi ceciderunt super terram. Celum autem dicitur: hic celum æreum: et stelle que cadunt vocantur a sub: quia

habent similitudines stellarum. Et dicuntur stelle cadere de celo: secundum vulgi opinionem: quando a sub descendit. Unde et scriptura confortat se comuni modo loquendi. Tunc autem maxime fiet talis impressio: quia ignea qualitas abundabit: et hoc faciet deus ad terrorem peccatorum. De quarto signo quod erit pressura terris legitur Matth. 24. Erit tunc tribulatio magna qualis nunquam fuit ab initio mundi. Quintum signum scilicet confusionem maris quidam existimant esse: quia mare. cum magno fragore peribit a pristina qualitate secundum illud. Apoca. 21. Et mare non est. vel secundum alios ille sonitus erit: quoniam non sine magno murmure. 40. cubitis super montes eleuabitur. Augustinus annalibus hebreorum inuenit. 15. signa precedentia iudicium. sed vtriusque continue futura sunt an interpellatis non expressit. Cuius signa ante diem iudicii. Prima die eriget se mare. 40. cubitis super altitudines montium. stans in loco suo quasi murus. Secunda die tantum descendet: quia vix videri poterit. Tertia marine bellue apparentes super mare dabunt mugitus usque ad celum. et earum mugitus solus deus intelliget. Quarta ardebit mare. et aqua. Quinta arbores et herbe dabunt errorem sanguineum. In hac etiam quinta die. ut alij asserunt: omnia volatilia celi congregabuntur in campis. vnumquodque genus in ordine suo non gustantia neque bibentia. sed vicinum aduentum iudicii formidantia. Sexta ruent edificia. In hac etiam sexta die ut dicitur: flumina ignea surgent ab occasu solis contra faciem firmamenti usque ad ortum concurrentia. Septima petre ad inuicem collidentur. et in quattuor partes scindentur. Et vnaqueque pars ut dicitur: collidet alteram. ne scietque homo sonum illum: sed tantum deus. Octaua fiet generalis terremotus qui adeo erit magnus: quia nullus homo: nullum animal stare poterit: sed ad solus omnia prosternentur. Mona equabitur terra et omnes montes et colles in puluerem redigentur. Decima exhibent homines de caernis. et ibunt valde amentes: nec muti loqui poterunt. Undecima surgent ossa mortuorum et stabunt super sepulchra. Omnia enim sepulchra ab ortu solis usque ad occasum aperientur ut inde mortui exire valeant. Duo decima cadent stelle. Omnia. n.

De sancto Andrea

signa errantia et statidaria spgēt ex se igneas. comas: et iterum tunc valde de generabuntur a sub. In hac etiam duodecima die dicit: quod omnia animalia venient ad campos mugientia si gustantia nec bibentia. Tertiadecima die morientur viuentes: ut cum mortuus resurgant. Quartadecima ardebit celum et terras. Quintadecima fiet celum nouum et terra noua: et resurgent omnes. C. Secundum quod precedet iudicium erit antichristi fallacia. Ipse enim omnes conabitur decipere quattuor modis. Primo per callidam suasionem. Mitetur. n. persuadere: et ex scriptura firmare se esse missiam: et in lege premissum. Unde et legem Christi destruet: Et suam statuet. pars. Constitue domine legislatorē super eos. et. Glo. In antichristum legis prauē latorem. Danielis Decimopr. mo: Et dabunt habitationem: et desolationem templi. Glo. Antichristus in templo christi sedebit quasi deus ut lege dei auferat. C. Secundo per miraculorum operationem. Secundo These. secundo Lulius aduentus erit secundus operationem sathane in omni virtute et signis et prodigijs mendacibus. Apo. Decimotertio. fecit signa ut etiam ignem fecerat de celo in terrā descendere. Glo. ut apostolis datus est spiritus sanctus in specie ignis. et ille dabit spiritus malignum in specie ignis. Tertio per donorum largitionem. Dani. 13. Dabit eis potestatem in multis: et terrā diuidet gratuito. Glo. Antichristus deceptis multa donabit: et terrā suo exercitui diuidet. Quos enim suo terrore subiugare non poterit avaritia subiugabit. quarto per tormentorum illationem. Dani. 8. Supra quam credi potest vniuersa vastabit. Item Grego. loquens de antichristo. Robustos quidem interficit: cum eos qui mente inuicti sunt corporaliter vincit. C. Concomitantia autem iudicium erunt plura. Primus est disceptatio iudicis: Iudex. n. in valle iosaphat descendet bonos a dextris et malos a sinistris statuet: et credendum est in loco eminenti eū futurum. unde ceteri poterunt eum videre. Nec intelligendum est quod omnes inter illam valliculam concludantur

quia hoc est puerile: ut dicit Hier. sed quod erunt ibi et in locis circum adiacentibus. In parua autem terra innumerabilia millia hominum esse possunt: maxime quando construnguntur. Et si necesse fuerit electi erunt in aere eleuati corporum agilitate. Dammati etiam ibi esse poterunt diuina suspendente virtute. Et tunc iudex. cum malis disceptabit: et eos pro operibus misericordie. Que non habuerunt obiurgabit. Et tunc omnes super se plangent: secundum quod ostendit. Chrysost. dicens. Plangent se super se iudei videntes viuentem et viuificantem: quem quasi hominem mortuum existimabant. Et conuincentes se corde vulnerato scelus suum denegare non poterunt. Plangent et gentiles qui vanis disputationibus philosophorum decepti irrationabilem stultitiam putauerunt esse deum colore crucifixum. Plangent se super se christiani peccatores: qui magis dilexerunt mundum quam Christum. Plangent se super se heretici. qui purum hominem crucifixum dixerunt: cum videant ipsum esse iudicem in quem conspuxerunt iudei. Plangent se super se omnes tribus terre. quia nec resistendi virtus est contra deum: nec facultas fugiendi ante faciem eius nec penitentie locus: nec satisfactionis tempus. Ex angustia. n. omnium rerum nihil eis remanet nisi luctus. C. Secundus est differentia ordinis. Nam sicut dicit Grego. in iudicio erunt. 4. ordines: duo ex parte reproborum et duo ex parte electorum. Alii iudicantur: et pereunt: quibus dicitur. Esuriui et non dedistis mihi manducare. et. Alii. n. non iudicantur et pereunt: sicut hi de quibus dicitur Qui non credit iam iudicatus est: Quia nec iudicis verba percipiunt qui nec eius verba nec fidem: qui non credunt seruare volunt. Alii iudicantur et regnant: sicut hi quibus dicitur Esuriui et dedistis mihi manducare. et. Alii non iudicantur et regnant: sicut viri perfecti qui alios iudicabunt. Non quod sententiam ferant: quia hec solius iudicis erit: sed dicunt iudicare. i. iudicanti assistere. Et illa assistentia erit primo ad sanctorum honorem. Magnus enim honor erit cum iudice sessionem habe-

De aduentu

re. iuxta quod promissit dominus dicens. De-
debitis super sedes. &c. Secundo ad senten-
tie confirmationem. Sententiam enim iudi-
cis approbabit sicut aliquando illi qui iudi-
ci assistunt: eius sententiam approbant: & ad
ipsam approbandas subscribunt. *Psalmus.* Et fi-
at in eis iudicium conscriptum. &c. Tercio
ad malorum condemnationem: quos quidem co-
demnabit ex vite sue comparatione. Terc-
tium est signa passionis. scilicet. crux clani: & cicatri-
ces in corpore christi. Nec erunt pmo in oste-
sionem sue gloriose victoriae: & ideo in excellen-
tia glorie apparebunt. Unde Chrysostomus
super Math. Crux & cicatrices radijs So-
lis erunt lucidiores. Item considera quanta
sit virtus crucis. Sol obscurabitur & Luna
non dabit lumen suum. ut discas: quantum
erit. & Luna lucidior: & Sole preclarior est.
Secundo in ostensionem sue misericordie.
ut ex hoc ostendatur quam Misericorditer
boni sint saluati. Tercio in ostensionem Sine
iustitie. ut ex hoc ostendatur quam iustissime
reprobi sint damnati. Quia scilicet tantum
precium: si sanguinis contempserunt. unde
in hec verba eis exprobrabit. ut dicit Chryso-
stomus super Matthe. dicens. Ego propter
vos homo factus sum: propter vos alligatus
sum & delusus. & celsus: & crucifixus. Ubi est
tantarum iniuriarum mearum fructus. Ecce
precium sanguinis mei quem dedi pro re-
demptione animarum vestrarum. Ubi serui-
tus vestra: Quia mihi pro precio sanguinis
mei dedistis? Ego super gloriam meam ca-
ros vos habui: cum essem deus apparens ho-
mo: & vilior me omnibus rebus orationis
fecistis. Nam omnem rem vilissimam terre
amplius dilexistis quam iustitiam meam & si-
dem. Nec Chrysostomus. Quartus est seue-
ritas iudicantis: nec fugiendi facultas erit.
Non enim flectetur timore: quia omnipotens
est. Chrysostomus. Nec resistendi virtus est
contra eum: nec munere poterit corrumpi: quia
iustissimus est. Ver. veni & viniet dies illa in
qua plus valebunt pura corda quam astuta
verba: & conscientia bona quas marsupia ple-
na. Ille enim est qui non fallatur verbis nec

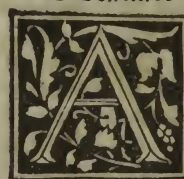
flectetur donis Chrysostomus. Tunc nec pe-
cunie diuitibus. Nec parentes iusti pro pa-
rentibus intercedent. Nec ipsi Angeli sicut
solebant pro hominibus facient verbum: quia
non recipit sententia iudicis misericordiam
sicut nec tempus misericordie iudicis. Itaque
Augustinus. Expectatur dies iudicii: & ade-
rit ille equissimus Iudex: qui nullius poten-
tis personam accipit: cuius Palatium auro
argentoque nullus episcopus vel abbas vel co-
mes corrumpere poterit. Iterum nec errore
Quia sapientissimus est: Leo Papa. Ista est
scientia summi iudicis: iste tremendus aspe-
ctus. cui paruum est omne solidum: & aper-
tum omne secretum. cui obscura clarent: mu-
ta respondent: silentium constituitur: & sine vo-
ce mens loquitur. Et ideo cum eius sapien-
tia sit talis & tanta: contra ipsius sapientiam ni-
hil valebunt allegationes aduocatorum: quod
scilicet per suas loquaces aduocationes pos-
sit causam obtinere: nec sophismata philoso-
phorum: quia scilicet per suas sophisticas argu-
tiones possit ei concludere: nec preclarissima
eloquia oratorum: quod scilicet per hec possint
evadere: nec arguere nec astutiae versuto-
rum: sed quia per suas versutias vel astutias eum fal-
lere possint. de his quattuor: sicut dicit Hiero-
nimus. Quanti illi elingues & multi felici-
ores loquacibus erunt: quo ad primum. Quanti
pastores pharisaeis: quo ad secundum. Quanti
rustici oratoribus: quo ad tertium: Quanti
ebetes preferendi sunt argutis Liceronis:
quo ad quartum. Quintus est accusator: hor-
ribilis. Tres enim accusatores. tunc contra
peccatores stabunt. Primus est diabolus
Augustinus presto tunc erit Diabolus reci-
tans verba professionis nostre: Et obiciens
nobis quaecumque fecimus: Et quid boni tunc
temporis facere debuimus. Dicitur est enim
ille aduersarius. Equissime Iudex iudica istum
meum esse & mecum damnandum esse: Deu
meum esse: nec poterit talis aperire os qui talis in-
uenitur ut iuste eum diabolus depute-
t. Equissime Iudex iudica istum meum esse. Ob-
scurem qui tuus esse voluit per Gratiam. Tu-
us esse per naturam: meus est per miseriam:
a 4

De sancto Andrea

Tunc ob passionem: meus ob suasionem. Tibi inobediens: mihi obediens: Al te accipit mortalitatis stolam: a me hanc passionem qua indutus est tunicam: tuam vestem dimisit: cum mea hunc venit. Unde Augustinus hec. Secundus accusator proprius celus. Peccata enim propria unumquemque accusabunt. Sapientie. 4°. venient in cogitatione peccatorum suos: timidi: et traducunt illos ex adverso iniquitates eorum. Bernardus. Tunc loquentia simul eius opera dicent. Tu nos egisti: opera tua sumus: non te disceremus: et multis et multiplicibus criminibus eum accusabunt. Tertius accusator erit totus mundus. Gregorius. Si queris quis te accusat. dico totus mundus. Offenso enim creatore nostro offenditur totus mundus. Chrysostomus. In illo die nihil est quod respondeamus: ubi celum et terra: a qua: et sol luna: dies: et notes: et totus mundus stabunt adversus nos in testimonium peccatorum nostrorum. et si omnia tacerent: ipse tamen cogitationes nostre et opera specialiter stabunt adversus nos ante dominum nos fortiter accusantes. Sextus est testis infallibilis. Tres enim testes contra se tunc habebit peccator: unum supra se. scilicet dominus qui erit iudex et testis. Iere. 39°. Ego sum iudex et testis dicit dominus. Alium intra se. scilicet conscientiam. Augustinus. quisquis futurus iudicem times: presentem conscientiam corripit. sermo enim cause tue testimonium conscientie tue. Tertium iuxta se scilicet proprium angulum ad custodiam deputatum: qui tamquam conscientius omnium que fecit contra eum testimonium perhibebit. Job 20. revelabunt celi. id est angeli iniquitatem eius. Septimum est attractio peccatoris ad hoc sic dicit: Bre. O quam anguste erunt tunc vie reproborum. superius erit iudex iratus: inferius horredum cabos a dextris petra: accititia a sinistris infinita demonia ad supplicium trahentia: intus conscientia urens: foris mundus ardens: miser peccator sic deprehensus quo fugiet. Latere erit impossibile: apparere intollerabile: sustinere importabile. Octavum erit sententia irrevocabilis: Illa enim sententia nunquam poterit revocari: nec ab illa poterit appellari. Triplici enim de causa appellatio in causis iudicialibus non recipitur. Primo propter iudicis excellentiam. unde a rege seren-

te sententiam appellari in regno suo non potest: quia in regno suo nullum supra se habet. Si militer ab imperatore vel papa non potest appellari. Secundo propter criminis evidentiam. quia quando crimen notum est: appellari non potest. Tertio propter rem non differentiam: quia si res non recipit dilationem: quia forsitan ex dilatione pateretur detrimentum. Si militer non appellatur propter hanc triplicem rationem ab illa sententia. Non poterit appellari: primo propter iudicis excellentiam: quia iudex ille nullum supra se habet: sed ipse omnes excedit eternitate dignitate et potestate. Unde ab imperatore vel papa posset aliquo modo appellari ad deum. Ad deo autem ad nullum licet: quia supra se nullum habet. Secundo propter criminis evidentiam. Omnia enim scelera et crimina reproborum ibidem nota erunt et manifesta. Hieronymus. Aderit illa dies in qua facta nostra quasi in quadam tabula picta demonstrabuntur. Tertio propter rem non differentiam. Nihil enim quod ibi agitur dilationem patitur: sed omnia in momento in ictu oculi peraguntur.

C Etymologia sancti Andree.

Andreas interpretatur decorus vel respondens vel virilis: ab andor quod est vir vel dicitur Andreas quasi antropos. id est homo ab yna quod est sursum et tropos quod est conuersio qui sursum ad celestia conuersus. et ad suum creatorem erectus. fuit ergo decorus in vita: respondens in sapientia doctrina virilis in pena: et antropos in gloria eius passionem presbyteri et diacones sicut oculis suis viderant conscripserunt.

C De sancto Andrea apostolo.

Andreas quidam alii discipuli tribus vicibus a domino sunt vocati. Primo vocavit eos ad sui notitiam. sicut quando staret andrea die quadam cum Iohanne magistro suo et discipulo adiunxit a Iohanne. Ecce agnus dei etc. et statim cum alio condiscipulo venit et vidit ubi manebat iesus et mansit apud eum die illo. Et cum venisset andreas fratrem suum Simonem

De sancto Andrea

adduxit eum ad iesum. Sequenti autem die ad piscationis operaz redierunt. Postmodum vocauit eos ad sui familiaritatem sicut eum die quadam tribus irruebatibus ad iesum. iuxta magnū genesarēt: quod dicitur mare galilee. nauim intravit simōis et andree. et capta multitudi-
tine magna piscium. vocatisq; Jacobo et Joanne: qui erant in alia nauē secuti sunt eū: et iterum ad propria redierunt. Postea tertio et ultimo vocauit eos ad sui disciplinam: sic
x qñ ambulante iesu iuxta idem litus vocauit eos de piscatione dicens. Venite post me faciam et c. Qui relictis omnibus secuti sunt eū et c. Quis semper postmodum adheserunt nec ultra ad propria redierunt. Post ascensionē domini diuisis apostolis: andreas apud Sythiam. Matheo vero apud murgundiam predicauit. Viri autē illi predicationes Matheo penitus respuentes ei oculos eruerunt: et uinctum incarcerationem post paucos dies eum occidere disponentes. Interea angelus domini uenit et sancto andree apparuit et murgundiam ad seūs Matheum ire precepit: quod ridente se uiam nescire iussit ut ad ripā maris iret et primā nauē quā inueniret intraret et velocius iussa complens ad urbem predeceat
de uenit angelo ducente et prospero uento flante et inuento aperto carcere. f. Matheo coq; uisio fletu plurimū et orauit: tūc reddidit Matheo uisum duorum luminum quibus eum peruauerat nequitia peccatorum hominū. Matheus igitur inde secessit et antiochiam peruenit Andrea uero murgundie permanēte: Trati illi euasione Matheo: andream aplūz apprehenderunt et per plateas ligatis manibus pertrahunt. Quos eius sanguis efflueret pro eis orauit et ad xps eos penitētia ductos sua oratione conuertit ad antiochiam pfici-
scens. Ille autē qd dicitur de huiusmodi oratione Matheo et de resurrectione duorū uinūz per andream non puto dignum fide: ne in tā toreuangelista minoratio infima denotetur qd si sibi non potuerit obtinere Andreas ei tam facilliter impetrauit. Quidam iuuenis nobilis dum inuitis parentibus Andree adhe-
fisset: parentes eius domum in qua morabatur cum aplo sustentarent: cumq; iam in altum flamma succēsserunt puer accepta ampula sup ignem aquam sparsit et statim extinxit. Illis

aut dicentibus filius noster magis factus ē dū per scalias uellent ascendere a deo sunt excecati ut ipsas scalias penitus non viderent: tūc quidam exclamans ait: qd vos stulto labore consumitis deus pugnat pro eis et uos non uidetis: effate iam ne ira dei in uos deserviat. multi. h. hoc uidētes domino crediderūt parentes uero post .5. dies mortui in vno monumento sunt positi. Quedam mīr cuiusdam homicide coniuncta cū parere non posset forori sue dixit vade et dianam dominam nostram inuoca: cui inuocanti ait diabolus. Tur me inuocas eūz tibi prodesse non possunt. Vade ad Andream aplm qui fororem tuam poterit adiutare. ad quem cū iussit et aplz ad fororē picitatem duriss; dicit apostolus: recte hoc patetis qd male nupisti: dolose concepisti: et de mōes consulisti. sed tamen penitere et in cri-
stum crede: et puerperium paruum proice: qd credente abortiuum prorulit et dolor cessauit. Senex quidaz nomine Nicolaus adiit apostolum dicens. Domine ecce octuaginta anni sunt uite mee in quibus semper luxurie deserviui: accepi aliquando euangelium orans dominum ut ammodo mihi continentiaz largiretur: sed in ipso peccato inueteratus et a mala concupiscentia illectus statim ad opus solutum reuertebam quadam igitur vice concupiscentia inflammatus oblitus euāgeliz qd supra me posueram ad lupanar iui: statimq; meretrix dixit mihi. Egredere senex: egredere quia angelus dei es. tu: ne me contingas: nec huc accedere presumas: video enim mirabilia: Audiens hoc beatus Andreas flere cepit et a tertia vsq; ad nonaz orauit et surgēs
soluit comedere: sed ait: non comedam donec sciam si dñs miserebitur huic seni. cumq; diebus ieiunasset quinq; uenit uox ad Andream dicens: obtines Andrea profene: sed sicut ieiunijs macerasti te: et sic ipse affligat ieiunijs ut saluet: sicq; fecit. sex mensibus in pane et aqua ieiunauit et post modum plenus bonis operibus in pace quieuit. uenit igit uox ad andream dicens: per orationem tuam Nicolaus quez perdidit aquisui mihi: Qui dam iuuenis christianus secreto sancto Andree dixit: mater mea pulchrum me uidens de opere illicito me attentauit: cui cum nulla tenus consentirem iudicē adiit volēs in me

De sancto Andrea

erimen tante nequicie retorquere: sed oratione promerente moriart tam iuste: nam et accusatus penitus reticebo: malens vitam perdere quam matrem tam turpiter infamare. Iuuenis igitur ad iudicium vocatur: et illic eius andreas prosequitur: accusat mater constanter filium quod eam voluerit violare. Interrogatus plures iuuenis an res se taliter haberet nil penitus respondebat. tunc andreas inquit dicit. Qui delissima feminarum quare per tuam libidinem unicum filium vis perire? tunc illa preposita dicit. Domine huic homini filius meus ad bestiam postquam hec agere voluit: sed nequius: Ira tuusque iudex iussit puerum: factum linit in pice ac bitumine mitti et in flumine proijci. Andreas vero in carcerem reservari: donec et cogitaret supplicium quo periret. sed orante Andrea tonitruum terribile omnes terruit et terremotus ingens cunctos prostravit et mulier a fulmine percussa et arefacta corruit. orantibus autem ceteris apostolum ne perirent oravit pro eis et omnia cessaverunt. Tunc prepositus credidit et domus eius tota. Cum autem esset apostolus in civitate nicea dixerunt ei ciues quod eam civitatem secus viam septem demones erant qui pretereuntes homines occidebant: quibus adiussim apostoli: ante populum in specie canum venientibus precepit ut illuc irent ubi nullum hominem nocere posset: qui statim evanuerunt. Illi autem viso statim fidem ipsi susceperunt. et cum venisset ad portam alterius civitatis ecce quidam iuuenis mortuus ferebatur. querente autem apostolo quid ei accidisset. dictum est ei quod septem canes venerunt et eum in cubiculo ne cauerunt: et lacrimans apostolus ait. scio domine quod fuerint istos demones quos a iudea urbe reppuli: dicitque pater. Quid dabis mihi si suscitavero filium tuum? cui ille. Nil carius eo possideo: ipsum igitur tibi dabo: Et facta oratione surrexit et apostolo adhaesit. Cum quidam viri numero. 40. ad apostolum navigio venirent. ut ab eo suam doctrinam acciperent: ecce diabolus mare commovetur: et omnes pariter submerguntur: eius autem eorum ad littus corpora delata fuissent: et apostolum deportantur ab eo continuo suscitantur: quod omnia que sibi acciderant narraverunt. ubi in quodam hymno ipse legitur.

quater denos iuvenes merfos maris fluctibus. vite rediit vobis/ beatus igitur Andreas in achaia consistens totam ecclesiam eam implevit: ac populos ad fidem Christi convertit: uxoremque. Egeas preconis fide Christi docuit: et sacri baptismi fonte regnavit. Audiens hec Egeas civitatem ingredi compellens christianos ad sacrificia idolorum. Qui occurrens Andreas dicit. Oportebat ut tu qui iudex hominum esse meruisti: iudicem tuum qui in celis est cognosceres: et agniti coleres: et colendo cum qui verus deus est: ab his falsis diis animam peritus revocares. Qui Egeas. Tu es andreas qui superstitiosam sectam predicis quam romani principes exterminari iusserunt: ad quem Andreas romani principes non dum cognoverunt: quomodo dei filius veniens docuerit idola esse demonia que hec docent unde offendant deus: ut offensus ab eis auertatur: et aversus non exaudiat: et non exaudiendo ipsi a diabolo captiuentur: et captiua tandem deludantur donec nudi de corpore exeant nil secum preter peccata portantes. cui egeas. Ista vana iesus videtur predicans crucis patibulo est affixus. cui andreas. pro restauratione nostra non pro culpa sua crucis patibulum spore suscepit. ad quem egeas dicit. Quis a suo discipulo fuerit traditus et a iudeis tentus: et a militibus crucifixus quomodo dicis spore subisse supplicium? Tunc andreas. rationibus cepit ostendere christum voluntarie passum fuisse scilicet ex eo quod passionem suam previdit et discipulorum futuram predixit. Ecce inquit ascendimus hierosolimam etc. Et ex eo quod Petro cum ab hoc auertere cupet indignatus fuit dicens. Quod post me satanas etc. et ex eo quod usque. scilicet patiendi et resurgendi se potestate habere manifestavit potestatem habere ponendi animam meam: et iterum sumendi. et ex eo quod proditorum cognovit cum panem intinctum ei dedit: nec tamen eum vitavit. et ex eo quod loquens in quo venturum proditorum sciebat elegit: et his omnibus se interfuisse asseruit. Adidit andreas quod mysterium crucis magnum esset. Qui egeas. Misterium dici non potest sed supplicium: verumtamen nisi dicis meis obtemperaveris: ipsum mysterium te faciam experiri. Qui andreas. Si crucis patibulo

De sancto Andrea.

lum expauescerem: crucis gloriam non predi-
carem. audire te volo. **M**ysterium Crucis
si forte credas et agnoscas credendo: et agno-
scendo salueris. tunc cepit ei mysterium cru-
cis pandere: et quod congruum et necessarium fue-
rit. 5. rationibus persuadet. **P**rima ratio quod
primus homo per lignum Mortem pelleret
preuariando congruum fuit ut secundus ho-
mo per lignum mortem pelleret patiendo. 2.
quod immaculata terra factus fuerat preuaria-
tor: congruum fuit ut de immaculata nascere-
tur virgine reconciliator. 3. quia adam ad ei-
bum vetitum incontinentem manus extende-
rat. Congruum fuit ut sedes adam in cruce i-
maculatas manus extenderet. 4. quia adam
suauem vetitum cibum gustauerat: congruum
fuit ad hoc ut contrarium pelleretur contrario
ut christus esca fellea cibaretur. 5. ad hoc ut chris-
tus nobis suam immortalitatem conferret:
congruum fuit ut nostram sibi immortalitatem
assumeret. Nisi enim deus factus fuisset mor-
talis homo non fieret immortalis. tunc Ege-
as dixit. Hec vana tuis narra: et mihi obtem-
pera: et diis omnipotentibus sacrificia. cui an-
dreas. Omnipotenti deo agnum immacula-
tum quotidie offero: qui postquam a toto populo
comestus fuerit viuus manet: et integer perse-
uerat. Egeas dixit. Quod potest hoc fieri? An-
dreas respondit. Si vis scire assume forma
discipuli: ut possis doceri quod quis. cui. Ege-
as. Ego intimentis exigam huius rei notitiam.
tunc iratus iussit eum in carcere recludi. **N**am
ne autem facto tribunali sistitur: et ad sacrifici-
um idolorum Egeas eum invitare cepit di-
cens. Nisi mihi obtemperaueris in ipsa qua
laudasti cruce faciam te suspendi. **L**ungum ei
multa supplicia nunciare coepit. Quicquid tibi
maius videtur in suppliciis excogita. tanto. n.
regi meo ero acceptior: quanto fueris pro nomine
eius tormentis constanter. ego crucis christi suus
seruus: et ideo non timeo penas crucis. Tunc
iussit eum a. 20. hominibus cedi: et celus mani-
bus et pedibus cruci alligari: ut sic longiore
reciperet cruciatum. **L**ungum duceretur ad cru-
cem factus est concursus populi: dicentium
Innocens eius sanguis sine causa damnatur.
quos tamen apostolus ne suum martirium im-
pedirent. Videns autem beatus andreas a

longe crucem: salutauit eam dicens. Salue
crux que corpori christi dedicata es: et ex me-
bris eius tanquam margaritis ornata: ante-
quam in te ascenderet dominus timorem ter-
renum habuisti: modo vero amoris: celestem
obtinens pro voto suscipiens. Securus ergo
et gaudens venio ad te: ita et tu exultans su-
scipias me discipulum eius qui pependit in
te: quia amator tuus semper fui: et desidera-
ui amplecti te. **O** bona crux que decorem et
pulchritudinem de membris domini mei iesu
christi suscepisti diu desiderata: sollicite ama-
ta: sine intermissione quaesita: concupiscenti
animo preparata. accipe me ab omnibus: et red-
de me magistro meo: ut per te me sedemur:
hec dicens se exiit: et vestimenta carnis
tribuit sicque eum in cruce: ut iussu fue-
rat: suspenderunt: in qua biduo viuens viginti
anno milibus hominum astantium predica-
uit: Inter quos stabat et Stratoles frater:
Egeas et simul clamabat cum populo inuiso
iudicio sanctum virum pati. Sanctus vero
andreas confortabat mentes credentium cri-
stos: hortabatur tollerantiam temporalem: do-
cens nihil esse dignum passionis ad remune-
rationem. compensationis eterne: Ita quod
infelices perfecte conuertebantur: et per to-
tam noctem non fuerunt lassati cum suauiter
audiendo. Sequenti die populus cucurrit
ad Egeam clamans. Que est ista sententia
tua: iniqua sunt iudicia tua. Biduo enim sus-
pensus viuens non cessat que bona sunt lo-
qui: et nos suis reficit eloquijs. **D**ona ergo
nobis Sanctum mansuetum et piuum: non de-
bet ista pati. **V**enit ut ipsum deponeret:
quem videns andreas exclamauit dicens.
Ut quid ad nos Egeas venisti? Si pro pe-
nitentia: ipsam consequeris. Si autem ut
me deponas: scias quod ego de cruce viuus non
descendam: non ne ego video regem meum
qui me expectat? Et cum vellet eum soluere
nullo modo poterant ad eum pertingere:
quia statim eorum brachia stupida reddebantur.
Videns autem andreas quod plebs vole-
bat eum deponere: hanc orationem in cruce se-
cit: ut dicit Augustinus in libro de peniten-
tia. Me me permittas domine descendere vi-
uum de cruce: sed tempus est ut comedas terram

De sancto Andrea.

corpus meū tam enī diu iam portauī: tā diu
sup gregē cōmendatum vigilāui ⁊ laborāui
q̄ velle tāz ab ipsa obedientia liberari ⁊ ipso
grauissimo indumento spoliari. Recordor q̄
modo importando onerosum: in domando su
perbum: in fouendo infirmum: in exercendo
lectum laborāui. Scis domine quotiens a pu
ritate contemplationis retrahere me ptende
bat: quotiens a dulcissime quietis tue somno
exercitare contendebat: q̄tum ⁊ quotiens do
lorem ingerebat. Quia igitur tam diu pater
benignissime pugnātī restitī: ⁊ tua ope supera
ui: ⁊ vici: a te iusto remuneratore ⁊ pio posco
ne mihi vltra illud commendare. Sed de
positum reddo. Commenda alij qui illum vl
tra non impediāt ⁊ resurrectū seruet. ⁊ red
dat. vt ⁊ ipsum quoq; meritum sui laboris re
cipiat: terre illud commenda: vt me ampli
us vigilare non oporteat: ⁊ libe a te fonte in
deficientis gaudij tendere anxietatem nō iā
retrahat nec impediāt: hec Augu. Id is diei
splendor: nimis de celo veniēs dimidia ho
ra eum circūdedit: ita vt nullus eum vide
re posset. ⁊ ascendente lumine simul cum ip
so lumine spiritum tradidit. Marimilla ve
ro vxor: egec tulit corpus apostoli ⁊ honori
fice sepeliuit. Egeas vero euz domum rediiss
et arreptus in via a demone corāz omnibus
expirauit. Stratoles eius frater euz hoc au
disset nihil de rebus eius accipere voluit di
cens. Que tua sunt tecum protegantur egea.
mibi. n. sufficit vnus dominus Iesus christ⁹
quem per famulum eius cognoui Andream.
Tantus. n. timor: inuasit vniuerso populo vt
nullus ibi remaneret qui nō crederet salua
tori domino nostro Iesu christo qui vult om
nes saluos fieri: ⁊ ad agnitionē veritatis ve
nire. Aliunt quoq; de sepulchro beati andree
māna in modum farine ⁊ oleū cum odore su
auissimo emanare: a quo que sit anni futuri:
fertilitas incolis regionis ostenditur: nam si
cut erigūe p̄luit: exiguū terra exhibet fructū
si copiose: copiosius. hoc forte antiquitus ve
rum fuit: modo corpus apud constantinopo
lim translātū esse perhibetur. C Episcopus
quidam religiosam agens vitāz beatum An
dream inter ceteros ⁊ supra ceteros sanctos
in veneratione habebat: ita q̄ in cunctis suis
operibus. hunc semper titulum preponebat

ab honorez dei ⁊ beati Andree. Inuidēs igitur
viro sancto hostis antiquus: ad eum de
cipiendum tota calliditate se contulit: seq; in
formam mulieris pulchre transiit: mauit. ve
nit ergo ad palatium epi asserens se velle cō
fiteri eidem mandat episcopus vt suo p̄niali
confiteatur cui plenitudinem tradiderat po
testatis: renunciat illa q̄ nulli nisi sibi secu
ta sue conscientie reuelabit. Sicq; d. episco
pus eam ad se venire precepit cui illa obsecu
tio: domine miserere mei. ego. n. in annis pu
ellaribus vt cernitis constituta: ⁊ a pueritia
delicate nutrita nec non regia stirpe progeni
ta huc in peregrino habitu sola veni: nam pa
ter meus rex vtiq; valde potens cuidāz ma
gno principi me volebat in coniugium socia
re: cui respondi q̄ omnes thorum maritalē
abhorreaz: q̄ virginatē meam christo in
p̄petuum dedicauī: ⁊ ideo nunq; posse in car
nalem copulam consentire deniq; sic artata:
q̄ oportebat me aut eius voluntati obedire:
diuersa subire supplicia: latenter fugam ar
ripui magis eligens exulare q̄ sponso meo.
fidem infringere. Audiens vero vestre sancti
tatis preconium sub alas vestre protectio
nis confugi superans me apud vos locū re
perire quietis: vbi possis carpere contempla
tionis secuta silentia presentisq; vite: vitare
suffragia: ⁊ turbatōes mundi fingere perse
pentis. Admirans in ea episcopus nobilita
tem generis pulchritudinem corporis: tā im
mensum seruiorem ⁊ tante venustatez eloquē
tie: placida ⁊ benigna voce respondit: esto se
cura filia nec formides: q̄ ille ob cuius amo
rem te tuos ⁊ tua viriliter ⁊ mirabiliter con
tempnisti tibi hoc in presenti cumulum gratie
⁊ in futuro plenitudinem glorie largietur: et
ego seruus eius me ⁊ mea tibi offero. vt eli
gas vbi tibi placuerit mansionem. volo autē
vt hodie mecum prendere debeas. cui illa.
Noli inquit pater: noli de hac re me rogare:
ne forte ex hoc aliqua mala suspitio perueni
ret: ⁊ nitor vestre fame denigrationem aliq̄
pateretur. ad quam episcopus. Plures cri
mus ⁊ nō soli: ⁊ ideo nullum male suspitidis
scrupulum poterit in aliquo generari. Veni
entes. itaq; ad mensam: Episcopus Et il
la ex opposito. confederet ceteris. Seden
tibus dñe ⁊ Inde. Intendit in eaz crebro.

De sancto Andrea.

et usque faciem non desinit intueri et pulchritu-
dinem admirari: sicque duos oculos figitur animus
sanciat: et dum eius faciem non desinit intueri anti-
quus hostis cor eius gravi iaculo vulneravit
prope de hoc ergo ipse diabolus: et pulchri-
tudinem suam cepit magis ac magis augere.
Namque episcopus erat consensui ut eam de illi-
cito opere tentaret quando possibilitas offe-
ret. tunc subito quedam peregrinus venit ad
hostium crebris ictibus et magnis exclamabat
clamoribus sibi postulans aperiri. cumque sibi
aperire nollent et ille clamoribus nimis eis fie-
rent importunus: interrogat episcopus mulieres si
ingressum illius peregrini hominis accepta-
ret. Quia illa dicit. proponatur ei aliquid questio
satis gravis: quam si enodare sciuerit admitta-
tur. si autem nesciuerit tanquam infensus et indi-
gnus episcopi presentia repellatur. fauet om-
nes discumbentes eius sententie: et quod suffici-
ens esset hanc questionem proponere siscitat
cumque nullus sufficiens inueniretur episcopus dixit
quod nostrum tam sufficiens est quod vos o domi-
na: que ceteros nos et eloquentia preceditis:
et sapientia amplius rutilatis: vos igitur hanc
proponite questionem. tunc illa dicit. Interro-
getur quod est maius miraculum: quod deus
per nuncium peregrinus dixit. diuersitas et
excellencia facierum. inter tot enim homines
quesiuerunt ab initio mundi et usque ad finem
futuri seculi duo reperiri non possent: quorum
facies simul essent: in ipsa quoque minima fa-
cie deus omnes sensus corporis collocauit. Au-
dientes omnes eius responsione admirantes di-
xerunt. vera et optima absolutio quoniam. tunc mu-
lier. proponatur ei secunda questio grauior: in qua
melius possimus eius sapientiam experiri. que-
ratur ab eo ubi terra sit altior: o celum. puncta-
tus de hoc peregrinus respondit. in celo empyreo
ubi residet corpus christi. corpus. n. dulcissimi
domini nostri iesu christi quod est altius omni celo et
carne nostra formatum est. Cum igitur corpus
domini nostri iesu christi super omnes celos sit: et de nostra
carne origine duxit: caro autem nostra de terra sit
formata: constat quod ubi corpus christi residet
ibi perculdubio terra altior: celo manet. refert
nuntius quod uiderat peregrinus. ecce omnes eum
mirabiliter approbat et magnifice sapientiam
eius laudat: tunc iterum illa dixit. fiat illi tertia

quod grauissima et occulta ad soluendum difficilia et
obscura: ut sic eius sapientia tertio comprobetur:
et dignus sit ut ad mensas episcopi merito admittatur.
Queratur igitur ab eo quantum spatium sit a terra
usque ad celum. requisitis de hoc peregrinus
nuncio dixit. Elade ad eum qui te misit ad me:
de hoc diligenter percontare. Ipse enim me
melius nouit hoc et ideo tibi de hoc melius re-
spondebit. nam ipse illud spacium taliter men-
surauit quando de celo in abyssum cecidit ego
autem de celo nunquam cecidi. et ideo illud spacium
taliter non mensurauit. non est enim mulier: sed
diabolus qui se posuit in similitudinem mu-
lieris: audiens hec nuncius vehementer ex-
perauit: et ea que audierat coram omnibus re-
citauit. Mirantibus itaque omnibus et stupen-
tibus antiquis hostis de medio eorum euauit
episcopus autem rediens ad se amare redarguit se
met ipsum et de perpetrata culpa veniam lamen-
tabiliter precabatur: misitque nuncius ut pere-
grinus introduceretur: sed et nequaquam inueni-
tur amplius tunc episcopus populum conuocans eis euide-
ter exposuit ordinem geste rei: precepitque ut
omnes ieiunij et orationibus insisterent si for-
te dominus reuelare alicui dignaretur quidnam
fuerit ille peregrinus qui eum a tanto pericu-
lo liberauit. Reuelatum est illa nocte episcopo
quod beatus andreas fuit qui pro liberatione ipsius
episcopi se posuit in hunc peregrinum.cepit igitur
episcopus in deuotione beati andree magis crescere
ac etiam cum exinde in reuerentiam habere.
Cumque prepositus cuiusdam ciuitatis agrum
sancti andree abstulisset: et ob hoc grauissimis
febris orante episcopo fuisset correptus: ille episcopus
rogauit ut pro se oraret: et agrum sibi redde-
ret sed eum orante episcopo sanitatem recipere: ite-
rum agrum usurpauit: et episcopus orationi
se dedit et omnes lampades ecclesie fregit. d.
hoc lumen non accendatur donec dominus
de suo inimico vindicet et ecclesia que amisit
recuperet. Et ecce prepositus iterum graui-
simis febribus laborauit. misitque nuncios epi-
scopo ut pro se oraret et agrum suum sibi red-
deret: cum episcopus responderet. Ita ora-
ui et exaudiuit me deus: ille ad eum se porta-
ri fecit et ut ecclesiam intraret ad orandum coe-
git episcopus dum ecclesiam ingreditur ille
subito moritur et ager ecclesie restituitur.

De nomine.

De sancto Nicolao.

Nicolaus dicitur a nicos quod est victoria: et leos quod est populus: inde Nicolaus. quod victoria populi. id est. vicioz qui popularia sunt et vilia vel dicitur victoria populi: quod multos populos vita et doctrina docuit peccata vincere. vel Nicolaus a nicos. quod est victoria: et laus. quod victoria laus: vel a nitor et leos. quod nitor populi: habuit. nam in se que nitorem et mundiciam faciunt. nam secundum Ambrosium mundat sermo diuini: mundat vera confessio: mundat sancta cogitatio et conuersatio: mundat operatio bona: cuius legenda doctores argolici descripserunt. Alii: quod legitur quod metodius nicoci patriarcha eam grece scripsit: quam Iohes latinus diaconus in latinum transtulit: et plura addidit.

De sancto Nicolao confesso: e.

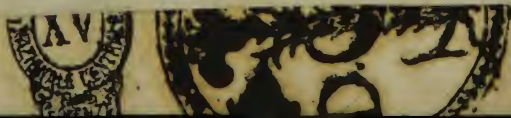
Nicolaus cuius patere vrbis licie puicie ex diuitibus et scientijs parentibus originem duxit pater eius Epiphanius: Mater vero Ioba dicta est quem cum in primis inuenturis sue flore parentes genuissent: deinceps pertinenter viuentes celibem vitam duxerunt: et hunc solum non tantum diuitiarum quantum et morum flagitabant heredem: sed deus eorum petitioni non defuit: nam hic primo dum balnearetur erectus: ut dicitur: stetit in peluim: insuper. 4. et 6. feria tamen semel vbera sugebat. factus autem iuuenis aliorum iuuenum deuicias lasciuias: nunc parentum comitatur vestigia: nunc solus ecclesiarum tenebat limina: et quicquid ibi de sacra scriptura intelligere poterat memoriter retinebat. parentibus vero suis defunctis cogitare cepit qualiter tantarum diuitiarum copiam non ad laudem humanam. sed ad dei gloriam dispensaret. Tunc quidam conuicinus suus satis nobilis tres filias suas virgines ob inopiam prostituere cogitur: ut sic infami earum commercio alteretur: quod ubi sanctus conperisset scelus abhorruit: et massas auri pannis inuolutam in domum eius per fenestras nocte clamauit: clamque recessit: mane surgens massas auri homo reperit: et deo gratias agens primoque

nite nuptias celebrauit: Non post multo tempore dei famulus simile pergit opus. Quod rursum ille reperiens: et in laudes immensas perumpens: decentro vigilare. proposuit: ut sciret quis esset qui sue inopie subuenisset. Post paucos dies duplicatam auri massam in domum proiecit: ad cuius sonitum ille exiecit? Nicolaum fugientem insequi dicens. Siste gradum: teque aspectui ne subtrahas meo sicque accurrens veloci? Nicolaum hunc esse cognouit: mox humi prostratus Osculari volebat pedes suos quod ille renuens fugiebat: ab eo exegit ne eum quod diu uiueret Publicaret. Post hoc mirree ciuitatis defuncto episcopo conueniunt episcopi cum clericis illius ecclesie de episcopo pronuntiari. Alderat inter eos quidem magne auctoritatis episcopus: ad cuius electionem omnium sententia dependebat. cum igitur cum ceteris ieiunijs et orationibus insistere monuisset: nocte illa vocem audiuit dicentem sibi: ut fores ecclesie hora Matutinali obseruaret: et quem primum ad ecclesiam cuius nomen esset Nicolaus viuere conficeret: ipsum in episcopum consecraret. Nec ergo alijs reuelans episcopus ad mouit ut omnes orationibus insisterent: et ipse presoribus excubaret: mirum in modum matutinali hora quasi a deo missus ante omnes Nicolaus. quem apprehendens episcopus dixit. quod tibi nomen est. Ille autem ut erat columbina simplicitate plenus inclinato capite Nicolaus inquit vobis scitatis seruus: quem in ecclesia ducentes: licet plurimum renitentem: in cathedra collocauerunt. Pontificali igitur cathedra sublimatus: eadem qua prius humilitatis et morum grauitate in omnibus spectat: in orationibus puigilabat: corpus macerabat. mulierum consortia fugiebat: et ab ipso pueritie sue exoruit: inde ex hoc quasi quidam pestis fugiebat: humilis erat in suscipiendo omnes et si eam in loquendo alacer in exortando: seruus in corripiendo: viduam ac pupillum et orphanum sic negocia curabat: ac si propria essent rapinam execrabatur: potentes etiam arguebat violentos. Et si que quolibet casu affectum cernebat mirabiliter reficiebat: mirabiliterque solabatur. Crescebat quoque fama quotidie bonitatis eius: hinc potens: hinc impotens illum nominabat. Vandebar populus de tali patrono: letabantur gentes de tanto pontifice.

De sancto Nicolao.

q: ita se auctoritate et gratia plenum exhibebat: ut omnium curas gereret: et episcopi, dignitatem non admitteret. Cum autem omnium charismatum virtute corroboraretur: et nihil sibi: sed totum dei gratie attribueret: cepit ita exorsus miraculis: ut non tantum sui: sed alieni quibuslibet oppressi angustiis inuocato eius nomine statim sentiret alleviationem. Ceterum quoque sicut in quadam legitur cronica beatum nicolaum niceno interfuisse concilio. Quadam die dum quidam naute periclitarentur ita cum lachrymis orauerunt. Nicolae serue dei si vera sunt que de te audiui: nunc ea experiemur. Mor quidam in eius similitudinem apparuit dicens. Ecce mor adsum: vocastis. n. me. et cepit eos in gubernaculis rudentibus aliisque iurare navis armamentis: statimque cessavit tempestas. Cum autem ad eius ecclesiam venissent quam nunc viderant suam iudicem eius cognouerunt imaginem. Tunc de sua liberatione gratias egerunt deo patri: et beato Nicolao que non suis meritis sed diuina misericordia largiente mortis periculum euaserunt. Quodam tempore totas provinciam sancti Nicolai fames valida pertulit ita ut omnibus deficerent alimenta. Audiens autem vir dei naues onustas tritico applicuisse portum illum statim proficiscitur: rogans nautes ut saltem .i. modijs fame periclitantibus subuenirent. cui illi. Non audeamus pater: quia mensuratum alexandrie opus in horreum Imperatoris nos reddere: quibus sanctus dicit. facite nunc quod dico: et ego vobis in dei virtute promitto quod nullam minorationem habebitis apud regium exactorem. Quod cum fecissent: et eandem mensuram quam Alexan. acceperant reddidissent: ministris imperatoris miraculum referunt: et deum in suo famulo maxima laude attollunt. frumentum autem semini quoque usum abundaret. Cum autem nonnulli illius regionis viri idolis: et precipue nefande diane deseruissent: adeo ut usque tunc sub quadam arboris diane consecrata quosdam gentilium ritus exercerent. At vir dei predictum ritum de omnibus finibus expulit: ipsamque arborescens precidi mandauit. Iratus ex hoc pertraheum hostis antiquus: oleum in diatro voca-

tum: quod contra naturam in aqua et lapidibus auderet confici fecit: sequens in formam cuiusdam mulieris religiose transfiguratus: quibusdam ad virum dei nauigantibus in quadam saginula obuiavit: sicque affata est. Vale ad sanctum dei venire vobiscum: sed nequeo. Rogo ergo ut hoc oleum ad eius ecclesiam deferatis: et ob mei memoriam exinde aule eius parietes liniatis: et statim euannit. Et ecce aliam cernunt nauiculam cum honestis personis: inter quos vnus similis beato Nicolao: qui sic ait illis. Deus quod mulier illa vobis locuta est vel quid attulit: Illi autem cuncta porordine narrauerunt quibus ille. Hec est impudica diana. Et ut me verum dicere comprobetis oleum illud in mare projicite: omnibus proicientibus ingens ignis in mari succenditur. et contra naturam diutius in mari ardere conspiciunt. Venientes igitur ad seruus dei aiebant. Vere tu es ille qui nobis in mari apparuisti: et ab insidijs diaboli liberaasti. Per idem cum quedam gens romano imperio liberasset contra eam imperator tres principes misit. scilicet nepotianum: et sum: et arpilionem. Quos portui adriatico ob ventum contrarior applicatos beatus Nicolaus ut secum comederent inuitauit: volens ut gentem suam a rapinis compescerent: quas in nundinis exercebant. Interim dum Sanctus abesset: consul corruptus pecunia: tres innocentes milites iussit decolari. Quod ut vir sanctus audiuit: rogauit principes illos: ut secum illum usque gradu comito properarent. veniensque ad locum ubi decollandi erant: inuenit eos poplite flecto: facie iam velata: speculatorem supra eorum capita ensentem vibrasse. At Nicolaus celo accensus in litorem se audacter ingessit: et gladium de manu eius eminens protulit: innotescensque soluens: eos secum duxit. Illico ad pretorium properat consulis: et fores clausas vireserat. Mor illi consul occurrens salutauit et aspiciens hoc sanctus dixit. Inimice dei legis preuicator: quia temeritate presumpti tanti conscius sceleris vultus conspicerem nostrum. Quod quamquam obiurgauit plurimum ad preces postmodum illorum ducem: penitentem benigne suscepit. Recepta igitur benedictione nuncios impiales iter peragunt: et impio sine sanguine hostes subdunt. Redientesque

De sancto Nicolao.

ad imperatorem magnifice sunt recepti. Qui
dñm autem eorū felicitatibus inuidentes: p-
fectio imperatoris prece: et precio suggererūt
ut eos apud imperatorem dolose maiestatis
crimine accusarent. Qui cum imperatori sug-
gessissent: nimio furore repletus eos incarce-
rari prececit: ac sine aliqua interrogatione il-
la eos nocte occidi precepit. Qui cum hāc cu-
stode dicissent: scinderunt vestimenta sua: et
gemere amare ceperunt. Tunc vnus eorū .s.
nepotianus recolēs qualiter Nicolaus tres
innocentes liberauit exhortatus est alios ut
eius patrocinia flagitarent. Quibus oranti-
bus sanctus Nicolaus appuit nocte illa con-
stantino impatori dicēs. Cur illos p̄ncipēs
taz iniuste p̄prehendisti: et morti sine crimine
abdicasti. Surge velox eosq; q̄citi⁹ dimitti-
inbeto. Sin aut orō deū: ut tibi suscitet bel-
luz in quo tu corruas: et bestijs cibis fias. Qui
impator. Qui es qui in hac nocte palatium me-
um ingressus es: et talia audes loqui: Qui ille
Ego sum Nicolaus mirree ciuitas ep̄s. Sed
et p̄fectum sili p̄ visum terruit dicens. Mēte
et sensu p̄dite: Cur in necē innocētūz p̄sen-
si: Perge cito: et eos liberare stude. Sin autē
corpus tuum vmbibus scaturiet: et domus tua
citius destruet. Qui ille: q̄s es tū q̄ nobis ta-
lia minaris: Scito inq̄t me esse Nicolai mir-
rie ciuitatis ep̄iscopūz: Utriusq; igit̄ enigilan-
tibus statiz somnia sua p̄dunt et pillis incar-
ceratis p̄tinuo mittunt: q̄bus ait impator.
Quas magicas noctis artes: ut tantis nos il-
ludatis somniis: cui responderunt se magos nō
esse: nec mortis suam meruisse: tunc impator
Hostis inq̄t hostem: cui nomen est Nicolaus:
At illi audito hoc noīe manus extēdunt ad ce-
lum rogantes dñm ut sancti Nicolai meritis
a p̄nti piculo liberaret. Et euz impator totaz
vitaz eius et miracula ab eis didicisset: dixit
eis. Ite et gr̄as agite deo: q̄ vos eius p̄cibus
liberauit. Sed de nris eidez afferte gaudio-
lis rogātes euz: ut vltorius mibi minas non
inferat: sed p̄ me: et regno meo ad dñz preces
fundat. Post paucos dies p̄dicti viri ad fa-
mulum dei veniunt: morq; ad pedes eius se
humiliter p̄sternunt dicentes. Vere dei fa-
mulus es: vere cultor et amator xp̄i. Quq; sibi
oīa p̄ ordinem retulissent: ille elenatis in celū
manibus imensas laudes retulit: ac bene in-

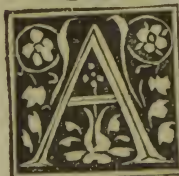
structos p̄ncipēs ad propria remisit. Cum
autēz dñs vellet euz assumere angelos ad se
venientes vidit: et dixit psalmus. In te dñe
speravi. et vsq; in manus tuas tradidit sp̄s
annō dñi. 343. q̄ cum sepultus fuisset in tum-
ba marmorea: a capite fons olei. et a pedibus
fons aque p̄fluit: et vsq; hodie et ei⁹ mēbris
refudat oleūz valens in salutē multorū. Suc-
cessit autē ei vir q̄dam bonus: q̄ de sede sua ab-
inuidis est repulsus: quo eiecto oleū defuit: s̄
eo reuocato p̄tinus emanauit. Post mul-
tum vero temporis turei mirrē defluentes:
turbam sancti Nicolai aperuerunt: ollasq; ei⁹
in oleo natantia in vrbez baroā reuerentē de-
tulerūt: anno dñi. 1087. Vir q̄daz ab vno in-
deoz quidaz summā pecunie iuramento acce-
pit iurās sup altare sancti Nicolai. cū aliūz si-
deiusorem h̄re negret: q̄ q̄ citius posset red-
deret. Tenente illo pecuniaz diu uidens illā
expostulat: sed ip̄e illam reddidisse affirmat.
trahit ergo eū ad iudiciū: et iuramentū indi-
cit debitori. Ille baculūz cauatiū quē auro mi-
nuto ip̄eluerat: secum detulerat: ac si eius ad-
miculo indigeret. Volens igit̄ facere iuramē-
tum in deo baculūz tradidit seruandū. Jura-
uit ille q̄ sibi reddiderat etiaz plus q̄ debe-
ret. facto iuramento baculū suū repetiit: et in-
deus ignarus astutie eū sibi reddidit. Redi-
ens aut domūz qui fraudē fecerat: in q̄daz bi-
uio somno oppressus corruit: ceriusq; eū impe-
tu veniens necauit: et plenus baculū auro fre-
git: et aurū effudit. Audiens h̄ indeus p̄citi⁹
illuc venit: cūq; dolūz vidisset: et a multz sug-
gereret ut aux oīo acciperet: renuit: nisi q̄ de-
functus fuerat ad vitā beati Nicolai meritis
redderetur asserens. si h̄ fieret: baptisma su-
sceptūz: et xp̄ianūz se futurū. Continuo igitur
qui defunctus fuerat resuscitatus: et indeus in
xp̄i noīe baptizatur. Quidaz indeus videns
beati Nicolai virtuosaz potentia in miracul
faciendis imaginē eius sibi fieri fecit: eamq;
in domūz suam collocauit: cui res suas cum
aliquo longius irer: euz minis cōmēdebat. h̄
vel similia verba dicens. Ecce Nicolae oīa
mea bona vobis custodienda committo: et ni-
si ea bene custodieritis vltionez expectam de
vobis verberibus et flagellis. Quadā autēz
vice dum ille ab esset fures adueniunt: cum-
ctaz eius substantia rapiunt et solaz imaginez

De scō Ambrosio

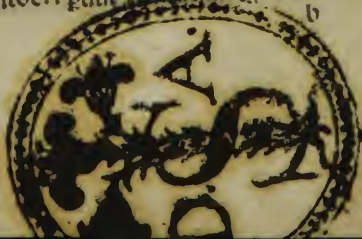
derelinquit. Jude autē rediens: se spoliāt a vidēs imaginē a legē talib⁹ xl filibus v̄bis. Domine nicolae nonne in domo v̄or posueraz vt res meas a latronibus seruaretis: cur hoc facere noluitis: Et latrones quare non phibuitis: igitur dira tormenta recipies: et pro latronibus penam lues: sic dānū meū in tuis recompensabo tormentis: furorē meū in tuis refrigerabo verberibus et flagellis. Arripiens igitur iudeus imaginē direcam verberat: direq; flagellat. Mira res et pro: sus stupenda. Diuidentibus furibus q rapuerant. sanctus dei tāq; in se vbera excepisset appuit hec vel filia vba dicens. Cur taz dire pro vobis flagellatus sum: Cur tam crudeliter verberatus: Cur tot toriūta passus: Ecce quō corpus meum luet. Ecce q̄liē effusione sanguis rubet. Pergite citius et cūcta reddite que tulistis. Alioq; oipotētis dei in vos: ira desinet: ita vt scelus vestrū in medium publicetur: et quib; v̄m suspēdium patiatur. Ad quē illi. Quis es tu qui talia loqueris: Et ille. Ergo sus Nicolaus seruus Jesu cristi: quem iudeus ille pro reb; suis q̄s tulistis crudeliter flagellauit. Terri illi ad iudeū veniunt: miraculū referūt. Alb eo quid imagini fecerit audiūt cūcta reddunt. Sicq; et latrones redeunt ad viam reeritudinis: et iudeus fidem amplectitur saluatoris. Vir quidaz p amore filij sui lras adiscentis festum sancti Nicolai annuati solēniter celebrabāt. Quadam igitur vice p̄ pueri puiniū preparauit: et multos clericos inuitauit. Venit diabolus ad ianuam in habitu peregrini petens elynam sibi dari. Iubet q̄ cicius p̄ filio vt det elynā peregrino pperat puer: sed pegrinū non inueniens insequitur abentem. Quq; ad quoddā cōpitū puenisset apphēdens puerum diabol⁹ strangulauit: Audiens pater vehementer ingēuit in thalamo collocauit: cepitq; ore dolore clamare et dicere filij dulcissime quō est vobis. Sancte Nicolae beccine ē merces honoris: quā vobis tandū exhibui: Et cum hec his similia diceret statim puer q̄s d̄ sōno euigilās oculos apuit ac surrexit. Vir qdam nobil⁹ rogauit beatū Nicolāum vt sibi a dño filium impetraret: p mittēs se filium ducturū ad eius ecclesiam: sciphū aureū oblaturū. filius ergo nascitur: ad etatē adul-

tā pducitur: et sciphus fieri iubetur. Qui dū valde essent pulcher: suis eum v̄sibus adaptauit: et alium equalētem fieri pcepit. Haugantibus itaq; ad ecclesiam beati Nicolai iubet pater filio: vt cū illo scipho quem p̄mo fieri fecerat: a quā sibi afferret. Puer atē cūz vellet aquam haurire cū scipho in mare cecidit: et statim disparuit. Pater eum amare sēs: Nicolaus votum suū p̄fecit: Veniēs igitur ad altare sancti Nicolai: cum obtulisses scdm sciphū. tanq; pietus cecidit de altari. Cū at eleuasset eū rursus de altari lōgius est pietus. eleuans igit iterū tertio posuit: et adhuc tertio de alteri longius est pietus. Mirantibus oibus ad tā grande spectaculum: ecce puer sanus et i columis aduenit primum sciphū in suis gestās manibus. Narrauitq; corā oibus q quī in mari cecidit statim brūs Nicolaus affuit. et eum illesum seruauit. Sicq; pat̄ eius letus effectus: vtrūq; sciphū b̄to Nicolao obtulit. C Quidam vir diues meritis sancti Nicolai filium habuit: quē adeodatum vocauit. Ille igitur sancto dei capellam in domo sua cōstituēs omni anno eius festū solēniter celebrabat. adeodat⁹ at qdā vice ab agarenis capit⁹: et fuit utē regi cor⁹ dputat. Et rat. n. locus ille situs ē frā agarenor. Seq̄nti āno dū festū sancti Nicolai p̄ deuote celebraret: et puer tenēs p̄ciosū sciphū regi afflitteret: recolit suā captiōē: p̄ctū dolorē: gaudiū q̄ illa die i domo sua fiebat cepitq; alti⁹ suspirat: q̄z suspirior cāz dū rex minis extorssisset: ait rex. Quicqd tuus nico. agat: tu h manebis: Et subito v̄eto vehemēti domū p̄uicte: puer cū sciphō rapit⁹: et an̄ fōres eccleie sancti Nicolai. vbi p̄tes agebāt solēnia collocaf: et magnū gaudiū oibus gnat.

C De nomine sancti Ambrosij.

Ambrosius dicit ab abra q̄ est spēs valde redolēs et p̄ciosa. Ipe. n. ecclie valde p̄ciosus extitit: et in die q̄ facit suis redoluit. Vel d̄r abra sius ab abra: et sios qd ē d̄s q̄si abra d̄i. deus nāq; p̄ eū q̄si p̄ abra vbiq; redoler. fuit. n. et bon⁹ odor: xpi i oī loco d̄r Ambro. ab abo: q̄ est p̄ luminis et sion: qd ē puulus: q̄si p̄ in multorū filiorū spūali gñatiōe lumiesus i sacre scriptu re expositōe: et puul⁹ i sua humili p̄uersatiōe.

De sancto Ambrosio.

C De sancto Ambrosio.

Ambrosius filius Ambrosij prefectorum Rome: cum in enabulis in atrio pretorij esset positus et dormiret exanimatus subito adueniens facies eius et os ita repleuit: ut quasi in alueolum suum intraret pariter et exirent. Que postea euolutes in tanta aeris altitudine eleuante sunt ut humanis oculis minime viderentur. Quo pacto territus pater ait. Si vixerit infans iste aliquid magnum erit postea cum adoleuisset et videret matrem et sororem sacra virginis manus sacerdotum osculari: ipse ludens sorori dextra offerebat: asserens sibi et id ab ea fieri oportere. Rome igitur litteris eruditus cum casus pretorij splendide poraret a Valeriano imperatore ad regendum liguriam emilianam puinciam directus est. Cumque Mediolanum venisset: ibidem episcopus tunc decessisset puenit populus ut sibi de episcopo pvideret. Sed cum inter arrianos et catholicos de eligendo episcopo seditio non modica oriret: illuc Ambrosius. causa sedande seditionis preterit: et statim vox inlanguit insonuit dicens. Ambrosius. episcopus cuius vocem omnes unanimiter presterunt Ambrosius. episcopus acclamantes. Quo ille cognito ut eos a se terroribus remoueret ecclesiam exiens tribunal ascendit et per consuetudinem suam tormenta personis adhiberi iussit. Ad cum faceret: nihilominus populus acclamabat. Peccatum tuum super nos. Tunc ille turbatus domum rediit: et philosophiam presteri voluit. Ad ut ne faceret reuocaretur publicas mulieres publice ad se adduci fecit. ut his visis ab eius electione populum reuocaret. Sed cum nec sic perficeret: semper populum peccatum tuum super nos acclamare videret: media nocte fugam petiit. Cumque ad ticienum pergere putaret. mane inuenit. Qui inuenit? cum custodiretur a populo: missa est relatio ad clementissimum imperatorem: Valerianum qui summo gaudio accepit: quod iudices a se directi ad sacerdotium peterentur. Letabatur etiam quod verbum suum in eo fuerat adimpletum. Dixerat. n. cum perficeretur mandata daret. valde et age non ut iudex: sed ut episcopus pendente relatione iter abscondit. Sed inueniens cum adhuc esset cathecuminus baptizatus et octaua die in episcopalem cathedram sublimatur. Cum autem post annos quatuor. Romam inisset et soror eius sicut virgo accedens: ut eius de-

teram oscularetur subridens ait. Ecce ut dicebam tibi sacerdotis manum oscularis. Cum alij ad quandam ciuitatem per quodam episcopo ordinando iussit: et eius electioni. Iustina imperatrix et alij heretici orientales volentes ut de sua secta aliquis ordinaretur: una ex arrianorum virginibus ipudensior ceteris tribunal ascendit: et beatus Ambrosius. per vestimentum apprehendit. volens ipse ad partem mulierum trahere: ut ab eis celsus de ecclesia eius iniuria pelletur. Qui Ambrosius ait. Et si ego indignus tanto sacerdotio sum: te tamen non puenit in quocumque sacerdotem manus iniicere: vni timere debuisti iudicium dei. ne tibi aliquid contingat. Ad dictum exitus confirmavit: nam die alio mortuam usque ad sepulchrum deduxit: gratiam rependens per contumeliam. Ad sancti omnes valde presterunt. Post hec Mediolanum reuersus innumeras infidias a iustitia imperatrice protulit. muneribus et honoribus aduersus cum populum excitante. Cum ergo multi eius in exilium pel- lere niterentur. vnum eorum ceteris infelicio: in tantum furore exercitatus est ut iuxta ecclesiam domum sibi locaret: ac in ea quadrigam paratam haberet: quam facilius raptum ad exilium deportaret. Sed dei iudicio iste die quo cum se rapere arbitraf: in eadem quadriga de eadem domo in exilium pulsus est. Qui tamen Ambrosius. reddens bona per malis: sumptus et cetera necessaria ministravit. Tantum officium in ecclesia. Mediolani. primum celebrari instituit. Erant etiam tunc temporis Mediolani multi a demonibus oppressi: qui se torqueri magnis vocibus clamabant. Iustina autem et multi arrianorum cum silibitarent dicebant Ambrosius. pecunia homines cooperare: qui se a spiritibus immundis vexari mentirentur: et ab Ambrosio. dicere se torqueri. Tunc subito vnum ex illis arrianis qui astabant arreptus a demonio in medium per siluit: atque clamare cepit. Utinam sic torqueantur ut torqueor: qui non credunt Ambrosio. ac illi confusi in piscinam demersus hominem necauerunt. Quidam hereticus acerrimus. disputator: et durus et inconvertibilis ad fidei cum audiret Ambrosio. predicantem. vidit ad aures eius angelum loquentem verba: que populo predicabat: quo visio fidei quasi persequeretur cepit defendere. Quidam aruspex demones aduocabat et ipsos ad nocendum Ambrosio. trans mittebat. Sed reuersi demones renuntiabant quod non solus ad illum sed nec ad fores domus sue appropinquare valebant: quoniam ignis insuperabilis. omne

De sancto Ambrosio.

Alud edificium cōmmineret: vt etiā longe positi viderent. Alius qdam eius cubiculū adiit vt gladio ipm necaret pce ac pēio a Justina i ducit. sed cū dextera gladiuz eleuasset vt ip suz percuteret continuo aruit manus eius. Cum viri Thessalonice ciuitatis in imperatorem aliquid deliquissent. Et eis Imperator precibus indurissent: clam agente. curialium malitia permissum imperatoris ne sciēte ambrosio plimi sunt occisi. Ad vbi cō paruit ambro. impatori copiam intrādi ecclesiam denegauit. cui cū imperator diceret q David adulterium et homicidiuz cōmisisset rēdit. Qui secutus es errantem sequire cor rigentem: Ad cū audisset clementissimus imperator: ita grater susceperit q publicā pñi am agere non recusauit: Quidā a demonio arreptus acclamare cepit ab ambro. se torq ri: cui ambrosius. Obmutescē diabolet q: nō te torquet Ambro. s; inuidia tua: q: illuc homines ascēdere picipis vñ turpif corruisti. Nam ambrosius nescit inflari: statūq; ille obmutuit. Quadā vice cū brūs ambrosius p ciuitatē pgeret: casu quidā lapsus ē: et in terra pstratus iacebat: quē vidēs alii ridere cepit cui ambro. Et tu q stas vide ne cadas: q dco statū lapsus: doluit suū q riserat alienū. Quādā ē vice ambro. ad palatium Macedonij magni offōrū vt p: o qdā intercederet venit. s; cū fores clausus iuuenisset: nec intrādi copiam hīe potuisset: ait. Et tu qdē ad ecclesiā venies: et non clausus: s; aptis ianuis ingredi nō valebis. Elapso aliq tpe metuens inimicos macedoni ad ecclesiā fugit et patētib ianuis aditū repire n potuit. C fuit at tate abstinentie vt quādiē nisi i sabbor die dñicar festis pēcipuis ieiunabat. Tāte et largitā q omnia que hīe poterat ecclesiis et pauperibus nihil sibi retinēs tribuebat. Tāte ppassionis vt cū aliq lapsus sibi psteretur sic amarissime flebat: q illū flere silr ppellebat. Tante humilitatē et laboris. vt libros quos dictabat ppa manu scriberet: nisi cū infirmitate corporis grauaretur Tāte pietatē et dulcedinis: vt cū ali cuius sei sacerdotis vel epī sibi obitus nūciaretur sic amarissime fieret: vt vix p solari valeret. Cum aut interrogaretur cur viros scōs qui ad gloriā p ficebantur sic flieret: aiebat. Me putatis me flere q: recesserit: s; q: me pcesserit. et quia difficile inueniē qui

tam dignus offō eius deat. Tante etiam cōstantie et fortitudinis q impatoris vel pncipum vitia non palpabat: sed cunctos voce pstantissime arguebat. Cum quidam vir quoddā flagitiū ppetrasset: et coraz eo adductus fuisset. dixit abrosius. Oportet illū tradi satbane in interitū carnis: ne talia deinceps ppetrare audeat. q eodem monito euz adhuc sermo ēēt in ore eius: spūs immundus euz discerpe cepit. Cum quadā vice cū brūs Ambrosius romā pgeret et in quadam villa Tuscie apud qndā hoīez nimum locupletē hospitatus fuisset: hominem illū de statu suo sollicite requisit. cui ille rēdit. Status meus dñe semp felix extitit et gliosus. Ecce. n. diuitijs infinitis abūdosuos et famulos quā plures habeo: copiosam filioz et nepotūz turbam possideo: et oia sp ad veta habui nec vn q mihi aliquod aduersum accidit: vl q pri starer euenit. Ad audiēs ambrosi vebemē obstupuit: et his q secū erāt i comitatu dixit. Surgite et huic q cicius fugiamus q: deus nō est in loco isto. festinate filij festinate: nec in fugiendo moram facite: ne nos hic diuina vltio apprehendat: et in peccatis istoz parif nos inuoluat. Quā q fugerent et aliquantulū pcessissent: terra subito se apuit: et hominē illū cū vniuersis que ad se ptinebāt ita absorbu it: vt nullū inde vestigiū remaneret. Quod cernēs ambrosius dixit. Ecce fratres q mi sericorditer deus pēit: cū hic aduersa tribuit et sceue irascit: cui semp pspēra elargitur. In eodem at loco fovea quedā pfundissima remansisse dī: que vsq; hodie in huius facti testimonij pseuerat. Quā at Ambrosius radicē oium maloz auaritiā magis ac magis crescere cerueret: et maxime in his qui erant in pātibus pstituti: apud quos etiā oia pō vē debantur: nec nō et in his qui erant in sacris mysterijs deputati vebemēter ingemuit: et se de huius seculi periculo liberari instantius exorauit: qd cū se obtinuisse gauderet reuelauit fratribus q vsq; ad resurrexiōis dominicā secū esset. Ante vero paucos dies q le ctulo decubasset et detineret. cū qdrage simū psalmū cū nocturno dictaret: subito ipso vidente in modū seuti breuis ignis caput eius coepuit: atq; paulatī p os ei tanq; i domus hitator intrauit: tūc facies ei tanq; nix effe cta est: s; postmodū ad spēz suā reuerfa. Ipso

De sancta Lucia.

igit die scribēdi et dictādi finē dedit: et fecit illū psalmū expellere potuit. Post paucos igit dies infirmitate laborare cepit. Tūc comes Italie eū Mediolani eēt nobiles pūdeauit dicēs q̄ tāto viro recedēte piculū eēt ne Italia iteritus imineret. Rogauitq; vt ad vīz dei accederēt rogātes vt sibi adhuc spatiū vīuēdi a dño impetraret: Qd̄ ille vt audiuire spōdit. Ad ita iter vos viri vt me vīuē pūdeat nec mori timeā cū bonū dñz hēamus eo tpe: q̄ttuor ei? diaconi iuicē pūenerūt tractātes int̄ se q̄s post eius obitū bonus eēt. Quā a loco i q̄ vir scūs Ambro. iacebat lōge eēt et simpliciānū ita silenti nō iasset vt vir iuicē se audirēt: ille ab eis lōge positus 3. exclamauit Senerē s; bonus. Qd̄ audiētes territi fuerūt: et nō nisi illū post eius obitū elegerunt. Honoratus vō vrbis vcellēsis ep̄s q̄ beati Ambrosii exitū expectabat cū se sepi dedit set vocē 3. se clamāg audīuit: Surge q; mō ē recessurus. q̄ p̄surgēs Mediolanū p̄tinuo venit: et ei dñici corp̄is sacz dedit. morq; ille manus i mōz crucis expādīt: et vltimū spirītū i vba orōis efflauit. Quā t̄ nocte pasche corpus eius ad ecclesiā fluisset delatū: plimi ifantes baptizati eū viderūt ita vt aliq̄ sedēte in cathedra i tribūnali dicerēt alij ascēdēte dīgitō suis p̄tib; dem̄arent. Nōnulli vō stellā sup̄ corpus eius se videre narrabāt. q̄ dā p̄foryer cū i puuio cum alijs multz eēt et. f. Ambro. detrahēre cepisset: eū p̄tinuo plaga percussit et p̄tinuo plaga percussit et p̄tinuo ad lectū aduēt? vitā finīuit. Itē in vrbe Carthaginēsi cū tres ep̄i sil pūuarēt: et vñ? eoz. be. Ambro. detrahisset relatus ē illi qd̄ illi p̄foryo qd̄ sibi straxerat accidisset: qd̄ cū ille pūp̄deret subito letale vuln? excepit: et extremū cōtinuo diem clausit.

Lucia dñ a luce. Lux. enī hz pulchritudinez in aspectu q; vt dicit Amb. lucis natura hē. vt oīs ei? in aspectu grā sit diffusionē hñs si ne coignatōe: q; p̄ q̄cūq; imūda nō coignat rectū in cessū sine curuitate Longissimā lineā p̄trā sit sine morosa dilatiōe: p̄der hñ dñf q̄ bea. Lucia hñit decorē v̄ginitag sine aliq̄ corrupciōe. diffusionē castitag sine aliq̄ disūso amore. Rectū incessū itētiōis i deū sin aliq̄ obli-

giate. Longissimā lineā diuturnū opatiōis sine negligētie tarditate. vt dñ Luci. q̄si lucē via.

C De sancta Lucia martyre et virgine.

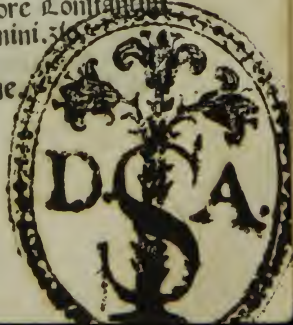
Lucia vgo siracusana nobil gñe audies samā scē Alga. p̄torā Siciliā diuulgari ad sepulchzū ei? adiit cū mīre sua eubicia ānis q̄tuor: su xū sanguis patiēte icurabi lī. Int̄ ipā missaz solēnia: ptingit vt illd̄ euāgelū legeret: i q̄ dñz muli erē ab hac passiōe sanesse narraf: tūc Lucia. mīrī dixit. Si credis his q̄ legunt crede agathā passiā p̄ noīe Jesu h̄ meruisse vt illū semp hēat p̄ntē: p̄ cui? noīe suffiuit passiōe. Si q̄ ei? sepulchzū credēs p̄rigeris: p̄fecta s̄itate p̄tinuo gaudēbis. igit recedētib; cūc; et mīr et filia i sepulchzū se p̄strauerūt et ceperūt la chymus rogare suffragiū. In terra Luciaz sōnus arripuit: viditq; Alga. i medio angeloz gēmis ornātē stātem 7 dicēte sibi. Soror meā Luci. vgo dī deuota qd̄ a me p̄cē? p̄dote ro. n. dñi mei Jesu xp̄i auxilio p̄tinuo p̄stare. subfidiū: nā ecce p̄fidē tuā sanata ē mīr tua: et sic p̄ me ciuitas cathanēsiū sublimat a xp̄o. ita p̄ te siracusana ciuitas decorabit a dño Jesu xp̄o: q; iocūdū deo i tua v̄ginitate h̄itaculū p̄passi. Et his audig exp̄gescā surrexit: et tremēs Luci. mīrī dixit: Vñ mea ecce sana es. p̄der ipā g te de p̄cor: q̄ suis orōnib; te sanauit ne m̄. bi d̄cetero noīes spōsūz. neq; velis d̄ corp̄is mei posteritate fructū mortalitatis acgrere: s; oīa q̄ mibi cūti ad corruptiōis auctore eras datura p̄ dote. da mibi cūti ad integritag auctore dñz Jesu xp̄s vt v̄z paup̄ibus tribuā. cui mīr. Oīa q̄ fuerūt p̄ris tui dñi cti an nouē ānos itacta custodiēs āpliani potius q̄ mīri p̄rimoniū. Mea vō oīa q̄ sūt vñ eē p̄nt: melius ipā tu nosti. Tege p̄us oculos meos: et q̄cqd̄ volueris d̄ facultatibus facito ad q̄s Luci. Ad saḡ deo carus ē q̄ illi h̄ dat q̄ secū ferre n̄ pōt: s; si vis grata eē dō: h̄ illi da q̄bus posses vti: moriēs igit nihil poteris te cū ferre. Qd̄ moriēs das: iō das: q; tecū ferre n̄ pōt. Da igit dū vīuis xp̄o qd̄ possides: mercedem hēbis et quicquid mibi daturam sponderas vel etiam cogitaueras xp̄o incipe tradere. Quz ḡ rediissent et de his q̄t̄ die fabularent cū mīre: fit p̄tinuo distractio rez: et dant in necessitatibus paup̄ū. Et vbi

De sancta Lucia.

pene oia distracta sunt: et paupibus erogata. f. viduis et orphanis: et pegrinis: et deo fuitibus. interea dum primoniū: qñ distributū ad sponsi notitiā pueniret: requir de his spūsus a nutrice. Rñdit illa caute qd vtiliorē posset sionē spūsua iuenisset: q mille solidos: et eo ampli in redditibus pñaret: quā suo nōte volebat cōpare: et id videbat aliquāta distrahere. credidit stultus carnale pmerciū: et cepit auctor esse videntū. Elēditis oibus et paupibus erogatis spūsus trahit eā corā Pascasio psulari dicēs eā xpianā eē: et p leges viuere augustinū: quā pascasi pphensaz corripit: iuitati eā. Pascasio ad sacrificia idolorū rñdit. Sacrificiū deo placēs ē visitare paupes: et eis in necitatib' sbuenire: et qz iā ampli us nō habeo qd offeraz me ipsaz offero hostiaz deo viuētēz. Pascasius. Ista vba tibi fili stulto xpiano narrare poteris: mibi at q pñci pñ dēcreta custodiō: ista frustra psequis. Ad quē Lu. Tu pñcipiū decreta custodis: ego dī mei legē custodiā. Tu pñcipes times et ego timēo dñs. Tu illos offendere nō vis et ego de uis offendere caueo. Tu illis placere desideras: ego vt xpō placeā pñcipisco. Tu ergo fac tibi qd vtile esse cognoscis: ego faciā qd mibi pñtile pñsperero. Cui pascasius. Pñmoniū tuū cū corruptoribus expēdisti: et id qñ mere trit loqueris. cui Lucia. Pñmoniū meū in toto loco pñstitui: corruptores at corpis et mentis nūqñ scini. Rñdit pascasius Qui sit corruptores mentis et corpis: rñdit Lucia Hos estis q suadēz vt aīe suū deserāt creator em. Corruptores vero corpis sunt q corporalē dlectationē pponūt epulis dlectationib' sempiternis. Pascasius dicit. Lessabunt verba euz puentuz fuerit ad vbera. cui Lucia. Dei vba cessare nō possunt. cui Pascasius. Tu ergo es de? Lucia rñdit ancilla dei sum: q dicit Cū steteritis ante reges et pñcipes: nolite cogitare. et. Non enīz vos estis qui loquimini. et. Pascasius dicit. In te ergo ē spūs sanctus? Cui Lucia. Qui caste viuūt tēpluz spiritus scī sunt: et spūs scīus hīat i eis: cui Pascasius. Ego faciā te ad lupanar duci vt ibi violationē accipias et spū scī pñdas. cui Lucia. Nō coignat corpus nisi de pñsensu mēg. Nā si me inuitā violari feceris castitas mibi duplicabilē ad coronā. Nūqñ aut voluntatē meā ac pñsensuz poteris puocare. Ecce corp

meū ad oē supplicis ē patū: qd moraria? Incipe filii diaboli desideria penaz tuaz ī me exercere. Tunc pascasi lenones secit venire dicens Inuitare ad eā oēs populū et tā diu illudat donec morua nūcief. Volentes aut eā trahere tāto pōdere spūs scūs cam firit vt oīno mouere eaz negrēt. Accedētes at filī ex offō iplentes deficiebāt virib'. et xpi vgo īmobilis pmanebat. Tūc miserit funes ī manib' et pedib' eius. secitqz Pascasi mille viros accedere et manus ei' et pedes ligare: s nullaten' poterāt eā mouere. Tūc et cū viris mille paria bouū adhibuit s: tñ vgo dōmini īmobilis pmanit. Vocaz aut magis vt suis incantatiōib' moueret oīno moueri nō potuit: Tunc dñr Pascasius. Que sunt ista maleficia q vna puella a mille viris nō mouet? Lucia dicit. Nō sunt ista maleficia: sed bñficia xpi. Porro si adhuc decē milia adhibueris eque vt prius īmobilē me videbis. Putas vō Pascasi? fm quorūdā figmentuz q lotio furent maleficia: iussit eā lotio pñfundi. Cūqz: nec sic moueri posset angustiat' nīmis copiosuz ignē circa eā accendi: picēqz: et rasinā: et seruēs oleū sup eā fundi iussit. Dixitqz Lucia. Inducias impetraui martirij mei vt credentibus timorē auferā passionis et nō credēt' vocē insultatiōis. Elidentes aut amici Pascasi cū angustari: in gutture eius gladiū imiserāt: que neqz loquelā omittēs dñr. Annūcio vobis pacē ecclesie redditā. Marimiano hodie mortuo: et de regno suo Dioclitiano expulso: et sicut ciuitati cathanensi soror mea Ligata data ē ptectrix. sic et ego ciuitati siracusane cōcessa suz interuentrix: Dū bec vgo loqz ecce ministri romanorū veniāt: Pascasiū apprehēdunt: et vinctū ad Cesarez secū ducūt: Audierat. n. Cesar q vniuersaz puinciā fuerat depredatus. Elentē ergo romā et senatū accusat' piter et vinctus capitali sententia est pñitus. Virgo vero Lucia de loco in quo percussa ē mota nō est: nec spūm tradidit quo aduqz sacerdotes venirēt: et corpus dñi ei traderent: et omnes astantes amen domino responderent: In eodem autem loco sepulta est: et ecclesia fabricata. C Passa est autem tempore Constantini et Marcentij circa annuz domini.

De Nomine

De sancto Thoma.

Thomas interpretatur babyf-
sus vel geminus: qd est gre-
ce didimus di vel di: Tho-
mas a thomos qd ē diuifio
vel sectio. Dicitur g̃ abyf-
sus eo q̃ p̃funditatē diui-
nitatē penetrare meruit qñ
ad finem interrogationē h̃buit sibi rñdit. ego
fui via veritas et vita. Dicitur geminus eo
q̃ resurrectiōez xp̃i qñ geminate et in duplū
q̃ alij cognouit. Mā illi cognouerūt vidēdo.
iste videndo et palpando. Diuifio at̃ siue se-
ctio dī q̃ mētē suā ab amore mūdi diuifit. vñ
q̃ ab alijs in fide resurrectiōis diuifus et se-
ctus fuit: vel dī Thomas quasi totus meās
in dei. s. amore et p̃templatiōe. habuit. n. tria
q̃ in ipso indicauerūt fuisse amorē dei de q̃-
bus dicit p̃sper in libro de vita p̃c̃platiua.
Quid est deum diligere. nisi animo p̃cipere
feruide visionis dei affectū: peccati odiū: et
mūdi fastidiū: Uel Thomas dī a theos q̃ ē
deus: et meus. vñ thomas qñ dñs meus. et
hoc p̃p̃ illud quod dixit cum certificatus cre-
didit: deus meus.

De sancto Thoma apostolo.

Thomas apostolus cum eēt
apud Cesareā apparuit ei
dñs dicēs. Rexi die Gō-
dosorus misit p̃positū Alba-
nem querere hoīem archi-
thecorū arte eruditū. Ue-
ni igr̃ et trāsmittā te ad eū.
Qui Thomas dñe mitte me quo vis p̃ter q̃
ad indos Qui dñs. Uade secure q̃: ero cu-
stos tui. Uñq̃ indos p̃uerteris: ad me. cū pal-
ma martirij venies. Qui thomas. Dñs me-
us es: et ego seruus tuus fiat voluntas tua:
Uñq̃ p̃positus p̃ forum ambularet Dixit ei
dñs. Quid p̃parare vis iuuenis: Qui ille do-
minus meus misit me ut p̃ducā sibi seruos i
arte architectoria eruditos ut romano ope si-
bi palatiū p̃struā. Tūc tradidit ei Thomā.
asserens eū plurimū in tali arte p̃itū. Mau-
gates aut̃ ad quādā ciuitatē. venerūt i q̃ rex fi-
lie sue nuptias celebrabat. Ille cū p̃comzari
feciss̃ ut oēs nuptijs interessēt: alijs regē
offenderēt: p̃tingit illuz Albanē et apostolū in-
troire. Puella aut̃ hebreā fistulā in manu ge-
rens vñquēq̃ laude. aliqua cōmendabat.
Uidenz q̃ apostolū intellexit hūc eē hebreū:

eo q̃ n̄ māducaret: s̃z oculos ad celū fixos hē-
ret. Uñq̃ puella corā eo hebreice cāeret di-
cens. Unus ē deus hebreorū q̃ creauit oīa: et
fundauit maria: apl̃s hec eadē vba repetere
satagebat. Uidenz at̃ picerna q̃ non māduca-
ret nec biberet: s̃z tñ oculos fixos ad celū hēret.
aplm̃ dī i maxillā p̃cussit: cui apl̃s. Melius
est: ut in futuro indulgentia tibi tradatur: n̄
hic surgā donec manus q̃ me p̃cussit huc a ca-
nibus afferat. Ille igr̃ ad hauriendā aquā abi-
it: leo ip̃s occidēs sanguinē ei p̃bibit. Lacerā-
ribz at̃ canibus ei? cor? vnus niger canis
manū eius dexterā i mediū puiniū appor-
tauit q̃ vñ oīs turba obstipuit: et puella ei? vba
referēs piecta fistula ad pedes apl̃i se. picē:
Ille at̃ vñ oīs scāz reprobat Augn. in li°
p̃ faustū et asserit a p̃seudo h̃ fuisse inftū. Uñ
et legēda hec q̃ ad plura suspecta h̃r. Possēt
tñ dici q̃ nō aio ipetrādi s̃z mō p̃dicēdi deū
sit. S̃z tñ si augustinū vba diligētē inspiciat
nō penitus ista rep̃bare vident. Alit. n. sic
in eod li°. Legunt scripturas apochz yphas
manichei et nescio a q̃bus futuris fabulaz
s̃b apostolorū noie scriptas q̃ suoz scriptoz tē-
poribus in auctoritatē sancte ecclesie recipi
merētur si scī et docti hoīes q̃ tūc in hac vita
erāt et examinare poterāt. alia eos nō vā locu-
tos eē cognoscerent. Ibi tñ legūt apostolū
Thomā cū eēt in q̃dāz nupriaz puiniū pegri-
nuus: p̃suis icognit? a q̃dā mīstro palma p̃cuf-
sus impcatū fuisse boī p̃tinuā scenāq̃z vidictā
Mā cū egressus esset ad fontē vñ et aquā pu-
nāribz mīstraret: i cū leo irruēs iteremmit: ma-
nūq̃ eius q̃ caput apostoli leui itū p̃cussit
a corpe auulsaz s̃m vñ eiusdē apostoli id op-
tang atq̃z impang: canis manū intulit mēsis:
in quibus ip̃e apostolus discūbebat: qd h̃ vñ
deri crudelius pōt. Ulex q̃ ibi mīsi tñ salo:
h̃ ē scriptū est q̃ ei veniā in seculo futuro petie-
rit scāq̃ ē p̃p̃latio. bñficij maioris ut et apl̃s
q̃z carnis deo eēt: p̃ hūc timorē p̃indaref igno-
tis: ille post hāc vitā qñq̃z finiedā p̃solaret.
vñ illa vā sint an cōficta narratio n̄bil mea
nunc interest. Certe. n. manichei a q̃bus ille
scriptur̃ q̃s eandē ecclesiasticus respuit: tāq̃
ve atq̃z sincer̃ acceptant: saltē h̃ cognit̃ fate-
ri illā patientie vtutē quā docet dñs dicēs.
Sigs te p̃cussit in maxillā dexteram p̃be
ei sinistra: posse eē in p̃paratiōe cordis: et si n̄
exibeas gestu corporis et exp̃ssione verborū. qñ

De sancto Thoma.

quidem apostolus palma percussus: potius dicitur
rogauit ut iniurioso homini in futuro seculo pec-
caret. in presenti autem seculo illa iniuria non ulla relin-
queretur: quod vel prebuit ferienti alteri: aut ut
iter feriret admonuit. Tenebat certe interi-
us dilectionis affectus: et exterius regrebat cor-
rectionis exemplum. Siue hoc verum sit: siue per-
fectum. cur nollunt credere tali animo famulum dei
Moisen idoli fabricatores et adoratores gla-
dio perstransisse? Si autem penas illas compara-
mus quod simile ferro interimi et a feris truci-
dari atque laniari: quandoquidem iudices publi-
cis legibus feruientes maioris criminis reos
bestiis sibi quam gladio percuti iubent. hec augu-
t. Tunc apostolus ad petitionem regis respondit et
sponsam benedixit. Da ingens adolescentibus
domine his benedictione tue dextere. et in eorum me-
ribus semina semine vite. Ab hac autem apostolo
in manu iuuenis est repletus plenus dacty-
lis palme ramus. Comedentibus vero sponso et
sponsa de fructu eius homo obdormiuit: et somni-
um sile ambo cernunt. Videbat etenim eis quod rex ge-
matus eos amplecteretur: et diceret. Alpius me-
us benedixit vos: ut eterne vite principes sitis
Euigilantibus autem et munio sibi sonia reuelan-
tibus apostolis ad eos egredis dicens eis. rex me-
us vobis modo apparuit. et me clausis ianuis
huc adduxit: ut super vos benedictio mea fructi-
ficet. Hecis carnis integritatem que est omni-
um regina virtutum: et fructus salutis perpetue: virgi-
tas est soror angelorum possessio omni-
um bonorum victo-
ria libidinum: fidei trophaeum: expugnatio de-
monum: et eternorum securitas gaudiorum. De libi-
dine autem corruptio gignit: de corruptio-
ne pollutione nascitur: de pollutione autem reatus oritur: de re-
atu profusio generatur. Nec illo referente duo an-
geli apparuerunt dicens eis. Nos sumus an-
geli vobis ad custodiam deputati quod si apostoli be-
naueritis monita: offeremus deo omnia vota vestra
Eos igitur apostoli baptizauit: et de fide diligenter edo-
cavit. Post multum vero tempore sponsa nupsit
gia sacro velamine consecrata martyrium patris
et spiritus nupsit Dionysii illi civitati in episcopatu
dinat. post hec autem apostoli et abanes ad regem In-
die puerunt. Designato vero ab apostolo mi-
rabili palatio et copioso thesauro accepto:
rex in aliam pulcritudinem proficiscitur: et apostoli vniuersum
thesaurum pauperibus elargiti: protum autem be-
nignum quod absuit rex apostoli predicandi instituit: et inu-
merabile populum ad fidem peruenit. Rediens autem

rex et quod Thomas fecerat dicens: ipsum cum aba-
ne in ima carceris reclusit. ut postmodum vi-
uos exoratos vltimis daret flammis. Inte-
rea Vad frater regis moritur: et ei sepulchrum
cum abitudine nimia preparatur. Quarta autem die quod
mortuus fuerat resurrexit: et stupefactis om-
nibus et cum fugientibus dixit fratri suo. hic homo fra-
ter quem excozzare et incendere disponis amicus
dei est: et sancti angeli famulatur ei: quod me in paradi-
sus ducentes quodam mihi ostenderunt palatium
ex auro et argento et lapidibus preciosis mirabi-
liter fabricatum: et cum eius pulcritudinem admira-
rer dixerunt mihi. Hoc est palatium quod fratri tuo
Thomas extruxerat. Quos dicens vtrinas ia-
nitor ei? egressi: dixerunt mihi frater tuus istum se se
cit indignum: si vis in illo manere: rogabimus
dominus ut te suscitare dignetur: ut illud a fratre tuo
possis emere reddens ei pecuniam quam se estimat
perdidisse. Et hec dicens cucurrit ad carcerem
apostoli fratri suo postulans indulgentiam: abiectis quod vi-
culis rogare cepit apostoli: ut vestem acciperet pec-
cosam. cui apostoli. ignoras quod nihil carnale: nihil
terrenum gerunt quod cupiunt habere in celestibus preter
Egrediens autem apostolo de carcere rex occurrit: et
aduoluitur eius pedibus veniam postulabat: tunc
apostoli ait. Multum vobis prestat deus secreta sua
vobis ostendere: credite in christum et baptizabimini:
et eterni regni principes sitis. Dixitque ei fra-
ter regis. Vidi palatium quod fratri meo fecisti:
et illud appare merui. cui apostoli. Hoc in preterito
fratri tui est. cui rex. Illud est meum: apostoli tibi
fabricet alteram. Quod si forte nequirit: mihi
et tibi hoc vnum cedere erit. respondit apostoli. Innume-
rabilia palatia sunt in celo ab initio seculi pre-
parata: que fidei preterito ab electis comparantur.
Dignitatem autem vestram ad illa vos ante cedere
possunt sequi vero omnino non possunt. Post
vnum autem mensem fecit apostoli homines illius pulcie
gregari: quibus congregatis: debiles et infirmos se-
orsum stare iussit: et super eos orauit. Cumque
qui docti fuerant respondissent amen: conuocatio
de celo veniens tam apostolum quam ceteros se-
re per horam dimidiat sic prostravit: ut om-
nes se putarent ictu fulguris percussos. Erri-
gens autem apostolus se dixit. Surgite quia
dominus meus sicut fulgur venit usque sana-
uit. Surgentes autem omnes sancti: deum et
apostoli glorificauerunt. Tunc apostolus cepit
eos docere et duodecim gradus virtutum assignare.
primus est ut deum credant quod est vnum in trinitate: trinum
b 4

De scō Thoma apostolo

in personis. Deditq; eis triplex exemplū sen-
sibile quō sunt i vna cētia tres p̄sone. p̄m^m
est: q; vna est in boie sapia: ⁊ de illa vna, pec-
dit intellectus: memoria: ⁊ ingeniū. Mā inge-
niū est ingt: vt qd didicisti inuenias. De
memoria vt non obliuiscaris que didiceris. In
t ellēs vt intelligas q̄ oīdi p̄nt ⁊ doceri. Se-
cundū est q; in vna vinea tria sunt. s. lignū
folia ⁊ fructus: ⁊ oīa tria vna sunt. ⁊ vna vi-
nea sunt. Tertiū est q; caput vnu q̄tuor sen-
sibus p̄stat. In vno. n. capite sunt visus: gu-
stus auditus: ⁊ odorat⁹: ⁊ hec p̄la sunt: ⁊ vnu
caput sunt. 2° gradus est vt baptisimū suscepe-
rent. 3° est vt se a fornicatione continerent.
Quart⁹ vt se ab auaritia temperarent. 5° vt
gulā restringerēt. 6° vt p̄nias tenerent. 7° vt
in his p̄seuerarent. 8° vt hospitalitatē ama-
rent. 9° vt voluntatē dei in faciendis q̄rerēt:
⁊ ea ope p̄plerent. 10° vt eam in non facien-
dis q̄rerent ⁊ ea vitaret. 11° vt charitatem
amicis ⁊ inimicis ipenderent. 12. vt in custo-
diendis his vigilē curam haberent. Post p̄-
dicationem vero baptizati sunt nouē milia
viroz exceptis puillis ⁊ mulieribus. Post
hec aut in supiorē idia abiit i qua innumeris
miraculorū insignis coruscavit. Synticez
ē amicam migdomie vxoris carissij cognati
regis ap̄ls illuminauit. dixitq; migdomia ad
Synticē. Putas si potero eū videre? Tūc
migdomia de consilio eius bitā mutauit ⁊ in-
ter paupes mulieres vbi ap̄ls p̄dicabat ad-
uenit. Ap̄ls at cepit de vite huius miseria p̄-
dicare: dicens inter cetera: qm̄ vita hec est
vita misera: casib⁹ s̄biecta: ⁊ adeo fugitia: vt
cū teneri creditur fugiat labescā. Deinde ce-
pit quattuor rōnibus exhortari vt verbū dei
libenter audirent: ipsum verbum dei q̄tuor
rex ḡnibus p̄parādo. s. collirio ex eo q; oculū
nri intellectus illuminat. Potiōi: ex eo q; nrm
affectū ab oī carnali amore purgat ⁊ mūdāt.
Emplastro: ex eo q; peccatorū nrorū vulnera
sanat. Libo ex eo q; os celestium amore dele-
ctat. Et sic ingt hec egroro non valēt: nisi ea
in se receperit: sic nec anime languētī verbū
dei p̄dest nisi illum deuote audierit. Predi-
cante igr apostolo Migdomia credidit ⁊ de
inceps viri thoꝝ abhorruit. Tūc carissus a
rege impetrauit vt apostolum in carcere po-
neret. Ad quē veniens migdomia rogauit:
vt sibi ignoscere q; p̄p̄ eaz in carcere nullus

esset: quā ille benign⁹ p̄solās hec oīa pati se, li-
benter asseruit. Carissus aut regem rogauit
vt reginā sororē sue vxoris ad eā mitteret: si
forte eā reuocare posset. Misit regina puer-
titur ab ea quā volebat puertere: visisq; tot
miraculis que ap̄ls faciebat dixit. Male-
dicti sunt a deo qui non credunt his opibus.
Tūc ap̄ls oēs qui aderant de tribus bre-
uiter instruxit. s. vt ecclesiam diligerēt: sacer-
dotes honorarent: ⁊ assidue ad audiendum
verbū dei puenirent. Reuertente autem re-
gina dicit ei rex. Ut quid tandiu morata es?
Que r̄ndit. putabam migdomiam stultā ēē:
sed sapientissima est ⁊ me ad apostolū dei dñi
cens viam veritatis me cognoscere fecit. ⁊
nimis stulti qui xpm̄ non credunt. Voluitq;
regina regi deieps copulari. Stupescit
aut rex dixit cognato suo. Dum tuam vxorē
recuperare vellem. meā pdidi. ⁊ peior mihi
mea effecta ē q̄ tua tibi. Tē rex iussit aposto-
lum ligatis manibus ad se adduci p̄cipiēs
ei vt ad suos viros cōiuges reuocaret. Ap̄s
stolus aut triplici exemplo ei oīdit: q; q̄diu
in errore p̄sisteret hoc facere non deberet: vt
delicet exēplo regis: ⁊ exemplo turris: ⁊ ex
emplo fontis. Unde dixit: tu cū sis rex. non
vis habere cōiūmata seruitia: sed mundos
seruos pariter ⁊ ancillas. Quāto magis cre-
dere dēs deū amare castissia ⁊ mūda seruitia
Quid ergo culpor: si deum amare p̄dico in
seruis suis quod diligis ⁊ in tuis? fabricaui
turrē excelsā ⁊ dicis mihi vt ego qui fabri-
cā eam destruam? sedit terram p̄fundam:
⁊ eduxi fontem de abyssō: ⁊ dicis mihi v l ob-
ruam illū? Tūc iratus rex iussit asserri ardē-
tes laminas ferreas: ⁊ apostolū stare nudis
pedibus super eas. Protinus aut mutu dei
fons ibi erupit ⁊ eas extinxit. Tūc rex p̄silio
cognati sui cum in fornacē ardentē muti fe-
cit: que tū sic refrigerata est: vt die altero sa-
nus inde exiret ⁊ illesus. Dixitq; regi. Cari-
ssus: fac illū offerre sacrificium deo soli: vt
sic dei sui iram icurrat: qui ab his eū liberat.
Quq; ad hoc vrgeretur dixit ei. P̄estātor
es tu q̄s factura tua: ⁊ quō tu verum deū ne-
gligis ⁊ picturā colis: Tu putas q; sicut dic
carissus deus meus mihi, irascetur: postq;
adorauero deum tuū. Magis aut irascetur
deo tuo cūq; p̄minuet. Adoro igitur eū. Si
ergo me adorante deum tuū deus meus nō

De natiuitate.

euertet illuz sacrificabo illi. Si aut sic: tu cre-
des deo meo? Qui rex. Adhuc mecum qñ euz
pare loqueris? Precepit igitur apls hebra-
ice demoni qui in eo erat vt dñs corā ido-
lo genua flecteret: et statim idoluꝝ cōminueret
flectens igitur apostolus gēna dixit. Ecce ado-
ro: sed non idoluꝝ: ecce adoro: sed nō metallū
ecce adoro: sed non simulacrum. Adoro autē
dñs deum meum Iesum xpm in cuius noīe p-
cipio tibi demō q in ea latitas: vt simulacrū
istud pminuas. Statimq; sicut cere lique-
factum ē. Tunc oēs sacerdotes idolozū mu-
gitz dederunt. Pontifex autē tēpli eleuans
gladium apostolū transuerberauit dicens.
Ego vindicabo iniurias dei mei. Rex autē
et carissus auferunt videntes q; populus
vellet apostolum vindicare et pontificē vi-
uum incendere. Christiani autē corpus aposto-
li tulerunt: et honorifice sepelierunt. Post id
sum tempus. s. circa annos dñi ducentos et
triginta corpus apostoli in edesaz ciuitatez
que olim dicebat rages medoz translātū ē
Alexandro iperatore ad Syrozum pces b-
faciēte nullus hereticus: nullus iudeus: nul-
lus paganus pōt viuere. nec tyrānus aliq;
ibi nocere. Postq; abagarus rex illius ciui-
tatis epistolam saluatoris scriptam acciperē
meruit. Mā si quandoq; gens aliq; p ciuitatē
illā insurrexerit infans baptizatus sup portā
stans epistolam illā legit et ea die tā saluato-
ris scrip̃ q; apli i thome meris hostes aut su-
giūt aut pacātur. Iñdor⁹ i libro de vita et obi-
tu sanctorū sic de isto aplo dicit. Thomas disci-
pls christi ac filis saluatori audiendo incre-
dul⁹: vidēdo fidelis fuit hoc euāgelii p̃di-
cavit p̃bis mediis et p̃bis: h̃yrecbanis et bra-
gmāis. Et intrans orientālē plagā: et iterna
gentium penetrans ibi predicationem suā
vsq; ad titulū sue passionis perduxit. Diclā
ceis transfūsus occubuit. Nec Iñdor⁹.
Abaso⁹ quoq; ait q; dñ Thomas ad regio-
nem magnorū qui ad christum adorandū ve-
nerant denens: eos baptizauit et facti sunt
adiutores fidei xpiane.

De natiuitate dñi n. iesu xpi
Acto de festiuitatibus que
currunt infra tēpus reno-
uatiōis: qd̃ incepit a xpo
se et pphetis: et durauit vsq;
que ad aduētū xpi in car-

nē: qd̃ tps repñtat ecclesia ab aduētū vsq; ad
natiuitatem domini inclusiue. Sequitur vi-
dere d̃ festiuitatibus que eneniūt infra tps
qd̃ p̃tiz cōtinetur sub tempore recēiliatiōis
quod tēpus representat ecclesia a natiuitate
vsq; ad septuagesima: sic ē in plogo dictū ē

Natiuitas dñi nostri Iesu
xpi secundum carnem vt
quidā aiūt: p̃pleg ab Adā
quiq; milibus dñcētibus
vigintiocto annis. vel sim-
alios. 6. milibus: vel secu-
dum eusebium cesariensēz
in cronica suis quinq; milibus ducentis et
vno minus. tempore Octauiani impatoris
facta est p̃putatio: tñ sex milium annorū inuē-
ta fuit a methodio potius mystice q; crōice.
Eleniente at ipso filio dei in carnem tanta pa-
ce vniuersus mūd⁹ gaudebat: vt toti orbi vni-
cus est Octavianus a prima impositiōe. Ce-
sar a iulio cesare. Augustus ab augmento rei
publice. Impator a dignitatis honore: q; ad
driam aliorū regū fuit p̃imoboc nomie in-
gnitus. Nam sicut nasci voluit vt nobis pa-
cē temporis et pacē eternitatis tribueret: sic
nihilominus voluit vt ortum suūz par tps
illustraret. Cesar igitur augustus vniuerso
presidens orbi scire volens quot puincie:
q; ciuitates: quot castra: quot ville quot ho-
mies i toto orbe essent: iussit vt dñ in historia
scolastica: vt oēs boies ad urbē vñ traherēt
origiē p̃gerēt et qlz dñariū argētū q; valebat
dēc nūmos vsuales: vñ et dñari⁹ dicebat: p
sidi puincie tradēs: se p̃diti rōano ipio p̃fite-
rēt. Mā et nūmus imaginē preferebat Cesaris:
sup̃scriptiōez nois Dicebatur autem p̃fessio
et descriptio: sed diuersa p̃sideratione. Pro-
fessio. n. dicebatur: q; qui ibet quādo redde-
bat p̃sidi puincie cēnsz capitales. i. decurionz
illū: qui sic vocabatur: ponebat super caput
suū: et p̃prio ore p̃fitebat se esse subditum
romano imperio: vnde dicebatur p̃fessio. i.
p̃prio ore fassio. et fiebat hoc corāz oi populo
Descriptio autē dicebatur: q; numerus eo-
rum qui cēsum capiz ferebant: certo determi-
nabatur numero: et redigebatur in scriptis.
Nec autem descriptio p̃prio scā est a p̃si-
de syrie cyrino. Prima dñ. vt in eadem hi-
storia scolastica h̃i q̃stum ad cyrinum. Quia
enim iudea in vmbilico nostre habitationis

De natiuitate domini.

cause dī. pūisus ē vt in ea id varent & deide
p circūstātes regiōes & alij p̄sides p̄segrē-
tur vel p̄ma dī. i. v̄lis. qz alie p̄cesserunt p̄ti-
cillares. Vel forte p̄ma caputū i ciuitate fie-
bat a p̄side. Secūda ciuitatū i regiōe a legato
cesaris. Tertia regionum in vrbe corā cesa-
re. Ioseph at cū eēt de gñe dauid a nazaret
in bethleē p̄fectus ē. Lū aut̄ brē Marie t̄ps
pariēdi instaret: & ipe de suo reditu nescisset
eā secū assūp̄it: & in bethleē secū durit: nolēs
thesaurū sibi a deo cōmissus in aliena manu
dimittere: sed ipe p se volēs illū cura p̄uigi-
li custodire. Lū ḡ bethleē appropinq̄set. vt
frater bartholomeus i sua p̄p̄latiōe testat̄. et
de libro infantie saluatoris ē sumptū. Elidit
virgo b̄tā partē p̄p̄li gaudētē: & partē gemē-
tē: qd si angelus exponēs ait. P̄ars populi
gaudēs ē p̄p̄lis gentilis: q in femine Alzabe
eternā b̄ndictionē accipiet. P̄ars at̄ gemēs
ē plebs iudaica a deo suis meritis reprobatā.
Lū igit̄ ambo in bethleē venissent: & qz pau-
pes erāt & qz oīa hospitā alij q p̄p̄l̄ ip̄s ve-
nerāt occupauerāt nullū hospitū b̄re potue-
runt. Diuerterunt ḡ in coi trāsitu: q vt dī in
hystoria scolastica: erat inter duas domos co-
operimētū h̄nis q diuerforiū dī sub quo ciues
ad colloquēdūz vel ad cōueniēdūz in diebus
ocij: vel p̄p̄ aeris intēperie diuertebāt: vbi
forte ioseph p̄sepe boni. & asino fecerat. Vel
fm quosdā rustici cū ad forūz veniebāt aialia
sua ibidē ligabāt: & iō p̄sepe ibi p̄structū erat
Ipsa igit̄ nocte media diei dñice b̄tā virgo fi-
liū suū peperit & in p̄sepio sup̄ senū reclinauit
qd̄ senū: vt habet̄ in hystoria scolastica. b̄tā
Helena postmōz romā attulit. Al cuius feni
comestioe bos & asin⁹: vt dī abstinebāt Mo-
tandū at̄ q natiuitas xp̄i fuit mirabil̄ facta
multipl̄r oīsa: & vtil̄ exhibita. fuit mirabi-
liter scā ex parte generant̄: tñ ex parte genti-
um: tñ ex pte modi generādi. Ex pte generā-
tis. qz ip̄a fuit virgo an̄ partū: & virgo in pru-
& virgo post ptū. Et h̄. f. q vgo manēs pepit
gnqz modis oīis fūz ē. Primo p p̄phetiā. Isa.
.7. Ecce virgo pcipiet rē. Secūdo p figuraz h̄
.n. figuratū fuit: & p vga Alaron. q sine oī hu-
mano studio floruit: & p portaz Ezechielis q
semp̄ clausa pmanfit. Tercio p custodiā. Jo-
seph. n. ex eo q ip̄as custodiuit testis sue vgi-
nitatis extitit. Quarto p xp̄ientia. cū. n. vt i
cōpilatione bartholomei habet̄ & de libro i-

fantie saluatoris sumptū fuisse videt̄: beate
Marie piendi t̄ps instaret: ioseph: l3 deū de
virgine nascitūz nō dubitaret mortē tñ ge-
rēs p̄rie obstetrices duas vocauit. Quartū
vna vocabat̄ zebel & altera salome. zebel igit̄
tur p̄siderās & ingrēs & ip̄as virgine inueni-
ens exclamauit vginē pepisse. Salome autē
dū nō crederet s; h̄ pbare sibi velle: p̄tinuo
aruit manus eius. Iussu tñ angeli sibi appa-
rētis puez tetigit: & p̄tinuo sanitatē recepit.
Quinto p miraculi euidentia. Rome. n. vt te-
stat̄ Inno. papa tertius duodedicim annis
par fuit. Igit̄ romani tēplū pacis pulcherri-
mū p̄struxerunt. Et ibi statūā Romani posu-
erunt. Cōsulentes aut̄ Alpolinē q̄tūz dura-
ret: acceperūt r̄isūz quousqz virgo pareret.
Hoc at̄ audientes dixerunt ḡ in eternū dura-
bit: impoſe. n. credebāt q vn qz pareret vir-
go. vñ in foribus tēpli titulū hunc scripserūt
Tēplū pacis in eternū. sed in ipsa nocte qua
vgo b̄tā pepit tēplū fūdit̄ corruit: & ibi ē mō
ecclia scē Marie noue. Secūdo fuit mirabil̄
scā ex parte geniti. Mā sicut dic̄ Ber. i eadē
p̄sona eternū antiquū & nouū mirabil̄ p̄uene-
runt: Eternū. i. diuinitas: antiquū. i. caro ab
Alā traducta nouum. i. aia de nouo creata.
Itē sicut ibidē dicit. hodie tres miruas vl-
trā opera fecit deus: ita mirabil̄ singularia
& talia nec facta sint nec ampli⁹ faciēda sint:
p̄iuncta q̄ppe sunt adiunctē: de⁹ & hō: m̄f & vir-
go fides & cor humanū. P̄ prima valde mira-
bilis: qz p̄iuncta sunt lim⁹ & de⁹: maiestas & i-
firmitas: tāta vilitas & tanta sublimitas. Mi-
hil. n. deo sublimi⁹: & nihil limio vilius. Se-
cūda nihilomin⁹ valdē mirāda & mirabil̄. Al se-
culo. n. nō ē auditū q vgo eēt q pepit: & m̄f es-
set q vgo pmanfit. Tercia & p̄ma & secūda infe-
rior: s; nō min⁹ for̄g. M̄p. n. quō cor hūanū
fidē hīs duob⁹ accommodauit quō credi potu-
it q de⁹ hō eēt & q virgo manserit: q pepis-
set. Nec Ber. Tercio fuit mirabil̄ scā ex pte
modi generādi eius. n. partus fuit sup̄ natu-
ram ex eo q vgo concepit. Sup̄a rōnem ex
eo q deū genuit. Sup̄a humanā p̄ditionez
ex eo q sine dolore pepit. Sup̄a p̄stetudi-
nē: ex eo q de spū scō pcepit. Mō. n. genuit v-
go ex hūano semine: s; mystico spiramine. nā
spūs scūs de castissimis & purissimis sangui-
bus vginis accepit & inde corp⁹ illud forma-
uit: & sic q̄rtū modū mirabilēz faciēdi hoīem

De natiuitate domini.

deus ostendit: Nam sicut dicit Ansel. deus potest quattuor modis hominem facere: scz sine homine et semina sicut fecit Ad. 13. de humo: sine semina de homine: sicut fecit Euam de homine: et semina sicut communis probat vsus: de virgine sine viro sicut hodie mirabiliter factum est. Secundo eius natiuitas fuit multipliciter hodie ostensa. Ostensa est enim per omnes gradus creaturarum est. n. quedam creatura que tantum habet esse sic pure corporea vt lapides. quedam que habet esse et viuere sicut vegetabilia: vt arbores: quedam que habet esse et viuere et sentire sicut animalia: quedam que hz esse viuere sentire et discernere sic hz. qdā q hz esse viuere sentire et discernere: et intelligere: sicut angelus. Per has omnes creaturas hodie christi natiuitas est ostensa. Prima autē creatura. s. pure corporea triplex est: scz opaca. transparentes siue puia: et lucida. Primo ergo ostensa ē per pure corporeas opacas sicut per destructionem tēpli romanorū: vt supra dictum est: Et per ruinam statue. Romuli dei romanorū que tūc cecidit et cōminuta est: et per ruinā etiam aliarum statuarum que tūc in alijs locis plurimū ceciderunt. Legit enī in histo. scolasti. q Hieronimus: propheta i egyptum descendens post mortem. Hodo lie regibus egypti signū dedit: q eorum idola coruerūt: cū virgo filius parturiret. Quia pp sacerdotes idolorū imaginem vginis puerum in gremio baulantis in secreto loco tēpli statuerunt: et eā ibi adorabant. sed a pto lomeo rege postea interrogati qd hoc sibi vellet dicerent paterne traditionis hoc esse mīsterium: quod a sancto viro et propheta eorū maiores acceperant: et sicut in rebus futuris credebant. Secundo per pure corpoream. transparentem et paruiam. Nam in ipsa nocte natiuitatis dūmice obsecritas noctis in claritatem diei diuersa est. Rome etiam vt attestatur. Orosius et Innocentius. Papa tertius: fons aque in liquore olei versus est: erupens vsqz in tiberiz. pfluit et toto die illo largissime emāuit. pphetauerat. n. sybilla q qn crūper fons Olei nascere saluator. Tertia per pure corporeā lucidā sicut per corporeā sup celestia. Mā in ipsa die natiuitat fin aliquorū relationē. vt ait Griso. magis sup quēdā montē oratib? stella qdā iuxta eos ap

paruit q formā pueri pulcherrimi hēbat: et in ei? capite crux splendebat: q magos alloqns dixit vt i iudeā pgeret et ibi natū puer inuenirent. In ipsa etiā dies tres soles i Oriente apparuerunt q paulatim in vnū corpus solare redacti sunt: p qd significabat q trini: Et vni? dei notitia toti orbi iminebat: vel q natus erat ille i quo tria. s. aia: caro et diuinitas in vnā psonā puenerāt. In histo. tū scola. dē q nō ipa die natiuitat tres soles apparuerunt sz an p aliqd tps. i. post mortē Julij cesaris qd ē Eusebius i cron. sua asserit. Octau. insup iperatoz: vt ait Innocen. papa tertius vniuerso orbe ditioi romane subiugato intrā tum senatui placuit vt eū p deo colere vellet. Prudēs aut ipatoz se mortale itelligēs immortalitā nomē sibi noluit vsurpare. Ad illoz vero iportūz istātiāz. Sibylla prophe tissimā aduocat scire volēs per ei? oracula si in mūdo maior: eo aliqui nasceret: Lū ergo in die natiuitatis dñi pñtiū super hac re puocasset et Sibylla sola in camera iperatoz oraculis insisteret. in die media circulis aureus apparuit circa solē et in medio circuli vgo pulcherrima puer gestans in gremio. tūc Sibylla hoc cesari ondit. Lū aut iperatoz ad pdictā visionē plurimū admiraret audiuit vocē dicentē sibi. Hec ē ara celi. Dixit qz Sibylla. Hic puer maior: te: et ideo ipsūz adora. Eadē q camera in honorem scē Mariae dedicata ē. Hū vsqz hodie dī scā Mariae celi Intelligens igit iperatoz q hic puer maior: se erat: thaura obtulit: et deus de cetero dici recusauit. De hoc autē Orosius ita dicit. Octauiani tēpore hora circiter tertia. repente liquido ac puro et sereno celo circulus ad ipēm celestis arcus orbē solis abierat quasi venturus esset qui ipm solē solus mūdumqz totū et fecisset et regeret. Hec Orosius. Idē ait Eutropius. Refert quoqz. Thimotheus historiographus se in antiquis romanorū historiis inuenisse. q Octavianus .35°. regni sui anno capitolium ascendit. Et quia pos se republicam gubernaret: a Dijs sollicitē requisit. Et audiuit vocem sibi. Dicentem. Puer etherens. ex deo viuentem sine tempore genitus non multum post ex intemerata virgine Deus homo sine in nacula nasciturus. Haudito Ibi arā edificauit cui hūc titulū iscripsit: hē ara filij diuine

De natiuitate.

tis. Secundo oñsa ē manifestata p creaturā q̄ ha
 bet esse & viuere sicut sunt plante & arbores
 In hac. n. nocte: vt Bartholome⁹ i sua ppila
 tione testat vinee engadi q̄ pferunt basamū
 floruerūt. fructū prulerūt & liquorē dederūt
 Tercio p creaturā q̄ hz esse viuere & sentire
 sicut sunt aialia. p̄fociscēs. n. Joseph in be
 thleē cū beata Maria p̄gnante: duxit secum
 bouē: forte vt ipm videret & cēsuz p se & pro
 v̄gine solueret & de residuo viueret: & vnum
 asinū forte vt beata virgo sup eū veberetur
 Bos igit & asin⁹ miraculose dñz cognoscētes
 flexis genib⁹ ipz adorauerūt. An ē rpi nati
 uitate p aliquos dies v̄rait Eusebi⁹ in croni
 ca: cū qdā araret boues ad aratores dixerūt.
 hoies deficiēt segetes p̄ficiēt. Quarto p cre
 aturā q̄ hz esse viuere sentire & discernere vt
 ē hō: sicut p pastores: naz ipsa hora pastores
 sup gregē suūz vigilabāt sicut bis in anno in
 longiorib⁹ & breuiorib⁹ noctib⁹ anni p̄sueue
 rant. Mos. n. fuit antiqu⁹ gētilib⁹ in vtroqz
 solitudo. s. estiuāli circa festū Joannis bap
 tiste & hyemali circa natiuitatē dñi vigilas no
 ctis custodire ob solis venerationē. qui forte
 mos ē apud iudeos ex vsu cohabitatiūz in
 oleuerat. Ipsis igit angelus dñi apparet: Et
 saluatore nātū nūciauit: & quō iueneret signū
 dedit. factaqz ē cū eo multitudo angeloz di
 cētūz. Gloria in altissimis deo &c. Pastores
 s̄ veniētes totū sicut angelus dixerat inuene
 runt. Sic iter manifesta ē p Cesarē augustū
 q̄ tunc p̄ceptū dedit ne eū aliqz deū vocare
 audiret sicut Orsius testat: forte. n. cū visi
 onē illā circa solē vidisset recolēs simul de ru
 ina tēpli: & de fonte olei: & intelligēs q̄ in mū
 do natus esset q̄ maior se erat nec dñs voca
 ri voluit. In quibz dā quoqz cronicis legi
 q̄ appropinq̄te die natiuitatē dñi Octauia
 nus p mūdū vias publicas fieri p̄cepit & oia
 debita romanis dimisit. Impio igit eius am
 pliatio p orbē: licet p̄mo violentus extiterit i
 grat⁹ romanis: cūz tñ in summa pace regna
 ret adeo se mansuetū exhibuit & benignū vt
 nomē diuinū sibi rennueret vsurpare: l3 hoc
 sibi a romanis adulatorib⁹ offerret: elegitqz
 magis pacē q̄ dñs appellari. vnde romani
 in sua morte dixisse legunt. vtnā te vl nūqz
 habuissē? vel diuiti⁹ h̄re meruissē? Sic
 ē manifesta est p sodomitas q̄ oēs i toto mū
 do illa nocte exticti sunt: sicut p̄c̄ Micro. sup

illū lux orta ē eis: tanta. s. q̄ oēs laborātes si
 lo vitio extirrit. Et l3 fecit xps vt oēs eradica
 ret: ne in natura q̄s assumpserat tāta de ceto i
 mūditiā inueniret. Mā vt dicit Aug. Vidēs
 deus vitiū p naturā in humana natura fieri
 fere desijt incarnari. Quanto p creaturaz q̄
 hz esse viuere sentire discernere & intelligen
 re sicut angelus. Angeli. n. ipsaz rpi natiui
 tatē pastorib⁹ annūciauerūt: vt supius dēi
 est. Tercio eius natiuitas nobis ē vtiliter ex
 hibita p̄p̄ria. p̄mo ad demonū p̄fusionsē
 Mā hostis iā nobis: vt ante p̄ualere n̄ po
 test. vñ legi q̄ scūs Hugo abbas cluniacē.
 in vigilia natiuitatis dñi vidit beatam v̄gi
 nez in v̄nis tenentē filiū & dicentē. Ad est
 dies in q̄ prophetarū orac̄la renouant: Vbi
 nunc est hostis q̄ an hūc diē hoibus p̄ualebat
 Ad hāc voces diabolus de humo prupit vt
 verbis dñi insultaret. sed mentita ē iniquas
 sibi: quū duz officinas fratruz circuiret ipsuz
 ab oratorio deuotio: a refectōio lectio a domi
 torio stramēta villia: a capitulo patiētia re
 iecit. In libro quoqz petri cluniacē. legitur
 q̄ in vigilia natiuitatē dñi scō Hugoni ab
 bati cluniacēsi. appuit beata virgo filiū in
 gremio tenēs: & cū eo ludēs: q̄ dicebat ei Mo
 si mater q̄ diē natalis mei ecclia cū magno
 laudū tripudio celebrat. Et vbi ē nunc dia
 boli virt⁹ vel qd diē poterit vel facere: Tūc
 diabolus videbat q̄s de antro surgere ac di
 cere. Et si in ecclesiāz vbi laudes tue sūt in
 trare nō possum: tñ capitulū dormitoriū & re
 fectoriū introibo. Ad ille attentās iuenit osti
 um capli nimis artū sibi grosso: ostiūz dormi
 torij nimis depressūz sibi elato: ostiū refecto
 rij repagulatū impedimentis. charitate. s.
 seruientiu: audiate audiēdi lectides: & so
 brietate cibi & pot⁹: & sic p̄fusus enāuit. Secō
 ad venie impetrationē. vnde legi in quodā
 libro exemploz: q̄ cū quedā mulier lubrica.
 ad cor tandē rediisset de venia desperabat.
 Mā cogitans de iudicio reputabat se esse re
 am de inferno reputabat se ibi trucidandam
 cogitans de paradiso reputabat se eē immū
 dā: de passione reputabat se esse ingrātā. Co
 gitans vero q̄ pueri de facili placant xps ip
 suz per suā infantia adiurauit: & vocē de sua
 venia audire meruit. Tercio ad infirmitatū
 curationem. De hac etiā natiuitatis vtilita
 te dicit Bernardus. Triplici morbo laborat

De sancta Anastasia

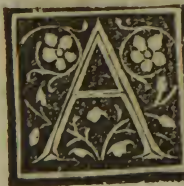
genus humanū in p̄ncipio: medio: et in fine
i. natiuitate vita et morte. Mariuitas erat in
munda: vita puerfa: et mors piculosa. Venit
x̄ps et cōtra hūc triplicē morbū attulit tripli-
cē remediū. Natus enī est: vixit et obiit. Et
natiuitas purgauit nostrā. Et vita instruit
nostrā. Mors illi destruxit nostram. Hec
Bernardus. De vtilitate et ipsius natiuita-
tis x̄pi Dicit Augu. q. hūilitas filij quaz no-
bis in incarnatiōe exhibuit fuit nobis i exem-
plū. in sacramentū et immediatū. In exēplū
cōuenientissimū: qd hō imitaret: et aliū sacra-
mentū q̄peti nō vniculū solueret et summū
medicamentū quoniam: nre supbie sanare-
tur. Hec Augu. Supbia. n. p̄mi hoīs sanata
ē p hūilitatē x̄pi. Et notādū q. puenienter
hūilitas saluatoris responderet supbie perditō-
ris. Supbia. n. p̄mi hoīs fuit p̄tra deū: vsqz
ad deū: et sup deū. fuit p̄tra deū: q. p̄ eius.
p̄ceptū. Cōtempnit. n. p̄ceptū quo de p̄cepto
rat ne de ligno scie boni et mali comederet.
fuit etiā vsqz ad deū q. vsqz appetitū diui-
nitatē: credēs qd diabolus dixerat: eritis si-
cut di. fuit et sup deū sicut dicit Anselmus
volendo qd deus illū velle nolebat. Tunc
enim suā voluntatē supra dei voluntatē po-
suit. Et filius dei s̄m Joānez damas. humili-
auit se p̄ hoīes: nō p̄ hoīes: vsqz ad hoīes et
sup hoīes. Propter hoīes: q. p̄ cor vtilita-
tē et salutē. Usqz ad hoīes p̄ nascendi modū
p̄similē. Supra hoīes per nascendi modū
dissimilē. Mā eius natiuitas: et s̄m aliqd no-
bis similis fuit: q. s̄m natus ē ex muliere: et per
eandē portā p̄pagatus. Et s̄m aliqd dissimi-
lis: q. de spiritu sancto ex mā v̄gine natus ē.

De nomine.

Anastasia dicitur ab ana qd ē
sursum et stasis qd ē stans
sive status: q. sursum ste-
tit a vitijs et a peccatis ad
virtutes.

De sancta Anastasia.

Anastasia nobilissima Ro-
manorū filia preteriti illu-
stris sed pagani a Matre
sua fausta christiana et abe-
ato Brisogono: fide chri-
sti edocra est. Tradita autē
publio in vxorem languo-

re simulās: semp se ab ei⁹ cōsortio abstinabat
Qui audiēs eā cū vna tñ Ancilla i vili ha-
bitu xpianorū carceres circuire: i eis necāria
mistrare: fecit eaz artiss. me custodiri: ita vt
et aliūdā denegaret. Uolebat. n. sic eā peri-
mere: vt posset i ei⁹ latissimis posselliōib⁹ la-
scuire. Putās igr se mori: dolorosas litteras
Brisogono mittebat. et ille p̄latorias remit-
tebat. Interea vir ei⁹ moris et illa a carceri-
b⁹ liberat. Hec hēbat tres ancillas pulcher-
rimas q̄ sorores erāt q̄rtū: vna dicebat Alga-
pe: altera Thionia: et alia Hierenē: q̄ cū chri-
stianē cēt et p̄fecti monij nullaten⁹ obedirēt in
cubiculū eas reclusit. vbi cogne vtē filia ser-
uabāt: p̄fecti at in eaz ardens amorē ad
eas iuit: vt suā libidinē exerceeret q̄ amētā
v̄sus putās se tractare v̄gines: eacubos: cal-
daria: patellas. et filia aplectēs: osculabatur
Et cū ex h̄ satiat⁹ fuisset: foras exhibuit niger:
et d̄sormis et vestimētis p̄scis: quē sui q̄ ei⁹ p̄-
forib⁹ expectabāt sic demigratū vidētēs cogi-
tabāt q̄ i d̄moniū v̄sus esset: cū v̄berib⁹ affe-
cerūt: et fugiētēs solū d̄relinq̄runt. Lūqz ipa-
torē adiret vt de h̄ p̄qreret: alij virgis eum
p̄cutiebāt: alij in facie ei⁹ cōspuebāt: et alij lu-
tū et puluē i eū p̄ciebāt: suspicātes q̄ i lu-
riā v̄sus cēt. Duli at eius tenebant: ne sic se
deformē videret: Quapp mirabāt plurimū
cur sic eū oēs deridebāt: quē in tāto honore:
hēre p̄suerat. Uidebat. n. ei q̄ ipē et oēs al-
bis vestib⁹ essent iduti. Lū vero sic se desor-
mē ab alijs dididisset putat q̄ puelle sibi par-
tē magicā hoc fecissent: iussit eas corā se ex-
poliari vt eas saltē nudas aspiceret. Sed
statiz sic vestimēta eaz corporib⁹ adheferāt
vt nullo mō exiri valerēt. p̄fecti at p̄ ad-
miratione ita obdormiunt stertus q̄ etiam a
pulsantib⁹ nō poterat excitari. Tandem vir-
gines martirio coronant Et anastasia ab ipa-
tore cuidā p̄fecto tradit vt si eā sacrificare.
faceret postea eā in vxorē h̄ret. Lūqz in thal-
lamū eā duxisset et eā amplexari vellet statiz
cecus effect⁹ deos adiit q̄rēs si euadere pos-
set. Respōderūt dicentes: q. sanctā anastasi-
az p̄tristati nobis traditus es: et ammodo sēp
nobiscum in inferno torqueris. Lūqz do-
mū reduceretur inter manus puerozum vi-
tam finiunt. Tunc anastasia alij p̄fecto tra-
ditur vt eam in custodiam. Determinaret.
Audiens enim. quod infinitas Possellio-

De sancto Stephano.

nes hēret priuatim dixit ei Anastasia si vis
ēē xpiana fac quod precepit deus tuus. Ille
enī precepit qui non renūciauerit oibus que
posidet non potest meus ēē discipulus. Dia
igitur que habes mibi da ⁊ uade quo uolue
ris: vera xpiana eris. cui illa respondit. Do
minus meus pcepit. Unde omnia que ha
bes ⁊ da pauperibus ⁊ non diuitibus. Tum
ergo diues sis contra pceptum dei facere si
aliquid tibi darem. Tunc anastasia diro car
ceri fame crucianda traditur: s; a sancta the
odora que iam per martyriū coronata fuerat
per duos menses esca celesti pascitur. Tan
dem cū ducentis uirginibus ad insulas pal
matorias ducta est: ubi multi ppter nomen
xpi fuerāt relagati. P^o aliq; vō dies pfect^o
oēs ad se vocauit: ⁊ anastasia ad palos alli
gatam ignibus peremauit: alios uero diuer
sis supplicijs interemit. C^o Inter quos vn^o
erat qui pluries pp xpm multis diuitijs spoli
atus semp dicebat. Christū salutem mibi nō
auferet. apolonia at corpus sancte anastasiae
i viridario: facta ibidē ecclesia honorifice se
peliuit. Passa est aut sub Dioclitiano qui ce
pit circa annum domini. 287.

De nomine sancti Stephani.

Stephanus grece latie dici
tur corda: sed hebraice no
ma. fuit. n. corona. i. pnci
pius martyriū in nouo testa
mento: sicut abel in veteri.
fuit etia; no: ma. i. exēplar
⁊ regula alijs patiedī. Uel

Stephanus dicitur qñ strenue fans: qd pa
tet in sui sermōe. Uel dī Stephanus qñ stre
nue fans anus. i. strenue siue laudabilr fans
id est instruens ⁊ reges: anus. i. viduas: qui
bus ab apostolis fuerat pfectus: que ad lram
anus erat. Est g corona pp principatū mar
tyrii. no: ma pp exemplū patiendi ⁊ bñ viuē
di strenue fans pp luculētā pdicationē. Stre
nue fās an^o pp viduaz laudabilē instructōez.

De sancto Stephano ptomartire

Stephanus fuit vnus de se
ptem diaconibus ab aplis
in ministerium ordinatus.
Crescente. n. numero disci
pulorum pueri ex gentib^o
aduersus puerfos ex iude
is murmurare ceperunt ex

eo q vidue eoz in ministerio quotidiano pte
nebatur. Multius autē murmuris cā duplex
pōt intelligi: aut qz vidue eorum in ministerio
nō admittebantur: aut qz preceteris in quo
tidiano ministerio grauabant. apli. n. expedi
tius predicationi insisterunt: viduis mini
strationem cōmiserant. Uidentes aut apli
murmurationem orati pro administratiōe
viduarum: ⁊ volentes hunc murmur sedaf:
pgregata oī multitudine dixerunt. Non est
equū non derelinquere verbum dei: ⁊ mini
strare mensis. Vlo. qz meliora sunt sercula
mentis q; dapes corporis. Cōsiderate g fra
tres viros ex vob boni testimonij septē ple
nos spiritu sancto ⁊ sapiētia: quos pstituiam^o
sup hoc opus. Vlo. vt ministrent: vel vt mi
nistrantibus pñt. Hos uero oīni ⁊ predi
cationi instantes erimus. Et placuit sermo
oī populo ⁊ multitudini: ⁊ elegerunt septem
quorum btūs Stephanus primus ⁊ primi
cerius extitit: ⁊ adduxerūt eos añ apls: ⁊ i
posuerunt sup eos manus Stephanus aut
plenus gratia ⁊ fortitudine faciebat pdigia
⁊ signa multa in populo. Inuidentes igit iu
dei ⁊ supare ⁊ pvincere cupiētes: triplici mo
do eum vincere aggressi sunt scilicet disputa
tione: testium productione: ⁊ tormentorum il
latione: sed tñ ipse disputantes supauit: te
stes falsos conuincit: ⁊ de suis tormentis tri
umphauit: ⁊ in qualibet pugna adiutorius si
bi de celo datum est. In prima. n. dat^o est spi
ritus sanctus: qui facundiam ministraret.
In scda vultus angelicus q falsos teste ter
reret. Et in tertia visus est Christus adiuua
re paratus: qui martirē pfortaret. In qlibz
ig pugna ponit tria. s. aggressum plium: col
latū adiutorium: ⁊ adeptū triūphū. Hystoria
ig breuif pcurrēt hec oīa videre poterim^o.
Cū igit beatus Stephanus mltā signa fa
ceret: ⁊ frequentius populo pdicaret: indei
primū preliū cū eo inierunt: vt eū p disputa
tione puerterent. Surrexerūt. n. quidā de si
nagoga libertinoz. i. filioz libertoz. Liberti
ni. n. dñr filij libertoz. i. eoz qui de seruitute
manumissi sunt ⁊ libertate donati: ⁊ sic d stir
pe seruli fuerāt: qui primo fidei resisterūt: ⁊
cyrenensiu a cyrene ciuitate: ⁊ alexandrinoz
⁊ eorum qui erant a cilicia: ⁊ asia disputan
tes euz Stepba. Ecce primū plū deide sub
iungit triūphū ⁊ nō poterāt resistere sapiētie

De sancto Stephano.

Postremo ponit adiutorium. et spiritus qui loquatur. Videntes igitur quod per hunc modum pugnant di eum non possent superare: ad secundum modum callide se convertunt. ut scilicet eius falsis testes superarent: submiserunt. n. duos falsos testes: qui eundem de quadruplici blasphemia accusarent. audientes itaque eum in concilio: falsi testes eum de quatuor accusabant. scilicet de blasphemia in deum. in moysen: et in legem: et in tabernaculum sive templum. Ecce prelium: et inuenientes eum omnes qui sedebant in concilio videbant faciem eius tanquam faciem angeli. Ecce auxilium. Deinde ponit huius secunde pugne victoriam cum falsi testes de his omnibus confutantur. Dicit. n. princeps sacerdotum si hec ita se habent. Tunc beatus Stephanus de illis quattuor que sibi falsi testes imposuerunt se per ordinem excusauit. Et primo excusauit se de blasphemia in deum dicens deum qui locutus sit per prophetas et prophetas deum glorie fuisse. ubi deum tripliciter commendauit. Scilicet quod hoc verbum potest tripliciter exponi. Est. n. deus glorie. i. collatus glorie. i. Re. 2. Qui. n. honorificauerit me glorificabo eum. Vel deus glorie. i. preteritum glorie. Propter. s. v. Deum sunt diuitie et gloria. vel deus glorie. i. deus cui. a creatura debet gloria. i. regi seculorum immortalis. et comendat igitur deum tripliciter. scilicet quod sit gloriosus: glorificatus: et glorificandus. Deinde excusat se de secunda blasphemia i. Moysen multipliciter eum commendando: commendat. n. precipue a tribus. scilicet a zelis feruore: quod percutit egyptum interfecit: a miraculorum operatione que in egypto et in deserto fecit: et a dei familiaritate: quod pluries cum deo locutus fuit. Postmodum excusat se de tertia blasphemia que erat in lege ipsam tripliciter commendando. scilicet ex ratione dante quod fuit deus: ex ratione ministrantis quod fuit Moyses talis et talis: et ex ratione finis: quod datur vita. Postmodum cepit se pugnare de quarta blasphemia: que erat in tabernaculum et in templum. Ipsum tabernaculum quadrupliciter commendando. scilicet quod fuit a deo fieri preceptum: i. visione ostensum: a Moysen presumatum: et arce testimonio contentum: templum autem dicitur tabernaculo successisse. Sic beatus Stephanus de crimine sibi obiecto: rationabiliter se purgauit. Videntes igitur iudei quod nec in isto secundo modo eum superare valeret tertium modum assument et tertiam pugnam inueniunt: ut scilicet saltem tormentis et suppliciis eum superarent. Ad

ut vidit Stephanus volens preceptum dominicum de fraterna correctione suare: tribus modis eum conatur et corrigere: et a tanta malicia cohibere. scilicet pudore: timore: et amore. Primo pudore eum duritiam cordis et scelerum necesse inprobandum dura inquit cervice et incircuncisis cordibus et auribus vos semper spiritui sedo resistitis: sicut et presens vultus ita et vos. Quod. n. prophetarum presens vestri non sunt persecuti: et occiderunt eos qui pronuntiabant de aduentu iusti: ubi sic glo. dicit. Tres gradus malitie eorum ponit: Primus est quod spiritui sedo resisterunt. Secundus est quod prophetas persecuti sunt. Tertius est quod crescente malitia eorum eos occiderunt: scilicet quod fratres mulieris meretricis facta erat eis: et nesciebant erubescere: nec sic a concepta malitia destiterunt: imo audientes hec desiccabant cordibus suis: et stridebant dentibus in eis. Postmodum ergo corripit eos timore: per hoc: scilicet quod iesus stans a dextris dei se videre prohibuit quasi paratum se adiungere: et aduersarios perdenare. Cum. n. esset Stephanus plenus spiritu sedo inueniens in celum vidit gloriam dei: et ait. Ecce video celos apertos: et filium hominis stantem a dextris virtutis dei. Et igitur iam pudore et timore corripit eos: non tamen adhuc destiterunt sed deteriores. Quod prius fuerunt exclamantes. n. voce magna pertraherent aures suas. glo. Hec blasphemantes audirent: et impetu fecerunt unanimiter in eum et percipientes eum ex ciuitate lapidabant. In hoc. n. secundum legem se agere arbitantes quod blasphemum esset castra mandauerat lapidari. Et illi duo falsi testes qui in eum primi lapides mittere debebant secundum legem dicentem. Prima manus testium lapidabit eum: deposuerunt vestimenta sua ne illius tactu congruerent: vel ut ad lapidandum expeditiores redderent: secus pedes adolescentis qui vocabatur saluus: et postea vocatur paulus. Qui cum lapidantius vestimenta custodiret ex eo quod ad lapidandum eos expeditiores redderet: quasi manu omnium lapidauit. Cum autem eos nec timore nec pudore posset a tanta nequitia retrahere: tertium modum adhibuit. ut scilicet eos amore coaceret. An non eximius amor fuit. quem eis ostendit: quasi pro se et per ipsos orauit. Pro se quidem orauit ne sua passio prolongaretur et sic ipsi rei nova maiori tenerentur. Pro ipsis autem orauit ne hoc eis in peccatum imputaretur. Lapidabant inquit Stephanum inuocantem et dicentem. Domine iesu accipe spiritum meum: Postis autem genibus clamauit voce magna

De scō Stephano.

dicens. Domine ne statuas illis hoc peccatum. Uide amorem mirabilem: quia orando pro se iterit orando pro suis lapidatoribus genua flexit: qñ plus orōne quā p̄ ipsis faciebat qñ illā quā p̄ se effundebat cupet eraudiri. pro ipsis etiā potius q̄ pro se genua flexit: q̄ vt dicit glo. ibidem qñ maior iniquitas maius supplicandi remedium postulabat. In hoc etiam martyr christus imitatus est q̄ in passione sua orauit dicens. Pater in manus tuas commendo spiritum meum. et pro suis crucifixoribus dicens. Pater ignosce illis etc. Et h̄ cū dixisset obdormiuit in dño. glo. pulcher dictum est obdormiuit. et non mortuus est: q̄ obtulit sacrificiū dilectiōis et obdormiuit in spe resurrectionis facta est autē lapidatio bñi stephani eodem anno quo dñs ascendit in primo mēse augusti: tertia die intrāre Sanctus vero gamaliel et nichodemus qui erant p̄ xpianis in oībus p̄cilijs iudeorū se pelierūt cum in agro ipsius gamalielis et secerunt plantarū magnū sup̄ eū. Et scā ē magna p̄secutio xpianorū qui erant i h̄yerusalē: q̄ occiso bñō Stephano vnus ex principib⁹ alios grauit̄ p̄sequi cepit: intām q̄ oēs xpiani p̄ter apostolos qui erāt ceteris fortiores p̄ totā iudeam sunt dispersi. Iusta qđ dñs p̄ceperat eis: si vor p̄secuti fuerit in vna ciuitate fugite in aliā. C. Refert augustus doctor egregius bñm Stephanum innumeris miraculis claruisse et mortuos ser suis meritis suscitasse: multos a varijs languoribus curasse. Preter hec etiam alia refert miracula digne mēorie p̄mēdāda. Alii. n. q̄ flores qui sup̄ altare bñi stephani ponebantur et inde ablati sup̄ infirmos pōebātur et mirabiliter curabant. P̄m̄i ēt de eius altari sumpti et sup̄ egros impositis multū extiterunt infirmitatibus in medelaz. nā sic ait augusti. ibidē in li. 22. de ciuitate dei. flores ipsi de altari scī stephani assumpti cuiusdā mulieris ecce oculi positi sunt illa p̄tinuo lumen recepit. C. Refert quoq̄ in eodem libro q̄ cū quidā vir p̄ marius ciuitatē noīe martiali infidel̄ eēt: et ne quāq̄ p̄ueri vellent: cū tamē plurimū egrotaret et gener suus valde fidel̄ ad ecclesiam sancti stephani venit et de ipsis floribus q̄ sup̄ altari erant accipiens: ad caput sui fecerit flores ipsos latenter posuit sup̄ quos cū ille dormisset: p̄tinuo an̄ diluculū clamauit vt

ad ep̄z mitteret. Cum autē ep̄s abesset: sacerdos ac enim venit: et ipsum cū se credere diceret baptizauit. Idic qđ dñi viri hoc vbu⁹ sp̄ in ore habuit. Christe accipe sp̄m̄ meum. Cum tñ hec bñi stephani vltia verba fuisset nesciret. C. Aliud sūt in eodē libro refert miraculum q̄ quedā m̄fona noīe petrōia cū diu infirmitate gratissima torq̄retur: et m̄ta adhibens remedia nullū sentiret liberatio: nis vestigium. tandē quedā iudeū p̄suluīt q̄ anulū quedāz: cū quodā lapide ei tribuit: vt ipso anulō cū corda ad nuda corporis cingeretur: vt ex virtute illius lapidis bñficiū reciperet sanitatē. S3 dum h̄ sibi nil valere p̄spiceret ad ecclīaz p̄bomartiris p̄perauit et p̄ salute sua instantius bñm Stephanū erorauit: tūc subito insoluta corda et ille so anulō remanente annulus in terrā p̄siliit: et p̄tinuo p̄fecte sanata est. C. Aliud sūt in eodē nō min⁹ mirabile refert miraculū. Apd nāq̄ cesaream capadocie qđdam nobil̄ m̄fona erat viri quidē destituta solatio: sed nobili valata multitudine filiorū. Nā decez pueros hūisse dī: quorū septē mares et tres scie fuisset pibes. Quadam at̄ vice dū m̄f ab eis offēdit̄ maledictionem suā filijs impetrat: subito vero maledictionem m̄fis diuina v̄dicta b̄sequit̄ et oēs pena simili et horribili feriuntur. Nā oēs trēore mēbroz oīum horribilē sunt p̄cussi: q̄ p̄pter nimium dolentes: et suoz ciuīū oculos non ferentes: p̄ totum o: bez vagari ceperūt: et quocūq̄ ibant oīum in se p̄uertebant aspectum. Ex his at̄ duo sūt et soror paulus et paladia: hipponiā venerunt: et ipsi aug. ibidē ep̄o q̄ sibi p̄tingerant narrauerunt: Cū ḡ iam quidē diebus an̄ pasce ecclīam bñi stephani frequētes sanitatem ab ipso martyre multū p̄cibus postulassent in ipso die pasche cū frequens populus p̄s esset vnus ex eis paul⁹ repente cācellū introiuit et an̄ altare cū m̄ta fide et reuerentia se p̄strauit in orōne. Et cū astantes eius exitum expectarent: subito surrexit sanus: a terrore corporis deinceps alien⁹ Cum autē ad augustinū fuisset adductus. ipse cum ad populum p̄tulit: et sequenti die libellum de curatione illius eis ad recitandum p̄misit. Cūz at̄ sic ad ppl̄z loq̄retur: et soror illius ibidem oībus membris tremēs assisteret surgens illa e medio bñi stephani cellos intrauit et statim velut obdormiēs sub:

De sancto Joanne apostolo.

to sanata surrexit. ipsa similis in mediū pdu-
cit: et de vtriusque sanitate deo et beato stephano.
immense gratie referunt. Quosius namque a hiero-
nimo ad augusti. rediēs quasdam reliquias sci.
stephani detulit: ad quas predicta et plura alia mi-
racula facta sunt. Notandum autem quod beatus stepha-
nus ac die passus non est: sed ea die ut dicitur qua:
ei inuentio celebrata. Eius autem inuentio hac
die dicitur extitisse. Sed quare festa mutata sint di-
ces eū de inuentione agere. Ad prius autem huius di-
se sufficiat: quod duplici de causa ecclesia hec tria
festa que sequuntur natiuitatem domini sic voluit ordi-
nare. Prima est ut christo sponso et capiti om-
nes sui comites adiungant. Mar. n. christus spō-
sus ecclesie: in hunc mundum tres sibi comites
adiunxit. de quibus comitibus dicit in canticis.
Dilectus meus candidus rubicundus electus
ex milibus. Secundus quantum ad iohannem euā-
gelistā preciosus professor. Rubicundus quantum
ad stephanū perthomartirē. Electus ex mili-
bus quantum ad turbā innocentium virginalem. Se-
cunda ratio est: ut sic ecclesia omnium martirum gratia
finem gradum dignitatem infirmulū adunaret: quorum
quodam martiri christi natiuitas causa fuit. Est. n. tri-
plex martiriū. vñū voluntate et opere. Se-
cundū voluntate: sed non opere. Tertium opere: sed
non voluntate primum: in beato stephano
et in beato Joanne. Tertium in innocentibus.

De Homine.

Dannes interpretatur Dei
gratia vel in quo est gratia: vel
cui donatum est: vel cui dona-
tio a deo facta est. Per hoc
intelliguntur quatuor privilegia
que fuerunt in beato Joanne
Primum est precipua christi dile-
ctio. christus. n. pre ceteris apostolis eum dilexit: ama-
tiora dilectionis: et familiaritatis signa ei ostendit
et id dicitur dei gratia: quod domino gratias agens. Etiam plus
petro ipsum dilexisse videtur: Sed est dilectio
animi et signi: et illa que est signi duplex est: Una
que consistit in familiaritatis ostensione. alia in be-
neficiorum exhibitione. Quantum ad primam vtriusque
equiliter dilexit. Quantum ad secundam plus iohan-
nes quam petrus. Quantum ad tertiam plus petrus
Secundus est carnis incorruptio: quod virgo a
domino est electus: et inde dicitur in quo est gratia: in
ipso. n. fuit gratia pudicitie virginalis. Unde et de
nuptiis volens nubere a domino vocatus fuit.
Tertium est secretorum reuelatio: et inde dicitur cui

donatum est. Eidem enim donatum est multa secreta
et profunda nosse: sicut de diuinitate ubi et con-
sumatione seculi. Quartum est matris dei recom-
mendatio. et idem dictum est cui donatio facta est.
Maria enim donatio a domino tunc eidem facta est
quoniam mater dei in eius custodia donata est. Et
vita Mellus laodice episcopus scripsit: quā Iu-
dorus in libro de sortu et vita vel obitu san-
ctorum patrum abbreviauit.

De sancto Joanne apostolo.

Iohannes apostolus et euā-
gelista dilectus a domino
et virgo electus post pen-
the. Dūctus apostolus in
asiam est perfectus. ubi ecclesias
multas fundauit. Domi-
tianus igitur imperator: eius in-
telligens famam accersitum eum in doliū seruientis
olei an postea latinā mitti iussit: ille autē inde
erexit illelus: sicut a corruptione carnis exti-
terat alienus. Vidēs igitur imperator: quod nec sic
a predicatione desisteret: eum in pathmos insu-
lam in exiliū relegauit: ubi solus deus apo-
calypsum scripsit. Eodem autē anno imperator:
propter sui nimiam crudelitatem occidit: et a senatu
quod fecerat reuocauit. Sicque factum est ut san-
ctus Iohannes quod eum iniuria in insulā depor-
tus fuerat: cum honore ephesus rediret. occur-
rere ei vniuersa turba et dicere. Benedictus qui
venit in nomine domini. Cū autē ingrederetur vrbes
drusiana ei dilectrix: que suus plurimum desi-
derabat aduentum mortua efferebat. Paren-
tes igitur eius vidue: et orphani dixerunt ei.
Sancte iohannes ecce drusianam efferrimus
que tuus semper monitus obsecundās nos omnes ale-
bat: tuus quoque plurimum desiderabat aduentum
dicēs. Si videtis apostolum dei antequam mori
ar: ecce tu venisti: et te videre non potuit. Tūc
iussit feretrum deponi et corpus resolui dicēs
Domine meus iesus christus suscitā te drusiana sur-
ge et vade in domum tuam et para mihi refectio-
nem. Statim illa surrexit et cepit ire sollicita de
iussione apostoli ita: ut sibi videretur quod non de
morte: sed de somno excitasset eam. Altera autē
die crathō philosophus in foro populū pro-
canit: ut ostenderet quod hic mundus preteritus
dus esset. Duos enim ditissimos iuuenes fratres
preciosissimas gemmas distracto toto patri
monio emere fecerat: et eas in conspectu omnium
profrangi iusserat. Adtingit igitur apostolum illinc

De sancto Joanne apostolo.

transitū facere vocantur ad se p̄bilo. h̄ in mū
di contemptus triplici ratione cōdemnauit.
p̄mo qz hōie hominū laudat: sed diuino
iudicio p̄denatur. Secūdo: qz ex tali p̄ceptū:
vitiū non curat: et iō vanus est sicut medici
na vana dicitur ex qua morib⁹ nequaquā curat.
Tertio: qz p̄emptus meritorū est q̄ sua pau
peribus elargit: sicut dñs iuueni dixit. Si
vis p̄fect⁹ esse vade et vende oia q̄ habes et
da paup̄ibus. Qui crathō dixit. Si v̄ deus
magister tu⁹ est: et vult vt hāc gemmarū p̄ciū
paup̄ibus eroget fac vt reintegrentur: et ad
eius facias gloriā qd̄ ego ad hominū feci fa
mā. Tunc beatus Joannes gemmarū fragmē
ta in manū suā recolligēs orauit: et facie sunt
integre sicut p̄us. Statimqz philosophus et il
li duo iuuenes credederunt: et gemas vendē
tes p̄ciū paup̄ibus erogarunt. Duo insup
iuuenes honorati: hōc exemplo venditū om
nibus et paup̄ib⁹ erogag apostolū sunt secuti.
Quadā aut̄ die vidētes seruos suos p̄ciosos
indumētis fulgētes: in vno vō pallio se egen
tes p̄stari ceperūt. Qd̄ euz sanctus Joā
nes aduertisset eo qz facie tristes essent: vir
gas et lapides minutos a litore maris doli
ri fecit et eos in aux et tā p̄ciosas gemas se vi
disse testati sunt. Dixitqz eis. Ite et redumite
vobis terras q̄s v̄didistis: qz celozū p̄mia
p̄didistis. Estote floridi vt marcescat. Estote
diuites tēporaliter: vt in p̄petuū mēdicet.
Tūc apostolus p̄tra diuitias diuit⁹ cepit dis
putare ostēdens qz ser sunt q̄ nos debent ab i
moderato diuitiarū appetitu retrahere. p̄di
mū ē scriptura. vnde recitauit h̄storiaz de
diuite epulone quē dñs reprobaui: et de la
zaro paup̄e quē dñs elegit. Secūdu ē na
tura: qz homo sine diuitijs nascit et nudus: et
sine diuitijs moritur. Tertiu est creatura. qz
sol et luna: sidera: pluuia: aer oib⁹ sunt cōia
et cōiter omnibus ista beneficia largiunt: sic
inter hōies omnia cōia esse debet. Quartus
est fortuna. Dixit. n. qz diues seruus efficit
nūm: et diabolus. Nūm: qz nō possidet diui
tias. sed ip̄e a diuitijs possidet. Diabolus: qz
iuxta euangeliz amatoz pecunie seruus est
mānone. Quintū ē cura: qz habet curā et sol
licitudinē diurnā et nocturnā in acgrendo et

in custodiendo. Mā in acgrendo habet labo
res: in custodiēdo timorē. Sextū ē iactura et
onit qz diuitie sunt cā iacture q̄ est in acq̄
tione duplicis mali. s. mali in presenti: qd̄ ē
elatio: et mali in futuro qd̄ ē eterna dānatio.
et alterius qd̄ ē in p̄ditōe eterna. s. duplicis
boni. s. boni in p̄senti qd̄ ē gratia: et boni in fu
turo qd̄ ē eterna gloria. Lūigitur sanctus iō
annes. p̄tra diuitias taliter disputaret: ecce
iuuenis qd̄az mortuus efferebat: qz triginta
dies habebat qz vroz acceperat: veniēs
igit mater vidua: et ceteri q̄ eū flebāt ad pe
des apostoli prociiderunt rogantes qz hunc
quodqz sicut d̄ustianū in nomine dñi suscita
ret. flente igit apostolo diuitius et orāte p̄
mo mortu⁹ surrexit. p̄cepitqz ei vt illis
duobus discipulis enarraret quantā incuris
sent penā et quātam gloriāz p̄didissent. Qui
multa de gloria paradisi et de penis inferni q̄s
viderat enarrauit dicēs. O miseri vidi an
gelos vestros flentes et demones gratulātes
Dixitqz eis qz p̄didissent eterna palatia que
sunt gemis coruscantibus fabricata: clarita
tis mirabilis cōtētina: copiosis epulis reple
ta: delitijs plena: gaudijs gloriosa: et in per
petuū p̄mansura. De inferno at̄ octo penas
dixit qz his versibus continentur. Vermes et
tenebre. flagellū: frigus et ignis. Demons.
aspectus: scelez confusio luctus. Tunc ille qz
fuerat suscitatus illi duo discipuli ad pedes
apostoli se p̄strantes rogabāt: vt misericor
diaz consequerentur. Quibus apostolus ait
triginta diebus penitentiaz agite: iter quos
orate vt virgine et lapides ad naturā p̄sti
nam reuertantur. Quod euz factum esset ait
eis. Ite et vnde tulistis virgas et lapides de
feratis. Qd̄ cum fecissent et virge et lapides
in sui naturam reueri fuissent omnium vir
tutum gratiam quam prius habuerant rece
perunt. Cum autem beatus iohannes per to
tam asiam predicasset: cultores idolorum se
ditionem in populo concitantes: Joannem
ad templum diane traherent cogitantes cū
sacrificiū offerre. Quibus beatus iohannes
hanc d̄iunctionem proposuit. Et aut ipsi
ad inuocationē diane ecclesiam christi euer
terent: et ip̄e idolis sacrificaret: aut ip̄e ad
inuocationem christi templum diane euer
teret. et ipsi in christum crederent. Huic er
go sententie cum maior pars populi consen

De sancto Joanne apostolo.

asser: existentibus cunctis de templo eravit:
apostolus & funditus templum corruit: & dia
ne imago penitus cōminuta ē. Aristodem⁹
aut pentilex idolorū in populo seditionē ma
ximam cūcūtauit: ita vtrina pars populi cō
tra aliam ad plūm pararet. Cui apostolus
qd tibi vis faciam vt placeris: cui ille. Si
vis vt credam in deū tuū dabo tibi vene
num bibere. si tibi nullaz lesionem intulerit
verus deus dñs tuus appebit cui apostolus
fac vt locutus es. Et ille. volo vt ante ali
os morientes videas. vt sic amplius perti
mescas. Pergens igitur aristodemus ad p
consulem: duos viros decapitandos petijt
& eis coram omnibus venerat dedit: qui vt
mor venenum biberunt spiritum exalarunt
Tunc apostolus calicem accipiens. & signo
crucis se muniens: totū venenū bibi. & nul
lam lesionem incurrit. Quapropter Deum
omnes laudare ceperunt. Aristodemus au
tem dixit. Adhuc mihi inest dubietas. Sed
si veneno mortuos suscitaueris: absq; dubio
vere credam: Tunc apostolus ei tunicam su
am tribuit: cui ille. Quā mibi tuam tunicam
dedisti: cui apostolus. Ut vel sic confusus a
tua infidelitate discedas cui ille. Nunqd tu
nica tua credere me faciet: Et apostolus. va
de & mitte eam super corpora defunctorum:
Dicens apostolus chisti me misit ad vos.
vt in chisti nomine exurgatis: quod cum se
cisset illico surrexerunt. Tunc apostolus pō
tificeū & p̄consulem credentes cum omni
parentela sua in chisti nomine baptizauit.
Qui in honorem beati Joannis ecclesiam
construxerunt. C Refert beatus Clemens
sicut in quarto libro ecclesiasticē historie in
uenitur: q; quedam tempore apostolus quē
dam iuuenem pulchrum & ferocem conuer
tit: Et eum cuidam episcopo sub deposito no
mine condemnauit. Post aliquod autem tē
pus iuuenis dereliquit episcopum & fact⁹
est Princeps latronum. Apostolus namq;
ad episcopum venit: & suum depositum re
quirit. Cum ille de pecunia intelligeret: &
ex hoc vehementer superet. Dixi ei aposto
lus. Iuuenem illum a te recepto. Quem tibi
tam studiose commendasti. cui ille pater san
cte in anima mortuus est. Et in tali mōte euz
latronibus degit: quorum ipse princeps cri
nit. Quibus auditis vestem suam scidit. Et

caput suū pugnis feriens bonum inquit te
custodes fratris anime dereliquit. Censens
igitur equum parare iussit: Et ad illum mon
tem intrepidus cucurrit. Quem cum iuue
nis inspuisset p̄ pudore nimio: Statim
equum ascendit & velocius aufugit. Aposto
lus autem etatis eblitus. v̄get calcaribus
equum: & post tergum clamitat fugientis Ut
quid filij dilectissime fugis patres & inermē
senes: ne timeas filij q; pro te rationem chri
sti reddas: & certe pro te libenter moriar sic
p nob xps est mortu⁹: Reuertere filij reuer
tere q; dominus me misit. Qui audiens cō
punctus redijt: & amarissime fleuit. Aposto
lus autē ad pedes p̄cedit: & eius manū
necis p̄scientia tand; per p̄niam iam purga
tam osculari cepit. Ieiunante igit & orante
pro eo apostolo veniā impetrat: ipsū post
modum in episcopus ordinavit. C Legitur
quoq; in eadē historia ecclesiastica. & babe
tur in glo. super secunda canonica Joannis
q; cum beatus Joannes apud epheum bal
nea lanandi grā introisset: ibidē cherintuz
hereticū vidisset: & tūc idē exiliū dicēs
fugiam⁹ hinc ne balnea sup nos corruāt in
qbus lauat cherint⁹ vitatis inimic⁹. C Lū
anis q; p̄dix dī. v̄na beato ioanni a quodaz
oblata fuisset: & ille eā q̄si demulcedo tāgere
& p̄taret: qdā adolescens b̄ videns ad eoz
uos suos ridēdo dixit Videte quō ille senex
cum alicula sicut puer ludit. Ad b̄tū ioan
nes p̄ spiritū recognoscēs iuuenē ad se voca
uit: & qd in manu teneret inq̄uit. Cui cū se
arcum diceret tenere ait. Quid inde facies?
Et iuuenis: Tu es inde ac bestias sagittam⁹
Cui aplūs. Qualiter: Tunc iuuenis arcum
cepit tēdere: & tēsu i manu tenere. S; euz
aplūs nil ei diceret iuuenis arcū disēdit: cui
ioānes: q̄re fili arcū disēdisti: Et ille. D: si
diut⁹ tensus teneret ad iacēda iacula u. fir
mior: redderet: & aplūs ad b̄. Sic h̄iana fra
gilitas ad p̄tēplationē min⁹ valida fieret: si
semp i suo rigore p̄stēs: fragilitati sue inter
dū p̄descedere recusaret. Illa & agla cūcūq;
auib⁹ celsius volat: & solē clari⁹ p̄spicit: & tū
nature necessitate ad ima descendit. Sic &
humanus animus euz se modicū a p̄tēplati
one retrahit: crebra inuocatione ardet tūc
ad celestia tēdit. C Beatus igit ioānes: vt
testat Hieronimus: cū ipse vsq; ad ipaz suā

De Innocentibus.

Ultimam senectutē ephesi moraretur: & vir
inter discipulorum manus ad ecclesiam defer
retur: nec plā verba dicere possz: ad q̄libet
causaz hoc dicebat filioli diligite alterutrū.
Tandē fratres qui cū eo erant admirantes
q̄ semp eadē diceret: dixerunt ei. Magister
quare semp eadem loqueris: qui respondit.
Quia pceptū dñi est: & si solū hoc fiat sufficit.
Refert quoqz helinandus: q̄ cū Jobes euā
gelista euangeliz scribe deberet prius in
dicir: vt orarent se digna scripturā. fert at
ipsum p illo loco secretissimo in quo diuina
scripturā cesserat orasse: vt nullas huic in
sistens operi vtorum ibi aut imbrum inu
rias pateref. Hanc quoqz eidem locovs ho
die reuerentiaz elementa sermate dicuntur.
Nec Helinandus. cui igr esset nonagentano
uem annor: & a passione dñi fm Isidorū āno
sexagesimo septimo: apparuit ei dominus cū
discipulis suis dicens. Eleni dilecte mi ad
me: q̄ tps est: vt in mensa mea cum tuis fra
tribus epuleris. Surgens autem Iohānes
cepit ire. cui dñs. Dominica die ad me ve
nies. Veniente igr dominica die vniuersus
populus puenit in ecclesiam: que fuerat ipsi
us noie fabricata: qui: a pmo pulloz cantu p
dicauit eiusdem hortā: eos: vt in fide essent
stables: & in mandatis dei seruantes. Post
hoc foueam quadratā iuxta altare fieri: & ter
ram ecclesiam iactari. Descendensqz in fo
neam expansis ad deū manibus dixit. Inui
tatus ad conuiuium tuum dñe Iesu chris
te. ecce venio gratias agēs: q̄ dignatus es me
ad tuas epulas inuitare: scilēs q̄ ex toto cor
de meo desiderare te. Lunqz ordem finisset:
tanta lux sup eum emicuit q̄ nullus in eum
respicere potuit. Recedente aut lumine mā
na fouea plēa inuenit: quod in loco illo vsqz
hodie generatur: ita vt in fundo fouee instar
minute arene scaturire videat: sicut in fonti
bus fieri cōsuevit. Sanctus Edmondus
rex anglie nulli petēti in noie sancti Joānis
euangeliste aliqd denegabat. Unde cōtigit
q̄ quidaz pegrinus absente camerario in no
mine sancti Joānis euāgeliste importune
a rege elemosinam postularet. Cui rex p̄cio
sum annulum: cum nil aliud promptu habe
ret dedit. Sed post plures dies quidam mi
les anglie in transmarinis partibus p̄stitit
ab eodem peregrino annulum regi referen

dum in hec verba recepit. Ille cui & pro eu
amor annulum hunc dedisti tibi remandat.
Unde liquido patuit: q̄ beatus Joannes ei
dem in forma apparuit peregrini. Isidorus
in libro de ortu vita & obitu sanctorū patrū
alt. & Mutauit Joānis in aurum stictes
frōdium virgas littoriāqz sata in gēmas: gē
marū fragmina in propriam reformauit na
turam pcepto ppli viduas suscitauit: & re
diuinū inuenis corpus remeate anima repa
uit: bibens letiferum haustum euasit pericu
lum & eodem p̄stratos poculo in vite repa
rauit statum. Nec Isidorus.

De nomine

Innocētes dicti sunt tripli
ci rōne. s. ratione vite: ratio
ne pene: & ratione innocen
tie assecute. Rōne vite di
cti sūt innocētes: ex eo q̄ vi
tam innocentē. i. non nocē
tem habuerūt. Nulli vnqz
nocuerunt nec deo p inobedientiā: nec p̄cio
p i iustitiā nē sibi p alicui p̄cti malitiā: & iō dñ
in psalmo. Innocentes & recti adheserunt in
fide. Ratione pene: qm̄ innocenter & iniuste
passi sunt. Unde psalmista. Effuderunt san
guinem innocentē. Rōne innocentie assecu
te: qm̄ in ipso martirio assecuti sunt baptisma
lem innocentia. i. ab originali peccato mūdi
tiaz: de qua innocentia dicē in psalmo. Qu
stodi innocentia & vide egratē. i. custodi in
nocentiam baptismatis: postmodū vide eg
ratem bone operationis.

De innocentibus.

Innocētes ab herode asca
lonita interfecti sunt. Tres
eniz fuisse Herodes sacra
scriptura cōmēmorat quos
famosos fecit eoz infamis
crudelitas. Primus dicit
est Herodes ascalonita s̄
quo dñs natus est: & a quo pueri occisi sunt.
Secundus dictus est Herodes Agrippa:
qui Iacobū occidit: & Petrus incarcerationē.
vnde de hoc extant versus Ascalonita ne
cat pueros: antippa Joāne. Agrippa Iaco
bum claudens in carcere Petrus. Sed p̄mi
Herodis historiā breuiter videamus Anti
pater Idumeus: vt in historia scolastica le
gitur: neptē regis arabū dixit vxorē. ex qua

De Innocentibus

filium habuit: quem vocavit Herodem: qui postmodum Aſcalonita dictus est. Hic a Cesare auguſto regnum iudee accepit: tunc prius ablatum est ſceptrum de Iuda: Huic ſex filij nati ſunt. ſ. Antipater: Alexander Ariſtobolus Archelaus herodes: Antipater: Philippus Alexandrum autem Ariſtobolum ex eadem matre Iudea genitos romam miſit: liberalibus artibus imbuendos. Poſt hec a ſtudio redierunt: erat Alexander acerrimus perſecutor. Cuius licentius deſuſceptione regni cuius patre diſceptabat: ob hoc prius offenſus antipatrem illis preponere ſatagebat. Cumq; illi de morte patris tractaſſent: et ob hoc a patre reſecti fuiſſent: Ceſarem adeunt de patris iniuria quaſturi: interea magi hieroſolymam veniunt: et de ortu noui regis diligenter ſciſcitantur. Herodes hoc audiens perturbatur: timens ne de verorum regum genere aliquis natus eſſet: qui eum tanquam regni inuaſorem repelleret. Cogabat igitur magos ut eo inuento ſibi renunciant ſimulans ſe velle adorare quem volebat occidere. Verumtamen magi per aliam viam reuerſi ſunt in regionem ſuam. Cuius videns autem Herodes quod nequaquam ad ſe veniret: ſtelle viſione eos diſceptos ad ſe redire crudeliſſe credidit. Et ideo ab inquiſitione pueri animam renouit. Cum autem audiſſet que paſtores dixerant et que Simeon et Anna prophetauerant vehementer timuit: et ſe a magis turpiter illuſum putauit. Tunc Herodes de nece puerorum qui erant in Bethleem tractare cepit ut cum eis ille quem ignorabat occideret. Ad monitionem autem angeli Joſeph cum puero et matre in egyptum in ciuitatem Hermopolim fugit: ibique ſeptem annis uſque ad obitum Herodis manſit. Ingreſſiente igitur domino egyptum ſimul Iſraele varicini uſque ad omnia idola corruerunt. Tradunt quoque ſicut in exitu filiorum Iſrael de egypto non fuit domus in egypto: in qua periret domino non iaceret mortuus primogenitus: ita nec tunc fuit templum in quoniam corruiffet idolum. Refert Caſſiodorus in hiſtoria tripartita: quod in hermopoli Thebaei de dicat eſſe arbor: que vocat pſidis ualens in ſalutem multorum: ſi fructus: aut folium: aut per corticis collo egrotantium alligaretur. Cum igitur beata Maria cum filio in egyptum fuſgeret: hec arbor uſque ad terram inclinata eſt: et Chriſtum ſuppliciter adorauit. Hec Caſſio

dorus. Cum igitur Herodes de nece puerorum diſpoderet: a Cesare Auguſto per epistolam eſt citatus filiorum accuſatōibus reſponſurus. Qui cum per tarſum iter faceret intellexit quod magos naues tharſis tranſuerſiſſent: et ideo omnes naues tharſis comburi fecit ſicut quod dictum fuerat. In ſpiritu uehementi perres naues tharſis. Cumque prius cum filiis coram Cesare diſceptarent diſſimulatum eſt ut filij prius in omnibus obedirent: et ipſe cui uellet regnum dimitteret. Rediens igitur Herodes et ex confirmatione factus audacior: mittens occidit omnes pueros qui erant in bethleem a bimatu: et infra ſex tempus quod exſtiterat a magis. Hoc autem duplicem intelligentiam pertinet. Primo ut hec dictio infra dicat ordinem temporis: et eſt ſenſus. A bimatu et infra. id est ab infantibus duorum annorum uſque ad pueros unius noctis. Dicitur enim. Herodes a magis ea die quam stella apparuit eis dominum natum eſſe. Et quod iam annus fluuerat ex eo quod romam ierat et redierat dominum anniculum et aliquorum inſuper dierum eſſe credebat. Ideoque ſupra etatem eius uſque ad bimos: et infra uſque ad unius noctis infantes deſcendit in pueros: timens pueri morpheſon. id est transformationem: ne. ſ. puer cui fidei famulabantur ſupra etatem ſua: uel infra faciem tranſformaret. Et hec ſententia uſtator et uerior habetur et reputatur. Alio modo exponitur ſex Chriſto. ut infra dicat ordinem numeri. Et eſt ſenſus a bimatu et infra. id est a pueris duorum annorum uſque ad pueros quatuor annorum. Dicitur enim. ſtella per annum ante ortum ſaluatoris magis apparuiſſe. Herodes autem poſtea hoc a magis didicit romam uadens: et adhuc per annum diſtulit. Credebat autem tunc dominum natum fuiſſe quando magis stella apparuit: et ideo dominum duorum annorum eſſe credebat unde per omnes bimos occidit: et princeps uſque ad quatuor annos: ſed non minores bimis. Cui aſſertio fidem facere uidetur: quod quedam omnia innocentius habentur adeo gratia quod bimorum eſſe non poſſunt. Potest tamen dici quod longe maioris erant homines quantitas quam modo. Ipſe autem Herodes ſtati ibidem punitus eſt: Maſ ſicut ait. Macrobius: et in quadam chronica legitur unum paruum filium Herodis ibidem ad nutricem dum caſu fuerat datus quod cum alijs a carnificibus eſt occiſus. Tunc adimpletus eſt quod dictum erat per prophetam. Vox plorat et ululat piam. ſ. matrem

De sancto

audita est in rama. i. in excelsu. Deus autem
iudex iustissimus: ut in eadem historia legi-
tur sceleratissima non est passus tantum Herodis
nequitias remanere impunitas. diuino. n. indi-
cio scilicet est: ut qui multos orbauerat filijs:
ipse suis miserabilis orbaretur. Nam Alexan-
der et aristobolus iterum patris habitum sunt susce-
pti. confessus est autem unus de eorum copulicis
quod Alexander multa sibi donaria promississet si patri
venenum propinquaret. Confessus est etiam tunc de pro-
missis sibi munusculis si dum patris barbam raderet:
eum prius iugularet. Ad id itaque Alexandrum
dixisse non esse ponendam spem in fene quae sibi
capillos tingeret. ut iuuenis apparet. Ob
hoc pater iratus eos occidi fecit antipatrem
aut futurum regem instituit: sed et ipsi antipa-
tri Herodem antipatrem in regnum substituit. In
super Herodem agrippam et Herodiadem uxorem
philippi: quos ex aristobolo susceperat pa-
terna dilectione fouebat: hac duplici de causa
antipatrem intolerabile contra patrem precepit odiu
itatum quod eum attentauerit occidere pro venen-
tibus quod Herodes iam presentiens eum in carcere
posuit. augustinus autem cesar audiens quod Hero-
des filios occidisset: dixit male esse herodis
porcus quod filius: quod cum sit profectus porcis
parcit et filios occidit. Ipse autem herodes cum
iam annos septuaginta haberet in grauissimam
egritudinem cecidit. Nam febre valida puri-
gine corporis colli continuo tormentis pedum
inflato: emicetibus testiculis. intolerabi-
li dolore: crebro anhelantibus: et interruptis suspiriis
torquebatur. Al medicis vero in oleo positus:
inde quasi mortuus est allatus. Audiens autem
iudeos morte suam cum gaudio expectare. nobi-
liores iuuenes ex omni iudea collectos in carce-
re posuit. Dixitque salome sorori suae. Scio
iudeos de morte mea gauisuros: sed potero
hinc multos lugentes et nobiles exequias su-
neris si meis volueris parere mandatis: ut
cum spiritu emiseris. cunctos occidas quos in cu-
stodia seruo: ut sic omnes iudea me delectat licet
inuita. Habebat autem in consuetudine ut post omnes
cibum pomum per se purgaret et comederet.
Quos gladius manu teneret: nullique violenter
distenderet: circumspiciens ne se aliquis im-
pediret seipsum percutiens manus dexteram su-
stulit sed consobrinus eius sustinendo dexteram
impedivit. Porro ut ait quasi rex mortuus esset
in aula regia plulatus insonuit. Quo audi-

to exultat antipater multaque si soluitur custodi-
bus pollicetur. Quod cum cognouisset herodes.
grauius filij exultat deus quod propter am tu-
lit mortem mitensque satellites eum occidi fecit
et Archelaum post se regnatum instituit:
Sicque post dies. 5. mortuus est: in alijs for-
tunatissimus in rebus domesticis infelicissi-
mus. Salome autem soror eius omnes absoluit: quod
rex occidi mandauerat. Remigius autem in ori-
ginali super Math. dicit quod herodes gladio quod
pomum purgabat se pemit. et quod salome eius so-
ror omnes vinetos prout eam facere ordina-
uerat interfecit.

De nomine

Thomas interpretatur abyssus
geminus vel secus. Aby-
sus. i. profundus in humi-
liatione: quod per in cilicio et
pedum pauperum lotio. Ge-
minus in prelatione quod ge-
minate profuit. s. verbo et
exemplo. Secus in passione.

De sancto Thoma cantuariensi.

Thomas cantuariensis dux
in curia regis anglie con-
sisteret et quaedam ibidem fieri
contra religionem videret: cu-
riam ipsam deseruit. et cantu-
riensi archiepiscopo se commisit.
Al quo archidiaconus sanctus
est: ad preces tamen ipsius archiepiscopi regis carcel-
lariam suscepit. ut prudentia qua erat praeditus
malignorum in ecclesias prohiberet insultus: quem
rex adeo dilexit ut post decessum archiepiscopi
eum in cathedrali honore procurauerit subli-
mari. Qui licet plurimum resisteret. tandem ob-
obedientie preceptum humeros supposuit ad
portandum. Subito autem in virum alterum transmu-
tatur: et caro eius cilicio et ieiunijs maceratur.
Non solum cilicium pro camisia deferrebat: sed
et femoralia cilicia usque ad popliteum baiu-
labat. Scitatus autem suam ita subtiliter occul-
tabat: ut saluo spiritus honestatis rigore sub decen-
tia vestium et appatu vinctilium concordaret
moribus singulorum: Tredecim pauperum pe-
des quotidie curuatis genibus abluerebat et
refectos dargulz. 4. argenteis remittebat.
Rex autem ad voluntatem suam in detrimentum ec-
clesie ipsius inflectere nitetur: volens ut con-
suetudines quas libertate ecclesie predecesso-

Thoma cantuariensi.

res sui hñerant ab eodem sñr firmarentur. Qui dum oio assentire nolet. ð se irā regis ⁊ pñcipū prouocauit. Quadā āt vice sic ipse cū alijs epīs a rege aretat⁹ est vt ēt sibi mortis sñiaz minaretur: magnorum viroꝝum de ceptus pñlijs verborenius assensum prebuit voto regis: verū ex hoc videns animarū piculum imminere, seipz postmodū pñia graui⁹ cruciauit: ⁊ ab altaris offd se suspendit quousqz a summo pñtifice restitui mereret. Requirit deniqz rex vt qđ vbo dixerat scripto cōfirmaret. Cui viriliter contradixit ⁊ a curia erectā sibi baiulās crucez discessit: exclamātibz impijs contra eū capite surē. suspēditē pditorē. ⁊ ecce duo magni pceres ⁊ fideles ad eū suis lachrymis venētes sñ iuramento assērit qđ i eius mortē multi pceres piurarunt. Vir igitur dei ecclesie magis qđ sibi metuēs fugā inijt. ⁊ senonīs a papa alexandro susceptus: i mōasterio pontiniacē si cōmendatus postmodū vsqz in franciam deuenit. Rex vero dñ Romā misisset vt legati venirent qui hoc negociū diffinirēt omnino repulsam patitur. Et ob hoc in irā contra archiepiscopū amplius peccatur: Unde oia que erat archiepī ⁊ suoz diripuit ⁊ totā eius progeniē exilio cōdēnauit: nequaqz deferens conditioni: vel serui ordinē vel etati. Ipse aut pro rege anglie quotidie erorabat. Reuelat autē archiepō: qđ ad suā cēt ecclia reditur⁹: ⁊ ad xpm cū palina martiris migraturus. Septimo igit anno sui exilij redire cōceditur: ⁊ a cunctis cū honore suscipit. Per aliquot dies eius martyriū iuuenis quidaz de corpe exiens ⁊ postmodū miraculose rediens aiebat qđ vsqz ad supremū sanctorū ordinē ductus fuit ⁊ inter aplos sedē quā daz vacuam vidit. Percūctanti āt cuius esset bec sedes angelus nūdit qđ cuidam magno sacerdoti anglicorū seruabat. C Sa cerdos quidā missaz de brā virgine celebra bat quotidie. Qui archiepō accusat⁹ ab eo acceritur: ⁊ tāqz idiota ⁊ ineptus ab officio suspenditur. Nū aut btñs Thomas cili inz suū pñuere deberet: sñ lecto ipsuz abscondisset vt ad pñhendūz horā captaret: brā maria sacerdoti apparuit dicens. Vade ad archiepiscopū: ei qz dicas: qđ illa dñā ob cui⁹ amo rez missas dicebas: eius ciliē qđ est in tali loco pñuit: ⁊ serā rubeā de qua ill d pñuit ibi

dem reliquit. Illa igit sibi mittit qđ inter dñū qđ tibi fecerat debeat relaxat diuinit⁹. Qđ ille audiens ⁊ ita inueniens stupuit ⁊ inter dictū relaxans sacerdoti hoc secretū hñe p cepit. Defendit igit vt pñs iura ecclie: nec a rege flectitur vi vel pñce. Cū g nullatenus flecti posset: ecce milites regis armati veniunt cantuariam: ⁊ vbi archiepō sit vociferando inquirunt. Quibus ille occurrens dixit. Ecce ergo quid vultis: illi. Venimus vt occidaris: ⁊ vltra viuere non valebis. quibus ille dixit. Ego p deo mori paratus suz pro defensione iustitie ⁊ ecclesie libertate. Si igit me queritis ex pte dei omnipotentis: ⁊ sub anathemate prohibeo ne meorum cuiqz aliquatenus noceatis. Deo autem ⁊ beate marie ⁊ scis omnibus ⁊ beato Dionisio causam ecclie ⁊ me ipsum commendo. Quibus dictis venerandum caput gladijs impioꝝū ipeditur: sacra capitis corona precipitur: ce rebꝝum per ecclesie pauimentum dispergitur: sic martyr domino consecratur: anno ab incarnatione domini. 1174. C Dum igitur clerici. Requiem eternam inciperent: ⁊ pro eo missam agerent defunctorū: subito vt aiunt angelorū chori astantes. voces cantantium interrumpunt: ⁊ martiris missam incipiunt. Tetabitur iustus ⁊ ceteri clerici prosequuntur. C Nec est reuera mutatio dextre excelsi: dum cantus meroris vertitur in canticum laudis: cum illum cui defunctorū suffragia inchoauerant: martyr postmodū binnus laudat. C Reuera eximia comprobatur sanctitate predictus martir domini gloriosus: quem tanto honore angeli preuenerunt ⁊ sanctorū martyrum catalogo ascripserunt. C Passus est āt sanct⁹ iste p ecclesia: i. ecclia loco sacro: tē pore sacro inter manus sacerdotum ⁊ religiosorum: vt patientis sanctitas: ⁊ perfeque tium crudelitas ostendatur. Multa insuper ⁊ alia miracula per sanctum suum domini operari dignatus est. Meritis emz ei⁹ ecclia xpus: surdis auditus: claudis gressus vita mortis restituta sunt. p orzo aqua qua panni conspersi eius sanguine lauibatur: multis extitit in medelam. Quedaz domina de anglia varios oculos hñe ob lascini az ⁊ maiorē puterit: undine afflctabatur: sup bñs ponens votū nudis pedib⁹ sepulcrū bñi abo

De sancto

me visitauit: que cum in oratione prostrata
iace: et surgens inuenit se penitus excec-
tā: statimq; penitens cepit rogare beatū tho-
maz: vt iam nō varios sed saltem suos ocu-
los sibi redderet: qđ tandem euz magna dif-
ficultate vix valuit obtinere. ¶ Quidam
autem illuso: aquam simplicem p aqua san-
cti thome domino suo in piri de obtulit con-
uiuantī cui dominus ait. Si nil mibi vnq;
furatus fuisti sanctus thomas aquā suā huc
te deferre pmittat. Siāt re? furti es: aqua
ipā protinus euanescat. Huic igit dicto ip-
se consensit sciens q piri dem aqua nup in-
pleisset. Mira res piri dem p̄tinuo aperue-
runt: et vacuam inuenerunt. Sicq; seruēs
in mendacio deprehendit et furti reus eu-
dentius p̄probat. ¶ Aliis quedā sciēs: et
docta loqui cū Misus eā insequeret: sicut dī
dicerat: cepit clamare: sancte thoma adiuua
me et statim Misus cecidit mortu? et illa eua-
nit. Quidam quem sanctus thomas adhuc
uiuens valde dilexerat: euz grauer in fir-
mare? iuit ad ei? tumbā. et pro sanitate sua
rogauit: et ad libitū impetravit. Sed cū sa-
natus rediret: cepit cogitare: q illa sanitas
aie sue fō: sit am non expediret. Uñ itē re-
diens ad sepulchrum orauit: vt si nō esset
vile anime sue p̄tinuo infirmitas ipsa redi-
ret statimq; infirmitas sicut p̄i? redijt. In
eius aut intersectores intantū vltio dese-
ruit vt alij digitos dentibus suis frustati di-
scerpente alij sanie defluētes: alij paralisi
dissolute alij amētes effecti misablr iterirēt
¶ De Homine sancti Siluestri pape.

Silvester dicitur a filele: qđ est
lux et terra: quasi lux terre
.i. ecclesie. q̄ instar bone
terre h̄z pinguedinē bone
operationis: nigredinē
humiliationis et dulcedi-
nez deuotionis. Per ista
tria cognoscit bona terra: vt ait Palladi?
¶ Silvester dicitur a silua et trabēs q; hoies sil-
uester et incultos et duos ad fidez traxit vt
sic dī i glosario Silvester dī viridis: agre-
stis: vmbrosus nemorosus. v̄dis celestia
p̄emplādo. Agrestis seipz excolendo. Um-
brosus ab oī concupiscentia refrigeratus.
Nemorosus inter arbores: celi plantatus
¶ Eius legēdā p̄pauit eusebius cesarien-

sis: quā beatus gelasius in concilio septua-
ginta episcoporum a catholicis legendā cō-
memorat: sicut in decretis habetur.

¶ De sancto Siluestro papa.

Silvester a matre re: et no-
mine Iusta genitus et a cy-
rino p̄bitero eruditus: ho-
spitalitatem summope ex-
ercebat. Thimotheus autē
quidā xpianissimus ab eo:
in hospitium suscipitur: q
tamen ob persecutionem ab alijs vitabatur
¶ Die post annum coronas est affectus mar-
tyrii dū predicaret constantissime fidez xpī.
¶ Putans autē Tarquinius prescūs. Timo-
multis abundasse diuitijs: eas a Siluestro
expetit: inferens ei minas mortis. Sed cū
vere Timotheū huiusmodi diuitias non ha-
buisset p̄perit. siluestrum idolis imolare p̄-
cepit: alioquin in crastinum diuersa recipe-
ret ḡna tormentorum. cui silvester. Dulce:
hac nocte morieris: et sempiterna tormenta
recipies: et velis nolis verum deum esse
quem colimus recognosces. Silvester igit
tur carceri traditur: et Tarquinius ad p̄an-
dium inuitatur. Dū ergo comederet os pi-
scis in eius gutture sic versatur: vt nulla ra-
tione rescire potuerit: vel glutiū sicq; me-
dia nocte defunctus ad tumultū cū luctu du-
citur: et silvester cū gaudio a carcere liberaf
qui non solum a christianis. verumetiam: a
paganis miro diligebatur affectu. Erat enī
aspectu angelicus: sermone nitidus integer
corpore: sanctus opere: consilio magnus: fi-
de catholicus: spe patientissimus: charitate
diffusus. ¶ Mortuo igitur Melebiade Epi-
scopo vrbis Rome. Silvester ab omni ple-
be plurimum reuolens in summū pontificē
est electus. ¶ Die omnium orphanorum et vi-
duarum: et pauperum nomina in matricula
scripta habebat: et omnibus necessaria pro-
uidebat. ¶ Die quartum et sextum diem et sab-
batum cum ieiunijs instituit obseruandum
quintū vero quasi dñicū celebrandū. Bre-
uis vero xpianis decentibus sabbatū quinto
die potius celebrandum. ¶ Rñdit hoc fieri si
debere: et q hoc est traditionis aplice. Et q
dñice debetur compassio sepulture: cui illi.
¶ Unum est sabbatum sepulture in quo semel
est in anno ieiuniū exhibendū: quibus silue-

Siluestro.

ster. Sicut omnis dies dominicus resurrectionis gloria: sic omne sabbatum decoratur dominica sepultura: igitur de sabbato acquiescunt: sed de quinta feria vehementer contendunt: asserentes non debere christiano- rum solemnitatibus sociari. Siluester autē eius dignitatem precipue in tribus ostendit. Quoniam hac die dominus celum ascendit et corpus sui et sanguinis sacramentū instituit: et sacrum christiana ecclesia conficit. Omnes igitur rationibus eius acquiescunt. Persequente autem constantino christianos siluester de urbe exit: ac in quodam monte: cum suis clericis mansit. Ipse autē constantinus merito persecutionis tyrannice: in incurabilem incurrit plagam lepre. Tandem ad consilium pontificum idolorum adducta sunt tria milia puerorum: ut eos occidi faceret: se in eorum sanguine recenti: et calido balnearēt. Egrediente autē eo ad locum. ubi balneum parari debebat: matres puerorum eidem occurrunt: que resolutis criminibus miserabiliter ululabant: et lachrymans constantinus iussit stare currum: et erigēs se dixit. Audite me comites et commilitōes et omnes populi qui astatis. Dignitas Romani imperij de fonte nascitur pietatis. que hanc etiani legem dedit. ut capitali sententia subderetur quicunque in bello aliquē occidisset infantem. Quanta ergo erit crudelitas: Si hec nostris faciemus filiis: quod fieri prohibuimus alienis? Quid inuat barbaros superasse: si a crudelitate vincamur? Nam vicisse extraneas nationes. virius est bellantiū populo- rum. vincere autem vitia et peccata virtus est morum. In illis ergo preliis fortiores nos existimus illis. In his vero nobis ipsis fortiores sumus. Qui. n. fuerit in isto certamine superatus: victoriosus obtinet vicus victor. n. post triūphum vincitur: si pietas ab impietate superatur. Elincat ergo pietas in isto congressu. Bene. n. omniū aduersantium poterimus esse victores si sola pietate vincamur. Quia. n. se esse dñm pprobat: quod seruū se monstrauerit pietas. Melius ē gē me mori salua vita innocētū q̄ p cor iteritū vitā recuperare crudelē: quā tū recuperare incertū est: cū tñ certū sit: quod sic recuperata crudel ē. Iussit igitur ut mribus suis pueri redderentur. et dona plurima et infinita vehicula pre-

berentur. Sicque matres quod flendo venerant ad loca sua cū gaudio redierunt. Ipse autē impator ad palatium suū reuertitur. Sequenti vero nocte Petrus et Paulus apostoli appuerunt ei dicētes. Quoniam exhoruisti effusione sanguinis innocentis misit nos dñs iesus xps dare tibi recuperāde p̄siliū sanitas. Silue. igitur ep̄s qui apud montē sirapri latitat accersit. Dicit tibi piscinā ostēdet in qua uersus tertio ab oī cura beatus lepre morbo. Tu vero xpo hanc vicissitudinē reddas ut idolorū tēpla diruas. xpi restaures ecclesias: et eius deiceps cultor fias. Euigilās igitur p̄siliū? statim milites misit ad siluestrū. Vidēs autē siluester milites statim ad palatium martyrij credidit se vocari: deo autē se recomēdās et socios se cū ad hostiās Constantino itrepidus p̄sentat. cui Constantinus assurgēs ait. Dñe te venisse gratulamur. quia a Siluestro resolutas. Hauriuit autē ei per ordinez sui somnij visionē. Percutiatī vero Constantino quod cēnt illi duo dñi qui sibi appuerāt. Silue. m̄dit illos cē xpi apostolos et nō deos. Tūc ad p̄ces impatoris Siluester apostolorū imagines sibi iussit asferri: quos ut impator aspexit tales eē qui sibi appuerūt declarauit. Siluester igitur cū cathecuminū fecit: et vni? hebdomade sibi ieiunium indixit et carceres aperire monuit. Quis i aquā descēdisset baptis- matis: mirabilis ibi emicuit splendor. Lucis sicque mūdus induruit: et xpm se vidisse asseruit. Prima autē die sui baptismas hanc legem dedit: ut xps ab urbe romana tanquā verus deolere. Secunda ut si quis xpm blasphemaret puniret. Tertia ut quicunque christiā fecisset iniuriā bonorū suorū p̄te dimidia priuaret. Quarta ut sicut impator Rome: sic romanus p̄t̄fex caput ab vniuersis episcopis habeat. Quinta ut quicunque in ecclesias confugerit ab oībus seruet inimicis: Sexta ut nullus nisi de licentia sui antistitis ecclesias edificet intra muros ciuitatis. Septima ut ad edificationem ecclesiarū decime possessionum regalium tribuantur. Quarta imperator ad ecclesiam sancti petri venit et de suis culpis se lamentabiliter accusauit: postmodum arrepto bidente ad fundamentum basilice. vel ecclesie construendā terram primus apuit et duodecim cophinos in suis scapulis foras eiecit. Hec ubi Elena mater constantini Augusti in bethania

De sancto

consistens auduit: per litteras laudat filius
 q̄ abrenunciasset simulachris idolorū: s; du
 re increpat q̄ relicto deo iudeorū crucifixus
 hoīem deū colat. Rescribit autē Augustus
 vt iudeorū magistros secum adducat: et ipse
 christianorū doctores pferret: vt sic ex di
 sputatione mutua appeat fides vera. Du
 xit igit̄ sancta Helena centū quadraginta
 vñ doctissimos iudeorū: inter quos duo
 decim erant q̄ sapientia et eloquentia pre
 ceteris rutilabant. Quz igitur Siluester cum
 suis clericis: et predicti iudei ad disputan
 dum corā imperatore infimul conuenissent.
 de cōmuni consensu duos iudices gentiles
 sapientissimos et probatos nomine Eraton et
 Zenophilus statuerunt: ad quos ptineret se
 tentia dicendorū. qui licet gentiles erant:
 tñ iustissimi et fideles: talisq; inter eos sentē
 tia est firmata: vt vñ stante et loquente ali
 us nō loquat̄. Incipiens igitur primus de il
 lis duodecim nomine Abiathar ait. Cū isti
 tres deos dicāt p̄ez et filius et spiritū sanctū
 manifestus est eos contra legē agere que di
 cit. Uidete q; ego sum solus: et non est alius
 deus preter me. deniq; si dicunt Xpm esse
 deū q; multa fecit signa: in nra etiā lege mul
 ti fuere q̄ miracula plurima fecerunt et tamē
 nunq; ex hoc deitatis nomē sibi usurpare au
 si sunt: sicut iste Iesus xps quē isti adorant.
 Ad quē Siluester. Mos vñ deus colimus
 sed non in tanta sollicitudine euz dicimus.
 vt gaudiū filij non haberet. Ex vñs autē li
 bris vobis trinitatē psonarū dem̄are vale
 mus: Nam patrem dicimus de quo ppheta
 ait. Ipse inuocauit me pater meus es tu. et.
 filiū de quo idē. filius me⁹ ex tu: ego hodie
 genui te. Spiritū sanctū: de quo idē. Spiri
 tus eius oīs virtus eoz: In hoc etiā qd
 dixit. faciamus hominē ad imaginē et simi
 litudinem nostram cui dēret: et psonarū plura
 litatē: et diuinitatis vnitatē dem̄at. Licet
 autē sint tres psonē: vnus tñ deus est qd exē
 plo visibili aliquatenus demonstrare vale
 mus. Et accipiens purpurā impatoris tres
 ibi plicas fecit dicens. Ecce videtis tres pli
 cas: et explicās ait. Ecce videtis vt tres pli
 ce sunt vnus pannus. ita tres persone sunt
 vnus deus. de hoc autē qd dicitur ex mira
 culis deus credi non debet: et cū alij plures
 sancti miracula fecerunt nec tñ se deos dixē

runt: sicut noster xps deum p hoc se offerere
 voluit. Lerte deus supbientes ptra se nūq;
 passus est sine pena acerrima pterire: sicut
 p; in dathā et Abyron alijsq; p plurimis.
 Quomodo ergo mentiri potuit: se deum di
 cere qd non erat: cum eū se deū dicentē nul
 la pena secuta fuerit: sed virtutum efficacia
 comitabatur? Tunc iudices dixerunt. Con
 stat Abiathar a Siluestro superatus. nā et rō
 hoc docet q; si deus non esset: se deū dixis
 set: pferre vitā mortuis non valeret. Tunc
 illo amoto scōs qui et Jonas dicebat ad p̄li
 etum accedens ait. Abrahā a deo circumci
 sionē accipēs iustificatus fuit: et omnes filij
 Abrahę per circumcisionem iustificabantur.
 Igitur qui non fuerit circumcissus nō erit i
 stificatus. Ad quē Siluester. Cōstat Abra
 hā ante circumcisionē deo placuisse: et amicū
 dei appellatū esse. Igitur nō circumcisio ip̄s
 sanctificauit. sed fides et iustitia ip̄s deo pla
 cere fecit. Ad igitur accepit circumcisionē
 in sanctificationem: sed in distinctionē istō
 superato tertius. s. Godolias accedens ait
 Quomodo xps vester pōt esse deus: cū asse
 ratis eum esse natū: tentatū: traditū: selle
 potatum: ligatū: et sepultū euz h: c omnia in
 deo esse non possint. Ad hoc Siluester. De
 vestris libris hec omnia probamus de chri
 sto predicta fuisse. Nā de eius natiuitate di
 xit Isaias. Ecce virgo p̄cipiet. et. De eius
 tentatione zacharias. Vidi Jesum sacerdo
 tem magnū stantē coram angelo: et sabbā sta
 bat a dextris eius. et. De ei⁹ traditiōe psal
 mista. Qui edebat panes meos magnifica
 uit sup me supplantationē. et. De eius nu
 datione idē. Diuiserunt sibi vestimenta
 de eius sella potatione idē. Dederunt i
 escam meam sel. et. De eius ligatione Es
 dras. Vinxistis me non sicut patres qui li
 berati vos de terra egypti clamantes an
 te tribunal iudicis humiliastis me suspendē
 tes in ligno tradidistis me: De eius sepul
 tura Hieremias. In sepultura eius reuini
 scent mortui. Quz ergo Godolias qd respō
 deret non h̄et data sententia remotus est.
 Quartus q et Almas vocabat accedens ait
 Ea que de alijs dicta sunt Siluester iste de
 suo xpo dicta fuisse affirmat. Unde sup̄est vt
 p̄bet hec de suo xpo dicta fuisse. Ad quem
 Siluester. dabis ergo alius quē v: ergo p̄ce

Siluestro.

perit: qui felle sit cibatus: spinis coronatus: crucifixus: mortuus: et sepultus: qui surrexit a mortuis et ad celos ascendit. Tunc Constantinus ait: Si alium non dederit sciat se superatum: quod cum facere non posset: hic amovetur. Quintus qui et Doeth pducit q ait Si ex semine David xps natus esset et sanctificatus. ut dicitis. ergo baptizari non debuit ut ite sanctificaretur. ad quem Siluester. Sicut circumciso in xpi circumcisione finem accepit: ita noster baptismus in christi baptismate initium sanctificationis habuit. Non ergo baptizatus est ut sanctificaretur. sed ut sanctificaret: qui cum taceret ait Constantinus. Non taceret doeth si haberet contraria que pferret. Tunc et sextus qui et chusi ait. Uellemus ut siluester iste eas huius virginalis partus nobis exponeret. Ad quem Siluester: Terra de qua adam formatus est incorrupta erat et virgo: quia nec sead bibendum humanus sanguis aperuerat. nec maledictione spinarum acceperat: nec hominis mortui sepulturam habebat: nec serpenti data fuerat ad edendum. Oportuit ergo ex Maria virgine novum adam fieri. ut sicut serpens natum ex virgine vicerat: sic a nato ex virgine vinceret. et qui ade victor extitit in paradiso: ipse tentator factus est domini in deserto. ut qui adam vicerat manducantem: vinceretur a domino ieiunante. Hoc superato septimus qui et beniam ait. Quomodo christus vester dei filius esse potest qui a diabolo tentari potuit: ut modo in fame panes ex lapidibus facere virgeret: modo in templi celsitudinem leuaretur: modo ad adorandum ipsum diabolum induceretur. ad quod Siluester. Si diabolus ergo vicit quia ab adam manducante est auditus: constat ideo eum fuisse superatum quia est a christo ieiunante contemptus: Mos autem non iniquus deus: sed iniquus homo eum tentatus esse fatemur. Ideo autem tripliciter est tentatus: ut a nobis omnes tentationes excluderet: et formas vincendi daret. Sepe namque in homine victoria abstinentie sequitur tentatio humane glorie: et tentationes humane glorie appetitus dominij et excellentie comitatur: ideo a christo de his vincitur ut vincendi nobis forma donec. Isti superato octavus qui et aroel ait. Constat quia de

us summe perfectus est. Et nullius indiger. Quid ergo eiopus fuit ut nasceretur in christo? Quomodo iterum christum verbum appellatis? Sed et hec constant. quia deus ante quod haberet filium per dici non potuit: si pater christi postea dictus est: mirabilis factus est. ad he christus. filius ante tempora ex patre est genitus. ut faceret quod non erant: et in tempore est natus: ut reficeret quod perierant: quia si solo verbo foreficere poterat: per passionem tamen nisi homo fieret redimere non valebat: quia in sua deitate ad patiendum aptus non erat. Nec hoc erat inspectionis: si in sua non erat deitate passibilis. Porro filium dei verbis dici ex eo patet quia propheta ait. Eructavit cor meum verbum bonum. Deus quoque semper pater fuit: quia semper ei filius extitit. filius enim eius est verbum eius: sapientia eius virtus eius. In preteritum semper fuit verbum. iuxta illud. Eructavit cor meum. et. Semper sapia. iuxta illud quod ait sapia. Ego ex ore altissimi prodium patris: iuxta illud. ante omnes colles ego parturiebar nec dum fontes. et. Cum ergo pater nunquam fuerit sine verbo sapia: et virtute quomodo putas hoc nomen sibi ex tempore advenisse? Hoc ergo amoto nomen quia et iubal dixit. Constat quia deus pueria non damnat nec eis maledixit. Quare ergo de coniugio natum denegatis hunc esse quem colitis: nisi ut offuscare coniugia studeatis? Rursus quomodo tentat qui potens est: patris quia virtus est: moris qui vita est: denique ad hoc cogeris ut duos filios esse dicas: unum quem pater genuit: alterum quem virgo generavit. Rursus quomodo fieri potest ut patiat homo qui assumptus est sine lesione eius a quo assumptus est. ad hec Siluester. Nec christum non ideo natum de virgine dicimus ut coniugia condemnemus sed causas virginis partus rationabiliter acceptamus. Nec hac assertionem offuscantur: sed ornantur coniugia: quoniam homo virgo que christum peperit de coniugio nata est. Tentat autem christus ut omnes tentationes diaboli viceret: patris ut universas passionibus sibi subiceret: moris ut mortis impium sibi subiugaret: dei quoque filius unus in christo est. Qui sicut vere est dei filius inuisibilis ita visibilis est christus: Est ergo inuisibilis

De sancto Siluestro.

le hoc qd est homo. Dati vero posse hominē
assumptum sine passione eius qui assumpsit
exemplo doceri potest. **C**um ut presentis
purpuræ regis vramur exemplo. Lana enim
fuit: et huic lane sanguis accedens colorem
purpureum prebuit. **C**um ergo teneretur
digitis et torqueretur in filo: quid torqueba-
tur hic: qd regie dignitatis color est: an hoc
qd lana extiterat anteq̃ purpura fieret? **E**t a-
ne ergo assimilatur homo: color purpure de-
us qui simul in passione fuit dum pateretur
in cruce: s; passio in nullo subiacuit. **D**e
cimus qui et Thara dixit. Non mihi placet
istud exemplum: quia simul color torquetur
cum lana. Qui cum omnes contradicerent:
Silvester dixit. Accipe ergo aliud exem-
plum. Arbor habens in se solis splendorem:
cum inciditur icum quidem suscipit: splen-
dor autem ab incisione immunitis extitit: sic
homine patiente diuinitas nulli passioni s; i-
acuit. **E**t undecimus qui sileon ait Si de
Christo tuo prophete ista vaticinati sunt: tū-
te irrisiois: passionis: et mortis causas scire
volumus. Silvester. Esurivit Christus ut
nos reficeret. Sitiuit ut ariditati nostre vi-
talia pocula ministraret. tentatus est ut nos
a tentatione liberaret. Tentus est ut nos a
demonum captura dimitteret: irrisus est ut
nos ab irrisioe demonum liberaret: ligatus
est ut nos a nodo ligationis et maledictionis
absolueret. Humiliatus ē ut nos exaltaret.
Expoliatus est ut nuditatem prime preua-
ricationis indulgentia tegeret. Spinarum
coronam accepit: ut flores paradisi perditos
nobis redonaret. In ligno suspensus est ut
cōcupiscentiam in ligno genitam damnet:
felle et aceto potatus est ut hominem ad ter-
ram fluentem lac et mel introduceret: et fon-
tes nobis mellifluos aperiret: mortalitatem
suscepit ut suam immortalitatem donaret: se-
pultus est ut sanctorum sepulchras benedi-
ceret. Surrexit ut mortuis vitam redderet:
ascendit ad celum ut celi portam aperiret:
sedet a dextris dei ut preces credentium
eraudiret. Nec Silvestro prosequente vni-
uersi tunc imperatores et indices: et indei in lau-
dem Silvestri proruperunt unanimiter.
Tunc indignatus duodecimus qui et zam-
bri indignatione magna dixit. Miror vos
sapientissimos iudices verborum ambagi-

bus credere: et dei omnipotentiam exstima-
re humana ratione concludi: sed ita cessent ver-
ba: et veniamus ad facta. Stultissimi nāque
sunt qui crucifixum colunt: cum ego nomen
dei omnipotentis sciam: cuius virtutem nec
sufferūt sara: nec audire valet quelibet crea-
tura. **E**t ut me verum dicere comprobetis:
taurus ad me ferocissimus adducatur: et dñ
in eius aure nomen istud infonuerit: taurus
ilico morietur. ad que Silvester. Et tu quo-
modo hoc nomen non audiens didicisti? **Z**am-
bri dixit. Non est tui hoc nosce mysterium:
qui iudeorum inimicus es. Adducitur autē
taurus ferocissimus vir a centum homini-
bus fortissimis tractus. At ubi zambri in au-
re eius verbum protulerunt: continuo taurus mu-
giens oculosq; efficiens expirauit. Omnes
igitur iudei vehementer acclamant: et Sil-
vestro insultant: quibus Silvester. Non dei
nomen protulit: sed nomen pessimi demonis
nominavit. Dens enim meus Iesus Chri-
stus non solum viuentes mortificat: sed eti-
am mortuos viuificat. Nam occidere posse
et viuificare nō posse est leonum: serpentum:
et ferarum. Si ergo vult ut creda q nomen
demonis non fuerit: dicat iterum: viuificet
quod occidit. **N**ā de deo scriptum est. Ego
occidam: et ego viuere faciam: qd si non pote-
rit: nomen demonis proculdubio nominavit
qui viuentem occidere potest: mortuum vi-
uificare non pōt. **U**biq; zambri ad suscitandū
taurum a iudicibus vgeretur: dixit. Susci-
tet eum Silvester in nomine Iesu galilei: et
omnes in eum credemus. Nam et si pennia
posset volare: tamen istud non valeret perfici-
cere. Omnes igitur iudei si suscitauerit tau-
rum se credituros promittunt. Tunc Silue-
ster oratione facta ad aurem tauri se applicans
dixit. **O** nomen maledictionis mortis egre-
dere iussu domini nostri Iesu xpi: in cuius no-
mine tibi dico taure surge: et ad armentū tuū
mansuetus recede. Stati igitur taurus sur-
rexit: et cū oī mansuetudine abiit. Tunc regi-
na: iudei indices: et ceteri oēs pueri sunt ad
fidem. **P**ost aliq̃s dies idolorum pontifices
ad impatorem venerūt dicentes. Sacratissi-
me impator: ille draco qui est in fouea post q̃
fidē xpi recepit: plusq; trecentos homines q̃
tidie interfecit statu suo. **C**onsulente sup hoc
Constantino Silvestrū respondit. Ego p xpi

De Circuncisione.

virtutem cum ab offensione cessare faciat. Pro
mittunt pontifices se: si lib faciat: credituros.
Dicit aut Siluestro sanctus Petrus ei ap-
paruit dicens. Securus ad draconem descende
tu & duo psalterii qui sunt tecum. Cum ad eum
veneris eum taliter alloqueris. Dominus noster
Iesus xps de virgine natus crucifixus & se-
pultus qui resurrexit & sedet ad dexteram pa-
tris: hic venturus est iudicare vivos & mor-
tuos. Tu ergo sathana cum in hac fouea do-
nec veniat expecta. os aut eius ligabis filio:
& annulo signum crucis habite sigilabis. Postea
ad me sani & incolumes reverteris: & panem quem
vobis preparauero comedetis. descendit itaque
Siluester cum duobus psalteriis in foueam per
gradus centum quinquaginta: duas secum ferens
lateras. Tunc draconi predicta verba dixit:
& os ipsius stridens & sibilans: ut ipse fuerat
alligatus: & ascendens inuenit duos magos qui
eos secuti fuerant: ut videretur si usque ad dra-
conem descenderet: ex draconis fetore pene
mortuos: & eos secum adduxit in columnas atque
sanos qui statim cum multitudine infinita con-
uersi sunt: sicutque romanorum populus a duplici
est morte liberatus. scilicet a cultura demonis: & ve-
neno draconis. Tandem beatus Siluester
morti appropinquans cleus de tribus admo-
nuuit. scilicet ut inter se caritatem haberent: ecclesias
suas diligentius gubernarent: & gregeis a lu-
porum morsibus custodirent. Post hec in do-
mino feliciter obdormiuit: circa annum domini 420.

De circuncisione domini nostri Jesu Christi.
Circuncisionis dominice die quatuor
celebre faciunt & solenne.
Primum est octaua natiuitatis
domini. Secundum impositio
nominis: & salutiferi nominis.
Tertium effusio sanguinis.
Quartum signaculum circunci-
onis. Primum est octaua natiuitatis domini. Si
enim aliorum sanctorum octauae solennes sunt: quanto
magis octaua dies sancti scilicet solennis erit: & ideo
non videtur quod natiuitas domini debeat habere octauam
quod eius natiuitas tendebat ad mortem. Obi-
tus autem sanctorum ideo octauas habent: quod ipsi
tunc nascuntur canatiuitate que est ad vitam
eternam. ut postea resurgant in corporibus
gloriosis. Eadem ratione videtur. quod non de-
beat habere octauam natiuitas beate marie virgi-
nis: nec beati Iohannis baptiste: similiter nec

resurrectio domini: quod iam facta erat ipsa re-
surrectio in re. Sed notandum quod sicut di-
cit prepositum: sunt octauae suppletionis: ut
est octaua natiuitatis domini: in qua supple-
mus quod minus in festo factum fuerat. scilicet
fictum de parturiente. Unde etiam olim in mis-
sa consueuerat cantari ad honorem beate virgi-
nis. Vultu tuum. &c. Item sunt octauae vene-
rationis: ut pasce: pentecostes beate virgi-
nis: beati Iohannis baptiste. Item deuotionis
ut cuiuslibet sancti possunt fieri octauae. si-
gnificationis. ut sunt octauae insinuationis de san-
ctis que significant octauam resurrectionis.
Secundum est impositio nominis: & salutiferi
nominis. Hodie. id est impositum est ei nomen
nominis. Quod os domini nominauit. Nomen propter
quod non est aliud sed celo in quo oporteat nos
saluos fieri. Nomen quod secundum Bern. est
mel in ore. melos in aure: & in bilis in corde.
Nomen quod sicut dicit idem Bern. instar
olei lucet: predicatum patet: recogitatur le-
nit: & vincit inuocatum. Habuit autem triplex
nomen sicut ex euangelio manifestatur. scilicet fi-
lius dei: Christus: & Iesus. Vocatur autem fili-
us dei in quantum est de deo deus. Christus in
quantum est homo a persona diuina ad humanam
naturam assumptus. Iesus in quantum est deus hu-
manitati vnitus. De hoc triplici nomine di-
cit Bern. Vos qui in puluere estis experge-
scimini: & laudate. Ecce dominus venit cum
salute: venit cum vnguentis: venit cum glo-
ria: Neque enim sine salute venit Iesus: neque
Christus sine unctione: neque sine gloria ve-
nit filius dei. Siquidem ipse salus: ipse vn-
ctio: ipse gloria. Quantum autem ad hoc tri-
plex nomen: ante passionem perfecte notus
non erat. Nam quantum ad primum ab ali-
quibus cognoscebatur coniecturatur: sicut
a demonibus qui dicebant ipsum esse filium
dei. Quantum ad secundum particulariter. ab ali-
quis enim paucis cognoscebatur esse Chri-
stus. Quantum ad tertium vocaliter: quod quo
ad hanc vocem Iesus licet non quod ad rationem
nominis. quod est salutare. Post resurrectionem
autem hoc nomen triplex clarificatum
est. Primum nomen quo ad certitudinem.
Secundum quo ad diffusivum. Tertium quo ad
nominis rationem. Primum igitur nomen
est filius dei. Et hoc nomen sibi recte conue-
niat sic dicit Hilarius in libro de trinitate.

De Circumcisione.

Elere dei filium unigenitum dominum nostrum Iesum Christum esse multis modis cognitum est. Dum de eo testatur pater: dum de se ipse proficitur: dum apostoli predicatorum: dum religiosi credunt: dum demones possidentur: dum inde negant: dum gentiles in passionem cognoscunt. Item dominum nostrum Iesum Christum his modis cognoscimus: nomine: nativitate: natura: potestate: et professione.

Secundum nomen est Christus: quod interpretatur unctus. Ipse enim fuit unctus oleo leticie per participibus suis. per hoc autem quod dicitur unctus insinuantur quod ipse fuit propheta pugil: sacerdos: et rex. Ipse enim quatuor personarum consueverant ungi. fuit enim propheta in doctrina et eruditione: pugil in diaboli debellatione: sacerdos in patris reconciliatione: rex in finem retributione. Ad hoc secundo nomine denominamur: quia a Christo dicimur christiani de quo sic dicit augustinus Christiani iusticie: bonitatis: integritatis: patientie: castitatis: pudicie: humanitatis in omni pietate est nomen. Et tu istud quod tibi deservis et videris: cui de tam plurimis rebus nec pauca suffiunt: Christianus est ille qui non nomine tantum sed etiam opere. hec augustinus. Tertium nomen est Iesus. Hec autem nomen Iesus secundum bernardum de cibis sors: medicina: et lux. Primo cibus: Hic autem cibus multipliciter habet effectum. Est enim ei bonus confortativus: propinquativus: roborativus: et vegetativus. De his sic dicit Bernardus. Est cibis hoc nomen Iesus. Qui non retiens confortatus: quatenus recedat: Quid ita eque mentes cogitantes impugnat. Quid ita exercitatus reparat sensus: virtutes roborat: vegetat bonos mores: atque honestas et castas fovet affectus. Secundo dicitur sors. Unde dicit inde bernardus. Iesus est sors vite signatus: qui in quatuor rivos se diffundit in placentas. Unde qui factus est nobis sapientia: iusticia: sanctificatio: et redemptio: sapientia in predicatione: iusticia in peccatorum absolutione: sanctificatio in perversatione: vel in perversione: redemptio in passione. hec bernardus. Illi quoque sic dicit. Tres rivi auxerunt a Iesu verbum doloris in quo est passio. Sanguis aspersionis in quo est afflictio. Aquamundationis in qua est compunctio. Tertio est medicina unde sic ait: est etiam hoc nomen Iesus medicina. Nihil enim ire ita impetuz cohibet: superbie tumorem sedat: sanat. livo-

ris vulnus restringit luxurie fluxum: extinguit libidinis flammam sit in temperat avaritie: ac toti decoris fugat puriginem. Quarta est lux. Unde ait Bernardus unde putas in toto orbe tanta et tam subita fidei lux nisi de predicatione vel predicatione Iesu est nomen quod Paulus portabat coram gentibus tamquam lucernam super candelabrum. Hec iterum unum nomen Iesus est multe suavitatis. Unde Bernardus. Si scribas non sapit mihi nisi legero tibi Iesum. Si disputes ac confiras non sapit mihi nisi sonuerit tibi Iesus. Item ricardus de sancto victore. Iesus nomen dulce: nomen delectabile: nomen confortans peccatores et bene spei. Ergo Iesu esto mihi Iesus. Secundo est multe varietatis: unde Petrus rancem. vocabis nomen eius Iesum. Hec est nomen quod dedit cecis visum: surdis auditum: claudis gressum: sermonem mutis: vitam mortuis: totaque diaboli potestate de obsessis corporibus virtus huius nominis effugavit. Tertio est multe excellentie et sublimitatis. unde Bernardus. Nomen salvatoris nostri: fratris mei carnis mee sanguinis mei nomen est a seculis absconditum: sed in fine seculorum revelatum nomen mirabile: nomen ineffabile: nomen inestimabile: immo eo mirabilius quod cum inestimabilius: eo magis gratum quam gratum. Hec autem nomen Iesus impositum est ei ab eterno: ab angelo: et a patre putativo. id est a Ioseph Iesus enim salvator interpretatur. Dicitur autem salvator tripliciter. Vel a potentia salvandi: vel ab habitu: vel ab actu secundum quod dicitur a potentia salvandi convenit ei hoc nomen ab eterno: et sic dicitur ei impositum ab eterno: secundum quod dicitur ab habitu salvandi: sic fuit impositum ab angelo: et convenit ei a principio conceptionis secundum quod dicitur ab actu salvandi: dicitur impositum a Ioseph: ratione future passionis. Unde glossa super illud vocabis nomen eius Iesus: dicit nomen imponere: quod ab angelo vel ab eterno impositum est. Et tangit hec glossa hunc triplicem denominationem predictam. Unde enim dicitur nomen imponere: tangit dominum miatio facta a Ioseph. Unde dicitur quod ab angelo vel ab eterno impositum est: tanguntur alie due. Recte igitur in die capitis anni constituta a roma capite mundi et insignita capitali littera alphabeti Iesus caput ecclesie circumcidit: nomen imponit et ei natiuitatis octavi die co-

De Circuncisione.

lit. Tertium est effusio sanguinis christi. Hodie enim sanguine suo primo pro nobis fundere cepit qui ipse postmodum pro nobis effundere voluit. Quinque enim vicibus sanguine suo pro nobis effudit. Primo in circuncisione. Et hec effusio fuit nostre redemptionis initium. Secundo in passione. Et hec effusio nostre redemptionis desiderium. Tertio in flagellatione. Et hec fuit nostre redemptionis meritum: quod luctore eius sanati sumus. Quarto in crucifixione: et hec fuit nostre redemptionis precium. Tunc enim que non rapuit exolvebat. Qui tot in lateris aperuit. Et hec fuit nostre redemptionis sacramentum. Ideo enim exiit sanguis et aqua quod figurant nos per aquas baptismi debere mandari: quodque baptismus habetur? erat affusio a sanguine christi. Quartum et vitimum est signaculum circuncisionis quod quidem christus hodie accepit dignum? est. Voluit autem dominus circumcidi propter multas rationes. Primo ratione sui ut veram carnem humanam se assumptum ostenderet. Sciebat enim non de futuros quod diceret ipsum non corpus verum sed fantasticum assumptum. Et ideo ut error eorum confutaret voluit circumcidi et sanguinem ibi emittere. Corpus enim fantasticum sanguinem non emittit. Secundo ratione nostri: ut nos spiritualiter debere circumcidi monstraret. Duplex enim est circuncisio secundum Bernardum. que debeat fieri a nobis scilicet exterior in carne et interior in mente. Circuncisio exterior constituit in tribus scilicet et habitu ne sit notabilis in actione ne sit reprehensibilis et in sermone ne sit contempnibilis. Interior autem similiter in tribus consistit scilicet in cogitatione ut sit sancta in affectione ut sit pura: in intentione ut sit recta. Hec Bernardus. Item ratione nostri ut nos saluaret: quoniam modum enim sit cautrium in uno membro: ut totum corpus sanctetur sic christus voluit portare cautrium circuncisionis ut sicut totum: corpus mysticum saluaretur. Ad collos. 2. Circuncisi enim estis circuncisione non manufacta in expoliatione carnis: sed circuncisione christi. Tertio ratione iudeorum ut increpabiles esset. Si enim circuncisus non fuisset potuissent se iudei excusare et dicere. Ideo te non recepimus quia dissimilis es patribus. Quarto ratione dominum: ne scilicet incarnationis mysterium cognoscerent. Quia enim circuncisio fieret propter originalem peccatum: credidit diabolus hanc qui cir-

cuncidebatur similiter peccatores esse: qui circuncisionis remedio indigeret. Propter eandem causam voluit ut mater sua virgo pater tua esset desponsata. Quinto ratione pietate iusticie adimplende. Sicut enim baptizati voluit ut perfectam iusticiam id est perfectam humilitatem que est subdere semini impleret: sic et am voluit circumcidi ut eandem nobis humilitatem ostenderet dum auctor et dominus legis voluit se subdere legi. Sexto ratione legis moysae approbade: que erat bona et sancta et complenda: quia non veniat legem solvere sed adimplere. Ro. 15. dico enim iesus ministrum fuisse circuncisionis propter veritatem dei. Quare autem circuncisio octava die fiebat: multiplex potest ratio assignari. Prima sumitur penes intellectum bi historicum siue litteralem. Nam sicut dicit Rabi Moyses maximus philosophus et theologus licet iudeus puer in septem diebus ante ad huc teneritudinis est quante est adhuc in utero matris existens. In octava autem die fortificatur et solidatur. Et ideo ut dicit noluit dominus paruulos ante octavum diem circumcidi ne ob nimiam teneritudinem minus luderentur. Ultra octavam vero diem ipsam circuncisionem noluit prolongari propter tres causas quas philosophus idem assignat. Prima ut periculum evitetur: ne si nimis differretur sine circuncisione eos mori contingeret. Secunda ut dolori paruulorum prouideatur. Cum enim circuncisione maximus dolor sit: voluit eos dominus circumcidi dum parum adhuc imaginationem haberent ut minorem ibi dolorem sentirent. Tertia ut parentum tristitie preueneretur. Nam cum ex circuncisione plerique paruuli morerentur si circuncisi fuissent iam magni et ex hoc moritur: maior dolor fuisset parentibus quas si morerentur octo tantum dies habentes. Secunda ratio sumitur penes intellectum analogicum siue celestem. Ideo enim octava die fiebat ut daretur intelligi quod in octava resurrectionis ab omni pena et miseria circuncidemur. Et secundum hos octo dies erant octo etates. Prima ab Adam usque ad Noe. Secunda a Noe usque ad Abraham. Tertia ab Abraham usque ad Moysen. Quarta a Moysen usque ad David. Quinta a David usque ad Christum. Sexta a Christo usque ad finem mundi. Septima morientium. Octava resurgentium.

De Circuncisione.

Vel per octo dies intelliguntur octo que in eterna vita possidemus que enumerat Augustinus dicens. Quid aliud est ergo illorum deus: nisi ergo eis unde satientur: ergo quicquid boneste desiderantur. scilicet vita salus: victus: copia: gloria: honor: et par: et omne bonum. Vel aliter per septem dies intelligitur homo prius et corpore et anima. Quatuor. n. dies sunt quattuor: elementa ex quibus corpus consistit: et tres sunt tres potestates que sunt in anima. scilicet percipibilis irascibilis et rationalis. Homo igitur nunc habet septem dies qui unitati eterne incommutabilitatis coniungatur: tunc octo dies debet et in illo octavo die ab omni pena et culpa circumcidetur. Tertia ratio sumitur penes intellectum tropologice siue morale. et secundum hoc octo dies diversimode possunt accipi. Primus potest esse peccati cognitio: per. Quoniam iniquitatem meam ego cognosco etc. Secundus propositum deserendi malum et faciendi bonum: quod notatur in filio prodigo: qui dixit. Surgas et ibo ad patrem meum. Tertius pudor de peccato. unde ait apostolus. Quia. n. fructum habuisti tunc in quibus nunc erubescitis. Quartus timor de futuro iudicio. Job Quasi tumores super me fluctus timui deum. Hieronimus. Siue comedam: siue bibam: siue aliquid aliud faciam semper videtur in auribus meis illa vox insonare. Surgite mortui venite ad iudicium. Quintus contritio. Unde Jeremias: Luctum unigeniti fac tibi. etc. Sextus confessio. psalmus. Dixi confitebor aduersus me etc. Septimus spes venie. Mattheus et si Judas peccatus suus confessus fuerit: tunc non in spe venie: et ideo non est misericordia persequi. Octavus est satisfactio: et in hac die homo spiritualiter circumciditur non solum a culpa sed et ab omni pena. Cum duo primi dies sunt dolor de perpetrato peccato: desiderium emendandi. Alii duo confiteri mala que fecimus et bona que omisimus. Alii quatuor sunt oratio: lacrymarum effusio corporis afflicto: elemosinarum largitio. Alii sunt octo dies: possunt esse octo quorum diligens consideratio: voluntate peccati a nobis circumcidit: Ita quod qui unus diligenter consideraverit unam magnam dietam faciet. Quorum septem enumerat Bernardus dicens septem sunt de essentia hominis que si homo consideraret in eternum non peccaret. scilicet materia vilis: operatio turpis: exitus flebilis: statuta instabilis: mors tristabilis: dissolutio mi-

serabilis: et damnatio detestabilis. Et. 3. potest esse consideratio glorie ineffabilis. Quarta ratio sumitur penes intellectum allegoricum siue spirituale. Et secundum hoc. 5. dies erunt libri Moysi: in quibus continetur lex duo erunt prophetie. et psalmi. 8. dies erit doctrina evangelica. Sed in septem: primis diebus non fiebat perfecta circumcisio. In octavo autem perfecta circumcisio fit ab omni culpa et ab omni pena: nunc in spe: sed tandem in re. Quare autem Data fuerit circumcisio. Sex cause. Que notantur in his versibus. Luterum signum meritum medicina figura. Exemplum fuit olim circumcisio dura. De carne autem circumcisio domini dicitur quod angelus eam. Carulo magno attulit: et ipse eam aqua grani in ecclesia sancte Marie honorifice collocavit. Carolus vero postea fertur Carolus transiisse. Nunc autem dicitur esse Rome in ecclesia que dicitur sancta sanctorum. Unde et ibidem scriptum legitur: Circumcisa caro Christi. Iam dalia clara ac umbelici viger hic precisio carum. Unde et ea die fit statio ad sancta sanctorum. Sed si verum est valde utique mirabile est. Cum. n. caro ipsa sit de veritate humane nature: credimus quod resurgente Christo rediit ad locum suum glorificatum. Aliqui dicunt quod hoc verum sit iuxta opinionem illorum qui dicunt illud verum esse de veritate humane nature: quod ad Adam traductum est: et illud solum resurget. Et notandum quod olim a paganis et gentilibus in his calendis multe superstitiones observabant: quas sancti etiam a christianis viri extirpare poterunt: quas Augustinus. i. quidam sermone commemorat. Credentes. n. ut dicit ianuarii ducem quedam deum esse in his calendis plurimum venerabant et ei duas facies figurabant: unam post se et aliam ante se: quod erat finis anni preteriti et principium sequentis. Rursus in his calendis formas monstruosas assumebant. Alii vestientes se pellibus pecudum: alii assumentes capita bestiarum equo indicant non tam habitum se beluinarum habere quam sensum. Alii tunicis mulieribus vestiebant non erubescere inferere tunicis mulieribus militares lacertos. Alii ita anguria observabant ut focum de domo sua vel aliud quodcumque beneficium cuiuslibet petenti non tribuant. Diabolicas et strenuas: ab alijs accipiunt: et alij tradunt. Alii in nocte meas laute preparat: et sic tota nocte manere sinunt: cre-

De Epiphania domini.

dentes q̄ per totū anni conuiuia in tali sibi
abundantia perseverent. Et subdit Augu.
Qui de paganorū consuetudine aliquid ob-
seruare voluerit: timendum est ne nomē xp̄i
anum ei prodesse non possit. Qui etiaꝫ stultū
hominibus ludentibus aliquā humanitatē
impenderit: peccatis eorū participes se esse
non dubitet. vobis autē fratres non sufficiat
q̄ non hoc malum facis: sed vbiq̄ fieri vi-
debis arguite cor: ipse: castigate. h. augusti.

De epiphania domini.

Epiphania dñi quadruplici
decorat miraclo. ⁊ ideo q̄
druplici vocabulo nūcupa-
tur. Hodie. n. magi Lbi-
sum adorāt: Johānes chri-
stum baptizat: aquas in vi-
num ⁊ christus mutat: ⁊ qu-
que milia domini de quibz panibus satiat.
Luz. n. Iesus esset tredecim dierū magi ad
eum stella duce venerunt. Et inde dicitur
epiphania ab epi qd̄ est sup̄ra: ⁊ phanos ap-
paritio: q̄ tunc desuper stella apparuit: siue
ipse xps per stellā que desuper visa est ma-
gis verus deus dñs demonstratus est. Eadē die
reuolūḡ viginthouez annis cum iam annū
trigesimū attigisset: q̄ habebat viginti nouē
annos ⁊ tredecim dies. Erat. n. incipēs q̄si
annorū triginta: vt dicit Lucas vel s̄m Bede
dam habebat triginta plenos: quod ⁊ roma-
nam eccliam tenere asserit. Tunc inq̄ qñ
in iordane baptizatus est. Et ob hoc vocat
theophania a theos qd̄ est deus ⁊ phanos
qd̄ est apparitio: q̄ tunc tota trinitas appa-
ruit pater in voce filius in carne: spiritus s̄c-
tus in colūbe specie Ipso iterum die reuolu-
to vno anno: cum esset triginta vel triginta
vnius annoꝝ: ⁊ tredecim dieꝝ aquas in vi-
num mutauit. Et ob hoc vocatur bethania:
a beth qd̄ est domus: q̄ miraculo facto in do-
mo verus ds̄ apparuit. Ipso s̄c̄r die reuoluto
anno: ⁊ cū esset annoꝝ triginta annis: vel tri-
ginta duorum: quinqz milia hominum de
quinqz panibus satiauit: sicut dicit Beda: ⁊
sicut dicitur in illo hymno qui in multis eccle-
sijs canatur: ⁊ sic incipit. Illuminās altissi-
mus: ⁊c. Et ob hoc vocatur phagiphania: a
phage quod est bucca sine manducare. De
hoc autē quarto miraclo vtz hac die con-
tingit dubitatur: tū q̄ in originali Bede nō

sic expresse legitur: tū q̄ Joāns. 6. vbi de h̄
miraculo agitur: dī. Erat autē proximum
pascha. ⁊c. C. Ita ergo quadruplex appari-
tio isto die facta est. Sed prima facta est per
stellā in presepio. Secda per vocē patris in
iordanis fluuio. Tertia per mutationem aq̄
in vinum in puuio. Quarta per mutationē
panū in deserto. Prima autē apparitio pre-
cipue hodie celebratur: ⁊ ideo eius h̄storiaꝝ
psequamur. C. Nato. n. domino tres magi
hierosolimā venerunt: quorū noia in hebreo
sūt Appellius: amelius Damascus. grece.
gallaat: Malgalat: Sarathin. latine. Las-
par: Balthasar: Melchior. Quisq̄ autē
magi fuerunt hi: triplex erat sententia scū
dum q̄ magus tripliciter dicitur. Magus
enim dicitur illusoꝝ: maleficus: ⁊ sapiens.
Dicunt q̄ quidam hos reges ab effectu di-
ctos fuisse magos. i. illosos: ex eo. s. q̄ he-
rodem illuserunt: q̄ ad eum non redierunt.
Vnde ⁊ dicit de Herode videns q̄ illusus
esset a magis ⁊c. Magus iterū dicit malefi-
cus. Vnde malefici pharaonis dicūt magi.
Et inde dicit Chrysos. hos magos vocatos.
Dicit. n. hos fuisse maleficos sed postea cō-
uersos: quibus dñs voluit natiuitatem suā
reuelare: ⁊ eos ad se adducere: ⁊ per h̄ pec-
catoꝝibus venie spem p̄bere. Itē magus idē
est qd̄ sapiēs. nā p̄fice magus: hebraice scri-
ba grece philosophus latine sapiens dicit̄.
Dicūt q̄ magi. i. sapiētes. vnde magi q̄si in
sapientia magni. Venerūt q̄ hi tres sapiētes
⁊ reges cū magno comitatu hierosolimam.
C. Sed querit̄ quare magi hierusalē vene-
runt. cū ibi dñs natus nō sit Sup̄ h̄ assignat
Remigius q̄tuor rōnes. Prima quoniā ma-
gi tēpus natiuitat̄ Christi agnouerūt: s̄ lo-
cus ignorauerūt. Quia itē hierusalē erat ci-
uitas regalis: ⁊ ibi erat summū sacerdotiū:
suspicati sunt q̄ taz egregius puer nō nisi in
regia ciuitate nasci deberet. Secda vt cici-
natiuitat̄ locū discernere potuissent: cū ibi sa-
pientes legis ⁊ scribe residerent. Tertia vt
iudei inexcusabiles māerent. potuissent. n.
dicere. Nos quidē natiuitatis locū cognoui-
mus: tps autē ignorauim⁹: ⁊ id si credidimus
Magi q̄ oñderūt iudeis tps ⁊ iudei magis
locū. Quarta vt sic studio magorū condēna-
retur pigritia iudeorū. Itaz illi vni pphete
crediderūt: isti credere pluribus noluerunt:
d

De Epiphania domini

illi querunt regnum alienū: isti non querūt
proprium: illi venerunt e longi quo: isti man-
serūt e vicino isti reges fuerūt: successores ba-
taam: et ad visioez stelle venerunt ppter
illam pphetiaz patris sui. Dicitur stella ex
Jacob: et erigetur homo de isrl. et. Aliaz cāz
vñ istimoti sunt ad veniendūz ponit Chry-
sosto. in originali super Mat. asserēs quos-
dam dicere: q quidā secretorū in spectores
elegerunt de se ipsis duodecim: et si quis mo-
riebatur: filius eius: aut aliquis ppinquiorū
i eius loco substituebatur. Idē g per singulos
annos post mensē ascendebant super mon-
tem victorialem: et ita tribus diebus ibidē
morantes se laudabant: et orabant deum: vt
eis illam stellam quam Balaam predixerat
osideret: Quadam igr vice. s. in die natalis
dñi dñ sic ibidem manerent stella quedam
ad eos sup montem venit q habebat formaz
pulcherrimi pueri: sup cui⁹ capite crux splē-
debat: q magos allocuta est dicens Ite ve-
locius in terram iuda: et ibidem regē quem
querig natum inueniet. Tunc illi continuo
venire ceperunt. sed quomō in tam paruo
tpe. s. in tredecim diebus per tanta terrarū
spatia venire potuerūt. s. ab oriente vsqz in
hierusalem: que in medio mūdi dicitur esse
sita: Dicendum est fm Remigium: quoniā
talis puer. ad quem pperabant eos in tam
breui spatio pducere potuit. Vel pōt dici: s.
Hieronymū q sup diomedarios venerunt:
q sunt aialia velocissima: q tantū currūt vna
die: qstū equ⁹ in trib⁹. Unde dī diomedari-
us a diomos qd est cursus. et ares qd est vt⁹.
Cū q hierosolimam venissent: interrogave-
runt dicētes. Ubi est qui natus est rex iude-
orū? Non. n. interrogauerūt an nat⁹ sit: qz h
credebant: s. qrit vbi natus sit: qst aliqs
interrogasset eos vñ scitis hunc regē natūz
eē miderūt. Vidim⁹ stellā ei⁹ in oriente: et ve-
nimus adorare eum. h est nos existentes in
in oriente vidim⁹ stellā eius. i. natiuitatē oī
suā. Vidim⁹ inq sup iudeā: positā: vel nos
existentes in nostra regione vidimus stellā
ei⁹ in oriēte. i. in oriētrali parte. His vbis sic
dic Remigius in originali vtz hoiez et vtz
regē: et vtz deū pfecti sunt. Uerū hoīem cū
dixerūt. Ubi est qui natus est: verū regē cū
aiūt. rex iudeorū: vtz deū cū subiūgūt. veni-
mus adorā eū. pceptū. n. fuit: vt null⁹ iusti

solus deus adoraret. S. Herodes b audi-
ens turbat⁹ est: et oīs hierosolima cum illo.
Triplē de causa rex turbatus ē: et oīs hie-
rosolima cū illo: Primo ne iudei regē natū.
tanqz suū reciperent et se tāqz alienigenā ex-
pellerent. Vñ Chryso. sic ramū arboris i
excelsio positū leuis ēt aura mouet: sic et subli-
mes homines in culmine dignitatum existē-
tes: leuis ēt fama cōturbat. Secūdo ne a ro-
manis culpāri posset: si aliquis ibi rex voca-
ret quē Augustus nō pstituit. Sic. n. ordia
uerant romani: vt nullus deus vel rex sine
sui licentia et iperio diceret. Tertio quoniā
sic dicit Gregorius. celi regē nato rex terre
turbatus ē: qz nimirū altitudo terrena pfun-
dit: dū celsitudo celestis apit. Omis ēt hie-
rosolima cū illo turbata ē triplici de cā. Pri-
mo qz ipi gaudere nequnt de aduētū iusti.
Secūdo vt regi turbato adularent. Per b
qd se fili turbatos osideret. Tertio qz sic se
se veng pcutientibus vnda pcutit: sic et regi-
bus se se aduicē certantib⁹ popul⁹ p̄turbat.
Et iō ēt b̄ f̄muerūt: ne. s. p̄nte et futuro rege
aduicē certatibus ipi p̄turbatiōibus inuol-
ueret: hec rō est Chryso. Tunc herodes: oīs
sacerdotes et scribas puocās sciscitabatur ab
eis vbi xps nasceret. cū at ab eis didicisset
q in Bethleē iude: vocat⁹ ad se claz magis
diligēt ab eis didicit tps stelle: vt vñ sciret
qd faceret si ad se magi nō rediret. Dixitqz
eis vt iūcto puero ei renūciarēt simulās se-
uelle adorā: quē volebat occiderē Et nota
q cū magi hierosolimā ingressi fuisset: stelle
ducatū amiserūt: et b̄ p̄tres rōnes p̄t vt
de loco natiuitatē christi q̄rere cogent: vt
sic de ipsius ortu testificarent: tā p stelle ap-
paritiōez qz p̄betie assertiōez: sic et factū ē
S. quoniā auxiliū querentes humanū iuste
p̄dere meruerunt diuinū. Tertia quoniā si
gna infidelibus data sunt secundū apostolā:
s. p̄pheta fidelibus: et ideo signū datū istis
dū adhuc essent infideles nō debuit appare-
re dū adhuc essent inf̄ iudeos fideles. Nec
tripler rō tāqz in glosa. Cū at hierosalez
egressi fuissent stella antecedeat eos vsqz
dñ vēissent supra vbi erat puer. De hac stel-
la cuiusmodi fuerit: tres sunt opiniōes: qz
pōit Remigius in originali. qdā dicūt fuisse
sp̄m scūm vt ille q postmodūz descendit sup
dñz baptizatū in specie colūbe apparuerit et

romedarius

De Epiphania domini.

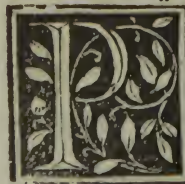
magis i specie stelle. alij vt chriso. dicunt qd fuerit angelus: vt ipse q appuit pastoribus apparuit et magis sed ipsi pastoribus iudeis tanq rone vtentibus apparuit i originali forma. Ventilibus vo taqz irrónalib? in specie irrónali. Alij qd verius credid q fuerit stella de nouo creata q pacto suo mini sterio red: it in preiacet materia. Ista auté stella fin q dicit fulgentius: differebat ab alijs in tribus. s. in situ q: nō erat localiter sita in firmamēto s; pēdebat i mediculio aeris pñio tre. In fulgore q: cetis erat splēdidiō: qd inde pz: q: splēdore eius nō poterat splēdore solis offuscare. imo in meridie lucidissima apparebat. In motu q: precedebat magos more viatoris. Mō. n. mouebat motu circulari: s; qñ motu aiali et pcessiuo. Alie tres differētie rangunt in glosa Math. ij. q incipit sic. Hec stella dnice natiuitatis: pma in origine: q: alie in pñcipio mūdi sūt facte: hec nō. Secda in offō q: alie facte sūt vt sint in signa et tpa: vt dñ genesis primo. hec aut vt magis viā pberet. Tertia in duratio ne: q: alie sūt ppēue: hec cōpleto officio suo rediit in mām piacētē. Quā aut stellā vidisset gaudiū s; gaudio magno valde. C. Motandū q: qñplex ē stella quā isti magi viderūt scz stella materialis: stella spiritalis: stella intellectualis: stella rónalis: et stella supsub nācialis. C. Primā. s. materialē viderūt in oriēte. C. Secdam. s. spūalē q ē fides: viderūt in corde. Misi eni hec stella. s. fides pz? in eoz corde irradiasset nequaqz ad visionē prime stelle venissent. habuerūt eni fides de eius humanitate: cū dixerūt. Vbi ē q natus ē. Et de eius regali dignitate: cum dixerūt rex iudeoz. et de ei? deitate cū dixerunt Vlenimus adorare eū. Tertiā. s. intellectuallē q ē angelus viderūt in sōno qñ p angeluz sunt admonitine redirēt ad herodē. Sed fin quandā glosā: nō angelus s; ipse dñs eos admonuit. Quartā. s. rónalē q fuit beata vgo viderūt in diuersorio. Quintā. s. supsub nācialē q fuit xp̄s viderūt i p̄sepio. Et de hac duplici dñ. Inrātes domū inuenerūt puērū et. Quelibz aut istaz dñ stella. de prima psal. Lunā et stellas q tu fundasti. De secda ecclesiastici. 43°. Species celi. i. celestis hominis glia stellaz. i. virtutū. De 3° baruch 3°. Stelle aut dederūt lumē i custodijs suis De 4°. Aue maris stella. De 5°. apoc. vi

25
timo. Ego sū radix et gentis dauid: stella splē dida et matutina. Propter visionē pme et se cūde stelle magi gaudiū sūt. Propter visionē tertie stelle gaudiū sūt gaudio. Propter visionē qñte: gaudiū sūt gaudio magno. Propter visionē qñte gaudiū sūt gaudio magno valde. Vel sicut dicit glosa. Ille gaudet gaudio q de deo gaudet. Et addit magno: q: eo nihil ē maius: et valde q: de magno p̄t alius plus alius minus gaudere. Vel p̄boz vboz exaggerationē voluit ostendere euāgelista q homines plus gaudēt de rebus p̄ditis et itez inuēris qz de semp possessis. Quos domūculā intrassent et puer cū mfe inuenisset steris genibus singuli hec munera obtulerūt. s. aux: thys et myrrā. Hic exclamauit Augu. dicēs O stupēda infantia cui et astra subdunt. Quis ē ille magnitudinis et supne glie: ad cuius pānos et angeli ereubāt et sidera obsecūdāt: et reges trepidāt: et sectatores sapiētie geniculant. O beatū tuguriū. O sedes dei se cūda post celū: vbi nō lucerna sed stella. O celeste palatiū: i q bitat nō rex gemmatus sed deus incorporatus. Qui pro mollibus toris dura p̄sepio pro laquearibus aureis sumi gata culminū tecta: s; sideris obsequio decorata: Stupeo cum video pānos: et iteo: celos. Estuo cū aspicio in p̄sepio mēdicū et sup astra p̄clarū. Itē Bernardus. Quid faciū o magi qd faciū? Tactātē puer adoraz in tugurio vili: in vilibus pannis. Ergo ne deus est iste? Quid faciū q aux offert. Ergo rex est iste? Et vbi anla regia: vbi thron? vbi curie regal frequētia? Nunqd aula ē stabuluz thron? p̄sepio: curie frequētia Ioseph et maria? Ihi iscipiētes facti sunt: vt fierēt sapientes. De h et sic dicit hilarius in lib°. scdō d trinitate. Parit vgo s; partus a deo ē. Infās vagit: laudātes angeli audiunt: panni sordēt: deus adoraz. Itaqz p̄tatis dignitas nō amittit dū carnis humilitas p̄dicat. Ecce qñ i xpo puero: nō tñi fuerunt humilia: et infirma: sed etiā diuina sublimia et excelsa de hoc etiā dicit Hieronymus super eplam ad hebreos. Respicias cunas christi: vide pariter et celum. Vagientem in p̄sepio in tueris infantem: sed angelos auscultat laudantes. Herodes persequitur: sed adorāt magi. ignorāt pharisei: s; stella dñmōstrat. baptizat a suo: s; vor dei dñmōstrat. audite: aqz imergit sed colūba dñmōstrat: i me spūs i co d:

De sancto Paulo primo heremita.

lumbis. Quare aut magi huius munera obtulerunt multiplex est ratio. Prima quoniam traditio antiquorum fuit ut dicit Hieronymus: ut nullus ad deum vel ad regem vacuus introiret. Perse autem et caldei talia munera consueverant offerre. Isti enim ut dicit historia scholastica: venerunt a finibus persarum et caldeorum ubi est fluvius sabba a quo et sabbea dicitur regio. Secunda que est Ber. quoniam beate virginis auxilium obtulerunt propter inopiam subleuationem: tunc propter stabuli fetorem: mirram propter pueri membrorum consolationem: et maiorum verminum expulsionem. Tertia quoniam auxilium ad tributum: tunc ad sacrificium: mirra ad sepulturam pertinet mortuorum. Per hec tria ergo intimatur regia potestas divina maiestas: et humana mortalitas. Quarta quoniam auxilium significat dilectionem: tunc orationem: mirra carnis mortificationem. Et hec tria christo debemus offerre. Quinta quoniam per hec tria significant tria que erant in christo. scilicet divinitas preciosissima: anima devotissima et caro integra et incorrupta. Hec tria significabantur per illa que erant in arca. nam virga que floruit caro est christi que resurrexit. psalmista. Et floruit caro mea etc. Tabule ubi erant scripta precepta est anima in qua sunt omnes thesauri scientie et sapientie dei absconditi. Manna deitas que habet omnem saporem et omnem suavitatem. Per aurem ergo quod est preciosius omnibus metallis intelligitur divinitas preciosissima. Per thus. nam anima devotissima: quoniam thus significat devotionem et orationem. psalmista. Dirigat oratio mea etc. Per mirram que preservat a corruptione caro incorrupta. Admoniti autem magi in somnis ne redirent ad Herodem per aliam viam reversi sunt in regionem suam. Ecce quomodo viam preceperunt. Nam stella duce venerunt: per homines imo per prophetam edocti sunt: angelo duce redierunt. Horum corpora mediolani in ecclesia que nunc est fratrum predicatores quiescebant: sed nunc colorem regescunt.

C De sancto Paulo primo heremita.

Paulus primus heremita ut testatur Hieronymus eius vitam descripsit: servente decem persecutione heremum vastissimum adiit: ibique in quadam spelunca. 60. annis hominibus incognitus permansit. Iste autem decem dicit fuisse galienus: quod fuit

binominis qui cepit anno domini. 256. Videns enim sanctus Paulus christianis tot tormentorum genera irrogari in heremum aufugit. Et si quando tempore duo iuvenes christiani comprehendunt quorum unus toto corpore melle perungitur. Et sub ardore solis aculeis muscarum et scabronum et vesparum lacerandus exponitur. Alter vero molliissimo lecto imponitur et in loco amenissimo collocatur: ubi aeris temperies: rivulorum sonitus: avium cantus: et florum olfactus. fimbriis tamen floribus coloribus oblectis: sic iuvenis cingitur ut manibus vel pedibus se invadere non posset. Adest quedam iuvenula corpore pulcherrima et impudica ac impudice tractat iuvenem dei amore repletum. cum autem ille in carne motus privatos rationi sensisset non habens arma quibus ab hoste se eruat: linguam propriam dentibus suis incidit et in faciem impudice expuit: et sic tentationem doloris fugavit: et tropheum laude dignum permittit. Horum et aliorum penis territus sanctus Paulus heremum petiit. Et tempore cum Antonius primum se inter monachos heremicos cogitaret in sonia aliam se meliorem heremum colere edocuit quod dum eius per silvas intraret: obvium habuit hypocritarum: bosem equo mixtum qui ei viam dexterarum demonstravit. Postmodum obvium habuit aial ferens fructus palmarum supra inaglie hominis insignitum: deorsum vero capre formam habens. Qui dum ipsum per deum periret ut sibi diceret quis esset. Respondit se esse satyrum deum silvarum semper errorem gentium. Postremo obvianit ei lupo qui cum ad cellam sancti Pauli perduceret. Paulus autem antonium presentem: hostium seram clausit. antonius vero rogat ut sibi aperiat asserens se nunquam inde recessurum: sed potius moriturum. Elicitus paulus ei aperuit: statimque ambo in amplexus ruunt. Cumque hora preadij adesset cornus duplicata panis partem attulit: cumque de hoc antonius miraretur: respondit Paulus: quod deus sibi omni die taliter ministrabat. Et ammonem propter hospites duplicaverat. Diaconis oris quis magis dignus esset panem dividere. Desert Paulus hospiti et antonius seniori. Tandem uterque manum apponit et in equas partes panem dividit. Cum autem antonius rediens in cellem suam appropinquaret: vidit angelos Pauli animam deserentes. Qui velociter rediens invenit corpus pauli fletibus geantibus in modum orationis erectum: ita ut ipsum vi

De sancto Remigio

ut esset et. Et cum ipse mortuus vidicisset ait. o
scia aia q̄ gēbas i vita morte inōstrasti. cū at
n̄ hēret vñ sepulturā faceret: ecce duo leōes
aduenerūt ⁊ foneā pauerūt: sepultoq; eo ad
filiaz redierūt. Antonius at tunicā pauli ex
palinis p̄teritā assumpsit: qua postmoduz so-
lemnitatib⁹ vtebat. Obijt at circa anū. 286

De Nomine

Remigius dī a remi: qd̄ ē
pascens: ⁊ geos qd̄ ē terra
quasi pascēs terrenos do-
ctrina. Vel remigius dici-
tur a remi qd̄ est pastor: ⁊
geon: qd̄ est luctator: qua-
si pastor ⁊ luctator: p̄auit
eniz grege suuz verbo p̄dicationis: erem-
plo p̄uersionis: suffragio orōnis. Est etia⁹
triplex genus armorū. s. defensionis vt scu-
tus: purgationis vt gladius: munitionis vt
lorica siue galea. Luctatus ē igit̄ p̄ abolū
tento fidei: gladio vbi: galea spei. Eius vi-
tam Ignat⁹ remensis archieps̄ scripsit.

De sancto Remigio.

Remigius doctor egregius
⁊ confessor domini glorio-
sus: a quodā heremita na-
sci talit̄ ē p̄uissus: Quz eniz
vandaloꝝ p̄secutio totaz
franciā deuastasset. qdaz
reclusus vir sanctus q̄ lu-
men oculozū amiserat p̄o pace ecclesie ga-
licane crebris orōnibus dñm erorabat: ⁊ ec-
ce angelus dñi in visu ei asstitit: ei⁹ dixit.
Scito q̄ mulier illa nose cilina: filium nomi-
ne Remigius generabit: qui gentē suā a ma-
lorum incuris liberabit. Quz eniz uigilasset:
statiz ad domū Ciline venit: ⁊ qd̄ viderat
enarravit. Quz illa nō crederet: eo q̄ anus
iā esset ille r̄ndit. Scias q̄ cū puer ab lacte
ueris oculos meos de lacte tuo pinger. ⁊ cō-
tinuo mihi visum restituet. Quz per ordi-
nē hec oia contingissent. Remigius mādum
fugit ⁊ reclusorin⁹ intrauit. Crescente autē
eius fama cū esset viginti duozum annozum
ab omni populo remensis archieps̄: est ele-
ctus. Tante autē mansuetudinis fuit: q̄ etiā
ad mensas eius pasceres veniebāt: ⁊ de ma-
nu ei⁹ reliqas ciboz comēdebāt. C Quodā
tēpore cū in domo cuiusdā matrone ho-
spitat⁹ fuisset ⁊ illa modicū vini hēret. Re-

26
migus celariū troinuit ⁊ sup̄ dollū crucē se-
cit. Quz ibidē orasset: mor desup̄ vinū egre-
dit: ita q̄ p̄ mediū celariū effūdebat. C Quā
autē Elothicus rex francie gētilis eēt: nec ab
vrozē sua xpianissima p̄ueri posset: vidē a
q̄ infinit⁹ exercit⁹ alamanoz sup̄ se vēisset:
dño deo quē vrozē sua colebat votū vouit.
q̄ si de alamanis sibi victoriā pcederet: mor
fides xpi recipet: qd̄ cū fecisset: ad libitū p̄se-
cutus bñm remigiū adiit ⁊ se baptizari popo-
scit. Quz ad sctē baptism⁹ aduenisset: nec
ibidē sacru christina hēret: ecce colūba qdā
ampullā cū chrisinate in rostrō detulit: de q̄
regē pōtifer linuit. Hec autē ampula in rē-
mēsi ecclesia p̄seruat: ⁊ hēc vsq; hodie regē
fracie iungunt. C Post lōgū tps cū Gene-
baldus vir puidus neptē bñ remigij i vrozē
hēret ⁊ se religiōis cā mutuo absoluisent
p̄dictū genebaldū bñs remigius laudunē-
se ep̄m ordinauit. At genebaldus cū vrozē
suā instrūdi cā ad se sepi⁹ venire pmitteret
ex frequēti colloquio aius eius in p̄cipiscētiā
inflāmat. ⁊ vsq; i peccatū secū plabif. Que
p̄cipēs ⁊ filiū pariēs hoc ep̄o inmanit. Et il-
le p̄susus ad eā remisit dicēs. Nisi puer de
latrocinio acq̄situs est: volo vt latro vocet.
Ne autē suspicio aliq̄ oriret vrozē suā sicut p̄-
us ad se venire p̄misit. Uerū p̄ p̄mi pec-
cati fletū secū r̄xit itez in peccatū: q̄ cū filiā
p̄pisset ⁊ hoc ep̄o retulisset. Uile r̄ndit. Illā si
liā vulpeculā noiate. Tāde⁹ ad se reuerfus
Remigiu adiit: ⁊ ad pedes suos p̄cidēs flo-
lā de col'o suo depōere voluit: qd̄ cū sac⁹ re-
migi⁹ phibuisset ⁊ ab eo qd̄ acciderit audi-
uisset blāde cū p̄solās ip̄s i qdā cellula par-
ua p̄septē ānos reclusit: ⁊ ip̄e interi ei⁹ eccle-
siā gubnauit. Septio igit̄ āno. tū cena dñi
i ofe p̄stiteret: angel⁹ dñi eidē asstitit ⁊ pec-
catū suū sibi dimissū phibuit: ac vt foris eri-
re d̄beat ip̄auit. Qui cū r̄ndisset nō possū:
qm̄ dñs me⁹ remigi⁹ ostiū h̄ clausit ⁊ sigillo
suo muniuit: Angel⁹ ait. Ecce ⁊ t̄ scias celū
tibi aptū ē h̄ etiā ostiū saluo sigillo nūc api-
etur. Itaq; vt dixerat ē aptū. Tūc genebal-
dus iactās se in medio ostij in modū crucis
ait. Et si dñs me⁹ iesus xps ad me vēret
huc: hic n̄ egrediar nisi dñs me⁹ remigius
huc veniat. q̄ me reclusit. Tūc scūs remigi-
us ad admonitiōē āgeli laudunū venit ⁊
ip̄s i locū suū restituit: q̄ vsq; ad obitū scis

De sancto Hilario.

opib⁹ pseuerant et latro fili⁹ ei⁹ i epatu elad⁹ succellit: q⁹ etiam sanct⁹ fuit. Tandem sanct⁹ remigi⁹ multis clar⁹ virtutibus ipace genuit circa annu domini quingentesimu. De nomine.

Hilari⁹ dictus e⁹ q⁹si hilari⁹ q⁹ in seruitute dei valde hilari⁹ uit: vl⁹ hilari⁹ q⁹si alari⁹: ab alt⁹ et ares vtus q⁹ fuit altus i sciencia et vtu osus i vita. vl⁹ hilari⁹ d⁹ q⁹si babilis: qd⁹ e⁹ q⁹si pmo: di ali smateria. q⁹ o bscura fuit: et ipe in dice su is magna habet obscuritatez et pfunditatez

De sancto Hilario abbate

Hilarius pictanoru⁹ vrbis eps regidis egthane oua⁹ d⁹ q⁹si lucifer resurgens in ter astra pcessit. Idie vro re pmit⁹ h⁹is et filia i laicali habitu monastica vita du cebat. Tandem i vita et scia pficiens in ep⁹ e⁹ electus. Cu⁹ igit b⁹is Hilari. iro solu ciuitate sua s⁹ etia tota fraciaz ab hereticis defesaret ad suggestionem duoz epoz q⁹ heresi fuerat depuati ab impatore q⁹ hereticor⁹ sanctor⁹ erat: cu⁹ beato Eusebio vcelensi ep⁹ e⁹ i exiliu relegat⁹. Deniq⁹ cu⁹ vbiq⁹ arri ana heresis pulularet: et ab impatore licetia data eet vt oes epi pueniret et de vitate fidei disputaret. Cu⁹ sc⁹us Hilari⁹ adueneret: ad pe titioez dcoz epoz q⁹ eius eloqntiaz ferre no poterat. Pictania redire copellit. Cu⁹ at ad insula galinaria q⁹ tota erat plena serpētibus appropinquat: et i ipaz descendit: oes serp: n tes ex sui vitide fugabat et i medio isule palu frut: nec aplius libertas data e⁹ ill⁹ occupare qd⁹ vetuit taq⁹ ps ihule no sit tra s⁹ pelagus. Cu⁹ g⁹ pictanis eet: qndaz ifantez sine bapti smo defunctu suis o⁹ onib⁹ ad vita requiuit. Ma⁹ tadu iacuit i puluere donec surgeret pa rit fener de orone et ifans de morte. Cu⁹ filia eius aplamaritu veller accipe. Hilari⁹ p⁹ ei⁹ ei pdicauit: et sacre yginitag⁹ pposito pfirma uit: qua du ille firmaz pderans: et ne aliqui flecteret formidas d⁹iaz istatius exorauit vt ea ad se recipet: nec vltra viuere pmitteret qd⁹ factu e⁹. na post paucos dies ad d⁹z mi grauit: quas ipe p⁹is manibus sepeliuit. qd⁹ m⁹ bre Alpie pderas ep⁹ rogauit vt sibi qd⁹ et filie ipetraret: qd⁹ et fecit: ipaz orone sua ad regnu pmissit. Eorpe Leo papa heretico

ru pfidia depuato oluz epoz p⁹itlu puocauit qbz puocag⁹ Hilari. no vocato aduert: qd⁹ au dies papa pcepit ne aliqui sibi assurgeret nec aliquē locū daret. Cu⁹ g⁹ igressus fuisset dixit ad eu⁹ papa. tu es hilari⁹ gallus: et ille. no su gallus. s⁹ de gallia. i. n⁹ su i gallia natus: s⁹ de gallia eps: cui papa. Et si tu es h⁹ lari. d⁹ gal lia: ego su Leo romae sedis aplicus et iuder eu⁹ hilari⁹. Et si sis Leo no d⁹ tribu iudat: et si iudicas residēs: s⁹ no i sede maiestag⁹. Tunc papa cu⁹ indignatide surrexit dicēs. Modi cu⁹ psolare dōc redēa et tibi qd⁹ mereris red dā. cui hilari⁹. Si no redieris q⁹ mibi pte responfur⁹ erit: et ille p⁹itus redibo et tuā sup bia humiliabo. cu⁹ g⁹ papa ad secreta sine nē iussit diffetia p⁹it et oia itestina ibidē p⁹iciēs miserabl⁹ vita finiuit. Interea vidēs hilari us q⁹ null⁹ sibi assurgeret patient ferēs i ter ra se posuit dicēs: Dñi e⁹ terra Statiq⁹ nutu dei terra qua isederat sursum se extulit: et vltz ad eq⁹itate alioz epoz se leuauit. Cu⁹ igit pa pa mirabilis nūciaref defuer⁹ assurgēs hila ri⁹ oes epos i fide catholica pfirmauit et pfir matos ad ppria remisit h⁹ at miraculu d⁹ mor te Leois pape dubitationē h⁹. tu q⁹ historia eccliaistica vl⁹ tripartita nihil de h⁹ loq⁹: num q⁹ aliquē papā talis nois tūc fuisse cronica nō testat: tū q⁹ hieronym⁹ d⁹ic: Scā romana ecclia sp⁹ imaculata p⁹misit: et i futuro māebit: sine vlla hereticoz insultatide. Postz tū dici q⁹ tūc fuisset aliq⁹ papa vocat⁹: n⁹ qd⁹ canonice elect⁹: s⁹ tyrātee i⁹trusus: vl⁹ forte liberi⁹ papa q⁹ cōstātino heretico fauebat alio noie d⁹ic⁹ e⁹ leo. Tandē mltis mirac⁹is ppetrag⁹ cu⁹ btis hilari⁹. ifirmat⁹ obitu suū inuere cogno sceret. leonū p⁹sz quē marie diligebat ad se vocauit: et nocte imminente vt foras creat ad monuit: et si qd⁹ audisset vt renūciaret ipauit. Il le iussu p⁹les voces adhuc citag⁹ tumultuans se audisse reuertēs exposuit: et cu⁹ circa eu⁹ vi gilaret sine ei⁹ expectas media nocte itez iu bes exire: et qd⁹ audiret iaceti referret. q⁹ cum se nihil audisse renūciasset: mor nimia clari tas qua etia p⁹dict⁹ p⁹br sufferre nō poterat ad eu⁹ itrauit: et sic paulati recedēte luine ad d⁹z migravit: floruit at circa annu dñi. 340. sub Constantino.

De nomine.

Alchatus d⁹ a macha qd⁹ e⁹ inge niu: et aures vtus. vel d⁹ a ma cha qd⁹ e⁹ p⁹ussio: et rio magister fuit. n. ingeniosus p⁹ demōis fal

De sancto Machario

laciā: vñtusus quātuz ad vitā: pūssio in do-
matiōe corporis. magister in regimie p̄latio-
nis. vel macharius. i. beatus.

De sancto Machario abbate.

Macharius abbas descēdit
de sciti: et intravit dormire
i monumento: vbi sepulta
erāt corpora pagāoz: et ex-
traivit vñū corp⁹ sub caput
suū tanq̄ plumatiū p̄uui-
nar. Demones āt volētes
eū terrere vocavāt q̄m vñāz mulierē: dicen-
tes. Surge veni nobiscū ad balneū: et alii de-
mon sub ipso tanq̄ ex mortuo illo dicebat. pe-
grinū quēdā habeo sup me: et nō possūz veni-
re. Ille āt nō expauit: s; tōdebat corp⁹ illud
dicens surge: et vade si potes: et audiētes de
mōēs fugerūt: voce magna clamātes viciisti
nos dñe. Cūz aliqñ abbas macharius a
palude ad cellā suā p̄teriret: occurrīt ei dia-
bolus cū falce messoria et volēs eū cū falce p-
cuttere: nō potuit: et dixit ei. Multā violen-
tiaz parior a te machario: q; nō possūz p̄uale-
re aduersum te. Ecce. n. q̄qd tu facis et ego
facio: ieiunas tu: et ego penitus nō comedo:
vigilas tu: et ego oīno nō dormio. Unū ē solūz
in q̄ me supas. et dixit abbas. Quid ē illd: cui
ille. Infirmitas tua p quā nō p̄ualeo aduersū
te. Cū tētatīdēs ipz nimīū molestaret sur-
gēs et magnū faccū habere humeris suis sup
ipōnēs: dieb⁹ mult⁹ sic p desertum ibat: quēz
Theosebi⁹ inueniēs dixit. Abba cur tātū onus
portas: et ille. vero veratē me. Abbas ma-
charius vidit sathanā trāsēntes in habitu
hoīs: et habētes vestimētuz lincū laceratū: et
p oīa fora mina depēdebant āpule: et dixit ei
Quo vadis: et ille vado potiorare fratres: cui
machari⁹. q̄re tot āpulas portas: rñdit. Qu-
nū fratrib⁹ portor: et si vñū alicui nō placebit
offerā aliud: vñ tertiū: sic per ordinē vt ali-
qđ placeat: et cū rediret dixit ei machari⁹ qđ
fecisti: rñdit. Dēs scī sūt: et nemo mihi acce-
pit nisi vñ q vocat Theocist⁹. Surgēs āt
Macharius illuc iuit: et fratrem tentatum
inueniens sua cum exhortatione conuertit.
C Post hec itez cum macharius inueniēs
dixit. Quo vadis: cui ille Ad fratres vado
Reuertēti occurrit sener et dixit. Quid faci-
unt fratres illi: cui diabolus. Male. et dixit
Quare: q; omnes sancti sūt: et qđ est maius

malum vñū quem habebam amisi: et omni-
bus sanctior factus est. Audiens hoc sener
egit gratias deo. C Quadā die sanctus ma-
charius caput defuncti repperit: Et dum
orasset interrogauit illud cuius caput fuerit
Et respondit se fuisse paganum. Et dixit ei
Macharius. Vbi ē aīa tua: rñdit in iserno
Lūz regreret si multū in p̄fūdo eēt: rñdit
q̄ tantū in p̄fūdo erat: q̄tū distaret terra a
celo. cui macharius. Dñe ne aliq te p̄fūdio-
res. rñdit ēt iudei. cui itez ille. Et vltra iu-
deos sūt ne aliq p̄fundiores: cui ille: Pro-
fūdiores oībus sūt falsi xpiani: q xpī sanguie
redēpti tñ p̄ciū participēt. C Dū p quā-
dā solitudinē pgeret Macharius: ad qđli-
bet miliare arūdinē figebat: vt postmodū re-
dire sciret. S; dū tā nouē dietas fecisset: et
in quodā loco q̄sceret: diabolus oēs arūdi-
nes collegit: et ad caput ei⁹ posuit: vñ ad re-
deundū p̄tīmū laborauit. C frater qđā plu-
rimū cogitatīōibus suis molestabat: q; s. in
cella sua intulit eēt. S; si iter hoīs bitaret
multis p̄desse posset. Qui cū cogitatīōes su-
as Macha. retulisset: ille ait. fili sic illis m-
de. hoc saltē facio: q; ppter xpī parietes isti
us celle custodio. C Dū quēdā culicē se pū-
gētē manu occidisset: et multū de illo sangui-
nis emanasset: rephēdēs se q; p̄p̄riā vindic-
casset iniuriā: nudus sermēsib⁹ i deserto mā-
sit: et ide a scabronibus tot⁹ laceratus eruit.
Post hoc multis clarus virtutibus in pace
quiescit.

De sancto felice

Felix prenomine in pincis
dicif. Et el a loco i quo reg-
escit. vel a subtilis cū qđ
passus phibet. nā p̄ncē su-
bula dī. Quē enī: q; cū ma-
gister pueror extiterit: et
cis nimīū rigidus fuerit tē-
tus a paganis cū xpī libere p̄stiteret. tradi-
tus fuerit i manib⁹ pueror: q; ipse decernerat
q; cū istilis et subtilis occiderūt. Et cētia tñ ma-
gis tenere videf q; nō martyr extitit s; cō-
fessō. Hic ad quodcūq; idolū ducebatur
vt ei sacrificaret: in illud exsufflābat et con-
tinuo coruēbat. Legitur autem in quadam
legenda q; cum dum Marinus nolanus
episcopus: persecutīōnem fugiēs fame et ge-
lu afflictus: solo comisset: felix ab anegelo
ad eum mīttitur. Et cum nihil ibi cibi ha-

De sancto Marcello

beret de sente prima pendentē vidit racemum de q̄ in os eius exfuit vinū: humerisq; impositū secū detulit. Ipso igit̄ defuncto felix in episcopū eligit̄. Qui dūz p̄dicaret et p̄secutor eū quereret inter parietes dirutos p̄ modicum aditūz se occultauit. Statimq; notu dei p̄ aditū illū telas aranee tenuerūt. Quas dum p̄secutores p̄spiciunt neminem illuc esse putantes abscedunt. Inde aut̄ ad alium locum sanctus felix p̄gens a q̄dā viua p̄ tres menses alimenta suscepit: nunq̄ tamen eius faciē vidit. Tandem pace reddita: ad ecclesiam suam rediit: et ibi in pace regnit. Sepultus aut̄ iuxta urbem in loco qui dicit̄ pincis. ¶ Hic et alius erat frater qui felix similis dicebat. Unq; etia ip̄e idola adorā cogere dicit̄ inimici eius deorū vestrorū: q̄ si me ad illos duxeris i eos sic frater meus exustabo et corruent. Excolebat aut̄ sanctus felix ortū. Quidā vero holera eius rapere cupientes: dū futurū se facere cogitabant tota nocte hortum diligentius excolebant: mane autem a sancto felice salutari peccatū suū p̄tentes ad propria redierunt. ¶ Clemēs aut̄ gentiles ut sanctus felicem tenerent: manus eorū dolo: nimirū apprehendit. Qui eū vltularē dīcēs. Dicite christus est deus et dolor p̄tinuo vos dimittet. Quibus dicentibus sanati sunt. ¶ Pōtifer idolorū ad eū venit dīcēs. Dñe: ecce deus meus ut te veniēte vidit: p̄tinuo fugas arripuit. Qui eū diceret: q̄re fugis ait. Virtutē h̄o felicis ferre nō possū. Si ḡ deus me ita te timet: q̄to magis ego te timere debeo: quem eū felix in fide instruxisset: baptizari se fecit. Adorātib; at̄ appollinē dicit̄ felix. Si ver deus ē apollo dicat mibi: qd ē qd in māu n̄hē clausū teneo. Hēbat at̄ in manu cedula in q̄ dō dñica erat scripta. q̄nihil respōdēte: gētiles p̄uersi sunt. Tandem missa celebrata: et p̄plo data pace in pavimento in ordē se p̄ieciens migravit ad dominum.

De nomine sancti marcelli

Marcellus dictus est q̄si ardens malū a se: vel dicit̄ Marcellus q̄si maria p̄cellens. i. mudanas aduersitates p̄cellens et p̄cellens. Assimilaf. n. mudus mari q̄a sic dicit Chrysostomus super

Math. In mari est sonus p̄fus: timor p̄tinuus: imago moris vndarū p̄tentio: infaticabilis incōstātia iugis.

De scō Marcello.

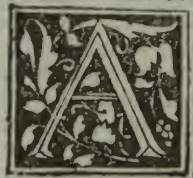
Marcellus cū romē summus pōtifer esset et maximianū imperatōrē de nimia in christiāos sceuitia increparz et in quadā domo cursū matronē in ecclesia p̄secratam missam agere iratus ip̄eratoz domū istā fecit stabulū iumentorū: et eū dē Marcellū ibidē ad seruitiū cū custodiā aīalium deputauit. In quo seruitio post multos annos in dñō regnit: circa annū dñi. 337.

De nomine sancti Antonij.

Antonius dī ab ana qd est fur sum: et tenens: q̄si super ne tenēs: et mudana dīpiciens. Despicit at̄ mudū: q̄ i mundus: ingert: transitorius: deceptorius: amar: de his dīc Ber. Q̄ mūde i mūde: quid p̄trepis: qd auerter nos cōaris nos vis fugiens: qd faceres si māeres: quē non deciperes dīcis qui amarus dulcia alimēta mētiris: Eius vitā Eleanasius scripsit.

De sancto Antonio

Antonius cū esset vīginti annorū et audiret legi in ecclesia. si vis p̄fectus eē va de et vende oīa que habes et da pauperibus: oīa sua vendens pauperibus erogauit: et heremiticā vitā duxit: Hic innumera abilita tētamēta demonū sustinuit. ¶ Quadā vice dū sp̄m fornicationis virtute fidei supasset: diabolus in sp̄tie pueri nigri aīe n̄ p̄stratus apparuit: et se ab eo victū cōfessus est. Hāc h̄o p̄cip̄ ipetravit ut videret fornicationis demonē iuuenib; insidiantē: quē eū in p̄dicta forma vidisset dicit. Elilissima mibi apparuisti sp̄te vltz nō timebo. ¶ Alia vice dū in qdā tumulto latitaret: multi tūdo demonū eūz adeo lacerauit: q̄ minister eius q̄si mortuū eum p̄p̄ijs humeris asportauit. Unq; eū oēs qui p̄ueniant q̄si mortuum plorassent: dolentib; eū etis subito Antonius reuiuiscit: et a ministro ad p̄dictū tumultū se itez portari fecit. Qui eū ibi ex dolore vulnēz p̄stratus iaceret ex

De sancto Antonio

vire animi ad afflictus demones excitabat
 Tunc illi in formis variis seras apparuerunt
 et eum ite dentibus: cornibus: et unguitur cru-
 delissime lacerauerunt. Tunc subito splen-
 dor: mirabilis ibi apparuit: et omnes cunctos
 fugauit: Antonius autem continuo sanatus est: ibique
 Christus ad eum intelligens ait. Ubi eras? bōe ieiū:
 ubi eras? Quare a principio non affuisti hic ut
 me adiuuares: et vulnera mea sanares? cui
 dominus Antonio. Hic erat scilicet expectabam videre
 certamen tuum. Cuius autem quod viriliter dimicasti:
 in toto orbe te faciam notari. Tanti autem seruo-
 ris erat: quod cum maximus imperator: christianos
 occideret: ipse martyres sequebatur: ut cum eis
 martyr fieri mereret: et vehementer tristabat:
 eo quod sibi martirium non daret. Quia autem in al-
 terum beremum pergeret argenteum discum repperit:
 et intra se sic dicere cepit. Ubi hargenteus di-
 scus ubi hominum vestigia nulla videntur?
 Si. n. viator: cecidisti? utique pre sui magni-
 tudine latere non posset. Hoc diabole artifi-
 tium tuum est: voluntate tua mea nunquam poteris
 imutare. et sic dicens discus ut sumus euauit.
 Postmodum ingente massam vi auri repperit:
 sed ut incedum aux fugit: Sicque ad mortem.
 fugiens. 20. annis ibi permansit: innumeris corru-
 ptis miraculis. Cuiusmodi vice dum in spiri-
 tu rapto esset: totum mundum laqueis se se inui-
 cem in ceteribus plenus vidit: quod exclamans
 ait. Quis istos euadet? et audiuit. humilitas.
 Cuiusmodi dum ab angelis in aere eleuaret: as-
 sunt demones et eius transitum prohibet peccata
 ei? ab exordio natiuitatis ei? obijcientes: quod
 bus angeli. Non debet illa narrare quod christiana
 pietate sunt deleta. Si quod autem sancti crucifixerat
 est monachus illa proferte. Et cum in probatōe
 deficeret: liber Antonius in flumine tollit: et
 liber disponit. Cuiusmodi narrat Antonius de se dicēs
 Uidi aliqui diabolum cellis corporis: quod se di-
 vites et sapienter ausus est dicere et ait. Quid
 vis ut a me tibi des Antonius? At ego spura i-
 os eius cōgeminās totum me in eum christi noie
 armatus gessi: et statim euauit. Hunc diabolus
 aliqui in tanta periclitata apparuit: quod celum
 capite tangere videret: quod cum Antonius
 quod esset interrogasset: et ipse se sathanā eē di-
 xisset: addidit sathanas. Cur me sic impugnāt
 monachi: et male dicunt christiani? cum Antoni.
 Iuste hoc faciunt: quod tuis sepe in dijs molestā
 fur. et ille. Ego nequaquam molesto: sed ipsi inui-

cē se perturbant. Ego. n. ad nihilum redactus
 sum: quod iam in cunctis partibus regnat Christus.
 Cuiusmodi sagittarius beatus antonius gau-
 detur cum tribus quodā vice prosperit: et ei displicuit
 cui antonius. Donec sagittā i arcu et trabe: quod
 et fecit. Quod sedo et tertio hoc fieri mandasset di-
 xit sagittarius. Tantum trahere potero quod
 eius fractio deolebo. Qui antonius. Sic est
 in ope dei: quoniam si supra mensurā tendere vel-
 lemus citius frangeremur. Expedit igitur rigo-
 re aliqui relaxari. Hoc audiens ille edificat?
 recessit. Interrogauit quodā Antonium dicēs
 quod custodiens placebo dō: et respondens dixit.
 Quocumque vadis semper deum pre oculis hēas.
 In his quod agis testimonium sacrarū scripturarū
 adhibeas. In quocumque loco sederis non inde-
 cito recedas. Hec tria custodi et saluus eris.
 Cuiusmodi Abbas quodā interrogauit Antonium dicēs
 Quid faciās? Cui Antonius. Non phidas in
 tua iustitia: ventris et lingue sit tibi pōmētia
 et ne penitearis de retransacta: dixit antoni-
 as. Et sicut pisces si in sicco tardauerit mo-
 riuntur ita et monachi extra cellā tardātes: aut
 cum viris secularibus morātes a get. ppositi
 to resoluunt. Itaque dixit Antonius. Qui se-
 det in solitudine et quiescit a tribus bellēri-
 pis. scilicet auditus: locutionis: et visus: et semper vnus
 tantummodo pugnam habebit. scilicet cordis Quidā
 frater cum quodā sene ad abbatē Antonium visitan-
 dum venerat. dixitque antonius fratribus. Bo-
 num comitē habuistis senē hūc? deinde dixit
 seni. Bonos fratres inuēisti tecum Abba? cui
 ille. Bonos quidem inueni: sed habitatio cor-
 poris non habet ianuā. Quicquid. n. vult intrat in
 stabulū: et soluit asinū. Hoc autem dicebat quoniam
 oīa quod erant in corde corparis statim erant in ore. di-
 xit Abbas antonius. Scire puenit quoniam si tres
 motus corporales: vnus quidem nāc: alius ex
 ciborū plenitudine: tertius ex demōe. frat-
 quodā renūciauerat seculo: sed non plene: quod quodā
 adhuc sibi retinebat cui Antonius. Uade et
 eme carnes: qui vadens emit carnes: et por-
 tans eas dum veniret lacerabant eum canes.
 cui antonius. Qui renūciat seculo: et volunt
 hēre pecunias ita impugnantia demōibus di-
 scerpunt. Cuiusmodi Antonius dum in heremo tedio
 afficeret dixit. Volo dñe saluus fieri et non p-
 mittunt me cogitationes mee: Et surgens ex-
 iit foras: et vidit quodā sedēte atque opantē
 in deinde surgente et orante. Erat autem angelus dñi

De sancto Fabiano

et dixit ei. Sic fac et saluus eris. Cū qdā
vice fratres de statu aiarū ab Antonio que
sissent seqnti nocte vor vocauit eū dicens.
Surge et exi et vide. Et ecce vidit quēdā lō
gū et terribilē: caput vsq; ad nubes tollētē q
quosdā pēnatos ad celū volār cupiētes extē
sis māib; phibebat: et alios libere pualātes
retinere nō poterat: et maximū gaudiū mixtū
enī nimio dolore audiebat. Et intellexit aiaz
illū esse pēnsū et diabolu phibentē: q quas
dam obnoxias retineret: et de sanctorū vola
tu quos retinere nō poterat sic doleret. Ali
qñ dñi cū fratrib; oparet Antonio: suspiciēs
in celū: cū frātē vīdētē vidisset puolū
ante deū rogauit vt furū scelus auerteret
fratrib; vero sup hoc eū interrogatibus
eū lachrymis et singultibus dixit: q iudiciū
scelus seculis immineret. Elidi inq; altare dī
a multitudine circūdatū equorū qui calcid
oia discerpebat. Magno. n. turbie fides ca
tboica subuerteret: et hoies iumentis fides xpī
sacra diripieret: factaq; ē vox dñi dicēs. abo
minabit altare meū. Post duos aut annos
erūpenti bus arrianis ecclie vnitatē seide
runt baptisimū et ecclesias poluerūt: et sup al
taria christianos ad instar ouiu mactauerūt
Dix qdā Egypti arrianus noie dhalachr:
cū ita ecclesiā dei infestaret vt vīgies et mōa
chos nudatos publice vberaret: sic ei scrip
sit antonius. Elideo irā dei sup te veniet:
iā desine pseq xpianos: ne irā di te occupet:
q primū tibi minā interitū. Infelix legit:
eplam irrisit: et cā exēcrās ad terrā pīecit:
portatores vberib; multū afficiens antonio
āt talia remādanit. Quoniā tibi ē tāta cura
de monachis: ad te quozq; peruenit nri disci
plina rigoris. Post. s. aut dies equū suū mā
suetū inū infidiēs: mortū ipi? eg ad terrā
pīecit: corosus atq; lacerat; erubibus itra
tridū exīrauit. Cū qdā fratres vbum sa
lūg ab antonio que su. sissent: ait ille auditis
dñm dicētē. Si quis te pēsserit in vnā ma
pillā pbe ei alterā: dicunt ei. Hoc implere nō
possumus. Et ille. Saltē d vna patiēt ferte
et illi. Etiam nec h possumus qbus antoni?
Saltē ne velig pcutere magis q pcuti. et il
li. Nec h etiā possumus. tūc antonius dixit
discipulo suo. Succos ppara fratrib; istis:
q n vnis delicati sunt. Sola oīō necessaria
est vobis. hec in vig patrū legūt. Tandē bea

tus Antonius cētesimo qnto anno vite sue
fratres deoselas in pace genuit: sub 2 ostati
no: qui cepit circa annū dñi. 340.

De noie sancti fabiani.

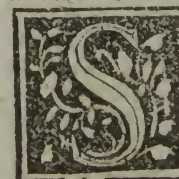
Albani dī qñ fabiāus fabriciās
beatitudinē supnaz. i. cā sibi acqres triplici
iure. s. iure adoptōis: ēptōis et debellatōis.

De sancto fabiano.

Albani ciuis romāns fuit:
et cū papa defuncto p alio
eligendo pplis cōuenisset:
inter eos et ipse vēr: rei cū
tū et ipse scil volēs. Et ecce
colūba candida descendit

sup caput ei. Qd cū oēs mirarent: ab eis in
papā elig f. Hic vt ait Damascen? papa p
oēs reges septē diacones misit: et eisdē se
ptē sūdiacones tradidit: q oīum gesta marty
rū collegerūt. Hic vt ait Alimo? ipato: i phi
lippo volēti iteresse pasche vigilis et cōmu
nicare mysteriis resistit: nec quāq; peccata
piteret: et inf penitētes staret: interesse pmi
sit. Passus est at circa annū dñi ducētesimū
quingēsimū tertiu. Tandē pōtificat? sui an
notredecimo iussu Decij capiti obtruncatōe
martyrio coronat.

De noie sci Sebastiani
Sebastianus dicit? ē a seqns
et beatitudo: et astin qd ē ci
uitas: et ana qd ē sursum: qñ
sequēs beatitudinē ciuitatē sū
me et supne glie: h est cā pos
sides et acqres. Et h qnta
plici gnario s; Augm. pau
prate regnū: dolore gaudiū: labor regē: igno
minia glaz: morte vitā. Et dī Sebastianus a
basso. nā miles: Lbrist? equ? ecclia: bassū fi
ne sella Sebastian? q mediāte Lbrist? in ec
clia militauit: et de mult; martyrib; victoriā
obtinuit. Et l Sebastianus interpretat? vallat?
vl circūiēs. vallat? qz sagit tanq; hericus
sunt circūdat? circūiēs qz oēs martyres cir
cubat: et oēs pfortabat. De scō Sebastiano.

Sebastianus vir xpianiss
mus nardoniensis genere: ci
uis mediolanensis: Diocle
tiano et Maximiano ipera
toribus adeo car? erat vt
pncipatū ei primē cohortē
traderet: et suo aspectui in
beret: semp astare. Hic militare chlāndem

De sancto Sebastiano.

ad h' nisi ferebat: vt xpianorū aīas quas i tor
mētis videbat deficere pīoraret. Dū autē
pclarissimū virū Marcēllianus & Marcus
geminī fratres p fide xpī decollari deberēt
ad eos parētes adueniūt: vt a suo pposito
reuocaret: aduenit g mī & soluto capite scis-
sūq; vestibus vberibusq; onīs aiebat. O p
dulces fil j circūdat me laudita miseria & i-
tolerabilis luctus. heu me miserā amito fi-
lios meos ad mortē vltro tēdentes: quos si
mihi hostes auferret: p media seqr bella ra-
ptores. Si violētia iudicia pcluderēt: car-
cerē irruerē mortura: nouū h' pēdū genū
est i quo carnifer rogat vt feriat: vita optat
vt peat: mors iuitat vt veniat. Mōnus hic
luctus noua miseria in q natoz iunēt' spōte
amittit' & parētū miserāda cogit senec' vt
vuiat. Hec dicēte mīre p' senioz manib' ad-
ducit seruuloz: & capite aspsō puluere hūmōi
voces dabat ad celi. Ad mortē vltro pfici
scētibus filijs vale dicitur' adueni: vt que
mee sepulture parauerā i filioz sepulturis
isfelix expēdā: o filij mee bacculū seneetug':
geminū meoz viscex lumē: cur sic mortē di-
ligitis. Venite huc iuuenes flere sup iuue-
nes spōte pētes. Venite huc senes & meci
sup filios meos plāgite. Hūc accedāt pīes:
& phibere ne talia patiamini. Deficite plo-
rādo oculi mei: me videā filios meos gladio
cedi. hec dicēte patre adueniūt pīges aspe-
ctibus eoz pīos filios afferētes atq; eu-
lādo clamātes. Quibus nos dimittis. Qui
erūt hoz ifātiū dñi. Quis nīas largas diui-
det possessiōes. Hūc q; ferrea pectora: quia
parētes despiciētis: amicos respiciēt: vroz
adiicē: filios abdicā: & vos spōtaneos car-
nificib' exhibet. Inter hec aut ceperūt viro-
rā corda mollescere. Tūc scētūs Sebastia. q
ad erat erūpēs i mediū dirit. o fortissimi mi-
lites Christi nolite p misera blādimēta coro-
nā dēponere sēpīternā: s; & parētibus dirit.
Nolite timē nī separabūt a vobis: s; vadūt
i celū vobis pare fidereas māsīōes. Mā ab-
iitio mūdi hec vita i se spātes sefellit: se erpe-
ctātes d: epit: d se pīumētes irrūit: & ita nul-
lū oīno certū reddidit: vt oībus pīes eē mē-
tita. Elita hec admonet furē vt rapiat iracū
dū vt leniat: mēdace vt fallat. Ipā ipat cri-
mina: iubet facinora stradet iniustā. Hec at
psecutio quā hic patimur hodie ercādesit
& eras euādesit: & hodie exardescit: & eras re-

frigescit: s; vna hora iducit: & s; vna hora ex-
cludit. Dolo: at eternus inouat vt leniat:
augmēt vt exurat: isāmāat vt pūniat. In
amore g martirij nīos iā suscitē' affect'.
Ibi. n. diabol' se vicere existimat: q dū capie
captus est: dū tenet vici' ē dū torq't torquet
dū vigilar occisus est: & dū insultat iratus est.
Igit dū btūs Sebastian' hec ex ore pferret:
sbito pvnā fere horā a splendore nimio d ce-
lo descēdēte illuminat' ē: & s; illo splendore
pallio cādidissimo amictus: & ab angel' septē
clarissimis circūdatus. Iuūis ē apparuit
iuxta eū dās ei pacē & dicēs. tu sp meci eris
Lū at beatus Sebastianus hec & his filia p
dicaret: zoe vxor. Nicostati in cuius domo
scī custodiebāt: q loqā amiserat puo' ut a pe-
dibus ei' nutibus veniā postulauit. Tūc se-
bastianus ait. Si ego xpī sumus sū: & si vā sūt
oīa q ex ore meo hec mulier auduit: & credi-
dit: aperiat os eius qui aperuit os zacharie
pphe domini. Ad hāc vocem mulier excla-
mauit. Benedictus sermo oris tui: & bene-
dicti q oībus q locutus es credūt. Uidi. n.
angelū libzū tenētē aī te: vbi oīa que dixisti
scripta erant. Vir at eius h' audiens pēdit
ad pedes sancti Sebastiani: sibi postulās in-
dulgeri: statiq; absolūēs martyres rogabat:
vt liberi abirēt. Qui dixerūt nullaten' se de-
serturos victoriā quā cepisset. Tātā igit gra-
tiā & vīrū vībis sancti Sebastia dñs ptule-
rat q nō solū Marcēllianū & marciū in mar-
tirij pīstātia roborauit: s; ēt pīem eozum noīe
Trāquilinū: & mīez eū mult' alijs ad fidez con-
uertit quos oēs Policarpus pībyter bapti-
zauit. Trāquilinus aut morbo grauissimo la-
borāns: mor vt baptizatus ē sanitate recepit
pīfectus aut vībis Rome: q & ipse mor-
bo grauissimolaborabat: rogauit trāquilinum
vt ad se adduceret eum: qui sibi sanitate de-
derat. Cum ergo ad eum venisset. Po-
licarpus pībyter & Sebastianus: & ipse
eos rogaret: vt ēt sanitatez recipet: dirit ei
Sebastianus vt prius idola abnegaret: &
pīringendi ea sibi prātē traderet: & sic sanita-
tē recipet. Qui cū Romatinus pīfect' diceret
q sui sui h' sacerēt. & si ipse dirit Sebastia.
Timidi deos suos pīringere formidāt: s; &
si diabolus ea occasiōe eos lederet: diceret
isīdeles eos cē ob h' lesos q deos pīrigerēt:
sicq; Policarp' & Seba. accietī plusq; 100.
idola pīregerūt. Post h' aut dixerūt Roma

De sancto Sebastiano.

cio. Tū nobis idola p̄fringētib⁹ sanitatē reci-
pere debuisti: nec recepisti certū est: qz aut ī
fidelitatē nōdū abieciisti: aut aliq̄ idola reser-
uasti. Tūc idicauit se hēre tbalamū in q̄ erat
oīs disciplina stellarū p̄ q̄ pater suus plusq̄
ducenta pōdera auri expēderat: p̄ que futu-
ra oīa p̄uidebat. cui Sebastia. Quādiū h̄ in-
tegrus habueris: teipm̄ integrum nō hēbis.
Quq̄ ad hoc ille assentiret Tiburti⁹ ei⁹ fili-
us iunioris egregi⁹ dixit. Nō patiar opus de-
strui tā p̄clarū. s̄ ne paterne s̄citatē videar eē
p̄trari: duo clibani accēdant vt si destructo
opere p̄f̄ meus sanitatē nō recepit: ambo vi-
ri p̄crement: cui Sebastia. Sic fiat vt locu-
tus es. Dū igit illa p̄fringerent. angel⁹ p̄fe-
to appuit: sibi a dño iesu sanitatē reddidit
nūciant: statiq̄ san⁹ effectus cucu: rit post
eū: vt ei⁹ pedes obsecularet. q̄ eū phibuit ex-
eo q̄ baptisimus nōdū recepat. Sicq̄ ip̄e ⁊
Tiburti⁹ filius ei⁹: ⁊. 1400. de eius familia
baptizati sūt. 300 aut ab infidelib⁹ tēta ⁊ diu
cruciata emisit spūs. Nō cū audisset Trāgli-
nus p̄rupit ⁊ dixit. semine nos ad coronā p̄-
cedāt. vt qd̄ vinim⁹. Ip̄e at post paucos di-
es lapidat⁹ ē. Sāc⁹ at Tiburti⁹ sup̄ p̄mas
allatas ire inbet: aut incensuz diis iponere.
Qui sibi signum crucis faciens constanter
sup̄ ip̄as nudis igressus ē plātis dicēs. Uide-
tur mihi q̄ sup̄ roseos flores incedā in noīe
dñi n̄ri Iesu xp̄i. cui fabian⁹ p̄fect⁹ dixit: qz
ignorat magicā artē xp̄m vos docuisse: cui
Tiburti⁹. Obmutesce infelix. qz nō es dign⁹
nomē tā sanctū ⁊ tā mellissimū noīare. Tūc
irat⁹ p̄fect⁹ iussit eū decolari. Marcellian⁹
at. ⁊ marcus stipite affigunt. Quq̄ fuisset af-
firi p̄falcēs dicebāt. Ecce q̄ bonū ⁊ q̄ iocū
dū. rēqb⁹ p̄fectus. Infelices deponite amē-
tiā: ⁊ vos ipsos liberate. cui illi. Nūq̄ tā be-
ne epulati sum⁹. Utināz tādiū nos eē p̄mit-
tas q̄ diu copis tegimur indumēto. Tūc
p̄fectus iussit eos lanceis per latera trāsuē-
derari. Et sic martiriū p̄sumauerunt. Post
hoc p̄fectus dioclitiano ip̄atori de sebastiāo
suggessit. Quē ad se vocās dixit. Ego te inf̄-
p̄imos in palatio meo sēp habui ⁊ tu d̄ salu-
tē meā: ⁊ indeoz iniuriā hactenus latuisti:
Cui sebastian⁹. p̄ salute tua christū sēp colui
⁊ pro statu romani impij deū q̄ in celis ē sem-
per adorauī. Tūc dioclitian⁹ iussit eū in me-
diū capū legari ⁊ a militib⁹ sagittari: Qui cū

ita sagittis ipluerunt vt q̄si herici⁹ videret
⁊ extimātes illū mortuū abierūt: q̄ intra pau-
cos dies liberatus stās sup̄ gradum palatii i-
patores venientes q̄ de malis xp̄ianis inse-
rebāt dure ⁊ edarguit. Dixerūtq̄ ipatores.
Iste ne ē Sebastia. quē diu sagittis iterfici ius-
seramus? Cui Sebastia. Ad h̄ me dñs susci-
tate dignat⁹ ē: vt pueniā vos ⁊ redarguam
vos de malis vestris q̄ christi famulis iro-
gatis: Tūc ipato: tādiū eū sustigari iussit: do-
nec spiritū eralaret: secitq̄ corp⁹ eius ī cloa-
cā. p̄iei ne a christianis p̄ martyre coleret.
sanctus at Sebastia. seq̄nti nocte sancte Lu-
cie appuit: ⁊ corp⁹ eius sibi reuelauit: ⁊ vt
iuxta vestigia apostolorū illud sepeliret p̄ce-
pit: qd̄ ⁊ factū ē. Passus ē aut br̄s Sebasti-
an⁹ sub dioclitiano ⁊ mariniano ip̄atoribus
q̄ ceperāt circa annū dñi. 287. refert Gregori-
us ī p̄mo libro dialogorū q̄ qdā mulier in tu-
scia nup̄ nupta euz ad dedicationē eccl̄e sci
Sebastia. ab alijs inuitata eēt in ipsa nocte
q̄ seq̄nti die ire debebat: carnis voluptate
stimulata a viro suo se abstinere non potuit.
facto aut mane magis erubescēs vultū ho-
minis q̄ dei illuc p̄fecta ē. Mor at vt ora-
toriū vbi erat reliq̄e sacri Sebastia. igressa
ē: diabolus eā arripuit ⁊ corā oībus verare
cepit tū p̄byter illius eccl̄ie paliū altaris ar-
ripiens eā operuit: s̄ diabolus statim ip̄s p̄e-
sbyter inuasit. Dixerūt at eā amici sui ad i-
cātatores vt suis incātationib⁹ diabolu effu-
garēt s̄ mor duz incātaret iudicio dei legio
demonū. 66. 6. in eā ingressi ip̄as acris ve-
rare cepunt. qdāz at vir noīe fortunatus san-
ctitate p̄spicu⁹ suis p̄cibus eā sanauit. Legit
quoq̄ in gestis longobardoz q̄ tēpo: e gūpti
regis. italia tota tanta peste p̄culsa ē. vt vir
vnius alter sufficeret sepelire: hec pestis:
marime rome ac papie crassabat. Tūc visi-
biliter bonus āgelus multi appuit: malo an-
gelo seq̄nti ⁊ venabulum ferēt: p̄cipiēs vt p̄-
cuteret: ac cedē faceret: quotiēs at alīquam
domū p̄cutiebat totiēs mortui inde efferebā-
tur. Tūc cuiā diuinitus reuelatū est: q̄ ne-
quaq̄ hec pestis cessaret donec sancto Se-
bastiano altare papie p̄strueretur: qd̄ qdem
p̄struētū est in ecclesia sancti petri que dici-
tur ad vincula. Quo facto statim cessauit
illa quassatio ⁊ illuc a roma reliquie sancti
Sebastiani martiris sunt delate Ambro-

De sancta Agnete.

finis aut in p[re]fatione sic ait Beati martiris
Sebastiani p[er] p[re]fatione nominis tui d[omi]ne ve-
nerabilis sanguis effusus: simul et tua mira-
bilia manifestat. q[uod] perfecit in infirmitate v[ir]-
tutē: et nostris studiis dat p[re]fectum infirmis
apud te prestat auxilium.

De nomine.

Agnes dicta ē agna: q[uia] mi-
tis et humilis tanq[uam] Agna
fuit. Uela greco quodam
agno quod ē pia: q[uia] pia et
misericors extitit. U[bi] agnes
ab agnoscendo. q[uia] viā ve-
ritatis agnouit. Veritas
aut[em] sicut Augu[stinus] stinū opponit vanitati: et falsi-
tati. et duplicitati. q[uod] tria a se remouit per vir-
tutem quam habuit.

De sancta agnete

Agnes virgo prudentissi-
ma vt testat[ur] Ambrosius
qui eius passionē conscri-
psit. i[er]o[so]l[im]o etatis sue mor-
tez p[er]didit et vitam inue-
nit. Infantia q[uod]dē cōputa-
batur in annis. s[ed] erat se-
nectus mentis immensa: corpore iuuenila
sed a[ge] cana: pulchra facie: sed pulch[er]ior: fi-
de: que du[bi]t[ur] a scholis reuertitur a p[re]fecti filio
adamat[ur]. Cui ille gēmas et diuitias innu-
merabiles p[re]misit si p[re]sensum eius plugio nō
negaret. cui agnes p[re]spondit. Discede a me
somes peccati. nutrimentum facinoris. pa-
bulu[m] mortis. q[uia] iam ab alio amatore p[re]uen-
ta sum. Lepitq[ue] ip[s]m suu[m] sponsu[m] et amato[r]ē
a quib[us] cōmendare: que sponse in sponsis p[re]-
cipue requirunt. s[ed] a nobilitate generis a de-
core pulch[er]itudo: ita diuis: a diuitiā abūdantia.
a sō:ritudine et potentie efficacia. et ab amo-
ris excellētia: sic dicēs. Illū amo qui longe
te ē nobilior et genere et dignitate: cuius ma-
ter virgo est. cuius pater feminā nescit: cui
angeli seruiunt. cuius pulchritudinē sol et lu-
na mirant[ur]: cuius opes nunq[uam] deficiunt: cui
nunq[uam] diuitie decrescunt: cuius odore reui-
uiscunt mortui: cuius tactu p[ro]stant infirmi
cuius amor castitas ē. tact[us] sanctitas. vni[us]
virginitas. Nec aut[em] quib[us] ponit in quadam
auctoritate dicens. cuius generositas celsi-
or: Possibilitas fortior: aspectus pulchrior:
amor suauior: et omni gratia elegantior. De
inde ponit quib[us] beneficia q[uod] sibi sponsus cō-

tulit: et alijs sponsis p[re]fert. s[ed] q[uia] eas fidei an-
nulo subarrat: multiplici virtutū varietate
te eas vestit et ornat: passionis sue sanguine
eas signat vinculo amoris eas sibi copulat
et thesauris celestis glorie eas ditat. sic di-
cēs. Qui annulo suo subarrauit me: dextera
mea et collū meū cingit lapidibus p[re]ciosis. in-
duit me ciclade auro recta. et imensis monili-
bus ornavit me. Posuit signū in facie mea
vt nullus p[re]ter eum amato[r]ē assumā: et san-
guis eius ornavit genas meas. Iā amplex-
bus eius castis astricta su[m]. Iam corpus ei[us]
corpi meo sociatu[m] est. Ostendit mihi thesa-
uros incōparabiles: quos mihi se daturu[m] si
in eo p[er]seuerauero repromisit. Audiens hec
insanus iuuenis lecto p[re]sternitur: et q[uod] amor
egrotet p[er] alta suspiria a medicis ap[er]it. Quis
p[ro] iuuenis eadē v[ir]gini replicaret: et illa poris
spōsi federa se violare nō posse assentire: ce-
pit p[re]fectus ingre[re]: q[uod]s esset ille sponsus de
cuius se agnes potestate iactaret: cū q[uod]dāz
assereret q[uod] x[p]m spōsu[m] suū diceret. blandis
p[re]smonibus: demum terrorib[us] eas pulsat.
cui Agnes q[uod]dāz vis age. q[uia] q[uod]dāz nō po-
teris obtinere. Ip[s]m. n. terrentē vt blandiē-
tem sibi deridebat. cui p[re]fectus Anū tibi de
duobus elige: aut cū virginib[us] deesse veste sa-
crifica si tibi virginitas placet: aut cum me-
reticibus scortaberis: q[uia] n. nobilis erat vt
sibi inferre nō poterat. Et iō titulu[m] sibi xp[ist]i
nitatis imposuit: cui illa. nec sacrificabo dijs
tuis nec sordibus polluar alienis: mecu[m]. n.
habeo custodē corporis mei angelū domini
Tūc p[re]fectus iussit eā expoliari: et nudā ad
lupanar duci: Tantā aut[em] densitate capillis
ei[us] d[omi]n[us] prulit: vt melius capillis q[uam] vesti-
b[us] tegeret. Ingressa aut[em] turpitudinis locu[m]
angelū d[omi]ni p[re]paratū inuenit: q[uod] locū claritate
nimia circūfulsit: sibiq[ue] stolam candidissimā
p[re]parauit. Sicq[ue] lupanar. locus fit oratiōis
adeo vt mundior: exiret q[uam] fuisset ingressa
q[uod] imenso lumini dabat honore. P[re]fecti at
filius cū alijs iuuenib[us] ad lupanar venit. et
eos p[ri]m[us] ad ip[s]as inuitauit q[uod] ingressi: s[ed] ex mi-
raculo territi p[ro]puncti redierūt quos ille mi-
seros appellās et ad eā furib[us] intrās: cu[m] eā
vellet p[er]tingere in ip[s]u[m] lumē irruit: q[uod] cū deo
dedisset honore p[ro]focatus: a diabolo expira-
uit: q[uod] p[re]fect[us] audiēs cū ingēti ploratu ad eā
venit: et cāz mori ei[us] diligētius sciscitaf: cū

De sancto

Agnus ille cui⁹ volūtatē volebat p̄ficerē po-
testatē i eū accepit et occidit: nā socij eius de-
viso miraculo territi redierūt illesi. cui p̄se-
ct⁹. In h̄ appebit q̄ n̄ magicis artibus h̄ egi-
sti: si ipetrare poteris vt resuscites. Quare
agnes iuuenis resuscitat et x̄ps ab eo publice
p̄dicat ad h̄ tēploꝝ p̄dīfices seditiōes excitā-
tes in p̄plo exclamauerūt. tolle magnā: tolle
maleficā q̄ mētes mutat: et aīos aliciat. p̄fect⁹
āt viso tāto miraclo eā liberat voluit s̄ p̄scri-
ptionē metues vicariū derelict⁹ et q̄ eā libat
non potuit tristis abscessit. Tūc vicari⁹ aspa-
sus noīe iussit eā in copiosū ignem iactari.
Sed in duas partes flamma diuisa: seditio
sūz populū exurebat. Tūc aspasus in gut-
ture eius gladium immergi p̄cepit et sic x̄ps
sponsus ei⁹ candidus et rubicund⁹ ip̄as sibi
sp̄sām et martirem consecrauit. Passa ē autē
vt credis tpe Constantini magni: q̄ cepit cir-
ca annus dñi. 306. Cū igit corpus ei⁹ xp̄iani
et parentes ipsius cū gaudio sepelirent. vir
a paganis in eos lapides mittētibz euase-
runt. Emerentiana autē eius collactanea v̄-
go sanctissima licet adhuc cathecumina dñi
iuxta sepulchꝝ eius staret: et constanter gē-
tiles argueret ab eis lapidata ē. Statimq̄
terremotus corrūcationes: et fulgura extite-
runt adeo q̄ ex paganis plurimi p̄ierunt: ita
q̄ ipsi de cetero venientes ad sepulchꝝum
virginis non leserunt. Corpus autēz sancte
Emerentiane iuxta corpus sancte agnē po-
stus est. Cūq̄ parentes eius octavo die iux-
ta tumulū vigilarent: viderunt chorūz vir-
ginum vestibus aureis radiantē: iter quas
viderunt beatā agnetem simili veste fulgen-
tem: et a dextris eius agnūz candidiorē niue
stare. Quibus illa. Videte ne me quasi mo-
tuaz lugeat: s̄ congaudete mecum et p̄gratu-
lamini: q̄ cū his oībus lucidas sedes acce-
pi. Propter hāc visionē celebrat festū agne-
tis sedo. Cōstantia autē virgo filia Cōstā-
tini lepra grauissima laborās: cū hanc visio-
nem audisset: tumulūz eius adiit. Et ibi dñi
in oratiōe p̄sisteret obdormiuit: viditq̄ bea-
tā agnetē sibi dicentē: Constante age Cōstā-
tia. Si in x̄pm credideris: continuo libera-
beris: Ad hanc vocē euigilans perfecte se
sanatāz inuenit: Que baptismum recipiens
sūz corpus sancte agnēz basilicā fecit: et ibi v̄-
ginitatē degenz: multis exemplo suo ibidez
virgines aggregauit. C Quidā vir nomine

paulinus in ecclesia sancte agnetis sacerdos
tū fungēs officio: mira cepit carnis tētatōe
verari. S̄ cū deū offēdere nōllet a summo
pontifice licentiā p̄ciit p̄bendi. Cuius sim-
plicitatē et bonitatē papa p̄siderās anulūz ei
cū smaragdo dedit: et iussit vt s̄: mox beate
agnēz imaginē q̄ in sua ecclā depicta erat ex
pre sua p̄cepit: vt se p̄mitteret desponsari.
Cūq̄ h̄ sacerdos imaginē iparet: illa p̄tinuo
digitū anulārē porrigēs: et anulū suscepto di-
gitū retrahēs oēs tētatōes a sacerdote fuga-
uit. P̄dicit⁹ at anulū adhuc dñi in eius di-
gito appere. Alibi tñ legis q̄ cū ecclā beate
agnēz rueret: papa qdā sacerdoti dixit se si
bi velle quādas sp̄sāz custodiēdas et nutri-
endā. f. ecclā sancte agnēz cōmittere. dānsq̄
ei anulū iussit vt dictā imaginē dispensaret
quā illa extēdēte et retrahēte digitū desposi-
uit. De hac v̄gine dicit Ambro. i libro de
v̄ginib⁹. Hāc senes: hāc iuuenes: hāc p̄neri:
canāt. Nemo ē laudabilior: q̄ q̄ ab oīb⁹ lau-
dat. Quot hoīes tot p̄dēs q̄ martirē p̄dicāt
dū loquunt. Stupete vniuersi: q̄ iā diuinitatē
testis extiterit. q̄ adhuc arbitra sui petatē eē
nō possēt. fecit deniq̄ vt ei de deo credere-
tur: cui de hoīe adhuc nō credere: q̄ qd v̄l
tra naturā ē s̄ de auctore naturē ē. Nouum
martirij gen⁹ nōdum idonea pene et iā nata
victorie: certare difficil: habil coronari: ma-
gisteriū v̄tūz iplēuit: q̄ nōdūz iudiciū hēbat
etaz. Ad sic ad thalamū nupta p̄peraret vt
ad supplicij locū leta successit. gradu festina
v̄go p̄cessit. Itē Ambro. in p̄satione. Beata
agnēs generositatē oblectamēta d̄spiciēs: ce-
lestē meruit dignitatē sociatāz hāane vota
p̄tēnens: eterni regis ē sociata p̄sortio: p̄cedi-
osam mortem pro christi confessione suscipi-
ens simul est ei facta conformatio.

C De nomine sancti vincetij.

Vincetij⁹ dñi q̄ viciū incen-
dēs v̄l vincēs incēdia: v̄l
victoriā tenēs: Ipe. n. in-
cendit. i. p̄sumpsit vicia p̄
carnis mortificationē vi-
cit incēdia supplicior p̄cō-
stātē penaz p̄pessidēs. vi-
ctoriā tenuit mūdi p̄ ipi⁹ d̄sp̄ectionē. Uicit
n. tria q̄ erāt in mūdo. f. falsos errores imū-
dos amores: mūdānos timores. quos vicit p̄
sapiāz mūditiā et p̄stītiāz: de q̄b⁹ dñe angustī-
nus vt cū cibus erroris amorib⁹ et timorib⁹

Vincen tio

vineat hic infidus: sed uis martyria docent
et docuerunt. Eius passidem quidam beatum
Augustinum asserunt copilasse: quaz pudē-
tius versibus luculenter erequitur.

De sancto vincen-
tino.

Vincētiū nobilis gñe, s; f-
de ac religione nobilior: bti
elalerij epi diaconus fuit
cui epi: q; ipeditiois erat
ligue vices suas p-miserat
et ipe oioni et pteplatiōi va-
cabat. Iussu igr Datiani p-
fidis valētia trahunt: et diro carceri mācipā-
tur. Quq; eos p fame pena defecisse crede-
ret eos suo aspectui iussit astare: q; cū sanos
cerneret et gaudētes irat: i hāc voce prupit
Quid dicis tu Valeri: q sub noie religiois
decreta pncipū facis? Lū at btiūs valētiū
leni? ruderet dixit ei Vincēti? Noli p ve-
nerabil qm mēte timida submurmurā. s; li-
bera voce exclama. Si g iubes p scē rñsis
iudicē aggreddio: cui ille Jādudū tibi fili ca-
rissime loqndi curā cōmiserā: et nūc p fide q
astam? rñsa cōmitro. Tūc Vincēti? puerus
ad Datianū. hacten? ingit a te fimo de negā
da fide porauit. s; nefariū apud xpīāoz pū-
dentiā cē cognosce bitag cultū abnegādo bla-
sphemare. Tūc irat? Datian? epi i exilium
mitti pcepit: Vincētiū vō tanq; pumacē et p
suprnois iuuenē vt ei? creptio alij terreant
in eculeo distēssū mēbris oib? dissipari. Quq;
co: pore tot? dissiparet ait datian? Dic mihi
Vincēti vbi nūc tuū miserrimū co: p? spicis
Alit ille subridēs ait. Hoc ē qd sp o: tam et vo-
tis oib? pcupiui. Tūc irat? pses cepit ei oia
gñā tormētoz miari: nisi ei assēsu pberet: cui
Vincēti? O felice me. q mihi irasci grauius
putas i eo melius incipis miseri. Insurge g
miser et toto malignitatē spū debachare. vi-
debis me dei vñte plus posse duz torqor: q
possis ipe q torq; Alit h pses cepit clamare
et carnifices virgis et sustibus vberare: et ait
Vincētiū qd dicis Datiane? Ecce tuipse
me vidicas de appitorib? meis. Tūc pses
amēs scūs dixit carnificib? Miserimi nihil
faciē cur deficiūt man? vñe: Adulteros et pa-
triciās vicere potuistis. vt nihil int illata
supplicia celare possēt: et nūc sol? Vincētiū
vñā potuit supare tormēta. tūc carnifices pe-
ctes ferreos vñ ad iūa collaz siperat ita ut

de toto ei? co: pe sagula efflueret: et soluz co-
staz ppaginib? viscera i fra paterēt: et ait da-
tiāus. Cōmifere tui Vincēti vt possis tā pul-
chriā recuperare inuēntē: et ea q supsunt lucra-
ri tormēta. Et ait Vincētiū. Venenosa di-
aboli ligua. tormēta tua nō timeo. s; h soluz
valō metuo: q te mihi fingis velle miseri.
Nā q te magis iratū video eo apli? et magis
exulto. nolo vt aliqd miuas sup supplicijs vt te
victū i oibus fatearis. tūc ex eculeo deposuit
ad ignis patibulū et rapt? moras carnificum
arguēdo ad penā alacrit? ppabat. craticulā g
spōte pscēdēs ibidē: assat exurit: remat mē
brisq; oib? vñci ferrei et ardētes lamie isigū-
tur Quq; sagula flāma respicit vulnera vul-
nerib? iprimūt. sal isup i ignē spgit. vt i cor-
pus ei? vndiq; vulneratū rehilēs: stridēti-
bus flāmis crudeli? cōburat. Jāq; n ad ar-
tus s; ad viscera tela iaciūt. Jāq; itima vi-
scera de ei? co: pe eē labunt. int h ille manet
imobil: et sursum ereg lumib? dñz pcat. Quq;
ministri h datiano retulissēt: heu ait Datia-
nus et icimini: s; iā nūc vt i pena dunt. viuat
ipz teterrimo carceri icludite et ibi testas acu-
tissimas pgerite: pedes ei? ligno affigite sñ
ei hñano solatio extēssū sic sup testas reliqtē et
cū dfeccerit nūciate. fauēt q; tot? ministri cru-
deles dño crudeliori: s; ecce rex p q miles
patit penā pmutauit i gloriā. nā tenebre car-
ceris ab imēsa luce expellūt testaz aspitas i
oiuz floz suauitatē mutat pedes dissoluunt
et āgeloz solatio venerādo pfruit. Quq; sup
flores cū angel? psalēs icederet: modulatio
dulcis et mira suauitas foris procul diffundi-
tur. perterriti custodes cū p rimas carceris
qd intus erat vidissēt ad fidem pueri sunt
Hec audiēs datianus amens factus ait: Et
qd ei aplius faciem? Ecce. n. victi sumus.
Trāsserat ad lectuz et stramēg molliorib? re-
ponat: ne plus euz gliosuz faciam? si forte d
fecerit i tormēg: s; poti? recreat? nouis itez
supplicijs puniat. Lū igr ad stratū moliorē
dporat? cēt. et ibidē paululū geuissēt statiz
spū tradidit circa ānū dñi 87. s; dioclitianō
et maximianō. q audito datian? vehemēt expa-
uit: et se sic victū dolēs ait si n potui eū supare
vñtē puniā vt defūctū: et sic satiabor: d pe-
na: et sic poterit mihi puenire victoria iussu g
daciāt co: p? ei? i capū ab auib? et bestijs de-
uorādū expōit s; statī āgeloz custodia pmdit

De sancto Basilio

et intactum a bestijs cōseruatur. Deniq; cor-
pus ingluui dei deditus. alias aues semio-
res impetu alarū abegit: et lupum occurren-
tes moribus et clamoribus effugauit. Qui
reflexo capite in aspectu corporis sacri fixus
cernitur: ut pote qui huiusmodi angelorum cu-
stodiam mirabatur. Ad audiens datianus
ait. ut puto nec defunctū potero super. Iubet
et corpori eius ingentē molaz alligari et in pe-
lago pici. ut qd in terra a bestijs psumi nō
potuit: saltem in pelago a marinis belluis d-
uoretur. Maute igitur corpus eius in pela-
gus deferentes submergunt: sed ipsis nauis
velociter litora corpus petit. Ad a quada;
matrona et quibusdā alijs ipso reuelate inue-
nit et ab eis honorifice sepelitur. **De hoc**
martyre sic dicit Augustinus. Beatus vin-
centius vicit in verbis: vicit in penis: vicit
in confessione: vicit in tribulatione: vicit ex-
ultus: vicit sumersus: vicit ortus: vicit mor-
uus. Itē torquetur vincētius ut erereat.
flagellat ut erudiat: tūc ē ut solides: erurit
ut purget. Ambro. i. p̄fate qd de ipso sic ait
Torquetur vincētius tūditur flagellatur: et
erurit: s; inuictus p̄ sancto noie animus nō
percutitur plus ardens igne celi q̄ ferri: plus
necitur timore dei q̄ seculi: plus voluit pla-
cere deo q̄ foro: plus dilexit mori mūdo q̄
dño. Itē Augustinus. An oculos nostros mi-
randū spectaculū p̄stitutum est iudex ini-
quus: torzor cruentus: martyr inuictus: cru deli-
tatis pietatisq; certamen. Prudentius qd
qui claruit tpe theodosij senioris: qui cepit
anno dñi. 387. ipm datiano rñdissit. Tor-
menta: carceres: vngule: stridēs flāmis la-
mina atq; ipsaz penaz vltima mors: chri-
stianis ludus est. Tunc datianus. vincētū re-
torz brachis sursum ac deo: sum extendite
donec compago ossium diuisa membratim
crepet: vl p lacunas vulnerū iecur resectaz
palpipet. Ridebat hic miles dei manus cru-
entus increpans: q; fixa non p̄fundius in-
traret ar̄ vngula. Tūc ē in carcere ange-
lus dicit ad rñ. Exurge martyr iclite exurge
securus: exurge et almis cetib; nō sodalis ad-
dere. Miles inuicissime fortissimoz fortioz
teipsa et aspa tormenta victorē tremunt. Ex-
clamat prudentius. Tu solus orbis inclyte:
solus braniū duplicis palmā tulisti: tu duas
Al' p̄asti laureas. **De s. Basilio.**

Basilius venerabilis eps et
doctor: precipu: cuius vi-
tam scripsit amphilori? Je-
corni eps ante sanctitatis
extiterit cui daz heremite
nomie effrem in visu mō-
stratū est. Cum. n. dictus
Effre in extasi positus ēē vidit colūā ignis
cuius caput vsq; ad celū ptingebat: et vocē
desup audire dicē. Talis ē magn' basi-
li: q̄lis h colūa ignis quā cernis. Veniēs
iḡ in ciuitatē in die epiphaniē ut tātū vi-
dere posset cū vidiss; cū stola candida in-
dūtū cum clericis suis venerabil' pcedentē
ait intra se. Et video i vacuū laborauī. Itē
enī cū i tali honore sit positus nequaquā talis
pōt esse quēadmodū cogitabā. Mos enim q
portanīm? pōd' diei et estus nihil tale conse-
cui sumus: et hic cum in tali honore et cōsti-
patōe posit' sit colūa ignis est? Viro: ista
Basilius igit in spiritu h vidēs fecit euz ad
se introduci. Qui euz introduc' esset vidit
linguā igneā p̄ os eius loquētes. Et ait effre
vere. magn' Basilius. vere columna ignis
Basilius. vere spirit' sanct' loquitur per os
ei? dicitq; ei effre. Obsecro dñe ut mihi im-
petres q; grece loquar. cui Basili'. Rē dif-
ficilē postulaui. Pro eo nō orauit: et continuo
grece loq cepit. **Quidā ali' heremita vi-**
dēs Basilii alias in pontificali habitu pce-
dentē eū desperit: iudicās eū in cor de suo: q
in tali pompa delectaret. Ecce vox facta est
ad euz dicēs. Tu Ampli' delectaris in pal-
pando catte tue candā: q̄ delectet Basili'
in apparatu suo. **Valens impator: sanctor**
arrianor: ecclesiaz quādā a catholicis abstu-
lit et arrianis dedit: Ad quē accedēs Basili-
us ait. Imperator scriptū ē. Mono: regis iu-
diciū diligit. Et itez. Iudiciū regis iustitia
Et cur co: tuuz imperant: ut catholici eij-
cerenter de ecclesia et daretur arrianis Qui
impator. Itex ad p̄melias reuerteris? D
basili' non decet te. et ille decet me pro iusti-
tia etiā mori: Tūc demosthenes p̄fect' epi-
stolaz impatoris: sanctor arrianor et loquens
pro eis fecit barbarissimū. Qui ait Basilius.
Tuuz est de pulmentarijs regis cogitare: nō
dogmata diuina decoquere. Qui mor p̄fusus
tacuit. Dñe Impator: Basilio vade et iudica
inter eos sed nō scdm immoderatū amorē

De sancto Basilio

populi. Abiens ergo dixit corā catholicis: et
arrianis ut fores ecclesie clauderent et utri-
usq; pris sigillo munirent: et ad quorū oratio-
nes aperirēt: sua esset. Qd cū oib; placuisset
orantibus arrianis tribus diebus: et noctib;
et venientes ad fores ecclesie non sunt aper-
te. Tunc Basilius pcessionē ordinata ve-
nit ad ecclesiam et facta oratide: cui ictu de
baculo pastorali fores tetigit dicens. Tol-
lite portas principes vestras: et eleuamini
porte eternales et. et continuo sunt apertę. Et
intrantes deo gratias reddiderunt: et red-
di ta est ecclesia catholicis. fecit autē impato-
r pmitti multa Basilio. ut in historia tripar-
tita legis. ut sibi consentiret. et ille: Pueris
ista pueniunt. Itaq; qui diuinis assignantur
eloquijs corrumpe de diuinis dogmatibus:
nec vnā silabaz patiuntur. Tūc imperator
indignatus. ut ibidem dicif. duz de eius ex-
ilio sententiam vellet scribere: primus sedes
et tertius calamus fractus ē. Deinde tremor
magnus eius manus inuasit: vnde indigna-
tus cartaz fregit. Cū qdam venerabilis
noie Eradius filiam vnicā habebat: quā cō-
secrare domino disponebat. Sed diabolus
humani generis inimicus hoc aduertens
vnum de seruis predicti Eradij in amorez
puelle plurimā inflammavit. Cūq; cum im-
possibile cerneret: ut ipse qui seruus erat in
amplius tam nobilis puelle accedere pos-
set: ad vnum de maleficis accessit promit-
tens ei multam pecunie quantitatem. Si
ad hoc eum iuuare vellet: cui dixit malefi-
cus. Ego hoc agere non possum. Sed si
vis mittam te ad Diabolum meum domi-
num et si feceris ea que ipse tibi dixerit: tuus
desiderium obtinebis. et dixit iuuenis. Que
cūq; dixeris mihi faciam. Ille ergo malefi-
cus epistolam ad diabolum sic cit: et eam per
dictum iuuenē in hec verba transmisit. Qd
qdem mi domine oportet me festināter et sol-
licite quoscūq; a christianorū religione ab-
strahere et tue adducere volūtati: ut ps tua
quotidie multiplicet: nisi tibi hunc iuuenēz
cupiditate in talē puellā crasum: et postulo
ut suum desiderium assequatur: ut et in illo
glorietur: et alios tibi de cetero valeam ag-
gregare. Et dans ei epistolam dixit. Uade
et tali hora noctis sta supra monumentū gē-
tilis. et ibi dem demones acclames: et hanc

cartam in aerez exalta et statim adcrunt tibi
Qui vadens demones inuocabat: et cartaz
per aerē eiciebat. Et ecce adest pnceps te-
nebrarūz vallatus multitudine demonorūz
q cū epistolā perlegisset ait ad iuuenē. Cre-
dis in me ut tuaz compleam voluntatē: qui
ait. Credo domine: cui diabolus. Abnegas
christū tuū: qui ait Abnego. dixit diabolus
Perfidi estis christiāi. qz qū qdem mei op-
bētis ad me venitis: quando autē desideri-
um vestrum assecuti estis statiz me negatis
et ad christū vestruz acceditis: ille autē quia
clementissimus est suscipit vos. S; si vis
ut tuam cōpleam voluntatē fac mihi manu
tua scriptūz. quo pitearis te abrenunciare
christo: baptismati: et christiāe professioni: et
meus sis seruus et mecū in iuditio pdemnā-
dus: q statim manu propria scriptum fecit q
liter xpo abrenunciaret: et se seruituti diabo-
li manciparet. Continuo igitur diabolus ac-
cessit spiritus qui erāt sup fornicationē iu-
bens eis ut ad pdictā puellam accederēt: et
cor eius in amorē iuuenis inflāmarent. Qui
accedētes cor eius adeo accēderunt: ut pu-
ella se in terrā piceret: et ad patrē suū lamē-
tabiliter exclamaret: miserere mihi pater mi
serere mihi qz dire torqneo: pp amorem ta-
lis pueri nri. Misere re viscerib; tuis et pa-
ternū amorē mihi ostende: et puero quē anno
et pro quo crucio: me pūge. Sin at post mo-
dicū me morituraz videbis: et pro me in die
iudicij rōnē reddes. Pater autē eiulās dice-
bat. Hūc me miserū qd cōtingit misere filie
mee. Quis meū thesaurūz furatus ē? Quis
dulce oculorū meorū lumen extinxit? Ego
te volebam celesti sponso pūgere et per te
saluari putabaz: et tu in amorē lasciuie insa-
nisti. Sine filia ut te sicut disposui dño con-
iungā: ne ducas senectutē meaz eum dolore
ad inferos. Illa at clamabat dicēs. Pater
mi aut cito desiderū meūz pple: aut moritu-
raz post modicū me videbis. Cū illa igitur
amarissime fletet et quasi insaniret: pater ei
in magna desolatione positus et amicorū p-
silijs deceptus suam voluntatem compleuit
et eam puero in vīrem dedit: ac vniuersaz
substantiam sibi tribuit dicens. Uade filia
vere misera. Cum ergo insinul perma-
rent: iuuenis ille ecclesiam non introibāt
nec sibi crucis signaculūz faciebat: nec deo

De sancto Basilio

se recomendabat. Unde hic notatus est a nonnullis qui uxori sue dixerunt: Scis quod vir tuus quem tibi elegisti christianus non est: nec ecclesiam ingreditur. Ad illa audiens vehementer extimuit: et humo se prosternens ungulis seipsum discerpens: pectus suum percutere cepit et dicere. Deus mihi misere: Cur nata sum aut continuo rapta non sum. Cum ergo viro suo qui audierat retulisset: Et ille nequaquam sic esse assereret: sed omnino falsum quod ipsa audierat affirmaret. Illa ait. Si vis ut credam tibi ego et tu cras ecclesiam ingrediamur. Videns ille quod latere non posset: narrauit ei totum ordinem gestu rei. Ad ille audiens vehementer ingemuit: et ad beatum basilium peruenit: eique omnia que viro suo et sibi contigerant enarrauit. Basilius autem puerum vocans et omnia ab eo audiens dixit ei. Uis filii reueriri ad dominum: qui ait. Utique dominus: sed non valeo: quod diabolo sum persecutus. et christum abnegavi: et abnegationis mee scriptum feci: et diabolo ipsum dedi. cui Basilius. Non est tibi cure: benignus enim est dominus et te penitentem suscipiet: Et continuo apprehendens puerum signum crucis in eius fronte fecit. et per tres dies eum reclusit: postea eum visitauit: et dixit. Quomodo te habes filii: qui ait. In magna sunt domine defectione. nec suffero clamores eorum: nec terrores seu dilapidationes. Tenentes enim manu scriptum meum causant me dicentes. Tu venisti ad nos et non nos ad te: et dixit sanctus Basilius. Noli timere filii tantummodo crede. Dansque ei modicam escam faciensque signum crucis iterum cum reclusit et pro eo orauit. Post aliquot dies eum visitauit et ait. Quomodo te habes filii: Qui ait. Pater a longe clamores eorum et minas audio: sed eos non video. et dans ei iterum escam et signans et claudens ostium abiit et pro eo orauit: et quadragesimo die rediens dixit. Quod te habes. Respondit bene habeo sancte dei patris. n. te hodie in visu pugnante pro me. et diabolus vincentem Post hec eum educens omnem clerum et religiosos et populum prouocauit: et omnes pro eo orare admonuit. Tenensque manum pueri ducebat ad ecclesiam. Et ecce diabolus cum multitudine demonum ad eum venit et visibiliter apprehendens puerum conabatur eum raperi de manu eius. Et cepit clamare puer: Sancte dei adiua me. Et tanta eum improbus constantia aggressus est: ut etiam sanctum impelleret trahens puerum: qui ait ad eum. Improbis sime non sufficit tibi perditio tua: nisi et dei mei tentes plasma. Diabolus autem dixit ad eum multis audientibus. Preiudicas mihi o basili. Tunc omnes clamauerunt chryseleison. Dixitque ad eum basilius. Increpet te dominus diabole. qui ait preiudicas mihi Basili. Ad abij ego ad eum sed ipse ad me. Abnegauit christum suum et professus est mihi. Ecce scriptum eius in manu habeo. qui ait. Ad cessabimus orare donec scriptum reddas. Et orante basilio et tendente in celum manus: ecce carta per aerem delata et ab omnibus visam venit et imposita est in manibus basilij. Quam ille suscipiens dixit puero. cognosce has litteras frater. Et ille: etiam manu mea scripte sunt et frangens basilius scriptum produxit eum ad ecclesiam et dignum eum fecit sancto ministro: et bene instruens et regulam sibi dantes reddidit eum uxori sue. Mulier quidam peccata multa habens et ea in carta perscribens in fine quoddam grauius perscripsit et scriptum ipsum beato basilio tradidit rogans ut pro ea oraret et suis orationibus ipsa peccata deleteret. quod cum orasset et mulier chartam aperuisset omnia peccata propter istud grauius deleta inuenit. Que ait ad Basilius. Miserere mei serue dei et pro hoc mihi indulgentiam impetra: sicut pro alijs impetrasti. qui ait ad illam. Recede a me mulier quod homo peccator: ego sum indigens indulgentia sicut tu. Cum autem illa instaret dixit ei. Vade ad sanctum vium Effre et ea que postulas tibi poterit impetrare. Que cum abiisset ad sanctum vium effre: et cur ad eum a sancto basilio missa sit intimasset: Ille ait. Recede quod homo peccator sum. Sed redi filia ad basilium. et qui tibi pro ceteris veniam impetrant: pro isto quoque impetrare valebit. festina cito ut eam vinum inuenias. Que cum in ciuitate venisset ecce basilius ad tumultum ferebatur. Illa autem post eum clamare cepit et dicere. Videat deus et iudicet inter me et te: quod nolens placare deum pro me: ad alium transiisti me: Tunc percipit chartam super feretrum et postmodum illam recipiens et aperiens illud peccatum penitus deletum inuenit. Sicque ipsa et omnes qui aderant deo iunctas gratias

cre dei adiua me. Et tanta eum improbus constantia aggressus est: ut etiam sanctum impelleret trahens puerum: qui ait ad eum. Improbis sime non sufficit tibi perditio tua: nisi et dei mei tentes plasma. Diabolus autem dixit ad eum multis audientibus. Preiudicas mihi o basili. Tunc omnes clamauerunt chryseleison. Dixitque ad eum basilius. Increpet te dominus diabole. qui ait preiudicas mihi Basili. Ad abij ego ad eum sed ipse ad me. Abnegauit christum suum et professus est mihi. Ecce scriptum eius in manu habeo. qui ait. Ad cessabimus orare donec scriptum reddas. Et orante basilio et tendente in celum manus: ecce carta per aerem delata et ab omnibus visam venit et imposita est in manibus basilij. Quam ille suscipiens dixit puero. cognosce has litteras frater. Et ille: etiam manu mea scripte sunt et frangens basilius scriptum produxit eum ad ecclesiam et dignum eum fecit sancto ministro: et bene instruens et regulam sibi dantes reddidit eum uxori sue. Mulier quidam peccata multa habens et ea in carta perscribens in fine quoddam grauius perscripsit et scriptum ipsum beato basilio tradidit rogans ut pro ea oraret et suis orationibus ipsa peccata deleteret. quod cum orasset et mulier chartam aperuisset omnia peccata propter istud grauius deleta inuenit. Que ait ad Basilius. Miserere mei serue dei et pro hoc mihi indulgentiam impetra: sicut pro alijs impetrasti. qui ait ad illam. Recede a me mulier quod homo peccator: ego sum indigens indulgentia sicut tu. Cum autem illa instaret dixit ei. Vade ad sanctum vium Effre et ea que postulas tibi poterit impetrare. Que cum abiisset ad sanctum vium effre: et cur ad eum a sancto basilio missa sit intimasset: Ille ait. Recede quod homo peccator sum. Sed redi filia ad basilium. et qui tibi pro ceteris veniam impetrant: pro isto quoque impetrare valebit. festina cito ut eam vinum inuenias. Que cum in ciuitate venisset ecce basilius ad tumultum ferebatur. Illa autem post eum clamare cepit et dicere. Videat deus et iudicet inter me et te: quod nolens placare deum pro me: ad alium transiisti me: Tunc percipit chartam super feretrum et postmodum illam recipiens et aperiens illud peccatum penitus deletum inuenit. Sicque ipsa et omnes qui aderant deo iunctas gratias

De beato iohanne elymofinario

reddiderunt. Ante autem q̄ vir dei mi-
graret a corpore positus ī infirmitate qua ⁊
mortuus est: quendaꝫ iudeū nomine ioseph
medicinali arte valde p̄itum: quem vir dei
multum diligebat: eo q̄ se illū p̄uersurum p̄-
uidebat ad fidē. quasi opera eius indigeret
vocaui. Ille vero eius pulsus t̄gens ⁊ ex-
tactu mortē in ianuis esse cognoscens: dixit
familie. Que ad sepulturam necessaria sūt
preparate: q̄ p̄tinuo morietur. Qd̄ basilius
audiens dixit ei. Mescis quid dicis. Cui io-
seph. Crede domine q̄ sol cum sole occidet
hodie. Id est tu sol cū sole occides hodie. cui
dixit basilius: quid dicis si nō moriar hodie
cui ioseph: non est possibile dñe. Et basilius
Et si in crastinum vsq̄ ad horā s̄ertā super-
uixero qd̄ facies. Et ioseph ait: si vsq̄ ad il-
lam sup̄uixeris horam vtiq̄ ego moriar. Et
basilius etiam moriari peccato: vinas autē
xpo. ⁊ ille. Scio quid dicis. si vsq̄ ad illā ho-
rā sup̄uixeris faciā qd̄ hortaris. Tunc bea-
tus basilius licet fm̄ naturā ilico moriturus
esset: a domino tñ mortis inducias impetra-
uit: ⁊ vsq̄ crastinū in horā nonā viri. Qd̄
ioseph vidēs ⁊ stupens in xpm credidit. ba-
silius autem virtute animi imbecillitatē cor-
poris superans de cubili suo surrexit: et ec-
clesiam ingrediens eum suis p̄p̄is mani-
bus baptizauit. Postea vero ad lectuū su-
um rediit: ⁊ statim spiritus deo feliciter red-
didit. Moruit circa annū domini. .570.

De beato iohanne Elemofinario.

Iohannes elemofinarius:
p̄archa alexandrinus q̄
daz nocte in oīone p̄si-
stens: vidit quandā puel-
lā pulcherimā sibi assiste-
tem ⁊ coronā oliuaz in ca-
pite hauriente. Quā ille
videns lumīn̄ stupescūs q̄ esset exquisiuit: ⁊
illa. Ego suꝫ misericordiā q̄ dei filiꝫ de ce-
lo adduxi: me sp̄saz accipe ⁊ bene tibi erit.
Intelligens ḡ poliuaz misericordiā desi-
gnari ab illa die scūs ē sic misericors vt ele-
ymō. i. elemofinarius vocaretur. Paupes
autē suos dños semper appellabat: ⁊ ide ho-
spitalarij hñt etiā vt paupes dominos suos
vocēt. Omnes igitur suos famulos puoca-
uit eisq̄ dixit: Euntes per totam ciniratem
conscribite mibi vsq̄ ad vnū omnes dños

meos. Illis vero non intelligentibus dixit
Quos vos egenos vocatis: istos ego domi-
nos ⁊ auxiliatores predico. Isti enim nobis
vere auxiliari ⁊ celeste regnum donare po-
terunt. T̄olēs homines ad elemosinā in-
uitare narrare consuevit q̄ paup̄ibus semel
se ad solē calefacientibus ceperunt inuicem
de elemofinatoribus cōferre ⁊ bonos collau-
dare: ⁊ malos vituperare. Erat autem qui-
dam theloneareus noīe Petrus diues val-
de: ⁊ p̄potens: sed nimis pauperibus mise-
ricors: q̄ ad donū suam accedentes cū īdi-
gnatione nimia repellēbat. Lū ergo nullus
illoꝝ inuentus fuisset qui el̄ynā in domo sua
recepisset: vnus illoꝝ dixit. Quid vultis mi-
hi dare si ego hodie ab eo el̄ynā accipiam?
Et faciens cū eis pactū: domū eius venit:
⁊ el̄ynā postulauit. At ille domum reuertēs:
⁊ pauperem p̄ foribus videntē: cū mancipiū
ei⁹ panes filiginis ī domū deferret: ille lapi-
dē n̄ iueniēs panē vnū filiginis arripuit ⁊ cū
furore eū inde pcussit: quē prius accipiēs
paup̄ ad socios rediit: ⁊ q̄ d̄ manu ei⁹ el̄ynā
accepit idicauit. Post duos dies isfirmatus
ad mortē vidit se añ iudiciū stare: ⁊ mauros
quosdā sup̄ staterā ei⁹ mala appēdere: ex al-
tera autē parte statere qdā d̄albatī tristes sta-
bant eo q̄ nihil qd̄ ibi apponerēt iuēire va-
lebant: tūc vnus eoz dixit. Vere nihil hēm?
nisi vnū panē filiginis quē añ duos dies xpo
dedit coactus. Quē dñ sup̄ staterā ponerent
eq̄litas vt sibi videbat scā ē. Dixerūt ḡ ei.
Adauge ad filiginē hāc: aliogh te mauri ap-
p̄bendēt. Euigilās autē ⁊ liberatus dicebat.
Pape. Si vna filigo quam p̄ furore iactaui
ita p̄fuit: q̄to magis oīa sua idigētibus clar-
giri. C̄ quadā igr̄ die cū optimis vestibus
indutus p̄ viā p̄geret qdā naufragus ab eo
vestimētū postulabat. Q̄ruiuo at ille p̄ciso
vestimēto se expoliauit: ⁊ illi dedit. Qd̄ ille
accipiēs statī vēdidit. Lū at theloneari⁹ re-
diret: ⁊ vestimētū suspēdūz videret p̄ritat?
est valde adeo vt nec cibū s̄uere veller di-
cēs. Qm̄ n̄ sui dign⁹ vt met̄ memoriā hēret
egen⁹. Et ecce dū dormiret vidit quēdā sup̄
solē fulgētē: ⁊ sup̄ capite cruceꝫ ferētē: ⁊ hñtē
indutū vestimētū qd̄ dederat egeno: ⁊ dice-
bat sibi. Quid ploras petre? Qui cū cām sue
tristitie sibi dixisset: ille ait. Recognosce b̄r. Et

e ⁊

De sancto Joanne

ille etiā domine: et dñs ad eum. Illo ego ve-
lto: ex quo mihi dedisti: et gratias ago bone
voluntati tue: quoniā frigore affligabar: et co-
operuisti me. In se ergo reuersus cepit ege-
nos beatificare ac dicere. Uniuersus dominus:
non moriar donec fiam vnus ex eis. Dans
ergo pauperibus: que habebat. et accersito
notario suo dixit ei. Secretū volo tibi com-
mittere: qđ si propalaueris: aut si me non au-
dieris barbaris vendā te. Dansq; ei decem
libras auri dixit ei. Elade in sanctā ciuitatē
et merces tibi erit. et me alicui christiāo ven-
de: et pauperibus pecūiam tribue. Illo autem
recusante dixit ei. Si me non audieris ego
barbaris vendam te. Dūcēs g̃ eum vt dire-
rat cuiđā argentario vestibus sordidiā idu-
tū tanq̃ suū seruū vēdidit et triginta nu-
mismata inde accipiens pauperibus erogauit.
Petrus g̃ omnia officia vilia faciebat: ita qđ
ab omnibus premebatur: et ab alijs seruis
frequenter percutiebatur: et etiā iam amēs
appellabatur. Dominus autē sibi frequēter
apparebat: et vestimenta talia ostendēs ip̃s
consolabatur. Clerus imperatore et vniuer-
sis de amissione tanti viri dolentibus: qđaz
vicini eius a constantinopoli ad visitandū lo-
ca sancta venerunt et a domino ipsius inui-
tati: cum pranderent sibi adinuicem in aure
dixerunt qđ similis est puer iste domino pe-
tro theloneio. Et curiose respicientibus
vnus dixit. Vere dominus petrus ē. Sur-
gam et tenebo eum. Quod ille aduertens la-
tenter fugit. Erat autem ostiarius surdus et
mutus qđ per signū hostium aperiebat. Qui
petrus vt sibi aperiret nō signis: sed verbis
imperauit. Et ille continuo audiēs et loquel-
lam recipiens sibiq; respondens ei aperuit
et domus regrediens cunctis de eius loquel-
la mirantibus dixit. Ille qui cognam facie-
bat exit et fugit: sed videte ne dei sit seruus.
Cum enim mihi dixit: tibi disco aperiri: mor ex-
ore eius flamma exiit: que linguā et aures me-
as terigit: et p̃tinuo auditum et loquellam re-
cepi. Et exiliētes vniuersi et p̃currētes post
eum: ipsum amplius inuenire non potuerūt.
Tunc omnes de domo illa penitentiam ege-
runt: eo qđ talem virum sic viliter tractaue-
runt. C. Monachus qđam vitalis nomine
volens sanctum Joannem tētare si posset si

bi verbis psuaderi et ad scandalum facile in-
clinari. Ingressus ē ciuitatem omnes pu-
blicas meretrices pscripsit. Intrabat g̃ ad
illas per ordinē dicens cuilibet. Dona mi-
hi noctem istam et noli fornicari. Ipse autē do-
mum eius intrans in angulo flexis genibus
tota nocte in oratione stabat et pro illis ora-
bat et postea mane exibat cuilibet precipiēs
ne alicui reuelaret. Vna autē vitā eius ma-
nifestauit. Que statim ante fenestram demone
verari cepit. Qui omnes dicebant. Reddi-
dit tibi deus qđ merebaris: quoniā mentita
es. Et fornicetur enim. ingreditur pessimus
ille et non propter aliud. Vespere autem fa-
cto dicebat predictus Vitalis cunctis audi-
entibus. Volo ire qđ talis domina expectat
me. Multis vero illum criminantibus re-
spondebat: Nunquid ego non habeo corp⁹
vt omnes: aut monachis solum iratus ē de-
us? Vere et ip̃i homines sunt vt ceteri. Di-
cebant at qđam. Accipe tibi mulierem vnā
abba: et muta habitū vt non scandalizes ho-
mines alios. Ille autē fingens se iratū dice-
bat. Vere non audiam vos ite a me: qđ vult
scandalizare scandalizetur et det de fronte i
pariete. Nunquid iudices p̃stituti estis sup-
me a deo: ite et de vobis curam habete: vos
p̃ me non redetis rōnem. hec cum clamore
dicebat. Cūq; ad beatum Joannem q̃rimo-
nia deferretur. cor eius de⁹ indurauit ne his
fidem adhiberet. Deprecabatur autē deum
vt post mortem suā opus suū alicui reuelat
ret vt non imputaretur in peccatū his qđ de
eo scandalizabant. Multas igitur de predi-
ctis mulieribus ad conuersionem perduxit
et in mōasterio plurimas collocauit. C. Quo-
dam mane dum ab vna illarum egredere-
tur obuiant ei quidam ingrediens ad for-
nicandū cū ea. Dansq; ei alapā dixit Vsq;
quo pessime non emendas te ab his tuis im-
mūdi cijs: Et ille. Crede mihi accipies a me
talem alapā vt tota Alexandria p̃greget.
Ecce postmodū diabolus in specie matri-
sibi alapā dedit dicēs. Hec ē alapa quā mit-
tit tibi abbas vitalis: et statim a demonio ve-
raf: ita qđ ad voces eius oēs currebāt. Sed
tū penitens per ei⁹ orationem liberatus est.
Vir autē dei morti appropinquans hanc scri-
pturā religit. Nolite autē tps iudicare. Qu

Elemosinario

heribus autem pſitentibus que faciebāt oēs glorificabāt deū: et precipue beatus Joānes dicens. Utinā alapā quā ille accepit accepifſem et ego. Quidā paup̄i habitū pegrini ad ioānē venit: et ab eo elemosynā postulauit. At ille vocato dispēſatore dixit: Da ei ſer nūmismata. Que ille accipiēs et abiēs habitū mutauit: et itēx ad patriarchā rediēs ab eo elemosynā postulauit. Ille autē dispēſatore vocato dixit. Da ei ſer aureos: quos cū ſibi dediffet: et ille abiſſet dixit ei diſpenſator. Per oſiones tuas p̄ idē iſte hodie mutato habitu bis accepit. Bt̄is autē ioānes q̄ ſi hoc neſcire diſſimulauit. Itēx ille friolhabitū mutās ad. b. Joānem venit et elemosynā postulauit: tūc dispēſator. b. Joānem tetigit inuēs q̄ ille eēt. Qui bt̄is Joānes rīdit. Glade et da ei duodecim numismata: ne ſortē ſit dñs meus ieſus xp̄s q̄ tentare me velit vtr̄ poſſit hic plus accipere q̄ ego dare. ¶ Quadā vice cū patrici⁹ quidā pecuniā ecclie in mercationibus ponere vellet et patriarcha nullatenus pſentiret: ſed pauperibus eā dispēſare vellet: ambo plurimū p̄tēdentes irati abinuicē reſſerunt. Adueniente hora vndecima mādāt patriarcha per archipſytrex patricio dicēs. Dñe ſol ad occaſū eſt. Ad ille audiēs lachrymis inſuſis ad eū venit et veniā postulauit. Cū qdā ſuſ nepos a quodā tabernario graui inuiriā audiuiſſet et ex h̄ patriarche lamētabiliter cōquerēs nullaten⁹ pſolari poſſet: patriarcha rīdit. Et quō eſt auſus aliq̄s tibi p̄radicere: et os ſuū p̄tra te aperire? Crede fili mee parnitati qm̄ faciā in eobodie talē rē vt tota alexādria miret. Ad audiēs ille pſolationē recepit: putās q̄ eū faceret vehemēter verberari. Uidēs ioānes q̄ pſolationē recepiſſet pedes eius oſculatus eſt dicens. fili ſi vere nepos mee humilitatis criſtis p̄parate et flagellari et cōuitia pati ab oibus. Uera enī cognatio nō ex carne et ſanguine: ſed ex virtute mentis agnoſcitur. Uoſſet h̄z igiſ p̄ illo hoīe miſit et ab oī p̄ſione et tributo liberū eē fecit et oēs audiētes mirati ſūt et intellerūt hoc eē qd̄ dixerat: faciā in eū talē rem vt tota alexādria miret. ¶ Audiēs patriarcha pſuetudinez eē q̄ mor vt iperatoz coronat⁹ eſſet h̄z monumētoz edificatores

ſumūt quatuor vel qnqz minutias marmoz puſillas diuerſi coloris: et igrediētes ad imperatoz eē dicūt. De q̄li marmore vel metallo iubet iperū tuū ſibi fieri monumētū. Imi tatus h̄ monumētū fieri p̄cepit: ſed tū vſqz ad obitū ſuū illud imperfectū manere p̄cepit. Ordinauitqz aliquos q̄ ad eum celebri feſtiuitate cū clero pſiſteret: accēderēt ſibi: qz dicerēt. Dñe monumētū tuū iperfectū eſt: p̄cipe vt pſumet: eo q̄ neſcias qua hora ſur veniat. ¶ Dines quidā cū vidiffet beatū ioānē in ſtratu viles pānos habē: eo q̄ ceteros paup̄ibus erogaffet: qdā valde p̄cioſū coopimentū emit et bt̄o ioāni tradidit. Qui cū iſtā nocte ſup ſe bēret tota nocte dormire nō potuit: cogitans q̄. 300. dñi ſui d̄ tāto p̄cio coopiri poſſent. Tota igiſ nocte lamentabatur dicebat. Quāti incenati: q̄ti ſi ſoro pluuijs madesacti: q̄ti p̄ frigore dentibus ſtridētes hodie dormierunt. Tu vero grādes piſces deuorans et in thalamo regeſcens cū oibus malis tuis: ſi ſup te coopitoz 36. numismatū te calefacias. Humilis ioānes alia vice h̄ nō veſtief: ſtatimqz facto mane illud vēdi fecit et p̄ciū paup̄ibus erogauit. Ad audiēs ille dines ipm̄ coopitoz ſcōs emit et bt̄o ioanni tradidit: rogan vt ipſū de cetero nō venderet: ſed ſup ſeipſū teneret. At ille iſtud accipiēs inſiſt itēx vēdi et dñſ ſuis p̄ciū erogari. Ad ille dines audiēs iterū abiſt et ipſū redemit ac bt̄o ioanni detulit ei qz gratulabundus dixit. Uidebimus qz deficiet aut tu vēdendo: aut ego redimēdo. Et ſic ſuauiſter quaſi diuitē il'uz vindemia bar dicēs: q̄ poſſet aliq̄s intēione dādi pauperibus diuites talr expoliare nec peccat. Duo. n. lucraſ talis: vñ qz aīas illoz ſaluar. alter qm̄ ex h̄ mercede nō modicā accipiet. ¶ Volēs bt̄is ioānes hoīes ad elemosinā puocare narrare pſuenit de ſcō ſerapi one q̄ cū amictū ſuū paup̄i tribuiſſet: et alteri obuiās q̄ frigus patiebat tunicam ſiſi tribuiſſet: et euāgelii tenens nudus ſederet interrogauit eū quidā dicēs. Abba qz te expoliauit. Et demōſtrās euāgelii ipſū dixit. Iſte me expoliauit. Al'is autem aliū pauperem videns euāgelii ipſū vēdidit et pauperi p̄ciū dedit. Qui dum interrogaretur vbi ipſū euāgelii haberet. Rīdit. Euan-

De conuersione

gelium precepit dicens. vade et vende oia que habes et da pauperibus. Seipsum ergo habebam: et seipsum vendidi et tradidi ut mandabat. Cum quidam elemosinam petenti dari precepisset beatus iohannes quinq; milia: idignatus ille quod maiores sibi elemosinam non fecisset continuo ad contumelias ipsius prupit ac in eius faciem conuictari cepit. Ad eius famuli audientes etiam in eum voluerunt irruere ac ipsum grauitur cedere. Quod beatus iohannes oino prohibuit dicens. Sinite fratres: sinite ut mihi maledicat. Ecce enim habeo sexaginta annos blasphemias per opera mea commisit: et unum conuictum non potui ab isto. Iussitque sacculum asferri: et coram ipso apponi: ut inde tolleretur quantum vellet. Cum populus lecto euangelio ecclesiam exiret: et foris ociosis verbis vacaret. Quadam vice post euangelium patriarcha cum eis exiit: in medio eorum sedere cepit. Oibus vero de his mirantibus dixit ad eos. fili ubi oues ibi pastor. Cuius igitur intrate: et ego vobiscum intrabo et ingrediar: aut manete hic: et ego pariter manebo. Semel igitur et bis hoc fecit: et sic populum stare in ecclesia cruduit. Cum quidam iuuenis sanctimoniam quandam rapuisset: et clerici tale iuuenem coram beato iohanne exprobarent: et ipsum excommunicandum esse dicerent: ut puta qui duas animas perdiderat. scilicet suam et illius: contempsit eos beatus iohannes dicens. Non sic filii: non sic. Ostendit vobis quia et vos duo peccata commisit. Primo quod preceptum domini facitis: qui ait Nolite iudicare ut non indicabimini. Secundo quod nescitis peccato si usque hodie peccet et non peniteant. frequenter autem existente beato iohanne in oratione et in ekstasi mentis posito talibus verbis cum deo disputare auditus est. Sic sic bone iesu: ego dispergendus et tu ministrando videamus quis vincatur. Cum se breuiter correptus se morti appropinquare cernebat dixit. Gratias tibi ago deus quoniam ex audisti miseriam meam rogantem bonitatem: ne inueniretur morietur mihi nisi vniuersam remansisse. Hoc igitur pauperibus dari iubeo. Postum igitur venerabile corpus eius in sepulchro ubi corpora duorum episcoporum fuerant tumulata: et corpora illa mirabiliter sancto iohanni cesserunt et locum medium va-

cuus dimiserunt. Ante autem paucos dies quod moreretur: cum quedam mulier quoddam flagitiosissimum peccatum commisset et nunquam confiteri auderet dixit ei sanctus iohannes: ut saltem illud scriberet eo quod scribere sciebat et sigillatum ei afferret et ipse pro ea oraret. Cui assensit: et peccatum scribens diligenter sigillauit et beato iohanni tradidit. Sed post paucos dies beatus iohannes infirmatus in domo requieuit. Illa ut audiuit illum defunctum se vituperatam et peruersam putauit: credens quod scriptum alicui commisset et ad manus alterius deuenisset. Ad tumultum igitur sancti iohannis accessit et ibi verissime clausus erat dicens. Deus heu putans confusione vitare peruersio facta sum oibus. Cumque amarissime fletet et beatum iohannem rogaret ut sibi ostenderet vbi nam scriptum suum dimisisset. Ecce beatus iohannes in bitu pontificali de tumulo processit duobus episcopis. quos secum qui eceabant hinc inde vallatus: duxitque mulierem. Cum nos tantum infestas et me et sanctos istos qui mecum sunt quiescere non permitte: Ecce stole nostre lachrymis tuis madefacti sunt. Porro et tibi scriptum suum sigillatum ut prius fuerat: dicens ei. Vide sigillum hoc et aperi scriptum tuum et lege. Quod illa aperiens: peccatum suum omnino deletum inuenit: et ibi taliter scriptum reperit. Propter iohannem seruum meum deletum est peccatum tuum. Sicque illa inensas deo gratias retulit: et beatus iohannes cum alijs duobus episcopis in monumentum rediit. Claruit circa annum domini. 205. tempore fidei imperatoris.

De conuersione sancti pauli.

Conuersio sancti pauli apostoli facta est eodem anno quo christus passus est et stephanus lapidatus: anno non naturali sed emergenti. Nam christus. 8. cal. aprilis passus est: stephanus eodem anno. 3. die augusti a iudeis lapidatus est. Paulus vero. 8. cal. februaris conuersus est. Quare autem eius conuersio potius quam aliorum sanctorum celebratur: tripliciter ratio solet assignari. Primo propter exemplum: ut nullus quandoque peccator desperet de venia: quasi tantum in culpa postmodum conspiciat fuisse in-

Sancti Pauli

gratia. Secundo propter gaudium. Sicut enim ecclesia magnā tristitiā habuit in eius persecutione: ita maximā letitiā habuit in eius pueris. Tercio propter miraculū quod. si dñs ī eo oñdit: dñ de semelūmo persecutore fecit fidelissimū p̄dicatorem. Eius. n. pueris fuit miraculo sa rōne efficiētis: disponētis et patētis. Rōne efficiētis. i. xpi qui in cū puerit. Ibi. n. oñdit suā mirabilē potentia in h q dicit. dñs est tibi p̄tra stimulū recalcitra re: et in h q ipsū tā subito immutauit. Unde p̄tinuo immutatus. Rñdit. Dñe qd vis me facere. Aug. sup hoc vbo ait. Occisus agn⁹ a lupis. fecit agnos lupis. Iā parat se ad obediendū qui prius seuebat ad persequēdū. Secdo ei⁹ mirabilē sapientiā. Mirabilis enī sapientiā fuit ī h q ipsū a timore supbie deiēcit oñdēdo infirmas humilitatis: nō sublimia maiestatis. Ego sum inqt iesus nazarenus etc. Glo. nō deū vel dei filiū vocat: sed humilitatē inquit mee suscipe infirma: et supbie tue squāmas deponē. Tercia ibi oñdit suā mirabilē clementiā: qd notatur ex h q ipsū existentē in actu et voluntate psequēdi p̄uertit. Licet enī haberet deformē effectū: qd spirās minax etc. Peruersus conatū qd accessit ad p̄cipes sacerdotū etc. quasi se ingerēs. Periculosū actum: qd ibat ut vincios perduceret in hierusalem et ideo eius iter pessimū erat: ipsū tñ misericordia diuina p̄uertit. Secundo fuit miraculosa rōne disponētis. i. lucis q ipsū ad p̄uersionē disposuit. Ipsa. n. lux dicē fuisse subita: im mēsa et celica. Et subito inquit circūfulsit. i. circūquaqz fulsit eū lux de celo. Paulus enī in tria vicia in se hēbat. Prīmū erat audacia qd notat in h qd dicē. Accessit ad p̄cipes sacerdotū etc. Vlo. nō vocatus: sed spōte zelo peritante eū. Scdm erat supbia: qd notat in hoc qd dicē spirās minax etc. Tertiū carnalis intelligētia: quā. s. lege habebat. vñ glo. sup illud. Ego sū iesus etc. Ego deus loquor: quē mortuum putas sensu iudaico. Ip sa igitur lux diuina fuit subdita ut audacem terreret: immensa ut sublimem et superbū in imā humilitatis p̄sterneret: fuit celica ut carnalē eius intelligētiā in celestem mutaret. Vel pōt dici q illud disponēs fuit in tribus. i. in voce acclamāte: in luce fulgē

te et in virtute potētis. Tercio fuit miraculo sa rōne patētis. i. ipsius Pauli: in quo facta est conuersio ipsa. In eo enim hec tria miraculose exterius facta sunt. s. p̄stratio: obcecatio: et triduanā seimnatio. Est. n. p̄stratus ut erigatur quātū ad depressū affectū. Augustinus. Prostratus est paulus ut cecaretur: cecatus est ut mutaretur: mutatus ē ut mitteretur: missus est ut pro veritate pateretur. Item Augustinus. Elusus est semēs: et factus ē credens: elusus est lupus et factus est agnus: elusus est persecutor: et factus est predicator: elusus est filius predicationis: et cecus est vas electionis. Est obcecatus ut illustraretur: quantum ad tenebrosū intellēctum. Unde et in illo triduo quo mansit cecatus dicitur qd doctus fuerit euangelium. Non enim accepit illud ab hominibz per hominem ut ipse testat: sed per reuelationē iēsu xpi. Augustinus. Paulū dico vix athletā xpi doctū ab illo: vinctū de illo: crucifixū cū illo et gloriōsū in illo. Est in carne maceratus: ut ipsa caro disponat ad bonē opatiōis effectū. Opame enī deinceps corpus eius ad opus bonū dispositū est. Mā cūrire et abundare sciebat: et vbiqz et in oībus institutus erat: et oīa aduersa libēter sustinebat. Eū fōsto. Seculi tyrānos ac populos spirātes furorem velut quosdāz esse culices existimabat: mortē vō atqz cruciatus et mille supplicia quasi ludum putabat esse puerorū. Nec amplectebatur libenter: et magis decorabatur cathena vinctus qz diademate coronatus: ac libentius recipiebat vulnera qz alif mūnera. Vel ista tria dicuntur fuisse in contraria: que fuerunt in primo parante. In ipso enim fuit contra deū creatio: et eōtra in Paulo ad terram prostratio. In ipso oclorū apertio: et eōtra in Paulo oculorū obcecatio. In ipso fuit manducatio cibi: et eōtra in Paulo abstinentia cibi liciti. De sancta Paula.

Paula fuit nobilissima matrona romanorū: cuius vitā brās Hicero. p̄posuit ī h vba. Si cūcta corpis mei mēbra vterē ī ligula: et oēs an: hūana voce: escaēt: mihi dignū scē ac venerabi-

De sancta

lis. Paule virtutibus dicerem. Nobilis ge-
nere: s; mltio nobilior: scitate. Potēs quōdāz
dicit: ijs: s; nūc xpī paup̄tate insignior. Testor
z Jesuz z sanctos angelos eius: ipm̄q; ppri-
um angelum qui custos fuit z comes admi-
rabilis femine: me nihil in gfa: nil dñe more
laudantiū: s; quod dicturus sum p testimo-
nio minus eius eē merig. Vult lector: breuif
scire vntes. Dñs suos paupes paupior ipa
dimisit: z sic inter multa gēmas p̄ciōsa gēma
micat z iubar sol' p̄uos igniclos stellarūz ob-
ruit z obscurat: ita cunctoz virtutes sua hu-
militate supauit: minaq; fuit inter oēs: vt oi-
u; maior esset. Et q̄sto plus se deisciebat tā-
to magis a xpo sublimabatur latebat z nō late-
bat: fugiendo gl̄iā gloriā merebat. que vtu-
tem q̄si vmbra sequitur z appetitores suos de-
serens appetit p̄ceptores. Nec cū quinq; li-
beros edidiss;: basilā sup cuius mortē eā ro-
me p̄solatus sum. Paulinā q̄ scī z admira-
bliē virū z p̄positū rex suaz pāmachiū reli-
quit heredē: ad quē sup eius obitū paruum
libellum edidimus. Eustochium que nunc
in sancti locis z v̄ginitat; z ecclie monile p̄ci-
osissimum ē. Rufinā q̄ imaturo funere piuz
matris aium p̄sternauit: z thorocinz. postq;
pere desijt: vt intelligeres eaz nō fuisse vo-
luisse officio piugali: sed mariti desiderio: q;
mares optabat liberos edidisse. postq; vir
mortuus est ita eū planxit: vt ppe ipa more
retur. ita se puerit ad dei p̄nitentem: vt mor-
tem ei? videre? optasse. Quid ḡ referā am-
ple: z nobilis dom? z quōdā opulētissime pe-
ne oēs diuitias in pauperes erogatas. Nec
paulini ep̄i antiocheni: z epiphani qui romaz
venerant accensa v̄turib; p̄mōmēta patriā
deferere cogitabat. Quid vltra defero? De-
scēdit ad portū: fratre cognat; affini b;: z qd
his mains est liberis p̄sequētibus. Iā car-
basa tendebantur: z remorū ductu nauis i
altū p̄trahēbantur. Parnus thorocinus sup
pl: ces manus tendebat in litore. Rufina
iam nubil' vt suas expectaret nuptias tacēs
fletibus obsecrabit: z tñ siccos oculos tende-
bat ad celum: ipietatem in filios pietatem in
dño spans. Nesciebat se m̄rez vt xpī se pro-
bare ancillam: torquebatur viscera q̄si a su-
is mēbris dustraheret: cū dolore pugnabat
hic contrarium nature plena fides patieba-

tur: imo gaudens aius appetebat z amores
filio: ū maiore in deū amore p̄tēns: in sola
eustochio: q; z p̄positi z nauigationis ei? co-
mes erat acquiescebat. Sulcabat inter na-
uis mare z cūctis qui cū ea v̄lebat litorā
respicientibus. illa v̄fos tenebat oculos: ne
videret qd sine tormento videre non pote-
rat. cū ad loca terre sancte v̄ess;: z p̄consul
palestine qui familiam eius optime nouerat
p̄missis apparitoribus iussit parari p̄eto-
rium: elegit humilem ancillā que cūcta loca
xpī vestigiorum tāto ardore ac studio circū-
bat: z nisi ad reliqua festinaret a primis non
posset. abduci. Prostrataq; an cruce q̄si p̄-
dentem dñz cerneret adorabat. Ingressaq;
sepulchrum resurrectionis osculabatur lapī-
dem: quē ab ostio monumenti amouerat an-
gelus: z ipsum corporis locum in quo domi-
nus iacuerat quasi sitiens desideratas aq̄s
fidei ore lābebat. Quid ibi lachrimarū: quā-
tum gemituz: quid doloris effunderet testis
est cuncta hierlā: testis est ipse dñs quē roga-
bat. deide perrexit bethleē: atq; in specū sal-
uatoris ingrediens: vidit sacrum virginis
diuersorū z me audiente iurabat cernere se
fidei ocul' infantē pannis inuolutum vagien-
tem in presepio: dñm magos adorātes. stel-
lam fulgentem desup. m̄rez v̄ginem. nutri-
tiū sedulū. pastores nocte venientes: vt vi-
derent verbum qd factum erat: quasi tunc
etiam euangeliste Joannis principium de-
dicarent. In principio erat verbum: z ver-
bum caro factum est: paruulos intersectos.
Herodem seuentem. Joseph z btām virgi-
nem fugientes in egyptum m̄ritiq; gaudiis
lachrimis loquebatur. Salue bethleem do-
mus panis in qua natus est panis qui de ce-
lo descendit. Salue effrata regio v̄bertima
cuius fertilitas dens ē. Dauid loquitur cō-
fider. Introibimus in tabernaculū ei?
adorabimus in loco vbi steterūt pedes ei?
Et ego misera z peccatrix digna sum iudi-
cata deo seculari presepe in q̄ dominus pu-
lus vagijt orare in spelunca in qua virgo pu-
erpera deuz fudit infantē. Nec requies mea:
quia domini mei p̄ia est hic habitabo quon-
iam saluator elegit eā. Tāta se humilitate de-
iecit. vt q eaz vidisset. z p̄ celebritate nois
viderigerisset: ipaz eē n̄ crederet: s; acillaz

ultimā. Et cū frequentibus choris virginū
cungeretur veste et voce ac habitu: et incessu
minima oīz erat. Nunq̃ post viri mortē vs
q̃ ad diem dormitionis sue cū vllō comedit
viro q̃uis euz sanctū et in pontificali culmi
ne positū sciret. Balnea nisi periculans nō
adiit: mollia etiam nisi in grauissima febre le
ctuli strata non habuit: sed super durissimā
humū stratis ciliocolis quiescebat: si tamē il
la quies dicenda ē: que iugibus pene oīz
bus dies noctesq̃ iugebat. Ita leuia pecca
ta plangebat: vt illā grauissimoz criminum
crederes eē reā. Quq̃ a nobis crebrius mo
neret vt parceret oculis: et eos seruaret eū
gelice lectiōis aiebat. Turbāda ē facies quā
contra dei pceptū purpuris et ceruisa et sti
bio sepe depinxi. Affligendū corpus quod
multum vacauit delicijs. Longus risus per
petuo cōpensandus est fletu. Mollia linte
amina et serica preciosissima asperitate cili
cij cōmutāda: que viro et mūdo placui nūc
xpō placere desidero. Si inter tales tātalq̃
vir tutes. castitatem in illa voluero p̃dicare
supplū videar i q̃ et cū seclāris eēt ouum ro
me matronaz exemplū fuit: que se ita gessit:
vt nunq̃ de illa etiam maledicōz q̃cūq̃ au
deret fama p̃fingere. fateor: errorem meum
cū in largiēdo eēt profusior: arguebat illō p
ferens de apostolo: non vt alijs refrigerium
sit nobis aut tribulatio sed ex equalitate in
hō tempore vt nostra abundantia sit ad il
loz inopiā: et p̃uidendū esse ne quod libē
ter facerent sepe facere non possent. Mul
taq̃ huiusmodi que illa mira verecundia et
sermone parcissimo soluebat: testem inuo
cans dominum: se pro illi nomine cuncta fa
cere: et hoc habere voti vt mendicans ipsa
moreretur vt vnum mummī filie nō dimit
teret: et funere suo aliena syndōe inuolueret
tur. Ad extremum inferebat. Ego si petiero
multos inuentiam qui mihi tribuant. Iste mē
dicans si a me non acceperit que ei possum
etiam de alieno tribuere: si mortuus fuerit
a quo anima eius requireretur. Molebat in
his lapidibus effundere pecunias qui terra
et seculo transitori sunt: sed in viuis lapidib⁹
qui voluntur super terram: de quibus in
apocalipsi Joānis ciuitas magni regis ex
trahit. Excep̃ festis diebus: vir oleum in ci

bo accipiebat: vt ex hoc vno extimaret: qd
de vino: et de liquamine: et piscibus: et lacte:
ac melle: et ouis: et reliquis que gustu suauissi
ma sunt indicaret. In quibus sumēdis qui
dam se abstinentissimos putant: et si his ven
trem ingurgitauerint turam pudiciam su
spicantur. Non i susurrone quēdam qd ge
nus bonium vel quasi benignoluz nunciasset:
vt p̃e nimio seruoze virtutū videretur qui
busdam insana vt cerebrū illius diceret cō
fouendū. Qui illa rīdit. theatrum facti su
mus mūdo et angelis et hominibus. C Mos
stulti p̃pter christū sed stultum dei sapienti
us est hominibus. C Post viroz mōasteriū
qd viris tradiderat gubernandū p̃es vir
gines quas ex diuersis puincis p̃gregaue
rat tā nobiles q̃ mediocres et infimi generis
in tres turmas et in mōasteria diuisit: ita dū
taxat ope et cibo sepeata: psalmis et orōibus
iungerentur. Iurgantes inter se fmo et leuif
simo federabat. Lasciuientē adoloscēulaz
carnē crebris et duplicib⁹ frangebat ieiunijs
malens ei stomachum dolere q̃ mentem di
cens. mundicia corporis atq̃ vestium aie
esse immundiciā: et qd inter seculi hoīes vel
leue putatur vel nihil in monasterio grauissi
mum dicebat esse delictū. Cū alijs languē
tibus large preberet oīa et esus q̃ exhiberet
carnium: tamē ipa quando egrorass⁹ sibi nō
indulgebat et in eo inequalis videbatur: q̃
in alijs clementiam in se duritiam cōmuta
bat. Referam quod expertus sum. Mense
iulio seruentissimis estibus incidit in ardo
rem febris: et p̃ desperationē cū diuina mi
seratione respirasset et medici suaderent ob
refectōem corpis vino esse op⁹ tenui et par
uo ne aquā bibens in h̃ydropefūm verteret:
et ego clam beatum episcopum Epiphaniū
rogarem vt eam moneret: immo cōpelleret
vinum bibere: vt erat prudēs et solert⁹ inge
nij: statim sensit insidias et subridens meus
esse quod ille diceret itimauit. Quid plura?
Cū beatus pōtifer post multa hortamenta
erisset foras q̃renti mihi quid egisset rīdit.
Tantum p̃feci vt seni homini pene psuaserit
ne bibam vinū. In luctu mitis erat: et suoz
mortibus frangebat marie liberos. Mā vi
ri et filioz dormitione p̃clitata est. Et cū os
stomachūq̃ signaret: et nūis dolo: et crucis

De sancto

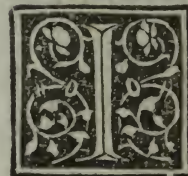
niteretur in p[ro]fessione lenire sup[er]abat affectum
et credulam mentem parentis viscera p[ro]ster
nabant atq[ue] vincens fragilitatem corporis
vineebatur. Scripturas sacras memoriter
tenebat: et cū amaret historiam: et illā vitā
diceret fundamentum magis sequebatur i
telligentiam spūalē: et hoc culmen edificatio
nem aīe p[ro]tegebat. ¶ Loquor et aliud qd̄ ior[um]
emulis videat incredulum. Idēbreā linguā
quā ego ab adolescentia multo labore et sudo
re ex parte didici: et infatigabili meditatio
ne desero: ne ipse ab ea deserat discere vo
luit et p[ro]secuta est: ita ut psalmos hebraice ca
neret: et sermonem absq[ue] vlla latine lingue p
rietate personaret. Qd̄ quidez vsq[ue] hodie
in sancta filia ei? Eustochio cernim[us]. Huc
usq[ue] p[ro]spere nauigauim[us] p[ro]spis venē: et eri
spantia maris equora lambens carina sulca
uit: nunc in scopulis iecurrit orōne. Quis. n.
oculis siccis possit Paulā narrat morientē?
Incidit in grauissimā valitudinem: imo qd̄
optabat inuenit: ut nos desereret et dñō ple
nius iungere. Quid diu differo: et dolorem
meus in alijs imorando facio langorem? Se
tiebat prudentissima seminar[um] adesse mor
tem: et frigescēti alia parte corporis atq[ue] mē
broz solum anime teporem in sancto et sacro
corpore palpitare: et nihilominus q̄si ad su
os pergeret: alienosq[ue] despiceret: illos versi
culos suurrabat. Dñe dilexi decorem do
mus tue: et locus habitationis glorie tue. Et q̄
dilecta tabernacula tua dñe: E legi abiectus
esse in domo dei mei. Quisq[ue] a me interroga
retur cur taceret: cur nollet m[on]dere clamāti
an doleret aliqd̄ greco simone r[ati]o: nihil se
hēre molestie: sed oīa quieta et tranquilla re
spicere. Post hoc obmutuit: et clausis oculis
quasi hūana despiceret vsq[ue] ad expirationē
aīe eosdem repeteret versiculos: ut vir au
direm quid diceret. Quem monachorum la
tentium in heremo cellula sua tenuit. Quaz
virginum cubienloz secreta tenuerunt? Sa
crilegium putabat qui non tali semine vlti
mum tendidit: officium: dōce subter eccle
siā et iuxta specū deo condiretur. Uenera
bilis filia eius virgo Eustochiuz quasi abla
etata super m[er]em suam abstrahi a parēte nō
poterat deosculari oculos: heret vultui: to
tum corpus amplexari: et se cum matre vel

le sepiliri: Testis est h[ic]: nec vnum quidem
mumum ab ea filie derelictum: sed magis
tribuens egenis: et qd̄ ita difficil[is] us est: fra
truz et sorozum imensam multitudinē: quam
et sustentare arduū: et subijcere impiū ē. Cla
le Paula: et cultoris tui vltimam senectū
tem orationibus iunxit.

¶ De nomine sancti Iuliani.

Iulianus q̄si iubilus et ana
qd̄ ē sursum ide iulianus q̄si
iubilus? qz cū iubilo sup[er]na
petijt v[er]o iuli? qd̄ ē sapiēs
et annus. Nam in dei serui
tio fuit senex longanimita
te: et sapiēs sui reputatōe
sancto Iuliano

Iulianus cenomanēsis ep[iscop]us
fuit. hic Simon ille lepro
sus d[icitur] fuisse: quē dñs a le
pra sanauit: et qui dñm ad
conuiuū inuitatit: q post
ascensionem dñi ab aplis
cenomanē ep[iscop]us ordinat[us]

est. Hic multis v[er]tutibus clarus tres mortu
os suscitauit. Iste d[icitur] esse ille Julian[us] qui ab
itineratibus p[ro] inueniendo bono hospitio
inuocatur: eo q in domo eius dominus su
erit hospitatus. S[ed] verius v[er]o esse alius iu
lianus: qui. s. vtrunq[ue] parentes ignorans oc
cidit. fuit et alius Iulianus de aluernia no
bilis genere: sed fide nobilior: qui desiderio
martyrij se vltro persecutoribus offerebat.
Tandem Crispinus p[re]sularis misit ministrū
et eum occidi mandauit. Qd̄ sentiens iulia
nus sponte foras profiliit: furētisq[ue] et querēt
intrepidus se opponens protinus ictū feriē
tis excepit. Quis caput leuātes ad sanctū
ferocolum iuliani socium detulerunt: et eidē
mortem silem minabantur nisi p[re]tius immo
laret. Quib[us] cū assentire nolet eū occiderūt:
et caput sancti Iuliani cū corpore sancti fer
reoli in vno tumulo posuerunt. Et post mul
tos annos Damertus. s. viēnensis ep[iscop]us in
uenit caput sancti iuliani inter māns sancti
ferreoli ita illesum et integrum ac si eodem
die fuisset sepulcrū. Inter cetera h[ic] sancti mi
racula solet referri. Qz cū quidā diaconus
oues ecclesie sancti iuliani rapet: et pastores
eidem ex parte sancti iuliani p[ro]hiberent: ille

Juliano

ridit. Julianus nō comedit arletes. Et ecce post modicū febre vehementissima purgetur: et inualeſcere febre q̄ a martyre incēdit conſitetur. fecitq; ſup ſe iactari aquas vt reſrigeraretur. S; ſtatim tantus ſumus et ſetor de corpore eius eijt: vt cuncti qui aderant fugerent et poſt ip̄e modicū expiraret. Cū quidam ruſticus: vt ait Grego. turonenſis in die dñica arare vellet p̄tinus p̄tracq; digiſtis manib; ſecuris cū qua vomere; mūda re volebat eius dextre adheſit. S; poſt duos annos in eccleſia ſancti iuliani ad eius p̄ces curatus eſt. ſuit iſup alius iulianus frater. b. Julij. Idē duo fratres ad Theodoſiū imperatorem xp̄ianiſſimi venerunt petentes vt tēpla idolorū vbiq; inuenirent deſtruerent. et xpi eccleſias edificarent. Ad impator libenter faciens p̄ſcripſit vt oēs eius debeant obedire: et eos in oſibus ſb pena capitis adiunare. Cum iſg b̄ri iulianus et iulius in loco q̄ d̄r gaudianū eccleſiā ſab̄icārēt: et cūcti tranſeuntes eos in ope ob impatoris ipe-riū adiunarent: p̄tigat vt quidā cū carro in de tranſitum facerent: q̄ dixerunt ad iunice Quā excuſationē p̄tendere poterimus vt li-beri tranſeamus: et i ope iſto nō occupemur dixeruntq;. Projiciamus vnum ex nobis i plauſtrū ſupinū: et cū p̄anis coopiamus: di-cemusq; q̄ hoies mortuū i vehiculo hēmus et ſic liberi tranſire poterimus: arripieteſq; hoies vnum ſup plauſtrum p̄icerūt: ei; di-xerunt ſile: et oculos claudē: et quſq; tranſie-rimus q̄i mortuus iace. Cūq; hoies tāq; mor-tuum coopuiſſent: et vſq; ad ſanctos dei iuli-anū et iuliū veniſſent dixerunt eis ſui dei. filioli parūper ſbſiſtite: et nos in hoc ope mo-dicū adiunate: qui rīderūt. Non poſſumus h̄ ſtare: q̄m hoiem mortuū in plauſtro hē-m⁹ quibus ſanctus iulianus dixit. Et quid ita mentimini fili;: et illi. Non mētimur domine ſed ſit ē vt loquimur. et ſanctus iulianus di-xit. Secūm veritatem dicti vſi ita vobis cō-tingat. Et illi boues pūgentes p̄tranſierūt. Cūq; p̄cul p̄tranſiſſent accedētes ad car-ū ceperūt collegā ſuum vocare ex noīe dicēs. Surge amō et ſtimula boues vt celerius trā-ſeamus. Cū autē nullatenus ſe moueret: eūz pulſare ceperunt dicentes. Ut qd deliras? Surge et ſtimula boues. S; cū nullatenus il-

le ſurgeret nec reſponderet: accedentes ad eū diſcooperuerunt: et mortuum inuenērūt: tātuſq; timor: ip̄os et ceteros inuaſit: vt nul-lus decetero ſancti dei mētiri auderet. ſu-it etiam alius iulianus: qui vtrūq; paren-tem neſciens occidit. Cū enim iulianus p̄di-cus iuuenis ac nobiliſquādā die venatōi i-ſiſteret: et quendā ceruūz repertum inſequere-tur: ſubito ceruus verſus eum diuino nu-tu ſe v̄tit: ei; dixit. Tu me inſequeris q̄ pa-tris et m̄is tue occiſor: eris. Qd ille audiēs vehementer extimuit: et ne ſibi forte contin-geret qd a ceruo audierat: reliq; omnibus clam diſceſſit: et ad regionem valde remotā peruenit: ibiq; cuidam principi adheſit: et tam ſtrēne vbiq; et in bello et i palatio ſe ha-buit: q̄ principem militie eum fecit: et quandā caſtelanam viduam in coniūgez ei tradidit: et caſtellū p̄ dote accepit. Interea parentes iuliani p̄ amiſſione filij nuntū dolētes vaga-būdi vbiq; p̄gebāt: et filiū ſuū ſollicite regre-bāt. Tādē ad caſtrū cui Julia. perat deuene-rūt. Tūc at iulianus a caſtro caſi receſſerat: quos cū v̄ro: iulianū vidīſſet et q̄nā eēnt iſg i-uiſſet. Et illi oīa q̄ ſibi ſuo acciderant enar-raſſet. Intellexit q̄ viri ſui parētes erāt vt pote q̄ ſa v̄ro ſuo forte frequēſ audierat. ip̄os iſg b̄igne ſuſcepit: et p̄ amorē viri ſui lectū ſuū eis dimiſit: et ip̄a ſibi alibi lectulūz collocauit ſed at m̄ae caſtellana ad eccleſiā pre-xit: et ecce iulian⁹ m̄ae v̄tēs in thalamū: q̄m v̄ro: ſuū excitaturus intrauit: et inueniēs du-os parit dormientes: v̄ro: cū adultero ſuo ſuſpicat: ſilēſ extracto gladio ambos parit i-teremit. Eriēs at domū vidit v̄ro: ei⁹ ab eccleſia reuerſētē: et admirās interrogauit q̄-nā eſſent illi q̄ in ſuo lecto dormirēt. Et illa ait. Parētes veſtri ſunt q̄ vos diuiniſſime q̄ fierūt: et eos in v̄ro thalamo collocaui. Qd ille audiēs pene exanimis effectus amarīſſi-me flere cepit ac diceſ. heu m̄is qd faciā q̄: dulciſſimos meos parētes occidi: Ecce imple-tū eſt v̄bū cerui: q̄ dū vitare volui miſerri-mus adimpleui. Hā vale ſoro: dulciſſima: q̄ decetero nō geſcā donec ſciā qd d̄s p̄tentiā meā acceptauerit. Cui illa. abſit dulciſſime frater: vt te deſerā et ſine me abeas. S; que ſui tecūz p̄iceps gaudi; ero particeps et do-loris. Tūc inſimul. recedētes iuxta quoddā

De sancto Juliano

magnū flumē ubi multi piclābant quoddā hospitale maximū statuerent: ut ibi pñiam facerēt: oēs q̄ vellent trāsire flumiū incessāter trāsueherēt: et hospitio vniuersos pauperes seiperēt. Post multū vō ep̄is media nocte dñi iulianus fessus quiesceret et gelu graue eēt: audiuit vocē se miserabiliter lamentantē: ac iulianum ut se traduceret voce lugubri inuocantē: qd̄ ille audiēs p̄citū surrexit: et iā gelu ipsū deficientē inueniēs in domū suam portauit et ignē accendēs ipsū calefacere studuit. S3 cū caleferi nō posset: et ne ibi dñceret timēs: ipsū i lectulū suū portauit et diligēt coopuit. Post paululū ille q̄sirmus et q̄si leprosus appuerat splēdidus scādit ad ethera et hospiti suo dixit: Juliane domū meā mīsit me ad te mādans: tibi q̄ tñā penitētia acceptauit: et abo post modicū i dño q̄scetis. Sicq̄ ille disparuit: et iulianus cū vīrore sua post modicū plenus bonis opib⁹ et clynis i dño requieuit. C fuit et aliū Julianus nō quidē scūs sed sceleratissimus. s. iulianus apostata: hic iulianus pri⁹ fuit monachus et magne religiōis simulator. Quēdā aut̄ mulier ut refert magister beletb in sūma de officio ecclīe: hñs tres ollas plenas aurī: aux illud in orificijs ollarū cinere ne appareret opuit: et p̄dictas ollas iuliano quez factissimū hoīem existimabat corā q̄busdam monachis seruādas tradidit. q̄ aut̄ aux ibi dē eēt nō alī idicauit. Iulianus igit̄ p̄dictas ollas accipiēs: et tā copiosū aux ibidē inueniēs totū illud aux suratus est: et ollas impleuit cinere. Post aliq̄d tps cū mulier depositū suū requireret ille ollas cū cinere sibi redidit. Cū vō aux requireret p̄vincere illū non potuit: q̄ de auro testes nō hñerat: qñ monachi corā q̄bus sibi tradiderat nil in eis nisi cinerē viderāt: sic aux obtinuit euz q̄ romā fugit. p̄ illud aux sequēti tpe romā obtinuit p̄sulatū: deinde iperū sublimat⁹ est. Qui cū istructus eēt a pueritia in arte magica et multū sibi placeret magistros ide plures secū hēbat. C Die aut̄ qdā sicut i historia triputa habet cū puer adhuc eēt: et recedēte m̄ḡo suo solus remāssisset: et aduīratio nesci demonū legere icēpisset: aū cū marīa mltitudo dmonū istar ethiopū nigroz aduenit. Tūc iulian⁹ h̄ vidēs et metūēs signū crucis

primus fecit: et oēs illa multitudo dmonū euānuit. qd̄ cū m̄ḡio reuertēti qd̄ sibi ac ciderit retulisset: dixit ei m̄ḡ suus: h̄ signū crucis marie demōdes odiūt et timēt. Sublimatus igit̄ in iperū huius rei memorās cū p̄ artes magicā opari vellet apostatavit: et signū crucis vbiq̄ destruxit: ac xp̄ianos inq̄atū potuit p̄secutus ē: putās q̄ alī demōdes sibi minime obedirēt. Descēdēs aut̄ iulianus i p̄dem sicut legi in vitis patrū: mīsit dmonē in occidēte: ut sibi inde deportaret rīsum. Cū aut̄ demō ad quēdā locū venisset p. r. diēs ibidē immobilis stetit: q̄ qdā monach⁹ ibidem die ac nocte orabat: et ei sine effectu regresso dixit iulianus. quare tātū tardasti: q̄ rīdit. Sustinui p̄ decē dies publicū monachū si forte ab oratiōe cessaret et trāsire possem. Quāq̄ nō cessaret phibit⁹ sū trāsire: et redi nihil agēs. Tūc idignat⁹ iulian⁹ dixit q̄ cū illuc veniret vīdictā de illo mōacho faceret. Cū ḡ de p̄s victoriā sibi demōdes p̄mitterēt sophista suus dixit cuidā xp̄iano. Quid putas nūc facit fabi filius. et ille. Sepulchz parat iuliano. Dū igit̄ ut i historia sci Basili legi: et subbertus carnōtēsis ep̄s testat: Desareā cappadocie deuenisset. scūs basilius eidē occurrit et quatuor panes ordeaceos p̄ munere ei mīsit. Et iulian⁹ idignatus eos recipe p̄tēpsit: et p̄ panibus senū sibi mīsit dicēs. Dabulū nobis irrōnabilium aīaliū obtulisti: recipe qd̄ mīstisti. rīdit basilius. Nos quidē qd̄ comedimus mīsimus: tu vō dedisti nobis vñ bestias tuas nutris. Oblīratus iulianus rīdit. Cū p̄s subegero hāc vrbē destruiam et arabo: ut sarrifar magis q̄ hōsar noīef. Sequēti aut̄ nocte vidit basilius i ecclīa scē marie i vīsi mltitudinē āgeloz et i medio eoz qdā femīnā i throno stātē et astātib⁹ dicentē. Elocare mibi cito mercuriū q̄ iulianū apostatā occidat: q̄ me et filiū meū supbe blasphemāt. Erat at̄ mercurius miles q̄ ab ip̄o iuliano p̄ fide xp̄i fuerat i fect⁹ et i eadē ecclīa erat sepult⁹: statiq̄ scūs mercuri⁹ cū armis suis q̄ ibi suabāt affuit et iussus ab ea i plū se p̄pauit. exp̄gescūs itaq̄ basil⁹ ad locū ubi scūs mercuri⁹ cū armis suis q̄secebat inuit et montumētū suū ap̄ēs: nec corp⁹ ibidē reppit: nec arma inēit. tūc custodē q̄s arma asportauerit inquisiuit. Ille vtrō

cū iuramento affirmabat eodez vespere ibi dom fuisse: vbi perpetuo seruabantur. Inde igi^r Basilius recedens: mane illuc rediens inuenit ibidem corpus eius: & arma: & lācēā sanguine cruentatā. Et ecce quidam de exercitu rediens dicit. Lū iulianus impator: i exercitu moraret: ecce quidā miles ignotus cū armis suis & lancea venies & calcariibus vrgēs equū: audaci mēte iulianū impatorē impetit: & lanceam fortiter vsbans ipsum valide per mediu^m perforauit: & subito abscedens nūsq^{ue} cōparuit. Ille vō iulianus dum adhuc spiraret sanguine suo manum suam i pleuit: sicut dicit in historia tripartita: & in aera piecit dicens. Elicisti galilee: vicisti: sicq^{ue} in his vocibus miserabilē expirauit. Ab oibis aut^{em} suis insepultus reliquitur: & a persis excoziatur: & de corio suo regi persarū subitatorium efficitur.

Decto de festiuitatibus q^{ue} occurrūt infra tēpus qd^{am} p^{ri}m continetur sub tempore reconciliationis: parti sub tēpore peregrinationis: qd^{am} tēpus repñtat ecclia a natiuitate xpī vsq^{ue} ad septuagesimam. Sequit^{ur} videre de festiuitatibus q^{ue} eneniunt infra tēps deuatiōis qd^{am} incepit ab Adā & durauit vsq^{ue} ad Moysen: qd^{am} tēps repñtat ecclia a septuagē^a vsq^{ue} ad pascha.

De septuagesima.

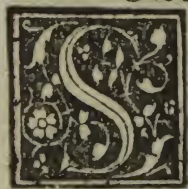
Septuagesima signat tēpus deuatiōis. seragesima tēps vi duationis: quinquagesima tēps remissionis: quadragesima tēps penitētie spiritualis. Inchoatur autem septuagesima a dominica in qua cantatur. Circumdederunt me tē. Et terminat^{ur} in sabbato post pascha. Instituta aut^{em} est septuagesima propter tres rōnes sic inuif^{er} in officio mag^{istri} Joānis beleth. s. pp redemptionem: qm̄ sci patres statuerunt vt pp venerationem diei ascensionis in qua natura nostra celos ascēdit: & sup choros angelorū sublimata est semp ipa qnta dies solēis & celebris hēretur: & in ea ieiuniū non obseruaret: q^{ui} in primitiua ecclia eque solēnis erat sic p^{ri}ma feria. Et tūc solēnis pcel

sio fiebat ad repñtandū profectionem disepulorū v^{el} iporū angelorū: id in vulgare p uerbiū versū ē vt diei dñice dicat^{ur} cognata dies iouis: q^{ui} antiquitus fuit eque solēis: sed festa scōz superauerunt: & celebrare tot festa erat onerosuz: id solēntas illa cessauit. In redēptionem g^o illoz diez sancti patres vnā septimanā qdragesime in abstinentia ad diderūt & septuagesimā vocauerunt. Alia est pp significationem: qm̄ p h^{oc} tēps significatur deuotio: exiliū: & tribulatio totius humani generis ab Adā vsq^{ue} ad finē mundi. Qd^{am} quidē exiliū sub reuolūtōe septē diez pagitur & sub reuolūtōe septē milliānoz scilicet p septuaginta. n. dies septuaginta cētenas annorū itelligimus. Ab initio autē mudi vsq^{ue} ad ascensionē sex millia annorū cōputamus. Et tūc vō quicqd^{am} tēps sequit^{ur} vsq^{ue} ad finem mudi sub septimo millenario cōprehēdim^{us} etius terminuz solus deus nouit. Mos igit^{ur} xp̄s in sexta etate mundi ab h^{oc} exilio i spe eterne retributiōis reddita innocētie stola: p baptismum eripuit. S; cōsummato tēpe n^{ost}ri exili vtraq^{ue} nos decorabit. Hinc ē q^{ui} i hoc tēpe deuatiōis & exilij cātica letitie deponimus: s; tñ in sabbato pasce vnū allā decātam^{us} tanq^{ue} in spe eterne p^{ri}e gratulātes: & stolā innocētie in feria mundi etate p xpm̄ recuperantes. Lū etiā tractus subijcit per quē significat labor quē adhuc ad ipletionē mādatorū dei h^{ab}ere debemus. In sabbato p^{ri}o pascha in q^{uo} vt dictū est: terminat^{ur} septuagesima duo allā cantamus: q^{ui} cōpleto huius mundi termino duplicem stolā glie p^{ri}e qua mur. Alia rō est pp repñtationez: qm̄ septuagesima repñtat septuaginta annos: qbus filij israh^{el} sub captiuitate babillon^{is} & ca fuerūt. Et quē admodum illi deposuerunt organa sua dicentes. Quō cantabimus canticū dñi tē. Sic & nos cātica laudis deponimus. postea vō data eis licētia redeūdi a 2° yro seragesimo anno cepunt letari. Et nos quoq^{ue} i sabbato pasce tanq^{ue} in seragesimo anno allā cantamus: coz representādo letitiā. S; tñ illi in apparatu reditus & in colligēdo sarcinulas multū laborauerunt. Et nos post allā tractum statim subiungimus: qui laborē significat. Sabbato autē q^{uo} septuagesima terminatur: duo allā cantamus coz plenā leti-

De Sexagesima

tiam pquā puenerunt in patriā figurantes. Hoc etiā tps captiuitas & exilij filiorū israel repñtat tps nre pegrinatōis: qz sicut ipsi in sexagesimo āno sunt liberati. sic nos in sexta mudi etate. Et sicut adhuc in colligendo sarcinulas laborauerunt: sic & nos ēt liberati in cōplēione mandatorū laboramus: s; cū ad pñā peruentū fuerit labor oīs cessabit: & glia perfecta erit & duplex alia in corpore & aia cantabimus. In hī tpe exilij ecclesia mltg tribulationibus pñsa: & fere in baratro desperationis posita ab alto trahens suspiria clamat in officio & dicit. Circūdederūt me gemitus moriū &c. Et ostendit ecclesia mltiplicē sui tribulationē quā hz: & pro miseria pēta: & p duplici pena inflata: & pro culpa quo ad aliquos cōmissa. Sed tñ ne despet. pponit ei euangelio & in epistola triplex salubre remedium: & triplex pñium. Rēmedium est ut si ab illis vult perfecte liberari in vinea aie sue laboret abscedendo vitia & pēta: postea i studio pñg vite currat per pēitentie opera: deinde viriliter in agone pugnet oīa diaboli tentamenta. Et si hoc fecerit triplex pñium hēbit: qz laboranti dabitur denarius: currenti brachium: pugnantī corona. Quia ēt septuagesima significat tps nre captiuitas pponit nobis remedium p quod a captiuitate possumus liberari. s. per cursum fugiēdo per pugnam pēliando: per denarium redimendo.

De sexagesima.

Sexagesima inchoat in dñi ca: in qua cantat. Exurge quare obdormis dñe & terminat in quarta feria post pasca. Instituta est aut pp redemptionem: & pp representationē. Propter redemptionem. qñ Melchisedes papa & brūs Siluester statuerunt: ut bis in oī sabbato comedere ne pp abstinentiam quā hoīes sustinuerant in sexta feria: in qua oī tpe ieiunandū est natura debilitaret. In redēptōe s; sabbatorum illius tps vnā septimanā quadragēme addiderunt: & sexagesimā vocauerunt. Alia rō est pp significationem: qñ sexagesima significat tps viduitas ecclesie & merorez illius pro absentia spōsi: qñ fructus sexage-

simus debetur viduis. In consolatione aut pro absentia sponsi qui ad celos raptus est dantur ecclesie due alie. s. sex opoz misericordie exercitatio: & decalogi iplētio: Eli sexagesima sonat sexdeci: ut per sex intelligant sex opera misericordie per decē decalogus intelligat. Tertia rō est propter redemptionem. Nam sexagesima nō solum significat tps viduitas: sed et mysterium nostre redēptōis representat. Namper decē intelligitur hō qui est decima dragma: eo q factus sit ut ruinam mōt ordinum repararet. Vel intelligitur per decē: eo q pñat ex quatuor humoribus qñ ad corpus: & habet tres potētiās in aia. s. memoriā: intelligentiā: & voluntatem: que sacre sunt ut fūiant beatissime trinitati: ut in ipsam fideliter credamus: ipsā seruentē diligamus & semp memoriā teneamus. Per sex intelliguntur sex miseria per que homo decimus est redemptus: que sūt: incarnatio: natiuitas: passio: descēso ad inferos: resurrectio: & in celum ascensio. Et p tenditur sexagesima vsqz ad quartaz seriaz post pasca in qua cantat: Venite benedicti patris mei. qz illi qui in operibus misericordie se exercent audient istud. Venite bñdicti. ut ipse xpūs testat. vbi tñc sponse ianua aperiet: & amplexu sponsi fruet. In epistola Pauli admonet ut instar pauli tribulationē de absentia spōsi patientē toleret. in euāgelio ut seminationi bonoz opum semp insistat & que quasi desperans clamauerat: Circūdederunt me &c. Nunc quocqz ad se rediens petit in officio in tribulationibus adiuari: & ab ipsis eripi dicēs. Exurge dñe &c. Et ponit ibi triplex exurge. Quidā. n. sunt in ecclesia qui aduersis pñuntur s; non deiciuntur. Quidā qui pñunt & deiciuntur. Quidā qui nec pñuntur nec deiciuntur: tñ qui aduersa nō tolerant periculū est ne pñera ipsos frāgāt. Clamat ergo ecclesia ut exurgat quantum ad primos ipsos confortādo. cū dormire videantur ipsos non eripiēdo. Clamat ut exurgat quantum ad secundos ipsos conuertendo a quibus videtur faciem auertisse ipsos quodammodo repellēdo. Clamat ut exurgat quantū ad tertios: ut prosperis adiuuando & liberando.

De quinquagesima.

De quinquagesima

Quinquagesima durat a dominica in qua cantatur. Esto mihi in deum protectorem. Et terminatur in ipso die pasce. Instituta est autem per supplementationem: et per significationem: et propter repetitionem. Propter supplementationem. quoniam cum de beamus quadraginta diebus ieiunare ad similitudinem christi: et non sunt tibi nisi triginta sex dies ieiunabiles: quoniam in dominicis non ieiunatur generaliter: tamen propter letitiam et reuerentiam resurrectionis: tamen exemplo christi: qui ipsa die resurrectionis bis comedit. scilicet quoniam intrauit ad discipulos ianuam clausam: et illi obtulerunt ei petem piscis assi et fauam mellis: et iterum cum discipulis euntibus in emam secundum quosdam: id est per supplementationem dominicarum additi sunt quatuor dies. Et iterum clerici videntes quod sicut precebat populum ordine: ita precebere deberet scitatem. Per duos iterum dies ante illos quatuor abstinere et ieiunare incipiunt. et sic una septimana addita est: que et quinquagesima nominatur. Et hoc papa Thelephobus ordinavit: ut ait Ambrosius. Alia ratio est propter significationes. quoniam quinquagesima significat tempus remissionis. id est penitentie in qua omnia remittuntur. Quinquagesimus. n. annus erat iabiles qui erat annus remissionis: quoniam tunc debita remittebantur: serui liberabatur: et omnes ad suas possessiones reuertebantur. Propter quod si significabatur quod per penitentiam dimittitur debita peccatorum. liberantur omnes a seruitute demonum et reuertuntur ad possessiones celestium mansionum. Tertia ratio propter repetitionem: nam quinquagesima non solum tempus remissionis significat. sed et statum beatitudinis representat. Nam in quinquagesimo anno fuisse efficiebantur liberi. In quinquagesimo die a die agni imolati lex data est. In quinquagesimo die a pascha datus est spiritus sanctus. Et idem huius numerus beatitudinem repetat: ubi erit adeptio libertatis: cognitio veritatis: et perfectio charitatis. Tria autem sunt necessaria que preponuntur nobis in epistola et in euangelio ad hoc quod opera penitentie sint perfecta. scilicet charitas que preponitur in epistola: memoria domini: ce passio nis: et fides que intelligitur per illuminationem cecorum: et hec ponunt in euangelio. Nam

fides ipsa opera facit acceptabilia. quoniam sine fide ipse est placere deo. Memoria domine passiois facilia. Ambrosius gregori. Si passio christi ad memoriam reducitur nihil est quod non equo animo toleretur: charitas facit esse continua. quoniam sicut dicit Gregorius. Amor dei non potest esse ocio sus. operatur. n. magna si est. Si autem operari negligit amor: non est. Et sicut in principio ecclesia quasi desperans clamauerat. Circumdederunt me et. et postmodum ad se rediens adiuvare petebat: ita hec tria accepta fiducia et spe venientia propter penitentiam orat et dicit: Esto mihi in deum. ubi quatuor petit. scilicet protectorem: firmamentum: refugium: et ducatum. Omnes. n. filii sui aut sunt in gratia aut sunt in culpa: aut in aduersis: aut in prosperis. Illis qui sunt in gratia petit firmamentum: ut. scilicet in ipsa gratia confirmentur. Illis qui sunt in culpa petit ut deus sit eorum refugium. Illis qui sunt in aduersis petit protectionem: ut in ipsis tribulationibus prestantur. Illis qui sunt in prosperis petit ducatum ut. scilicet in ipsis a deo innocenter ducantur. Terminatur autem quinquagesima: ut deus est in die pasce. quoniam potentia ad nouitatem vite facit resurgere. In heptate psalmus penitentia et remissionis plurimum frequenter.

De quadragesima.

Quadragesima incipit dominica qua cantatur. Inuoca me: Ubi ecclesia que tot tribulationibus preffa clamauerat. Circumdederunt me et. postmodum respirauerat inuocando adiutorium dicens

Exurge domine et esto mihi in deum protectorem: nunc ostendit exaudita dicens. Inuoca me et. Notandum autem quod quadragesima continet. 42. dies propter dominicis diebus ex quibus decem sex dies dominicales subtrahunt remanent. 36. dies in abstinentia: qui sunt decem totius anni. Annus. n. huius trecentos sexaginta quinqz dies triginta sex sunt decima: Sed quatuor dies prece dentes addunt ut sacer numerus quadraginta diez impleat. que saluator suo ieiunio consecrauit. Quare autem in huius numero quadragesimo ieiunium obseruamus triplex ratio assignari potest. Prima est Augustinus. quoniam in diebus 40. generatores christi posuit. Ad huius generatores christi suo quadragesimo numero ad nos descendit: ut nos

De quatuor Temporibus

ad eū infō q̄dragenario ascēdamus. Aliā af-
signat idēz dicens Ad hoc vt habeamus q̄
dragenariū q̄dragenario addēdus est de-
narius: q̄ ad h̄ vt veniamus ad brāz regez
oꝝ nos toto p̄ntis vite tpe laborare. Uā t̄ do-
minus q̄draginta diebus cū discipulis mā-
scit. t̄ p̄ decia die sp̄i scuz paraclytuz misit
Tertiā assignat magister p̄positiū i sūma d̄
officio dicēs. Quidus in q̄tuor: partes t̄ an-
nus in q̄tuor tpa: diuidit. t̄ h̄ ex q̄tuor ele-
mētis: t̄ q̄tuor p̄plexionibus p̄stitutus. t̄ no-
uā legem q̄ in q̄tuor euangelistis p̄sistit t̄ ve-
terē que in decē mandaḡ transgressi sumus.
Oportet igr̄ vt denarius p̄q̄ternariū multi-
plicet vt sic q̄draginta faciamus. i. mādata
veteris t̄ noue legis toto tpe vite huius im-
pleamus. Consistit q̄dem corpus n̄m. sicut
diximus ex q̄tuor elemētis: que t̄ q̄s q̄tuor se-
des in nobis habent. Uā ignis i oculis: aer
in lingua t̄ auribus: aq̄ in genitalibus: terra
in manibus t̄ alijs membris dñaf. In oculis
igr̄ curiositas: in lingua t̄ auribus scurilitas
in gēitalibus voluptas: in māibus t̄ alijs
membris ē crudelitas. Hec quatuor: p̄stet
publicanus q̄. n. a lōge stat p̄stet luxuria:
q̄ est fetida: quasi dicat non audeo ap̄opin-
quare dñe ne in naribus tuis feteā q̄ nō au-
det oclos ad celū leuare: p̄stet curiositates:
q̄ manu pcutit pectus: p̄stet crudelitates:
q̄ dicit p̄pitius esto mihi peccatori scurrili-
tatē. Uā scurr̄ cōstiterūt vocari peccato-
res: vel potius leccatores. Hec p̄positus.
Greḡ. quoz in omelia tres ponit rōnes di-
cēs. Cur in abstinentia quadragēarius nu-
merus custodit: nisi q̄ virtus decalogi p̄ li-
bros quatuor sci euangelij implet: in l̄. n. mor-
tali corpore ex quatuor elementis subsisti-
mus: t̄ p̄ voluptates eiusdē corpis p̄ceptis
dñicis p̄iamur. Quia ḡ p̄ carnis desideria
decalogi mandata p̄tempsumus: dignū ē vt
eandē carnem quater decies affligamus. Al-
p̄stri quoq̄ die vsq̄ ad pasca sex hebdoma-
de. i. quadraginta duo dies veniūt: ex q̄bus
p̄ sex dies dñici de abstinentia abstrahunt
trigint̄ a sex de abstinentia remanent. dū vō
per trecentos sexagintaquoz dies annus du-
cit: quasi āni n̄i decimas deo dāmus. Hec
Greḡ. Quare aut̄ non obseruamus n̄m ie-
iunium eodēz tpe quo x̄ps ieiunauit: qui sta-
tim post baptis̄m istud inchoauit: s̄ cū pa-

sa potius istud p̄tinuamus: quadruplex rō
assignat in summa de officio maḡi iohannis
beleth. C̄ Prima est vt si volumus cū x̄po
resurgere cū pro nobis x̄ps est passus t̄ nos
cū eo pati d̄bemus. C̄ Secda cā est: vt per l̄
filios israel imitemur: qui sicut primo eo tpe
erierunt de egipto post eo tpe d̄ babilonia.
Qd̄ inde p̄bat: qm̄ taz isti q̄ illi qm̄ egressi
sunt celebrauerunt pascha: sic t̄ nos imitan-
tes eos hoc tpe ieiunamus: vt de egipto t̄
babilonia. i. hoc mūdo: in terram eterne be-
reditatis ingredi mereamur. C̄ Tertia cā ē
qm̄ seruo: libidinis tēpore veris magis so-
let nos accendere. Ut ḡ refrenemus corpis
estū in hoc tpe maxie ieiunamus. C̄ Quarta
est q̄ statiz post ieiunium debemus corpus
dñi accipere. Sicut ḡ filij israel priusq̄ co-
mederent agnū se affligebant: t̄ comedebāt
agrestas lactucas t̄ amaras: ita nos debe-
mus p̄ p̄niam p̄us affligi: vt digni valeam̄
comedere agnū vite.

C̄ De quatuor temporibus.

Ieiunia quatuor temporū
a Calixto Papa instituta
sunt. sunt autem hec ie-
iunia quat̄ in āno: s̄m qua-
tuor tēpora ip̄s anni. Et
huius multiplex est ratio.
C̄ Prima qm̄ ver est ca-
lidū t̄ humidū: estas est calida t̄ sicca: au-
tūnus frigidus t̄ siccus: hiems frigida t̄ hu-
mida. Ieiunamus igr̄ in vere: vt noxiū hu-
morem. i. luxuriā in nobis temperemus. In
estate vt noxiū calozē. i. auaritiā in nobis
castigemus. In autūno: vt castigemus ari-
ditatē sup̄bie. In hyeme vt castigemus fri-
gus infidelitatis t̄ malitie. C̄ Secunda rō
est quare. s̄. quater in anno ieiunamus: qm̄
prima huiusmodi ieiunia sunt in martie.
s̄. in prima septimana quadagesime: vt in
nobis marcescant vitia. non. n. oīno p̄nt̄ exti-
gui. vel potius vt in nobis ventū germia ori-
antur. In estate sunt secūda t̄ in septimana
p̄tecostes: q̄ tunc v̄it sp̄s sanctus: t̄ nos
debemus esse feruentes in sp̄s scō. In septē-
bri sunt añ festū sancti Michaelis. i. tertia ie-
iunia: qm̄ fructus tunc colligunt: t̄ nos de-
bemus deo reddere fructus bonorum ope-
rū. In decēbri sunt quarta: qm̄ tñc moriunt
herbe: t̄ nos debemus mortificari mundo.

De sancto Ignatio

Tertia rō est vt iudeos imitētur. Iudei quidem q̄ter in anno ieiunabant: ante pasca ante pētecostem: ante scenophēgiā. i. ante i fitionem tabernaculi in septembri: et ante en cēnia. i. dedicatiōem in decembri. **Q**uar ta rō est: qm̄ hō constat ex quattuor elementis quantum ad corpus: et tribus potentis. i. rō nali: concupiscibili: et irascibili quantum ad aiām. Ut ḡ hec moderentur in nobis: q̄ter i anno per tres dies ieiunamus: vt quaternarius referatur ad corpus ternarius vero ad aiām. Et he rōnes sunt magistri Joannis be leth. **Q**uinta rō est: qm̄ vt dicit Joannes damascen⁹ in vere augmentatur sanguis: in estate collera: in autūno melancolia: in hi eme phlegma. Ieiunamus igit in vere: vt i nobis debilitetur sanguis concupiscentie: et in c̄p̄teletitie. Sanguineus. n. est libidinofus et letus. in estate vt debilitetur collera iracū die et fallacie. Colericus. n. est naturalit̄ ira cundus et versutus. in autūno vt debilitet̄ melancolia cupiditatis et tristitie. Melāco licus. n. ē cupidus et tristis. i. hyeme: vt de bilitetur phlegma hebetudinis et pigritie. Nam phlegmaticus naturaliter est hebes et piger. **S**exta rō ē qm̄ ver cōparat̄ aeri estas igni autūno terre: hyems aque. Ieiuna m⁹ igit vere vt i nobis edomet̄ aer elatiōis et superbie. in estate vt edometur ignis cupi ditatis et auaritie. in autūno: vt edomet̄ terra spiritalis frigiditatis et tenebre: ose ignorātie in hyeme vt edometur in nobis aqua lenita tis et incōstantie. **S**eptima rō est qm̄ ver refertur ad pueritiā: estas ad adoleſcētiā: autūnus ad maturitatē: hūe virilez etatem hyems ad senectutem. Ieiunamus igitur i vere vt simus pueri per innocentia: in esta te vt efficiamur iuuenes per constantiam: i autūno vt efficiamur maturi per modestiā: in hyeme vt efficiamur senes per prudenti am et honestam vitam: vel potius vt satiffa ciamus quicqd per illas quattuor etates deſi offendimus. **O**ctaua rō ē magistri Eluli elini altisiodorensis. Ideo. n. in quattuor ani temporibus ieiunamus: vt emendemus q̄ i illis quattuor anni temporibus deliquim⁹. Et sunt per tres dies vt satisficiamus in die qd̄ deliquimus in mense. Et sunt in fe ria quarta: q̄ tunc dñs a iuda traditus fuit:

in sexta feria q̄ crucifixus fuit. Sabbato q̄ in sepulchro iacuit: et quia tristes erant apo stoli de nece sui dñi.

De sancto Ignatio.

Ignatius dicitur q̄si ignez patris. i. ignē patres dñi amoris. Ignati⁹ fuit disci pulus beati iohannis: et epi scopus antiochenus. **I**dic epistolam ad beatam vir ginez direxisse dicis in hec verba. **C**hristit̄ere Marie suus ignatius. **D**e neophitis. tui iohannisq̄ discipulū p̄diciari cōsolari debueras. **D**e iesu. n. tuo p̄cepi mi ra dicta et stupefactus sum ex auditu. **A**t te at que semper fuisti ei familiariter cōiuncta: et se cretoz eius conscia desidero ex aīo fieri cer rior ex auditu. **V**aleas et neophiti qui mecum sunt ex te: et per te: et in te confortentur. **B**ea ta at vgo dei genitrix Maria in hec verba sibi r̄ndit: Ignatio dilecto cōdiscipulo humi lis ancilla **L**hr̄isti iesu. **D**e iesu que a iōāne audisti vera sunt: illa credas: et illis adhere as: et xp̄ianitatis vorū firmiter teneas: et mo res et vitam voto p̄formes. **V**enias at vna cū Joanne ad te: et qui tecū sunt visere. **S**ta et virilr̄ age in fide: nec te pmoueat p̄secutio nis austeritas: sed valeat et exaltet sp̄s in deo salutari tuo. **T**ante aut̄ auctoritatis beatus Ignatius extitit: q̄ etiaz Dionisius Pauli apostoli discipulus: qui fuit in philolophia tam summus: et in diuina scientia tam perfe ctus: verbū beati Ignat. i. ad cōfirmationez dictoz suoz tāq̄ pro auctoritate adduxerit. **L**ū. n. vt ip̄e in li. de diuinis nominibus at testat̄: qd̄a nomē amoris i diuinis rep̄bēderūt dicētes i diuinis aliū eē nomē amoris q̄ dile ctiois volēs cōſidere hoc noīe amoris p̄ oīa in diuinis esse vtendū ait. **S**cribit autem di uinus Ignatius. **A**mor meus crucifixus ē. **R**egitur in historia tripartita: q̄ Ignatius audiuit angelos cantantes antiphonas sup montē quēdā: et exinde instituit antiphonas cantari in ecclesiā: et psalmos sui antiphonas intonari. **L**ūḡ beatus Ignatius diu pro pa ce ecclesie dñm exorasset non sum̄ s̄ infirmo rum periculum metuens: Traiano impera tori: qui cepit anno dñi cētesimo de victoria redeuntē: et ch̄ristianos oībus mortem minā

De sancto Ignatio.

non occurrit: et libere se christianum esse asseruit. Quae traianus ferro vinctum decem militibus tradidit: et romam adduci precepit: minas eidez quod traderetur ibidem bestiis deuorandus. Cum ergo romam duceretur: ad omnes ecclesias epistolas destinabat: et eos in fide christi confortabat. Inter quas unam scripsit ad romanam ecclesiam sicut legitur in historiis ecclesiasticis: rogans ne suum martyrium impendant: ubi sic dicit. A syria usque romam cum bestiis terramarique depugno: die ac nocte puerus et colligatus decem leopardis militibus duco: ad cuiusmodi diem: qui ex beneficiis nostris seniores sunt: sed ego eorum nequitias magis erudior. O salutare bestie: que preparentur mihi: qui venient: qui emittentur: qui eis licebit carniibus meis frui? Inuitabo eas ad deuorationem meam: et deprecabor ne forte ut in nonnullis fecerunt: timeant contingere corpus meum: quoniam si cunctabuntur: ego vi faciam: ego me igeram. Date quod venias: ego noui quid mihi expediat: ignes: crucis: bestie: dispersiones ossium: disceptationes cum membris: et totius corporis: et omnia pene in me martyrii supplicia diabolice arte quesita consentunt: dummodo iesum christum merear adipisci. Cum ergo romam venisset: et ante traianum ductus fuisset: dixit ei traianus. Ignati cur antiochia rebellare facis: et gentem meam ad christianitatem conuertis: cui ignatus. Utinam et te posses pertere: ut semper obtineres principatus: cui traianus. Sacrifica diis meis: et sacerdotum omnium princeps eris: cui ignatus. Nec diis tuis sacrificabo nec tuam affecto dignitatem. De me quicquid vis facere poteris. sed nullatenus me immutabis. Traianus dixit. Plumbatis scapulas eius: et ungulis latera eius laniate: et duris lapidibus eius vulnera perficite. Cumque omnia ista fecissent: et ipse immobilis premeret: dixit traianus. Carbones viuos afferte: et ipsum nudis plantis desuper ambulare facite. cui ignatus. Nec ignis ardens: nec aqua bulliens poterit in me christi iesu charitatem extinguere. Cui traianus. Maleficia sunt que tanta patiens non presentis. cui ignatus. Mos christiani malefici non sumus: sed in lege nostra maleficos viuere prohibemus: sed vos malefici estis: qui idola adoratis. traianus dixit. Dorsum eius ungulis laniate: et plagas sale perfundite. cui ignati

us. Non sunt condigne passionibus huius temporis ad futura gloria. Traianus dixit. Jam nunc eum tollite: vinculis alligate: in cippo imo carceris custodite: et post triduum deuorandum bestiis date. Tertia igitur die imperator et senatus omnes populos conuenerunt ut viderent episcopum antiochenum: qui erat cum bestiis pugnaturus. Dixitque traianus. Quoniam ignatus superbus et contumax est ipsum alligate: et duo leones ad ipsum lacate ut nullas reliquias ex eo relinquant. Tunc sanctus Ignatus dixit ad populum qui astabat. Viri romani qui hoc certamen aspiciatis non sine mercede laboraui: quia non pro prauitate: sed pro pietate bec patior. Deinde cepit dicere sicut legitur in historia ecclesiastica: frumentum christi super bestiarum dentibus molatur ut panis mundus efficiatur. Hoc audiens imperator dixit. Grandis est tolerantia christianorum. Quis grecorum toleraret tanta pro deo suo? Respondit ignatus. Non hec mea virtus: sed christi adiutorio toleraui. Tunc sanctus Ignatus cepit leones prouocare: ut ad se deuorandum occurrerent. Accurrentes igitur duo seui leones ipsum in modum piscisauerunt: carnem tamen eius nullatenus tetigerunt. Traianus autem hoc videns cum nimia admiratione discessit precipiens ut non prohiberetur si quis vellet tollere corpus eius. Quapropter christiani corpus eius tulerunt: et ipsum honorifice sepelierunt. Cum autem traianus quosdam litteras recepisset: in quibus Plinius secundus christianos quos imperator occidi iusserat plurimum commendabat: doluit de his que ignatio intulerat: et precepit ut nullus christianus inquireretur: si quis tamen incideret puniretur. Legitur autem quod beatus Ignatus iuxta tortorum torum genera nunquam ab inuocatione nominis iesu christi cessabat. Cumque tortores requirerent cur hoc nomen totiens replicaret: ait. Hoc nomen cordi meo inscriptum habeo: et ideo ab eius inuocatione cessare non valeo. Post mortem igitur ei illi qui audierant volentes curiosius experiri cor eius ab eius corpore auellunt et illud scidentes per medium totum cor inscriptum: nomine iesu aureis literis inuenerunt: unde et plurimi crediderunt. De hoc secundo dicit bernardus super psalmum. Qui habitat. Magnus ille ignatus auditor: discipuli que diligebat iesus: martyre

De Purificatione.

et ipse cuius preciosis religis est nostra dedica-
ta paupertas: Maritam quidem in pluribus quod
ad eam scripsit epistolis christiana pulsat. Egregi-
us plane titulus dignitatis et commendatio
honoris immensi.

C De purificatione beate Marie virginis.

Purificatio beate Marie virginis quadagesimo die post natiuitatem domini facta est. Consuevit autem illud festum tribus nominibus appellari. purificatio: hipopantia: candelaria. Purificatio autem dicitur ex eo quod quadagesimo die anatiuitate domini beata uirgo Maria ad templum venit ut secundum legis consuetudinem mundaretur: cum tamē sub illa lege non teneretur. Preceperat autem lex Leuitici. id est. quod mulier que suscepto semine filium peperisset: immunda esset septem diebus: imunda scilicet a consortio hominum: et ab ingressu templi. Sed compleret septem diebus: munda quidem efficiebatur quo ad consortium hominum: sed adhuc usque ad. 33. diem quo ad ingressum templi imunda erat. Tandem completis quadraginta diebus quadagesimo die templum intrabat: et puerum cum muneribus offerebat. Si uero semina peperisset duplicabantur dies: et quo ad consortium hominum: et quo ad ingressum templi. Quare autem dominus precepit ut quadagesimo die puer in templum offerretur triplex potest esse ratio. Una ut per hoc intelligatur: quod sicut puer quadagesimo die in materiale templum inducitur sic et quadagesima die a conceptione ut seprensus anima in corpus tanquam in suum templum infunditur: sicut dicitur in scolastica historia: et philosophi dicant quod. 46. diebus corpus perficitur. Secunda ut sic anima. 40. die corpori infusa ab ipso corpore maculatur: sic et quadagesima die templum ingreditur per hostias ab ipsa macula amplius expiet. Tertia ut per hoc detur intelligi quod in templum celeste merentur ingredi. cum decem precepta cum fide quattuor euangelistarum uoluerint obseruare. In pariente uero seminam duplicatur dies quo ad templi ingressionem: sicut et duplicantur quo ad corporis formationem. Nam sicut in 40. diebus corpus masculini organizatur et perficitur in quadagesimo die anima infunditur: sic corpus semine in octoginta perficitur octo-

gesima die anima ut septem inspirat. Quare autem duplici corpus semine tardius perficitur in utero quam corpus viri et ei anima infunditur: omnis ratio naturalibus triplex potest assignari ratio. Prima quoniam Christus assumpturus erat carnem in seruum uirilem: id est ut seruus ipsum honoraret et amplioris sibi gratiam faceret uoluit ut puer citius formaretur: et minus citius mundaretur. Secunda ut quoniam mulier plus peccauit quam uir: et sicut etiam eius ab erumis uiri duplicate sunt exteriora in mundo: sic et duplicari debuerunt interiora in utero. Tertia ut per hoc detur intelligi quod mulier quodammodo plus fatigauit deum quam uir ex eo quod amplius deliquit: deus quodammodo in nostris paruus opibus fatigatur. Unde ipse dicit Esaias. 43. Seruire me fecistis in iniquitatibus uestris: Et idem Esaias. 60. Laboraui sustinens. Beata igitur uirgo huic legi purificationis non tenebatur: quoniam non peperit suscepto semine: sed mystico spiramine. Unde moyses addidit suscepto semine. Cum tamen necesse non erat quantum ad alias mulieres que oēs suscepto semine pariunt. Sed id addidit: ut dicit Bernardus: quoniam timuit in matrem domini blasphemiam irrogare. Uoluit tamen se in hoc se subdere legi propter quattuor rationes. Prima ratio est ut exemplum humilitatis daret: unde dicit Bernardus. Uere beata uirgo non habes causam nec tibi opus est purificationis. Sed nunquid filio tuo opus erat circumcisione: esto inter mulieres tanquam una illarum. Nam et filius tuus sic est in medio puerorum. Nec autem humilitas non solum fuit ex parte matris: sed etiam ex parte filii qui sibi uoluit se in hoc subdere legi. Nam in natiuitate se habuit ut pauper homo: in circumcisione ut pauper et peccator homo. Sed hodie ut pauper et peccator et seruus homo. Ut pauper in eo quod oblationem pauperis elegit: ut peccator in eo quod ipse cum matre uoluit expiari: ut seruus quantum. Sed ad similitudinem in eo quod uoluit redimi: et etiam uoluit postmodum baptizari: non propter culpam purgandam: sed propter eius humilitatem maximam ostendendam. Nam omnia remedia contra originale peccatum instituta Christus in se assumere uoluit. non quod aliquatenus indigeret: sed ut humilitatem suam maximam nobis ostenderet: et ut illa remedia pro tempore suo bona fuisse monstraret.

C Quinque enim remedia contra ipsum originale peccatum per processum temporis instituta sunt: quorum

De purificatione

tria sicut quod dicitur. Hugo de sancto victore in lege veteri instituta sunt. scilicet oblationes: decimationes: sacrificiorum imolationes per que maxime opus nostre redemptionis exprimebatur. Nam modus redimendi exprimebatur per oblationem: ipsum precium per sacrificium in quo erat sanguinis effusio: per redemptionem per decimationem: quia hoc significat per decimam dragmam. C. Primum ergo remedium fuit oblatio ut Layn obtulit deo munera de frugibus: et Abel de gregibus. C. Secundum fuit decimatio. unde et Abraham Melchisedech sacerdoti decimas obtulit. Nam secundum augustinum. decimabatur quod curabat. C. Tertium fuit sacrificiorum oblatio. Ipsi. n. sacrificia sunt quod dicit Gregorius. erant originale peccatum. Quia tamen eruebatur: ut ad minus alter pariterum fidelis esset: et aliqui utriusque infideles esse poterunt: id aduenit. 4^m remedium. scilicet circumcisio que succipiens fideles essent: siue infideles valebat. scilicet quia illud remedium non poterat convenire nisi solis maribus: nec ianuam paradisi poterat aperire: id successit ei baptismus qui est communis omnibus et ianuam celi aperuit. Primum igitur remedium Christus assumpsisse videtur quia dominus in templo a parentibus est oblatum. Secundum remedium quodammodo assumpsit quia quadraginta diebus et noctibus ieiunavit. quia. n. non habebat ut solveret decimas rex saltem deo obtulit decimas diei. Tertium assumpsit quando in se eius par turtur: aut duos pullos columbarum pro eo obtulit ut inde sacrificium fieret. Vel quia in cruce se in sacrificium obtulit. Quarto quia se circumcidi permisit. Quinto quia a Joanne baptisma suscepit. C. Secunda ratio est ut legem impleverit non. n. venerat dominus legem solvere: sed adimplere. Nam si in hoc legem solvisset potuissent se inde excusare et dicere. Quoniam doctrinam tuam non recepimus ex eo quod dissimilis es patribus: nec legis traditiones observas. Triplici autem legi se hodie Christus et virgo subiecit. Primo legi purificationis in significatione in virtutis ut postquam omnia bene fecerimus dicamus quod servi inutiles sumus. Secundo legi redemptionis ad exemplum humilitatis. Tercio legi oblationis ad exemplum paupertatis. Tertia ratio est ut legem purificationis terminaret. sicut. n. adveniente luce cessant tenebre et adveniente

sole recedit umbra sic et adveniente purificatione cessavit purificatio typica. Ibi. n. advenit vera purificatio nostra. id est Christus qui active dei purificatio ex eo quod nos per fidem purificat: sicut quod dicitur in actibus. fide purificas corda eorum. Hinc enim est quod nec decetero patres tenentur ad solutionem: nec infantes ad purificationem vel templi ingressionem: nec filii ad illam redemptionem. Quarta ratio est ut nos purificandos instrueret. Quia autem modis sit purificatio ab infamia licet tres libereantur: secundum quos et nos purgari debemus scilicet iuramento quod significat peccati abrenunciationem. Aqua que significat baptismalem ablutionem. Igne qui designat spiritualis gratie infusionem. Testibus qui designant bonorum operum multitudinem. Bello quod significat tentationem. Veniens autem beata virgo ad templum filium suum obtulit: et eum quinque scydis redemit. Notandum. n. quod quedam primogenita redimebantur sicut primogenita duodecim tribuum que redimebantur quinque scydis: quedam que redimebantur sicut primogenita leuitarum que nunquam redimebantur. Sed cum iam ad adultam etatem perveniebant semper in templo domino serviebant. et sic primogenita mundorum aialium que iterum non redimebantur: sed domino offerebantur. Quedam commutabantur: ut primogenita asini quod commutabatur in onem. Quedam occidebantur ut primogenita canis. Cum igitur fuerit Christus de tribu iuda que fuit una de duodecim tribubus: pater quod debuit redimi. Obtulerunt pro eo domino par turtur aut duos pullos columbarum. Hec enim erat oblatio pauperum sed agnus oblatio divitum. Non autem dixit pullos turturum sed pullos columbarum quia semper inveniuntur: nec dicitur par columbarum sicut par turturum: quia columba est avis libidinis et ideo in sacrificio suo deus noluit offerre. Sed non ne virgo maria paulo ante a magis multa pondera auri receperat. Unde ergo quod bene potuerit agnum unum emere. Sed dicendum quod sine dubio secundum Bernardum magi magna pondera auri obtulerunt quia non est verisimile quod tales reges tali puero vilia munera obtulissent. Sed tamen beata virgo ut aliquibus placet istud sibi non

Beate marie virginis

retinuit s; statim pauperibus erogavit. Vel forte in egyptu peregrinati di p septenarius iminenti puidere reservavit: vel forte nō in magna q̄ritate talia obtulerūt: euz bec in significatiōe mysticaz offerrent. ponit at expositio: tres oblationes de dño factas. Prima facta ē de ipsa parentib; . Secda p ipso de ambris. Tertiā fecit ipse in cruce p hominibus. Prima ostendit eius humilitatē q; dñs legis se legi subiecit. Secda paupertatē q; pauperum oblationē elegit. Tertiā charitatē: q; se p peccatorib; tradidit. Proprietates turturis habent his versib; . Alta petit turtur canendo gemit. veniens ver. Munciat et caele vivit: solusq; morat. Pullos nocte sonet mortificinūq; fugit. Proprietatesq; colūbe bis vñbus nominatur. Grana legit volitat sociata: cadauera vitat. felle caret: plangit socium p oscula tagit. Petra dat huic nidus fugit hostē in flumine visus. Rostro nō ledit geminos pullos bñ nutrit. ¶ Dicit sedo h festinitas hippopati qd adez ē qd pñtatio ex eo qd xps ē in tēplo pñtatus. Vel hippopati qd idē est qd obuiatio: q; Symeon et Anna obuiaverunt dño euz offerret in templo: Et dicit ab hippo qd est ire et anti qd est cōtra. Tunc aut accepit eū Symeon in vñas suas. Et notandū hic de triplex obuiatio siue exinanitio hic de saluatore nro facta ē. Prima exinanitio vñatis: ille. n. est veritas q omne hominē p seipz q est via in seipz qui est vita ducit hodie ab alijs se duci pñsit. Quā inducerent ingt puer iesus et. Secda ē exinanitio bonitatis. qñ ille qui solus scūs et bonus ē tandē immundus voluit euz matre expiari. Tertia est exinanitio maiestatis: qñ ille q est portās oia verbo virtutū siue: hodie in vñis senis se recipit: portari pñsit: q tñ portabat portanez se pñ illud: Senex puer portabat puer autem senem regebat. Tunc aut Symeon benedixit eum dicens. Nunc dimittis seruum tuum domine. et. Et appellabat euz Symeon tribus nominibus: scz salutare: lumen: et gloriā plebis israel. Rō autē huius triplicis nominis potest qdru pliciter sumi. Primo penes nostraz iustificatiōem vt dicitur salutare remittendo culpā: q; iesus interpretat salutare: ex eo qd saluū facit populum. s. a peccatis eoz. Lumen dando gratiā

Gloria plebis dando gloriā. Secundo penes nostram regeneratiōem. Nam primo puer exorcizatur et baptizaf. et sic a peccato mñ datur quo ad primum. Secundo cāde la accensā ei datur quo ad scdm. Tercio ad altare offertur quo ad tertiu. Tercio penes hodiernam processionez. Nam primo cādele benedicuntur et exorcizantur. Secundo accenduntur: et in manibus fidelium dantur. Tercio ecclesiā cum canticis ingrediuntur. Quarto penes triplicē huius festi denominationem. Nā dicit purificatio quo ad purgationem culpe p hoc qd dicit salutare. Dicitur candelaria quo ad illuminationez gratie per hoc qd dicitur lumen. Dicitur hippopanti quo ad collationem glorie: p hoc qd dicitur gloria plebis siue israel. Tunc. n. occur remus obuiā xpo in aera. Vel pōt dici q lau datur xps in hoc cātico: vt pat: vt salus: vt lux: vt gloria. Pax est q; mediator. Salus: q; redemptor. Lux q; doctor. Gloria q; premiator. ¶ Dicitur et tertio hoc festū candelaria: ex eo qd cādele accense in manib; portantur. Quare autem ecclesiā hoc ordinauerit: vt. s. in hac die cādele accense in manibus portentur. possunt assignari q̄tuor rationes. Primo propter remouendā erroneaz pñtationem. Romani. n. oīz in cal. februarij. ad honorē februe matris marz qui erat deus belli urbem de quinto in quintum annum cum cereis et facibus tota nocte illustrabant. vt filius suus eis victoriā de inimicis concederet: cuius et matres taz solemniter honorarent. Et illud spatium dicebatur lustrum. Romani et in februario sacrificabant februo. i. Plutoni et ceteris dijs infernalibus: Et hoc pro animabus antecessorum suorum. Ut p propiciaretur eorum: Ideo et eis solennes hostias offerebant et tota nocte eorum laudib; insilētes cū cereis et accēsis facibus vigilabant. Mulieres etiam romanorum: vt ait Innocentius papa bis diebus festis luminariū crecebāt: qd a quibusdā fabulis poetaz originē traxit. Aliunt enī qd Proserpina fuit adeo speciosa qd Plutodēus infernalis eam concupiscens ipsaz rapuit: et deam eam fecit. Parentes autem sui per filias et nemora cum facibus et luminariis eā multo tpe quesierunt. Et illud

De Purificatione

mulieres romanorum representantes cum facibus et luminaribus circuibant. Et quoniam difficile est consuetudinem relinquere christiani de gentibus ad fidem conuersi difficile poterant relinquere huius consuetudines paganorum. Ideoque Sergius papa hanc consuetudinem in melius commutauit. ut scilicet christiani ad honorem sancte marie matris domini omni anno in hac die totum mundum cum accensis candelis et benedictis cereis illustrarent. ut solemnitas quidem staret: sed alia intentione fieret. Secundo propter ostendendam virginis puritatem. Aliqui enim audientes virginem purificatam possent credere ipsam purificatione indignasse. Ut vero ostendatur quod tota fuit purissima et splendida: Ideo ordinauit ecclesia ut luminosos cereos bajulemus ac si in ipso facto dicat ecclesia. Virgo beata purificatione non indiget: sed tota rutilas: tota splendida. Vere enim purificatione non indigebat: que et non suscepto semine conceperat: et in matris utero perfectissime mundata et sanctificata erat. Ideo autem fuit in matris utero: et in aduentu spiritus sancti sanctificata et mundata: quia non solum aliquod inclinatum ad peccatum in ea penitus non remanserat. sed etiam virtus sanctitatis et castitatis eius usque ad alios extendebatur et transfundebatur ita quod in aliis omnes motus carnis et concupiscentie extinguerebat. Unde dicunt indei quod cum maria pulcherrima fuerit: a nullo tamen potuit videri concupiscentie. et ratio est: quod virtus sine castitate cunctos aspicientes penetrabat et omnes eius concupiscentias expellebat. Unde comparatur cedro: quod sicut cedrus serpentes suo odore interficit: ita eius sanctificatio in aliis irradiabat: et omnes in carne serpentes occidebat. Comparatur et myrrhe. quod sicut myrrha interficit vires sic eius sanctitas concupiscentias carnales: Et hanc prerogatiuam habuit per ceteris sanctis in utero et virginibus: quod eorum sanctitas et castitas in alios non transfundebatur nec carnales motus in aliis extinguebatur. Virtus autem castitatis virginis etiam impudicos: corda medullis penetrabat et ea quo ad ipsam protinus casta reddebatur. Tertio propter representandam hodiernam perfectionem: Nam beata virgo Maria et Ioseph: et Symeon: et anna hodie venerabilem perfectionem fecerunt et pu-

eros Iesus in templum pertraxerunt: sic et nos perfectionem facimus et cereum accensum per quem significatur Iesus in manibus bajulamus et usque in ecclesias deferimus. Tria. n. sunt in cereo scilicet licinus cerea: et ignis. Per hec significatur tria que fuerunt in christo. Nam cera significatur carnem christi que nata est de virgine maria sine corruptione carnis: sicut apes ceram gignunt sine alterutrum admixtione. Licinus in cera latens significatur animam candidissimam in carne latentem. Ignis vero sive lumen significatur divinitatem: quod deus noster ignis presumens est. Unde quidam sic ait. Hanc in honore pie candelam porto marie. Accipe per ceram carnem de virgine veram. Per lumen nomen maiestatis atque cunctum. Licinus est anima sub carne latens preoptima. Quarto propter instructionem nostram. In hoc. n. instrumur quod si volumus esse ante deum purificati et mundi tria in nobis habere debemus. scilicet fides vera: actionem bonam: et intentionem rectam. Nam candela in manu accensa est fides cum operatione bona. Et sicut candela sine lumine dici potest esse mortua: et lumen per se sine candela non lucet: sed mortuum esse videtur sic et operatio sine fide: et fides sine bono opere mortua esse dicitur. Licinus autem intus in cera occultatur est intentio recta. Unde Grego. Sic sit opus in publico ut tamen in occulto intentio maneat. **C** quedam matrona nobilis et beatam virginem maximam deuotionem habebat. Nec quandam capellam iuxta domum suam struxerat. et propter capellam huiusmodi omni die missas de beata virgine audire volebat. Appropinquante autem festo purificationis beate marie virginis: sacerdos ob quoddam suum negotium longius secessit et domum die illo missam habere non potuit. Vel ut alibi legitur: omnia que habere poterat etiam vestimenta pro amore virginis dabat. Unde cum clamidem dedisset et ad ecclesiam ire non posset sine missa illam ea die manere oportebat. De quo cum plurimum doleret ecclesia propter suam cameram intravit et ante altare virginis se posuit. Tunc subito in excessu mentis facta videbatur sibi se in ecclesia pulcherrima et spatiosa collocatam esse: et respiciens vidit turbam magnam virginum in ecclesiam venientem: quas quidam virgo pulcherrima diademate coronata preibat. Cumque omnes per ordinem processissent: ecce turba alia iuuenum qui et ipsi iuxta ordinem processerunt. Et

Beate marie Virginis

ecce quidā maritū cereos fāscē deferens: cereū pmo virginī q̄ ceteras anteibat dedit: & postea alijs virginibus & iuuenib⁹ tribu- it. Deinde ad illā matronā venit & cereū ei obtulit: quē illa libenter accepit. Tūc p̄cho- rū respiciēs vidit duos ceroferrarios: subdi- aconū: diaconū: & sacerdotē: sacris indutos vestibus ad altare pcedētes: tanq̄ missā: solēnia celebrare volētes. Videbat autē sibi q̄ accoliti essent. Vincentius & Laurentius: diaconus & subdiaconus duo angeli: sacer- dos autē xp̄s. facta at p̄essione duo pulcher- rimi iuuenes in mediū chori ierūt: & officiū misse alta voce & deuotissime inceperunt: & ceteri qui in choro erāt psequunt. Tū autē ad oblationem ventū fuisset: regina vginū & ceterę virginē cū alijs qui erāt in choro cereos suos sacerdoti vt moris est: flexis ge- nibus obtulerūt. Tū autē sacerdos illaz ma- tronā expectaret: vt sibi cereū suū offerret & illa ire nollet: misit ad eā regina virginū per nunciū q̄ rusticitatem faceret q̄ sacer- dotez tandū expectare pmitteret. Illa nū- dit q̄cūq̄ sacerdos in missa sua pcederet: q̄ cereū suū sibi nō offerret. Tūc itēz regia aliū nunciū misit: cui filiū illa misit. q̄ cere- um sibi datū nulli penitus daret: sed illū ex deuotione teneret. Regina autē virginū nunciū pcepit dicens. Vade & itēz eā ro- ga vt cereū offerat: sin autē ipsū de manibus eius violenter auferas. Quq̄ nunciū mis- set: & illa rogantē audire recūaret: dixit se i mandatis hēre vt ipsū ab ea violēter aufer- ret. Tūc ille cū magna violētia cereū cepit: & ipsū auferre conabatur. Illa autē fortius te- nebat: & se viriliter defendebat. cūq̄ lōga fie- ret altercatio: & hinc inde cereus violētius traheret subito cereus fractus est & medie- tas in manu nūcij: & alta medietas in manu ipsius dñe remansit. Ad hāc igitē vehemen- tē fractionē illa subito ad se rediit: & se iuxta altare vbi se posuerat inueniēs cereus fra- ctus in manu sua reppit. De quo valde ad- mirās immēsas gratias beate virginī red- didit que eā sine missa illa die remanere nō permisit: sed tali officio interesse fecit. Illa autē cereum diligenter reposuit: & p mari- mis reliq̄s reseruauit. Sed & omnes vt di-

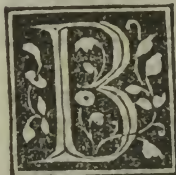
citur qui tunc tangebant de eo a quacūq̄ detinebantur infirmitate prius liberabā- tur. **C** Quedaz alia matrona dū esset graui- da quadaꝫ nocte in somnis vidit se portare quoddam vexillū qd colore sanguineo erat tinctum. Euigilans autē p̄tinuo sensus ami- sit quā diabolus adeo ludificabat vt vide- retur sibi qd christianā fidem quā hactenus habuerat inter mamillas hēret: & tū cōtinuo exiret. Que euz nullaten⁹ curari posset in q̄- dā ecclia bñe virginis in festo purificationis pernoctauit: & integram sanitatem recepit.

C De nomine sancti Blasij.

Lasius quasi blandus: vt Blasius quasi bellasius: a bella quod est habitus. & sio: paruulus: blandus per dulcedinem sermonū humilis per habitū vtrūq̄ paruulus p̄bilitatē morū.

C De sancto Blasio.

Lasius cū omni m̄ āsueru- dine & sanctitate polletet xp̄iani cū in sebaſte cunita- te cappadoeie in episcopū elegerunt. Qui episcopā- tu suscepto ob dioclitianā p̄secutionē speluncā petijt & ibi heremiticā vitam duxit: cui aues pa- bulum afferebant: ferre ad eum vñanimit̄ conſuebant: & dū vtrūq̄ imponeret manus eis benedicens non recedebant ab eo. De- niq̄ si que infirmabantur ad eum continuo veniebant & sanitatem ad integrum reporta- bant. P̄ses igitur illius regionis duꝫ mi- lites suos ad venandum misisset & illi in va- num alibi laborantes an antrum sancti Bla- sij peruēissent: magnam ibidem bestiarū multitudinem ante ipsum stantium reperi- runt. Quas cum nullatenus capere possent attoniti suo domino nunciauerunt. Qui statim Milites plures misit: & vt ipsum cum omnibus christianis ad se adducerent pre- cepit in ipsa autem nocte ter christus ei ap- paruit dicens. Surge & offer mibi sacrifici- um. Ecce autē aduenerunt milites dicentes Egrede te p̄ses. Quibus respon- dit scūs blasij. Bene vēistis filij: nūc video

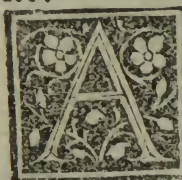
De sancto Blasio.

quia deus non est oblitus mei. Pergens vō
cū eis nunq̃ a p̃dicatione cessauit: et coram
eis mirabilia multa fecit. Tūc mulier quedā
filium suū morientē in cuius gutture os pi-
scis transuersum erat ad pedes eius attulit
et vt sanaretur euz lachrymis postulabat.
Sanctus vō Blasius super eū manus ipo-
nen s orauit: vt puer ille et oēs qui i eius no-
mine aliquid peterēt sanitas b̃nficiū obti-
nerent: et statim sanatus est. C Mulier qdā
paupcula vñ solū porcū hīs quē tū violē-
ter lupus rapuerat: scñ Blasium deprecaba-
tur vt sibi reddi faceret suū porcū. Qui s̃
ridens dixit. Mulier noli p̃stari reddē
tibi porcū tuus. Cōtinuo lupus venit et por-
cū reddidit. Ingrediens vero blasius ciui-
tatem iussu principis carceri mancipatur.
Alia vō die iussit p̃ses ipm sibi p̃stari. Quē
videns blandis s̃monibus salutauit dicēs
Gaude Blasii amice deoruz. Qui Blasius
Gaude et in amice p̃ses: sed ne dicas eos:
deos sed s̃mones: q̃ eterno igni cū his quo-
cos honorant traduntur. Iratus p̃ses euz su-
p̃stibus cedi iussit: et in carcerem retrudi fecit.
Qui Blasius dixit. Insensate speras per pe-
nas tuas dei mei a me auferre amorē: q̃ ipm
in me h̃eo corroboratorē? Audiens hec vi-
dua illa cui porcū recuperauerat: porcū ip̃z
occidit et caput cū pedibus cādelā et pane ad
scñ Blasium deportauit. Ille vō gr̃as agēs
comedit sibi q̃z dixit. Singulis annis cādelā
in ecclia nois mei offeras: et tibi et quicūq̃ h̃
fecerit bñ erit. Qd̃ semper egit: et sibi p̃speri-
tas multa fuit. Post hoc cū eductū p̃ses
a carcere ad deos inclinare nō posset iussit
eū in ligno suspendi et carnes eius cū ferreis
pectinibus laniari: et sic itex in carcerem re-
portari. Septem ergo mulieres sequentes
guttas sanguis colligebant: que mor̃ tenēs:
et ad deoz sacrificia cōpellunt. q̃ dixerunt.
Si vis vt deos tuos adoremus cū reuerē-
tia mitte eos ad stagnum: et ibi facieb⁹ ablu-
tis mundius adorare possumus. Tetus p̃-
ses efficitur: et cicius qd̃ dixerant adimplet.
Ile vō deos arripuerunt et eos in stagni me-
dium proiecerunt dicentes. Si dii sunt vi-
debimus. Qd̃ p̃ses audiens et p̃ ira insani-
ens et seipm percutiēs dixit ministris. Cur
non tenuistis deos ñros. vt non mitterent

in p̃fundum lacū: qui dixerūt. Dolo se te cū
locute sunt mulieres: et eos in stagnū piece-
rūt. cui mulieres. Deus verus dolorē non
patitur: sed si dii fuissent p̃seuissent vtq̃z
qd̃ eis facere volebamus. Iratus p̃ses iussit
plumbū liq̃scñ et pectines ferreos et septem
loricas igne cādentes ex vna parte pari: et
ex alia septem camisas osferri lineas. Quo
dicente ex his qd̃ mallēt eligerēt. Vna illa
rū duos punles hīs audaci cucurrit: et line-
as camisas accipiens in caminum piecit:
pueri vō m̃ri diuerunt. Non nos m̃r dulcis-
sima p̃te relinq̃s: s̃z sic nos ip̃plesti dulcedie
lactis: sic nos reple dulcedie regni celestis
Tunc p̃ses iussit eas suspendi: et carnes ea-
rum pectinibus ferreis laniari: q̃rū carnes
vt ñr albisime erant et pro sanguine lac flu-
ebat. Quz aut̃ supplicia inuice ferrent: ange-
lus dñi ad eas venit et eas virilī cōfortauit
dicens. Nolite timere: bonus. n. oparius ē
qui bñ incipit et bñ p̃ficit: a p̃ducēte se bene-
dictionem meretur pro cōpleto ope: et merce-
dem accipit pro labore: et gaudium possidet
pro mercede. Tunc p̃ses iussit eas deponi:
et in caminū mitti: que dñitus igne extincto
exierunt illese: quibus p̃ses. Jā nunc artem
magicā dimittite: et deos ñros adorete. que
riderunt. Perfice in nos qd̃ cepisti: q̃ iam
ad regnum celeste vocate sumus. Tē ille da-
ta sña eas decollari mandauit. Que dñi de-
collari deberent flexis genibus adorauerūt
dicentes. Deus qui nos a tenebris vocasti
et in lucem dulcissimam adduxisti: q̃ nos sa-
crificium fecisti alas ñras suscipe et ad vitaz
eternā facias puenir. Et sic trūcas capiti-
bus ad dñz migrauerūt. Post h̃ iussit p̃ses blas-
ium sibi p̃stari et dixit ei. Nūc adoras deos
vel non? Qui Blasius. Impie nō timeo mi-
nas tuas: Alge vt vis. corpus. n. meum pe-
nitus tibi trado. Tunc iussit mitti in stagnum.
Ipse vō signauit aquā: et mor̃ sic terra arida
fira pmanit. Dixitq̃z. Si veri sunt dii ṽri
ostēdite ṽritatem illoz et ingredimini huc. In-
gressiq̃z septuaginta viri stagnū cōtinuo sūc
submersi. Angelus aut̃ dñi descēdens dixit
ei. Egredere Blasii et coronā tibi a deo patā
suscipe. Quz exisset dixit ad eum p̃ses. Dñs
decreuisti adorare deos: Qui Blasii? cogno-
sce miser q̃z xpi su⁹ suz nec de m̃des adoro: et

De sancta Agata.

statim iussit eū decolari. Ipse autē orauit ad dñm vt quicūq; p infirmitate gutturis: vñ alia quacūq; infirmitate eius patrocinia postularet: exaudiretur ⁊ continuo liberaretur. Et ecce vox de celis ad eum venit q sic fieret vt orauit. Sicq; cum duobus puerulis decolatus est circa annum domini. 298.

A De noīe sancte agathe. Agatha dñ ab agios q est sanctus ⁊ theos deus qñ sancta dei. Tria enī sicut dicit Christo. sunt qñ sanctū faciūt ⁊ illa pfecte fuerunt in ea. s. cordis mundicia: spiritus sancti presentia: ⁊ bonor opor assuetudine. Vñ dñ ab a qd ē sine geos fra ⁊ theos de: qñ dea sine fra. i. sine amore frenor. Vñ ab aga q ē loquēs: ⁊ thau psumatio: qñ psumare ⁊ pfecte loquēs: quod p in suis rñsis. Vel ab agat q est seruitus ⁊ thaus supio: qñ seruitus supior: ⁊ hoc ppē illud qd dixit. Sūma ingenuitas ē ista ⁊ c. Vel ab aga q est solēnis ⁊ thau psumatio: qñ solēne psumata. i. sepulta: qd p in angelis qui eā sepelierunt.

De sancta Agatha

Agatha virgo igenua mēte ⁊ corpore pulcherrima i vrbē cathaniensū deū se per in oī sanctitate colebat. Quincianus autē pularis sicilie cū eēt ignobilis: libi dinosus: auarus: ⁊ idolis deditus: beatā Agatham cōpēbēdere nitebatur: vt q; erat ignobilis cōpēbēdere nobilē timere. Quia libidinofus ei? pulchritudine frueret: q; auarus eius diuitias raperet: q; idolatra dijs faceret eaz imolare. fecitq; eā ad se adduci. Que cum adducta eēt ⁊ eius imobile ppositum cognouisset tradidit eā cuiusdam meretrici noīe affrodosie ⁊ nouē filabus eius eiusdē turpitudinis vt p triginta dies suaderēt ei qud eius aūz imutarēt. Et modo pmittēdo leta: modo terrendo aspera sperabāt eā a bono pposito reuocare. Quibus brā Agatha dixit. Mens mea sup petra solidata ē ⁊ in xpo sū sūdata. Vñ vestra venti sunt: pmissiones vñ pluuię: terrores vñ flumina sūt. Que qñtū

uis impugnēt fundamētū domus mee cadere nō valebit. Vñ autē dicens flebat quoti die ⁊ orabat sitiens ad martyri palma puenire. Vidēs igit affrodosia ipsam immobilē pmanere dixit ipsi quinciano. facilius pñt sara moliri: ⁊ ferrū in plumbi moliriē pueriti: q; ab intēione xpiana mens istius puelle pueri seu reuocari. Tunc Quincianus fecit eaz ad se adduci: ⁊ ait illi. Quis pditionis es? cui illa nō solū ingenua: sed ē spectabilis genere: vt oīs parētela mea testatur? Qui quincianus. Si ingenua es cur moribus te seruile psonā habere oñdis? Illa respondit. Quia ancilla xpi sū: iō seruilem exhibeo personā. Quincianus dixit. Si te ingenua dicis qud ancillā asseris? Illa rñdit. Sūma ingenuitas est in qua seruitus xpi cōpobas. Quincianus dixit. Elige qd volueris: aut. s. dijs sacrificare: aut diuersa supplicia sustinere. cui Agatha: Sit talis vxor: tua q lis venus dea tua: ⁊ tu talis sis qualis existit deus tuus iuppiter. Tunc quincianus iussit eā alapis cedi dicēs. Iniuriā iudicis noli temerario ore garrire. Agatha rñdit. Vñro: te vñ prudentes ad tantā stultitiā deuolutū: vt illos dicas deos tuos ēē: quor vitā nō cupias tuaz pūgē vel te imitari: vt dicas tibi iniurias fieri: si eoz viuas exemplo. Mā si dii tui sunt bonū tibi optauit. Si autē execeraris eoz pfortia mecū sentis. quincianus dixit. Quid tibi vñor supflus cursus? Aut sacrificare dijs: aut te faciā diuersis supplicijs interire. Agatha rñdit. Si seras pmittas audito xpi noīe mansuescunt. Si ignē adhibeas: de celo tibi ros salutiferū angeli ministrabūt. Si plagas vel tormenta igeras hēo spūm sanctū p quē dīpicio vñ uersa. Tūc iussit eā trahi ad carcerē: q; voce eū publica pfūdebat. Ad quē letissime ⁊ gloriānter ibat: ⁊ qñ ad epulas inuitata agone sū dño cōmendabat. Sequēti die dixit ei Quincianus. Vñega xpm ⁊ adora deos. Que cū renueret iussit eā i eculeo suspendi ⁊ torqueri: dixitq; Agatha ego in his penis ita delector: sicut q bonū nunciū audit: aut q videt quē diu desiderauit: aut q mltos thesauros inuenit. Vñ. n. pōt triticū in horreus poni: nisi te ea ei? fuerit fortiter pculcata: ⁊ i paleas redacta. Sicaia mea nō pōt intrare

De sancta Agata.

in paradisi cū palma martyrij nisi diligēter feceris corpus meum a carnificibus attrahetari. Tunc iratus quincianus iussit ei⁹ manilla torqueri: et totā diuissime iussit abscedi. cui Agata. Impie crudelē dire tyrāne: non es p̄sūsus amputare in feminā: qđ ip̄e i matre furisti. Ego habeo mamillas integras intus in aīa mea: ex quib⁹ nutrio oēs sensus meos: quas ab infantia domino consecraui. Tunc iussit eam in carcerē recipi: prohibēs ingressum medicorū: panē vel aquā sibi ab aliquo ministrari. Et ecce circa mediam noctem venit ad eam quidam senex quē antecederat puer luminis portitor: diuersa secū ferens medicamenta et dixit ei: Licet confusis isanus tormētis te affluerit tu tūcē tu isristis amplius afflūisti: licet ybera tua torserit: tū illius ybertas in amaritudinem puerteretur. Et quā ibi eras quā patiebaris vidī q: mamilla tua potest curas salutis suscipere. Eū Agata. Medicinā carnalem corpori meo nūq̄ eribuit: turpe est vt qđ tam diu suauī nūc p̄dā: Dixit ei senex. filia ego christianus suz ne verecūderis. Cui Agata. Et vñ verecundari possum cū tu sis senex et grādeus ego vero ita crudelē lacerata: q nemo possit de me p̄cipere voluptatē. Sed ago tibi gratias domine p̄: q: solitudines tuā mihi impendere dignatus es. cui ille. Et quare non permittis vt curē te? Agata r̄ndit. Quia h̄eo dñz iesum xp̄m: qui s̄to verbo curat oīa: et sermone restaurat vniuersa: hic si vult potest me p̄tinuo curare. Et subridens senior dixit. Et ego apostolus eius suz et ip̄e me misit ad te et i noīe eius scias te eē sanatā. Et p̄tinuo Petrus apostol⁹ dispuit. Et procidens beata Agata gr̄as agens: inuenit se vñdīq̄ sanatā: et mamillā suāz pectori restitūtas. Cū ḡer īmensō lumine custodes territi aufigissent et aptū carcerē reliq̄ssent: rogabāt eā qđā vt abiret. Absit inq̄t vt fugiam et coronā patietie p̄dam et custodes meos tribulatōib⁹ tradāz. Post dies q̄ttuor dixit ei quincianus vt deos adoraz ne grauiora supplecia sustineret. Cui agata. Verba tua fatia sūt et vana aerē maculātia et iniq̄. Miser sine intellectu quō vis vt lapides adorē et deū celi q me sanauit dimittā. Quincianus dixit. Et q̄ste sanauit: cui Agata christ⁹ fi

lius dei. Quincian⁹ dixit. Ite tu andes xp̄s nominare: quē ego nolo audire. Agata dixit. qđ diu virero xp̄s corde et labijs inuocabo. quincianus dixit. Nūc vididēbo si xp̄s te curabit. Et iussit testas fractas spargi et sub testas carbonēs ignitos mitti et ip̄as d̄sup nudo corpore volutari. Qđ cū fieret: ecce terremot⁹ nimius factus est q totā ciuitatē ita p̄cussit: vt pars corruens duos p̄siliarios quinciani opprimeret: et oīs ppl̄s ad eū p̄curreret clamans q p̄ inīusū Agate cruciatū talia pacerēt. Tunc quincianus ex vna parte terre motū: ex alia seditōez ppl̄i metuēs: ip̄as iterum in carcerē recipi iussit: vbi sic orauit dicens. Dñe iesu xp̄e qui me creasti et ab infantia custodisti: qui corpus meuz a pollutione suasti et a me amorē seculi abstulisti: et qui tormenta me vicere fecisti: et in eis vñtē patietie tribuisti accipe spiritū meū et iube me ad tuā puenire misericordiam. Hec eūz orasset cū īgēti voce spiritū tradidit: circa annū dñi 353. s̄b decio impatoz. Cū autē fideles cū aromatibus: corpus ei⁹ cōdirēt et in sacro fago collocarent: qđā iuuenis sericis induens cū plusq̄ centū viris pulcherrimis et ornat⁹ ac albis indutis: qui nūq̄ in illis partib⁹ vñs fuerant ad corpus eius venit et tabulā marmoreā ad caput eius ponens: ab oculis oīuz statī disparuit. Erat at in p̄dicta tabula scriptū. Vētem sanctam sp̄ōrāneā honorē deo et patrie liberationē. Qđ sic intelligit mētē sanctā habuit: sp̄ōrāneā se obtrulit: lūmōz deo dedit: et patrie liberatōez fecit. Et s̄ miraculo diuulgatio etiam gētilēs et iudei sepulcrū eius plurimū venerari ceperūt. Quincian⁹ at dñ ad ei⁹ īuestigādas diuitias pergeret duobus ega inter se fremitū dātib⁹ calcēsque iactantibus vñ⁹ eū motū appetiit: alter calce p̄cussus in flumīe p̄iecit: ita q corpus ei⁹ nūq̄ potuit inueniri. Resoluto anno circa diē natalis eius mōs quidā maximus circa ciuitatē ruptus eructauit icēdiū: qui q̄st torrens de monte descendēs: et sapa terrāq̄ lī q̄faciēs ad urbē cū magno impetu veniebat. Tūc paganorū multitudo descendit de monte. et ad sepulchrum eius fugiens velut vñ cooptum erat sepulchrum arripuit: et cū statuit s̄ ignem: Datūq̄ in diē natalis ip̄i virginis ignis stetit et vltra vllatenus non pro

De sancto Amando.

cessit: De hac v̄gie dicit Ambrosius in pre-
fatiōe. O felix et ielita virgo que meruit dñi
pro laude martyris fidelis sanguine clarifi-
care suū. O illustis et gloriosa gemino illu-
strata decore: que in tormentis aspa cūctis
plata miraculis: et mystico pollens suffragio
apostoli meruit visitatione curari. Sic in-
pta xpo susceperūt ethera. Sic bñmādi art-
gloriosa fulgēt obsequia: vt angelorū chor-
sanctitatem mentis et patrie indicat libera-
tionē.

C De noie sancti Vedasti.

Vedastus qñ vere dās est?
qz vere sibi dedit ellus af-
flictōis et penitentie. Ut
quasi vel distans qz vel
eternū ab eo distat. Nam
dñati semp dicent vel. s.
quia desolendi. vel. qz
diabolo consensit: vel ganarus sui. vel ga-
mori nō valeo vel q tā male torquor vel
q nunq liberabor.

C De. s. vedasto.

Vedastus a bñō remigio in-
traiacēse ep̄s ordiat⁹ fuit
Qui cū ad portā ciuitatē
venisset: et ibidem duos
pauperes vnum claudū
et alium ecum petentes
elemosinā repperisset di-
xit eis argētū et aux nō ē mihi: qd āt bñō hoc
vobis dō. Et sic oīone vtrosqz sanauit. Lū
āt in qdā ecclia derelicta vesp̄bus opta lup-
bitaret eidē pcepit vt ide suggeret nec vltra
illuc redire auderet. Qd et scñ est. Deniqz
cū verbo et ope multos pueritisset qdrages-
imo āno sui ep̄atus vidit colūā ignea a celo
vsqz in domū suā dscēdētē. Qui finē suū ad
eē p̄siderās postmodū i pace genit circa ānū
dñi. 50. Lū āt corp⁹ ei⁹ trāsferet aut domo
tus p̄senio cec⁹ dolēs q corp⁹ ep̄i videre n̄
poterat mor lumē recepit: sed postmodū ad
votū suū lumē amisit.

C De noie sancti Amādi.

Amandus dñ ab amore q:
amabilis fuit. bñit. n. tria i
se que faciunt hoīem ama-
bilez. Prīmū est societas
grata. puer. i9. vir ama-
bilis ad societate. cē Se-
cundū est puerationis ho-

nestas. et sic dñ bñter. 1. q omnium oculis
amabilis videbatur. Terrium est pbitatis
virtuositas. 2. Regu. 5. 2. Saul et ionathas
amabiles et decori.

C De sancto Amando.

Amandus ex nobilibus pa-
rentibus ortus monasteri-
um introiit. Qui dñ per
monasteriū ambularet quē-
dam maximum serpentem
inuenit: quē statim virtute
crucis et oratione ad fouēā
nunq inde exiturum redire coegit. Elem-
ens aut ad sepulchrum scī Martini: annis
quindecim ibi mansit: cilicio indutus et aqua
ac pane et de aceo sustentatus. Post hoc dñ
romam iussit et in ecclesia sancti petri i ora-
tione pernoctaret: custos ecclesie ipsum re-
uerenter foras eiecit. Qui dum ad admoni-
tionē scī Petri q sibi añ foras ecclesie dor-
mienti apparuit: ad gallias iussit: et ibidez
regem dagobertum pro suis criminibus in-
creparet: iratus rex euz de suo regno eiecit.
Deniqz euz rex filium non haberet: et oratio-
ne facta ad dñz filium habuisset cogitare ce-
pit a quo infantem suum faceret baptizari.
Venitqz in mentem eius vt ab Amando cū
baptizari faceret. Quēsto igit Amādo et ad
regem adducto rex ad pedes ei⁹ p̄sternitur:
rogauitqz vt sibi indulgeret et suum filium
quem sibi dñs dederat baptizaret. Ille vō
p̄mam petitionē benigne p̄cessit: s; secularib⁹
negocijs ip̄licari. metuēs sedam renuit et ab-
secessit. Tandē victus p̄cibus ānuir voto regi
Quē cū baptizaret tacētib⁹ cūc: insaus rñ-
dit amē. Post h rex ip̄s in traiaacensem ep̄s
sublimari fecit. Qui cū a plerisqz v̄bū p̄dica-
tionis cūctem videret in vasceniā iuit: vbi
cū qdā ioculator v̄bis ei⁹ irrideret a demōe
arripit: et p̄p̄is dētib⁹ se discerpēs q vi-
ro dñi iniuriā fecerit p̄tēf: et statim miserabilr
morit. Dñ āt qdā vice manus sibi laueret: q
dā ep̄s aquā illā suari fecit de q qdā cecus
postmodū curat⁹ fuit. Lū i qdā loco de volū-
tate regis monasteriū p̄struere veller: qdāz
ep̄s. prime ciuitatē moleste h sustinens misit
famulos suos vt aut ip̄m occiderent vel in-
de eiecerēt. Qui venientes eidem dolose di-
xerūt: vt secū p̄geret et sibi locū aptū ad mōa-

De sancto valentino Et sancta Juliana.

Heriū consideret. Ille autē maliciā illoꝝ pꝛo-
gnoscēs vsqꝫ ad cacumē montis vbi eū oc-
cidere cupiebāt cū eis iuit: eo qꝫ multū mar-
tyriū affectaret: sed ecce tanta pluuia ⁊ tem-
pestas mōs tegit vt se mutuo videre non
possent: ⁊ iam se mori putantes pꝛstrati ve-
niam postulabant: ⁊ vt eos viuos abire p-
mitteret exorabāt: qꝫ orōnē effudit ⁊ sereni-
tatē marinā impetrauit. Illi ergo ad pꝛia
redierūt: ⁊ scūs Almandus euadēs ⁊ multa
alia miracula faciens in pace quieuit. flo-
ruit circa annū dñi. iſz. tpe Erachij.

De nomine sancti Valentini.

Valentinus qñ valores te-
nens: is est in scitate perse-
uerās: ⁊ dñ valentin⁹ qñ
valens tiro. i. miles xpī:
miles dñ valēs: q nūqꝫ ce-
dit: fortiter ferit: se valen-
ter defendit: potēter vin-
cit: sic valētinus nō cessit martyriū vincen-
do: pꝛussit idolatriā euacuādo: defēdit fidē
cōmuniēdo: vicit paciēdo.

De sancto Valentino.

Valentinus reuerēdus pꝛe-
sbyter fuit quē claudius i-
perator ad se adduci faci-
ens interrogauit dicēs. q l
est valentine q amicitia
nostra n̄ frueris: vt deos
nostros adores: supstitio-
nemqꝫ abicias tue vanitatis? Qui valenti-
nus. Si gratiā dei scires ista nequaqꝫ dice-
res: sed ab idolis aiūm reuocares: ⁊ deū q
ē in celis adorares: tūc qdaz q claudio aſta-
bat dixit. Quid vis dicere valētime de san-
ctitate deoꝝ noſtroꝝ? Qui valentinus. Ego
de eis nihil dico nisi q fuerūt hoīes miseri
omni imūditia pleni. Ad quē claudius. Si
xps verus de⁹ ē: cur mibi nō dicis qd vere
est? Qui valētinus. Vere xps solus ē de⁹ in
quē si credideris aīa tua ſaluabit. res publi-
ca augebit: oīū inimicoꝝ tuoz tibi victoria
pꝛecef. Rndens at claudius aſtantibus di-
xit. Viri romani audite qꝫ ſapiēter ⁊ recte lo-
quit hō iſte. Tūc dixit pꝛectus. Seductus
ē impator: quō deſerimus: qd ab infātia no-
ſtra tenuim⁹? Et tūc cor claudij immutātū ē
Tradit autē eundē pꝛincipi in cuſtodia. Et euz

in domuz eius dūc⁹ fuiſſet dixit. Dñe ieſu
xpe q es verū lūmē illumia domū iſtā vt te
verū deū cognoscāt. Qui pꝛfect⁹. Viro: te
dicentē q xps ē lūmē. et qdē ſi filiā meā diu
ecēā illuminauerit faciā qꝫcunqꝫ pꝛeeperis tūc
valētinus orās eius filiā illuminauit: ⁊ om-
nes de domo ſua pꝛerit. Tūc impator Va-
lentinū decolari pꝛcepit circa annū dñi. 280.

De sancta Juliana

Juliana dū culogio pꝛfecto
nicomēdio deſponſata ef-
ſet: ⁊ nollet ſibi aliqꝫtenus
copulari niſi recipet fidē
xpī iuſſit eā pater ſu⁹ ex-
poliari ⁊ grauiffime cedi:
ac ipſi pꝛfecto tradi. Qui
pꝛfecto ait. Dulciſſima mea Juliana cur me
ita deluſiſti. vt me ſic renueres: cui illa. Si
tu adoraueris deuz meū: acqꝫſceaz tibi alio-
qꝫ nūqꝫ dñs me⁹ eris. Qui pꝛfectus. Dñā
mea hoc facere nō poſſūz: qꝫ impator ampu-
tari ſaceret caput meū. Qui Juliana. Si ita
times impatorē mortalē quō vis vt impato-
rē nō timeā immortalē: ſac qꝫqd vis qꝫ me
decipe non valebis. Tūc pꝛectus iuſſit eaz
grauiffime vgis cedi ⁊ dimidia die pꝫcapit-
los apendi ⁊ plūbz liqꝫfactū in capite ei⁹ ſū-
di. Ad cū nihil ei nocuiſſet ipſā cathēis liga-
uit ⁊ in carcerē recluſit. Ad quā venit dia-
bolus in ſpetie āgeli dicēs. Juliana ego ſum
angelus dñi q me ad te miſit vt te debeā cō-
mouere vt dijs ſacrifices ne taz diu crucie-
ris ⁊ tam mala morte moriaris. Tūc iuliana
ſlens orauit dicēs. Dñe de⁹ meus ne pꝫmit-
tas me pꝫire ſz oñde mibi qſ ē q mibi talia p-
ſuadet. ſactaqꝫ eſt ad eam vox vt ipſz appꝫe-
henderet ⁊ qſ eſſet ipſz cogeret pꝫſteri. Que
cū euz tenuiſſet ⁊ qſ eēt interrogaiſſet dixit ei
qꝫ demō eſſet q ad eā decipiēdā pꝫ eius mi-
ſiſſet ipſz. Qui iuliana. Et qſ eſt pꝫ tuus. Rē-
ſpōdit. belzebub q ad oīa mala nos dirigit: ⁊
ſacit nos grauiter verberari: qꝫciens a xpīa-
nis fuerim⁹ ſupati. Et ideo ſcio q malo meo
huc veni: qꝫ te ſupare nō potui. Inter alia q
cōfeſſus eſt dixit: qꝫ tūc maxime a xpīanis
elōgabatur qñ miſteriuꝝ dominici corporis
agebat: ⁊ qñ orationes ⁊ pꝫdicatiōes fiebant
Tūc Juliana retro: ſum manibus ipſum li-
gauit: et ad terram eum deiiciens cathena

De cathedra sancti Petri

40

cū qua erat ligata ipsū durissime vberavit. Diabolus autē clamās rogabat eam dicēs. Dñā meā iuliana miserere mei. Tūc iussit prefectus vt iuliana de carcere educeretur et exiens trahēbat post se demonē alligatū. Demō autē rogabat eā dicēs. Dñā noli amplius de me ridiculū facere: nō enim potero vltra in quempiā preualere: xpiani dicuntur misericordes eē: et tu nullā de me misericordiam habes. Sicq; per totū forū traxit et postea in quādam latrinā ipsū piccit: Et nō autē ad prefecū puenisset i quadā rota adeo ē extensa: q; oīa eius ossa vsq; ad medullas exītū sunt cōfracta. Angelus autē dñi rotā cōminuēs ipsam in momento sanauit. Qd videntes qui aderant: crediderunt. Et statim decollati sunt viri quingenti et mulieres. 130. Deinde cū in quadā olla plumbo liquefacto plena missa fuisset: sed plumbū velut tēperatum balneum factum esset maledixit prefectus dijs suis: q; vna; puellam punire non poterāt que tantā iniuriā eis irrogabat. Tūc iussit eā decollari: que dū ad decollandum duceretur demon quē verberauerat i specie iuuentis apparēs clamabat dicens. Nolite ei parcere quā deos vestros vituperavit: et me hac nocte grauiter vberavit redite ergo quod meruit. Cūq; iuliana paululum oculos aperuisset et videret quis esset qui talia loqueretur demō aufugiens exclamauit. Deus heu me miserū adhuc puto q; me vult capere et ligare. Cum ergo beata iuliana decollata fuisset prefectus nauigās in mari cum. 34. viris orta tempestate submersus est. Morū autē corpora cum mare iactasset a feris et anibus sunt comesta.

Expositio.

Cathedra triplex dicitur. s. regali. 2. Reg. 23. Dauid sedens in cathedra etc. Sacerdotalis. primo regū. i. 1. Eli sacerdote sedente super sellam. Magistralis. Mathei. 23. Super cathedram moysi etc. Beatus ergo petrus sedit in cathedra regali: q; fuit princeps omnium regum. Sacerdotali q; fuit pastor omnium clericorum magistrali q; fuit doctor omnium xpianorum. C De cathedra sancti petri.

Cathedra sancti petri ab ecclesia festiue recolitur: q; tunc beatus petrus apud antiochias in cathedrali honore sublimatus fuisse phibetur. Idius autē solēnitatis institutio quadruplicē cām habere videtur. C Prima cā ē cū beatus petrus apud antiochiā predicaret theophilus princeps ciuitatis illius ei dixit. Petre qua rōne populum meū subuertis? Quz ergo petrus sibi fidez xpi predicaret: ille cū vinculari fecit et sine cibo et potu enī manere permisit. Sed cū petrus iaz pene deficeret resumptis tamen viribus eleuans oculos ad celū ait. Iesu xpe miserorum adiutor adiuua me in his tribulationib; deficientē. Qui dñs rēdit. Petre credis te derelictū a me. Nec bonitati derogas si talia ptra me dicere nō formidas. Presto ē q; tue subueniat misie. Audiēs autē paulus de incarceratione petri ad theophilū venit et se in multis epibus et artib; summū opificē esse asseruit. Ligna et tabulas se scire sculpe: tētoria pingere et multa alia industrie opari dixit. Qui a theophilo obuiare rogat vt in eius curia secū pstat. Eolutis paucis dieb; paulus ad petrum abscoe in carcerē introuit. Quē vidēs pene mortuū et psumptū amarissime flere cepit et in amplexu ei; quasi flēdo deficiebat et proūpes in vocē sic inquit. O petre frater meū: gloria mea: gaudiū meū: dimidiū aīe mee: meo intuitu resume vires: Tūc petrus oculos aperies et ipz cognoscēs lachrymare cepit: s; sibi loqui nō potuit. Et accurrens paulus vir os eius apuit: et ponēs cibū ipsū refecit. Cum autē petrus cibo pfortatus fuisset accurrēs in oscula pauli ruit. et ambo plurimum fleuerunt. Paulus autē occulte diēs Theophilo dixit. Obone Theophile magna est gloria tua et curialitas tua honestatis aīa: de honestat multa eriguum malum. Remiscere qd fecisti illi deicole: q; dicitur Petrus velut esset aliqd magnum pānosus: de formis: macie psumptus per oīa vilescit: solo sermōe clarescit: et talem te decet in carcerem ponere qui potius silitate solita frueretur: posset tibi in aliquo vtilior esse. Nam sicut de illo homines quidāz

De cathedra sancti Petri

aiunt infirmos sanat: mortuos suscitāt. Cui theophilus. fabulosa sūt ista paulē q̄ dicis: q̄ si mortuos suscitare posset etiā seipsus de carcere liberaret. Cui paulus. sicut x̄ps suus a mortuis resurrexit vt dicunt: q̄ tamen de cruce descendere noluit. sic Petrus vt aiunt b̄ exēplo se nō liberat: et pati p̄ x̄pō nō formidat. Cui theophilus. Dic ḡ ei vt filiū meū iaz per quattuordecim annos mortuū resuscitet et incolumē eū reddat et libet. Ingre diens igit̄ paulus dixit quomodo resuscitationē filij p̄ncipis spopōdisset. Cui petrus. Nē grandē paulē pmisisti: sed dñi virtute facillimā. Sed cum petrus eductus de carcere monumēto aperto p̄ eo orasset cōtinuo resurrexit: b̄ aut p̄ omnia verisimile non videt. Ut aut paul⁹ hūana astutia talia fabulilia seire pponere fingeret. Aut vt suā iuuenis p̄ q̄tordecim annos suspēsa fuisset. Tūc theophilus et vniuersus popul⁹ anthiochie et alij q̄p̄les dño crediderūt et gl̄iosā ecclesiam fabricauerunt. In cuius medio excelsā cathedraz collocauerunt: et petrū vt ab oib⁹ videri et audiri posset exaltauerunt. In qua septē annis sedit. Sed postmodū veniēs romanam: in romana cathedra sedit viginti quinq; annis. De p̄mo tñ honore ecclesia celebrat: q̄ tunc primo p̄lati ecclesie ceperūt loco: potestate: et nomine sublimari. Tūc ḡ impleruz est qd̄ legi in psal. Exaltēt euz in ecclesia. Et notandū q̄ triplex ē ecclesia in q̄ beatus petr⁹ exaltatus ē. s. ecclesia militantium malignantium: et triumphantium. In hac triplice ecclesia exaltatus ē s̄m triplice festiuitatem quā de ip̄o ecclesia celebrat. Et s̄m exaltat⁹ in ecclesia militantiū ei dē p̄sido: et eā in aīo: in fide: et morib⁹ laudabiliter regendo. et b̄ ḡtum ad solemnitatē hodiernā q̄ dī cathedra. Qu tūc sup̄ athiocenā ecclesiā pontificatus accepit et eā septē annis laudabiliter rexit. C Secundo est exaltatus in ecclesia malignantium ipsā. s. dissipando et eā ad fidem cōuertendo: et hoc p̄tinet ad sc̄dam festiuitatē q̄ dicim⁹ ad vincula. Tūc. n. malignantiū ecclesiā dissipauit et multos ad fidē conuertit. Tertio est exaltatus in ecclesia triumphantium in ipsaz. s. feliciter introeundo: et hoc q̄stū ad tertiā solemnitatē que est passionis eius: q̄ tunc ecclesiā triumphantium introiuit. C Mo-

tandū ē q̄ plurib⁹ alijs rōnibus ecclesia ter i anno de eo festiuitatē facit. s. pp̄ primordiāle principium vel priuilegium pp̄ officium et pp̄ beneficiū pp̄ debitū: pp̄ exemplū. Propter priuilegium quā beatus petrus ab alijs aplis in tribus fuit priuilegiatus: p̄pter q̄ tria priuilegia ecclesia ter in āno euz honorat. fuit. n. p̄ ceteris dignior in auertatē: quā p̄nceps apostolorū extitit: et clauēs regni celoz accepit. feruētior in amore. Qu maiore. n. seruore x̄pm dilexit q̄ ceteri: sicut in multis locis euāgelij manifestat. Et efficacior in virtute nā ad vmbzā petri vt legitur in actib⁹ ap̄lorum sanabant infirmi. Secundo pp̄ officium Ipse. n. officium p̄latiōis sup̄ vniuersā ecclesiaz habuit. Et id̄ sicut petrus fuit p̄nceps et prelatus toti⁹ ecclesie q̄ diffusa est in tribus p̄tib⁹ mundi. Asia. africa. et europa: ita ecclesia ter in āno celebrat festū eius. Tertio p̄pter beneficium: q̄ ipse q̄ potestātē accepit ligandi atq; soluēdi liberat nos a trib⁹ generib⁹ peccatorū. s. cogitationis: locutionis et opationis: q̄ in deum: vel q̄ in primum: vel q̄ in nos peccauimus. Vel istud beneficiū pōt esse triplex qd̄ virtute clauis petri: in ecclesia cōsequitur. Primum ē absolutiōis a reatu om̄isio. Scdm̄ pene purgatorie in tp̄alem cōmutatio. Tertius pene tp̄alis s̄m p̄tem relaxatio. Et pp̄ hoc: triplex beneficium sanctus petrus ē tripliciter honorandus. Quarto pp̄ debitū: q̄ enī ipse triplr̄ p̄auit et pascit nos. s. vbo: et exemplo: et temporali subsidio siue ofonis suffragio: ideo obligamur vt ipm̄ tripliciter honoremus. Quinto pp̄ exemplū vt null⁹ peccator desperet et si tertio sicut petrus deum negauerit: si tñ euz sicut ipse velit corde: ore opere p̄stari. C Secunda cā institutionis. est hec que qd̄z de itinerario clementis est sumpta. Qu. n. petrus verbum dei p̄dicans anthiochiā appropinquaret oēs de ciuitate illa ei obuiauerūt nudis pedib⁹ p̄gentes: cilicij induentes: et in caput puluere asp̄gentes agētes p̄itentia: q̄ p̄ eū Simōi mago cōsensissent. Petrus vero eoz p̄niaz videns gratias deo egit. Tūc illi obtulerunt oēs veratos lāgorib⁹ et demōib⁹ fatigatos. Quos dñi petrus an se ponē iussit: et sup̄ eos nomē domini inuocasset: immensūz lumē ibidē apparuit: et omnes protinus sunt sanati. curre

De sancto mathia

tes et osculantes vestigia sancti Petri. Tunc intra septem dies plures decem milia hominum baptisma suscepit: ita ut Theophilus princeps civitatis illius: dominum suum in basilicam fecerit consecrari: et ibidem petro excelsam cathedram collocari. ut ab omnibus videretur: et audiret. Nec ultud primum est his que superius dicta sunt: potuit. n. fieri quod petrus per operationem pauli a theophilo et in toto populo magnifice sit susceptus sed recedente petro. Si mon magis populum pervertit et contra petrum graviter incitavit. Postmodum vero penam agens iter honorabiliter eum recepit. **C**um autem fecimus de cathedratione beati Petri consuevit appellari i festum epularum beati Petri. Et hinc tertia ratio sumitur institutionis huius festi. Consuetudo. n. antiqua fuit gentium: ut ait magister Joannes belch. singul. anis: mens februario certo die epulas offerre super mulos parentum suorum et eas de nocte demones consumebant. Ipsi autem ab animabus: circa tumulos errantibus quas umbras vocabant vastari putabant. Solebant enim antiqui dicere: ut idem ait quod quando in humanis corporibus sunt dicunt anime: et in inferis manes: spiritus vero vocabant qui ad celos ascendebant: umbras qui recens erat sepultura: sive qui circa tumulos errabant. Nec autem consuetudo de ipsis epulis. ysaia christiani potuit extirpari. Quod sancti patres attendentes et penitus hoc extirpare volentes festum de cathedratione beati Petri: tunc de illa que fuit romensis de illa que fuit antiochie statuerunt illo. scilicet eodem die quoties fiebant. Cum ab illis epulis adhuc ab aliquibus festi epularum beati Petri vocaretur. **C**uarto instituta est pro reuerentia coronae clericalis. Notandum. n. quod iuxta aliquorum traditionem corona clericorum hic primo sumptis instituta. Nam dum petrus antiochie predicaret: in contumeliam nominis christiani summitatem eius capitis abarserunt. Quod quidem postmodum toti clero traditum in honorem: quod pro christo apostolorum principum in periculis fuerat utrogatum. Circa autem ipsam coronam clericorum tria attenduntur. scilicet capitis abasio: capillorum det truncatio: et forme circulatio. Abasio autem in superiori capite fit triplici ratione: quarum duas assigunt Dionysius in ecclesiastica hierarchia dicens. Detonsio capillorum signat

mundas et non formabilem vitam. Ad capillorum enim detonsionem sive capitis abrasionem tria sequuntur. scilicet mundicie preservatio: deformatio: et denudatio. Mundicie preservatio: quia ex capillis sordes in capite aggregantur. Deformatio: quia capilli ad ornatum sunt: significat ergo sordis mundas et non formabilem vitam. Hoc. n. significat quod clerici debent habere munditiam mentis interius et non formabilem. id est non exquisitum habitum exterius. Denudatio autem significat: quod inter se et deum nihil debet esse medium: sed immediate deo debent uniri et reuelata facie domini gloriam spectari. Capillorum det truncatio fit: ut ex hoc debet intelligi quod clerici omnes cogitationes superfluas a mente sua debent ascindere et ad verbum dei semper auditum patrum et expectatum habere: et omnia palia preterita que ad necessitatem a se penitus removere. fit autem circularis figura multiplici ratione. **P**rimo quoniam haec figura non habet finem neque principium. Per quod datur intelligi. quod ministri dei sunt clerici. quod deus neque principium neque finem. **S**ecundo quoniam haec figura nullum angulum habet: et significat quod clerici non debent habere sordes in vita: quoniam ubi angulus ibi sordes: ut dicit Bernardus. et debent habere veritatem in doctrina: quoniam veritas angulos non habet: sic dicit Bernardus. **T**ertio quoniam haec figura est omnium figurarum pulcherrima. Cum in hac deus celestes creaturas fecit per quod significatur quod clerici debent habere pulchritudinem interius in mente et exterius in conversatione. **Q**uarto quoniam haec figura est omnium figurarum simplicissima. Nulla. n. figura ut dicit Augustinus ex una linea consistit. sola circularis signata est quod una tantum linea claudat. Per quod significatur quod clerici habere debent simplicitatem columbarum iuxta illud. Et simplices sicut columbe.

De nomine sancti Mathie apostoli. Mathias hebraice: latine dicitur donatus a domino vel donatio domini vel humilis sive parvus. Nam donatus a domino fuit qui ipsum de mundo elegit et in 72. discipulos designavit. Donatio domini fuit qui forte electus inter apostolos nominari promeruit. Parvus fuit quia veram sempervirilitatem servavit. Est autem triplex humi-

De sancto Mathia apostolo

litas sicut dicit Ambrosius. **C** Prima ē afflictionis qua quis dicit humiliat. **C** Secunda p̄sideratiōis q̄ p̄cedit ex p̄sideratione sui. **C** Tertia deuotiōis: q̄ p̄cedit ex cognitiōe creatoris. **C** Prima habuit b̄t̄s Mathias martyrūz patiendo. **C** Secunda se ipsū despiciēdo. **C** Tertia maiestare dei admirādo. **C** El dicit a manu qd ē bonū: et che- sis positio: inde mathias bonū positū p̄ma lo. s. p̄ iuda. Eius vitā que per ecclesias legi- tur: Bedam scripsisse creditur.

C De sancto Mathia apostolo.

Mathias apostolus in locū iude substitutus ē. S; p̄i mo ortū et originē ipsius in de breuiter videam. Le- git enī in quadā historia: q; apoc̄rip̄ba: q; fuit qdā vir in hierusalē noīe rubē qui alio noīe dictus ē Simon de tribu dan. vel s̄m Hiero. de tribu Isachar: qui habuit vxorē q; ciborea nuncupata est. Quadā igit nocte cū sibi mutuo debitū exoluissent. Li- borea obdormiēs sōnū vidit: qd̄ perterrita cū gemitibus: et suspirijs viro suo retulit di- cens. Elidebat mihi q; filiū flagitiōsū pare- rē: q; totius gentis nostre cā p̄ditionis existe- ret. Qui ruben nefariā inquit rē nec relatu dīgnā p̄fari: et spiritu ceu phitonico rape- ris. cui illa. Si me p̄cepisse sensero: et filium peperero absq; dubio nō spiritus phitōicus extitit: sed reuelatio certa fuit. P̄cedente igitur tpe cū filiū pepisset parētes plurimū timuerūt: et qd̄ de eo facerēt cogitare cepe- rūt. Quq; filiū abhorrerēt occiderē nec vel- lēt destructo: ē sui generis enutrire ipsū in fuscilla positū mari exponūt. Quem marini fluctus ad insulā ppellerūt: que schariorb̄ dī. Ab illa igit insula iudas schariorb̄us ap- pellatus ē. Regina aut illius loci carēs libe- ris ad litus maris cā sp̄tiādi p̄cessit: et si- scellā a marinis fluctibus iactari vidēs ip- sam aperiri p̄cepit: inueniēs q; ibi puer ele- gantis forme suspirās ait. O si solatijs tāte subtenarer sobolis ne regni mei p̄uaret suc- cessorē. Puer igit secreto nutrire fecit et se- grauidā simulauit. Tādē se filiū pepisse mē- titur: et per totum regnum fama hec cele- bris diuulgat. Principes p̄suscepta sobole

vehemēter exultāt. Et ingēti gaudio plebs letat. Ipsū igit s̄m magnificētiā regiā edu- cari fecit. Nō post multūz vero t̄pis regina de rege p̄cepit et suo tpe filiū parturiri. Qu aut pueri aliquantulū creuissent adinuices sepius collidebāt. Et puer regium iudas crebris molestijs et iniurijs molestabat. Re- gina autē hoc moleste ferēs et iudā ad se nō pertinere sciens: ipsūz crebrius vberabat. Sed nec sic a molestia pueri desistebat. Tādē res pandit et iudas nō verus regine fili- us: sed iūctus aperit. Quod iudas vt com- perit vehemēter erubuit et fratrē suū puta- tiū filiū regis latēter occidit. Ob hoc capi- talē sentētiā timēs cū tribularijs in hierusa- lem aufugit: seq; curie pilati tūc p̄fidis mā- cipauit. Et qm̄ res similes sibi sūt habiles: Pilatus iudā suis moribus inuenit p̄grue- re: et iō cepit ipsū valde chaz hē. Uni- uerse igitur curie pilati iudas p̄ficiē: et ad eius nutum oīa disponunt. Quadā igit die Pilatus de palatio suo in quodā pomeriū aspiciēs illoz pomoz tāto desiderio captus est: vt pene deficere videret. Erat aut illd̄ pomeriū Ruben patris iude: sed nec iudas patrē neq; ruben filiū agnoscebat: q; et Ru- ben ipsū in marinis fluctibus perijsse puta- bat: et iudas quis pater aut q; patria sua fue- rit penitus ignorabat. Pilatus itaq; accer- sito iudā ait. Tāto illoz fructū captus sum desiderio q; si his frustratus fuero. spiritus exalabo. Locutus igit iudas in pomeriū iū- lii et veloci? mala. carpit iterea Ruben ve- nit et iudam mala sua carpentem inuenit: for̄titer igit ambo p̄tendūt: et iurgia supad- duntur: post iurgia surgūt ad verbera et mu- tuis se iniurijs affecerūt. Tādē iudas Ru- ben in ea parte qua cernit collo p̄nectit: la- pide percussit patrē pariter et occidit. Po- ma igit sustulit et pilato quid acciderit enar- rauit. Jā die inclināte et nocte supuemente Ruben mortuus inuenit et subitanea mor- te p̄uentus ē putat. Tūc pilatus oēs sa- cultates Rubē inde tradidit et ciborea p̄ro- rē Ruben in p̄ingē iude dedit. Quadā igit die dū ciborea grauius suspiraret et iudas vir eius quid haberet diligēter interroga- ret illa ridit: illden ifelicissima sū oīz semina- rū: q; infantulū meū marinis fluctibus im-

De sancto mathia

merit: et viz meū morte p̄uentū inueni: s3
et dolori misere pilatus addidit dolorē q̄ me
meisūmā tibi in piugē copulauit. Quis il-
la oīa de illo infantulo enarraſſet et iudas illa
q̄ sibi acciderāt retulisset: iuentū ē q̄ iudas
matrē suā in vxorē duxerit et q̄ patrē suū oc-
ciderit. penitētia igr̄ ducit? suadere ciborea
dominū n̄m iesus x̄p̄s adiit et suozus delicto-
rum veniaz implozauit. Iducitq; in p̄dicta
historia apochrypha leguntur: q̄ vtrum re-
citanda sint: lectoris arbitrio relinquitur: l3
sit potius relinquenda q̄ asserenda. Dñs
autē se cū suis discipulum et de discipulo
in suum elegit apostolū: qui adeo sibi famili-
aris extitit et dilectus vt cū faceret suum p̄-
curatorem quem postmodū proditorē. p̄po-
tabat. n. loculos: et ea que x̄po dabant: fura-
batur dolēs vō tpe dñice passionis: q̄ vngu-
entum qd̄ trecentos denarios valebat non
fuerat venditum: vt illos ēd̄ den reos fura-
retur: abiit et dñz triginta denarijs vendi-
dit: quoz vnusq; valebat decem denari-
os vsuales et damnum vnguenti trecento-
rū denariorū recōpensauit. Vel vt quidam
aiūt oīus que x̄po dabant decimam p̄tē fura-
batur: et iō pro decia pte quā in vnguento ami-
serat pro. 30. denarijs dñm vendidit: quos
penitētia ducit? retulit et abiēs laq̄o se suspē-
dit: et suspensus crepuit medi: et diffusa sūt
oīa viscera eius. In hoc autē delatus est ori-
ne per os effunderet. Non. n. dignum erat
vt oīa vilis inquinaretur qd̄ tā gl̄iosus os
scilicet x̄pi p̄tgerat. Dignus. n. erat. vt vi-
scera que p̄ditionem cōceperant: rupta ca-
derent: et guttur a quo vox prodicionis exie-
rat laqueo arctaretur. In aere etiaz interiit
vt qui angelos i cēlo et hoīes in terra offēde-
rat ab angeloz et hominū regione separare-
tur et in aere cū demonibus sociaretur. Quz
igitur inter ascensionē et p̄thecosten apli in
cenaculo simul essent. vidēs p̄derrus q̄ nu-
merus. i. aplorū erat iminutus quos domi-
nus in hoc numero elegerat vt fidem trini-
tatis in q̄tuor mūdi p̄ibus p̄dicarent: surre-
xit in medio fratrum dicens: viri frēs o3 vt
aliquem loco iude substituiamus q̄ testes
biscū resurrectionē x̄pi: q̄ dñs dixit nobis
Eritis mihi testes in hierl3 et in oī iudea et sa-
maria: et vsq; ad vltimū terre. Et q̄ testis

non nisi de his que videt d3 testimoniū ser-
re eligendus est vnus ex his viris qui no-
bis cū semp fuerunt et dñi miracula viderunt:
et eius doctrinam audierūt. Et statuerūt du-
os de septuagintaduobus discipulis. s. Jo-
seph: qui cognominatus est iustus p̄ scititate
sua: qui fuit frater iacobi alphet: et mathiaz:
de cuius laude subiect: q̄ sufficit ei p̄ lau-
de q̄ in apl3 est electus. Et orātes dixerūt.
Tu dñe qui nosti corda oīum onde quē ele-
geris ex his duob? vnū accipere locū mini
Herij huius et aplatus quē iudas amisit. Et
datis illis sortibus cecidit fors sup Mathi-
am et annumeratus est cū. ii. apls. Et notā
tandū q̄ exemplo hoc: vt ait Hiero. nō ē for-
tibus vtendum q̄ p̄uilegia paucorū cōs
legem non faciūt rursus etiā sicut ait Beda
donec veniret veritas figuram licuit obser-
uare. Vtera. n. hostia in passione fuit imola-
ta: s3 in penthecoste p̄sumata: et iō in electōe
Mathie sortib? vsi sūt ne a lege discreparēt
in q̄sumus sacerdos sorte q̄rebat. p̄post p̄-
recoſtem vō iam veritate ppallata. 7. dia-
cones non sorte: sed discipolorū electione:
aplorum vero orōne et manus impositōe or-
dinati sunt. Lulusinodi autē sorte fuerit due-
scōrū patruz extāt snie. Hiero. n. et beda vo-
lunt q̄ he sortes tales fuerint: q̄les ille q̄ruz
in veteri lege creberrimus vsus erat. Dio-
nysius autē qui fuit Pauli discipulus religi-
osum existimat hoc arbitrari asserēs sibi vi-
deri q̄ illa fors nihil aliud fuerit nisi quidā
splendor et radius diuinitus sup Cēthiaz
emissus per quem ipse ondebatur in apl3 as-
sumendus ait. n. sic in libro eccliaſtice hie-
rarchie. De diuina autē sorte que sup Ma-
thiam diuinitus cecidit. alii quidē alia dire-
runt nō religioſe sicut arbitro. Meam autē
tibi ipse intentōem dicam. Vident. n. mihi
eloga sorte noiare theartico qd̄dam donum
demonſtrans illi theartico choro a diuina
electione susceptum. Idic igitur Mathias
apls iudeam in sorte accepit: et p̄dicationi
ibidem insistent: et in ultra miracula faciēs
in pace quicuit. In nōnullis codicibus legi-
tur q̄ patibulum crucis p̄tulit: et tali marty-
rio coronatus celos ascendit. Quins cor: p̄
rome in ecclia scē Marie maioris s3 lapide
porphiretico sepultū esse d3 et ibidem caput

De sancto

eius demonstratur. In quadā vero legenda alia q̄ treueris inuenit sic inter cetera legit Mathias de tribu iuda et ciuitate berblee: illustri p̄sapia oriūd⁹ fuit. Qui isis tradit⁹ oēs in breui legē p̄phetarū et sciaz apprehēdit: lasciniā quoq; abhorēs pueriles ānos mox maturitate vicebat. Informabat q̄q; eius aīus ad vītutē vt esset ad intelligentiā habilis: ad materiā facilis in prosperis non elatus: in aduersis p̄stans et intrepidus satagebat: vt qd̄ visu p̄ceperat ope cōpleret: et oris doctrinā manus opatione mōstraret. Hic cū per indeam p̄dicaret cecos illuminabat: demones expellebat: claudis gressum surdis auditū: mortuis vitā restituebat. qui euz coram pontifice accusaretur in multis tridit. De obiectis q̄ crimina dicitis nō opz me multa dīe: qm̄ xpianuz nomē non est eriminis sed glie. cui p̄onfiet si tibi dant inducie vis peniter: Et ille Absit vt a vitate quā semel inueni p̄ apostasiaz digrediar. Igitur Mathias in lege erat doctissimus: corde mundus: aīo prudens in soluendis q̄onib⁹ sacre scripture acutus: i p̄silio prouidus: in sermone natōe expeditus: Qui cū v̄bū dei p̄ indeam p̄dicaret multos signis et prodigijs p̄uertebat. Vñ indei inidentes ip̄m in cōcilio statuerunt. Duoq; falsi testes fuerunt q̄ ip̄m accusauerant. Vñ p̄mo in ip̄m lapides miserūt: quos lapides in testimoniū illis se cū perijt sepeliri. Qui dū lapidaret securi more romano p̄cutitur: et extensis in celū manibus sp̄m dño reddidit: et subditur ibidez. Cuius corpus de indea roma: et inde treuerim est translātū. In quadā vero alia legenda legit: qd̄ dū Mathias i macedonias aduenisset: et fidem ip̄i p̄dicaret q̄sdaz potidez toricatā que visu cūctos priuabat sibi dede runt: quā in noīe xp̄i bibit et nullā lesionem i currit. Et cū illa potēde plusq; .25. execallēt ille singulis manū ip̄onēs oēs illuminauit. Diabolus at̄ in similitudine infantis eis appa rens suadet vt mathiā occiderent. qui eoz cultum euacuaret. Et cū ipse in medio eoz p̄sisteret: tribus tñ diebus eū querētes minime inuenerūt. Tertia aut̄ die eis manife stans se dirit. Ego sum. Quē manibus post tergū ligat⁹: et sine collo imposito crudeliter affixerunt: et sic in carcere reclusi sūt: vbi de

mones apparentes dentib⁹ in eū fremebāt s; appropinquare nō poterāt. Dñs at̄ cū m̄ ro lumine ad eū veniens ip̄sum de terra le uauit. et vincula soluens: et dulciter p̄fortans ostium aperuit. Qui egressus v̄bū dñi p̄dicabat. Dū aut̄ quidā obstinati p̄sisterent di rit eis. Denūcio vobis qd̄ vini in infernum descendet⁹: moxq; fra se apuit: et cunctos il los deglutiuit: reliq; vero ad dominum suue pueri.

¶ De sancto Thoma de aquino.

Beatus Thomas de aquino ordinis fratru p̄dicatoz doctor egregius: d̄ illustri p̄sapia comituz aquinoz in p̄sibus cāpanie et regni sicilie origine dicitur claraz. Huius scī ortus et vite pro gressus ante q̄ ex vtero nasceretur fuit diu nitus p̄mōstratus. Erat. n. vir quidā scūs i cāpanie partibus re bonus et noīe q̄ cū pluri bus alijs heremitis anacoreticam vitāz di cens opinione celebris hēbat. Hic sp̄m scō afflatus muniavit m̄i eius cū gaudio: qd̄ fi lium p̄ceperat: cū illa se grauidam fore igno raret dicens ei. Gaude dñā. q; tu paries fi lium et Thomas vocabitur nomē eius. Hic erit magn⁹ in toto orbe i scia et in vita. eritq; frater ordinis p̄dicatoz. Que oia sicut scūs p̄dixerat sunt cōpleta. Natus ē itaq; puer nobilis thomasq; vocatus qui sp̄reta seculi vanitate p̄dicatoz ordinem est ingressus. Qui postea a fratribus carnalibus rapitur: et quasi p̄biēniuz turris custodie mancipat. Quq; nec minis nec blanditijs posset ab or dinis p̄posito renocari: p̄spetiez puelle ad eū introducte subuere re querunt aīnz ino centis. Qui mor de igne titiōnem arripiens suggestrice ignite libidis et camerā effuga uit. et facto signo crucis i orōne humiliter se p̄sternens cū lacrimis a deo sibi dari petijt p̄petue p̄tinentie castitatē. Vñ in modū mor oranti deo angeli affuerunt dicētes ip̄z fore a deo clementius exauditu. Qui et ip̄sum circa renes stringentes hec dixerunt Et parte dei te cingimus cingulo castitatis qd̄ nullatenus decetero dissoluetur. Cuius muneris fuit ad eo efficax gratia: vt ex tunc nullum penitus stimulum senserit venere

Voluptatis. Tandē cogitante prouide ma-
tre sua q̄ deberet in filio adimpleri qd̄ sibi fue-
rat diuinitus p̄mōstratū: 7 ne videret: n̄
tam inuenis constātia q̄ dei prouidentiam
impugnare ipsa permittēte per fr̄es ordinis
ad or̄dinē rediens. Restitutus itaq; or-
dini cepit non segniter studio intēdere: ve-
lut ap̄is argumētosa sp̄alia mella colligere
vt suo tpe mellita effunderet eloquia doctri-
narum. Tanto etiā gaudio in cōtemplando
replebatur mens eius: q̄ plures dum in se-
creto loco ad adorandū deum totum sp̄itū
suū recollectisset: visus est itare totaliter ele-
uatus a terra nullo p̄orsus inuitus corpo-
reo fulcramento. felix doctor: qui sic liber i de-
um eleuatiōe mētis p̄cedit q̄ nullū pōdus
carnis sustineret. Quoties autē scūs dei dis-
putare aut legere: scribere vel dictare vo-
luit: p̄us ad orationis secretū accessit: 7 ide
surgēs inueniebat qd̄ scriberet vel dictaret
q̄ in libro didicisset. Hā vt socio suo fratri
reginaldo secreto reuelauit: 7 secretū q̄ diu
vixit seruari voluit: sciam suā non tā huma-
no ingenio 7 studio q̄ orōnis suffragio diuini-
tus ipetravit. vñ quasi alter moyses merito
dici pōt: q̄ de aquis mūdane vanitatis 7 pro-
prie nariuitatis educit: q̄ de agnō nobilitatē
p̄gentie spectabili genit: miro mō q̄ p̄pha-
raonis filiā m̄i ecclie reddidit: 7 vberē ecclie
siastice discipline ac luce diuine sapiētie enu-
trif. Hic ē moyses cui de? dū mētaliter loq-
tur ad fr̄es suos mittit: 7 nō sine signis 7 mi-
rādis p̄digijs ductor: 7 doctor: ppli delegat.
Hic doctor cū quadā vice orōni insisteret: sc̄i
ap̄li p̄trus 7 p̄aulus ipsū de certu dubio
scripture p̄phetice plenissime instruerūt. O
felix doctor: cui diuine scripture celi clauicu-
larius aperuit ostiū: 7 ascēsor: celi paulus do-
ctor: ille mirabilis docuit i veritate secretū
O felix doctor. O hospes mūdi 7 ciuis celi
q̄ cū celestibus ciuibz loq̄tur dñz adhuc in
corpe pegrinare. C Altera quoq; vice cū
apud neapoli in ecclia deuotius oraret: vi-
sus est scūs pater a terra q̄i duobus cubig
eleuatus sup quo frater hoc vidēs 7 diu ad-
mirās: subito audiuit ab imagine crucifixi:
ad quā p̄uersus scūs orabat: plaraz clarius
istā vocē. Bene scripsisti de me thoma: quā
ergo p̄ tuo labore recipies mercedē: Et rñ

dit Thomas. dñe nō aliā mercedē nisi teip-
suz. Et q̄ a dño facta fuit q̄stio de mercede
dabat̄ itelligi de p̄p̄quo labori suo fore ter-
minū iponēdū. Cū eni ex mādato dñi gre-
gorij pape decimi dñi iret ad p̄cilij genera-
le trāsiss p̄ capaniā cepit lāguere vt pene p-
deret totalr appetitū. p̄strāsiēsq; mōaste-
riū fōsse none cisterciēsis ordinis iuitatē de
note ad p̄dictū mōasteriū dclinauit. Cepit
āt d̄ die i diē lāguor: sc̄re fecit: nec sic scūs do-
ctor a doctria fluēg sapie se posat p̄tere: ro-
gat: nēpe a mōachis exposuit eis cātica cāti-
coz: vt i cāticū celestis glie trāsiret studiū ec-
cliaſtice discipline. Accidit at̄ vt q̄daz stella
ad modū cōtere trib? dieb? an̄ doctoris obitū
sup mōasteriū videret. Que cū ignoraret
quid significaret cū apparuit: ostendit p̄fati
doctoris trāsitu dū cessauit. fuit autē felix trā-
situs eius āno dñi. 1275. vite vero sue anno
quingagesimo icchoate. C Dū frater regal-
dus p̄dicans tale p̄hibuit testimoniū veri-
tati. Ego sancti istius fr̄e q̄nter: nunc p̄fessi-
onē eius generalē audiui 7 ipm semp sic pu-
rū inueni s̄e puerū quaz annoz: q̄ nūq; sue
carnis sensit p̄agiū: nec hñit alienius mor-
talis criminis in voluntate p̄sensuz. Hō de-
fuerūt at̄ signa mirāda q̄ sancti doctoris in-
dicarent exitū: 7 interne felicitatē p̄dicarent
ingressū. Hā frater qdā deuotus vidit i ho-
ra transitus sui sanctū doctorē in scolis legē-
tē: 7 beatū paulū apostolū ad ipm intrātē. Al-
q̄ dū sanctus thomas peteret an in ep̄istolis
suis verū habuisset itellectū: respōdit q̄ sic
quātū q̄s viuēs i corpore potest habere. Et
Adiecit. Volo vt mecū venias 7 adducā te
ad locum in q̄ clariozem habebis de oibz i-
tellectum: videbasq; per cappaz ipsum ex-
tra scholas educere. Tunc p̄dictus frater
cepit fortiter clamare dicens. Succurrite
fratres succurrite: quia frater Thomas tolli-
tur a nobis. Ad cuius clamorem fratres ex-
citati inuenerunt q̄ eadem hora qua p̄dix-
ta visio facta fuit sanctus doctor: ex hac lu-
ce migravit. C Et sic quem habuit in hac
vita scientie instructionem. dum ex hac vi-
ta migravit habere meruit ad celestem pa-
triam conductorem. C Post sepulturam
sancti Thome timuerunt monachi q̄ san-
ctū corpus ipsius inuig per fratres or̄dis p̄di-

De sancto Gregorio

catonum ab eis auferretur: p̄ferti q̄ p̄dici-
tus doctor mandauerat corpus suū apud
neapoli congruo tempore deponari. q̄ sub
deposito fuerat cōmendatum: sicut publicū
docuit instrumentum. Post elapsū vero
temporis de nocte sanctum corpus ad aliū
locū translulerunt. Sup̄ quo p̄or dicti mona-
sterij a scō thoma grauit̄ rēphensū metu-
ens diuine vltionis iudiciū mandauit sa-
crum corpus in loco pristino collocari. Alpo-
nāq̄ sepulcro tāta fragrāq̄ odoris suauitas
emanauit: q̄ totū claustrum mira suauitate
repleuit: ita q̄ non videretur paruisse desū-
eti corporis sepultura: sed multorū aromātū
apotheca. ¶ Nec hoc. n. silentio est transeū-
dum: q̄ cū religiosus vir & deo deuotus fra-
ter Albericus de brixia: quadā vice ad alta-
re b̄t̄ virginis deuotius oraret: vigilanti i-
oratione apparuerūt due venerande p̄sone
splendore mirabili adornate: Una in ponti-
ficali habitu: alia in habitu frat̄ p̄dicatoz
coronam aureā habens in capite intertexam
lapidib̄ p̄ciosis. Debatoz circa collū duas
aureolas q̄si torq̄s: vnā argēteā & aliā aure-
am. In pectore v̄o gestabat magnū lapidē
qui splendore mirabili plures emittēs ex se
radios totā ecclesiam illustrabat. In cappa
vero qua indutus fuerat: inserti erant per
totū lapides p̄ciosi. Tunica vero & scapula
re splendore niueo splendebāt. Que frater
admirans: audiuit illū in pontificali habitu
dicentē sibi. Ego sum Augustin⁹ missus ad
te vt indicarez tibi gloriam frat̄is Thome
de aquino: qui mecū est. Ipse mihi in gloria
est equalis: sed virginitatē aureola me p̄cel-
lit: & ego ipsum in habitu: pontificalis ordi-
nis dignitate.

De nomine sancti Gregorij pape.

Gregori⁹ d̄r a grex: & gregē
q̄d est p̄dicare siue dicere
Un⁹ gregori⁹ q̄si gregis p̄-
dicatoz. Vel dicitur Gre-
gorius: quasi egregorius:
ab egregius & gregē: quasi
egregi⁹ p̄dicatoz & doctor
Vel gregorius in lingua nostra vigilans so-
nat: q̄ ipse vigilauit sibi: deo & gregi. Sibi
per mūditiē p̄seruationem: deo per internā
contemplationem. gregi per assiduam p̄di-

cationem. Et per hec tria meretur dei v̄i-
onem. Aug. in libro de ordine. Is videt de-
um qui bene v̄uit: b̄n̄ studet. & b̄n̄ orat. Et
vitam scripsit Paulus longobardoz histo-
riograph⁹. Quā Ioannes diaconus maiori
cū diligentia postmodū compilauit.

De sancto Gregorio papa.

Gregori⁹ senatoria stirpe
p̄genitus. cuius p̄i Bor-
dianus & mater. Siluiz
dicebatur: cū summū phi-
losophie apicem in ipa sui
adoleſcentia attigisset: ac re-
rum & diuitiarū copia plu-
rimū abundaret: cogitauit tū hec oia dese-
rere: & in religionem se transferre. Sed dū
lōgius conuersionem p̄traheret & tutius se
xpo famulaturū putaret: si sub p̄toris v̄ba-
ni habitu mūdo spectetenus deserviret ce-
perunt m̄lta contra eū ex seculari cura suc-
crescere: ita vt nō tū sp̄tie: sed in eo reti-
neretur & mēte. Tandem patre orbat⁹ sex
monasteria in sicilia p̄struit: septē intra me-
nia vrbis in honore sc̄i Andree apostoli i p̄-
prio dogmate fabricauit. In quo reliq̄ seri-
cis auro gēmisq̄ radiantibus vili monasti-
eu hitu regebat. Abi ad tātā p̄fectionē i bre-
ui puenit: vt in ipso sue p̄uersionis initio pos-
set iā in p̄fectoz numero p̄putari. Cui⁹ q̄dē
p̄fectio ex v̄bis suis q̄ in p̄logo sup̄ dialogū
pontaliq̄liter p̄pendi p̄t: vbi sic dicit. In
felix animus meus occupationis sue pulsa-
tus vulnere meminit: qualis aliq̄n in mona-
sterio fuerit quomō ei labentia cūcta subter-
erunt: quantum rebus cūbis que volūntur
eminebat: q̄ nulla nisi celestia cogitare cō-
sueuerat q̄ ēt retentus corp̄o: ipsa iā carnis
claustra p̄emplatione transibat: q̄ mortem
quozque que pene cūq̄ pena est: videlz vt in
gressum vite & premiā laboris sui amabat.
Tāta deniq̄ districtōe corpus suū asstrixit:
vt in firmato stomacho vir subsistere vale-
ret: & incisionē vitaliū quā greci synop̄i vo-
cāt patiens crebris angustijs phoraz momē-
ta ad eritū p̄pinq̄ret. Quadā vice dū q̄dā i
mōasterio suo vbi abbas erat scripturaret: an-
gelus dñi in sp̄tie naufragi affuit: & sibi mi-
sereri lachrimabiliter postulauit. Cui cū gre-
gorius sex argenteos dari fecisset: & abijisset

De sancto Gregorio

eadē die itēx fāijt: seqz multa pdidisse pbi
buit. Qui cū ab eo totidē argēteof recepiſſet
itēx die tertia reuerſus miſereri ſibi ſpērtu
nis clamoribz poſtulabat. Sz gregorius cū
a pcuratore ſui monaſterij didiciſſet nā dā
dū pterſcutellā argēteā quā mater ſua cū le
gumibus mittere ſolebat i monaſterio re
māſiſſet illā ſtari dari pcepit: quā ille libēter
accipiēs letus abſceſſit. Hic autē angelus
dñi ſuit: ſicut ſibi poſtmodū revelauit. Qua
dā die bñs gregorius p ſoz vrbis romane
trāſiēs: cernit quosdā pueros ſorma pulcher
rimos: vultu venuſtos: capilloz nitore p
ſpicuos: eſſe venales. Interrogat igiſ mer
catorē de qua illos patria attuliſſet. q rēdit
de britānia: cuius incole ſimili cādoze reſul
gēt. Interrogat itēx ſi xpiani ſūt. Qui mer
cator nō: ſed paganis erroribus iplicati te
nent. Tūc gregorius acriter igemiſcēs: beu
prohdolo: inquit qz ſplēdidās facies prin
ceps tenebrarum eūne poſſidet? Interro
gat inſuper quod eſſet vocabulum gentis il
lius. cū ille Anglici vocantur Bene inquit
Anglici: quaſi angelici: quia ⁊ angelicos
vultus habēt. Interrogāte itēx eo q nomē
haberet illa puincia: ait mercator. p̄prouin
ciales illi deiri vocant. Et gregorius bñ in
quit deiri: q: de ira ſūt cruciādi. Rurſus de
noie regis interrogāte: ait mercator: q Alle
dicereſ. Et gregorius bñ aelle: q: alleluja i
partibus illis decātari oꝝ. Qui mox ad ſū
mū pōrthecē accedēs cū multa inſtātia ⁊ p̄ci
bus vix obtinuit vt ad illos puertēdos mit
teretur. Cūqz tā iter arripuiſſet: romani de
eius abñtia plurimū p̄turbati papā adeunt
⁊ eū taliter alloquunt: Petri offendiſti: Ro
mā deſtruxiſti: Gregoriū dimiſiſti. Sicqz
papa p̄teritus ad eū renocādū p̄tinuo nūci
os deſtinauit. Cūqz Gregorius tā iter triū
dieꝝ peregiſſet: ⁊ in quodā loco diuertēs q
dā ceteris geſcētibz lectitaret locuſta ſup
ueniēs eū coegit a legēdo geſcere: ⁊ ex p̄ſide
ratiōe ſui nois docuit eū in eodeꝝ loco ſtare
debere. Qd ille ſpiritu p̄phetico diſcēs: ſta
tim comites adhortat vt velocius debeāt
p̄ficiſei. Sed ſupueniētibus apliceis nūcijs
redire cōpellit: ⁊ de hoc plurimū triftareſ.
Tūc papa ipſū a monaſterio ſuo abſtraxit: ⁊
ſuū diaconē cardinalemoz dinauit. C Quō

dam tempore Tyberis fluius aſpectum ſu
um egreſſus intantum excreuit: vt ſuper
muros vrbis influeret: ⁊ plurimas domos
euerteret. Tūc etiā p̄tyberim fluiuz multi
tudo ſerpentiū cū dracone magno in mare
deſcendit. Sz a fluctibus p̄ſocati ⁊ ad litus
piecti totū aerē ſua putredine corꝛuperunt
Sicqz plaga peſſima quā inguinariā vocāt
ſecutū ē: ita vt ēt corporati viſu ſagitte celi
tus venire: ⁊ ſingulos quosqz p̄cuttere vi
derent. Que p̄mo ciuz p̄lagiū papā pen
lit: ⁊ ſine mora extiruit. Poſtmodū vo ita in
reliquū vulgus deſeuit: vt ſubtractis bita
toribus domos plimas vacuas i vrbe reliq
rit. Sz q: ecclia dei ſine rectore eſſe nō po
terat: gregorius iſ totis vibus renitētes: plebs
ois elegit. Cū q̄ bñdici deberet: ⁊ lues popu
luz deuſtaret: ſermonē ad populū fecit: pro
ceſſionē faciēs letanias inſtituit: ⁊ vt oēs de
um attētus exorarent admonuit. Cū igitur
de ſi omnis p̄gregatus populus exoraret in
cāuz ipſa deſeuit: vt in vna hora. s o. hoīes
ſpiritu exalarent: ſed nequaqz ceſſauit popu
luz admonere vt ab orōne nunq̄ deſiſterēt
donec peſte ipſaz dīna p̄pulſaret miſeratio:
ſinita p̄ceſſione fugere voluit: ſed nequi
uit: qz die noctuqz portas vrbis propter cū
vigiles obſernabant. Tandē mutato habi
tu a q̄buldaz negociatoribus obtinuit. vt in
quodā dolio ſup quadrigā de vrbe educe
retur: Qui mox ſilnā expetiit cauernay lati
bula reuiſiuit: Ibiqz tribus diebus latuit.
Clerū dñi ſollicite q̄rereſ colūna lucis de
celo ſulgida depēdēs ſup locū in quo latira
bat apparuit: i qua colūna angelos deſcen
dentes ⁊ aſcendentes quidā recluſus aſpe
xit. Moxqz ab vniuerſo populo capif: tra
bitur ⁊ ſummus pontifex p̄ſecraſ. Qd vero
ad hoc honoris culmē inuitus aſcenderit. q
verba ſua legit patenter aduertit. Nam in
epiſtola ad narſuz patriciū ſic ait. Dum cō
templationis atra deſcribitis: ruine mee mi
hi gemitū renouatis: qz audiui qd intus p
didi duꝝ foras ad culmen regiminis imme
ritus aſcendi. Tanto at me merore p̄cuſſum
cognoſcite: vt vir loqui ſufficiā. Nolite er
go vocare noemī. i. pulchrum. ſed vocare ma
ra. i. amarum: qz amaritudine plenus ſum.
Item alibi. Qd me ad epiſcopatus ordinez

De sancto

cognoscitis puenisse: si me diligitis plangi-
te. qđ & ego incessant deſleo: atq; vt deus p
me eroreſ rogo. In plogo quoq; ſup dialo-
guſ ſic ait. Et occaſione cure paſtoralis ani-
mus meus ſecula: inſ boiuz negocia patiſ: &
poſt rā pulchra ſue getis ſpēm terreni actus
pulvere ſedat. Perpendo itaq; qđ tolero:
ppendo qđ amiſi. Dūq; intueor illud qđ p-
didi ſit grauius hoc qđ porto. Ecce. n. nunc
magnis maris fluctibus q̄tio: atq; in nauti-
mētis tēpeſtatis valide pcellis illidor: & cū
pōris vite recolo q̄ſi poſt tergū ductis ocu-
lis viſo litore ſuſpiro. S; q; adhuc romaſ
dicta peſtis vaſtabat: more ſolito pceſſio-
nem cūſ leraniſ p ciuitatis circuitū quodā
tpe paſcali ordinauit: in qua imaginē beate
marie ſemp virginis q̄ adhuc vt aiūt eſt ro-
me in ecclia q̄ dī ſācta maria in ara celi. quā
lucas arte medicus: & pictor egregius for-
maſſe dī: & eidē virgini ſimilima p oīa phi-
betur: ante pceſſionē portari fecit: & ecce to-
ta acris infectio & turbulētia imaginē cede-
bat ac ſi ipſaſ imaginē fugeret: & eius pñtiā
ſerre nō poſſet. Sicq; poſt imaginē mira ſe-
renitas & aeris puritas remanebat. tūc i ae-
re vt ſerſ iuxta imaginē audite ſunt voces
angeloz cātantiū. Regina celi letare allelu-
ia. q; quē meruiſſi portare alleluia: reſurre-
xit ſicut dixit alleluia. Et atiq; qđ ſeq̄ brūs
Grego. adiunxit. Ora pro nobis deus alle-
luia. Tūc brūs Grego. vidit ſupra caſtrum
creſcētij āgelū dñi: q gladiū cruentatū deter-
gens in vaginā remittebat. Intellexitq; gre-
gori? q peſtis illa ceſſaſſet: & ſic ſcñ ē: Un-
caſtē illud caſtē angeli deinceps vocatū ē
Tādē vt deſiderauerat Auguſtini mellitū:
Joānez cū qbusdā alijs i āglia miſt: & eos ſu-
is ſcibz: & meriſ ad fidē puerit. Tāte etiā
humilitatē brūs gregori? extitit: vt ſe lauda-
ri nullo mō pmitteret: Nā ſtephano epō qui
eū in ſuis eplis laudauerat ita ſcripſit. mul-
ta mihi: & vltra q̄ſ audire merui vel debuī
dign? ſateo: in veſtris eplis demōſtratis: &
cū ſcriptū ē. Ne laudes boiem q̄ſ diu viuūt.
Tū & ſi audire talia dign? nō fui: oſonibus
veſtris peto vt dign? efficiat. vt ſi boni ſcō
in me diſtiſ: q; nō ſunt: iō ſunt q; diſtiſ.
Itē in eplā ad Marſus patriciū: q; cāe & no-
minis ſimilitudinē faciēdo p ſcriptas cla-

ſulas. declamationeſq; formaſ: certe fra-
ter cariffime ſurīā leonē vocas. q; eo modo
hos agere pſpicim? quo ſcabioſos catulos ſe-
pe pardos vltigres vocamus. Itē in eplā
ad anaſtaſiū patriarchā Antiochenū. Nō
vos meos dñi. q; lucernā dicitis: q; loquen-
do multis pdeſſe multiſq; poſſe lucere pbi-
betis extinātionē meā ſateo: mihi in dubita-
tionē maximā pduxitiſ. Cōſidero nāq; qui
ſuſ: & nihil me ex huiuſmodi boni ſigno dep-
hendo. Cōſidero autē qui eſtiſ & vos mētri
poſſe non arbitror: Cum ergo credere volo
qđ dicitis contradicit mihi infirmitas mea.
cum diſputare volo qđ in laude mea dicitis:
cōtradicit mihi ſanctitas veſtra. Sed que-
ſo vir ſancte nobis aliquid de hoc ecctami-
ne noſtro conueniat: vt ſi non qđ dicitis. ita
eſt: ſit ita q; dicitis. Vocabula etiā ſactātia
vel vtilitatem ſonantia omnino reſpuebat.
Unde Eulogio patriarche alexandrinū qui
eum vniuerſalem papā vocauerat ita ſcri-
bit. In preſatione epistoſe quam ad me dire-
xiſti ſuperbe appellationis verbū vniuer-
ſalez me Papā dicentes imprimere curau-
iſtiſ. Quod peto vt dulciſſima ſanctitas ve-
ſtra vltra non faciat: q; vobis ſubtrahitur.
qđ alteri pluſq; ratio erigar prebet. Ego. n.
verbis proſperari non quero ſed moribus:
nec honorem eſſe deſuto in quo fratres ho-
norē ſuum perdere cognosco. Recedant er-
go verba que vanitatem inflant. charitateſ
vulnerant. Hinc eſt qđ cum iōanes epico-
pus conſtantinopolitanus hoc vocabulū va-
nitatis ſibi vſurparer: & ſe vniuerſalē papā
vocari fraudulenter a ſinodo obtinuſſet: in
ter cetera ſic de eo ſcribit Gregori?. Quis
eſt iſte q; contra ſtatuta enāgelica: ptra cano-
num decreta nouū ſibi nomen vſurpare p-
ſumit: vt vel ſine imitatione ſit vnus q; eſſe
appetit vniuerſus: Verbi etiā iuſſionis ſi-
bi Coepiscopis dici nolebat. Unde ait in
epistoſa ad eulogium epicoſpā alexandrinū
Veſtra mihi caritas loquitur dicens. Sicut
iuſſiſtiſ quod verbum iuſſionis peto a meo
auditu remoueri: q; ſcio qui ſuſ: & quis eſtiſ
loco. n. mihi fratres eſtiſ: moribus patres.
Iuſup obuiūā humilitatem quā erat predi-
tus nolebat q; in atrone ſe ancilla ſua & di-
cerent. Unde rutiliane patricie ſcribens ait

Gregorio

Unum in tuis epistolis egre suscepi: q: qd semel esse poterat sepius dicebat ancilla vestra: ancilla vestra. Ego. n. per episcopatu onera oium seruus sum factus: qua ratione te mihi ancillam dicis: cuius ante episcopatum susceptum proprius sum. Et ideo rogo poipotentem deum ne hoc verbu aliquando ad me in scriptis tuis inuenias. Primum in suis epistolis se seruū seruoz dei nominauit et alios notari instituit. libros suos dum ad huc vinceret ob nimia humilitatem qua erat peditus publicari nolebat: et in alioz cōparatione suos nihil valere estimabat. Unde Innocentio pfecto Africe sic scribit. Qd expositionem sancti Job vobis transmitti voluistis vestro studio cōgaudemus. Sz si de litioso cupitis pabulo saginari. beati Augu. compatriote vestri opuscula legite: et ad cōparationes illius similitudinis nostrum sursum rem non queratis. Meq: n. volo duz in hac carne sum: si qd dixisse me contingit: ea facile hominibus innotesci. C Legitur quoq: in qdam libro de greco in latinum translato: q quidam sanctus pater nomine abbas Joannes cum romam ad visitandā apostolorum limina: venisset. et beatū Grego. papā per medium ciuitatis transire videret. voluit ei occurrere ac vt decebat reuerentiā exhibere. Lernēs vero beatus Gregorius q se in terrā vellet prosternere festinauit: et pmo se corā ipso in terram pstravit: nec inde surretit: quoadusq: abbas primo surrexit: quo marina eius humilitas cōmendatur. Tante antez largitatis elemosynaz extitit vt nō solum presentibus: sed etiam longe positis. et in montis sinat monachis necessaria ministraret: Nam omnium indigentium nomina scripta habebat et eis liberaliter subuēiebat. Monasterium hierl'ys instituit: et dei famulis illic degentibus necessaria mittere procurauit: Tribus quoq: milibus ancillis dei p quotidianis stipendijs octaginta libras auri annualiter offerrebat. Quoti die etiaz ad suam mensam peregrinos quoslibet inuitabat. C Inter quos die quadam vnus accessit: in cuius manibus dum ipse ex humilitate aquam fundere vellet puerulus vrecum accepit: sed repēte eū in cuius manib' aquā fundere volebat: non inuenit. Luncq: hoc fa

ctuz secū ipse miraret: eadē nocte dñs p visionem ei dixit: Ceteris diebus me in membris meis. hesterno autē die me in memetipso suscepisti. Alio quoq: tēpore precepit cancellario: vt duodecim peregrinos ad prandiu inuitaret: qui pergens iussa compleuit. Dum autem secum discumbere intuens Papa tredecim numerauit. Et accersito cancellario cur contra suam iussionem tredecim inuitare presumpserat inquisiuit. Quos cancellarius numerans et tantum duodecim inueniens ait. Tredecim mihi pater nō sunt nisi duodecim: Animaduertit autem Gregorius virum propius discumbentem vultuz crebro mutare et nūc adolefētie nūc vō sibi vetulū venerāda qdā canitie simulār. finit igitur conuiuium illum in cubiculum duxit vehementer adiurans. vt ei se nomenq: suum prodere dignaret. Qui ridens ait. Et cur iterrogas de noie meo: qd est mirabile? verumtū scito q: ego sum naufragus ille cui scutellam argenteam tribuisti: quas tibi miserat cum leguminibus mater tua: Erit hoc tibi p certo sic cognitū q ab illo die quo mihi dedisti destinauit te dominus fieri ecclesie sue presulem: et Petri apostoli successorē. Qui Gregorius. Et tu quomodo hoc nosti q tunc me dominus pcesse sue ecclesie destinauerit. C At ille. Quoniam angelus eius sum: et me tibi dominus nunc misit vt te semper debeatam protegere: et omne qd petieris per me apud ipsam valeas impetrare: statimq: ab eo disparuit. C Eo tempore fuit quidam heremita vir magne virtutis qui omnia propter deum reliquerat et nihil preter vnam cattam possidebat: quas blandiens crebro quasi colubatricem in suis gremijs refouebat. Oravit igitur ad deum vt sibi ostendere dignaretur euz quo future remunerationis mansionem sperare debuisset: qui illi amare nil ex diuitijs huius seculi possideret. Quadam igitur nocte sibi reuelatur: q cum Gregorio romano pontifice mansionem sibi sperare deberet. At ille fortiter ingemiscens parum sibi voluntariam paupertatem profuisse putabat: si euz eo remunerationē reciperet: q tātis mūdialibus diuitijs abundaret. Quis Gregorij diuiti

De sancto

as sue paupertati die noctuq; suspirando cō-
ferret: alia nocte audiuit dñm sibi dicentes
Cū diuitē non possessio diuitiarū: s; cupido
faciat: cur audeas paupertatē tuam Gregorij
diuitijs cōparare: qui magis illā cattā quāz
hēs quotidie palpano diligere cōprobaris
q; ille tantas diuitias q; non amādo s; pte
nēdo cunctisq; liberalit; largiendo dispersit?
Itaq; solitarius deo grās rettulit: et qui me-
ritum suum decreuisse putauerat: si Grego-
rio pferret orare cepit ut cū eo mansionem
qñq; p: ipse mereret. Cū apud Mauri-
tium iperato: em et filios eius sup morte cu-
iusdam epi falso accusaretur. sic ait in epla
quā apochirario mittit. Unū est qd breuē
suggeras dñis meis: q; si ego seruus eorū in
mortem longobardorū: vel dānū me miscere
voluissē londobardorū gens nec regē nec
ducez nec comites hñet atq; in sua pñsione
esset. S; q; denz tñeo in morte cuiuslibet
hoīs me miscere formido: Ecce q̄te humili-
tatis extitit: q; cū esset summus pontifex ipe-
ratoris se seruū vocabat: dñm suū eum ap-
pellabat. Ecce quāte innocentie: q; in mortē
inimicorū suorū pñtēre nolebat. Cū Mau-
ritius iperato: gregorij et eccliaz dei pfe-
queret: inter cetera ei sic scripsit gregorius
q; n. pctōr sum: credo q; oipotentē deum tā-
to vos amplius placatis q̄to me ei male ser-
uientem affligitis. Cū adā igr vice qdā
monastico habitu indutus spatā euaginatāz
dextra tenens corā impatore intrepid⁹ asti-
tit: et cū vibrās gladiū illū mortuū p̄dixit
Territus mauritius a psecutione Gregorij
cessauit: et ut pro se orare deberet instanter
petiit q̄tenus ipm in hac vita de malis suis
deus puniret: et non puniendus extremo ex-
amini reservaret. Quadam igr vice vidit
se Mauritius añ tribunal iudicis stare: et
iudicem pclamare. Date mauritij. Et ca-
pientes eum ministri ipm añ iudicem posue-
runt. Qui ille. Vbi vis vt reddā tibi mala
q̄ in hoc seculo ppetraſti? ille rñdit. Nōc po-
tius da dñe mihi: et nō in seculo futuro retri-
bue. Staq; diuina vox inſit tradi Mau-
ritium: vroxē et filios et filias focemiliti oc-
cidendos. Qd et factū est. Non post multum
enī t̄pis focas qdā miles eius ipz cūz tota
familia sua gladio occidit: et ei in iperio suc-

cessit. Cū apud scāz Mariā maiorem
in die pasche nullā celebraret et par dñi pro-
nunciaret: angelus dñi alta voce rñdit. Et
cū spū tuo. Un papa apud illam eccliaz in
die pasche statdē facit neſibi cū dicit par
dñi: in huius miraculi testimonium rñdes.
Cū adā tpe Traian⁹ iperato: romanus
ad qdā bellū vehementissime festinabat:
cui vidua qdā flebilr occurrit dicens. Ob-
secro vt sanguinem filij mei innocenter pe-
rēpti vindicare digneris. Lūq; Traianus: si
sanus reuertere vt vindicare se testare: vi-
dua dixit. Et quis mihi b pñtabit si tu i p̄lio
mortuus fueris. Traianus dixit. Ille q post
me impabit. cui vidua. Et tibi quid pderit
si alter mihi iusticiam fecerit? Traianus di-
xit. Vtiq; nihil: et vidua. Nōne ingt melius
est tibi vt mihi iusticiā facias: et pro b merce-
dem accipias: q; vt alteri hāc transmittas?
Tunc Traianus pietate cōmotus de equo
descendit: et ibidē inocentē sanguinē vinda-
uit. Cū fers quoq; q; cū qdāz filius Traiani
p v: bē equitādo nimis lasciuie discurreret
filium cuiusdā vidue iterem: qd cū vidua
Traiano lachrimabilr exponeret: ipe filium
suū qui b fecerat vidue loco filij sui desūcti
tradidit et magnifice ipsaz dorauit. Qu igr
qdā vice diu iā defuncto Traiano Gregori-
us p fox traiani transiret: et huius mansue-
tudinez iudicis recordatus fuisset ad ſci pe-
tri basilicaz puenit: et ibidem p eius errore
amarissime fleuit. Tūc sibi diuinitus est rñ-
sum. Ecce petitōem tuā cōpleui et Traiano
penā eternā pepci. De cetero at diligētissi-
me caueas ne p dānato aliq̄ pces fundas.
Damasceus at in quodā suo sermone nar-
rat q; Gregorius p traiano orationē sūdēs
audiuit vocē sibi diuinitus illatā. Vocē tuā
audiui: et veniam traiano do. Quis rei vt
ibidem dicit: testis est oriēs oīs et occidens.
Sup b dixerūt quidā q; traianus reuocat⁹
fuit ad vitā: vbi grām psecutus: veniā me-
ruit: et sic gloriā obtinuit: nec erat in infer-
no finaliter deputatus: nec snia diffinitūz
dānatus. Alij q; aia traiani non fuit simpli-
citer a reatu pene eterne absoluta: s; ei⁹ pe-
na vsq; ad t̄ps. s. vsq; ad diez iudicij suū su-
spensa. Alij q; pena ad locū vel modum ali-
quē tormenti s; pditione fuit taxata donec

Benedicto

o: Atte gregorio p xpi gnam locus vel modus aliquis mutaret. Alij vt iohannes diaconus qui hanc legendam copillauit: q non legit orasse: s; fletisse. Et frequenter dñs misertus pcedit q: hō qñuis desiderans petere n̄ presumit. ⁊ q eius aia nō est in inferno liberata: ⁊ in paradiso reposita: sed simpliciter ab inferni cruciatibus liberata. Valer. n. vt dicit aia in inferno existeret: ⁊ inferni cruciat⁹ per dei misericordiam non sentire. C Alij dicunt q pena eterna consistit in duobus. s. in pena sensus: ⁊ in pena dñi que est carentia visionis diuine. Pena igitur eterna quātū ad primum est sibi diuina: sed quātū ad secundum reuera. fertur quoq; q ⁊ angelus istud adiecerit. Et. n. pro dñato rogasti duos tibi datur optio. Aut. n. in purgatorio duobus diebus cruciaberis: aut certe toto tempore vite tue in infirmitatibus ⁊ dolorib⁹ fatigaberis. Qui p̄legit toto tempore vite sue doloribus educti q; duobus diebus in purgatorio cruciari. Un̄ factum est q; semper d̄ seeps aut febribus laborauit: aut podagre molestia pressus fuit aut validis doloribus conuassatus: aut dolore stomachi mirabiliter cruciatus. Un̄ in quadam epistola loquitur sic dicens. Tantis podagre: tantis molestiarum doloribus premor: vt vita mea mihi grauissima pena sit. Quotidie. n. in doloris deficio: ⁊ mortis remedium expectando suspiro. Itē alibi. dolor meus mihi interdū lētus est: interdum nimius: s; neq; ita lentus vt recedat: neq; ita nimius vt interficiat. Un̄ fit vt qui quotidie in morte suā repellat a morte. Sic autē me infectio noxi humoris ibibit: vt vinere mihi pena sit: ⁊ mortem desideranter expectem: quam gemitibus meis solā credo esse remedium. C Matrōna qdam singulis diebus dominici bñs Gregorio panes offerebat. Qui cū post missarū solēnia corpus dñi offerret ⁊ diceret. Corp⁹ domini nr̄i iesu xpi custodiat te in vitā eternā: laetue subrisit. Ille p̄tuo dextrā ab ei⁹ ore pueruens: partem illam dominici corporis super altare posuit. Postmodū coram pplo interrogauit quam ob causam ridere p̄sumpserit. At illa. Quia panes quē pprijs manib⁹ fecerā: tu corpus dñi eū appellabas. Tūc gregori⁹ p incredulitate mlieris se i ora

tiōe pstrauit. ⁊ surgēs p̄fuit illā p̄is istar digiti carnē factā reppit: ⁊ sic matrōnā ad fidē reduxit. Oravit itē ⁊ carnē illā in panē p̄uersā vidit: ⁊ matrōne lumen dā tradidit. C Quibusdā p̄ncipibus aliq; p̄ciosas reliquias petētib⁹ aliquāulū de sancti Joannis euāgeliste dalmatica tribuit. Quod illi suscipiētes tanq; viles reliquias cū indignatione nimia ei reddiderūt. Tūc bñs gregori⁹ oratiōe facta cultellū petijt ⁊ panē illum pupugit: de cuius p̄ncionibus sanguis p̄tinus emanauit: sicq; q; p̄ciosae eēnt reliquie diuinitus ē onsum. C Quidā diuitū romanorū p̄ relicta p̄uge fuerat a p̄tifice cōmuniōe priuatus: qd ille molestissime ferens: sed auctoritatē tāti p̄tificis euacuare n̄ valēs magorū suffragia requisit: q se suis carminib⁹ agere p̄miserūt: vt inuiso demōe tādū caballus p̄tificis vererē. quousq; cū sessore suo piclitarē. Quq; bñs gregori⁹ aliqui sup̄ caballū trāstret: imisso demōe magi ei⁹ equū tā fortiter verari fecerūt: vt nequa q; ab aliquo teneri valeret. Tūc gregori⁹ reuelāte sibi spū diabolicā submissionē cōfessus factō crucis signaculo tā caballū a p̄nte rabie liberauit q; maleficos p̄petua cecitate mulcavit: qui reatū suū p̄fiteres ad sacri baptisimi grām postmodū puenērūt: qbus lumē ne artē magicā relegerēt reddi noluit: eos tñ eccl̄astico subsidio nutiri p̄cepit. C Legit quoq; in libro q a grecis lymon dicit: q abbas q p̄erat mōasterio sci gregori⁹ eidē nunciāuit: q quidā monachus penes se tria nūmismata hēret: quē beatus gregori⁹ ad aliorū terrorē exēdicauit. Postmodū tps frater moriē bñs gregorio nesciēte qui irat⁹ q sine absolutiōe mortuus fuerat orationē in epitaphio scripsit: q eū ab exēdū viculo absoluebat: deditq; eā vni diaconorū p̄cipiēs vt eā sup̄ foueā fratris defuncti legeret: quo iussū cōplēte sequēti nocte q defūctus fuerat abbati apparuit: ⁊ se vsq; mō in custodia detentum: sed heri se absolutū fuisse phibuit. Officiū autē m̄ ⁊ cantū eccl̄asticū: necuō ⁊ scholam cantorum instituit: ⁊ pro hoc duo habitacula: vnum iuxta basilicam sancti petri: alterū iuxta lateranensē ecclesiā fabricauit: vbi vsq; hodie lectus in quo recubans modulabat ⁊ flagel

De sancto Gregorio.

lum eius quo pueris minabatur: cū antiphonario autētico: veneratione congrua referuntur. In canone appositus: diesq; nros in tua pace disponas: atq; ab eterna dānatione nos eripit: i electorū tuorū iubeas grege numerari. Tandē beatus Gregorius cū sedisset annis tredecim: mēibus sex. et diebus decem: plenus operibus bonis migravit a corpore: in cuius tumba hi versus scripti sunt. **C** Suscipe terra tuū corpus de corpore scriptū. **R**eddere quod valeas viuificāte deo Spiritus astra petit: leti nil iura nocebunt. Cui vite alterius mors magis ipsa via est. Pontificis summi hoc clauduntur membra sepelēdo. Qui inumeris semper vixit vbiq; bonis. fluerāt autē anni ab incarnatōe dñi 306. sub foca i peratore. **C** Post mortem bñ Gregorij regionem totā maxima fames iuauit. Cū pauperes quos liberaliter bñs Gregorius pascere solebat: ad succēssorem suū venientes dicebāt. Dñe quos pater nō Gregorius solebat pascere: tua sanctitas fame nō sinat perire. Quibus verbis papa indignatus semp talē rēdebat. Si Gregorius ad famam sue laudis cūctos populos curauit suscipere nos autē non possumus pascere: et sic eos semp vacuos remittebat. Cū illi quarto Gregorius ter ei apparuit: et ter blande de sua tenacia et de tractione redarguit: sed ille se de nullo emendare curauit. Cū illi quarto terribiliter apparens: illū corripuit: et in capite letaliter percussit: cuius dolore veratus ibi vltimam finiuit. Dū autē adhuc p̄dicta fames instaret: quidā inuidi bñ Gregorio ceperunt detrahēre asserentes q; totū thesaurum ecclesie tanq; vir p̄dignus p̄sumpseret. Unde ob huius vindictam ad cōburendos libros suos ceterorū aīos inclinarūt. Quorū dū quosdā iā cōbussissent: et ceteros cōburrere vellent: Petrus diaconus eius familiarissimus: cū quo quattuor libros dialogorū disputauerat tradidit vehementissime restitisse asserens bñ ad eius delēdā memoriā nil valere: cū in diuersis mūdi partibus exemplaria tenerentur: adiungēs immane sacri legum esse tanti patris tot et tales libros exurere: sup eunus caput ipse spiritum sanctus in similitudine colūbe frequentissime p̄spexisset. Tandem eos in hac sniaz adduxit: vt

si illud qd dixerat iureiurando p̄firmās mori p̄tinuo mēuisset ipsi a librorū exustione desisterent. Si vero mori non mēuisset: s; superstes sui testimonij extitisset ipse quoq; cōbustoribus manus daret. fers. n. beati Gregorij sibi dixisse: q; si miraculū de visidē colūbe publicaret p̄b̄vincere n̄ valeret. Itaq; cū apparatu diaconi euangeliorū librum bauians venerabilis lenita Petrus aduentus mor: vt tactis sacrosanctis euangelij Gregorij scitari testimonij perhibuit: a dolore mortis extraneus spiritum inter verba v̄e confessionis efflauit. **C** Quidam monachus monasterij scī Gregorij quoddam penes se peculū congregauit. Beatus autē Gregorius alteri monacho apparēs dixit. vt sibi denunciaret q; peculū dissiparet et penitentiā ageret: q; die tertia esset moriturus. Qd ille audiens vehementer expanit: penitentiā egit: et peculū reddidit morq; febribus adeo correptus est: vt a diluculo diei tertiē vsq; ad horam tertiā p̄ nimio incendio linguam ab ore p̄ficiens vltimū flatum emittere videret. S; cū circumstantes monachi corā ipso p̄fallerent p̄salmodiā interrumpentes ei detrahēre ceperunt. Ille autem p̄tinuo remiscēs et oculos subridēdo p̄cūtes ait. **P**arcat vobis dñs fratres: quare mihi detrahēre voluistis? Nam ipe dimentum mihi non modicū generastis: q; tanta vobis q; a diabolo sub vno tpe accusatus nesciebam cui calūnie p̄mitus responderem. S; si quicq; quēlib; migrantem videris: ei dēz nō detractionem: sed p̄ passionē impendatis: vt pote qui ad tā districti iudicis cū criminatore suo iudicium vadit. **M**ā ad iudicium enim diabolo steti: et adiuuante scō Gregorio cūctis suis obiectionibus bene respondi: nisi de vna obiectione conuictus erubui: pro qua vt vidistis talis sum verat? et adhuc me non potui liberare. Cūq; de ea fratres requirerent ait. Non audeo dicere: q; cū ad vos a bñ Gregorio iussus sum venire: diabolus de hoc plurimum est conuictus: putans q; me ad penitentiā agendā pro causa illa deus remitteret. Quapropter bñ Gregorium vadē dedi: ne cōmorat; calūniā cuiuslibet reuelarem morq; clamans dixit. **D** andrea andrea hoc anno pereas:

De santo Longino

qui me primo consilio ad hoc periculum cōtulisti: et statim reuolutis terribilib' ocul' expirauit. Erat autem in urbe quidam noie andreas qui eodem momento quo ei monach' moriens periculum fuerat imprecatus: ita graues morbu' decedit: ut defluentibus car nibus cōsumi posset: mori at nō posset. Tunc monachis scī gregori' cōuocatis confessus est: q' cum predicto monacho quāsdā mona sterij chartulas rapuissent: ac susceptis pre dij extraneis tradidisset. Morq; is qui du dum mori non poterat: inter verba sue con fessiois spiritū exalauit. Et tpe ut in vita sancti Eugenij legi ē: dñ ad huc Ambrosia nū officij magis q's gregorianū ab eccl'is ser uaret: romanus pōtifer noie 'Adrianus cō cilij puocauit: vbi statutu' ē ut gregorianū officij deberet vltim' obseruari. Quis rei Carolus iperato: executor: existēs p diuer sas discursū ea puincias minis et supplicijs oēs clericos ad hoc ipsū cogebat: et libros am brosiani officij vbiq; comburebat: multosq; clericos rebelles searcerabat. p' officijs aut brūs Eugenius ad p'cilij inuenit ipsū p'cilij p'riduū tā solutu': suaq; p'uidētia dñz papā sic inducit: q' cōs p'latos q' p'cilij inter fuerāt: et tā p' res dietas recesserāt renoca uit. Lōcilio igit' puocato oīum patrū hec sē tētia vna fuit: ut missale ambrosianū et gre gorianū sup altare sancti p'etri apli ponere tur: et fores eccl'ie optime clauderent: ac plu rimor' epōz sigillis diligentissime munirentur: et ipsi tota nocte o'oni i'sisteret: ut dñs p signū aliqd' reuelaret: qd' hor' ab eccl'is ma gis seruari vellent. Sicq; p oia ut ordiaue rāt facientes mane ianuās eccl'ie apuerūt: et vtrūq; missale sup altare aptū i'uerunt. Vel ut alij asserūt missale gregorianū pen tus dissolutū: et huc illucq; dispersū inuene runt: Ambrosianū aut solūmodo aptū sup alta re i' eodē loco quo posuerūt repperūt. Quo signo diuinitus sūt edocti: ut gregorianū officij deberet p totū mūdū disp'gi: ambrosi anū aut nūmodo ista eccl'a obsuari. Sicq; sancti pa' res ut diuinitus edocti fu' rāt: sta tuerūt: et sic vsq; hodie obseruatur. C Mar rat iōānes diaconus q' vitā brī gregori' cōp ilauit: qd' dū vitā eius p'scriberet et cōpila ret: quidā vir sacerdos aliter insignit' ei dor-

miēt: ad laternā ut sibi videbat scribēti asti tit. Qui d'sup cādidissima et adeo tenuissima vestis erat: ut eius raritate nigredo supio ris tunice appareret. Hic p'pius accessit: et istatis buccis risū p'nuere non potuit. Quq; iōānes cū interrogaret cur vir grauioris of ficij sic dissolute rīderet: ait: q' tu scribis de mortuis quos viuētes nūq; vidisti. Qui iō annes. Et si illū nō nouerim facie: tū scribo de illo q' didici lectione. at ille. Tu ing' ut video sicut voluisti fecisti: et ego q' facere po tero nō cessabo: morq; illi lumē laterne exti rit: et adeo ipsū vehemēter p'terruit ut vche mēter exclamās putaret se ab illo gladio iu gulari. Morq; gregorius affuit comitāte se cū dextro: sum b'tō Nicolao: sinistro: sū vero p'etro diacono: eiq; dixit. Modice fidei q' re dubitasti: Quq; post cor' mā lecti diaboli latitaret: gregorius ex manu petri diaconi magnā facē quā tenere videbat arripiens: eiusq; flāmis os faciemq; ipsius aduersarij erurēs ad instar ethiopsis denigrauit. Que dā aut' sint illa paruissima cadēs in eius ve stē candidā ipsā dicto citius p'flagrant: et sic nigerrimus torus apparuit. Dixitq; beat' p'etr' us gregorio. Satis den' granimus: cū cui Gregorius nos illū nō denigrauit: et si nigrū fuisse demonstramus. Sicq; ibidez multo relicto lumine abierūt.

De sancto Longino

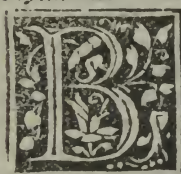

Longinus fuit quidā centu rio: q' cū alijs militibus cru ci dñi astās iussu p'lati la tus dñi lācea p'forauit. Et vidēs signa q' fiebāt: solem se' obscuratū et terremotū l r'p'm credidit: maxie ex eo qd' quidam d' cunt. q' cum ex infirmitate v' senectute eius oculi caligassent: de sangui ne ch'risti per lanceam decurrente fortuita oculos suos tetigit: et protinus clare vid' t. Unde renunciāns militie: et ad apostolis in structus in cesaria cap adoci et vigintiocto an nis monasticam v' tam durit: verbo et ex emplo ad fidem multos conuertit. Cum au tem a p'fide rētus fuisset: sacrificare nol let: nullit p'fēs omnes dentes eius erenti: et linguam abscond. Longinus tamen ex hoc loquellam non perdidit: Sed accepta te

De sancto Benedicto

auri oia idola comminuit ⁊ fregit dicēs. Si
dij fat videbim⁹. Demones at de idolis ex
euntes in p̄sidem ⁊ in omnes socios eius in
traxerūt: ⁊ infanientes ⁊ latrātes se lōgini
pedib⁹ p̄strauerūt: ⁊ ait. Longinus demoni
bus. Cur in idolis bitatis: q̄ responderunt.
Ubi nō noīatur x̄ps. ⁊ eius signū nō ē positū
ibi habitatio n̄ra. Cū ḡ preses isaniret: ⁊ ocu
los amisisset: dixit ei Longin⁹. Scio q̄ sa
nari nō poteris. nisi qm̄ me occideris. Quāci
to. n. a te occisus fuero p te orabo: ⁊ sanitatē
tibi corpis ⁊ aīe impetrabo. Et statiz euz de
colari iussit. Post h̄ abiit ad corp⁹ eius ⁊ p
strato euz lachrymis p̄nias egit. ⁊ p̄tinuo vi
sum ⁊ sanitatē recepit ⁊ in bonis opibus vi
taz finivit.

De noīe sancti Benedicti.

Benedictus dictus est vel
q̄ multa b̄ndixit: vel q̄ i
hac vita multas b̄ndictio
nes habuit: vel q̄ oēs b̄n
dicebant de eo: vel q̄ ef
fraz meruit b̄ndictionē ha
bere. Eius vitā sanctus

Gregorius scripsit.

De sancto Benedicto

Benedictus ex nuria pro
uincia ortus euz rome li
beralib⁹ studijs tradit⁹ ef
set in ipsa sui infantia lite
ras deseruit: ⁊ desertū pe
tere decreuit: quez nutriti
sua: q̄ eum tenerrime dili
gebat vsqz in quēdā locuz q̄ dī effide secu
ta est: vbi ad purganduz triticuz mutuo ca
pisteriuz petijt: s̄ stip mensā incaute ponēs
euz corruiss̄ in duabus p̄tibus fractuz vidit
quā B̄ndictus flere sp̄sitiens p̄tes capiste
rij accepit: ⁊ ob oīone surgens integre soli
ditatē inuenit postmoduz nutriticē occulte su
giens in quendā locuz venit. vbi tribus an
nis hoibus incognit⁹ mansit. excepto quo
daz mōacho Romano noīe q̄ sibi sedule ne
cessaria ministrabat: Cuz vero ad specu a ro
mani monasterio iter nō esset panē in longis
sumo fume ligabat. ⁊ sic euz deponere plue
nerat. Tintinabuluz ēt ipsi chorde inseruit
vt ad eius sonituz vir dei cognosceret qm̄ si
di romanus panē p̄beret quē exiens acciperet
Sed antiqu⁹ hostis vni⁹ caritati: ⁊ alteri⁹
inuidēs refectōi lapidē iactauit: ⁊ tintinabu

lū fregit: s̄ tū romanus ei ministrare n̄ de
sijt. Post h̄ euidā p̄sbytero refectionē sibi in
pascali solēnitare parati: dñs p̄ visu app̄nit
dicēs. Tu tibi delicias p̄paras: ⁊ suus me⁹
illo in loco fame cruciat⁹ q̄ p̄tinus surrexit: ⁊
cū difficultate magna eū inueniēs dixit. sur
ge ⁊ sumamus cibū q̄: hodie pascha dñi: cui
B̄ndictus. Scio q̄ pascha ē: q̄ videre te
merui. Longe qp̄pe ab hoibus posit⁹: q̄ die
eadē paschalis esset solēntas ignorabat: cui
p̄sbyt. Veracit̄ hodie resurrectōis dies dñi
ce ē abstinere te n̄ puenit: q̄ ob hoc ad te mis
sus sum: sicqz deuz b̄n dicentes sūpserrunt ei
bus. Cū adā die auis q̄ daz nigra q̄ meru
la vocat ip̄ortune circa eius faciē volitauit
ita vt ab eo manu capi potuiss̄: s̄ signo cri
cis edito auis recessit. Moxqz diabol⁹ quā
dā feminā quaz aliqñ viderat an̄ eius ocp̄
los menḡ reduxit: eiusqz aīuz tāto igne ī spe
cles illius accēdit: vt pene heremū volup̄ra
te victus deserere deliberaret: S̄ subito dī
nina gr̄a ad se reuersus p̄tinuo se erexit ⁊ in
spinis ⁊ vepib⁹ q̄ ibi aderant se adeo volu
tauit vt toto corp̄e inde vulnerat⁹ exiret. ⁊
de cuqz vulnerametis vulnera educeret vi
cit itaqz peccatū q̄ mutauit in cēdiuz. Quā
ta at gr̄a oīpotēti dei: q̄ ab illo tpe nulla p̄
modū tētatio in ei⁹ corp̄e pululauit. Cre
brescēte itaqz ei⁹ fama cū abbas monasterij
cuiusdā obijss̄: tota ipsi⁹ mōasterij p̄grega
tio ad eū venit: ⁊ vt p̄esse eis debret petijt
q̄ diu negādo dñō distuluit suis illozqz fra
trū morib⁹ se puenire n̄ posse p̄dixit. S̄ tā
dē vict⁹ p̄cib⁹ assensuz dedit: Cūqz regulaz
illje districte suari p̄cipet: semetip̄os mōa
chi replēdebāt q̄ ip̄s sibi p̄esse poposcerāt:
quoz. s. fortitudo normā ei⁹ rectitudinis of
fēdebat. Cūqz sibi cū eo aspicerēt illicita n̄ li
cere: ⁊ sedule assucta relin̄qre. venenū vi
no miscuerūt: ⁊ recubēti obtulerūt. s̄ b̄ndict⁹
signū crucis edidit ⁊ qm̄ iactu lapidis vas il
lud vitreū fregit. Intelligēs igr̄ q̄ potū mor
tis hūerat. qd̄ portat n̄ potuit signū vite illi
co surrexit ⁊ placido vultu dixit. Discreas
vestri oīpotēs deus fr̄es: nunqd nō dixi vo
bis q̄ vestris ac meis morib⁹ n̄ puenirē: tūc
ad locū derelictē solitu sinus redijt: vbi cre
brescentib⁹ signis claruit: ⁊ mult⁹ ad euz ve
nientib⁹ duodeciz mōasteria construxit. In
vno aut illoz qdā mōach⁹ erat q̄ ad oīonez

diu stare non poterat: sed orantibus mor foras exibat: et al q̄ terrena et transitoria agebat. Ad cū abbas illius monasterij beato bñdicto narrasset: iuit illuc: et vidit q̄ illū monachū q̄ manere in orōne non poterat qdam niger puerulus p vestimenti fimbriā foras trahēbat. Dixitq̄ abbati monasterij et mauro monacho. Nunquid non aspicitis q̄s est q̄ eū trahit. Quq̄ respondissent non ait. Oremus ut vos etiā videatis. Orantibus illis. Maurus vidit. sed abbas videre n̄ potuit. Die igit illa expleta oratione: viri dei monachū foras reppit: quē pro sui cecitate virga percussit et extē immobilis in oratiōe pmanit: sicq̄ antiquis hostis dñari non ausus est in eius cogitatiōe: ac si ip̄e percussus fuisset ex verberē. Ex his monasterijs tria sursum in rupib⁹ montis erant que deorsus cum magno labore aquas auriebant. cū fratres illi virum dei sepe rogarent ut monasteria illa mutaret: q̄ daz nocte cum quodā puero montē ascendit vbi diutius orās tres petras in eodē loco p signo posuit. Quq̄ māt ad domū redissent. et fratres pro eadē causa ad eū venissent dixit. Ite in illā rupē in qua tres petras positas inuenietis in modico cauate. Elater. n. dñs inde nobis aquā producere. Qui euntes et ipsam rupē sudantem inuenientes cōcauū locum fecerūt: et mor aqua repletum viderunt. Qui vsq̄ nunc tā sufficientē emanat ut ab illo montē cacumine vsq̄ ad inferi ora descendat. Quadam vice dum circa monasterium viri dei qdam euz falcibastra vepres abscederet ferruz de manubrio. proficiens in quendam lacū profundū cecidit. Quq̄ de hoc ille nimis angustaret vir dei manubriū in lacu posuit: et mor ferruz ad suū manubriū vsq̄ enatauit. Placidus puer et monachus ad hauriendā aquam egrediens in flumen cecidit. et mor ipsuz vnda rapuit. Et pene in vnius sagitte cursuz a terra introstravit. Vir autē dei in cella confitens hoc in spiritu statim nouit. et maur vocans qd de puero acciderit indicauit ac ut ad ipsum eripiendū pgeret impauit. Accepta bñdictione concit⁹ maurus prexit et per terrā se ire existimans super aquas vsq̄ ad puerū venit: eūq̄ p capillos tenēs de aqua extraxit. Qui ad vir dei veniēs retulit qd

acciderat. Sz ipse hoc nō suis meritis: sz ei⁹ obedientie deputauit. Presbyter qdam florentinus noie viro dei inuidens ad tāraz deuenit maliciā ut panē veneno infectum viro dei tanq̄ p bñdictione transmitteret. Quē scūs gratant accepit. Et coruo q̄ de manibus ei⁹ panē accipē psueuerat ip̄s piecit. dicens. In noie iesu xpi tolle hunc panē et eū in tali loco vbi a nullo homine sumi valeat pice. Tūc coru⁹ apto ore expansis alis circa eundē panē cepit discurrere et crocitare ac si apte diceret et obedire se velle: et in iussa impellere nō posse. Qui scūs iter atq̄ iterum picipiebat dicens. Leua leua cū se curras: atq̄ ipm: ut dixi pice. Qui tādē cū tollens post tres dies rediit: et de manu ei⁹ ammonā quā psueuerat accepit. Elidēs aut florentinus q̄ corp⁹ magistrī necare non potuit: sz ad extinguendas discipulorū aias accēdit: ita ut septē nudas puellas in horto monasterij cātare et ludere faceret: ut sic monachos ad libidinez inflāmaret. Ad sanctus vir de cella pspiciens lapsum discipulis ptimelcens inuidie locum dedit: et qbusdā secuz assumptis fratrib⁹ ip̄e habitationē mutauit. Sed florentinus cū in solario philes cū recessisse cōspiceret et gauderet: repente solariū cecidit et ipm prorim⁹ extrinxit. Tūc maur⁹ post viruz dei currēs ait. Reuertere q̄ q te psequēbā extinet⁹ ē. Ad ille audies vehementer igemuit. vel q̄ inimic⁹ occubuit: vel q̄ de inimici morte discipulus exultauit: Qua de re factuz ē ut eidē penitētiāz idiceret: q̄ mādans talia gaudere de inimici morte psumpssisset. Ipse autē ad alia migrās locū nō hostez mutauit. Itaz ad montē cassinū venit. et tēpluz appolinis: qd ibi sita erat in sancti Joannis baptiste oratoriū fabricauit. et circum adiacentē populū ab idolatria puerit. Sz hoc antiqu⁹ hostis grauer ferēs corporalibus eius oculis teterimus apparebat et in eū ore oculisq̄ flāmantib⁹ visibilib⁹ seuebat atq̄ dicebat. Bñdite bñdite. Sz euz ille nihil sibi responderet dicebat. maledice maledice: nō bñdite quid me persequeris. Quadā die lapidez quendā in terra iacētē fratres in edificium leuare volebant: sed nequaq̄s valebant. et q̄q viroz multitudo esset et ab eis leuari nō posset adueniēs vir

De sancto Benedicto

dei benedictione dedit: et tunc maxima cele-
ritate leuatus est: ex quo pependit: quod diabolus
illi infidebat: quod enim moueri non permittebat. Cum
ergo fratres parietem paulo altius edificaret an-
tiquus hostis viro dei appuit: et quod ad labo-
rantes fratres pergeret indicauit: quod primum eis per
nuntius milit. fratres caute vos agite: quod
ad vos spiritus malignus venit: vir autem nunci-
us verba propleuit et ecce parietes antiqui ho-
stis euerit: et quendam puerum monachum rui-
nam pertrinit. Sed vir dei puerum mortuum et la-
ceratum in sacco ad se adduci fecit: et oratione
sua facta ipsum resuscitans operi predicto restituit.
C Laicus quidam honeste vite singulis an-
nis ad visitandum virum dei ieiunus venire
peruenerat. Quadam igitur die dum illuc iret se
illi alter viator adiunxit quod sumedos in itinere
re cibos portabat. Cumque iam tardior hora ex-
creuisset dixit. veni frater sumam? cibum ne
lassemur in via. Quo respondente quod nullatenus
cibum in via gustaret: ad horam ille subiecit
postmodum ad hoc ipsum inuitauit: sed ille presentem
re noluit. Denique cum hora iam preterisset et eos
longum fatigasset iter pratum et fontem et quicumque
poterat ad reficiendum corpus delectare in-
uenerunt. Tunc viator hoc ei ostendens roga-
uit ut pulululum gustaret: et ibidem quiesceret.
Cum igitur verba auribus et loca oculis blandi-
rent ei deus presentem. Cumque ad benedictum venis-
set dixit ei vir dei. Ecce frater malignus ho-
stis semel tibi persuadere non potuit. Secundo non
valuit: sed tertio superauit. Tunc ille pedibus
eius aduolutus se deliquisse ieiunavit. C To-
thila rex gothorum experiri volens utrumque virum
dei prophetie spiritum haberet: eundem suo spa-
tario vestimenta regalia tribuit cumque cum om-
ni apparatu regio ad monasterium destinavit
quem ille venientem aspiciens dixit. pone fili
pone. hoc quod portas non est tuum. Qui protin-
us in terra cecidit: et quod tanto viro illudere
presumpsisset expanit. C Clericus quidam qui a
diabolo verabatur ad virum dei ut sanaretur
adductus est. Cumque ab eo diabolum expulisset
ait. Uade et decetero carnes non comedas:
nec ad sacros ordines accedas. Quicumque
autem die ad sacros ordines accedere presumpse-
ris virum dei diabolum incipaueris. Cum vero alii
quo tempore custodisset sed minores suos si-
bi proponi in sacris ordinibus cereret verba vi-

ri dei quasi ex longo tempore oblitus postposu-
it atque ad sacra ordinem accessit. Quem moris
quod eum reliquerat diabolus tenuit: eumque verare
quousque animas eius excuteret non cessauit. C Vir
quidam duos floscones per quendam puerum suum
ad eum misit: sed ille vinum in via abscondit: et
aliud detulit: vir autem dei cum gratiarum actione
vinum accepit et discedentes puerum admonuit
dicens. Uade fili de illo floscone quem abscon-
disti ne bibas: sed inclina illum caute et inueni-
es quod intus habeat: qui profusus valde erunt
ab eo: et reuersus volens adhuc probare quod
audierat: cum flosconem inclinasset primum de
eo serpens egressus est. C Quadam vice dum
vir dei in sero cenaret monachus quidam fili-
us defensoris assentes et lucernam tenens per spi-
ritum intra se cogitare cepit. quod est hic cui ego
māducanti assento: lucernam teneo: seruitum im-
pendo. Quis sum ego ut isti seruiam? Qui statim
vir dei ait signa cor tuum frater. signa cor tu-
um: quod est quod loqueris. Locatisque fratribus lu-
cernam iussit de manibus eius tolli: et ipsum ius-
sit de monasterio recedere et quietius sedere.
Cum quosdam et fratribus ad locum quandam mitte-
ret: ut ibi monasterium destrueret. Constituta die
ad eos ventum predictum: et quomodo construere de-
beat indicabit: nocte vero eadem quod promissus
illucescebat dies monacho quem illi prostrauerat
atque eius proposito in sonis appuit. et loca sin-
gula ubi quicquid edificari debuissent subtiliter
designauit. Cum autem visioni fidei non darent et
adhuc ipsum expectarent tandem ad eum reuersi
dixerunt. Expectauimus per te venires sicut pro-
miseras nec venisti. Quibus ille. Quare fra-
tres ista dicitis? Numquid non apparui vobis
et loca singula designaui? Ite: et sicut per visio-
nem audistis omnia ordinate. Non longe ab eius
monasterio due sacramentales semine ex no-
bili genere erant qui lingua non restringebant
sed cum eis pererat icaque sermonibus se ad ira-
cundiam provocabant. Qui cum hoc viro dei ret-
tulisset mandauit eis dicens. Restringite lin-
guam vestram: alioquin excommunicabo vos. quia
excommunicationis sententiam non profe-
rendo intulit: sed intentando. Ille autem nihil
mutate intra paucos dies defuncte sunt. et in
ecclesia sepulte: ubi dum missa celebrarent: et
diaconus ex more diceret. Qui non comuni-
cat exeat foras: nutritrix earum que pro eis semp

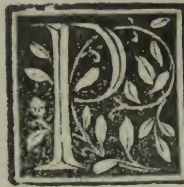
De sancto Patricio.

oblationes offerrebat: eas de sepulchris suis
pgredi: et erire ecclesiam videbat. Quis san-
cto Benedicto nuntiatus esset: ille manu sua
oblationem dedit dicens. Ite et hac oblationem
pro eis offerre: et ulterius excommunicate non
erunt. Quod cum factum fuisset: et diaconus ex mo-
re clamaret: ab ecclesia decetero erire vise
non sunt. C. Monachus quidam cum ad visitan-
dos parentes exisset sine benedictione: et ea
die quod ad eos pervenit defunctus fuisset: et sepul-
tum semel et bis terra eiecisset: parentes eius
ad eum venerunt: et ut ei suam benedictionem im-
penderet rogaverunt: tunc corpe domini accipiens
ait. Ite et hoc supra peccatum eius ponite etiam
sic sepulture tradite. Quod cum factum fuisset: su-
scriptum corpus terra retinuit nec ultra pie-
cit. C. Quidam monachus in monasterio ma-
re non valens viro dei tamen imitatur. donec ipse
iratus abire permisit: quod moritur de monasterio
exiit apertum ore draconem in itinere invenit. quem
eius deuorare vellet clamavit dicens. Curri-
te quod draco iste me vult deuorare: Curren-
tes autem fratres draconem minime inuenerunt
sed tremens atque palpitans monachum ad mo-
nasterium reducere: quod statim permisit se nunquam
de monasterio recessurum. C. Quodam tempore
dominus totam illam puinciam famem valida occupa-
ret: et vir dei omnia que inuenire potuerat egredi-
bus tradidisset ita quod nihil in monasterio pre-
ter modicum olei in vase vitreo remansisset.
iussit cellario ut illud monachum olei: cuius
egredi daret: sed implere precepit: eo quod nihil olei
fratribus remanebat. Quod ut vir dei contempnit
vas vitreum cum oleo per fenestram pisci iussit ne
quod in monasterio per inobedientiam remane-
ret. Proiectum itaque cum super ingentia saxa ce-
cidisset. nec vas fractum nec oleum est effusum
Quod ille lenari iussit et dari integrum postulati.
Monachum autem illum de obedientia et diffi-
dencia increpas se in oratione dedit: et conti-
nuo quoddam magnus dolus quod ibi erat oleo
plenum fuit quod adeo exereuit ut per pavimentum
effluere videretur. C. Quodam vice a d. visita-
tus sororem suam descenderat. cum autem ad me-
sas sederet rogauit eum ut secum illa nocte ma-
neret. Qui cum ille nullatenus acquiesceret
illa caput in manibus domini rogatura inclina-
uit. Quis caput lenasset tanta commotionis
et tonitruum virtus tantaque inundatio pluuie

erupit: ut nec quidam pedes mouere potu-
isset: cum tamen ante serenitas mira esset. Illa. n. quod
lachrimarum fluuios sudit: serenitate acris ad
pluuiam peruenit et trahit. Qui vir dei perstrat?
ait. Parcat tibi opus deus soror. Quid est quod
fecisti? Qui illa. Rogavi te et audire nolui
Rogavi dominum et exaudiuit me: Modo ergo
egredieris si potes: sique factum est ut totam
illam noctem puigiles duceret. atque per sacra elo-
quia sese vicaria relatione satiarer. Tunc ce-
ce post triduum cum ille ad monasterium rediret
elevatoris oculis animam sororis sue in specie
colube celi secreta penetrante aperit. Qui
mor corpus eius ad monasterium iussit deferri.
et in monumento quod sibi preparauerat collocari
Quadam nocte cum per fenestram conspi-
ceret et dominum exoraret: vidit subam lucem
desuper cunctas noctis tenebras effugasse
subito autem totus mundus velut sub uno
solis radio collectus: ante oculos eius addu-
ctus est ibique animam Germani episcopi capua-
ni ad celum deferri videns manifeste po-
tentera contempnit quod eadem hora a corpore migravit
Eodem anno quo de hac vita erat exitu-
rus obitus sui diem fratribus denunciavit.
Ante septimum vero diem sui exitus aperiri
sibi sepulchrum iubet. Qui mor seculis cor-
reptus cum per singulos dies languor: ingra-
uesceret septimo die in oratorio se portari
fecit: ibique exitum suum dominici corporis et san-
guinis perceptionem munivit: atque inter disci-
pulorum manus imbecilia membra susten-
tans erectis in celum manibus stetit et ultimam
spiritum inter verba orationis exulavit.
Ipsa die duobus fratribus vni in cella mo-
ranti: alteri longe posito: eadem reuelatio mon-
strata est. Viderunt namque viam palliis tra-
tam atque innumeris coruscantibus lapidibus a
cella sancti Benedicti versus orientem usque
ad celum tendentem: Qui venerando habitu
vir clarus desuper assistens cuius esset via
quam cerneret requisivit. Qui cum se nesci-
re dicere ait. Hec est via qua dilectus do-
mini benedictus celum ascendit. Sepultus
vero est in oratorio sancti Joannis baptiste:
quod destructa ara appolinis ipse construxit.
Floruit circa annus domini. 315. tempore in-
fimi senioris.

C De sancto Patricio

De sancto Patricio

Patritius q cepit circa an-
nū dñi. 270 dñ scotoz rgi d
xpi passione p̄dicar et stās
an eū ⁊ apodiās se sup seru
lā quā manu tenebat: ⁊ ca-
su pedi regia supposuerat
cum aculeo pedē p̄forauit.
Rex vō cre dēs scñ ep̄z ex industria b̄ facere
⁊ se alr fidē xpi nō posse suscipe: nisi filia p
xpi patref patient er sustinuit. Scūs hoc
tandē itelligēs obstupuit ⁊ precibus regē sa-
nauit: ⁊ toti puincie obtinuit q nullā ve-
nenosā aīal ibidē possit vinere. Qd nō solu
obtinuit: imo etiā ligna ⁊ coria illius regio-
nis p̄traria vt dñ sunt veneno. ¶ Quidam
vir ouē p̄nicini sui furatus fuerat ⁊ comede-
rat: ⁊ cū vir sanctus sepius hortaret satisfā-
cere furē qumqz ille eēt: ⁊ nullus cōpareret
dñ tot⁹ pplis ad eccliam puenisset in virtute
iesu xpi p̄cepit: vt in cui⁹ v̄trē ouis intras-
set corā oibus balatū daret: qd ⁊ factum ē: ⁊
egit reus penitētiā: ⁊ alij a furtis sibi caue-
bāt. Erat ei ēt p̄suetudo oēs cruceſ quas vi-
debat deuote venerari: sed an quandā cru-
cē magnā ⁊ pulchrā inuisā p̄terijt. Al suis
aut socijs admonitus cur illā nō viderit ⁊ i-
clinauerit: dñ precibus a dño requireret cu-
ius eēt audiuit vocē de sub terra. Mō vidi
sti q: hic sp̄pultus sum paganus ⁊ signo cru-
cis indignus. Un̄ fecit crucē illā inde tolli.
¶ Cū. b. patritius p̄hiberiā p̄dicaret: ⁊
fructū ibi p̄modicū faceret: rogauit dñm vt
aliqd signū oñderet: per qd vel territi peni-
terent. Iussu igif dñi in quodā loco circulus
magnū baculo dñ signauit. Et ecce terra intra
circulū se aperuit: ⁊ puteus maximus ⁊ p̄fū-
dissimus ibidem apparuit. Reuelatum est
beato patricio: q ibi quidā purgatorij locus
eēt: in quē quisqz vellet descēdere alia sibi
penitētia nō restaret: nec aliud p peccatis
purgatorij sentiret. pleriqz aut inde nō redi-
rent: ⁊ qui redirēt eos a mane vsqz i sequēs
mane ibidē morā facere oporteret. Multū
igif ingrediebant q de cetero nō reuertebā-
tur. Post lōgū igif tps mortuo patritio vir
quidā nobilis nōie nicolaus q p̄ctā mltā cō-
miserat cū eū snor p̄ctōz peniteret: ⁊ pur-
gatorij sancti patricij sustinere v̄llet: cum
antea quidē diebus vt oēs faciebāt: se ie-

iunissimaceraſset: apro ostio cū clauē q i qdā
abbatia suat: i p̄dictū putēū d̄scēdit: ⁊ qdā
ostij a latere ipius inuenit. In qd ingredies cū
qdā ibi oratorij repperisset qdā monachi
albis induti oratorij intrauerūt ⁊ officiū faci-
entes Nicolao dixerūt vt p̄stās eēt: q: mltā
diaboli tētaimenta eūz p̄currere oporteret.
Cū aut ille p̄quireret q adiutorij p̄tra hoc
habere posset dixerunt. Cū te penis affligi
senseris p̄tinus exclama: ⁊ dic. Iesu xpe fi-
lij dei viui misere mihi p̄ccōi. Rece dētib⁹
igitur p̄dictis viris p̄tinuo adsunt demones
⁊ vt reuertat ⁊ sibi obediat p̄mo sibi blan-
dis p̄missionibus p̄uadent: asserētes q eū
custodiēt: ⁊ ad p̄p̄ia incolumē p̄ducēt. Sz
cū eis ille nullatenus obedire vel et p̄tin⁹
diuersaz feraz audiuit voces: parit ⁊ mu-
gitus: ac si oīa elemēta p̄citerent. Ad quod
cū il le f̄ore horribili palpitaret. Iesu xpe fi-
lij dei viui misere mihi p̄ccatorij p̄tinus
exclamauit: ⁊ statim oīs feraz illaz tumul-
tus terribilis p̄quieuit. Ductus est ide ad
aliū locū ⁊ ibidē adest demonū multitudo di-
centiū sibi. P̄ucas q manus nostras euase-
ris: Nequāqz: sed nūc porius incipias affli-
gi ⁊ torqueri. Et ecce qdā maximus ⁊ terri-
bilis ignis ibidē apparuit. Dixerūtqz ei de-
mones: nisi nobis p̄senseris in illū ignē te ia-
etabimus cōburendū. Qd cū ille renueret
ipsū a cceperūt: in illū ignē terribilē p̄iece-
runt: vbi dñ cruciaretur p̄tinus exclama-
uit: Iesu xpe ⁊c. statiqz ignis extinctus ē. Ad
aliū deniqz locū ductus: vidit quosdā viros
in igne cremari ⁊ laminis ferreis cādētib⁹ a
demonibus vsqz ad viscera flagellari. Ali-
osqz v̄treas habētes deorū terrā p̄ dolore
mordere: ⁊ clamare: parce parce: quos tunc
demonēs grauius flagellabāt. Aliosqz vi-
dit quoz mēb⁹ a serpētes vorabāt: ⁊ bufōes
ignitis aculeis eoz viscera extrabebant.
Qui cū eis assentire nollet: in eundē ignem
⁊ penas p̄iēit: ⁊ eisdē laminis ⁊ penis fla-
gellatur. Sed cū ille exclamass⁹. Iesu xpe
⁊c. a pena p̄dicta p̄tinus liberatus est. De
inde ducit ad quēdā locū vbi hoīes in sar-
tagine frigeabant: vbi rota maxima erat vi-
cīnis ferreis ignitis plena: in quib⁹ p̄diner-
sa mēbra hoīes erāt suspēsi. Que tā velo-
citer voluebatur q globū ignēū emittebat.

De sancto Vincentio

Post hoc vidit maximam domum habentē foueas metallis bullientibus plenas. In quibus alij vni pedem: alij duos habentes: alij ibi erant vsq; ad genua: alij vsq; ad ventrē alij vsq; ad pectus: alij vsq; ad collum: alij vsq; ad oculos. Sed hec oia percurrēs nomē dei innocabat. Processit itē: et quendam latissimā puteum intuetur de q̄ sumus horribilis et setos intolerabilis eribat: indeq; homines vt ferrū cādentes in modum fauillarum eribant: s; demones eos reimpigebāt. Dixeruntq; ei demones. Locus ille quē cōspicis est infernus in quo dñs n̄r beelzebub habitat. In ipm̄ igitur puteum te iactabimus si nob̄ assentire recusas. postq̄ aut̄ illuc iactatus fueris nullum idē remediū euadendi obtinebis. Quos dū ille audire cōtēneret. ipm̄ a ripientes in p̄d: et cum puteum iactauerunt: qui tā vehēmenti dolore absorpti ē: vt fere oblitus fuerit nomen domini inuocare: sed dū ille ad se rediens iesu x̄p̄o rē. exclamass; corde: q; voce non poterat protin⁹ idē ille sus eruit: et oīs demonū multitudo tāq; victa euauit. Ductus igitur ad locū alium vidit quendam pōtē super quem euz transire oportebat. Quicquidē erat strictissimus et instar glaciei politus: et lubricus: s; quo sumus ingens sulphureus et igne fluebat. Super quē transire dū se posse oīno desparere: n̄ recordatus vbi qd̄ eum de tot malis eripuit cōfidenter accessit: et vnum pedē super pōtē ponens iesu x̄p̄o rē. dicere cepit. Validus aut̄ clamor adeo eū terruit: vt subsistere vir valeret: sed p̄dictū vbum protulit et securus mansit. Deinde alium pedē posuit et eadem vba iterauit: ad quēl; ēr passū eadē verba protulit et sic securus transiuit. Quq; ḡ trāssit: in qd̄ā pratum amenissimū deuenit vbi diuersorū florum mira suauitas redolebat. Et ecce duo speciosi iuuenes ei apparuerunt: qui ipm̄ vsq; ad quādā ciuitatem speciosissimā ex auro et gemmis mirabiliter rutilantē p̄dūerunt. De cuius porta odor mirabilis emanabat: q̄ illum adeo recreauerit q̄ nullū dolorē vel fetore sensisse videbatur. Dixeruntq; ei q̄ illa ciuitas paradisi esset quam cum Nicolai intrare vellet dixerunt ei p̄dicti iuuenes q̄ primo ad suos rediret: et per loca que venerat eum

redire oporteret. Demones tñ enim nō lederēt: sed eo vltō territi fugerēt: et q̄ post triginta dies in pace quiesceret: et tñ illā ciuitatē cuius p̄petu⁹ introiret. Tūc nicolaus idē ascendens: in loco p̄ quē ascendit se restitutum inuenit: et oia oībus que sibi p̄gerāt narrāf post triginta dies in dño feliciter regeuit.

¶ De sancto vincentio p̄fessore

Beatus Vincentius clarissima hispanie ciuitate valentia: et ex ferrarioꝝ antiqua honestaq; familia duxit originē: parētib; etaz vitz q; p̄genie vtiq; famosissimus ortus. Quantus aut̄ et qualis futurus eēt duplici indicio matri oñsum ē. Primū quidē fuit q̄ cū m̄r eius singulos filios quos genuerat non sine magna vteri molestia gestasset. Vltētiō tñ grauida oneris molestia carebat: et tāta ei erat v̄tris agilitas et corporis robur ac si p̄gnās n̄ fuisset. Alit̄ fuit q̄ dū d̄ eodē grauida s̄d ret: tanq; latrātis canis voces ex vtero subemitti sepi⁹ audiuit. Quq; a multis dei seruus et p̄sertim a valētie ciuitatis e p̄opereret qd̄ huiusmodi latratus significarēt n̄sum ē ei nihil aliud fore nisi q̄ eēt ifantes paritūra q̄ suo tpe futurus eēt vbi dei p̄dicator: tā dōctrine q; vite itegritate ac fame celebritate in toto terraz orbe clarissimus. Nato dein de infante et quodā diuino p̄sagio ei noīe imposito: postq; attingit etatē quod lris et morib; iso: mari potuit mix in modū breui tpe clar⁹ euasit tā mor elegātia q; peritia litterarū. Tāte religionis erat q̄ inter seculares valētie nemo erat qui eo sepius aut ecclesiārum limina frequētaffet aut audius p̄dicatoꝝ doctrinā audisset vel crebri⁹ ieiunasset. Et iū illud ps. Quā scō scūs eris rē. Probiorū hoīūz vestigijs iberebat pranoꝝ p̄fortia deuotās. Pauperibus et miseris corde cōpatiēbas: facultatū suarū portione administrās. Postea vero celestis rore pfusus: agens is. annū. elegit sub regula et institutis fratru p̄dicatoꝝ viuere: sumptūq; habitū singulārissime legere studuit scī patris sui dñici gesta: vt v̄z illa in primis intelligeret in gubnū suū ducem imitaturus esset. Inter alia itaq; exempla patriarche sue op̄erā dedit le-

De sancto Vincentio

etiam sacrarum scripturarum et theologie sacrati
v: tpe opportuno posset xpi euangelium longe
lateque diffundere. Diffusus denique illerdam
ciuitatem et liberationem artium scientiis adep
tis decursusque legitimo tpe theologorum confor
tio est aduersus. Post hoc vero valentiam
a fratribus reuocatus doctrinam etiam quam
summa auaritia hauserat seruenter dissemi
nare cepit. Ad quas docti pariter et indocti
pluere ceperunt. Deinde vero ob eius vir
tutes miraculas et eximie scitatis nomen effu
gere non potuit quo minus per duos annos
summum pontificem sequeretur: essetque confessor
suus et magister sacri palatii. demum apud aui
nionem ei grauissimum febris occupato xps
mira quadam claritate coruscans apparuit
mittens cum ad euangelizandum per vniuer
sas occidentis regiones maxime ut nuncia
ret iudicii diem temporibus istis esse propinquum. Et
post multa quibus eum consolatus est et instru
xit extendens manum maxillam eius leniter
tetigit in signum singularis familiaritatis.
Quo discedente ab eo surrexit de lecticulo sa
nus morisque succurrit ut xpi legationem dili
genter exequeretur. Per agratis autem galliarum
et hispaniarum locis vniuersis verbum dei
vbiq; disseminando peruenit ad italiam dis
cursusque aliquibus lombardie ciuitatis a to
anne rege in hispaniam est reuocatus: et secundo
sibi aiaz vberissimo fructu migravit ad insu
las baleares: que alio nomine maiorica et mino
rica nuncupantur. Rex preterea granate re
gionis vtiq; saracenorum ad eundem legatio
ne destinata: petiuit ut et sibi xpi euangelium
predicare dignaretur. Audierat enim de sa
ma ipse. Sanctus vero vincencius letus pro
ficiens: cum iam saracenorum multitudinem
baptizare vellet quam conuerterat: satrapis
hoc egre ferentibus suggestum est regi ut vin
centium de regno expelleret: alioquin regnum
amitteret. Quia obres sanctus confessor vin
cencius necessitate coactus relictis incredu
lis ad docendos credulos se conuertit. Et quod
vix discurrendo predicare cepit talem in vi
uendo modum tenuit. Nocturnum tempus breui
deglutato sono: orationibus et lectionibus occu
pabat. Quotidie post missae celebrationem pre
dicabat. Carnes non nisi infirmitate cogen
te ex quo ordinem intrauit non comedit: vno

tum serculo pretius linta apostoli verbum: modicus vi
no et sibi multum linsato utebatur: ieiuniis et ab
stinens: si carne sua acriter domabat ob hoc
tanquam alteri danieli dominus dedit ut etiam spiritu
prophético polleret. Lecti mollicie declinans
super farmenta palmarum: aut vili sacco iace
bat: dum autem in peregrinationibus suis a nobilibus
molle stratum sibi pararet: declinato illo oc
culto potius super tabulas accubere eligebat.
Nos et secundo a iuventute sua fuit funiculis cor
pus suum singulis noctibus flagellare. In ce
lebratione vero missae tantus erat in eo deuotio
nis fervor erga eucharistie sacramentum: quod cum comu
nionem vberissime flebat. Tanta etiam fuit ei in
lachrymando discedo ut temperare se a la
chrymis illi molestissimum foret. Tanta de
nique mansuetudinis existit: ut nemo eius nisi
si propter vicia iratum viderit. Erat enim in vi
ciis reprehensione terribilis ad se conuer
tendum susceptor humilis. Patiens supra modum
laboribus tolerans. Quod principes tunc fuit
auctoritatis ut in sedandis eorum discipula
tionibus eius summa preualeret. fructus vero vo
luntatis eius tantus fuit: ut flagitiosorum hominum
innumerabile multitudinem ad deum perduceret.
Terra iudeos acutus: copiosus acerque pre
dicator: fuit scripturarum enigmata istius hominis
fasse eiusdem referas. propter quod in diuersis his
paniarum locis supra viginti et quinquaginta milia ex
ipsis baptizari fecit. Saracenorum et octom
lia ad vere fidei agnitionem: predicatione sua
traxit. Discordes quoscunque inuenit non prius
deseruit donec pacem faceret. Inter cete
ra vero spiritus sancti dona linguarum dona promeruit.
Nam cum multis et diuersis populis materna lin
gua predicaret ab omnibus et singulis discite et
prospicite intelligebat: ac si singulorum lingua pre
dicasset. Mortuos etiam vite restituit: mu
tis loquelam: surdis auditum: cecis visum: lepro
sis munditiam: paraliticis soliditatem: manuum in
positionem ac pedibus impetrauit: vbiq; et in
quocumque immundos spiritus inuenit: ab obsessis cor
poribus effugauit. Agere autem etatis sue anno
septuagesimo octavo et senio profectus. vigi
liis ieiuniis ac diuinis laboribus attritus:
baculo utens per biennium in britania com
moratus est: vbi tamen verbum dei annunciare non
desiuit: nec profecta ordinis exercitia pretermi
sit. Oibus amabilis venerabilis: gratia

De resurrectione

rus et benignus: pater erat orphanorum ac pupillorum: viduarum defensor. pauperum et miserorum omnium optimus consolator. Tandem eius socio in civitate venerabili delicto viro utique scitatus predicto: gravi febre correptus est. Receptis demum ecclesie sacris et exortatis singulis ad eum percurrentibus: coram positus fribus ordinis: ac illustri ducissa britanie facto viro plurimum devota et sacerdotum ac laicorum multitudine copiosa: devote petiit in conventu ordinis eius corpusculum sepeliri. dispensationem totalem prestantibus et fribus ordinis relinquere. Mens aprilis hora vespere: anno domini. M. cccc. xviii. feliciter in domino obdormiuit. Et illonamque in tempore quo vincencius per lombardias discurrendo predicaret: factus Bernardinus de senis fratris ordinis minorum vir boni emulatoz zelatozqz animarum permancunus secutus vincencium est et sermones eius frequentare cepit. Secutus perfectus cum est non duplici corde: sed simplici et humili. put decet sanctos. Secutus eius est non dolo peccatus ut aliqui iniqui faciunt et invidi. sed amore charitatis ductus et zelo animarum. Secutus est cum non caper in sermone put pharisei faciebant christo domino: sed que non audierat audiret et ut formam adisceret predicationis: quia postmodum se exercitaret hominibus ad salutem. Scriptum namque est. Audiens sapiens sapiens: erit. Bernardinus postea denique vincencio in predicatione famossissimus predicator: successit. put totus nominatus mundus. Nam ante vincencium et Bernardinum a temporibus sanctorum Dominici et fratris eius complicitati erat libri verbi dei et clausi: quia non erat predicans aliquis contra viceia. Sicque in maligno positus: et in peccatis totus iacebat mundus: sceleribus undique in volutis multis. Quam obrem christus dominus digne et merito cum ad euangelizandum mittit vincencium inter cetera precepit predicare et annunciare iudicii dies esse propinquum. Post Bernardinum nepe spiritus domino plures excitati sunt verbi dei predicatorum prout cernimus omnes. Et nec hoc silentio pertranscenda est quod si Bernardinus vincencium secutus non fuisset: quis magna lia dei que per vincencium sancta gesta sunt nobis annuiciasset. Nam ordo predicatorum

pauperum aut nihil de vincencio virtutibusque ac miraculis eius sensisset aut scripto mandasset. Sed Bernardinus non ingratus existeret. Sed Bernardinus non ingratus existens gratiam suam magistri promouit. cum predicando testimonium veritati perhibuit virtutes et miracula referendo necnon in privato et etiam in publico christi domini et vincencii magnalia publicando. Sicque agit sincera charitas et vera fraternitas.

De dominica Annunciatione.

Annunciatio dominica dicitur quod in tali die ab angelo aduentus filii dei in carnem fuit annuntiatus: Logruuz. n. fuit ut incarnationem filii dei precederet angelica annunciatio triplici ratione. Primo ratione ordinis connotandi ut. scilicet. ordo reparationis responderet ordini prevaricationis unde sic diabolus tentavit mulierem ut eam pertraheret ad dubitationem: et per dubitationem ad pensum et per pensum ad lapsum: sic angelus nuntiavit virgini: ut nunciando excitaret ad fidem: et per fidem ad consensum et per pensum ad concipiendum dei filium. Secundo ratione ministerii angelici. quia. n. angelus est dei minister et servus: et beata virgo electa erat ut esset dei mater: congruum est ministerium domino famulari. Conueniens ergo fuit ut beate virginis annunciatio per angelum fieret. Tercio ratione lapsus angeli reparandi. Quia. n. incarnatio non tamen faciebat ad reparationem humani lapsus: sed etiam ad reparationem ruine angelice ideo angeli non debuerunt excludi. Unde sic servus mulieris non excluditur a cognitione mysterii incarnationis et resurrectionis: sic et nec angelicus nuntius: uno de vestris quod angelo mediante nuntiat mulieri. scilicet. incarnati virginis matris et resurrectionis magistra. Cum ergo beata a 3. anno etatis sue usque ad .14. annum in templo cum alijs virginibus existisset: et votum de sua castitate emisisset: nisi deus aliter disponeret: eam ioseph desponsavit domino servatorem et ioseph virginem frondente: sic in historia de paritate beate virginis plenius pertinet et in bechele vii. ordinatus erat necia nuptiis putatur inuit. ipsa vero in nazareth in domum parentum rediit. nazareth interpretatur flos. Unde dicit Bernardus quod flos nasci voluit de flos in flore et floris tempore. Ibi igitur ei angelus appa-

b. 3

De Annunciatione

ruit et ipsa salutavit: dicens Ave gra plena
 dñs tecū. Ber. Invitat nos ad Marie sa-
 lutationem Gabrielis exemplū. Joānis tri-
 pudium: et resalutandis lucrū. ¶ Sed hic
 primo videndum est: qre dñs mñes suas vo-
 luit desponsari. Sup hoc assignat Ber. tres
 rōnes dicens. Necessario desponsata ē ma-
 ria virgo. Joseph: qñ p hoc mysterium a de-
 monibus absconditur: et a sponso virginitas
 pprobatur. et virginis tā verecundie: q̄ sa-
 me promidet. 4ª est vt ab oī gradu mulieris
 opprobriū tolleretur. s. a pīngg virginitas
 et viduis. Uñ ipsa virgo i hoc triplici statu
 fuit. Quinta rō vt viri ministerio vteretur.
 Sexta: vt in frimōij bonum cōprobaretur.
 Septima: vt per vix genealogie series te-
 reretur. Dixit g̃ angelus. Ave gra plena.
 Ber. In vētre gra deitatis: in corde gratia
 charitatis: in ore gra affabilitatis: in mani-
 bus gra mīe et largitatis. Idē. Vere plena
 gra: q̄ de plenitudine ei⁹ capiūt vniuersi ca-
 pituli redēptionem: tristes p̄olationē: pctō-
 res veniam iusti gratiam: angeli letitiā: de-
 niq; tota trinitas glām. filius hoīs humane
 carnis substantiam: Dñs tecū: dñs pater te-
 cū: q̄ genuit quē pcipis: et dñs spūs scūs de
 quo concipis et dominus filius tecū quē car-
 ne tua induis sicut dicit Ber. Benedicta
 tu in mulieribus. i. super omnes mulieres:
 quia. s. eris mater virgo mater: et mater dei.
 ¶ Triplici maledicto mulieres sibi ete crāt.
 s. maledicto opprobrii. maledicto pcti: et ma-
 ledicto suplicij. Maledicto opprobrii quo
 ad non concipientes. Uñ dixit Rachel. Ab-
 stulit ds opprobrium meum. Maledicto
 pcti quo ad pcipientes. Uñ psalmus. Ecce
 in iniquita. con. suz. et. Maledicto suppli-
 cij quo ad parturientes. Unde genesis. In
 dolore paries. et. Sola autem virgo Ma-
 ria benedicta est inter omnes mulieres. cu-
 ius virginitati secūritas additur: secūdi-
 rati in concepti sanctitas: et sanctitati i par-
 tu iocunditas. Dicitur ergo gratia plena si-
 cut dicit Ber. propter quattuor que fulserūt
 in eius mente: que fuerunt deuotio humili-
 tatis reuerentia pudoris: magnitudo crude-
 litatis: martyriū cordis. Dicitur dominus
 tecū propter alia quattuor que ei fulserunt
 e celo: sicut idē dicit: que sūt marie scificatio

angelica salutatio: spūs scī supernuentio: filij
 dei incarnatio. Dicitur etia; benedicta tu
 in mulieribus propter alia quattuor que fi-
 cut idem dicūt fulserunt in eius carne: qz. s.
 fuit virginitatis p̄miceria: sine corruptione
 secunda: sine grauedine grauida: et sine do-
 lore puerpera. Que cū audisset turbata est i
 sermōe eius: et cogitabat qualis esset ista sa-
 lutatio. Hic apparet laus bñssime virginis
 in auditu: in affectu: et cogitatu. In auditu
 laudatur modestia: q̄ audit et tacet. In affe-
 cto verecundia: vñ turbata est. In cogitatu
 prudentia. Turbata est aut de angeli sermo-
 ne non de eius visione quonā brā virgo an-
 gelos sepe viderat: s; nñq; talia loquentes
 audierat. Petrus rauen. clenerat inquit ā-
 gelus biadus in spē: sed in sermone terribil.
 Uñ quā leuiter sollicitauit visus nimis tur-
 bauit auditus. Ber. Qd turbata est: fuit ve-
 recundie virginalis: q̄ nō perturbata forti-
 tudinis: q̄ tacuit et cogitauit prudentie: et di-
 sceretōis. Et Tūc angelus p̄fortans eam di-
 xit. Ne timeas Maria inueniisti. n. gratia;
 apud dominum. Ber. Quam gratiam dei
 et hominum pacem: mori; destructionē: vite
 reparationē. Ecce pcipies et pa. fi. et. vo. no.
 eius Iesum. i. saluatore: q̄ saluū faciet po-
 pulum suū a peccatis eoz. Hic erit magnus
 et filius altis. vo. Ber. hic est ille qui est ma-
 gnus deus futurus est magnus. s. magnus
 homo: magnus doctor: magnus propheta.
 Dixit aut Maria ad angelum. Quomodo
 fiet istud: quoniam vix non cognosco. i. me
 non propono cogniturā. Et ita fuit virgo mē-
 te: carne: proposito. Sed ecce maria inter-
 rogat et que interrogat dubitat. Cur ergo so-
 lus zacharias plagam taciturnitatis incur-
 rit. Super hoc Petrus rauenon. assignat
 quattuor rationes dicens. Illa pctōrū cog-
 nitor: non verba sed corda p̄uidit. Nō quid
 dixerint: sed quid senserint iudicauit. Erat
 enim interrogantium casa dissimilis et sp̄ci-
 es peruersa. Hec contra naturam credidit:
 ille dubitauit pro natura. Hec integre ordi-
 nem querit: ille que deus vult fieri nō posse
 prescribit ille impellētib; exemplis nō as-
 sendit ad fidem: hec sine exemplo p̄currit ad
 fidē. Hec miratur de partu virginis: ille de
 conceptu disputat coniugati. Non ergo hec

De annūciatione.

Dubitat de facto: sed modū querit et ordinē. Nam cū tripler sit modus cōcipiendi. scilicet naturalis: spūalis: et mirabilis: quo istorum cōcipiat sciscitatur. Et rīdens angelus dixit ei. Spūs sanctus superueniet in te: qui ipm suū pceptum efficiet. Et hīc dī de spūitu sancto pcepti. Et hīc ppter quattuor rōnes. Primo propter offensionem eximie charitatis: vt. f. onidatur q in effabili dei charitate verbum dei caro factū est Job. 3°. Sic deus dilexit mūdum. et. Et hec rō est magistri sniaz. 2°. pp offensionem grē absqz meritis vt per hīc qd dī cōceptus de spūitu sancto: onidatur q fit ex sola gratia: quaz nulla hoīum pcesserūt merita. et hec est rō Augustini. 3°. ppter virtutem operatōis. qz. f. operatione et vīute spūritus scī pceptus est. Et hec est rō Ambro. 4. pp motiū pceptōis. Et hec rō est Hugo. de sanc. vic. Motiū vt ait ad conceptōez naturalē: est amor vīri in mulierē: amor mulieris in vīz. Sic in virgine inquit. Quia i eius corde amor spūritus sancti singlariter ardebat: ideo in carne ei amor spūritus scī mirabilia faciebat. Et vīus al. obumbrabit tibi. Hoc secūdū glōsā sic exponit. Umbra a lumine et corpore obiecto solet forinari: et vīgo sicut et purus hō plenitudinem diuinitatis capere nequibat. Sed virtus altissimi obumbravit: dum in ea icorporea lux diuinitatis corp⁹ suscepit humanitatis: vt sic possit deum pati. Hanc expositionē videtur tēgere Bñ. qui sic ait. Quia deus spūs est: nec vero umbra corporis sui tēperauit se nobis vt per obiectum viuifice carnis videamus verbum in carne: soles in nube: lunē in testa: cereū in laterna. fm Bñ. sic exponit. Quasi dicat. Illum modū quo de spūitu sancto picipies dei virtus xps in suo secretissimo cōsilio obumbrando occultabit: vt sibi tātum notum hēatur et tibi. Ac si dicat. Quid a me qris qd in te mor experieris. Scies: scies: et feliciter scies sed illo doctore quo auctore. Ego nunciare missus sum virginalem conceptum: non creare. Vel obumbrabit. i. a vīciōz estu refrigerabit. Et ecce helisabeth co. r. et. Ecce dixit vt ostendat hoc esse magnum: nouum et vicinū. Quattuor de causis conceptus Helisabeth Marie nūciavit fm Bñ. Prima est, cumulus leticie. Secda

perfectio sciētie. Tertia perfectio doctrine. Quarta obsequium misericordie. Dicit enī sic. Ideo sterilis cognate cōceptus Marie nūciatur: vt dum miraculum miraculo addit: gaudio gaudiūz cumuletur. Vel ideo qz profecto decebat vt verbum mor diuulgandum vbiqz sciret prius virgo per angelum qd audiret ab hoīe: ne mīr dei cōsilijs filii videret amota: si eorum que in terris tam pzo pe geruntur remansisset ignara. Vel ideo potius vt dum tunc saluatoris nunc percursoris edocetur aduentus: rerum tps et ordinē tenens. Ipsa postmodum melius scriptoribus atqz predicatoribus referret vītatē. Vel id vt audies vetulā et grauidā cognatā cogitet iuuenula de obsego: vt sic paruulo prophete detur locus obsequēdi domino: et mirabilius miraculum fiat de miraculo. Itē Bern. Da virgo responsum festināter. Domina responde verbum: et suscipe verbum: profer tuum: et suscipe diuinum. Et mitte tūc fitozum: et amplectere sempiternum: surge: curre: aperi: Surge per fidem. Curre per deuotionez. Aperi per consensionē. Tūc Maria expansis manibus et oculis ad celū leuatis ait: Ecce ancilla domini fiat mihi secundum verbum tuum. Bern. Alijs in ore: alijs in aure: alijs in manu verbum dei factum fuisse memoratur. Marie autēz factū est in aure per angelicam salutationē: in corde per fidem: in ore per confessionem: in manu per contractionem: in vītre per incarnationem: in gremio per sustentationem: in brachijs per oblationez. fiat mihi scd⁹ verbum tuum. Bern. Volo vt fiat mihi aut de clamatorie predicatum: aut figuraliter significatum: aut imaginatorie sōnatum: sed silenter inspiratum: personaliter incarnatum: corporaliter inuisceratum: statiqz filius dei i vtero illius pceptus est perfectus deus: pfectus homo. Et in ipsa prima die conceptio: nis tante sapientie ac potentie extitit quante in. 30. anno fuit. Tūc surgens Maria abiit in montana ad Helisabeth et cūz eā saluasset: Joānes in ei⁹ vtero exultauit. Vlosa qz ligna nō poterat aio exultante saluat: et sue pcurfionis officiū inchoat. fuit at in ei⁹ obsequio tribus mēfibz: donec Jo. nascere tur quē manib⁹ suis d terra leuauit: sic i libro

De sancto Timotheo

iusto: unum legitur. **C** In hac die ut dicit per multa temporum curricula deus multa opera tus est. Que quidā egregijs versibus sic de claravit. Salve festa dies q̄ vulnera nostra coeeres. Angelus est missus: ē passus i cruce x̄ps. Est Adam factus: et eodem tempore lapsus. Ob meritum decime cadit abel fratris ab ense. Offert melchisedech: isaac supponit aris. Est decollat⁹ x̄pi baptista b̄tus. Et petrus crept⁹: iacob⁹ s̄b herode p̄empt⁹. Corpora sanctorum euz x̄po multa resurgunt. Lacro dulce tū per ebullit⁹ suscipit amen. **C** Miles quidā diues ac nobilis seculo abrenunciavit: et ordinem cisterciensium introiuit: et q̄ litteras nesciebat erubescens monachi tā nobilem personam inter laycos deputari dederunt ei magistrum si forte modicū adiscere posset. et s̄b hac occasione inf̄ monachos permaneret. Sed cū diu cū magistro fuisset: nihil oīno preter hec duo vocabula. Ave maria discere potuisset: hec t̄z auide retinuit ut quocūq; deambularet quicquid ageret ea incessanter ruminaret. Tandem moritur: et in cimiterio cū alijs fratribus sepellitur. Et ecce super eius tumulū speciosum excreuit lilium: et q̄libet foliū auremaria l̄tis aureis hēbat inscriptum. Currētes oēs ad tam grāde spectaculum terrā de tumulo effoderunt et radicem lili de ore defuncti procedere reperiunt. Intellexerūt q̄ euz q̄ta deuotione illa dua verba dicerat: quē dñs tantibonore p̄digij illustrauit. quidam miles: q̄ddam cast⁹ in via cōhēbat et oēs transeuntes sine miseratione aliqua spoliabat virginem tū m̄rem dei quotidie salutabat nec pro aliquo impedim̄to emergēte ab ipsa salutatione aliqua die cessare volebat. Accidit aut̄ ut quidam vir religiosus et sc̄us inde transitum faceret. et ipsum predictus miles continuo expoliari iuberet. Vir autēz sc̄us rogauit p̄dones ut ipsum ad dñm suūz deducāt: q̄ ad ip̄m h̄z secreta que perferat. Adductus aut̄ rogauit militem ut oēs de familia sua in castro cōgregari faceret. ut eis verbum domini predicaret. Cū autem congregati fuissent: ille ait. Nequaquā hic estis oēs sed aliquis adhuc deest. Qui cū omnes se ibidem esse assererent aiebat diligenter perquirite et aliquē inuenietis abeē. Tunc vn⁹ exclamās ait: qm̄ solus illuc caneparius nō

venisset. Ille aut̄ dixit. Vere ē ille qui sol⁹ deest. Pro eo igit̄ cito mittitur: et in mediūz deducitur. Cū aut̄ viz dei vidisset reuolūz terribli oculis caput instar insani agitabat: nec p̄pius accedere audebat. Vir aut̄ sc̄us dixit ei: adiuro te per nomen dñi nostri iesu x̄pi: ut quis sis nobis edisseras: et ob quam cāz huc veneris palam pandas. Qui ille respondit. Deu adiuratus p̄dere cogor inuitus Ego. n. nō sum homo sed demon: qui formā hoīs accepi: et i. q. annis euz hoc milite sic p̄mansi. Itaq; n̄ princeps huc me misit: ut diem in qua hic sue Marie saluatorem nō diceret diligentius obseruari: ut in eū prāte accepta ip̄m continuo strangularem: et sic in malis operibus vitam finies n̄ esset. Quacūq; n. die illam salutationem dicebat i eū prāte habere non poteram. Ecce aut̄ de die in diem diligentius obseruaui: et nullum diem qn̄ eaz salutauerit p̄termisit. Nec miles audiens vehementer obstupuit: et ad pedes viri dei se p̄iciens veniam postulauit: et in melius deinceps vitam mutauit. Vir autē sc̄us dixit demoni. Precipio tibi demon in nomine dñi n̄ri iesu x̄pi ut hic abscedas: et talē hacten⁹ locū possideas: vbi nulli gl̄osā dei genitricem inuocanti nocere presumas. Nec vbi iussa dedit: demō abscedens enauit. Et miles viz sc̄i euz reuerētia et gratiarum actione libeꝝ abire permisit.

De sancto Timotheo.

Rome celebrat natalis sc̄i Timothei q̄ ab anthiochia romā veniens sub melchia de papa a siluestro presb̄ite roqui postea ep̄s v̄bis effectus est: susceptus ē officio q̄d facere tūc temporis etiam ip̄i pontifices formidabāt. Siluester vero nō solum hospitio euz recepisse gaudebat: sed etiam timore abiecto tā vitam q̄ doctrinam eius laudabat. Qui per vnū annū et menses tres docēs x̄pi vitatē: cū multi per eū ppli p̄uersi fuissent dignus martirio tēꝝ a pplō paganorū et traditus targinio v̄bis p̄fecto tormentis plagaz et carceris longa custodiamaceratus. cum sacrificare nolisset idolis: quasi bonus athleta dei tertio cesus inf̄ homicidas decollatus ē. Quē sc̄us siluester nocte ad domū suā tulit: itaq; sc̄m. Melchia

De passione domini

59

dem ep̄s venire fecit. Qui cū oībus presby-
teris ⁊ diaconibus per totā noctem in laudi-
bus pmanēs eius martiriū dedicauit. Que-
dam at xpianissima mulier nomine Thebe
in horto suo in sepulchro pauli apli rogauit
memoratum papā vt suo sūptu sepulchrum
edificans sci Timothei corpus exciperet. Ad
scm placuit oībus xpianis. vt h^o nois mar-
tyr. i. Timotheus p̄ Paulo aplō pro eo qd cū
i discipulū qndā hūit in sepulchro adhereret

C De passione domini nri iesu xpi.

Assio christi fuit ex dolore
amara ⁊ ex illusione despe-
cta: ex vtilitate multiplici
fructuosa. Dolor aut causa
bat ex quibz. p̄dūo ex eo
q ipsa passio fuit ignomī-
niosa: ⁊ p̄pignominiosum lo-
cū: q: in caluaria vbi malefēdēs puniebāt
p̄pignominiosū suppliciu: q: morte turpissi-
ma p̄denat^r. Erux. n. suppliciu erat latro-
niū. Et l^z erux tūc cēt mīte ignominie nūc tū
ē imēse glie. Un^o Aug. erux q erat suppliciu
latronū nūc trāit ad frōres ipator. Si tū
honorē dā p̄tulit supplicio suo q̄stū p̄ferūt f-
uo suo: p̄pignominiosū p̄fortū q: cū scelera-
tis dputat^r ē. i. cū latronib^z q p̄mo erāt fcele-
rati: s̄ postea vn^o puerus ē. i. dīsmas q erat
a dextis sic dī i euāgelio nichodemi: ⁊ ali^o
dānat^r. s. dīsmas q erat a sinistris. Un^o g
dedit regnū alteri dedit suppliciu. Amb. au-
cto: pietatē i cruce pendēs i sc̄larib^z negotijs
officia diuīdebat. p̄secutōez aplis: pacē di-
scipul: corp^z iudeis: p̄i sp̄m: v̄gini paranim
p̄bū: latrōi padisū petōib^z isernū crucē xpia-
nis penitētib^z p̄mēdabat. Ecce testm qd fec-
xps i morte p̄dēs i cruce. 2° ex eo q fuit iū-
sta: q: petm n̄ fec: ⁊ n̄ ē iūet^r dol^r i ore ei^o. ⁊
iō q venit idigne pena d̄ ēda v̄it. De trib^z
enī iūste p̄cipue cū accusabāt. v^z q tributū
reddi p̄hibebat: q: se regē dicebat. ⁊ q se fi-
liū dei faciebat. p̄has tres accusatiōes dici-
mus i parascue i p̄sona saluatoris tres excu-
satiōes. p̄p̄le meus tē. vbi exprobrat xps
tria bñicia eis collata. s. liberatōez ab egypto
regū i d̄serto: plātatiōez vince illo op-
tuno q̄stū dicat xps. Accusae me d̄ redditōe
tributi: pon^r ḡas agei deberes: q: libauit te
a tributo accusas me: q: dixi me regē poti^o gra-

tias agere debueras q: potius te in vineas
meā elegi: ⁊ in loco optimo plātavi. Tercio
ex eo q fuit ab amicis. Tolerabilior. n. esset
dolor: si pateret ab his q de aliqua cā debe-
rēt eē eius inimici: vel ab his q cēt alieni
vel eīmei: vel ab his qbus aliq icōmoda in-
tulisset. S̄ tū patit ab amicis. i. ab his qui
deberēt eē sui amici. Itē a primis. i. ab his
de quoz stirpe natus ē. De his duobus dē
in psal. Amici mei ⁊ primi mei tē. Job. 30.
Forti mei q̄stū alieni recesserūt a me. Itē ab
his quibus multa bona p̄tulerat. Ioan. 8.
Multa bona opatus sū. Ber. O bone iesu
q̄ dūciter cū hoībus p̄uersatus es q̄ ma-
gna ⁊ abūdantissima largitus eis es: q̄ dura
⁊ aspera p̄ eis passus es. Dura v̄ba: durio-
ra v̄bera: durissima crucis tormēta. Quarto
ex rōne tēneritudinis corporis. Unde in
figura xpi de David dī. 2. Re. plē. Ipse est
q̄stū tēnerim^o ligni v̄miculū. Ber. Dūcē
lapides estis lapidē p̄cutiē molliorem: de q̄
reīouet tūitus pietatē: ⁊ ebullit oleū charita-
tis. Itē l̄ diero. Tradit^r ē iesus militib^z v-
berādus: ⁊ illd scissimū corp^z pectus dei ca-
pax flagella secueit. Dūto ex eo q fuit v̄lis
q: p̄ oēs p̄tes ⁊ oēs sensus. p̄dūo. n. fuit hic
dolor: in oculis: q: lachrymat^r ē: vt dī bebr.
5°. Ber. Alcedit in altū vt lōgius audiret:
fortit clamauit vt nullus excusaret: clamo-
ri lachrymas addidit: vt hō cōpateret. al-
ius etiā bis lachrymas fudit. s. in reuerēti-
one Lazari: ⁊ sup hierlm. Itaqz p̄rie lachry-
me fuerūt amoris. Un^o ⁊ qdā cū vidisset cū
lachrymantem dixerunt. Ecce quō amabat
eum. Secunde fuerunt cōpassionis: sed
he tertie fuerūt doloris. Sedo fuit i auditu
cū ei. s. opprobria ⁊ blasphemie irrogate sūt
A ps. n. sp̄at. 4. hūit: i qb^z opprobria ⁊ bla-
sphemias audiuit. Hūit enī excellētissimā
nobilitatē: q: q̄stū ad diuinā naturā fuit eter-
ni regis filius: ⁊ q̄stū ad humanas de regia
stirpe genitus: ita vt ēt inquātū homo fuerit
rex regum ⁊ dominus dominantū. Hūit
infallibilem veritatē: q: ipse est via veritas
⁊ vita. Un^o de se itez dicitur. Sermo tuus
veritas est. filius. n. est sermo siue verbum
p̄ris. Hūit insuperabilem ptatē: q: oīa p̄ ipsū
facta sunt: ⁊ sine ipso factū est nihil. Hūit
insuper singularem bonitatem: quia nemo

h 4

De Passione domini

bonus nisi solus deus. In his pps audiunt op
pbia et blasphemias. Primo qdez quo ad
nobilitatē. math. 13. Mōne hic ē filius fabri
Mōne mater eius dicit maria etc. Secūdo
quo ad potestātē. Math. 12. Mōne hic ē
monia nisi in principe demonū. Itē math. 27
Allos saluos fecit: seipm nō pōt saluū face
re. Ecce dicit ipm impotētes: cū tñ adeo po
tēs extiterit q psecutores suos sola voce p
stravit. Nā cū interrogallz quē queritis et
illi rēdissent Iesus nazarenū: vt ipse dixit.
ego sū: abierūt retrorsūz: et p̄mno ceciderūt
in terrā. Aug. vna vox turbā odij ferocem.
armis terribilē sine vllō telo pculsit: repulit
stravit: v̄ntis latentis diuinitatis. Quid in
dicaturus faciet qui indicandus hoc fecit?
Quid regnaturus poterit q moriturus h̄ po
tuit? Terrio quo ad vitatē. Joh. 8. Tu de te
ip̄o testimoniū phibes: testimoniū tuū nō ē
verū. Ecce qz dicunt eū mendacē: cū tñ
ipse sit via veritas et vita: hāc vitatē p̄la
tus scire vel audire non meruit: qz ip̄s scōz
veritatē non indicauit. Inchoauit q̄ppe in
dicū a veritate s̄ non in veritate pmanfit:
et ideo de veritate q̄stionez meruit inchoa
re: sed non meruit solutionez audire. Ratio
alia est scdm Aug. Quare solutionē nō audi
uit: qz cū illā questionē fecisset subito venit
illi in mentem p̄suetudo iudeoz qua solebat
vnus dimitti in pascha. et ideo statim erit et
solutionē nō expectauit. Tertia rō est secun
dūz Ebry solomū: q̄a sciebat qz q̄stio tā diffi
cilis indigebat multo tēpore et multa discus
sione: et t̄pe ad liberationem xpi properabat: et
ideo statim exiuit. Legit tñ in euangelio Mi
chodemi q cū pilatus iesū interrogasset. qd
est veritas? Iesus ei respōdit. Veritas de
celo ē: et pilatus. In terris nō est veritas?
Dicit ei Iesus. Quomodo pōt veritas esse
in terris que indicat ab his q potestātē ha
bēt in terris. Quarto quo ad bonitatem.
Dicebat. n. ip̄s esse peccatores in corde.
Joh. 9. Nos scimus qz hic homo peccator
ē. Seducto: ē esse in sermone. Luc. 23. Dom
mouit populū docēs p vniuersāz iudeam in
cipiens a galilea vsqz huc. Legis p̄uatica
torē in opere. Joh. 9. Non ē hic homo a deo
q sabbatū non custodit. Terrio fuit in odora
tu: qz magnū fetorē sentire potuit in loco cal

uarie vbi erāt corpora fetida mortuoz. Nā
dicit in scholastica hystoria: q caluar es pro
prie eos capitis hūani indū. Nā qz ibi de
collabant rei et multa ossa capitiū ibi aspsa
erant dicebat caluarie loc⁹: vel caluariarū
Quarto fuit i gustu. vnde cū clamaret: sitis
dederunt ei acetū cū myrrha et felle mixtū
vt ex aceto citius moreret: et ipsi custodes
a custodia citius liberarent. Dicit. n. cruci
fixos citius mori si acetū bibant et ex myrrha
pateret olphatus: et ex felle gustus. Augusti
nus. p̄rob meror. Repletur sinceritas ace
to: inebuat felle: dulcedo adducit innocen
tia pro reo: moris vita p mortuo. Quinto
fuit in tactu: qz in oibus partibus corporis a
planta. n. pedis vsqz ad verticē nō fuit i eo
sanitas. De hoc autē q̄liter in oibus sensib⁹
dolorē habuit. Dicit Ber. Caput angelicis
tremebundū spūs densitate spinaz pungit
facies pulchra p̄e filiis hoīz spūs iudeoz
deturpat oculi lucidiores sole caligant in
morte. aures q audiunt āgelicos cātus audi
unt peccatoz insultus: os qd docet angelos
felle et aceto potat: pedes quoz scabellū ado
ratur: qm sanctū ē: cruci clauo affigunt: ma
nus q formauerūt celos sunt in cruce extē
se: et clauis affixe: corpus verberat: latus lā
cea pforatur. Et qd plura. Non remansit in
eo nisi linguā vt pro peccatozib⁹ exoraret. et
matrē discipulo cōmendaret. Secdo eius
passio fuit ex illusione despecta. Quattuor
.n. v̄cib⁹ fuit sibi illusus. P̄io in domo an
ne: vbi recepit spūa: alapas: et elationē ocn
loz. Ber. Vultū tuū bone iesu desiderabi
lē in que desiderāt angeli p̄spicere: spūis
inquauerūt: manib⁹ pculserunt: velo p de
lusione opuerūt: nec amaris vulneribus pe
peerunt. Secdo in domo Herodis q cū
fatuū et n̄ sane mētis existimās: ex eo q nul
lus ab eo respōsū h̄ere potuerat p derisōe
eū veste alba induit. Ber. Tu homo es et ser
tu: habes de floribus: et ego deus habeo co
ronā de spinis: tu habes chyrotecas in ma
nib⁹. et ego habeo clauos defixos: tu in albis
vestib⁹ tripudias: et ego p te derisus ab he
rode in veste alba: tu tripudias cū pedibus
et ego laboraui cū meis pedib⁹: tu in chore
is brachia extendis in modū crucis in gau
diū: et ego mea in cruce extēsa habui in op

De Passione domini.

pobriū. Ego in cruce volui: tu in cruce exul-
tas. Tu habes latus apertum et pectus in signum
vane glorie. et ego latus effusus habui pro te: tunc
reuertere ad me et ego suscipiam te. Sed quare
dominus tempore sue passionis coram herode Pilato et
iudeis sic facebat huiusmodi triplex ratio. Pri-
ma ratio est quia non erant digni audire suam responsi-
onem. Secunda quia enim peccauerat pro loquacitate.
et ideo christus voluit satisfacere per taciturnitatem:
Tertia quia quicquid respondebat totum calumniaba-
tur et depranabatur. Tercio in domo pilati
ubi milites clamide coccineam circumdederunt
ei arundinem in manu dederunt: et coronas spi-
neam super caput eius posuerunt: et genu flexo di-
cebant. Ave rex iudeorum. Illa autem spinea co-
rona debet fuisse de vincis marinis quorum acies
non minus spina dura est et penetratiua. Vnde et sa-
guinem de capite credis illa corona spinea ex-
traxisse. Vnde Ber. Caput illud dominus multipli-
ci spinarum densitate usque ad cerebrum perfusus
est. De anima sunt tres opinionibus. Vbi. scilicet anima ba-
beat principalem sedem. scilicet vel in corde propter il-
lud: de corde exiit cogitationes male et. Vel
in sanguine: propter illud leuitici. Anima omnis
carnis in sanguine est. Vel in capite propter illud
inclinato capite tradidit spiritum suum. Hanc tri-
plici opinionem iudei saltem ipso facto vident
seuuisse. Nam ut eius animam a corpore euelle-
rent quesierunt ipsam in capite cum spinas
usque ad cerebrum infixerunt. Quesierunt in
sanguine cum eius venas in manibus et pedi-
bus aperuerunt. Quesierunt in corde cum
eius latus perforauerunt. Contra has tres
illusiones in parasceue premitimus ante re-
uelationem crucis tres adorationes dicen-
tes. Agios. et. quasi ter honorantes ter illud
propter nos. Quarto in cruce. Math.
27. Principes sacerdotum illudentes cum
senioribus et Scribis dicebant. Si rex isra-
el est descendat nunc de cruce et credemus ei
Ber. super hunc locum. Interit patientiam
magis exhibet: humilitatem commendat: obe-
dientiam implet: charitates perficit. In his ne-
pe virtutum gemis quatuor crucis columna ornatur
et supereminetur: charitas a dextris obedi-
entia a sinistris patientia. radix omnium virtu-
tum humilitas in profundo. Hec omnia que christus
passus est. Ber. breuiter colligit dicens. De
more quo quamdiu vixero laborum quam prout in pati-

cando: fatigationum discurrendo: vigiliis in
orando: iterationum in ieiunando: lachrymarum
in patiendo: insidiarum in colloquendo: postremo
vinctio: sputorum: colaphorum liberationum: cla-
uorum: exprobrationem. Tertio fuit utilitate mul-
tiplici fructuosa. Vnius utilitas potest esse tri-
plex. scilicet peccatorum remissio: gratie collatio: et glo-
rie exhibitio: et hec tria notantur in titulo cru-
cis: quia iesus quo ad primum: nazarenus qui ad
secundum: rex iudeorum quo ad tertium: quia ibi erim
omnes reges. De eius utilitate dicit Augu-
stinus. Culpa deleuit christus penitentem preteritum et futurum
Preterita peccata tulit ea remittendo. Preterita
homines ab eis retrahendo. futura: gratiam quam vi-
tarentur preferendo. De eius etiam utilitate di-
cit Augu. Admiramur: gratulemur: ame-
mus: collaudemus: adoremus: quoniam predi-
catoris nostri mortem de tenebris ad lucem: de
morte ad vitam: de corruptione ad incorru-
ptionem: de exilio ad patriam: de luctu ad gau-
dium vocati sumus. Quod utilis autem modus re-
deptionis nostre fuerit per quatuor rationibus:
vnde quia fuit acceptissimus ad placandum deum
progruentissimus ad curandum morbum: efficacis-
simus ad trahendum genus humanum: prouidentis-
simus ad expugnandum humani generis inimicum.
Primo ergo fuit acceptissimus ad placan-
dum et reconciliandum deum: quia ut dicit Augustinus
in li. contra deum hominem. Nihil asperius et diffici-
lius potest homini pati ad honorem dei spectare et non ex
debito quam mortem. Et nequaquam magis homini potest
se dare deo quam cum se morti tradit ad honorem
ipsius: et hoc est quod dicit ad ephes. 3. Tradidit
semetipsum oblationem et hostiam deo in odorem
suauitatis. Qualiter autem fuit sacrificium nos
deo placans et reconcilians dicit Aug. in li. de
trinitate. quod tam grate suscipi posset quam caro sacrifi-
cij nostri corporis effectus sacerdotis nostri: Et
quoniam quatuor considerantur in omni sacrificio:
cui offeratur: quid offeratur: per quibus offera-
tur: et quis offerat. Ideo ipse vnus vtriusque
mediator per sacrificium pacis reconcilians
nos deo ut vnum cum ipso maneret cui of-
ferbat: vnus in se faceret pro quibus offe-
rebat. vnus ipse esse: qui offerat: et quod of-
feratur. De hoc autem etiam qualiter per christum
sumus reconciliati dicit idem Augustinus.
quia christus est sacerdos et sacrificium deus et templum.
Sacerdos per quem sumus reconciliati: sacri-

De Passione

ficium quo sumus reconciliati. Deus cui sumus reconciliati: templum quo sumus reconciliati. Unde quibusdam hanc reconciliatio-
nem praeponit. Aug. in persona Christi expro-
brat dicēs. Cum esses inimicus patri meo re-
conciliavi te pro me. Cum esses longe ego ve-
ni ut redimerē te. Cum inter montes et silvas
errares quāni te: inter lapides et ligna inue-
ni te: et ne luporum ferarūque rapido ore lani-
reris collegi te: humeris meis portavi te pa-
tri meo reddidi te: Laboravi: sudavi: caput
meum spinis opposui: manus meas clavis obi-
eci: lacerata: latus apertum: totum si dicam iuribus si aspi-
rat: bus laniatus sum: sanguinem meum sudi ani-
mam meam posui: ut praeingerē te mihi: et tu di-
videris a me. Secundo fuit congruentissimus ad
curandū morbum. Congruitas aut attenditur
ex parte temporis: ex parte loci: ex parte modi. Pri-
mo ex parte temporis: quia Adam factus fuit et
peccavit in mense martio: et feria sexta et ho-
ra sexta: et ideo Christus pati voluit quia in martio
die qua fuit annunciatus et passus. Item fe-
ria sexta: et hora sexta. C. Secundo ex parte
loci: quia locus suus passionis tripliciter con-
sideratur. scilicet aut communis: aut specialis: aut sin-
gularis. Locus communis fuit terra promissionis.
Specialis calvarie locus. Singularis crux.
In loco autem communi primus homo fuit formatus: quia
in primis illis iuxta Damascum in agro dama-
sceno dicitur fuisse formatus: In loco speciali fu-
it sepultus: quia ibidem ubi Christus passus est Adam
dicitur fuisse sepultus: et authenticum non sit: cum se-
cundum Hieronymum Adam in eodem monte sepul-
tus fuerit: sic etiam Josue. 14. habet in loco
singulari fuit deceptus: non quia in illo ligno in
quo Christus passus est Adam fuit deceptus: sed per
tanto dicitur quia sicut Adam deceptus fuit in
ligno: ita Christus passus fuit in ligno: In quadam
autem historia grecorum dicitur quia in eodem. C. Tertio
ex parte modi curandi: quia quidē modus fuit
per similia: et per contraria. Per similia quāni si-
cut dicit Augustinus. in li. de doctrina christiana: Per
feminam deceptus: per feminam natus homo homi-
nem mortali et mortales: morte mortuos li-
beravit. Ambrosius. Ex terra virgine Adam
Christus ex virgine. Ille ad imaginem dei: hic im-
ago dei: per mulierem stulticia: per mulierem sapien-
tia. Mundus Adam nudus Christus. Mors per
arborem et vita per crucem. In deserto Adam in

deserto Christus. Per contraria quoniam primi
pomo secundum Gregorium peccaverat per super-
biam inobedientiam et gulam. Clouit. n. assimila-
ri deo per scientie sublimitatem transgredi pre-
cepta dei per sublimitatem et gustare pomi sua-
uitatem. Et quāni curatio habet fieri per contraria
Ideo iste modus satisfaciendi congruentissimus
fuit: quia fuit per humilationem diuine volunta-
tis impletionem et afflictionem. De his tribus
ad philippenses 2. Humiliavit semetipsum
quo ad patrem. factus obediens: quo ad secu-
dum: usque ad mortem: quo ad tertium. Tertio
fuit efficacissimus ad trahendum genus huma-
num. Nunquam. n. saluo libertatis arbitrio ma-
gis ad amorem suum et fiduciam genus humanum
attrahere potuit. Qualiter autem per hoc ad amo-
rem nos attrahi dicit Ber. Super omnia red-
dit te amabilem bone te fecit: calit quē bibisti op-
redemptionis nostre. Dicit oīno amorem no-
strum facit: vendicat totum sibi. Dicit est quod
nostram deuotionem et blandius allicit: et iusti-
erigit: et fortius stringit et vehementius affi-
cit. Et. n. ubi exinanisti ubi te naturalibus ra-
dijs exuisti: ibi pietas magis emicuit: ibi ca-
ritas plus effulgit. ibi gratia amplius radia-
uit. Qualiter autem ad fiduciam trahat dicit I. Ro-
s. Qui etiam filio suo non peperit: sed per nobis
omnibus tradidit illum: quomodo non etiam oīa
cum illo nobis donauit. De hoc etiam Ber.
Quis non rapiatur ad spiritum et impetrandi fiduci-
am qui eius accedit corporis dispositionem:
videlicet caput inclinatur ad osculum: bra-
chia extensa ad amplectendum: manus perfora-
tas ad largiendum: latus aptum ad diligen-
dum pedum affixionem ad nobiscum commanen-
dum. corporis extensionem ad se totum nobis im-
pendendum. Quarto fuit prudentissimus ad ex-
pugnandum humani generis inimicum. Job. 35.
Prudentia eius percussit superbam. Et ultimo.
Nunquam poteris cape leuiatam hamum: ubi
fuit. n. hamum sue deitatis absconderat sub
esca humanitatis et diabolus capere volens
escam carnis captus est ab hamino deitatis.
De hac prudenti captione dicit Augustinus
Venit redemptor: et victus est deceptor: et quod
fecit redemptor: captiuator: nostro tendit
muspulam crucem suam: et posuit in ea escam
sanguinem suum: Ipse autem voluit effunde-
re sanguinem non debitoris propter quod re-

Domini.

cessit a debitoribus. Huiusmodi aut debi-
tum apostolus vocat chirographū: qđ qui-
dē christus tulit et cruci affixit. De qđ chiro-
grapho dicit Augustinus: Eua peccatum a
diabolo mutuauit: chirographū scripsit fide
iussione dedit et vsura posteritati creuit. Tū
n. a diabolo peccatū mutuauit: qñ ptra pre-
ceptum dei sue prauē iussione vel suggestiōi
psensit. Chirographus scripsit: qñ manus ad
ponit veritum porrexit: fidei iussione dedit
qñ Adā pctō psentire fecit: et sic vsura poste-
ritati creuit. Contra igit ptenentes hanc re-
demptionē qua nos de inimici ptate reduxit
Ber. exprobrādo dicit in psona xpi. Popu-
le meus ait dñs qđ tibi facere potui et nō fe-
ci: Quid cause est qđ inimico meo magis li-
bet seruire qđ mihi. Nec ille creauit vos: s;
nec paui. Si parua hec videntur ingratas
non ille sed ego redemi vos. Quo precio: nō
vtiq; auro corruptibili vel argento: non so-
le aut luna: non saltem angelorum aliquo s;
proprio vos cruore redemi. Ceterum si ne-
q; tam multiplici iure debitum a vobis est
elicere famulatus. omisiōibus mecum sal-
tem ex denario diurno conuenite. Et quia
in mortem christus tradiderunt Judas per-
anaritias: indei per inuidiam: Pilatus per
timorem: ideo videndus esset de pena a deo
bis isticta merito b^o pcti. S; d pena et origi-
ne inde iuenies i legē da scti matthe. d pena
et excidio iudeorū i legē da scti Jacobi minoris
De pena autem et origine Pilati in qđā hi-
storia licet apocrypha sic legitur. fuit qui-
daz rex nomine Tirus: qui quandā puellaz
nomine Pilam filiaz cuiusdam molendina-
rij nomie Altus carnaliter cognouit. et de ea
filius generauit. Pilam autem ex nomine suo
et nomie patris qui dicebat Altus vnuz no-
mē composuit: et nato puero imposuit nomē
Pilatus. Euz autē pilatus tres annos ha-
beret ipsum pilam ad regem transiisit. Ha-
bebat autē rex filius de regina coniuge sua
qui fere Pilato coetaneus videbatur. Isti
duz annos discretionis attigissent sepius lu-
ctamie pugne et fūda aduicē colludebāt. S;
regis legitim^o fili^o vt genere erat nobilior
sic in oi loco pilato iuenebat strēnuor: et i oi
genere certaminis aptior. Ob hoc pilatus

inuidie liuore cōmōtus: et felleo dolore m-
mulatus fratrem suū latēter occidit. Qđ rex
audiēs vehemēter doluit: et ptione pūocata
quid d scelerato et homicida faciēdū sit filio
requisiuit. Qui oēs reū mortis vnanimiter
acclamauerūt. Rex autē ad se reuersus ini-
quitate iniquitate noluit duplicare: s; ipsū
p tributo: qđ annuatim debebat romanis i
obsidē misit: tū volēs innoxius eē ab occisio-
ne filij: tū a tributo romanoz liberari cupi-
ens. Tūc enī tps erat rome filius regis frā-
cie: quē fil rex miserat romā p tributis. hu-
ic pilatus associatus ē: cū se ab eo moribus et
industria pcelli videret: cū inuidie stimulis
agitatus occidit. S; cū romani quid de eo
faciendum esset inquirerent dixerunt. Ille
si superuixerit qui fratrem necauit: obsides
ingulauit: reipublice plurimum vtilis erit
et colla ferocium hostiū feror ipse domabit.
Dixerunt ergo cum reus mortis habeatur
in pontos insulam gentibus illis que nullus
patiuntur iudicem iudex peficiatur: si for-
te eius nequitia ipsoz cōtumacia edome-
tur si nō qđ meruit patiaf. Missus igit pila-
tus ad gentē ferocē et suoz iudicūz pceptri-
ce: nō in seius ad quos missus sit: et qđ pendu-
la sit vite sue snia tacite rem psiderans vi-
tas seruare voluit: et gentē neq; ipse minis et
pmiſſis supplicio et pēio pēitus subiugauit.
Qui igit tam dire gentis victor extitit: a pō-
tos insula pōtius pilat^o nomen accepit. Ille
rodes at hois illius industriā vt audiuit vsu-
tijs congaudens ipse versutus eū ad se mu-
nerib^o et iterniūcijs inuitauit. et sup indeam
et hierl^o ptatē et vicē suā tradidit. q cū pecu-
niā inūerabilez pgregass; nesciēte herode ro-
mā addiſſet: et infinitā pecuniā: Tiberio ipato-
ri obtulit et ab eo sibi dari qđ ab herode tene-
bat mūerib^o ipetrauit. Ille cā ſci ſūt inimi-
ci pilat^o et herodes q aduſq; tpe paſſiōis dñi
eū sibi recōciliauit: eo q dñs ad se misit. alia
cā inimicitie assignat i historia scolastica. qui
daz enim se filiū dei faciens multos de gali-
leis seduxerat: q nos cū in gaziri deduxisset
vbi dixerat se assensurum in celum: superue-
niens pilatus ipz cū omnibus occidit: timēs
ne filr iudeos seduceret. Ob hoc facti sunt
inimici. q; herodes psidebat galileis: et vtra-

De Resurrectione

quæ potuit esse vera. Cū autē pilatus dñs iudeis crucifigendum tradidisset: tūc tñ offensam Tiberij cesaris eo q̄ p̄dēnasset: sã guinē innocentē: quēdā sibi familiārē p̄ sui ereuslatōe ad cesarē destinavit. Interea cū tiberius morbo gravi teneret: nūciat eidez q̄ hierosolymis quidā medicus esset q̄ oēs morbos solo verbo curaret: nesciēs q̄ eū pilatus: indei occidissent. Dixit itaq̄ voluisti anō p̄uate. Uade cici? trās partes marinas diceasq̄ pilato: vt hūc medicū mibi mittat q̄ me p̄stine sanitati restituat. Cū autē ad pilatū venisset: et mādātū imperatoris exposuisset eidez territus pilatus q̄uo: deci diez indutias postulauit: Infra qd̄ spatiū dū voluisti: quandā matronā que fuerat familiaris iesu nomine Veronicā: vbinā xps Iesus inueniri posset interrogasset ait. Vnde dñs meus et deus meus erat: quē pilatus p̄ inuidiā traditus p̄dēnauit: et crucifigi p̄cepit. Tunc ille nimis dolens ait. Vehemēter doles: q̄ qd̄ mibi dñs meus explere iusserat non valeo. Cui veronica. dñs meus cuz p̄dicando circumiret: ego eius p̄ntia nimis inuite carem volui mibi ip̄ius depigi imaginem: vt dum eius p̄uaret p̄ntia mibi saltē prestaret solatium sue imaginis figura. Cūq̄ lītē de ferrē pictori pingendū: dominus mibi obuiāuit: et quō tenderē requiuit. Cui cū vicē cāz apuissē a me petiit p̄antū: et ip̄s mibi venerabili sua facie reddidit insignitū. Imagis ḡ huius aspectū si dñs tuus deuote ituebitur: cōtinuo sanitatis beneficio potiet. Cui ille Est ne huiusmodi imago auro vel argēto cōparabilis? Cui illa. Nō: s; pio affcū deuotiōis. Tecū igr̄ p̄ficiscar: et videndam cesari imaginem deferā: et reuertar. Venit igr̄ volustianus cū veronica romā. Dixitq̄ tiberio ip̄eratori. Iesū a te dñi desideratū pilatus et indei iniuste morti tradiderūt: et per inuidiam crucis patibulo affixerunt. Venit igitur mirona quēdā mecū ip̄s? iesu imaginē deferens: quā si deuote p̄spereris mor̄ sanitag tue bñficiū obtinebis. Cesar igitur p̄anis sericis viā sterni fecit: et imaginem sibi p̄ntari p̄cepit. Qui mor̄ vt eā fuit iturus: sanitatē p̄stinā ē assecut? p̄oti? igr̄ pilat? ip̄io cesaris capif: et romā p̄ducif. Audies cesar pilatūz romā aduenisse nimio furore p̄ euz repletus

eū ad se adducī fecit. Pilatus autē tunicam dñi incōfuitē secū detulit: quā idutā corāz ip̄eratore portauit. Mor̄ autē vt ip̄erator eū vidit oēm irā deposuit: et ei p̄tinus assurrexit: nec sibi dure i aliq̄ loq̄ p̄ua'uit: et q̄ i eius abūtia videbat tā terribilis et ferus: nūc in eius p̄ntia videbat quodāmodō māfuet. Cūq̄ eū licētiafset: mor̄ p̄ eū terribiliter exarne scit se misere clamās q̄ ei furore sui pectoris minime oñdisset: statiq̄ eū reuocari fecit iurās et p̄testās q̄ sit filius mortis: et nec fas sit eū viuere sup̄ terrā. Qui vt eū vidit p̄tinuo salutauit: et oēm ai ferocitatē abiecit. Miratur oēs: mirabat et ip̄e q̄ sic cōtra pilatū dū abeēt exardesceret: et dū p̄ns cēt n̄ ei asperre loqui posset. Tādē diuino nutu vel forte alicuius xp̄iani suafu: ip̄s illa tunica expoliari fecit: et p̄ illū p̄stinā ai ferocitatē resup̄sit. Cūq̄ de hoc imperator plurimū miraret: dictū ē sibi q̄ illa tunica fuisset dñi iesu. Tūc imperator ip̄m in carcere recipi iussit: donec sapientū p̄silio deliberaret qd̄ de eo fieri oporteret. Data ē ḡ in pilatum fūia vt morte turpissima dānaret. Audies h̄ pilat? cultello pp̄rio se necauit: et tali morte vitaz finivit. Cognita autē cesar morte pilati dixit. Uere mortuus ē morte turpissima: cui manus pp̄ria nō p̄cepit. Vole igr̄ ingēti alligat: et in tyberim flumiū mergi. Sp̄s vō maligni et sordidi corpi maligno et sordido p̄gandētes: nūc i aere nūc in aq̄s rapiētes mirabiles inundatōes i aq̄s mouebāt: et fulgura tē pestates: tonitrua et grādines i aere terribiliter generabāt: ita vt cūcti timore horribilitererent. Quapropt̄ romani eū a tyberis flumio extrātes: derisōis cā ip̄sū vienā deportauerūt: et rhodano flumio imiserunt. Viēna enī dī q̄si vicē ibenna: q̄ erat tūc locus male dictionis. Vel potius dī bienna: eo q̄ vt dī biēnio sit p̄structa. S; ibi nequaq̄ sp̄s deuierūt ibidē eadē opantes. Moies ḡ illi tāā iustationē demonū nō serentes vas illud ma' edictionis ase remouerūt: et illud sepeliendū i osane ciuitatis territorio cōmiserunt q̄ cū nimis p̄fatis infestatōibus grauarent ip̄m a se remouerunt: et in quodā puteo mortibus circūsepte immiserunt: vbi adhuc relatione quorūdā quēdā diabolice machinationes ebullire vidēt. Aducisq̄ i p̄dicta hy-

De Resurrectione

Nota apocrypha legunt: que vix recitanda
sint lectoris iudicio relinquunt. Nota tñ q in
historia scolastica legit: q pilat⁹ a iudeis ac
cusat⁹ est apud Tiberiū de violētia innocētiā
interfectione: q iudeis reclamātib⁹ ima-
gines gentiū in tēplo pōebat: q pecuniā
repositā in corbonā in suos redigeret vsus i
de faciens aq ductus in domū suā. Et p his
oib⁹ deportatus ē in exiliū ludum. vnde
oriundus fuerat. vt ibi in opprobriū gentis
sue moreretur. Potuit esse si tñ illa historia cō-
tinet veritatē: q pmo iā edictū dederat: vt
ludum iā in exiliū deportaret. q an re-
uersionē voluissit ad impatorē ibi fuerat de-
portatus. S; postmodū tiberius audiēs q-
liter iesum occidisset ipm de exilio educi: et
ad se romā adduci fecit. Eusebi⁹ at Beda
in suis croniciis non dicunt ipsū in exilio re-
legatum. sed tñ q in multas calamitates in-
cidens propria manu se interemit.

Acto de festiuitatib⁹ q oc-
currūt infra tps deuotio-
nis: qd incepit ab Adā. q
durauit vsq ad Moysen
qd tps repñtat ecclia a se-
ptuagesima vsq ad pasca.
Sequitur videre de festiui-
tatib⁹ q eueniūt infra tps reconciliatōis: qd
tps repñtat ecclia a pasca vsq ad octauā
penthecostes.

De resurrectione dñi.
Resurrectio xpi tertia die
a passione ipsi⁹ scā est. Cir-
ca at ipa; resurrectionem
dñicā septē p ordinē sūt cō-
siderāda. C 1° pñio qñter
vex sit q trib⁹ dieb⁹ q tri-
bus noctibus i sepulchro
iacuit: q in d. e tertio resurrexit. 2° q nō sta-
tiz vt mortu⁹ ē resurrexit: s; vsq in diē ter-
tiū expectauit. C 3° qñter resurrexit: C 4°.
qñter resurrectionē suā accelerauit: nec vsq
ad generalē resurrectionē distulit. C 5° pro-
pter qd resurrexit. C 6° resurgēs quotiens
appuit. C 7° qñter sanctos pñes q erāt in li-
bo inde educit: qd ibi egit. C Circa pñmum
notāduz q xps trib⁹ dieb⁹ q trib⁹ noctib⁹ in
sepulchro fuisse dñ fm Aug. p synodocē: vt
pñia dies accipiat fm pñm suā extremā. 2^a.
dies fm se totā q pñm sui integraz. 3^a. fm p-

tē sui pñmā: q sic erūt tres dies. q qñbet hoz
diez suā noctez habuit pcedentē. Luc. n. 63
Beda mutatus ē hic ordo q cursus dierum
ac noctiū. Antea enī dies pcedebant: q no-
ctes sequebant. Post passionē aut hic ordo
mutatus ē: ita q noctes pcedūt q dies sequi
tur: s; i mysterio pgruit: qñ hō pñmo d die
gratie cecidit in noctē culpe: p xpi aut passio-
nē q resurrectionē de nocte culpe rediit ad
diē gratie. C Circa 3^m sciēdū est q pueniēs
sunt vñd statim qñ mortuus fuit xps resur-
geret: sed vsq in diē tertiu expectaret pp
5. rōnes. Pñmo pp significationē vt. s. ex 3
significaretur q lux sue mortis curauit no-
strā duplicē mortē: q id vna die integra q dua
bus noctibus iacuit in sepulchro: vt p diez
intelligat lux sue mortis: per duas noctes
nra duplex mors. Et hāc rōnez assignat glo.
super illud Luc. 20. Oportuit Christū pati
tc. Secdo ppter pbationem: q sicut in ore
duoz vel triū testiu stat omne verbū: sic in
tribus diebus experit qd oē factū. Et id vt
mortē bene pbaret: q se pbasse cōderet: tri-
bus diebus iacere voluit i sepulchro. Ter-
tio ppter sue ptātis cōfessionē: q si statiz resur-
rerisset nō videret ptatē habere ponēdi ani-
mā suā sic resurgēdo. Et hec rō vñ tangi. i.
2^a. 15. sup illo. Qñ xps mortuus ē tc. 3°
ingr de morte pñmittit vt sicut vā mors oñē
diē: ita vā resurrectio cōdat. Quarto pp re-
staurādoz pfigurationē. Hāc rōnē assignat
p Petrus auct. dicēs. Tres dies eē voluit
sue sepulture que in celo sūt restauraturus
que in terra reparaturus: que apud inferos
redēpturus. Quinto pp triplicis stans in-
stoz repñtationē. Hāc rōnē assignat Gre-
gorius sup Ezech. dicēs. Sexta feria xps
passus ē sabbato quieuit in sepulchro dñico
aut die surrexit a mortuis. Pñs. n. vita ad
huc nobis sexta feria ē: q in angustijs q do-
loribus cruciamur: sed sabbato qñ in sepul-
chro qescimus: q regē aie post mortē inue-
nimus. Dñico aut die a pditione octana cū
corpore a morte resurgimus: q gloria aie ēt
cū carne gaudemus. Dolo: q nos in. 6. re-
quies in septimo: q gloria in octauo excipit.
hec Grego. Circa 3^m. f. qñ resurrexit: no-
tandū pñio surrexit potēter: q vñte ppñā.
Jo. 9. pñtatem habeo ponēdi aiam meam

De Resurrectione.

et iterum sumē di eā. Item. Soluite templum
hoc: et in tribus diebus re. Secūdo felicit: qz
deposita oī miseria. Jo. 26. Postqz autē re-
surrexero: pcedā vos in galileā: Galilea in-
terpretat trāsmigratio xps qz resurrexit i
galileā pcessit: qz de miseria ad gliaz de cor-
ruptiōe ad icorruptionē trāsiuit. Leo papa.
post passionē xpi rupē viculis mortis infirmitas
in virtutē: mortalitas in eternitatē: pu-
melia transit in gliaz. Tercio vtilit qz capta
pda. Hiero. Ascendit leo de cubili suo: et p-
do gentiū se leuauit. Itē Joā. Lū exaltatus
fuero a terra aīaz. s. educēdo de libo: et corp?
de sepulchro oīa trahā ad meipm. 4°. mira-
bilr: qz clauso sepulchro remanēte. Sicut
n. clauso exite mīs ytero exiuit: et ad disci-
pulos ianuis clausis itrauit: sic nūqz exite
clauso sepulchro: oīe exire potuit. vñ in histo-
ria scolastica: qz cui dā mōacho scri Laurētij
ex muros ab incarnatione dñi. 22. ex. mi-
rati de cingulo suo qz accinct? erat insoluto.
et plecto an illū vox in acre facta ē. Sic po-
tuit xps clauso pdirē sepulchro. 5°. vaciter:
qz in corpore vō et pprio. Ser autē modis se
vō resurrexisse pbat. Prio p angelū q nō
mentat. Secūdo p frequentē appitiōē. p b dno
ōndit se vere resurrexisse. 3°. p comestione p
qd pbaui q nō arte magica. 4°. p palpatōez
p qd pbaui q in vō corpore. 5°. p cicatricum
ōfione: p qd pbaui q in codē corpore in quo
mortu? fuit. 6°. p domus ianuis clausis in-
gressione: p qd ōndit qd glificat? resurrexit.
De. n. oēs dubitatōes circa xpi resurrectio-
nē vident? fuisse in discipul. 7°. in mortu: qz
nūqz decetero mortu? Ro. sexto. xps re-
surgēs ex mortuis ē. Dicit tñ Dionysius i
eplā ad Demophilū: xpm ē post ascēfionez
cuidā scō viro noīe Larpō dixisse parat? ēz
rursus p hoib? saluandis pati: p qd videtur
q si posē esset adhuc p hoib? mortu? patu? ēēt
Retulit. n. p dicit? Larp? vir mīre scitatis
brō Dionysio: vt in eadē eplā ptinet: qz cūz
qdā infidelū qndā fidelem pueritū: adeo
Larp? molestē tulit. vt ex hoc infirmitatē in-
curreret. tāte āt scitāz erat: vt nūqz celebra-
ret qn sibi celest? visio īferret. Sz cū p vtri-
usqz pueritōe orare deberet: denz tñ qūdie
exorabat vt cōbustione qdā amboz sil misē-

ricordit abruptet vitas. Et ecce circa noctis
mediū dñ euigilaret: et hac orōnē faceret: su-
bito domo in q erāt in duo diuisa fuit: et qdā
fornax imēsa ibidē appuit. Respice. ēsqz rur-
sus vidit celū apertū: et ibidē iesū circūdatum
multitudinē angelorū. deinde iuxta fornā
cē pdicti duo viri tremuli stāe vident? q a
serpentib? de fornace pcedētibz morib?:
inuolutiōib? violent in fornacē trahēbant:
nec nō et a gbus dā alijs viris īpingebant. b
vidēa carp? adeo in eos vidicta delectaba-
tur vt supiorē qdez vīfione intueri pteneret
et in corp? vindicta totus intentus māeret: ita
q plurimū molestē ferebat: qz fornacē nō ei-
to adēbant: Tādez cū difficultē in celū respe-
xisset: et pdictā vīfione: vt pū vidisset: ec-
ce Iesus hoīum illoz misertus ex supercelesti
throno surrexit: vt vsqz ad illos cūz mltitu-
dine angelorū descēdens manū extendit: et
ipsoz eripuit. dixitqz iesus Larpō. Manu
extēta pte ptra me decetero: patu? suz. n.
rursus si necitas erigeret p hoib? saluandis
pati: et b mibi amicus: n q alij peccēt hoīes.
Idē aut vīfione quā recitat dionys? gratia
huius vbi posuim?. Cū circa qrtū qre nō ex-
pectant cū alijs resurgere: qñ. s. fiet genera-
lis resurrectio: sciēduz ē q pp tres rōnes no-
luit differre. Cū p dno pp corpis dignitatem
Lū. n. illd corp? ēēt dignissimū ex eo q erat
deificatū siue dinitatē vnitū: n fuit decēs vt
tā dñ sub puluere iaceret: vñ psal. Mō da-
bis scī tñ videre corruptionē. i. corp? san-
ctificatū vel deificatū videre corruptionē
Itē psal. Surge dñe in regem tuā tu et arca
scificationis tue: et vocat arca scificationis
corp? illud qd fuit pētitiū diuinitatē. Secūdo
pp fidei firmitatē. Si. n. tunc nō surrexisset
fides pīfset: nec vōz deū cū alijs credidisset.
Qd pz ex hoc q i passioe excepta beata
vīrgine oēs fidē amiserūt: sed cognita resur-
rectione ipsam recuperauerūt. i. Cor. 15. Si
xps n resurrexit vana ē fides nra. C 3°. pp
nre resurrectiōis exēplaritatē. Raro. n. iue-
nīret q resurrectiōē futurā speraret nisi eā
in exēplo pcessisse videret. Et ppter b dicit
apls: Qz si xps resurrexit: et nos resurgem?
qz eius resurrectio ē eā exēplaris nre resur-
rectionis. Bre. exēplo dñs mōstrauit: qd p

De Resurrectione

missi in pmo vt sicut oēs ipm resurrexerit si
deleat cognoscere: ita i seipsis i fine mundi
premia resurrectionis speraret. Idem. Non
plusq; triduanā eē mortē suā voluit: ne si in
illo resurrectio differet: in nobis oīno dispa-
ret: Jō habet spē resurrectionis nre pside-
rata glia capitis nri. C. Circa qntus. s. pro-
pter qd resurrexit: sciēduz q pp quator ma-
gnas utilitates nostras resurrexit. Est. n. ei⁹
reurrectio opans iustificationem pctōr: do-
cēs novitatē mor: generās spes de redēptio-
ne remunerādoz: et causans resurrectionem
oīum. De pō. Ro. 4°. Traditus ē ppter de-
licta nostra: et resurrexit pp iustificationēz no-
straz. De 2°. Ro. 6°. Sicut xps resurrexit a
mortuis p gloriā patris ita et nos in novita-
te vite abulem⁹. De 3°. i. p. 2°. Qui pp
magnā misericordiā suā resuscitavit nos in
spē vite p resurrectionē xpi a mortuis. De
4°. i. Corin. 15°. Christus dñs resurrexit a
mortuis pmitte dormitiū: quonā qdē p hoi-
nē mor: et p hoiēz resurrectio mortuorū. Et
notandū q sicut pz p predicta xps in sua re-
surrectione quartio: habuit ppria. Primū
est q nostra resurrectio vsq; in finē differt.
sua vero die tertia celebrata ē. Sedz qz nos
pilli resurgim⁹: ille verop se. Un Ambrosi-
us. Quō potuit adiutoriū sui corporis qcre
suscitandi q alios suscitavit. Tertiū ē qz nos
incineramur: s; corp⁹ eius incinerari n̄ potu-
it. Quartū ē qz sua resurrectio est nre resur-
rectionis cā efficiēs exēplaris et sacramen-
talis. De pma cā glo. sup psal. Ad vespēra
demonstrabit flentis et ad matutinū letitia rē.
Resurrectio xpi ē cā efficiēs resurrectionis
nostrē et anime in p̄senti: et corpis in futuro.
De secūda primo corin. 15°. Si christus re-
surrexit rē: De tertia Ro. 6°. Ut quomodo
christus rē. C. Circa sextum. s. quotiens re-
surgens apparuerit: notandū est q ipsa die
resurrectionis apparuit quinq; vicibus et
al. is diebus sequentibus etiam quinq; vi-
cibus. C. Primo enī apparuit Marie ma-
gdalene. Joh. 2°. Item Nathel. vltimo sur-
gens iesus mae prima sabbati appuit primo
Marie magdalene rē. que typū gerit peni-
tentiz. Voluit aut primo appere Marie
magdalene qnq; de causis. Primo qz ardē

tius diligebat. Luc. 7. Dimissa sūt ei pecca-
ta multa qz dilexit multū. Secdo vt oīde-
ret se mortuū p peccatibz. Math. 9. Nō
veni vocare iustos s; peccatores ad p̄niam.
Tertio qz meretrices pcedūt sapiētes in re-
gno celoz. Math. 21. Amē dico vobis qz
meretrices et publicani pcedent vos in re-
gno dei. Quarto vt sicut mulier fuit nuncia
mortis ita eēt nūcia vite fin g'o. Quito vt
vbi abundauerat delictū supabūdaret et grā
sicut dicit ro. 4. Secdo apparuit mulierib⁹
redeuntibus a monumento: quando dixit
eis auete. Que accesserunt et tenuerunt pe-
des eius Math. vltimo. Et typū gerūt hu-
milū. qb⁹ dñs apparet tū rāide sex⁹: tūz ra-
tione affcūs: qz tenuerunt pedes eius. C. 3.
appuit simoni: s; vbi aut qn nescit nisi qn re-
dibat a monumento euz iōne. Potuit enī
esse q Petrus a iōanne alicubi diuerterit.
et ibi dñs sibi apparuerit. Luc. vlt. Al for-
te qn monumētū solus intravit: sicut dī i hi-
sto. scola. Et forte in cauea sine in spelūca.
dici. n. in eadez histo. q qn xps negavit su-
git in caueā que mō dī gallicant⁹: in q vt dī
per tres dies flevit et eo q xpm negavit: et
ibi xps sibi appuit et eū confortavit. Pet⁹
aut interpretat obedēs: et gerit typūz obedē-
tius: qz illis dñs apparet. C. 4. apparuit
discipulis euntibus in hemans: qd interp-
tatur desiderium consilij. Et significat pau-
per xpi qui volunt illud p̄liūz adimplere.
vade et vende oīa que hēs et da paupib⁹ rē
C. Quinto apparuit Discipulis cōgregatis
in vnum. Et significat religiosos cum feri-
bus quinq; sensuum clausos: Joh. secundo.
De quinq; apparitides ipsa die resurrectio-
nis facte sunt: et has representat sacerdos
in missa quinquies se vertens ad populum
S; tertia versio est cum silentio: quia signi-
ficat tertiam apparitionem factam Petro
que nescitur vbi vel quando facta fuerit.
C. Sexto apparuit Octava die discipulis
congregatis presente Thoma qui dixerat:
se non credere nisi videret. Et significat he-
sitantes in fide. Joh. 20. C. Septimo disci-
pulis piscantibus. Joh. vltimo: Et signifi-
cat predicantes qui sunt piscatores hominū
C. Octavo Discipulis in Monte thabor.

De Resurrectione.

Matth. vii. Et significat p̄emplatiu s q̄ i monte predicto trāfiguratus fuit. C. Mono undeciz discipulis recumbentibus in cenaculo: vbi incrudelitates eorum exprobrauit. Marci vii. Per quos intelligim̄ pet̄ores in vndario trāgressionis p̄positos quos dominus aliqui v̄sitat misericordie. C. Decimo et vltimo: appuit discipulis ex̄itibus in mōte oliueti. Lucē vltimo. Per quos significat misericordias: et misericordie oleū diligentes. De hoc loco ascēditur in celus: q̄ pietas ad oia valet promissionem h̄is. r̄c. i. Th̄i. 4°. Sunt et alie tres apparit̄es que referuntur in ipsa die resurrectionis facte: s̄ tñ ex t̄xtu euāgelij nō habetur. C. Prima qua apparuit iacobo iusto. i. Jacobo alphei: de qua app̄itione iueniens in legenda ipsius iacobi. C. Alia q̄ ipsa die appuise d̄ ioseph: sicut leḡi i euāgelio nicodem̄i. Mas cum audissent iudei q̄ ioseph corpus Jesu a pilato petisset: et ipsum in monumento suo posuisset indignati aduersus eū ipsuz ceperunt: et in quodā cubiculo diligenter clauso et sigillato recluserūt post sabbatum eū occidere volentes. Et ecce Jesus in ipsa nocte resurrectionis suspensa domo a quattuor angulis ad eū intrauit: et facies eius extersit: et osculum dedit: et inde saluis sigillis eū educens in domū suam in Arimathia ip̄m adduxit. C. Tertia est qua añ ceteros virgini matri appuise credis: licet hoc v̄b euangelistis taceat. Hoc romana ecclesia approbare videt: q̄ statim ipsa die apud sanctā mariā celebrat stationē. Si. n. hoc id non creditur: q̄ nullus euangelista testat: p̄ns est vt post resurrectionē n̄q̄ sibi appuerit: q̄ vbi: vel qñ nullus euangelista edisserit: S̄ absit vt talem matrē talis filius tali negligentia dehonozauerit: s̄ id for̄an hoc euangeliste subtricerunt q̄ eoz fuit offi. cū solummodo resurrectionis testes inducere: m̄sem ante ad testificanduz pro filio inducere non decuit. Si. n. verba extraneaz seminaz deliramenta visa sunt: q̄to magis matrem p̄ filij amore crederent delirare: Hoc igit euangeliste scribere noluerunt: s̄ pro p̄stanti reliquerunt. Debit. n. matrē letificat prius de resurrectione: quā amplius ceteris p̄stat doliisse de morte: ne matrē p̄tereat q̄ sic alios cō-

solari festinat. Hoc at̄ Ambro. testatur in libro tertio de virginibus dicens. Vidit mater maria resurrectionē dñi et prima vidit et credit. vidit Maria magdalena quis ista adhuc nutaret. C. De septimo aut̄ et vltimo: q̄liter. s. patres q̄ erāt in limbo x̄ps eduxit: et qd ibi egerit euāgelium apte non explanauit. Aug. tñ in quodā sermone et Nicodemus in suo euāgelio aliq̄tenus h̄ ostendit. Ait. n. sanctus Aug. Mor vt x̄ps spiritum tradidit vnita sue deitati aia ad inferni profunda descendit. Tuncq̄ tenebrarū terminū quasi qdaz dep̄dator: splendidus ac terribilis attigisset aspiciētes eū impie ac tartaree legiones territe ingrere ceperunt dicentes. Unde est iste tā fortis tam terribilis: vel tā splendidus: taz p̄clarus? Quandus ille qui nobis sub litus fuit nunq̄ nobis talē mortuum misit: nunq̄ inferis talia munera destinavit. Quis est ergo iste q̄ sic intrepidus nostros fines ingredit̄ et non solū nostra supplicia non veret̄: v̄x etiā alios de n̄ Aris v̄culis absoluit? Ecce ipsi qui sub nostris solebat suspirare tormentis: insultant nobis de p̄ceptione salutis: et non solū iā nihil verentur: sed insup nobis minatur. Nunq̄ sic hic mortui superbiuerunt: nec aliquando leti se potuerunt esse captiui: vt qd hic iustum adducere voluistis. O princeps noster perijt letitia tua: in luctū conuersa sunt gaudia tua. Dñ tu x̄pm suspendis in ligno ignoras q̄stā dāna sustinemus in inferno. Post istas crudeliuz voces infernaliū ad imperiū dñi oēs ferrei p̄fracti sunt vectes. et ecce innum̄rabiles sanctorū populi eius genibus puoluti lachrymabili voce clamabant. Aduenisti redemptor mundi: ad enisti quē desiderātes quotibie expectabamus. descendisti pro nobis ad inferos. Moli nobis deē cū reuerfus fueris ad superos. Ascende dñe Jesu i inferno spoliato: et auctore mortis suis vinculis irretio. redde iā letitiā mūdo. Succurre inquit: iam seuas extingue penas et m̄ serando resolu captiuos. Dux hic es absolue reos: dux descēderis de fēde tuos. Hoc Aug. In euāgelio aut̄ Nicodem̄i leḡi q̄ carin̄ et Ledrins filij Symeonis senis euz x̄po resurrexerunt: et Anne: et Laiphe: et Nicodemus: et ioseph: et Gamalieli adiurati: q̄ x̄ps

Domini.

ips apud inferos gessit narrauerunt dicen-
tes. Quia essemus cum omnibus peccatis nostris priar-
ebis in caligine tenebrarum subito factus est au-
rens solis: colorque purpureus et regalis lux
illustras super nos. Statimque ad dā hūani gene-
ris pater exultant dicens. Lux ista auctoris
luminis est sempiterni. quod nobis permisit mittere
lumen coeternum suum. Et exclamauit Isaias
dicens. Ille est lux patris filius dei: sic potest
cum essemus uiuimus in terris. Populus qui ambu-
labat in tenebris uidit lucem magnam. Tunc su-
peruenit genitor noster Symeon: et exultans di-
xit. Glorificate dominum: quia ego christum infantem na-
tum in manibus suscepi in templo: et propulsus
spiritu sancto dixi. Nunc uiderunt oculi mei saluta-
re tuum. Quod parasti. Post hoc superuenit qui
dā heremi cultor: et interrogatus a nobis quod
esset dixit. ego sum Ioannes qui christum baptizauit
et ante ipsum parare vias eius primum: et ipsum omni-
di digito dicens. Ecce agnus dei. et descendi
nunciare uobis: quia in primo est ipsum ui-
sitare nos tunc Sath. dixit Cum inisset ad por-
tas paradisi rogare dominum ut transmi-
teret mihi angelum suum: ut daret mihi de
oleo misericordie: ut inungeret corpus patris
mei. Adde cum esset infirmus: appuit mihi Mi-
chael angelus dei dicens. Noli laborare la-
chrymis orando pro oleum ligni misericordie
quia nullo modo poteris de illo accipere: nisi qui
impleti fuerit quinq; millia annorum. Ille
audientes omnes priarcebe et prophete exultaue-
runt magna exultante. Tunc sath princeps et
dux mortis dixit ad inferum. Preparate susci-
pere Iesum qui se gloriatur christum filium dei esse
et hoc est timens mortem dicens. Tristis est anima
mea usque ad mortem. et multos quos feci
surdos sanauit et claudos erexit. respondens in-
ferus dixit. Si potens es tu quilibet est homo ille ie-
sus: qui timens mortem potest tue aduersas
Hic si dicit se timere mortem cape te uult: et
vel: et ubi erit in sepe eterna secula. cui sath.
ego illū tētāui: et populus aduersus illū excitauit:
sā lancea eracui: fel et acetum miscui: lignum
crucis preparavi. In primo est mors eius ut p-
ducā eum ad te. cui inferus. Quare per
uites tuas et meas ne pducas eum ad me.
ego. n. cum audini ipsū ubi eius premeui: nec
ipsum Lazaro pertinere potui: sed excuties se ut
agla. super omnem agilitatem saliens: exiit a no-

bis. Et cum hoc loqueretur facta est vox ut toni-
trui dicens. Tollite portas principes vias: et
eleuami porte etnales: et introibit rex glorie. ad
hanc vocem percurrunt demones: et ostia crea-
turae cum ue-
ctibus ferreis clanserunt. tunc dixit Dauid.
Nunc ego prophetaui dicens. et ostendit domino
misericordie eius. et quia pertrivit portas ere-
as: vectes ferreos perfregit. facta est iterum
vox magna dicens. tollite portas. Uides
inferus quod duabus vicibus exclamauerat quod
si ignorans dixit. Quis est iste rex glorie: cui
Dauid Dominus fortis et potens dominus potens in plio
ipse est rex glorie. Tunc rex glorie superuenit: et
eternas tenebras illustrauit. et extendens dominus
manus: et tenens dextrā. Adde dixit. Pax tibi
cum omnibus filiis iustis meis. et ascendit dominus ab
inferis: et omnes sancti sunt cum secuti. Dominus autem te-
nens manū. Adde tradidit Michaeli archa-
gelo: et introduxit eos in paradysum. quibus oc-
curerunt duo uiri vetusti dixerunt: et interroga-
ti sunt a sanctis. Qui estis vos qui nobiscum in in-
feris mortui nondum fuistis: et in paradiso corpe
collocati estis? Et respondit unus ex eis. Ego sum
Enoch qui huc translatus sum. Adde ait est. He-
lias qui huc curru igneo assumptus est: et ad-
huc mortem non gustauimus: sed in aduentu an-
ticipi reueruati sumus cum eo preliaturi et ab eo
occidendi: et post triduum et dimidium diē in nu-
bibus assumēdi. Et cum hoc diceret ecce super-
uenit alius uir portans in humeris crucis si-
gnū. qui interrogatus dixit. Ego latro fui et
cum iesu crucifixus fui: et credidi ipsum esse crea-
torem: et orauit dicens. Memor esto mei domine quando
ueneris in regnū tuū. Tunc dixit mihi. Amē
dico tibi: hodie eris mecum in paradiso. et de-
dit mihi illud crucis signū dicens. Ille por-
tans ambula in paradysum: et si non dimiserit te
ingredi angelus custos paradisi: ostende illi si-
gnū crucis: et dicens ad illū. Quia christus qui nunc
crucifixus est transiit me. Et cum hoc fecisset
et diuissit angelo: statim apiens introduxit me:
et ad dextrā paradisi collocauit me. Cum hinc La-
rinus et Leonthus locuti fuissent: subito trans-
figurati sunt: et amplius uisi non sunt. Cuius
quoque nicenus: vel Aug. secundum quosdam libros.
de hoc eodem sic ait. Confessi eterna nox in-
feri christo descēdente resplenduit: mor ferugi-
nei saniores talia iter. se umbrosa silētia me-
tu incumbere submurmurant. Quis namque

De sancto Secundo.

est iste tribubis et nimio splendore choruscans. Namque tale nunc excepit tartarus. Namque in nostras cauernas tale euomit mundus. Inuasor est iste: non debitor: effractor. et destructor: non peccator: sed peccator. Iudicem videmus: non supplicem: venit pugnare: non succumbere: eripere non manere.

De nomine sancti Secundi.

Secundus dicitur quasi se cōdēs id est se honestate innoxius componēs: vel secundus dicitur quasi secundus. id est obsecundus. id est mandatis domini obtemperans: vel secundus quasi secundus dux. fuit enim suus dux: quia ratione sensualitati bene premitur: et ipsa ad opus bonum perducit. Vel secundus dicitur respectu primi. Due enim vię sunt veniendi ad vitam. Prima per penitentiam lamentum. Secunda per martyrium. Iste autem martyr preciosus non solum viuit per primam sed etiam per secundam. De sancto secundo.

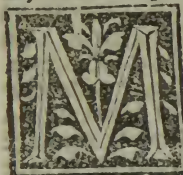

Secundus miles strenuus et athleta christi egregius martyrque domini gloriosus in ciuitate astensis martyrio coronatus est: cuius gloriosa praesentia praedicta ciuitas illustratur: et eo velut singulari patrone letatur. Idcirco beatus Calocerio qui a Sapphircio secundo in ciuitate astensi in carcere tenebatur fide christi edocuit. Cum igitur beatus Marcianus in tor: donensis ciuitate detineretur in carcere: Sapphircius illuc praefectus voluit: ut eum faceret imolari. Secundus autem tanquam causa solatij secum profectus beatum Martianum videre desiderans. Cum igitur esset ciuitate astensem fuisset: columba super Secundum descendit: et capiti eius infudit. cui dixit Sapphircius. Vide secunde quod domini nostri te amant: ut et aues celestes ad te visitandum transmittant. Cum autem ad tanagrum fluuium peruenissent: vidit Secundus angelum domini super aqua ambulante: et sibi dicente. Secunde fidei habes: et sic super idolorum cultores ambulabis. Qui sapientius. frater Secunde deos audio ad te loquentes. cui Secundus Ambulemus ad desideria cordis nostri. Cum vero ad burinam flumen peruenissent: angelus similiter ibidem sibi apparuit: et dixit. Secunde credis in deum: an forte dubitas? Qui Secundo credo veritatem passionis eius. cui Sapphircius. Quid est quod audis? Cum autem terdonam

ingrederetur. Marcianus ad preceptum angeli de carcere exiit. Secundo apparuit: et dixit. Intra secunde via vitae: et perge ut accipias palmam fidei. Sapphircius dixit. Quis est hic qui nobis quasi somnians loquitur? Secundus. Tibi somnians sed mihi admonitio et confortatio est. Post haec Secundo mediolanum iuit: et sanstinum et Iouitā: qui in carcere detinebatur angelus domini ad se extra ciuitatem adduxit et ad eis baptismum quodam nube aqua prebente suscepit. Et ecce subito columba de celo venit corpus et sanguinem domini deferens: eam Faustino et Iouite tribuit. Dedit autem Faustinus corpus et sanguinem domini Secundo ut ad Martianum deferret. Rediit igitur Secundo cum iam non esset: et ad ripam padis venisset: angelus domini frenum accipiens eum super padum ipsum transiit: et usque terdonam in carcere ad Martianum eum introduxit. Deditque Secundus Marciano munus Faustini: et ipse illud sumens dixit. Corpus et sanguinem domini mecum sit in vitam eternam. Tunc ad mandatum angeli Secundus de carcere exiit: et ad suum hospitium iuit. Post haec Martianus capitalē suam excepit. et Secundus corpus eius rapies sepelivit. Ad audiens Sapphircius ipsum ad se vocauit: et dixit. Quantum video christianus et esse profiteris: mihi Secundus. Vere christianus. profiteor me esse. cui Sapphircius. Mala morte desideras. cui Secundo. Illa tibi potius debet: cumque sacrificare noller iussit Sapphircius eum ex polari: statimque angelus domini affuit: et vestem sibi praeiit. Tunc Sapphircius eum in oculum suspensum tam diu torquere fecit donec eius brachia a suis paginibus soluerentur. Sed cum fuisset sanitati a domino restitutus iussit eum in carcere recludi: ubi cum esset angelus domini ad eum venit: et dixit. Surge Secunde: sequere me: et ducam te ad creatorem tuum. Tunc ipsum usque in ciuitate astensem perducit: ut eum in custodia: ubi erat Calocerius et Saluator: cum eo posuit. quem videns Secundo. ad eius pedes se proiecit. cui Saluator. Nolisti mere Secunde: quia ego sum dominus gratia de omnibus malis eripiam: bene dicentibus eis ascendit in celum. Mane igitur Sapphircius ad arcerem misit. Qui carcerem quodam signatum inuenerunt. secundum vero non innererunt. Pergens autem Sapphircius de terdonam ad ciuitatem astensem: ut saltem Calocerium puniret: iussit: ut praedictus Calocerius sibi praetaret. et ecce nuncianterunt sibi: quod secundo cum Calocerio esset. Quo audito eos ad se adduci fecit: et dixit:

De sancta maria egyptiaca.

Quia dii nostri sciunt vos esse preceptores suos
vos istum mori voluit. Quia sacrificare nol-
let: piec eum rasiua liqui se et sup eoz capita su-
di: et os eoz iactari. Ili autem b ratiq aqz suauis
simam cum magno desiderio bibebat et voce clara
dicebant. Quia dulcia faucibus meis eloga-
tua dñe. Tunc sapientius sup eos dedit sententia: ut
secundus in ciuitate asteti decollaret. Allo-
cerus vero albiganum mitteret: et ibidem puniret.
Quia autem bñs secundus decollatus fuisset. ecce an-
geli dñi corpus ei? tui erunt: et ipsi cum multo lau-
dibus et catis sepulture dederunt. Passus est
autem 3º calendas aprilis. De sancta maria egyptiaca

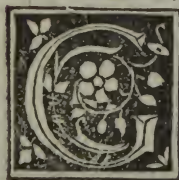
Maria egyptiaca que peccatrix
appellatur. 47. annis in here-
mo artificum vitam duxit:
quam circa annum dñi. ccc. lxx. te-
pore laudis intravit. Qui-
da autem abbas nocte somnias
dum iordanem transisset: et here-
mum magni percurreret: si forte aliquem sanctum pa-
tre inueniret: et vidit quandam ambulante nudo
nigroque corpore: et exincendio solis exusto. Ille autem
erat maria egyptiaca: statimque hunc fugam arripu-
it: et somnias post eam velociter cum reu cepit.
Tunc ait illa. Abba somnia quid me persequaris? Igno-
sce mihi non possum faciem ad te percutere eo quod mu-
lier sum et nuda: sed palam tuum mihi porrigere ut
possim sine uerenda te videre: quod se notari au-
diens stupefactus palli tribuit: et in terra prostratus
ut se benediceret rogauit. Cui illa ad te per ben-
dictio magis spectat: quem sacerdotii digni-
tas exornat. Ille autem ut audiuit quod nomen et of-
ficium eius sciret amplius mirabatur: et se benedictio ob-
mirans precabatur. Tunc illa benedictus deus redde-
pro: ait per nomen eius: cumque illa ceteris manibus ora-
ret vidit eam quasi in cubiti mensura eleuari a
terra. Tunc senex dubitare cepit ne forte spiritus
esset et fingendo orationem faceret. cui illa. satisfaci-
at tibi deus quod me peccatricem mulierem inun-
dum spiritum existimasti. Tunc somnias illi per deum
iurauit ut perditioez suam ei narrare deberet.
cui illa. Ignosce mihi per quod si tibi statum meum
narrauero velut a spiritu fructus fugies: et au-
res tue a sermonibus meis prauinabunt: et a for-
dibus polluetur: cumque ille vehementer iuraret dixit.
Ego fratres in egypto nata sum. 12º etiam mee anno
alexandria venit: ubique et vii. annis publice li-
bidini me subieci: et nulli vilatenus me nega-

ui. Quia autem homines regionis illius per adoranda sancta
cruce hierosolymam ascenderunt: rogauit nautas
ut me secum permitterent periculis. cum vero me de
nauulo requirerent dixi. Non habeo fratres aliud nau-
lulum: sed per nauulo corpus meum habeam. Sicque superse-
runt me. et corpus meum nautis gratia habuerunt. cum
autem hierosolymam peruenisset: et per adoranda cruce
usque ad fores ecclesie cum aliis diuenisset: subito
et inuisibiliter repulsa patio: nec iturus intrare per-
mitto. Itaque statimque iterum perueni usque ad lu-
men ianthie et subito iniuria patiebatur repulsa. cum
tamen omnes libere haberent aditum: nec aliquid inueni-
rent impedimentum. Rediens igitur ad me et cogitans
quod mihi ob scelus meorum immanitatem accide-
ret: peccatum meum cepi manibus tundere: et lachry-
mas amarissimas funderet: et a cordis intimo
grauiter suspirare. Respicientemque vidi tibi ima-
ginem bene virginis marie. Tunc ipse lachrymabili-
ter exorare cepi: ut peccatorum meorum veniam impe-
traret et ad adorandum crucem sanctam me intrare per-
mitteret: permitteres me seculo abrenuntiatum et
de cetero caste mansurum: cumque hoc orasset et in nocte
bene virginis fiduciam recepisset fores iterum ecclesie
adii: et sine aliquo impedimento ecclesiam intravi. cum autem
sanctam crucem deuotissime adorasset: quidam mihi tres
numeros tribuit de quibus tres panes emi. Au-
diensque vocem dicentem mihi. Si iordanem transie-
ris salua eris. Iordanem igitur transiui et in hunc
desertum veni: ubi quadraginta septem annis
nullum penitus hominem videns mansi. Illi autem
tres panes quos mecum detuli istarum lapidis per tri-
pudauerunt et quadraginta septem annis mihi ex-
eis comedendo sufficerent: vestimenta autem mea
iadudum putrefacta sunt: decem et septem annis in
deserto a tentationibus carnalibus molestata sum
sed nunc per dei gratiam omnes vici. Ecce omnia opera
mea tibi narravi et rogo ut per me ad deum perces-
sueris. Tunc senex ad fratrem prostratus in samula
sua dominum benedixit. cui illa. obsecro te ut die
domine cene ad iordanem redeas et corpus do-
minicum tecum feras. Et go ibidem tibi occurrat et
de manu tua corpus sacrum suscipiam. nam a die
quam huc veni communionem domini non accepi. Redi-
ens igitur senex ad monasterium euolutum anno duode-
cimo dominice cene appropinquaret: tulit cor-
pus dominicum et usque ad ripam iordanis ve-
niens ex alia parte raptam mulierem stantem per-
spexit. Que super aquas facto crucis signa-
culo iuit et ad senem usque peruenit. quam videns

De sancto Georgio

senex obstupuit: et ad pedes eius humiliter se
prostravit. cui illa. Vnde ne feceris cum sacra
domina penes te habere: et sacerdotij dignitate
refulgeas: sed obsecro ut sequenti anno ad me per
redire digneris. Tunc illa sancto signo crucis su
perior: dantis aquas iuit: et heremi solitudinem pe
travit. Senex vero ad suum monasterium rediens
sequenti anno ad locum in quo primo secum locutus
erat venit: et ea ibidem expirasse reperit: quod lachry
mari cepit et ipsa tangere non presumpsit: dixitque in
tra se. Ego quidem corpusculum sancte sepelire vole
bam: sed timeo ne hoc sibi displiceat. Hoc eo
cogitate vidit iuxta caput suum litteras in terra de
scriptas ita continentes. Sepeli 303ima Ma
rie corpusculum. redde terre pulverem suum: et
ora pro me ad dominum: ad cuius preceptum sancta die ap
pulis reliquit hoc scilicet. Tunc senex per certo cognov
it quod mori ut dominum sacrificium accepit et ad desertum
redijt vitam finivit. Illudque desertum quod 303i
mas per triginta dierum spacia vix ambulavit illa in
una hora percurrit et ad deum migravit. Cumque se
nex terram foderet: sed negret vidit leonem ad se
veniente mansuete dixitque illi. Sancta hec mu
lier precepit sepeliri corpus suum: quod ego sum se
nex fodere non possum: nec etiam aptum habeo scra
mentum. Tu ergo terram fode ut possim: eius cor
pus sanctissimum sepelire tunc leo cepit fodere et
apertam foveam paravit. Quo pacto leo ut agnus
mansuetus abiit. et senex ad suum monasterium
glorificans deum venit.

De nomine sancti Georgii.

Georgius dicitur a geos quod est terra et orge quod est colere: quasi colere terram. id est carnem suam
Augustinus. ait in libro de trinitate.
dicit quod bona terra est altitu
dine modum: temperamento
collum: plantis caporum. Pro
ma. n. est bona ad virescentes herbas: sed ad vi
neas. tertia ad fruges. Dicitur sanctus Georgius
fuit altus despiciendo inferiora: et id habuit vi
rorem vel viriditatem puritatis: temperatus per di
scipline: et id habuit vinum interne iocunditatis.
Planus per humilitatem: et id producit fruges bone
operationis. Vnde dicitur a gerar quod est sacrum et gyon
quod est arena: quasi sacra arena. fuit. n. arena
quod per derisum morum gravitate: minus humilita
te: et siccus a carnali voluptate. Vnde dicitur a ge
rar quod est sacrum et gyon quod est luctatio: quasi sacer

luctator: quod luctatur et cum draconem et carnificem.
Vnde Georgius dicitur a gero quod est peregrinus et gir
preciosus: et per filiator. Ipse. n. fuit peregrinus
in preceptum mundi. preciosus in corona martiris.
et filiator in predicatione regni. Eius legen
da inter scripturas apocryphas in niceno pre
lio numeratur: ex eo quod eius martyrium certam
relationem non habet. Ita in calendario Bede dicitur:
quod sit passus in perfida civitate diopolis. Ali
bi legitur quod quiescit in civitate diopolis quod per
lida vocabatur: et est iuxta Iopem. Alibi legitur
quod passus sit sub dioclitiano et marimiano imperato
ribus. Alibi quod sub dioclitiano imperatore et per
tibus. 70. regibus impij sui. Hic autem quod sub da
ciano preside: imperantibus Dioclitiano et Ma
rimiano.

De sancto Georgio.
Georgii tribunus genere ca
padorum pueri quidam vice in
provincia libie in civitate quod dicitur
silva iuxta quam civitas erat
stagnum instar maris: in quo
draco pestifer latitabat quod se
pe populum protrahebat armatum in
fugam perverterat: statumque suo ad muros civitatis
accedens omnes interficiebat. Quapropter populi ciues
duas oves sibi quotidie dabat ut eius furo
rem sedaret: alioquin sic muros civitatis invadebat
et aere interficiebat quod plurimi interibat. Cum ergo ias
oves pene deficeret maxime cum harum copiarum
habere non possent: unum filium quem cum adiuncto bo
mine tribuebant. Cum igitur forte ovis filij et filie
hominum daretur et fors neminem exciperet et iam pene
omnes filij et filie populi essent presumpti quidam vice fi
lia regis unica sorte est deprehensa et draconem ad
iudicata tunc rex pertrahit ait. tollite auxilium et ar
gentum et dimidium regni mei et filiam meam mihi
dimittite ne talis moriatur. Qui populus cum furo
re respondit. Tu rex es edem fecisti et nunc omnes pu
eri nostri mortui sunt: et tu vis filiam tuam salva
re: nisi in filia tua compleris quod in alijs or
dinasti succedem te et domum tuam. Ad rex
videns cepit filiam suam flere dicens. Hec me fi
lia mea dulcissima quod de te facias aut quod di
cam: quam plus videbo nuptias tuas. Et con
versus ad populum dixit. Ero ut iudicis octo
dierum lugendi mihi filiam tribuam. Ad cum popu
lus admisisset: in fine octo dierum reuersus po
pulus est cum furore dei. Quare perdis populum pro fi
lia tua: En omnes afflatu draconis morimur

De sancto georgio

Tūc rex vidēs q nō posset filiā liberare in-
duit eā vestib⁹ regalib⁹: et āplexat⁹ eā euz la-
chrymis dixit. Hūc me filia mea dulcissima
de te filios in regali gremio nutrire crede-
bā: et nūc vadis vt a dracōe deuorēris. Ben-
me filia mea dulcissima: sperabā ad tuas nu-
ptias pncipes iutare: palatiū margarig⁹ or-
nare: timpana et organa audir⁹: et nūc vadis
vt a dracōe deuorēris. Et deofculās dimi-
sit eā dicēs. Utinā filia mea ego aū te mor-
tuus eēm q te sic amississē: tūc illa pēdit ad
pedes pīs petēs ab eo bñdictionē suā. quā
cū p⁹ cū lachrymis bñdixisset ad lacū pces-
sit: quā brūs Georgius casu ide trāsīēs vt
plorātē vidit eā qd hēret interrogauit. Et il-
la bone inuenis velociter equū ascēde et su-
gene me cū pariter moriaris. Cui Georgi⁹
Moli timere filia s⁹ dīcē mibi qd hīc p⁹stola-
ris oī plebe expectātē: Et illa vt videbo-
ne inuenis magnifici cordis es tu: s⁹ cur me
cum mori desideras fuge velociter. Cui
Georgius. Hūc ego noni discedam donec
mibi quid habeas intimabis. Lū g⁹ totū si-
bi erposuisset ait Georgi⁹. filia noli timere
q: i xpi noie te inuabo. Et illa: Bone miles
mecū nō pereas: sufficit. n. si sola pereā: nāz
me liberare nō posses et mecū pires. Dū hec
loquerent⁹ ecce draco veniēs eaput de lacu
leuauit. Tūc puella tremefacta dixit. fuge
bone dñe fuge velociter. Tūc Georgius
equū ascēdēs et cruce se muniēs draconē p⁹
se aduenientē audacter aggredit⁹ et laccam
fortiter vibrās et se deo cōmēdāns ipsū gra-
uiter vulnerauit: et ad terrā deiecit: diritq⁹
puelle. p⁹roice zonā tuā i collū dracōis ni-
hil dubitās filia. Qd cū fecisset: seq⁹bas eaz
velut māfuerissimus canis. Lū g⁹ eū in ciui-
tatē duceret ppli b⁹ vidētes p⁹ mōtes et foue-
as ceperūt fugere dicētes. Ueb nobis q: tā
oēs pibimus. Tūc brūs georgi⁹ anuit eis di-
cēs. Molute timere. ad b. n. me misit dñs de-
us ad vos vt a penis vos liberarē dracōis
Tūmodo in xpm credite et vniūsq⁹ vest⁹
baptizet⁹: et draconē istū occidā. Tūc rex et
oēs ppli baptizati sūt. Beat⁹ aut georgius
enaginato gladio draconē occidit: et ipsū ex-
tra ciuitatē efferri pcepit. Tūc q⁹tuor: paria
bonū ip⁹ in magnū cāpū foras duxerūt. Ba-
ptizati āt sūt in illa die viginti millia hoīūz

excep⁹ paruulis et mulierib⁹. Rex aut lho-
nore beate Marie et bti georgij eccliam mi-
re magnitudinis pstruxit: de cui⁹ altari fōs
vini emānat: cui⁹ potus oēs lāguidos sa-
nat: rex vō īfinitā pecuniā bto Georgio ob-
tulit: quā ille recipe nolēs paupib⁹ eaz dari
pcepit. Tūc georgi⁹ regē de q⁹tuor b⁹ cui⁹ i-
struxit. s. vt eccliaz dei curā hēret. Sacer-
dotes honoraret. Diuini officij diligenter
audiret: et semp paupū memor eēt. Ocula-
to aut regē ide recessit. In aliquibus tñ libris
legit⁹ q dū draco ad deuorādū puellā pge-
ret: Georgius se cruce muniuit: et draconēz
aggrediēs iterfecit. Et tpe ipatibus dio-
clitiano et maximiano s⁹ p⁹sīde daciano tāta
psecutio xpianoz fuit vt infra vñz mēsem.
xvii. et vñ. martiris coronarēt. Vñ inter tor-
mentoz genera mlti xpianoz deficiebāt
et idola imolabāt. Qd vidēs sanctus Geo-
gius tactus dolore cordis īrascens oīa que
hēbat disp⁹it: militarē hitū abiecit: xpianoz
hitū induit: et ī mediū p⁹stiles exclamauit. oēs
dij gētiū dmonia: dñs āt celos fec. Cui p⁹ses
irāt⁹ dixit. Quā p⁹sūptiōe audes deos n⁹os
demonia appellare: Dic tñ: vñ es tu: aut quo
noie voceris. Cui Georgius ait: Georgius
voco: ex nobili cappadoci p⁹sapia ortus: pa-
lestina vō xpo fauente deuici: s⁹ oīa deserui
vt seruirc possz liberior deo celi. Lū āt p⁹se
ses eū ad se ielinare nō possz iussit eū i ecule
u: leuari: et mēbrati corpus ei⁹ vngulis lani-
ri: Apposit⁹ iūp ad latera facib⁹ viscerū ri-
mis sale plagas eius fricare iussit. Eadē no-
cte dñs eū ī gēti lumie ei apparuit: et ip⁹z dul-
cī p⁹fortauit. Cui⁹ mellisua visitatōe et allo-
cutōe sic p⁹fortat⁹ ē vt p⁹nibilo duceret crucia-
t⁹. Uidēs dacian⁹ q eū p⁹sis supare nō posset
quendā maguz accersit: ei⁹z dixit. Chri-
stiani suis magicis artib⁹ tormenta edificāt
et deoz n⁹oz sacrificia p⁹pendunt. Cui ma-
gus. Si artes eius supare nequero capitis
recus ero. Ipse igr maleficiis suis inice⁹ et dō-
ruz suoz noibus inuocat⁹ venenūz vino immi-
scuit: et scō Georgio sumendū p⁹rexit. Qd
tra qd vir dei signū crucis edidit: haustoz
eo nil lesiōis sensit. Rursus mag⁹ p⁹re forti-
us venenūz imiscuit: qd vir dei signo crucis
edito sine lesiōe aliq⁹ terum bibit. Quo viso
mag⁹ stat⁹ ad pedes eius cecidit: veniam la-

De sancto Marco

mentabil' petijt: & se xpianus fieri postulauit
quē mor uider deollari fec. Sequēti die iuf
fit Georgiū poni i rota gladijs bis acut' vn
diqz circūspecta: s; statim rota frāgit: & Geor
gius illesus penitus iuenit. Tūc irat' p'ses
iussit eū i sartaginē plūbo liqfacto plenā p'ici
Qui facto signo crucis in eā itrauit: s; virtute
dei cepit in ea q̄si in balneo resoueri. Qd vi
dens daciānus cogitauit eū emollire blandi
tijs quē minis supare nō poterat vltorūitis
Dixitqz illi. Vides fili Georgi q̄ste māsue
rudis s; dii nri qui te blasphemū tā patientē
sustinet pati nihilominus s; pueri volueris
indulgere. Age g dilectissime fili qd hortor:
vt supstitiōe relicta dijs nris sacrifices: vt
magnos ab ipis & a nobis p'sequis honores.
Qui Georgi' ibridēs ait. Est qd a pncipio n
magis mihi p'suasisti blādis similibus q̄ to
menig. Ecce paratus suz facere qd hortaris
Hac daciānus pmissiōe delusus leuis effi
citur. Iussitqz ib voce preconis vt oēs ad sel
pnenrēt & Georgiū tā diu reluctatē tandē
cedere & sacrificare viderent. Ornata igi
rota ciuitate p gaudio euz georgius idolorū
tēplū sacrificaturus itaret: & oēs ibidē gau
dentes astaret: fleris genibus dñz exorauit
vt tēplū euz idol' sic oīo destrueret q ad sui
laadē & ppli puerfionē nihil d eo penitus re
maneret. Statiqz ignis de celo descendēs
tēplū euz dijs & sacerdotib' peremauit. ter
raqz se apertēs oēs eoz reliqas deglutinit.
Hic exclamat Ambrosius i p'fatiōe dicens.
Georgius fidelissimus m'les xpi cū xpiani
tag p'sessio silentio tegere sol' inf xpīcolas
itrepidus dei filiū est p'sessus. Qui & tantā fi
dei p'stantiā grā dīna p'cessit vt & tyrannice
ptāg p'cepta p'teneret & innumerabiliū i formi
daret tor: mta penaz. O felix iel' xpi dñi p'lia
tor quē nō solū tpal' regni blanda nō p'suasit
pmissio: s; p'secutorē dūso filiacroz ei' por
teta i abyssus deiecit. Hec Ambro. Hec au
diens daciā' georgiū ad se adduci fec: ei qz
dixit. Quēst maleficia tua pessime hoīuz q
tū facinus p'missisti. Qui georgius. Ne cre
das rex sic esse: s; meū pge & itez me imola
re vide. Qui ille. Intellico fraudez tuā. qz
vis me facere absorbere: sicut tēplū & deos
meos absorbere fecisti. Qui georgius. Dic
mihi miser: dii tui q se iuuare nō potuerūt

quō te iuuabūt. Iratus rex nimis dixit alerā
drie vroz sue deficiēs moriar: qz ab hoc ho
mine me supatū cerno. Qui illa tyrāne cru
delis & carnifer nūqd nō diri tibi sepius ne
xpianis molestus eēs qz de' eoz p'ipis pu
gnaret? Et nūc scias me velle fieri xpianū.
Stupefact' rex ait. Hec prob dolo: nūqd
& tu es seducta: fecitqz eā p capillos suspēdi
& flagellis durissime cedi. Que dū cedere
dixit georgio. georgi lūmē vitag q̄ putas pue
niā nudū aqua baptisimi rinata? Qui georgi?
Nihil hesites filia: qz sanguis tui effusio ba
ptismus tibi reputabit & corona. Tūc illa
orās ad dñz emisit spiritū. Hūc attestatur
Ambro. i p'fatiōe dicēs. Ob h & gētiū regi
na p'saz crudeli a viro dictata snia nōdū ba
ptisimi gratiā p'secuta gl'ose passōis meruit
palma. Uli nec dubitare possum? q rosea p
fusa sāguis vnda referatas poli ianuās igre
di meruit regnūqz possidere celoz. hec am
bro. Sequēti vō die georgi' talē accepit sen
tētiā: vt p totā ciuitatē traheret: postmodū
capite puniret. Oravit aut ad dñm vt qcu
qz ei' iplozaret auxiliū petitiōis sue p'seque
ret effectū. Diuina aut vor ad eū venit q
sic fieret vt orauit: cōpleta orōne capig ab
scissiōe martyriū p'sumauit s; dioclitiano &
marimiano: q cepit circa annū dñi. 37. Da
ciānus at cū de loco i q decollat' ē ad pala
tiū rediret: ignis dei de celo cecidit: & ipsū
cū ministris suis p'sp'sit. C Refert Grego
rius turonē q cū qdā q̄sdā reliqas scī' geor
gi' deferret: & in quodam oratorio hospitati
fuisent: mane nullatenus capsam mouere
potuerūt: donec ibidē reliqaz particulaz di
miserūt. C Legitur in historia anthiochena:
q cū xpiani ad obsidēdū hierlm pgerēt qdā
iuuenis speciosissimus enidaz sacerdoti ap
paruit: qui sanctū georgiū christianoz dūcē
eē se dicēs monuit: vt eius reliquias secūz
in hierusalem deportarent: & ipse cum eis
esset. Cum autē hierusalem obsederent: & sa
racenis resistentibus p scalas ascēdere non
auderent beatus Georgius armis albis in
dutus & cruce rubea insignitus apparuit in
nuens vt post se securi ascenderent: & ciuita
tem obtinerēt. Qui ex hoc animati ceperūt
ciuitatem & saracenos occiderunt.

C De nomine sancti Marci.

Euangelista

Marcus iterptat sblimis mā
dato: certus declinatus r
amatus. Sublimis māda
to rōne pfectōis i vita: qz
n solū suauit mādata cōdia
s; ēt sblima sic sunt cōsilia.
Lert' rōe certitudis i do-
ctri a r doctrinā euāgelij sui certaz tradidit
vtpote quā a Petro mgro suo didicit. De
clinat' rōne pūnde hūilitatē. Mā pp nimia
hūilitatē pollicē sibi amputasse dī: vt sacer-
dotio reprobus haberet. Amatus rōe pene
acerbitatē: qz vbiqz p ciuitatē tract' fuit: r
inē hec to: mēta spūi tradidit. Al' Marcus
dī amaro g est malens maior: q qdē eodez
ictu ferrū domat: melodīā generat: icudē fir-
mat. Sic marcus vnica doctrina sui euāge-
lij domat hereticorū pfdiā: dilatat laudē di-
uinam: confirmat ecclēsiā.

De sancto Marco euangelista.

Al'rcus euangelista leuiti-
cus genere r sacerdos pe-
tri apostoli in baptisate fi-
lius atqz in diuino finone
discipulus cū ipso brō Petro
romā pfectus est. cū at
petrus ibidē euāgelij pdi-
caret rogauerunt fideles q erant rome brūi
Marcū vt euāgelij ad ppetuā fidelij me-
morā deberet pferbere. Qd ille qdez vt ex
ore mgi sui beati petri audierat fidei
pseripfit. Petrus at illd diligēt examīnās
vbi oēs vitatē plene pseripxit: recipiēduz ab
oib' fidelib' approbauit. Elidēs at Petrus
marcū pstantē in fide: ipz aqlegiam destina-
uit: vbi vbiū dei pdicans innumeras gentiū
multitudines ad fidē xpi puerit: ac euange-
lij suū ibidē pseripisse dī: qd qdē vsqz ho-
die in aqlegiensī ecclīa oñdit r deuotidē cō-
grua reseruā. Tandē brūi marcus aqlegiē
sem ciuē. s. herimago: ā quē ad fidē xpi puer-
tit: ac romā ad petrū adduxit: vt cū aqlegie
i episcopū pseraret: Suscepto itaqz herma-
goras pōrtificatus officio: cū aqlegiensē ec-
clēsiā optime gubernass; tādē ab infidelibus
capit' r ibidē martyrio coronat. Marc' vō
a brō petro alexandriaz missus est: r ibi p'm'
vbiū dei pdicauit. In p'mo aut introitu suo in
alexandriā vt ait philo disertissimus iude

orū: marīa multitudo in fide r deuotidē r cō-
tinentie obseruatione adunata est. Papias
quoqz hieropolitanus ep's valde pclara ei'
pconia p'cipuo dilucidat filio. Petrus vō
damasce. sic ait de eo. Tātā ei deus apd ale-
xandriā grāz p'rogauit: vt oēs q tūc ad fidei
rudimenta pfluere. mor p' p'neriā ac tot'
scē puerlationis instantiā tāqz ad mōastice
pfectōis fastigiū puolarent. Qd qd non mō
miraculorū pdigij: nō mō pdicationis eloq-
is: s; ēt eximij. puocabat exēplis. Et infra.
scīū est at vt post mortē petri ad italiā de in-
de sit reuersus: vt terra i q datū est sibi euā-
gelij scribere sacras mereret ei' reliqas
possidere. Stā es o alexandria triūphali s
sanguine purpurata. felix r tu italia corpo-
ris huius thesauro diues effecta. Tante aut
humilitatis dicitur fuisse: vt pollicem sibi
amputauerit: ne ad ordinē sacerdotij possz
hūano iudicio promoueri. Vltimā dīpo-
sitiō dei r auctas sācti petri pualuit: q ipm
alexandriam epz destinauit: i. Mor autē vt
alexandriam est ingressus subito calciamen-
tum eius ruptum est atqz solutus. Qd in spū
intelligens ait. Vere expeditum fecit domi-
nus iter meum: nec me sathanas impedire
poterit: quē ab operibus mortuis dominus
iam absoluit. Elidēs autē Marcus quen-
dam sutorē vetera consuetem eidem cal-
ciamentum tradidit corrigendum. Qd cum
faceret sinistram manum grauitē vulnera-
uit ac fortiter exclamare cepit: Elms deus.
Quo audito vir dei ait. Vere prosperus fecit
dominus iter meum. factoz luto ex spūto
manum eius vixit: r continuo sanitate re-
cepit. Elidēs homo ille tantam eius effi-
caciā in domum suā illum introduxit: r
quis esset vel vnde p'cunctari cepit. Al' ille
se domini Jesu seruū confessus est. Qui il-
le ait. Veliem ego videre eum. Et Marc'
Ego cū tibi demonstrabo. Incipiensqz mar-
cus xristum ei euangelizauit r ipsum cum
tota domo sua baptizauit. Audientes autē
viri ciuitatis illius quēdam galileum qui
deorum sacrificia contemneret aduenisse: ei
insidias posuerūt qd ille cognoscens homi-
nem illū quē curauerat qui dicebatur Ani-
anus ibidē episcopū ordinauit: r ipse pētha-
poli perrexit: r eū ibidem duobus annis

De sancto marco

Itellus itez alexandriā rediit: q̄ iuxta mar-
in rupibus ecclesiā pstruxerat in loco qui dī
bucculi: fideles ibidē multiplicatos iuenit.
P̄difices at̄ tēploꝝ eū p̄p̄chēdere cōabant.
Quā at̄ in solemnitate pascale bñs Marcus
missas celebraret puenērūt illuc oēs: et fune
in collo eius misso ip̄s p̄ ciuitatē trahebāt di-
centes. Trahamus bubaluz ad loca bucculi.
Larnes at̄ eius in terrā fluebāt: et sanguie la-
pides rigabant. Post hoc in carcere reclu-
dit: et ibidē ab angelo p̄fortat. S̄z et ip̄e dñs
iesus x̄ps eū visitauit: eūq̄ p̄fortauit dicēs
Pax tibi Marcus euāgelista meus: noli ti-
mere q̄ ego tecū suz et erū te. Mane ergo
scō lunē itez collo eius imittunt: et huc illuc-
q̄ rapti euz trahūt exclamātes. Trahite bu-
balū ad locū bucculi. ip̄e at̄ dū traheret gra-
tias agebat dicēs. In man⁹ tuas dñe cōmē-
do spiritū meū. Et hoc dicēs spūm exalauit
sub nerone: q̄ cepit circa ānuz dñi. 57. Cum
at̄ pagani eū vellēt p̄burere subito aer ptur-
batur. grādo exor̄it tonitrua itonāt: fulgura
q̄z coruscāt: ita vt glibet euadere niteret: et
scñ corp⁹ ibidē intactū reliq̄runt. Ch̄istia-
ni vō corp⁹ eius rapuerūt et in ecclia cum oī
reuerētia sepelierūt. fuit at̄ forma. b. Mar-
ci huiusmodi longo naso: subdncto supcilio pul-
chris oculis: recatuaster: plura barba: bitu-
dinis optie etatis medicanis aspsus: af-
fectione p̄tinēs: gratia dei plenus. Bñs at̄
Ambro. de eo sic ait. Dñ. b. mare⁹ inumeris
coruscaret miracul⁹: cōtigit vt sutor cui cal-
ciamentū tradiderat corrigendū sinistrā sibi
in eius labore p̄tuderet manū. Hic cū infli-
cto vulnere vnus de⁹ clamauit. dei famul⁹
audiēs let⁹ affuit: lutū at̄ ex spūto factū acce-
pit eūq̄ manuz inunxit: sanāq̄ illico red-
didit: et labori ecōtra dedit. Illius nēpe cui⁹
p̄dicabat euāgeliiū simul imitaf̄ miraculū ce-
ci v̄z a natiuitate illuminati a dño factuz. hec
Ambro. Anno at̄ ab incarnatiōe dñi q̄drin-
gētesimo sexagesimo septio tpe Leonis imp̄-
atoris Veneti corp⁹ scī marci: de alexādria
Venetias transfulerūt: vbi ecclia in honorē
scī marci mire pulchritudis fabricata ē. Qui-
dā nāq̄ mercatores veneti q̄ alexandriā p̄-
rerant duos p̄byteros custodes corporis
scī marci p̄cibus et p̄missiōibus induxerunt
vt occulte corpus illd tolli p̄mitteret et v-

netias trāsportaret. Vlex cū corp⁹ de tūm-
lo lenaret: tant⁹ odor totā alexandriā sic p̄fu-
dit: vt oēs vñ tanta p̄dicer odoris suauitas
mirarent: cū at̄ nauigarēt et q̄lter corpus scī
marci deferrēt alijs nauib⁹ reuelasset. vnus
illoꝝ ait. forsītā alicui⁹ egyptij corpus vo-
bis datū defert et sancti marci corp⁹ vos de-
ferre putat. Continuo igi⁹ nauis in q̄ erat
corpus scī marci p̄ seip̄as mira celeritate se-
vertit et i nauē in q̄ ille residebat insurgens
lateris partē fregit: nō pus illaz dimittēs do-
nec oēs se ibidē corp⁹ esse beati Marci cre-
dere acclamarēt. Quā daz nocte naues cur-
su velocissimo ducerent: et naute tēpestate
cōquassati et tenebris obnoluti quo p̄gerent
ignoraret: scñs Marcus eundā mōacho custo-
di corp⁹ sui apparuit dicēs. Dic oībus istis
vt velocit̄ vela deponāt: q̄ nō longe a ter-
ra distāt. Quibus depōsit mane facto se iux-
ta quandaz insulā inuenerūt. Vlex cū p̄lit-
toꝝ diuersa transiret et scñm thesauruz om-
nibus occultarent: venientes incolē concla-
mabant. Q̄ bñ estis q̄ sancti marci corp⁹
portatis. Scinite vt ip̄m supplicii⁹ adorem⁹
Quidā nauta adhuc cōno incredulus a de-
mone arripit: et tādiu vexatur donec ad cor-
pus sancti adductus se credere p̄fiteretur.
Qui libatus gloriā deo dedit et beatū mar-
cum in deuotione magna deinceps habuit.
Quodā tempore dū corp⁹. s. mar. intra q̄dā
colūinā de lapidibus marinoꝝis factā pau-
cis p̄cīs esset reposituz: vbi cautius serua-
retur contigit vt testibus illis ex hac luce
sublatis nemo vbinā scñs eēt thesaurus pos-
set cognoscere: nec aliq̄bus indicijs inueni-
re. fit ex hoc planctus in clericis: desolatio
ingens in laicis: mero: imminet vniuersis.
formidabat si q̄dem plebs deuota ne patro-
nus taz inclitus furtiue fuisset sublatus. Idco
q̄z ieiuniū solemne indicij: p̄cessio solēnior
ordinatur. Et ecce cunctis vidētib⁹ et stu-
pentibus lapides a columna p̄siliunt et arcā
vbi corpus eius latebat omnibus euidenter
ostendūt. Vox deuotas laudes agunt crea-
tori oīum qui suū eis dignatus ē reuelare pa-
tronū. Sicq̄ dies illustrata tanti p̄digi glo-
ria annis decurrentibus posteris fit festiua
Quidā libri habēt etiā subscripta miracula
Circa ānū dñm. 1241. apud papā in p̄u-

Euangelista

tu ordinis fratrum predicatorum fuit quidam frater religiosus ac sancte vite Julianus nomine: natione fauentinus iuuenis corpore: sed canonicus merito quod in infirmitate ultima elaborans cum foret domus super statu suo regereret: et ille mortem sibi vicina imminere diceret statim facie exhilaratus et manibus et toto corpore plaudens clamare cepit. Date locum fratres quia pro nimia letitie abundantia iam presset anima extra corpus ex eo quod tam iocundos rumores audiui. Et eleuatis in celum manibus dicere cepit. Educe de carcere animam meam. Infelix ego homo quis me liberabit de corpore mortis huius? Inter hec ille leui sono obdormiens vidit. b. Marcus ad se uenisse: et se iuxta eius lectulum collocasse et ecce vox facta est ad eum dicens. Quid ibi agis o marce? Et ille. Ad mortem istam accessi quia deo eius misterium est acceptum. Et iterum vox ad eum. Quare inter ceteros sanctos ad eum marie uenisti? At ille. Quia speciale in me habuit deuotionem: et locum ubi corpus meum quiescit sedula deuotione uisitauit. et ideo ueni in hora sui exitus eum uisitare. Et ecce quidam albatii totam domum implenerunt. Quibus ait Marcus. Quare huc uenistis? Et illi. Ut istius animam in conspectu domini presentemus. Tu igitur las aut predictus frater pro corpore domini a quo ego ista audiui continuo misit et omnia que uiderat sibi recitans cum multo gaudio in domino feliciter obdormiuit. ¶ Quia quidam mercatores ueneti super quasdam naves saracenorum alexandriarum pergeret: et imminens periculum euidenter uideret: mox super scapham ascendit et fuisse perdidit: statim nauis fluctibus insoluta perijt: et uenerosos saracenos unda uoxarum inuoluit. Unus autem ex eis beatum marcum inuocans uoto quo potuit se astrinxit: quod si suum sibi perferret auxilium: et sacrum baptismum suscipere: et ipsius lumen uisitare. Vox sibi uir splendidus quidam appropinquauit qui creptum de fluctibus in scapha cum ceteris collocauit. Ille autem Alexandriam reueniens: sed liberatori suo ingratus existens. nec sancti marci festinat ad limina: nec nostrum fidei suscipit sacramenta. Qui deus marcus apparuit: et ipsius de sua ingratitudine increpauit. Mediens igitur ad se uenicias uenit et ibidem sacro baptismatis fonte renatus. et marcus appellatus et in christum perfecte credit: et in bonis operibus uitam finiuit. Vir qui

dam dum in summitate campanilis sancti marci de uenetijs quiddam operibus exerceret subito cecidit inopreuide inebriatum toto corpore laniatus. In ipso casu suo sancti marci non immemor eius patrocinium implorauit: qui cecidit ex insperato cuiusdam ligno pinnam subsistit: et dato lumen illesus euasit et ad opus pristinum consummandum deuotus assurgit. ¶ Quidam cuiusdam nobilis prouincialis temporaliter seruus: dum uoto astritus corpus sancti marci uisitare uellet: sed a domino suo licentiam obtinere non posset tandem timorem carnalis domini timori celestis posposuit et salutato domino ad sanctum uisitandum deuotus accessit. Quod dominus egre ferens ipsum reuersus exoculari mandauit. sanctus istocuius crudeli domino crudeliores satellites: et dei famulum sanctum marcum in uocante ad terram peruenit: et acutos palos oculis effodiendis appropinquauit. Sed nihil palorum proficiebat conamine: quia in se tabescebat subita fractione. Iubet igitur ut securibus crura frangantur et pedes percidantur: sed idemabile ferrum securum prius mollescit in puluere. Iubet malleis ferreis et dentes profundis: sed ferrum sue uirtutis obliuiscit et dei potentia hebetatur. Quod dominus uidentes et stupens ueniam petiit: et cum seruo sepulchrum sancti marci deuotione sedula uisitauit. Miles quidam in pulio sic uulneratus in brachio ut manus a brachio deperderet: adeo ut ipsas percidere medici et amici presumerent. Ille uero erubescens fieri macula: quod pluerit haberi: et per manus in locum suum restituta manus sine medicamentis ligari fecit. Inuocauit igitur beati marci suffragia: et manus continuo fuit sanitati pristine restituta. Sola tamen cicatrix remansit et in tanti miraculi testimonium et in talis beneficii monumentum. ¶ Vir quidam de ciuitate mantue falso ab iudeis accusatus in carcere reclusus. Qui cum quadraginta dies pergisset: ibi de nimio afficeret tedio: tandem triduo ieiunio se macerans beati marci patrocinium inuocauit. Qui sibi apparens iubet. ut de carcere securus abscedat. Ille uero dormitans per tedio neglexit parere iussibus sancti existimans illusionibus se deludi. Deinde secundo et tandem tertio sibi apparuit: et eadem filiter imperauit. qui ad se rediens et hostium aptum perspicuens de carcere securus erijt: istarum superpe compede mox cessare fregit. Ibat igitur die media per medium custodum

De sancto Marcellino et Vitale

ceteroquinque omnium: ita ut ipse cunctos videns a nemine videretur. Qui veniens ad sancti marci tumulum exsoluit deuote debitum gratiarum. Cumque totam apuliam sterilitas magna inuaderet: nec terram illam benedictionis pluuia irrigaret: reuelatum est quod tali plaga peccatis eo quod ibi sancti marci festiuitas non colatur. Dum igitur sancti marci inuocarent et festus eius festiue se celebraturos promitterent sterilitatem ab eis marcus depulit et superabundantiam mittere iussit: dantes ei salubres aeres et pluuia congruentem.

C. De sancto marcellino.

Marcellinus annis nouem et mensibus quatuor romanam ecclesiam rexit. Hic iussu diocletiani et maximiani capitis et ad sacrificandum adducitur. Cum autem non assentiret et ex his diuersorum tormentorum genera sustinere deberet: metu passionis duo grana incensi in sacrificio posuit. Tunc magna adest infidelium leticia: sed fideles ingens tristitia percussit. Clericum in capite firmato fortiora membra resurgunt: et minas principum parui pedunt. Tunc fideles ad summum pontificem conueniunt: et ipsum plurimum redarguunt. Quod ille cernens in periculo episcoporum se suppositum indicat: dum: Ad quem illi. Absit. ut summus pontifex ab aliquo iudicetur: sed tu in te collige causam tuam et proprio ore te diiudica. Ipse autem iam penitens plurimum ieiunauit et seipsum deposuit: sed tamen eum omnis turba iterum reelegit. Quod cesares audientes iteque eum capi fecerunt: et dum nullatenus sacrificare vellet: eum decollari mandauerunt. Et intantum creuit furor gentilis ut infra menses. 17. M. christiano perimerent. Marcellinus autem dum decapitari deberet se christiana sepultura indignum esse asseruit: et ideo omnes qui se sepelire presumere excommunicauit. Quapropter corpus eius in sepulchrum. 35. diebus remansit. Post hoc beatus petrus apostolus marcello successori sancti marcellini apparuit dicens. frater marcelle quare non sepeliscis me. Cui ille. Monene dudum sepultus es domine. Cui apostolus. De insepultum reputo quod diu marcellinum insepultum videro. Cui ille. Monene dñe noster qui ille omnes qui se sepelirent anathematizauit. Cui petrus. Monene scriptum est: qui se humiliat exaltabit. Vnde hoc attendere debuisti. Et tunc igitur et ipsi ad pedes meos sepe

lias: qui statim iuit et iussu laudabiliter complerit.

C. De nomine sancti Vitalis.

Vitalis quasi viuens talis: quod quousque vivebat exterius: opere talis erat intus in corde. vel vitalis a vita. vel vitalis vinens alis. id est tuens se alis virtutum. Ipse. n. fuit tanquam vnus de animalibus dei que vidit Ezechiel habens in se quatuor alas: scilicet alas fidei qua volabat in celum: alas amoris que volabat in deum: alas timoris que volabat in infernum. alas cognitionis que volabat in seipsum: eius passio in libello Bernasii et Porcassii reperta fuisse putatur.

De sancto vitale

Vitalis miles psularis ex Alateria vxore Bernasii et Porcassii genuit. Hic cum paulino iudice rauennam ingressus: cum quodam ibidem christiano medico nomine vrsicino post multa tormentorum genera iussus de colari videretur: et ille medicus nimium expauisset: exclamauit ad eum sanctus Vitalis dicens. Noli frater vrsicine medice qui alios curare presueuisti teipsum eterna morte occidere: et qui ad palmas per multas passionem venisti noli coronam amittere tibi a deo paratam. Quod vrsicinus audiens confortatus est: et de dolore suo penitens martyrium libenter accepit. Sanctus autem vitalis eum honorifice sepeliri fecit: et post hoc ad paulinum dominum suum ultra venire contempsit. Ille vero nimium indignatus: tunc quod ad se venire noluit: tum quod vrsicinus sacrificare volentem retraxit: tum quod christiano se esse ostendit: iussit eum in eculeum lenari: cui dixit Vitalis. Stultissimus es si me putas decipere qui alios sepius studui liberare. Et ait Paulinus ministris. Ducite eum ad palinam: et si sacrificare noluerit foueam profundissimam donec pueritis ad aquam ibidem facite: et ibi eum viuum et supinum sepelite. Quod et fecerunt: et beatus vitalis ibidem viuus sepelitur sub Herone circa annos domini. 57. Sacerdos autem idolorum qui hoc psilium dederat statim a demone arreptus per septem dies insanies in illo loco exclamabat dicens. Incedis me. scilicet vitalis. Die

Et Quadam virgine.

antez septima in flumē a demone p̄cipitatus
miserabiliter expirauit. Alio: at sancti v̄talis
cū mediolanum rediret inuenit quosdā ido-
lis immolantes q̄ cū eā hortarent̄ vt idolis
imolata cōmēderet: r̄didit. xp̄iana sū nō licet
mibi de vestris sacrificijs manducare. Qd
illi audiētes tā dire eā vberauerunt. q̄ bo-
mines sui qui eūz eā crāt vsqz mediolanum
eā seminiā deduxerunt: et infra triduum se
liciter migravit ad dominum

Irgo q̄dam fuit antiochie
cui⁹ h̄storā Ambrosius i
⁹ libro de v̄ginib⁹ recitat
in h̄ v̄ba. Antiochie nup
v̄go q̄daz fuit fugitās pu-
blici visus ostērationem.
S; quo magis viroz vi-
tabat a pectus eo inēdebat āpli⁹ oculos im-
pudicos. q̄dulchritudo. n. audita: nec visa
pls desiderat duob⁹ stimulis cupiditatum
amoris et cognitiōis. dū et nihil occurrit qd
min⁹ placeat: et plus putat eē qd placeat qd
nō iudex oculus explorat: s; aius amator ex-
optat. Itaqz scā v̄go ne diuini⁹ alerent porē
di spe cupiditatis integritatē pudoris p̄fessa
sic restituit. et sp̄roboz facies vt tā si amaret
s; p̄deret. Ecce p̄secutio. puella fugere ne-
scia: certare pauida: ne scideret in insidiato-
res pudoris: aius ad v̄ritē pauit: tā religio-
sa vt mortē nō timeret: tā pudica vt mortēz
expectaret. Venit. n. corone dies maria oi-
uz expectatio. Producit puella duplex p̄-
fessa certaminē: et castitatē et religiōis. S; vbi
viderūt p̄stantiā p̄fessōis: metuz pudoris:
patā ad cruciatuz: erubescētes ad aspectus
ereogitare cepunt quēadmodū spe castitatē
religiōē tollerēt vt cū id abtulissent qd erat
ampli⁹ et id eripent qd dereliq̄rāt: aut sacri-
ficare v̄ginē aut lupanari p̄stitui iubēt. Quō
colūt deos suos q̄ sic vindicant. aut quēad-
modū ip̄i v̄vūt q̄ ita iudicāt. Illec puella si
q̄ de religiōe abigeret: s; quo de pudore tre-
pidaret ip̄a secū inq̄t. Quid h̄ agimus. Mo-
die aut martyr: aut v̄go. Altera nobis inui-
det corona. Sed nec v̄ginis nomē agnoscit
vbi v̄ginitas auctoz negat. Mā quēadmodū
v̄go si meretricē colas quēadmodum v̄go si
adulter diligas: quēadmodū virgo si ama-
torē petas: Tolerabilis ē mentē q̄z carnem

v̄ginē habere. Utrunqz bonum si liceat: et
si non liceat saltem non hōi caste sed deo si-
mus. Et raab meretrix fuit: sed postq̄z domi-
no credidit salutem inuenit. Iudith vt se
adultero placeret omanit. quam tamen: qz
hoereligiōne non amore faciebat nemo eaz
adulteram iudicabat. Bene successit exem-
plum. Mā si illa que se cōmisi religiōi: et
pudōrem seruauit et patriam: fortassis et nō
seruando religiōem seruabimus etiam ca-
stitatem: q̄ si iudith pudicitiam religiōi p̄-
ferre voluisset perdita patria etiam pudici-
tiam perdidisset: itaqz talibus infōmata
exemplis similis animo tenens verba do-
mini q̄bus ait. Quicunqz p̄diderit aīaz suaz
p̄pter me inueniet eā. fletit et tacuit. ne eaz
vel loquentē adulter audiret: nec pudoris
elegit iniurias: s; xp̄i amore recusauit. Et sti-
mate v̄tē adulterare potuit corpore q̄ nec
voce adulterauit. Jā dū dū ver eundaba-
tur oīo mea et q̄si adire gestoz seriē crimino-
sam atqz explanare formidabat. Laudite
aures v̄gines dei. Ducit puella dei ad lu-
panar: sed aperite ap̄es v̄gines dei. Virgo
p̄stitui pōt: adulterari nō pōt. Ubicūqz dei
v̄rgo ē: tēplū dei ē: nec lupanaria ifamāt ca-
stitatē: sed castitatis ē loci abolet ifamiam.
Ingens petulantiū p̄cursus sit ad fornice.
Discite martyriū miracula sancte v̄gines.
Discite locoz vocabula. Laudite intus co-
lūba: strepūt accipitres foris: certāt singuli
q̄ p̄dā p̄rimus inadat. Et illa manib⁹ ad ce-
lū leuat: q̄si ad domū oīonis venisset: et nō
ad libidinis diuersoriū. Xp̄e inq̄t domuisti
virgini feros leōes: potes domare et hoīuz
feras mētes. Caldeis roauit ignis: iudeis
sefe v̄nda suspēdit: misericordia tua nō na-
tura sua. Susāna ad supplicium genua flexit:
et de adulteris triumphauit: aruit de terra q̄ tē-
plū tua dona violabat: nūc tēplū ip̄sū attra-
ctatur tuū: ne patiaris icesū sacrilegis: qui
n̄ passus es furtū. V̄ndicā et nūc nomē tuū
vt q̄ ad adulteriū veni virgo discedā. Eit
cōpleuerat oīonē: et ecce vir militis specie tri-
bilis irrupit. Quēadmodū virgo q̄ tremuit
cū ppl̄s tremēs cessit: s; nō i la im̄moz leo-
nis: et Daniel inquit: supplicium Susanne
spectaturus aduenerat: et quaz populus dā-
nauerat vnus absoluit. Pōt et i l̄ lupi bitu

De sancto Vitale et quadam virgine

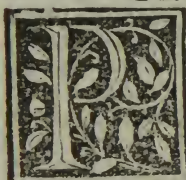
quis latere. Habet et ipsa milites suos qui et le-
giones habent fortasse percussor: itrauit. ne ve-
rearis anima mea et tales solent martyres facere.
Vgo fides tua te saluam fecit. cui miles.
Queso ne paucas foror: frat huc veni salua:
aias non perdere: sua me ut ipsa serueris quasi
adulti ingressus: si vis martyr egrediar: ve-
nisti muta me. Adueniunt mihi tua. et mea
tibi: sed utraq; christo. Tu a vestis me vix mi-
litis faciet: et meate virginis. Vbi tu vestieris
ego melius exuar ut me persecutor agnoscat. sume
bitum qui abscondat mulierem: et trade que conse-
cret martyrem. iduere clamidem qui occultet me
bra virginis: fuit pudor. Sume pileum qui
tegat crines: abscondat ora solent erubescere qui
lupanar itrauerunt. Sane cum egressa fueris
ne respicias retro memor uxoris Loti: qui na-
tura sua: qui impudicos: et castis oculis asperit
amissit. nec vereare ne quid pereat sacrificio: ego
pro te hostia deo me reddo. tu pro me militem christo
habeas bonam militiam castitatem qui impediens militat
sepiat: lorica iusticie qui spirituali munimine
corpus iduat: scutum fidei quo vulnus repel-
las: galeam salutis. Ibi. n. est presidium nostre salutis ubi
est christus qui mulieris caput vir virginis. Christus?
Et in hec verba clamides eruit. suspectus tamen
adhuc bitus et persecutoris et adulteri. vgo cer-
nicet: clamidem cepit miles offerri. Que popa
illa qui gratia: cum in lupanaride martyrio certaret
Addat persone miles et vgo. he dissimiles in se
natura: sed dei miseratione perfides ut compleat
oraculum. Tunc lupi et agni filii pascunt. Ecce
agnus et lupus non solum simul pascunt: sed et imo-
lant. Quid plura: mutato bitu euolat puel-
la de laqueo iam non suis alis: utpote qui spiritualibus
serebatur: et quod nulla viderunt secula.
Egreditur de lupanari virgo christi. At illi qui vi-
debant oculis et non videbant corde ceu raptores
ad agnam lupi fremere ad predam: vnus qui erat in
modestior: introiit: sed ut hausit oculis rei ge-
stam quid. Binequit: puella ingressa est viri. Ecce
non fabulosum illud. Cerna pro virgine: sed quod vix
est miles ex virgine. At et audieram et non credideram
quod agnus christus in vna puertit: iam mutare cepit et
seruus. Recedamus hic dum adhuc quod suum
sumus. Ut quid et ipse mutat? sed quod aliud cerno
quod credo? Ad lupanar veni: cerno vadimonium:
et tamen mutat? egrediar? Iudic? exibo qui adultem
itraui inditio rei: qui debebat tanto corona vi-

ctori. Danatus est pro virgine qui comprehensus est pro
virgine: ita de lupanari non solum virgines sed et mar-
tyres exierunt. fert puellam ad locum supplicij
ecurrisse: certasse ambos de nece. Quis ille
diceret. Ego sum iussus occidi te absoluit sententia
quam me timuit. at illa clamanit. Non ego te
vadere mortem elegi: sed pesse pudoris optavi: si
pudor quirit: manet seruus. Si sanguis erpo-
scit: fidei iussore non desidero vni dissolui bene
in me lata est ista sententia quam pro me lata est. Certe si
pecunie te fidei iussore dedisset et absente me
iudex tamen censum feneratori adiudicasset eadez
me sententia convinceret meo patrimonio soluer tu
os nerus: si recusare quod me indignam morte ce-
seret? quanto maiore capis bene censura moriar in
nocens ne moriar nocens. Nihil mediū est ho-
die: aut rea ero sanguis tui aut martyr mei.
Si cito redij quod me audeat excludere? Si
mortem feci: quod me audeat absolvere? Plus
legibus debeo rea si solum fuge mee: sed et ce-
dis aliene. Sufficiant membra mortis qui non suffi-
ciebant iniurie. Est in virgine vulnere lo-
cus qui non erat contumelie: Ego opprobri-
um declinaui non martyrium. tibi cessi ve-
ste non professionem mutavi: qui si mihi propriis
mortem non redemisti me: sed circumuenisti
caue queso ne contendas: caue ne contradi-
cere audeas: noli eripere beneficium quod de-
disti: dum mihi hanc sententiam negas illam resti-
tuis superiorem: sententia enim sententia superi-
ore muratur. Si posterior me non tenet: su-
prior tenet. Possumus utique satisfacere
sententie si me prius patiaris occidi. In te
habent aliam quam ererecat penam: in vir-
gine obnoxius pudor. Itaque gloriosior eris
si videris de adultera martyrem fecisse: quod
de martyre adulteram: redidisse. Quid ex-
pectaris? duo contenderunt: et ambo vicerunt:
nec diuisa est coronarum sed addita. Ita sancti
martyres inuicem sibi beneficia conferen-
tes altera principium martyrio dedit alter
effectum. Et etiam philosophorum gymnasia
Damonem et Sithiam pythagoreos inco-
las ferunt. Quorum vnus cum esset morti adiu-
dicatus: medicorum suorum tempus poposcit. Tyrā-
nus autem astutissimus cum repiri non posse existi-
maret: petiuit ut spoliore daret qui pro se ferire-
tur: si ipse mortem faceret: quid de duobus pre-
claris nescio: utrumque preclarum alter vadere mor-

De sancto Petro martire.

tis inuenit: alter se obtulit. Itaq; cū reus mo-
rā supplicio faceret fideiūso: sereno vultu
mortē non recusauit. Quz ducere ad mortē
amic⁹ reuerſus est: ceruicem substituit: colla
subiecit: Adunc admirat⁹ tyrānus cariorē
philosophis amicitia q̄ vitā fuisse petiū. t.
vt ipse ab ip̄is quos dānauerat: in amicitiaz
reciperet. Tanta virtus ē amicitia: vt tyrānū
inclinaret. Digna laude s; minora n̄ris. Hā
illie ambo viri: hic ē vna virgo: q̄ p̄mo etiā
seru⁹ viceret. Illi amici: isti incogniti: Illi
tyranno vni se obtulerunt: Isti tyrānis plu-
ribus ac etiā crudelioribus: qd̄ ille pepercit
isti occiderunt. In illos in vno obnoxia ne-
cessitas: in his ambo: n̄ voluntas libera: Ad
quosq; illis prouideret. qd̄ illis studij sui fi-
nis amicitie gratia: istis corona martirij. Illi
cni certauerūt hoib⁹: isti dño: Nec Ambro.

De Homine

Et interpretat⁹ agnoscens
vel discalciās: vel dñ pe-
trus a petros qd̄ ē firmū.
Per b̄ intelligunt trā p̄
uilegia q̄ fuerūt in beato
petro. fuit. n. predicator
egregius: inde dñ agno-
scens: q; p̄fectā scripturaz noticiā habuit
7 in p̄dicatione qd̄ cuiq; cōueniret agnouit
2º. fuit virgo purissimus: 7 inde dñ discalci-
ans: q; a pedibus suaz affectionū oēm amo-
rē mortuū discalciavit: exiuit: 7 nō solum
corpore: s; etiā, mēte virgo esset. 3º fuit mar-
tir dñi glorioſus 7 inde fuit firmus: q; mar-
tirij p̄ defensione fidei p̄stanter sustinuit.

De sancto Petro martyre

Et trus nou⁹ martyr de or-
dine p̄dicatoz fidei pugil
egregius de ciuitate ve-
ronensī extitit oriundus.
Hic tanq̄ splendidū lu-
men de fumo: liliū cādēs
de sentib⁹. rubēs rosa de
spinis exorī: dñ de penitibus p̄errore exce-
cat⁹ lucidus p̄dicator: exurgit: 7 de sancti-
tag mēte corporeq; corrupt⁹ virginale de-
cus p̄cedit: ac de spinis. i. eterno incendio
deputatis inclitus martyr ascendit. Parē-
tes nanq; suos ifideles 7 heretycos beatus
Petrus bñit: a quoz tñ errore se penit⁹ mū

duz seruauit. Cū autē adhuc septe⁹ eēt ānoz
7 a scolis rediret: a patre suo q̄ heresiz sapi-
ebat qd̄nā i scolis didicerit interrogat⁹. Qui
rēdit se didicisse. Credo in deū patrē oīpo-
tentē 7 c. 7 ille. Noli dicere creator celi 7 ter-
re: cū ipse visibilū creator nō fuerit: s; diabo-
lus oīa ista q̄ videns creauit. Ipse vero se
potius velle dicere sicut legerat affirmabat
7 sicut scriptū erat se potius credere velle
dicebat. Tūc ille p̄ auctoritates b̄ ei p̄suade-
re vt poterat nitebat. Quas oēs puer spiri-
tu scō replet⁹ sic p̄ eū p̄uertit: cuiq; p̄prio gla-
dio interemit: vt ille q̄ diuerteret n̄ hēret. q̄
idigne serēs a puero se plus p̄fitorū quod
iter se gestū fuerat retinuit. 7 vt petiū a scho-
lis remoueret modis oībus p̄suasit. Timeo
.n. aut ne cū petrus bñ fuerit erudit⁹ ad me-
retricē illā romanā ecclīā se p̄ferat: 7 sic fidē
n̄ram destruat 7 p̄fundat: q̄ neiciēs rex dixit
dñ petz hereticoz p̄fidiam destruat⁹ esse
tāq̄ alter. Laiphaz p̄phetauit. S; q; res a
deo fiebat p̄ fr̄is monitis assensuz n̄ p̄buit.
sp̄s q; p̄ aliquē heresiarchā ad suā sectā tra-
hi faceret cū in grāmaticalib⁹ fuisset erudit⁹
Elidēs igit puer scūs n̄ esse tutū cū scorpio-
nib⁹ h̄itare: mūdū parētesq; despice ēs: mū-
do ipse fratz p̄dicatoz ordinē trouit. In q̄ q̄
dē ordine q̄ laudabilū vixerit. Innocētiū
papa in sua eplā apit dicens. Cū. n. b. petr⁹
a mūdi fallacie in adoleſcētie annis p̄uide
decimasset ad ordinē fratz p̄dicatoz se tran-
stulit: in quo qdē ordine triginta fere annoz
spatio fuit⁹ ceterua virtutū fide p̄ambula: spe
astāte. comite charitate sic p̄ualuit 7 p̄fecit
circa defēſionē ip̄si fidei p̄ qua totus arde-
bat q; p̄traq; illi diros hostes mēte intrepida
seruētq; spiritu p̄inuū certamē exercēs: su-
uz tñ agonē diurnū victrici supante marty-
rio feliciter p̄sumauit: 7 sic petr⁹ firmus i pe-
tra fidei petra demū passionis aliusis ad pe-
trā xp̄m digne laureandus ascēdit. Virgini-
tatē quoq; mēg 7 corpis semp̄ illibatā serua-
uit nec alicui⁹ mortalis criminis vnq; sensit
contagīū sicut suoz confessorū fidei testimo-
nio est probatū. Et q; seruus delicate nutri-
tus proteruit in dñm: carnē suā assidua cibi
7 potus p̄citate restrinxit. Ille vō per oīj de-
fidiaz hostis pateret insidijs in iustificatiōi-
bus dñi exercebat assidue vt q̄ circa licita

De sancto

totaliter occupato locū in ipso illicita nō haberent ⁊ a spūalibus nequijs tūc esset. Mō-
cturna qdēz silentia hūane putata geti post
dormitionē breuē currebāt i studijs lectōz
⁊ somnijs tps vigilijs occupabat. Dies at i
pēdebat p modis aiay vel sedulis iminendo
p dicationibus: vlt p fessionū audierit i fisteo
aut hereticorū dogma pestiferū validis rō-
nibus p futa do: in qbus spālis grē dono no-
scif claruisse. Deuotōe i sup gratus hūilita-
te leuis: obidictia placid⁹: benignitate sua-
uis: pietate p paticis: patiētia p fās: charita-
te p fabilis: ⁊ in cūctis mox maturitate ppo-
situs alios p fufis virtutū aromatib⁹ attra-
hebat. feruēs quoqz amator: fidei cultor: p-
cibus ppugnator: ardēs sic aīo suo fidē ipref-
ferat sic se totū in illi⁹ mācipauerat obsequi-
q queqz ipsius opa ⁊ vba vntē fidei redole-
bāt. Mōdo hac quoqz mortē subire cupiēs h
pncipalit a dño attēti⁹ ⁊ crebris postulati-
onibus supplicasse pbat q nō fineret cū ex
hac luce migrare nisi sūpto p illo calice pas-
siois: nec fraudatus ē tādē a desiderio suo.
Quāqz vō i vita sua miraculis claruit. Māz
cuz apud mediolanū quēdā epīm hereticorū
a fideibus captū beūs petrus examīaret: ⁊
multi epi ⁊ religiosi ⁊ mariaps citatis illuc
puenisset ⁊ dies tū ex p dicationē: tū ex exami-
natione in lōguz ptracta fuissz ⁊ marū est
cūctos affligeret dixit ille heresiarcha corā
oib⁹. O petre puerse: si tu es ita scūs sicut
hic stultus ppl⁹ te cē affirmat. Cur cuz estu
mori pmitis ⁊ nō rogas dñz vt nubē aliquā
iterponat vt nō moriā h stultus ppl⁹ tanto
estu. Ad quē petrus rēdit. Si vis pmitte-
re te abnegatur heresiz tuā: ⁊ fidē catholicā
recepturū rogabo dñz: ⁊ faciet qd dixisti. tūc
sanctos hereticorū pelamātes heresiarche
dixerunt. P dōmte p: omte: ⁊ redēbāt. n.
q fieri nō possz qd beat⁹ petrus se factur⁹ co-
rā oib⁹ spopōdit ⁊ marie cuz nulla vel mi-
nima nubecula in aere appareret: catholici
aūt sup pmissione b i petri tritari cepunt ei
mentes ne fides catholica ex h p fide pete-
ret: cuz q hereticus se obligare nollet: beat⁹
petrus cuz magna fiducia dixit. Ad hoc q
verus deus visibilis ⁊ invisibilis creator
mōstretur ⁊ ad consolationē fidelū ⁊ ad cō-
fusione hereticorū rogo deuz vt aliqua nu-

becula ascēdat ⁊ se inter solē ⁊ ppl⁹ interpo-
nat. qd mor pmissio crucis signaclo scūi fuit
p magnā horā in modū papilionis pplm nu-
becula ptegete. Cōtractus qdā noie aser-
bus: cū p qnqz ānos māfissz ptractus ita vt
p terrā in sertario traheret mediolanū ad
beatū petz ductus fuit: quē cū beat⁹ petrus
signasset p tino sanatus surrexit. Quēdā ē
miracula q per eū dñs duz viueret fecit ma-
nocētius in p dicta eplā recitat dicēs. Qu-
iudā nobilis filiū p nimio ⁊ horribili totius
gutturis timore nec loq nec spirare valen-
tē leuag ad dñz manib⁹ ⁊ crucis in eo scō si-
gnaculo ilicoqz accipiente ipius cappā ⁊ infir-
mo supponēte cū ilico sanauit. Idēqz nobi-
lis vehemēti postmodū corpis tortōe graua-
tus credēs ⁊ metuēs erinde sibi mori immi-
nere discriminē cappā ipsā quā ex tunc pserua-
uerat reuerētē fecit afferri: q suo apposita
pectori mor verimē quēdāz duo hntez capita
⁊ piloz dēfite vltosuz euomuit plena libe-
ratione secuta. Quidā ē inueni muto imissio
in os digito: sue lingue soluto ligamē bnfici-
uz loqle pcessit. Idē ⁊ alia plura dū viueret
dignatus ē pen ⁊ dñs opari. Uex cū pestis
heretica in lōbardie prouincta pulularet: ⁊
mītas iaz ciuitates p tagione pestifera inse-
cisset. sūmus pōtifer ad pestē diabolicā abo-
lendā diuersos inqstiores de ordine predi-
catōz in diuersis lōbardie ptebus delega-
uit. Sz cuz apud mediolanū heretici nō so-
lū mlti numero: sz ēt magni seclari potentia:
acuti fraudulēta eloqntia: ⁊ pleni diabolica
scia residerēt: sūmus pōtifer sciens ⁊ intelli-
gēs brūz petrū vix esse magnanīmū: q ab ho-
stius fortitudine potētia multitudie nō pane-
ret. Minuaduertēs quoqz eius p fātiez vir-
tutē p quā aduersarioz potētie nec i modi-
co cederet: cognoscens ēt eius facundiaz p
quā facile hereticorū fallacias detegeret: nō
ignorās insup ipz in dīna plene sapiā erudi-
tū: p quā fr uola hereticorū argumēta rōna-
biliter p futarēt: ipz tā strenuū fidei pugillē
⁊ tā indefessuz dñi bellatoz in mediolano
⁊ eius comitatu instituit: ⁊ inqstiozem suū
auctoritate pcessā plenaria o: dinauit. Ipse
igif inuicem sibi officiū diligēter exerceas:
hereticos vbiqz pquirebat nullā eis regem
tribunēs: sz miserabilē omnes p fundēs. ⁊ p fū

Petro martyre.

tans patienter expellēs: sapienter quincēs: Ita
ut nō possent resistere sapie & spūi q per eūz
loq̄bat. Ad audientes heretici: & dolētes de
spūi morte cū suis sanctorib⁹ tractare cepūt
arbitrantes se posse pacifice viuere si eorūz
tā validus p̄scentor: de medio tollerēt. Quis
igit̄ p̄dicato: intrepidus mox martyr futu-
rus: de cumis mediolanū pingrendis here-
ticis p̄geret in ipsō itinere palmas martirij
affecutus ē: sicut Innocētiū explicat in hec
verba. Quā de ciuitate cumana vbi fratrūz
sui ordinis ibi moratūz p̄or erat mediolanū
p̄geret p̄ exequēda inquisitione p̄ hereticos si-
bi ab aplica sede cōmissa: sicut in publica p̄-
dicatiōe p̄dixerat qdā de ip̄orū hereticorūz
credentib⁹ p̄ce illoz ductus. & p̄cio in cū sa-
lutatis p̄posui iter. p̄sequētes funestus si iſt
in agnū vtiq̄ lupus: fer⁹ in mīrē: impi⁹ in pi-
us: furibund⁹ in māfuerū: in modestū effre-
nus prophanus in scīi p̄sumit insultū: exer-
cet conatū: morē intentat. Sac̄z at caput il-
lius crudeli impetē & diris in ip̄z unp̄es-
sis vulnerib⁹ sauciato sanguine iusti ense ve-
nerandū illū nō diuertente: ab hoste: s̄z exbi-
dentē se. p̄tinus hostiā & cessoris sustinēt in
patiētia tunc ictus dimisit spiritu petente
superna in ip̄o loco passionis occisum. Ip̄o
quoq̄ sac̄rtegio p̄cussuras in xp̄i mīnistris gē-
mas inculcāt. Ille nō q̄ruia voce gemens
vel murmur: s̄z sufficiens oīa patientiūz
dñō cōmendabat spūz dicens. In man⁹ tu-
as dñe p̄mēdo spūm meū. Symbolū ē ce-
pit die fidei: cuius nec in b̄ articulo desit eē
p̄cor: put ip̄e nefand⁹ q a fidelibus capt⁹ fu-
it & quodā s̄r dñicus q comes illius erat & ab
ip̄o lictore p̄cussus dieb⁹ aliquibus sup̄iuit
postea retulerūt: s̄z cū adhuc martyr dñi pal-
pitaret: cultellū crudelis lictor: arripuit & p̄-
latera eius trāsīit. In ip̄a at die sui marty-
rij p̄fessio: martyr p̄pheta & doctor: quodam-
modo esse promeruit. Et p̄fessio: in eo q̄ qdēz
xp̄i inter tormēta p̄stantissime p̄fessus fuit. &
in eo q̄ ip̄a die p̄fessioe more solito scā obtu-
lit deo sacrificiū laudis. Martyr in eo q̄ p̄
defensioe fidei s̄guinez suū fudit. P̄rophe-
ta in eo q̄ cū ip̄e tunc q̄rtanā patere: & socij
d̄sent q̄ nō poss̄ mediolanūz applicare ille
ridit. Si n̄ poterimus ad domū frat̄z p̄ci-
re apud scīi simplicianū poterimus hospī-
tari qd̄ & scīi est. Illā cū sac̄z eius corp⁹ de-

serret fr̄es pp̄ nimīā ppli fr̄eq̄ntiā nō potue-
runt illud eadez die ad domū deducere: s̄z
apud scīi simplicianū deposuerūt. & ibidez ca-
nocte p̄manſit. Doctor in eo q̄ ē cū patere
fidez verā edocuit. dū simbolo n̄m fidei clara
voce cecinit. Eius quoq̄ passio veneranda
dñice passioi filis mltū fuisse vī. xp̄s. n. pas-
sus est p̄ vītate quā p̄dicabat. Petr⁹ p̄vita-
te fidei quā d̄sendebat. xp̄s pass⁹ est ab iſide-
li populo indeoz. Petrus ab infideli turba
hereticorum. xp̄s in pascale tempore crucifi-
git. petr⁹ eodez tpe martiriū patit. xp̄s cum
patere in ma. t. do. cō. sp̄i. m. dicebat. pe-
tr⁹ cū occideret vba eadez clamitabat. xp̄s
p. 30. denarijs traditus fuit vt crucifigere-
tur petrus p. 40. libris papien. fuit vendi-
tus vt iſterficere. xp̄s p̄ passioēz suā ad fidē
mltos adduxit petrus p̄ martiriū mltos he-
reticos p̄uertit: q̄uis. n. egregius doctor: & fi-
dei pugil hereticorūz dogma pestiferū in vita
sua plurimū eradicaueit: post mortez suam
eius meritis & coruscantibus miracul⁹ fuit ado-
extirpatū: vt q̄plimi errozes suūz reliq̄ret. &
ad gremiū scē ecclīe puolarēt ita ut citas me-
diolanen. & comitatus eiusdez vbi tot here-
ticorūz p̄uenticla residebant adeo purgata est
vt alijs expl̄is: & alijs ad fidez p̄uersus nul-
lus ibidem aliq̄tenus auderet comparere.
Plures de eis etiā maxim⁹ & famosi p̄dica-
toz ordinēz s̄z igressi: q̄ vsq̄z nūc cūctos he-
reticos & fautores seruoze mirabili perse-
quunt. sic n̄ s̄rō p̄les p̄biliteos iſterfēc̄ mo-
riens q̄ occiderat viues. sic granūz frumē-
ti cadēs iſrā: & infidelīz manibus cōpressuz
& mortuuz vberēz p̄surgit in sp̄icā. Sic bo-
trus in torculari calcatus liq̄ris recundat i
copiā: sic aromata pilo p̄cussa odorez plenius
circūfundunt sic granūz sinapis p̄trituz v̄-
tutez suā multipl̄r demōstrauit. Post scī vi-
ri gl̄iosuz triumphuz multē euz dñs miracu-
lis illustrauit: q̄z qdā summus p̄difer iſert
dicens. Post mortez ip̄ius lāpades ad se-
pulch̄z eius d̄pēdentes p̄lies p̄ seip̄as absq̄
oī humano studio & mīsterio d̄nitatē s̄ accen-
se: q̄z p̄ueniens nimis erat vt q̄ igne & lumie
fidei excellentē claruerat singl̄are d̄ ip̄o ignis
ac lūis miraculū apperet. Quidā at enīz ve-
sceret euz alijs & eius scitatez & miracula de-
p̄uaret: sumpto qdā obtestatiōis mor̄selo: q̄

De sancto

enim nō possz: si circa hoc delinqret: trāsglu-
tīre: sensit mor ipm sic gutturi inh: erētē vt i-
ducere vel educef nō valeret: qre illico pēi-
tens ⁊ iā vlt? mutato colore qñ sentiens vi-
cinū mor: gñētū scō intra se voto q liguā de
cetero ad illā nō lavar: fuit prius illo cūdi-
to liberatus. ¶ Hydropica qdā ad locū pas-
sionis ipsius auri? io viri pueniens susa ibi
ose sanitatem itegrā mor recepit. ¶ Obsef-
sas a demonibus lōgo tpe mulieris martyr
ipe deiecit illis cū multo sanguis vomitu de
corpius liberavit: febres: erpulit: lāguores
curavit: plurimos ⁊ diuersos. ¶ Quidā si-
nistre manus digitū ex morbo fistule pluri-
morz foraminū pcanitate defossum mira soli-
datione sanauit. ¶ Quidā insup puer ex ca-
su grauissimo sic oppressus vt motu ⁊ sensu
penitus destitutus tāq mortuus dñeretur:
mor: apposita de terra suo pectori: sacro ei?
martyris erudore ptracta icolumus resurrexit.
¶ Quidā ē cuius carnē cācer edar sedula
corrosiōe vorarat linita b? terra vulnerib?
est: urata. ¶ Alij ēt diuersi infirmitatibus
q sepulchz eius in vehiculis ⁊ alijs susten-
taculis adierūt eride postmodū plena inco-
lūitate recepta sū aliquib? sñdij rediere.
¶ Cū āt summus pontifex Innocētius 4?
dñi petrum scōz martyruz cathologo ascri-
psissz frēs apd mediolanū ad caplz venerūt
volētes āt eius corp? ad altiorē locū trāsser-
re cū plusqz p ānū sñ terra iacuisz: ita itegz
iuenerūt vt nullius exaltatiōe setoris repitū
est ac si eadē die fuisset sepultū. frēs igif sup
magnū pulpitu iux plateam corpus eius cū
magna reuerentia deduxerūt ⁊ ibidē sic sa-
nū ⁊ itegrū corā oī pplo est ostēsu ⁊ ab eo sim-
pliciter inuocatū. ¶ Preter miracula sup
dicta in lris summi pontificis posita plura
alia sñ cōpta. Mā sup locū passidōis eius sepe
luminaria de celo descēdētia ⁊ ad eclū ascē-
dentia plēs religiosi: alijqz qplēs visiblr
pspexerūt. Inē q lūinaria duos frēs in bitu
pdicatoz se vidisse testati sñ. Quidā iunēis
noīe Bōfredus de ciuitate cumana: dū de
pāno tunice sci petri bēret: ⁊ qdā hereticus
eidē dñdēdo diceret: vt si faciū eū credēz
in ignē pānū ipz pīceret: ⁊ si pburī nō ptege-
ret absqz dubio scūs ēēt: ⁊ ipe sue fidei adhe-
reret: morqz sup carbonēs accensos pānum

sci petri pīctz: s; ab ipō igne altius restituit.
Deide p se sup ipos carbonēs rediēs ipos
ardentes penitus exiuit: tūc incredulus il-
le dixit. Sic poia pānus tunice mee faciet.
¶ Positū est igi sup albatos carbonēs ex vna
pre pānus heretici: ⁊ ex alia pre pānus sci pe-
tri. Pānus āt heretici mor vt ignis calores
sēsit penitus est cōbust. Pānus vō. s. petri i
igne fualuit ⁊ ignē ipz exiuit: ita q nec pil?
aliqs de eo pbustus fuit. Qd videns hereti-
cus ad viā vitā redijt: ⁊ miraculū oibus pu-
blicauit. Alpd florētia iuuenis qdaz hereti-
ca puitate corruptus cū in ecclesia fratrz de
florentia cū qbusdā alijs iuuenibus āte quā
dā tabulā vbi est depictū martyriū sci petri
staret videns lictorē cū pcutientē euagiatō
gladio ipse dixit. Etinā ego ibidē fuissē: qz
validius pcussissē. Quo dicto statim mutus
effectus est. Quqz socij regrerent qd bēret:
⁊ ipe nibil eis rñdere posset: cū domū redu-
xerūt. S; cū i via ecclīa qndā sci michachis
vidisset elapsus de manibus socioz ecclesi-
am intrauit: ⁊ flectēs genua cor de scifi petrz
rogauit: vt sibi pceret: voto quo potuit se ob-
ligans q si liberaret pētā sua pñteret ⁊ oēs
heresiz abnegaret. Tūc subito loqlā recupa-
uit ⁊ veniens ad domū fratrz abiurata here-
si pētā sua pñteret: data licentia pñssori
q s in populo pdicaret. Ipe qz in publica
fratrz pdicatiōe surgens corā oī multitudine
hec pñssus est. ¶ Mauis qdā dū in medio
maris pene naufragiū peteref secua fluctuū
inundatiōe qñsata: oēsqz caliginose nocte tene-
bris tenerent vniuersi naute diuersoz scō-
rum suffragia postulabāt. S; cū nullū sue li-
beratiōis viderēt indiciū seqz piclitari pluri-
mum formidarent: qdam de eis natiōe ianu-
ensis facto silentio sic eos alloquitur. Viri fra-
tres nūqd non audistis qliter quidā sñ de or-
dine pdicatoz nomine Petrus nup ob de-
fensionē fidei catholice sit ab hereticis inter-
fectus: multaqz p eū dñs signa oñdit? Nunc
igif deuote implo: emus eius patrocinium:
qz spero q nequaqz a nostra postulatiōe frau-
dabimur. Assentiunt vniuersi beatū petruz
in sui auxilium deuotis precibus inuocātes.
Illis sic orātibz deuotis precibus inuocātes.
Velum appenditur cereis accensis tota ple-
na conspicitur: ita q ois obscuritas illoz ce-

Petro martyre

reorum mirabili fulgore iungat noxq; illa calligiosa in die clarissimū cōmutatur. Respicientesq; viderūt quēdāz euzbitu fratrum p̄dicatoz sup velā stantem de quo nulli dubiū fuit quin. b. petrus extiterit. Satiq; mare quieuit: et tranquillitas magna fuit. Eū igit p̄dicari naute ianuā icolumēs venissēt ad domū fratrum p̄dicatoz venerunt: et deo r. b. petro grās referentes eisdē s̄tribus totius miraculi seriem narrauerunt. C. Mulier qdā in flandria cū iā tres filios mortuos pepissz: et hoc a viro odio hērenti rogauit scī petrum vt sibi in auxiliū fieret. Cū ḡ q̄rtum filius pepissz sibi mortuus est repta quē mī accipiens ad rogandum scī petrum totā se cōtulit. eū vt suum filium reuiuiscere faceret precibus deuoris exorans. Vlixo: dñe cōplenerat: et ecce qui erat mortuus apparuit: vin? Cū igit ad baptisum portatus fuisset: et vt Joannes vocaret diffinitus esset: sacerdos eū eius nō mē dicere debuit nesciens dixit. Petrus. Eū illd nomē ex deuotione scī petri postmodū sp̄ retinuit. C. In puincia thetonie apd̄ tratectū mulieres qdam vidētes ad ecclesiam fratrum p̄dicatoz in honore sancti petri martiris magnum cōcursum fieri p̄p̄loz dum ipse in platea p̄sisteret et filarent astantibus sic dicebant. Ecce isti p̄dicatores oēs modū lucrandi nouerūt. Mā vt magnaz possent pecuniam cumulare: et lata edificare palatia vnuz nouū martyrem inuenerunt. Dñ hec et filia dicerent. ecce subito filium totum sanguine cruentat et digiti quibus filium torq̄bat sanguine mox replētur: qd̄ ille videntes et admirantes digitos dilligēti? exterserūt: ne forte in eis accidissz aliqua incitura Sz euz digitos oīno sanos ac illesos cōspicerent et filū sic sanguinolentuz viderent tremētes ac penitētes dicere ceperunt. Vere qz p̄ciosi martiris sanguinis detraxim? nobis h̄s q̄ntis miraculū tā stupēdū euenit. Currētes igit ad domū fratrum p̄dicatoz exposituerunt ac filium sanguine cruentatū et dez p̄ntauerūt prior: at ad mltōz istatā solemnē vocauit p̄dicationem: et quicquid predictis mulieribus acciderat corā oibus retulit: et filius ipm sic cruentatum oibus ostēdit. Tlex quidā magi artū grāmatice i eadē p̄dicatione p̄sistens factum ipz cepit plūmum

deridere: et astantibus dicere. Elidete mō q̄liter isti fratres simpliciū corda decipiunt. nam cū aliquibus mliercul de suis familiaribus p̄dixerūt vt filiū ipz in aliq̄ sanguine tingerent: et sic miraculose accidisse narrarent. Dñ hille diceret p̄tinus vltiōis dñe plagā excepit: et ipz validissimaz febris estus mltis aspicientib? sic vexant vt a p̄dicatione illa inter manus amīcoz in p̄p̄as domū de ferret. Sz cū vehementē febris exeresceret et ille mortē vicinā timeret p̄dictū p̄orē accersiri fecit: et reatū suū p̄stans deo r. b. petro corā dicto p̄ore votū vouit: qz si eius meritis sanitatē reciperet: eū semp in sp̄ali deuotiōe hēret: et de cetero linguā ad talia nō laxaret. Mtra res mox vt p̄dictū votū p̄tulit: sanitatē integrā recepit. Quadā et vice cū supior p̄dicti loci quosdā lapides pulcherimos et magnos in qdam nauē duceret. nauis ipa ex iproniso cuidā littori sic ibesit: vt nullatenus possz moueri. Descendentes vō naute oēs vnanimi? ipaz ipellēbāt: sz neq̄q; mouere poterant. Cū ḡ nauē se amississe putarent: p̄dictus supior oibus alijs licentiāq; manuz ad nauē apposuit: et leuit ipam ipellēs dīxit. In noie scī petri martiris in cuius honores lapides istos deferimus valde. Satiq; nauis velocissime se mouit: et de littore sana recessit s̄ quā naute ascendētes oēs sani et hilares ad p̄p̄ia remearūt. In puincia francie ciuitate senonis puella qdā cū in aquā rapiti transeuntem cecidissz: et per magnum spaciū t̄pis stetit: tādē de flumie mortua est effecta: mortis cuius erāt quattuor argumēta. f. magnū spaciū t̄pis: rigiditas corpis: et rigiditas: et nigredo. Delata est ḡ a quibusdā ad ecclesias fr̄z qui cū eā sancto petro vouissent p̄tinuo vite reddita est et sanitati. C. fr̄ Joannes polonus cū apud bononiā quartana laboraret: et in sello sancti petri martiris simonē ad clerū facere deberet accessionem eadē nocte iuxta cursū naturālē expectans timere valde cepit ne iniuncto sibi sermone deficeret. Ad sancti igitur petri cōuersus suffragia ad altare ipsius euz deuotione accessit: orans vt eius meritis inuaretur cui? debebat gloria predicare. Sicq; factum est qz illa nocte febris penit? cessauit: et postea nunq̄ eum inuasit. C. Matrona qdāz noie

Petro martyre

gilpoda vxor Jacobi de valle fasina cū .i. 4. annos ab imundis spiritib⁹ fuisse obsessa: venit ad quēdā sacerdotē dicēs. Ego suū dmoniacā & spūs malignus me verat. mori atq; sacerdos territus fugiēs sacristiā intrauit & libris quēdā in quo erant p̄urationes dmonū & stolā latentē sub capa deferēs cū bona societate ad mulierē rediit: quē mori vt dmon v̄dit ait: Latro pessime quo iussit? Quid ē qdī sub capa o: culte portasti? cū autē sacerdos adiurandēs suas faceret: & nihil curationis afferret: venit illa ad beātū petrū dū adhuc viueret ab eo postulās adiuari. Qui ille prophetica voce rīdit. Nonne de filia nec desperes: q; & si qd postulas p̄ficere ad p̄s nō valeo. tū veniet tps q; id qd a me petis plenarie obtinebis qd & fecit est: nā post passionē eius cū ad sepulchrū p̄dicta mulier accessisset: ab illa infestatione demonū sine penitus liberata. **C** Mulier qdam Eufemia de loco corciago mediolaniensis diocesis septem annis a demonibus est verata: s; cū ad sepulchrū sci petri ducta fuisset ceperunt demones eā amplius agitare: & pos eius p̄c̄q; audierit clamare. Mariola: mariola. Petrie petrie. Tūc demōes excūtes eā q̄si mortuā dimiserūt. S; modicū post plene sanata surrexit. Afferebat atq; dieb⁹ dñcis & festinis & marie qm̄ missa celebrabat eā demōes apli us molestabant. **C** Quēdā mulier noīe vbona de herēgo p̄ septē annos a demonib⁹ agitata: cū ad sepulchrū sancti petri iuss; adducta: vit a multis viris detineri poterat. Inter quos erat quidā credēs hereticorū noīe Corradus de ladriano q; illuc aduenerat vt sancti petri miracula derideret: q; cū p̄dictā mulierē cū ceteris d̄tineret: demōes eidē p̄ mulierē dixerūt. Cur tenes nos: nōne n̄ es nōne te ad talē locū portauim⁹? & ibi tale homicidiū p̄petrauit: nōne te ad talē & talē locū durim⁹? & ibi tale & tale flagitiū p̄misisti. Cūq; multa peccata sibi dicerent: q; nullus alius: nisi ipse solus sciebat: vehementer expauit. Mor atq; demones collū & pectus mulieris excoīantes & inde exenutes seminiuā ipas dimiserūt. que etiā post modicū penit⁹ sanata surrexit. **P**redictus atq; corradus hereticus hoc videns & stupens a fide catholica est cōuersus. **C** Sanctimonialis qdam

erat in alemania in claustrō oerembach ordinis sci Sixti p̄stantiensis diocesis: que p̄ annū & amplius grauē guttā in genu p̄pessa est: ita q; nullo remedio poterat libari. **D**ec q; sepulchrū sci petri corporalit⁹ visitare nō poterat vt pote q; erat sibi obedientia p̄stituta & q; infirmitate grauissima vrgebat: cogitauit saltē p̄dictū sepulchrū mētali gressu aduac de deuotione sedula visitare. **D**icens vō q; in .i. 4. dietis de loco illo mediolanū pos; adiri quotidie. p̄ q̄l bet dicta centū pat. noster ad honore sci petri dicere cepit. **D**ixi modū cū istas mētales dietas taliter cepit facere successiue semp & paulatim cepit se meli⁹ habē. **E**t vbi vltimā dietā p̄fecit: ad tūbā mētali gressu puenit flexis genibus ac si p̄ntialiter corā tūba astaret: psalteriū cū deuotione maxima totū legit: quo expleto ab illa infirmitate adeo liberatā se sensit: vt tā inde modicū qd sentiret. **R**edicens vō eo modo q; iuerat ante q̄s oēs dietas explem⁹: penit⁹ est sanata. **E**st quidam de cōapitio de villa mazati noīe Rufinus grauē valde infirmitatem incurrit. Nam vena in inferioribus p̄tib⁹ antea sine cessatōe sanguinē emittebat: ita q; a nullo medicorū aliq; sibi remediū adhiberi poterat. **E**ū q; sanguis per sex dies & noctes continue effluebat: ille beātū petrū deuote in sui auxiliū inuocauit: q; taz subito sanatus est: vt inter effusaz orōnē & receptā liberationē nūl; p̄ pene fuerit interuallū. **E**us autē sopori se dedisset: vidit quēdā frēs i habitū ordiis predicatorū grossū facie atq; bānū: quē sociū beati petri martyris existimā: sicut vere & talis forme extiterat: q; cū expāsi one palmas plenas sanguine cū quodam suauī vnguento eidē offerebat dicens. Sanguis adhuc recens est. **V**eni igit ad recēdē sanguinem sancti petri: qui cuigilans sepulchrū sci petri statuit visitare. **C** **E**ū in ramis palmarū cū adhuc viueret mediolanū p̄dicaret: & ibi vtriusq; sex⁹ esset maria multitudo dixit publice alta voce: Scio p̄ certo q; heretici tractant mortem meam: ita q; p̄ morte mea iaz pecunia deposita est: sed faciānt quicquid possunt. q; magis p̄sequar eos mortuus q; nunc viuus qd vex fuisse manifestum est. **C** **A**lpd florentiā in monasterio de ripulis: sanctimonialis quēdā in oīe po-

De sancto

fit ea die qua beatus petrus mortē sustinu-
it: vidit beatā virginem in excelsis throno i
gloria residere: et duos frēs de ordine pēdica-
torū in celū ascendere: et hinc inde iuxta eā col-
locatos esse. Et cū ingreret qui nam essent:
audivit vocē dicentem sibi: Hic ē frater pe-
trus qui in p̄spectu domini tanq̄ summus aro-
matū gloriosus ascēdit. Itē p̄p̄tūq̄ p̄ certo
est q̄ eadē die mortē subiit: q̄ dicta factimo-
nalis visionem vidit vñ cū grani et lōga in
firmitate laboraret: ad rogandū beatū petrū
tota deuotione se contulit: et sanitatē integraz
morē recepit. ¶ Quedāz comitisse de castro
maximo hipougenis diocesis: cō in beatū
petrum speciales deuotionem haberēt: et
eius vigiliam ieiunarent. euz ad suas eccle-
siam vt audirent vesperas accessissent: vna
earum quādam candelam in honorez beati
petri martyris: ante quoddā altare beati pe-
tri aq̄ ostoli posuit comburendam. Que euz
domus rediissent sacerdos auaritia ductus
in ipsam candelam sufflans eam extinguit: s̄
mor lumen rediit: et denuo ipsam accendit.
Secundo et tertio eam extinguit: et voluit: s̄
lumen vt prius rediit. Unde tedio affectus
chorum intravit: et ante maius altare aliā cā-
delam inuenit: quam clericus in honorem
beati petri posuerat: qui eius vigiliam ie-
iunabat: quam sacerdos bis extingueret vo-
luit: sed nequirit. Quod vidēs clericus ira-
tus dixit. Diabole apertum miraculum nō
videris q̄ factus Petrus non vult vt su-
am extinguatis candelam. Territi igitur et
stupētes sacerdos et clericus ad castrū ascē-
derunt: et predictum miraculū oibz narra-
uerunt. ¶ Alii quidāz nomine Kaba de me-
da cū vsq̄ ad vestes oīa i ludo p̄didisset: do-
mū i sero rediēs cū lucerna accēsa lectū suū
adit: et vidēs se tā viles pānos hīe: et se tot
amississe p̄siderās p̄ nimia desperatione cepit
demonēs inuocare: ac se eisdem ore nefario
commendare. Statiq̄ tres demones affu-
erunt: qui lucernā accensam in solarium proj-
cētes cū p̄ collū arripuerūt tā fortit̄ ip̄s i
gētes: vt nullatenus loq̄ possēt. Quē cū plu-
rimū agitarēt: q̄ erāt i domo inferiori ad euz
accedentes dixerunt. Quid ē q̄ agis ora-
ba: quibz demōes rīderūt. Ite in pace ve-
stra et lectos vestros irate. Illi autē p̄dicti

virī vocē eē credētes p̄tinus redierūt. Il-
lis vō recedētibus cepit multo fortius a de-
monibus agitari. Qd̄ illi cognoscētes facer-
dotē p̄tinus aduocarūt. Qui cū p̄ b̄tīm pe-
trū demones adiurasset: duo p̄tinus erierūt
Sequēti autē die ad sepulchrū sci petri ad-
ductus ē. Qd̄ quē frater Guilelmus vercel-
lēsis accedēs cepit demōnē iecupare. Qui
eū quē nunq̄ viderat ex noīe vocās ait. fra-
ter Guilhelme p̄pter te nunq̄ eribo: quia
hic n̄ est: et opa n̄ra fecit: quē cū interrogas-
set quo noīe vocares. Vocor ait balcephas
Cū autē p̄ beatū petrū adiuratus fuisset: ip̄m
in frā p̄iciēs mor extulit: ip̄s autē p̄fecte sa-
nus remāsit: et penitentiā salutarem accepit.
¶ Cū quidā hereticus accerrimus dispu-
tator: et eloquētie singularis cū b̄o petro euz
adhuc viueret disputaret: errores suos s̄b-
tiliter et acute p̄posuisset in mediū: ac bea-
tū petrū vt rīderet ad p̄posita ip̄oportunus p̄-
urgeret: ille dilationē petēs oratorū q̄dāz
quod p̄pe erat intravit: euz lachrymis orās
deuz vt cām fidei sue desēderet: loquaces
tumidū: aut ad fidei veritatē reduceret: aut
lingue p̄uatione puniret: ne per eaz de cetero
contra fidei veritatez timeret. Itē edicēz
ad hereticū coram omnibus palā dixit: vt
suas iterūz p̄poneret rationes: qui ita peni-
tus factus est mutus vt nec vnus solū ver-
bus aliquatēus p̄ferre valeret. Unde here-
tici confusi recesserunt: catholici deo gra-
tias rettulerunt. ¶ Alii quidāz nomine Spi-
pho credens hereticorū: euz occasione cuius-
dam heretice consanguinee sue ad ecclesiāz
fratrum venisset: et tēbam sancti petri per-
gens ibi duos denarios conspexisset: ip̄os
denarios accipiens dixit. Bonum est vt bi-
bamus illos statimq̄ totus cepit tremere:
nec de loco eodez aliquatenus peruit se mo-
uere. Qui territus predictos denarios in lo-
co suo morē restituit. et sic inde abscessit. Vi-
dēs at beati petri virtutē heretiz deseruit:
et ad fidez catholicā se p̄uertit. ¶ Scho-
laris quidāz euz de magolana ad mōtem pes-
sulani rediret ex quodā saltu adeo est ruptus
i igne: vt dolor nimio veraret: et icederē n̄ va-
leret. Aliquī audiēs p̄dicat q̄ qdā mīler frā
sanguie b̄i petri resp̄si si cācri corosionē po-
nēs fuerat liberata dixit. dñe te et p̄tra il-

De sancto Fabiano et Philippo

ta non habeo: sed qui illi terre meritis beati petri tanta de duli virtute potes et isti dare. Accipies igitur de terra cum signo crucis et inuocatione martiris: loco supraposuit: et statim curatus fuit. C Anno domini 1259. in ciuitate compostellana: fuit quidam vir nomine Benedictus: qui tibias inflatas habebat in modum vtrium: ventres tumentes instar pregnantis: facie pre nimio tumore horribilem: totumque corpus inflatum ita ut modicum aliquid videretur. Ille cum a quadam matrona: vix super baculum se sustentans elemosinam peteret: illa respondit: magis fors est aliquo cibo indiges. Et meo consilio acquiesce: et ad domum fratrum predicatorum pergens et peccata tua confitens beati petri parochiam inuocato. Ille autem cum mane ad domum fratrum venisset. et ostium ecclesie clausum esset: secus portam se posuit: et dormiuit. Et ecce quidam reuerendus in habitu predicatorum eidem apparuit: et cappam ipsum cooperiens eum in ecclesiam introduxit. Ille autem euigilans et intus in ecclesia se esse repperit: et perfecte sanatum inuenit. Quod multis admirantibus intulit stuporem: cum viderent hominem pene mortuum tam subito a graui infirmitate fuisse liberatum.

C Hec de sancto fabiano plerique habent.

Alcuius fabians rexit romanam ecclesiam annis multum. et tunc et epibus de eius passus. Ille dum eligere ad pontificum urbis rome: spiritus sanctus in specie colube multum visus est appuissse. Ille passionem scilicet que neglece fuerant a notariis fecit excipere et scribi. Et multas basilicas per eum etiam scilicet fabricari fecit: quas et dedicauit. Ille instituit ut christiana vetus cremaretur: et nouum omni anno in cena domini consecraretur. C Alia regredi festo beati fabiani et sebastiani martirum.

De homine.

Philippus dicitur os lampadis: vel os manuum vel dicitur a philo quod est amor: et ipse quod est super omni amato: superno. De os lampadis: per suam luculentam predicationem. Os manuum: per assiduam operationem. Amato: superno: per celestem preceptionem.

duam operationem. Amato: superno: per celestem preceptionem.

De sancto philippo. Philippus apostolus cum viginti annis per scythiam predicasset: a pagano tenetur et ad immolandum statue maris ab eis deprellitur. Tunc subito draco quidam ingens de sub base exiit: qui filium pontificis qui signum cum ministrabat in sacrificio interfecit duosque tribunos quorum ministri philippum in vinculis detinebant extinxit: ceterosque adeo sulcatus fetore ifecit: ut oes morbi redderetur. Dixitque philippus. Credite mihi: et statum istum perfrigit: et in loco eius crucem domini adorare: ut infirmi christi sanentur et mortui suscitentur: atque ibi qui cruciabant clamabant. Tunc fac ut sanemur: et hunc martirem protinus perfringemus. Tunc philippus draconi precepit: ut in locum desertum descenderet: ita ut nulli omnino noceret. Qui statim recessit: et ulterius non apparuit. Tunc philippus oes sanauit. et illis tribus mortuis vite beneficium impetrauit. Sicque vniuersis credentibus per annum unum eis adhuc predicauit: et eis presbyteros et diacones ordinans in asiam ciuitatem hieropolim venit: ibique heresi becionitarum qui christum carne fantastice assumpsisse dogmatizabant: extinxit. Erant autem illi due sacratissime virgines per quas dominus multos ad fidem peruertit. C philippus autem ante septem dies sui obitus episcopos et presbyteros vocauit: et sic dixit. Hec .7. dies per admonitionem vestram dominus mihi concessit: erat autem annorum octuaginta septem. Post hec infideles ipsi tenuerunt: et cruci ad instar migrarunt: et feliciter vitam complerunt. Iuxta autem eum due filie eius: una a dextris: et altera a sinistris sunt sepulte. De isto autem philippo sic dicit Isidorus in libro de vita et ortu et obitu sanctorum. philippus gallus predicat christum: barbaras gentes vicinasque tenebras et tumentem oceanum iunctas ad scientiam lumen fideique portum deducit. Demum in hieropoli phrygie provincie urbe crucifixus: lapidatusque obiit: simulque cum filiabus suis ibi regescit. Hec Isidorus. De philippo autem qui fuit unus de septem diaconibus dicit Hieronimus in Martyrologio: quod octavo idus iulij signis et prodigiis iclitis apud cesaream regem: iuxta quem tres filie eius numquam

De sancto Iacobo minore

ate sūt. Mā quarta apud ephesus regescit.
Primus ergo philippus ab isto differt: q̃a
ille fuit apostolus: iste diaconus. Ille quiescit
apud hieropoli: iste apud cesareā. Ille ha-
buit duas filias prophetissas: iste quattuor.
licet historia ecclesiastica videat dicere q̃
fuit philippus apostolus qui habuit quattu-
or filias prophetissas. s; in hoc magis die-
ronimo est credendum.

De nomine sancti Iacobi minoris

Iacobus interpretat supplā-
tator: vel supplantas festi-
nantē vel preparās. Vel
dicitur iacobus alia. qd ē de-
r cobar: qd est onus: vel
pondus. vel iacobus qua-
si iacopus: a iaculo et cope-
qd est cessio quasi cessus iaculis. Dicitur er-
go supplantator mundi per contēptū. Sup-
plantans festinantem diabolū: preparās
ad omne bonum corpus suum. Vale enim
passiones nobis insunt ex tribus: sicut dicit
Gregorius Vincentius. Ex mala educati-
one siue puerfatione: ex corporis mala habi-
tutine: ex vitio ignorantie. curantur autē
vt dicit ex bona p̃suetudine: bona exercita-
tione: studio doctrine. Sicut beatus iacobus
curauit: et ideo corpus ad omnem bonū pa-
tium habuit. Dicitur ē pondus diuinū p̃ gra-
uitatē morū: iaculis cessus per martyrium.

De sancto Iacobo minore

Iacobus iste apostolus vo-
cat⁹ est: iacobus alphei
scilicet filius: iacobus frat⁹ do-
mini: Iacobus minor: iaco-
bus iunior. Iacobus alphei
dicitur: nō tñ fm carne
sed etiam fm nominis in-
terpretationem. Alphēus enim interpreta-
tur doctus vel documentus vel fugitiuus:
vel milesimus. Dicitur ergo iacobus alphei
quia fuit doctus per scientie inspirationem
documentum per aliorū eruditionem. fugiti-
uus de mundo per despectionem: milesi-
mus per humilitatis reputationem. frater
quidem domini dicitur: ex eo q̃ similimus
sibi fuisse p̃hibetur: adeo vt pleriq; in eorū
sp̃etie fallerentur. Unde cum iudei ad capi-
endum christum pergerent: ne forte iacobus

in persona christi caperent: a iuda qui chris-
tum a iacobo tanq; eorum familiaris opti-
me discernebat signum osculi acceperunt.
Hoc etiam testat Ignatius in epistola ad be-
atum iohannem apostolum et euangelistā sic
dicēs. Si licitū est mihi apud te ad hieroso-
lime partes volo ascendere: vt videā illū
venerabilem iacobū q̃ cognominatur iustus
quē referunt christo iesu similitudinē facie vita
et modo puerfationis ac si eiusdē veteri fra-
ter esset gemell⁹: quē dicūt si video: video
et ipsū iesū fm omnia corporis ei⁹ liniamē-
ta. Vel dicitur frater domini. qm̃ xp̃s et ia-
cobus sicut a duobus sororibus descēderāt
sic a duobus fratrib⁹. Ioseph et cleopha de-
scēdera putabantur. nō enī dicitur frater
domini quia fuerit fili⁹. Ioseph sp̃s marie
de alia vxore: sicut aliqui volūt dicere: sed
q; erat filius marie filie cleophe: q̃ quidem
cleophas fuit frater ipsius ioseph sponsi ma-
rie: licet magister iohannes beletb dicat q̃ al-
pheus pater ipsius iacobi frater ioseph sp̃s
si marie: q̃ verum non creditur: Iudei ergo
fratres vocabāt. q̃ se ex vtraq; pte sanguinis
p̃tingebāt. vel dicitur frater domini p̃pter p̃-
rogatiuā et excellentiā sanctitatē ob quā p̃ce-
teris apostolis hierosolimis ē ep̃s ordinat⁹.
Dicit etiam iacobus minor ad differentiā iaco-
bi filii zebedei. I. 3. n. Iacobo zebedei natus
fuit p̃or fuit tñ vocatione posterior. Cū etiam
hec consuetudo in plerisq; religionibus ob-
seruatur: vt ille q̃ p̃or ingreditur maior vo-
cetur: et ille q̃ posterior: minor: s; sit p̃ior aut
etate maior: aut sanctitate dignior. Dicit et ia-
cobus iustus p̃ meritū excellentissime san-
ctitatis. Mā fm Hiero. tante reuerentie et
sanctitatis in pp̃lo extitit: vt fimbrias vesti-
mēti eius certatim cuperēt tangere. Cū de
eius sanctitate sic scripsit Egēsiippus aposto-
lorū vicinns: sicut in ecclesiasticis histori-
is legitur. Suscepit inquit ecclesiā frater
domini iacobus: qui ab omnibus nomina-
tus ē iustus ab ipsīs temporibus domini p̃-
durans vsque ad nos. Hic ex vtero matris
sue sanctus fuit: vinum et ficeram non bibit
carnes nunquam manducauit ferrum in ca-
put eius non ascendit: oleo non est vnctus:
balneis non est vsus: sindone idest veste li-
nea semp̃ inductus. Totiens in oratione ge-

k 3

De sancto

nua flecterat: ut ea' los in genib' sicut in cal-
caneis videret habere. Pro hac incessabili
et summa iustitia appellat' e' iust' et abba quod
est interpretat' munimētū p'puli et iusticia
Hic solus inf' aplōs pp' nimiam sanctitatem
p'mittebat intrare i' sancta factor' hec Ege-
sippus. Ad q'dem cā imolationis s'z o'ionis.
D' ē q' p'mus iter aplōs missaz celebravit.
Nam pp' sue excellentiā sanctitatis hūc sibi
honorē apli fecerunt ut post ascēsiōnez dñi
p'mus inter eos missaz hierosolimis celebra-
ret: et an'q' eē e'ps ordinatus: cum ante ei'
ordinationem in actibus dicat: q' discipuli
erant perseverantes in doctrina apostolorum
et edicatione fractionis panis: quod de mis-
se celebratiōe accipit. Vel forte id' primus
celebrasse d'z: q' primus in p'dictalibus cā
dixisse phibetur: sicut et petrus postmodum
p'mus in ātiocchia missā celebrauit: et marcus
in alexandria. Hic p'petue virginittis cu-
stos extitit: sicut testat' Hieron. in libro cō-
tra Iovinianū. in pasceue aut' mortuo dño si-
cut dicit Iosephus et Hiero. in libro de vi-
ris il'ustribus. Iacobus v'otū vovit se nō co-
mesturū: donec videret dñs a mortuis sur-
rerisse. In ipsa aut' die resurrectionis cū v'f
q' ad diē illā iacobus nō gustasset cibū: eidē
dñs appuit: ac eis qui cū eo erāt dixit. Po-
nite mēlāz et panē. Deinde panē accipiens
benedixit et dedit iacobo iusto dicens. Sur-
gite frater mi comede: q' fili' hōinis a mor-
tuis resurrexit. Septimo igit' anno ep'atus
eius: cū ad diē pasche apostoli hierosolymā
venissent: interrogavit eos iacob' q'ia per
eos fecisset dñs: et coram populo referebat.
Cum ergo septē dieb' iacobus cū alijs apo-
stolis in templo p'dicasset corā Laipha: et ali-
quibus iudeis: et iam prope esset ut baptiza-
ri vellent: repēte quidā tēplūz ingrediēs cla-
mare cepit. O viri israelite quid faciē. Cur
ab istis vos magis decipi p'mittitis. Intan-
tum autē populum p'citavit: ut apostolos la-
pidare vellent. Ascendit autē homo ille su-
per gradū vbi iacobus p'dicabat. et ipm p'e-
cipit aut' dēd'suz: et ex tūc plurimū claudica-
vit. Hec autem septimo anno post assensio-
ne domini beatus Iacobus passus ē. In
anno aut' episcopatus sui trigesimo viden-

tes iudei q' Paulum non possent occidere:
eo q' cesarē appellasset et romā missus fuisset
psecutionis sue tyrānidē in Iacobū puer-
runt: et cū occasione q'rētes. Et sicut. b. Ege-
sippus apostolor' p're poraneus refert sm q'
in histo. eccle. inuenit: iudei ad euz puen-
runt dicētes. Oramus te ut populus reuo-
ces: q' ip'e erat in iesu putās q' ip'e sit chri-
stus. Precamur ergo te ut suadeas o'ibus
pueniatibus in die pasche de iesu. Tibi. n.
obtēperabimus oēs: et de te tā nos q' popu-
lus testimoniu' ferimus q' iust' es et p'ionam
nullius accipis. Statuerunt igit' illū super
pinnā tēpli: et voce magna clamātes dixerūt
Uirōz iustissime cui nos oēs obtēperare de-
bemus qm' populus erat post iesu: q' cruci-
fixus ē: enūcia nobis qd tibi videt. Tūc Ia-
cobus cū ingēti voce r'ndit. Quid me inter-
rogatis de filio hōis. Ecce ipse sedet in ce-
lis a dextris sume v'tutis dei: v'erturus iudi-
care viuos et mortuos. Hec audientes xp'ia-
ni valde gaudiū sunt: et libenter cū audierūt
Pharisei at' scribe dixerūt. Vale secim'
tale testimoniu' p'stare Iesu. Sed ascenda-
mus et p'cipitemus eū deorsū ut ceteri terre
ant' et ei credere non p'sumant et simul voce
magna exclamauerūt dicētes. O et iustus
erravit. Ascēderūt g' et p'cipitauerūt eū. Cū
ergo p'cepitassent lapidibus eū obruebant
dicētes. Lapidemus Iacobū iustū. Qui de
iectus nō solū mori non potuit s'z puer sus: et
genua p'cūbēs dicebat. Rogo dñe dimitte
eis: q' nesciūt qd faciāt. Tūc vn' ex sacer-
dotib' ex filiis rechab exclamavit. Parcite
queso: qd faciē: p' vobis orat hic iustus quē
lapidatis. Tūc vn' ex ips' p'ieā sullonis ar-
riptēs valido ictu caput eius ipetit: et cere-
brū excussit. Hec egesippus. Aliq' mart' y-
rio migravit ad dñm sub nerōe: qui cepit an-
no dñi. 57°. sepultus ibidē prope tēplū. Cū
aut' populus vellent eius mortē vindicare: et
maleficos cape et punire p'tinus aufererūt.
Refert iosephus q' p'pter p'ctū mortis iaco-
bi iusti factū ē excidūz in hierl'z: et dispersio
indeoz. S'z nō solū ob mortē iacobi: s'z etiaz
ob mortem dñi p'cipue destructio ista scā est
sm q' dñs dicit. Nō relinquet in te lapidem
sup lapidē: eo q' nō cognoueris tps visitati

Iacobo minore

onis tue: Sed quoniam non vult dominus mortem peccatoris: et ut ipsi excusationem non haberent per 40. annos eorum penitentiam expectant: et per apostolos marime per iacobum fratrem domini inter eos penitus predicantes eos ad penitentiam reuocabat. Sed cum per admonitionem eos non possent reuocare: voluit eos saltem perdigis exercere: Nam in his 40. annis sibi ab penitentiam dantis multa monstra et prodigia sicut refert Iosephus euenerunt. Nam stella perfulgens gladio per oia similes visa est civitati desuper imminere ac per totum annum eritralibus flammis ardere. In quodam festo azimorum hora noctis nona tantus fulgor: aram templumque circumdedit: ut omnes die clarissimus sciri esse putaret. In eadem festiuitate vitula ad inuolandum adducta inter ministrorum manus agnam subito euerat. Post aliquos vero dies prope solis occasum visi sunt currus et quadrigae in oia regione per aerem ferri: et armatorum cohortes misceri nubibus: et verbum circumdare agminibus imperiosis. In alio die festo: qui perthecestes appellatur noctu sacerdotes templum ingressi ad ministeria ex more populi motus quosdam strepitumque senserunt ac voces subitas audierunt dicentes Transcramus ab his sedibus. Cuius quartum etiam annum belli quidam vir nomine Iesus ananie filius in festo tabernaculorum repente clamare cepit. Vox ab oriente: vox ab occidente: vox a quattuor ventis: vox super hierusalem et super templum: vox super sponsum et sponsam: vox super populum universum. Predictus igitur vir capitis cecidit verberatus: Sed ille aliud dicere negans quanto plus verberabatur: tanto fortius clamitabat. Eius iudicem igitur adducit: tormemque diris afficit: usque ad patefactionem ossium lanitatur: sed ille nec preces nec lachrymas effudit: sed cum quodam ululatu per singula penne verbera eadem proferebat addens etiam hoc. Eleh veh Hierosolymitanis. Nec Iosephus. Cum autem indei nec admonitionibus peruerterent: nec tantis prodigiis Iesum et quadragessimum annum dominus Iesum et tunc hierusalem adduxit qui ipsam civitatem funditus destruxerunt. Nec autem fuit causa aduentus ipsorum in hierusalem: sicut in quidam historia inuenitur licet apocrypha. Evidens Pilatusque Iesum innocentem condemp-

naverat timens offensam tiberij Cesaris pro se excusando nuncium nomine Albanum ad Cesarem destinavit. Eo autem tempore Vespasianus monarchiam in galatia a Tiberio Cesare tenebat. Nuncius igitur Pilati a ventis contrariis in galatiam pellitur: et ad Vespasianum adducitur. Talis autem ibi servabatur consuetudo ut quicumque ibidem naufragium pateretur rebus et servitute principi subderetur. Quem Vespasianus quis esset aut unde veniret: seu quod tendere requisivit. Cui ille. Hierosolymitanus sum: de partibus illis veni: Romam usque tendebam. cui Vespasianus. De terra sapientiam venis. artes nosti medicaminis: me dicus es: curare me debes. Vespasianus enim quoddam genus vermium naribus insertum ab infantia gerebat. Unde et a vesperis Vespasianus dicebatur. Cui vir ille respondit. Artem medicaminis domine nescio: et ideo te curare non valeo. Cui Vespasianus. Nisi me curaveris morte morieris. Cui ille ait. Ille qui ceco illuminavit: Demones effugavit: mortuos suscitavit novit quia artem medicine ignoro. Cui Vespasianus. Quis est ille de quo tanta prophasia: et ille Iesus nazarenus quem indei per invidiam occiderunt: in quem si credideris sanitatis gratiam consequeris. Et Vespasianus ait. Credo quod qui mortuos suscitavit me etiam de infirmitate hac liberare poterit. Et hec dicendo vespe de naribus eius ceciderunt et continuo sanitatem recepit. Tunc Vespasianus ingenti gaudio repletus ait. Certus sum quod filius dei fuit qui me curare potuit. Perita igitur a Cesare licentia hierosolymani cum manu armata pergam: omnes productores eius et occisores funditus evertam. Dirigit Albanus nuncio Pilati. Rebus et vita sanus et incolumis domum tuam mei licentia revertaris. Vespasianus igitur romam adiit et destruendi iudeam et hierusalem a Tiberio Cesare licentiam impetravit. Per annos igitur plures exercitum congregavit tempore scilicet Heronis imperatoris: cum iudei imperio rebellassent. Unde secundum chronicas non fecerunt hoc zelo Iesu Christi: sed quia ipsi indei a domino recesserant

De sancto iacobo minore

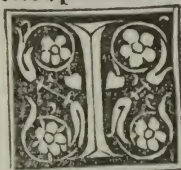
romanoꝝ hierusalem cū copioso exercitu vespasianus aduenit: et in die pasce hierusalem per circuitum potenter obsedit ibiq; infinitam multitudinem que ad diem festum conuerat conclusit. Per aliquod autē tēps anq̃ Vespasianus hierl̃z adueniret: fideles qui ibi erant a spū scō admonentur vt inde recedāt in quodā oppido trans iordanē: qđ pellam vocat secedant: vt ablati ab vrbe scis viris: celesti vindicte fieret locus taz de vrbe sacrilega qđ de pplo scelerato. Quandā autē citatem indee noie ionapā: in qua Ioseph⁹ et dur⁹ et princeps erat pmo diem est aggressus: sed Ioseph⁹ cū suis virilr resistebat. Tandē videns Iosephus imminere excidium ciuitatis: assumptis vnde ei iudeis subterraneam domū intravit: vbi q̃tridua fame afflicti iudei nō p̃sentiente Iosepho malebāt ibidē mori qđ Vespasianus se subicere seruilituti. volebantq; se mutuo interficere et sanguinē suū in sacrificiū deo offerre. Et qm̃ Ioseph⁹ inf eos dignior erat volebant eum p̃mitus occidere: vt eius effusione sanguinis deus citi⁹ placaret: vel vt in quadam cronica dī: id se mutuo interficere volebāt. ne darent in manibus romanoꝝ. At Iosephus vir prudens et mori nolens iudicē mortis et sacrificij se cōstituit et qđ p̃or alio occidēdus esset inter binos binos sortez mittere iussit. Missis igit sortibus sortis nunc vnū nunc aliū mori tradidit donec ventum est ad vltimū euz quo Iosephus sortē missurus fuit. Tūc Ioseph⁹ hō strenuus et agilis gladiū illi abstulit: et qđ magis eligeret vitā. s. aut mortē requisivit: et vt sine dilatione eligeret p̃cepit. Et ille timens rēdit. Viuere nō recuso si grā tui vitā p̃seruare valco. Tūc Iosephus vni familiari vespasian⁹: et sibi etiaz familiari latenter locutus est: et vt sibi vita donaretur petijt: et qđ petijt ipetravit. Cū autē an Vaspasianus Iosephus esset adductus: dixit ei Vespasianus. Mortē meruisses si hi⁹ petiōib⁹ liberatus non esses. Et Iosephus. Si quid p̃perā actū est in melius cōmutari potest. Et vespasianus. Qui victus est qđ facere potest. Et Iosephus. Aliquid facere poterō si dictis meis aures tuas dmulsero. Et Vespasianus. Cōcedatur vt verbis libereas: et q̃quid boni dicturus es pacifice audiat

Et Iosephus Imperator: romanus interiit: et senatus impatorem te fecit. Et vaspasianus. Si p̃pheta es q̃re non es vaticinatus huic ciuitati q̃ mee sit subijcienda ditioni? Et Iosephus. Per q̃draginta dies hoc eis p̃dicti. Interea legati romanoꝝ veniunt. Vespasianū in iperium sublimatum asserūt eūq; romam deducunt. Adocuoq; Eusebi⁹ in cronica testat: qđ. s. Iosephus Vespasianus p̃dixit de impatoris morte qđ de sua sublimatione. Reliquit autē Vespasianus titū filiū suū in obsidione hierl̃z. Titus autē sicut i eadez historia apochripha legitur audiens p̃iez suū impiū sublimatū tāto gaudio et exultatōe replet q̃ nervorū dētōe ex frigiditate corūp̃it et altero crure debilitat⁹ paralyti torq̃tur. Iosephus autē audiens Titū paralyti laborat cāz morbi et tps diligēter ingrit. Tā nesciē morbi ignorat. De tpe autē qm̃ audita p̃is electōe hoc sibi acciderit ap̃it. Iosephus autē vir puidus et sapiens ex paucis mltā cōiecit. et ex tpe morbi et cāz inuenit sciens qđ gaudio et letitia supabūdātī debilitatus fuerit. Animaduertens itaq; qđ p̃ria p̃iis curantur: sciēs ēt qđ qđ amore p̃guitur dolore frēq̃nter amittit q̃rē cepit an aliq; cēt q̃p̃ncipis inimicitijs obnoxio teneref. Erat ibi seruus adeo rito molestus vt sine vehemēti p̃urbatione nullatenus in eū posset respicere: nec ēt nom̃ eius audir. Dixit itaq; Tito. Si curari desideras oēs qui i meo comitatu venerint saluos facias. Qui Titus Quicumq; in tuo comitatu venerit securus habeat: et saluus. Tūc iosephus cito p̃adiū fieri p̃cepit et mensam suā mense Titī oppositā locauit: et suū a dextris suis sedere fecit. Quē titus respiciēs molestia cōturbat⁹ infremuit: et q̃ prius gaudio infrigidatus fuerat accensione furoris incaluit nervosq; dedens curatus fuit. Post hoc Titus et seruus in sui grāz: et Iosephū in sui amicitiam recepit. Ut p̃ at hec historia apochripha narrāda sit lectoris iudicio relinq̃tur. Cū biēnio igit a Tito hierl̃m obsessa inter cetera mala q̃ obsessos grauiter purgebant tanta fames oēs tenuit: q̃ parētes filijs et filij parentib⁹. viri vxoribus et vxores viris cibos nō tñ emanibus s; ēt ex ipsis dentibus rapiebant Iuuenes ēt etate fortiores velut simulacra

De inuentione crucis

p vias oberrando p fame eramines cadebāt
qui mortuos sepeliebāt sepe sup ipsos mor-
tuos mortui cadebāt. fetore itaqz cadauer
non ferentes ex publico sumptu ipsa sepelie-
bant. S; deficiente sūptu vicēte cadauer
multitudine de muro cadauera p̄cipitabāt.
At Titus circuiens cū vidisset valles ple-
nas cadaueribus ⁊ totaz p̄tiaz ex eoz fetore
corruptā manus suas cū lachrymis ad celuz
leuauit dicens. Deus tu vides q; ego hoc
non facio. Tanta. n. ibi fames erat q; calcia-
menta sua ⁊ corrigias comedebant. Matro-
na qdā insup genere ⁊ diuitijs nobilis: sicut
in historia ecclesiastica legi: cū p̄dōes in ei⁹
domū irruētes eā oibus expoliassēt: nec sibi
vltra qd comederet remansisset: puuluz la-
cētē tenens in manibus ait. Infeliciis m̄ris
infelicioz fili: in bello: in fame: in direptōe:
cui te reseruabo? Ueni ḡ nunc mi nate esto
m̄ri cibis: p̄donibus furor: sc̄lis fabula. Et
his dc̄is filiū ingulauit ⁊ corit: ⁊ dimidium
comedens partē alteraz occultauit. Et ecce
p̄festun p̄dones odores carnis cocte sentien-
tes in domum irruunt ⁊ nisi carnem p̄dat
mortem minantur. Tunc illa detegēs infan-
tis membra. Ecce inquit partem optimā vo-
bis reseruauī. At illos tantus horro: inuasit
q; nec loq; poterunt. At illa: Deus est igt
filius hic: meum est p̄ciū: securi edite: q; p̄o:
ego comedi quē genui. Nolite fieri aut m̄re
religiosiores aut feminis moliores q; si vin-
cit vos pietas ⁊ horretis ego totum comedā
q; dimidū iā comedi. Illi vō timētes ⁊ f̄riti
discesserūt. Tādē sc̄do āno ip̄erij Vespasiāi
Titus hierl̄z cepit ⁊ captā sbuertit: tēplūq;
funditus destruxit ⁊ sicut iudei xpm̄ trigēta
denarijs emerant: sic ⁊ ip̄e vno denario tri-
gēta iudeos vendidit. Sic āt narrat Iose-
phus nō agitate p̄re milia iudeoz v̄dita sūt
⁊ vndecies cētenia milia fame ⁊ gladio pie-
runt. Legi q; q; Titus intrās hierl̄z qndā
mūz densissimā vidit ip̄mq; p̄forari p̄cepit
factoq; foramine quēdā itus senē aspectu ⁊
canitie venerabilē inuenerūt. Qui requisitus
quis esset respondit se esse Ioseph abarima-
thia ciuitate iudee: seq; a iudeis ibidem
inclusum ⁊ muratum fuisse: eo q; Christum
sepelisset. Ad diditq; q; ab illo tempore vsq;
nunc celesti sit cibo pascus: Et diuino lu-

mine p̄fortatus. In euāgelio tñ Nicodemi
d̄: q; cū iudei ip̄m reclusissent: Christus re-
surgēs eū inde eripuit: ⁊ i aramathia durit
p̄d̄t dici q; cū educ⁹ a p̄dicatōe Christi n̄
cessaret: a iudeis itē ē reclusus. Mortuo
quoq; Vespasiāo impatore: Titus fili⁹ ei⁹
dez in ip̄erio successit: q; fuit vir clemētissim⁹
⁊ multe liberalitatis: tāteq; bōitatis fuit sic
ait Eusebius cesariē i crōica: ⁊ testat Iudie.
q; dū quodā sero recor dat⁹ fuiss; q; illo die
nil boni egiss; aut nil bil dediss; ait. Q amici
hunc diē p̄didi. Post lōga vō tpa qdam iu-
dei hierusalē reedificare volētes: exeuntes
p̄rio mane plurimas cruces de roze inuene-
runt: quas territi fūgiētes: sc̄do mane rede-
untes vniūsq; vt ait Miletus in cronica
cruces sanguineas v̄stib⁹ suis insitas inue-
nit. Qui vebemēter territi i fugā itēz v̄rsi
sunt: S; tertio die reuerfi vapore ignis de
terra prodeuntis penitus sunt exusti.

Muētio sancte crucis d̄:
q; tali die crux inēta fuis-
se i f̄rē. Mā ⁊ ātea fuit in-
nēta a Seth filio adāz in
terrestri paradiso: sic infra
narratur: a Salamone in
libano a regina sabba in
salamonis templo: a iudeis in aqua piscie:
hodie ab Helena in monte caluarie.

De Inuentione Crucis.

Muētio sancte crucis p̄
ānos. 200. ⁊ āplius a resur-
rectōe dñi facta ē. Legi.
n. in euāgelio Nicodemi
q; cū Adā i firmaref seth:
fili⁹ eius portas paradisi
adiit: ⁊ oleū ligni miscoz
die quo cor p̄ p̄is pungeret ⁊ sanitatē reci-
peret postulauit: Qui apparēs Michael ar-
chāgel⁹ ait. Noli laborare neq; flere. p̄leo
ligni miscoz die obtinēdo: q; nullaten⁹ illd
assequi poteris: nisi quādo completi fuerint
quinq; milia quingenti āni: l; ab Adā vsq;
ad passionem xpi anni tñ: 549. fluxisse cre-
dantur. Legitur quoq; alibi q; āgelus eidez
ramusculuz quēdāz obtrulit iussit: q; in mō-
te libani plantaretur. In quadam verobi-
storia grecorum l; apochrip̄ha legitur q; an-
gelus de ligno in quo peccauit Adāz eidez

De inuentione

tradidit dicens. q. qñ faceret fructum pñ sa-
naretur. Qui rediens ⁊ pñem mortuū inue-
niens ipm ramū sup tumulū pñis plantauit.
Qui plantatus in arborē magnam creuit: ⁊
vsq. ad salomonis tpa pdurauit. Utz autē
hec vera sint lectoris iudicio relinquatur:
cū in nulla ebionica vel historia autentica
hec legantur. Salomō at arborē tā pulchrā
pñderans ipaz pñcipit incidi: ⁊ in domo sal-
tus locari: nūq. tñ: vt ait Joānes belet: lo-
cari poterat nec alicui loco apta reperiri va-
lebat: sed mō aut excedebat lōgitudine aut
deficēbat nimia breuitate: Si qñ vō sim lo-
ci erigētā ipaz rōnabilr decurtassent: adeo
breuis videbat: q. oīo mēō grua habebatur.
Ob hoc indignati artifices ipaz reprobaue-
runt: ⁊ sup quēdam lacū vt esset pōs transe-
untibus piecerunt. Regina autē sabba cum
venissz audire sapientiam salomonis ⁊ pre-
dictum lacū transire vellet: vidit in spiritu
q. saluator mūdī illo ligno suspēdēd⁹ erat:
⁊ id sup illd transire noluit: sed ipm prius
adorauit. In historia tñ scolastica legitur q.
predictū lignū regina sabba in domo salus
vidit. Quq. ad domū suā redissz intimauit
salomoni q. in illo ligno quidā suspēdēd⁹
esset p. cuius mortē in deoz regnū deleri de-
beret. Salomō igr p. dictū lignū inde sustu-
lit: ⁊ in pfundissimis terre visceribus illud
demergi fecit. Postea pbatia piscina ibi-
dē facta ē vbi natinei hostias abluebāt ⁊ nō
solū ex descēsu angeli: sed et ex virtute ipi⁹
ligni tradit ibi fieri ⁊ aque p. motionem ⁊ in-
firmoz curationē Appropinquante vō pas-
sione xpī p. dictum lignū supenatasse phibet.
Cū istud at iudei vidissent ipm acceperūt ⁊
crucē dño parauerunt. Ipa autē crux xpī ex
q. tuor generibus lignoz fuisse perhibet. s.
palme: cypssi: oliue: ⁊ cedri. vñ versus. Li-
gna crucis palma: cedrus: cypressus: oliua
In cruce. n. fuit hec quadruplex differētia
lignoz. s. lignū erectum: lignū transuersum:
tabula sup posita: ⁊ truncus cui crux erat in-
fixa. Vel sedz Gregozium turonēsem: tabu-
la transuersa que fuit sub pedibus xpī. vñ
quodlibet hoz potuit esse alicuius p. dictoz
Hanc differētiā lignoz videt apls innu-
ere cū dicit. Ut possit cōprehēdere cū oib⁹

sanctie que sit lōgitudo: latitudo: sublimitas
⁊ pfundū. Que vba ibidē Augustinus do-
ctor egregius sic exponit. Id est crucē dñi cu-
ius latitudo dī in transuerso ligno quo extē-
dūtur manus: lōgitudo a terra vsq. ad ipaz
latitudinē quo a manibus infra totū corpus
affligitur. Altitudo a latitudine vsq. sursum
cui adberet caput. Profundus vero qd ter-
re infirmū absconditur. Quo signo crucis oīs
actio hūana ⁊ christiana describitur. Bene
operari in xpō ⁊ ei perseveranter inherere:
spare celestia sacramenta non prophanare.
Istud lignum crucis preciosum per annos.
300. ⁊ vltra sō terra latuit: s. ab Helena mīe
Constantini impatoris hoc mō repertū fuit.
In tpe illo pgregata est iuxta danubium flu-
uium multitudo innumerabilis barbarozum
volens fluiū transire: ⁊ oēs regiones vsq.
ad occidentem suo dño subiungere. Qd vbi
constantinus impator cōperit castra monit
⁊ contra danubium se euz suo exercitu collo-
cauit. At barbaroz crescente multitudine ⁊
iam fluiū transeūte: constantinus nimio
terrore pcutitur: videns q. eēt die crastia
cū cōprelium cōmissuri. Sequēti igitur no-
cte ab angelo excitatur: ⁊ vt sursum respici
at admonetur. Qui in celum aspectis vidit
signum crucis ex clarissimo lumine factum
lris aureis hunc titulū hēns scriptū. In hoc
signo vinctes. Qui celesti visione conforta-
tus similitudinē crucis fecit: ⁊ ipam añ suā
exercituum ferri iussit. Irruensq. in hostes
ipos in fugam vertit ⁊ multitudinem mari-
mam interfecit. Tunc cōstantinus oēs tem-
ploz pontifices conuocauit: ⁊ cuius dei hoc
signum esset diligentius inquisiuit. Quibus
se nescire dicentibus quidam christiani ad-
uenerunt: ⁊ ei sancte crucis mysterium ⁊ fi-
dem trinitatis plenius narrauerūt. Qui in
xpī perfecit tunc credidit: ⁊ ab Eusebio pa-
pa vel secundum quosdam libros a cesariē-
si episcopo sacrum baptisma suscepit. Sed i
hac historia multa ponūtur quibus contra-
dicit historia tripartita ⁊ ecclesiastica ⁊ vi-
ta sancti Siluestri ⁊ gesta pontificū roma-
noz. C. Secundum quosdam nō fuit iste
constantinus imperator: qui a beato Silue-
stro papa fuit baptizatus ⁊ ad fidem conuer-

Sancte crucis

us: sicut aliquae historiae videntur inuere: sicut
fuit constantinus pater ipsius constantini: sicut
in aliquibus historiis inuenitur. Ille. n. con-
stantinus alio modo ad fidem venit sicut in
historia sancti Siluestri legitur: nec ab euse-
bio sed a Siluestro baptizatus fuisse narrat.
Mortuo tamen ipso constantino constantinus me-
mor victoriae patris quam virtute sancte cru-
cis habuerat helena mater sua hierosolimam per
ipsa cruce inuenienda transiit sicut inse-
rius est notatum. Historia tamen ecclesiasti-
ca hanc victoriam aliter sacras narrat. Alit-
enim quod cum maxentius romanum imperium
inuasisset: constantinus imperator iuxta portum in
albinus cum maxentio confecturus aduenit. Cum
igitur anxius multum esset: et pro sibi mittere
do auxilio ad celum oculos crebro leuaret:
vidit per soporem ad orientis partem in celo
signum crucis fulgore ignis rutilare: angelosque
astare et sibi dicere. Constantine in hoc vin-
ces. Et ut dicitur in historia tripartita: dum con-
stantinus quid esset miraretur: christus nocte su-
perueniente eidem apparuit cum signo quod vi-
dit in celo: iussitque ut fieret eius signi figura-
tio: quae foret auxilium in congressu perliciorum.
Tunc constantinus letus redditus: et de vi-
ctoria iam securus: signum crucis quod in celo
viderat in sua fronte designat: vexilla mili-
taria in signaculum crucis transformat: et in
manu dextra anream crucem portat. Post
hoc dominum deorum aut ne dexteram suam quam
signo crucis munierat cruore romani san-
guinis cruentari vel maculari permetteret
sed sine sanguinis effusione victoriam sibi
de tyranno prestaret. Maxentius autem
iussit navibus ad decipulam compositis flu-
uium sterni: et suppositis pontibus erequari.
Cum iam autem Constantinus ad flumi-
um appropinquaret: maxentius in occursum
cum paucis velocius ei: pergit: iubens ut
ceteri se sequantur. Suique oblitus operis:
pontem cum paucis conscendit: et decipula
qua Constantinus decipere voluit est de-
ceptus: et in flumini profundum est demersus.
Constantinus vero ab omnibus unanimiter
est susceptus. Et sicut legitur in quadam
chronica satis autentica Constantinus tunc
perfecte non credidit: nec tunc sacrum bap-

tisma suscepit: sed aliquanto temporis in-
teriecto visionem illam Petri et Pauli vi-
dit. et sacro baptismate per Siluestrum pa-
pam renatus: et a lepra mundatus: in christum
deinceps perfecte credidit. Et sic ma-
trem suam Helenam hierosolimam misit ut cru-
cem domini regeret. ambrosius tamen in epistola ad obi-
tu theodosii. et historia tripartita dicunt quod in ulti-
mis constitutus baptismum suscepit: baptismum
differens: ut posset in iordanis flumine ba-
ptizari. Hoc idem dicit Hieronymus in chro-
nica. Tertium est autem quod sub Siluestro pa-
pa christianus effectus est. Utrum autem ba-
ptismum distulit: in dubium veritur. Ula-
de de illa legenda sancti Siluestri quo ad
plura similiter dubitatur. Nec igitur historiae
de inuentione crucis quae in ecclesiasticis historiis
inuenitur: cui etiam chronice consonant: videntur
magis autenticae quam illa quae per ecclesias reci-
tatur. Constat enim multa ibidem esse quae non con-
sonant veritati: nisi forte quis vellet dicere:
ut superius dictum est: quod non fuit Constantinus
sed constantinus pater eius: quod tamen multum
autenticum non videtur: sed in quibusdam ultimarum
historiarum sic legatur. Cum autem Helena hiero-
salem aduenisset: omnes iudeorum sapientes qui
per totam regionem reperti sunt ad se congregari per-
cepit. Nec autem Helena prius stabularia fuit
sed post eius pulchritudinem constantinus
eam sibi coniunxit: sicut quod dicit Ambrosius in
haec verba. Stabulariam hanc fuisse asserunt
sed coniuncta est constantino seniori qui po-
testatem regnum adeptus est. Bona stabularia
quae tam diligenter per sepe domini requisivit.
Bona stabularia quae illum stabularium non igno-
rauit quod vulnera curauit a latronibus vul-
nerati. Bona stabularia quae inuit omnia estimare
re stercorea: ut rem lucrifaceret. Sed illam christus
de stercore leuauit ad regnum. Nec Ambrosius.
Alii vero asserunt et in quadam chronica satis auten-
tica legitur: quod ipsa Helena fuit filia eboelis re-
gis britanni. Quam constantinus in britanniam ve-
niens cum esset unica patri suo duxit uxorem. vii
insula post mortem Eboelis sibi deuenit.
Hoc et ipsi britones attestantur: Licet alibi
legatur quod fuit treuerensis. Iudei igitur ni-
mium formidantes dicebant adinuicem.

De inuentione crucis

Quare putatis q regina nos ad se faciat cō
uocari: Annus autē ex eis nomine iudas di-
xit. Scio. n. quia vult a nobis discere vbi
naz sit lignum crucis in quo xps crucifixus
fuit. videte q ne aliqs sibi psteri presumat.
Sin autē certissime sciatis q lex nra euacua-
bitur: paterne traditiōes fundit^r destrue-
tur. zacheus enī annus meus pñciāuit pñ
meo simoni: pater me⁹ moziēs dixit mihi.
Elide fili qñ inquiret crux xpi: illā māifesta
anteqz aliqua patiaris tormēta. Musqz enī
ex tunc gēs iudeoz regnabit: s; illi qui cruci
fixum adorant: q: ipe xps filius dei erat: cui
ego dixi. Pater mi: si vere patres nri ipz es
se filius dei cognouerūt: cur ipz in crucis pa-
tibulū assuerūt. Et rñdit. nouit dñs q: nūqz
in consilio eorū extitit: sed eis sepius pñxi.
Qui vero ipe phariseoz vitia exprobrabat
ipsuz crucifigi fecerūt. Ipse vero die tertia
resurrexit: celos videntib⁹ discipulis pene-
trauit. In quē stephanus frater tuus credi-
dit: quē iudeoz vesania lapidauit. Elide er-
gofili ne ipsum vel discipulos eius audeas
blasphemare: Nō vides at multū pbabile:
q pñtius inde tpe passionis christi eē po-
tuerit: cuz a passiōe christi vsqz ad helenas
sub qua iudas fuit flurerit plusqz. 270. anni
nisi forte diceret q tñc homines plusqz mo-
do viuebāt. dixerūt q iudei ad iudaz. Mos
talia nūqz audiuimus. Uerū si de hoc re-
gina qñserint: vide ne hoc sibi aliquatenus
pñtearis. Lū ergo illi ante reginā steterunt
z illa iterrogasset eos de loco vbi fuerat do-
minus crucifixus: z ipi locū nullatenus indi-
care vel lēt: iussit eos oēs igne cremari. At
illi oēs timētes tradiderūt iudā dicentes.
hic dñs iusti z pphete filius optime nouit le-
gē z tibi oīa q quesieris ab eo indicabit. Tūc
illa oēs dimittēs tenuit iudā solū. cui dixit.
Mors z vita tibi pposita sunt: qd malueris
elige: Qñde igit mihi locū q dicis golgota
vbi fuit dñs crucifixus: vt crucez eius inue-
nire possis. Rñdit iudas: quomō locū scire
valeā: cū dūcti anni iā z amplius flurerint
et nequaqz illo tēpore natus essem? Cui re-
gina. Per crucifixuz fame te perimam. nisi
mihi dixeris veritatē. Ipsū igit iputem
siccum iussit proijci: z ibidez famis molesta
cruciari. Cum ergo ibidem sex diebus sine

cibo māissz: die septimo extrahi petiit: z cru-
cē se indicaturū pmitit. Lū q extract⁹ ad lo-
cū venisset: z ibidē orasset: locus subito cō-
mouet: z fumus aromatu miri odoris senti-
tur: ita vt mirat⁹ iudas ambabus manibus
plauderet z diceret. In veritate xpe tu es
saluator mūdi. Erat autē in loco illo sicut in ec-
clesiastica hystoria legis tēpluz veneris: qd
Aldrianus impator ibidē pstruerat vt siqs
xpianoz in illo loco adorare voluisset: vide-
retur venerē adorare: z ob hoc infrequēs z
pene obliuioi datus fuerat locus. Regia at
templū fñditus secit destrui: z locū inarari.
Post hec iudas pcingēs se viriliter sode-
re cepit: z viginti passus fodiens: tres cru-
ces absconditas reperit quas ad reginaz p-
tinus deposuit. Cuz autem crucez christi
a crucibus latronū nescirēt discernere: eas
in medio ciuitatis posuerunt: ibidē gloriā
domini pñolantes. Et ecce cum circa horaz
nonā qdam iuuenis mortuus defereē. Ju-
das feret⁹ tenuit: z primā z scdāz crucē sup
corpus defuncti apposuit: sed nequaqz ille
surrexit. Apponēs autē tertiam prius red-
dīt defunct⁹ ad vitaz. In hystoria autē eccle-
siastica legis q cū qdaz mulier pmaria ciui-
tatis seminiua iaceret. Macharius episco-
pus hierosolymitanus pñmaz z scdāz crucez
adhibuit: sed nihil pñecit: tertiam vol appo-
suit: z mulier aptis oculis: prin⁹ sanata sur-
rexit. Ambro. vero dicit q disceruit ipsam
crucē domini per titulum quem posuerat
Pilatus: quem titulum ibidem inuenit z le-
git. Diabolus autē in aere vociferabat di-
cēs. O Juda quid hic fecisti. Jude meo cō-
tria operatus es. Nam ille me suadente.
fecit prodicionem: tē tu me renuente. Jesu
inuenisti Crucem. Per illum multozum
lucratus sum animas: per te perdere vide-
or: iam lucratas. per illum regnabam in po-
pulo: per te iam expellar a regno. Uerū ita
men tibi vicem rependam z contra te regez
aliū suscitabo: qui fidem deserens crucifi-
xi cum tormentis te negare faciet crucifixuz
qd quidem de Juliano apostata dictum vi-
deretur: qz Judam episcopum hierosolimis
factum multis tormentis affecit z martyre
christi fecit. Audiens iudas vociferantem
Diabolum nihil extimuit. Sed constanter

De sancto Joanne ante portā latinā

diabolo maledixit dicēs: ipse te dānet i abis
sum ignis eterni. Post hoc iudas baptizaf:
et griacus appellaf: et hierosolymoz desun-
cto epō ibidē in epīm ordinat. Verū cum be-
ata helena clauos dñi nō hñet rogauit epīm
griacū vt ad locū pergeret et clauos dñi qre-
ret. Qui cū venisset et ad dñz pces sudasset
primo velut anz clauī fulgētes in terra ap-
paruerunt. Quos ille accipēs regine detu-
lit. Illa aut genua figēs in terrā et caput in-
clinās eos cum multa reuerentia adorauit.
Crucis ergo ptem helena detulit filio: ptem
vero thecis argenteis pditam reliquit in lo-
co: clauos vō quibus dñicūz corpus fuerat
affixum portat ad filium: ex qbus: vt eusebi-
us cesariensis refert: frenos quibus vtref
ad bellū pposuit: et ex alijs galeā suam arma-
uit. Nonnulli aut asserūt. Vt Grego. turoi.
clauos quattuor i dñico corpe fuisse. ex qb
Helena duos infreno Imperatoris posuit
tertū in imagine pstatini que rome sopemi-
net vrbi locauit: et qrtū in mare ad iaticūz
qd vsqz tunc fuerat nauigantiū vorago pie-
cit: picipiens hoc festū de inuentione scē cru-
cis singulis annis solēnter celebrari. Am-
bro. vō sic ait. Quesiuit helena clauos pñi et
inuenit et de vno frenos fieri pcepit: de alte-
ro diadema interuit. Recte clau⁹ in capite
corona in vrice et in manu habena vt sensū
pmineat: fides luceat: ptās regat. C Scñs
aut quiriacū epīm iulianus apostata postmo-
dū interfecit ex eo q sanctā crucē inuenit cū
vbiqz signum crucis destruere niteret. Cū
n. ptra pñas pgeret cepit quiriacū inuitare
ad sacrificia idolorū. Qd cū ille renueret de-
ptra sibi abscindi fecit dicens. Hac manu
multas eplās scripsit quibus multos a deo-
ruz sacrificijs reuocauit. cui dixit quiriac⁹.
Multū mihi canis isensare pfuisti: qz prius
qz in xpm credere: sepis ad synagogas in-
deoz scribebas epistolas: vt nullus in xpm
credere: et ecce nūc scandālū mei corporis
abscidisti. Tūc iulianus plumbū fecit liqua-
ri et in os eius infundi: deinde lectū ferreūz
afferri: et in eo quiriacūz extendi et desubter
carbones sal et adipē spargi. Sz cū quiriac⁹
animobilis pmaneret: dixit ei iulianus. Si
nō vis sacrificare dijs saltē die te xpianum
non esse. Qui cū execrās recufaret: iussit al-

tam foneaz fieri et serpentes venenatos ibi
dez poni: et quiriacū i candē iactari: sz tñ ser-
pentes primo mortui sunt. Iussitqz iulian⁹
quiriacū in caldaria oleo feruētissimo plenā
mitti. Qui dū se signās spōte intrare vellet
rogās dñm vt eum itez in martirij lauacro
baptizaret iratus iulian⁹ iussit pectus eius
gladio pforari: et sic in dño psumari pmeru-
it. Quāta at sit vtrius crucis illo fideli no-
tario pz: quē qdam magus decipit: et ad quē
daz locū in quem demōes aduocauerat ad-
duxit pmittēs ei q multz diuitijs abundaret
Et ecce vidit quendā magnū ethiopē sup ex-
celsū thronūz sedentē: et in circuitu eius ali-
os ethiopes circa eūz cū lāccis et fustib⁹ stā-
tes. Tūc ille magnz pdictū interrogauit di-
cens. qs ē iste puer. Et ille. Dñe seruus no-
ster ē. Qui demō. Si vis me adorare et ser-
uus me⁹ eē et pñz tñ negare faciā te sedere
in dextera mea. Ille at signū crucis mor edi-
dit: et se xpi saluatoris seruū libere eē ex-
clamauit. Statqz vt crucis signūz edidit:
ois illa demonū multitudo euauit. Post b
eūz quadā vice tēplūz scē sophie pdictus no-
tarius eūz dño suo intrasset: et an saluatoris
imaginem ambo staret: vidit dñs suus q p-
dicta imago super notariū oculos fros babe-
ret et ipm attēte respiceret: qd vidēs dictus
dñs et admirans iuuenēz ex pre dextera stare
fecit. Et iditqz q imago in illā itez partem
oculos voluisset et sup notariū fros haberet
Rursūmqz fecit ipm ire ex pre sinistra: et ec-
ce iterum imago oculos voluit: et notarium
vt prius respicere cepit. Tūc adiuratus a
domino vt sibi diceret quid apud deum ine-
ruisset propter qd sic eum imago respiceret
dixit se nullius boni consciū esse nisi q eūz
coram diabolo negare nolisset.

C De sancto Joanne ante portā latinā
Dannes apostolus et euā-
gelista dum ephebi predi-
caret a proconsule capis:
et vt dijs immolet iurata
Qd cū renueret: i carcerē
mittitur: et ad domitianūz
imperatorē epistola mit-
tatur in qua magus sacrilegus et deorum cō-
tempzor et crucifari cultor nominatur. Iussū
igitur domitiā romā deducitur. et deducit

De Letaniis

omnes capilli pro derisione a capite precipiuntur: ac ante portam urbis que latina dicitur in dolium feruentis olei igne defubter candente mitti iubetur. Nil um tamen ibidem dolorē sensit: Sed penitus illesus exiuit. In illo igitur loco ecclesia a christianis fabricatur et dies illa tanq̃m dies sui martyrij solemnizatur. Cum ergo nec sic a predicatione Christi cessaret iussu domitiani: in patibulos insulam relegatus est. Hec tantum impatores romani apostolos persequerantur: quia christum predicabant: cum ipsi nullū deū respiceret: q̃ ipsum sine sententia auctoritate deificatū aiebāt: qd̃ ipsi de nemine fieri phibuerant. Uñ legi in historia ecclesiastica: q̃ cū pilatus q̃daz vice ad tiberiū epistola de xp̃o misisset et ipse tiberius eius fides a romanis recipi assentiret senatus oīno respuit ex eo q̃ sine sui auctoritate deus vocatus fuit. **C** Alia cā est q̃ legitur in quadam cronica est ex eo q̃ romāis p̃ nō apparuerat. Alia cā est ex eo q̃ oīz deorum cultū cū romani inferebant euacuabat. **C** Alia cā est ex eo q̃ mūdi despectum predicabat: et romani auari et ambitiosi erant xp̃s etiam hoc fieri non permisit ne hoc hu mane potentie ascriberetur. Alia causa secundum magistrum Jo. beletū: quare imperatores et senatus christum et apostolos persequerantur erat: q̃ videbatur eis deus nimis superbus et inuidus: eo q̃ consortem habere non dignaretur. **C** Alia causa est quaz orosius refert: q̃ senatus indigne tulit q̃ pilatus ad tiberiū et non ad senatum de christi miraculis litteras destinauit: et ideo eius consecrationem inter deos fieri noluit. Unde iratus et berius multos de Senatoribus occidit: et quosdam exilio damnauit. Mater autem ipsius beati Joannis audiens filium rome detineri materna compassione per mora romam ad eum visitandum accessit. Sed dum venisset: et ipsum in exiliū relegatum audisset indeq̃ rediret in campā ciuitate verulana migravit ad christum. Unius corpus in quodaz specu sepultum multo tempore latuit: sed postmodum filio suo iacobo reuelatū fuit. Qd̃ qd̃ multo odore redolens: ac miraculis multis resurgens ad pdicā ciuitatē cū multo bonore tranq̃atū ē

Et ante in anno bis fiunt. s. in festo sancti marci q̃ dicitur letania maior: et tribus diebus añ ascensionē domini q̃ dicitur minor. Et interpretatur letania supplicatio vel rogatio. **P**rima igitur letania tripliciter vocat. **P**rimo letania maior. Secdo dī processio septiformis. Tertio dī cruce nigre dicitur at̃ letania maior: p̃ tres causas. s. ratione illi^a q̃ instituta ē. s. a magno Gregorio papa urbis romē loci in quo instituta ē: q̃ romē q̃ ē domina et caput mūdi ex eo q̃ ibi est corpus p̃ncipis ap̃loz et apostolica sedes. **R**ōne cāe pro q̃ instituta ē: q̃ p̃ magno et grauissimo morbo. Romani. n. cū in quadragesima p̃tinent vixisset et in pascha corp⁹ dñi reciperet postmodū comestationib⁹ ludis et luxurie frenata laxabāt. Ideoq̃ deus puocatus pestē maximā in eos misit: quā inguinariā vocant. i. apostema siue inflaturā in inguine. Tā secunda aut̃ illa pestis fuit: vt hoies in via: im̃p̃sa: ludis in colloq̃is: subito morerentur: ita q̃ cū aliq̃s vt dicit sterneret sepe cum ipsa sternutatione sp̃m exalabat. Uñ cum aliq̃s aliquē sternutante audiebat. statim accurrens deus te adiuet acclamabat. Et abinde: vt dicunt: adhuc hec p̃suetudo seruatur: vt cum aliquē sternutante audimus: deus te adiuet acclamam⁹. **R**ursus vt fert: cū aliq̃s ostabat frequenter p̃tinno et subito sp̃m emittebat. vñ cum aliq̃s se velle ositare sentiebat p̃tinno signū crucis sibi imprimere se habebat et hec p̃suetudo similiter vsq̃ modo seruatur. **H**ec aut̃ pestis qualiter ortum hūerit in vita sancti Gregorij reperitur. Secdo dī processio septiformis ex eo q̃. b. Grego. processiones quas tunc faciebat per septem ordines disponebat. **N**ā in p̃mo ordie erat omnis clerus. In secdo oēs clerici et religiosi: in. 3°. sancti moniales: in. 4°. oēs infantes: in. 5°. oēs laici: in. 6°. oēs vidue et p̃tētes: in. 7°. omnes p̃ugate. Sed. qd̃ modo nō possumus in numero p̃sonaz supplemus in numero letaniarū: q̃ septies dici debet ante q̃ signa deponant. Tertio dicuntur cruce nigre qm̃ in signum meroris ex tanta strage hominum: et in signū penitētie hoies nigris vestibus in-

De Letaniis.

duebatur. Et forte propter eandem causam cruci-
ces et altaria sacris cilicinis velabatur. Idomi-
nes et fideles vestes penitentiales debet
assumere. Illa autem dicitur letania minor: quae fit
tribus diebus ante ascensionem: quam b. v. Damer-
tus episcopus viennensis tempore Leonis imperatoris: qui
cepit anno domini 450. ante institutionem prime isti-
tutionis dicitur letania minor: rogationes et pces-
sio. Dicitur autem letania minor ad differentias
prime: quod si instituta est a minori episcopo in minori lo-
co et pro minori morbo. Causa autem institutionis
huiusmodi hec fuit. Tunc enim apud viennam frequenter
et maxime terremoti fiebant qui domos et ecclesi-
as plurimas subvertebant: nocturni sonitus:
et clamores sepe audiebantur: tunc etiam aliud ter-
ribile accidit: quod in die pasche ignis de celo
cecidit et regis palatium percremavit. Aliud in-
super mirabile fiebat. Sicut enim demones por-
cos intraverunt sic permissione dei propter pec-
cata hominum lupos et alias feras intrabant: et
nullos verentes non solum pro vias sed pro ci-
vitate publice discurrerant et passim pueros
et senes viros et feminas devorabant. Cum igitur
tanta dolorosa casus quotidie fierent: predic-
tus episcopus triiduanum ieiunium indixit: letanias insti-
tuit: et sic predicta tribulatio quiescit. Dein-
de statutum est ab ecclesia et firmiter ut hec leta-
nia vultu observetur. C. Dicitur etiam rogationes
quod tunc omnium sanctorum suffragia imploremus. Et
merito talis observantia his diebus servan-
da est: et rogationibus sanctorum et ieiuniis his die-
bus insistendum multiplici ratione. Primo ut de
us bella pacificet qui in velle frequentius peccant.
Secundo ut teneros ad hunc fructum terre preservan-
do multiplicet. Tercio ut motus carnales
quod hoc tempore magis fuerint in se quisque magis mo-
tificet. In velle enim sanguis magis fervet illiciti
et motus magis pullulat. Quarto ut ad re-
ceptionem sancti spiritus se quisque magis habiliter
nam pro ieiunio homo magis habilitatur: et pro-
rogationes dignior reddat. Quas alias rationes
assignat magister Guilelmus althodorenus.
Prima ut scilicet christo ascendente et dicente: petite
et ecclesia ieiunet et orat pacem habeat de carne pro
ipsius carnis macerationes. Et aequat sibi
alas pro orationem. quod oratio est ala anime qui
volat in celum: ut sic christum ascendentem li-
bere possit assequi: qui ascendit paulatim iter

ante nos et volavit super pennas ventorum
Ihu. n. qui multum abundat in carne et pace in
plumis bene volare non potest sicut per in stru-
tione. Dicitur etiam processio: tunc ecclesia facit
generalem processionem. C. In hac autem processio-
ne crux deferretur: capane pulsantur: verillum
portatur. Draco quidam cum ingenti cauda in quibus-
dam ecclesiis bullat et omnium sanctorum singula-
riter patrocinia implorantur. Ideo autem ibidem
crucem deferimus et campanas pulsamus: ut
demones territi fugiant. Illa si rex in suo exer-
citu habet insignia regalia. scilicet tubas et vexilla: sic
christus rex eternus in sua ecclesia militan-
te habet campanas pro tubis et crucem pro ve-
rillis. Et sicut aliquis tyrannus valde time-
ret: qui alicuius regis potentem: et sibi inimici
tubas in sua terra audiret: et vexilla videret
sic demones qui sunt in isto aere caliginoso
vehementer metuntur: quoniam tubas christi. scilicet campanas
pulsari sentiant: ut vexilla id est crucem aspici-
ant. Et ista debet esse ratio quare ecclesia cam-
panas consuevit pulsare quando tempesta-
tes concitari videt ut scilicet demones quibus
faciunt tubas eterni regis audiant et sic ter-
riti fugiant et a tempestatis concitatione que-
scent. Licet alia ratio sit: quia capane tunc fi-
deles admonent et provocant ut per instanti
periculo orationi insistant. Aliud etiam ve-
rillum eterni regis est ipsa crux secundum illud.
Vexilla regis prodeunt etc. Quod quidem
verillum demones valde timent sed quod dicit
Luiso. Ubique inquit demones signum
dominicum viderint fugiunt timentes bac-
culum quo plagas acceperunt. Et hec est ra-
tio quare in quibusdam ecclesiis tempore
tempestatis. crux de ecclesia extrahitur.
et tempestati opponitur: ut scilicet demones ve-
rillum summi regis videant: et territi fugiant
Ideo igitur crux in processione deferretur et ca-
pane pulsantur ut demones in ipso aere exi-
rentes territi fugiant: et a nostra infestatione
desistant. Vexillum autem ibidem deferretur
propter representandam victoriam resurrectionis
et victoriam ascensionis christi qui cum magna preda ce-
los ascendit. Unde per aerem verillum ascendens
est christus in celum ascendens. Et sicut verillum
quod in processione deferretur multitudo fidelium se-
quitur: sic christum ascendente magna sanctorum collectio
comitatur: cantant autem qui ibi sunt significant can-

De Ascensione

tus et laudes angelorum quod ipso ascendenti obviare
runt: ipsi cum sua societate usque in celum cum mi-
tis laudibus perduxerunt. ¶ In quibusdam autem
ecclesiis et maxime in ecclesiis gallicanis consue-
tudo habetur: quod draco quidam cum longa cauda et
inflata plena. scilicet palea vel aliquid tali duobus
diebus primis ante crucem et tertio cum cauda vacua
per crucem deferretur. Unde quod significat quod in primo
die ante legem: et in secundo sub lege diabolus in huius
mundo regnavit. In tertio autem die. scilicet gratia per pas-
sionem christi de suo regno expulsus fuit. Rursus
in ipsa peccati de omnium seculorum singulariter patro-
cinia postulamus. Quare autem tunc seculum roga-
mus plures cause sunt superius assignate. Sunt
autem et alie cause generales propter quas de ordinati-
one ut sanctos oremus. scilicet pro nostra inopia san-
ctorum gloria: et dei reverentia. Sancti. n. vo-
ta supplicatum scire possunt: quod in illo eterno
speculo intelligit: quod vel illis pertinet ad gau-
dium: vel nobis ad auxilium. Prima ergo ratio propter
nostram inopiam: et hoc vel propter inopiam quam habemus
in mercedo: ut ubi nostra non suppetunt merita
patrociniis aliena. Vel propter inopiam: quam habemus in
preparando: ut quod non possumus summam lucem aspi-
cere in se saltim in sanctis aspicere valeamus.
¶ Vel propter inopiam quam habemus in amando: quod
perfectus imperfectus homo magis sentit se affici
circa unum sanctum quam circa deum. Secunda
ratio est propter sanctorum gloriam. Ulterius. n. deus ut san-
ctos invocemus: ut dum pro eorum suffragia: quod
petimus impetramus ipsos magnificemus: et
glorificando collaudemus. Tertia ratio est propter
dei reverentiam: ut peccator qui deum offen-
dit: quasi non audeat ipsum in propria persona
adire: sed amicorum possit patrocinia implora-
re. In huiusmodi autem letanias esset illud an-
gelicum canticum frequenter dicitur. Sancte deus: seculum
fortis: sancte immortalis miserere nobis. Re-
fert. n. Jo. dama. li. 3. quod cum apud constantino-
polim pro quadam tribulatione in letanie fieret
quidam puer de medio populi in celum est rap-
tus: et istud canticum ibidem edoctus. Deinde
ad populum rediens illud angelicum canticum in spe-
ctu populi decantavit: et moriens tribulatio
cessavit. In calcedonensi quoque synodo fuit istud
canticum approbatum. Et concludit ita dama.
Ios autem dicimus: quod per istud canticum homo-
nes recedat. Maius ergo canticum laus et auctori-
tas ex quatuor colligitur. Primo ex eo quod au-

gelus illud edocuit. Secundo ex eo quod ad eius
plationem illa tribulatio perquietuit. Tertio ex
eo quod calcedonensis synodus illud approba-
vit. Quarto ex eo quod demones illud timent.

De Ascensione domini.

Ascensio domini quadragesimo
die a resurrectione facta est.
¶ Circa quam ascensionem
septem per ordinem consideranda sunt. primo unde ascendit. 2.
quare non statim post resurrectionem
ascendit sed tot dies
expectavit. 3. quomodo ascendit. 4. cum quibus
ascendit. 5. quod merito ascendit. 6. quo ascendit
7. quare ascendit. ¶ Circa primum notandum
quod de monte oliveti versus bethaniam celos
ascendit qui mons secundum aliam translationem
dicitur mons trium luminum. Nam de nocte ex parte
orientis illuminabatur igne templi: quod erat ignis
iugis in altari: mane ex parte orientis primo exci-
piebat radios solis antequam illuminaret civita-
tem. Habebat insuper in se copiam olei quod est so-
lumentum luminis: et ideo dicitur mons trium luminum. In
hunc igitur morem christus discipulos ire precepit.
Nam in ipsa die ascensionis beatus apparuit: semel
undecim apostolis comedentibus in cenaculo.
¶ Quod quidem et apostoli et alii discipuli necnon et
mulieres habitabant in illa prebiterialis que
dicebatur in bello. scilicet in monte syon ubi David
construxerat sibi palatium: et erat ibi illud cenacu-
lum grande stratum in quo dominus precepit sibi para-
ri pascha: et in illo cenaculo tunc undecim apostoli
habitabant. Ceteri autem discipuli et mulieres
habitabant circūquaque per diversa hospitia.
¶ Dum igitur in illo cenaculo comederent: dominus
eis apparuit et incredulitatem illorum exprobra-
vit. Et cum comedisset cum eis et precepisset ut in
montem oliveti versus bethaniam irent: ibidem
eis iter apparuit: ac idcirco querentibus
respondit. et elevatis manibus eis benedixit
et inde coram eis in celum ascendit. De loco autem
ascensionis dicit simplicius episcopus hierosoli-
mitanus: et habetur in glossa: quod cum ibi postea edi-
ficata esset ecclesia locus ille in quo insite-
runt vestigia christi ascendentis nunquam potuit
sterni pavimento immo resiciebantur mariora in
ora collocantur. Calcantur et pulveris a domino
dicit esse documentum quod vestigia impressa
cernuntur et eandem adhuc spiritum velut pressis

De ascensione

vestigijs terra custodit. **C**irca scdm qre
f. non statim ascendit vt resurrexit sed p qua
draginta dies expectare voluit. Notandū
q hoc fecit pp tres rōnes. Primo ppter re
surrectōis certificationem. Difficilius enīz
erat pbare vītātē resurrectionis qz passiōis
qz a prima die vsqz ad tertiā diē vere pote
rat pbari passio. Sed ad verā resurrectio
nem pbandā plures regrebant: et iō magis
tēs regrebatur inter resurrectionem et ascē
sionem qz inter passionem et resurrectionem. d
hoc sic dicit leo papa in sermone de ascensio
ne. Quadragenarius hodie dīcīz repletus
ē numerus sacratissima ordinatōe disposi
tus: et ad vtilitatem nre eruditōis ipensus
vīdū a dño in hoc spatio mora pēntie cor
poralis extendit fides resurrectionis docu
mentis necessarijs muniret. Vīas agam?
diuine dispensatōis et scōz patz necessarīe
tarditati. Dubitatum est ab illis ne dubita
retur a nobis. Secdo pp apostolorū cōsolatio
nem: Q. n. p solationes diuine supabundant
tribulationibus et tēs passiōis fuit tēs tribu
lationis apostolorū: iō plēs debuerunt esse dī
es isti q illi. Tercio pp mysticas significatio
nem vt per hoc daret intelligi q solatiōes
diuine cōparant ad tribulationes sic ānus
ad diē: dies ad horam: hora ad momentū.
q enī pparent sicut annus ad diē: p3 p illō
qd legīf. Esa. 41. p dicare annum placabilē
dño et diē vltōis deo nro. Ecce pro die tri
bulationis reddit annū cōsolationis. q aut
comparentur sicut dies ad horā p3 per hoc
q dñs. 40. horis mortuus iacuit qd fuit tri
bulationis: et per. 40. dies resurgens disci
pulis apparuit: qd fuit cōsolationis. vñ glo.
40. horis mortuus fuerat ppter hoc. 40. die
bus se viuere confirmabat. Qd vō comparē
tur sicut hora ad momentum insinuat Esa.
54. In momēto indignatōis abscondi faciē
meā: et. **C**irca tertiū: q iter. f. ascēdit no
tandum q ascendit pmo potenter qz pprijs
vīribus. Esa. 63. Quis est iste qui venit de
edon. et. gradīens in multitudīne virtutis
sue. Itē Jo. Nemo ascendit in celum. f. ppha
virtute: nisi qui descendit de celo filius ho
minis qui est in celo. Licet. n. qī in quodam
globo nubis ascendit: hoc tñ non fecit q nu
bis misterio indigeret: sed vt per hoc cōde

retur q oīs creatura parata est obsequi crea
tori suo. Ipse. n. p: tentia deitatis sue ascen
dit. Et in hoc notat dñia fm q dī in historia
scholastica. Mā Enoch translatus est. De
lias subuect⁹ est: s3 Iesus ppria vīrute ascē
dit. Primus fm Gregorīum: p coitū gene
ratus et generans. Scds generatus: s3 non
generās. Tertius nō generat⁹ nec generās.
Secdo ascēdit patēter: qz videntibus dī
sepulīs. vñ dī. Videntibus illis elenatus ē.
Itē Joā. xvi. Vado ad eum qui misit me: et
nemo ex vobis interroget me q vado. glo.
Ita palā ascendit: vt nemo iterrogat qd vī
su corporali fieri cernit. Jo. n. illis videntib⁹
ascendere voluit: vt ipsi testes ascensōis ex
isterent: naturam humanam in celum ferri
gauderent: et ipm seq desiderarent. **T**er
tio letant⁹: qz iubilantibus angelis. ps. ascen
dit deus in iubilatione. Augustinus. Ascen
dente xpo pauet omne celum: astra mirant⁹:
plaudūt agmina: tube sonāt: et letis se miscēt
blanda modulamina choris. **Q**uarto ve
lociter. ps. Exultauit vt gigas ad cur. viā.
Ela. 46. n. velociter ascendit quando tantū
spacium qsi in momento pcurrit. Resert. n.
rabi moyses maximus philosoph⁹ q quodli
bet celum cuiuslibet planete habet ī spīritu
dine viam quingentorum annoz: idest spa
tium tantū quantūz posset aliq ire de viā
plana inggentis annis. Et distantia inter
celum et celū est similiter: vt dicit: viā gngē
torum annoz. Et ideo cū sint septē celi erūt
scdm ipsum a centro terre vsqz concavū celli
saturni: quod est celum septimū viā. 7700.
annos idest tantum spacium qstū de viā
plana aliquis iret in septem milia et septem
centum annis si tantum viveret: ita q qui
libet annus cōponatur ex. 365. diebus: et iter
cuiuslibet diei sit quadraginta miliaria: et qd
libet miliare sit duoz milium passuum siue
cubitorum. hec rabbi moyses. Vtrum autē
hoc verum sit deus scit. Hanc enim mensu
rationem ille nouit qui omnia fecit in nume
ro pondere et mensura. Itē igit fuit magn⁹
saltus quem fecit xps de terra. f. in celum.
Et de hoc saltu et quibusdam alijs saltibus
xpi sic dicit Ambro. Saltu quodam xps ve
nit in hunc mundum: apud patrem erat. et in
vīginem venit et ex vīgine in presepe transi

De Ascensione

lijt: descendit in iordanē: ascendit in crucez descendit in tumultum: surrexit e tumulto: sed et ad patris dextrā. **C**irca quatuor cum quibus. i. ascendit: notandum quod ascendit cum magna preda boiu in et magna multitudine angelorum quoniam cum magna preda hominum ascendit patet per illud quod dicitur in psalmo. Ascendisti in altum: cepisti captivitates. etc. Quod autem ascendit cum multitudine angelorum patet per illas interrogationes quas christo ascendente minores angeli fecerunt maioribus: ut habetur Esa. 63. Quis est iste qui venit de edom tinctis vestibus de bosra: ubi dicitur quod quidam angeli non plene cognoscentes mysterium incarnationis passionis et resurrectionis videntes ascendere ad celos dominum cum multitudine angelorum et sanctorum hominum propria virtute ipsum incarnationis et passionis mysterium admirantur: et angelis comitantibus dominum dicunt. Quis est iste qui venit. etc. Et in psalmo Quis est iste rex glorie: Dionysius autem in libro angelice hierarchie. c. 7. insinuare videtur: quod dum christus ascenderet tres questiones ab angelis facte sunt. Primam fecerunt maiores angeli ad invicem sibiipsis. Secundam fecerunt ipsi maiores christo ascendenti. Tertiam fecerunt minores maioribus. Querunt igitur inter se maiores dicentes. Quis est iste qui venit de edom tinctus. etc. edo sanguine interpretatur. Bosra minuta quasi dicant. Quis est iste qui venit de mundo sanguineo per peccatum et minuto per malitiam contra deum: Vel qui venit de mundo sanguineo et inferno minuto respondit dominus. Ego qui loquor iustitiam. etc. Dionysius ponit talem litteram. Ego enim dicitur disputo iustitiam et iudicium in quantum diabolum invasorem alieni iuris ab eo quem possidebat hominem potenter eiecit. Sed secundum hoc facit Dionysius questionem. Cum enim ipsi superiores angeli sint deo proximi: et immediate a domino illuminentur: quare ab invicem querunt quasi ab invicem discere cupientes: Sed sicut soluit ipse et pimentator exponit. In eo quod interrogant significant se scientiam appetere. in eo autem quod inter se conferunt: demonstrant

quod divinas in se processionem non audent pervenire. apud se ergo primo interrogare debuerant: ne forte illuminationem que ipsis a deo fit nimis festina interrogatione perveniant. Secunda quod est qua fecerunt ipsi superni angeli ad christum dicentes. Quare ergo rubrum est indumentum tuum: et vestimenta tua sicut calcantium in torculari: dominus dicitur habuisse indumentum. i. corpus suum rubrum id est sanguine cruentatum: ex eo quod adhuc dum ascendere in corpore suo cicatrices habebat. Et luit. n. cicatrices in corpore suo servare secundum quod dicit Beda. 5. de causis. ait. n. sic. Cicatrices dominus servavit: et in iudicio servaturus est: ut fidem resurrectionis asstruat: ut pro hominibus supplicando eas patri representet: ut boni quibus misericorditer sint redempti videant: ut reprobi quibus iuste sint damnati recognoscant: ut perpetue victorie sue certum triumphum deferat huic ergo questioni dominus sic respondit. Torcular calcavi solus et de gentibus non est vir mecum. Et potest vocari torcular crux in qua tanquam in prelio sic pressus est ut etiam sanguis sic effunderetur. Vel torcular vocat diabolus qui humanum genus sic sinibus peccatorum innoluit et strinxit: ut quicquid in eis spirituale erat exprimeret et solum vinaria remanerent: sed noster bellator torcular calcavit: vincula peccatorum dirupit. et in celum ascendens postmodum tabernaculum celi aperuit: et vinum sancti spiritus effudit. Tertia questio est quas fecerunt minores angeli maioribus dicentes. Quis est iste rex glorie. dominus virtutum ipse est rex glorie De hac angelorum questione et aliorum puenienti ratione sic dicit Augustinus sancti fidei divino comitatu inensus aer. et omnis illa voluntas per aerem demonum turba christo ascendente transfugit: quibus accurretes angeli quos esset seiscitabant dicentes quod est iste rex glorie: quibus alij ridentes dixerunt. Ille est ille candidus et roseus: hic est ille qui non habet speciem neque decorum: infirmus in ligno: fortis in spolio: vilis in corpore: sedit in pulchro: sed in morte: pulcher in resurrectione: candidus ex virginitate: rubicundus in cruce: fuscus in opprobrio: clarus in celo. **C**irca quantum. quod. merito ascendit: notandum quod triplici merito ascendit: de quo sic dicit Hieronimus. Propter veritatem. quia illa que prophetas diu per multas adimpleti: et mansue

tudinē: qz sic oīs p vita ppli imolaria: 7 in
 illiis: nō cū prāte s3 iusticiā eripuiti hoīem:
 7 deducet te mirabilr dextra tua: potētia si
 ue vī? deducet te: id est in celū. **C**irca 6
 quo. s. ascēdit notandū q sup oēs celos ascē
 dit: p m q dī ad ephe. 4. Qui descēdit ipē ē:
 7 q ascendit sup oēs celos: vt adīpleret oīa
 Sup oēs celos dīc: qz plures sūt celi sup q̄s
 ipse ascendit. Est. n. celū materiale rōnale:
 intellectuāle: 7 supsubāle. Celū materiale
 multiplex ē. s. celū aerēū 7 ethereū olipium
 igneū: siderēū cristallinū: 7 ēpyreū. Celū aut
 rōnale est hō iustū q dī celū rōne inhabitati
 onis diuine: qz sic celū ē sedes 7 habitatio
 dī sedz q dī Isa. 61. Celū mibi sedes ē sic aīa
 iusti: vt dī in sapia. aīa iusti sedes est sapie.
 Rōne puerfatōis fāte: qz sci p puerfatōez
 7 dīderiū sp habitat i celo: sic dicebat apls.
 Mīa puerfatio in celis est. Rōne opatiōis
 pūne: qz sic celū pūne mouet: sic 7 sci p bo
 na opa pūne mouet. Celū intellectuāle est
 angelus. Angeli. n. dicunt celū: qz istar celi
 sunt altissimi. Rōne dignitatē 7 excelētie.
 De quā dignitate 7 excelētia. dicit. Di
 onysius in 1°. de diu. no. ea. 4°. Diuine mē
 tes sunt sup reliq̄ existētia: 7 vīūt sup reliq̄
 vīuētia: 7 itelligūt 7 cognoscūt dōez: 7 plus
 qz oīa existētia: pulchritū 7 bonū dīderant
 7 eo picipant. Scō sunt pulcherrimi rōe
 nature 7 glie. De quoz pulchritudine dīc
 Dionysius in eodē li^o. Angelus est manife
 statio occulti luminis: speculū pur clarissi
 mū icōraminatū icōingnatū imaculatū fūsci
 piēs si fas ē dīc pulchritudine bōiformis dei
 formitat. Tertiū sē fortissimi rōne vīuūt 7 po
 tēt se: d quoz fortitudie dīc Dama. i. li. 2°.
 ea. 3°. Fortes sūt 7 parati ad dī volūtātē ex
 pletōez: 7 vbiqz pfecti mēimē vbiqz diuī
 n^o iusserit mur. Celū. n. h3 altitudinē pul
 chritudinē fortitudinē. De duob^{us} pmiis ec
 clīsi. 43. altitudinis firmitatē. De 3°. iob
 37. Tu fortitū cū illo fabricatus es tē. Celū
 āt sup substantiale est eq̄litas diuine excelētie.
 de quo dī in psalmo. Al summo celo egressio
 eius 7 oc. c. vñ ad. f. e. Sup oēs igit^{ur} hos sce
 los vsqz ad ipm celū supsubāle xps ascēdit
 qz enī ascendit sup oēs celos materiales h3
 p illud qd dī in psalmo. Elenata est magnifi
 centia tua sup celos dō. Sup oēs enī celos

materiales vsqz ad ipm celū empyreū ascē
 dit: non sic helias q in curru igneo ascendit
 vsqz ad sublunare regionē: nec eā transcendit
 s3 in paradīsū terrestrē trāslat^{ur} est: que adeo
 eminet vt pīgat ad sublunare regionē nec
 eā transcendit. In hoc celo empyreo xps re
 sidet 7 est spālis 7 ppria eius mansio: 7 ange
 lozū 7 aliozū sanctorū: 7 congrue cōuenit
 hec habitatio his hītoribus. Istud. n. ce
 lū ceteros celos excellit dignitate: priorita
 te: situ: 7 ambitu. 7 id est cōueniēs habitatio
 xpi qui oēs celos rationales 7 intellectuāles
 transcendit dignitate: eternitate: situ imuta
 bilitatis et ambitu potestatis. Similiter est
 congrua habitatio sanctorū. Illud enī celum
 est vniforme: immobile luminositatis perfe
 cte: 7 capacitatis immēse. Et recte congru
 it angelis et sanctis qui fuerūt vniformes
 in opatōe. immobiles in dilectione: lumino
 si fide siue cognitione: cāpaces i facti spūs
 receptione. Qd autem super oēs celos ratio
 nales. i. omnes scōs ascēderit p3 per illud
 qd dicitur canti. 2. Ecce iste venit saliens i
 montib^{us}: transiliens colles 7 vocatur mon
 tes angeli colles vō viri sancti. Quod ve
 ro super oēs celos intellectuāles. i. angelos
 ascēderit: patet per illud qd dicitur in ps.
 qui ponis nubem ascēsum tuū qui ambulās
 sup pennas ventoz. Item ascendit sup che
 rubin 7 volauit sup pennas ventoz. Qd
 aut vsqz ad celum supsubstantiale. i. de i eq̄
 litatē ascēderit p3 p illud qd dī mar. vlti.
 Et dñs qdē iesus postq̄ locutus est eis assū
 ptus ē in celū 7 sedet a dextris dei. Dextra
 enī dei ē eq̄litas dei. Ver. Dñō meo singu
 larit a dñō 7 dñm 7 datū est sedere a dextris
 glorie ipi: vt pote i glia cocq̄li i cēntia psub
 nāionali p generatōe psmilitudinē: nestate nō
 dispari cōnitate nō posteriori. Al pōt dīci q
 xps i ascēdēde sūlmis fuit qdruplīcī sūlmīta
 te. s. local: remuneratōe pmiū cognitōni 7 vīu
 ali. De pmo ē pbe. 4. Qui descēdit ipē ē. 7 q
 ascēdit sup oēs celos. d scōo p hīl. 2. fact^{us}
 obediēs tē. vbi dicit Augu. Humilitas cla
 ritatē ē meritū. claritas humilitatē est pmiū.
 De tercio ps. Ascēdit sup cherubin. i. sup
 omnez scientie plenitudinē. De q̄rto p3: qz
 ascendit ēt sup seraphin. collo. 4° Scire ēt
 supeminēre charitatē xpi. **C**irca septimū

De sancto Spiritu.

quare. s. ascendit notandū q̄ ascensionis sūt .9. fructus siue utilitates. Prima utilitas est humiliatio amoris diuini. Joā. 16. Nisi ego abiero paracletus nō veniet: vbi dicit Aug. Si carnaliter mihi beferitis capaces spiritus non eritis. Secunda ē maior cognitio dei. Joā. 14. Si diligere sine gaudere vtiq; q̄ vado ad patres: tē vbi dicit Aug. Ideo sub traho formā istam fui i qua pater maior me ē vt deū spiritualiter videre possitis. Tertia est vt meritū fidei: de hac sic dicit Leo i sermone de ascensione: Tunc ad equalē p̄ri filium eruditior fides gressu mentis cepit accedere: et contrectatione corpore in xp̄o substantie qua p̄re minor ē non egere. Magna ruiz. n. hic vigor ē mentiū incōtāter credere que corporeo nō vident inuitū: et ibi figere desiderū quo nequeas inferre conspectū. Augu. de confes. Exultauit vt gigas ad currendam viā. Mon. n. tardauit: sed ecurrit clamās dictis factis: morte: vita: descensu: ascensu clamās vt redeam⁹ ad eū: et discessit ab oculis vt redeam⁹ ad cor: et inueniamus eū. Quarta ē nostra securitas. Joā. n. ascendit vt noster aduocat⁹ sit apud patrē: valde autē securi esse possumus: qm̄ talē aduocatus apud p̄rem nos habere p̄sideramus. i. Joā. 2°. Aduocatus apud p̄rem hēmus Iesus xpm̄ iustū: et ip̄e est p̄piciatio pro peccatis nostris. De hac securitate dicit Bernar. Securus accessū habes o hō apud deū vbi mater an̄ filiū: et filius an̄ p̄rem. Mater ostendit filio pectus et vbera: filius ostendit patri lat⁹ et vulnēra. Nulla ḡ poterit esse repulsa vbi tot sūt charitatis insignia. Quinta est nostra dignitas. Maxima q̄dem nostra dignitas ē: quā donatura nostra vsq; ad dexterā dei exaltata est. Unde et angeli hāc dignitatē in hominibus p̄siderātes: p̄inceps p̄hibuerunt se adorari ab hominibus sicut dī apoc. 19. Cecidi inq̄t an̄ pedes ei⁹ vt adorare eū et dixit mihi. Uide ne feceris. p̄seruus. n. tu⁹ su⁹ et frat⁹ tuor⁹: vbi dicit glo. In veteri lege nō p̄hibuit se adorari: sed post ascensionē vidēs sup se exaltari hoīez: ab hoīe timuit adorari Leo papa in sermōe de ascensione. Hodie natura nostre humanitatis vltra cūctarū altitudinē p̄ratum ad dei patris ē p̄uecta cōsensum vt mirabilior fieret gratia dei cū remotis a

p̄spectu hoīuz q̄ merito reuerentiā sui sentiebant: iudicē fides nō diffideret: spes non fluctuaret: charitas non teperet. Sexta ē spei n̄re soliditas. Hebre. 4. Mōtes ergo p̄dificē magnā q̄ celos penetravit iēū filiū dei te neam⁹ spei n̄re p̄fessionē. Itē Hebre. 6. Qui p̄fugim⁹ ad tenēdas p̄positā sp̄e: quas sicut anchorā hēmus aie tutā ac firmā et incedētē vsq; ad interiora velaminis: vel p̄cursor p̄ nobis introiuit iesus. De hac itē Leo. xpi ascensio nostra ē p̄uectio: et quo p̄cessit gloria capitis eo spes tēdit et corp̄is. Septima est vie cōfissio. Michae. 2. Ascendit iter p̄ades an̄ eos. Aug. Uia tibi factus ē saluator: surge et ambula: hēs quo: noli p̄gredere: Octaua ianue celestis aptio: sicut. n. p̄mus Aldam apuit ianuas iserni: sic iesus padisi. Un̄ ecclesia cantat. Tu deuicto mortis aculeo etc. Nona loci p̄paratio. Joā. 14. Vado pare vobis locū. Aug. Dñe para qd paras. nos. n. tibi paras: et te nobis paras. quando locum paras: et tibi in nobis: et in te nobis.

De spiritu sancto.

Spiritus factus hodierna die: vt sacra actū testat hist. in apl̄s in liquifigne is missus ē. C. Circa eius missionē siue aduētū octo p̄siderāda sūt. P̄mo: uno a q̄ missus ē. Secdo: quorū modis missus ē. Tercio: quo tpe missus ē. Quarto: quoties missus ē. Quinto: q̄lter missus ē. Sexto: in quo missus ē. Septimo: propter qd missus est. Octauo: p̄ qd missus ē. C. Circa p̄mam. s. a quo missus ē. Notandū q̄ sp̄s sanctū p̄r misit: et filius misit: et sp̄s sc̄us seip̄s dedit: et misit. De p̄mo Joā. 14. Paraclet⁹ at sp̄s sc̄us quē mittet p̄r i. etc. De secdo Joā. 16. Si autē abiero mittā eum ad vos. Dissio. n. in istis inferioribus h̄s cōparationē ad suū mittentē sub triplici habitudine. s. vt ad dantē esse: et sic mittit radi⁹ a sole: vt ad dantē virtutez: et sic mittitur iacul⁹ a p̄ectore. vt ad dantē iurisdictionē siue auctoritate et sic mittit hūc a p̄ectore. Secdm̄ hunc triplicem modum missio p̄t puenire sp̄ui sancto. Mititur. n. a p̄re et filio tanq̄ ab eis h̄s esse et virtutē et auctoritatē op̄ado. Nihilomin⁹ sp̄s sc̄us seip̄m

De Spiritu sancto

de dicit et misit quod videtur insinuari. Joā. 16. cum dicit. Cum autem venerit ille spiritus veritatis. Nam sic dicit Leo papa in sermone de patre. beate trinitatis incommutabilis deitas una est in substantia indivisa in opere: personae in voluntate: par in omnipotentia: aequales in gloria. Divisit autem substantia opus nostre redemptionis misericordia trinitatis: ut pater propitiaret filius propitiaretur: spiritus sanctus igniret. Dicitur enim. spiritus sanctus deus est: id recte dicitur seipsum dare. Hoc autem quod spiritus sanctus deus sit ostendit Ambrosius in libro de spiritu sancto sic dicens. Ex quatuor istis manifestata divinitatis eius gloria probatur. Deus enim esse cognoscitur: aut quod sine peccato est. aut quod peccata condonat aut quod creatura non est: sed creator est: aut quod non adoratur sed adoratur. Et in hoc ostenditur. Quomodo beata trinitas se totaliter nobis exhibuit. Pater enim omnia quae habuit nobis exhibuit: et sicut dicit Augustinus. Misit nobis filium suum in personam nostre redemptionis: spiritum sanctum in privilegium nostre adoptionis: et seipsum totum resequat in hereditate adoptionis. Similiter filius totaliter se nobis exhibuit: quod sic dicit Bernardus. ipse pastor: ipse pascua: ipse redemptor. Dedit enim nobis animam in personam sancti sanguinis in potum: et carnem in cibum: et deitatem in personam. Similiter et spiritus sanctus totaliter omnia sua dona nobis exhibuit et exhibet: quod sicut dicitur. 1. cor. 12. Alii per spiritum sanctum datur sermo scientie: alii sermo sapientie: secundo dicitur eundem spiritum: aliter fides in eodem spiritu. Leo papa spiritus sanctus inspirator est fidei doctor: scientie: fons dilectionis: signaculum castitatis: et totius carnis salutis. Circa secundum. scilicet quod modis mittitur sive missus est notandum quod spiritus sanctus duobus modis mittitur. scilicet visibiliter et invisibiliter. Invisibiliter cum in aliquo signo visibili demonstratur. de missione visibili dicitur Joā. 3. Spiritus ubi vult spirat: et vocem eius audis: sed nescis unde venit aut quo vadat. Nec mirum quod sic dicit Bernardus. de verbo invisibili. Per oculos non intravit quod non est coloratum: sed neque per aures: quod non sonat: sed neque per nares: quod non aer immiscet: sed meriti nec inficit aerem: sed fecit: neque vero per faucem: quod non est massus vel austum: nec tactum corporis: quod illud palpabile non est. Quereris igitur cum ita sint inuestigabiles vires eius: unde ad-

se non erit. Neque ex motu cordis intellexi potentiam eius: et ex fuga vitiorum adverti potentiam virtutum eius: et ex discussione sive redargutione occultorum meorum admiratus sum profunditatem sapientie eius: et ex quatulationibus emendatione morum meorum eripsum suam bonitatem mansuetudinis eius: et ex reformatione et renovatione spiritus mentis mee percepi ut cumque specie de coris eius: et ex conspectu horum omnium simul expaui multitudinem magnitudinis eius. hec Bernardus. Missio autem visibilis est cum in aliquo signo visibili ostenditur. Et notandum quod in quatuor speciei visibili spiritus sanctus monstratus est. Primo in specie colube super christum baptizatum. Luc. 3. descendit spiritus sanctus corporali specie sicut coluba in ipsum. Secundo in specie nubis lucide super christum transfiguratum. Mat. 16. Adhuc eo loquente ecce nubes lucida obstravit eum: ubi sic dicitur gloria. Sicut baptizatus domino: sic et glorificato mysterium sancte trinitatis ostenditur. spiritus sanctus ibi in coluba hic in nube lucida. Tertio in specie fatis. Joā. 20. Insufflavit dicens. Accipite spiritum sanctum. Quarto in specie ignis. Quinto in specie lingue: et in hac duplici specie apparuit hodierna die. Joā. 14. in hac quatuor speciei rex monstratus est: ut deus intelligi quod hanc rex proprietates operatur in cordibus in quibus illabitur. Coluba gemitu per cantu habet: felle caret in foraminibus petre manet. Sic spiritus sanctus illos quos replet facit per suis peccatis gemere. Isa. 57. Rugiemus quasi ursi oves: et quasi colube meditates gememus. ro. 8. Ipse spiritus postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus. id est nos postulantes et gemitus facit. Secundo sine felle amaritudinis est. Sap. 12. Quod bonus et suavis est dominus spiritus tuus in nobis. Item ibidem. vii. Locustas suavis benignus humanus: ex eo quod suaves benignos et humanos faciat: suaves in sermone: benignos in corde: et humanos in opere. Tertio in petre foraminibus. id est in christi vulneribus habitare. 1. an. 2. Surge propter amica mea: speciosa mea coluba mea et veni gloria. foues mihi pullos meos infusione spiritus sancti. In foraminibus petre gloria. in christi vulneribus. treno. vlti. Spiritus oris nostri christus dominus captus est in peccatis nostris: cui dixerimus. In umbra tua vivemus in gentibus: quod si diceret. Spiritus qui est oris nostri: quod

De spiritu

os nostrum est christus dominus qui est os nostrum et caro nostra facit nos dicere xpo. In umbra tua. s. in passione tua: in qua christus fuit tenebrosus et despectus vivemus per lucem memoriam. Secundo monstrat^r est in specie nubis. Nubes a terra eleuatur. refrigerium prestat: et pluuiaz generat. Sic spiritus sanctus quos replet a terra eleuat per contemptus terrenorum. Ezech. 8. Eleuauit me spiritus inter celum et terram etc. Item eze. p. Quocumque ibat spiritus illuc euante spiritu et rote pariter eleuabantur sequentes eum. spiritus enim vite erat in rotis. Item greg. gustato spiritu desipit omnis caro. Secundo refrigerium prestat contra incentiua vitiatorum. unde et beate Marie dictum est. Spiritus sanctus superueniet in te: et virtus altissimi obui tibi. i. te ab omni esu vitiatorum refrigerabit. unde et spiritus sanctus vocatur aqua que habet vires refrigeratiua. Jo. 7. flumina de ventre eius fluunt aque vite. Hoc autem dicit de spiritu sancto quem erant accepturi credentes in eum. 3. generat pluuiam lacrimarum. ps. flauit spiritus eius et fluent aque scilicet lacrymarum. C. 3. monstratus est in specie flatus. flatus leuis calidus ad respirandum necarius est. Sic spiritus sanctus leuis id est velox est ad se distandendum. Omnibus enim mobilibus mobilior est. Glo. super illud. factus est repente de celo sonus etc. Nescit tarda molimina sancti spiritus gratia. et calidus est ad inflammandum. Luc. 12. ignem veni mittere in terram: et quid volo nisi ut ardeat: unde et austro vento calido comparatur. cant. 4. Surge aquilo et veni auster pluuia etc. 3. leuis est ad demulcendum. unde et ad eius leuitatem insinuandam vocatur nomine vncionis. Jo. 3. Vncio eius docet nos de omnibus. nomine rosis unde cantat ecclesia. Et sui rosis irima. etc. nomine aure tenuis. 3. Re. 1. Et post ignem sibilus aure tenuis et ibi dominus. 4. necessarius est ad respirandum: adeo quippe necarius est quod si ad horam subtraheretur homo continuo moreretur. sic et de spiritu sancto intelligendum est. ps. Auferes spiritum eorum: et deficient et in puluerem suum reuertentur. Jo. 6. Spiritus est qui vivificat. C. 4. monstratus est in specie

ignis. C. 5. in specie lingue. Quare autem in hac die duplici specie apparuit dicitur infra. C. Circa tertium. s. quo tempore spiritus sanctus missus est: notandum quod missus est quinquagesimo die a pascha. Idem autem in die quinquagesima missus est: ut deitur intelligi quia a spiritu sancto est legis perfectio: eterna remuneratio: et peccatorum remissio. Legis perfectio. quia secundum glo. a die agni preimolati quinquagesimo die data est lex in igne. In nouo et testamento quinquagesimo die a pascha christi descendit spiritus in igne: lex in monte synai: spiritus in monte syon: lex in sublimis modico loco spiritus datus in cenaculo. unde per hoc insinuat quod ipse spiritus sanctus est perfectio totius legis: quia plenitudo legis est dilectio. Secundo est eterna remuneratio. unde glo. Sic quod dragita diebus quibus per resurrectionem cum discipulis puerfatus est: preter ecclesiam designat ita quinquagesimus dies quod spiritus sanctus datus: denarium eterne remunerationis exprimit. Tertio peccatorum remissio unde glo. ibidem. Idem in quinquagesimo anno indulgentia fiebat in iubileo: et per spiritum sanctum peccata remittuntur. Et sequitur in glo. In spirituali iubileo rei resoluuntur: debita dimittuntur: exules in patria reuocantur: hereditas amissa redditur serui. i. homines peccato venundati a iugo finitum liberantur. Quocumque glo. Mei mori soluntur et liberantur. Eli. Ro. 8. Lex spiritus vite in christo liberauit me a lege peccati et mori. Debita peccatorum dimittuntur: quia charitas operis multitudinem peccatorum. exules in patriam reuocantur. ps. Spiritus tuus domine ducet me in terram rectam. Hereditas amissa redditur. Ro. 8. Ipse spiritus testimonium reddit spiritui nostro quod sumus filij dei: si autem filij et heredes. Serui a peccato liberantur. 2. cor. 4. Vbi spiritus domini ibi libertas. C. Circa quartum. s. quoties apostolis missus est sciendum est quod secundum glo. tribus vicibus datus est. scilicet ante passionem post resurrectionem et post ascensionem. Primo ad faciendum miracula. 2. ad relaxandum peccata. Tertio ad confirmandum corda. C. Primo quia eos ad predicandum misit: et super omnia demonia: et ut languores curarent potestatem dedit eis. Item. n. miracula per spiritum sanctum fiunt: secundum quod dicit Matthei. 12. Si autem in spiritu dei eiicio demonia. etc. Non tamen prius est ut quicumque habet spiritum sanctum faciat miracula. Quia ut greg. ait: miracula homines sanctum non faciunt: sed ostendunt: nec quicumque facit miracula habet spiritum sanctum: quia et

malī afferūt se fecisse miracula dicētes. dñe
dñe. nōne in noīe tuo pphetauim⁹? &c. De⁹
enī fac miracula p auctoritatē: angeli per ma
teric habilitatōez: demones p vtutes natu
rales rebus insitas: magi p occultos p̄ctus
cū demōibus: boni xpiani p publicā iusticiā
malī xpiani p signa publice iusticie. ¶ Se
cūdo dedit eis spm̄ scm̄ qñ in eos iussit
dicēs: Accipite spm̄ scm̄ quoz remissis
pccā remittēt eis &c. Mō nī pōt qz pccm̄ re
mittere q̄tū ad maculā q̄ est in aīa: aut q̄tū
ad creatū. i. obligatōez ad penā eternā aut q̄
tū ad dei offensā: q̄ solū ex infusōe grē & vtu
te p̄tritis remittit. Dñs tñ sacerdos absol
uer. tū qz a culpa absolutū ē infirmat. tū qz
penā purgatorīā iē palē pmutat. tū qz d ipā
tē palī partē relatat. 3.º. dedit eis hodierna
die qñ cor. corda sic solida sunt: vt nil tor
mēta timerēt. ps. Spū oris eius eis vī? cor
Aug. Talis ē gratia spūs sci q̄ si tristitiā in
uenit dissoluit: si dñderiū p̄nciosū psumit: si
trepidatōez abiicit. Leo papa. Spabaf ab
aplis spūs scūs: nō vt tūc p̄mā scōz habita
tor: esse inciperet: s; vt sacra sibi pectora &
seruētis accēderet: & copiosi⁹ iundaret: cu
mūās sua dona nī ichōās: nec ideo nou⁹ ope
qz dñior largitate. ¶ Circa qñtū: q̄lter. s.
missus ē notādū q̄ missus ē cū sono in linguis
igneis: & ipē lingue apparuerūt sedēdo. son⁹ at
fuit repentinus celestis vehemēs & replēs.
Repētīnus: qz scūs spūs tarda molīmiā ne
scit. Celestis qz celestis efficit. vehemēs qz
timorē filiālē inducit: vī qz eternū veh adi
mit. Elī vehemēs qñ veh adimēs. Vel qz
mētem ab oī carnali amore vehit. vñ vehe
mēs qñ vehēs mēte. fuit & replēs: qz spūs
scūs oēs aplos fpleuit. vñ actū. 2.º. Reple
ti sunt oēs &c. triplex at est signū plenitudis
qd̄ fuit in apostolis. Prīmū ē nō resonat. vt
pater in dñio: qd̄ cū plēnū est non resonat.
Job. 7.º. Nūqd̄ mugiet bos cū an̄ p̄sepe ple
nū steterit? Quasi dicat. Quz p̄sepe cordis
plenitudīez hz grē locū nī hz mugitus ipariē
tic. Hoc signū habuerūt apostoli: qz i tribula
tionibus p̄ipacientīā nō resonabāt: imo ibāt
gandētes a p̄pectu p̄lii &c. Scdm̄ signū ē
nī plus recipe sine satietatē b̄re. 2.º. n. vas
aliquo liquore plēnū ē aliud recipere nō pōt
Sīl: r bō satur nō appetit amplius: sic sci q

hnt plenitudinē gratie nō possunt recipere
aliū liquore delectationis terrene. Isai. p.º
Plenus suz: & iō holocausta &c. Sīl: qui gu
stauerūt celestē suauitatē: iō nō sitiunt terre
nā voluptatem. Aug. Qui biberit de fluuio
paradisi: cuius vna gutta est maior oceano
restat vt i eo sitis hī mūdi exticta sit. Hoc si
gnū habuerunt apli: qui nūbīl. p̄prium vo
luerunt habere: s; in cōi oīa diuidere. Ter
tiū signū ē supfluere: vt p̄z in fluuio inun
dante: ecclīastici. 24. Qui implet quasi pbi
son sapientiam. Ad lram illius fluuii p̄pū
est esfluere & circūadiacētia irrigare. Sic
apostoli ceperunt esfluere: qz ceperunt loq
uarijs linguis: vbi dicit glo. Ecce signum
plenitudinis: plēnū vas erupit: ignis in fi
nū nō pōt occultari. Ceperunt itēz circūad
iacētia irrigari: vñ Petrus statim predi
care cepit: & tria millia puerit. Scdo mis
sus est in linguis igneis: circa quod tria vi
denda sunt. Prīmo quare cōiunctum in lin
guis igneis. Scdo quare in igne potius q̄
in alio elemento. Tertio quare in lingua po
tius q̄ i alio mēbro. De p̄mo sciēdū q̄ tri
plici rōne apparuit in linguis igneis. Prī
mo vt verba ignea p̄ferrēt. Scdo vt lege
igneā predicarent. s. lege amoris. De his
duobus Bernar. Venit spūs sanctus in lin
guis igneis vt linguis olum gentiū verba
ignea loquerent: & legē igneā lingue ignee
predicarent. Tertio vt sp̄ritū sanctum qui
ignis est p̄ eos loqui cognoscērēt. Et hoc ne
dissiderent: & ne alioz p̄uersionem sibi attri
buerent: & vt omnes eoz verba tanq̄ dei
audirent. De scdo sciēdū q̄ missus est in
specie ignis multiplici ratione. Prīma su
mitur penes eius septēplicem gratiā. Spi
ritus enī admodū ignis alta humiliat p̄ do
num timoris: emollit dura p̄ donum pietatē
illuminat obscura per scientiā: restringit flu
uida p̄ p̄liū: p̄solat molia p̄ fortitudinem
clarificat metalla tollēdo rubiginē: p̄ donū
intellectus: sursum tendit per donū sapientie
Scda sumitur penes eius dignitatē & excel
lentia. Ignis enim excellit omnia elemen
ta specie ordine & virtute. Specie ratione
pulchritudis in luce. Ordine rōne sublimi
tag i situatōe. virtute rōe vigor: sitag i acti
one. Sic & spūs scūs i his oīa excedit. pp̄

De spiritu

num dicit spiritus sanctus incoinquatus: pp. 1^m qui capiat omnes spiritus intelligibiles: propter tertium habens omnem virtutem Sapientie. 7°. Tertia sumitur penes eius multitudinis efficaciam hanc rationem assignat Rabanus sic dicens. Ignis quattuor habet naturas. vixit: purgat: calefacit: et illuminat. Similiter spiritus exurit peccata purgat corda: teporem excutit: ignorantias illustrat. Nec rabanus. exurit peccata. vñ zachari. 14. Per ignem vram eos sicut vritur argentum. Hoc etiam igne vri petebat propheta dicens. Vre renes meos etc. Purgat corda. E sai. 4. Si sanguinem hierusalem lauerit d medio eius in spiritu iudicij: et spiritu ardoris. Teporem excutit. Unde dicit de illis quos replet spiritus sanctus. Ro. 12. Spiritu ferventes etc. Itē Gregorius. In ignem apparuit spiritus: quia ab omni corde quod replet torpore frigoris excutit: hoc i desiderio sue eternitatis accendit: ignorantias illustrat. Sap. 9. Sensus autem tuum qui sciret nisi tu dederis sapientiam et miseris spiritum sanctum tuum de altissimis. Et i. Cor. 12. Nobis autem revelavit deus per spiritum suum. Quarto sumitur penes ipsius amoris naturam. Amor. n. per ignem habet significari triplici ratione. primo quia ignis semper est in motu: sic et amor spiritus sancti quos replet semper facit esse in motu bone operatiois. Unde Gregorius. Multum est amor dei ociosus: Opatur. n. magna si est si autem opari negligit amor non est. Scbo. quia ignis inter cetera clementia est maxime formale: et modicum huius de materia: et multa de forma. Sic amor spiritus sancti quos replet facit habere modicum de amore terrenorum: et plurimum de amore spiritualium: ut iam non carnalia carnaliter: sed potius spiritualia spiritualiter diligant. Distinguit enim Bernardus quattuor modos diligendi scilicet diligere carnem carnaliter. spiritum carnaliter: carnem spiritualiter: et spiritum spiritualiter. Tercio quia ignis habet alta inclinare: sursum tendere: fluida adunare et congregare. Per hec tria intelligit triplex vis amoris. Amor enim sicut habetur ex verbis Dionysij in libro de divi. no. habet triplicem vim. scilicet inclinativam: elevariivam et coordinativam.

inclinativam quia inclinat superiora inferioribus. Elevariivam quia eleuat inferiora superioribus. Coordinativam quia coordinat equalia coequalibus. Nec Dionysius. Hanc etiam triplicem vim amoris spiritus sanctus efficit in his quos replet: quia inclinat eos per humilitatem et sui contemptum. Eleuat in desiderium supernorum: et coordinat invicem per uniformitatem morum. C De tertio sciendum quod apparuit potius in lingua quam in alio membro triplici ratione. Lingua enim est membrum igne gebenne inflammatum difficile ad regendum: et utile bene rectum. Quia ergo lingua igne infernali inflammata erat: ideo igne spiritus sancti indigebat. Iaco. 3. Lingua nostra ignis est etc. Quia difficile regit: ideo pre ceteris membris gratia spiritus sancti indiget Iaco. 3. Omnis natura bestiarum etc. Quia utilis valde si bene regitur: ideo necesse fuit ut spiritum sanctum rectorem haberet. In lingua etiam apparuit ad significandum quod predicantibus valde necessarius fuit. Predicantibus. n. necessarius est: quia facit eos loqui ferventer absque tepiditate: et idomissus est in specie ignis. Ber. Uenit spiritus sanctus super discipulos in linguis igneis: ut verba ignea loquerentur et legem igneam lingue ignee predicarent confidenter absque pusillanimitate. actum. 4. Repleti sunt omnes spiritu sancto et ceperunt loqui cum fiducia verbum dei etc. Multipliciter propter capacitatē auditorum diversitate: et idem actum. 2. quod ceperunt loqui varijs linguis Utiliter ad edificationem et utilitatem. Esa. 62. Spiritus domini super me eo quod vixerit me. C Tercio ipse lingue apparuerunt sedendo ad significandum quod presidentibus necessarius erat. Presidentibus quoque et iudicibus necessarius est quod confert auctoritatem ad peccatum dimittendum Ioan. 20. Accipite spiritum sanctum quorum remiseritis peccata etc. Sapientiam ad iudicandum. Esa. 13. Spiritum meum super eum: iudicium gentibus proferet. Mansuetudinem ad supportandum Numeri. 11. Dabo eis d spiritum qui in te est: ut supportent onus populi tecum Spiritus moysi erat spiritus mansuetudinis: ut per numerum. 12. Erat moyses mansuetissimus etc. Ordinum sanctitatis ad informandum. Job. 26

Spūs domini ornat celos: Circa sextum in quo. s. missus est: notandum q missus est i discipulos qui fuerunt receptacula munda: habilia ad susceptiōem spūs sancti: propter septem que fuerunt in eis: Ipsi enim primo fuerunt animo quieti: qd notatur in hoc qd dicitur. Dum complerentur dies pentecostes. i. dies requietionis. Illud enim festus erat ad requiem deputatus. Esa. 66. Super que requiescet spūs meus nisi super humilem rē. 2°. dilectione vniti qd notatur. i. h qd dī. Erāt oēs pariter. Erāt. n. eis cor vñū r aia vna. Sic. n. spūs bois non viuificat mē bra corporis nisi vnita: sic nec spūs scūs mē bra spiritualia. Et sicut ignis lignoz diuisione extinguit: sic spiritus sanctus per discordiam in omnibus. Et ideo cantatur de apostolis. Inuēit eos concordēs caritate illustrauit eos iundās diuitas ditag. 3°. loco se ereti: qd notatur in h qd dicitur. In codē loco. s. i cēculo. Dsc. 2. ducā eā in solitudiez: r loqr ad cor ei. 4°. orōne assidui. Un pmit tif. Erāt pscuerātes vnanimiter in oratiōe Un cātamus de eis. Dātibus aplis deim venisse. q. n. oratio necessaria sit ad suscepiōem spūs sancti oñdī sap. 7. Inuocaui r venit spūs sapiētie. Itēz Joā. 14. Rogabo patrē meū: r aliū para. da. ro. Quinto humilitate pōiti: qd notat in h qd dī. sedētes. ps. Qui emittis fōtes in pualibus. i. grām spūs sancti donat humilibus. Et sup quēre quiescet spūs meus rē. Sexto pace pūcti qd notat in h qd erāt in hierlm q interpretat vñio pacis. q aut ad recipiēdū spiritū scūz pax necessaria sit: oñdit dñs Joā. 10. cū primo pacē obtulit dicēs. Pax vobis: Dein de statū sufflauit: r dixit. Accipite spūm sctū. Septio in ptēplatiōe erecti: qd notat i h qd spūm sctū receperāt i superiori cena culo. vñ dicit glo. ibidē. Qui spūm sanctus desiderat: carnis domiciū trāscēdens mētis ptēplatiōe calcāt. Circa septimū: ppter qd. i. missus ē notādū q missus ē ppter scē cās q notant in hac auctoritate. Paractyt? aut spūs scūs rē. Pmo ad pōlādū mētos qd notat cū dī paractytus: qd idē ē qd cōsolator. Isai. 61. Spūs dñi sup me euāgelizā: paupibus misit me. r sequit. Et ponere pō laticū lūgētibus syon. Grego. Consolator

spiritus dī q de peccati ppetratiōe merēt: bus dū spēm venie preparat ab afflictione tristitie mētē leuat. 2°. ad viuificādū mortuos: qd notat cū dī spūs: qz spūs sct? ē q viuificat. Ezech. 37. Ossa arida audite vñbz dñi rē. Ecce ego imittā in vos spūm r viuetis. 3°. ad sanctificādū imūdos: qd notat cū dī sctus. sicut enī dī spūs qz viuificat: ita sanctus qz sanctificat r mūdāt. Un sanctus idē ē qd mundus. ps. fluminis ipetus. i. mūdās r abundās grā spūs scī letificat ciuitatē dei. i. eccliam dei. Et p istud flumen sctificat tabernaculū suū altū mus. 4°. ad pōrtādū amōres inter discordēs r odiosos qd notat cū dī pī. Pater. n. dī eo q natura liter diligit nos. Joā. 13. Ipse enim pī amat vos. Si pater r nos filij eius r fratres adinuicē r inter fratres pfecta amicitia pferat. 5°. ad saluādū iustos: qd notat in eo qd dī. in noie meo: qd est iesus: r salus interpre tatur. In noie igit iesu. i. salutis pī misit spū ritum: vt oñderet q ad saluandas gentes venit. Sexto ad docendum ignaros: quod notatur in eo qd dicit. Ille vos docebit oia Circa octauum notandum q datur siue missus est in primitia ecclesia per orationē Unde orantibus apostolis. rē. Et luce. 3. Orante iesu descendit spiritus sanctus. rē 2°. per verbi dei deuotam r attentā auditi onem. act. 10. Adhuc loquente petro verba hec. rē. 3°. per assiduam operationem: qd notatur in manuum impositione. act. 7. Tunc imponebat manus super illos. rē. Vel imposito magnum significat absolutiōem que fit in confessionibus.

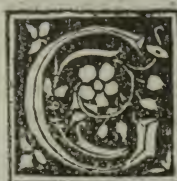
De nomine.

Ordianus a geos qd ē degma siue domus r dian q ē clarum quasi clara domus in qua habitabat dñs. Sicut autem dicit augustinus i libro de ciuitate dei. Domina dom? est parib? mēbris duponca apta r lucida. Sic iste sanct? fuit dispositus per concordie in tationes. Implus per charitatē. lucidus per veritatem. Epimachus ab epi q est supra: r machos q est pugna. quasi pro supernis pugans.

De sancto Dordiano.

De sancto Gordiano nereō ⁊ Archileo

Gordianus vicarius Iuliani imperatoris cum quēdam christianum nomine ianuarium ad sacrificandū cōpelleret: ad predicationē ipsius ianuarii ad fidem cum uxore sua nomine Marina ⁊ 53. viris perversus ē. Quod audiens Iulianus iussit ianuarium in exiliū mitti: Gordianum vero si sacrificare nō let capite truncari. Decollatus ē igitur beatus Gordianus: ⁊ corpus eius ad canes: per octo dies proiectum est. Sed cum omnino remansisset intactū: tandem a familia sua rapitur ⁊ eūz beato epimacho quem dudum predictus iulianus occidi fecerat: non longe ab vrbe miliario fere vno: circa annum domini trecentessimū sexagesimū se pelitur.

De Nomine.

Nereus interpretat lucis p̄siliū. vel Nere⁹ a nerech: qđ est lucerna: ⁊ vs festinās. Vel nere⁹ qđ ne. i. nequa quārens. fuit ergo p̄siliū lucis in v̄ginitatē p̄dicatione. Incerna i hoc nēsta pueritiae: tunc. festinans in zeli seruiore Nereus. i. nequaquārens in p̄sciētie puritate. Archileus ab archi qđ ē frater meus. ⁊ leia qđ est salus quasi fratru salus. Hōiūz passionēs eutiches victorinus: ⁊ maro serui christi scripserūt

De sancto Nereo: ⁊ archileo

Nereus ⁊ archileus eunuchi cubicularij Domicille neptis domitiani impatoris fuerunt quos beatus Petrus ap̄ls baptizauit: cū g̃ p̄dicta domicilla Aureliano filio consulis nupta esset: ⁊ geminis ⁊ purpureis vestibus tegere⁹ Nereus ⁊ archileus fidē ei p̄dicauerunt: ⁊ v̄ginitatez multipliciter cōmendauerunt ostendentes v̄ginitatē deo esse primā angelis germanā hoibz innatam: v̄torē viro subijci: pugnis ⁊ cate b⁹ cedi: deformēz par tus sepius p̄perari. Kursus q̃ vir m̄ris pia monita sustinebat oportere grandia cōuitia pati mariti. Illa aut̄ inter cetera dixit. Scio

patrē meū fuisse zelotipū ⁊ matrē meā plurimā p̄ntia ab eo passā eē: nūqd v̄r me⁹ talis futurus ē: cui illi Qm̄ qđ diu sunt sponsi vident e⁹ benigni: sed mariti effecti crudeliter dominant: ⁊ aliqui ancillas p̄ferūt dñabus. Omnis at̄ sc̄itas amissa p̄ penitentiā reuocari p̄t: sola v̄ginitas ad suū statū reuocari nō p̄t. Hec at̄. n. p̄ penitentiā expelli p̄t v̄ginitas reuocari nō p̄t. Tūc flauia domicilla credidit: ⁊ v̄ginitatē v̄ouit: ⁊ a scō Clemente velata ē. Qđ sponsus eius audis licetia a Domitiano sperrata v̄ginez cū sc̄is nereō ⁊ Archileo in pontianā insulā relegauit putās se p̄ hoc posse v̄ginis p̄positū immutare post aliqđ tēpus cū ip̄e ad insulā p̄cessisset ⁊ multis munerib⁹ scōs ⁊ v̄gini suaderent induceret: huiusmodi penit⁹ respuentes magis eā in dño p̄fortabat. Quapp cū ad sacrificia p̄pellerent ⁊ dicerēt se a b̄to petro apostolo baptizatos nulla rōne posse idolis imolare capite cesi sūt circa anū dñi. 80. quorūz corpora iuxta sepulch⁹ petronille posita sūt Alios etiā. s. victorinū: euticē: ⁊ maronez: q̃ b⁹ domicilla adhebat tāq̃ seruos tota die in suis p̄dijs laborare faciebat. Et vespere cantabz ad māducandū eis dabat. Tandē Euticem cedi iussit quousq̃ sp̄m̄ exalaret. Victorinūz vero in ags fetentib⁹ suffocari. Maronē vero saro ingēti opprimi iussit. cū aut̄ immanissimā petrā: quā vir septuaginta viri mouere poterāt sup̄ eū iactassent: ip̄e predictum lapidem in humeros suos accipit ⁊ qđ leues paleas ad duo miliaria portauit: Et cum plurimū credidissent consularis eum occidi fecit. Post hoc Aurelianus Domicillam de exilio reduxit: ⁊ duas v̄gines Eufrosinam ⁊ Theodoraz collactaneas ei⁹ vt ei suaderent misit: quas tamen domicilla ad fidem conuertit. Tūc Aurelianus cū sponsis predictarum puellarum ⁊ tribus ioculatoribus ad domicillam venit vt ei⁹ nuptias celebraret: ⁊ ipsam saltem violēt opprimeret. Sed cum domicilla predictos sacros iuuenes conuertisset. Aurelianus Domicillam in thalamum introduxit: ⁊ ibidem minos canere fecit: ⁊ ceteros secum saltare iussit: volens eam postmodum violare. Sed cum deficerent minimi in canendo. ⁊ ceteri in saltando: ip̄e tamen per duos di

De sancto Pancratio et urbano

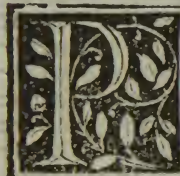
es non cessauit quousque in saltando deficiens
expirauit. Et uirius uero frater eius impe-
trata licentia omnes qui crediderant inter-
fecit et cubiculo ubi predice virgines mora-
bantur ignem supposuit: que orantes spiritum
emiserunt. Quorum corpora sanctus cesarius
mane illesa reperiens sepeliuit.

De nomine.

Pancratius a pan quod est to-
tum et gratia quod est citi-
quasi totus cito gratus: quia
in sua pueritia. Vel sic di-
citur in glosario: pancras
dicitur rapina pancratius
flagellis subiectus: Pan-
crus lapis varie coloratus: ipse enim rapu-
it predam captiuorum: siue subiectus fla-
gellis tormentorum: coloratur varietate vir-
tutum.

De sancto Pancratio martyre.

Pancratius nobilis oritur pa-
rentibus dum apud paph-
giam et patre et matre orba-
tus esset sub cura dionisii
patris sui relictus est. Am-
bo ergo romam ubi largum
habebat patrimonium re-
dierunt. In quorum vico, Cornelius papa
cum fidelibus latitabat. A quo quidem Cor-
nelio cum predictus dionisius et pancrati-
us fidem christi recepissent: tandem dionisius
in pace moritur: et pancratius capitur: et ce-
sari presentatur. Erat autem pancratius quon-
dam annorum. i. x. cui dixit Dioclitianus cesar
Infantule suadeo tibi ne mala morte moria-
ris: quia cum puer sis facile deciperis: et quia no-
bilis probaris et carissimus mihi filius extitisti ro-
go te ut recedas ab hac uesania: ut velut fi-
lium meum te habeam. cui Pancratius Et
si puer sum corpore: cor tamen gerō senile. et
virtute domini nostri Iesu christi terror ve-
ster tantum apud nos est quantus hec pictu-
ra quam cernimus. Dii autem tui quos me
hortaris colere deceptores et germanorum
stupratores fuerunt qui etiam nec parenti-
bus pepercerunt: quod si hodie seruos tuos ta-
les cognosceres protinus occidi iuberēs. ta-
les deos miror: quomodo colere non erube-
scis. Augustus igitur putans se a puero

victum iussit eum in via aureliana decol-
lari. Circa annum domini. 287. Cuius corpus
Octauilla senatrix diligenter sepeliuit: Ad
ei sepulchrum. ut ait Gregorius. tironi si quis falsum
iurare voluerit antequam ad choros ecclesie per-
ueniat aut statim a demone capitur: infanuit aut
cadens in pavementum. partem vitam perdidit. Lis
non modica inter duos erat: et index reum mini-
me ignorabat. zelo igitur iustitie iudex ducit:
ambos ad altare sancti petri deduxit. et ibidem reum
innocentiam suam: quam predebat iuramento expia-
re coegit. rogans apostolum ut aliquo inditio ve-
ritatem perderet. Quia ille iurasset: et nihil mali
passus fuisset: Iudex eius malitie conscius
zelo accessus iustitie exclamauit. Senior ille
petrus aut nimis misericors est: aut minori
desert. Eamus ad Pancratium iuuenem
ab eo requiramus. Quis ergo remissus: et su-
per tumultum reus falsum iurare presumpsit
set: manum inde trahere non potuit et ibidem
postmodum expirauit. unde usque hodie a ple-
bisque obseruatur. ut super reliquias Beati
Pancratii pro arduis iuramentum fiat.

Dico de festiuitatibus que
occurrunt inter tempus re-
conciliatidis quod tempus
representat ecclesia a pas-
cha usque ad octauam pen-
theco. Sequitur videre de
festiuitatibus que eneniunt
infra tempus peregrinationis: quod tem-
pus representat ecclesia ab octaua penthe-
coste usque ad aduentum. Principium autem huius tem-
poris non semper hic incipit: sed iuxta pascha-
lem terminum variatur.

De nomine sancti Urbani

Urbanus ab urbanitate di-
ctus: vel urbanus ab urbe quod
est lumen vel ignis et ba-
nual natio. fuit enim lumen p-
uerfationis honeste. Ignis
per charitatem succensas. et e-
sponsio per doctrinam. fuit lu-
men siue lux: quia lux est in aspectu amabilis in ab-
sencia imaterialis: in situ celestis in actu putilis.
Sic iste sanctus fuit amabilis in puerfatione:
imaterialis in mundi despectione: celestis
in premeditatione: utilis in predicatione

De sancto Urbano.

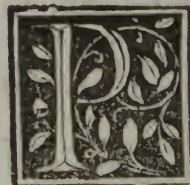

Vrbano? Valixto pape successit. Cuius tpe cū fuisset maria psecutio in xpianos tandē alerāder cuius mater noīe Alina xpiana erat quā origenes puerterat: i-periū sūpsit. Ipā igit filiū pēibus maternis induit vt a psecutiōe xpi anoz cessaret. Uerūtm almachius vrbis psecutus: q beatā ceciliā decollauerat: in xpianos crudelis scuebat. sanctū igit vrbānū diligēter ingri fecit: et in quodā antro pcurāte Larpasio quondā ministro: cū trib⁹ psoyteris et tribus diaconib⁹ reprimus in carcerem mitti iussit. Post hoc corā seipz adduci pcepit: et q quqz milia hominū cum sacrilega cecilia illustrib⁹ vris tiburto et valeriano seduxerat eidē obiecit et thesauros cecilie re qsiuit: cui vrbānus: Et video plus te ad se uēdū i sacros ducit cupiditas: qz cult⁹ decorū. Thesaur⁹ cecilie p manus paupz celos psecidit. Cū igit scūz vrbānū cū socijs plurimib⁹ cederēt. et ipē nomē dñi belion iuocaret subridēs pfect⁹ ait. Sapiēs vultiste senex videri: et ideo nūc ignota loqz. Cū autē supari nō possent: itez in carcerē recludunt: vbi tres tribunos ad se veniētes cū custode carceris Anolino sanctus vrbānus baptizauit. Audito igit q anolinus xpian⁹ factus esset pfecto fuit: et sacrificare renuēs decollat. Sacerus at vrbānus cum socijs ad simulachrū ducit: et thura iponere vrget. Tūc orāte vrbāno simulachrū cecidit: et viginti duos sacerdotes qui ignem ministrabant occidit. Tūc grauissime laniant: et post hoc ad sacrificandū ducunt. Qui in ipz idolū expnentes frontes cruce munierunt: et inuicem dato pacis osculo capitalem sententiam acceperunt: sub alerandro qui cepit circa annum dñi. 220. Sed statim carpasius a demone arripit: et deos suos blasphemans et xpianos i uicinis magnificās a demōe suffocat. Qd ei⁹ vxor: in armenia vidēs: cū filia sua lucina et tota familia a scō fortunato presbytero Baptisima suscepit: et post hoc sanctorū corpora honorifice sepeliuit. **C De scā petronilla.**

Petronilla cuius vitā scūs marcellus scripsit: fuit filia scī petri apostoli. Que cuz nimis speciosa eēt: et

ex volūtate pñs febribus laboraret: discipulis apud eū discipulis: dixit ad eū Titus Cū oēs a te sanent iherusalem petronilla iacere pmitg: cui petr⁹. Quia sic ei expedit. Uerūtm ne putet impossibilitas sanitas ei⁹ meis smonibus excusari: ait at ad illā Surge petronilla velocius: et ministra nobis. Que statim sanata surrexit: et eis ministravit. Cōpleto at ministerio dixit petrus: Petronilla redi ad lectū tuū: q statim rediit: et vt prius febrib⁹ laborare cepit. At vbi in dei amore cepit esse perfecta eā pfecte sanauit. Comes igit flaccus ad eā venit: vt ipāz ppter ei⁹ pulchritudinē acciperet in vxorē. cui illa rēdit Si me in vxorem habere desideras. iube ad me virgines venire: q me vsq ad domū tuā debeāt sociare: qz cū ille par et: petronilla ieiunijs et orōnib⁹ insistere cepit. et corpus dñi suscipiēs: ac in lecto se reclinās post tridū ad dñm migravit. flacc⁹ igit delusus se vidēs: ad felicā sociā petronille se puerit et vt aut sibi nubere: aut idolis imolare pcepit: qd cuz illa vtrūqz renueret pfect⁹ septē dieb⁹ sine cibo et potu i carcere eā eē fecit: ac postmodū i cenleo tortā occidit: ac ei⁹ corpus in cloacam proiecit: qd tñ scūs Nicodemus eleuans sepeliuit. vnde a flacco comite Nicodemus accersitur: et sacrificare renuens plumbatis ceditur: et in tiberim eius corpus proiecitur: sed a iusto eius clerico leuatur: et honorifice sepelitur.

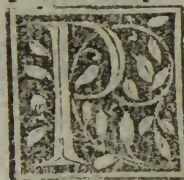
C De sancto Petro exorcista

Petrus exorcista dū ab Arthemio in carcere detinebatur: et predicti arthemij filia a demone vexaretur et ob hā patre sepius plāgeretur: dixit ei Petrus q si in christum crederet: statim filia eius sanitatem reciperet. Cui arthemius. Miror qua ratione dominus tuus filiam meam liberare poterit: qui te tanta patientem pro eo liberare non valet. Cui Petrus. Potens est quidem deus meus eripe me: Sed vult vt per passionem transtoziam perueniamus ad gloriā sempiternam. cui Arthemius. Si me cathenas super te duplicatē deus tuus te liberauerit: et si

De sancto Primo et Feliciano

lia mea sanauerit: prius in xpm creda. Ad
cu factu fuit: scus petrus cadidis vestib⁹ i
durus et tenes signu crucis eidem appuit et il
le eius se pedib⁹ pstravit. et filia eius sanata
ipse cu tota domo sua baptisma suscepit pmi
fitqz alijs incarcerationis qz exiret liberi qcuqz
vellet fieri xpiani: multisqz alijs credentibus
a bto marcellino pbyterobaptizantur. Ad
audientis pfectus oes incarcerationis ad se ad
duci pcepit. Quos arthemio puocans et ma
nus eoz deosculas dicit: vt si qs vellet ve
nire ad martiriū veniret intrepid⁹: qd si qs
nollet abiret ille sus. Adpto at iudex q mar
cellinus et petr⁹ eos baptizassent: ipsos ac
cerfuit: et eos separatim i carcere reclusit. mar
cellinus qd nud⁹ sup vitrum fractu pferri
tur: et ei lumē et aqua negat. Petrus vero i
alio carcere altissimo et artissimo cippo con
stringit. Angelus aut dñi marcellinu intuef
et soluens ipm cum petro in domo arthemij
restituit: et vt septē diebus pplm pfo: tarent:
et postea se iudici pntarent pcepit: cum er
go pducus iuder eos i carcere nō inuenisset
accerfuit arthemiu et sacrificare nō ētē: ter
ra cū vroz suo viuos obrui iussit. Ad facti
marcellinus et petr⁹ audientes illuc vene
runt: et in illa crappa scus marcellinus xpia
nis se ptegentib⁹ missam celebrāuit. Dixe
runtqz sci ad incredulos. Ecce arthemiu po
tuissem⁹ liberare et nos abfocdere s; neutru
volumus facere. Tūc irati gēiles arthemiu
um gladio necauerunt. Vatrē vero cū filia
lapidibus obruerūt. Marcellinu at et petrū
ad filia nigrā que nunc cadida. ppter eoz
martirium vocat decollarunt tpe diocteti
ani: qui cepit anno domini. 387. quoz ani
mas vestib⁹ splēdidis et gēmis indutas ab
angelis in celum deferri spiculator nomine
Dorotheus vidit. vñ et xpianus effectus ē:
postmodū in pace genuit.

Primus qñ sum⁹ et magn⁹
felicianus qñ felix annus
i. felix sener. Ille. n. diei
sumus siue magn⁹ deitate
pp martirij ppeffione. po
testate: pp miraculoz opa
tionē. scitate pp vite perse
ctionē. felicitate: pp glorioz fruitionē. Iste
aut dī sener nō tatum ppter temporis antiq

tatē: s; et pp reuerentie dignitatē: ppter sa
pientie maturitatē: et ppter mox grauitatē.

De sancto Primo et Feliciano.

Primus et felician⁹ apud
dioctetianū et marinianū
a tēploz pōtificibus accu
sant⁹: q nñ eos sacrificare
fecerit: nulla a dijs bñficia
obtinere valebunt. Iussu
igif ipatoz in carcere re
cludunt: s; ab āgelo soluti postmodū itez ipa
torib⁹ pñtant. Qui cū in fide firmi pñsterēt
crudelitē laniati abinuicē separāt. Dicitqz p
ses feliciāo vt sue senectuti pñlaret: et dijs
imolaret. Qui felician⁹. Ecce iā octuaginta
ānos habeo: et triginta āni sunt ex quo vitatez
agnoui: et elegi deo viuere: q me pōt de tu
is manib⁹ liberare. Tūc iussit pñes cū ligari
et clauos in manib⁹ et pedibus affigi: eiqz di
xit. Tādiu sic eris. donec nobis pñseris. q
dū leto vultu pñsteret: cū ibidē toqri iussit.
et nihil penitus mīstrari. Post hoc sanctum
pmū adduci fecit: eiqz dixit. Ecce frater tu
us impatorū decreg pñsit: et ob hoc magn⁹
in palatio venerat: tu ergo similitur age. cui
ille. Licet Diaboli filius sis vep tñ in par
te: dixisti qz frater meus ipatoz is celestis de
creto consensit. Tūc iratus pñses iussit fa
cibus latera eius incendi: et plūbz buliens
in os eius infundi cernente feliciano: vt sic
terreri posset. Ipse aut plūbz tāqz aquā frigi
dā suauiter bibit. Tūc pñses iratus duos
leones ad eos mītri precepit. Qui statiz ad
pedes eoz se piecerūt: et tanqz agni māsue
ti corā eis silecerūt. Rursus viuos crudeles
dimittit: et cū leonibus māsuescunt. Alderāt
ad hoc spectaculū plus qz duodecim milia
viroz: de quibus āgenti viri in dño cre
diderūt. Pñses aut sanctos fecit decolari
et eoz corpora canibus et auibus pijci: s; tñ
ab eis illesi a xpianis honorifice sunt sepul
ta. Passi sunt aut circa annū dñi ducētes
mū octuagesimū septimū.

Primus interpretat filij
venētis vel filius pñlari
onis aut filius pphete: aut
filij pñludēs. Quattuor vi
cibus ponit filius pp qñtu
or modos filiatidōis. ipius.

De sancto Bernaba

Dicitur enim filius in scriptura ratione generationis: eruditionis: imitationis et adoptionis. fuit enim a xpo regeneratus per baptismum eruditus p euangelium: et ipsum imitatus p martyrium: et ab ipso adoptatus p celestem patrem. Et hoc ostendit se. Quarta uero alios fuit adueniens: p solas pphetas: et pcludens adueniens discurrendo et predicando ubique. quod p3: q3 fuit socius pauli. Desolatus pauper et desolatus: pauper quod eternam detulit. desolatus quod ex pre apostolorum epistola destinauit. pphetas: quod ppheticum spiritum clariuit. Pcludens q magnam milititudinem fide pclusit et adhaerentem p3 cum missus fuisset in antiochia. De his quatuor actuum. ii. Erat uir. i. uirilis quantum ad primum: bonus quantum ad 2um. plenus spiritu sancto quantum ad 3um. et fidelis quantum ad 4um. Et passionem peripulauit iohannes quod mare eius psoberim? et maxime a vi fide ipsius iohannis. vsq; ieremiam finem: quaz beda de greco in latinum credit transulisse.

De sancto Barnaba

Barnabas legites ex prius genere vn^o de. 71. discipulis ab bñdñctũ i multis extollit ⁊ laudat. fuit nāq; optie i forma. ⁊ ordia. r. ⁊ bñctũ ad se: ⁊ qũ ad deũ: ⁊ qũ ad pximũ: qũ ad se ordinat^o extitit sz tres vires. s. rñnabilē: ꝑcupiscibilē: ⁊ irascibilē. Hābuit nāq; rñnabilē illustratā lumie cognitiōis. vñ dī actiũ. sz. Erāt at in ecclia q̄ erat ātiochie prophete ⁊ doctores iqb^o erat barnabas ⁊ simō sc. Scdō hñt ꝑcupiscibilē purgatā a puluer mūdane affectiōis. Eñ dī actiũ. 4. q̄ Joseph q̄ cognominatus ē barnabas cū haberet agrũ vēdidit illũ ⁊ attulit ꝑciũ ⁊ pōnit ad pedes apostolorũ. Ubi dic̄ glo. Desinēdũz pbat: qđ tāgere deuitat: ⁊ docet calcādũ cē aur̄ qđ subdit gressib^o apostolorũ. Tertio habuit irascibilē roboratā magnitudine pbat⁹ sz hoc vñ virilē aggrediēdo ardua: vñ p̄sente rānt aggo sorta: vñ pstant sustinēdo aduersa. Virilē aggrediēdo ardua: sic pz in b̄ q̄ il lā maximā anthiochia ad pueritēdũ accepit sic ē pz actiũ. 9. q̄ cū post pueritiōē paulus hierlēmā vēisset: ⁊ discipul⁹ se iungere vellent ⁊ oēs eũ tāq; lupũ agni sūgerēt barnabas ip̄ sūaudact apphēdit ⁊ ad aplos duxit. Per

feueräter opādo fortia: q: corp⁹ suūz macera
uit ⁊ ieiunij afflixit: vñ dī actū. 13. de bar
naba ⁊ gbusdā alijs. Ministrantib⁹ āt illis
dño ⁊ ieiunātib⁹ ⁊c. Dñtāt sufferēdo aduer
sa: sic apostoli p̄hibēt ei testimoniū dicētes.
Lū carissimis n̄is barnabas ⁊ paulo hoib⁹
q̄ tradiderūt aīas suas p̄ noīe dñi n̄ri iesu xpi
Scdo fuit ordinat⁹ q̄stū ad deū d̄serēdo dei
auctoritati: maiestati: ⁊ bōitati. Auctoritati
qđ p3 ex h̄ q̄ officiū p̄dicatōis sibi nō vsur
pauit: s3 h̄ ex auctoritate dei accipe voluit.
sic h̄ actū. 13. Dixit spūs scūs Segregate
mibi barnabā ⁊ paulū in opus ad qđ assūpsi
eos. Scdo dei maiestati. Lū. n. sic h̄ actū
14. maiestātē dñaz sibi qdā vellēt attribuerē
⁊ ei tāq̄ deo hōīas imolare vocātes eū io
uē tāq̄ p̄orē: ⁊ paulū mercuriū tāq̄ p̄uden
tē ⁊ eloq̄ntē: p̄tinuo barnabas ⁊ paul⁹ p̄ci
fis tuncis clamauerūt. Vñ qđ facit: ⁊ nos
mortales sumus filies vobis: annūciātes vo
bis ab his vanis p̄uerti ad deū vñū. 3°. dī
bōitati. Mā sic h̄ actū. 15. Lū bōitatē grē
dei q̄ grā ⁊ nō ex lege sum⁹ saluati: qdā cō
uerfē de iudeis artare ⁊ diminueri vellēt af
ferētes h̄ sine circūcisione nequaq̄ sufficer
Paulus ⁊ barnabas p̄ eos viriliter resisterūt
⁊ solā bōitatē grē dei sine lege sufficere ostē
derūt. Insup ⁊ q̄stionē ad aplos deculerūt ⁊
p̄ illos errores aplos eplas ipetrauerūt. 3°.
fuit optie ordiatū q̄stū ad primū: q: greges
suū pauit vbo bñificio: ⁊ exēplo. vbo. q: vñz
dei sollicitē euāgelizauit. vñ dī actū. 15. pau
lus ⁊ barnabas demo:abant anthiochie do
cētes ⁊ euāgelizātes cū alijs p̄libus vñū dñi
h̄ ēt p3 pullā maximā multitudinē quā āthio
chie p̄uertit adeo vt ibi p̄mo discipuli voca
rent xpiam. 2°. exēplo. q: vita sua fuit oībus
speculū scitat⁹ ⁊ exēplar religiōis. fuit. n. in
omni ope virilis ⁊ religiōsus ⁊ strēnuus oī
n3 mox bōitate p̄spici⁹. oī grā spūs sci plen⁹
⁊ oī vñte ⁊ fide p̄clarus. De his q̄tuor: hab
et actū. 15. Miserūt Bar. āthiochiā. ⁊ seq
tur. hortabat oēs p̄posito cordis p̄manē in
dño. qz erat vir bonus: plenus spū. s. ⁊ fide
3°. bñificio: ⁊ h̄ duplr. Est. n. duplex bñficiūz
siue el̄yna. s. epalis: q̄ p̄stitit in cēarioz submī
stratiōe: ⁊ spūalis q̄ p̄stitit in offēce dimissioe.
Traditōē h̄uit bñis barnabas: qñ el̄ynā tribus
q̄ erat hierl3 deculāt: Mā sic dī actū. 11. Lū

De sancto Vito

scā eēt sames maria sub claudio p q pphetauerat algab. discipuli put qsqz habebat p posuerūt in misteriu mittere hitatibus i iudea fribus. Qd z seccrūt mittētes ad sciores p manus barnabe z pauli. Sedam hūit: qz Joāni q cognominabat marcus offēsa dimisit. Cū. n. p dicit? discipulus barnabā z paulus reliqisset: redeūti tñ z penitēti barnabas idulsi: itez in discipulū resūpsit. Paul. at ipz itez assumere i discipulū reuit: z id inter eos sepatio scā fuit. Uterqz. n. ex pia cā z in tētiōe fecit. Mā q barnabas ipz assūpsit hoc fec ex dulcitudine mie: q aut Paulus ipz assumere noluit: s̄ fec ex seruois rectitudine. Mā sic ibidē dīc glo. actū. is. Qm i frōte faciei se plicuēs nimis tepidus steterat merito ipz paulus abiecit: ne illi? ptagide vires alioz corūperent. Illa aut sepatio nō ē scā ex pnotiōe vicij: s̄ ex illiciti spūs scī. vt. s. ab inuicē separant: z plibus pdicarēt sic z postmodū scī ē. Mā cū eēt barnabas i Iconio ciuitate: p dēo iōāni eius plobrio vir qdā splēdidus i visu appuit dicēs. Joānes pstās esto qz amodo nō Joānes s̄ Marcus. i. excelsus vocaberis. Qd cū ille barnabe retuliss: rēdit ei. Laue diligēt ne cuiqz qd vidiisti reuelēs nā z mibi s̄ dñs hac nocte appuit dicēs. pstās esto barnaba: qz eterna p̄mia picipēs: eo q gētē tuā reliqisti: z aīas tuā p meo noietradidisti. Qū g paul? z barnabas diu i athiochia pdicassēt: āgelus quoqz dñi paulo appuit dicēs. festina v̄ire hierl: qz qdaz frēs aduētū tuū p̄stolant ibidē. cūz g barnabas ciprū vcllet p̄gere z pentes suos iūisere paulus aut hierl: ppare vcllet scō siclistigāto spū ab inuicē discesserūt. Uex cū paulus barnabe qd sibi dixerat āgelus de eo idicasset: rēdit barnabas. fiat volūtas dñi. Mā cypriū vado: z ibidē vitā finies te āplius nō videbo. Et cū flēs eius pedibus se hūiliter volutaret p̄pariēs ei paulus dixit. Noli flere qz sic dñi est volūtas. Mā z mibi dñs in hac nocte appuit dicēs. ne phibeas barnabā ire cypriū: qz multos ibidē illuabit z maritimus cōsumabit. p̄gēs igif barnabas ciprū cū iōāne euāgelii scī matthei secū detulit: z sup infirmos ponēs multos dei v̄tute sanauit. Qū at de cyp̄ro exisset iuenerunt elinaz maguz quē paul? lumie oculoꝝ ad tps pua-

nerat q eis restitit: z paulus lerare phidul. Die igif qdā vidit barnabas hoies z mulieres nudas currētes: z sua festa agētes vñ indignat? tēplo maledixit: z subito ps ei? corruēs mltos opp̄sūt. Tādez salaminā deuenit z ibidē p̄ cū p̄dictus mag? seditionē nō modicā excitauit p̄phēdētes igi iudei barnabā multū affcū iurijs trahēbāt iudici ciuitag p̄mēdū tradere festinabāt: p̄pto aut q eusebi? vir magn? potēs de genere nerōis illuc aduēssz tūuerūt iudei ne ipz de manib? eorū eriperet: z sic libez abire pmitteret. Ligātes igif funē in collo ei? cū portā cū traxerunt: z ibidē cū p̄tin? cōbussērūt. Deniqz nec sic i p̄ij iudei satiati ei? ossa i qdā vase plūbeo reclusērūt i mare eadē p̄cipitare volētes. Joā. at discipul? ei? cū duob? alijs de nocte p̄surgēs ea rapuit: z in qdā cripta occulte sepeliuit. Que ibidē: vt ait Sigbert? vsqz ad tpa zēndis ipatoris z gelasij pape z vsqz ad annū dñi. 100: latuerūt. S̄z tūc ip̄o reuelāte repta fuerūt. Bea. at Dorothē? sic ait. Barnabas i rōa xps p̄m? p̄dicauit eps mediolanēsiuz factus.

C De nomine.

Ius dīa vita. Distinguit at Aug. i li. de ciui. dei. triplex gen? vite. i. actiuoz qd p̄tinet ad vitā actiuāz ociosuz qd p̄tinet ad ocīū spūale vite p̄templatiue. z ex vtroqz cōpositum. Et istud triplex gen? vite fuit in eo. Vel vitus q̄si v̄tus. i. virtuosus. Modestus q̄si stans in mō hoc est in medio v̄tutis: q̄libet. n. v̄tutē tāqz mediū circūstāt duo vitia tāqz extrema. Mā extrema prudētie sūt dolositas z fatuitas. Extrema tēperatiē desiderioꝝ carnaliūz adimpletio z oimoda sui afflictio. Extrema fortitudinis pusillanimitag z temeritas. Extrema iustitie crudelitas z remissio.

C De sancto Vito

Ius puer egregi? z fidelis ānoꝝ. i. i sicilia martyriū passus ē. Mā a p̄fe crebro verberat ex eo q idola p̄tēnebat: nec ip̄a adorār volebat. Qd audiēs valerian? p̄ scūs puer accersit z sacrificare nō tēē sustib? cedi iussit. brachia at v̄berātū z

De sancto quirico et Iulita

manus p̄fecti statim aruerunt: clamantesq; p̄fectus. Uel mibi q; manū amisi. Qui vitus. Accedat dñs tui: et te sanet si p̄at. Qui ille. nū qd et tu facere vales h? Qui vitus. In nocte dñi mei valeo. Statimq; p̄ eo orauit et sanitate p̄ eo obtinuit. Dixitq; p̄fectus p̄i. corripe puerū tuū ne male pereat. Tūc cū i domū ducēs diuersis mulicorū generib; et puel lax lusuibus aliarūq; deliciarū generibus immutare alium pueri satagebat. Quā autē cū in thalamū inclusisset: mirabilis odoris fragrantia inde erijt: q; patrē et totā familiam nimio odore pfudit. Aspicieñs q; p̄ per ostiū vidit septē angelos circa infantē stantes. Dixitq; dñs venerunt in domū meā: statimq; cecatus est. Ad cui? clamorē tota ciuitas lucana commota ē: ita vt valerianus accurreret: et qd sibi accidisset interrogauit. Qui ille deos vidi igneos et vultū eorū ferre nō potui. Ad tē plū igit iouis deducit et p̄ recuperatiōe luminis taurū cū cornibus aureis pollicet. Sed cū nihil pficeret filiū p̄ sua sanatiōe rogauit et lumen suis precibus recuperauit. Quā autē nec sic crederet: sed potius filiū occidere cogitaret: angelus dñi modesto pedagogo eius apparuit: et vt nauis p̄scendēs puer ad aliā frā duceret impauit. Qd cum fecisset aquila eis cibū afferebat: et multa ibidem mirabilia faciebāt. Interea filius dioclitiani imperatoris a demone arripit: et nisi vitus lucanus veniat se nūq; exire fatetur. Vitus queritur et inuentus ad imperatores ducitur. cui Dioclitianus. Puer puer meū sanare vales: cui ille. Non ego sed dñs: statimq; super eū manū imposuit: et p̄tinus ab eo demō au fugit. Et ait Dioclitianus. Puer cōsule tibi et dijs sacrificā: ne mala morte intereas: qd cū ille recusaret: et in carcerē cū modesto missus fuisset subito ferri moles que eis erat imposita cecidit: et carcer imenso lumine corruscavit. Qd cū ip̄atori nūciatus fuisset eductus in clibanū ardentē mittit: sed tñ illesus egredit. Tūc Leo terribilis ad eum deuorandū mittit: sed tñ ab eo fidei virtute placat. Tandem ipse cū modesto et crescētia nutrice sua que semp eū secuta fuerat in eculeū suspēdi iubet: s; subito aer perturbat: fra cōcurrit: tonitrua mugiūt: idolorū tēpla corruūt et multos occidūt. Imperator autē territus su-

giens pugnis se percutiebat dicens. Uel mibi q; ab vno puero victus sum. Illi autē ab angelo p̄tinuo soluti iuxta qd daz flumen se inuenerunt: et ibidem pausantes et orātes alas dñō reddiderunt. Quorum corpora ab aqlis custodita florētia illustis matrona scā ero Ulito reuelante reppit et ea accipies honorifice sepeliuit. Passi sunt sub Dioclitiano q̄ cepit circa annū dñi. 287. De nomine.

Quirico q̄rēs arcū. Al' a chi sil qd est fortitudo et cūl niger. vel a gris qd ē basta. Al' a quiriles q; dñi sedile. Ipse. n. fuit arcus. i. curuus in sui humiliatōe: fortis in tormentorū p̄pessio- ne: niger in sui despectione: basta in inimici debellatione dei sedile ex dei habitatione. Hec enim in eo gratia suppleuit que etas negauit. Iulita iuuans vita quia vita spūali vixit et per hanc multis pfuit.

De sancto Quirico et Iulita.

Quiricus fuit filius inlite illustissime matrone iconij. Que p̄secutionem declinare volens in tharsum cili- cie cū puero suo grico qui erat trius annorū venit: s; cū alexandro p̄fidi p̄ntat i vlnis suis puer gestās. Qd due famule sue videntes fugerunt et eam p̄tinus reliqrūt. Preses igit puer in vlnis suscepit: et m̄ez sacrificare nolentē crudis nervis flagellari precepit. puer autē m̄ez flagellari aspiciēs amare flebat: et lamentabiles voces dabat. At p̄ses puer gricū i vlnas et sup genua ponens cū oculis et alijs blanditijs dmulcebat infans autē ad matrem respiciens p̄fidi oscula abhorrebat: et caput cū indignatione auertēs vultū ei? vngulis lamabat et matri psonas voces dabat quasi diceret. et ego xp̄i anus sum. Tandem diu reluctās p̄fidem in scapulis momordit. Tūc p̄ses indignatus dolore cruciatus puer ab alto p̄ gradus precipitanit: ita vt tribunali tenellū cerebrū adhereret: iulita vero filiū ad regnū p̄cessisse videns leta gr̄as deo redidit. Tūc iulita iussa est excoziari: et bullienti pice pfundi et demū capite trūcari. in quadā autē legenda

inuenitur quod grecus tyrannus blandientem eque
reminantem puerum dicens christianum se esse ostende-
bat. Secundum quod tempus eligens infantulus erat
sed in eo loquebatur spiritus sanctus. Quod cum preses
interrogaret quis eum docuisset ait. Tuam o-
pines miror insipientiam: quod mea tantilla cernens
etatulam nec dum temporis circulo trimam precietatis
quod me diuina docuerit sapiam. Qui cum cede-
retur clamabat: christianus sum: et quoties hoc
clamabat: totiens vires inter tormenta recu-
piebat. Preses autem inter eum puerum membratim
scindi fecit: et corporis membra ne a christianis sepel-
lireretur dispargi mandauit. Sed tamen ab an-
gelo sunt collecta et nocte a christianis sepulta.
Horum corpora tempore constantini magni: cum per ec-
clesie reddita esset ab una de ancillis que ad-
huc superat reuelantur: et in deuotio magna
ab omni populo habetur. Passi sunt autem circa annum
domini 230. sub Alexandro imperatore.

De sancta Marina.

Marina uero unica erat patri
suo. Cum autem per quoddam mona-
sterium transisset. mutauit ha-
bitum filie sue ut non semina-
scul masculus videretur roga-
uitque abbatem et fratres ut fili-
um suum unicum reciperent.
Qui eius precibus annuentes in monachum
est receptus: et si marinus ab omnibus appella-
tus. Lepit autem valde religiose vivere: et val-
de obediens esse. Cum autem esset 17. annorum: et per
eius se morti appropinquare sentiret: filiam su-
am vocauit: et ipsam in bono proposito confirmans
precepit ne aliqui alicui reuelaret quod mulier es-
set. Habebat igitur frequenter cum plausiro et bo-
bus: et ligna monasterio deferrebat. Consue-
uerat autem hospitari in domo cuiusdam viri
cuius filia cum de quodam milite precepisset iter
rogata marinum monachum se violasse asseruit.
Interrogatus autem marinus cur tamen flagitium
perpetrasset se peccasse fatebatur et veniam precatur.
Strati de monasterio eiectus ad ostium mo-
nasterii mansit: et tribus annis ibidem perma-
nens bucella panis sustentabatur. Postmodum
filius ablactatus: et abbati mitti et marino
educandus traditur: et cum eo ibidem per duos
annos promoratur. Dia autem cum marina patie-
ria recipiebat et in omnibus gratias deo referebat
Tandem eius humilitas et patientia fratres miser

ti cum in monasterium acciperent: et quod officia viliora
sibi iniungunt. Ipsa autem omnia hilariter suscipie-
bat: et cuncta patienter et deuote agebat. Tan-
dem in bonis epibus vitam finiens migravit
ad dominum. Cum autem corpus eius lauarent et in vili
loco sepelire disponderent despicientes mu-
lierem ipsum esse viderunt. Stupesci sunt omnes
et timore perterriti se in dei famulam plurimum deli-
quisse fatentur. Currunt omnes ad tam grande spe-
ctaculum: et veniam postulant ignorantie et
delicti. Corpus igitur eius in ecclesia honori-
fice posuerunt. Illa autem que famulam dei infamauerat a demone arripitur et scelus suum
ostendens ad sepulchrum virginis veniens libatur.
Ad cuius tumulum populi undique confluunt: et
multa miracula ibi fiunt. Obijt autem 14. cal. iulij.

De Homine.

Geruasius a hierar quod est
sacerdos et vas: vel a geua
quod est incolatus: et syor par-
uulus quasi sacer per vite me-
ritum: vas per virtutum recep-
taculum: peregrinus per mundi
preemptum: paruulus per sui de-
spectum. Protasius a protos quod est primus
et syos deus siue diuinus. vel a peul et stasis
quod est positio: quasi primus per dignitatem. diui-
nus per dilectionem: peul positus a mundi affe-
ctione. Hic de passionibus Ambrosii in libro ad ca-
put eorum posito scriptum inuenit.

De sanctis Geruasio et protasio.

Geruasius et protasius gemini
fratres filij fuerunt sancti vitalis
et beate valerie. Qui omnia sua
pauperibus erogantes ma-
nebant cum sancto nazario
qui apud eburnum oratorum
plurimum: et ei celsus puer
lapides porungebat: quod uero nazarius sancti celsus
huisse narrat: forte per anticipacionem accipitur
cum lege post eum sibi fuisse oblatum ex histo-
ria nazarii colligatur. Cum autem omnes ad herones
ipatores ducerentur: sequebatur eos ciuilis
puer celsus. Quod cum unus militum alapis ce-
deret: et cederet nazarius iceparet: irati mili-
tes nazarium calcibus ceciderunt: et ipsi cum alijs
in carcere recluserunt: et postmodum in mare pro-
cipitauerunt. Verua. uero et protasius. mediolanum
duxerunt. nazarii uero miraculose libatus me

De sancto.

diolanus venit. eo tpe supueniente comite
astasio q̄ marchomānos pficiscatur ad
bellū deoz cultores eidē occurrerūt asserē
tes q̄ dii sibi iudicare p̄tēnerēt: nisi p̄ gerua.
et p̄tālus inolarēt. Continuo igit̄ tenēt et vt sa
crificēt iurāt. Qui euz geruasius oīa idola
sūda et muta diceret et ip̄s ab oipotentē deo
victoriā h̄re dōceret. Frat̄ tā diu eū plābag
cedi iussit q̄ diu spūm exalaret. Deinde pra
si nō accersiri fecitq̄ dixit. Miser vel tu vi
uere stude et noli cū fr̄e tuo mala morte pure.
Qui p̄tāsi. Quis ē miser? Ego q̄ te nō timeo
aut tu q̄ me time. p̄baris: cui astasi. Ego te
miser hō quō timeo: cui pra. In h̄ me timere et
te ledi p̄baris: si nō sacrificauerō dijs tuis. si.
n. te ledi a me neq̄q̄ timeas nūq̄ ad sacrifici
ūz idolorū me ip̄e p̄pellerēs. tūc eū comes i ec
clēa suspēdi p̄cepit. cui pra. nō tibi comes ira
scor: qm̄ cecitātē tui cordis attēdo: qm̄ potius
tui miscor: q̄ nescis qd facias. age igit̄ qd
cepisti: vt mibi euz fr̄e meo occurrere possit
benignitas saluatoris. Tūc iussit eū decolla
ri. Philipp̄ at̄ suū p̄pī cū filio suo corpa eoz
rapuit: et occulte i domo sua in arca sacra se
peliuit: et libellū eoz ortū finem et vitā p̄tine
tē ad eoz caput posuit. Passi sunt aut̄ s̄b ne
rone q̄ cepit circa annū dñi. 50. hoz corpora
m̄lto tpe latuerunt: s̄z tpe b̄i Ambro. b̄mō
repta fuerūt. Ambro. nāq̄ in ecclia scōz na
boris et felicis in orōne posito ita vt nec vi
gilaret apte nec dormiret integre: apparue
ret ei duo pulcherrimi iuuenes vestib̄ can
didissimis. i. colobio et pallio induti: caligul
calciati secū manibus extensis orātes. Ora
uit at̄ Ambro. vt si est illusio nō vltra appe
at: si aut̄ vitas denuo reueriet. simili igit̄ mō
canēte gallo orātes secū iuuenes appuerūt
tertia v̄o nocte defecto iā corpore vigilijs
nō dormienti s̄z stupenti: cū tertia sibi appa
ruerūt p̄sona: q̄ filius paulo apostolo videbat̄
s̄z q̄ in p̄teturā p̄spererat: il̄ isq̄ tacētibz
ap̄lus sibi dixit. Isti sunt qui nihil terrenūz
desiderātes mōita mea secuti sūt. quoz cor
pora in eo loco repies in quo stas. Duodeci
pedū altitudie terra coop̄ta arcā inuenies: et
ad caput eoz libellū: i quo ortus eoz p̄tinef
et finis. Et duocūq̄ igit̄ vicinis coep̄is ip̄e p̄or
terre fossor accessit: et oīa put̄ dixerat sibi pau
sul inuenit. Et h̄z iā treccēti anni et vltra flu

issent: ita tñ corpa eoz incozrupta sunt repta
a csi ipsa hora ibidē fuisset posita. In sup̄ vō
odor suauissimus et nobilis inde fragrabat.
Ecce at̄ qdā tāgēs feret̄z illuuiatus ē et multi
alij merig eoz curati sūt. In hoz solēnitate
par inter lōgobardos et romānū ip̄iū refoz
mata fuit. Et iō b̄tiis Grego. papa: loq̄tur
dñs pacē i plebē suā. i. itroitu misse cātari isti
tuit. vñ et officia parti scis p̄uenit: et p̄ri euēti
bus q̄ ip̄is p̄tigere dieb̄. Refert Aug. in li.
20. d. ciuitate dei. q̄ ip̄o p̄nte ip̄atore et multa
turba: qdā cecus apud mediolanū ad corpa
martyz geruasij et pra. lumē recepit. Etz at̄
sit p̄dictus cecus an alius ignorat. Idē q̄q̄
refert ibidē: q̄ qdā inuēis i villa victoriana
q̄ ab hipporeggia trigita miliaribus distat:
cū in quodā flūie equū lauaret: p̄riuo diabo
lus eū verauit et i flūmē tāq̄ mōrtuū piccit
Et at̄ vesp̄e in ecclesia b̄dōz geruasij et pra.
q̄ p̄pe erat cātaret: ille vocibz illis q̄n per
cussus cū grādi fremitu ecclēa i trās altāz
tenebat: idē amoueri nō valēs: tāq̄ si ibidē
alligatus fuisset. Et cū demō vt idē exiret
ad raref: ille se eius membra aputare cū exi
ret m̄iabat. Et q̄ adiuratus exiret: ocul̄ ei
in maxillā susus tenui venula dependebat.
S̄z i loco suo s̄c̄ potuerūt oculū reuocarūt: et
ecce i tra paucos dies merig scōz Geruasij
et pra. plene sanatus ē. Ambro. quoz in p̄sa
tione sic ait. Id̄i sūt q̄ vexillo celesti signati vi
ctricia apostoli arma sūpserūt a mūdāis nex
bus absoluti: neq̄ssimi hostis vitioz aciez p̄i
sternētes: lib̄i et expediti t̄p̄s dñs sūt secuti
Et q̄ felix germāitas: q̄ sacris inherēdo elo
quijs nullo potuit interpellari p̄tagio. Et q̄
gloriosa certamis cū vbi pariter coronat̄ q̄s
vñ vter̄ matern̄ effudit. De nocte.

Dānes baptista multipl̄
noiat. Dñ. n. p̄pbeta: ami
cus sp̄s: lucerna: angelus
vōz belia: baptista saluato
ris: p̄co iudicis: et p̄curfor
regis. In p̄pbeta designat̄
p̄rogatia cognitionis. In
amico sp̄s: p̄rogatia dilectiōis. In lucerna
ardenti p̄rogatia scitāz. In angelo p̄rogatia
v̄gitāz. In voce p̄rogatia hūilitāz. In belia
p̄rogatia seruois. In baptista p̄rogatia mira
bil̄ honoris. In p̄cone p̄rogatia p̄dicatōis.

Joanne baptista.

In precurfore prerogatiua preparationis.

De scđ Joanne baptista.

Natiuitas Joānis baptiste ab archangelo gabriele h^o mō annūciata fuit. David .n. rex sic hī in historia scolastica volēs cultū dei āpli ficare. 24. summos sacerdotē instituit: quorū tñ vnus maior erat: q pnceps sacerdotū dicebat. Ita tuit āt. 16. viros de eleazar. 7. 8. de thamar: 7 p^oz foras ded: vniciūqz hebdomadā vicif sue. Abayas āt. 8. hebdomadā habuit d cuius genere zacharias fuit. Erāt āt zacharias 7 vxo: ei⁹ senes 7 absqz liberis. Lūg zacharia. tēplū dñi vt incēfū poneret igressus fuisset: 7 mltitudo ppli dñis expectaret: apparuit ei Gabriel archāgelus. Lū āt zacharias in ei⁹ vifōe timeret: ait āgelus. Nō timeas zacharia: qñ exaudita ē oīs tua. Propū ē. n. bonorū angelorū p^oz q diē glo. ex sua vifōe ter ritos bēigna exortatione ptinus pfolari. S p mali āgeli se in lucis angelos trāfigurantes si q s ex sui pñtia tritos sēserit: āplioz cosbor 7 ef: p n tñt. ānūciat igi gab. zachar. se filiū habitūz cui⁹ nomē ioānel cēt: q vinū 7 siccā nō biberet. 7 ān dñs in spū 7 vture helie pcederet. Joānes vocaf helias rōne fit⁹: qz ābo in desro. 7 rōne vici⁹: qz ābo viciu pci. rōne cult⁹: qz ābo vestitu iculti. rōne officij: qz ābo pcurfore: s; ille pcurfor iudicis: iste saluatoris. rōne zeli: qz vtriusqz vñ qñ sacula arde bat. zacharia. āt pñderās suā senectutē 7 vrozis sterilitatē dubitare cepit: 7 more iudeorū si gnū ab angelo reqñuit. Angelus āt p eo q vñs suis n cre didit: ipz taciturnitatē plaga pēnsit. C Motādū āt q dubitatō pñcui si eri 7 excusari aliqñ pp pmissorū magnitudiez sic legif d abrahā. Lū. n. dñs sibi pmississet qz semē suū frā canaā possideret: dixit ad eū abrahā. Dñe de⁹ vñ scire possuz qz possessu rus sū eā: Et ridens dñs Dume inqt mibi vaccā trimā 7c. Aliqñ pp fragilitatē ppe pñ deratōez: sic p^oz i gedede: q. ait. Obsecro mi dñe in quo libabo israel: Ecce familia mea īfima est in manasse: 7 ego mim⁹ in domo patris mei. Et ex hoc signū petijt 7 accipit. Ali qñ pp nature ipossibilitatē: sic p^oz i sarra. Lū enī dixisset dñs. Reuerētes veniā ad te ha

bebit sarra filiū: risit sarra p^oz oīiū dicens. Postqz iā senui 7 dñs meus vetulus est 7c. Quid est qz sol⁹ zacharias ex eo q dubita uit plagā taciturnitatē scurrit: cū ibi cēt. 7 ma gnitudo pmissionis: 7 pñderatio pprie fra gilitatē: q talē filiū se hñtūz idignū reputa bat. 7 hic ipossibilitas naturalis. Hoc multi plici de cā factū fuisse putaf. pmo p^oz Bedaz qñ. discredēdo locut⁹ est: id silentio plectif vt tacēdo credere discat. 7 qñ id mutus ef fectus est: vt maius miraculū in natūate fi liij appareret. Cum enim in natūitate ioan nis pñi loquela riddif miraculū miraclo cumulatur. 3°. qz congruum fuit vt vocem amitteret quando vor nascebatur 7 legi silē tium imponebatur. 7 qñ ipse a dñno si gnūz petijt: 7 ip sam taciturnitatē in signū accepit. Lū autē zacharias foras ad pplm exisset: 7 cum scñ mutum viderent cogno uerunt ipso innuente q vifōne vidissz in tē plo. Completa autē septimana officij sui abi it in domum suam: 7 concepit Hēlisabeth 7 mensibus. 5. se oclstauit: qz sicut ibi diē am bro. partus sui erubescēbat etatē ne in sene ctute vacassē libidini videret: 7 tñ gaudē bat sterilitatē caref opprobrio: qz opprobriū est mulieribus nō hēc pñmū nuptiarū ppf qd nuptie celebrantur: 7 carnalis coitus ex culatur. 1. Dñse autē sexto beata Maria que iam dudum conceperat cōgratulas v r go secunda ablata sterilitate: 7 senectuti cō patiens venit ad Hēlisabeth. Et cum eam saluassē beatus Joānes iam spūitu sancto repletus sensit filiū dei venīre ad se. 7 pre gaudio in matris vtero exultauit 7 tripudi auit: 7 motu salutauit quez voce nō potuit Exultauit enīz quasi gesties salutare 7 nō suo assurgere. Manit g vgo bñ cū cognara sua trib⁹ mēsi b⁹ mīstrās ei: natūqz p neq su is scis manibus de terra leuauit: vt bñ in hī storia scho. 7 qñ morē gerule officiosissime p egit. Hic dñi pcurfor: nouē spāliter 7 singla riter pñlegijs claruit. Mā idē āgelus q dñs ānūciat ipz ānūciat: in vto mīrā ex ultat: mīr dñi ipz a tra leuat: lignū pñs re serat: baptisimū pñmū ord nat: ipz indice de mōstrat: ipz xpz baptizat: ipz p oibus laudat xpz: i libo possit⁹ ipz vcturū pñūciat. Propf hec nouū pñlegiā vocabatur ab ipso dño

De sancto

propheta et plusquam propheta. Chrysostomus. quare
dicas et plusquam propheta sic ait. Prophete est
beneficium a deo accipere. nuncquid prophete est benefi-
cium baptismus a deo dare. Prophete est: ut de-
us de illo prophetet. Deus prophete prophetave-
runt de christo. De illis autem prophetatum non est. Ipse
autem non solum prophetavit de christo: sed et alij prophete
prophetaverunt de illo. Deus portitores ubi su-
erunt: iste autem ipsa vox. Quantum autem vox pro-
phetarum: ubi non tantum ubi tantum iohannis. primus christus
tamen christus. Secundus ambrosius. laus iohannis ex quibus col-
ligit vel apprehendit. scilicet ex pentibus: ex moribus: ex
miraculis: ex munere et predicatio. 1. autem pat-
rentium habet eundem ambrosius. ex quibus manifestat. Ait
n. sic. Plena laudatio quod genitum in moribus: mo-
res in equitate: officium in sacerdotio: factus in
mandatis: iudicium in iustificationibus: apprehendit
Secundo ex miraculis: quorum quidam fuerunt ante
eius conceptionem in utero. scilicet angelica annuntiatio
nostris ipso: et loquille patris amissio. quedam con-
tinentur ad eius conceptionem in utero. scilicet supernatura-
lis conceptionis: in utero eius sanctificatio: et pro-
phetis domini repletio. Quedam continentur ad eius na-
turalitatem ex utero. scilicet utriusque parentis spiritus pro-
phetis adeptio: quod mater nomen sciuit: et pa-
ter cantum edidit loquille patris reformatio: et spi-
ritus sancti repletio. Tunc et zacharias pater eius
repletus est spiritu sancto. Ambrosius. Respiciat
iohannem quanta vis sit in eius vocabulo cuius
nuncupatio reddit multis vocem: patri plene et pie-
tate: populo sacerdotem. Prius. n. erat tacens li-
gua: sterilis filio parat officio. Et ubi iohannes
nascitur sit repetere per prophetam: loquille versus re-
cipit: plene a spiritu sancto suscipit: sacerdotem fun-
ctio recognoscit. Tercio ex moribus: quod sancti-
me vite fuit. De cuius sanctitate dicit. Chrysostomus.
Conversatio iohannis omnis vite culpabile facie-
bat apparere. Quodadmodum. n. si videris
albam vestem dicis: sagitta candida vestis. Si vo-
proposueris eam iuxta nunc incipit tibi sordida
appere: et si vere sordida non est: sic quantum ad com-
parationem iohannis omnis homo videbatur immundus.
Qui quidem scit tripliciter habuit testimonium primo
a supercelestibus. i. ab ipsa trinitate. et primo
a patre qui vocat eum angelum. mal. 2. Ecce mitto
angelum meum. Angelus autem nomen est officij et
non nature: et ideo dicit angelus ratione officij: ex eo
quod omnis angelorum officium exercuisse videtur. Ma-
th. 22. n. officium seraphim. Interpretatur. n. sera-

phim ardens: quod illi nos ardentes faciunt: et in
dei amore plus ardet. Et de iohanne dicit in ec-
clesiastico. Surrexit helias quasi ignis. 2. pro-
phet. n. venit in spiritu et virtute helie. 2. ha-
buit officium cherubin. Cherubin. n. interpretatur
plenitudo scientie. Et ideo dicit lucifer iob. 39.
Ex eo fuit terminus noctis ignorantie: et initium
lucis gratie. 3. habuit officium thronorum quorum of-
ficium est iudicare. Et de iohanne dicit quod arguebat
herodem dicens. Non licet tibi habere uxorem fratris
tui. 4. habuit officium dominationum. quod docet nos
erga subditos dominum gerere. Et de iohanne. er-
ga subditos habebat in amore: erga reges in
timore. 5. officium principatum quod docet nos su-
piores reuereri. Et iohannes de se dicebat. quod
de terra est de terra loquitur. De christo autem quod de ce-
lo venit super. o. e. Item cuius non super dignus cor.
cal. sol. 2. 6. officium potestatum: per quos potestates ae-
ree vel preter arcem. quod non potuerunt nocere si-
bi iam sanctificato. A nobis et arcebat cum ad bap-
tismi potestatem nos desponebat. 7. officium virtutum
per quos sunt miracula. Et beatus iohannes multa
miracula in seipso ostendit. magna enim miracula
mel siluestre et locustas edere: pilos camelo-
rum induere et huiusmodi. 8. officium archangelorum quod
revelabat maiora sicut ea que spectant ad nostram
redemptionem cum dicebat: ecce agnus dei. 2. 9.
9. officium angelorum quod annuntiabat minora
sicut ea que spectant ad mores vite illud. Venite
et agite. 2. Item neminem percutiag. 2. C. Secundo
habuit testimonium a filio: sicut per. 2. Matth. 10.
Ubi est christus multipliciter et mirabiliter commendat
dicens inter cetera. Infantes mulierum non sur-
rexit maior iohanne baptista. Petrus damiani. De
illo verbo. 10. sunt de prompta premonitione: per quod
fundata est arida: et mouent sidera: et sunt co-
dita elementa. Tercio a spiritu sancto qui per
patrem suum dicit. Tu puer propheta al. vo. 2. e.
Secundo a celestibus. i. ab angelis: sicut pa-
tet Luc. 1. ubi enim angelus multipliciter com-
mendabat: ostendens quante sit dignitatis
quo ad deum cum dicit. Erit enim magnus
coram domino. Quante sanctitatis quo ad
seipsum cum subdit. vinum et siceram non
bibet: et spiritu sancto replebitur. 2. Quan-
te utilitatis: quo ad proximum: cum dicit. Et
multos filiorum israel convertet. 2. C. Tercio
a subcelestibus. i. ab hominibus sicut a patre
suo et vicinis cum dicebat. Quis putas puer

Joanne baptista.

iste erit. C 4°. pphendit laus Joā. ex muner
habuit. n. munus i statu: i vtero: i egressu ex
vtero in mudi pgressu in mudi egressu. In
vtero habuit triplex mirabile munus: gñe: pri
mo gram q in vtero scificat? fuit: vñ fuit ate
scñs q nat? . Miere. pmo. pñsq; te formare i
vtero noui te rē. Secdo gram q pphetizare
meruit: sic qñ in vtero mñs exultās deñ ad
eē cognouit. vñ. Lbriso. volens ostendere qlit
fuerit plusq; ppheta dñe pphete ē p merito
pñersatiōis r fidei pphetiā accipere: Mñqd
pphete fuit vt pñs fieret. pphā qñ hōr et qz
pñeritudo erat vt pphete inūgeret: tunc qñ
brā vgo helisabeth salutauit xps ioāñe in p
phetā iunxit s; q dñe Lbrī. in hec vba: iō xps
kē mariā salutā helisabeth: vt sñmo pcedēs
de vtero mñs: vbi habitat dñs: r p aures
helisabeth igressus de cēderet ad ioānez vt
illic eū vngeret i pphetā. 3°. gñaz q suis me
ritis mñi ppherie spūm tradidit. Vñ Lbrī.
volēs ostendere qliter fuit plusq; ppheta ait.
Quis pphetaz cū eēt pphā pphaz facere
potuit: Mñ Elias. qdē vnxit helisēū i pphaz n
tñ pphetizandi gñaz ptulit. Iste at in vtero
mñs exiliēs diuini introit? scientiā mñi dōa
uit: r os eius vbo pñessiois apuit: vt cui? nō
videbat personaz cognosceret dñatē dñes
Vñ b mibi vt mater dñi mei veniat ad me
In egressu ex vtero habuit triplex munus: Gra
tie: qñ or? eius fuit miraculosus scñs r io
cundus q: miraculosus excludit defectus
ipotētie: q: scñs reat? culpe q: iocundus la
mentū miserie. Celebrat at eius or? sue na
tiuitatē fm mñm Guillemū altissimodōe sez
triplici rōne. Pmo rōne scificatiōis in vte
ro. Secdo rōe dignitatē in officio. Ipse. n. tā
q lucifer venit: r eternū gaudiū nobis pñ
nunciavit. Tercio rōe iocūditatē in ortu suo.
Dixerāt. n. angelus. Et multi in natiuitate
eius gaudebūt. Et iō dignū ē vt r nos in na
tiuitate eius gaudeamus. In pcessu habuit
similiter multiplex munus. In bō autez
patent eius excellētissima r diuersa mune
ra gñe: qñ habuit pñectionez omniū sancto
rum. Nam pphā fuit qñ dixit. Qui post me
vērurus ē rē Plusq; pphā qñ rñz digito de
monstrauit. Apostolus q: a deo missus fuit
Apostolus. n. idem ē qd missus. Vñ dñ. fuit
hō missus a deo sc. marty r qz p iustitia mor

tē sustinuit. Lōseffo: q: pñssus ē r nō nega
uit. Virgo vñ r pp ipius virginitatē ange
lus est appellatus. Malachie. 2°. Ecce ego
mitto angelū meum rē. In egressu de mudo
huit triplex munus: qz efficitur martyr inui
ctus. Tunc. n. palmas martyrij adept? ē. di
rigit nūcius pñiosus. Ipse. n. tūc illis q erāt
in limbo pñiosus nūciū attulit. f. de aduen
tu xpi r de redēptiōe ipoz. Et colit erinus
gloriosus. Eius. n. erinus pñibus qui ad lim
bū descenderunt specialiter ab ecclesia solē
nizatur r gloriose colitur. 5°. ex pñicatione.
Lirca cuius pñicationē angelus quoz: pñit
cū dñe. Et multos filios israel pñertit ad do
minū deñ ipoz r ipse pñecedet rē. Et tangit
qñtuz: f. fructuz: or dñe vñtū: r finē: sicut in
littera pñ. Et notandū q pñicatio Jo. tripli
citer fuit pñedabilis. Ipse nanq; pñicauit
seruenter: efficaciter r prudenter. seruēter
cum dicebat. Semmina viparuz rē. Qui q
dem seruo: fuit inflāmat? eharitate: qz erat
lucerna ardēs. vñ ipse vñit in pñona Lbrī.
Posuit os meum quasi gladium acutum in
formatus veritate: qz erat lucerna lucens.
Vñ Joānis. 5. Vlos misistis ad Joāñē r il
le phibuit testimoniū veritati. Direct? a di
scretione sine scientia. Vñ tribus r publica
nis r militibus secundum vñiuscuiusq; exi
gentiā pñiam legem dedit. firmus pñan
tia. Vñ r tā pñanter pñicauit q ex hoc vñtā
amisit. Nec. n. 4. debet habere zelus secun
dum q dicit Ber. zelū tuū inflāmet eharis
tas: isozmet veritas: regat scientia: r firmet
pñantia. Secdo efficacit. qñ ad pñicationē
eius multi pñerfi sunt. Pñedicauit. n. ver
bo per assiduitatē doctrine: r exemplo pñan
citatem vite: pñicauit r couērtit meritis
r orationibus deuotis Tercio prudēter. Lu
ins prudētia pñedicationis in tribus fuit.
Pñimo in eo q vñsus fuit pñinationibus vt
malos terreret dicens. Iāenim securis ad
radicem arboris posita est. Secundo pro
missionibus vt bonos alliceret dñes. pñen
tentiam agite appropinquat. n. regnum cē
lorum. Tercio moderatiōibus vt mediocres
pñlatim ad perfectionem attraheret: vñ
de tribus r publicanis r militibus lenia im
ponebat: vt postmodum ad maiora proue
herentur: turbis ut opera misericordie face

De sancto

rēt: publicanis velle ab alienorū appetitu ab
 numerēt. Militibus vt neminē pēterēs nul
 lā calūniā facerēt: et suis supēdys pēteri eēt
 Et notandū qd iōānes euāgelista hac die mi
 grauit ad dñm sed ecclesia ipsius festū iter
 tū diē post xpi natiuitatē celebrādūz instituit
 qd tūc eius ecclesia dedicata fuit. Et solēni
 tas natiuitatē beati Joannis baptiste in suo
 die remansit. Minus qd hec dies ab angelo
 gaudio natiuitatē pcuratoris aucticat fuit.
 Mō autē dogmatizandū ē qd euāgelista bap
 tiste cessit tāqz minor maior. Mō .n. decēs
 est quis maior sit eorū disputare: qd etiā qdā
 exēplo diuinitus ē ostensū. Erāt enī vt legi
 tur duo doctores theologi quorū vnus Joā
 nem baptistā: alter vero iōānez euāgelistā
 preferēbāt. Tandē sup hoc solēni disputa
 tiōe idicta glibet valde sollicit⁹ erat auctori
 tates et efficaces rationes inuēire: qd⁹ suūz
 Joānez posset preferre. Adueniēte at dispu
 tationis die glibet scōz emulatoz suo appa
 ruit: ei⁹ dixit. Bene pcorde sumus i celis
 de nobis non disputetis in terris. Tunc illi
 sibi adinuicē et omni populo visionēz publi
 cauerunt et dominum benedixerunt. Pau
 lus historiographus longobardozū roma
 ne ecclesie diaconus. et cassinensis monach⁹
 cum deberet quadāz vice cerēū consecrare
 fauces eius rauce facte sunt: cū prius voca
 lis esset. Ut ergo vobis restitueret hym
 num. s. Et que ant laris rē. ad honorem bea
 ti Joānis composuit: vbi in principio petit si
 bi vocē restitui: sicut et zacharie restituta fu
 it. C. Ossa mortuorū animalium vnde cūqz
 collecta in hac die ab aliquibus comburū
 tur: cuius duplex est causa vt ait Jo. beletib
 Vna est ex antiquē institutionis obseruatiā
 Sunt etenim quedam animalia que draco
 nes vocantur: que in aere volant in aquis
 natant: in terra ambulant: Quandoqz autē
 dum aera ambularent ad libidinem concita
 bantur: et in puteis et in aquis fluminalibus sp
 ma iactabant et inde sequebatur letalis au
 nus. Contra hoc ergo inuentum fuit reme
 dium vt de ossibus animalium rogas fieret
 et sic talia animalia sum⁹ fugaret. et qd illud ma
 xime hoc tēpore fiebat: ideo illud adhuc ab
 aliquibus obseruaf. C. Alia causa est ad re
 presentandū. qd ossa sel Joā. in sebaſte ciui

tate ab infidelibus combusti fuerunt. ferū
 tur et facule ardētes. qd Joā. fuit lucerna ar
 dens et lucēs: et rota vertit: qd sol tunc in cir
 culo descendit ad significandū qd fama Joā.
 qd xps putabatur descēdit fēz qd ipse testundū
 um p bibunt dicens. De oz minui: illū autē
 crescere. Mō significatum est scdm qd dicit
 Aug. in eorū ortibus: et in eorū mortibus. In
 eorū ortibus: qd circa natiuitatē Joā. dies sel
 piūt dēreſceſſe circa natiuitatē xpi creſceſſe iux
 illud. Solſticiū decimo xps pīt atqz iōānez
 Itēz in eorū mortibus qd corpus xpi in cruce
 fuit exaltatū. et corpus Joā. minoratum capite
 Refert paulus in historia longobardozū. qd
 Rocharit rex longobardozū iuxta ecclesiāz
 sancti iōānis baptiste cum multo ornatu se
 pulchus fuit. Quidā vero cupiditate illectus
 nocte Sepulchrum aperiens abstulit vni
 uersa: cui beatus iōānes appēs dixit. Cur au
 sus fuisti tangere mihi commissus: Ecclesiā
 meā decetero ingredi non valebis. Qd vti
 qd sic euenit. Mā quandoqz predictā ec
 clesiam intrare volebat quasi a validissimo
 pugille guttur eius seriebatur: et sic subito
 retro rēbat. C. De scō Joanne et paulo.

Dannes et paulus pmi
 rij et ppositi. Constantie fi
 lie Constantini Augusti fu
 erunt. Eo autē tempore cū
 gens sithica daciā et thra
 ciam occuparet et gallica
 nus dux romani exercitus
 contra predictam gentem mitti deberet. cō
 stantiam filiam constantini pro mercede la
 boris sui in vxorem dari petebat. Qd ēt ro
 mani principes instantius fieri postulabant
 pater autem plurimum tristabatur. sciens fi
 liā suāz postqz a beata agnere sanata fuerat i
 virginitatis proposito positā: facilius occi
 di posse qz ad consensū inclinari. Virgo tñ
 de deo confidens patri consuluit: vt eā sibi
 spondcat cum victor rediret: verūtm duas
 filias suas quas ex vxore defuncta suscepe
 rat idem galicanus secū manere pmitteret
 vt per eas mores et vōtū patris scire posset
 Et ipsa duos prepositos suos iōannē et pau
 lū sibi pcederet in spe quasi maioris firmi
 tatis rogās deū vt ipsum et filias conuerteret.
 Qd vbi oibus placuit galicanus assē

ptis iohanne et paulo et copioso exercitu pifici-
 tur: sed tñ a scithaz gente eius exercitus frā-
 git et in vrbe thraciaz ab hostibus obsides
 Tunc accedentes iohannes et paulus eidē di-
 xerunt. fac votū deo celi et eris victor me-
 lus q̄ fuisse. Qd̄ euz fecisset iuuenis in hu-
 mero ferēs crucē statiz ei appuit ei q̄ dixit.
 Sume gladiū tuū et sequere me. Quem ille
 accipiens p̄ media castra iuit: et ad regē vsq̄
 deueniens: illūq̄ occidens solo timore vni-
 uersū exercitū subiugauit: et romanis tribu-
 tarios fecit. Duo quoq̄ milites armati ei-
 dē apparentes euz hinc inde confirmabant
 factus igit̄ xpianus romā rediit: et cū multo
 honore susceptus rogauit Augustum vt sibi
 indulgeret si filiā minime desponsaret: eo q̄
 decetero xpo cōtinenter viuere pponeret.
 Qd̄ cū angusto plurimū placuisset: et due fi-
 lie gallicani a Constantia virgine ad xpm cō-
 uerse essent: ipse gallican⁹ ducatu cessit: et
 omnia paupibus tribuēs xpo cū alijs seruīs
 dei in paupere seruauit. Multa at̄ miracu-
 la faciebat ita vt solo visu demōes de obses-
 sis corporibus effugaret. Illius sacre epini-
 onis fama intoto orbe terraz intantū crece-
 uit: vt ab oriente et occidente venientes vi-
 derent vix et patritio cōsule lauāte pedes
 pauper: ponentē mē sa: aquā māib⁹ effun-
 dentes: languētibus sollicitē ministrantem
 et cetera sancte seruiciū officia exhibēt. Qd̄
 constantino igit̄ defuncto Constanti⁹ Constan-
 tini magni filius arriana heresi deprauatus
 impiū tenuit. Vex euz constantius frater con-
 stantini duos filios. s. gallū et iulianū relig-
 set constantinus impator dictū gallū Cesarem
 fecit: et cōtra indeā rebellantē misit: quē tñ
 postmodū interfecit. Iulianus vō timens ne
 exēplo fratris a constantino pmeretur mōasle-
 rium ingressus est: vbi magnā religionē si-
 mulās lector ordinat⁹ ē. Qui p̄ maleficiū de-
 monē p̄sultuit. rursū accipiens. qd̄ impiū
 sublimandus esset. Post aliqđ tēpus vrgē-
 tibus aliquibus negocijs Constantinus iuli-
 anum Cesarem fecit: et ipsum in galliaz de-
 sinauit: q̄ omnia strenue agebat. Vbi uo at̄
 vt dictū ē Constantino: et iuliano apostata i
 imperium a constantino sublimato. iussit iu-
 lianus vt gallicāus aut dijs immolaret: aut
 absecderet. Tanto enim viro non audebat

mortem inferre. Ille igitur alexandriam p-
 rexit et ab infidelibus p̄ cor: trāshius marti-
 rij coronaz percepit. Vt iulianus captus cu-
 piditate sacrilega: auaritiā suā euange-
 lij testimonio colorabat. Nam facultates a
 xpianis auferens dicebat. xps vester dicat
 in euangelio. Qui nō renuncianerit oīa que
 possidet nō potest esse meus discipulus. Au-
 diens igit̄: q̄ iohannes et paulus ex operibus
 quas virgo Constantia reliquerat xpianos
 pauperes sustentabant. mandauit eis de q̄
 sicut constantino: ita quoq̄ et sibi adherere de-
 berent. Vt illi dixerunt. Dñ gloriosi impato-
 res constantinus et filius eius Constantinus
 se esse seruos xpi gloriabant: nos famulaba-
 mur eidē. Te vero q̄ religionē plenā vriti-
 bus religit: a te omnino recessim⁹ et tibi obe-
 dire p̄tenuimus. Quibus iulianus mandauit
 Ego in ecclesia clericatum obtinui: et si vo-
 luissem ad primum ecclesie statum peruenis-
 sem: sed considerans vanum esse incertiam
 sectari et ocium: militie animā ddi: disce-
 crificās eoz suffragiis impiū obtinui. vñd
 vos in aula regia nutriti non debetis lateri
 meo deesse vt p̄mos vos in pa'atio meo ha-
 beaz. q̄ si a vobis p̄emptus iuro: agaz ne-
 cesse ē vt p̄tēni nō possis. q̄ rñdētes dixerūt
 Deus tibi p̄ponentes minas tuas nequaquā
 timebim⁹: ne dei eterni i imicitias incurram⁹
 Ad hoc iulianus. Si infra decē dies vltro
 ad me venire p̄tempseris: coacti postmodū
 facietis qđ sponte facere non curatis. cui s̄
 cōtinerunt. Jā decem dies p̄terisse esti-
 ma miser: et hodie facito qđ tunc te facturus
 esse minaris. Quibus iulianus. Putatis q̄
 martyres vos faciāt christiani: nisi mibi cō-
 senseris p̄tēniā vos nō vt martyres: s̄ vt pu-
 blicos hostes. Tunc iohannes et paulus per-
 totos decē dies elemosinis insistentes oīa
 sua pauperibus erogabant. Decima autem
 die missus est ad eos ceretianus q̄ dixit eis
 Dñs noster iulianus statunculaz aureā to-
 uis ad vos misit: vt eidē thura incendatis.
 alioq̄n ambo simul pibitis. Qui sci dixerunt
 Si tuus dñs est iulianus habeto pacē cum
 illo nobis alius nō ē nisi dominus iesus xps
 Tunc iussit eos occulte decolari et in seueaz
 intra domum sepeliri: famam faciens q̄ in
 exiliū essent missi. Post hoc fili⁹ cerentiani

De sancto Leone Papa

a demone arripitur: et intra domum clamare cepit quod a demone videretur. Quod videns terentianus scelus peritetur et christianus efficiat: passio secundum ab eo prescribitur: et eius filius liberatur. Passi sunt autem circa annum domini 364. Refert Gregorius in omeliis euangelii. Siquis vult venire post me: quod quedam mirona dum ecclesias istorum martyrum frequentius visitaret: et die quadam idem rediret duos sanctos monachos sub pegrino habitu inuenit: quos peregrinos credens et ymnis ipsis dari precepit. Sed postquam diu spensator eis ad largiendum appropinquasset: assisterunt ei vicini: et dixerunt. Tu nos modo visitas: nos te in die iudicii regremus: et quicquid poterimus tibi prestabimus. Quo deo ab oculis eius ablati sunt. Ambrosius de his martyribus in prelatore sic dicit. Vbi martyres iohannes et paulus veraciter impleuerunt quod dauidica voce dicit. Ecce ego bonum et ego iocundum habitare fratres in unum. Ascendi lege portes fidei societate coniuncti: passionis equitate confimiles: in vno semper domino gloriosi.

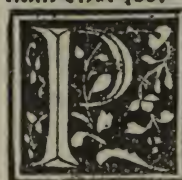
¶ De sancto Leone papa.

Bo papa ut in miraculis beate virginis legitur: dum in ecclesia sancte marie maioris in die domine resurrectionis missam celebraret: et dum fideles pordinem communicaret: et quedam matrona manu eius osculata fuisset: ex hoc in eum vellemus carnis tentatio insurrexit. At vir dei in seipsum seuerissimus ultor insurgit: et eade die manum se sancta diligenter occulte penitus amputauit: et a se reiecit. Interea murmur oriebatur in populo cur sumus pontifex divina more solito non celebraret. Tunc Leo ad beatam virginem se peruertit: et eius providentie totaliter se commisit. Tunc illa continuo sibi assistit: et manu in illi suis sanctissimis manibus restituit et confirmavit iubens: ut procederet: et filio suo sacrificium immolaret. Leo igitur omni populo quod sibi pregerit predicavit et manum restituta omnibus eundem ostendit. Hic calcidonen. cellum celebravit. solas virginis velari ibidem instituit. Ibi et statutum fuit: ut virgo Maria mater dei appellaretur. Et quoque tempore antea italia devastabat. Igitur sanctus Leo in ecclesia apostolorum tribus diebus et tribus noctibus orationi vacans post hoc dixit

ad suos. Qui vult me sequi sequatur. Cum igitur ad antea appropinquasset ille ut beatus Leo ne m vidit de equo descendit: eiusque pedibus per uoluntus rogauit ut peteret quicquid vellet. Qui petiit ut ab italia discederet: et captiuos relaxaret. Et dum argueretur a suis quod triumphator orbis a sacerdote victus esset: respondit. Prouidi mihi et vobis. videtur. et a dextris eius fortissimum militem euaginato gladio stare mihique dicentem. Nisi huic parueris cum omnibus tuis interibis. Cum beatus Leo epistola ad fabianum episcopum constantinopolitanum aduersus eutychium et nestorium scripseret super sepulchrum beati petri ipsam posuit et ieiuniis et orationibus insistens dixit. Quicquid in hac epistola ut homo errauit tu cum ecclesia promissa est corrige et emenda. Et post dies 40. oranti illi petrus apparuit dicens. Legi et emendavi. Accipiesque Leo epistola inuenit ea manibus apostoli correctam et emendatam. Alias etiam sepulchro beati petri. 40. diebus ieiuniis et orationibus leo assistit: obsecrans ut suorum peccatorum veniam impetraret. Cui petrus apparens dixit. Deprecatus sum pro te dominus et omnia peccata tua dimisit. Solamodo de manu impositio debes inquiri. id est si bene: siue alii alicui manus imposeris exigeris. Obijt circa annum domini 460.

¶ De nomine

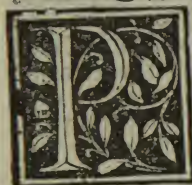

Etrus trinomine extitit. Vocatus est. n. Simo bari. Simo interpretatur obediens vel ponens trinitatem bari. Simo filius colubae. Bar lingua syra filius iona hebraice coluba. fuit. n. obediens quoniam christus eum vocauit: quod ad vnius iussus voce domino obediuit. Ponens trinitatem quoniam christum negauit quod egressus foras flevit amare. filius colubae: quod deo simplici intentione fuit. Secundo vocatur est cephas quod interpretatur caput vel petra vel increpatus ore. Caput ratione principatus in relatione. Petra ratione firmitatis in passione. Increpatus ore ratione instantie in predicatione. Tercio vocatus est petrus quod interpretatur agnoscens: vel discalciatus vel dissolvens. agnoscens quod christi divinitatem agnouit cum dixit. Tu es christus filius dei vivi. Discalciatus quod pedes affectum suorum ab omni opere mortuo et terreno discalciavit cum dixit. Ecce nos reliquimus omnia. etc. Et vicia peccatorum a nobis

De sancto Petro Apostolo

dissoluit: et hunc per claves a domino accepit. Mandavit autem triplex cognomen. Dicitur enim. simon iohanna quod interpretatur domini prechitudo. Secundo simon iohannis quod interpretatur cui donatus est. Tertio simon bariſa quod interpretatur filius colube per quod datur intelligi quod ipse habuit prechitudinem moris: dona virtutis: abundantia lachrymarum: quod coluba habet gemitum per cantum. Iste autem nomen Petrus Iesus primo sibi imponendum primo misit cum dixit. Iohannis. Tu vocaberis cephas quod interpretatur Petrus. 2.º primum imposuit si cui dicitur. Mar. 3. Imposuit simoni nomen petrus. 3.º. imposuit primum firmavit cum dixit. Mat. 16. et ego dicam tibi quod tu es petrus et super hanc petram: etc. Eius martyrium Marcellinus: linus papa. Egippus et leo papa scripserunt.

De sancto petro apostolo.

Petrus apostolus inter ceteros et super ceteros apostolos maioris feruoris extitit. Nam et scire domini preditorum voluit: quia ut dicit Augustinus. si cum sciuisset dentibus discerneret. Et ob hoc dominus preditorum suum nominare volebat: quod ut ait Hieronymus. si ipse nominasset Petrus primus surrexisset: et ipse primus trucidasset. hic super mare ad dominum ambulauit. In domini transfiguratione et puelle suscitatioe a deo electus fuit. Sacerdos in ore piscis inuenit. Claves regni celorum a domino accepit. Passus est das omnes a populo suscepit tria milia hominum in pretecoeste sua predicatione peruenit. Ananie et saphire morte perdidit. Eneam paralyticum curauit. Cornelium baptizauit. Tabitha suscitauit. Umbra sui corporis infirmos sanauit: et ab herode incarceratur: sed ab angelo liberatur. Qualis autem eius cibus vel indumentum fuerit: ipse habet in libro Clementis testat. Panis inquit solus mihi cum oliuis et raro cum oleribus in usu est. Indumentum autem habet mihi quod vides tunica cum pallio: et hoc habens nihil aliud requiro. fertur quoque quod in sinu super sudarium portabat: quod crebro fluentes lachrymas tergebatur: quod quod dulcis allocutionis et precie domini memor erat: pro nimia amoris dulcedie lachrymas continere non poterat. Quod et culpa negationis ad memoriam reducebat. vbi lachrymas emittebat: vnde adeo in consuetudine habuit fletum: ut et facies tota aduersa lachrymis videretur sic

92
dicit Clemens. Idem et dicit quod audito in nocte galli cantu ad orationem surgere consueuerat: tunc sicut ad fletum propere consuevit. Resert quoque clemens secundum quod in ecclesiastica historia inuenitur quod cum vxor petri ad passionem duceretur: petrus ingenti gaudio exultauit: ac ea proprio vocatus nomine post eam clamauit. O pium memorem domini. Quadam vice dum petrus apostolus duos de discipulis suis misisset ad predicandum dum viginti dietas iussent vnus illorum defunctus est. alter vero rediit et quod acciderat nuntiavit. Hic dicitur fuisse beatus Martialis: vel secundum quosdam beatus mater-nus. Alii legunt quod primus fuit beatus fronto socius qui defunctus est fuit presbyter Gregorius. Tunc petrus suum baculum sibi tradidit precipiens ut ad socium pergeret: et cum super illum poneret. Quod cum fecisset ille qui iam per quadraginta dies iacebat mortuus: primus surrexit viuus. Eo tempore erat in hierusalem quidam magus nomine Simon: qui se primam veritatem dicebat et sibi credentes perpetuos effici asserebat: et nulla sibi impossibilia dicebat. Legimus etiam in libro Clementis ipsum dixisse. Adoro: ab eo ut deus: publice diuinis donabor honoribus et quicquid volueris facere poteris. Alii quoque cum mater mea Rachel iuberet me exire ad caput ut meterem: ego saltem videris posita precepi saltem ut per se meteret et misit decuplo amplius ceteris. Ad didit quoque secundum quod dicit Hieronymus. Ego sum sermo dei: ego speciosus: ego paracletus: ego omnipotens: ego oia dei. Serpentes quoque eneas faciebat se mouere: statuas eneas et lapides ridere: et canes catiare. Hic igitur: ut linus ait volens disputare cum Petro et ostendere quod deus esset statuta die venit ad locum certaminis petrus: et assensibus Petrus dixit. Pax vobis fratres qui veritatem amatis. cui simon. Nos tua pace opus non habemus. Si enim par sit et concordia ad inueniendam veritatem nihil precere poterimus. Habet enim inter se pacem latrones: propter quod noli inuocare pacem sed pugnam. Quobus enim dimicationibus tunc erit par cum aliter fuerit superatus. Et Petrus. Cur times audire pacem? Ex peccatis enim bella nascuntur: vbi autem peccatum non sit par est. In disputatioe veritas in operibus iusticia inuenitur. et simon. Nihil dicis: sed ego ostendam mori deita-

De sancto

tis mee potētia: vt repēte adores me. Ego sum p̄ma veritas et possūz volare p̄ aera: no-
uas arbores facere: lapides in panē mutare
i igne sine lesiōe durare: et oīa q̄ volo possūz
facere. Cōtra hūc igit̄ petr⁹ disputabat: et oīa
eius maleficia detegebat. Tūc simō videns
q̄ petro nō possor resistere: oēs libros sue ma-
gice art̄is ne forte mag⁹ p̄deret i mare p̄iecit
et romā vt ibi de⁹ hīc p̄rexit. Qd̄ vbi petr⁹
p̄perit: ip̄s inseq̄: et romā vīq̄ p̄fiscit. 4°.
ḡ anno claudij ip̄aotris petrus romā appli-
cūct et ibi annis vigintrinq̄s sedit. Et duos
ep̄os linū et cleū sibi coadiutores: vt ait ioā-
nes beletb: vñ et muros vbiis: aliū intra
muros ordinauit. P̄dicatōi at̄ isistēs mul-
tos ad fidē p̄uertebat: et infirmos cōp̄les cu-
rabat. s̄ in p̄dicatōe sua sp̄ laudās et p̄ferēs
castitatē q̄tuor p̄cubinas Agrippe p̄fecti
adeo p̄uertit: q̄ ad p̄fectū redire vltēri⁹
recusarūt. Elī irat⁹ p̄fectus aduersus petrū
occasionē q̄rebat. Post h̄ apparuit dñs pe-
tro dicēs. Simō et nero d̄te cogitat: sed ne ti-
neas q̄ tecū sū et erūā te et dabo tibi fili mei
pauli solatiū q̄ cras romā ingredier. Sciēs
igit̄ Petr⁹ vt ait linus: q̄ velox eēt d̄posi-
tiotabnaculi sui in p̄uentu frat̄: positus ma-
nū clemēti app̄hendit: et eū in ep̄s ordinauit
et in cathedra loco sui sedere coegit. Post h̄
Paulus: sicut dñs p̄dixerat: romāz venit: et
cū petro xp̄m p̄dicare cepit. Simō autē ma-
gus intātū a Nerone amabat q̄ vite eius et
salutis et totius ciuitat̄ custosa sine dubio pu-
tabatur. Quadā at̄ die sicut dicit leo papa.
duz aī neronez astaret eius effigies subito
mutabatur: et mō senio: mō adolescētior vide-
batur. Qd̄ eū videret nero vix hunc esse fi-
liū dei existimabat. Dixitq̄ Simō mag⁹
neroni: sicut idē refert. Ut scias optime ip̄a-
to: me dei filiū esse: iube me decollari. et ter-
tia die resurgā. P̄cepit igit̄ nero carnifici
vt eū decollare deberet. Qui cū putaret d̄-
collare Simōnē decollauit arietē Simō at̄
arte magica ille esus euasit: et arietē mēbra col-
ligens ea abscondit et tribus diebus se occul-
tauit. Sanguis at̄ arietis ibidē p̄gelatus re-
mansit. Die attertio ostidit se neroni dicēs.
fac sanguinē meū qui effusus est extergit: q̄
ecce ego qui d̄collatus suerā sicut p̄misi die
ertia resurrexi. Quē nero videns obstupuit

et ip̄s vere dei filiū esse putauit. Nec leo
Aliq̄ etiam cū in conclauē cū Nerone esset
demon in eius sp̄e populo loq̄bat. Deniq̄
romani in tanta veneratione eūz habuerūt et
q̄ eidē imaginem fecerunt: et hunc titulū s̄
scripserunt. Simoni deo sancto. Petrus a
et paul⁹: vt leo testat̄: ad neronē introierūt
et omnia eius maleficia detegebat. Addidit
quoq̄ Petr⁹ q̄ sicut i xp̄o sunt due substā-
tie. s. dei et hominis: sic et in isto mago sunt
due substantie. s. hoīs et diaboli. Dixitq̄ si-
mon: vt testantur sanctus marcellus et Leo.
Nec diutius hunc patiā inimicū p̄cipiā an-
gelis meis vt vindicet me de isto. Qui Petr⁹
Angelos tuos nō timeo: sed ip̄s me ti-
ment. Nero dixit: Nō times simonē qui di-
uinitatē suam rebus affirmat? Qui petrus.
Si diuinitas est in ip̄o dicat nūc mihi quid
cogito: vel quid facio: quā cogitationē meā
suis auribus tuis infinuo: vt nō audeat mē-
tiri. Nero dixit. Accede huc: et dic mihi qd̄
cogitas? Petr⁹ autē accedēs secreto dixit.
Iube mihi panem ordeatiū afferri et occulte
dari. Qui cū allatus fuisset et petrus enīz bñ
dixisset et sub manica abscondisset dixit. Di-
cat mihi Simon qui se deum fecit quid sit
cogitātū quid dictū: et qd̄ factū. Nō fudit Si-
mon Petr⁹ magis dicat quid cogit ego.
dixitq̄ Petr⁹ Quid cogitet simō me scire
docebo: dū qd̄ cogitauerit fecero. Tunc Si-
mon indignatus clamauit. p̄cedant canes ma-
rimi apparuerunt: et in Petrū impetū fe-
cerunt. Ille vō panē benedictū obtulit: et su-
bito ip̄os in fugā p̄uertit. Tunc dixit ad ne-
ronem petrus. Ecce ostidi me nosce qd̄ p̄ me
cogitauerat simon non verbis s̄ factis. Nā
qui p̄miserat p̄ me angelos venturos et ibi
buit canes: vt ostendat se diuinos angelos
non habere: sed caninos. Dixitq̄ Simon.
Audite Petre et paulē. Si hic vobis nihil
possi facere veniemus vbi oportet me vos
iudicā. Ego at̄ mō vobis parco. Nec Leo.
Tunc simon vt ait. Egessippus et linus in su-
perbiā e latus ausus ē se iactare q̄ possz mor-
tuos suscitare. Et accidit vt quidā iuuenis
moreret. Vocatis ḡ Petro et simōe hāc oēs
de voluntate simonis sententiā firmauerūt
vt ille occideret qui mortuum suscitare nen-

posset. Simo igitur dum super mortui incantatio-
nes faceret visus est a circumstantibus caput
agitare defunctus. Tunc omnes clamantes
Petrum lapidare volebant. Petrus autem vir
impato silentio dixit. Si vivit defunctus sur-
gat ambulet: et loquatur: alioquin sciatis fatasma es-
se quod caput mortui commouet. Separatur si-
mon a lectulo ut plene signum dei diaboli de-
nudent. Separatur igitur simon a lectulo: et puer
imobilis remansit. Petrus autem a longe stans: oculo
ne facta exclamavit dicens. Adolescens in
noie iesu christi nazareni crucifigi surge. Et ita
tum vivus surrexit et ambulavit. Et cum popu-
lus vellet. Simonem lapidare. ait Petrus Sa-
tis est illi ad penam quod se in suis artibus agno-
scit superari. Magister autem noster nos docuit: ut per ma-
lis bona reddamus. dixit autem simon. Scitote
vos Petre et Paule: non vobis contingit quod
cupitis: ut martyrio vos digner coronare.
Qui responderunt. Adveniet nobis quod cupimus:
tibi autem nunquam bene fit. Quaecumque loqueris me-
tiris. Tunc simon: ut ait sanctus marcellus.
Ivit ad domum marcelli discipuli eius: ligavitque
marinum canem ad hostium eius domum dicens.
Nunc videbo si Petrus qui ad te venire com-
munit ingredi poterit. Post paululum venit
Petrus: et secundo signo crucis canem solvit. Ca-
nis autem omnibus alijs blandus solus simonem persequebatur.
Qui apprehendens eum ad terram subter se deie-
cit: et cum stragulare volebat. Accurrens autem
Petrus cani clamavit ne ei noceret. et canis
quidem corpus eius non lesit: sed vestes adeo
laceravit ut ille nudus penitus remaneret.
Populus autem eius et maxime pueri filii canis
ne tardius post eum cucurrerunt: donec illum quasi
lupus de civitate fugarent. Quis opprobrii
pudorem non ferens pannum nuncquam comparuit.
Marcellus autem hec miracula videns diceps Petro
adhesit. Postea autem simon rediens iterum in ne-
ronis amicitiam est receptus. Simon igitur
refert leo populum commouit et se a galileis gra-
viter offensum probavit: et idcirco quod tunc
solebat se deserere velle dixit: et diem statu-
ere quem in celum deberet ascendere: quod non digna-
batur in terris amplius habitare. Statuto igitur
die turri excelsum vel secundum linum capitolium con-
scendit: et inde se deiiciens coronatus lauro
volare cepit. Dixit autem Paulus ad Petrum.
Memento orare: et tui est imitare. Dixitque Nero.

Verax est hic homo: vos autem seductores estis.
Petrus autem dixit ad Paulum. Paule erige ca-
put: vide. Cumque elevisset caput et vidisset
simonem volatrem dixit ad Petrum. Petre quid
cessas: prope quod cepisti. idcirco nunc vocat nos dominus
tunc Petrus ait. Adiuvo vos angeli satibae
qui eum in aera ferunt per dominum nostrum
iesum christum ut ipsum amplius non fere-
tis sed corrumpere dimittatis. Et continuo di-
missus corruit: et contractis cervicibus expi-
rauit. Audiens hoc Nero talem virum se per-
didisse doluit. dixitque apostolis. Suspecto
sum me fecistis: prope malo exemplo vos perdam
hec leo. Deditque eos in manu paulini viri
clarissimi: et paulinus tradidit eos in custo-
dia mamertini: sub cura militum pectus et mar-
tiniani quos tamen milites Petrus ad fidem per-
tulerunt. Vnde carcerem aperuerunt: et eos liberos dimi-
serunt. Quia pro Paulino post passionem apo-
stolorum pectus et martinianum accersuit. Et com-
perito quod christiani essent capite ceciderunt.
Rogabant ergo fratres Petrum ut inde di-
cederet: et cum discedere nollet tandem vi-
ces precibus abscellit. et cum venisset ad portam
leo: et lini testas ad locum ubi nunc dicitur sa-
cta maria ad passum: vidit christus sibi occurrentem.
ait. Domine quo vadis? Qui respondit. Ve-
nio romam iterum crucifigi. cui Petrus. Do-
mine iterum crucifigeris: cui dominus. Et ti-
am. Petrus vero ait. Ergo domine reuer-
tar ut tecum crucifigam: His dictis dominus
vidente Petro: et lachrymans in celum ascen-
dit. Quod dum de sua passione dierum intel-
ligeret rediit. Cumque hoc fratribus retulis-
set a ministris Heronis capitur: et prefecto
agrippe presentatur. factaque est eius faci-
es sicut sol: ut ait Linus. cui dixit. Tu ne es
ille qui in plebibus et mulierculis quas a tho-
ro viro: et separas gloriaris? Quem apo-
stolus increpans dicebat se in cruce domi-
ni gloriari. Tunc Petrus tanquam alienigena
iussus est crucifigi. Paulus vero quia civis
erat romanus iussus est capite truncari. De
hac autem sententia in ipsos data dicit Di-
onysius in epistola ad Timotheum. de morte
Pauli haec verba. O frater mi Timothee.
Si vidisses agonem consummationis ipso-
rum defecisses quod per tristitia et dolorem. Quis
faceret illa hora quam preceptum sine egressu eos

De Sancto

ut petrus. s. crucifigeretur: et Paulus deco-
lar et: Adhuc tunc turbas gentiliū. et iude-
os percutientes eos: et expulantes i facies eorū
Adueniēte igitur terribili tpe psumationis ip-
sorū cum separarent ab invicē ligaverūt co-
lūnas mundi n̄ utiqz absqz fratz gemiti et
platu: tūc ingit Paulus Petro. Par tecū
fundamentū ecclesiāz et pastor omniū et agno-
rū xpī. Petrus vero ait ad paulū. Uade i
pace p̄dicatoz bonoz mox mediator et Dur-
salutis instoz. Quā autē elongassēt eos ab invi-
cē secutus suz magistz meū. Mō. n. in eodē
loco occiderunt eos. hec Dioni. Petrus at
ut leo et marcellus testant: dūz venisset ad
crucē ait. Quā dñs meus de celo ad terram
descendit: recta cruce sublimatus ē. Ne at
quē de terra ad celū vocare dignatur: crux
mea caput meū in terra debet ostendere: et
pedes ad celū dirigere. Ergo q: nō sum di-
gnus ita in cruce esse ut dñs meus: crucem
meā girare. et capite demisso me crucifige
Tūc illi crucē verterūt: et pedes sursum: ma-
nus autem deorsus firerunt. Tūc popul⁹ su-
rore repletus volebat nerone et p̄fectū occi-
dere: et aplm liberare: q eos rogavit: ne passi-
onē suā impedire deberēt. Dñs autē ut ait
Egesipp⁹ et linus aperuit oculos eoz qui ibi
stebant et viderunt angelos stantes cū coro-
nis de floribus rosarū et liliorū et petz in cru-
ce stantē cūz eis et libz a xpo accipientē et ea
verba q loquebat ibi legentē. Tūc Petrus
ut testat idē Egesippus de cruce dicere ce-
pit. Te dñe imitari optavi: sed rectus cruci-
figi nō vsurpavi. Tu semper rectus excel-
sus et altus. nos p̄mi hominis filij q caput su-
um demersit in terrā: cuius lapsum signifi-
cat species generatiōis humane. Sic. n. na-
scunt ut p̄ni in terrā videamur effundi mu-
tata quoz p̄ditio ē ut hoc putet mund⁹ de-
rtz quod stat esse finitū. Tu dñe mihi oīa
es totū qd es: tu mihi totū et n̄hil aliud nisi
tu solus. Et ratiō tibi ago spū tuo quo vivo
quo te intelligo. quo interpellor ubi alie due
rationes tangūt: q̄r rectus noluit. crucifigi
Adhuc petrus q fideles gloriāz suā vidis-
sent grās agēs: fideles deo cōmendās spū
emisit. Tūc marcellus et apuleus fratres
discipuli ei⁹ cū de cruce deposuerūt et dūer-
sīs p̄dientes aromatib⁹ sepelierūt. Idor⁹ i

libro de ortu et obitu sanctorum sic ait. Pe-
trus postqz antiochenam fundavit ecclesiam
sub claudio Cesare contra simonez magum
romā p̄git: ibiqz p̄dicans euāgeliū. 25. annis
eiusdem vrbis pontificatū tenuit. Triges-
mo autē: sexto anno a passione dñi: a Nerone
deorsus: ut ipse voluit crucifixus. Idē Ipsi-
dorus. In ipso autem die Petrus et paul⁹
Dionysio apparuerunt secundū q ipse ait
in predicta epistola in hec verba Attende
miraculum vide prodigium frater mi timo-
thee victimationis ipsorū. Nam p̄fecto suū
in tempore separationis ipsorū. Post mor-
tem autem illorū vidi eos invicem manu
ad manum intrantes portas vrbis et indu-
tos veste luminis et coronis claritatis et lu-
cis ornatos. hec Diony. Nero autem im-
punitus non extitit super hoc scelere. et aliis
que cōmisit. nam manu propria se peremit.
Quorum scelerum hic aliqua breviter infe-
ramus. Cum seneca magister suus: ut in q-
dam historia licet apochripa legitur: con-
dignā mercedē laboris sui sparet. iussit ne-
ro ipm eligere i cui⁹ arboris ramo suspēditi
affectaret dicēs: q hoc p̄miū laboris sui ab
eo receptus esset. Quā at seneca requireret
vnde hoc mortis supplicii meruisset: acutū
gladiū sup eius verticē crebro vibrari fecit
Seneca autē nutu capitis minanti gladio ce-
debat: vebemēter timens periclitari mor-
tis periculo. Cui nero ait. Magister ut qd
nutu capitis minanti gladio cedis? cui Se-
neca rīdit. Mō sum: et ideo mortē vereor: et
inuitus morior. cui nero ait. Sic ego adhuc
te metuo ut puer metues p̄ueni. Quare te
vivēte quiete vivere nō potero. dixitqz se-
neca. Si me mori necesse ē: saltē mihi p̄ce-
de ut qd voluero eligā genus mortis. Cui
nero. festinus eligas: tū mori ne differas.
Tūc Seneca balneo i aqua facto in vtro-
qz brachio sibi venas mīni fecit: et sic qdā p̄sa-
guinis fluxu ibidē vitā finivit: et sic qdā p̄sa-
gio Seneca nomen habuit: quasi se necās:
quia quodammodo licet coactus manu p̄-
pria se necavit. Idē Seneca p̄nos fratres
habuisse legitur. Unus fuit Julius gallio
declamator egregius: qui manu propria se
peremit. Alius Mela pater Lucani poete
Qui Lucanus iussu neronis icidē venaz

Petro apostolo

obisse legitur. Rursus nero nefaria mētia
vesania ductus: ut i eadē historia apochri
pha reperit mēm occidi & scindi iussit ut
videret q̄liter in eius vtero fouebat. Pbi
fici vō cū de mris pditione arguentes dīce
bāt: Jura negant & fas p̄hibet: ut filius ma
trē necet: que ipsū cū tanto dolore peperit:
& tanta sollicitudine enutrit: quibus nero
faciatis me puero ip̄regnari: postea parere
ut q̄tus dolor: matri mee fuerit possim scire
Hāc insup volūtate pariendi cōceperat eo
q̄ per vrbē trāsirens quādā mulierē parien
tem vociferantē audierat. Dicūt ei. Nō est
possibile qd̄ nature p̄trariū est: nec est scibi
le qd̄ rōni nō est p̄sentaneū: dixit ḡ eis nero
Hic me feceritis ip̄regnari & parere oēs
vos facti crudeli morte interire. Tunc illi
eum impotionātes ranā sibi occulte ad bibē
dū dederūt & eā artificio suo in eius vētrez
exerescere fecerūt. Et subito venter ei⁹ na
ture p̄traria nō sustinēs intumuit: ita ut ne
ro se puero gravidū existimaret: factebātqz
sibi seruare dietam qualē nutrie de rane no
uerāt puenire dicētes q̄ p̄pter p̄ceptum ta
lia eū seruare oporteret. tādē nimio dolore
veratus medicis ait. Accellerate tps̄ ptus
q̄ languore pariendi vir anhelitū habeo re
spirādi. Tūc ip̄m ad vomitū impotionauit
runt: & ranā viliū terribilez humoribus infe
ctā & sanguine edidit eruentatā. Respiciēs
qz nero partuz suū ip̄z abhoruit & mirabāz
adeo mōstruosum. Dixerunt aut q̄ tā defor
mē fetuz p̄tulerit: ex eo q̄ ip̄s ptus noluerit
expectare: & ait. fuit ne talis de mris egres
sus latibulis: & illi etiāz. P̄cepit ergo ut
fetus suus aleretur: & testudini lapidum ser
uandus includeretur. Nec autem in chro
nicis leguntur: sed apochripha sunt. Dein
de mirat⁹ qualis & quāta fuerit succēssio tro
ie romā per septē dies & noctes succendi se
cit. Qd̄ ex altissima turri p̄spectās: letatusqz
flāme pulchritudine turgido habitu helia
dā decātabat. Hic sic habetur in chronycis
retibus aureis piscabāz cātibus intendebat
ita ut omnes citharistas & tragicos superet
viruz in vxorem duxit. Ipse a viro ut vxor
acceptus est. ut ait orosius. Romani vero
eius vesaniā vterius non ferētes: in euz
ip̄etū fecerūt: & vsqz extra ciuitatē persecuti

sunt. Qui vidēs q̄ enadere nō posset susten
dentū morib⁹ exacuit: & se p̄ mediū palo trā
sīxit: & tali morte vitā finiuit. Alibi tñ legīt
q̄ a lupis deuorāt⁹ sit. Rēdeuntēs roman
ranā in telludine latitantē iuenerūt & ipsam
extra ciuitatē p̄sientes cōbuserunt. Unde
& pars illa ciuitatis ut aliq̄ dicūt vbi latue
rat rana lateran. nomen accepit. Tēpore
sci cornelij pape greci fideles apostolor⁹ cor
pora furati eadē asportabant. S3 demonēf
in idolis hīrātes diuina coacti v̄tute clama
bant. Viri romani succurrite: qz dii v̄ri au
ferunt. Quapp fidelibus intelligētibus de
aplis: gētilibus vero de suis dijs mltitudo
adunata fidelīū & infidelīū p̄segt. Tñ greci
timentes apud catacūbas ap̄lor⁹ cor:pora in
puteū p̄iecerunt: s3 a fidelib⁹ ide postmodū
sunt extracta. Gregori⁹ tñ in registro dicit.
q̄ tanta eos vis tonitruī: atqz fulguris ter
ruit ac dissipit: ut ea apud cathacumbas di
mitterent: s3 cū dubitarēt q̄ ossa eēnt bti pe
tri: & q̄ bti pauli: orātibus fidelib⁹ & ieiunijs
insistētib⁹ de celo eis misit⁹ ē. Maior ossa
sunt p̄dicatoris: minora vero piscatoris. et
sic ossa se ab inuicem sepauerunt: & in suis ec
clesijs quas cuilibet edificauerāt posuerūt.
Alij vero dicunt q̄ siluester papa volēs ec
clesias consecrare tam magna q̄ parua: in
lance summa reuerentia ponderauit: & me
dietatem in vna ecclesia medietates in alia
collocauit: Refert Gregorius: in dialogo:
q̄ in ecclesia sancti petri: vbi corp⁹ ei⁹ reg
escit vir qd̄ erat agōti⁹ noīe magne humili
tag & scitāg existēs. Vñ vō qdā puella paral
tica in eius ecclia p̄marēs manibus reperet
& dissoluē rembus corp⁹ per terrā traberet.
dūqz a beato p̄tro sanitatem peteret: ei p̄
visionem asistit dicens. Uade ad agontius
māsonarius & ipse te saluti restituet. Lepit
igīf illa p̄ ecclesie loca se huc atqz illuc tra
here: & qz eēt Agōti⁹ inuestigare: cui repē
te obuiā ipse factus ē quē querebat: ei⁹qz dī
xit. Maīor & nutritor noster beatus petrus
ap̄lus ad te me misit: ut ab infirmitate mea
me liberes. cui ip̄e rōdit. si ab ip̄so missa es
surge. App̄ebētaqz eius manu ipsā leuauit
Itaqz nullo lāguoris vestigio remanēte plo
ne sanata fuit. In eodē q̄qz libro ait Gre
gori⁹ q̄ Balla v̄bis romē nobilissima puel

De sancto

la Simacii cōsulis ac patricij filia marito tradita in vnius anni spacio ei⁹ ē morte viduata. Quā dū ad iter ad thalamū etas ⁊ opes vocarēt: elegit magis spūalib⁹ nuptiis copulari deo: in qb⁹ a luctu incipit sed ad eterna gaudia puenit: ⁊ carnalib⁹ nuptiis subici: q̄ a letitia sēp incipiūt: ⁊ ad finē cū luctu cōducit: hūc at cū valde ignea p̄p̄sio cor p̄p̄is iesset ceperrunt medici dicere. Quia nisi ad amplex⁹ viri rediret calore nimio ⁊ naturā barbā habitura eēt q̄ ita postea factū ē. Silla n̄ hil exteri⁹ desolū: mirag timuit: q̄ interiorē sp̄s amauit: nec vita ē si hoc in ea sedaret qd̄ a celesti sponso nō amaret. Abiecto igit⁹ seculari habitu apud eccliam sci petri mōasterio se dedit ibiq; mult⁹ ānis in simplicitate orationib⁹ ⁊ elemosynis deo fuit. Tādeꝝ cancri p̄lere in mamilla p̄cussa dū ante eius lectū duo cādelabra semp luxerēt q̄ velut amica lucis nō solū spūales: s; etiā corporales tenebras odio hēbat: vidit b̄n̄ pet̄ aplm̄ inf̄ ipsa duo cādelabra ante ei⁹ lectulū p̄stitisse. Que ex amore sumens audaciā exultauit ⁊ dixit. Quid ē dñe meus: dimissa sunt mibi peccata mea. cui illi benignissimo vultu inclinato capite annuit dicēs. Dimissa veni: ⁊ illa. R̄ go vt soror b̄ndicta veniat mecū. ⁊ ille. Non s; talis veniat tecū. Illa hoc abbatisse idicās die tertia cū illa defuncta ē. C In eodē insup li. Gregori⁹ ait. q̄ dū p̄bit qdā magne scitāz ad extrema duct⁹ eēt: cū magna letitia clamare cepit dicēs. B̄n̄ veniāt dñi mei. b̄n̄ veniāt dñi mei. Quid ad tantillū finis v̄z dignati estis venire? Venio: venio: gr̄as ago: gr̄as ago. Cū q; ḡstābāt qb⁹ hec diceret interrogarēt: ille admirādo r̄ndit. Mūqd̄ puenisse hic scōs ap̄los pet̄ ⁊ paulū nō videt. cū vō itē vt prius repeteret: scā illa aīa carne soluta est. C Dubitat at ab aliqb⁹ v̄z eadem die pet̄ ⁊ paul⁹ passi sūt. dixerūt n̄. qdā q̄ ea die tractāt in h̄ p̄cordāt. q̄ ea die ⁊ āno passi sūt sic m̄ifeste etiā b̄r ex eplā dyonisi⁹: ⁊ sic dīc leo in quo dāz smone: vbi sic ait. Mō. n̄. sine causa sc̄m̄ putam⁹ q̄ vna die: i vno loco vni us t̄rāni tollerare sūiaz. In vno die passi sūt vt ad xpm̄ parit puenirēt. Vno loco ne alteri roma dēssēt. Sub vno p̄secutore: vt

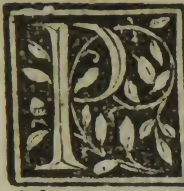
eqlis crudelitas vtrūq; p̄stringeret. Dies ḡ p̄ merito: loc⁹ at p̄ gloria: p̄secutor: deceret⁹ ē. p̄ v̄tutē. h̄ leo: s; at eadē die ⁊ hora passi sūt nō tñ. eodē loco: s; i diuersis. Et qd̄ dicit leo q̄ eodē loco passi sūt: hoc dīc ex eo q̄ ab orōme passi fuerūt. de h̄ qdā sic v̄sib⁹ dixit. En se coronat paul⁹: cruce pet̄: eodē sub duce: luce: loco. dur̄ nero: roma loc⁹. Itēz aliū. En se sacrat paulū par lux: dur̄: v̄s: cruce pet̄. Licet at eadē die passi fuerint: ordinatū tñ Greg. vt ip̄a die sp̄alis fieret quo ad offiū solēnitās pet̄: ⁊ in seq̄nti die p̄memoratio pauli: tūz q̄ ea die fuit dedicata ecclia sci pet̄. tū q̄ maior ē dignitate: tū q̄ prior p̄uersione: tū q̄ p̄matū obtinuit.

De Nomine.

Aut⁹ interpretat os tube vt os eoz: seu electū mirabile. Vel electōis miraculū. Vel paul⁹ a pausa: qd̄ ē reges. v̄l d̄r modic⁹ latine. Per hoc intelligit ser̄ p̄rogative q̄s h̄uit. Prima ē ligua fructuosa: q̄ ab ilirico vsq; hierusalē repleuit euāgeliz. ⁊ id d̄r os tube. C Secda caritas viscerosa: q̄ q̄s infirmas: ⁊ ego n̄ in firmos. ⁊c. Et inde d̄r os eoz: os. s. cordis. de quo ip̄e dīc. Os n̄m p̄z ad vos o cor̄ib⁹ cor̄ n̄z dilatātū ē. C Tertia ē p̄uersio miraculosa. ⁊ inde d̄r electū mirabile: q̄ mirabilis elect⁹ ⁊ p̄uersus fuit. C Quarta ē man⁹ opo sa: ⁊ id d̄r electōis miraculū. Magnūz. n̄. miraculū fuit qñ elegit sibi p̄p̄is manib⁹ sup̄p̄r acq̄rere. ⁊ incessant p̄dicare. C Quinta fuit p̄tēplatio delitiosa: q̄ rap̄t⁹ ē vsq; i tertīā celū ⁊ inde fuit dñi reges: q̄ i p̄tēplatiōe exigit reges mēz. C Sexta ē hūilitas v̄no sa: ⁊ idē d̄r modic⁹. De h̄ at noie paul⁹ tres sūt opiniōes. Orige. vult q̄ semp fuerit b̄noīn⁹: ⁊ vocat⁹ sit sp̄ saul⁹ ⁊ paul⁹. Rabanus vō vult q̄ an̄ dictus ē saulus a saule rege sup̄bo. s; post p̄uersionē vocatus ē paul⁹: quasi puulus a modico ⁊ humili spū. Vñ ⁊ nomē suūz interpretando dicebat. Ego sū minimus ap̄loz ⁊c. Beda at vult q̄ dictus est paulus a Sergio paulo proconsole: quem ad fidem conuertit. Passionem sancti Pauli Linus papa conscripsit.

De sancto paulo apostolo

Paulus ap[osto]lus post sui con-
uersionē multas p[er]secutiōes
passus ē. Quas b[ea]tus Hi-
larius breuiter enumerat di-
cēs. paul[us] ap[osto]lus i[n] philip-
pis virgis cedit i[n] carcere
ponit[ur]. et ligno pedib[us] assi-
git i[n] lustris lapidat[us] i[n] iconio et thesaloica ab
iniquis p[er]secut[us] ē. et i[n] ephe[so] feris dat[us] i[n] damasco p[er]
sporta et muro deponit[ur] i[n] hierusalē sistit[ur] cedi-
tur. ligat[ur]. insidiat[ur] i[n] cesarea claudit[ur]. et crimi-
nat[ur] nauigās i[n] italia piculo dirigit[ur]. romam
ueniēs sub nerone iudicat[ur]. et occisus finit[ur] i[n]
Hilari[us]. apostolatū i[n]t[er] gētes accepit q[ua]ndā
p[er]tractū i[n] lustris erexit iuuenē q[ui]d senestra ce-
ciderat et expirauerat suscitauit. et m[ul]ta alia
miracula fecit. Apud mitelenā i[n]sulā: r[est]a ma-
nū eius i[n]uasit: s[ed] nihil e[us] lesit: q[ui] potius i[n]
ignē ipas erexit. D[icitu]r quoq[ue] q[uo]d oēs q[ui] de p[er]se-
cutione illius hoīs q[uo]d paulū hospitio suscepit na-
scit[ur]: a venenosis vllatenu[us] nō ledunt. U[bi]
cū pueri nati sūt i[n] eunīs eor[um] serpētes ponūt[ur]
et p[ro]bāt si veri eor[um] filij sūt. Inuenit[ur] at[que] aliq[ui]d
q[uo]d paulus ē minor petro. q[ui]q[ue] e[us]q[ue] s[ed] re v[er]a
minor dignitate: maior p[re]dicatiōe e[us]q[ue] scita-
te. Refert haymo q[uo]d paulus a pullo[rum] cantu
vsq[ue] ad q[ui]ntā horā labori manū[us] i[n]stebat.
Deinde p[re]dicatōi vacabat ita q[uo]d plerūq[ue] vsq[ue]
noctē sermonē p[re]traheret. Residuū v[er]o tem-
poris p[re]mestioi s[er]mo o[mn]i s[an]c[t]i necessariū erat.
Dū v[er]o i[n] r[om]ā cū nero nodū eēt i[n] impiū
p[er]firmatus: et etiā audie[re] q[uo]d de lege iudeor[um]
et fide xp[ist]ianor[um] i[n]t[er] paulū et iudeos q[ui]stio v[er]e-
bat[ur]. n[on] multū inde curauit et sic palus q[ui] vole-
bat libere ibat: et libere p[re]dicabat. H[ic]ero. q[ui]q[ue]
i[n] libro de viris illustrib[us] ait q[uo]d. 25. a[n]no a pas-
sione d[omi]ni h[ic] ē nerōis: paulus r[om]ā victus
mittit[ur]. et p[ro]biētiū i[n] libera manēs custodia ad-
uersus iudeos disputauit: deinde a nerōe di-
missus euāgeliū i[n] occidē p[re]b[us] p[re]dicauit. 14.
veroneronis a[n]no eodē die et a[n]no quo crucifi-
xus ē petrus capite trūcaf[ur]. hec H[ic]ero. eius
at[que] sapia et religio vbiq[ue] d[omi]n[u]l gaba[re]t et ab oib[us]
admirabilis habebat[ur]. Multos ēt de domo
cesaris sibi i[n] amicitia copulauit: et eos ad
fidē xp[ist]i p[er]uertit. C[uius] quedā ēt scripta eius co-
rā cesare recitata sūt et ab oib[us] mirabiliter
p[re]mendata. Senatus ēt de illo alia nō medi-
ocriter sentiebat. Quadā vero die dū pau-

lus circa vespas i[n] quodā solario p[re]dicaret:
qdā i[n]t[er] eius noie patroclus picerna nerōis
et sibi admodū dilectus: ut paulū p[ro]p[ter] multi-
tudinē p[ro]modius audiret fenestrā ascendit: et
paululū ibi dormitādo deidē expirauit. Q[ui]d
audie[re]s nero plurimū de eius morte do[n]uit.
et statim aliū i[n] eius officiū ordinauit. Paulus
vero p[ro]p[ter] sp[iritu]s h[ic] cognoscēs dixit assatib[us]: ut
illuc irēt et patroclū cesaris carissimū ad se
desuctū afferret. Quē allatū paulus suscita-
uit: et ad cesarē cū socijs suis misit. Qui cū
de morte eius lamētaret[ur]: ecce patroclus vi-
uēs ad e[um] p[ro] foribus nūciat. Audie[re]s nero pa-
troclū viuū quē paulo ante nouerat mortuū
plurimū q[uo]d expauit: et eū ad se igredi recu-
sant[ur]: s[ed] tādē p[ro]p[ter] asu amicor[um] introire permisit
Qui nero ait. Patrocle viuīs: et ille. cesar
vivo. Nero: q[ui]s te fecit viue[re]: et ille. d[omi]n[us] iesus
xp[ist]s o[mn]iū rex seculor[um]. Frat[er] nero dixit. q[ui] ille
regnabit i[n] secula: et resoluet o[mn]ia regna m[un]di:
cui patroclus ēt cesar. tūc nero dedit ei ala-
pā dicēs: q[ui] militas illi regi: et ille. U[bi]q[ue] mili-
to q[ui] me a mortuis excitauit. Tūc q[ui]q[ue] mini-
stri ipatoris q[ui] ei iugit[ur] assistebat[ur] dixerūt ei.
Cur ipator p[er]cutis iuuenē prudētē et veracit[er]
ridentē? Mā et nos illi regi iunctissimo mili-
tam[us]. Q[ui]d audie[re]s nero eos reclusit i[n] carcerē
ut nimis torq[ue]ret quos a[n] nimis dilexerat.
Tūc oēs xp[ist]ianos secit igri: et oēs sine interro-
gatiōe p[ro]mēta varia puniri: Tūc paulus
victus i[n]t[er] ceteros a[n]no heronē adductus ē.
cui heron[us]. O homo magni regis seruus: mi-
hi autem vincetus: cur milites meos mihi
subtrahis. Et tibi recoligis? Qui paulus
Non solum de tuo angulo milites co[n]legi.
Sed ēt de orbe vniuerso: quibus Rex no-
ster donat talia que nūq[ui]d deficient: Et que
omnem excludent indigentiam largietur.
Quic si subiectus esse volueris saluus eris
qui tante extat potentie: vsq[ue] iudex o[mn]iū re-
niat. Et mundi huius figuram per ignē re-
soluat. Nec audiens heron[us]: ira succensus
quia figurā mundi per ignē paulus di-
xerat dissoluendam omnes milites xp[ist]iani
igne iussit cremari. Paulus vero tanq[ua]m ma-
iestatis reum capite truncari. Tanta autem
xp[ist]ianorum tunc occisa est turba Ut po-
pulus romānos palatium heronis vir-
tute irrumperet: et seditionē contra eū exei-

De Sancto

tare mollens pclamaret. Pone modū cesar
tēpera occisionē vel iussione. Mīfates sūt q̄s
p̄dis: romanū tuē īperīū. Tūmēs īperatoz
mutauit edictū vt nullus xpianus tangeret
donec īperatoz de eis plenius indicaret.
Quapropter paulus itez est reduct⁹ ⁊ aspe
ctui neronis oblat⁹. Quē vt nero vidit ve
hemētissime exclamauit. Tollite maleficiū:
decollate īpostorē: nec sinite viuere crimia
tozē p̄dite censuū alienatozē. auferre de sup
ficie terre mētū īmutatozē. Ad quē paulus
ait. Mero tpe modico patiar: s; viuā eterna
liter dñs iesu xpo. Mero dixit. Auferre ab eo
caput: vt me rege suo sortiozē intelligat: qui
eum denici: ⁊ videamus si semp viuere va
leat. Qui paulus vt scias me post mortē cor
poris eternaliter viuere. cū mibi caput ab
scissū fuerit: viuus tibi appebo: ⁊ tūc cogno
scere poteris: q; xps est deus vite ⁊ mortis.
Et his dictis ad locū supplicij ducit. Qui
cū duceret dicerēt ei tres milites qui eū du
cebāt. Dic nobis paulē. Quis ē ille rex quē
tantum diligitis q; pro eo magis mori q; vi
uere eligitis: ⁊ q̄lez inde mercedē habebis?
Tunc paulus de regno dei ⁊ pena inferni
adeo eis p̄dicauit: q; eos ad fidem p̄uertit.
Qui cū rogarent eum: vt libere abiret quo
vellet. ait. Absit fratres vt fugiaz. nō. n. suz
p̄sugus sed miles xpi legitimus. Scio. n. q;
per hanc vitam transitoriā ad vitam tran
sibo eternam. Mor autem vt fuero decol
latus viri fideles rapiant corpus meū: Vos
autem locum notate ⁊ illuc cras mane veni
te. inuenietis enim iuxta sepulchrum meū
duos viros orantes. scilicet. Titum ⁊ Lucā:
Quibus cū dixeritis qua de cā vos ad eos
misi ipsi vos baptizabūt: ⁊ regni celestis fa
cient coheredes. Qd cū loqueret: misit ne
ro duos milites vt viderēt si adhuc eēt oc
cisos. Et cū eos vellet cōvertere: illi dixe
rūt. Lū mortuus fueris ⁊ surrexeris: tūc cre
demus his que dicis. Mūc autē cito veni q;
mernisti accipe. Quāq; ad locū passionis du
ceretur in porta hostiēsi cuidam matrōe no
mine plautille discipule pauli: q; sm Dio
nyssiū alio noie dicebat Lemobia: q; forte bi
nomina fuit: obuiā habuit: que flets suis ora
tionibus se recōmēdare cepit. cui paulus.
Gale plautilla eterne salutis filia cōmoda

mibi velū quo caput tuū tegis: ⁊ inde ocu
los meos ligabo: ⁊ postmodū tibi restitūā il
lud. Qd dum sibi traheret irridebāt ei car
nifices dicentes. Quid īpostori ⁊ mago taz
preciosū pānū tribuis vt ipsū amittas? Qu
g ad locū passionis paulus venisset: ad oriē
tē versus ⁊ manibus in celū extensis: diu
tissime cum lachrimis patria voce orauit ⁊
gratias egit. Post h; vale facies patribus:
oculos sibi de velo plautille ligauit: verū
q; genu in terra figēs collū extēdit: ⁊ sic de
collatus ē. moxq; eius caput de corpore eri
lēs iesus xps: qd sibi in vita tā dulce extite
rat: ⁊ tā crebro noiauerat: hebraice clara vo
ce insonuit. Dicis. n. ipsū in suis eplis xpm
vel iesū: vel vtrumq; quingentis vicibus
nominalse. De eius autē vulnere vnda la
ctis vsq; in vestimēta militis exiliuit: ⁊ po
stea sanguis effluxit in aere lux imensa emi
cuit: de corpore odor suauissimus emanauit
Dionysius autē in epistola ad Thimoteū de
morte pauli sic dicit. In hora autē illa tristi
tie plena frater mi dilecte dicente carnifice
paulo. Collū para: tūc beatus apostolus su
sperit in celū muniens frontem ⁊ pectus su
um signo crucis: ⁊ dixit. Dñe mi iesu xpe in
mantis tuas dñe cōmendo spiritū meum: ⁊
tunc absq; tristitia ⁊ cōpulsione extēdit col
lū suū: ⁊ suscepit coronā. P̄erente autē
carnifice ⁊ amputate pauli caput: tūc beatif
simus in ipso ictu explicuit velū: ⁊ collegit
sanguinē p̄p̄riū in velo ⁊ ligauit eū ⁊ obuiol
uit: ⁊ tradidit illi semie: ⁊ reuerfomiliti car
nifici dixit lemobia. Ubi dimissisti magistrū
meū paulum: rīdit miles. Lū socio iacet ibi
extra v: bē. in valle pugillā: ⁊ velo tuo vela
ta ē facies eius. Ipsa autē rīdens ait. Ecce
intrauerūt nūc petrus ⁊ paulus induti ve
ste preclara: ⁊ coronas fulgentes luce radi
antes habebāt in capitibus suis: ⁊ ptulit ve
lum sanguine cruentatum: ⁊ monstrauit eis
p̄pter qd opus multi crediderūt dño: ⁊ xpi
ani facti sunt: hec Dionysius. Audies Me
ro que ptigerāt vehemēter extimuit: ⁊ de
his oibus cū p̄bis ⁊ amicis loqui cepit. Qu
hec inuicē loquerentur venit paulus ianu
is clausis: ⁊ an Cesarem stans ait. Cesar ec
ce paulus regis eterni ⁊ inuicti miles. Vel
nūc crede q; nō sum mortuus sed viuus: ⁊

Paulo Apostolo

tu miser eterna morte morieris: eo qd scds
di iniuste interficis: et his dieb' dispuit. Me
ro at ex nimio timore velut amēs effect' qd
agere ignorabat: et suasi et p'silio aicoꝝ patro
clum et barnabam cū alijs soluit: et quo vel
lent libere abire p'misit. Illi vō milites. s. lō
ginus magi militū et accessus ad sepulchꝝ
pauli mane venerunt: et duos viros. s. titū
et lucam orantes inuenerunt: et in eoz medio
paulū stantē viderunt. Quos titus et lucas
videntes vehementer territi fugere cepit:
et paulus dispuit. Illi aut p' eos clamantes
dicebant. Non vt putag' vos p'sequimur s'
a vobis baptizari volumus: sic paulus nob
dixit: quē mō orantes vobiscum videntis.
Hec illi audientes reuersi sunt et euz magno
gaudio eos baptizauerunt. Caput aut pauli
in quādam vallē piectum ē: et pre multitu
dine alioꝝ qui interfecit fuerūt: et illuc pie
cti inueniri nō potuit. Legitur aut in eadem
eplā. Diony. qd cū quadā vice sōuea mōda
retur: et caput illd pauli cū alijs purgamē
piectum fuisset: quidam pastor in virga sua
leuauit et iuxta caulas ouiuꝝ fixit: Vidit aut
per tres noctes p'tinuas ipse cū dño suo sup
predictū caput lucem ineffabilē resulgere.
Ad cū epō et fidelibus nunciatum fuisset di
xerunt. Vere hoc est caput pauli. Egressus
igitur ep's et vniuersa fidelū multitudo ca
put illud secū detulerunt et in quadam men
sa aurea illud deponentes illud corpi coniu
gere volebant quibus p'riarcha respondit.
Nos scimus qd multi fideles occisi sunt: et eo
rum capita sunt dispersa: vnde dubito illd
caput corpori pauli coniungere: sed caput
hoc ad pedes corporis ponamus: et omnipo
tentem dominum exoremus: vt si caput su
um est conuertatur ad corpus et capiti coniu
gatur. Qd cū omnibus placuisset caput ipz
ad pedes corporis pauli posuerūt. Et ecce
cunctis orantibus et stupētibz corpus se cō
uertit: et in loco suo capiti se iunxit: et sic om
nes deū benedixerunt: et hoc esse caput pau
li veraciter cognouerūt. hec Diony. C Re
fert Gregorius tironensis qui tempore Ju
lini iunioris claruit. qd quidam despans la
queum sibi parabat. Nomen tñ pauli inuo
cans semp dicebat. Adiuua me scē paulē.
Tunc affuit quedam vmbra. s. lida hortās

eum ac dicens. Eia bonē vīr: eia quid agis
moram ne feceris. At ille semp parans la
queum dicebat. Gratissime paulē adiuua
me. Expedito iam laqueo affuit alia vmbra
tanq' hoīs dicens illi que hominem hortā
batur. fuge miserrime: qd paulus aduocatus
aduenit: tunc squalida vmbra euauit: et ho
mo ad se rediens et laq' pisciens peniten
tiam condignam accepit. Greg. in registro.
Ex cathenis beati pauli multa miracula de
monstrantur. Et dum multi pax quid ex li
matura petuntur affuit sacerdos euz lima.
Et aliquibus petentibus ita conceit aliqd
de cathenis ipsis excutitur: vt nulla mo
a sit. Quibusdam vero petentibus diu per ca
thenas ipsas lima ducitur et tñ vt aliquid i
de ereat non obtinetur. In eadē quoq' epi
stola que supra deā est bñs Diony. mores
pauli magi sui pijs verbis deplorat dicēs
Quis dabit oculis nostris fontem lachꝝ
marum vt ploremus die ac nocte lumen ec
clesiarum: qd extinctum est? Quis non i du
et fletum et gemitum aut non vestietur lugu
ribus et mente attonitus non obstupescet?
Ecce etenim Petrus fundamentum ecclesi
arum: gl'ia scōꝝ apostolorū a nobis recessit:
et nos orphanos dereliquit. Paulus quoq' gē
tium familiaris: consolator paupꝝ defecit
nobis: et vltorius nō inuenitur. Qui fuit p'
paulum doctor: doctorum: pastor: pastorum.
Abysus sapie fistulam altisonam p'edicato
rem vīratis infatigabiles. Paulum dico no
bilissimum apostolum: hic agēlus terrestris
et homo celestis imago et similitudo deitag:
et sp'it' deiformis omnes nos dereliquit.
Nos inq' inopes et indignos in hac mundo
contemptibili et maligno ingressus est ad de
um suum dñm et amicū. Heu frater mi Thi
mothee dilecte aie mee vbi est pater tuus
magi et amator? Unde te vltorius saluabit?
Ecce enim orphanus scūs es et remāstisti so
lus: Jam nequaquā scribet tibi sua sactissima
manu dicens tibi fili carissime: veni fr mi
Timothee. Quid hic accidit tristitie et tene
brarū et dāni: qd orphani facti sumus. Jā nō
venient ad te epistole ei' in qbus scriptum
sit. Paulus modicus seruus iesu xpī. Jā nō
scribet de te vltorius ciuitatibz dicēs. Su
scipite filiū meū dilectū. Cōplica frat libros

De sancto

prophetarum: et signa super eos quia neminem
habemus interpretē parabolarum et para-
digmatū et eloquiorū ipsorum. Dauid pro-
pheta plangebat filium suū et dicebat. Uel
mibi fili mi uel mihi. Ego autē uel mi magi-
ster mi: uel uel mihi. Quinō defecit et ces-
sanit concursus discipulorum tuorum romā
uenturum et querentium nos. Jam nemo
dicturus est: eamus et uideamus doctores
nostros: et interrogemus eos qualiter nos re-
gere oporteat ecclesias nobis cōmissas et in-
terpretabuntur nobis eloquia domini nostri
iesu xpī: et eloquia prophetarum. Uel uel
bis filiis frater mi q̄ priuati sunt patribus
spiritualibus: quibus priuatus est grex. Et no-
bis etiam frater uel qui priuati sumus ma-
gistris nostris spūalibus: qui collegerant in-
tellectus ac scientiam ueteris ac noue legis
et colligauerant in suis epistolis ubi est cur-
sus pauli et labor scōrum pedū eius. Ubi ē
os loquens et lingua consultēs: et spiritus be-
ne placens deo suo: Quis non ploret et plu-
let? Quis qui meruerunt gloriam et honores
apud deum tanq̄ malefactores traduntur
in mortem. Uel mihi quā in illa hora intui-
tus corpus scī sanguine innocenti crucen-
tum. Uel mihi pater mi magister et doctor:
nos quidem reus tali morte exstitisti. Nunc
ergo quō ibo te querere gloria xpīanorum et
laus fidelium? Quis cōtēscere fecit uocē
tuam fistula ecclesiarum: et fistula altisona ple-
ta: n̄ psalterij decachordi? Ecce introisti ad
dñs deū tuum quē desiderasti et toto affectu
p̄cupisti. Hierusalem et roma praua amicitia
cōles facte sunt in malo. Hierusalē cruci-
fixit dñm n̄m iesum xpī: roma uero aposto-
los eius interemit. Hierusalē seruuit ei quē
crucifixit. roma autem solennizando glorifi-
cat quos interemit. Et nūc frater mi Timo-
thee q̄s dilexisti: et toto corde desiderabas.
Pauli dico regem et Jonatam in uita sua nō
sunt separati: nec in morte. Et ego non sum
separatus a domino magistro meo: nisi cum
separauerunt nos homines pessimi et iniqui
et separatio huius hore non erit semp. Nā
eius cognoscit dilectos: etiā sine hoc q̄ ei lo-
quantur quā uel ab eo elongati sunt. In die autē
resurrectionis magna iactura esset separari
ab eis. hec Dionysius. Jo. Lxxv. in li. de

laudibus Pauli hunc gloriosum apostolum
multipliciter commendat sic dicens. Nihil
proptus errauit quin pratum insigne virtu-
tum ac paradisi spiritualem Pauli animas
nuncupauerit. Que autem lingua laudibus
eius inueniatur equalis: eū omnia que sūt
in oibns bona anima sua una possideat: et ea
cuncta plene accumulante: nec solum huius
sed etiam qd est amplius angelorū: nec tamē
iccirco reticebimus: quia potius pauca dice-
mus. Est enim hoc maximum laudis. Gen-
tū orationis copiam virtutis superat et ma-
gnitudo laudatū: neq̄ uinci multo est nobis
gloriosius q̄ sepe uicisse. Unde igitur op-
portunius laudem eius sumemus exordium
nisi ab hoc ipso primum ut ostendamus eū
bona omnium possidentem: Cū Abel obtulit
sacrificium et inde laudatur: sed si pauli ho-
stiam adducamus in medium q̄stum celum
a terra superior: apparebit si quidem semet
ipsum per singulos dies immolabat. Quam-
tū hostiam dupliciter offerebat: tū in corde
tū in corpore mortificationes circumferens.
Non enim oues offerebat aut boues sed se-
ipsum dupliciter immolabat. Neq̄ bis con-
tētus fuit: s̄ et orbē uniuersū studuit offerre
q̄ trā ac mare: grecias atq̄ barbariē: oēm q̄
sub sole regionē q̄s uolitat circumuiuit: e. hoi-
bus angelos faciens: qm̄ impios hoies q̄s
ex demonibus in angelos puebens. Quid
huic hostie repiet eq̄le: quā pauli gladio spi-
riti? se immolauit: et in illo altari qd sup celū lo-
catū ē obtulit: S̄z Abel dolo germā p̄cussus
occubuit: pauli uo ab eis infectus ē q̄s ab i-
numeris malis cupiebat crueri. Uir autē ei
in numeras tibi ondi mortes: tot uirgū q̄t et di-
es uirgū. Hoc se tū in arca legis snasse cū il-
beris. Hic autē mltro seniore iundate diluuiū:
nō archā coaptādo a p̄paginib⁹ tabularū: s̄
epistolas p̄ponēdo p̄ tabulū uniuersū orbē pi-
clitātē ex medijs fluctib⁹ libauit. Hec autē ar-
ca n̄ uno loco circūferē q̄ orbis finios p̄phē-
dit nec bitumie ac pice s̄ spū scō ei⁹ tabule
sūt p̄cte: hec suscipiēs pene irrōnabilibus
aiālib⁹ stultiores imitatores efficit āgelorū
Hic q̄s illā uicit arca: q̄ illa coruū sc̄piēs
coruū r̄rsum emisit: et inclūdēs lupū feritatē
ei⁹ mutat n̄ potuit. h̄ uo accipitres miluosq̄
suscipiēs scē colūbas: et excludēs oēs feritatē

Paulo Apostolo

mansuetudine spiritus introduxit. Ab: abas miratur oēs: quod ad dei preceptum patriam atque cognationem reliquit. Sed quod paulo possit equari: quod non tantummodo patriam vel cognatos sed ipsum quoque mundum reliquit: imo et celum et celum celum. Et hec omnia christi suscipiendo desperit unum per cunctis: istud solum. id est christi charitatem requirens: neque presentia inquit neque futura neque altitudo etc. Sed et abraham in periculum se tradens hostibus filius fratris eripuit. At paulus uniuersum orbem ut de ipsa diaboli extraheret manu innumerabilia pericula sustinuit: propriisque mortibus maximam securitatem aliis comparauit. filium quoque abraham voluit imolare. Paulus vero semet ipsum milies imolauit. In Isaac patiemtiam aliqui admirantur: quod patrem a se factos obstrui patiebatur. At paulus non putos cernens lapidibus obuitos: sed proprium corpus non solum sicut ille cedebat: sed eos etiam a quibus patiebatur in celum studebat euehere. Quapropter. non amplius obtruebatur iste sors: tanto magis erubebat: ac plures a se effundendo flumens manabat. De loganimitate atque patientia iacob scriptura miratur. Et que nam illa est adamantina anima que pauli patientiam possit imitari: illi quoque enim septem annorum: sed totius vite seruitum pro sponsa peritulum christi: non aduersus solū estu diei et noctis gelu: sed tentationes mille perperes: et nunc quidem verberibus nunc vero lapidibus scissus atque colossus: et inter certamina ubique perfractus captas oues ex diaboli faucibus abstrahabat. Sed ioseph pudicitie virtute decoratus est. Et ego verco: ne iam ridiculam sit hic et pauli laudare: qui semetipsum crucifigens non solum humanorum corporum pulchritudines: sed omnia etiam que videntur rebus clara et decora cernebat: quemadmodum nos fauillam cinerumque consumimus: qui quasi mortuus prius ad mortuum immobilis permanebat. Stupent iob omnes homines. est enim athleta mirabilis. At paulus non mensibus tantum sed annis pluribus in agone perdurans tam clarus emicuit. non teste gleba saniem carnis radens: sed in ipsius intelligibile os leonis frequenter incurrēs: et pugnas aduersus tentationes innumeras omni erat lapide tolerabilior. Qui non a tribus et quattuor amicis: sed a cunctis infidelibus: a fratribus etiam opprobria sustinebat eo

sputatus ab omnibus maledictus. Et illi erat magna hospitalis et cura pauperum. Sed quam ille curam impendebat carnis debilibus: hanc iste animis morbidis exhibebat. Illius omni aduenienti aperiebat domus: huius vero anima uniuerso patebat orbi. Et ille quidem etiam oues et bonos haberet innumeros erat in pauperes liberalis. Hic vero nihil amplius corpore suo possidens de hoc sufficienter indigentibus ministrabat. Quod alicubi commemoras: necessitatibus inquit meis et his qui mecum erant ministraverunt manus iste. Sed etiam verberes atque vulnera seuos sancto iob inferebant dolores. Sed si pauli verbera famē cathenasque seu pericula consideres: que a domesticis: ab extraneis: a cerero patiebatur orbe: solitudinem quam ipse per ecclesias visitatione quas per scandalizatis singulis preferbat: videbis quod omni erat saxo et durior aia illa: et ferrum atque adamantem firmitate superabat. Que enim ille corpore hec mente paulus sustinuit quem omni vermine molestio: de singulis quibusdam latetibus mestitia perimebat. Unus et iuges ex eo fontes lacrymarum non diebus solū sed et noctibus effluebant omnes muliere parturiēti vehementius affligebat in singulis: proprium quod et dicebat. filioli mei quis ite parituro. Moyses per iudeorum sauitate delirare legit de li. moyses itaque se cum ceteris obtulit pice. paulus per ceteris. non enim cum peritibus pice voluit: sed ut alii saluaret ipse de glorie cimitate decideret. Et quod ille pharaonis: huius diabolus cotidie repugnabat. Ille per vna genere: iste per uniuerso orbem certauit non sudore sed sanguine. Ioannes in cibum locustas et mei siluestre favebat: sed paulus ita in medio mundi streptu quemadmodum ille in heremo querebat vltimū: non quod passim locustas aut mel siluestri: multo aut victu vilioris his preterit. Et ac necari quod indulgens cibo seruēti studio predicandi. Vix illi aduersus herodiam appu it magna persistia: et iste non unum aut duos aut tres: sed innumeros: et filii positos prate corripuit: imo longe illos seuiore tyrānos. Ite stat ut paulum iam angelis cōpemus: quibus magnificum predicamus: quod cum omni cura deo obedunt: quod dauid admirando dicebat. Potētes virtute facientes verbum eius etc. Quid vobis aliquid perperam in angelis mirat. Qui facit inquit an

De Sancto

gelos suos spūs et ministros suos ignē vrentes: sed hoc in Paulo possumus inuenire quod velut ignis ac spūs totū terrarū pcurrit orbē pcurrēdo purgavit. Sed non celū iste fortis est. Et hoc ē oīno mirabile: quod talis puerfatus in celis mortali adhuc carne circumdatus. Quanta ergo nos p̄dēnatione digni sumus cū vno hōie bona in se oīa p̄gregante nec minimā qdē p̄tem illoz studemus imitari. Nō. n. aliā est fortitudo naturā: nec dissimilem nacti aīam: nec alterā habitās munduz sed in eadē terra eadēq; regione sub eisdē atq; legibus nutriti et morib; cūctos quod nūc homines sunt vel fuerūt animi v̄tute trāscendit. Nec vero in illo hoc solū mirabile ē: quod p̄ abundantia deuotionis quodāmodo nō sentit dolores pro v̄tute susceptos: sed quod virtutez ipsaz p̄ mercede p̄sant. Nā nos qdē p̄ eā nec p̄posita mercede certamus: quā ille complectens ēt siue p̄mīo diligebat: cūtra illa q̄ aspirate sui vident impedire virtutē euz oī mansuetudine p̄petēs: quotidiē celsior: q̄tī die assurgebat ardetior: et intētatis sibi piculis noua semp alacritate pugnabat: quod cum sibi mortē iā iminentē videret. ad cōfōnez delectationēq; gaudij alios puocabat dicens. Laudete et p̄gratulamini mihi. Itaq; p̄fusiōne et iniuriis q̄s ob p̄dicandi studiū sustinebat: magis q̄ ad bonoz oblectamenta p̄pabat: mortis potius q̄ vite desiderij appetēs paupertatis q̄ opulentie: et multo apli labores q̄ alij regē post labores: ac merorez magis eligēs q̄ alij voluptatē. studiosius p̄ inimicis et fructuosius orās q̄ alij aduersus inimicos. Unū illi formidandū erat atq; metuendū offensa nimis dei: nec desiderabile aliud erat nisi placere deo semp. Nō dico atq; nihil p̄stitūz desiderabat: sed nec aliquid futuroz. Nō. n. mihi dicas mercedes et ingentes exercitus pecunias: puincias: potestates: hec. n. nec q̄si aranearū fila reputauit: sed ea q̄ p̄mittunt in celis: et tūc eius ardentē in xpō amorē videbis. Nō sic qdē pro eius amore nō angeloz: nō archangelo et dignitatē: nec qdē hōz simile cōcupiuit. Nō. n. erat maius oībus xpiani amorē f. uebat. cū hoc beatiorē cūctis se putabat: sine hoc atq; neq; dominationū neq; p̄ncipatū socius esse cupiebat: sed cū hac dilectione magis es-

se vel extremis: immo et ex numero penultimoz q̄s sine hac inter summos honore sublimis s. n. erat illi maximus ac singulare tormentū ab hac charitate discedere: s. illi erat gehēna: hec sola pena: hec infinita et intollerāda supplicia: s. p̄fui charitate xpī: hoc illi vita hoc mundus: s. regnū. hec p̄missio: s. bona videbant innumera. Sic despiciebat vniuersa q̄ timebat: vt solet herba iā putrefacta p̄tēni. Tyrānos vero ac p̄p̄los spirantes furorē velut quosdā esse culices estimabat. Mortē vero ac cruciatus et mille supplicia q̄si ludū putabat esse pueroz: dūmodo pro xpō aliquid sustineret. decorabat. n. victus cathena magisq; diademate coronatus Et. n. coartatus carcere habitabat in celo. ac libentius verbera recipiebat et vulnera q̄ alij brauiā diripiāt. et dolores nō min⁹ q̄ p̄mua diligebat: cū ip̄os vtiq; dolores loco duceret p̄mior. Propterea ip̄os et gratiā noīabat. quā q̄ nobis sunt cā tristitie: hec illi maximā pariebāt voluptatē. Merore q̄ maximo vrebatur p̄ qdē dicebat. Quis scandalizet et ego nō vroz: et si merore dicat q̄s esse aliquā voluptatē. Multi. n. q̄ filioz mortib; vulnerant aliqd p̄olationis accipiunt cū suis fletib; relinquunt: magisq; dolet cū dolore phibent. Sic et paulus nocte ac die p̄olationē accipiebat ex lachrimis. Nullus qppe tanto affectu mala p̄pria: quāto ille de flebat aliena. Quē admodū. n. illū opinaris afflictū cū p̄ditionē desleret p̄ctōz: quod vt illi salui fierēt: a celoz gl̄ia cupiebat aīaz excludi. Nā nō saluari illos multo acerbius estimabat q̄ semetipsūz p̄ire: hūc ergo cui nam rex poterit q̄s p̄pare. cui ferro. cui adamāti qdā aliq; illam appellet aīam aureaz: vel magis adamātinā. Nā et omni erat adamāte fortior: auro gēmisq; p̄ciosior: et alterā qdē misericordiam firmitate: alterā supabat p̄ciositate. Qui igitur rei huius ab aliquo aīa comparatur. Earum quidem que sunt oīo nulli: quod si vel adamantis auro fortitudo. vel adamāti honor dare auri: tunc forte aliquo modo cōparatio eius pauli posset anime cōuenire. Sed quid ego adamantem et aurum ad similitudinem adduco pauli. Quid si ex diuerso appendas omnē: et tunc videbis aperte pauli mergere p̄odus examinis

Paulo Apostolo

Mundo igitur et omnibus qui in mundo sunt paulum dicimus digniores: si igitur mundus eo dignus non est: forte vel celum: sed istud quoque invenit inferius: si enim non solum celum: sed etiam qui habet in celis dei postposuit charitati. quod non magis dominus: quanto est benignior: paulo: quanto malitia bonitas antecellit innumeris celis cum indicat digniores: non modo. non enim nos non dilexit deus: quanto a nobis ipse diligat. sed tanto effusius quanto nec sermo sufficit explicare. In paradisum quoque hunc deus rapuit et in celum tertium subleauit. Nec immerito siquidem paulus in terra gradiens sic se gerebat in cunctis quasi angelorum societate frueretur. Nam visibili adhuc corpori colligat illorum perfectio gaudebat: tantis fragilitatibus subditus: in nullo inferior: supernis virtutibus appere certabat. Nam et tamquam penatus totum docendo per volauit orbem: et velut in corpore labores periculaque precepit: et quasi iam celum possidens cuncta per suis terris desperit: et tamquam cum ipsis iam in corporeis virtutibus degeat iugimeng intentide vigilaui. Et angelis quidem sepe diuersarum gentium cura commissa est: sed nullus illorum: ita creditum si bi populum gubernauit: ut paulus vniuersus orbem. Sic autem aliquis indulgentissimus per afficit erga filium frenesim perhensum cuius quanto magis virtutis incrementis pulsat tanto eius potius misereferet et desinet: ita paulus istis a quibus affligebatur maiora adhibebat someta pietatis. Namque sepe per illis qui quicquid verba uerba: et eius sanguinem stiebant lachrymabant et uehementer dolebat: et per eos orabat dicens. fratres inquit voluntas quidem cordis mei est. Vehementer quoque mordebatur ac penitus dissecabatur. cum eos penitus videret. ut enim missus in ignem ferrum totum perfectio ignis efficit: sic paulus charitate succensus effectus est totus charitas. Qui quasi cunctis totius mundi esset per ista in amore vel actione hominum et ipsos eorum imitabatur pariter: imo cunctos non carnales tantum verum et spirituales patres sollicitudine ac pietate superabat. Quod enim per suis homines deo exhibere cupiebat: quasi cum vniuersus mundus ipse genuisset: sic omnes in dei regno festinabat inducere corpus et animam pro his quos diligebat impendens. Homo iste ignobilis et circumscribitur qui arte crecebat in pelibus tanta virtute progressus est: ut vir triginta annorum spatium et romanos et persas et parthos et medos: indos: et scythas: ethiopes: et sau-

romathas: atque saracenos: et omnes per suis hominum genus sub iugo mitteret veritatem: et sicut stipulas aut fenam ignis immisus: sic omnia demonum opera consumpsit. Paulus enim insonante lingua: et omni igne uehementi irruente cedebant omnia atque fugiebant: et demonum cultus et tyrannorum minere: et domesticorum infidie. Magis autem sicut radijs solis orientibus et tenebre fugantur: et adulteri ac fures foueas perdunt et latrones recedunt: et homicidae ad atra fugiunt: omniaque lucida efficiuntur et clara desuper illustrantur: radijs sic ubique cuncta gentium disseminante paulo fugabantur error: et veritas remicabat. adulteria et alia dictu sed a defecerunt atque presumpta sunt isto ignis vapore palearum vice perunt. Clara vero inbecerrima flamma surgebat resplendens et usque ad celi sublimitatem ascendens: ab his potissimum subleuata: quod ea opprimere videbantur nec pericula aut ipetus processus eius impedire potuerant. Erroris vero talis est perditio quod nullo sibi obistente peruenit ac defluit. Talis autem et diuerso veritatem statum est quod multum impugnatibus suscitatur et crescit. Quia igitur ita genus nostrum non bilitant ei similes studeamus inueniri. Neque impossibile istud putemus: quoniam tale in illo nobis corperum fuit: talis anima: tales cibi. Idem illis teque formauit: et quemadmodum illius ita est deus tuus. Tuis dei dona in paulo cognoscere. Vestimenta eius terrore demonibus erant. Nec vero amplius admiranda: quod paulus nec cum in pericula irrueret temeritatem argui poterat nec cum pericula suggeret timiditatem. Amabat enim pacem vitam ob lucrum docendi. Et rursus ea valde despiciebat: ob philosophiam ad quam illum mundi preceptus eueherat. Denique cum videris paulum pericula fugientem non minus admireris quam cum se periculis gaudet opponere. Ut enim hoc fortitudinis ira illud est sapientie. Et cum videris illum de seipso aliqua sonantem: similiter admireris. ac si videris illum semetipsum despiciere. Ut enim illud humilitatis est: ita istud magnanimitatis. Magis enim merebatur loquendo de se quam tacendo laudari: quoniam nisi fecisset istud culpabilior: illis esset qui seipsum inopportune laudare didicerunt. Nisi enim gloriaris fuisset creditos sibi omnes perdidisset: quod dum se humiliasset eos exulasset. Impletus tunc paulus placuit gloriando: quam alter laudes proprias occultando. Nec tantum

De septem fratribus

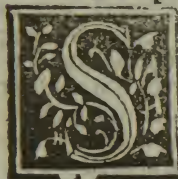
quodam pñit eū sua merita celaret: q̄ iste cū p-
deret. Et ita grande malum de seipso gran-
de aliqd dīe: atq; mirabilis extremeq; de-
mentie est nulla i mīnente necessitate rexy vi-
olentia pñus laudibus velle decorari: nō hec
sed dē loq̄ iudiciū est: s; potius infanie ē
Hoc. n. oēm mercedē euacuat laboribus su-
doribusq; q̄stā. Et. n. altius de se efferre ser-
monē gl̄iosi est: insolē se seq; iactant. Di-
cere at illa q̄ pñti cause tantūmodo necaria
sunt: fructū amāg; et multoz remedia cogitā-
tis: sic et fecit paulus q̄ dū a pseudo capere
in laudes suas ire pñsus est: maxime q̄ di-
gnitatē suā viderent. Plura at et maiora ce-
lanit. Veniā inq; ad visionē et reuelationes
dei pco: ē. Tāta paulus tāq; crebra cū deo
hīs colloq; q̄ta nec pphetaz nec aploz vl-
lus hūit p ea ipse humilio: reddebāt. Vltus
ēst plagas metuere: vt disceres. q; cū fm
naturā vnus erat et pluribus p voluntatē
non solū supra multos boies: verum etiā ex
angelis erat. Neq; vero metuere plagas re-
prehensione dignū: sed plagaz metu aliqd
indignū pietate cōmittere. Hoc ipso enim
quo plagas timet qui in certamine non vin-
citur admirabilior onditur: q̄ ille qui nō ti-
met: sicut nec merere culpabile est: sed p me-
rorem dīe aut facere aliquid eoz que displicent
deo. Dic q̄tis fuerit paulus onditur: q; in
tali natura viuens potuit quodāmodo su-
pra naturā: q; si mortē timuit: nec ipsam qui-
dam recusabat: nō. n. naturā hīc infirmita-
tibus sūditā: sed seruire infirmitatib; crimi-
nosum est vt merito ille mirabilis hēatur q
inbecillitatē nature voluntatis virtute su-
perauit: q; si iohannes qui dicebat marcus a
cōsortio sepauit: hec itaq; rectissime per p̄di-
catōis offiū effiē siquidē q̄ istū suscipit offiū:
non o; esse molem aut resolutū: sed fortem et
per cūcta robustum. neq; n. aliquis o; attin-
gere p̄clari b; numeris fūctōem: nisi pat;
sit aatā milies tradere in mortē in atq; di-
scrimina. q. n. nō tali aīo est multos alios suo
p dei exemplo: magisq; vtile est si quiescat
sibi q; tñ vacet. Non ita gubernatores: non
ad bestias dimicantem: nō ludo gladiatorio
destinatū: nō quēpiā sic ad discrimina atq;
mortes patā animum o; hīc: vt cū qui offiū
suscepit p̄dicandi. Nam et pericula p̄fecto

maiora et aduersarij seuiiores: nec vlt; p̄or-
sus simili conditione certat. Celum nanq; i
p̄mio in supplicio gehenna pponit. Si vero
aliqua inter eos cōmotio scā est noli hoc de-
lictum putare. Non. n. cōmoueri malum ē
sed irradabl; nulloq; iusto flagitante negotio
cōmoueri malum est hunc enim affectū pro-
uidus nobis creator inseruit: vt dormiētes
animas atq; resolutas ab inertia atq; desi-
dia suscitaret quasi. n. gladio acie ita mēti no-
stre ire acumē imposuit vt cum o; vtamur.
Benignitas aut non sp̄ bona est: sed cū illā
t̄ps efflagitat. Quando vero id nō adest: et
illa vitiosa est. Ita et paulus sepe hoc vltus ē
affectus: et imodeste loquentibus melior: erat
iratus: hoc aut in eo erat mirabile: q; cū vin-
cētis verberibus atq; vulneribus lōge sp̄le
diditior: erat diademate purpuraq; fulgenti-
bus. Lūq; vinctus per tā vastum pelagus
ducebatur: ita gaudebat tāq; in marimū im-
perium ducere. Postq; vero romā ingres-
sus est: nec ibi stare cōtentus est: s; in hispa-
niā pcurrit. Nec vñ quidem diez in ocio
passus est: et quiete transire: sed in p̄dicā-
di ardore ipso igne ardentior: nec pericula ti-
muit: nec irrisiones erubuit. Hoc vero ma-
iori admiratione dignum est: q; cū tā andax
esset: ac velut ad pugnam sp̄ accitus: et ignē
quēdā belli sp̄rās rursus placabilē atq; fle-
xibilē se p̄bebat. Hā seuiētī vel poti; serueti
p̄ceperūt: vt iret Tharsū: n̄ recusauit. Dixe-
runt per mūz eū oportere deponi et passus
est. Huius rei grā ita faciebat: vt p̄dicati-
oni diutius insisteret: et multis hic credenti-
bus iret ad xpm. Metuebat p̄fecto ne forte
pauper hunc atq; inops salutis multoz ab-
scederet. Letez cūz hī qui sub vno pugnant
magistro viderint infra vulnera fluentes
sanguinem: et nec sic hostibus aliquando ce-
dentem: sed stantem fortiter bastasq; vibrā-
tem: et crebris ictibus aduersarios corruere
facientem: nec omnino dolori parcentē ma-
iori absq; dubio tanta duci alacritate sūdu-
tur. Hoc ita factū est in paulo. Videntes. n.
illū ligatū cathenis: et nihilominus p̄dicātē:
videntes etiam vulneratū et tñ vberantes
ipso sermone capientes maiore p̄fecto si-
dutiā colligebant. Id quoq; significans ait.
Ita vt p̄ses et s̄ribus p̄fidentes in vinculis

martyribus et sancta Theodora

meis abundanter auferent sine timore vrbu dei loq. Sic cerciorē alacritatē ⁊ ipse capiebat ac vehementius in aduersarius ferebatur. Scut enim ignis in diuersas plurimuz materias incidens augetur ⁊ magis incrementū sortitus. Sic etiam lingua pauli quibuscunq; fuisse admoda ad eos p̄tinue trāsferebat. Impugnatores quoq; in eius pabulum spirituale afficiebantur: quia per ipsos euāgelij flāma magis crescebat. Nec cryso.

C De septē fratribus martyribus.

Sep̄tē fr̄es fuerunt filij dñe felicitatis: quoz noīa sunt annarius felix: philipp⁹ siluan⁹: alexāder: vitalis ⁊ martialis. Idos oēs cuz m̄se iussu ipatoris antonii publicus p̄fectus a se vocari iecit: suastq; matri vt sui ⁊ filioz suoz misereri deberet. Quē ait. Neq; blāditijs tuis potero allici: nec terroribus frāgi. Secura enī sum de spū scō quē habeo: q; te superabo vīna ⁊ melius vīcā occisa. Et pueris ad filios ait. Videte filij in celū ⁊ sursum aspiciate charissimī: q; ibidem xp̄s nos expecrat. fortiter p̄ xp̄o pugnate ⁊ fideles vos ī xp̄i amore exhibete. Quod p̄fectus audiēs eā alapis cedi iussit. Lūz ḡ m̄ ⁊ filij in fide xp̄i p̄stantissimī p̄manerēt oēs m̄se vidēte ⁊ p̄fortante diuersis sunt supplicijs pempti. Hanc beatā felicitatē vocat Grego. plusq; martyre: q; septies passa est in septē filiis: ⁊ octauo in corpe suo. Grego. i omel. Btā felicitas q̄ credēdo eritit ancilla xp̄i p̄dicādo etiā facta ē martyr xp̄i. Septē qppe filios sic post se relinqueret timuit viuos in carne sicut carnales p̄ctes solēt memere ne mortuos p̄mittāt. Parturunt spū q̄s carne peperat: vt p̄dicādo peret dō q̄s carne peperat mūdo. filios suos q̄s carnē snā eē nouerat: si ne dolore n̄ poterat moriētes videre si erat vis amoris iterior: q̄ dolorē viceerat carnis. Recte ḡ hāc feminā vltra martyre dixeris q̄ toties ī filiis ē ⁊ tā desideratē exticta. Dā enī multipler martyriū obtinuit: ipsa quoq; martyriū palmā vicit: quia ⁊ amore xp̄i sola mors sua ei minime sufficit. Passi sunt circa annū dñi. io⁹.

De sancta Theodora.

Theodora nobilis mulier ⁊ speciosa apud alexādriā tpe zenonis impatoris virū hēbat diuitē ac timentē deū. Diabolus at̄ theodore inuidēs scitari vix quēdā diuitē in illius p̄cupiscētiā incitauit: q; eā crebris nuncijs ⁊ muneribus molestabat vt assensum sibi p̄beret. Sz illa nuncios respuebat: ⁊ munera p̄tēnebat. In tātū aut̄ eā molestabat: q; ipsam q̄rē habere permitteret: ⁊ pene deficere videret. tādē quādā magā ad eā misit: q; eā vt uiri illi⁹ m̄freret: sibi q; p̄ficeret plimū hortabā q; cū diceret se corā ocul⁹ dī cāeta cernēq; grande p̄cni nūq; cōmittere: malefica adiūxit: q; qd in die fit l̄b vtiq; deus scit ⁊ videt q; qd at̄ aduersperascēte ⁊ occidente sole cōmittit deus minie ituef. Dixitq; puella malefice. Nūq; vitatē dicis: Et illa: ēt dico vitatez. Decepta puella vbi malefice dixit. Et aduersperascēte die vix ad se venire faceret: ⁊ voluntatē suā adimpleret. Qd cū viro rettulisset: ille vehementer exultans hora q̄ dixerat ad eā venit secūq; p̄cubuit ⁊ absceffit. Theodora at̄ ad seipsam rediens amarissime flebat: ⁊ faciem suam percutiebat dicens. Hēu hēu me perdidī animam meam destrui aspectuz decoris mei. Vir aut̄ eius domum rediens ⁊ vxorem suā sic desolatā ⁊ merentem videns eāz tñ nesciens eam cōsolari nitebatur: sed illa nullā p̄solationē percipere volebat. Vane at̄ sed qdā monasteriū monia: iū adijt ⁊ abbatissam interrogauit an deus quoddā graue delictum qd die aduersperascēte cōmiserat scire posset. Cui illa. Nihil deo abscondi potest: ⁊ deus scit ⁊ videt oē qd fit: q; nūq; hora illud committatur. Que flens amarē dixit. Da mibi librum sancti euāgelij vt sortiā memetipsā. Alperiens aut̄ librum repperit: qd scripsi scripsi. Rediens ergo domū: dū qdam die vir suus nbellat comā suā p̄cidit ⁊ vestimēta viri assumēs ad qdā mōasteriū mōachoz qd p. 8 milia distabat festinauit: ⁊ vt ibidez cū mōachis īciperet petijt: ⁊ qd petijt ipetrauit. Interrogata d̄ noīe dixit se theodoz nūcupari. Illa vō officia oīa humiliter faciebat: ⁊ eius seruituz oībus gratum fuit. Post aliquosq;

De Sancta

annos abbas fr̄s theodor̄ vocauit ⁊ vt bonos iūgeret ⁊ oleū de citate afferret p̄cepit Vir at̄ eius plimū flebat tūm̄s ne cū altero viro recessisset. Et ecce angel⁹ dñi sibi dixit Surge mane ⁊ sta in via martirij petri apostoli: ⁊ q̄ tibi occurrerit ipsa tua vxor erit: q̄ scō theodora cū camelis venit: ⁊ vix suum videns ⁊ recognoscens intra se dixit. Deu me vir bone me⁹ q̄tū laboro vt eruar a pctō qd̄ feci in te. Cū aut̄ appropinq̄ss̄et salutauit eū. d. Gaudeat dñs meus. ille at̄ eā penit⁹ nō cognouit: s̄ cū diuissime expectaret ⁊ se deceptū clamar̄: scā est vox ad cū. d. Ille q̄ te heri mane salutauit vxor tua erat. Tante at̄ scitāq̄ fuit br̄a Theodora vt m̄lta miracula faceret. Hā ⁊ hoies a bestia lacerat⁹ eripuit ⁊ suis p̄cibus suscitauit. Ipsaz̄ bestia insecta maledixit: q̄ sbito mortua corruit. Diabolus at̄ scitātē suam ferre nō valēs eidem apparuit. d. Meretrix p̄e oībus ⁊ adulta reliq̄st vix tuū vt huc venires ⁊ me ptēneres: p̄ vtutes meas tremidas in te suscitabo plimū: ⁊ si nō te fecero crucifixū negare non dicas q̄ ego sum. Ipsa aut̄ signū crucis sibi edidit ⁊ prius demō euauit. Quadā autē vice cū de citate cū camel rediret: ⁊ in quodā loco hospitata fuisset puellā q̄dam nocte ad eā venit sic. d. Dormi mecū: q̄ cū respueret iuit ad altēz̄ qui in eodē loco iacebat. Cū at̄ eius venter intumisset: ⁊ de quo p̄cepisset interrogata fuisset ait. Monachus ille Theodorus dormiuit mecū. Matū igr̄ puer⁹ ad abbatem monasterij transtulit. Qui cū theodorū increparet: ille sibi indulgeri peteret scapulis eius puerum iposuit ⁊ de monasterio p̄iecit. Illa at̄ abiecta p. 7. ānos eē monasterium mansit ⁊ de lacte pecorū infantem nutriuit. Diabolus aut̄ tātē eius patiētiam inuidens in spectū viri sui se transfigurauit: etq̄ dixit. Quid hic agis dñā mea: ecce langueo p̄ te: nec aliquaz̄ solationē recipio. Veni ergo lux mea: q̄ si cū viro alio iacuiſti s̄ tibi indulgeo. At illa credens vix suū esse dixit ad illū. Nunq̄ amplius tecū manebo: q̄ filius Joānis milig iacuit mecū ⁊ volo agere penitentiā deo qd̄ in te peccavi. Et cū orasset statim euauit: ⁊ demonē esse cognouit. Altera iterū vice diabolus volens eā terrere in similitud. nē scraz̄ terribiliuz̄

demonēs ad eā venerūt: ⁊ vir qd̄ infligās eas dicebat. Comedite meretricē hāc. Illa at̄ orauit ⁊ euauerunt. Altera vice multitudo militū veniebat ad eam quā p̄nceps p̄cedebat: ⁊ cū ceteri adorauerūt. Dixerūtq̄ milites theodore. Surge ⁊ adora p̄ncipem nr̄z̄. Que r̄ndit. Dñz̄ deum adorabo: qd̄ cū p̄ncipi nunciatū fuisset iussit eā adducē ⁊ tormentis affici vt mortua putaret. Et post modū omnis turba euauit. Alia itē vice vidit ibidē aux̄ multū: q̄ signans se illud refugit ⁊ deo se recōmēdanit. Altera ē vice vidit quēdā canistrū plenū oī genere ciborū ferentē ⁊ dicentē sibi. Dicit p̄nceps qui te cecidit. Tolle comede q̄ ne ciēs feci s̄. illa at̄ se signauit: ⁊ prius euauit. Cōpleḡ aut̄. 7. annis abbas patientiā eius p̄siderans eā reconciliauit ⁊ cū puero suo in monasteriū introduxit. Ubi cū duos postmodū annos laudabiliter pegisset: puer⁹ accepit ⁊ secū illuz̄ in sua cella clausit. Qd̄ cū abbati reuelatum fuisset: misit quosdā manachos q̄ diligentius auscultarēt quidnā cū eo loq̄ret. Illa at̄ puerum amplexans ⁊ de osculans dixit. fili mi dulcissime tps̄ vite mee venit. Relinquo te deo: ipm̄ p̄rem ⁊ adiutorē hēas. fili dulcissime me ieiunijs ⁊ oīonibus infligās ⁊ s̄ribus tuis deuote fuitas. Hec dicēs sp̄m̄ tradidit: ⁊ in dño felicit̄ obdormiuit circa ānos dñi. 470. Qd̄ puer cernēs plimū flere cepit. In ipsa at̄ nocte visio abbati monasterij mōstrata est in hunc modū. Nuptie maxime parabant ⁊ veniebāt ordies angelorū ⁊ p̄phetarū ⁊ martyꝝ ⁊ oīum scōꝝ: ⁊ ecce in medio eorū mulier sola gl̄ia ineffabili circumdata: ⁊ venit vsq̄ ad nuptias ⁊ sedit sup̄ lectuz̄: ⁊ oēs astantes adorabant eā. Et ecce vox dicens. Hic ē abbas theodorus q̄ falso d̄ puero accusatus ē. Septē t̄pa sup̄ ea mutata sunt. Castigata ē. n. q̄ cubile viri sui coingnavit. Excitatus at̄ abbas p̄cit⁹ cū s̄ribus ad cellā eius iuit ⁊ eā iā delinctā iuenit. ⁊ intrantes ⁊ discos perietes ipaz̄ eē s̄minā iuenerūt. Misitq̄ abbas p̄ p̄e puelle q̄ eaz̄ infamauerat: ⁊ dixit illi. Vir filie tue mortu⁹ est: Et auferens vestimentū mulierē eē cognouit. factus est igr̄ timor magnus sup̄ oēs q̄ h̄ audierūt. Angelus at̄ dñi abbati locutus ē. Surge velociter: equū ascēde: ⁊ vade in ciuitatē: ⁊ fige

Margarita

obtinuerit assume et tecum adduc. Qui dum pergeret: quidam vir currens sibi obtinuit. Quæ cum abbas interrogaret: quod pergeret ille ait. Mulier mea mortua est: et vado videre eam. Et assumpsit abbas virum theodore in equum. Et venientes plurimum fleverunt: et ipsas cum multis laudibus sepelierunt. Tunc autem eius cella uxoris sue theodore accepit: et ibidem permanens tandem in domino obdormiuit. Puer autem theodore nutritus sequens omni more honestate polebat: ita quod mortuo abbate in monasterio in abbate ipse vna numerus est electus.

De nomine.

Margarita dicitur a quodam preciosa gemma que margarita vocatur. Que gemma est candida: parva: et vitiosa. Sic beatam margaritam fuit candida per virginitatem: parva per humilitatem: vitiosa per miraculorum operationem. Virtus autem huius lapidis dicitur esse per sanguinis effusionem: per cordis passionem: et ad spiritus confortationem. Sic beatam margaritam habuit virtutem per effusionem sui sanguinis per constantiam: quod in suo martyrio prestantissima eruit. Contra cordis passionem. id est demonis tentationem per victoriam: quod ipsa diabolum superavit: ad spiritus confortationem per doctrinam: quod per suam doctrinam multorum animos confortavit et ad fidem christi pervertit. Cuius legendam theotimus vir eruditus scripsit.

De sancta Margarita.

Margarita dicitur civitate antiochie filia fuit theodosii genitricis patriarche. hec nutricia tradita est ad adultam etatem veniens baptizata: et per hocerosa per ipsam habebatur. Quadam igitur die dum ianathanum. is. attigisset: et cum alijs virginibus oves nutritis custodiret: piscis olimbius transiitum inde faciens et puellam tam speciosam considerans morum eius amore exarsit: et pueros ad se conatus misit dice nas. Ite et eam persequere: ut si libera est eam mihi in uxorem accipiam: si ancilla est eam mihi in pueri nam habeam. Cum igitur fuisset eius conspectui peritata eam de genere suo ac nomine et religione requisivit. Illa autem respondit se genere nobile: nomine margaritam: religione christianam. Qui persectus. Duo prima tibi recte pervenit: quia nobilis habet et ris in pulcherrima marga

rita perprobaris. Sed tertium tibi non pervenit: ut puella tam pulchra et nobilis deum habeat crucifixum. cui illa. Unum scis christum fuisse crucifixum: et ille. Ex libris christianorum. cui margarita. Tunc igitur legat penam christi et gloriæ: quod verendum est vestra ut unum credatis et alterum denegatis. Tunc autem margarita cum sponte crucifixum fuisse pro redemptione nostra assereret: sed tunc cum in eternum vivere affirmaret: iratus prefectus eam in carcerem mitti iussit. Sequenti autem die eam ad se vocari fecit eique dixit.vana puella miserece perichritudinis tue: et deos nostros adora: ut tibi bene sit. cui illa. Illum adoro quem terra premitur: mare formidat et omnes creature timeant. cui persectus. Nisi mihi presentias corpus tuum faciam laniari. cui margarita. Christus in morte se ipsum pro me tradidit: et ideo pro christo mori desidero. Tunc prefectus iussit eam in eculeum suspendi: et tam crudeliter primo virginis: deinde pectinibus ferreis usque ad nudationem ossium laniari: quod sanguis de eius corpore tanquam de fonte purissimo emanavit flebat autem qui ibi aderant: et dicebant. Margarita vere de te dolemus: quod corpus tuum tam crudeliter laniari conspiciamus. O quam amicum pulchritudinem propter tuam incredulitatem. Tamen nunc vel saltem crede ut vivas. Quibus illa. O mali persequarum recedite et abite: hec carnis cruciatio est anime salvatio. Dixitque ad prefectum. Impudens canis et infatigabilis leo carnis persequarum habes: sed animam christus reservat. Prefectus autem faciem clamide operiebat: nec tantam sanguinis effusionem videre poterat. Deinde eam deponi fecit: et eam in carcerem recludi iussit: et mira ibi claritas fulsit. Ubi dum cetero oravit dominum ut inimicum qui secum pugnabat sibi visibiliter demonstraret. Et ecce draco inmanissimus ibidem apparuit: qui dum eam devoraturus impeteret: signum crucis edidit et ille evanuit. Ubi et alibi legimus os super caput eius posuit et linguam super calcaneum posuit eam partem deglutivit. Sed dum eam absorbere vellet signo crucis se munivit: et ideo draco virtute crucis crepuit et virgo illesa exiit. Iussit autem quod dicitur de draconis devoratione: et ipse crepatione apocryphum et frivolum reputat. Diabolus itaque ut eam deciperet: in spiritibus hominis se mutavit. Quæ videns in oratione se dedit et dum surrexisset diabolus ad eam accessit et ma

De sancto

nū tenens dixit. Sufficiāt tibi que fecisti: iō
nūc cessa de mea psona. Illa at eū p caput ap
pōbēdit ⁊ sub se ad terrā deiecit: ⁊ sup ceru-
icē eius dextꝝ pedē posuit ⁊ dixit. Sternere
supbe demō sub pedib⁹ femine. Demō autē
clamabat. O brā margarita supat⁹ sū: si iu-
uenis me vinceret nō curassē: ecce a tenera
puella supatus sū: ⁊ inde plus doleo: q: pat-
tu⁹ ⁊ mī amici mei fuerūt. Illa vō eū coegit.
Vt dīet cur vēisset. Qui se vēisse ait: vt sibi
psh' eret q monig pꝛesidis obediret. Coegit
quodq: vt diceret cur xpianos tā multipl' tē-
taret: q mīdit naturale odiū sibi eē ⁊ vīros
virtuosos: ⁊ qūis sepe ab eis repellat: ⁊ tū
dīderio seducēdi ipse isē? extitit. Et q: iui-
det hoīde felicitate quā ipse amisit: qūis eā
recupare nō possit: ipaz tū alijs auferre pꝛē-
dit. Ad didit q salomō īfinitā demonū mul-
titudinē in qdā vase reclusit. Post mortē vō
suā cū de illo vase demōes ignē mitterēt: et
hoies ibidē magnū tbesauꝝ esse putarent. ⁊
vas pꝛeuerūt: ⁊ demōes exenntes aerē im-
pleuerūt. Idis deis vgo ⁊ pedes subleuauit
⁊ dixit. fuge miser. Et demō statim euauit.
Secura igit' efficit: q: q principem vicerat
ministꝝ pculdubio separet. Seqnti igit' die
puēntibus ppl'is iudici pntat. ⁊ sacrificat
pꝛēntes erunt corꝛuq: sacib⁹ ardētib⁹ pbu-
rit: ita vt cūcti mirarēt quō tā tenera puel-
la tot posset tormēta sustinere. Deīde ī vase
pleno aq ipaz ligari ⁊ poni sec: vt ex eaz pe-
naz pmutatōe pꝛeferet vis doloris: sꝫ su-
bito tra pcutit ⁊ cūq: vidētib⁹ vgo illesa egre-
dit. Tūc qnq: milia viroz crediderūt ⁊ pro
noīe xpī capitalē sniam acceperūt. Pꝛescū
at timēs ne alijs puerterent pcut⁹ brāz: Dar-
garitā dcolari pcepit. Illa at ipetrato orādi
spacio p se ⁊ suis pꝛecutorib⁹ necnō ⁊ p eius
memoriā agentib⁹: se inuocantibus deuote
orauit. Ad dēs vt qūq: ī pꝛu pichitās se in-
uocaret illesaz plē emitteret. scā est at vor
de celo q in suis se nouerit penitōib⁹ exau-
ditā. Surgēsq: ab ofone dixit spiculatori.
frater tolle gladiū tuū ⁊ pꝛeue me. Qui pꝛu-
ciēs caput ei⁹ vno ictu abstulit: ⁊ sic marti-
rij coronā suscepit. Passa ē at ētiodecio cal-
augusti vt ī eius historia inuenit. Alibi legi-
tur q tertio id⁹ iulij. De hac scā vḡine sic dī
et qdā scūs. Brā margarita fuit timoris dei

plena: iustitia pꝛedita: religiōe cōpta: pꝛucl
one pꝛusa: honestate laudabilis: patie tia sin-
gularis: nibilq: ī ea pꝛariū religiōi ⁊ piane
inueniebatur odiosa patri suo dilecta domi-
no iesu chꝛisto.

De sancto Alexio.

Alexius fuit fili⁹ euphemian⁹ viri nobilissimi romāo-
rū ⁊ in aula ipatoris pꝛimi
Qui tria milia pueroꝝ as-
sistebat q zonis aureis cin-
gebāt ⁊ vestimēg sericis
induebant. Erat at pꝛescūs
euphemian⁹ vald' misicors ⁊ singulis dieb⁹
in domo sua tres mense paupib⁹ orphanis:
viduis ⁊ pegrinis pabant: qb⁹ strēnue fūie-
bat: ⁊ hora nona ipse cū viris religiosis cibū
in timore dñi capiebat. Qui vroz noīe agla-
es eiusdem religiōis ac pꝛopositi erat. cū autē
filiū nō hērent ad pꝛces tū suas dñs eis pꝛu-
lit filiū. Post quē ipi dinceps ī castitate vi-
uere firmauerūt. Tradit⁹ at puer liberalib⁹
disciplinis cū oib⁹ philosophiē artib⁹ ipse
florebat ⁊ tā ad puberē etatē vēiss: puella sꝫ
bi de domo ipiali eligit: ⁊ sibi in pūgē copu-
lat. Venit at nor ī q cū sponsa sua suscepit se-
creta silētia. Tūc scūs inuēis cepit spōsā suā
in dei timore īstruere: ac ipaz ad vḡinitatis
puocare pudorē. Deīde annulū suū aureū
⁊ caput balthēi quo cingebat sibi suāda tra-
didit dicēs. Suscipe hoc ⁊ serua donec deo
placuerit ⁊ dñs sit inf nos. Post b de suba
sua accipiēs ad mare discessit. Alscē dēscꝫ oc-
culte nauē laodiciā vsq: denēit: indeq: pe-
gēs in edissā ciuitatē syrie pfect⁹ ē. vbi ima-
go dñi nꝛi iesu xpī sine humano ope facta in
fundōe habebat. Quo pueniēs oīa q secū de
tulerat paupib⁹ distribuit ⁊ vestimēta vilia
induēs cū ceteris paupibus ī atrio dei geni-
tricis marie sedere cepit de elynis vero q
tū sibi sufficere poterat retinebat: cetera vō
alijs paupib⁹ erogabat. At verop pꝫ pꝛuīuer-
sas mūdi pꝛes pueros suos misit q eū dilige-
ter igrerēt. Quoz cū alig ad ciuitatē edissaz
venissent ab eo cogniti: sꝫ ipi cū minime co-
gnoscentes eidē cū ceteris paupibus elynas
tribuerūt. Quas accipiēs deo grās agēs dī-
xit. Grās tibi ago dñe q: a suis meis elynā
recipe me fecisti. Reuerst at pueri nunciāte

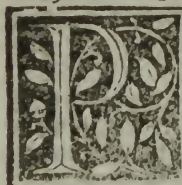
Alexio

pri q̄ nūq̄ valeat repiri. Mater igit̄ sua a die sui recessus lacet̄ in cubiculi sui panimēto strauit: vbi eiulās lamētābiles voces dabat dicēs: hic sp̄ in luctu manebo: donec filius meū recupauiro. Sp̄sa vero ad socrum dixit. donec audia de sp̄so meo dulcissimo ihar turturis solitaria tecū manebo. Quā autē alexius in p̄dicto atrio decē et septē ānos maneret in dei seruitio: imago tandē br̄ virginis q̄ ibidē erat custodi ecclie dixit. fac introire boies dei q̄ dignus est regno celoz: et sp̄s dei regescet sup̄ eū et oī eius sicut incensuz in p̄spectu dei ascēdit. Quā autē custos de quonā diceret ignoraret: itez ei dixit. Ille q̄ foris sedet i atrio ip̄e ē. Tūc custos festinus exijt: et ip̄s in ecclia iitroduxit. Ad sc̄m dū cūq̄ innotesceret. et ab oib⁹ venerari cepiss: humanā gloriā fugiēs idē recessit: et laodiciā venit: ibiq̄ nauē ascēdēs cū in tharsuz cilicie vellet pergere disp̄sante deo nauis a vētis pulsa in romanū portū deuenit. Ad cernēs alexius ait intra se. In domo patris mei ignor⁹ manebo. nec alteri onerosus ero. P̄rem igit̄ a palatio redēitē multitudi ne obsequētium circumdatus obuiū habuit. ac post eū clamare cepit. Serue dei me peregrinū in domo tua suscipi iubeas: et de micis mēse tue me nutrirī facias: vt tui quoq̄ peregrini dignetur dñs misereri. Ad audiēs pater ob amorē filij sui eum suscipi iussit: et locū p̄prium in domo sua p̄stituit: et cibum de mēsa sua tribuit: et ministrū p̄prium delegauit. Ipse autē in orōnib⁹ perseverabat et cor suū ieiunijs et vigilijs macerabat. famuli autē domus ipsuz multipliciter deridebant et aquā vtē illū sup̄ caput eius frequēter fudebant. S; ip̄e ad oīa patiens valde erat. Decem et septē igit̄ annos in domo patris p̄māsit sic ignor⁹. Hides ergo p̄ spiritū q̄ appropinquaret termin⁹ vite sue: chartā cum atramēto petijt: et totū ordinē vite sue ibidē p̄scripsit. Dñica igit̄ post missay solemnīa i factuario vox de celo sonuit. d. Elente ad me oēs q̄ laboratis et onerati estis et ego reficiā vos. Ad audientes oēs territi in facies suas ceciderūt. Et ecce vox sc̄do dicens. Querite hoiem dei vt oret p̄ roma. Querētibus illis et minie inueniētibus itez d̄ctū ē. In domo euphemiani q̄rite. Requiesit il

le se nihil scire d̄ dicebat. Tūc ip̄eratores archadius et bonozius vna cū p̄fice Innocētio ad domū p̄dictā venerūt. et ecce minister alexij ad dñm suū venit dicēs. Elide dñe ne ille peregrin⁹ n̄ sit: q̄ magne vite et patiētie hō erat. Currēs igit̄ Euphemianus cū defunctū reppit: et vultū ei⁹ tāq̄ agelū rutilatē vidit: voluitq̄ chartā quā i māu hēbat accipere: s; nequit. Exēnte igit̄ eo cū h̄ ip̄eratoib⁹ et p̄ficeib⁹ retulisset: et illi ad eū itraissent dixerūt. Quāuis p̄ctōres sūm⁹ regni tñ gubnacula gerim⁹: et h̄ curā v̄lis regiminis pastoralis. Da igit̄ nobis chartā vt sciam⁹ q̄ i ea scripta sit. Et accedēs pontifex chartā de manu sua accepit: et ille statim sibi dimisit. fecitq̄ eā legi corā oī ppli multitudine et p̄re ipsius. At euphemianus h̄ audiens nimio dolo: p̄urbatus obstupuit: et sc̄us exanis i solutisq̄ virib⁹ i frā cecidit. Quz vō aliq̄stulū ad se fdiisset: vestimēta sua scidit cepitq̄ canos capis sui euellere: barbā trahere atq̄ semetipsū discerpere: ac si filij sui corp⁹ cornēs exclamabat. H̄eu me filij mī q̄re me sic p̄tristasti: et per tot ānos mibi dolores et gemit⁹ iussisti. H̄eu me miser⁹: q̄ te videobaculus senetuz mee i grabato iacētē et non loquentēz mibi. H̄eu me q̄lez consolationem decetero habere potero. Mater vero eius hoc audiens quasi leena rumpens rete scussis vestimentis ruens coma dissoluta ad celum oculos ienabat: et euz p̄ nimia multitudine sc̄m corpus adire nō posset exclamauit. d. Date mibi vie adiūtū: vt videā filiū meū. vt videā p̄olationēz aīe mee: et q̄ surit vbera mea. Et cum peruenisset ad corpus incumbens super illud exclamabat. H̄eu me fili mī: lumen oculozum meozum. Quare sic nobis fecisti: et tam crudeliter nobiscum egisti: videbas patrem tuum et me miseram lachrimantes: et non ostendebas reipsum nobis. Serui tui iniuriabant tibi et sustinebas. Et itez atq̄ itez p̄sternebat se supra corp⁹ et nūc brachia super illud expandebat nūc manib⁹ angelicū vultum contractabat: osculansq̄ clamabat. Plorate mecum omnes q̄ adestis: q̄ per decem et septē annos eum in domo mea habui et nō cognoui q̄ vnicus filius meus esset. Serui etiā eū p̄uitabātur: et alapis pcutiebant. H̄eu me q̄s dabit ocu-

De sancta Praxede virgine. 7

lis meis fontes lacrimarum: vt plangā die ac nocte dolorem anime mee. Spōsa vō ei? induta veste adriatica cucurrit plorās et dicens. Hec me q: hodie desolata sum: et apparui vidua: iā nō habeo in quem cōspiciā: nec in quē oculos lenē. Hunc ruptum est speculū meū: et p̄st spes mea: amodo incipit dolor: qui finē non habet. Populus autē audiens hec lachrymabili flebat. Tūc pōtifer cū impatoribus posuerunt corpus in ornatu feretro: et duxerunt in mediā ciuitatem et nuntiatus est p̄pō: inuentus esse hōiēs dei. Quē ciuitas tota querebat et oēs obuiā currebāt sancto. Siquis autē infirmus illud corpus scissimum tangebāt: protinus curabāt. cecī vīsū recipebant et demoniaci curabāt. Imperatores autē tāta mirabilia vidētes ceperunt per se cum pontifice lectum portare: vt et ipsi scificarentur ab eodez corpore scō. Tūc imperatores inierunt copiam auri: et argenti in plateis spargi vt turbe occuparetur amore pecuniarum et sinerent corpus sanctum perducī ad ecclesiā: sed plebs amorē pecuniarum seposito magis ac magis ad terrā sacratissimū corporis irruebat. Et sic cū magno labore ad templum sancti Bonifacii martyris illud tandem perduxerunt. Et illic p̄ septē dies in dei laudib⁹ p̄sistētes opari sunt monumentū ex auro et gemis: et lapidibus preciosis. In quo sc̄m corpus cū magna veneratione collocauerunt. De ipso quoq; monumento ita suauissimus odor: fragrauit vt omnibus videretur aromatibus esse plenum. Obijt āt. 16. cal. Augusti circa annum dñi. 393.

De sancta Praxede virgine. Raredia virgo fuit b̄re potentiae soror que fuerūt sorores sancti nouati: et timothei: qui ab apostolis in fide sunt eruditi. Qui cū p̄secutione seniente multo: n̄ pelissent et facultates suas pauperibus erogassent tandem in pace quieuerunt circa annum dñi. 165. sub marco et antonio secundo.

De Romine.

Aria in te p̄st amara mare v̄ illumiatrix: aut illumiata. Per b̄ria intelligūt tres p̄tes optime q̄s elegit

sc̄. ps p̄nie: ps p̄tēplatiōis iternae: et ps celestis glie. De q̄ triplici p̄te intelligit q̄ dicit dñs: Maria optimā p̄tē et. Prima. n. ps n̄ anseret rōne finis: q̄ est p̄secutio b̄itudinis: sed a rōne p̄tēplatiōis: q̄ p̄tēplatio v̄e p̄tēplatiōis p̄tē. Tertia rōne sine c̄nitas: In q̄tū igit̄ elegit optimā p̄tē p̄nie d̄i amara mare: q̄ ibi multā amaritudines h̄uit: qd̄ p̄s q̄ tot lachrymas fudit q̄ eisdē pedes dñi lauit. In q̄tū elegit optimā p̄tē p̄tēplatiōis in te d̄i illumiatrix: q̄ ibi h̄uit auidē qd̄ postmōs effudit abūde: ibi lumē accepit quo postmōs ceteros illustrauit. In q̄tū elegit optimā p̄tē celestis glie d̄i illumiata: q̄ nūc illumiata ē et luie p̄fē cognitiōis i mēte: et illumiabat luie claritā i corpore. magdalena d̄i q̄si manēs rea vel magdalena interpretat̄ munita v̄ inicta. v̄ magnifica: p̄ q̄ inuicta q̄lis fuit aī p̄uersi onē: q̄l i p̄uersiōe: et q̄l p̄ p̄uersiōe. Mā ante p̄uersiōe fuit manēs rea per obligationem ad penāz eternam. In p̄uersiōe: vel munita: vel inuicta per p̄nie armaturam. Optime. n. oibus armis p̄nie se muniuit: q̄ quorū in se oblectamēta tot de se reppit holocausta post p̄uersiōe magnifica p̄ grē supabūdāriā q̄ vbi abūdauit delictū supabūdauit et grā

De sancta maria magdalena

Aria magdalena a magdalo castro cognominata clarissimē or ta natalibus v̄tpote ex regia stirpe descendētib⁹: cuius p̄syrus: m̄i vero eucharistia nūcupata est: hec cū fratre suo lazaro et sorore

sua martha magdalū castz qd̄ ē sedo milia-rio a genesareth bethaniā q̄ ē iuxta hierles et magnā hierosolymoz p̄tē possidebat. Qui tñ oia iter se taliter diuiserūt: q̄ maria magdalū a q̄ et magdalena nūcupata ē. Lazarus p̄tē v̄bis hierles: et martha bethaniā possiderūt. Et autē magdalena delictis corpis se totā expōeret. et lazarus plus militie vacaret. Martha prudens partes sororis et fratris strenue gubernabat. et multibus et famulis suis ac pauperibus necessaria ministrabat. Omnia tñ hec post ascēssiōe dñi v̄derūt: et ad pedes ap̄loz p̄cū posuerūt. Et igit̄ magdalena diuitijs abūdaret: q̄ rex affluēt iā voluptas comes seq̄: q̄to diuitijs et pulchritudine splēdit: tāto corp⁹ suū volu-

Maria magdalena

ptati subtrauit. vñ iā p̄p̄o noie p̄dito pec-
cativ p̄suerat appellari. S; cū x̄ps illic
et alibi p̄dicaret: illa nutu inspirata dno i do-
mū simōis leprosi vbi audiuit eū discumbe-
re p̄pauit. Et nō audēs vt peccatrit int̄ iu-
stos cōparere retro secus pedes dñi mansit
vbi pedes ei⁹ lachrymis lauit. Capillis
terxit et vnguēto p̄ciosō punxit. Mā incole re-
gionis illius p̄pter vehementissimum solis
ardorē vnguētis et balsamis vtebant. Quos
simōi phariseus intra se cogitaret. qm̄ si b̄ es-
set p̄pba a peccatrice tangi se neq̄q̄ p̄mitte-
ret. dñs illā d̄ sup̄ba iustitia redarguit: et mu-
lieri oīa peccata dimisit. Nec ē ergo illa ma-
ria magdalena cui dñs tā magna bñficia cō-
tulit et tanta dilectionis signa ostendit. Mā ab
ea. 7. demonia expulit: in suo amore eā tota
liter accēdit: familiarissimā eaz sibi p̄stituit.
hospitā suā fecit: et p̄curatricē suā eā in itine-
re habere voluit: eā semp̄ dulcē excusauit.
Mā excusauit eā apud phariseū qui dicebat
ipsaz inunda: et apud sororē suā q̄ dicebat ip-
saz ociosaz: et apud iudā q̄ dicebat eā p̄digā
lachrymantē vidēs lachrymas p̄tinere non
potuit. Cui⁹ dilectiōe q̄triduanū frat̄e suuz
resuscitauit cui⁹ amore marthā sororē suam
a fluxu sanguinis quē septē annis passa fue-
rat liberauit. Cuius meriti marcellā sororis
sue famulā: vt illud tā dulce v̄buz exclamās
diceret. Beat⁹ veni q̄ te portauit dignā fe-
cit: nā fm̄ Ambro. illa fuit martha: et h̄ eius
famula. Nec ē inq̄ illa q̄ pedes dñi lachry-
mis lauit: capillis terxit: et vnguēto punxit: q̄
tpe ḡie sollemnē p̄nīaz primo fecit: q̄ optimā
partē elegit: q̄ ad pedes sedens dñi v̄buz
ei⁹ audiuit et dñi caput punxit: q̄ iuxta crucē
in dñi passione fuit: q̄ vnguēta parans cor-
p⁹ ei⁹ vngere voluit: q̄ a monimēto discipu-
lis recedētib⁹ n̄ recessit. Cui x̄ps resurgens
primo apparuit: et apostolorum aplām fecit:
Post ascensionē igit dñi. s. anno. 14. a passio-
ne euz iudei stephanū iadiū occidisset. et ce-
teros discipulos a iudee finib⁹ eiecisset di-
uersas gentiū discipuli subeūt regiōes: v̄buz
dñi ibi dē semmātes: Erat at̄ tūc p̄is cū apo-
stolis b̄us maxim⁹ vñ de. 72. discipulis
cui a be. p. maria magd. fuerat p̄mēdata. In
hac igit disphide b̄us maxim⁹ mari. magd.
tazarus fr̄ ei⁹: martha soror: ipsius et marcella

pedissequa marthe: necnō et b̄us celidon⁹
qui cecus a natiuitate extiterat: s; a dño il-
luminatus: oēs b̄i infimul et p̄les alij xp̄iani
nauī ab infidelibus ipositi: et pelago sine ali-
quo gubernatore expositi vt oēs sil submer-
gerentur: diuino tandem nutu marsiliam ad-
uenerunt vbi cū nullos q̄ eos hospitio reci-
pere vellent inuenissent sub q̄dam porticu
que pbano genū illius terre p̄erat morabant
Cū at. b. maria magd. videret pplm̄ ad p̄ba-
num p̄fluere vt idolū imolaret: assurgēs vul-
tu placito: facie serena: lingua disertā: eos
ab idolorum cultura reuocabat: et x̄pm̄ cōfā-
tissime p̄dicabat: et admirati sunt vniuersi p̄
specie p̄facūdā et p̄re dulcedine eloquentie
illius: Nec mirum et os q̄d taz p̄ia et taz pul-
chra pedibus saluatoris infreterat oscula: ce-
teris amplius vbi dei spiraret odorē. Post
hoc at̄ aduenit princeps puīcie illius cum
v̄rore sua: vt pro habenda prole idolis imo-
laret. Cui magdalena x̄pm̄ p̄dicans sacri-
ficia dissuasi. Interea euolutis aliquot die-
rum curriculis appuit in v̄su magdalena il-
li matrone dicēs. Quare cū tot diuitijs abū-
detis sanctos dei fame et frigore mori p̄mit-
titis: Adidit et minas nisi marito suo p̄sua-
deret: vt nisi sanctorū iopiam releuaret: iraz
dei omnipotentis incurreret. Ipsa aut̄ v̄ro
suo v̄sionē indicare timuit. Sequēti igitur
nocte eidem similia dicens apparuit: sed ad
huc v̄ro suo h̄ indicare neglexit. Tercio v̄o
s̄b̄ intempeste noctis silentio appu et v̄trifq̄
fremēs et irata vultu igneo: ac si tota domus
arderet: et ait. Dormisne tyranne membruz
p̄is tui satane cū v̄ipa coniuge tua q̄ tibi idī-
care noluit v̄ba mea? q̄scis ne crucis x̄pi inī-
mice: diuersis ciboz generibus ventris tui
refecta ingluīe: et sanctos dei fame et siti p̄-
mittis p̄ire? Jaces ne in palatio p̄anis inuo-
lutus sericis: et illos desolatos sine hospitio
vides et p̄teris? Non sic inīq̄: nō sic euades
nec ipune seres q̄ tñ eis benefacere distu-
listi. Sic locuta est et abscessit. Quāz matro-
na vigilans suspiraret et tremere: v̄ro suo
eadē de eā suspiranti ait. Dñe mi vidisti ne
sōnum q̄d vidi: Elidi inq̄ et admirari et pa-
uere non desino: q̄d inde faciemus? cui mu-
lier. vtilius ē ei obtemperare q̄ iraz dei sui
quē p̄dicat incurrere. Quā p̄ ipsos hospitio

De sancta

recepērunt: et eis necessaria ministrauerunt
 Quā autē quādam die maria magdalena predica-
 ret p̄dicat̄ p̄nceps dixit ei putas posse desē-
 dere fidē q̄ p̄dicat̄: cui illa. Et q̄dē illā desē-
 dere p̄cedo suz: utpote quotidianis miracu-
 lis et p̄dicatione maḡi mei petri q̄ romē p̄si-
 det roboratā. cui p̄nceps cū p̄iuge dixit. Ec-
 ce dictis tuis p̄oia obtēpare parati sum⁹ si a
 deo quē p̄dicat̄ nobis filiū impetrabis. pro-
 pter h̄ inquit magdalena nō remanebit. Tūc
 btā maria mag. p̄ ipsi⁹ dñz̄ orauit: ut sibi
 filiū p̄cedere dignaret̄. Qui⁹ p̄ces dñs̄ exau-
 diuit: et matrona illa p̄cepit. Tūc vir ei⁹ ce-
 pit velle p̄ficisci ad petz̄ ut probaret si ut
 maria mag. de x̄po predicauerat sic vitas se
 haberet. Qui vroz dixit. Quid ē dñer? Pu-
 tasne sine me p̄ficisci? Absit. te. n. recedente
 recedā: te veniente veniā: te gescēte gescam
 cui vir ait. Mō sic fiet dñā. eteniz cū sis gra-
 uida et in mari sint infinita picula. de facili
 p̄clitari posses. Domi igit gescēs et posses-
 sionibus nr̄is curā impēdes. Contra illa in-
 stabat: semineū nec mutās semina morē et cū
 lach: ymis pedibus ei⁹ puoluta qd̄ petebat
 tandē obtinuit. maria ergo humeris eorum
 signū crucis iposuit ne eos antiqu⁹ hostis in
 aliquo itinere impediret: nauē igit oib⁹ ne-
 cessarijs copiose onerantes et cetera q̄ hēbāt
 marie ma. custodia relinq̄ntes p̄ficisci cepe-
 rūt: Itaqz̄ vni⁹ diei et noctis cursu cōsumato
 cepit in miū mare intumescere x̄tus flare:
 ita ut eēs et marie matrona grauida et debil-
 tā seuā iundatōe fluctuū q̄ssari grauissimis
 angustijs vergerēt in tū q̄ in ea subito do-
 lor: p̄tus irruit: et inter angustias x̄tus et p̄-
 furas tempestas filium pturiens expirauit.
 Mat⁹ igit puerulus palpitabat. Et mamil-
 laz̄ m̄ n̄az̄ querēs solatia lamentabiles da-
 bat vagit⁹: p̄b̄ dolor et nat⁹ ē infās ymnus: et
 m̄ricida effectus. Mori cū puenit cū nō sit
 q̄ vite tribuat alimētū: qd̄ faciet pegrin⁹ cū
 vrozē mortuū videat et puez̄ vagientē que-
 rilis vocibus matris māmās appetētē. La-
 mentabat itaqz̄ pl̄imum: et dicebat ben̄e-
 m̄ qd̄ facies filiū habere desiderasti et ma-
 trem cum filio perdidisti. naute vero accla-
 mabant dicentes: p̄ciatur in mare hoc cor-
 pus atēqz̄ in simul peam⁹ Quā diu. n. nobis-
 cū fuerit: hec quassatio nō cessabit. Sed cum

corp⁹ apphēdissent ut illō in mare iactarēt
 peite igit pegrin⁹ peite. Et si nec mihi nec ma-
 tri p̄cere volueris m̄fēcāmini salte p̄uili va-
 gietis. Sinite mod. cū et sustinere si forte mu-
 lier p̄ dolore i extasi posita adhuc valeat re-
 spirare: et ecce nō p̄cul a nani qdā collis ap-
 puit. Quo visō vili⁹ eē credidit corp⁹ et pu-
 erulū illuc deferri q̄ marinis beluis ad de-
 norandū dari. Et vir a nautis p̄ce et p̄cio ex-
 to: sit ut illuc applicaret̄. Quqz̄ illuc p̄ duri-
 tia soncā non potuiss̄ effodere in secretiori p̄-
 te collis clamide supposita corp⁹ collocauit
 et puerulū māmās ei⁹ apponēs cū lach: ymis
 ait: O maria magdalena cur ad p̄ditionis et
 miserie mee cumulū in maris p̄tibus applicu-
 isti? Cur infelix admonitōe tua hoc iter arri-
 pui? Petisti ne deū ut m̄lier mea hac de cā
 p̄ciperet ut periret: Ecce. n. p̄cepit et pariē-
 do morē subiit. Conceptusqz̄ ē nat⁹ ut peat:
 cū nō sit q̄ enutriet. Ecce qd̄ p̄ce tua obtinui
 tibi cui oia mea p̄mēdāui deoqz̄ tuo p̄mendo
 Si potēs ē memor: sit aie m̄is et p̄ce tua mi-
 sereat ne pereat nat⁹. Tūc clamide sua cor-
 pus cū p̄uero circuqz̄ operuit: et postmōm
 nauē p̄scēdit. Quqz̄ ad petz̄ v̄iss̄ petrus ei
 obuius fuit: q̄ visō signo crucis i humero suo
 qz̄ eēt et vñ v̄iret sciscitat⁹ ē: q̄ oia sibi p̄ or-
 dinē narrauit: cui petr⁹. P̄dat tibi fiat bñ ve-
 nisti: et vili⁹ p̄silio credidisti: nec moleste se-
 rass̄ m̄lier tua dormit. si puulus cū ea ge-
 scit. Potēs. n. ē dñs̄ cui vult dona dare au-
 ferre: ablata restituere. et merorē tuū in gau-
 diū p̄mutare. Petr⁹ autē hierosolymā cū du-
 xit: et oia loca in qb⁹ x̄ps p̄dicauit: miracula
 fecit: locū etiā in quo passus ē: et in quo celos
 ascēdit eidē oñdit. Quqz̄ de fide suisqz̄ istru-
 ctus diligēt a petro biēnij spacio iā elapso
 nauē ascēdit repatriare curās. Quz̄ igit na-
 uigarēt dñs̄ disponētē iuxta collē i quo cor-
 pus vrozis cum p̄uero positū fuerat puene-
 rūt. Qui p̄ce et p̄cio eos ad applicādi ibi idu-
 xit. Puerulus autē ibidē a maria magd. inco-
 lumis p̄seruatus frēq̄nt ad litt⁹ maris p̄ce-
 debat: et ibidē ut p̄ueroz̄ moris ē cū lapillis
 et glareis ludere solit⁹ erat: et cū applicuisset
 v̄ idit puerulū more solito i litore maris cū
 lapillis ludētē. Et qdā eēt admirari si des-
 nēs de schapa exiit. Quē vidēs puerulus
 cū nūqz̄ tale vidisset expauit et ad solita ma-

maria magdalena.

tris recurrens ybera occulte sub clamide latitabat: pegrinus vero vt manifesti? videret illuc accessit et pueri ulu pulcherimu misit ybera surgente inuenit: et accipiens puer ait. O bta maria magda. q. felix essem: q. mihi cuncta pperere aduissit si mulier respiraret et mecu repatriare valeret. Scio egdes scio et pculdubio credo q tu qui puer dediti: et in hac rupe p breniu panit: pefis in fuz pstone restituere sanitati. Ad hec yba mulier respirauit et q si a sono euigilas ait. Magni meriti es bta Maria magdalena. et gloriosa que in ptus mei pressuris obstetricis implesti offit: in omnibus necessitatib? acille tue seruitiu explesti. Quo audito pegrinus admiras ait. Eluis ne vxor mea dilecta? Cui illa. Eluo egde et nuc pmo de pegrinatione de qua et tu vclisti venio: et sicut btus petro te hierosolyma duxit et oia loca in qd? xps passus e mortu? et sepult? et al a plura loca ostidit sic et ego vna cuz beata maria magda. duce et comite vobiscum fui: et singula loca cosperi: et conspecta memorie commendauit. Et iclapiens loca oia in quib? xps passus e et miracula q viderat adeo plene explicuit: vt nec in aliquo deuiaret. Tunc peregrinus recepta coniuge et puero nauim letus conscendit: et paulo post marfilie partibus applicuerunt. Et nauim egressi inuenerunt. b. Mariam mag. cu suis discipulis pdicantem: et eius pedibus cu lachrymis puduti oia que eis acciderant narrarunt. et a. b. maximo baptisma suscepunt. Tunc i ciuitate marfilie oiu? idolo? teplo? destruentes xpi ecclias pstruerunt: et b. Lazax in eiusde? ciuitate epi vna nimiter elegerunt. Tandem diuino nutu ad aquensem ciuitate venerunt: et pplm illu ad fide xpi per multa miracula adduxerunt: vbi et b. maximinus in epm e ordinatus. Interea b. maria mag. supne preplatioidis anida asprina heremuz perijt: et in loco angelicis manibus pparato p. 30. annos icognita hominibus masit. In quo quide loco nec aquarum fluentia nec herbar? erat solatia: vt ex b manifestaret q redemptor nri ipsa no terrenis refectioibus is tñ celestibus epulis disposuerat satiare. Qualibet aut die. 7. horis canonicis ab angelis in ethera eleuabatur: et celestiu agminu gloriosos cocetus et corpo-

ralibus auribus audiebat. An dieb? singulis his suauissimis dapibus satiata: et inde eosde angelos ad locu ppiu reuocata cor poralibus alimētis nullatenus indigebat. Sacerdos aut quida solitaria vitam agere desideras. ad. 12. stadia loco eide vicina sibi cella locauit. Die igit quadā dñs predicti sacerdotis oculos apuit et corporeis oculis euidenter asperit qliter angeli ad predictu locu in quo bta maria morabat descende bāt: et eam in ethera subleuabant: et post hore spaciū ad eundē locu cu diuinis laudib? reuocabāt. Volens aut sacerdos tā admirabilis visidīs vitatē agnoscere creatori suo precibus se comendans: ad predictu locu audaci deuotione pperabat. Cūq ad vnus iactum lapidis appropinquaret: cepunt eius crura resolui: et timore valido ipsius precordia medullitis anbellare. Cūq retro rediret ambuladi vsu crura cu pedibus simul pbebat: sed si verso tramite ad predictu locu accedere conaretur: toties cu laquor corpis et ebetudo mētis modis oibus phibebāt. Intellerit igit vir dei illud pculdubio celeste ee factu: ad qd accedere humanu nō poterat experimētuz. Inuocato igit saluatoris noie exclamauit. Adiuu te p dñm vt si hō es vt aliqua rōnalis creatura q in illa spelunca habitas mihi mdeas. et tui edisseras veritatē. Cūq hoc etio repetisset: bta maria mag. ei rñdit. Accede ppius et oiu? q desiderat aia tua scire poteris veritatē. Cū ille tremens vsq ad medij spaciū terminu appropinquasset: ait ad eū. Meministi ex euagello de maria illa famosa peccatrice q pedes saluatoris lachrymis lauit: capillis terfit: et suoz delictoz veniam promeruit. eni sacerdos. Memini et plusq. 30. annoz euoluta sunt curricula: q hoc factum esse scā credit et cofitetur ecclia. Ego iquit sū illa q p. 30. annoz spaciū oib? hoib? ignota pmāsi sic heri cerne re tibi pmittuz: et sicut singulis diebus angelicis manibus in ethera subleuata celestiu agminu dulcissimā iubilatiōe septēnis vribus per singulos dies corporeis auribus audire promerui. Quia igit mihi a domino reuelatū ē q ex hoc migratura suz seculo beatu maximinum adeas: et ei hoc studeas intimare. Proximo die resur rectionis dñice

De sancta

tempore quo ad matutinum surgere consuevit oratorium solus ingreditur: et me illic per angelorum ministerium iueniet persistentem. Sacerdos autem vocem eius velut vocem angelicam audiebat. neminem autem videbat. Adicitur igitur beatum marimum adit et ei omnia per ordinem enarrauit. Sanctus autem marimus nimio repletus gaudio saluatoris gratias infinitas retulit: illa die ac hora ut sibi iussum fuerat: oratorium solus ingressus videbat beatam mariam magdalenam in choro adhuc stantem eorum qui eam adduxerant angelorum. Erat autem spacio duorum cubitorum elevata a terra stans in medio angelorum extensis manibus deum erans. Cum autem beatus marimus ad eam accedere trepidaret: puerpera dixit ad eum. Accede huc propius nec fugias filiam tuam per. Appropinquate autem illo sicut in ipso beati Marimini legitur libris: ita vultus domine ex continua et diuturna visione angelorum radiabat: ut facilius solis radios quam faciem suam intueri quis posset. Vocato igitur vniuerso clero et sacerdote predicto corpus et sanguinem domini ab episcopo. Maria magdalena cum multa lacrimarum inundatione suscepit. Deinde toto corpore ante altaris prostrata crepidinem sanctissima illa ala migravit ad dominum: post cuius exitum tantus odor suavitatis ibidem remansit: ut per septem dies fere ab ingrediendis oratorium sentiretur: eius sanctissimum corpus. b. Marimus diuersis predictis aromaribus honorifice sepe liuit: et post mortem suam iuxta ipsam sepeliri se precepit. Egesippus autem vel secundum quosdam liberos. Iosephus satis cum predicta historia concordat. ait enim in quodam suo tractatu: quod maria magdalenam post domini ascensionem per ardorem charitatis christi et redemptoris quod habebat nunquam hominem videre volebat sed postquam ad aquensem territorium venit: in desertum abiit: et 30. ibi annis incognita mansit: ubi ut ait qualibet die septem horis canonicis ab angelis in aera eleuabatur. Addidit tamen quod sacerdos domini ad eam venisset reperit eam in cella clausa: qui ad eius petitionem vestem sibi porrexit: quam induens ad ecclesiam secum iuit: et ibi comunione precepta eleuatis in orationem manibus iuxta altare in pace quieuit. C. Temporibus autem Caroli magni. scilicet anno domini. 749. Girardus dux burgundie cum de uxore sua filium habere non posset: larga manu res suas

pauperibus erogabat: et multas ecclesias et monasteria construere. Cum ergo viceliacense monasterium construxisset misit ipse et abbas ipsius monasterii monachum quendam cum decenti comitatu ad aquensem civitatem: ut inde si posset fratrem marie magdalenae reliquias transportaret. Veniens igitur predictus monachus ad predictam civitatem: cum ipsam subditus a paginis destructam repperisset: casu quoddam inuenit sepulchrum cuius sepultura marmorea demonstrabat: quod corpus beate marie magdalenae repositum intus erat. In ipso autem sepulchro historia eius miro opere sculpta erat. Nocte igitur illa effringens assumptas reliquias ad hospitium deportauit. Ipsa autem nocte beata maria magdalena eidem monacho apparuit: dicens ne timeret: sed ceptum opus perficeret. Respondens igitur cum ad mediam leuam a monasterio venisset: nullo modo inde reliquias mouere potuerunt: donec veniente abbate cum monachis cum processione honorifice sunt recepte. C. Miles quidam qui singulis annis ad corpus beate marie magdalenae venire consueuerat in prelio occisus est. Qui dum in feretro a parentibus ploraret magdalene pijs querebus operonebatur: cur deuotum suum mori sine processione et penitentia permisisset. Tunc subito qui defunctus fuerat stupetibus cunctis surrexit et sacerdotem ad se vocari precepit. Quis deuote processus fuisset et viaticum recepisset perit in pace genuit. C. Nauis quidam viris et feminis onerata naufragium perulit: una autem femina cum esset pregnantis: et se in mari periclitari aspiceret: magister inquit posuit acclamabat vocem quod si suis meritis a naufragio euaderet: filium pereret: ipsum eius monasterio perdonaret. statim femina quidam sperie et habitu veneranda ei appuit. quod eam per mentum arripens periclitantibus aliis incolumem ad ripam perduxit. Illa autem postmodum filium peperit: et votum suum fideliter adimpleuit. C. Alius quidam mariam magdalenam sponsam fuisse iohannis euangeliste quam duxerat tunc quando de nuptiis christus eum vocauit ex hoc ipsa indignata: quod scilicet sponsum suum sibi abstulerat: abiit: et omni voluptati se dedit: sed quod parum non erat ut iohannis vocatio damnationis sibi occasio fieret: dominus ad penitentiam ipsam misericorditer peruertit. Et quod a summa dilectione carnali eam remouit: idem ipsam a summa dilectione spirituali quod est in dei amore per ceteris eam imple-

maria magdalena et sancto Apollinare

nit. Quid et de Joanne quidam fatentur: quod id dulce
dine sue familiaritatis cum pre ceteris deco-
rauit: quod a predicta delectatione eius remouit
hec autem falsa et friuola reputantur: quod si Alber-
tus in phemio super euangelium Joannis. ponit
quod sponsa de cuius nuptiis vocatus fuit inde
Ioannes: in uirginitate permansit et in socie-
tate. b. marie uirginis matris christi postmodum
uisa fuit: et tandem fine bono quieuit. C. Cur
quidam oculorum lumine priuatus cum ad mona-
sterium uiceliacensem. causa uisitandi corpus. b.
marie mag. ueniret et suum ei ductor: diceret
se ecclesiam iam uidere: ille magna voce exclama-
uit. O sancta maria mag. utinam aliquando uide-
re merear ecclesiam tuam statimque oculi eius sunt
aperiti. C. Quidam dum peccata sua in quidam cedula
scripsisset eam sub palla altaris. b. marie mag.
posuisti rogans eam ut sibi indulgentiam impetra-
ret. Qui postmodum cedula accipiens peccata sua
de ipsa cedula oino deleta inuenit. C. Quid-
dam dum ob pecunie exactores in pedibus tene-
ret: mariaz mag. i sui adiutorium inuocabat. Et
ecce quidam nocte mulier quidam speciosa sibi ap-
paruit: quod vincula frangeret et ostium referens sibi
utingeret imperauit quod se absolutum uideret. p-
tinus iode aufugit. C. Clericus quidam de stan-
daria stephanus nomine in tantis scelorum umma-
nitate ceciderat: quod oia crederens flagitia ea quod
salutem erant non solum non facere. sed nec audire
uolebat. In beatam tuam mariam mag. deuotum
magna huiusmodi eius uigiliis ieiunabat et festis
collebat. Dum igitur eius tumultum uisitasset ma-
ria mag. nec ex toto dormienti: nec ex toto ui-
gilanti tamquam mulier formosa lugubres gerens
oculos: et duorum angelorum dextra leuans suste-
nata presidio apparuit: eique dixit. Cur quod so-
phane indigna meis meritis facta rependis?
Cur labiorum meorum instantia nulla concupiscentie
moueris? Et quo. n. deuotum in me habes
cepisti pro deum semper instantem exorauisti: surge
igitur et peniteas. Neque. n. ego te deseram do-
nec deo fueris reconciliatus. Ille igitur mor in
se infundit tantam gratiam sensit. quod seculo abrenun-
tians religionem introiit: et perfectissime ui-
te fuit. In cuius morte uisa est maria mag.
iuxta feretrum eius angelis asseruisse: et eius
animam quasi columbam candidam cum lau-
dibus in celum sustulisse.

De Nomine.

Apollinaris dicitur a pollens
et ares uirtus quasi pollens
uirtutibus. Vel dicitur a pollo
quod interpretatur mirabilis
et naris per quam intelligitur
discretio: quasi mirabilis di-
cretionis uir: vel ab a quo
est sine et pellui: et ares uirtus: quasi uirtuosus
facta pollutione uirtutum.

De sancto Apollinare.

Apollinaris petri apostoli
discipulus fuit. Ab eo ra-
uenas de roma missus est:
ubi uxor et tribuni ab eo sa-
nata ipsam cum uirgo et eius
familia baptizauit: quod quidem
iudici nunciat et ab eo apol-
linaris prius accersit. Ductusque ad templum
ionis ut ibi immolaret cum diceret sacerdotibus
idolorum: argentum et auxilium idolis appetitum melius
pauperibus dari quam ante demones sic appetit:
prius caput: et sustinens cesum seminum? rell
quid: sed a discipulis collectus in domo cu-
iusdam uidue septem mensibus refouetur. Inde autem
uenit ad ciuitatem classanensem: ut quidam no-
bile mutum ibidem curaret. Cum autem domum ingre-
deretur: puella quidam inuidentem spiritum huius exclamauit
dicens. Recede hic sue dei: nam faciam te ligatum
manibus et pedibus? et citate extrahi. Quod apol-
linaris increpans prius exire ex ea coegit.
Cum igitur super mutum nomen domini inuocasset. et cu-
rasset pluresque gentes boies crediderunt. pa-
gani autem cum sustinens cesum prohibebant ne Jesum
noiaueret. Ille uero in terra iacens clamabat:
quoniam ipse est uerus deus. Tunc nudis pedibus su-
per prauias cum stare secessit. Sed cum ad buccinas
stantissime predicaret eum uirum eum piecerunt.
C. Eo tempore dum Rufus praecius ranene filius in
firmam haberet: et ad eam sanandam apollinarem ro-
casset mor ut domum ingressus est defuncta est.
Qui rufus uirum domum meam non introiit-
ses. Dij. n. magni irati sunt: et filia mea sana-
re noluerunt. Tu uero quid ei facere poteris? Qui
apollinaris: Moli timeam tuum mihi iura quod si pu-
ella surrexerit eam creatoris sui sequi nequeas. phi-
bebis. Quid cum fecisset facta oratione puella sur-
rexit: et nomen christi confitens cum matre et magna
multitudine baptismum suscepit: et uirgo permansit
Quid audiens cesar scripsit ad praefectum praenepem:

De sancta christina

ut apollinaris aut sacrificare faceret aut in
exiliū mitteret: Defectus igitur eū sacrificare
nolētē sustinens cedi fecit: et in euleo extē
suis torq̄ri mādauit. Ubi dñs p̄tātissime
p̄dicaret: aquā feruētē in eius vulnerib⁹ re
centib⁹ iactari iussit: et sic graui pōdere ferri
victū i exiliū mittere voluit. Vidētes at̄ xp̄i
anī tāā ipietate: accensi anīo in paganos ir
ruerūt: et plūs q̄. 300. viros ex ip̄is occiderūt.
Qd̄ videns p̄fect⁹ abscondit se: et apollinarē
in artissimo carcere truxit. Dein cathenatū
in nauī posuit: et cū tribus clericis eū seq̄nti
bus in exiliū destinauit: vbi solūmō eū duo
bus clericis: et duobus militib⁹ piculū tēpe
statis euadēs ip̄os milites baptizauit. Dei
de rauēnā rediens a paganis capit⁹: et ad tē
plū apollinis ducitur. Cui⁹ simulacr⁹ vidēs
ip̄s maledixit et subito corruit. Qd̄ videntes
pōtiffices ip̄s tauro iudici p̄tauerunt. Qui
inder eū filiū suū eēcū illuminasset credidit
et ip̄s anīs. 4. in suo p̄dio in mēf. secit. Post
hēc pōtiffices ap̄d vespasianū eū accusassēt
iussit vespasian⁹ ut quicq̄ dijs irrogaret iu
riā aut satisfaciāt: aut v: be p̄uef. n. n. iustū ē
ut deos vīdicem⁹: s; ip̄i d̄ iūmicis suis se vl
tisci poterūt si irascūt. Tūc demosthenes pa
tricius eū nolētē sacrificare cui dā cēturiō iā
xp̄iano tradidit. Cuius rogā: n. p̄gēs in vicū
leprosoz: ut ibidē p̄p̄ suoz gentiliū latitaret
a paganis insecutus est et vsq̄ ad mortē diu
tissime cecus. Ubi p. 7. dies sup̄iuenens et di
scip̄los admonēs sp̄m̄ tradidit: et ibidē a xp̄i
anis honorifice sepultus est s; vespasian⁹ q̄
cepit circa anū dñi. 70. De h̄ martyre sic di
cit Ambro. i. p̄latōe. Apollinaris dignissim⁹
p̄sul a p̄ncipe petro rauēnā mīttit: iesu nomē
lacedul⁹ nūciare. Qui dñi illic mira v̄tutis si
gna p̄ferret in xp̄o credentibus senis v̄bez
flagell sepe p̄terit⁹: et senile iā corp⁹ ab ip̄is
horrendis cruciatibus laniat. S; ne de su
is veratidib⁹ fideles trepident in v̄tute dñi
iesu xp̄i signa aplica p̄fē. Post tortura puel
lā resuscitat mortuā: visū p̄p̄icū cecis red
dit et muto restaurat loq̄llā obfessā a demōio
libat: p̄tagio nē mūdāt leprosi dissoluta mor
bo pestifero sanat mēbra: postētus s̄lacri sil
cuz tēplo deicē. o dignissimus admiratōe p̄co
nij pōtifer: q̄ eū pōtifficis dignitate aplica
p̄meruit accipe p̄tātē. O fortissim⁹ athleta
xp̄i: q̄ erag iā frigescente calore p̄stānter i pe

nis iesum xp̄m mundi p̄dicat redemptor: es.

De Nomine.

Christina q̄m chrismate vn
cta. habuit. n. balsamus bo
ni odoris in cōuersatione:
et oleum deuotionis in mē
te et benedictionem gratie.

De sancta Christina.

Christina nobilissimis parē
tib⁹ orta in tyro italie a p̄e
suo in quadam turri cū. 12.
pediseqs collocata est: de
os argenteos et aureos se
cū h̄is. Et cū pulcherrima
esset et a multis in cōiugū

peteret: parētes eius nulli eā volebāt p̄ce
dere: volētes ut i doz cultura maneret. Ipa
at a sp̄u scō docta idolorū sacrificia abhorre
bat: et incensa dijs imolāda in fenestra absco
debat. Gentēi at̄ p̄i eius pediseq̄ dixerūt
filia tua dñā n̄rā imolare p̄tēnt: s; xp̄ianaz
se eē asserit. P̄r at̄ ei blandiēs ad deoz cul
turā eā puocabat. Cui illa. Noli me vocā
filiā tuā: s; eius quē sacrificiū laudis decet.
Nō. n. dijs mortalibus: s; deo celi sacrificiū
offero. Cui p̄r filia mea ne vni deo tñi sacri
ficiū offeras ne tibi alij irascāt. cui illa bñ lo
cutus es nesciēs v̄tatē. Offero. n. sacrificiū
p̄r et filio et sp̄ui scō. Cui p̄r si tres deos ado
ras. cur et alios nō adoras: cui illa. Tres il
li vna deitas sunt. Post h̄ christina p̄ris sui
deos p̄fregit: et aux et argētū paup̄ibus eroga
uit. Rediēs at̄ p̄r ut deos adoraret: s; ip̄os
nō inueniēs et ab ancillis qd̄ d̄ illis Christina
fecerit audiēs iratus eā iussit expoliari: et a
12. uiris cedi: adeo ut ip̄i mīstri d̄icerēt. tūc
xp̄ina p̄r dixit: sine honore et pudore et ab
horribilis deo q̄ me cedūt d̄ficiūt: pete illis a
dijs tuis v̄tutē si vales. tūc cathēatā eā i car
cerē mitti iussit. Audiēs h̄ mater vestimēta
sua scidit: et ad carcerē p̄gēs filie pedibus se
p̄stravit dicēs. filia mea xp̄ina lumē oculoz
meoz misere mei. Cui illa. Quid me dicis
filiā tuā: nescis q̄z nomē dei mei habeo: cūq̄
nil sibi persuadere possit ad virum redijt: et
quid sibi responderit indicauit. Tūc pater
iussit eam an tribunal suum duci: cui dixit.
Sacrifica dijs: sin autē multū afficeris sup
plicijs et mea filia non diceris: cui illa. Nō

De sancto Jacobo

gnā mibi grās p̄stitisti: q̄ iā me nō vocas si-
liā diaboli. qđ autē de diabolo nascit demō
est. Tu es p̄ ipsius sathane. Tūc ille iussit
carnes eius ungulis radi: et mēbra eius te-
nera distūpi. Ab illina autē de carnib⁹ suis
accipies in vultū piecit p̄is dicēs. Accipe
tyrāne et carnē a te genitā comede. Tūc p̄
sup rotā eā posuit: et ignē cum oleo accendit:
sed flāma exiliēs. **¶** **¶** d. occidit. **¶** **¶** aut ei⁹
oia hec magicis artibus ascribēs ipsaz itez
i carcerē mitti fecit: et facta nocte iussit pue-
ris suis vt lapidē grandē ad collū eius li-
garēt: et in mare p̄icerent. Qđ cū fecissent
ptinus angeli eā assumunt. xps autē ad eam
descendit et eā in mari baptizauit dicēs. ba-
ptizo te in deo meo et in me iesu xpo filio ei⁹
et in spū scō. Et cōmisit eā michaeli archan-
gelo: qđ eā ad terram adduxit. Qđ audiēs p̄
frontē suā pētiens dixit. Quib⁹ maleficijs
hec facis: vt i mari maleficia exerceas: cui
illa. Stulte et infelix xpo hāc gratiā accepi
Tūc in carcerē eā misit iubēs vt in crasti-
no debeat decollari. Ipsa autē nocte v̄ba-
nus p̄ suis mortuus inuenit. Quic quidaz
iuder iniquus successit noie dius: qđ cūā ser-
reā succensam euz oleo rasina et pice parari
fecit: et xp̄naz ibidē iactari: cūāq̄ a viris
quattuor: agitari: vt citius p̄sumeret. Tūc
xp̄na deū laudauit: qđ eaz nuper renatā de
nuo volebat: vt infantulaz i cunilibus agi-
tari. Tūc iuder iratus fecit radi caput eius
et nudaz p̄ ciuitatē vsq̄ ad apollinem duci:
vbi idolo iperauit: et corruēs in puluerem ē
redactū. Qđ audiens iuder expanit et spū
tradidit. Quic successit iulianus qui forma
eē succendi fecit: et xp̄naz itus iactari: vbi
p. 5. dies cū angelis cantans et deābulās il-
lesa p̄mansit: Qđ audiens iulianus et ma-
gicis artibus hoc ascribens duas aspides:
duas viperas: duos colubres ad eam mit-
ti fecit. Sed serpentes eius pedes lingunt
Aspides nil nocentes ad vbera pendent:
colubri collo se voluentes sudorē lingunt.
iulianus autē incantatori dixit. Alūgd et tu
magus es: irrita bestias. Qđ euz faceret ser-
pentes in eā inipetum fecerunt: et eum p̄ti-
nus occiderunt. Tūc serpentibus ipera-
uit xp̄na: et ad desertū locuz ire fecit: et mor-
tuum boiem resuscitauit. Tūc iulianus m.

Jacobo

milas eius p̄cidi mādauit: de qbus lac p̄ sa-
guie fluxit. Deide liguā eius p̄cidi fecit. xpi
na vō neq̄q̄ loq̄lā amittēs p̄citurā ligue acci-
piēs in faciē iuliani piecit et oculū eius inde
pētiēs eū excecavit. Iratusq̄ iulian⁹ duas
sagittas circa cor eius: et vñā in latus eius di-
misit. Et illa p̄cussa spū deo tradidit circa
annū dñi. 297. **¶** **¶** dioclitiano. Regescit at cor-
pus eius i qđā castro qđ vullenū vocat inf
urbē veterē et viterbiū sito. Turris. n. q̄ iusta
castrū illō erat: fūdīt et euerfa. **¶** **¶** De noie

Iacobus iste ap̄s dictus ē
iacobus zebedei. iacob⁹ si
ioānis: boanerges. i. filius
tonitru: et iacobus maior.
¶ **¶** n. iacobus zebedei. f. fi-
lius: n̄ tñ carne s̄ et nois i
terpretatio: e. zebedeus:
interpretatur donans siue donatus: et bea-
tus iacobus seipsū deo donauit p̄ morē mar-
tyriū: et a deo nobis donatus eū in spūalē pa-
tronū. **¶** **¶** iacobus frater ioannis: qđ fuit
eius fr̄ nō tñ carne: s̄ et morē similitudie. Am-
bro. n. fuit: sūt eiusdē zeli: eiusdē studij: eius-
dē vorī. **¶** **¶** zeli ad dñz v̄liscendum
Luz. n. samaritani xpm nō recipient iaco-
bus et ioānes dixerunt. vis dicimus descen-
dat ignis de celo et cōsumat illos: **¶** **¶** zeli
studij ad discendum. **¶** **¶** sūt p̄cipue fuerūt
qui xpm de die iudij et alijs venturis iter
rogauerūt. **¶** **¶** zeli vorī ad obtinēdū: qđ sc̄
fionē ad dextram et sinistram xpi ambo h̄ie
voluerūt. **¶** **¶** filius tonitru rōne sonore p̄-
dicatōis: qđ malos trebat: pigros excitabat
oēs sua altitudine in admiratōez p̄uertebat
vñ dīc beda de ioāne qđ tam alte intōuit vt
si aliquantulū altius intonūisset totus mun-
dus eum cape nō potuisset. **¶** **¶** iacobus ma-
ior: sic alter minor. p̄m o rōne vocatōis: qñ
p̄mus vocatus est a xpo. 2. rōne familiari-
tatis. qñ maiorē familiaritatē v̄ hūisse xps
euz isto qđ euz illo: sic p̄z qđ ips ad secreta sua
admittebat: sic fuit ad puelle resuscitatōez
et ad gliosam transfigurationē. 3. rōne passio-
nis: qđ primus inter ceteros ap̄s passus ē.
Sic ḡ d̄r maior alio ex eo qđ p̄mus vocatus
est ad aplatus grām: ita potest dici maior ex
eo qđ p̄mus vocatus est ad eternitaz gloriā.

¶ **¶** De sancto Jacobo.

De Sancto

Iacobus ap[osto]lus filius zebe dei post ascensionē dñi duz p iudeā r samariā predica ret: in hispaniā tāde[re] iuit: vt ibi verbū dñi semina ret. S; duz ibi se pficere nil videret: s; solū ibidem nouē discipulos acq[ui]siuisset: duos ex illis cā p[re]dicādi ibi reliquit: r alios secū assumens itex in iudeā rediit. Dag[us]. At Joā. beletb. dicit q[ua]d tātūz vnū ibi p[er]tutit. Qu ergo in iudea vbu[us] dñi p[re]dicaret magis q[uam] dā noie her mogenes cū phariseis discipulū suū noie philetum ad iacobū misit: vt ip[s]z philetus corā iudeis conuinceret: q[uia] sua p[re]dicatio falsa e[ss]et. S; cū apls corā oib[us] rōnabiliter eū puiceret r multa corā eo miracula fecisset: rediit. philetus ad hermogenē doctrinā iacobi ap[ro]bās r miracula recitās: ac eius discipuluz se velle fieri p[re]stans: r vt ip[s]e filii efficeret discipulus p[er]suadēs. Tūc hermogenes iratus arte sua magica ita eū immobilē fecit vt se nullatenus mouere posset dicēs. Uidebimus si iacob[us] tuus te soluet. Qd cū philetus iacobo p[er] puerū suū nūciasset: misit ad eū sudariū suūz dicēs. Accipiat sudariūz r dicat. Dñs erigit helifos: r ip[s]e soluit p[er]editos. Stratis vt de sudariō tactus ē solut[us] a vinculis magicis artib[us] hermogēis insul tavit: r ad iacobū p[er]perauit. Iratus hermogenes demōes aduocauit p[re]cipiēs vt ip[s]z iacobū vinctū cū phileto adducāt. vt de ip[s]is se vindicet: ne discipulis eius de ceto aude ant talis insultare. Veniētes at demones ad iacobū in aere vllulare ceperūt dicētes. Ja cebe ap[osto]le mifere nobis: q[uia] ante q[uam] ip[s]s n[ost]rū adueniat iā ardēm[us]. qbus iacob[us]. Et q[uod] venistis ad me: q[uod] dixistis. hermogenes misit nos vt te r philetū ad ip[s]m: duceremus: sed mor vt ad te venimus angelus dei nos chatenis igneis reliquit r plurimūz cruciauit: qbus iacobus. Eroluat vos angelus domini: r ad ip[s]z redite: r cū ad me vinctū adducite s; illesū. Qui cū abisset apphēdentes hermo. manus ei[us] a sgo ligauerūt: r ip[s]z sic vinctū ad iaco. adduxerūt. d. misisti nos vbi icēsi sumus r grauit cruciati. dixerūt q[uod] demōes ad iacobū. Da nobis i cū potestare: vt possim[us] tuas iniurias r n[ost]ra i[n]icēdia vindicare: qbus

ait iacobus. Ecce philet[us] aū vos ē: cur eūz nō tenes. Qui illi. Mos nō possum[us] nec formicā q[uam] in cubiculo tuo ē manu p[er]ungere. Dirigitq[ue] iacob[us] ad philetū: vt bona p[er] malis s[im] q[uod] xps nos docuit reddam[us]. hermogenes te ligauit: tu eū solue. Soluit[us] hermogenes p[er]su sus stetit: r iacob[us] ei dixit. Elade liber quocūq[ue] volueris. Mō. n. discipline n[ost]re ē: vt in uitus aliq[ui]s cōuertat[ur]. Dirigitq[ue] ei hermo. ego noui iras demonū. Nisi mihi aliqd dederis q[uod] me cū habes occidēt me. Qui iacob[us] bacculū suū dedit. Ille at prexit. r oēs libros artis sue magice ad ap[osto]lūz cremados attulit. Iacobus at ne forte odor icendij vera ret incautos eos i mare p[er]ieci fecit. Proie ctis ergo libris ad ap[osto]lū rediit. r plātas eius tenens dixit. Niaz liberator accipe penitentē quē inuidētes tibi r detrahētes hacrenus sustinui. Lepit igi[ur] in dei timore p[er]fectus e[ss]e: adeo vt virtutes plurime p[er] eū fierēt. Elidētes at iudei hermogenē puerum zelo p[er]moti iacobū abierūt: r cur iesu crucifixū p[re]dicaret increpauerūt. Ille vero cum eis p[er] scripturas aduentū xpi r passionē euidentē p[ro]basset plimi crediderūt. Abiathar vero pōt[er]er ani illi[us] seditionez in p[ro]p[ri]o exercitauit: r misso fūne in collo apli ip[s]z ad herodes agrippā adduci fecit. Quq[ue] iussu eius ad decolandū duceret. q[uam] palit[us] in via iacens ad eū clamauit vt sibi sanitatē p[re]ferret. Qui iacob[us] ait. In noie iesu xpi p[er] cui[us] fide ducor: ad decolandū exurge sanus: r benedic creatorē tuū. Et statim sanatus surrexit r dñs benedixit. Scriba at q[uod] fūmē in collo suo miserat r trahabat nomine iosias hoc videns ad pedes eius se p[re]iecit: r veniā petēs se christia num fieri postulauit. Qd vidēs abiathar eū teneri fecit: sibi q[ue] dixit. Nisi nomen christi maledixeris: cum ip[s]o iacobo decollaberis. Qui iosias. Maledictus tu: r maledicti omnes dii tui: Nomen autem domini iesu xpi sit benedictum in secula. Tunc abiathar os eius pugnis cedi iussit: r missa de eo legatio ne ad herodem impetrauit vt cum iacobo decolaretur. Cum autem ambo decolari deberent. Iacobus a spicatore lagenam aq[ue] petijt: r ibidē iosiaz p[ri]mus baptizauit. r statim capitis obtruncatione vterq[ue] martyriū consumauit. Decollatus est autem beatus

Iacobo maiore

Iacobus. 8°. cal. aprilis in annūciatione dñi
ca. 7. 8°. cal. augusti postellā trāslat°: 7. 3°. cal.
ianuarij sepult°: qz sepulchri eius fabri
ca fuit ab augusto vsqz ad ianuarij prella-
ta. Stāuit igit ecclesia vt festū ei° . 1°. cal.
augusti in tpe . s. magis pgruū deberet vlti-
ter celebrari. Decollato aut iacobo vt ait io
an. beletb: q hanc translationē d ligent ere
quis discipuli ei° corpus nocte timore inde
oz rapientes nani illud ipoluerunt: 7 sepul-
turā diuine pū dētie pmittētes: nani sine re-
gimine pscēderunt: 7 āgelo dñi duce in gali-
ciā in regno lupe appl. cūerūt. Erat. n. in hi
spānia regina qdā sic dicta noie 7 merito vi-
te. Deponētes igit corp° de nani sup qndā
magñū lapidē illud deposuerūt: q lapidē mor-
vt cera corpi cēlit: 7 i farchophagū corpi se
mirabiliter coaptauit. Ingreddētes igit disci-
puli ad lupā dixerūt. Dñs iesus xps mittit
ad te corpi° discipuli sui: vt quē nolūsti susci-
pere vniū suscipias defunctū. Et narrātes
ei miraculū: q luer. s. sine regimine illuc vē-
isset: locū ad ei° sepulturā pgruū petierit. Qd
dñ regina audiit: vt dicit Jo. beletb: eos in
dolo ad quēdā vix crudelissimū: vltm ali-
os ad regē bispāie destināuit: vt ei° sup hoc
psensum haberēt: qui eos cepit 7 in carcere
reclusit. Qñ at ille discūberet āgelus dñi car-
cerē apert: eos libe abis pmissit. Qd dñ ille
recognouit: velocit post eos milites q eos
caprēt destināuit. Qñ at milites illi pontez
trāfirēt: fracto pōre oēs i flumine sūt submer-
si: qd ille audies pntia ductus sibi 7 suis me-
tuens misit post illos rogās vt ad se redirēt
7 qe qd vellēt ad libitū ipetrarent. Illi at re-
dierūt: 7 populū ciu tag ad fidē dñi puertē
Qd lupa audies vehementer doluit: 7 redcū-
tib° ad se discipulis: 7 assensū regis apienti-
bus illa rñdit. Accipite bones quos habeo i
tali loco vel mōte 7 plauit iungite ac corp°
dñi xpi dēserte: 7 locū sicut voluerit edifi-
cate: hoc at lupa lupia cogitatōe dicebat scie-
bat. n. boues tauros esse indomitos 7 silue-
stres 7 id putauit q non possent iungi nec ap-
plicari: vlti iungerent huc illucqz discurrerēt
7 sic currū dissiparēt: 7 corpi° dēiicerent 7 ip-
sos necarent. Sed non est sapientia contra
dolus. Illi. n. dolum eius nō cog tantes mō-
tem ascendūt: 7 draconem quendā 7 ignem

spirantem 7 in eos irrudentē cruce opposita p
mediū ventrē scindunt. scō ē signo crucis
sup tauros velut agni subito māscescūt 7 eos
iungentes corpus sci iacobi cū lapide sup quē
positū fuerat in curru posuerūt. Venies au-
tem sine altēius regimine corp° in mediu
palatiū lupe detulerit. Qd illa videns 7 stu-
pēs credidit 7 xpiana effēra oia q penerūt
tribuit: 7 palatiū i eccēliā scō iacobo dedicā
magnifice ipaz dotauit: 7 in boni copib° vi-
tā finuit. C. Vir qdam noie Berna dus de
cpatu mutinē. vt ait calixtus papa: duz ca-
ptus 7 cathenat° in pfundo turris positus
esset 7 semp beatū iacobū auocaret: apparu-
it ei scūs Jacob° dices. Veni sequere me in
galliciā. Et p fractis cathenis cū disparuis-
set: ille vinculis ad collū inspēis ad sumita-
tem turris pscendit: 7 inde sine aliq lesione
vnicū saltus fecit: cū tñ turris qd agitacu-
bitoz altitudinē pēlderet. C. Quidā vt ait
Beda cū enorme plurimū peccatū pmissit
7 eps pntentē absolvere timuisset. boiez illū
cum cedula in q illud peccatū scriptus erat
ad scū iacobū misit. Quz g in festo eiusdē ce-
dulā sup altare posuisse 7 scū iacobū vt illū
peccatū deleter suis meritis exararet: cedu-
lam postmodum aperuit: 7 peccatū peni-
tus deletum iuenies deo 7 scō iacobo grati-
as reddidit: 7 scū oib° publicauit. Trigin-
ta viri de lotoringia vt ait Ubertus bismun-
tin°: circa ānuz dñi. io70. ad scū iacobū ppe-
rantes oēs vno excepto fidē sidi mutui fin-
tij pmissērūt. Un° igit illoz inārmat°. is. die-
bus a socijs expectat°. s. tandē a cūcē relin-
q: 7 a solo illo q fidē nō pmisserat ad pedes
monē sci michaelis custodiē: s. ad uespascē-
te die moriē. Un° at ppter illius loci solitu-
dinē 7 defuncti horredā pntiā: 7 imminētē no-
ctis caliginē: 7 gēris barbare feritātē valde
timuit. Qz statiz bñs iacobus i spē equi si-
bi appens 7 cū psoās ait. Trade mihi hunc
mortuū: 7 tu ascēde post me sup equū. Sic
q i la nocte an solis ortū dietas. is. pagētes
ad mōtem gaudiū q ē dimidia leuca circa sū-
ctuz iacobuz puenerunt. Ibiqz sanct° iaco-
b° vtrūqz deposuit pēcipēs vt candicos sci
iacobi ad sepeliendum peregrinum mortuū
conuocaret: 7 suis socijs diceret: q ppter
fidem fractaz eoz peregrinationū valeret.

De sancto

Qui inſſa completit: et ſup̄eribus ſocijs de eius itinere ea q̄ ſc̄us iacobus dixerat itina uir. **C** Theotome qdā vt ait calixtus papa: cū filio ſuo circa annū dñi mileſimū centeſimū ad ſc̄m iacobū p̄gens: et in vrbe toloſa gſa hoſpitā diuertēs ab hoſpice lebratur et ab eo in mala argēre ſc̄iphus abſcondit. Mane igit̄ exeuntes q̄li latrones inſeq̄ns reuocauit: et q̄ ſc̄iphū argētē ſurari fuiſſent eiſdē obiecit. Qui eūz dicerēt q̄ punire eos faceret ſi apud eos ſc̄iphū inuenire poſſet. Et cū apta mala inuētus fuiſſet. p̄tinus ad indicē rapiunt. Data ergo ſua oīa que habebāt hoſpiti tradunt: et vn⁹ eorū ad ſuſpendiū indicat. S; cū pater p̄ filio et filius p̄ patre mori uellet: tandē filius ſuſpēditur: et pater ad ſc̄m iacobū merens p̄gredit. Igitur poſt .36. dies rediēs et ad corpus filij diuertens ſup̄ eū lamētābiles voces p̄mebat. Et ecce filius ſuſpēſus ip̄m p̄ſolari cepit dicēs. Dulciſſime pater: ne fleueris: q̄ mihi nūq̄ ſic bñ fuit. qm̄ buculq̄ ſc̄us iacobus me ſuſtētat: et celeſti dulcedie reſorcellat. Qd̄ pater autē ad vrbe cūcurrat: et ueniētes ppli filiū pegrini incolumē depoſuerūt: et hoſpites ſuſpenderūt. **C** Refert hugo de ſc̄o victo. q̄ cuidā pegrino ad ſc̄m iacobū p̄genti diabolus in ſpecie ſc̄i Jacobi apparuit: et de miſia p̄ſtis vite p̄la p̄memorans felicē ſe eſſe ſi ob bonorē ſuū ſe necaret aſſeruit: q̄ mox gladiū arripuit: et p̄tinus ſeip̄s occidit. Et eūz ille in domo cuius hoſpitatur fuerat ſuſpect⁹ h̄etur: et mox plurimūz formidaret: p̄tinuo qui mortu⁹ fuerat reuixit: aſſerēs q̄ dñi demon: q̄ mortē ſuaſerat ad ſupplicia ip̄ſum duriff; bñs iacob⁹ mox occurrit: et ereptum ad thronum iudicis deduxit: et accuſantibus demonib⁹ vt vite reſtitueret obtinuit. **C** Quidā iuuenis de territorio lugdunēſis: vt narrat hugo abbas cluniacēſis: q̄ ad ſc̄m iacobum frequēter cū deuotione magna ire ſolebat: qdā vice dum illuc pergere uellet: nocte illa in fornicationez lapſus ē. P̄genti igit̄ nocte quadam diabolus in ſpecie ſancti Jacobi ei appuit dicens. noſti qui ſum neganti illi dixit diabolus. Ego ſus iacobus apoſtolus quē ſingulis annis viſitare p̄ſueuiſti. Scias q̄ multū de deuotione tua gandeā ſed nuper de domo tua egrediens in forni-

cationem incidit: et nō p̄ſſus ad me accedere p̄ſumpſit: q̄ſi tua pegrinatio mihi et dō placere poſſit. Non ſic expedit: ſ; quicq̄ ad me pegrinando venire deſiderat: p̄us peccata ſua p̄ ſeſſionē d; p̄cedere: et poſt pegrinando eadē p̄miſſa punire. Et his diebus demō enāuit. Tūc iuuenis anxius domū ſuā redire et petā p̄ſteri. deinde iter reincepe diſponebat. Et ecce diabolus apparēs iter in ſpecie apoſtoli in hoc oīno diſſuaſit aſſerens q̄ p̄cū illud nullo mō ſibi remitteret: niſi penitus gēitalia ſibi mēbra ſecaret. Beatio: autē foret ſi ſe uellet occidere: et p̄ eius noīe martyr eſſe. Iuuenis igit̄ nocte ſocijs dormiētib⁹ gladiū accipiens genitalia ſibi p̄cidit: deinde eodē cultro ſe p̄ ventrē tranſſixit. Ergo facti ſocij b̄ vidētes: et plurimūz formidātes p̄tinus auſugerunt: ne ſuſpecti de homicidio haberēt. Alex cū fouea ei paret: q̄ fuerat deſunct⁹ reuixit. et cūq̄ fugiētib⁹ et ſup̄erib⁹ q̄ ſibi acciderāt enarrauit dicens. Qm̄ me ad ſuggeſſionē demōis occidiſſet demōs me capiētes yſus romā deducebāt: et ecce poſt nos bñs iacob⁹ p̄tinus cūcurrat: et demones de fallacia plurimūz increpauit. Quos adinuicē diutius diſceptarent cogēte bñs iacobo ad quoddā prātū uenim⁹ ubi ygo beata cum mult; ſc̄is colloquēs reſidebat. Qui cū bñs iacobus p̄ me p̄queſtus fuiſſet: illa plurimūz demones increpauit. et me vite reſtitui p̄cepit. Beatus igitur iacobus me ſuſcipiens vite reddidit vt uidēg poſt triduum ergo ſolis in illo cicatricibus remanentibus iter arripuit. et inueniē ſocijs oīa p̄ ordinez enarrauit. **C** fr̄acus qdā. vt ait calixtus papa: circa annum dñi. 1100. cum vxore et filijs ad ſc̄m iacobū ibat. tū uolens mortalitatē q̄ erat in fr̄acia fugere: tū ſanctū iacobū cupiens viſitare. Qui cū ad vrbe p̄a piloniā ueniſſet: vxor ei⁹ ibidē obſit: et hoſpes totā eius peccuniā ſibi cū in mēto q̄ uehebant pueri uſurpauit. Ille at deſolatus incedēs pueros quosdā in bumeris portabat quosdā ad manū trahebat. Qui vir cum aſſino p̄paſſione p̄motus occurrens ſibi aſſinum cōmodauit: vt ſuper illum pueri ueberentur. Qui eūz ad ſanctū iacobū pueniſſet eidē uigilanti et oranti ſanctus iacobus appuit: et an ſe cognosceret reſpuit: cui negauit

Iacobo maiore

ti ait. Ego sum iacob⁹ apostolus qui tibi me-
us asinum pmodavi: et ite⁹ accommodo reuer-
tenti. Sed scio prenosceus: q⁹ hospes tuus
de salario corruens morietur: et oia que tibi
abstulerat rebabebis. Que ch oia p⁹gissent
ille domus letus rediit: et pueris de asino de-
positis asinus statim disparuit. ¶ Quidam
mercator a quodā tyranno iniuste spoliatus
in custodia tenebatur: q⁹ deuote scilicet iacobum
in sui auxilium inuocabat. Cui scilicet iacob⁹ vi-
gilantibus custodibus appuit: et vsq⁹ ad tur-
ris summitatem ipsius p⁹duxit. Statimq⁹ turris
adeo se inclinauit: q⁹ ipsius summitas ter-
re equalis fuit: de qua sine saltu recedēs so-
lutus recessit. Quem custodes insequen-
tes it⁹ iuxta eum pergerent: tamen ipsum vi-
dere nō poterāt. ¶ Dū tres milites vt ait
Elbertus bisuntinus lugdu. diocesis ad san-
ctus iacobū pgerent: vnus eorū a qdā mu-
liercula rogatus sacculum ipsius amore sā-
cti iacobi super equum suum portabat: dein
de quendam infirmum in via deficientē in-
ueniens: ipsius sup equū posuit: et infirmi bur-
donez cum sacculo mulieris accipies equū
pariter sequebatur: sed feruore solis et labo-
re itineris fractus ch galiciaz aduenisset in-
firmitate grauissima laborauit. Tūq⁹ a socijs
de salute anime rogaretur: ille tribus dieb⁹
critit⁹ mortuus: sed quā eodīe socijs ei⁹ mor-
tē expectantibus graniter suspirās ait. Gra-
tias ago deo et scō iacobo q⁹ eius suz meritis
liberatus. Cū. n. qd monebatis facere vel-
lem: demones ad me venerunt me taz gra-
uiter constringentes: vt nihil qd ad salutē
anime pertineret aliquatenus loqui possem
vos quippe audiebam: sed proflus respon-
dere non poteram. Nunc autē sanctus ia-
cobus huc intrauit ferens in sinistra manu
sacculum mulieris. in dextra bacculū paup-
is: quos in via adiunera: ita vt burdonez p
lancea. et sacculuz p sento haberet: et demo-
nes quasi iratus agrediēs elenato bacculo
ipso terruit: et in fugaz conuertit. Muncer-
go ecce bñ iacobi gratia me libauit et loquel-
lam restituit. Vocate ergo ad me sacerdotes
q⁹ diu in hac vita esse non possum. Et puer
suus vni eorū dixit. Amice noli amodo dñō tuo
imitare q⁹ veraciter est dñat⁹: et mala mor-
te in proximo moriturus. Sepulto autē so-

cio cum ille domino suo hoc dixisset: ille pro
nihilō hoc dicens: et se emendare p⁹emnes
post modicuz lancea in bello confossus inte-
rit. ¶ Cum cuidam viro de viciliaco: vt
ait Calixtus papa ad scilicet iacobum properā-
ti pecunia defecisset: et ille mendicare erube-
sceret sub quadam regescens arbore somni-
abat q⁹ scilicet iacobus euz pascibat. Euigilās
igitur subcinericiū panem ad caput reppit.
de quo quindecim diebus vixit. quousq⁹ ad
propria remeant. Singulis. n. diebus suffi-
cienter bis de eo comedēs. sequenti die ip-
sum in sacculō integrum inueniebat. ¶ Re-
fert calixtus papa q⁹ cinis qdam barchione
vrbis circa annū dñi millesimum centesimū
ad scilicet iacobum veniens hoc solum postu-
lasse dicat ne deinceps ab aliquibus hostib⁹
caperetur. ¶ Rediens igitur p siciliā in mari
a sarracenis capis: et pluries ab eis p vundi-
nas vendit: sed tamen semp cathene qbus
ligatus fuerat soluebant. Cū autē taz. is. vi-
cibus venditus fuisset: et duplicibus cathe-
nis affricus esset: et ille beatus iacobū inno-
cens: sanctus iacobus eidem apparuit di-
cens. Quoniam in ecclesia mea consistens
postposita salute anime: liberationem tantū
corporis postulasti: ideo in hec pericula in-
ci disti. Sed quia Dominus misericors est
misit me vt te redimam. Statimq⁹ ruptis ca-
thenis per terras et castella sarracenoꝝ par-
tem quandā cathene in testimonium huius
miraculi ferens ad terrā suā cunctis vidē-
tibus et stupētibus rediit. Cū. n. eū aliqs ca-
pe volebat: visa cathena territ⁹ prin⁹ fugi-
ebat. S; eum leones alieq⁹ fere in eū p de-
serta gradientē vellēt insurgerre mor visa ca-
thena pcutiebantur terrore nimio. et in fugā
protinus vertebantur. ¶ Anno domini mil-
lesimo ducētesimo tricesimo octano i vigilia
sācti iacobi: in qdā castro: qd dicit⁹ p⁹ō mē flo-
rentiā et pistoriū sito: inuenis qdā rustica q-
dā simplicitate decept⁹ in segetes tutoris suz
ignē apposuit: eo q⁹ hereditatē suā sibi vsur-
pare volebat. Tentus igitur et confusus ad
caudam equi trahendus incendio adiudi-
catus est. Qui peccatum confitens: et san-
cto iacobo se deuouens. Cum super terraz
petrosam in sola camisia diutius tractus fu-
isset. Nec in corpore: nec in camisia sen-

De Sancto

sit aliqua lesionem. Tandē ad palū ligat ligna vndiq; cōgerunt: igne supposito ligna et vincula cōburunt sed ipso semp beatū iacobū inuocante: nec in camisia nec in corpore aliqua lesio reperit. Quē dñs in ignē vellēt iterato iactare a populo eripit: et deusi apostolo suo magnifice collaudatur.

De nomine

Christoforus autē baptismū dicebat reprobis: s; postmodū christoforus dictus est quasi christū ferens: ex eo scilicet q; christū quātor modis portauit. s; in humeris per translationē: in corpore per mortificationē in mente p deuotionem: in ore p cōfessionem siue p dicationem.

De sancto Christoforo.

Christoforus generē chanaanē pcerissime statū: vultuq; terribilis erat: et duodecim cubitos in lōgitudine possidebat: Qui vt in quibusdā gestis suis legif: cū staret cū quodā rege chanaanē: veni ut sibi in mentē vt maiore pncipem qui in mōdo esset quereretur: et ad eūdez secū moratur? accederet. Venit igit ad quēdam martinū regē de quo generalis fama habebatur: q; maiore pncipē mundus nō haberet. Quē rex vidēs libenter recepit: et i sua curia manere fecit. Quadā autem vice ioculator quidā cantionem corā rege cantabat in qua frequēter diabolū nomīabat. Rex at cū fidē xpī haberet: quādoquēq; diabolū nominari audiebat p̄tinus in faciē suā crucis signaculū imprimebat. Quod vidēs xpoorus plurimū admirabatur cur hoc rex ageret: et qdā huiusmodi signū sibi vellet. Cū at de hac re regē interrogaret: et ille s; sibi manifestare nōlet rēdit xpoorus. Nisi s; mihi dixeris tecum vltius nō manebo. Quapp coactus rex dixit ei. Quicūq; diabolū notari audio s; signo me munio timens ne in me p̄tē accipiat: mihiq; noceat. Qui xpoorus? Si diabolū ne tibi noceat meminis g ille maior et potētiōr te esse cōuicit: quē tu intantū formidare pbaris: frustratus sum igit sp̄s mea: putās q; maiore et potētiōr mū

di dñs inuenisset: sed iā nunc va' eas: q; ip̄s diabolū q̄rere volo. et ipsum mihi in dñm assumā: et eius seruus efficiar. Discessit igit ab illo rege: et diabolū q̄rere p̄perabat. Cum at per quandā solitudinē pgeret: vidit magnā multitudinē militum: quorū quidā miles ferus et terribilis venit ad eū: et quonā pgeret requisit. Qui christoforus respondit. Vado q̄rere dñm diabolū: vt ipsum i dñm mihi assumā. Qui ille. Ego sū ille quē queris. Causus christoforus se sibi in seruū p̄petuum obligauit: et ip̄m pro dño suo accepit. Cum g ambo pgerent: et in qdā via cōmuni quandā crucem erectā inuenissent: mor vt diabolus ipsam crucem vidit territus fugit: et vias deserens per asperam solitudinē xpoorus durit: et postmodū ip̄m ad viam reduxit. Quod vidēs christoforus et admirans interrogauit cur intantū timens viam planam reliquerit: et tantum deuians per taz asperam solitudinem icrit. Quod cū ille sibi nullatenus indicat vellet dixit xpoorus. Nisi mihi hoc indicaueris: statim a te discedam Quapropter cōpulsus diabolus dixit ei. Quidam homo qui dicitur christus in crucem affixus fuit: cuius crucis signum cū video plurimū pertimesco: et territus fugio. Qui christoforus. Ergo ille christus maior et potētiōr te est: cuius signū intantū formidas. In vacuum igitur laboraui: nec adhuc maiorem pncipem mundi inueni: iaz nunc valeas: quia te volo deserere et ipsum christum inquirere. Cū igitur dñi quesisset quisnam sibi notitiā christi indicaret: tandem ad quendam heremitā deuenit. q; sibi christum predicauit: et in eius fidem ip̄m diligenter instruxit. Dixitq; heremita christoforo. Rex iste cui seruire desideras istud requirit obsequiū: q; te frequēter ieiunare oportebit. Qui xpoorus Aliud a me requirat obsequiū: q; istā rem neq; agere valeo. Rursus heremita. Multas quoq; orōnes te sibi facere oportebit. Qui xpoorus. Nescio quid sit hoc: nec huiusmodi obsequium perficere possum. Qui heremita. Nosti talē flumīnē in quo multi transcentes piclitant et pereunt? Qui christoforus. Moui. Et ille. Cūz procere stature sis et fortis viribus: si iuxta flumīnē illū resideres et cūctos traduce

Christoforo

res: regi xpo cpi. seruire desideras plurimū
gratū esset: & spero qd ibidē se tibi manifesta-
ret. Cui xpo forus. Utiqz istud officium age-
re valeo: & me sibi in hoc seruiturū pmitto.
Ad p̄dictum igr flumiū accessit. & ibidē sibi
habitaclum fabricauit. Postāsqz loco bac-
culi quandā p̄cā in manibus: qd se in aq̄ su-
stentabat sine cessatione transerebat. Euo-
luris multis diebus cū in domūcula sua ge-
sceret audiuit vocē cuiusdā pueri se vocan-
tis & dicentis. Xpo fore veni foras & me ipsū
traducas: cōcit? xpo forus exiit: sed nemi-
nem repperit. Rediensqz in domūclā suā
p̄dictā itez vocē se acclamantē audiuit: qui
rursus foras cucurrit: sed neminez inuenit.
Tertia vice ab eodē vt p̄us vocatus exiit: &
puerū quendā iuxta ripā flumīs inuenit: qui
christoforus vt se traduceret obnixē rogauit.
Xpo forus igr puerum sibi in dūeris eleuās
& baculum suū accipiens flumē transiit.
Intrauit: & ecce aqua flumīs paulatī intume-
scebat: & puer istar plumbi granissime pōde-
rabat. Istozqz magis pcedebat tāto amplius
vnda crescebat: & puer magis ac magis xpo
fori hūeros pendere intolerabili depmebat.
adeo vt xpo for? i angustia multa positus cēt
& se periclitari plurimū formidaret. Sz cū
vix euasisset & flumiū trāssretasset puerū in
ripa deposuit eiūz dixit. In magno me puer
periculo posuisti: & adeo ponderasti qd si to-
tū mundum sup me habuisses vix maiora p-
sensissem. Ad quē puer respondit. Me mire-
ris christofore quia non solū sup te totū mū-
dum habuisti: sed etiā illum qui creauit mū-
duz tuis humeris baulasti. Ego. n. sum xps
rex tuus cui in hoc ope ipse deseruīs. Et vt
me verum dicere cōprobes: cuz pertranse-
ris baculum tuū iuxta domūclā tuā in
terra fige & mane ipsū floruisse & fructificasse
videbis: Statimqz ab ocul eius euauit. Ele-
uens igr christoforus cū baculum in terra
fixisset mane surgens inuenit ipsū admōm
palme frondes & dactilos prouulisse. Post
hoc autem in sanam ciuitatem licie venit:
vbi dum eorum linguam nō intelligeret ora-
uit dñm vt illius lingue sibi pcederet itelle-
ctū. Dū āt in p̄ce p̄stiteret indices eū insanū
putātes cū rel: q̄rūt. affecuto xpo foro qd pe-
tebat vultū operiēs ad loca certaminis ve-

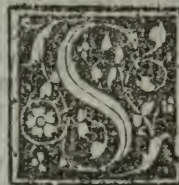
nit: & xpianos qd torquebant in dño p̄fora-
bat. Tūc vnus ex iudicibus in faciem eum
percussit. Cui xpo forus vultū discooperiēs
dixit. Nisi xpianus eē meā p̄tinus iniuri-
am vindicassē. Tūc xpo forus vga suāz in
terrā fixit: & vt pp p̄uersionem ppli fronde-
ret dñm exorauit. Qd dum p̄tinus factum
fuisset: octo millia hoium crediderūt. Rex
aut. 200. milites qui cū ad se adducerēt mi-
sit. Et cū eum orare inuenisset: & sibi b̄ itima
re timerēt: itez toridē misit: qui & ipsi cū eo
orante p̄tinus orauerūt. Surgēs igr xpo
forus dixit eis. Quid querig. Qui eius vultū
vidētes dixerūt. Rex misit nos vt te ad ipsū
vincitū ducamus. Quib? xpo forus. Si ego
voluero nec solutus nec ligat? a vobis du-
ci potero. Dicit ei. Si ḡ nō vis vade liber
q̄cumqz volueris & nos regi dicem? qd te ne
quaqz inuenimus. Nō ita iquit sz ego vobis
cū vado. Ipse autē ad fidē p̄uertit: & ab eis
manus sibi atergo ligari fecit & se regi vinctū
p̄itari. Quē rex vidēs territus ē: & de se
de sua p̄tinus corruit. Deinde a seruis suis
lenatus de noie suo & p̄ia eū interrogauit.
Cui xpo forus. Nisi baptismū reprobus dice-
bar. Nunc aut xpo forus vocor. Cui rex nul-
tum tibi nomen iposuit: xpi. f. crucifixi: qui
nec sibi profuit nec tibi p̄desse poterit. Nūc
ḡ chanaee malefice q̄re non sacrificas dijs
nris. cui xpo forus. Recte vocaris dagnus
qz tu es mors mūdi socius diaboli. Dñi aut
tui sunt opa manū hoium. cui rex. Inter fe-
ras nutritus es: iō n̄ potes nisi feralia & ho-
minibus icognita loqui. Nūc ḡ si sacrificā-
ueris magnos honores a me p̄sequeris: sin
autē duris supplicijs p̄sumeris. Nolētes ḡ
sacrificare i carcere mitti iussit: ac illos mili-
tes qui ad xpo forū missi fuerāt pro xpi noie
decollari fecit. Deinde duas formosas puel-
las: quar vna dicebat nicea & altera aqui-
lina secū in carcere recludi fecit: p̄mittens
eis multa munera si eū ad peccādū secuz al-
licerent. Qd vidēs xpo forus p̄tinus forā-
tionē se dedit. Sz cū a puellis plausu manu-
um & amplexibus vgeret surrexit & ait illis
Quid querig & quā ob cām huc introducte
estis? At ille claritate vultus eius p̄territe
dixerūt. Miserere nris scē dei: vt i deū quē
p̄dicās credē e valeamus. Qd audiēs rex

De septem

eas ad se adduci fecit dicens. Ergo et vos
 seducte estis? Per deos iuro quod nisi dijs sa-
 crificaueritis: mala morte peribitis. Que re-
 sponderunt. Si vis ut sacrificemus iube pla-
 teas mundari: et oēs ad templum congregari.
 Quo facto cum ille introissent templum soluē-
 tes cingulū suū posuerunt in colla deorum
 ad terrā trabentes in puluere confregerunt
 dixeruntque assistantibus. Ite et vocate medi-
 cos ut curent deos vestros. Tunc iussu regis
 Aquilia suspenditur: et ligato ad eius pedes
 ingenti saxo membra eius oīa dirumpuntur
 que cum migrasset ad dñm soror eius Micea i
 ignē piceis: sed inde illesa exiens prius de
 collatur: Post hoc xpofoz regi presentat.
 Qui iussit eum vgis ferreis cedi et cassidem
 ferreā et igneas in caput eius poni. Deinde
 scānū ferreum fieri fecit et xpofoz ibidē liga-
 ri: et ignē inieci pice succendi: sed instar ce-
 re scammum confringitur. et Abustoforis il-
 lesus egreditur. Deinde iussit eum ad sti-
 pitē ligari: et a 400. militibus sagittari. Sa-
 gite autem oēs in aere suspendebantur: nec
 ipsum aliqua contingere potuit. Rex autē
 putans ipm a militibus sagittatum cum eidē
 insultaret vna de sagittis ab aere veniens et
 retro se vertens regē in oculo percussit: et ipm
 prius excecavit Qui christoforus Crassia
 die psumandus sum tu igit tyrāne lutus de
 meo sanguine facies: oculū inunges et sanita-
 tem recipies. Tunc iussu regis ad decollan-
 dū ducitur: et ibi fusa oratione decollat. Rex
 aut modicū de sanguine eius accipiens et su-
 p oculū suū ponēs ait i noiedei et sci xpofoz.
 et pūno sanus effectus est. Tunc rex credi-
 dit dans pceptum ut si quis deum et sanctū
 xpofozum blasphemaret continuo gladio fe-
 rireretur. Ambro. aut in prefatōe sic ait de h
 martyre. Xpofoz tante virtutis cumulum et
 doctrine gratiam dñe cōtulisti ut. 48. milia
 hominum de gentilitatis errore ad christia-
 ni dogmatis cultū corruscantibus miracul
 renouaret. Quiaq Miceam et Aquilinā pub-
 lico lupanari lōgo tēpore sub meretricia sor-
 de famulantes ad castitatis habitum reuo-
 cavit: easdēq coronā pspere edocuit. Pro-
 prea inter ignē rogum ferreo scāno con-
 strictus nimium calorem non timuit: atq p
 diem integrum omnium militum sagittis tras-
 figi non potuit. Ceterum vna ex his carnifi-

cis oculū collisit: cui tñ beati martyris cruo-
 mixtus terre lumen restituit et corporis cecit-
 tatem tollendo illuminavit et mentem. Nam
 et apud te veniam impetravit. atq ut mor-
 bos et infirmitates repellat supplicis obviuit.

De septē dormientibus

Septē dormientes in ciui-
 tate ephesi orti sūt. Deci-
 at impator psequens xpia-
 nos cum venisset ephesū in-
 fit edificari templa in me-
 dio ciuitatis: ut oēs euz eo
 mīserentur sacrificijs ido-
 lorum. Cum g oēs xpianos inquiri iussisset et
 vinctos aut sacrificare aut mori cōpelleret
 tantus penar terror cūctis inerat: quā amic-
 amica et filium pater et patrem filius abne-
 gabat. Tunc in illa vrbē inuenti sunt xpiani
 septem. Marimianus Malchus: Marti-
 annus: Dionysius: Iohā: Serapio: et Con-
 stantinus: qui hoc videntes nimis dolebāt:
 et cū essent primi palatij sacrificia idolorum
 spnētes in domo sua se celabant et ieiunijs et
 orōibz vacabant. Accusati igit ante Deci-
 um statunt et pprobat vaciter xpiani dato
 eis respiscēdi spacio viq ad reditū Decij
 dimittunt. Et illi patrimonij suū interz in
 pauperes expēdentes inito consilio in mō-
 te celion cesserunt: et ibi esse secretius decre-
 nerunt. Diu g sic latentes vñs eoz sem-
 per ministrabat et quotiens intrabat vrbem
 figura se mendici et habitu vestiebat. Euz g
 Decius in vrbem redisset: et eos ad sacrifi-
 candū perquiri iussisset: Malchus mister
 eoz territus ad socios rediit: et eis furorem
 imperatoris indicavit: Qui euz graviter ter-
 rerentur Malchus allatos panes eis appo-
 suit: ut cibo confortati fortiores ad prelium
 redderentur. Postq aut cenanerūt seden-
 tes: et colloquentes in lectu et lachrymis fū-
 to sicut dens voluit dormierunt. Mane fa-
 cto cū qñti fuissent et inueniri non possent et
 Decius doleret quod tales iuvenes pdidisset:
 accusati sunt quibuscq in monte celion latu-
 issent: et sua christianis paupibus erogātes
 in suo pposito pmanerent. Iussit g Decius
 ut parentes eoz adessent: et cōminatus est
 eis mortem nisi de eis dicerent qēqd scirēt.
 Illi at eos similiter accusauerunt: et diuitias
 suas expēdisse cum paupibus pñti sūt. Tūc

Dormientibus

cogitans qđ de eis faceret nictu dei inſtitu-
ſpelunce lapidibus obſtrui vt ibi morerē
fame ⁊ inopia circumcluſi. Qđ miniſtri qđ
fecerunt: ⁊ dño xpiani theodorus ⁊ ruffinus
eorū martyrū deſcribentes caute inter lapi-
des poſuerūt. Mortuus igit̃ decio ⁊ tota illa
generatiōe poſt annū. 37. annū. 30. imp: ij
theodoſij pullulauit bereſis eorū. qui nega-
bant reſurreccionem mortuorū. Qui priſta-
tus Theodoſius xpianiſſim⁹ ſpator. q: fidez
tā ipſe agitari videbat: induit cilicio ſedēs i
interiori loco p ſingulos dies flebat. Qđ vidē
miſericors deus pſolari lugētes ⁊ pfirmat ſpē
de reſurreccōe voluit mortuorū. Et theſaur⁹
ſue pietat⁹ aperies ita pdictos martires ſu-
ſcitauit. Viſit ſigdē in cor cuiusdā borgen-
ſis ciuis ephēſi vt in illo mōte edificaret ſta-
bula paſtoribus ſuis. Cementarijs qđ ſpelun-
cam apientibus ſurrexerunt ſci: ⁊ ſe in nices
ſalutāribus putabāt ſe tantū vna nocte dor-
miſſe: ⁊ pſianam triſtitia recordantes inter
rogauerunt malchum q eis miſtraperat qđ
de eis decius decreuiſſet. At ille reſpondit
Sicut dixi in ſero qſiti ſuimus: ⁊ t̃ idolis i-
molemus: Ecce qđ de nobis cogitat ſpator.
reſpondit maximianus. Et deus ſcit q non
ſacrificabimus. Cūqz ſocios cōſortaret iuſ-
ſit malcho vt empturus panes ad urbem o-
ſcenderet. ⁊ plures qđ heri ſerens panes qđ
inſiſſet impator rediens nūciaret. Tollens
ergo malchus qnqz ſolidos de ſpelūca erxit:
⁊ videns lapides miratus eſt: ſed aliud co-
gitans parum de lapidibus cogitauit: veni-
ens igitur tunidus ad portam vrbis val-
de miratus eſt: videns ſuperpoſitum ſignū
crucis: vnde pergens ad alteram partē dñi
idem ſignum inuenit: vltra modum miratus
eſt videns omnes portas ſigno crucis appo-
ſito ⁊ mutatam ciuitatem. Signanſqz ſe ad
primam portam reſiſt ſe exiſtimans ſoniā
Vnde ſe confirmans ⁊ vultum operies vr-
bem ingreditur: ⁊ veniens ad vēditores pa-
num audiuit homines loquētes de chriſto.
Et amplius ſtupefactus ait. Quid eſt iquit
qđ heri nemo audebat xpm nominare: ⁊ nūc
omnes chriſtum confidentur: puto qđ hec nō
eſt ephēſeorū ciuitas: qz aliter edificata ē
ſed aliam ciuitatem neſcio talem. Et cū in
terrogans audiſſet hanc eſſe ephēſū errare

veraciter ſe putauit ⁊ redire ad ſocios cogi-
tauit. Alceſſit tñ ad eos qui panem vēde-
bant: ⁊ cū argenteos protuliſſet mirati ven-
ditores panum dicebant ad inuicem qđ ille
iuuenis antiquū theſaurū inueniſſet. Mal-
chus vō eos ad inuicem loquentes videns
putabat qđ vellent enim trahere ad impera-
torem: ⁊ territus rogauit eos: vt ſe dimitte-
rent ⁊ panes ⁊ argenteos retinerent. At ille
tenentes eum dixerunt ei. Vnde es tu quia
theſauros antiquorū imperatorū inueniſti
Indica nobis ⁊ erimus ſocij tecū. ⁊ celabi-
mus te: qz aliter celari non potes. Malch⁹
vero non inueniebat quid diceret illis pro
tunore. Illi vero videntes eū tacentē miſſo
ſine in collo eius traherent per vicos vſqz
in medium ciuitatis. Et exiit rumor ad om-
nes q quidaz iuuenis theſauros inueniſſet.
Congregatis ergo ad eū vniuerſis ⁊ admi-
rantibus volebat eis ſatiſfacere qđ nihil in-
uenerat: ⁊ circūſpiciens oēs a nemine cogno-
ſci poterat. Et proſpiciens in populum vo-
lebat cognoscere aliquē de pſaguineis ſuis qđ
vaciter viuere putabat: ⁊ nullum inueniēs
ſtabat qđ infantis in medio populi ciuitatis
Qđ cū audiſſet ſcūs martinus epūs ⁊ anti-
pater pconſul qui nup in urbem aduenerat
mandauerunt ciuibz vt eum caute addu-
cerent: ⁊ argenteos eius. Cūqz a miniſtris
traheretur ad eccleſiam putabat qđ duceret
ad imperatōrē. Epūs igit ⁊ pconſul mirātes
argenteos interrogauerūt eū vbi theſaur⁹ in
cognitū inuēſſet. At ille rēdit ſe nihil peni-
tus inueniſſe: ſ; d ſacculo parētū ſuorū eoſdē
denarios habuiſſe. Et interrogatus cuius
ciuitatis eēt reſpondit. Bene ſcio q huius
ciuitat⁹ ſuz ſi tñ hec ciuitas ephēſorū. Pro-
conſul dixit. ſac venire parentes tuos vt
ſcēt pte. Quos cū nomināſſet: ⁊ nullus eos
cognoſceret dicebant eū fingere. vt aliq mō
enaderet. Et ait pconſul. Quomō credim⁹
tibi qđ hoc argentum parentum tuorū fuerit:
cū ſcriptura eius hēat plusqz trecentos ſep-
tuaginta duos annos ⁊ ſit primorū dierū
decij impatoris: ⁊ in nullo ſimiles ſint argē-
teis nrīs: Et quomodo parentes tui ante tā
tum tempus fuerunt. Tu vero iuuenta viſ
decipere ſapientes ⁊ ſenes ephēſi. Recirco
inbeo te legibus tradi donec cōſitearis quid

De sancto nazario et cello.

inuenisti. Tunc peidēs malchus añ eos di-
xit. Pro deo dñi dicite mibi qđ vos itogro
et ego dicā vobis qđ ē in cor de meo. Decius
imperator q fuit in hac ciuitate vbi ē: Eps
dixit. fili nō ē hodie in terra q decius nomi-
nēt: ipator: at fuit ante lōgam tps. Malch⁹
aut dixit. In h'c dñe ita stupeo et nemo cre-
dit mibi. Ez segmini me et ostēdā vobis so-
cios meos q sunt i mōte celio: et ipis credite
Hoc. n. scio q a facie decij ipatoris fugimus
et ego sero vidi q ingressus ē decius in hāc
vrbē si tñ hec ē ciuitas ephefi. Tūc eps co-
gitans in semetipso dixit pconsili q visio est
quā deus vult ostendere in inuenciōe. per-
reuerunt g cū eo et ciuitatis plurima multi-
tudo. Et ingressus ē pmo malchus ad socios
suos: et post eū eps ingrediēs inuēit int lapi-
des hās sigillatas duob⁹ sigillis argēteis et
pucato ppo legit eas. Et audiētib⁹ et vidē-
tibus et admirātibus cū g scōs dei sedētes
in spelūca et facies eoz tāq rosas florētes p-
cidētes glificauerūt deū. Stratiq eps et pco-
sul miserūt ad theodosiū ipatorē rogātes vt
cito veniret: et mirabilia dei nupostēsa vide-
ret. Qui pmo surgēs de humo: et de sacco i
quo iugebat gloriā deū: venit a pstatino-
poli ephefi: et obuiātib⁹ ei cūq ascēderunt
simul oēs ad speluncam: et mox vt sci vide-
runt ipatorē respēduerunt facies eoz sic sol
Et ingressus ipator peidit ate eos gloriā deū.
Et surgēs āpleratus ē eos et sup singu-
los fleuit dicēs. Sic video vos tāq si vide-
rez deū resuscitantē lazaz. Tūc dixit sictus
marimianus ad euz. Crēde nob q: ppte re-
suscitauit nos deus ate diez magne resurre-
ctionis: vt credas indubitanter q resurre-
ctio mortuoz est. Elere enim resurreximus:
et vinimus. Et sicut infans est in vtero ma-
tris nō sentiēs lesionem et vivit: sicut sumus
vuentes iacentes et dormientes et nō senti-
entes. Et his dictis vidētib⁹ cunctis incli-
nātes capita sua in terrā obdormierūt: et tradi-
derunt spūs suos h⁹ dei ipiuz. Surgēs at im-
pator: cecidit sup eos flens et deosculis eos.
Et euz iussit fieri loculos aureos in quib⁹
mitterentur: in ipsa nocte apparuerunt di-
centes imperatori. vt sicut hactenus in ter-
ra acuerunt et ex terra surrexerunt ita eos
dimitteret: donec deus eos iterum resusci-

taret. Iussit ergo imperat⁹ locum illuz ma-
turatis lapidibus ornari: et oēs episcopos
resurrectionē pntentes absolui. Qd. 37: an-
nis dormisse dicuntur dubius esse potest: q:
āns dñi. 448. surrexerūt. Deci⁹ aut regna-
uit vno tñ anno et trib⁹ mēlibus. s. āno dñi.
.252. et ita non dormierunt nisi. i96. annis

De Morine.

Nazarius dicit quasi naza-
reus qđ interpretatur cōse-
cratus vel mūdus: vel se-
paratus: vel floridus aut
custodiēs. In hoīe reperi-
unt hec qnq. s. cogitatio:
affectio: intentio: actio: et lo-
cutio. Cogitatio autē dī esse sancta: affectio
munda: intentio recta: actio iusta: et locutio
moderata. Hec oīa fuerunt in brō nazario.
habuit. n. cogitat. oīē sanctā: et ide dī pscra-
tus. Affectiōē mundā: et inde dī mundus.
Intentiōē rectā: et inde dī separatus: Intē-
tio enī est que separat opa: q: ex oculo simpli-
ci corpus lucidum: et ex oculo neq⁹ corp⁹ re-
nebrofū creat. Alectiōem iustā: et inde dī flo-
ridus: q: iustus florebit sicut lil. ū. Locutio-
nem moderatā: et ide dī custodiens: q: custo-
diuit vias suas vt nō delinquat i lingua sua.
Celsus quasi excelsus: q: se supra se erexit
dū etatez puerilem vīte at supauit. Hoz
vitā et passiōē Ambro. in libello gervasij et
ptasij reperisse dī. In quibusdā aut lib⁹
legitur q qdā pbs nazario deuotus ei⁹ pas-
sionem pscriptit: quā ceratius qui scōz cor-
pora sepelierat ad caput illoz posuit.

De sanctis Nazario et Cello.

Nazarius fili⁹ illustriſsim⁹
viri noīe aphyricani: sed in
dei et beate perpetue xpīa-
nissime et romanoz nobilif-
sime: et a brō petro aplo ba-
ptizate: cū hēret nonē an-
nos plurimū mirabaf vi-
dēs patrē suū et mēm in obseruatōe religi-
onis tā dissimiliter variari: et q mī sua legē
baptismi: p vō suū legē sabbati seqref: vñ
cuiusmā magis adherere deber plurimuz
dubitabat: cum vterq ad fidē suam eum at-
trahere niteretur. Tādē nutu dei vestigijs
mīs adheſit: et a brō lino papa sacz baptis-

De sancto nazario et Celso.

ma suscepit. Ad p[ro]p[ri]etate[m] itelligens cepit ip[su]m a sc[ola] p[ro]posito auertere: et tormentor[um] g[ra]tia q[uod] xp[ist]ianis inferunt p[ro] ordine explicare. Ad aut[em] d[omi]n[u]s eu[m] e[ss]e a lino papa baptizatu[m] forte itelligit n[on] q[uod] t[un]c papa erat: s[ed] qui futurus erat. Nazari[us] eni[m] post baptis[mu]m sicut ille p[er] annu[m] multis sup[er]uixit: q[uod] t[un]c sub nerone martyr[iu]m p[er]tulit: q[uod] petru[m] a[n]no vltio sui ipe[ri]i crucifixe[r]it. Iu[n]t[ur] at[que] post morte[m] petri papa fuit: Cui aut[em] patri nul[us] latenus ass[er]eret: s[ed] potius xp[ist]u[m] p[re]s[en]tissime p[re]dicaret: ad p[re]ces parentu[m] q[ui] ne occideret ti[m]ebat: de v[er]be roma exiit: et septē somarios de parentu[m] diuitiis oneratos accipie[n]s p[er] ciuitates italie venit: et o[mn]ia paup[er]ibus erogauit. Decio aut[em] a[n]no digressionis sue a roma placentia[m]: et inde mediolanu[m] aduenie[n]s sacrosgeruasiu[m] et p[er]basu[m] ibide[m] in carcere detinere repperit. Audito aut[em] q[uod] nazarius p[re]dictos mart[ir]es aia[n]t cito ad p[re]dictu[m] p[er]trahit: et in p[re]s[en]tione xp[ist]i p[er]dur[us] fustibus verberat. Et sic ex v[er]be illa p[re]dictus d[omi]n[u]s de loco ad locu[m] pergeret: m[en]t[em] eius q[uod] obierat sibi appuit: et filiu[m] suu[m] co[n]fortas v[er]t ad gallias p[er]eraret ad monuit. Qu[od]q[ue] ad v[er]be gallie q[uod] gemellus d[omi]ni aduenisset: et ibide[m] plurimos pueris: q[uod]da[m] matrona filiu[m] suu[m] no[m]i[n]e celsu[m] elegante[m] pueru[m] sibi obtulit: rog[ans] v[er]t ip[s]u[m] baptizaret et secum duceret: q[uod] p[re]fect[us] galliar[um] audie[n]s ip[s]u[m] cu[m] puero cello retro m[an]ibus vinciu[m]: et collo cathena p[re]strictu[m] in carcere reclu[er]it v[er]t cu[m] in castro tormentis afficeret. T[un]c vxor[em] sua[m] misit ad eu[m] ass[er]e[n]s in iustu[m] esse iudiciu[m]: v[er]t innocentes occideret: et deos o[mn]ipotentes vindicare p[re]sumeret. Quib[us] v[er]bis p[re]fect[us] co[n]nect[us] sc[ola]s ab soluit: s[ed] ne ibi p[re]dicare p[re]sumeret admonuit: et interdixit. Venit at[que] ad v[er]bem treuerie: et ibi xp[ist]u[m] p[ri]mus p[re]dic[ans] et multos ad fide[m] xp[ist]i puer[es] ibide[m] eccl[esi]as edificauit. Ad audie[n]s cornelius vicarius neroni i[mp]atori m[an]dauit Qui centum milites ad eu[m] capiendu[m] misit. Qu[od] cu[m] illi iuxta oratoriu[m] q[uod] sibi p[re]struxerat inu[en]isset: man[us] ei[us] ligaueru[n]t dicte[n]s. magnus nero te vocat: Quib[us] nazarius. Incoposit[us] rex co[n]positos milites habet. Quare. n. v[er]i entes h[ab]ere n[on] dixistis: nero te vocat: et venisse. Ulicu[m] igit[ur] ip[s]u[m] ad nerone[m] duceb[ant] et pueru[m] celsu[m] p[ro]p[ri]etate[m] alapis cedentes v[er]t seq[ue]r[etur] v[er]geb[ant]. Quos cu[m] nero vidisset: iussit eos in carcere recludi donec ip[s]os supplicijs exco

gitat[i] pimeret. Interea cu[m] nero quadā vice ad capiendas feras v[er]atores misisset: subito ferar[um] multitudo erup[er]it: viridariu[m] neroni i[n]trauit: vbi multos lacerauit et plerosq[ue] occidit: int[er] aliu[m] v[er]t nero turbat[us] diffugeret: et vuln[er]ato pede vix ad palat[iu]m pueniret. Multa at[que] dieb[us] illius vulneris dolore decub[er]e: tandē nazarij et celsi meminit: et putauit deos sibi iratos fuisse: eo q[uod] t[am] diu ip[s]os vinere p[er]miserat. Iussu igit[ur] i[m]p[er]atoris milites nazariu[m] calcib[us] tundentes: et pueru[m] verberantes p[er] carcere[m] eduxerunt et corā i[m]p[er]atore statuerunt. Ulicu[m] at[que] nero facie[m] eius istar solis se fantasice deludi putauit: et v[er]t magicas artes depone ret sibi dixit: ac v[er]t dijs i[n]colaret p[re]cepit: ductus g[er] nazarius ad templu[m] rogauit v[er]t o[mn]es exiret et sic eo orate o[mn]ia idola s[un]t p[er]fracta. Ad audie[n]s nero iussit eu[m] in mare p[re]cipitari: p[re]cipies v[er]t si forte euaderet ip[s]u[m] ineq[ue]ntes igni p[er]burerent: et puluerē eius in mare p[ro]iiceret. Nazari[us] igit[ur] et puer celsus nauim iponunt et in mediū pelagi p[er]ducti ibi p[re]cipitant. Sz statim circa nauē tēpestas maria p[er]cit: et circa sc[ola]s trāglitas magna cernit. Qu[od]q[ue] illi p[er]clitari timeret: et malor[um] q[ui] in sc[ola]s p[er]miserant peniteret: ecce nazarius cu[m] puero cello sup[er] aq[ua]s ambulās hilari vultu eisdē apparuit ac sup[er] nauē p[re]cedens ip[s]is iaz credētib[us] orōne sua mare placauit: ac inde cu[m] eis ad locu[m] p[er]passus fere. d. iuxta v[er]be ianue[n]i. Puenit vbi cu[m] diutius p[re]dicasset: mediolanu[m] tandem vbi sc[ola]s geruasiu[m] et p[er]basu[m] reliq[ue]rat venit. Ad cu[m] anolin[us] p[re]fectus audiuisset: cu[m] remanēte cello in demo cuiusdā matrone in exiliu[m] direxit. Nazarius vero roma[m] venie[n]s et patres suos ita senē et xp[ist]ianu[m] inueniens quō puer sus fuit inquisiuit. Qui dixit apostolum petru[m] sibi apparuisse: et v[er]t p[re]cedentes se ad christu[m] et vxore[m] et filiu[m] seq[ue]r[etur] admonuisse. Deinde a tēplo[rum] p[re]s[en]tibus ad v[er]be mediolanu[m]: vnde roma[m] in exiliu[m] missus fuerat redire cum iniuria multa co[n]pellitur: vbi cum puer. cello p[re]sidi p[re]sentatur: qui eductus extra portas Romanas in loco qui dicitur tres m[un]di: cum puero cello decolat[ur]: et quor[um] corpora cum christiani rapuissent: et in hortis suis collocaissent: in ipsa nocte sancto cuiusdā nomine cecratio apparentes direxerunt: v[er]t co[m]p[er] corpora in demo sua p[ro]p[ri]etate[m] nerou[is]

De sancto Felice Simplicio Faustino et Beatrice.

profundius sepeliret: quibus ille. Quæso dñi
sanate prius filiā meā paliticā: quæ cū cōti-
nuo sanata fuisset corpora eorū tulit. et ut uis-
serant sepeliuit. Post longū vero tps domi-
nus corpora eorū brō ambrosio reuelauit.
Celsum vero in loco suo relinquens nazari-
nū cū sanguine recenti qñ eadē hora sepul-
tum miro odore fragrātes integrū et incorru-
ptū cū capillis et barba reperiēs ipsum ad
ecclesiam apostolorū transtulit: et ibi honori-
fice sepeliuit. Celsum quoq; inde postmodū
tastulit: et in eadez ecclesia collocauit. Passi
sunt autēz sub nerone: qui cepit circa annūz
dñi. 57. De hoc martyre sic dicit ambro. in
prefatiōe. Martyr scūs roscō lustratus cru-
ore nazarius celeste meruit cōscendere re-
gnū. Qui dñ per innumera tormentorū sup-
plicia crudelius veraret. tyrannicā rabiez
fidei pstantia superabat. Nec potuit perse-
cutor illatis credere minis: qñ pro se certā
te ipse auctor victorie xps dominus dimica-
bat. Ducit interea ad tēplūz idoliū preliba-
re pphānis: quorū postēta diuino fultus p-
fidio mor vt ingressus ē redigit in puluerez.
Ob hoc liquidas maris in vndas lōgins a
terra ptectis angelici muneris famularū so-
lida inter fluctus vestigia prefigebat. O fe-
lix et inclitus domini pcliator: qui mñdi cō-
gressus principem innumeram populū mul-
titudine vite sociauit eterne. O magnū et
ineffabile sacramentum vt de illoz potius
salute letetur ecclesia: quos punisse mundus
exultat. O beata mater natorū suorūz glo-
rificata tormentis. quos nō planctu nōi ge-
mitu ad inferna deducit: sed ad celestia re-
gna migrantes perpetua laude prosequitur.
O testis fragrantissime: nitore celesti fulgi-
de. Quis ineffabilis odor: sabeiis ppollet
aromatibus. Quem ambrosius reperiens.
pereuntem patronum dedit: et medicum fi-
dei propugnatorem. sacri prelij bellatorem.
Tu dudum multo latitantem puluere dra-
gmam. Iuuenis accensa verbi virtute su-
perna. Ut pateant christe cūctis tua mune-
ra seclis. Angelicos cernant humanaq; lu-
mina vultus: hec ambro.

De sancto Felice.

Felix loco liberij in papam
eligit et ordinat. L. 5. n. li-
berius papa nollet arianē
heresi assentire: missus est
i exiliū a cōstātio filio psta-
tini et p trēniū moratus est
Quapropter vniuersus cle-
rus romanus loco eius felicē ordinauerunt
ipso liberio volente et psciente. Qui qdez
felix concilio puocato corā quadraginta octo
episcopis pstantinū imperatorē arrianū he-
reticū: et duos psubteros sibi fauētes pdem
nauit. Quapropter pstantinus indignat⁹: fe-
licem de episcopatu suo detecit: et liberii eo
pacto reuocauit vt. s. solūmodo constantio et
alijs quos felix dānauerat pnnicaret. Li-
berius igit tēdio affectus exilij in heretica
pauitate subscripsit et sic instanti persecutio
excreuit: vt q̄p̄rimi sacerdotes et clerici li-
berio nō pbibente intra eccliam sint necati
felix vero de epatu deiectus cū in p̄dio suo
habitarēt: inde eductus martyrium capitis
obtruncatiōe pmeruit circa ānūz dñi trece-
tesimum quadagesimum.

De sanctis Simplicio Faustino et Beatrice

Simplicius et faustinus fra-
tres: cū sacrificare cōtem-
nerent sub dioclitiano ro-
me multa supplicia pule-
runt. Tandē data sup eos
sentētia decolati sūt: et i ty-
beriz corpora eorū proiecta
Soro: at eorū uole beatriz eorū corpora d flū-
mine lenauit: et honorifice sepeliuit. Lucre-
tius at pfectus dñ p̄diū ip̄sus ambiret: eaz
teneri fecit: et vt idolis immolaret precepit
Quā reuuentē lucreti nocte a feruis suis p
focari precepit. Quis corpus Lucina vgo
rapiēs iuxta fratres suos sepeliuit. Post hec
lucreti p̄diūz ip̄suz intrauit: vbi facto ami-
cis suis puinio cū martyribus insultaret: in-
fantulus qdā lactēs pānis inuolutus de gre-
mio mris q̄ ibi aderat: cūctis audiētibus ex-
clamauit. Audi lucreti. Decidisti et inuasi-
sti. Ecce datus ē in possessionē inimici. Sta-
timq; lucretius timēs ac tremēs a demonio
arripit: p tres horas adeo est veratus vt in
ipso cōmūio moreret. Ad vidētes qui ade-
rant ad fidē pueri sūt: et narrabāt omnibus

De sancta Martha

passione scē beatrix virginis in quibus vi-
dicatā. Passi sūt autem circa annū dñi ducē
tesimū octuagesimū septimū.

De sancta Martha.

Martha hospita xpi syro pie
eucharistia matre regali ex
progenie descendit. Pas-
cuis fure et maritime mul-
tarūq; orarum dux extitit
Tria at oppida. s. magda-
luz: et bethaniam vtrāq; et
hierl'mirane vrbis pte martha euz soror iu-
re mīne hereditatis possidebat. Minq; aut
legitur aut virum habuisse: aut hominū cōtu-
berniū subisse. Ministrabat at dño nobil ho-
spita: et sorore pariter ministrare volebat. qz
videbat sibi q ad seruendū tāto hospiti nō
sufficeret etiam totius mūdus. Post ascēsi-
ōne dñi cū facta esset discipuloz ipsa
cum fratre suo lazaro et sorore sua maria ma-
gdalena: necnō et bto marimino q eas bapti-
zauerat: et cui a spū scō fuerat pmedate: mul-
tiq; alij ablatiis remis velis et gubernacul-
oibus: et alimenē et atib' ab isidelib' includū-
tur. Qui dño dūce marfilā puenerūt. Tan-
dez territorij aquēse adeūt et ibidē populuz
ad fidē puerterūt. Erat aut brā martha val-
de facūda et oib' gratiosa. Erat at tūc tps su-
per rhodanuz in nemore quodā inf arelatez
et annionē draco qdā medius aīal et mediū
piscis grossior: boue longior: equo hīs dentes
ut spata acutos ut tortua vtrāq; pte muni-
tus: q lateus in flumine omnes transeuntes
pimebat et naves submergebāt. Elegerat at
per mare de galatia asie generatus a leuia-
tam. qui est serpens aquosus et ferocissimus
et ab honaco aīali qd galatie regio gignit qd
infectatores suos p spatiū iugeris itere' su-
uz velut speculū dirigit: et qd terigerit ve-
lut ignis exurit. Ad quem martha a populis
rogata accedens ipsumq; in nemore quodā
hoiem manducatez et experiens bndictam su-
per euz eiecit: et crucem quandā sibi ondit.
Qui pū' victus ut onis stās a scā martha
proprio cingulo alligat: et illico a populo lā-
ceis et lapidibus perimitur. Vocabatur autē
draco ab incolis taruscus. Unde in hui'
memoria loc' ille adhuc vocat tarasconijs q
antea vocabat nerluc. i. niger loc': eo q ibi

erant memora nigra et vmbrosa. Ibi igitur
beata martha de licētia mgi sui marimini
et sororis sue deinceps remansit: et oīonib' et
ieiunijs indefinenter vacabat. Deinde cō-
gregato ibidē magno soroz puentu: et ad ho-
nozem bte marie semp virginis magna edi-
ficata basilica satis ibi asperā durit vitam:
carnem et oēm pinguedinē: oua: caseū: et vi-
nū vitans: semel tñ in die edebat. Lenties
in die toriens in nocte genua flecebat. qua-
dā vice dñ apud auinionem inter vbez et
flumiū rhodani pdicaret: iuuenis quidā vl-
tra flumiū psistens: eius verba audire desi-
derās euz nauigio careret: nudatus natare
cepit: s; subita vi fluminis rapit: et protinus
suffocatur: cuius corpus vir scōa die inuē-
tum an pedes scē marthe resuscitāduz pū-
tatur. Ille vō in modum crucis solo pstrata
taliter orauit. Adonay dñe iesu xpe qui fra-
trem meū lazax dilectum tuū olim resusci-
tasti: respice mi hospes care ad fidē circue-
stātinm: et resuscita puez istuz. Et apreben-
sa manu eius mor iuuenis surrexit: et sacrū
baptisma suscepit. Refert Eusebius in li.
5. historie ecclēsticē: q mulier emorossā
postq; sanata fuit in curia sue viridario suo
statuā scē ad imaginē xpi cū veste et fimbria
sicut ipsuz viderat: et eā plurimū reuerēbat
Ideo de vō s; illa stanta crescētes: q an nulli
erāt vtutis cū fimbriā attigerent tāte vtutis
erant vt multi infirmi inde sanarentur. Il-
lam aut emorossā quam dñs sanauit dicit.
Ambro. fuisse Marthā. Refert aut Hiero.
et habet in historia tripartita: q Julian' apo-
stata imaginē quas emorossā fecerat ide su-
stulit. et suam ibidem collocauit: que icu sul-
minis contracta fuit. Obiitum at liuz sibi
dñs ante p annū reuelauit. In quo toto āno
sebrtib' elaborās ate octauuz diē sui erit' an-
gelicos choros sororis sue i celū aīaz dīerētes
audiuit. Que mor fratx et soroz puentu cō-
gregato ait. Mei comites et dulcissimi alā
ni mihi queso pgratulamini: qm angelicos
choros sororis mee animam ad sedes politi-
cas ferentes ouāter cerno. O pulchertma
et mihi delicta soror: vinas euz magistro tuo
et hospite meo in sede beata. Statimq; brā
Martha exitum suum vicinū pscientiēna
suos admōuit vt luminaribus accēsis circa

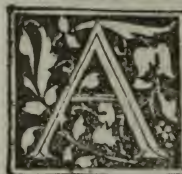
le. ii

De sancto Abdon et Sennen

se usque ad obitum vigilarēt. Nocte vero media
an̄ transitus sui die custodibus sono grauag
ventus vehemens irruit: et luitaria cuncta ex
tinxit. Illa vero malignorum spirituum turba cer
nens orare cepit. *Di pater hely mi hospes ca
re p̄gregati st ad deuorandū me! seductores
mei scripta tenentes mala q̄ gessi. hely ne lo
geris a me: s; in adiutorium meū intende. Et
ecce fororē ad se veniēte vidit: q̄ manu facē
tenēs cereos et tāpades inde accēdit. dūq;
altera alterā p̄po noie voca et ecce x̄ps ad
uenit. d. Eleui dilecta mea hospita: et vbi ego
sū illic meū eris. Tu me suscepisti in hospi
tio tuo ego te recipiā in celo meo: et inuocan
tes te exaudiā amore tuo: appropinquante vō
hora sui transitus foras deferri se fecit ut celū
posset videre: Iussitq; se in terra sup cineres
poni: et signū crucis coram se teneri et in hec
vba orauit. hospes mi care: hanc paupculaz
tuā custodi: et sic meū dignatus es hospitari
sic me suscipe in hospitio tuo celesti. Iussitq;
ut passio s̄m lucā corā se legeret. Et cū dīet
p̄ in manus tuas cōmendo sp̄m meū: illa
emisit sp̄m. Sequenti vō dic. s. dnica dū circa
corp⁹ eius laudes fideles exoluerent: circa
horā tertiā apud petragoricas b̄dō frōtōni
missas celebranti et p̄ eplaz in cathedra dor
mitanti dñs appuit. d. ei. Dilecte mi frōtō
si vis adimplere qd̄ oli hospite n̄re pollicitus
es: surge velociter et seq̄re me. Quo iussa cō
plente subito ambo tarasconū venerūt: et cir
ca corpus eius psallētes totū offiū ambo ce
teris ridentib⁹ pegerūt et corpus eius in se
pulchro suis manibus collocauerūt. Uterq;
dū apud petragoricas finitis cantibus dia
conus euangelij lecturus b̄ndictōez petēs
ep̄m excitaret: ille vir excitatus r̄sedit. fr̄s
mei cur me excitastis? Dñs ies⁹ x̄ps ad cor
pus marthe hospite sue me dūrit et ipsaz tra
didimus sepulture dirigite igit̄ illuc nunci
os velociter qui nobis anulū n̄r̄ aureū et
cirothecas griseas desērant: q̄ cū ad corp⁹
sepeliendū me aptarē sacrise pinendauit: et
ea ex obliuioe dimisi: q; me tā cito excitastis
Missi nunci et hoc ut ep̄s dīrerat inuenien
tes annulum solāq; cyrothecam attulerunt
altam vero in huius rei testimonium sacri
sta retinuit. Ad didit quoq; beatus fronto
dicens. Cum post sepulturam ab ecclesia*

exiremus frater quidam illius loci literis
peritus nos insecutus dominum interro
gavit quo noie vocaret. Qui ille nihil r̄ndēs
ōndit ei codicē quē in manu tenebat aptū in
quo nihil aliud erat scriptū nisi v̄siculus iste
In memoria et̄na erit uita hospita mea ab
auditōe mala n̄ timebit i die nouissimo. Quā
vō codicē reuolueret. cunctis folijs hoc rep
perit scriptū. Quā autē ad eius sepulch̄ cre
bra miracula fierēt: clodeneus rex francoꝝ
xp̄ianus effectus a sancto Remigio baptiza
tus cū graue renū pateretur dolorē: ad eius
tumulū veniens sanitatem inteḡa reporta
uit. Quapropter illum locum ditauit. et triū
miliarium spacio i giro ex vtrāq; parte rho
dani terram villas et castra dedit: locumq;
illum libez fecit. Marcella vō eius famula
vitā ipsius p̄scripsit: que postmodū in sela
uoniam pergens et ibi euangelium x̄pi p̄di
cans post decimū annum a dormitione mar
the in pace quieuit.

De sancto Abdon et Sennen.

Abdon et Sennen sub de
cio imperatore martyriū
passi sūt. Cum enim Deci
us imperator babyloniaz
cū alijs puñcijs superas
set quosdam xp̄ianos ibi in
uenit: quos secum ad ve
stem cordubā deducens diuersis ibi suppli
cijs p̄sumauit et eos duos subreguli rapien
tes. s. abdon et sennen sepelierūt. Unde ac
cusati et decio p̄ntati romaz post eum vincti
cathenis ducuntur: et in conspectu decij et
senatus introducti: aut sacrificare et rex sua
rum accipere libertatē: aut moribus bestia
rum deuorari iubentur. Cōtēnētes itaq; et
expuētes in siml lach̄ ad theat̄ p̄trahūt
et ad eos duo leōes et vñ quattuor dimittūt
Qui cū scōs nō tāgerent s; et custodirēt in
iectis i eos gladijs occidunt: et ligas pedib⁹
tracti sūt et iactati an̄ simulach̄z solis. Qui
cū ibi tri duo iacuisset: grinus subdiaconus
eos collegit et i domo sua sepeliuit. Passi sūt
āt circa annū domini. 253. C De nomine.

Ermanus dē a gerimine et ana
qd̄ est sursum: quasi supernum
germen. Tria enī reperiunt i
segete germināte. s. calor natu

litter hic ē me⁹ conacursius mariani de radda.

De sancto Germano

ralis: humor nutrimentalis: et ro semialis. **B**erthus igitur germanus dicitur quasi semen germinans: quod in ipso fuit calor per se uero dilectionis humor per pinguedinem deuotionis: et ro seminalis per uirtutem predicationis: per quam multos in fide et moribus generabat. Cuius uita perantinus presbiter ad sancti censurium episcopi altifiodorensem scripsit.

De sancto Germano.

Germanus nobilissimus genere in urbe altifiodorensi natus et liberalibus studiis plurimum eruditus tandem romam ad discendam iuris scienciam est puenctus. Ubi tantum dignitatis accepit: ut eum senatus ad galias transmitteret: ut apicem ducatus totius burgundie obtineret. Cum igitur altifiodorensem ciuitatis ceteris diligentius gubernaret: arbores quandam pinum in media ciuitate bebat: ad cuius ramos per admirationem uenationis ferarum capita suspendebat. Sed cum sanctus amator eiusdem ciuitatis episcopus de tali eum uanitate sepe redargueret monens ut et illam arbores incidere mandaret: ne aliqua mala occasio ex hoc xpianis eueniret: ille nulla tenus acceperit. Quada autem vice absente germano arbores incidit et incendio tota condidit. Quod germanus audiens xpiane religionis oblitus vallatus militibus suis illuc aduenit et mortem episcopo intentauit. Episcopus autem diuina reuelatione germanum sibi successurum agnoscens furenti cessit et augustudinum preiit: postmodum altifiodorum reuersus germanum in ecclesia caute perclussit: et ibidem eum condurans ipsius sibi successoris esse predixit. Quod et factum est. Ma paulo post episcopus seipsum obiit: et germanum plebs ois in antistitem postulauit: qui sub pauperibus erogata: et uxor in sorore commutata corpus suum per 30. annos sic afflixit: ut nunquam panem frumentum: non uinum: non legumina: nunquam uel sale per saporem comederit. Bis tamen in anno. scilicet in pascha et natali uinum sumebat: sed tamen ipsum uinum sapore aqua nimis extinguebat. In refectore primo cinerez perhibebat. Deinde panem orde accu sumebat. Semper autem ieiunans. nunquam nisi in uespera comedeat. In estate uel hieme nullam uel vestem habuit preter cilicium et tunicam et cucullam. Que uelut nisi forte alicui donaretur

tandem ferebat: donec attriti de nimia solueretur. Lectus suus cinere cilicio et saculo ornabatur: nullum pulvinar caput ab humeris eius lenabat: sed semper gemens et seorsum reliquas collo gerens nunquam uestimenterum: raro calciamenta et raro cigulum detrahebat. Super hunc quidam fuit oculus quod gessit: talis. n. eius extitit uita ut si miraculis caruisset incredibilis uideretur. Tanta fuerunt miracula ut nisi merita precessissent: fantastica putaretur. **C**onspiratus in quodam loco cum post cenam iterum pareretur admiratus interrogat: cui de nullo prepararent. Cui cum dicerent quod bonis illis mulieribus que de nocte incedunt prepararet. illa nocte sanctus germanus statuit vigilare. Et ecce uidit multitudinem demonum ad mensam in forma hominum et mulierum uenientem. Anticipiens ne abirent: cunctos de familia excitauit ingrens si personas illas agnoscerent. Qui cum oes uicinos suos et uicinas esse dicerent misit ad domos singulorum demonibus precipiens ne abirent. Et ecce oes in suis lectulis sunt inuenti. Adiuuati igitur se esse demones dixerunt: quod sic hominibus illud ebant. corpe beatus lupus episcopus trecafinem. florebat cuius uerbum cum attila obsideret super portam beatus lupus acclamans quod esset qui eos sic impeteret ingressus. Cui ille. Ego sum attila flagellum dei. Quo per humilis presul ait dicens et gemens. Et ego lupus. Deu uastator gregis dei et indigestus flagello dei. moxque portas refrari iussit. Illi autem diuinitus excecati per portam ad portam transierunt: nemi ne uidentes aut ledentes. Berthus igitur Germanus assumpto predicto episcopo Lupo in britannias ubi heretici pullulauerant presens est. Sed dum in mari esset et tempore stas marina oriret ad orationem sancti Germani prius tranquillitas magna efficitur. Admonitrice igitur a populo suscipiunt: quorum aduentum demones iam predixerant: quos sanctus germanus de obsessis expulerat. Uex cum hereticos percussissent ad propria redierunt. Cum quodam loco infirmus decubaret. contigit ut torus ille uicus repentino incendio conflagraret. Qui cum rogaret ut inde asportatus ignem euadaret ille incedit se oppoit: et ultra citraque oia presumante flamma hospitium eius non tergit. **C**um ad britannias iterato rediret: ut hereticos peritaret: quidam ex discipulis eius

De sancto

gradu concito elus vestigia sequebatur: qui tñ
apud comandorū infirmatus occubuit. Itē
diens inde brūs. Germanus sepulchrū ei
apiri fecit ipmque vocans ex nomine qd age
ret: an adhuc secū militare cupet requisivit.
Mox ille residens cuncta sibi p̄stare suavia
ac se nolle huc ulterius reuocari rēdit. Tūc
scō annuente vt regesceret ille deposito ca
pute rursum in dño obdormiuit. Cū i bri
tania p̄dicaret et sibi socijs rex britanie ho
spitiū denegasset: subulcus regis regressus
a palciis receptam p̄bendam in palatio
ad tugurium proprium referens vidit bea
tum germanum cum socijs fame et frigore la
borantem: quos in domo sua benigne rece
pit et vnicū vitulum quē hēbat hospitibus
occidi p̄cepit. Post cenā sanctus germanus
oia ossa vituli sup pellē p̄poni fecit et ad eius
osonē vitulus sine mora surrexit. Sequēti
die germanus regi festinus occurrit. et cur ei
hospitiū denegauerit potēt inquit. Tūc
rex vehementer attonitus sibi rēdere non
potuit. et ille. Egredere inquit et regnū meli
ori dimitte. Germanus igitur dei mandato
subulcū cū vxore veniū fecit: et vniuersis stu
pētibz reges p̄stinit. Et exinde reges de
bulci genere p̄deūtes dñanē gēti britonū.
Cūz saxonēs et britonēs dimicarent: et se
paucos viderent: scōs inde transeuntes vo
cauerunt ad se: et ab eis p̄dicati certatiz oēs
ad baptisimū grām puolabāt. Die igr pasce
ex feruenti fidei amore pietis armis p̄po
nunt fortiter p̄liari. Ad alij audientes au
dacter p̄ inermes p̄perāt: s; Germanus la
tens cū suis oēs admonuit vt cū ipse allā cla
maret oēs sibi vno clamore rēdeant. Ad cū
scū eēt tantus hostes sup se iā irruētes ter
ror inuast: vt pietis armis nō solū mōtes:
sed celū sup se ruere putarent: cūctiqz diffu
gerent. Cūquā vice dū p̄ augustidunūz
transiēs ad tumulū sci cassiani ep̄i denēsi
set: quō se hēret inquisiuit. Ille statim et tumu
lo cūctis audientibus sic rēdit. Dulci quie
te p̄fruo: et aduētū redēptoris expecto: et ille
Quiesce p̄ lōgū in p̄po t̄ps: et p̄ nobis attēti
intercede vt obtinere sacre resurrectionis
gaudia mereamur. Cū apud rauēnā de
uenisset: a regina placida et filio suo valenti
niano honorifice susceptus ē. Mox a vō cene
regina misit ei vas argenti amplissimū deli

cationibus cibis plēnū. Ad ille sic suscepit:
vt famulus cibos traderet: et sibi p̄ paupibz
ipm vas argenti cū retineret. Ioco vō mune
ris misit regine scutellā lignēā panem ordea
cum p̄tinētē. Ad illa libenter recepit et vas
illud postmodū argento terit. Cūquā at
vice dū p̄deā regina cū ad p̄mū iunitas: ille
benigne anuens ab hospitio suo vsqz ad
palatiū eo qd ieiunijs et laboribz esset p̄fect
afino deferēte portatus est. S; dū comede
ret: asinus sci Germani mortuus est. Ad re
gina audies equā mire mansuetudinis ep̄o
p̄ntari fecit: quē in uēs ait. Melis mibi asi
nus p̄ntet: qz q me huc attulit reportabit: p̄
gensqz ad cadauer: surge inqt muscio reuer
tatur hospitio. Statimqz subleuens seipz cō
cussit: et qñ nihil mali passus esset germanus
ad hospitiiū deportauit. S; anqz de rauēna
exiret p̄dixit qd ne qñ in hoc seculo diutius
moraret. Post modicū febre corripit. et die
septimo in dño morit et corpus eius ad galli
as: sicut a regina petierat transportat. Obijt
circa annū dñi. 420. Hic cū scūs German
bō Eusebio verceilensi ep̄o p̄misset qd in
sui reuersione ecclesiāz quā fundauerat sibi
dedicaret: cū intellexisset scūs Eusebius be
atū germanū exisse de corpore: ecclesiā suam
dedicaturus: ei eos accēdi iussit. S; q̄to
pius accendebant: tanto pius extinguebant.
Ad videns Eusebius intellexit dedicatio
nē aut alio tpe fieri oportere: aut alteri ep̄o
reseruari: Cū igr bti germani corpus vcel
las delatū fuisset: mor in p̄dictā ecclesiā idu
citur: et statim ceteri oēs diuinitus inflāmant.
Tūc scūs Eusebius p̄missionis bti germani
meminit et qd viuēs se facturū promiserat
mortuū fecisse cognouit. hoc ita o: accipi vt
nō intelligat de magno Eusebio vercellensi: q
tpe ipi scū sit b. Nā ipse b valente ipatore
mortuū fuit et a morte ipi vsqz ad mortē sci
germani vltra ānos. 50. cōsuerāt. fuit g ali
us: eusebius sub quo istud qd enarrat euēit.

De Homine.

Eusebius dñ ab eū qd ē bo
nū: et sebe qd dñ eloquētia
et itatio. v' eusebius sonat
bonus cultus. Ipse nanqz
hūit bonitatē in scificatione
sui eloquētiā in defensione
fidei statōez in p̄stātia mar

Eusebio

cirij: bonum clu in reuerentia del.

De scō Eusebio.

Eusebius semp vgo enis dū
adhuc cathecuminus eēt
ab eusebio papa baptisma
suscepit. et nomen cepit. In
quo baptismo manus ange
lice vñe sunt: q̄ ipm de scō
fōte leuauerūt. Matrōna
q̄ dā eius pueritūdie capta cū ipi⁹ enbien
lū veller adire: custodiētib⁹ angelis puenit
nō potuit. Cū scō mane ad ei⁹ pedes peidit
et ab eo veniā petiit. Ordinatus p̄b: tāta sci
tate emicuit: vt in missaz solēnijs int man⁹
ei⁹ ministeriū angelicū apparerz. Post hoc
cū arriana pestis totā italiā inficeret: ipatore
p̄statio eidē heresi sanēte: iulianus papa Eu
sebiū in vcellē e⁹ p̄secrauit: q̄ tūc obtine
bat int alias vrbes italie p̄ncipatū. Qd he
retici audientes oēs fōres ecclie claudi fece
runt. At eusebi⁹ vrbē ingressus an ostiū ma
ioris ecclie q̄ est beate marie genua flexit: et
oīa ostia finita mor oīone apuit. Quētiū me
diolanēse e⁹ heretica p̄ntate cor: upruz de
epatu eiecit: et p eo vix catholicū dionysius
ordinauit. Sicq̄ eusebi⁹ totā eccliaz occidēti
et albanasius totā eccliaz oriētis ab ariano
rū peste purgabāt. Arri⁹ nāq̄ p̄b: p̄ter alerā
drinus fuit q̄ ip̄s purā creaturā esse dicebat
asserēs q̄ erat qū non erat: et q̄ p̄ nos factus
est vt nōs p eius tanq̄ p instrumentū deus
crearet. Et iō magnus p̄stantinus celebrari
fecit nicenum p̄cilium: vbi eius error: p̄dēna
tus est. Ipse autē postmodū miserabili mor
te interijt: qz omnia viscera et intestina p se
cessūz emisit. Constantinus at cōstantini fili⁹
ip̄a heresi cor: uprus fuit. Quēcirca cōstanti
nus ipator: p eusebiū plurimū indignatus
multoz e⁹ p̄cilium p̄uocauit: et dionysium
accersiuit: multasq̄ eplās ad Eusebiū de
stinauit. Qui sciens malitiā in multitudīne
pualere venire cōtempnit. Cū impator sta
tuit cōtra eius circūfatiōē in mediolanē si
vrbe q̄ ppe erat p̄cilium celebrare. Ubi euz
eusebiū deesse videret iussit arriāos fidē su
am d̄scribere: et dionysiu e⁹ mediolanēse: et
26. e⁹os eiusdē fidei fecit subscribere. Quod
audiens Eusebius ex vrbe sua p̄fectur⁹ me
diolanum exijt: et se multa passurum p̄edi

rit. Cū igit ad quendā flumīz venisset: vt
mediolanū pgeret: nauis p̄cul ex alia parte
fluminis exis co iubere ad eū venit: et ipsūz
cū socijs sine gubernatore alio trāsportauit
Tūc ei p̄dier⁹ dionysius obuiavit: et ad pe
des eius p̄cidēs veniā postulauit. Cū igit
Eusebius ab imperatore nec minis nec blā
ditijs flecti posset: corā oībus dixit. Vlos di
citis filiū minoz eē patre. Cur ḡ milibz filiūz
meū et discipulū p̄tulistis? Nō est enim
discipulus sup magistrū: nec ser uis sup dñz
suū: nec filius sup p̄ez. Quā illi rōne cō
mori statū chirographū quē scripserāt: et cui
dionysius subscripserat ei obtulerūt. At il
le. Nequaquā post filiū scribā cui auctoritate
p̄fessū. Sed istū necēdite: nonumqz cui sub
scribam si vultis p̄scribite. Sicqz nutu dei
succēsus ē chirographus: cui Dionysius et
alii. 26. e⁹i subscripserāt. Rursūm arria
ni alium chirographū p̄scripserūt: et euse
bio et alijs e⁹is vt subscriberēt tradiderunt
Sed cū ab eusebio aiati nullatenus p̄senti
rēt: ceperūt p̄ urimū gratulari: qz chirogra
phū cui coacti subscripserāt penitus cōbu
stum videbāt. Tūc iratus p̄stātus Eusebiū
voluntati arrianoz tradidit. Qui prin⁹ ip̄s
de medio alioz e⁹oz rapiētes: et durius fla
gellātes eū p gradus palatii a sumo vsqz ad
imū: et rur sū ab imo vsqz ad sumū traxerūt
Quz ḡ capite q̄llato multūz sāguinē sudissz
et adhuc nō assentiret: vicē p̄terguūz mani
bus p collūz euz sine ipsūz trahēbāt. Ipse
at grās agēs dicebat se p p̄fessōē fidei ca
tholice mori eē paratus. Tūc p̄stātus libe
rius papā: dionysius: paulinus: et alios e⁹os
q̄ eius exēplo fuerāt aiati i exiliūz mitti fecit
Eusebiūz vō apd scitopolī vrbe palestie ar
riani duret: et ip̄s i qdā loco sic artissimo re
cluserunt: vt eēt illo lōgitudie breuior: lati
tudie angustior: ita vt curuatus nec pedes
extendere: nec se in latus alterz vtere possz
capite depressio humeros tñi et enbitos mo
nere valebat. Uerūz cōstantio defuncto iu
lianus eidem succedens et omnibus place
re volens iubet exulatos episcopos reuo
cari: et deorum templa aperiri: et pace frui
sub lege qua quisqz veller. Et sic Eusebius
inde exiliens ad athanasium venit: et quan
ta passus fuerat eidē exposuit. defuncto at ita

De septem fratribus machabeis .7

liano et iouiniano regnante: sopitis arianis eusebius vercellas rediit: et cum populus cum magna emulatione suscepit: Sed itez valēte regnante ariani repullulāt: et eusebius domū vallātes et extra domū supinum ipm trahētes lapidibus eū obauerūt. Et sic ad dñz feliciter migrans in ecclia quā ipse pstruxerat sepultus ē. Ierf quoq; hāc gratiaz sine ciuitati eusebius a deo suis pētib' impetrasse ut nullus arrianus ibidē viuere possit. Uir it ē p' chronica ad minus. ss. annis. floruit circa annū dñi. 350.

De septem fratribus machabeis.

Machabei fuerunt septē fratres euz m're reuerenda et eleazaro sacerdote q. pob seruatione legis cū carnez porcinā nollēt comedere i audita supplicioz genera ptulerūt: fm q. in. 2. li. machabeoz. 7. c. plenius p'nef. Et notandū q. ecclia onēralis facit festa de scis vtriusq; testi. Decidētalīs at non facit festa de scis veteris testi. eo q. ad inferos descenderūt pter q's de innocentibus: ex eo q. in ipis singulis occisus est xps: et de machabeis. Sūt at q'tuor rōnes q're ecclia de istis machabeis l' ad inferos descenderint solēizat. p'ia ē. ppter p'rogatiuā martirij. Quia. n. iaudita supplicia inter scōs veteris testi passi sūt ideo p'uitigiatī sunt vt eoz passio merito celebrēf. Decidē pōitur in historia scolastica Sed a ē. ppter rēpresentationē mysterij. Sep'tenarius. n. est numerus vniuersitatis. Si gnificat ergo in istis oēs p'ies veteris testa mēti celebritate digni. Mā licet de ipis nō solēizet eccl' a: tūz q. ad limbū descēderūt tū q. multitudine nonoz subintrauit: in his tamē septē impendit oibus reuerentiā: q. per septēz vt dictū est vniuersitas designatur. Tertia est. ppter exemplū patiendi. p'pōnuntur enim in exemplū fidelibus vt scdm hoz p'stātā ad zelū fidei animēt et ad patiēdū p lege euāgelij sicut illi p lege moysi fortius accingant. Quarta est. ppter cām supplicij. Mā p defensione legis sue talia supplicia passi sunt sicut et xpiani p defensione legis euangelice patiunt. Has tres vltimas rationes affigiat magister Joannes belet b

in summa de officio. capitulo. 5°.

De sancto petro ad vincula

Estus sci petri apostoli q's ad vincula dī q'duplici causa inst: tūtū fuisse putatur. Sin memoriā liberatio nis petri. in memoriā liberationis alerādrī: p destruendo ritu gētiliū: et pro ipe tranda absoluti. ne ipiritualū vinculozūm p'ima g. cā est in memoriā liberationis petri. Mā sicut dī in historia scolastica. Herodes agrippa romā adduxit: et ibi Laio nepoti tyberij cesaris familiarissimus extitit. Quādā autē die cū esset herodes in curru cū Laio leuatis in celū manibus ait. Eūnā viderez mortē senis: et te dñm totius orbis. Hoc auriga herodis audiuit. et Tyberio p'muo int' manit. Quia ppter indignatus tyberius cesar Herodē reclusit in carcerē: vbi dū q'daz die iuxta arborē iunius esset: cuius si dū dū infidebat bubo: vnus de captiuis p'itus in augurijs dixit ei. Moli timere: q. cito liberaberis: et intantū sublimaberis: q. amicos tuos in tui inuidiā p'itabis: et in hac p'speritate morieris. Quancito aut huius generis animal sup te videris vltra q'tū diem viuere nō valebis. Post aliq's tps. Tyberius morit: et Laus in ipsum sublimat: q. quidez herodē de viculis liberauit: et magnifice s'blimatū regē in iudeā misit. Quis v'issit misit man' vt affligeret q'sdā de ecclia. Deciso autē Jacobo fratre Joānis gladio ab eodez aū dies azimoz videns q. b' gratū ēet iudeis in dieb' azimoz Petrū apprehendit et in carcerē misit volēs post pascha producere eū populo. Angelus aut noctu eidē afflēs mirabiliter eū a vinculoz nerib' liberauit: et ad ministeriū predicationis libez ire misit facinus autē regis dilationē nō paritur vltionis. Seqnti vero die custodes ad se venire fecit: vt p fuga Petri diris eos penis affligeret. hoc tamen impeditus est facere: ne solutio Petri alieni noceret: nam concitus in cesaream descendit: et ibi percussus ab angelo expirauit. Et tenim sicut refert Joseph' in. 19. antiquitatum libro. Cum cesareaz aduenisset. Et ad eum totius p'ouincie viri vniuniter puenissent ille fulgenti veste:

ex auro argentoq; mirabiliter preta indu-
tus incipiente die procedit ad theatr. Ubi
cū primo solis radios vestis argētea susce-
pisset repulso splendore duplicatā spectanti-
bus lucē fulgor metalli vibrātis effudit. vt
intuētibz pstringeret acies terror aspectus
et per hoc plus aliqd de eo q̄ hūane nature
ē artifex arrogantia mēturet ilico adulantis
vulgi pceperāt voces dicētis. Hucusq; vt
hominē te tenuimus sed ex hūc tā supra hu-
manā naturā te esse fatemur. Et dū adlato-
rijs demulceret honoribz: et oblatos sibi di-
uitios honores nō respiceret: respiciētes vi-
dit insidientē sup funiculā capiti suo ange-
lum. i. bubonem mortis eius. p̄mū nunciū
Respiciēsq; ad populū dixit. Hec ego deus
vester morior. Sciebat. n. iuxta p̄dicationē
augurijs se infra qnq; dies moriturū et p̄-
nuo p̄cussus p̄ quinq; dies v̄mibz eius vi-
scera corrodētibz expirauit. Hec Iosephus
In memoriā igit̄ tā mire liberationis p̄ci-
pis apostolorū a vinculis: et t̄z dire vindi-
cte in tyrannū p̄tinus subsecute: eccl̄ia se-
nūz sc̄i petri ad vincula solēnizat. Cū et epi-
stola i missa canit̄ in qua hec liberatio facta
fuisse p̄hibet. Et fm hoc videt̄ q̄ hec festūz
deberet vocari petri a vinculis. C. Secūda
cā institutionis extitit: quā alexāder papa q̄
fextus post b̄m petrum rexit eccl̄iā. et her-
mes p̄fectus vrbis rome: q̄ p alexandrū ad
fidē p̄uersus fuerat a Quirino tribuno i di-
uersis locis i custodia tenebant̄. Dixitq; tri-
bunus ad hermē p̄fectum. Mihi te virū
prudētē honorē dimittere p̄fecture et vitā
aliā somnare. Cui hermes dixit. Et ego an-
bos annos hec oīa deridebā: et hāc vitā solā
esse putabā. Respōdit grinus. fac q̄ pbare
me q̄ aliā vitā noueris eē: et p̄tinuo fidei tue
discipulū me hēbis: Cui hermes dixit. Sā-
ctus alexāder quē tenes in v̄culis ip̄e hoc
melius te docebit. Tūc grinus maledicens
Alexādro ait. Ego tibi dixi vt me pbare fa-
ceres hoc: et nūc me mittis ad alexandrū quē
p̄ suis sceleribus teneo vinculatū. Eleram
tū sup te et alexandrū custodias duplicabo et
si ip̄m tecū vel te cū ip̄o inuenire poterō ve-
re fidē tuis et eius fmonibz adhibebo. fecit
q̄ dixit et Alexandro hoc hermes p̄tinus in-
di cauit. Drante igit̄ sancto Alexandro an-

gelus ad eū venit: et ip̄m ad hermē in carce-
rem adduxit. Et inueniēs eos grinus inli-
mul plurimū admiratus ē. Et cum hermes
quirino narraret quōd alexander filius suū
mortuū suscitasset. dixit alexandro grinus.
Habeo filiā gutturosa; nomine Balbinā.
Promitto igit̄ me tuaz recipere fidē si filie
mee impetrare poteris salutē. Cui alexan-
der. Glade citius et ip̄am ad carcerē meū ad-
ducito. Cui dixit quirinus. Cū hic sis quō
in carcere mo te poterō inuenire. Ad quem
alexander. Glade cito q̄ me huc adduxit.
ille me illic cito reduceret. Pergēs igit̄ quiri-
nus filiā suā ad carcerē cito adduxit: et ibidē
alexādrū inueniēs ad pedes suos se p̄stra-
uit. Tūc filia eius cepit v̄cula sc̄i alexandri
deuote osculari vt sanitatē reciperet. Cui ale-
xāder dixit. Noli filia has meas osculari ca-
thenas: sed bogas sc̄i petri apostoli diligētē
ingre: q̄s deuote osculās recipies sanitatē.
Quirinus igit̄ in carcere vbi petrus deten-
tus fuerat: diligētē bogas ingre fecit: easq;
eū inueniēz filie sue osculādas dedit. Illa
mor vt osculata ē v̄cula: sanitatis ē integre
beneficiū assecuta. Tūc grinus veniā petēs
Alexandry de carcere extraxit: et ip̄e cū fami-
lia et alijs q̄ pluribus baptisma suscepit. tūc
sc̄us alexāder hoc festū in calēdis augusti
celebrandū instituit: et in honorē apostoli pe-
tri eccl̄iaz fabricauit: vbi vincula reposuit:
et ad vincula nominauit. In hac solēnitate
ad p̄dictā eccl̄iaz magn⁹ fit p̄uersus populi
et ibidez ppl̄s vincula osculaf. C. Tertia cā
institutionis fm bedā hec ē. Octavianus i-
perator et antonius sibi inuicē affinitate piū
eti sic inter se mundi totius iperū diuiserūt
vt octavianus in occidēte italiā galliā et bi-
spaniā. Antoni⁹ vero in oriente asiā p̄tūm
et affricam possiderēt. Anto. at lascius et lu-
bicus cū sororem octauiani in v̄rorem habe-
ret ipsam repudiāuit: et cleopatā reginā egi-
pti in v̄rore accepit. Ob hoc idignat⁹ octa-
manu armata in asiā contra antonium pro-
cedit: et ipsum in omnibus superauit. Tūc
antonius et cleopatra victi fugerunt ac se-
metipsos p̄ dolore nīio occiderunt. Egipti
igitur regnum octavianus destruxit: et roma-
nam p̄ouinciam fecit. Inde in alexandriā
perrexit. et oibus cā diuitijs spoliāns romā

De sancto Petro ad vincula.

ipsas transuerit. Un̄ rē publicam auxit inēa
tus q̄ pro vno denario daret qd̄ prius p̄ q̄t
tuo: v̄debat. Et q̄ ciuilia bella valde vr
bem vastauerāt: ita eā renouauit vt dixerit
Inueni late. ieiā: relinquo marmoreā. Quia
iḡt intantū rempublicā auerat. Augustus
primo oīum vocatus est. Un̄ 7 ab eo augusti
dicti sunt q̄ sibi in imperio successerunt: sic a
Julio cesare auunculo eius cesares appella
bant. Un̄ 7 hunc mēsez Augustū q̄ prius se
rtilis dicebat. q̄ a martio sextus erat: popu
lus suo nomine intitulauit: eū Augustū vo
cans. In memoriā itaq̄ 7 honore victorie:
illius quā p̄ma die augusti Octavianus ha
buit oēs romani hanc diem solemnizabant
vsq̄ ad tēpus Theodosij impatoris: q̄ cepit
regnare āno dñi. 426. Eudisia iḡt filia p̄di
cti Theodosij ipatoris vxor: valēntiani hie
rosolymā ex voto prexit: vbi qdaz iudeus p
magno munere duas ei catenas obtulit: q̄
bus sub herode Petrus apl̄s vinctus fuit.
Un̄ iḡt Romā redisset: 7 cal. augusti in ho
nore impatoris gētilis romanos solēnzare
videret. dolēs q̄ dānato homini tantus ho
nor: erhiberet: cogitāsq̄ q̄ nō eos de facili a
tali p̄suetudine reuocare possz: cogitādo tra
ctauit vt obseruātia q̄dem sic staret: s̄ in ho
nore sc̄i petri fieret: 7 illū diez vniuersus
ppl̄s ad vincula noiaret. Habita iḡt colla
tione cū brō Delagio papa ppl̄s blandis ex
hortationib⁹ indurerūt vt obliuioni trade
retur memoria p̄ncipis paganorū: 7 celebris
fieret memoriā p̄ncipis apl̄orū. Qd̄ dñ cōcil
placuisse: illas catenas quas de hierl̄s at
tulerat p̄tulit 7 populo oñdit. papa vero ēt il
lā catenā p̄tulit qua sub Herone idez apo
stolus vinctus fuit. Hac ergo illi sociata ita
miraculose vna catena facta ē ac si semper
vna 7 eadē exstisset. Un̄ papa 7 regina pro
tinus statuerūt vt qd̄ hominū indiscretare
ligio faciebat gētili dānato in melius muta
ta faceret apostolorum principi petro. Ipsa
igitur vincula papa cum regina in ecclesia
sancti petri ad vincula posuit: 7 ipsam mu
neribus multis 7 priuilegijs magnis dota
uit: ac predictam diem vbiq̄ celebres fore
iussit. Nec beda. Idem dicit. Sigiber
tus. Quante autem virtutis hec catena fu
erit anno domini .464. apparuit. Quendā

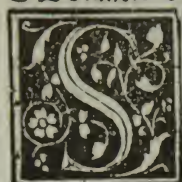
enim comites imperatoris Ottonis propin
quum diabolus ante oculos omniūz tā cru
deliter arripuit: vt seipsūz dentib⁹ lacera
ret. Tunc iussu imperatoris ad Joannē pa
pam ducitur vt catena sancti petri eius
collo circumdaret. Sed euz quedaz alia ca
tena furentis collo fuisset imposita: 7 nihil
ex hac puenisset salutis: nimirum vbi nil la
tebat virtutis: tandē vera petri catenā p
ducitur: 7 furentis collo imponit. Tunc autē
virtutis pondus diabolus ferre non potuit
sed mor corā omnibus exclamans abscellit
Tūc Theodoricus metenē. ep̄s ipsā cathe
nāz arripuit: 7 eā se nullatenus dimissurum
nisi manus sibi p̄cideretur: asseruit. Euz iḡ
tur super hoc inter ep̄m 7 papam aliosq̄ cle
ricos gravis oriretur contentio: imperator
tandem ip̄m litigium sedauit: et ep̄scopo ex
ip̄a catena a papa anulū impetrauit. Nar
rat Miletus in cronica: idē habetur in hi
storia tripartita q̄ his diebus apud cyp̄uz
draco ingens appuit: in cuius ore donatus
ep̄s virtute insignis expuens: mor euz occi
dit. prius tamen añ eius faciē digitis cruce
designans: 7 eidem ostendens: quē vir octo
linga bonum ne ei⁹ putredine aer inficeret.
ad locum incendij trahere potuerunt. Idez
queq̄ ait ibidem 7 in eadez tripartita habe
tur q̄ in creta diabolus in sp̄ie moysi se po
suit: qui iudeos vndecunq̄ congregans su
per magnum montis pere pitium iuxta ma
re eos duxit. Quos dum ad terram promis
sionis sicco pede se p̄eunte ducere pollice
retur: innumeros enecauit. Unde crediur
q̄ diabolus indignatus: q̄ occasione inde q̄
regine catenam dederat: plausus octauia
ni cessauit. de his se taliter vindicauit. mul
ti autem ex his q̄ euaserunt ad baptismi gra
tiam conuolarunt. Cum enim mons ipse de
clinis icūberet: 7 illi se se enoluerēt: priores
tam acutis rupibus lacerati: q̄ in mare p̄e
focati mortui sunt. Quq̄ reliqui idem vel
lēt: 7 de prioribus quid eis acciderit igno
rarent quidam piscatores inde transeuntes
malum qd̄ acciderat narrauerunt eisdem: 7
sic illi cōuersi sunt. Nec in historia triparti
ta. Quarta causa institutiōis hec assigna
ri potest. Dominus enim a vinculis petruz
miraculose absoluit: 7 eidem ligandj 7 absol

De sancto Stephano Papa

uendi potestatem dedit. Nos autem vinculis peccatorum obligati tenemur et absolui indigemus. Ideo igitur ipsum in sollemnitate que dicitur ad vincula honoramus. ut sicut ipse a vinculis absolui premeruit. et sicut potestatem absolvendi a domino accepit: sic et ipse a peccatorum vinculis nos absoluat. Hanc vltimam institutionis causam nonnullas extitisse quas de sacculi ppendat vel ppendere potest si videat quod absolutione a vinculis in apostolum facta epistola commemorat et absolvendi potestatem sibi concessam evangelista recitat: absolutiones ab ipso nobis fiendas oratio hodierna postulat. Ad autem per claves quas accepit: interdum etiam danandos absoluat: in quodam miraculo quo legitur in libro miraculorum. b. virginis satis claret. Apud namque colomiam videm in monasterio sancti petri erat quidam monachus levis lubricus et lascivus. Hic dum subita morte fuisset preuentus: demones ipsum accusabant: et quelibet peccato animi genera contra ipsum clamabant. Unum dicebat. ego sum cupiditas tua qua contra dei precepta tam frequenter concupisti. Aliud clamabat. Ego sum vanagloria qua te apud homines tactanter exaltasti. Aliud autem clamabat. Ego sum mendacius in quo mendacio peccasti etc. Similiter contra quedam bona opera que fecerat ipsum excusabant dicentia. Ego sum obedientia quam senioribus spiritualibus exhibuisti. Ego sum psalmorum cantus quem frequenter deo concinisti. Sanctus autem Petrus cuius erat mdaus pro ipso debeaturs deum adiit. Qui respondit dominus. Nunquid non propheta me inspirante dixit. Domine quis habita in terra tua. aut quis re. in monte sancto. etc. qui ingredis sine macula etc. Quomodo habet potestatem esse cum nec sine macula sit ingressus: nec sit in ista opatus? Rogante igitur pro eo petro cum virgine marie dei. hac dominus sententiam protulit. ut ad corpus rediret: et ibi penitentiam ageret. Tunc presens Petrus clare quas manu tenebat diabolum terruit et in fugam pervertit. Nam vultus eius in manu cuiusdam qui in predicto monasterio mdaus fuerat tradidit: et ut ad corpus ipsius reduceret precepit. Qui ab eo pro mercede reductus poposcit ut singulis diebus pro eo psalmum. Miserere mei deus diceret. et sepulturam eius sepe scopis mundaret. Ipseque de mor-

te rediens qui sibi contingerat obitus enarrant.

De sancto Stephano papa et martyre.

Stephanus papa cum multos gentiliu verbo et exemplo convertisset et multa corpora sanctorum martyrum sepelisset: a Valeriano et galieno anno domini 240. summo studio persequitur et cum clericos aut sacrificare cogere: aut suppliciis diversis puniret. Dederunt edictum ut quicunque eos perderent totam eorum substantiam possiderent. Quapropter decem de eius clericis prehensi statim sine audientia decolati. Sequenti vero die Stephanus papa apprehensus: et ad templum martis adducitur: ut ibi aut idolum adoraret: aut sententiam capitalem subiret. Sed cum templum ingressus fuisset: et deum ut ipsum templum destrueret exoraret magna pars templi corruit. et omnis multitudo per nimium timorem aufragit. Ipse vero ad cimiterium sancte Lucie perrexit: quod audiens Valerianus milites plures pueros ad eum misit: qui venientes eum missam celebrantes inuenerunt stantem intrepidum ac incepta deuote perficientem in sua sede eum decolauerunt.

De inuentione corporis sancti Stephani

Inuentio corporis sancti protomartyris stephani anno domini 417. septimo Honorij principis anno fuisse narratur. Hic episcopus ait episcopus inuentio: tractatio et piunctio Inuentio ipsius habet ordinem sanctum fuit. Nam cum quidam presbyter nomine lucianus in territorio hierosolymitano: quem genadius iter viros illustres commemorat scriberet: et cum i. 6. feria i strato suo quiesceret: et pene vigilaret: vir quidam senex statura procerus: vultu decorus barba plura: pallio candido amictus cui gemelle auree et cruce crastate prete: calciarius caligis in supradie deauratis eidem apparuit: qui manu auream virgam tenens tetigit eum et dixit ei. Summa cum diligentia nostros patetacito tumulos: qui indeceter despecto loco recedunt sumus. Elade igitur die Joanni hierosolymitano episcopo: ut nos in honorabili loco reponat: quia cum siccitas et tribulatio mundus consumpserit nostrorum suffragijs Deus mundo propitiari decreuit. Qui lucianus pre-

Inuentio sancte

forer dixit Dñe quis es? Ego sum inqt gamaliel: qui paulū apostolū enutriui: ad pedes meos legem pdociui: qui at mecu iacet sanctus stephanus est: qui a iudeis lapidatus et extra ciuitatē pietus est: vt a feris et auibus deuoratur. S; hec omnino ille phibuit: cui ille sa; fidē idē martyr seruaui. ego at cū multa reuerentia ipm collegi et in meo tumulto nono sepeliui. Alius at q mecu iacet est nicodemus nepos meus: q nocte ad iesū adiit: et a Petro et Joāne sacz baptisma suscepit. Quapp idignati in cū pñcipes sacerdotū eū occidissent. nisi ob nostri reuerentiā destitissent. Elextū oēm substantiā eius diripuerunt: et a pñcipatu deposuerūt: multilāz eū afficientes vberibus seminiuū reliqrūt. Hunc ego cū in domū meā duris sez diebus aliquibus supiuit: et defunctū iuxta pedes scī stephani sepelire feci. Tertius vō q mecu ē ipc abibas filius meus est q anno etag sue. 20. mecu baptisma suscepit: et vgo pmanens euz paulo discipulo meo legem didicē. Mea vō vxor: Ethea et Selenias filius meus q hī dē xpi noluerunt accipe: nra neq; septura digni fuerunt. s; eos alibi sepultos inuenies et eoz lumulos vacuos et ianes. Hoc dicto scāctus Gamaliel cūspauit. Lucianus vō eū gulās dñz erorauit: vt si hec visio in vitate fieret eidē scdo et tertio appareret: in seqnti igi feria sexta eidē sic pñs apparuit: et cur ea q sibi dederat neglexerit qñuit. Ad igit dñe negleri: s; rogauī dñz: vt si hec visio ex deo eēt mihi tertio appareret. Dixitq; ei gamaliel. Quā in mente tua cogitasti si nos inuenires quō singulorū reliqas discernere posses ex his que tibi dicā s; similitudine loculos et reliqas docebo. Quāditq; ei tres calatos aureos: et quartum argenteū quoz vn⁹ erat plenus rosīs rubentib⁹: alij duo rosīs albis. quartus ēt oūdit calatum plenus croco. Dixitq; gamaliel. Ad calati sunt nři loculi: et he rosē nři sunt reliquie: Calatus plenus rosīs rubeis est locus scī stephani: qui sol⁹ ex nobis martyrio meruit coronari: Alij duo rosīs albis pleni: mei et Nicodemi s; loenli qui since ro corde in cōfessione xpi perseuerauimus. Quartus vō argenteus croco plenus est abibe fili mei qui candore yginatatis polleuit: et mundus de mundo exiuit. Hīs dicē itez

disparuit. feria at sexta sequentis hebdomade eidē iratus apparuit: et d vlatōe et negligentia euz grauitē increpauit. Continuo igi Lucianus hierosolymā adiit. et Joāni epō cñcta p ordiū enarrauit. Pergunt igi euz alijs epīs accersitis ad locū pdicto Luciano oñsuz. Quq; cepissent fodere terra cōcutitur: et suauissimus odor sentitur: ad cui⁹ odoris mirā fragratiā meritis sanctorū. 70. hoies a diuersis infirmitatibus liberantur. Sicq; in ecclia syon q est hierusalē vbi sanctus stephanus archidiaconi officio fūctus est cū magno gaudio scōz reliquias transtulerunt et eas ibidē honorifice condiderunt. Ea at hora pluuia magna descendit. Hui⁹ visionis et inuentōis mentōez facit Beda i cronica sua. Hec at inuentio facta est eadez die qua eius passio celebrat⁹: et eius passio i hac die fuisse dī. festa at ab ecclesia mutata sunt duplici rōne. Prima est qñ xps iō natus ē in terris vt homo nasceretur in celis. Decuit igi vt natali xpi continuaretur natale sancti stephani. qui pñs p xpo martyrium sustinuit qd est nasci in celo: vt hic notaretur vnam ex alia sequi: vñ cantatur de ipso. Veri xps natus ē in terris vt hodie stephanus nasceretur in celis. Scda rō est qñ festum de inuentione solēnius agebatur q; de passione et hoc tum ppter domini natiuitatem: tum etiam propter multa miracula que in ipius inuentōe dñs oñderat. Q; igi passio dignior est q; inuentio: et ob hoc solēni⁹: d; esse iō festum ecclesia de passione ad illud tps transtulit in quo ampliori in reuerentia habebatur. Translatio autē eius vt Aug⁹ ait hoc modo fuit. Max Alexander senator cōstantinopolitanus cum vxore sua adiit hierusalem: et promartyri stephano pulcherrimum oratorium cōstruxit: ac post eius obitum iuxta eum corpus suū sepeliri fecit. Euolutis ergo septem annis Juliana eius vxor in patriam suam volens redire. vtpote que a principibus iniuriam patiebatur corpus viri voluit deferre. Quod cū ab episcopo multis precibus postulasset: episcopus duos loculos argenteos protulit dicēs. Non noui q; ex his sit locus viri tui. Et illa ego noui: et impetum faciēns dixit hoc ē corpus viri mei. Sic ergo duz corpus viri

Stephani martyris

putat accipere casu corp⁹ sancti Stephani martyris accipit. Quis autem nauum cū corpore conscendissent: hymni audiuntur angelici. suauissimus odor effragrat: clamant demones: seuas suscitant tempestatem dicentes. Aleh nobis q: protomartyr Stephanus transie ditro nos verberans igne. Quis ergo nauire naufragium formidarēt Stephanus inuocatur: et continuo apparuit dicēs. Ego sum nolite timere. Statimq: tranquillitas magna subsequuta est tūc audite sunt voces demonum clamantium. Imple princeps nauē incende: q: aduersarius noster Stephanus est in ea. Tunc princeps demonum quinq: demones qui nauē incenderant misit: s: angelus domini in profundis demersit. Et cū calcedonem venissent demones clamabāt. Seruus dei venit qui lapidatus est a iudeis iniquis. Constantinopolim igitur incolumēs venerunt. et in quadam ecclesia sancti Stephani corpus euz magna reuerētia cōdiderunt. beo Aug. Cōiunctio autē corporis sancti Stephani cū corpore sancti Laurentij hoc ordine scā fuit. Contigit autē eudofiam filiam Theodosij imperatoris a demone grauer cruciari. Quod euz patri suo constantinopoli constituto intimatum fuisset iubet eam constantinopoli adduci: vt sacrosanctis protomartyris reliquijs tangeretur. Demō autem in ea clamabat. Huius Stephanus romam veniat non exibo: quoniam sic est voluntas apostolorum qd cū imperator audisset ab archiepiscopo et clero et pplo constantinopolitano obtinuit: vt corpus sancti Stephani romanis darent: et ipsi Laurentij corpus acciperent. Tunc imperator sup b pelagio pape scripsit. papa vō de cōsensu cardinaliū ipatoris petitioni p̄sensit. M. s. si igr constantinopoli cardinales corpus scī Sephani romam deferunt: et greci p accipiendo corpore Laurentij prosequuntur. Laque ergo corpus scī Stephani recipitur et brachiū eius dexte a capuanis deuotis p̄ci bus obtinet: et metropolitana ecclia in eius honore fabricatur. Quātromā venissent et i ecclia scī petri ad vincula corpus deferre vellēt: vectores subsistunt: nec vltra p̄cedere p̄iit. Demon aut in puella clamabat. frustra laboratis: q: nō hic: sed apud fr̄es suum

Laurentij sedē elegit. C Illuc g corpus ei⁹ deferret: et ad eius tactū puella liberat. Et laurentius fratris sui aduētū q̄si p̄gratū lās et arridēs in alterā parte sepulchri secessit: et medietatē illius fratri vacuam dereliquit. Greci vō dū manus apponūt vt laurentius afferat: ad terrā velut exanimēs corruūt. s: oratibus deū papa et clero et pplo p̄ eis vir ad se ad vesp̄erā redierūt. Dēs tñ infra decē dies mortui sunt. Latini qui sibi p̄senserrant in frenesim versi sanari nō potuerūt: quoadusq: scōr corpora in simul tumultata fuerūt. Tūc vox de celo audita ē. O felix roma q corpus laurentij hispani et stephani hierosolymitani gliosi pignera vno claudis man soleo. facta ē ista p̄iunctio circa annos dñi. 435. C. H. esert Aug. lib. 10. 22. de ciui. dei sex mortuos ad inuocationē scī stephani suscitatos: videlicet quēdā qui cū mortuus hic iaceret: vt ei tā polices ligarent: inuocato sup eo noīe stephani scī p̄tinuo suscitatus ē. Itē quādā scimoniale q cū in extremo cōstituta spū ad eccliam scī stephani delata fuisset. et ibidē expirasset: vidētibus oibz et stupētibus sanata surrexit. C Item quēdā puer a plaustro p̄ritū quē mater ad eccliam sancti stephani deferēs viuū et sanum recepit. C Itē quādā puellā apud hipponem cuius tunc cū p̄ ad eccliam scī stephani deportasset: eāq: postmodū sup corpus defuncte filie p̄ieciisset: illa statim surrexit. C Itē quēdā iuuenē apud hipponem: cuius corp⁹ cū vnetū fuisset oleo sancti stephani surrexit. C Itē quēdā puer q cū ad eccliam sancti stephani mortuus delatus fuisset ad inuocationē sancti stephani vira est. p̄tinuo restitutus. C De b martyre p̄ciosō sic dicit Aug. Martyrē istū gamaliel stolaris reuelant: saulus spoliatus lapidauit: xp̄s p̄anis inuolutus ditauit et p̄ciosō lapide coronauit. Idē in stephano emicuit pulchritudo corporis: flos etatis: eloquentia sermonationis: sapiētia sanctissime mentis: et opus deitatis. Idem fortis colūna dei cū iter lapidiferas manus captatorio forcipe teneret fide fundabilis igniebat et pendeat: tenebat: et pducebat: p̄stringebat: augebat: cedebat: et nō vincebat. Hiero. sup illud. dura cervice tē. hic n. blādif: sed inuehit: nō palpat: sed puocat:

De sancto

nō trepidat s; iustigat et surgat. Idē attende
stephanū p̄mū. hō erat sicut tu: d; massa pec
cati erat sicut tu: eo p̄cio redemptus et tu:
d; aconis erat euangelīū legebat et legis
vel audis et tibi inuenit scriptus. Diligite
inimicos vestros didicit legēdo perfecit.
obediendo.

De nomine.

Dominicus q̄m dñi custos.
vel a dño custoditus. vel d;
dñicus q̄m ad etimologi
am huius nois qd est dñs
dñi at custos dñi trib; mo
dis. s. custos honoris dñi q
ad deuz: custos vinee dñi
vel gregis dñi quo ad primū: custos volun
tatis vel p̄ceptoz dñi quo ad seipz. 1.º. dicit
dñicus q̄m a dño custoditus. Dñs. n. custo
dinit eū q̄m ad triplicē statū suū. In quoz
p̄ fuit laicus. i. 1.º. regularis canonicus. i. 3.º.
vir aplicus. nā in p̄ eū custodiunt faciendo
ipz laudabl; incipe. i. 1.º. feruenter p̄cer. i. 3.º.
p̄fectōz app̄hende. e. 3.º. p̄t dici dñicus p
etimologia huius nois dñs. Dñicus nāq;
dñi q̄m donans minas: sic bñs dñicus fuit
donans. i. p̄ donans minas p̄ iniuriar; di
missionē. donans munus. vel donans minus
p̄ libertatis largitōz: q; nō solū sua paupib;
tribuit: sed et seipz pluris vendere voluit.
Donas minus p̄ corporis macerationē q;
corpi suo semp minus dabat q̄ appetebat.

De sancto dominico p̄fessore.

Dominicus ordinis p̄dica
toruz dur et p̄filius ex bi
spanie p̄tibus ex villa ca
laroga eromēsis diocesis
p̄fē felice: m̄e voioāna no
mine secundū carnē duxit
originē. Quis m̄ ante ip
suz ortū vidit in somnis se catulum gestar i
vtero ardentē in ore faculā baiulātē: q̄ egres
sus ex vtero totā mundi fabricā incendebat
Quidā ēr matrone q̄ ipm ex sacro fonte leua
nerat: videbat q̄ puer dominic; stellā p̄ful
gidā haberet in fronte: q̄ totuz orbē illustra
bat. Dum adhuc esset puerulus et s; nutri
cis studio cōstitut; deprehensus ē sepe lectū
dimitter: et super nudā terrā iacere. Quis
tandē patientiam ad studiū amore sapientie
addiscende vinū per decennium non gusta

uit: vbi cum fames valida esset libros cum
omni sua supellectili vēdidit: et primum eozuz
pauperibus erogauit. Rescente itz eius sa
ma ab ep̄o eromeni in sua ecclesia canonic;
regularis efficitur: et postmodum factus om
nibus vite speculū: a canonicis subprior or
dinatur. Ipse autem die aut nocte lectioni et
orōni vacabat assidue deuz exorans: ut sibi
hanc grām infundere dignaret; qua se totū
aliquando saluti posset impendere. primoz
in libro quoq; de collationibus patruz studi
osissime legēs magnū p̄fectōis emuluz ap
prehendit. Pergens autē cum ep̄o suo
tholosam deprehendit hospitem suum here
tica prauitate corrumptum: quē ad fidem xp̄i
conuertit. et quasi quendam primitiarum ma
nipulum future messis dño presentauit. Le
gitur in gestis comitis montis fortis: q̄ cum
beatus dominicus quadā die aduersus he
reticos predicasset auctoritates quas in me
dium p̄duserat redegit in scriptis: et cuidā
heretico cedula ipsam tradidit ut super ob
iectis deliberare deberet. Illa autem nocte
hereticis ad ignem congregatis cedula
quam receperat produxit in medium cui so
cij dixerunt. Est in ignem eam proiecerit et si
comburi contingeret eorum fides imo perfi
dia vera esset. Si vero comburi non posset
veram fidem romane ecclesie predicant.
Quapropter cedula in igne p̄iicitur: que
cum aliquantulum moram in ignem fecisset
incōbusta ab igne p̄tinuē exiliuit: et stupētib;
cūctis vnus ceteris durior ait. Projiciatur
itez et sic experiemur plenius vitatē et iterū
p̄filiuit incōbusta. Tūc ille itez dixit. 3.º. p̄
ijciat et tūc sine dubio re exitū cognosceim;
p̄ijciat 3.º. et itez incōbusta p̄filiuit et illesa. he
retici at in sua p̄manentes duritia districtis
fima inter se iuratiōe firmarūt ne hoc aliq;
publicaret. Quidā tūmiles qui ibi aderat et
n̄re fidei aliq̄rū adhibebat in d̄p̄ modū
publicauit. factum ē at hoc apud montē vi
ctoriale regalē. Sile qdā dñi accidisse ap̄d
sanā ianis. facta ibidē in diebus illis qdā
cōtra hereticos disputatiōe solēni. Eteris
igif ad pp̄ria rediētib; et ep̄o ep̄o eromeni.
De sancto solus ibidē sanctus dñicus cū pau
cis sibi adherentibus mansit cōtra hereticos
p̄stanter annuncians v̄bū dei. Irridebāt autē

dominico

edū aduersarij vītrā p spūta lutū ⁊ buluſino-
di villa piſcīentes in cū: ⁊ a tergo p deriſu
ſibi paleas alligantes. Qū āt ſibi interitum
minarēt impetritis rīdebat. Ad ego mar-
tyrij ſū dignus gloria nōdū merui mortem
illā. Quapp locū tranſiens in quo ſibi para-
te ferebantur inſidie nō ſolū intrepidus ve-
rū etiā cantans ⁊ alacer incede bat. qđ illi ad-
mirātes dixerunt ei. Mūgd ſi tu mortis ho-
rore pcuteris? Quid acturus eras ſi pphē-
diſſemus te? At ille rogallē vos ne repen-
tinis me ſbito perimeretis vulneribus: ſed
paulatim ⁊ ſucceſſiue mēbra ſingula mutilā-
tes: deinde oſtenſis coram meis oculis de-
truncatis membrorum pīculis ipſos etiam
oculos er: entes ad vltimū ſemiuuim la-
ceratūq; corpus ſic permitteretis in ſuo ſan-
guie volutari: vel pſus ad libitū necareſ.
Cum quandā repperiſſet pp nimiam quā
patiebatur inopiam hereticorū conſortijs ad-
beſiſſe decreuit ſeipſum vendicare: vt ex ac-
cepto pīcio de ſeipſo: ⁊ egeſtatis ſiml occaſio-
nem pīderet: ⁊ ſub errore vendatam li-
beraret. Qđ ⁊ feciſſet niſi inopie eius diuina
miſericordia aliter prou diſſet. Alias etiā
cū quedā mulier fratrem ſuum in ſaraceno-
rum captiuitate detentū lamentabili ſibi p q
ſi ne exponeret: nullūq; ſibi ad eius libera-
tionez ſatereſ ſuſeſſe pſilium: ille intima cō-
paſſione p̄motus: ſeipſus pro redēptione ca-
ptiui vendēdū obtulit. Qđ de q ipm neceſ-
ſarioz ad redēptionē ſpūalē mltorū captiuo-
rū pūiderat nō pmiſit. Hoſpitat in pūb?
tholoſania apđ qđā mfonas p religioſis cōſe-
tariōez ab hereticis deceptas p totā q drage-
ſimā: vt ſi clauū clauo retēderet. in pane ſo-
lo ⁊ aq frīgida euz adiūcto ſibi ſocio ieiuna-
runt. Nocte vō euigilās cū neceſſitas co-
gebat lapſa mēbra ſup nudā tabulā reclinabat.
Sicq; factū ē vt illas marronas ad cogiti-
onem veritatis perduceret. Poſt hoc autē
cepit de inſtitutione ordinis cogitare: cuius
officiū ē p mūdā pīcādo diſcurrere: ⁊ p he-
reticos fidē catholicā p̄muire. Qū igit māſſiſ
i pūb? tholoſais p decē ānos a trāſitu epī ex-
oienſis rſq; ad tempus quo lateranenſe
concilium debuit celebrari cum ſulcone tho-
loſano epīſcopo romā ad concilium gene-
rale adiit: ac a ſummo pontifice Inno. ordi-

nem qui predicatorum diceretur ⁊ eſſet. cō-
firmari ſibi ſuiſq; ſucceſſoribus poſtulatit.
Qđ cū aliquantulū pōtiſer ſe difficilē exhi-
beret: nocte quadā idē videbat i ſomnis q
lateran. ecclia grauē ſubito minareſ ruīnaz
q dū tremens aſpiceret ex aduerſo vir dei
dñicus accurrebat: humerisq; ſuppoſit to-
tā illā caſurā ſabzicā ſuſtērabat. Euigilans
aūt ⁊ viſionē itelligēs petitionē viri dei bi-
lariter acceptauit: hōtās vt ad frēs ſuos re-
diēs aliquā regulā approbatā eligerēt: ⁊ ſic
ad ipſū rediēs p̄firmationē ad libitū repo-
taret. Regreſſus igit v̄bū ſummi pōtiſicis ſcī
bus pateſcēt. Erāt aūt frēs numero circē
is. qui inuocato ſpū ſcō regulā bī Angu. do-
ctoꝝ ⁊ p̄dicatoꝝ egregij ipſi pariter ⁊ re
⁊ noie p̄dicatoꝝ futuri vnanimiter ele-
gērūt: quāſdā qđā artioꝝ vite p̄ſuetudines
q̄s ſibi p formā p̄ſtitutionū obſeruandas ſta-
tuerūt inſup aſſumētes. Ulex interea Iuno-
cēſio deſuncto: ⁊ honozio in ſumū pōtiſicē ſi-
limato: p̄firmationē ordīs āno dñi. 1216. a p̄-
dicto Honozio ipetrauit. Dūz igit rome i ec-
cleſia ſcī petri p dilatatiōe ſui ordinis ero-
raret glihoſos p̄ncipes aploꝝ petr⁹ ⁊ paulum
videlicet ad ſe veniētes aſperit: quorū pri-
mus bñs petr⁹ videlicet baculū: paulus vō
libz tradere videbat: addebant dicentes
Uade p̄dica qm̄ a deo ad hoc miſſerūz es
electus: moros in momēto t̄pis videbat ei
q filios ſuos p totū mundum diſpſos aſpice-
ret incedētes binos ⁊ binos: ⁊ v̄bum dei po-
pulis p̄dicātes: quap̄pter toloſā veniens
frēs ſuos diſpſit: ⁊ qđā quidē in hiſpaniam
quofdā vō parifiū alios tandē boroniā de-
ſtinauit: ip̄e vero romāz reuerſus ē. Mo-
nachus qđā añ ordinis inſtitutionē in exta-
ſi factus: vidit beatam virginem ſteris ge-
nibus ⁊ iunctis manibus pro humano gene-
re deprecantes: qui dans ſepe pīe matri re-
pūſam: tādē inſtāte ea ſic ait. Mater mea
quid poſſum vel debeo amplius ſacere mi-
ſi patriarchas ⁊ prophetas: ⁊ paz ſe emen-
dauerūt. Ueni ego ad eos: deinde miſi apo-
ſtōlos ⁊ me ⁊ illos occiderunt: miſi marty-
res confeſſores p̄dicatoꝝ: per quos va-
leant emendari ⁊ illuminari: ſinaūt veniāt
p̄ illos. Silē viſionē vidit ali⁹: eo tpe q. 12.
abbates ordinis ciſtercen. tholoſā p̄tra here

De sancto

ricos sunt transmissi. Nam cum filius matri oranti rñdisset vt supra: dixit mater: bone fili nō fm e. p maliciā: sed fm tuam misericordiā agere debes. Tūc filius victus pēibus eius ait. Eld vōtū tuū adhuc hanc eis misericordiā faciā. qz p̄dicatores meos eis mittā qui eos moneant et informēt: et si se nō corerint amplius iā nō parcā. C Quidā frater mior q multo tpe socius sancti francisci extiterat: plurib⁹ fratrib⁹ de ordine predicatorum narravit: qz cū bñs dñi: us rōme p confirmatione sui ordinis apud papaz instaret. nocte orās vidit in spū xpm in aere exitem: et tres lāceas in manu tenentē: et p̄mūdum eas vibrantē. Qui velocitē mater occurrent qdnā vellet facere inquisiuit. et ille. Ecce totus mūdus tribus vitijs plenus ē. s. supbia ꝑcupiscentia: et auaritia: et iō his tribus lanceis ipm volo p̄mēre. Tūc virgo ad eius genua ꝑcidents ait. fili carissime miserere. et tuam iusticiā misericordiā tuā tēperato. Cui xps: Mō ne vides quāte mihi iniurie i ferunt vel irrogant. cui illa. Tēpera fili furorē et paulisp̄ expecta. habeo. n. fideles seruu: et pugilē strenuū: qz vbiqzqz discurref mūdā expugnabit: et tuo dñio subiugabit. Aliū quoqz seruū in adiutoriu sibi dabo qui secuz similiter decertabit. cui fili. Ecce placatus facie tuā suscepisti: sed ego vellē videre quos vis ad tantū officiu destinare. tūc illa xpo scñ dñicū p̄ntavit. cui xps. Elere bonus et strenuus est iste pugil: et studiose faciet q̄ dixisti. Obtulit etiam scñ franciscuz et hunc xps sicut p̄mū pariter p̄mendauit. Sanctus q dñicus socium suum in visione sua diligenter p̄siderans: quē an nō viderat in crastino in ecclia inuentuz ex his q nocte viderat sine indice recognouit. et in ei⁹ amplexus: et oscula scā rñs ait. Tu es soci⁹ meus: tu pariter curre mecum. Stemus simul et nullus nobis aduersarius preualebit Visionē quoqz p̄dictam sibi p ordinez enarravit: et ex tūc factuz est eis cor vnū et anima vna in domino: qd in posteros mandauerūt perpetuo obseruari. C Lū quendam notitium apulum nomine ad ordiuei recepissz quidam qui predicti nouicij socij fuerant eū adeo puerterunt: qz ad seculum iam redire deliberans vestes suas modis oib⁹ expe-

rebat: qd beatus dñicus audiens continuo orationi se dedit. Igif cū predictum iuuenē iaz religiosi vestibus expoliassent: et iā iñā camisiā induissent: ille magnis vocib⁹ clamare cepit ac dicere. En estuo: en ardeo: en totus exuro: extrahite hanc camisiā maledictā que me totuz erurit. Nullo igif modo quiescere potuit quousqz erutus camisia religiosi vestibus denuo est indutus: et ad claustrum est reductus. C Exite beato dom nico bononie cū fratres iam ad dormiendum iuissent: quidāz frater conuersus a diabolo verari cepit: quod cum frater Rainerius lauranensis magister eius audisset: beato dominico hoc studuit indicare. Sanctus aut dominicus ad ecclesiam ante altare eū portari fecit. qui cum fuisset vix a decē fratrib⁹ deportatus. dixit beatus Dominicus. Adiuo te miser vt dicas mihi qre veras creaturā dei: qre et quōd huc intrafi: qui respondit. Vero cū qz meruit. bibit. n. heri in ciuitate sine licentia: et non adhibito signo crucis. vnde tūc in eū intraui in specie bibeionis: qn potius cū vno siml me ipe bibit hāc aut tūc bibisse repertū est. Inter hec factū est primū signū ad matutinas: q audito diabolus i eo loq̄bas dixit. Alimō plus hic stare nō possum: ex quo capuciatu surgunt: et sic ad orationē beati dñici exire cōpulsus ē. Cum in partibus tholosanis quoddā flumē transiret: ibi eius nullā habentes cōseruatorium in flumi ceciderunt: die autē tertia quidā piscator ibi hamū proiciens cum magnum piscē cōprehendisse se putaret: libros ipsos extraxit penitus sic illefos: ac si i arto armario fuissent euz oī diligentia custodiri. C Cum ad quoddā monasteriū venisset: et fratres quiescerent: nolens eos inquietare ofone susa clausis ianuis monasteriū cū socio itroinuit. C Idez ē cōpertum est cum in conflictu hereticorum cum quodam conuerso cisterciensi fuisset. Itaz cū in sero ad quādam ecclesiam deuenissent: et ipsam clausaz inuenissent oratione effusa a beato dominico intus se subito inuenerunt: et noctem illā totam in oratione duxerunt. Post laborem itineris antequam ad hospitium deuenisset sitim ad fontem aliquem extinguere consuevit: ne in domo hospitis plus bibendo

Dominico.

aliquā notā sciret. **C** Scholarius qdā carnis lubricū patiens venit i quodā festo ad domū fratrum de bononia ut illas audiret. Cū aut ad oblationē ventū fuisset: dictus scholaris accessit ad scñm dñicū: et manus eius cū mīta deuotiōe osculat⁹ ē: quā cum osculatus fuisset: tantā ex illa p̄dire sensit odoris fragantiā q̄tā in vita sua nūq̄ fuit exptus: et tunc estus libidinis adeo mirabiliter refringuit: ut q̄ ante erat van⁹ et lubricus efficere tur postea primēs atq; castus. **Q**uāta mūditie puritate pollebat eius caro: cui⁹ odor tā mirabiliter sordes mēg purgabat. **C** Sacerdos qdā vidēs aliqñ brñm dñicū cū suis fratribus tā seruenter p̄dicatōi insistere de liberauit eis adherere: dūmō nouū testamētum sibi ad p̄dicandūz necessariū posset hē. hēc eo cogitāte qdā iuuenis venale testamētūz sub veste bauiat: qd statim sacerdos eūz magno gaudio emit. S; cū adhuc aliquantulūz dubitaret suscipi ad deū p̄ce imp̄ssaq; sup̄ librū exterius cruce librā apuit: et oculos ad caput: qd p̄mū se obtulit: mor piecit: et illud qd in actib⁹ petro dictū ē eidē occurrit. Surge discede: et vade cū eis: nihil dubitās: qz ego misi illos. Strati sui gēs eis de; adhefit. **C** Lū apud tolosā in theologia legeret magister qdā scia et fama p̄clarus qdā mane aū diē dū suas lectiōes p̄nderet: opp̄ssus sōno caput in cathedra paululū reclinauit. vīsi⁹ qz ē illi q̄ septē stelle sibi p̄starent: q̄ eūz de nouitate talis isoni plurimū miraret subito in lūie et q̄titate stelle intātūz creuerūt: q̄ totūz mundum illūsiarent. Qui euigilās quid nā sibi hoc vellet plurimūz mirabatur: et ecce dū scholas intrass: et brñs dñicus et cū co sex fratres eiusdē habit⁹ ad p̄dictūz magistrūz humiliter intrauerūt: et suūz sibi p̄positūz in timātes dixerunt: q̄ scholas suas cuperent frequentare. Qui recoleus vīsiōnē ipsos esse septē stellas q̄s viderat nullatenus dubitauit. **C** Rome vire dei dñico posito vir qdāz magister reginaldus scianiani aureliani diaconus: q̄ etiaz parisi in iure canonico legerat ānis quinq; romā cū aureliano epō mare transiurus aduenerat: dudū āt in proposito bēbat relictis oībus p̄dicatōi insistere sed quā modo id complere posset: necdū adcrierat. Lūz āt a qdā cardinali cui h̄yotū

expresserat: de institutiōe ordinis p̄dicatoz didicisset: et brō dñico accersito eidē suū p̄positū renelasset: ex tunc sui ordinis deliberauit ingressūz: nec mora graui febriū infirmitate corripitur: et de eius salute penit⁹ despat. **P**erfuerate āt brō dñico ac brām virgine: cui tādē curā ordinis totā p̄miserat: exorāte: ut vel saltē modico tpe cū sibi p̄cedere dignaret. Ecce subito reginā misicordie duabus ad modū speciosis comitatā puellis reginaldus vigilās et mortē expectās ad se visibiliter venientē aspexit blādaq; facie dicentē sibi. **P**ete a me qd vis: et dabo tibi. deliberatq; qd peteret vna ex p̄dictis puellis suggestit: ne qd peteret: sed se totū regie misicordie voto p̄mitteret. Qd dū fecisset illa manus extēdēs virgineā: nares eius: os: manus: renes: et pedes debilitatos: q̄ secūz detulerat vinctiōe punxit: formulas verborū p̄prias ad singlas vinctiōes subinserens ad renes ait. Stringant renes tui cigulo castitatis: ad pedes ait. Vngo pedes tuos in p̄paratiōe euāgelij pacis addiditq; **Die 3^a.** Mittā tibi ampullā restitutiōis plene sanitatis. Tunc ei hitum ordinis ostēdēs: en ingit iste ē hitus ordinis tui. **M**āc aut vīsiōnez similiter brñs dñicus in oratiōe positus totāz vidit. **M**ane autē facto ad eū veniēs scūs dñicus et sanū reppit: et totus feriē vīsiōis ab eodē audiuit et hitūz quē virgo mōstrauerat assūpsit: nā antea sup̄pelicijs vtebantur **Die autē tertia m̄ dei affuit: et corp⁹ reginaldi adeo pūxit: q̄ nō solū estū febriū: s; etiam ardorē p̄cupiscentie sic extinxit: ut sicut postmodū ē p̄scissus nec p̄m̄us in eo mor⁹ libidinis de cetero pululauit. **M**ane vīsiōnē iterato exhibitā qdāz religiosus de ordine hospitaliorū p̄sente quoq; scō dñico p̄p̄is oculis vidit et stupuit. **M**ane vīsiōnē multis fratribus maxime post eius ebitū brñs dñicus publicauit. **M**issus igit frater reginaldus bononiā p̄dicationi instabat: et fratrum numerus excrecebat. **P**ost hoc autem missus parisiōs nō post multos di. s in pace quieuit. **C** Iuuenis quidā nepos dñi stephani cardinalis de fossa noua cū equo in foneā p̄cipitato lapsus inde mortuus est eductus: q̄ brō dñico oblatiū oratione susa vite ē p̄stinere restituit. **C** In ecclesiā sancti sixti architectum quidā**

De sancto

ad dñctū a fratrib⁹ scripta quedā desup re-
uoluta cōrinnit: diuq; sub tumultu eadē ma-
terie iacentē extitit. Sed vir dei dñicus de
functi corpus de cauerna subductū: ad se de-
ferri iussit: orōnūq; suarū suffragio: statū vite
similis ⁊ sanitati restituit. ¶ In eadē eccle-
sia apud romā dñi fratres circiter. 40. mane-
rūt: ⁊ qdā vice panē valde modicū inuēssēt:
bñs dñicus illud modicū qd habebat panis
p partes diuidi sup mensaz mandauit dñq;
vnusq;q; bucellā panis cū gaudio frāgeret
ecce duo iuuenes eiūsdē habit⁹ formeq; pfi
miles refectoriū intrauerūt: pallioꝝ sinus:
q a collo pēdebant plenos panib⁹ deserētes
qbus in capite mense serui dei dominici silē-
ter oblati: ita subito discesserunt. vt nullus
de cetero vl vñ viderint. vel quo abierint
se re possz. Tūc scūs dñicus pte ad fratres
circūquaq; ptenhā mō inq; fratres comedite.
Quā bñs dñicus aliqui in itinere pstituit⁹
eēt: ⁊ g' auis pluuiarū mūdatio facta eēt ille
signū crucis edidit ⁊ a se ⁊ socio omnē pluui-
az adeo ppulsauit vt qñ factopapillione de
cruce: cū tota terra depssa imbrū iundatiōe
madefecet nec vna gutta ad spatū triū eu-
biroz eos pingeret. Quadā vice cū in pti-
b⁹ tholosanis trāssit nauigio qndā aquā na-
uta ab eo denariū p mercedē trāssus erige-
bat. Tūc vir dei pseruicio sibi ipenso ce-
loꝝ regnū pmitteret: addēs q discipuli xpi
essent nec aux nec pecuniā deportarēt: ille
cū p cappā violentē trahēs. Aut cappā inge-
nibi dimittes aut denariū mibi solues. tūc
vir dei erectis in celū oculis paululū itra
se orās mox in terrā respexit: ⁊ denariū nec
dubū dñino. pcuratū nutu iacentē vidēs
ecce inq; ff qd postulas: tolle ⁊ libez me ipa-
ce dimitte. ¶ Adtingit aliqui viro dei it agē-
ti associari sibi religiosū quēdaz puerfatiōis
qdē scitate domesticū: s; loq̄la ⁊ lingua pē-
tus alienus. Dolēs itaq; q diuinis eloquijs
vna euz i' lo mutua se collocutiōe resouere n̄
possz: tandē a dño vt vnus lingua loq̄retur
alterius vbiq; sic alternati variatis sese p-
tridnū quo vñ simul ituri essent intelligerēt
impetrarūt. ¶ Quadā vice cū qdā multū ob-
fessus demonis sibi finisset oblati ille stollā
accipiēs pñs sup ppriū collum posuit: deide
demoniaci collū cinxit mādās illis vt dece-

tero illū hoīem nō veraret: ipsi vero i etus-
dē obfessi corpore se torq̄ri statū cepunt forti-
ter acclamare. ¶ Permite nos ire: quare hic
nos cruciare ppellat: Al ille: nō dimittā vos
nisi mibi fideiūssores dederitis q; vltra ne-
quaq; decetero redeat. Quos ingūt illi fi-
deiūssores possum⁹ tibi dare: Et ille. San-
ctos martyres quoz corpora i hac ecclesia re-
gescunt: Et illi: nō possum⁹: q; merita nra p-
dicūt. Oportet igit vos dare: alioq; a cru-
ciatu hoc nequaq; vos liberos dimittā. Tūc
rūderunt ad hoc opaz se daturos: ⁊ post mo-
dicū dixerūt. Ecce ipetram⁹ licet inmeriti.
sci martyres fideiūsserūt p nobis: regente
āt coluius rei signū dixit. Etatis ad capā
in q sunt recōdita capita martiz ⁊ eā inueni-
ctis reuerā qñtū ē ⁊ ita inuentū vt illi fue-
rūt ptestati. ¶ Predicāte at eo aliqui qdaz
matrone ab hereticis depuante ei⁹ pedibus
pnoūte dixerunt: Serue dei adiuna nos si
vera sunt q; bodie p̄dicasti: diu iā mētes no-
stras er: oris spūs excecavit. Quib⁹ ille: cō-
stātes estote ⁊ exerceate paulip: vt videā-
tis qñ dño adhestitis: statiq; viderūt de me-
dio sui canē vnus nigz tererrimū p̄lire: q
magis canis p̄lerens qñtātē. hēbat grossos
oculos ⁊ flāmātes: linguā lōgaz latā atq; lā-
guinolentā ⁊ p̄tractā vñq; ad vmbilicū: ca-
udā verobñs curtā sursumq; p̄tēfaz: posteri-
orē turpitudinē quocunq; se verteret onde-
bat: de quo intolerabilis fetor: exhalabat: cū
q; p̄ illas matronas se aliq; diu: huc illucq;
vertissz: tādē p cordā cāpane i cāpanite cō-
scendēs dispuit: iēda post se vestigia dereli-
quens ille igit matrone deo grās agētes ad
fidē catholicā sunt puerse. ¶ Quz in p̄tibus
tholosanis quosdā hereticos puerisset ⁊ illi
essent incēdio deputati aspiciēs inf eos qñ-
dā raimūduz noīe ait. Istuz seruate nec ali-
quo mō cum ceteris pburat. Et puerfus ad
euz blādeq; loq̄ns scio inq; fili mi scio q ad
huc licet tard⁹ bonus hō eris ⁊ scis: dimis-
sus igit pānos. 20. in heretica cecitate p̄mā
sit tandē puerfus ⁊ si p̄dicato: effectus i eo-
dē ordine vitā suā luadabiliter duxit ⁊ feli-
citer p̄sumauit. ¶ Quz esset in hispania qui
busdā sibi fratribus sociat. s appuit ei p vi-
suz immanissimus quidā draco qui fratres il-
los q secum erāt abso: bere: aptis faucibus

dominico

videbat. qđ vir dei intelligēs frēs fortiter
resistere hortabatur. Post modicū oēs illi ex-
cep̃to frē adāz & duob⁹ pueris ab eo reces-
serunt: interrogatus autē qđaz ex illis ab eo
an silr veller abire ait: absit p̃r: vt relicto ca-
pire seq̃r pedes: sed p̃tmo oīoni se dedit: &
fere oēs post modicū sua oratione cōuertit.
C Apud scñ sirtum in vrbe cū fratrib⁹ ex-
istēs: subito facto sup eum spū dñi ad caplin
fratrib⁹ p̃uocatis palā omnib⁹ nuntiavit.
.4. frēs ex ip̃is in breui: duos. v. in cepore
& duos in aīa monturos: post modicūz duo
fratres ad dñm migrauerunt: duoyō de or-
dine recesserunt. C Existēte eo bonōie erat
ibi magister quidā nōie coradus rheuthoni-
cus cui⁹ ingressū ad ordinē frēs mirabl̃ af-
fectabāt. Qū autē bñs dñicus cū p̃ore mona-
sterij sancte marie cisterciē. in vigilia assū-
ptionis beate marie sermocinaret: familiā-
rī qđā p̃fideia & existente materia inter alia
dixit ei: fateor tibi p̃ior: qđ tñ nulli adhuc
exposui: nec tu alteri vnq̃z qđ diu vixero re-
uelabis q̃ nūq̃z a deo in hac vita aliquid pe-
tij qđ nō assequer iuxta vorū. cui cū p̃dictus
p̃or diceret. q̃ forsan ante eū vitā finiret. b.
Dñicus spū p̃phetico q̃ ip̃e p̃or diu post se
vimeret sicut scñ fuisse p̃stat p̃dixit: tñ p̃ior
adiecit. P̃ete igit̃ pater vt det tibi magm
Coradum ad ordinem: cuius fratres introi-
tuz intantuz flagitare vident. Et ip̃e. Rem
inquit frater bone difficilē posuisti. finito
igit̃ cōpletorio ceteris fratrib⁹ ad quie-
scendū p̃gentibus ip̃e in ecclia p̃mansit & in
oratione more solito p̃noctauit. Cōuenienti-
bus igit̃ fratrib⁹ ad primaz cūz cāto: ince-
pisset: Jam lucis orto sidere: ecce lucis nonē
fidus nouū futurus magister coradus subi-
to veniens. & ad pedes. b. Dñici se proster-
nens: habitum ordinis instanter petijt & per-
seueranter accepit. Hic fuit in ordine valde
religiosus & lectoz plurimum graciosus: qui
tandem moriens cūz iam oculos clausisset
& fratres eum migrasse crederent: ille aper-
tis oculis fratres circūspiciens ait. Domi-
nus vobiscum: qui responderunt. Et cūz spi-
ritu tuo: ille adiūxit. fidelis aīe p̃dī misicor-
diā f̃gescāt i pace: & sic ille p̃tin⁹ i pace geu-
t Inerat āt fmo dei dñico firma valde mētis
eq̃litas. nisi cū ad cōpassionē & misericordiā

turbaretur: & q̃ cor gaudens exhilarat fac-
iem: placidam interioris hominis compo-
sitionem manifesta de foris benignitate pro-
debat. Tempore diurno cum fratrib⁹ suis
socijs saluo quidem honestatis tenore nemo
communior: nocturnis horis vigilijs & ora-
tionibus nemo instantior. diem patiebatur
proximis noctem deo: de suis oculis quasi
quendam fontem effecerat lacrimarum.
C frequenter quando corpus domini ele-
uabatur in missa in tantum mentis rapieba-
tur excessum: ac si ibidem christum incarna-
tum presentem videret. propter q̃ nullam
cum ceteris multo tēpore non audiuit. Erat
enim illi in ecclesia pernōtandi consuetu-
do celeberrima: vt vix aut raro certum ad q̃
escēdū lectuz videret habere. & euz lassitu-
dinem succedentē sōni interpellaret necessi-
tas: siue ante altare: aut super lapidem capi-
te reclinato patululum quiescebat. Tres sin-
gulis noctibus recipiebat manu p̃pria de
quadam cathena ferea disciplinas. Unam
videlicet pro se: alteram pro peccatoribus:
qui conuersantur in mundo. Tertiam vero
pro his qui in purgatorio cruciātur. Elect⁹
aliqui in camerā. c̃ps omnino renuit conte-
stans se p̃ius terram deserere q̃ electioni
alicui sacre de se aliquatenus p̃sentire. iter-
rogatus aliqui cur non libentius tolose tolo-
sanēq̃z diocesi q̃ carcassone eiusq̃z diocesi
mōraretur: quia in tholosana inquit dioce-
si multos qui me hono: ant inuenio: Apud
carcassenam vero omnes econtrario me im-
pugnant. interrogatus a quodam in quo li-
bro plus studuisset: r̃dit in libro charitatis
C Quadā vice dñm vñ dei dñicus apud
bononiam p̃stitutus in ecclia p̃noctaret dia-
bolus in specie fratris eidez apparuit: quē
sanctus dñicus fratrē existimans ex imue-
bat: vt cum ceteris ad quiescendum perge-
ret: ille vero q̃si deridēdo eisdē sibi nutibus
r̃idebat: tunc factus dñicus quis nam cēt
qui sic eius mandatum p̃tēneret scire volēs
candelam ad lampadē accēdit & in faciē ip-
sum respiciens q̃ diabolus cēt cōfessim co-
gnouit: quē cum vñ hemētī⁹ ierep̃isset: mor-
eidē diabolus de fractione silērij insul: are ce-
pit: factus āt dñicus: vtpote fratz ingro si-
bi loqui licere asserens coegit ip̃z vt sibi di-

De sancto

ceret de quo scō in choro tētare. Qui rīdit facio eōs tā de venire et cito exire. deinde dūrit eū ad dormitorium de quo ibidē frēs tentarent ingrens: qui ait. facio eōs nimis dormire: et de surgere: sicq; a diuino officio remanere: et interdū imundas cogitationes bē. Deinde ad refectoriū ipm dūrit: et de q; ibidē frēs tentaret regnuit. tūc demō p mē- sas saliens plus minus sepius repetendo dicebat quē cū sanctus dñi qd hoc vellet interrogaret ait. Quosdā vt plus comedant tēto: et sic ex nimia sup̄iōe deliquit qdā mī nō sumāt vt sic in dei seruitio et obseruatiōe sui ordinis debiles fiant: inde dūrit eū ad locutorium de quo ibidē frēs tentaret ingrés tunc ille crebro linguā reuoluens mirabilis pfusionis sonitū pmebat: qd cū sanctus dñi? quid sibi b; vellet interrogaret ait. Hic loc? totus meus est: cū. n. frēs ad loquēdū pueni- unt eos tentare stud eo: vt hūse loquāt: et se vbi in utilibus misceāt: vñ aliu nō expectet postremo dūrit ipm ad capl: s; cū aū hostiū capituli demon fuisset: demon nullatenus i- trare voluit: sed ait. Huc nūq; ingrediar. qz locus maledictōis et infernus mihi est: totū illud amitto qd in alijs locis lucro: nam cū aliquē frēm p aliquā negligentia delinquer fecero: mor in hoc loco maledictōis de ipsa negligentia se purgat: et corā oib; se reū p- clamat: Hāc hic monent. hic pfitent: hic ac- cusantur: hic vberantur: hic absolunt: et sic totum amisisse me doleo: qd alibi me lucra- tum gaudebā: et his dictis euauit. Tandē appropinquante pegrinatiōis sue termino p̄stitutus apud bono. grani cepit corpis iſir- mitate languere: sui at corporis dissolutio si bi in visione mōstrata est. Elidit. n. iuuenēz pulcherrimū bis vbi se vocantē et dicentē. Veni dilecte mi: veni ad gaudia. Conno- cat is igit ex fratribus b; no. cōuentus. i. ne eos erheredes et orphanos dereliqueret: testm p̄didit dicēs. Hec sūt q; vob; tāq; filiis hereditario iure possidenda relinquo chari- tatē hēre: humilitatē p̄nate. paupertatē volū- taria possidete: illō vō qua pōnit districtōe p̄hibuit: ne q; vñq; in suo ordine poss; in- ducere t̄pales: maledictōez si oipotentis et suā terriblī imp̄cans ei q; p̄dicatoz ordinez terrenaz diuitiaz puluere p̄sumeret macu-

lare fratribus vō de eius desitute in cōsolabi- liter dolētibus dulciter eos p̄solās ait. Me vos mea filij corporalis discessio turbet nulla ten? dubitātes vtiliorē me vos mortuū bitu- ros q; vñq; p̄ide ad extremā horā veniēs s̄no dñi. i. r. i. dormiunt in dño: cuius quidē trāsit? eadē die eadēq; hora fratri gualle tūc p̄iori fratz p̄dicatoz d; b; r̄ia: et postmodū eiusdē ciuitag; ep̄o b; mō monst̄at. Hāc cū in campa- nili fratz p̄dicatoz de b; r̄ia capite ad mur̄ inclinato leui s̄no dormitasset vidit celum aperiri: et duas scalas candidas ad terrā sū- mitti: q; sūmitates xps cum m̄re tenebat: et angeli p̄ eas iubilantes ascende bāt et descē- debant: n; medio at scalaz et in imo sedes po- sita erat: et sup̄ sedē velato capite sup̄sedens iesus at et m̄r eius sursum scalas trabe bāt do- nec sedente in celo eleuato capite aptura ce- li clausa est. veniēs igit p̄dictus fr̄ bon. cōti- nuo eadē hora patrē migrasse cognouit. fra- ter qdā noie. Raopot? apud tibur. die ea- dē et hora q; pater migravit a corpore missus crebraturus accesserat: cū at vidisset eū bo- nonie egrotasse et ad locuz canonis veniens in quo de viuis mētio fieri consuevit vellet p̄ eius salute orare subito factus est in excel- su mentis. viditq; vix de i dominicū corā qdāz anrea laureatū totūq; mirabili fulgore et splendore fulgentē duobus qbusdā viris reuerēdis comitatū hinc inde ext̄ra bon. via regia p̄cedentē: diē igit notans et horā inue- nit tunc seruū dei dñicū migrasse a corpore. Cū igit s; terra corpus eius multo tpe iacu- isset et crebre scētibus indefinenter miracul? nō posset vlt̄ius eius sanctitas occultari: fidelīū dignū deuotiōe dūrit corpus eius ad altiorē locū transferre. Quz monumentum fractum fuisse vir seriens instrumentū cemē- to s; latoq; lapide patefactū tāta ex ipso sua- uissimi odori: et erupit fragrantia q; nec alicui? rei naturalis odori similis videbāt: nec so- lis ossibus aut pulueri sacri corporis vel ca- pse inerat. vix et terre circūq; cōgesse ita vt ad lōginqs postmodū regōes delata odo- rem ipm longo tēpore retineret. fratz vō ma- nibus maxime aliqd de reliqis sacrosanctis tangentibus sic inbesit vt q̄tūcūq; lote vel etiā p̄fricate fragrantie dñici testimoniū p- sentarent. ¶ In puincia vngarie qdā nobi

Domingo.

lia cū vrozē sua ⁊ filio suo puulo quē solū hē-
bat ad reliquias bti dñici visitādas accessit
at filius eius infirmatus ibidē ad extremū
vite moriendo puenit: pater at corpus filij
corā altare bti dñici collocans lamentari ce-
pit ⁊ dicere. Beate dñice letus veni ad te:
en tristis recedo. cū filio veni: en orbatus re-
cedo: redde mihi queso filiū meū: redde mi-
hi letitiā cordis mei: ⁊ ecce circa noctis me-
diū puer reuinit ⁊ per ecclesiā ambulabat.
¶ Iuuenis quidā cuiusdā nobilis mācipiū
dñi in quodam flumio piscationi insisteret in
aquā lapsus suffocatus disparuit: magno at
spatio tps interiecto corpus eius de pfundō
flumij mortuū est eductū: dñā at presur-
rectōe ipse bti dñici inuocauit pmittēs se
ad suas reliquias pedibus accessurā ⁊ resusci-
tatū mācipiū libratū daturā: statiq; q fuerat
mortuus in mediū vidētibus oib; vite red-
ditus p̄siliuit: votūq; suū p̄dicta dñā vt p-
miserat adimplet. ¶ In eadē puincia vnga-
rie dñi qdā vir filiū suū defunctū amat luge-
ret: ⁊ b. dñici p eius refreciōe iuocaret i ec-
clia pulox catū q mortuū fuerat reuirit ⁊ p̄i
dirit: qd ē p̄ q sic habes facie mactactaz.
Et ille lachryme p̄is tui si fili q: tu mortuus
fueras ⁊ ego solus remāserā sñ oī gaudio de-
stitutus. Qui ille. Multū fleuisti p̄: sed b.
dñicus desolatōi tue p̄pariēs vt tibi viū re-
dirē suis meritis petrauit. ¶ Lāguidus qui
dā p decē ⁊ octo ānos cecus reliquas b. do.
visitare desiderans tāq; tētās ire d loco sur-
xit tātāq; sbito sibi sēsit iūdi vītutē: q passū
cōlecto gradi cedit: tāto magis in p̄ualecētia
⁊ illuminatōe octox p̄ficiens q̄to in itinēf. p-
cedebat donec tādē ad locū deputatū p̄ue-
niens p̄fectū recepit vtriusq; beneficiū sani-
tatis. ¶ In eadē puincia vngarie matrona
qdā ad honorē b. do. missaz disponēs facere
celebrari sacerdotē hora debita nō inuenit: q
pp candelas tres ad l̄ patas māutergio mū-
do inuoluit: ⁊ in quodam vase reposuit ali-
q̄tilū at diuertēs ⁊ postea rediens cādelas
flāmis patētibus ardere vidit: currētes oēs
ad tā grande spectaclz tādiū ibidē treme-
tes ⁊ orantes steterūt: donec sine lesione mā-
nutergij arserunt. ¶ Apd boni scholaris q
dā noīe nicolaus grani renū ac genū dolo-
re adeo est vexatus q de lecto surgere non

valebat: cuius semur lenū emarcuit intan-
tum: q oīs ab eo spes curationis abscēsit.
deo igit ⁊ b. dñico se deuotus cū se filo de
quo fienda erat candela totum mensus ēēt
in longum cepit collum ⁊ pectus cingere q
cū tandem genu filo ambiente cūxisset inuo-
cato ad quālibet mensuratōne noīe iesu xpi
⁊ b. dñici continuo se aluiatū sentiens ex-
clamauit. Ego sum liberatus: ⁊ exurgens ac
p gaudio lachrymans sin aliquo fulcumento
venit ad ecclesiā in qua corpus b. do. ge-
scebat. in eadē quoq; citate serē innumerabi-
lia miracula deus per seruū suū b. do. ope-
ratus est. In sicilia apud angustā cū puella
qdā que vitio lapidis laborabat incidi de-
beret: mī eius p instanti piculo filiam suam
deo ⁊ b. domi. p̄mendauit. Sc̄nti at nocte
dormienti puelle b. dñicus astitit in manu
eius quoto: quebas lapidem posuit: ⁊ absces-
sit: que puella euigilans ⁊ se liberatā inueni-
ens mīi dedit: ⁊ vīsiōne per ordinē explica-
uit. ¶ Mulier apud palentiam qdā pau-
per filiū habebat qui infirmitate quadā scro-
falaz quas pueri in collo habere p̄sueuerūt
plimūz affligebat: cūq; sup hoc nullū possz
remedium adhiberi vel inueniri: vouit dō
⁊ b. dñico q si liberaretur ipm in ope ecclie
b. domi. que tunc p̄struebat: grā faceret la-
borare: sequenti at nocte in bitu fratris sibi
apparuit ei q; dirit. Mulier cognosce has
res noīans ei q̄tuo: genera rex. s. es virid:
pilatū: lamparium: ⁊ succū porri: q cū diceret
cognosco ille ait. vade ⁊ accipe ⁊ p̄ficias cū
succo porri: ⁊ pone ea sup bōbices: ⁊ impo ne
filio tuo: ⁊ sanabit. Euigilans aut hoc fecit: ⁊
filius eius liberatus votū matris impleuit.
¶ Quidam de p̄ibus pedemōtis mōstruo
se inflatus b. dñico se vouit. Qui dormiēti.
b. dñicus appuit ventremq; eius sine dolo-
re scindens imunditias oēs extraxit: ⁊ itez
manu sua sacra vñctione p̄solidans ipz per
fecte sanauit. ¶ In angustā ciuitate cum in
festo translationis beati dominici matrone
quedā que in ecclesia fratrum missarum so-
lēnijs interfuere domū redirent: ⁊ quandaz
mulierem p̄e foribus domus sue filantē vi-
derent ipsam charitativē redarguere cepe-
runt: cur in festo tanti p̄is a seruii opere nō
cessaret: illa vero indignata respōdit. Nos

De sancto

que estis bizoebe frus festa colite sancti vi-
ri: Ratiqz eius oclis in tumorē cū spū pueris
ex ipsis ceperunt vmes ptius scaturire ita
qz eius qdā vicina. id. vmes edurit ex eius
oclis in instanti: cōpūtraqz ad eccliaz fratē
venit ibiqz petā sua pfitens: et votū emittēs
qz de cetero. s. di dñico nūqz detraheret: sed
eius festum deuote ageret. ptius restituta
est pristinae sanitati. ¶ Sanctimonialis que
dā noīe tripolis in monasterio qd dī magd.
validissimis infirmitatibus laborans ac in
tibia grauitur peussa. s. mensibus cruciatu
mis alibi vgebatur: ita vt singulz horis eius
exitus timeretur: que intra se recolligens se
metipsā sic orauit. ¶ Vī dñe nō sū ego digna
orare te nec exaudiri a te: sed rogo dñm me
um. b. dñicū vt sit mediator inter te et me: et
mibi ipetret bñficiū sanitatis: cū g diu cū
lachrymis exoraret in extasi facta vidit. b.
dñicū cū duobus fraaribus apta cortia que
an lectū eius pendebat intratē sicqz dicētē.
Quare tantū sanari desideras. Et illa dñe
vt deo meo deuotius fūre possis: tūc ille d
sub capa vnguentum mire fragrantie profe-
rens tibiaz eius punxit: et statim sanata fuit:
hec āt vinctio valde p̄ciosa dulcis et diffici-
lis: cuius verbi cum mulier quereretur rōnē
dixit. Hec vinctio dilectionis est signū que
tā p̄ciosa est qz nullo p̄cio emi potest. et qz
in donis dei nullum est melius dulce: qz ni-
hil dulcius charitate: difficilis qz cito perdi-
tur n: si caute custodiatur: ipsa āt nocte appa-
ruit sorori sue in dormitorio quiescētī dicēs.
Ego sanavi sororē tuam: que currens ipsaz
sanatam inuenit: qz cū se esse sensibili vinctio-
ne inuncta sentirz: ipsam cū bōbice cū reue-
rentia multa extraxit: que cū abbas se sorori
oīa retulissz: et vinctiōē in bōbice p̄sentasset
tanta et tā noua fragrantia sunt p̄fusse: vt nul-
la possent ei aromata pparari: ipsa autē v-
nctiōē cū multa reuerētia suauerūt. ¶ Quā
gratus āt deo existat locus in quo sacūs san-
ctus corpus beati p̄ris dñici requiescit: et ex
miraculis multis claz sit: vnus tñ possuisse
sufficiat. ¶ Refert magister alexander ep̄s
vidoniensis in postill suis super illud. ¶ Vī
sericordia et veritas obliuauerunt sibi rē. qz
quidā scolaris degens bononie vanitat b^o
seculi dedignā visionē talem p̄spexit videbā

tur siquidem sibi qz in quodā magno campo
p̄sisteret: et ibidem tēpestas ingens descēde-
ret super ipm qui dum fugeret a facie tēpe-
statis ad quandam domū peruenit: quaz ch
clausam inuenisset et pulsans ad ostium sibi
aperiri postulasset hospita que de iutns erat
respondit. Ego sum iustitia que hic habito: et
hec domus mea est: et qz iustus non es in ea
habitare non vales: ad cuius verba ille plu-
rimū merens abcessit: et aliam domū ultra
illam conspiciens ad eaz venit et pulsans ad
ostium se ibidez recipi postulauit. Sed que
deintus erat respondit hospita. ego suz ve-
ritas que hic habito et hec est domus mea: te
autem hospitio non recipio: qz veritas enim
non liberat: qui eam non amat: indeqz ab-
scedens tertiam domum ultra illam conspe-
xit: ad quam veniens se similiter contra im-
petum tempestatis recipi flagitabat: cui que
deintus erat respondit. Ego suz par que hic
habito: non est autem par impijs: sed tantuz
hominibus bone voluntatis: verum quia
ego cogito cogitationes pacis: et non afflictio-
nis vtile consilium tibi do ultra me soror
mea habitat: que miseris semper auxilium
prestat ad hanc accede et eius monita com-
ple. Cum ergo accessisset que deintus erat
perijt. Ego sum ait misericordia que hic ha-
bito. Si ergo ab imminente tempestate sal-
uari desideras: vade ad domum in qua fra-
tres predicatorum habitant: ibiqz inuenies
stabiluz penitentie p̄sepe continentie: pa-
bulum doctrine asinum simplicitatis cū bo-
ne discretionis: et Mariam illuminantē: et io-
seph p̄ficiētem: et puerum Iesum te saluā-
tem. Cum igitur predictus scolaris euigi-
lasset: ad domum fratrum venit: et visionem
per ordinem recitans habitum ordinis pe-
tijt et accepit. ¶ Innumeris enī miraculis
deus omnipotens eum illustrem in hac vi-
ta declarauit. que breuitatis causa hic non
sunt inserta. ¶ Post ipsius vero mortem tanqz
eū dñs miraculis coruscare fecit: qz vix di-
ci aut credi possit. Nam cecis vīsus: surdis
audiri: claudis gressuz: mutis loq̄la lepro-
sis salutē mortuos et ad vitā eius suffragari
bus meritis reuocauit: de quibus oib^o omīe
ēdō breuitatis causa hic finem facio.

¶ De sancto ciriaco mart.

Ciriaco et Laurentio

Ciriaco a marcello papa diaconus ordinatus apprehensus et ad maximianum adductus inlatus est cum sociis suis: ut terras foderet et ad locum quod construebatur suis esset humeris deportaret: ubi erat sanctus saturninus fener quod ciriacus et sisinnius ad portandum iunabant. Quod tandem in carcere recluserat: prefectus inlatus ciriacum putari. Et cum aprianus educeret: subito vox cum luce de celo veniens dicit. Venite benedicti patris mei etc. Et aprianus credidit et baptizare se fecit: et ad perfectum pertinens christum venit. Qui prefectus. Numquid christianus factus es? qui respondit. Ubi mihi quod perdidit dies meos. respondit prefectus. Ubi nunc perdes dies tuos? Et inlatus est decolari. Saturninus autem et sisinnius cum sacrificare nolent diuersis suppliciis affecti tandem decolati sunt: filia autem diocletiani nomine artemia: cum a demonio vexaretur clamabat in ea demon dicens: Non exeam nisi ciriacus diaconus veniat: unde ad eam adductus ciriacus cum demoni ioperaret respondit. Si vis ut exeam da mihi vas aliud in quod intrem respondit ciriacus. Ecce corpus meum si potes ingredi. Qui demon: In vas tuum intrare non possum: quod vndique est signatum et clausum: sed si eicis me scito quod in babilonia faciam te venire: et cum coactus esset artemia clamauit dicens quod deum quod predicat ciriacus viderat: cum illam baptizasset ciriacus: et ex gratia diocletiani et serene uxoris eius in domo quam ei dederat securus vinceret venit nunc eius a rege persequi ad diocletianum rogans ut ad se ciriacus mitteretur: quod filia sua a demonio verabatur. Ad preces ergo diocletiani cum largo et sinaragdo nani impositis: necessariis in babilonia letus fuit. Quod ad puellam peruenisset: demon positis eius clamauit dicens. fatigatus es ciriace? Qui ciriacus respondit. Non sum fatigatus: sed ubique dei auxilio gubernatus. Tunc demon. Tunc co quo volui te perducere. Tunc ciriacus dixit. Demoni ioperat tibi Iesus christus ut excas et statim exiens demon dixit. O nomen terribile quod me coartat exire: et sic sanata puellam cum patre et matre et multis alijs baptizauit. Et cum multa munera sibi offerrent recipere noluit: sed quadraginta quibus diebus ibidem

in pane et aqua ieiunans: tandem romam rediit. Post autem duos menses diocletianus defunctus est. Qui maximianus succedens iratus de sorore sua artemia ciriacum comprehendit et nudum cathenis ligatum currum suo trahi iussit. Deinde dixit carpassio vicario: ut ipsius cuius sociis sacrificare compelleret: aut diuersis suppliciis occideret. Et cum super caput eius picem liquisset et in euleo suspenderet: fecit ciriacum cuius oibus sociis suis decollari. Carpassius autem cum dominus sancti ciriaci impetrasset et ad derisionem christianorum ubi ciriacus baptizabat se balnearet et epulas cum decem et nouem sociis celebraret subito omnes mortui sunt: et ex tunc clauso balneo gentiles christianos timere et venerari ceperunt.

De nomine.

L Laurentius dicitur quasi lauream tenens: que est corona de lauro facta: quod olim de huiusmodi ramis victores coronabantur. Nec autem arbor est victorie omni sua perpetua viriditate amena: odore grata: et effluvia virtuosissima. Beatus igitur laurentius dicitur a lauro: quod victoriam obtinuit in sui passione unde et profusus decius dixit. Puto quod iam victi sumus: viriditate habuit in cordis munditia et puritate: unde dixit. Nea nox obscurus non habet etc. Odore per memorie perpetuitate. Unde. Dispersit dedit pauperibus: et ideo iustitia eius manet in seculum seculi. Beatus marinus: quod non huius in eternum manebit iusticia que in seculo prepleuit opere et gloriosissimo martyrio consecravit: et efficaciam per virtuosam operationem: per quam lucillum hippolitum et romanum peruenit. huius autem arboris efficaciam est quod calculus frangit surditati subuenit: fulmen non metuit. Sic laurentius fragit cor durum spiritualiter reddit auditum: pregit a fulmine sententie reproboz.

De sancto laurentio martyre.

L Laurentius martyr et leuita genere hispanus a beato fido romam deductus est. nam sicut dicit magister iohannes beletus. Cum idem beatus situs in hispaniam profectus esset duos iuvenes ibidem reprensens. scilicet laurentium et vincentium eius cognatus morum honestate compositos

De sancto.

et in omni actioe pclaros: ipsos secum romam adduxit. Vincētius vero eius cognatus in hispania rediit et ibi glorioso martyrio vitam finivit. Hunc autem opinionem iohannis beletb repugnat tempus martyris utriusque: quod laurentius sub decio vincētius autem inuenerit etate sub dioclitiano et datiano passus est: sed inter decium et dioclitianum fluxerunt anni circiter .40. et imperatores septem medij fuerunt. ut tunc. b. vincētius non potuerit iuuenis extitisse. b. autem fixus sancti laurentii archidiaconem ordinavit. Eo tempore philippus imperator et filius suus nomine philippus fidem christi susceperat et christiani effecti ecclesiam sublimare plurimum intendebant. Iste philippus primus imperator fuit qui fides christi recepit quem origenes ut dicitur ad fidem christi pervertit: id est alibi legatur. quod beatus pontianus ipsum convertit. Regnavit autem millesimo anno ab urbe condita: ut millesimus Rome annus christo potius quam idolis dicatur: quod quidem annus millesimus fuit a romanis cum ingenti ludorum et spectaculorum apparatu celebratus. Erat autem philippo imperatori miles quidam nomine decius: in armis bellicis industrius plurimum et famosus. Cum autem isdem tempore gallia rebellasset: imperator illuc decium misit ut rebellantem galliam romano imperio subiugaret. Missus decius prope ra cuncta gerit et ad libitum potius victoria romam rediit. Audiens imperator eius adventum eum altius honorare voluit. et eidem a roma usque veronam obvius iuit. Sed quasi malorum mentes quo magis honorari se sentiunt: eo amplius in superbiam intumescunt: decius in superbia elatus impius cepit abire et de morte sui domini pertractare. Cum igitur imperator in strato suo sub papillione gesseret decius latenter papillonem introiit et dormientem dominum suum iugulavit. Exercitum autem qui cum imperatore venerat ad se prece et pecunia muneribus et promissis traxit: et ad urbem regiam gradum petito properavit. Audiens hec philippus iunior vehementer extimuit: et totum thesaurum patris et suum ut ait sicardus in chronica sua beatus fixo et facto laurentio commendavit. ut si ipse a decio interfici peringeret thesaurum ipsum ecclesie et pauperibus erogaret. nec te moveat quod thesauri quos laurentius dispensavit: non dicunt thesauri imperatoris: sed ecclesie: quia po-

tuit esse quod cum ipsis thesauris philippi imperatoris aliquem etiam thesaurum ecclesie dispensavit. vel ideo forte dicunt thesauri ecclesie: quod philippus eos reliquit ecclesie pauperibus dispensandos. Post hec philippus ausugit: et se a facie decii occultavit. Senatus igitur obviam decio preiit: ipsi quoque in imperio perfirmavit. Ille vero perditione: sed zelo idolatrie dominum suum occidisse videretur: christianos cepit crudelissime persequi precipiens illos sine ulla misericordia trucidari. In hac persecutione multa millia martyrum converterunt inter quos etiam philippus iunior martyrio coronatus est. Post hec decius de thesauris domini sui inquisitionem faciens: oblatum est ei beatus sirtus tanquam qui christum coleret et imperatoris thesauros haberet. Tunc decius imperator ipsum in carcerem recipi iussit donec pillata tormenta et christum negaret et thesauros prodideret. Beatus autem laurentius ipsum sequens post eum clamabat. Quo pergrederis sine filio patris: qui sacerdos sancte sine ministro proferas. Tu sine ministro nostrum sacrificium offerre consueveras: quid in me displicuit pernitenti tue: nunquid degenerem me probasti: experire utrum idoneum ministrum elegeris: cui commisi domini corporis et sanguinis dispensationem. Cum beatus sirtus dixit. Non ego te desero filij neque de relinquo: sed maior a tibi debent pro fide christi certamina. Mos quasi senex levioris pugne cursus recipimus. te autem quasi iuvenem manet gloriosior de tyranno triumphus: post triduum me sequis sacerdotes levita: deditque ei omnia thesauros: precipiens ut ecclesie et pauperibus erogaret. Beatus igitur laurentius christianos die ac nocte diligenter quaesivit et unicuique prout opus fuerat ministravit: venitque ad domum cuiusdam viduae quam multos christianos in domo sua absconderat: quam longus dolor capitis detinebat. Sanctus autem laurentius per impositionem manus eam a dolore capitis liberavit: et pauperum pedes lavans omnibus elemosinas dedit. Eadem nocte in domum cuiusdam christiani veniens quando daz cecum christianum ibi reperit. et facto signo crucis illuminavit. Cum autem beatus sirtus decio nollet presentire nec idolis imolare: ipsum ad decollandum duci precepit. Accurrens igitur beatus laurentius post ipsum exclamabat. Noli me derelinquere pater sancte: quod thesauros

Laurentio

tuos iam expendi. quos tradidisti mihi. Tunc milites audientes thesauros eius tenuerunt. et partem iusto tribuno tradiderunt. Ipse autem cum decio praesentavit. Cui decius cesar ait. Ubi sunt thesauri ecclesie quos apud te cognovimus esse absconditos? Qui cum sibi non mideret tradidit eum valeriano prefecto ut aut thesauros prodaret et sacrificet idolis: aut diversis eum interire faciat suppliciis et tormentis valeriano? At cum idem prefecto nomine hippolyto in custodiam tradidit: quod illum cum multis aliis in carcere reclusit. Erat autem in custodia quidam gentilis nomine lucillus: qui plorando lumen oculorum amiserat. Qui cum beatus laurentius lumen se restaurare permitteret in christum crederet: et baptismum susceperet: ille se instantius baptizari postulavit. Accipiens ergo aquam beatus laurentius dixit ei. Dia in professione lauant. Cumque ipsum de articulis fidei diligenter interrogasset: et ille se oia credere professus fuisset aquam super eius caput effudit et ipsum in christi nomine baptizavit: statimque quod cecus fuerat lumen accepit. Quapropter multi ceci ad eum veniebant: et ab eo illumiari reddebant: hoc videns hippolytus dixit ei: Unde mihi thesauros. Cui laurentius. O hippolyte si in dominum iesum christum credideris et thesauros tibi ostendo: et vitam eternam promitto. cui hippolytus? Si dictis facta propens faciam quod hortaris. Eadem hora hippolytus credidit: et sacrum baptismum suscepit cum sua familia. Baptizatus autem ait. Ubi diuinas innocetiam letas gaudere. Post hoc mandavit valeriano ad hippolytum ut laurentium praesentaret. cui laurentius ait. Ambulem propter habeo: quod et mihi et tibi corona praeparat. Ad tribunal quoque venerunt: et fit inter eos interrogatio de thesauro. Laurentius autem triduo iducias petiit. Quos valerianus eidem sub hippolyti praetate processit. In hoc triduo laurentius pauperes: cecos et claudos collegit: et eos in palatio. sustinens coram decio praesentavit dicens. Ecce isti sunt thesauri eterni qui nunquam minuunt sed crescunt: qui in singulis dispersuntur pauperibus et in omnibus inveniunt. horum non manum thesaurum in celum reportauit. valerianus proinde decio dixit. Quid varias promissa: iam unum sacrificium et magicam artem deponere. Cui laurentius. Quis debet adorari: qui factus est: an qui fecit? Igitur decio iussit eum scorpionibus cedi et omne genus tormentorum aut ipsum afferri: quem cum sacrificare iuberet ut hec tormenta evaderet:

respondit. Infelix has epulas ego spectavi. cui decius. Si epulae istae sunt tibi siles pade christi anos: ut tecum piter epuletur. cui laurentius. Iam in celis noia sua dederunt: et eorum aspectibus non es dignus? Tunc iubente decio nudus sustinens cedit: et ardentes lamie ad latera ei ponuntur. Dixitque laurentius. Domine iesu christe deus deus deo miserere mihi suo tuo: qui accusat te deum non negavi interrogat te christum professus sum. Dixitque ei decius. Scio quod partem magicam tormenta deludis: me tamen deludere non valebis. Testor deos deasque: qui nisi sacrificaveris diversis suppliciis punieris. Tunc iussit eum plumbum cedi durissime. Laurentius autem oravit dicens. Domine iesu christe accipe spiritum meum. Tunc audiens decio vox de celo insonuit. Adhuc multa certamina tibi debentur. Tunc decius repletus furoris dixit. Viri romani audistis demones istius sacrilegi solantes: qui nec deos colit nec tormenta metuit: nec iratos principes expauescit. Iussitque eum inter scorpionibus cedi: subridens autem laurentius gratias egit: et perstantibus exoravit. Eadem hora miles quidam nomine romanus credidit: et beatus laurentius dixit. Uideo autem te stantes iumentis pulcherimam: et vulnera tua cum litheo extingere. Adhuc ergo te per dominum ne me dereliquis sed festina me baptizare. Dixitque decio valeriano puto quod iam per partem magicam victi sumus. Iussit de catasta solui: et in custodiam hippolyti recludi. Romanus autem afferens vrecum cum aqua ad pedes laurentii se praestavit: et sacrum ab eo baptismum suscepit. Quod ut decius propter romanum sustinens cedi iussit: qui cum libere se christiana profiteretur iussu decii decolatus est. Eadem nocte laurentius ad decium adducit. Cum autem hippolytus fleret: et se christianum clamare vellet. dixit ad eum laurentius. In interiori homine christum absconde et dum clamaveris audi et veni. oia igitur tormentorum genera decio afferunt. dixit ergo laurentio decio cesar. Aut diis sacrificabis. aut non ista inter eum suppliciis expedit. Cui laurentius. Nea non obscurum non habet. sed oia in luce clarescunt. Dixitque decius. Afferat lectus ferreus ut laurentius periret regescat in eo. Ministri ergo cum exeunt et super cratem ferream extendunt: et prunis suppositis eum cum furcis ferreis posuerunt. Dixitque laurentius valeriano. Disce miser: qui carbonem tui mihi refrigerium tibi autem eternum supplicium praestant qui ipse

De sancto

dñs nouit q accusatus nō negauit eū: inter-
 rogatus rēp m cōfessus sū: assatus grās ago.
 Dixitq bilari vultu ad deciu. Ecce mis al
 fasti vñ pte: gira aliā t mādūca t grās agēs
 dixit. Gratias tibi ago dñe iesu xpe: qz ianu
 as tuas ingredi merui: sic spiritus emisit.
 Cōfessus decius cū valeriano ābulauit i pa
 latiu tiberij relicto corpē sup ignē: qd h yppo
 litus mane rapuit t ch iustino p bō in agro
 vano p dñū aromatibus sepeliuit xpiani igf
 ieiunātes triduo vigiliās celebrarunt: mu
 gitus dātes t lachrymas effundētes. Utrq
 āt s vcz sit: q laurē. sū isto deciofigatore sit
 passus a plib? dubitat cū in chronicis firtus
 lōge p? deciu fuisse legat. Eutropius āt hoc
 asserit dicēs. Decius psecutionē in xpianos
 mouens inter ceteros brissimū leuitā t mar
 tyrē laurē. extirp. In qdā āt chronica sag au
 etentica dī: q nō s decio impatore q philip
 po successit s sub qdā decio iuniorē q cesar
 nō impator extitit martiriū passus fuit: Mā
 inter deciu impatorē t hūc deciu iuniorē s
 quo laurē. passus ē: ples ipatores t sumi pō
 tifices intermediū extiterūt. Etenī vt ibidē
 dī decio impator: i gallus t volusianus ei?
 filius in sperio successerunt: t p? cosdē vale
 rianus cū galieno eius filio impius tenuerūt.
 dicti galienus t valerianus decius iuniorē
 cesarē non tū impatorē secessit. Mā antiquus
 aliqui ab ipatoribus fiebant cesares: non tū
 augusti vel impatores: sic legif in chronicis
 q diocletianus marimianū cesarē fec post
 modū ex cesar augustū creauit. Tpe āt hoz
 imperatoz. s. valeriani t galieni. firtus ro
 manā sedē tenebat. Idic igf decius cesar ap
 pellatus: nō impator effect: bñ laurē. mar
 tyrē fec. vñ nūqz in legē d abī laurē. vocal
 decius imperator: s tñ decius cesar. De
 eius. n. imperator duobus tñ annis regna
 uit: t beatū sabianū papā martyre fec. sabia
 no successit cornelius: q s volusiano t gallo
 passus est: cornelio successit luci? lucio ste
 phannus. Idic sub valeriano t galieno q an
 nis. 15. imperauerunt passus est. Stephano
 successit firtus. Des tñ chronica t eusebij
 qz bede t isidori in hoc pcordāt: q firtus pa
 pa non fuit tpe decij impatoris: sed galieni.
 Legitur tñ in qdā alia chronica q p dicit?
 galienus fuit binomius. dictus est. n. galie

nus t decij Sub illo passi sūt firt? t laurē.
 circa annos dñi. 256. Bosfredus quoqz in li
 bro suo q dī putheonides asserit q galienus
 vocatus est alio noie decij? t sub eo passi sūt
 firtus t Laurentus. Et si hec vā sunt: tunc
 positio iohannis beletbyā posset esse. Refert
 grego. in libro dialogoz: q in sabinēs. puin
 cia qdam scindial? que carnis qdē ptinentiā
 hūit: s lingue peccatē nō declinauit. Idic
 dū in ecclesia sci laurentij fuisse sepulta an al
 tare martyris a demōibus secata ps vna il
 lela pmanet altera pcremat ita vt mane vi
 sibil adustio appareret. Grego. dñs turofi.
 ait. q dū qdā sacerdos qndaz eccliaz sci lau
 rentij reparet t trabs qdā nimis breuis eēt
 rogauit bñ laurē. vt q paupes foueat sue
 inopie subueniret: que sbito sic exereuit: vt
 ps nō modica abundaret: quā pte cum sacer
 dos incidere mūati mltas infirmitates in
 de sanauit. C Quidā insup p bñ noie sanctu
 lus bñ laurē. eccliaz a lōgobardis incēsa re
 parare volēs artifices pduxit. Quadā aūc
 vice dū quid eis apponeret nō hiet: pmissa
 oīone elybanū resperit t ibidē panē cādidi
 fūm inuenit: sed euz vir ad vñus prandij
 esum sufficere videret tribus psonis laurē.
 suos nolens artifices deficere: sic p dicitū pa
 nem multiplicari fec: q in alimētum decem
 diez oparijs cunctis suffē. C In ecclesia sci
 laurē. apd mediolanū vt refert vincentius
 in sua chronica: calix quidā chistallinus mi
 re pulchritudinis hēbat: qui qdam in solēni
 tate cū ad altā a diacono portaret elapsus
 e manibus in terrā cecidit: t statim minutus
 est: ac diaconus merēs fragmenta collegit: t
 sup altare ponēs bñ laurē tū exorauit: t fra
 ctum calicēz integrum t solidatum recepit.
 C Legitur quoqz in libro d miracul bñ ma
 rie vginis: q qdā iudex noie stephāus rome
 erat: qui munera libenter accipiēs mltorū iu
 dicia puerbebat. Idic tres domos ecclie sci
 laurentij: t vñ hortū scē agnetis violenter
 abstulit: t ablata iniuste possedit. Accidit āt
 vt moreret t ante dei iudiciū ducere: quē
 scūs laurē. cernēs ad eū cū nimia indigna
 tione accessit: t tribus vicibus brachiū ei?
 durissime strinxit: t dolore nimio cruciatū
 Scā vō agnes respicere cū alijs vginibus
 in eū noluit: s faciē suā ab eo auertit. Tunc

Laurentio.

iudex sup eū sūas ferens dixit. Quā aliena
 straxit & munera accipiens vitatē vēdidit
 in loco inde tradat p̄ditoris. Sāctus v̄o p
 iectus quē idem stephanus in vita sua val
 de dilexerat ad bñm laurentiū & beatā agatā
 accedens p eo v̄eniam p̄cabat. illis v̄o & be
 ata virgine p eo orantibus p̄cessus ē vt ei
 aīa ad corpus rediret: & ibidē triginta dieb
 penitentiā ageret. Accēpit i sup a bñ virgie
 in mādatis vt psalmū. Beati immaculati. sin
 gulis diebus vite sue diceret. Quāt ad cor
 pus redisset: brachiū eius ita erat lūidum:
 & adustum: ac si in hoc corpore passus esset:
 quod signū in eo extitit quoad vixit. Male
 iḡ ablata restituens: & penitentiā agens mi
 grauit ad dñm. Legitur in vita sci hērici
 impatoris q dñ ipse & ranegundis eius v̄o
 or virgines insimul pmanerent: & diabolo in
 stigante de quodā milite vxorē suā suspectā
 hērer: sup arduentes vomeres qndciz pedū
 nudis pedibus incedere eā fecit: q̄ ascendē
 te dixit. Sicut me ab hērico & ab oībus inta
 ctā nouisti ita adiuua me x̄pe. Hēricus v̄e cū
 dia ducens eā in maxilla p̄cussit. Qui v̄o di
 xit: v̄go maria te v̄ginē liberauit. Torā iḡ
 ardētē massā ille sa p̄currit. Quā ḡ cesar obis
 fet multitudo maxima demonū an cellā cu
 iusdā heremite transibāt. Qui apta fenestra
 interrogauit vltimū quisinaz esset. Et ille le
 gio demonū sumus qui ad mortē cesaris pro
 peramus si forte aliquid p̄pñū in eo repire
 possimus. Aldinraf at vt a se redeat: qui re
 diens dixit. Nihil p̄fecimus: q̄ dñ falsa v̄o
 oris suspicio: & alia bona & mala i statera su
 issent posita: adustus ille Laurentius ollam
 aureā imensū ponderis attulit & dñ supasse
 videbatur: illa iactata ps altera statere plu
 rimū pōderauit. tūc ego iratus aurē olle p̄u
 pi. ollā calicē vocabat: quē dicit cesar ecclie
 extrensi: quā in sp̄ali deuotione habuerat: in
 honorē sci laurentij fieri fecerat. Qui propter
 magnitudinem due aures inerant. Reper
 tūq̄ est & imperatorem tunc obisse: & v̄naz
 aurem calicis fractam esse. Refert & re
 goz ius in registro q dñm predecessor suus
 quandam ad corpus sancti Laurentij meli
 orari cuperet: et vbi nam corpus eius esset
 nesciret: subito corpus eius ignoratum ap
 paruit: omnesq̄ qui presentes erant tam mo

nachi & mansuarij qui corpus eius vide
 runt infra decē dies mortui sunt. Notā
 dum q passio sci laurentij: inter ceteras mar
 tyz passiones excellentissima ē videt in
 quantā ex dictis sancti maximi epi & beati
 aug. colligit. Et primo in acerbitate. 2° in
 effectu siue vtilitate. 3° in pstantia siue forti
 tudine. 4° in mirabili pugna & modo victo
 rie. Primo iḡ excellētissima fuit in pe
 ne acerbitate de cuius pene acerbitate sic
 dixit bñs maximus ep̄us vel fm quosdā li
 bros Ambro. Mō. n. fratres bñs laurentius
 breui & simplici passione perimif: nam q glā
 dio pcutif semel morif qui in flāmaz camī
 nū mergif vno imp. tu liberat. Hic autē lō
 ga & simplici pena cruciat vt ei mors nō de
 sit ad suppliciū: sed desit ad finē. Legimus
 beatos pueros in penaz suaz deambulasse
 flāmis: & igneos globos pedibus p̄culcasse:
 vñ & beatus laurentius nō minore gloria p
 ferendus: siquidē hi in penaz suaz flāmis
 ambulabāt: hic in ip̄o supplicij sui igne dis
 cubuit. Ille vestigijs pedū p̄culcarit incen
 dia: iste latior suoz diffusionē restringit: illi
 stantes in pena elenatis manibus orabant
 ad dñm: iste p̄stratus in sua pena toto corpo
 re dñm p̄cabatur. Et notādū q bñs lau
 rentius post bñm stephanū inter ceteros mar
 tyres p̄matū tenere dī. nō q: maiore penā
 sustinuit q̄ ceteri martyres: cū mlti tātā penā
 & aliḡ et maiore sustinuisse legat. s̄ b̄ pp ser
 cās dī isiml p̄currētes. P̄mo pp passiois lo
 cū: q: rome q̄ ē caput mūdi: & vbi est sedes
 ap̄lica passus ē. Secdo pp p̄dicatiois offiū:
 q: offiū p̄dicatiois diligēter impleuit. Tertio
 pp laudabilē distributionē thesaurorū quos
 oēs sapiēter paupib⁹ distribuit: bastres rō
 nes p̄dit mgr̄ elulielmus altifiodorēsis. 4°
 pp approbatū & autenticū eius martyriū: q:
 & si de aliq̄bus maiora tormenta legantur:
 tñ hoc autenticū nō h̄: & aliq̄ in dubiū ver
 titur: huius aut passio est in ecclia valde so
 lēnis & approbata: vñ & multi sancti in suis
 sermonibus eius passionē approbat & affir
 māt. Quinto ppter dignitatis gradū: q: su
 it archidiaconus sedis ap̄lice. Post quē vt
 aīunt in romana sede archidiaconus nō sur
 rexit. Sexto pp sentitiā tormentorū: q: gra
 uissima supplicia p̄tulit: vt pote qui sup cra

De sancto

tem ferream affatus fuit. Unde de eo dicit beatus Aug. Laceratos artus et multa vberum sectore pciosos: subiecto precepit igne torreri: ut per cratem ferream que iam de ferro re primum vim in se haberet videretur: ceneretur alterna mutatione membrorum fieret cruciatus vehemens et pena pductior. C Secundo fuit excellentissima in effectu sue in utilitate. Ipsa. n. pene acerbitas sicut Aug. et maximum. fecit eius glorificatione sublimem: opinatione et fama celebrem: deuotione laudabilem: et imitatione insignem. Primo igitur in glorificatione sublimem. Unde Aug. dicit. Se uisti persecutor in martyrem pseuisti et auri in palmam dum aggregas penam nunquam non adiutoris gloria ingenium tuum repperit quoniam in honorem transierunt triumphi et instrumenta supplicii. Item maximus vel secundum quosdam libros Ambrosius. Quauis in fauillam membra soluantur fidei tamen fortitudo non soluitur: corporis detrimentum sustinet: sed lucrum salutis acquiritur. Item Augustinus. Vere beatum corpus quod non fide Christi tormentum immutauit: sed ad requiem sancte religionis coronauit. C Secundo opinione et fama celebrem. Maximus vel secundum quosdam libros Ambrosius. Beatum laurentium martyrem grano synapsi possumus comparare: qui diuersis attritus passionibus per totum orbem gratia sui meruit fragrare mysterij. Qui antea constitutus in corpore erat humilis et deuotus et uil. Posteaque ueratus: laceratus: adustus: uniuersis per totum mundum ecclesijs odoribus sue nobilitatis insudat. C Item scilicet est ac deo placitum: ut natale sancti Laurentij precipua ueneratione ueneremur. Cuius radiantibus flammis uictrix in hunc quoque diem toto orbe Christi coruscet ecclesia. In tanta. n. martyrij gloria preclarus extitit ut passione sua mundum illuminauerit uniuersus. C Tercio deuotione laudabile. Quare autem sit laudandum: et cum deuotione suscipiendis ostendit Aug. tribus rationibus sic dicens. Bona uirum: Laurentium tota debemus deuotione suscipere. Primo: quod preciosum sanguinem spiritum propter dominum tradidit. Deinde quod ei pro generationem apud dominum non minimam contulit ostendens quia debeat esse Christi fides. de cuius consortio existere martyres meruerunt

Secundo quod idem tanta se puerfatisis fuerit ut cor non martyrij in tempore pacis inueniret. C 4º secit enim imitatione insignem. Unde Augustinus. Hoc totius causa passionis propter quam morti est adiectus sanctus Laurentius: ut sui similes esse ceteros hortaret. In tribus autem se nobis imitabilem exhibet. Primo in aduersorum forti percellione. Unde Augustinus. Ad erudiendum dei populum nullum est utilior forma quam martyrum. eloquentia facillime ad exorandum sit ratio efficiat ad suadendum. Validiora tamen sunt exempla quam uerba: et plus est opere docere quam uoce. In quo excellentissimo genere doctrine beatus martyr Laurentius quam gloriosa dignitate polleat: et persecutores illius sentire potuerunt: quam illa mirabilis fortitudo animi non solum non cedere: sed illos exemplo sue tolerantie tolerare. Secundo in fidei magnitudine et seruire. Maximus vel secundum quosdam Ambrosius. dum fide sua persecutoris flammam uictrix ostendit nobis per ignem fidei gehene supare incendia: et amore Christi diem iudicij non timere. Tercio in ardenti amore. Idem vel Ambrosius. Illuminauit mundum plene Laurentius eo lumine quam ipse successus est et flammis quam ipse protulit omnium Christianorum corda calefecit. De his tribus etiam sic dicit Maximus vel Ambrosius. secundum quosdam libros Sancti Laurentij exemplo vocamur ad martyrium: accendimur ad fidem incalescimus ad deuotionem. C Tercio fuit excellentissima in constantia sue fortitudine: de cuius fortitudine et constantia sic dicit Aug. Beatus Laurentius mansit in Christo usque ad tentationem usque ad tyrannicam interrogationem. usque ad acerrimam comminationem. usque ad peremptionem: in qua longa morte: quod bene manducauerat et bene biberat tanquam illa esca sagiatus: et illo calice ebrius tormenta non sensit: non cessit in regnum successit. Ideo autem fuit persistens et firmus quod non solum tormentis non succubuit: sed et ex ipsis tormentis ut habetur ex dictis beati Maximifactus est perfectior in amore: seruentior in amore. et iocundior in ardore. De primo sic dicit. Extenditur super flammam ignitos globos: et sepius uisus in latera: sed quanto plus penarum patitur tanto amplius Christus dominum perimelcit. C Quantum ad 2º sic ait

Laurentio

Maximus vel fm quosdā libros Ambro. Granum sinapis cū atterit accendit. Laurentius cū patitur inflāmat. Item nouo ad mirationis genere alius illos torquet: et alij sentientes tormenta perficiunt. deuotiorē Laurentius saluatori supplicia atrociora fecerunt. **C** Quantū ad tertiu sic dicit. cor ei⁹ tanta fide xpi magnanimitate pcaluit: vt de spectis ppris corporis cruciatibus insanisimo toriori suo triūphantis eius ignibus letus illuderet. **C** Quarto fuit excellentissima in mirabili pugna et modo victorie. Beatus uāq; Laurentius sicut exybis bti Maximi et Augustini manifeste colligit quos ignes exteriores quodā mō habuit: quos tñ oēs supauit fortiter et extirxit. Primus fuit ignis gehēne. Sedes materialis flāme. Tertius carnalis pcupiscentie. Quartus ardētis auaritie. Quintus furentis insanie. **C** De extinctiōe pmi ignis. s. gehēne sic dicit Maxim⁹. Nunqd cedere poterat momentanee corpis vltioni cuius fides eternū gehēne extinguebat ardorem? Item transit p ignes momentaneum atq; determinatū: sed flāmaz gehēne ppetuo extirētis euasit. **C** De extinctiōe scdi. s. materialis flāme: sic ait. Maximus vel Ambro. fm quosdam libros. Corporali laborabat incendio: s; diuinus ardor materialē extinxit ardorem. Item quis rex iprobis ligna subiiciens incēdia maiora supponeret: tñ scūs laurentius has flāmas fidei calore nō sensit. Itē Aug. Supari ebaritas xpi flāma nō potuit: et senior fuit ignis: q foris arsit q; intus accendit. **C** De extinctiōe tertij ignis. s. carnalis pcupiscentie sic dicit maximus. Ecce bti⁹ Laurentius transit per ignē quo nō adust⁹ inhorruit: s; illuminatus effulsit: arsit ne arderet: et ne viret exult⁹ est. Mā. b. Laurentius sequens. b. sicut ad martyriū clamabat post eū dicēs. Quo pgrederis sine filio p: quo sacerdos sancte sine ministro pperas. Tu sine ministro nunq; sacrificiū offerre cōsueueras: Quid in me displicuit pafnitati tue? Māgd dgenerē me pbasti? Expire certe vix idoneū miltz elegeris? Cui cōmisi tū dominici sanguinis dispensationē. Qui. b. sicut respondit. Non ego te desero fili neq; derelinquo: s; maiora tibi debet p fide xpi certamia. Mos qñ senex

leuioris pugne cursum recipimus: te at qñ iuuenē manet gl'iosior de tyrāno triumph⁹. p triduū me seqris sacerdotē leuita. De extinctione qrti ignis. s. auaritie qñ. s. auaritia illos: qui thesauros cupiebāt euasit: et frustrata ē. dicit Aug. Armatur gemia face hō pecunie cupidus: et veritatis inimicus: auaritia vt rapiat aux: impietate vt auferat xps nihil obtines nihil pficis humana crudelitas: subtrahit in vctis eius materia mortalis. Et lauretio in celū abente tu deficis flāmis tuis. **C** De extinctiōe qnti ignis. s. furentis insane: qualiter videlicet infania p sequentiū frustrata ē et anihilata: sic dicit maximus. Supatis flāmaz ministris oē mundanē infanie restrinxit incendiū: et adhuc vlt⁹ diabolica pfecit intētiō: vt et vir fidelis ad deū suū gloriosus ascēderit: et crudelitas psequentiu cū suis ignibus pfusa torpescat. Ad. n. psequentiu infania ignis fuit: ostēdit cū dicit. furor gentilis accēsus craticulaz parat ignitā: vt indignatiōis flāmas ignibus vindicaret: nec mixtū si hos qñq; ignes exteriores supauerit: qñ ex verbis bti maximi habet q tria refrigeria itus hūit: et tres ignes i corde portauit p quos oēm ignē exteriorē ex refrigerio mitigauit: et maioris ardoris icēdio supauit. Prīmū namq; refrigeriū fuit desideriu celestis glorie. Scdm meritatio legis diuine. Tertiu puritas pscientie. Per hoc triplex refrigeriū oēm ignem exteriorē extirctū fecit et frigidus reddidit. **C** De primo refrigerio: quod est desideriu celestis glorie sic dicit Maximus vel Ambrosius fm quosdam libros. Neq; enī bti⁹ laurentius igniū tormenta visceribus sentire poterat: q sensibus paradisi refrigeriū possidebat. Itē licet iaceat ante pedes tyranni exusta caro: corpus exanime: nihil detrimētū patit in terris: cuius animus demoratur in celis. **C** De scdo refrigerio qd ē meritatio legis diuine sic dicit Maximus vel Ambro. Dū xpi cogitat pcepta: frigidū ē illi oē qd patit. **C** De tertio refrigerio qd est puritas. s. pscientie sic dicit. Ardet pfecto totis visceribus fortissim⁹ martyr et virtur: sed regnū celi ptractas refrigerio pscientie victor: exultat. Habuit nihilominus vt idem Maximus ostendit tres ignes interi

De sancto

ores quos maiori incendio supault. Primus fuit fidei magnitudo. Secundus ardens dilectio. Tertius vera dei cognitio: que ipsū tanq̃ ignis irradiavit. De primo igne sic dicit idem vel ambrosius. Inq̃tum in illo fidei feruet ardo: intantum supplicij flamma frigesceat. Item esse saluatoris ignem fervorem fidei in euangelio legimus. Ignem veni mittere in terram. Hoc igitur igne beatus Laurentius accensus flammarum non sentit incendium. De secundo igne sic dicit idem vel ambrosius. Ardebat extrinsecus martyr Laurentius tyranni senientis incendijs: sed maior illū intrinsecus Christi amoris flamma torrebat. De tertio sic dicit. fortissimum martirem seuissima persecutoris flamma vincere non potuit: quia longe ardentius veritatis radijs mens eius accensita feruebat. Itē odio perfidie: et amore charitatis accensus appositam sibi extrinsecus flammam aut non sentit: aut vincit. Habet autem Laurentius inter ceteros martyres tria privilegia q̃tum ad offiū. Primus est in vigilia. Solus enim inter martyres habet vigiliā. Sed vigilie sanctorum propter multas inordinationes hodie in ieiunia pmutata sunt. Nos enim fuit olim: ut refert Joānes beatus in festiuitatibus scōz hoies cum proximis et filiabus ad ecclesiam venire ut ibi cum luminaribz pernoctarēt: s; q; multa aduertia in his vigilijs fiebat statutu fuit: ut vigilie in ieiunia puerterent. Nō ē tū antiquuz retentū ē q; non ieiunia s; vigilie adhuc appellāt. Scd; est in octaua. Ipse nā q; solus cum stephano h; octauam inf martires: sicut martinus inter p̃fessores. Tertiu est in regressibus antiphonarum: qd solus ipse et paulus h; sed paulus pp excellētiā p̃dicationis: iste propter excellentiam passionis.

De nomine

Hippolytus dicit ab hiper: qd est supra et litos: qd est lapis: quasi super lapides id est christum fundatus. Vel ab in et polis qd ē ciuitas. vel hyppelitus quasi valde potius. fuit. n. super lapidē xp̃z bene fundatus p̃stantiam et firmitatē. fuit in ciuitate supna p̃ desideriu

et auiditatē: bñ polie? p̃ tormētoz acerbitatē
De sancto hyppolito martyre.

Hippolytus postq̃ corpus beati lauretij sepeliuit venit in domū suāz et dās paucis seruis et ancillis suis. cēs sacramento altaris qd iustinus p̃biter obtulerat cōmunicauit. Et appositamēsa prius q̃ cibuz suuerēt: venientes milites eū rapuerunt: et ad cesarē duxerūt: quē vidēs decius cesar subridēs dixit ei. Nunquid et tu magus effectus es q; corpus lauretij abstulisti? Cui Hippolytus. Hoc feci nō q̃si magus. s; quasi xp̃ianus. Tunc decius furore repletus p̃cepit ut habitu quo ut xp̃ianus utebatur expoliaret: et os eius lapidibus cōderetur. Cui Hippolytus. Mō me expoliasti sed magis vestisti. Cui decius Quid insipiens effectus es ut nuditatē tñā nō erubescas: nūc igitur sacrificia et vinctus: ne cum tuo Lauren. percas. Cui Hippolytus. Exemplū vtiā merear beati lauretij fieri: quē tu ore poluto ausus es noiare. Tunc decius fecit eū fustibus cedi: et pectinibus ferreis laniari. Ille autē se xp̃ianū esse voce clara p̃stebatur: et cū tormēta huiusmodi derideret velle militari qua antea utebatur eū vestiri fecit bortans ut amicitiam et militiā p̃stināz retineret. Cui Hippolytus cū diceret se xp̃o militare. Decius ira repletus. Valeriano prefecto eū tradidit: ut oēs facultates eius acciperet: et duris tormētis eū interficeret. Inuēto quoniam eius familia xp̃iana esset adducti sunt oēs anī ipsius p̃spectus q; cū ad sacrificia cogerent p̃cordia nutrit hyppoliti pro oibus rōdit. Nos cū dño nro maluimus potius mori pudice q̃ vnuere ipudice. Cui Valerianus. Venus seruoꝝ non nisi cū supphicijs emendas. Tūc p̃te hyppolito et gaudēte inuit eā tā diu plūbatis cedi quousq; spiritum emisit. Dixitq; hyppolytus. Gratias ago tibi dñe iesu xp̃e q; nutricem meāz ante p̃spectum scōz tuoz p̃misisti. Deinde extra portā tyburtinā valerianus Hippolytū cū familia sua duci fecit. Hippolytus at p̃fortans omnes dixit. fratres nolite metuere: q; ego et vos vñ dñm hēmus. Iussitq; Valerianus ut in conspectu hyppoliti oibus capita

Hyppolito

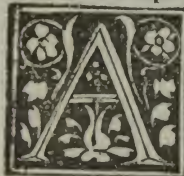
amputerentur. Hyppoliti vero pedes ad colla indomitox equorum fecit ligari. et per carduos et tribulos tam diu trahi donec spiritum exalaret. Obijt circa annum domini. 266. Eorum autem corpora Iustinus presbiter rapuit: et in ista corpus sancti laurentij sepeliuit. Corpore vero sancte percordie inuenire non potuit: quia fuerat in cloaca piectum. Miles autem quidam nomine porphirius credens beatam concordiam aux aut gemas in vestimentis habere ad quandam cloacarium nomine hyreneum: qui erat occulte christianus accessit et dixit. Secretum custodi: et extrahe corpus percordie de cloaca: quia spero quod aurum aut gemmas in vestibus suis habet. Tu ille. Ostende mihi locum et secretum habeo: et quod inueniero nunciabo. Cum ergo extractus fuisset et nihil inuenisset: miles ille per tinus effugit: et hyreneus vocato quodam christiano nomine Albidio corpus ad sanctum iustinum detulit. Ad ille deuote suscipiens intra corpus sancti hyppoliti et aliorum sepeliuit. Ad valerianus audiens hyreneum et abundantem tenuit: et ambos in cloaca viuos misit: quorum corpora iustinus rapuit: et cum alijs sepeliuit. Post hec decius cum valeriano in curia accessit aureum: et pergit in amphiteatrum ut crucient christianos. Arreptus igitur decius a demonio clamabat. Hyppolite cathenis asperis vincum me tenes: valerianus filius clamabat. O laurenti igneis cathenis me ligatus trahis: et eadem hora valerianus expirauit. Decius autem domum reuersus triduo a demonio veratus clamabat. Ad diu te Laurenti modicum cessat a tormento: et sic miserabiliter mortuus est. Ad pro: eius Triphonia crudelis videns dimissis omnibus ad scissum suum cum filia sua Cyrilla accessit. et ab eo cum multis alijs baptizari se fecit. Alia vero die cum exaret triphonia emisit spiritum cuius corpus iustinus presbyter iuxta corpus sancti hyppoliti sepeliuit. Audientes. 47. milites quod regina et eius filia christianae effecte esset venerunt cum virgibus suis ad iustinum presbiterum ut baptismum susciperent: quos omnes donatus sancto sacramento successerat baptizauit. Claudius autem imperator cyrilla cum sacrificari nollet iugulari fecit: et ceteros milites decolari quorum corpora in agro verano cum ceteris sepeliuntur. Et aduertendum quod expressum

habetur hoc quod illi decio quod laurentium et hyppolitum martirizauit successit claudius. Claudius autem non successit decio Imperatori immo decio successit secundum chronicas volusianus: volusianus galienus: galienus claudius. Oportet ergo dicere ut videtur. quod aut galienus fuerit binominus: et quod dictus sit galienus et decius: sicut decius in chronica sua: et godofredus in libro suo: aut quod galienus in sui adiutorum quendam nomine decium fecerit cesarem tamen Imperatorem: sicut dicit Ricardus in cronica sua. De hoc martyre sic dicit Ambrosius in prefatione. Beatus martyr hyppolitus christum verum duces considerans miles eius esse maluit quam militum probari: beatum laurentium sue custodie participatum non persecutus est: sed subsequutus quod cum thesauros ecclesie disputeret: inuenit thesaurum non quem tyrannus eriperet: sed quem pietas possideret: inuenit thesaurum verum vere diuitie petrense. spreuit furor: et tyranni: ut cum regis perpetui gratia periret: membris diuidi non refugit: ne neribus diuelleretur eternis. Bubule quodam nomine petrus cum in festa marie magdale. palam iuxta et boues sequens ipso maledicereurgeret. petrus boues et aratrum a fulmine absumptus: et ipse petrus quod impetratus fuerat supplicio atrociori torquatur: nam ignis cum arripuit: adeo quod carnibus et nervis tibi et cruris sumptis ossa pateret: et ipsa tandem tibia a suo corpore penitus solueret. Tunc ille ad quandam ecclesiam beatam virginis accedens: tibi ipsam in quadam foramine ipsius ecclesie abscondit: et beatam virginem lachrymis et precibus pro sua liberatione rogauit: et ecce nocte quadam beatam virginem cum beato hyppolito: ei visione affuit et eidem hyppolito ut petrum pristinae sanitati restitueret imperauit. Statimque sanctus hyppolitus tibi de foramine accipiens loco suo quasi surculum arbori in momento inseruit: in qua insertionem tantos dolores sensit: ut suis clamoribus totam familiam excitaret: qui surgentes et lumina accendentes petrum duo crura: et duas tibias habere conspiciunt sed se deludi putantes ipsum iterum atque iterum contractabant et membra vera ipsum habere conspiciebant: quod vir eum excitantes unde hoc sibi acciderint sciscitantur: sed ille eos ludere existimans: tandem victus res vidit

De assumptione

et extupuit: sed tñ cora nona mollior q̃ vetu-
sta ad sustinētiā corporis non poterat ereq̃-
ri: Tñ ad publicatiōē miraculi p̃anuz clau-
dicauit. Et tñc itez brā vgo eidē apparens
scō byppolito dixit. Ut q̃cqd curationi deef-
set supplere deberet. Euigilās igit: et se ple-
ne sanatū inueniēs reclinatoriū introiuit. Cui
diabolus in specie nude mulieris frēntissi-
me apparebat: et nudā ei se ingerēs q̃to ille
fortius resistebat tāto illa ei ipudentius in-
cūbebat. Cum ergo illa eū plurimū veraret
tandē ille stollā sacerdotalē accipiēs collum
ei⁹ cinxit: et mor diabolū abscedēte cadauer
putridū ibidē remāsit: tātusq; fetor indelex-
aluit. vt nullus q̃ hoc vidit ambigeret quin
corpus mulieris alicuius mortue fuisset qd̃
diabolus assumpsit.

C De assumptione brē Marie virginis.

Sup̃tio brē vginis Marie
q̃lit facta sit ex quodā libel-
lo apocripho q̃ iōāni euan-
geliste ascribit̃ edocetur.
Aplis nāq; ob p̃dicatiōis
grām diuersas mūdi theū-
tibus regiōes virgo beata
in domo iuxta montē syon posita dī remāsit
se: oiaq; loca filij sui. s. locū baptisimi ieiunij
orationis: passionis sepulture: resurrectiōis
et ascensionis: quo ad vltimū deuotione sedu-
la visitauit. Et s̃m q̃ ait Epiphanius. 24.
annis post ascēsiōē filij sui sup̃iuit. Refert
ergo q̃ brā virgo qñ xpm̃ concepit erat anno-
ruz. 14. et in. is. xpm̃ peperit: et virit cū eo an-
nis. 33. et post mortem xpi sup̃iuit. 24. annis
et s̃m hoc qñ obiit erat annoz. 72. Probabili-
us tñ videt̃ q̃ alibi legit̃: vt. is. annis filio
sup̃iuerit: et sic sexagenaria sit assumpta: cū
apostoli totidem ānis p̃dicauerint in iu-
pea et circa p̃tes illas: sicut ecclesiastica tra-
dit historia. Die igitur quadā dū in filij de-
sideriū cor virginis vehemēter accendit̃
estūs aius p̃mouet̃: et in exteriorē lacrima-
rū abundantiā excitat̃. Cūq; ad tps̃ subtrac-
ti filij eq̃nimit̃ nō ferret subtrac-
ta solatia ecce angelus cū multo lumine eidē
astitit et reue-
renter vtpore sui m̃rem dñi salutauit. Que
inqt bñdicta suscipiens benedictiōē illius
q̃ mandauit salutē Jacob. Ecce autē ramum
p̃ alme de paradiso ad te Dominam attuli.

quē ante feretrum portare iubeas: cum die
tertia de corpore assumeris. nam filius tu⁹
te m̃rem reuerēdā expectat. cui Maria rñ
dic. Si inueni grām in oculis tuis: obsecro
vt nomen tuū mihi reuelare digneris: sed
h̃ peto instantius: vt filij et fratres mei apo-
stoli ad me pariter p̃gregent̃: vt eos anteq̃
moriar corporalibus oculis videā: et ab eis
sepeliri valeā: et ipsis p̃nitibus spūs deo red-
dā. Hoc itez peto et obsecro: vt aia mea de
corpore exiens nullū spūm tēterrimū vide-
at: nullaq; mihi sathane p̃tās occurrat: Cui
angelus. Cur scire desideras dñā nomē me-
um: qd̃ admirabile est et magnū. Ecce enim
ad te omnes vāsent: hodie p̃gregabuntur
apli qui nobiles tibi exhibebūt exequias su-
neris: et in eoz p̃spectū spūm exalabis. Mā
qui olim p̃phetā de iudea in babilone i cri-
ne attulit: subito ipse p̃culdubio ad te apo-
stolos adducere poterit. in momento. Mali-
gnos aut spūs videre cur meruis: cū caput
eius oīno p̃riueris: et spoliaueris ipsuz sue
imperio p̃tatis. fiat tñ voluntas tua vt ip-
sos nō videas. M̃dis dictis angelus cū mul-
tolumine celos ascendit. palma autē illa ni-
mia claritate splēdebat: et erat quidē virge
viriditate cōsimilis: sed folia ipsa vt stella
matutina fulgebāt. factum est aut̃ dum io-
annes in epheso p̃dicaret: celum repente
intonuit: et nubes candida ipsuz sustulit: ac
raptū añ marie iamias collocauit: p̃cutiēsq;
ostius interius introiuit: et reuerenter virgo
virginem salutauit: quē felix Maria inspi-
ciēs vehemēter obstupuit: et p̃regandio la-
lachrymas cōtinere nequiuit: dixitq; fili iō-
annes memor esto verborum magistri tui q̃
bus me tibi in Matrem: et te mihi in filium
cōmendauit. Ecce a dño euocata: debitum
humane conditionis exoluo: ac corpus meū
tibi cura sollicita recommend. Audiuī enī
iudeos inisse consilium dicentes. Expecte-
mus viri fratres quoadusq; illa que Iesus
portauit subeat mortē et corp⁹ eius p̃tinuo ra-
piemus: ac in lectū ignibus p̃buremus. Tu
igitur hāc palmam deferrī facies ante fere-
trum: cum corpus meum duxeris ad sepul-
crum. Dixitq; iōannes. O vtinā hic essent
oēs apostoli s̃res mei vt decēter tibi para-
re possemus exequias ac exoluere laudes

Virginis marie

dignas. Hec illo dicente omnes apostoli de locis in quibus predicabant a nubibus rapiuntur et ante Marie ostium collocantur: quod videtur se ibidem insimul congregatos mirabantur dicentes. Que nam causa est propter quam nos hic dominus insimul congregavit: Iohannes igitur ad eos exiit: et dominam de corpore recessuram predicavit: et addidit dicens. Videte fratres ne cum obierit aliquis eam desceat: ne hoc videns populus conturbetur et dicat. Ecce isti quomodo domum mortem qui tamen alijs predicant resurrectionem. Dionysius pauli apostoli discipulus in libro de divinis nominibus hoc idem asserit: apostolos. scilicet in domum ne virginis pervenisse: et se similiter interfuisse: ac unumquemque in laudem christi et virginis sermonem fecisse: aut. n. sic loquens ad timotheum: Hos ut nosti et ipse et multi sanctorum nostrorum fratrum cum convenissemus ad visionem corporis vite principis: et quod deum suscepit: aderat autem et frater dei iacobus et petrus summa et perfectissima theologorum summitas. Postea visum est ut universi hierarchie laudarent sicut unusquisque erat sufficiens infinite virtutis bonitatem te archie infirmitatis. hec dionysius. Cum autem beata Maria omnes apostolos congregatos videret: dominum benedixit et in medio eorum ardentibus lampadibus et lucernis consecravit. Circa vero horam noctis tertie Iesus advenit cum angelorum ordinibus: patriarcharum cetibus: martirum agminibus: perfectorum acie: virginumque choris: et ante thorum virginis acies ordinavit: et dulcia cantica frequentatur: quales autem exequie ibidem celebrare sint. ex predicto libello quod iohanni ascribitur edocetur: nam prior ipse iesus inchoavit: et dixit. Veni dilecta mea: Ponam in thronum meum: quod concupivi spiritum tuum. et illa: paratum cor meum domine: paratum cor meum. Tunc omnes qui cum iesu venerant dulcem intonant dicentes. hec est qui nesciuit thorum in deliciis habere fructum in refectione aiarum nostrarum ipsa autem de semetipsa cecinit dicens. Beati mei dicet omnes generationes. quod fecit mihi magna qui potens est: et sanctum nomen eius. Tunc catervis introiit dicens excellentius. Veni de libano: sponsa veni de libano coronaberis. Et illa ecce venio quod in capite li-

br scriptum est de me: ut facerem voluntatem tuam deus: quod exultavit spiritus meus in deo salutari mei. Sicque marie anima de corpore egreditur: et in vlnas filii advolavit. fuitque tam a dolore carnis extranea: quam a corruptioe exteriter aliena. Dixit apostolis dominus. Corpus virginis matris in vallē iosaphat deserte: et in monumento novo quod ibidem invenietis illud recondite: et me triduo donec ad vos redeam expectate. Statimque circumdederunt eam flores rosarum: rosei. scilicet cetus martirum: et lilia pualium: agmina. scilicet angelorum perfectorum et virginum. Post eam apostoli clamant dicentes. Virgo prudentissima quo progredieris: esto nostri memor o domine. Tunc ad cocentum ascendit: et cetus qui remanserant admirati concite obviam processerunt. Videntesque regem suum femine animam in vlnis proprijs baignantem: eamque super illam innixam: obstupefacti ceperunt clamare dicentes. Que est ista qui ascendit de deserto: delitijs affluens in iura super dilectum suum? Qui bus cōcomitantes dixerunt. Ista est speciosa inter filias hierusalem: sicut vidistis eam plenam charitate et dilectione sicque in celis gaudens suscipit et a dextris filii in throno glorie collocat. Apostoli autem viderunt eius animam talis esse cadorem ut nulla mortalium lingua posset effari. tres autem virgines qui ibidem erant cum corpore eius laudandi gratia expoliassentur: statim corpus claritate resplenduit: ut tangi quidem ad lavandum posset: videri autem non posset: tādum autem lux illa ibidem resplenduit: donec corpus a virginibus lotum fuit. Apostoli autem corpus eius reverenter ceperunt: et super feretrum posuerunt: dirigitque iohannes petro. hanc palmam ante feretrum petre portabis: quod dominus nobis te protulit: et suarum omnium pastorem et principem ordinavit. Qui petrus. Hanc potius portare te pervenit: quod vago a domino es electus: et dignum est ut palam virginis virgo ferat. Tu super pectus domini recumberis: meruisti: et exinde sapie ac gratie plus ceteris fluentia potasti: et insimul videtur ut quod a filio recepisti plus muneris impendas virginis plus honoris. Tu igitur portare debes hanc palmam luminis ad exequias sanctitatis: quod potatus es poculo lucis de fonte perpetue claritatis. Ego autem portabo cum feretro sanctum corpus. Ceteri autem fratres nostri circumdantes feretrum referant laudes

De assumptione

deo. Paulus autem dixit. Et ego qui mini-
mus vestrum omnis sum portabo tecum. Eleuā-
tes itaque petrus et paulus feret: petrus in-
cepit cantare ac dñe. In exitu israel de egi-
pto alleluia. Ceteri autem apostoli catus dulciter
prequeunt. Dñs autem feret et apostolos nube pro-
tegit: ita quod ipsi non videbant: sed tunc cor-
porum viderant. Et tunc angelus cum apostolis con-
cinentes et terram totam sonitu mire suauitatis
replentes: excitati omnes ad tam dulcem melodiam
de ciuitate velocius eunt: et quidnam hoc sit
diligenter sciscitant. Tunc extitit quod diceret ma-
riam illam discipuli iesu efferant mortuam cir-
ca illam hanc quam auditis percipiunt melodiam
Tunc omnes ad arma percurrunt et se mutuo hor-
tabant dicentes. Eleuante omnes discipulos occi-
damus ac corporum illud quod seductorem illorum por-
tauit ignibus peruramus. Princeps autem
sacerdotum hec videns obstupuit: et ira repletus
ait. Ecce tabernaculum illius quod nos et genus
nostrum perturbauit: quod gloria nunc accepit: et hoc
dicentes manus ad lectum misit: volens illud euer-
tere ac ad feretrum volens eam deducere. Tunc
manus eius subito ambe aruerunt et lectulo
adheserunt: ita ut ad lectulum penderet: et ni-
mio cruciatus veratus lamentabiliter eiula-
ret. Reliqui autem populus ab angelis: qui erant
in nubibus cecitate percussus est. Princeps autem
sacerdotum clamabat dicens. Sancte Petre
in hac tribulatione me non despicias. Sed pro
me obsecro ad dominum preces fundas. Memor
enim debes esse quod liter aliquando tibi astiti: et quod liter te
accusante ancilla ostiaria excusavi. Qui pe-
trus: in obsequio domine nostre impediti sumus et
curatori tue intendere non valeamus. Verum-
tamen si in dominum nostrum iesum et in hanc quam ipse por-
tauit credideris: spero quod continuo sanitatis bene-
ficio poteris. qui respondit. Credo dominum iesum verum
esse filium dei: et hanc sacratissimam matrem eius.
Statimque a secreto manus eius solute sunt: sed
tamen in brachijs adhuc ariditas remansit et do-
lor vehemens non recesserat. Dixitque ei petrus
osculare feretrum et dic. Credo in deum iesum christum
quem ista in vtero portauit: et post partum virgo
permansit: quod cum fecisset continuo pretere est reddi-
tus sanitati. Dixitque ei petrus. Accipe hanc
palmam de manu fratris nostri iohannis et po-
nes eam super populum excecatum: et quicumque cre-
dere voluerit recipiet visum: qui autem credere

noluerit videre non poterit in eternum. Ma-
rias autem portantes apostoli in monimen-
to posuerunt: et intra illud: ut dominus iusserat con-
sederunt: et tertia autem die veniens cum multi-
tudo angelorum ipsos salutauit dicens. Pax
vobis. qui responderunt. Gloria tibi deus qui
facis mirabilia magna solus. et dixit aposto-
lis dominus. Quid gratie et honoris vobis vide-
tur: ut mee nunc preteram genitrici. Et illi Iu-
stum videt dominus seruus tuus: ut sicut tu deul-
ta morte regnas in secula: sic tale resuscites
mris corpusculum: et a dextris tuis colloques
in eternum: quo annuente michael angelus pri-
mo affuit et marie animam coram domino presenta-
uit. tunc saluator locutus est dicens. Surge
proxima mea. columba mea tabernaculum glo-
rie. vasculum vite: templum celeste: ut sicut
per coitum labem non sensisti criminis sic in se-
pulchro solutionem corporis minime patia-
ris. Statimque anima ad marie accessit corpuscu-
lum. et de tumultu perijt gloriosius: sicut ad ethe-
reum assumit thalamum comitante secum multi-
tudo angelorum. Thomas autem cum abesset et re-
diens credere recusaret: subito zona quam cor-
pus eius percinctus fuerat ab aere recepit il-
lesam: ut vel sic intelligeret quod totaliter fuis-
set assumpta. Hoc autem totum quod predictum est: apo-
chryphum est: de quo ait Hieronimus in epistola. si-
ne simone ad paulam et eustochium. ille sane li-
bellus vere apocryphus est et tenendus: nisi
quo ad aliquam fide dignam: qui videntur a sanctis ap-
probata: qui sunt. 9. scilicet. quod promissa sit et exhibita vir-
gini omni moda consolatio apostolorum omnium congrega-
tio. sine dolore consumatio. sepulture in valle
iosaphat preparatio: eregalis deuotio christi: et to-
tus curie celestis obuiatio: indeorum persecutio
miraculorum in omni causa predecetio: incorruptio: in
anima filii et corpore assumptio. Porro alia multa
sunt tibi posita potius ad simulationem quam ad
veritatem: ut quod Thomas non assuerit: et vehe-
menter dubitauerit: et his similia que per se pa-
tent: que sunt relinquenda potius quam asserenda.
Etestimenta autem ipsius ad consolationem
fidelium dicunt in tumultu remansisse. Unde
et de quadam preteritis vestitus tale mira-
culum perigisse narrat. Quis durior normanorum
urbem carnouesius obsedisset episcopus illius ur-
bis tunicam beate marie: qui ibidem suabatur more
vexilli haste imposuit: et subsequente populo

Virginis Marie.

securus ad hostes eruit: statimq; ois hostilis
exercitus amictus: cecitate percussus: stabatq;
torus cor: de tremulus: et torus aio stupefactus.
Quod illi de cinitate videntes diuino iudi-
cio supadeunt: et atrocis hostes cedunt: qd
beate marie plurimū displuisse pbatur ex
eo qd prius tunica illa disparuit: et visu cō-
tinuo hostis recepit. In reuelationibus scē
helisabeth legi qd dū ipsa helisabeth quadā
vice in spū raptā esset. vidit in loco valde
remoto quoddā sepulchz multo lumine cir-
cūfusus: qm spem emulueris in cor: cir-
cūstabat multitudo angeloz: post pusillū de
sepulchro crepta est: et in sublime cū illa aīa
tū multitudinem eleuata. Et ecce in ei⁹ occur-
sum vir qdā de celis admirabilis et glorio-
sus aduenit portās in dextera crucis verit-
luz: et cū eo infinita millia angeloz: sicq; eaz
alacriter suscipientes cū magna pcentu eaz
in celos deduxerunt. Post modicū vō tēpo-
ris helisabeth angelū eaz quo sepe loq̄bat
de p̄dicta visione interrogauit: qd rīdēs ait
Dixensuz ē tibi in hac visione: quōtā in car-
ne qd in spū dñi nostra in celum assumpta ē.
Df autē in eisdē reuelationib⁹ sibi reuelatus
esse. qd post decem dies sui transitus in cor-
pore sit assumpta. nā brā maria secuz colloq̄ns
ait. Post assensionē dñi anno integro: et tot
diebus quot sūt a die ascensionis vsq; ad di-
em mee assumptionis supniri. Dēs autē apo-
stoli dormitōi mee interfuerunt: et corp⁹ me-
uz reuerenter sepulture dederūt. Sz qd dra-
gesima die postmodū resurrexi. Cū autē heli-
sabeth eā interrogasset: vtz hoc manifestat
vel celare deberet. dixit: nec carnalibus et
credulis reuelanda nec deuotis et fidelibus
abscondēda. Et notandū ē qd glorioza vgo
maria assumpta: et exaltata est integraliter.
honorabiliter: letanter. et excellenter: assum-
pta ē. n. integre in aīa et corpore: sicut pie cre-
dit ecclesia. Qd qdem multi scōz nō solū asse-
runt: sed et hoc probare multis rōnibus mo-
liunt. Bernardi. n. ratio ē. qm scōz corpora
deus p̄ciosa sublimauit: vtp̄ta petri et ia-
cobi tam gloriose venerabilia reddidit: et ho-
nore tā mirifico sublimauit: vt et ipsis depu-
tetur locus eoz venerationi congruus: et ad
ipsa mūdus pperet vniuersas. Si igit ma-
rie corpus sup̄ terrā esse dicat cū nec deuo-

ta frequenter visitatione fidelia: nec eidem
locis deputetur honoris: nimirū videbitur
christus honores materni corporis p̄tempisse
cū tū sup̄ terram alio: tū scōz corpora sic ho-
norat. Micro. itē dicit qd. 8. eal. septembris
maria ad celos ascendit. Qd vō dicit de ma-
rie corporali assumptione ecclesia poti⁹ ele-
git pie dubitare qd aliquid temere diffinire
in seq̄ntibus credēdū esse sic pbat. Si non
desunt qd dicant in his qd cum xpo surrexerūt
p̄petuā resurrectionē iā esse p̄pletas: et non
nulli credant custodē vginis iōnez et in glo-
rificata carne gaudere: euz christo cur id nō
magis est credendum de matre saluatoris?
Qui enim dixit. honora Patrem et Ma-
trem: et non veni soluere legem. Sed adim-
plere: p̄fecto Matrem suaz super omnes
honorauit: nec nos de beata Maria factuz
ambigimus. Augu. autē non solū hoc affir-
mat: sed etiam tribus rationib⁹ hoc probat:
Et prima quidem est carnis christi: et virgi-
nis vnitas. Alii enim sic. Putredo nan-
q; et vermis humane est opprobrium con-
ditionis a quo opprobrio cum iesus alien⁹
sic: marie natura excipit: quā iesus de ea as-
sumpsit. pbat. Scdā vero ē corporis ei⁹ di-
gnitas: vnde ait thronū dei: thalamū dñi:
tabernaculū xpi: dignū est ibi eē vbi ipse ē
tā p̄ciosū thesaurū dignū est seruari celo
q̄ terra. Tertia est virginialis carnis perse-
cta integritas. ait enī sic. Letare maria! leti-
tia inenarrabili corpore et aīa in xpo p̄prio
filio per propriū filium: nec sequi debet cor-
ruptionis erumina: quā nulla secuta est tā-
tum filium pariendo integritatis corruptio
vt sit semper incorrupta: quā tanta perfu-
dit gratia: sit integra vinens: que omniū in-
tegram perfectamq; genuit vitā: sit euz
illo quem in suo gessit vtero. sit apud illum
illa que genuit fouit et aluit: Illū Beata
Maria dei genitrix: dei ministratrix et ser-
natrix. De qua quia aliter sentire non au-
deo: aliud dicere non presumo. ad hoc facit
quod ille Gregius poeta verificat: ait.
Scandit ad ethera virgo puerpera: virgu-
la Jesse non sine corpore: sed sine tempore
tendit ad esse. Secundo letanter. De hoc
dicit Gerardus episcopus et martyr in su-
is homelijs. Hodie virginem beatam celi

De assumptione

susceperat letando angeli gaudendo et archa-
geli iubilando: throni exultando dominatio-
nes psallendo: principatus armonizando: pre-
ces cytharizando: cherubin et seraphim hym-
nizando: atque ad signum diuine maiestatis
tribunal ducendo. **T**ertio honorabiliter: quia
ipse Iesus et totius militie celestis exercitus
eidem obuiam venit. **E**li huius. Quis illud
cogitare sufficiat quam gloriosa hodie regina mu-
di processit quanto deuotionis affectu tota in
eius occursum celestium legionum perierit
multitudo: quanto ad thronum caritatis sit dedu-
cta: quanto placido vultu: quanto serena facie: quanto di-
uini amplexibus a filio sit suscepta et super
omnes creaturam exaltata. **I**dem. **M**oderna
die credendum est militiam celorum festiue
genitrici dei obuiam aduenisse eamque ingenti
lumine circumfulsisse et usque ad dei thronum
cum laudibus et caricis spiritualibus perduxisse.
Celestis quoque hierusalem militiam tunc ines-
tabili letitia exultasse: et iocundatam ineffabili
charitate et omni gratulatione iubilasse quoniam
festiuitas hec que nobis hodie reuoluitur
annua illis omnibus facta est continua. **C**re-
ditur quoque quod ipse saluator: per se totius festi-
uitas occurrerit et cum gaudio eam secum in thro-
no collocauit: Alias quomodo impleisset quod
in lege ipse mandauit. **H**onora patrem tuum
et matrem tuam: **H**ec biero. **Q**uarto excel-
lenter. **H**icero. hec est dies in qua usque ad thronum
celitudinem intemerata mater et virgo per-
cessit: atque in regni solio sublimata post christum
gloriosa resedit. **Q**ualiter autem in celesti glo-
ria sublimata et honorificata sit ostendit bea-
tus gerardus in suis homeliis dicens. **S**o-
lus dominus Iesus christus potest hanc ma-
gnificare quemadmodum fecit: ut ab ipsa ma-
iestate laudem continue accipiat et honores
angelicis stipata chorus archangelicis val-
lata turmis. thronorum hinc inde possessa
subillationibus dominationum circumcincta
tripudijs: principatum circumsepta obse-
quijs: potestatem amplexata plausibus. vir-
tutum girata honoribus: cherubin circumsta-
tiata hymnificationibus: seraphim undique
possessa ineffabilibus cantationibus. **I**psa
quoque ineffabilissima trinitas perenni tri-
pudio sibi applaudit atque sua gratia in ea tota
redundante: omnes eidem attendere facit. apo-

stolo: splendissimus ordo ineffabili laude eam
extollit martyrum multitudo omni modo supplicat
tante domine. **D**ominus exercitus innume-
rabilis continuo sibi personat canticum. vir-
ginum candidissima concio inge choream ad
suam celebrat gloriam. **I**nuite etiam Iherusalem
sibi ululat: et peccatissimi demones per amant.
Quidam clericus virgini marie deuotus
propterea doloris. v. vulnere christi quotidie per hec
verba quasi consolari studebat dicens. **V**ande
dei genitrix virgo immaculata: gaude quod ab
angelo gaudium suscepisti: gaude quod precepisti
gaude quod genuisti eterni luminis claritatem
gaude mater. gaude sancta dei genitrix virgo
Tu sola mater innupta: te laudat omnis crea-
tura et factura. **V**enitrix lucis sis pro nobis
quesumus perpetua interuentrix. **H**ic cum ni-
mio languore correptus ad extrema venisset
pauore perturbari cepit. **Q**ui virgo apparere
dixit. **Q**ui fili tanto timore trepidus qui toti-
ens mihi gaudium nunciasti. **V**ande etiam tu
et ut eternaliter gaudeas veni mecum. **M**i-
les quidam potens et diues diuicia sua bona in-
discreta liberalitate dispergeret ad tantas
deuenit inopiam: ut qui praeuenerat magna tri-
buere iam inciperet minimis indigere. habebat
autem quandam uxorem pudicissimam et beate
marie valde deuotam. **A**ppropinquante autem
quodam sollemnitate in qua predictus miles
multa donaria praeuenerat elargiri: cum iam
quod tribueret non haberet nimia confusione et
verecundia ductus quousque predicta transis-
set sollemnitas desertum locum meroris ami-
cum expetijt: ut et fortune sue incommoda pla-
geret et verecundiam euicaret. **E**t ecce subi-
to quidam equus valde terribilis terribili-
orem habens sessorem ad eum accessit: cuius
sessor eum alloquitur: et causam tante tristitie
sciscitat: cui cum omnia que sibi perigerant per or-
dinem enarrasset: ille ait. **S**i mihi in modi-
co obtemperare volueris magis quam antea glo-
ria et diuitijs abundabis. **S**pondet ille prin-
cipi tenebrarum se quicquid iusserit libenter fa-
cturum: dummodo sibi impleat que promittit.
Et ille: ecce pergens in domum tuam in ta-
li loco requires: et ibidem tot auri et argenti
pondera tot lapides preciosos inuenies.
mihi autem hoc facias ut tali die huc uxorem
tuam ad me adducas. **S**ub tali promissi-

Virginis marie

hione miles ad domum reuertit: et in loco li-
bi dixerat querens omnia reperit que perierat.
Que inueniens mor emittit palatia: largit do-
na redimit fundos: comparat suos. Appro-
pinquante vero die statuta vxore sua voca-
uit et dixit. Equum ascende. ga aliquo longius
mecum pergere te oportet. At illa tremens ac pa-
uens et viri imperio obedire non presumens: bea-
te marie se deuote commendauit: et post vix ab-
ire cepit cum autem longius processissent et in via
quandam ecclesiam inuenissent: illa de equo descen-
dens ecclesiam intrauit viro exterius expectan-
te. Dum vero beate Marie se deuote commendaret
in la stitit obdormiuit. et vgo gloriosa predice
matrone in habitu et quietate per omnia similis
altari processit: et foras exiens equum ascendit ma-
trona illa in ecclesia dormiente et remanente.
Vir autem suum esse vxorem arbitrans profectus est.
Cum autem ad locum statutum venissent: ecce princeps
tenebrarum cum ipso nimio ventebat: et ad locum
festinabat. Et cum appropinquasset statim ille in-
fremuit: et tremens an pascens accedere non
presumpsit. Oriturque multi. Infidelissime hominum
cur me taliter illulisti. et perang beneficij mihi
taliam prouidisti. Ego enim tibi dixeram ut ad me
adduceres tuam pingem: et tu adduxisti dum ge-
nitricem: volebam vxorem tuam et tu adduxisti mi-
hi mariam. nam cum vxor tua mihi multas inferat
iniurias de ea volebam expetere vltionem: et tu
ad me istam adduxisti: ut me torqueret et ad in-
fernum mittat. Audisne B vir vehementer stupe-
bat et per timorem et admirationem nimiam loqui non
poterat. Beata autem Maria dixit. Quia temeri-
tate neque spiritus deuote mecum nocet presumpsisti
Homo tibi ipse cederet et nunc te hac plector
sententia: ut in infernum descendas: et alicui
me cum deuotione innocenti nocere de cetero
non presumas. Ille autem cum multo ciulatu recessit:
et vir de equo illius se ad eius pedes prost-
rauit. Quod vgo increpans ad suam vxorem que ad
huc in ecclesia dormiebat iubet redire et omnia
diuitias demonis abijcere. Rediens igitur cum
adhuc vxorem suam dormientem inueniret eam exi-
tavit et que sibi acciderant enarrant: cum autem
domum redissent et omnes demones diuitias abie-
cissent: in laudes virginis deuotissime per-
manserunt: et multas postmodum diuitias ipsa
largiente virgine receperunt. Ad iudicium
dei quodam in visione rapit: quod per sarcina gra-

uabatur. Et ecce sathas affuit et dixit. Nihil
huiusmodi habes propter. Sed mei potius erit
dñs habeo. n. inde publici sunt instrumentum. Qui
dixit dñs. Ubi est tuum instrumentum? et ille.
Instrumentum habeo quod ore proprio ipse di-
ctasti et perpetuum duraturum exististi. Dixisti. n.
quacumque hora comederis mortem moriemini.
Cum igitur iste sit de progenie illorum quod cibum veritatis
comederunt iure instrumenti publici mecum
in iudicio deus mori. Dixit autem dñs. Omittis
homo tibi per te loqui. Ille autem obmutuit. Dixit
iteus demon. Vea est iteus per scriptione: quia
eam iam xxx. annis possedit: et mihi tamquam seruus
proprie obediuit. Et adhuc ille obmutuit.
demon iteus dixit. Vea est et quod si aliquid bona
fecerit: eius tamen mala incomparabiliter vincunt
bona. Dñs autem volens per eum cito perferre sen-
tentiam: eidem testimonium processit octo diebus: ut
octavo die coram se compareret: et de his omnibus
rationem redderet. Cum igitur a facie dñi tuncens
ac merens abire quidam ei obuiauit: et causas
tante tristitie requisivit. Qui cum illa omnia per
ordinem retulisset. ait ille. Ne timeas nec for-
mides: quod de primo viriliter testimonio. Cum
autem ab eo interrogaretur quo nomine vocaretur
ait. Veritas est nomen meum. Inuenitque secum
dum qui permisit eum iurare efficaciter de secun-
do. Interrogatus autem quo nomine voca-
retur: respondit iustitia vocor. Die autem octa-
uo ante iudicium venit et demon ei primam obie-
cit. Quid quod respondens veritas ait. Dupli-
cem mortem esse nouimus: corporis. scilicet et ge-
hene. Illud ergo instrumentum quod per te demon
allegas non loquor de morte gehene: sed cor-
poris: quod quidem ex hoc manifestum est: quod
cum omnes in ista sententia includantur. scilicet quod corpe
moriuntur: non tamen omnes gehene ignibus mori-
untur. Quantum enim ad mortem corporis semper
duratum est: quantum vero ad mortem anime est
per christi sanguinem renouatus. Tunc de-
mon videns quod in primo succubuit: secundum
sibi obijcere cepit: sed influit affuit: et per eor-
liter ruidit. Et cum multis annis seruum posse-
deris: tamen ratio semper contradixit. Semper
enim ratio murmurabat quod tam crudeli domino ser-
uiebat. Ad tertium obiectum neminem habuit
admoventem. Virque dominus. Afferatur sta-
tera et bona et mala omnia ponderentur. Veri-
tas autem et iustitia peccatori dixerunt. Ad me et

De assumptione.

misericordia die q̄ iuxta dñz sedet tota mēte secur-
re: eā n̄tū adiutorū inuocare stude qd̄ cū
fecisset beata maria in eius adiutorū v̄it
et sup̄ staterā ex illa pte vbi erant pauca bo-
na manu apposuit. Diabol⁹ at̄ ex alia pte
trahere conabatur: s̄ mater misericordie pre-
ualuit et peccatorē liberauit. Ille igit̄ ad se
rediens in melius vitā mutauit. ¶ In ciui-
tate bituricēsi circa annū dñi .:7. cū xpiani
in die pasce cōdicarent cū pueris xpianoz q̄
dā puer indeoz ad altare accedens corpus
dñi cū eisde pcepit: qui reuersus domū cū a
patre vñ venisset inter rogare: r̄idit se cū
pueris xpianis cum quibus ibat ad scholas
ad ecclesiā in iussu et cum eis communicas-
se. Tūc p̄ eius furore repleta puer appre-
hēdit et p̄tinuo in fornacē ardētē que ibidez
erat piecit statim at̄ dei genitrix in sp̄tie ima-
ginis quā puer super altare viderat eidē af-
fuit: et cū illesū ab igne suauit. Mater vero
puerū multis indeoz et xpianoz suis clamo-
ribus p̄gregauit: qui videntes puerū in for-
nace n̄ lesionis habētē: ip̄m inde extraxerūt
et quomōd̄ potuisset enadere interrogauerūt
qui r̄idit. Quā illa reuerēda dñā que super
altare stabat mibi auriū p̄buit: et omne a me
incēdiū p̄p̄t̄ fuit. Tūc xpiani intelligentes
esse imaginē beate marie patrē pueri acce-
perūt et ip̄m in fornacē piecerūt: qui p̄tinuo
p̄bustus: et penitus p̄sumptus est. ¶ Quidā
mōachi aū diē iuxta flumē stabāt: et ibide se
fabulis et ociosis p̄mōib⁹ resoluebāt: et ecce
audierunt remiges p̄ flumē impetu nimio
nauigantes: quibus monachi dixerūt qui estis
vos? illi Demōes sumus q̄ aīaz omboni
p̄p̄t̄ domus regis francoz: q̄ mōasteriū
scī galli apostatavit: in infernū d̄ferimus:
Qd̄ audientes monachi vehementissime ti-
muerūt et fortiter exclamauerunt scā maria
ora p̄ nobis. quibus demones dixerūt. Vñ
maria inuocastis: vos. n. discerpe et submer-
ge v̄olebamus: q̄ vos dissoluit et extra ho-
ram p̄fabulantes inuenimus. Tūc mona-
chi redeunt ad cenobiū et demōes p̄perant
ad infernū. ¶ Erat qdā monachus valde
lubricus: s̄ in beatā mariā valde deuotus:
qui qdā nocte ad seclū assu- tū p̄gēs: et co-
ram altari transiens brāz v̄ginem salutauit:
Et sic de ecclesiā exiens dñā quedā flumē vel

let transire in aquā decidēs expirauit. Cui⁹
aīaz cū demones rapuissent affuerūt angeli
vt eā liberarēt. quib⁹ demones dixerūt: Vt
quid huc aduenistis? n̄ bil in hac aīa habet̄.
Statimq̄ brā maria affuit: et cur eus aīaz ra-
pere p̄sumpserat increpauit. Illi at̄ dixerūt:
q̄ cū finisse vitā in ma'is opib⁹ inuenisset.
Vñ illa falsa sūp̄ p̄fertis. scio. n. q̄ aliquo p̄-
gens me p̄mū salutabat. et rediens silr facie
bat: q̄ si dicetis vob̄ v̄is fieri ponamus in iu-
dicio summi regis. Quāq̄ de hoc coram dño
disceptarent: placuit ei vt aīa ad corpus re-
dret: et de suis actibus peniteret. Int̄ erca
ffes vidētes matutinas d̄fferri sacrificiaz q̄
runt et vsq̄ ad flumē p̄gentes sumer sū in aq̄
repiūt. Quāq̄ extracto corpore secū qd̄ sacrū
fuerat mirarent ille rep̄te ad vitā rediit. et
r̄ gēstā referens vitā in bonis operib⁹ con-
sumauit. ¶ Que dā a demone sibi v̄isibilē
in forma hoīs apparēte mltas molestias su-
stinebat multaq̄ remedia: nunc aque bñdi-
cte a p̄sone: nūc hoc. nūc illd̄ adhibebat: s̄
nec sic ille cessabat. quidā at̄ vir scūs sibi cō-
suluī: vt cū ad eā accederet: illa eleuaḡ ma-
nibus scā maria adiuvaret. p̄tinuo exclama-
ret: qd̄ cū illa fecisset diabolus q̄si lapide p̄-
cussus territus stetit: et postmōz dixit. ma' us
diabolus intret i buccā illi⁹ q̄ te istud docu-
it: et statim euauit: nec ad eā postmōz accessit.

Modus sacratissime assumpti-
onis marie tradit i quodā
sermone ex diuersis dictis
scōz cōpullato qui in pluri-
bus ecclesiis solēnter legi-
t̄: vbi sic habet. Que in scōz
pt̄az narratiōibus in toto
orbe de venerāda migratione dei genitricis
inuenire potui ad ip̄ius laudē p̄memorare
curauī. Sanctus cosmas cognomento v̄ssit̄
tor: ea q̄ ab eoꝝ posteris q̄ interfuerunt se di-
dicisse certa relatione cōmemorat: omitten-
dū nō est. Vñ. n. quā r̄ps ad se vite genitricē
disposuit adducere p̄ angelū p̄suetū ei p̄nū-
ciat exhibitionē dormitionis ne mors inopi-
nate veniens turbaret: enē ip̄i afferret. Obse-
crauerat illa facie ad facie dñi adhuc in tra-
uersare: filiū ne videret quēq̄ ip̄ius mali-
gnoz. p̄mittit igit̄ angelū ad eam en: huius-
mōdi verbis. Tempus est te assumēdi ad me

Virginis marie

meam meam . sicut . n . terrā gaudio replesti :
ita fac celestia gratulari . p̄is mei māfiones
iocundas ingredi : scōz meoz ip̄s p̄solat
ne turberis deserēs cor : n̄p̄dū cū suis con-
cupiscētijs mūdū adeptura celest e palatiū
nec o m̄r terreat te carnis seq̄stratio q̄ ad vi-
ta vocat is p̄petuā : ad gaud ū indeficiens :
ad pacis equiē : ad p̄uersationē securaz : ad
refectionem interminabilē : ad lucē inaccessi-
bilē : ad diē nō vespascēdē : ad gloriā tenarra-
bilē . Ad me ip̄m tuū filiū vniuersitatis facto-
rē . Ego . n . sum vita eterna : dilectio incōpa-
rabilis : bitatio ineffabilis : lūmē nesciēs tene-
bras : inestimabilis bonitas . Da dñe trepidati-
one terre : qd̄ suū est . nō te q̄sc̄ de manu inca-
ripiet . qui in mān mea sunt oēs fines terre :
deponē m̄llo corpus tuū qz in vtero tuo po-
sui diuinitatē meā nō gloriab̄ sup te mors :
qz vitā genuisti : nō effuscabit te caligis v̄m-
bra : qz lūmē peperisti : nō p̄sionis p̄ritio te
attiget : q̄ meū vas fieri meruisti : veniā ad
eū qui ex te natus est receptura materni v̄re-
ri pignera : educationis mercedem : facis
et ecce vicissitudinem : cōbita cum v̄n gen-
ito : festina adherere filio noui enim q̄ alteri-
us affectu q̄ filij nō angustieris : qui te v̄r-
ginem matrem exhibuit : totius mūdi cybe-
te mūrum periclitantium : archaz saluando-
rum : pontem fluctantium : baculum imbe-
cillum : scalam ad celos ascendentium : pro-
piciatricē peccantium . Et adducam āt ap̄los
ad te quoz ac si meis sepeliaris manibus .
Decet nāqz vt spiritualis me lucis filij : qui
bus sanctū tradidi spiritum tuū corpus se-
peliant : et ip̄i in tuo admirabilī funere meaz
p̄sonam impleāt . Post horum narrationem
dat angelus v̄gini brauiū palme missū ex
paradisi propagine ad certitudinem aduer-
sus corruptionē mor̄z victorie : et vestimēta
funebria : ac celus quo venerat repetit . Be-
ata autem Maria conuocans amicos et co-
gnatos dixit . Notum vobis facio mea tem-
porali vita fore hodie transiuram . Opor-
tet ergo vigilare quia v̄noquoqz transun-
te diuina virtus angelorum et maligni sp̄i-
tus ad moriētis lectum veniunt . Idis dictis
omnes flere ceperunt ac dicere . Tu times
facies spirituum que auctoris omnium ma-
ter effici meruisti : que p̄donem inferni ge-

nuisti : q̄ sup cherubin et seraphin sp̄paratum
solū habere meruisti . Quid igit nos facie-
mus : aut qualr fugimus . Viderat multitu-
do mulierū flentius et dicentius ne se orpha-
nas dereliqueret . Vtā autē virgo eas cōso-
lans ait . Si vos corruptibiliū natoz m̄res
nō toleratis ab eis modicus separari . Quō
m̄r et virgo desiderare nō debco ad meū p̄-
gere filij dei p̄is v̄nigenitus . Si quolibz
vestz aliq̄o : babit filio p̄solabit sup̄ te vel
nascituro . Ego autē que v̄nienz possideo et
incoꝛrupta maneo : quō ad eū nō p̄perz an-
xia : q̄ oīum est vita . Dū autē bec agerentur
beatus ioānes adueniēs quō res se hēat p̄-
cūctas . Cui cū v̄go suā celestē migrationē
ānūciasset : ille i tra p̄strat⁹ cū lachrymis cla-
mabat . Quid sum⁹ nos dñe : qui sup nos tā-
tas tribulandēs iducis : vt qd̄ poti⁹ de cor-
por me n̄ eduxisti : vt magis visitarer a dñi
mei m̄se q̄ eius funeri interessēs : quez v̄go
flentē i thalamū itroductēs palmā et vestimē-
ta oñdit : et post h̄ in lecto sibi ad sepulturā
dato regeuit . Et ecce validissim⁹ tonitruū so-
nus audis : turbo q̄si nubes candida gnaf : et
ap̄li an̄ ianuā domus v̄rgis istar ibiū col-
locāf : q̄ cū de h̄ plimū mirarent : ioānes ad
eos p̄grediēf ruellat q̄ b̄tē v̄gini p̄gelus nū-
ciata erat : q̄ cū oēs flerēt : ioānes eos p̄solat⁹
ē : defsis igr lachrymis itroierūt et b̄taz v̄gi-
nē reuerēt salutates eaz adorauerunt : et illa
Aucte filij v̄nigeniti mei . Et dum modo ad-
uētus eoz audiuit : illa eis omnia mani-
festat . Cui apostoli in te celeberrima virgo
quasi ipsuz dñm et magistrum nostz aspiciē-
tes p̄solabamur : hoc solum refrigeriū hē-
mus q̄ te mediatricez apud deum nos h̄c
spamus . Que cū paulū noīati salutasset : ille
ait . Aucte imperatrix mei solaminis . Licet
enim in carne chustum nō viderim : euz tū
i carne te video : ac si ip̄m videā cōsoloz : v̄-
qz ad hunc diē deuz te genuisse gēribus p̄di-
cabā : ām odo te ad ipsuz trāslatā esse doce-
bo . Post bec ea q̄ angelus attulit ei v̄go oñ-
dit : et d lucernis vsqz ad obituz n̄ extinguen-
dis admōuit . Viderāt . ito . v̄rgies i ei⁹ obse-
quiū occupare : dide vestimēta funebria iducēs
et cib⁹ vale diēs corpus ad cruciū lecto p̄po-
nit petro ad caput positio : ioanne ad p̄des
locato : ceteris apostolis lectū sibi tribus et

De assumptione

dei genitricis laudantibus. Petrus igitur inchoans dixit. Gaude celestium thalamorum sponsa et triduum ardui luminis candelabrum per quam est eterna claritas manifestata. Hoc autem apostolus ad dormitionem sacratissime virginis pervenisse testatur beatus germanus presbiter antiochanus archiepiscopus dicens. Licet inenitabilem mortem dei genitricis humane nature suscepis: non tamen dormitabit neque dormiet qui nos custodit oculus tuus. Ad. n. sine testimonio transmigrationis tuae: neque medax dormitio. Celum enarrat gloriam eorum qui super te ceciderunt: terra de illis exhibet veritates: nubes vociferantur honorem qui ex eis tibi administratur: angeli sancti in te obsequium predicant: quorum apostoli ad te in hierusalem pervenerunt. Magnus quoque dionysius ariopagita hoc inde testatur dicens. Mos ut nosti et ipse et multi ex fratribus nostris ad visionem corporis quod dominus suscepit pervenimus. Presto autem erat iacobus frater domini: et petrus erimias et maria theologorum summas deinde placuit quod post visionem universi summi sacerdotes hymnizarerent per unumquemque esset sufficiens immissione virtutis: bonitatis: et iuvante firmitate. Subsecutus autem sanctus Cosmas suam narrationem ait. Post hoc autem tonitruum magnum tota domus percussit: et spiritus fragrans domum tanta suavitate replevit: ut cuncti qui aderant exceptis apostolis et tribus virginibus lucernas gestantibus ingens sopor opprimeret: dominus. n. cum multitudine angelorum descendens aiam nostris sue assumpsit: Tanta autem eius anima claritate resplenduit: ut nullus apostolorum in eam respirare posset. Dixitque dominus petro. Corpus matris mee cum omni reverentia sepelire: et tribus diebus illud cum diligentia custodite. Ego quippe tunc veniam et illud ad incorruptionem transferam: et simili mecum claritate induam ut id quod acceptum est: et id quod accepit pariter perveniant: et concordent. Refert quoque et idem sanctus cosmas terribile et mirabile mysterium: quod non indiget naturali discussione nec curiosa investigatione: cum omnia que de dei genitrice dicuntur sint supernaturalia et admiranda et tremenda potentius quam investiganda. Egressa ut ait de corpore eius anima hec verba protulit corpus. Viras ago tibi domine qui tua digna sum gloria. Memento mei quoniam tuum sum: figmentum et tu-

um servavi depositum. Expre facti sunt igitur ut ait ceteri et videntes virginis corpus exanone protrahi plurimum ac gemere ceperunt. Tollentes igitur apostoli corpus ad monumentum ferebant: incipiente petro psalmum. In exitu israel de egipto. Chori quoque angelorum virginem laudant: ita quod hierusalem ad tantam gloriam est percussa. Tunc summi sacerdotes cum gladiis et fustibus multitudinem mittunt ut autem impetu furens ad grabatum accessit cupiens ad terram trahere corpus genitricis dei marie: qui quod indigne trahere nititur eius tactu merito percutitur: utraque namque manus cubitis evulsa abscondit: illisque ad grabatum pervenientibus dolore horribili cruciatur. Improbatur autem veniam et promittit emendam. Qui petrus. Nullatenus veniam persequi poteris: nisi corpus perpetue virginis osculeris: et christus ex ea propagatum dei filium esse precararis. Quod cum fecisset: manus vultusque fuerant cubitis sunt adunctorum. Accipiensque petrus vultus dactulum ex palma dedit illi dicens. Glade ingredi cimiterium et pone super infirmos: et omnes qui crediderint recipient sanitatem. Pervenientes igitur apostoli ad podium geribsemani invenerunt ibi sepulchrum simile et huiusmodi sepulchro mirifico: ubi corpus cum multa reverentia posuerunt illud sublimissimum dei vas tangere non audentes: sed bicinde apprehensa sindone deponentes. Quo facto domini apostoli et discipuli iuxta mandatum domini circa sepulchrum starent: tertio die nubes splendidissima sepulchrum circumdedit: voces angelice resonant: ineffabilis odor sentit: fit omnis stupor immensus domini dominum illuc cernerent descendisse et corpus virginis cum gloria tam immensa transferre. Osculantes igitur apostoli sepulchrum in domum evangeliste et theologi sancti iohannis reverteri sunt. tante virginis custodem laudantes. Unde autem ex apostolis tantis solenniis desunt: quod tanta mirabilia audiens et admirans sepulchrum sibi aperiri instantius postulabat: ut horum omnium cognosceret veritatem: quod cum apostoli renuissent sufficere sibi tantorum testimonia asserentes: ne forte si hoc infideles intelligerent corpus furto sublatum esse predicarent: ille contristatus dicebat. Quare me simile vobis coram nostris thesauri portione fraudatis: Tandem

Virginis marie

sepulchri aperientes corpus minime inueni-
runt. sed tunc vestimenta et sindone repierunt. in
entubimata quoque historia libro. 3. ca. 4. sa-
ctus germanus constantinopolitanus archieps
se reperisse dicit. quod et magnus damascenus
filius attestat: quod sancte memorie pulcherima au-
gusta cum apud constantinopolim multas ecclesi-
as creuisset. iter ceteras apud balchernas ad
mirabilem ecclesiam type martiam ipatoris ad
honorem sacre virginis edificauit. Et puocaf
inuenit archiepiscopi hierosolymitanum et alios
palestine episcopos: qui tunc in urbe regia promoraba-
tur propter synodum quam facta est calcedonie: di-
xit eis. Aludiuimus corpus sanctissime vgi-
nis in predio gethsemani tumulatum. Volu-
mus igitur ad custodiam huius urbis corpus il-
lud cum debita reuerentia huc transferre. Cui
cum inuocalis respondisset: corpus illud sicut
et antiquis historiis proptererat in gloriis esse
translatum: et sola vestimenta in monumeto cum
sindone remansisse. Ipsa vestimenta dictus
iuuenalis constantinopolim misit. et in dicta ec-
clesia honorifice collocauit. Nec me quicquam
prior hoc arbitretur sensu fuisse: sed ea posui quam
doctrinam et studium lectionis eorum didici qui
vissima traditione a prioribus acceperunt.
Aducuntur sunt verba que in predicto sermone
habent. Elex iohannes damascenus qui et ipse
greceus exiit: plura miranda de hac sacratis-
sima virginis assumptione persecutus est. ait
enim in sermonibus suis. Hodie sacratissima
virgo celesti templo inuehit: hodie sacra et
mansa arca que intra se suus tulit artificem in tem-
plo non manifestum repperit. Hodie sacratissima
columba innocens et simplex euolans ex arca.
id est ex corpore quod deum suscepit pedibus suis
requies adinuenit. Hodie immaculata virgo
terrenarum passionum nescia immo celestibus
intellectibus erudita non in terram abiit: sed ve-
re celum alatum appellata in celestibus ta-
bernaculis habitauit. Et. n. naturaliter facerri-
ma beata anima tua gloriosa tuo corpore sepa-
retur: et sepulture corpus tradatur. Utrumque
non manet in morte nec dissoluitur a corrupti-
one. cuius. n. pariter virginitas iniolata pma-
nit: huius et migratio corporis irresoluitur po-
tius p seuerat: et ad meliorem factionemque vitam tradu-
citur non morte dissolutum: sed et in eterna secu-
la permansurum. Sic. n. soliste splendidus ac lu-

cidissimus sub lunari corpore latens ad breues
horas videtur quodammodo deficere: tunc ipse suo non
puatur lumine habens in se pennam fontem lumi-
nis: sic et tu fons veri luminis: incoconsumptus
vite thesaurus: et quodam breui intervallo re-
poris corporis iterum morti sis addicta: tunc copio-
se nobis infundis in deficientis luis clarita-
tem: hinc sacra tua obdormitio non est mors ap-
pellanda: sed transmigrationis sue recessus: seu
magis proprie aduentus. Discedens. n. a
corpore aduenis celo: tibi obuiam angeli et ar-
changelis: ascensum tuum horret spiritus inun-
di. Non inuiti virgo beata in celum ut belias: ne-
que ut paulus videretur ad tertium celum ascendisti:
sed videretur ad regalem thronum filii tui attigisti.
Mors aliorum sanctorum benedictio: eo quod ipsos bea-
tos exhibet: in te autem hoc locum non habet: mors
enim tua non beatitudo tua nec transmigrationis
tua: perfectio tua: sed nec recessus largus est tibi
beatitudinis securitatem. Omnis. n. bonorum
humanam mentem excedit: tu principium: medium
et finis. Tua securitas et vera perfectio et sine
senescit perceptio diuinaque inhabitatio. Unum ve-
ditisti non a morte: sed ab ipsa perceptione ab om-
nibus generationibus te beatificare: hic te mors
non beatificauit: sed tu mortem clarificasti sol-
ues ei? meritum mortisque puertem in gaudium
Si. n. deus dixit ne forte proplausus cre-
dat manus suam: et arripiat de ligno et vitam
eternam: quomodo que ipsam vitam portauit: vi-
tam sine principio: vitam sine fine: non viuet in
seculo sempiternum? Olim deus pence huma-
ni generis in morte peccati dormiens: etes iobe-
dictie principium iam sepultos: peccati crapula
iam ferentes: erules de paradiso erpulit. Nunc
autem hanc que toti humano generi vitam attulit
dei ac patris obedientiam exhibuit toti? pas-
sionis immolationem exensit: quomodo paradysus non
suscipiet: celum gaudens ianuam non patefaciet
Eua serpenti aurem exhibuit: pestifer virus
hansit: voluptatibus illicet: partus dolori in-
biscit: et cum adam perdemat. Hanc autem vere bea-
tam que verbo dei aurem inclinauit: quam spi-
ritus sanctus repleuit: que paternam miteri-
cordiam in utero bainlauit: que sine viri con-
tactu concepit: sine dolore peperit: quomo-
do mors absorberet. Quomodo corruptio audet
aliquid in corpus quod ipsa vitam portauit
Addit quoque idem Damascenus in eisdes

De assumptione

sermonibus dicēs. Vt apostolos q̄ ubiq̄ terrarū disp̄si hōiū p̄scationi vacabant: sagena vbi dei hōies de p̄fundis tenebrarū ad celestē mēsa curie seu solēnes patris nuptias educētes diuinū p̄ceptū q̄si sagena q̄daz vel nubes e finib⁹ terre hierusalē p̄tulit vltra q̄sdā aquas p̄gregans ⁊ colligēs. tūc qdē adaz ⁊ eua p̄imi parētes exclamauere. Veni ad nos o sac̄ ⁊ salutaris cellariū que nostrū implesti gaudiū. Contra sanctorū ceterua q̄ corporaliter aderat dicebat. Ma- ne nobiscū p̄solatio nostra: nec derelinquas nos orphanos quā hēmus laborū solatiū: sudorū refrigeriū: tibi viuēti p̄uenire: tibi morienti p̄mori glōriosum. Vobis. n. hec vita amara ē tua destitutis p̄ntia: hec ⁊ his similia vt arbitro: apostoli cū reliqua plenitudi- ne ecclesie crebris singulitibus q̄rellas iter- rumpentibus p̄ponebāt. Illa ad filiū puer- sa ait. tu dilectis filiis quos fratres appella- re placuit: de meo discessu dolentibus: has cō- solator. ⁊ p̄ impositionē manū mearū appo- ne b̄ndictionem sup̄ benedictionē eorū. dein de extendens manus fidelīū collegium b̄n- dixit: ⁊ addidit. In manus meas p̄mendo fili- spiritū meū: suscipe alas meam tibi dilectas: quā inculpatā seruasti. Tibi ⁊ nō terre p̄mē- do corpus meum custodi illud inteḡ qd̄ ti- bi inhabitare p̄placuit. Trāffer me ad te vt vbi tu es viscēz meorū partus sim ⁊ ego ti- bi cohabitans. Illic itaq̄ talia sunt audita. Surge veni dilecta mea. O pulchra i mu- lieribus: pulchra es amica mea. ⁊ macula nō est in te. Nec beatissima virgo audiens cō- mendat i man⁹ filij sp̄i sui. P̄solus aut̄ apostoli lachrimis figunt oscula tabernacu- lo dñi b̄ndictione ac sanctitate ex p̄actu sa- cri corporis adimpleti. Tūc morbi ⁊ Demo- nes fugant: aerle celo sc̄ificat sp̄s ascensi- one: terra corporis depositiōe: aque v̄o cor- poris ablutiōe: abluit. n. sac̄ corpus aqua mundissima nō ab ip̄a mūdātū: s̄ ab ip̄o san- ctificata. Deinde sac̄ corpus mūda syndo- ne inuolutū lecto supponit. lāpades corru- seant: vnguēta redolent hymni āgelici reso- nant. Ap̄lis aut̄ alijsq̄ sc̄is qui aderāt diui- nas odas modulantibus archa dñi mōte sy- on sac̄is ap̄lorū ceruicibus ip̄osita: ad sacra- tissimā villā gebrsemani adducit: angelicis

antecedentibus subseq̄ntibusq̄ alijs sac̄is corp⁹ vehēribus tota ecclesie plenitudine cō- comitante. Assuerūt: ⁊ qdā indeorū sermen- to veteris malitie obstinati. Nēferūt ēt euz iā e mōte apostoli descenderēt: sac̄ corpus dei genitricis ferētes: hebreū quendā orga- nū diaboli temerario actū ip̄etu diabolicorū ip̄ulū incurū ad sac̄ corp⁹ accessisse ad qd̄ angeli trepidant accedere: ac vtraq̄ manu furibunde lectulum arripientē ad terrā tra- xisse. ferē tñ manus illi tanq̄ lignū arida decidisse. Eratq̄ videre tanq̄ truncū iuti- lem donec fides mentē alterauerit suisq̄ sce- leris penituit ingemētē. Hi aut̄ qui portabāt ferēz iterere: donec mis̄ imponens manum sacratissimo corp̄i: ad tactū eius in statū p̄sti- nū reuocat. In igit̄ adit̄ getsemani: ubi oscu- la p̄plexus hymni sc̄i lachryme sudoris gut- te fluentes ⁊ sic sac̄ corpus venerabili in sepulchro ponit: s̄ nō est derelicta aia tua i inferno: nec caro tua vidit corruptionē. De- cebat it̄ dei sacrariū: fontē inde fossuz: agrū inaratū: vineā nō irrigatā: olivā fructifera: terre gremio nō teneri. Decuit m̄ez a filio sublimari vt ad ip̄s ascendat sicut ad ipsam descenderat: vt q̄ in partu seruauit virginī tatē post mortē corpus non videret corrup- tionem ⁊ q̄ creatorē portauit in sinu: in diuinis tabernaculis p̄moret: ⁊ quā p̄ desponsauit in sponsā in celestibus thalamis p̄seruet: ⁊ a m̄ez q̄ sunt filij possideant. Nec damasce- nus. Sc̄is quoq̄ Aug. in quodā smone ei⁹ sacratissimaz assumptionē multipliciter o- f- dit dicens. de sac̄issimo corpore perpetue virginis eiusq̄ sacre anime assumptionē lo- quis suscipientes: hoc p̄imum dicimus q̄ in scripturis postq̄ eaz dñs in cruce discipulo p̄mēdauit nihil de ea reperit. p̄terq̄ qd̄ la- cas p̄memorat dicēs. Hi oēs erāt p̄schrā- tes vñanimit̄ in oratione cū Maria matre iesu. Quid ergo de morte: qd̄ de eius assu- ptione dicendū ē. vñ scriptura nil p̄mendat nisi q̄rendū rōne qd̄ p̄sentiat veritatē: fiat ergo ip̄a vitas auctoritas sine qua nec valet auctoritas. Memores igit̄ p̄ditionis hu- mane mortem illā inuissē temporalem dice- re non metumus. Sed si dicimus eā reso- lutam in cōmunē putredinē: vermem acci- nerem lib̄andū est si tante conueniat san-

Virginis marie

etatis: tante aule dei prerogative. Scimus .n. dictus pmo parenti: q: pulvis es & in pul-
uerē ibis. Hāc pditionem caro xpi evasit: q
corruptionē non sustulit: excipit ergo ab illa
generali sententia de virgine sumpta natu-
ra. Mulieri quodq: deus dixit. Multiplica-
bo erūnas tuas. In dolore paries. Erūnaz
Maria sustinuit cuius aīam gladius prāsi-
nit. sed sine dolore genuit. Maria ergo & si
cōmunicat erūnis: nō tamen cōmunicat par-
turiendo cum dolore. Ete pif ergo a quibus-
dam generalibus quā tantā attollit dignita-
tis prerogativa. si ergo eā dicimus mortē subi-
isse: nec tamen vinculis ei? retineri nūqd
impiū erit: si voluit dñs integraz matrē vgi-
nitatis suare honore: cur non velit incor-
ptam a putredine suare fetore: nūquid nō
ptinet ad benignitatem dñi matris suare ho-
norez. qui legē solvere nō venerat sed ad-
plere: Qui. n. in vita p ceteris illā gratia sui
pceptus honoravit: pū est credere eā i mor-
te singulari saluatione & spālī grā honorasse
Putredo & vermis humane ē opprobrium
pditionis. Ab hoc opprobrio cū iesus sit ali-
enus: natura marie excipit quā iesus de ea
assumpsisse pbatur. Caro. n. iesu caro ē ma-
rie quā super astra transierit honorās cēm
humanā naturā & multo magis maternam.
Si natura matris est fili? pueniēs ē ut sit &
fili? mī: nō quantū ad vnitatē corporalis na-
ture. Si. n. vnitatem facere pōt gratia sine
pprietate spetialis nature. qto magis vbi
grē vnitās & corporalis ē spālīs natiuitas:
vntas grē ē discipulor in xpo de quib? di-
cit ut sint vnū sicut & nos. Et postea p vo-
lo ut vbi suz ego & illi sint in ecclā. Si igit se-
cus hre vult eos: quib? sua fide ineri vnū
cum eo esse indicātur qd cristumandū est de
matre vbi digna sit haberi. nisi in pntia filij:
Quantū igit intelligo quantū credo Ma-
rie aīa excellētiori qdā prerogativa a filio ho-
norat. possidēs in xpo corpus suū qd genuit
glorificatū. Et qre nō suū p qd genuit si nō
vīauerit nec dū pspēta auctoritas. vō cre-
do & p qd genuit. q: rāta significatio dignior
est taz celo qz terra thz. nū dei. thalantiū spō
si: domū dñi: atqz tabernaculū xpi dignum
est ibi esse vbi ipse est. Tam pēic sum thesau-
rū digni? ē celū qz terra suare rāta integra

tē merito incorruptibilitas: nō putredinis
vlla resolutio sequit. Illud sacratissimū cor-
pus in escā vermis traditum: q: sentire
nō valeo dicere pertimesco: quā existimati-
onē pcul propellit incomparabilis grē mu-
nus quod me dicere mltaz scripturaz cō-
sideratio inuitat: suis aliqñ ministris vitali-
t. Ubi ego sum illic: minister meus erit.
Si hec est gñalis snia oīum per fidē & opa-
tionē ch: isto ministrantiū: qto magis quodā
mō spālīter marie que abiqz dubio oī opere
ministratrix extitit: que hūc in vtero gessit:
partūqz pfusū aluit & fouit: in pseprio reclī-
navit: & fugiens in egyptū abicōdit: & oēm i-
santiā eius psecuta vīqz ad crucē ab eius nō
recessit pspēctū. Nō potuit aut eius divita-
tis nō ē credula que se nonerat hūc nō vi-
riū semine: sed diuino spiramine cōcepisse.
Ubi de filij prāte tanqz de dei virtute si mu-
tabunda de ficiēte vino dixit. Ulnū nō hnt:
sciēs cū hoc potuisse: qd cū mor pigit mira-
culo ppleuisse. Ecce igit Maria fide & ope
xpi ministratrix: si ibi nō fuerit vbi xps mi-
nistros suos vult ēē: ibi ē erit: si ibi fuerit:
nūqd eqli gratia: Et si eqli gratia vbi equa
dei censura qui reddit vnicuiqz fm merita
sua: Si merito p omnibus Marie vuen-
tit tanta ē gratia donata: & gratia mortue erit
minuenda: absit. Si. n. omnium sanctorum
mors est preciosa. Marie sane est preciosis-
sima. Confitendū igit cēseō mariā ad eter-
nitatē gaudiū assumptā benignitate xpi & ho-
norable susceptā ceteris quam grā honora-
uit p ceteris. atqz ad cōez hūanitatē pditionē
nō ē adductā post mortem: putredinis
vz vermis & pulueris q suū & eius genuit sal-
uatorē. Si elegit dīna volūtas in igniū flā-
mas pueror veltimēta suare illela cur abnu-
at i mīe ppria qd elegit i veste aliena: Jonā
servare in vētre ceti incorruptū voluit sola
misericordia. Mariā incorruptā nō serua-
bit grā: Seruat? est Daniel in intempera-
tissima fame leonuz. Non seruanda ē maria
tantis donis donata etiā meritis dignitatē
Nec ergo cuncta q diximus. q: naturā non
suasse cognoscimus: i integritate queqz ma-
rie plus grām qz naturā potuisse nō dubita-
mus. xps ergo letari facit mariam aīa & cor-
pore in se pprio filio. Nec vllaz sequi corru-
p

De sanctis Sixto

ptoris erigam quā nulla secuta est tantū pa-
riendo filiū integritatis corruptio: vt sit sep-
incorrupta quā tanta pfundit grā: sit integra-
liter viues q̄ oīuz integrā genuit vitā. Si
q̄ dixit vt debui approba rpe tu r tui. Si vo-
nō vt debui ignosce obsecro tu r tui.

C De nomine sancti Sixti.

Itus dī: a sios qd̄ est deus
r status quasi diuinus sta-
tus. vel sirtus a sisto sistis
quasi firmus r sirtus i fide
vel passione: r bona opera-
tione.

C De sancto

sixto papa r mar.

Itus papa atheniēsis na-
tione pmo qd̄ philosoph⁹
postea xpī discipul⁹ r pōri-
ser sum⁹ electus: decio et
Elateriano cū duobus dia-
conib⁹ felicissimo r agapito

p̄natus est: quē cū decius
nullis posset p̄suasib⁹ inclinare: fecit: n̄
duci ad tēplā marī: vt aut sacrificaret: aut
de custodia marmertini recipe: s; cū sacrifi-
care renuēs in custodiā duceret: brūs laurē-
tius post eū clamās ibat r dicens. Quo pro-
grederis sine filio p̄: quo sacerdos sancte si-
ne ministro ppas: cui sirtus. Mō ego te dfe-
ro fili: neq; derelinquo: sed maiora tibi dbe-
tur p fide ipī certamina. Post tridū me sa-
cerdotē seq̄ris leuista. Interi q̄ thesauros ec-
clesie accipe: r qbus tibi vides diuide: quos
cum ille paupibus xpianis distribuisset: va-
lerianus p̄fectus decreuit: vt sirtus ad tem-
plum marī sacrificaturus duceret. q si re-
nueret ibidē capite trīcare: q cū duceretur
brūs laurētius post eū clamare cepit ac dīe
Moli me derelinq̄re p̄ sancte: q thesauros
tuos s̄a expendi: quos tradidisti mihi. Tunc
milites audientes thesaurū laurētii tenuerunt:
sirtum vō cuz felicissimo r agapito ibidē
dēcollauit. In hac die ē festū trāsfiguratiōis
dñi r s̄agnis xpī d nouo vino s̄i iuēri pōt i ali-
quib⁹ ecclesijs p̄ficē: vel saltē matura vna
aliquātū: in calice cliq̄. In hac ē die ra-
cem b̄ndicunt: r ppl̄s p̄municat. Mō autē
huius est ex eo q dñs discipulis suis in die
cene dixit. Mō bibā amō de hoc gemmē vi-
tis donec bibā illd nouū i regno p̄is mei

Illā vō trāsfiguratio dñi: r q dixit nouū vi-
num rep̄ntat gloriosā inouationē: quam xp̄s
post resurrectionē habuit: r iō i hac die trāsf-
figurationis q̄ resurrectionē rep̄ntat nouū
vinum ingrit nō q in hac die. vt qdā aiunt
transfiguratio sit sc̄a: sed ab apl̄s in hac die
manifestata. transfiguratio .n. facta fuisse
dī circa p̄ncipiū veris. Discipuli at pp̄ p̄bi-
bitōez eius factā tā diu celauerūt: r i hac die
māifestauerūt. ita legi in libro q dī mitrale.

C De nomine.

Donatus q̄si a deo natus ē:
r hoc per regeneratiōez r
gr̄e infusionē: r glorificatio-
nē: q̄ triplex generatio spi-
ritualis a deo est. Mā r cū
sancti moriunt tunc nasci
dicunt. vñ obitus sc̄oz nō
mors sed natale vocat: p̄uer .n. appetit na-
sci vt accipiat ampliōrē locū ad manēdum:
vberiorē cibū ad vescendū: liberiorē aerē
ad respirandū: r lucē ad vidēdū. Et qz sc̄i
cū de vtero matris ecclesie p mortē exeunt:
illa q̄ttuo: sc̄oz modū suū recipiunt: iō nasci
dī. vel donatus quasi dono datus.

C De sancto donato martyre.

Donatus cū iuliano ipatore erudi-
tus r nutritus est: ita q̄ predictus
iulianus fuit tunc subdiaconus o:
dinatus sed cū in iperio sublima-

tus fuisset patrē r m̄rem sc̄i Donati occidit
Donat⁹ at in aretinā ciuitatē aufugit: r ap̄
bilarium monachū manēs multa ibidē mira-
cla fecit. Mā p̄fectus ciuitatis hīs filiū de-
moniacū cū cū ad beatum donatū adduxiss; clamare
cepit spiritus imundus ac dīe. In
nomine dñi nr̄i iesu xpī noli mihi molestus
esse: vt de domo mea egrediaris. D dona-
te quare me coartas exire cū tormētis. Sz
orāte donato fuit: p̄tinus liberatus. **C** Vir
quidā cristianus nomie exactor: fisci in tuscia
publicam pecuniā in custodia vxoris nomi-
ne entrosine dereliquit. Sed cuz provincia
ab hostibus vrgeretur pecuniā abscondit
r dolore preuentā vitam finiuit. Vir autē
eius rediens cū pecuniā inuenire nō pos-
set r tā cū filijs suis ad supplicium tradi de-
beret ad sanctum donatū cōfugit. Donatus
aut ad sepulchrū vxoris cum eo perges orā-

Donato et Bernardo

reione facta clara voce dixit. Eufrosina per spiritum sanctum te adiuro ut dicas nobis ubi tale pecuniam posuisti. Et facta est vox de se pulchro dicens. In ingressu domus mee ea ibi fodi. Et euntes ea ibi ut dixerat inuenerunt. Post aliquos dies satyrus episcopus in domino obdormiuit: et omnis clerus donatum in episcopum elegit. Cum autem quadam die missa celebrata populum edificaret et diaconus edificanti Christi sanguinem propinaret et ibito paganorum impulsi diaconus cecidit et calicem sanctum fregit: de quo cum ipse et omnis populus plurimum mestus esset: donatus fragmenta calicis colligens oratione ipsum in formam pristina restituit. Una autem particula a diabolo abscondita fuit que in calice predicto defecerat: tunc in testimonium huius miraculi. Paganis vero hoc miraculo conuersi sunt: et septuaginta baptisma susceperunt. Fons quidam adeo erat infectus: ut quicumque de illo biberet, prius moreretur. Dum igitur sanctus donatus super asinum suum illuc iret: ut oratione facta aquas sanaret, draco terribilis inde erupit: et pedes asini cauda involuens contra donatum peruenit. Se erexit quem donatus flagello quodam percutiens: vel secundum quod alibi legitur in os eius expuens continuo interfecit. orauitque ad dominum et ovis venenum fugauit. Alium etiam fontem dum in itinere cum sociis quadam vice sitiret sua oratione ibidem produxit. Cum filia theodosii imperatoris a demone vereretur: et ad sanctum donatum adducta fuisset dixit sanctus donatus. En immunde spiritus et noli in plasma dei habitare, cui demon. Da mihi transitum queream aut quidam. Cui dona. Ubi huc venisti? Cui demon. De heremo. Et factus. Illuc reuertere. Et demon. Uideo signum in te ex quo significat contra me: et per timorem ignoro quo vadam sed da mihi locum exundi et exeo. Cui donatus. Ecce habes transitum: redi ad locum tuum: et universam domum conueniens exiit. Cum quidam mortuus esset venit quidam cum chirographo asserens deberi sibi ab ipso solidos ducentos: unde ipsum nullatenus se pellere sinebat. Quod cum vox sua vidua mater donato cum lachrymis indicasset adiungens quod homo ille pecuniam totaliter receperat. Resurgens ad locum iuit et manum defuncti tangens ait. Audi me: quod respondit. Ego sum. Et scilicet

donatus ait. Surge et vide quid agas cum hoc isto qui te sepeliri non sinit: quod respondens cum de solutione debiti coram omnibus prouincit et chirographum arripies manu secidit. Deinde dixit sancto donato. Iube me iterum per dormire. Et ille. Vade filij amodo in requiem. Eodem tempore cum fere tribus annis non pluisset: et sterilitas magna esset: in diebus ad imperatorem theodosium peruenit: petentes ut sibi donatus traderetur qui partem magicam fecisset. Ad imperatorem igitur instantia donatus egressus dum exorauit et pluuia copiosa dedit: et ceteris iniustis ipse siccis vestibus domum rediit. Cum autem gothi eo tempore italiam devastarent: et multi a fide Christi recederent. Enadrianus prefectus a sancto donato et hylariano de apostasia deprehensus sanctos ipsos cepit: compellens eos ut ioui immolarerent: quod cum renuerent hylarianum expoliatus tam diu cedi fecit quousque spiritum exhalaret. Donatum vero in carcere reclusit: et postmodum eum decollari fecit.

De nomine.

Ernardus dicitur a ber quod est puteus vel fons et nardus quod ut dicit glossa super cantica herba humilis et calide naturae et odorifera. fuit enim calidus in seruente amore: humilis in puerfatione. fons in doctrine emanatione: et puteus in scientie profunditate: et odoriferus in fame suauitate. eius vitam Ulhelmus abbas sancti theoderici socius beati bernardi et bernardus abbas clare uallis scripserunt.

De sancto Bernardo abbate.

Ernardus in borgundia castro fontanis ex nobilibus valde et religiosis parentibus ortus est: cuius patris ecclesius miles seculo strenuus nec minus deo religiosus. Mater vero aleth nuncupata est. Hec septem filios genuit sex mares et feminam. mares autem omnes monachos futuros. feminam autem sanctimoniam. Mox autem ut filius partu ediderat manibus propriis ipsius deo offerebat. Alienis uerbis ipsos nutrire refugiebat: quasi cum lacte mater no: materni: quodammodo boni: infundens

De sancto

eis naturā. Quā autē creuissent q̄ diu sub ma-
ni eius erant heremo magis q̄ curie nutri-
ebat. cibis grossioribus. et cōibus pascēs eoa
q̄si continuo ad heremū transmittendos. Quā
iḡ tertiu filiū. s. Bernardū adhuc gestarē i
vtero: vidit sōnum p̄sagium futuroꝝ: catu-
lum. s. totū candidū: totū in dorso subrufū: et
latrantē in vtero se bēre. Ad cū euidā viro
dei exposuisset: ille p̄phetica voce r̄ndit.
Optimi catuli m̄r eris q̄ domus dei custos
futurus magnos p̄ inimicos dabit latratus.
Erit. n. p̄dicator egregius et multos medici-
nalis lingue gr̄a curaturus. Quā āt Ber. ad-
huc puerulus eēt: et graui dolore capitis e-
grotaret: uenientē ad se m̄liculaz vt dolo-
rē suis carminibus mitigaret cū indignatio-
ne nimia exclamās reppulit et abiecit. Pu-
erili āt bono zelo m̄ia dei non defuit s̄ tē con-
tinuo surgens liberatū se eē cognouit. C In
sacratissima dñice nat uicatis nocte: cū pu-
er ber. matutinalē offiū in ecclia expectaret
et q̄ hora noct̄ p̄s natus fuisset scire cuperet
appuit ei puerul⁹ iesus q̄si itex añ oculos su-
os nascens ex vtero m̄ris. Un q̄ diu vixit
hanc suisse horā natiuitatis dñice semp pu-
tauit. Ab illa ḡ hora in his que ad illud p̄ri-
nent sacramentum et sensus ei p̄sūdior et ser-
mo copiosior: datus est. Un et postmodū in lau-
dem genitricis et genitricis inter ipsa suoz tra-
ctatū m̄tia insigne opusculū edidit: i quo
illā lectionē euangelicā. Missus est ange-
lus Gabriel explanari. Elidens antiquus
hostis propositum pueri tam salubre: eius
castitatis proposito inuidit: multosq̄ sibi lu-
qucos tentationis opposuit. Quā enim ali-
quando in quandam seminā oculos defixos
aliq̄ diu tenuisset: continuo d̄ seipso erubescēs
in semetipm̄ severissimus vltor insurgit: ac i
stagnū gelidaz aq̄rum insiliens: tā diu ibidē
pmansit: donec pene exanguis effectus per-
grām dei a calore carnis p̄cupiscentie ro-
tus refriguit. C Circa idem tēpus in sinu
demoni puella q̄daz in lectū dormiēns se
nudā m̄iecit quā ille sentiēs cū ei pace et fi-
lētio p̄tē ei lectuli quā occupauerat cessit: et
in latus alter se p̄uētēs dormiuit. M̄se-
ra vero illa aliq̄ diu sustinens et expectans
denū pa pans et stimulans nouissime cum
inmobilis ipse p̄sisteret: illa licet ipudentis

suma esset erubuit et horrore ingenti atq̄ ad-
miratione perfusa surgens aufugit. C Luz
itex in domo cuiusdam matrone hospitaret
illa adolescētē aspectu decoꝝ considerās
vehementer in concupiscentiaz eius exarsit
Quā āt seorsum lectus sibi sterni fecisset: ipsa
pudenter et silenter de nocte surgens ad enī
accessit: quā ille sentiēs p̄tinus exclamauit.
latrones latrones. Ad quā vocē mulier fu-
git: familia surgit: lucerna accenditur: latro
querit: sed minime inuēitur: ad lectulos sin-
guli redeunt: gescunt ceteri: s̄ nō illa misera
requiescit: illā denū exurgit: bernardi le-
ctulū petit: sed ille latrones latrones denū
exclamanit. Latro itex q̄rit: s̄ nunq̄ ab eo q̄
solus nouerat publicatur: vsq̄ tertio impro-
ba mulier sic repulsa vix tandē metu vel de-
speratione victa cessauit. Quā āt sequēti die
iter ageret: arguentes eū focij: q̄ tortiens la-
trones somnauerit perquirebant. Quibus
ille ait. Veraciter hac nocte insidias sum p̄
pellus latronis: q̄ hospita mibi nitebat au-
ferre thesaurum irrecuperabile castitatis.
P̄pendens iḡ non eē tutum cohabitare
serpenti: t̄gaz meditari cepit: et ordinem ci-
sterciensū ex tunc ingredi deliberauit. Ad
cū fratres eius cognouerent et cum ab hoc
pposito modis omnibus prohiberent tantā
ei gratiam dominus contulit: vt non solum
ipse a conuersione non prohiberetur: s̄ om-
nes fratres suos et multos alios ad religio-
nem domino lucraretur. Gerardus tamen
frater eius miles strēuus hec fratris verba
vana putabat: et eius omnino monita repel-
lebat. Tunc Bernardus fide iam igneus et
fraterno charitatis zelo mirum in modum
eraiperatus: scio inquit frater mi: scio q̄ sola
ueratio intellectum dabit auditui. Digi-
tūq̄ lateri eius apponens: Veniet inquit di-
es et cito veniet: quando lancea latus hoc p̄-
forabit. et ad cor tuum consilio qd̄ abiecis vi-
tam dabit. Post paucos dies gerardus ab
inimicis capitur et in loco cui frater digitus
imposuerat infirmit lanceam gestans trahi-
tur et in custodia vincolatur. Ad quē Ber-
nardus veniens cum sibi loqui non perm̄it-
teretur ad eum exclamauit. Scio frater ge-
rarde: quia in proximo ituri sumus et mona-
stium intraturi. Eadem nocte compedes

Bernardo

de eius pedibus ceciderunt¹. et ostio per se aperto letus aufugit. Indicaui fratri se multasse propositum et fieri velle monachū. Anno ab incarnatione domini. iiii. a constitutiōe domus cisterciensium. is. seruo dei bernardus annos natus circiter. 22. cum socijs amplius 35. ordinem cisterciensium ingressus est. Cum autem Bernardus cum fratribus suis domum paternam egredere: Qui do primogenitus videns ninarum fratres suum minimum puerum ludentem in platea eorum pueris: eia inquit frater. Mihi ualde ad te solum respicit omnis terra possessionis nostre. Qui non pueriliter respondit. Elos ergo celum habebitis: et mihi solum terram relinquetis. Non ex equo diuisio hec facta est. Modico igitur tempore cum patre remansit sed fratres postmodum secutus est. Ingressus igitur ordinem seruus dei Bernardus ita totus in spiritum absorptus est: et deo taliter occupatus: ut iam nullis sensibus corporis uteretur. Jam quippe annum in cella nouiciorum exegerat et adhuc an domus haberet testudinem ignorabat. Multo tempore ecclesiam intrans et exiens in capite ubi tres erant unam tantum putabat esse fenestram. Abbas autem cisterciensis ordinis fratres ad edificandum domum clareuallensem misit: et eis Bernardum in abbatem prefecit: qui multo ibidem tempore in nimia paupertate degebat et pulmenta sepius ex solijs fagi conficiebant. Vigilabat autem seruus dei ultra possibilitatem humanam: nullum enim tempus se magis perdere cōque-ri solebat quam quo dormiunt idoneam satis cōparationem somni et mortis: ut sic dormientes videantur mortui apud homines quomodo apud deum mortui peccatis dormientes: unde etiam si quem forte durius stertentem audierit seu minus compositum viderit tacentem patienter ferre vir poterat: et carnaliter seu seculariter eum dormire causabatur. Ad comedendum vir aliqua voluptate trahabatur appetitus sed solo timore defectus sic accedebat ad sumendum cibum: quasi ad tormentum. Post cibum quantum semper comederit cogitare solitus erat: si quando vel ad modicum mensuram solitam excessisse se deprehendit: impune abire non pa-

riebatur. Sic gule illecebras edomuerat ut ipsa quoque saporem discretionem ex magna preperdidit. Nam et oleum sibi per errorem aliqui pinatū bibit et penitus ignorauit: nec prius id oleum esse cognouit donec quidā labia eius miraretur iuncta. Saginē erudū insuper errorem sibi oblatū: per butyro multis diebus noscitur comeditisse. Solā autem aqua sibi sape dicebat eo quod dū fieret fauces et guttur ei refrigeraret: quicquid in scripturis didicerat: marie in siluis et in agris meditatio et oratio se pretebat acceptisse: et nullos se aliqui magistros habuisse nisi quercus et sagos inter amicos dicere solebat: denique presens est aliqui meditati vel orati sacra oem: velut supposita vel exposita sibi aperuisse scripturā. Quā tpe sicut ipse in canticis refert: cum interloquendo ex his que suggererat spiritus: et si non infideli minus tamen fidenti animo reservaret: ut haberet quod diceret denovo taciturnus: ecce vox venit ad eum dicens. Donec istud tenueris aliud non accipies. In vestibus ei semper paupertas placuit: sordes nunquam: nimis animi fore iudices aiebat: aut negligētis aut apud se inaniter gloriantis: aut fortis humanā gloria affectatis. Proverbiū illud in ore eius frequenter semper in corde: quod hoc facit quod nemo mirantur omnes. Unde et cūcūque pluribus annis portauit: quod diu occultum esse potuit: sed ubi hoc cognitum esse sensit: continuo illud abiciens ad communia se conuertit. Namque sic risit: ut non potius ad ridendum quam ad reprimendum vim sibi facere oporteret: et risui suo magis stimulum adhibere quam frenum. Cum autem patientie genus solitus erat dicere tripartitum: videlicet ad verborum iniurias: ad damna rerum: ad corporis lesionem: hanc ipse se bis exemplis habere probauit. cum enim cuiusdam episcopo amicaliter eius admoneri: quandā scripisset epistolam: ille vehementer exacerbatus amarissimam scripsit ei epistolam in principio ira dicens. Salutem et non spiritum blasphemie: tanquam ex spiritu blasphemia illa scripisset. Ad id ille. Ego spiritus blasphemie me habere non credo nec ualedixisse cuiquam: aut maledicere me uelle scio: presertim principi populi mei. Cū quidā abbas pro uno cenobio construido sexcentas marcas

De sancto

eidem misit argenti. sed tota pecunia dñs
deferretur a p̄donibus sublata est. Quo au-
dico nihil aliud dixit: nisi b̄dictus deus q
nob̄ pepcit ab onere: s̄ illis inq̄ tulerūt
lenius ē ferēdū: tū q̄ b̄ hūana cupiditas su-
stulit: tū q̄ magna pecunia magnā eis tēra-
tionis occasione ingessit. ¶ Quidā insuper
canonicus regularis ad eū venit: et vt i mo-
nachū recuperare istāter rogauit: cui cū ille n̄
acquiesceret: sed ad suā ecclīaz redire p̄ua-
deret: vt quid ḡ ait ille in libris tuis p̄fecti
nē tātopere cōmēdasti: si eā nō exhibes cu-
pienti: vtinā illos tuos tēnere liberos: vt eos
penitus lacerare. Cui ille. In nullo eorū le-
gisti nō posse te in tuo claustrō eē perfectus
¶ Mox correctionē nō locoꝝ mutationē in li-
bris oibus cōmēdauit. Ille vō insanus in
eū ipetū faciēs tā graui marillā eius p̄cus-
sit: vt succederet rubor: icui et tumor rubor: i
Jā qui aderāt in sacrilegū iurgebāt: s̄ p̄ue-
nit eos seruus dei clamās et adiurans p̄ no-
men ch̄risti: vt nullatenus tāgeret: nec q̄-
q̄ sibi iniurie iferret. Nouitū aut̄ intrare
volētibus dicere p̄sueuerat. Si ad eā q̄ in-
tus sunt festinā: hic foris dimittite corpa q̄
de seculo attulistis. Delī spūs ingrediant̄:
caro aut̄ nō p̄dest quicq̄. P̄ eius qui solus
domi remāserat: ad monasteriū inuit̄: et ibidē
post aliq̄d t̄ps i senectute b̄a decessit. So-
ro: aut̄ eius seculo nupta cuꝝ diuitijs et deli-
tijs seculi p̄clitaret. quadā vice fratres su-
os ad monasteriū visitatura accessit: cumq̄
venisset eum comitatu et apparatu superbo
ille eaz tanq̄ rerbe diaboli ad aīas capien-
das abhorruit: nec ab videndū eā exire ali-
q̄tenus aeguit. Elidens illa q̄ nullus fra-
trum suoz sibi occurrēt: sed ab vno eorū q̄
tūc portanarius erat sterc̄ inuolutū dicere
tur tota in lachrymis resoluta est. Et si pec-
catric̄ sū inq̄ p̄ talibus x̄ps mortuus est: q̄
n. peccatrice me sentio: iccirco et p̄siliū et col-
loquiū bonoz regro. Et si despiciat frater me-
us carnē meā: ne despiciat fr̄us dei animā
meā: veniat et p̄cipiat: et q̄qd p̄ceperit adi-
plebo. Idāc ḡ p̄missionē tenēs exiit ad eā cū
fratrib̄ suis: et q̄ eā a viro separe non pote-
rat: p̄mo oēm ei mundi gloriāz interdixit: et
formā matris imitandā eidē indicens illam
dimisit. Illa vero rediēs ita rep̄te mutata

ē: vt in medio seculi vitā duceret hermiti-
cam: et ab oī seculo p̄suis se faceret alienam
Tādē p̄cibus mult̄ vix suoz vixit: et ab ipso
absoluta monasteriū intrauit. Infirmatus ali-
quādo vir dei: cū extremus iā sp̄s trahere
videret: in excessū menḡ sue aī tribunal dī
visus ē p̄itari. Misit at̄ et sathazer aduerso
improbis eū accusationibus pulsās. vbi ve-
ro ille oīa fuerat p̄secutus: et viro dei p̄ sua
fuit p̄te dicendū nihil territus aut turbatus
ait. fateor: nō sū dignus ego nec p̄p̄is pos-
sum meriḡ regnū obtinere celoz. ¶ Et ex du-
plici iure illud obtinēs dñs meus: heredita-
te sc̄z p̄is et merito passionis: aīto ip̄e p̄ten-
tus alteri mibi donat. Ex cui⁹ dono iure il-
lud mibi vendicās nō p̄fundo. Confusus l
hoc v̄bo inimicus puerēs ille solutus: et vir
dei in se reuersus ē. Tāta at̄ abstinentia labo-
re et vigilijs corpus suū attriuit: vt et graui-
sima et fere p̄tinua egritudine languēs p̄ue-
tūz vir seḡ posset. ¶ Quadā vice dū graui-
sime infirmaret̄ fratribus p̄coīstant̄ oran-
tibus aliquātulū p̄ualuisse se sensit: p̄grega-
tis at̄ s̄ribus dixit. Quid tene ḡmiser̄ hoīem
fortiores estis et inualuistis: p̄cite queso: p̄ci-
te: et finite me abire. ¶ Quadā vice cuꝝ po-
pulo p̄dicaret. et oēs v̄ba eius attēte et devo-
te susceper̄: ei⁹ animo q̄daz talis irrep̄it tē-
tatio. Vere nūc optime p̄dicas: et ab oibus li-
bent̄ audiris: et sapiēs ab oibus reputaris.
At vir dei tali tentatōe pulsari se sentiens
parūp̄ subsistit: et an p̄cederet vel finē face-
ret cogitare cepit. Stratiq̄ diuio p̄fortatus
auxilio tētatori s̄lent̄ r̄ndit. Nec p̄ te incepti
nec p̄te dimittā: sicq̄ securus p̄dicationem
vsq̄ ad finē p̄secut⁹ ē. ¶ Monachus q̄dā
qui in seculo ribaldus fuerat atq̄ lusor mali-
gno stimulat⁹ spū ad sc̄lm redire voluit.
Cū at̄ br̄is bern̄. cū retinere nō posset inter-
rogauit eum: vñ victurus ē: q̄ respondit.
Ad tarillos ludere scio: et inde viuere pote-
ro. et ille. Si tibi capitale p̄miserō vis singu-
lis ānis ad me redire: et meū lux diuidere
q̄d ille audiēs gauisus ē: et se libent̄ sic actūz
p̄misit. Viginti igit̄ solidos ei dari p̄cepit: et
ille cū illis abiit. Hoc aut̄ faciebat vir s̄cūs
vt eū itex renocare posset: sic et postmodum
sc̄m est. Ille igitur abiens totū pdidit: et ad
portam cōsusus rediit. Quo audio vir de

Bernardo

ad eum lectus erit: extenditq; gremiū vt si-
mul diuideret lucē: cui ille. Nihil pater lu-
cratus sū: s; ē cap tali vestro nudat? sū: si
vultis p vō capitali recipite me. Qui ber-
nardus benigne rīdit. Si ita inq; ē: melius
est vt hoc recipiam q; simul vtrunq; pdam
¶ Quadā vice dñ brūs bernardus iunēto
infidēs aliquo pergeret: cui dā rustico mate-
ria sic se offerente de cordis instabilitate in
ōione est p; iustus: qd ille audis mor eum
desperit: in orōnib; suis cor firmū et stabi-
lem se habere dixit. Volens at bernar. eum
pūncere et a sua temeritate coercere dixit.
Se q̄strare paulisp a nobis: et tota qua pote-
ris intentiōe orōnē dñicā inchoato: quā si
absq; aliq; cordis vagatiōe finire poteris iu-
mētū: cui infideo tuū. pculdubio mor habe-
bis. Tu autē mihi in fide tua spondeas q; si
aliud ibidem cogitaueris: hoc mihi aliq̄te-
nus nō celabis. Ietā ille: et tanq; iumentū
iāz lucratus se reputans audacter secedit et
seipm̄re coligēs orōnem dñicā incoauit: vix
orationis expleuit dimidiū et ecce impo-
tuna cogitatio de sella cordi suo se iegerit: vtz
eā habere debeat euz iunēto: qd ille aduer-
tens concitatus ad bernardū rediit: et qd in ip-
sā orōne solite cogitauerit idicauit: et de se
vt pūs temere nō p̄sumpsit. ¶ Frater M o-
bertus ei? mōachus: et s; seculū p̄pinqu? in
adoloscētia sua quorōdā p̄suasiōe deceptus
cluniacū se p̄tulerat. Venerabilis ē pater
postq; aliquādiu dissimulauit eundē statuit
p̄ eplām renocare: quē cū sub diu dictaret.
et alius mōachus eā ei ore suo p̄scriberet: su-
bito inopinatus imber erupit: et is qui scribe-
bat chartā cōplicare voluit. Qui bern. Op?
dei est scribere ne formides: scripsit q̄ eplāz
in medio imbre sine imbre. Quz. in. vndiq;
plueret: ibidē in molestiā imbris v̄tus erpu-
lit charitatis. ¶ Cū quoddā monasteriū qd
vir dei p̄struerat occupasset muscāz incre-
dibilis multitudo: ita vt oibus granē mole-
stiā generarent: ille dixit. Ego exedico eas.
¶ Vane autē v̄s p̄ter mortuas inuenerunt
¶ Cū a summo pontifice mediolanū missus fu-
isset: vt ipos cū ecclesia recōciliaret: et iā pa-
piā redisset. qdā v̄torē suā demōiacā ad eū
badduxit. Voxq; pos misere mulieris dia-
bolus in p̄umellas eius prapit dicēs. Mō

me de anicula me a h̄ porulos edēs. et brati-
cas deuorās peller. Vir dei ipaz ad ecclesi-
āz bti syri remisit. Beatus at Syr? hospitii
suo deferre voluit: nec eidē aliqd curationis
impēdit: sicq; itez ad btiū bernardū addu-
cta est. Tunc diabolus p os eius garrire ce-
pit ac dicere. Mō me expellit syr? nec eiicit
bernard? Ad hec fern? dei rīdit. Hec sy-
rus nec te bernardus eiicit: sed dñs Iesus
xp̄s: mor vt ille orōnē effudit: spūs neq; di-
xit: q; libēter egrederer ab hac anicula gra-
uiter molestatus in ea q; libentē egrederer:
s; non possum: q; non vult magnus dñs: cul-
scūs. Et q; est magnus dominus? Qui ille.
Iesus nazaren?. Ad quē vir dei. Alidisti ne
vndē eū: quo rīdente: etiā ait. Vbi eū vidi-
sti? ille. in gloria. Et icūs. Et tu i gloria si-
isti: quo rīdente vtiq; ait. Quō inde existi
et ille: cū lucifero multi cecidimus: hec autē
oīa voce lugubri p os vetule oibus audien-
tibus loquebat: dixitq; ei vir dei. Mūquid
in illā gloriā redire velles? at ille miro mo-
do cachinās ait. tarde ē. Tūc orāte viro dei
demō de muliere exiit. s; cū vir dei idē re-
cessisset: diabolus itez ipam inuasit. vir autē
eius post eū accurrēs qd acciderat indica-
uit. Ille at collo eius alligari chartulā p̄tinē-
tem hec vba p̄cepit. In noīe dñi n̄ri iesu xp̄i
p̄cipio tibi demon: ne hanc mulierē āmodo
p̄tingere p̄sumas: qd cū factū fuisset: ad eā
postea nō ausus ē accedere. ¶ Apud eḡa-
niā qdā mulier miserabilis erat: q; a quodāz
demone petulante et icubo vexabatur. sex enī
ānis abusus ē ea: et incredibili vexauit libidi-
ne. Adueniente autem illuc viro dei demō
mulieri ne ad eū accederet vehemētē mina-
tur: q; nil ei prodesse posset: et recedente co-
q; eius fuerat amator crudelissimus fieret p̄-
secutor. At illa secure ad v̄x dei accessit: et
q; pateretur cū multo gemitu enarrauit. cui
ille. Tolle hunc meum baculum et in tuo le-
crulo pone: et si qd agere pōt agat. Qd cum
fecisset: et in lecrulo suo recumberet: adest il-
le continuo: sed nec ad cōsuetum opus: nec
ad ipsūz erubile p̄sumit accedere. sed acer-
rime minatur q; illo recedente se de ea atro-
citer vindicabit. Qd cum illa bernardo re-
tulisset: ille populum puocauit et omnes can-
delas in manu accensas habere p̄cepit. de

De sanctis.

monemq; eius vniuerso qui aderant cetui ex-
comunicauit: ac ne ad illā vel abā deinceps
accessū habeat interdixit. Sicq; illa a tali
illusionē penitus liberata ē. Cū in eadez
pūincia vir scūs legatione fungeret: vt du-
cē egantie ecclesie reconciliaret: et ille mo-
dis oibz reconciliari renueret vir dei ad
altare celebraturus accessit: ipso duce tanq;
excomunicato p̄ foribus expectante. Cū autē
par dñi dixit: corp⁹ dñicū sup patenaz po-
nit. et secū tollit atq; ignea facie: et flāmis ocu-
lis foras egredit: et verbis terribilibus co-
mūte agz edic: rogam⁹ te ingt et sp̄eusti
nos. Et ecce ad te p̄cessit ygnis filius: q̄ ē do-
minus ecclesie: quā tu p̄fēq;as: adest iude-
tunis i cuius mālbus illa ala tua deuenit: nū
qd et ipm sic seruos eius p̄temnes? resiste ei
si uales: statiq; dur totus irriguit: et mēbus
oibz diff. lutis ad pedes eius. primus p̄-
lūit: quē vir scūs calce pulsans surgere in-
bet et dei audire sniaz. Ille at tremebundus
surrexit: et q̄cqd vir scūs p̄cipiebat. primus
adimpleuit. Cū regnū germanie p̄ qua-
dā magna sedāda discordia seru⁹ dei intras-
set: archieps qdā venerabilē quēdāz clericū
obuiā ei misit. Qui dñ clericus se sibi obuiāz
a suo dño nullū fuisse diceret. vir dei respō-
dit. Alius dñs misit te. Miratus ille se nō
nisi a dño suo Archiepō missū fuisse affir-
mabat. Contra seruus christi dicebat. fal-
leris fili: falleris. Maior dñs ē qui misit te
xp̄s. Qd clericus intelligens ait. Puras q
mōachus veliz fieri? abijt hoc a me nō cogi-
taui nec ascēdit sup cor meū: quid plā? in eo-
dē itinere seculo uale fecit: et a viro dei habi-
tum suscepit. Cū quēdā millē rade no-
bilē ad ordinē recepisset: et vix dei quodāz
tempore seq̄ref grauissimā cepit tentatione
pulsari. Cū at eū qdā de fratrib⁹ tā tristē vi-
deret. cāz tāte tristitie regnauit. cui ille rādū
Scio ingt scio q nūq; āpl⁹ ler⁹ ero. Qd vñ
cū dictus frat ad seruū dei rettulisset: ille p
eo atēti⁹ orauit: statiq; ille frater q tā ten-
tatus et t̄ istis erat: tñ ceteris appuit iocū-
dior et hilarior: q̄rū p̄ns cet. ris tristior. Cū
ā ei dicit⁹ frater vñ mult. ce qd locut⁹ fue-
rat amabili⁹ imp̄orparet: ille rādū. Dui
nūq; amplius ler⁹ ero: s; nūc dico: nūq; am-
plius tristis ero. Cū scūs malachias ep̄s

hibernie: cuius vitā plenā virtutibus ip̄e de-
scripsit: ad xp̄z felicē i mōasterio suo migras-
set: et vir dei p eo hostiā salutare offerret gō-
riā eius dño reuelāte cognouit: et eodē inspi-
rāte post p̄muniōnē formā osonis mutauit le-
ta voce sic dicēs. Deus q bñ malachias
scōp tuaz meritis coeque tribue q̄sum⁹: vt
q p̄ciōse morē eius festa agim⁹. vite quoq;
ei⁹ imitemur crēpla: cui dñ cātor: inueret q
erraret alt. Non erro: s; noui qd dico. De-
inde accedēs sacra eius vestigia osculatur.
Cū istāte qdragesima a multis fuisset ex-
rōibz visitatus rogauit eos vt in illis sal-
tē sacris dieb⁹ a suis vanitatibus et lasciujs
abstinerēt: qbus nullo mō acquirētib⁹ iuf-
sit eis. p̄p̄nari vinū dicēs. bibite poculū aīa
rñ: quo hausto subito mutati recedūt: et q mo-
dicū tps denegauerāt: totū tps vite sue deo
dederūt. Tandēz bñs bernardus mortū
felicē appropinquās ait fratribz suis: tria
vobis obfūdā relinquo q̄ i stadio p̄ritis vi-
te quo cūcurri mēni me p viribus obfuisse
nemini scandalum facer volui: et si aliqñ in-
cidit celauit vt potui: minus sp̄ sēmi meo: q̄
alterius credidi: lesus de ledēte nūq; vidi-
cā expet. ecce humilitatē: caritatē: et parē-
tiā vobis relinquo. Deniq; postq; multa mi-
racula ppetrass; et centū seragita monasteria
pstruisset: multosq; libros et tractatus p̄-
lasset p̄sumatis vite sue diebus circif. 63. an-
nū. āno dñi. iij. int̄ filioz manus obdormi-
uit i dño. Post obitū at suū multis gloriā su-
az manifestauit. Cū dñ. n. abbat i quodā
mōasterio appuit: et vise seq̄ref admonuit. q
cū seq̄ref dixit ei vir dei. Et ecce ad mōrē liba-
ni venimus: et tu hic mēbis: ego at illuc ascē-
dā. Interrogatus ab eo ad qd vellet ascende-
re. Discere inquit volo: miratus ille: qd in-
quit vis discere pat: qñ post te nullū in sciē-
tia credimus eē fm̄. Et ille. Nulla hec sciē-
tia: nulla veri cognitio: sur sū scie plenitudo
sur sū vā notitia vitag: et in hoc vbo disparuit
Ille at diē n. tūc: et tūc vix dei bernardus
de corpe migrasse inuenit. Multa at alia et
pene innumerabilia miracula p seruū suū de-
opatus ē. Et multis at ciuitatibus vir dei
i ep̄s electus: p̄cipue a citate iannēs: et citate
mediolanēs petētib⁹ se nec annē nec ep̄be
renuēs dicebat se nō eē suū s; alioz fuitio

Timotheoꝝ Simphoriano

deputatā. fies at ex pſilio viri dei ſibi pui
derāt ⁊ ſūmī pōſiticeis auctoritate mūti erāt
ne quis gaudium ſuū ab eis tollere poſſet.
¶ Quodā tpe cū fies cartuſieſes viſitaſſet
⁊ ipſi ab eom oibꝫ plurimꝫ edificati fuiſ-
ſent vnū fuit qđ pđicti loci pōrē aliquātulꝫ
mouit. ſ. qđ ſella cui equitādo inſidebat minꝰ
neglecta erat ⁊ parꝰ pſerēs paup̄tate. qđ cūz
dictꝫ pōrē vni ex fratribꝫ ille viri dei retu-
liſſet nō minꝰ ipſe miratus qđus eſſet ſella qđ
rebat: nā a clara valle vīqꝫ ad cartuſiā vene-
rat: ⁊ tñ qđus eſſet ſella penitꝰ ignorabat. Ju-
ſta lacū ēt lauſanēſes totꝫ diei itinere per-
gēs penitꝰ cū nō vidit: aut ſe videre nō vidit
Lū. n. ſero tēo de eodē lacu ſoci loqꝫentꝰ: in-
terrogauit eos vbi nā lacus ille eſſet: qđ vli
audiētes plurimꝫ admirati ſunt. Vicebat ſa-
ne in eo ſublimitatē noīa hūilitas cordis: nec
tā poterat cū vniuerſus erigere mundus qđ
ſe ipſe denicere ſolue. Sūmus reputabat ab
oibꝫ infimus: ipſe ſe reputās: qđ fbi eēs:
ipſe ſe nemini pſerebat. Deniqꝫ ſicut ſepius
ſarebat iter ſūmꝫ quoqꝫ honores ⁊ fauores
populorꝫ alterꝫ ſibi mutuatꝰ hoīez videt. ſe-
qꝫ ponus reputabat obſerē: velut quod-
dā ſomniꝫ ſuſpicatus. Vbi vō inter ſimpli-
ciores fratres erat: et amica ſemp hūilitate
frui licebat: ibi ſe inueniſſe gaudebat: ⁊ i p-
priā reduiſſe pōnaz. Sēp arimenebat aut
orās. aut legēs: aut ſcribēs: aut meditās: aut
fratres verbo edificans. ¶ De Homine.

Imotheus dī qđ timor dei
tenēs: vel a timore ⁊ the-
os qđ ē deus qđ timor dei
ē atqꝫ aut iſte timor i quo
libet vti o ſacro ſic. vt ait
Grego. cōſiderando vbi
fuit vbi erit: vbi eſt: ⁊ vbi
non eſt: vbi fuit: qđ in pctō. vbi erit in iu-
dicio. vbi eſt in miſeria. vbi nō ē: in gloria.

¶ De ſancto Timotheo

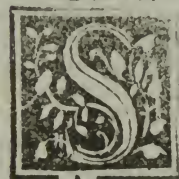
Timotheus ſub Merone a
pſco vrbis rome duz gra-
uiter to: qđref ⁊ calce viua
eius plage aſpererent. ⁊ ip-
ſe in his grās deo ageret
duo angeli ſibi aſtiterūt di-
centes. Erige caput in ce-
los ⁊ vide. Aſpiciēs qđ vidit celos aptos: ⁊

ieſus coronā gēmatas tenentē ⁊ dicēs ſibi.
Hāc de manu mea accipies. Qđ quidā vir
noīe appolinarius vidēs ſe baptizari fecit:
qđ propter pſes iuſſit ābos in pſeſſiōe dñi pſe
uerāref decolari circa ānū dñi. 57. ¶ De noīe

Simphorianꝰ dī a ſimpho-
nia. ſunt. n. tanqꝫ vas mu-
ſicū emittēs armoniā vir-
tutū: in quo tanqꝫ in vaſe
muſico tria fuerūt. Hā vt
dīe Auerois: vas ſonātū
dꝫ ēē duz ad reſiſtēdū: le-
ue ad p̄nuandū: latū ad implendū. Sic ⁊
Simphorianus tanqꝫ vas muſicū. ſunt du-
rus ſibi p aſtēritatē: leuis alijs p māſuetu-
dinē: latꝫ oibꝫ p charitatis amplitudinē

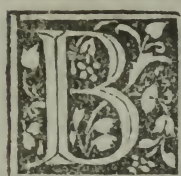
¶ De ſancto Simphoriano.

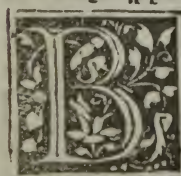
Simphorianus i anguſtu
dinēſi vrbē ortus: dñi ad
huc adoleſcēs cēt tāta mo-
rū grauitate pollebat: qđ
ſeniorꝫ vitā anticipare vi-
deret. Cū igit pagani ſe-
ſtū veneris celebraret: ⁊
ſtarm ante eradiū pſectā dſerret. ſimpho-
rianus aſſuit: ⁊ nollens eā adorare dñi cedi-
tur: ⁊ carceri mancipat. Et cū eductus de
carcere ad ſacrificiū cogereſ: ⁊ multa ei do-
naria pmitterent dixit. Deus nī vt nouit
remunerare meri: a ita nouit punire: pecca-
ta. vitā quā xpo ſoluturi ſumꝰ ex debito ſol-
uamus ex voto. Vera penitudo eſt ſero in-
dicis timuiſſe pſpē. mīera nra ſucata m
lis p̄mixta dulcedine: male credulis mētibꝰ
venena pruriunt. Cupiditas nra oīa hūdo
nil poſſidet: qđ diabolicis artibus obligata
miſi ſucri detinet p̄pedibꝰ. ⁊ gaudia nra in
ſiludie vitri cū ceperit ſp̄ēdere frāgunt.
Tūc iuder ira repletus data ſentētia p̄cepit
vt Simphorianus occideret. qđ cū ad lo-
ū duceret mī eius de muro exclamāſait. Ma-
te nate memēto etne vite. Surſū respice ⁊
regnātē i celo iuere: tibi vita nō tollit: ſ; in
melius pmutat. Mor igit decollatus ē: ⁊ a
xpianis corꝫ eiꝰ ſublātū honorifice ē ſepul-
tum. Ad cuius ſepulchꝫ tanta fiebant mira-
cul'a: vt etiam a paganis in honore marimo
hīref. Refert Grego. turoſi. qđ de loco vbi
ſanguis eius effuſus ē: quā. ā xpianus tres

De sancto

lapillos sanguine resptos' sustulit: et in capsa argentea tabulis ligneis circumscripta locavit. Quā cū in quodā castro locassz: et totū castrū incendiū cōsumpsisset de medio igni: p̄deā capsa sana et integra est educta. Passus est circa annū dñi. 170. **C** De nomine.

Bartolomeus interpretatur filius suspendentis aq̄s: vñ filius suspendens me. Dñi enī a bar. qđ ē filius et tho los qđ est summas: et moīs qđ est aqua: inde bartholomeus idest filius suspendē tis aqua: .i. dei: q̄ mentes doctorū sursum eleuat: vñ aq̄s doceri: et iferi: fundat: ē nomen syz nō hebreū. Per p̄mū vñ notat triplex sus pendius qđ ipse h̄uit. fuit. n. suspensus. .i. eleuatus ab amore mūdi vel suspensus. .i. in tentus amore celesti: vñ suspensus. .i. totalit̄ in ius gr̄e et auxilio dei: vñ nōa suis meritis: s; a dei adiutorio tota vita sua dependet. Per 2^m vñ notat p̄funditas sue sapiētie de cui⁹ sapiētie p̄funditate dicit Dionys. in mystica theologia. Vinus bartholomeus dicit et mul tam theologia ē et nimiam: et euāgelii latius et magnū et rursus p̄cū et: vñ oñ dei Bartho lomeus s; intentionē Dionisi q̄ vna p̄fide ratioe p̄nt oīa affirmari de deo: alia p̄fidera tiōe magis p̄p̄negari. **C** De s. bartho.

Bartolomeus ap̄ls veniens ad indiam: que ē in fine or̄bis: templū in quo erat ido lum nomine astaroth intra uit: et quasi peregrinus ibi dem manere cepit: in hoc idolo quidā demō habitabat que se languentes curare dicebat: sed nō sanando subueniebat: sed a lesione cessando. Sed cū templū plenū lāguētibus cēt: et nul lum r̄sū ab idolo h̄e possēt ad aliā ciuitatē preterant: vbi aliud idolū noīe berith colebatur. Et interrogantibus cur sibi astaroth r̄sū nō daret: r̄ndit berith. Deus vñ cathe nis igneis p̄strictus ē: nec respirare nec loq̄ audet ex illa hora q̄ ap̄ls dei Bartholome⁹ ingressus ē. Dñt illi. Et q̄s ē iste Bartholo meus? Et demon. Amicus ē dei oīpotens: et iō venit in istā p̄uiriā vñ oēs dos indie euacuet. et illi. Dic nobis signa eius vt cū inue

nire possimus. qbus demon ait. Capitll ei⁹ crispī et nigri: caro candida: oculi grandes: nares eq̄les et directę barba p̄lira: h̄is pau cos canos: statura equalis: collobo albo ele uato purpura vestit̄ idnit pallio albo: qđ p singulos āgulos gēmas h̄z purpureas. vigi ti sex anni sunt ex quo vestes et sandalia ei⁹ nec veterascunt: nec sordidant. et ceteris fle ris genibus p̄ die orat: et ceteris p̄ noctem. An geli cū eo ambulant: q̄ nunq̄ cū fatigari nec esurire p̄mittūt. Semp eodē vultu et aīo le t⁹ et hilaris p̄seuerat: oīa p̄uidet oīa nouit oī u⁹ gentiū lingnas nouit et itelligit. Et qđ vo bis cū loquor ipse iam nouit et qñ queritis cū si vult oñdet se vobis: si at nō vult cū nō po teritis inuenire. Rogo at vñ vt cū eū inue nerit: rogat cū ne huc veniat: ne angeli sui hoc mihi fateant qđ meo socio iā fecerunt. Quā igitur per duos dies sollicitę querentes eū minime inuenissent: qđā die qđaz demo niacus exclamauit. d. Aīplē dei Bar. incē dunt me oīdes tue. Qui ap̄ls. Obmutescet exi ab eo: et statim est liberatus. Qđ audies rex regiōis illius polemus cū h̄et filiā lūaticā misit ad ap̄lm rogans vt ad se veniret: et fili am suam sanaret. Ad quā cū ap̄ls venisset: et eam carbenis ligatam videret: qz accedē tes moribz lacerabat: iussit eā solui: et cum ministri ad eam accedere nō auderēt dixit. Ego demonium qđ in ea erat iam ligatū te neo: et vos timeg⁹: et soluta statim liberata est. tunc rex camelos auro et argento et lapidib⁹ p̄ciosos onerauit: et ap̄ls ingri faciens nulla tenus inueniri potuit. mane at sequenti ap parens ap̄ls cū solo rege in cubiculo dixit ei. Et qđ me cū auro et argento et lapidibus p̄ciosis tota die q̄sisti? Ista munera sūt necia his q̄ terrena requirunt: ego nihil terrenum nihil carnale d̄sidero. Tūc sc̄ns Bar. cepit cū multa de mō redemptionis n̄re docere: oñdens inter cetera Xpm viciss⁹ diabolū p mirabilem p̄gruentiam: potentiam: iusticiā: et sapientiam. Lūgruū. n. fuit: vt q̄ filiū vgi nis. .i. Adā sem de terra dū adhuc esset vgo vicerat a filio virginis vinceret. Potenter quoq; ipm vicit cū de sua d̄natione potēter eiecit: quā dia⁹ oīus pro deicetōe p̄mi hoīs vsurpauit. Et sicut alienius victo: tyranni comites suos mittit: vt eius titulos vbiq;

Bartholomeo

erigat: et tyrannos deiciat: sic ipse victor: nu-
elos vbiq; mittit vt diaboli cultu euacuet:
et xpi statu at. Iuste vo q: iustum est vt q co-
medente hoiez vincēs hoiem detinebat. a
ieiunante hoie victus hoiez amplius nō te-
neret. Sapienter at dñs ars diaboli deludif
arte xpi. Ars diaboli fuit: vt sicut accipitur
rapit at: ita in desertu raperet xpm vt si ibi
ieiunans nō fameliceret absq; dubio dñs eēt.
Si aut esuriret ipm vt pmum hoiez p cibuz
deuiceret. S; cognoscei deus non potuit: q:
esuriret: nec vinci: q: eius tētatōi non cessit.
Cū g eidē sacra fidei p dīca fēt dixit regi q:
si baptizari vellent deum suū cathenis liga-
tum videret. Sequenti igif die intra regis
palatium dum pontifices idolo sacrificarēt
cepit clamare demō ac dicere. Cessate mi-
seri sacrificare nobis: ne peiora me patiami-
ni: q cathenis igneis ab angelo iesu xpi quē
indei crucifixerunt religatis sum: putantē f
cum a morte detineri. Ille aut ipa: mortem
quē regina nra est captiua vit et ipsum nrm
principem marituz mortis vinculis igneis
vixit. Statiq; oēs miserunt fumes vt simu-
lacrū euertērent: sed non potuerunt. Apo-
stolus at demoni pcepit vt inde erēs idola
ipm pminueret. Qui statim eriens oia idola
templi per seipm pfregit. Deinde fusa ora-
tione ab aplo oēs infirmi primus sanati sunt
Aplos at templum deo dedicauit et demonē i
desertu abire pcepit. Tunc angelus dñi ibi
dem apparuit: et templum circūdolās in qtu-
or angelos signum crucis digito suo scripsit
dicēs. Nec dicit dominus: sicut vos oēs ab
infirmitate vestra mundatur: ita et templum
hoc ab oī forde mundabitur: et hitatore eius
quē apls in desertu locum ire precepit. Pri-
us tñ cum vobis oīdam quem videntes ne-
timetis: sed qle signū in lapidibus his scul-
ptū: tale in vris frontibus impmatis. Tunc
oīdit eis ethiopes nigriores fuligine: facie
acuta barba plura: serinibus vlsq; ad pedes
ptensis: oculis igneis vt ferrū ignitum simi-
las emittentibus: flamas sulphureas ex ore
oculis spirantē: cathenis igneis vinctum re-
tro manibus: et dixit ei angelus. Disi iussu
nē apli audisti et de templo eriens oia idola
pfregisti: sol nam te vt vadas in talē locum
vbi nullus hō moratur et ibi ibidem vsq; ad

diem iudicii. Ille solus est magno strepitu et
volutu disparuit. Angelus at dñi in celum
cunctis videntibus euolauit. Tunc rex cū
uxore et filis oīq; pplō baptizatus est: et reli-
cto regno apli discipulus ē effectus. Tūc oēs
templi pōtīfices pgregati ad astragē regē
frēs ei puenērūt: et de deoz suoz amisside: et
templi subuersione: et regis per artem ma gi-
cam deceptione p apls sunt pquesti. Astra-
ges igitur rex indignatus mille viros arma-
tos ad capiendum apls dñstinauit: qui cū ad-
ductus fuisset coram eo: dixit rex. Tu ne es
ille qui euertisti frēm meum: cui apls. Ego
illum nō euerti: sed pueri. cui rex. Sicut tu
fecisti frēs meum deū suū relinquare: et tuo
credere: sic et te ego faciā deum tuum relin-
quare: et deo meo sacrificare? Cui apls. Ego
deū tuū quē collebat fr̄ tuus ligauit: et ligatus
oīdī: et vt simulacrū frangeret coegi si sic po-
teris facere deo meo: poteris me ad simula-
crum prouocare. Si at ego deos tuos pmi-
nuā: et tu pcede dō meo: billo dicēte nūcia-
regi q dñs su? Baldach cecidisset et pminu-
tus fuisset. Qd rex audiens purpuraz se idit
qua inductus erat: et aplm suscitibus cedi ius-
sit: et cesum viuū excoziari mandauit. Xpia
ni at corpus eius tulerunt: et honorifice sepe-
llerunt. Rex at astrages et templorum ponti-
fices a demonib; arrepti mortui sunt. Rex
autem p doliuius in epm ordinatur. et 20.
annis offiū epatus laudabiliter implēs ple-
nis virtutibus in pace quieuit. De genesi
sue passionis diuersa opinio est. Vtūq; Do-
rothe? dicit q crucifixus est. ait. n. sic. Ba-
rtholomeus idis predicauit: qui et euangeliū
qm Mattheum in propria eorum lingua cō-
tradidit. Dormiuit in albana citate magne
armenie crucifixus deorsuz caput hñs. Ve-
atus autē Theodorus dicit q fuit excoziatus.
In multis autem libris legitur q tñuz
fuit decollatus. Nec autem contrarietas ta-
liter solui potest: vt dicatur q primo fuit ex-
sus: et postea crucifixus fuit: deinde ante qz
moreretur de cru e fuit depositus: et ob ma-
iores cruciatus fuit excoziatus: postremo ca-
pitem truncatus. Anno domini. 331. sarace-
ni siciliam inuadentes liparitanam insulaz
vbi corpus sancti Barthomei gesebat va-
stauerunt: ac eius sepulchrum confringētes

De sancto

ossa ei⁹ disperſerūt. Mas ad hanc insulam corpus eius talr de india aduenisse phibetur. Cū .n. pagani pp signorū frequentia viderēt corpus eius plurimū venerari indignati loculo plūbco positū in mare pēpitauerūt: qđ diuino nutu ad insulā pđictā deuenit. Cum igit sarraceni eius ossa dispsissent illis recedentibus apparuit apls cū dā monacho dicēs. Surge ⁊ collige ossa mea que dispsast. cui ille. Qua rōe ossa tua colliger: aut aliqñe tibi honore exhibere debemus cū nos deleripmiseris: nec auxilū nobis ipēderis: cui ille. Per multos tēporis meis meritis dñs pplō huic poperit: s; eorū nimis peris inualeſcētibus ⁊ vsq; ad celū clamātib⁹ iā p eis non potui veniā obtinere: s; cū monachus dīet. Quod int tot aliorū ossa sua queq; iuenire posset ait. Moete ad ea colligēda ibis: ⁊ ea que splendentia vt ignes videbis: pñus hec leuabis. Qui oīa vt dīerat inueniens aplū ossa lenauit: ⁊ sup quandā nauē cōscēdens bñuētū que est metropolis apulie ea transulit: nūc āt dī q sint rome: s; bñuētā se adhuc corp⁹ illud hīe pfirmēt. Cū qdā mulier vas plenū oleo attulisset vt in lampadē bñ Bartholomei ponere qstūcūq; vas super lampadē inclinarent nī ex eo erire valebat cū tñ digitos in vas mitterēt: ⁊ oleū ligdum oīno palparēt: tūc qdā exclamauit. Puto q aplō acceptū nō est: vt h oleū in suā lāpadē infundat: quapp in alia lāpadē infuderūt: ⁊ pñus oleū emanauit. Cū ipator sede ricus bñuētū destrueret: ⁊ oēs ecclias q ibidē erāt dirui mandasset: ciuitatē totā ad aliū locū transferre intendēs vir qdā quosdā viros albatos ⁊ fulgentes inuenit: qui ad inuicē loqui ⁊ inter se aliq tractare videbātur. Quī cum vehemēter admirans: qñā essēt interrogasset vnus eorū rñdit. Iste est Bartholomeus apls cū ceteris scīs: quorū i hac vbe ecclesie hēbant: qui infimul puenērūt vt inter se liquerēt: ⁊ tractarēt qñ pena eēt ille plectēdus qui eos de hīraculis suis eiecit: iā inter eos inniolabilī snia est firma: ut vt ille sine mora ad iudiciū dei accedat: de his oībus in eius iudicio rñsurs. Postmo dicū vō tps dictus ipator miserabilr vitā finit. Cū Legī in quodā li⁹ de miraculis sctoz q qdā magister festū sci Bartholomei

oī anno solēniter celebrabat. Cui pđicārī in spē cuiusdā puelle diabolus admodū speciose apparuit: quā iniecg in eā ecclis ad prandū inuitauit. q dū in mēsa pñsisterent illa in amore suū multū euz allicere nitebat. Bñs āt Bartholomeus in spē pegrini p foribus afuit ⁊ vt amore sci bartholomei itroducere obnitius flagitauit. Qua dissuadēte panis mittit: s; illuz accipere recusauit. Rogauit tñ magr⁹ p nunciū: vt sibi dīet qđ magis in boie ppriā esse putaret. Cui cū ille dīet: rñsibile puella rñdit. Immo petiū cū quo hō pēpitur nascit atq; viuit. cui Bartholome⁹ rñdit: q ille bñ intulit: sed mulier pfundius indaganit. Cū dictus peregrinus magrō mīst: vt sibi dīet. Quis locus vni⁹ pedis eēt vbi dñs i fra maiora miracula oñdiss. cui cū ille diceret. locus crucis in quo dñs mirabilia opatus est. illa ait. Immo caput hoīs in q quasi minor mundus erit. Eltro: qz vōro sniam apostolus approbauit. Tertio inquisiuit qsta distantia esset a summo celi vsq; ad profundum inferni. Cui cum magr se nescire diceret: illa ait. Modo video q precipitor. Sed ego hoc noui: quia de altero ad alterum decidi. ⁊ opz q tibi hoc ostendam. tē diabolus cum magno ciulatu se in abyssum pēpitauit: ⁊ dum quereēt peregrinum minime inuenērunt. Cū sile fere legis de beato Andrea. Beatus autem Ambrosius in pfatōne quas facit de isto apstolo eius legēdam abbrevians: ita dicit. Discipulis ebristi tñ vnica diuinitate pđicantibus trinitatem tuam modo mirabiliter dignatus es oñdere maiestatem. inter quos beatissimuz bartholomeus magna virtutū prerogatiua colendum benigna tui pfectio ad populū dīrexit longinquum: quod licet penitus humana conuersatione remotum: tibi tamen pđicationis augmentum meruit consignare vicinū. Q qstis pconijs apostolū mirabilem celebrandum. Cui dum ad seminandum fidez primorū corda nō sufficerēt populorū alatis qñ vestigijs extremorum fines penetrauit indoꝝ. Cū languentium innumera caterua templum ingressus demonia cū effecit illico vt nullū cultoribus demō preberet rñsum. Q q mira vñtū ipsius insignia duz humana voce vba sonantē p se aduersarium

Bartholomeo

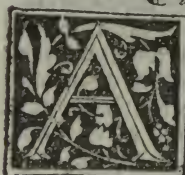
solo inſu lacerat diuiffime viris reddidit
murū. Regiā diabolica cōtagione lunariā
liberant: puellāq; ſolutis nexibus p̄i rep̄n
tauit ſaniffimā. Q̄ ſublime ſcītatis ei⁹ mi
raculum dū antiquū humani generis inimi
cū ſuum ſecit in nihilū redigere ſimulacru
Q̄ ſi diuine exercitui numerāduſ eſt: leſti: cu
i⁹ ut miraculis fidē cōmodaret certiffimā:
angelus apparuit ſup̄a dlapſus ab aula. Iſ
igī carbenatū demōem cunctis onitans de
formē ſolutiferā ſaxo dñicā imp̄ſerat crucez
Ker reginaq; ſimul baptizant cū gente. v̄z
biūq; i. accole te deū p̄cem corpore ſequūf
ē n̄iente. Ad extremū vō temp⁹ dclatu pō
ſificū neophiti polemij ſi tyrannuſ bñi apo
ſtolū hōimode in fide p̄ſtātem ceſum atq; ex
coriatū acerrimā fecit ſuſcipere mortē: q̄ tū
mortis viriliter p̄ferendo: diſerimē glorioſi
certaminis ad ecclēſie gaudiū reportauit tri
umphum. C Beatus at Theodorus abbas
7 doctor: p̄cipuus de hoc apoſto: o inter ce
tera ſic ait. Apoſtolus dei Bartholomeus p̄
mum in lycania predicauit: poſtmodum in
india. ad vltimū in a'bano v̄be. ſ. maioris
armenie: vbi p̄mo excoziatus: tandē capite
plerus ibidē ſepultus eſt. q̄ dū ad p̄dicandū
mitteret a dño: v̄t opinor: audiuit. Uade di
ſcipule meus ad p̄dicationē meā: eri ad pu
gnā: capar eſto piculoz. E go p̄mū op⁹ conſu
maui p̄m⁹ teſtis ſcūs: vos qd̄ necari⁹ ē i ple
ret. Imitare magr̄z tuū ſanguinē ſanguinib⁹
pone: carnibus carnē trade: q̄q; p te paſſus
ſuſtinui patere. Alma ſint tibi benignitas in
ſudorib⁹: māſuetudo inſ maleficos: patiētia
i his q̄ p̄eūt: nō reſultant apoſtolus: ſ; v̄t ſa
mulus fidelis dñico acceſſēs p̄: cypro: p̄git
gaudēs tanq̄ lux mūdi: v̄t tenebroſos illuina
ret tāq; ſal t̄re: v̄t gētes inſpidas ſaliret: tāq;
agricola v̄t ſpūalē culturā p̄ficet. Petrus
q̄q; apoſtol⁹ docet natidēs: ſ; Bartholome⁹
p̄ur paria inueſtigat. Petrus op̄af p̄digia ma
gna: ſ; Bartholome⁹ facit mirabilia valida.
Petrus capite deoſum cruciſigī: Bartho
lomeus poſtq; v̄nne excoziat⁹ ē capite ple
erit. Ad q̄t valet pet⁹ tranſcēdo myſteria:
ad tot Bartholomeus p̄t penetrāda: eq̄
liter ſc̄gudat ecclēſiā: q̄na lace b̄uit 7 cetera
diuina chariſmata. Nec ex diuio duodēarij
numero medi⁹ ex v̄traq; pte ſonū diuie ſer

mocinatiōis dat ſicut in cythara armoniā.
oēs aplī v̄niuerſitatē ſibi diſpartiētes pro
res regis regū p̄ſtituti ſunt. Hūc at ē ſc̄s
7 portio armenie locus: q̄ ab euilath v̄ſq;
ad gabaorth diſtributa. Igī inde eū lingue
aratro rōnabilia rura ſulcāt: fidei verbū in
p̄ſundo cordis recondentē paradīſū: vine
as dñi plantāt: ſingulis paſſionū remedia
medicinaliter inferēt: ſpinas nō intelligi
biles euellēt: ſiluas impietatis ſecare: ſepes
dogmaticas circūponere: ſed quales mer
cedes creatori obtulerūt: v̄tiq; p honore in
honoratiā: p b̄ndictiōe maledictionē: p mu
neribus penas: p requieſcibuli vita amarif
ſimā mortē. Mā poſtq; intolerabilia tormen
ta ſubiit ab eis decoratus in morē ſollis ſu
it: nec poſtq; migravit ab hoc mūdo negle
xit occiſores: ſed inuitabat miraculis p̄dicoſ
7 p̄digijs admittebat aduerſos: ſ; beſtialē
mentēz inſerat q̄ cōpeſceret: nil qd̄ a malo
retraheret: qd̄ decetero faciunt. Inſanunt
p̄ illud ſacrū corpus. Reſpūit egroti medē
tem: orbi manu ducentē: ceci ductores: nau
fragi gubernatores: mortui viuificatores. Et
hoc quōd. Projiciūt namq; in pelagus corp⁹
ſacrū: mota ē igī cū ſpectu de regiōibus ar
menie arca cū. 4. alioz mai⁹ t̄z arcis q̄ ſit
dū ſigna operaretur cū ea fuerāt in mare p̄
iecte: 7 p̄ tātū ſpaciū maris q̄tuor: his p̄ce
dētibus: 7 tanq; miniſtris obſequiū quodā
modo apoſtolo faciētibus: venerūt in ptes ſi
cilie in inſulā q̄ liparis nuncupat: ſicut epo
hoſtiēſi: q̄ tūc p̄i⁹ erat reuelatū ſuit. Venit
ad paup̄culas theſaurus ditiffimus: venit
ad ignobilē p̄cioſiſſima margarita venit ad
meſſā ſplēdi diſſimū luminare. Alijs igitur
q̄tuor: ad diuerſas terras cūtib⁹: ſc̄iū apo
ſtolū i dicta iſula reliq̄rūt. Et n. p̄dicoſ q̄t
mor: martyres apls reliquēſ retro: ſū vnū
ſc̄z papinū i ciuitate ſicilie miles. Aliū vō lu
cianū noie meſſinā trāmiſit. Reliq̄s vō du
os in calabriā: iridē terrā direxit. greg⁹ qd̄ in
ciuitate in columnam. Ab hacium autem in
ciuitatem que cale vocatur: qui v̄ſq; hodie
ſuffragijs ſuis ſplendent. Suſceptus eſt
iḡ tur apoſtolus cum multis hymnis lau
dib⁹: 7 candelis: 7 templum ſibi magnifi
ce fabricat. mōs aut vulcanus inſule p̄ſigu
us cū habitatoribus eēt nociuus: eo q̄ ignē

De sancto

emittebat qñ pñadía septē se inuisibilis elō
gavit circa mare suspēsus ita vt vsqz hodie
appareat videntibus qñ figuratio fugientis
ignis. Hūc igit aue o bñe bñdix ter bñe Bar-
tholomee q es diuine lucis splēdor: scē eccle-
sie piscator: rōnabiliū pisciū pñture capture:
dulcis fructus. vinide palmitis. vulnera-
tor: diaboli mundū suo latrocinio vulneran-
tis. Quandeas o: bis terre cūcta illumināf
os dei. lingua ignita sapiam pñēs. sons iu-
gis sanitatē emanās: q mare mirabilib⁹ gres-
sibus scificasti: q terrā purpureā tuo cruore
fecisti. q ad celos pñcasti: vbi in medio di-
vine aciei resu⁹ gens in splendore imarcesci-
bilis glorie splēdēs: in exultatione iocun-
ditatis isartabiliis gaudes. Hec Theodor⁹

De nomine.

Augustinus hoc nomē for-
tissimus est: vel pp excellen-
tiaz dignitatis: vel pp ser-
uorē dilectionis: vel ppter
etymologiaz nois. Ppter
excellentiā dignitatē. Quñ
sicut impator august⁹ pcel-
lbat oēs reges: sic et iste excellit oēs docto-
res sū qd dicit Remigius. Et alij docto-
res pparāt stellis. Dan. i.º. Qui ad iustitiā
erudiūt multos sicut stelle. scē. Hic at ppara-
tur soli: sicut pñ in eplā q de eo cantat: quo-
niā sicut sol resurgēs: sic ipse resursit in tem-
plo dei: scēdo ppter feruorem dilectionis:
quñ sicut mensis augustus valde seruet estu-
caloris: sic et ipse valde incaluit igne diuini
amoris: Unde ipse in libro confessionum de
se dicit. Sagittaueras tu cor meū charitate
tua scē. Itē ibidem aliqñ intromitit me in
affm multū inuicatum: introitus: nescio ad
quā dulcedinē qñ pñficiat in me nescio quid
erit: vnū scio q ista non erit. Tertio ppter
etymologiaz nois. D. n. Aug. ab augeo et li-
qñ est ciuitas: et ana qñ est sursum: inde Augu-
stin⁹ qñ augens supnā ciuitatē. vñ de eo cā-
ntat. Qui pñaluit amplificare ciuitatē scē
De q ciuitate ipse dicit in li. ii. de citate dei
Inest ciuitati dei et origo et informatio et bñ-
tudo: quñ si qñat vñ sit: deus eā pdidit. Si
vñ sapiēs ē a deo illuminat. Si vñ felix do-
min⁹ subsistēs modificat: pñplās illustrat:
inherēs iocundat videt et amat. In eterni

tate dei viget in veritate dei lucet in boni-
tate dei gaudet: vel vt dicit in glosario. Au-
gustinus dñ magnific⁹: felix pclarus. fuit. n.
gnificus in vita: pclarus in doctrina: felix i
gloria eius vitaz pñaluit possidoniū cala-
mētis ep⁹ vt dicit. Cassiodorus in libro de
vris illustribus.

Augustinus doctor egregi⁹
in pñcia apbricana ciui-
tate carthaginiēsi ortus ex
honestis pentibus valde
f. pñe patricio: matre Ma-
nica gñitus. In liberali-
b⁹ artib⁹ sufficēt doct⁹ fuit
vt sumus philosoph⁹ et rhetor: lucubrissim⁹
habere. Hāc libros Aristotelis et oēs libros
liberaliū artū quoscūqz legere potuit p se
didicit et intellexit sicut Aug. i libro pñf. te-
stat dicens. Dēs libros artū quas liberales
vocāt: tūc neglissimus malaz cupiditatū ser-
uus p me ipm legi et intellexi quoscūqz lege-
re potui. Itē in eodē. Quidē ē de arte loquē-
di et differendi. Quicqd de dimensionib⁹ si-
guraz et de musicis et de numeris sū magna
difficultate nullo homin⁹ tradere iuxta. Scilicet
tu dñe deus meus: q celeritas intelligēdi:
et discēdi acumē donū tuū ē: et nō inde sacri-
ficabā tibi. Ulex q: scientia sine caritate nō
edificat: s; inflat: in errorē manicheoz q rñz
fantasticū fuisse affirmāt: et carnis resurrexi-
onē negāt incidit: et in eo pñnos nouē dñ ad
huc adolescēs esset pñāsit. Ad has etiā nu-
gas adductus ē: vt arborē fici plorare dñer
cū ab ea solū vel ficus tolleret. Cū igit esset
ānoy. i.º. et qñdā libz cuiusdā pñi in quo va-
nitaf mundi pñēda et pñia appetēda doce-
bat plegeret: ex s; qdē liber pñmū placuit.
Et q: nomē Iesu xpi qd a mñe ibiberat ibi nō
erat. dolere cepit mñ vo ei⁹ plurimū flebat
et ipm ad vanitatē fidei reducere satagebat
Quadā igit vice vt legi in li. pñfio. vidie
se stare in qdā linea lignea: s; tristē: et qdā ei
iunenifastit et cāz tātē tristitie regnauit que
cū diceret pditionē filij mei deploro: Ille re-
spōdit. Esto securus q: vbi tu: ibi ille. Et ec-
ce pñmo filij suū iuxta se stare vidit. Hec
cū augustin⁹ retulisset. ille ait. falleris ma-
ter falleris: nec sic tibi deū ē: s; vbi ego: ibi
tu. econtra illa dicebat. Ad filiū mibi deū ē

ubi ille: ibi tu: sed ubi tu: ibi ille. Rogabat
igitur sedula mater quasi importuna quendam
epm sicut in eodē libro p̄fesi. Aug. testat̄ ut
p̄ filio suo intercedere dignaret̄. q̄ tāta quo
dāmodo ip̄ortunitate deuictus prophetica
voce respondit. Uade secura: q̄ imple est
ut filius tantar̄ lachrymar̄ peat. Quā autem
apud carthaginē multis annis rhetoricā do-
cuisset occulte matre nesciente romā venit.
et ibidē multos discipulos p̄gregauit. Quā at
m̄ vsq̄ ad portū secuta fuisset eū ut aut eū
retraheret: aut secū iret: t̄p̄e eāz decipiens
nocte latenter recessit: quem illa mane cōsi-
derans aures dei clamorib⁹ impleuit. Quo
liber at̄ die mane et uesp̄e ad ecclesiam ibat
et p̄ filio orabat. Illis t̄p̄ibus mediolanensēs
a Simachō p̄fecto romanor̄ petierunt sibi
doctore ī rhetorica destituti p̄sularat̄ ibi t̄p̄e
uir dei amb. et ad p̄ces mediolan. illuc mit-
tuntur Aug. M̄ aut̄ eius gescere nō valens
eū multa difficultate ad eū venit et ip̄sā nec
vere manicheū: nec vere catholicū reppe-
rit. Lepit autē Aug. b̄d̄ Ambro. adherere
et eius p̄dicationes frequenter audire. Erat at̄
in p̄dicatione valde suspectus ne qd̄ d̄ipaz
manicheor̄ heresiz: vel p̄ ipsā diceret. Qua
daz. n. vice p̄tra illū errorē amb. diutius
disputauit: et ip̄m ap̄t̄is rōnib⁹ et auctoritati-
bus p̄fuit: ita ut error ille a corde augusti
ni penitus pelleretur. Que aut̄ post hoc sibi
p̄tingerint: ip̄e in li. p̄fesi. narrat dicens. Cum
te p̄imum cognoui reuerberasti in īfinitatē
aspectus mei radiās in me uehementer: et cō-
tremui amore et honore inueni me longe esse
a te in regione diffinitudinis tāq̄ audire vo-
ces tuas de excelso. Lib⁹ sum grandis. cre-
sce et manducabis me: nec te me mutabis in
te: sicut cibū carnis tue: s̄ tu mutaberis in me
Quā aut̄ sicut ibi dēz refert via xpi sibi place-
ret: s̄ p̄ ip̄a agustia adhuc ire pigeret inuicem
dñs in mētē eius: ut ad simpliciā in quo
lucebat gr̄a diuina p̄geret ut sibi c̄stus suos
se eū cōferenti p̄ferret: quis eēt aptus mo-
dus uinēdi ad ambulandū in via dei: qua
alius sic: alius sic ibat. Displiebat. n. ei qd̄
agebat in seculor̄ dulcedine dei: et deco-
re domus ei⁹ quā dilexit. Simplician⁹ aut̄
cepit eū hortari et dicere: quot pueri: et puel-
le intra ecclesiam dñi deo seruiūt: tu nō pote-

ris qd̄ illi et iste. An uerū illi et iste in seip̄is
possunt et nō in deo suo. Quid in te stas et nō
stas. Proiece te in eū et excipiet te et saluabit
te: int̄ hor̄ colloca memoria victorini in me
diū venit vñ exhilarat⁹ simpliciānus nar-
rat q̄liter adhuc gētilis ob sui sapiam romē
qd̄ maxime tūc erat: statuā in foro meruisset
et q̄liter se sepi⁹ xpianū diceret: simpliciānus
nō credo nisi te in ecclesia videro: ille iocādo
dicebat. M̄qd̄ pietes faciūt hōiez xpianor̄.
Tāde z dū ad ecclesiaz uēis: et ei tanq̄ vecū
do occulte liber ubi erat symbolus: h̄dei ad
legēdū et p̄nūciandū ut tūc moris erat dat⁹
fuisset: ille i altū ascedit: et alta voce p̄nūcia-
uit: mirāte roma: gaudēte ecclesia. Dēs aut̄
subito p̄strepuerūt: victorini⁹ victorini⁹ cito
sonuerūt: et cito siluerūt. Tūc ē ab aphaica q-
dā amicus augustini noie pōrtian⁹ supuenit:
et vitā et miracula illius magni atoni q̄ nup
i egypto sub cōstantino ipatore defunctus fue-
rat recitauit. Hor̄ exēplis augustin⁹ uehe-
ment̄ exarsit: ita qd̄ locū suū alip̄iū tā uultu
q̄ mētē turbatus inuasit: et fortis exclamauit
Quid patimur: qd̄ audim⁹. Surgunt i docti
et celū rapiūt: et nos eū doctrinis nostris in i
fernū demergimur. An qd̄ p̄cesserunt pudet
seg et nō pudet nec saltē seg: Et accurre in
quāda hortū sub qdā ficu se p̄iecit: ut in eodē
libro p̄fesi. p̄memorat amarissime fies lamen-
tabiles voces dabat qd̄ dū qd̄ dū: cras et cras
sine modo: sine paululuz modo non habebat
modū et sine paululū p̄dibat in lōginquū.
De hac sui tarditate plimuz p̄querebat: sic
postmodū in eodez libro scripsit. Iden mibi
qm̄ excellus ē i excellis: et qm̄ p̄fund⁹ in p̄-
fundis: et nusq̄ recedis: et uir redimus ad te
age dñe: et fac et excita: et reuoca nos. Accen-
de et rape. et fragra et dulcesce ipe dimens oī-
bus sic timebā expediri. quē admodū ipe di-
ri timēdum ē: sero te amant: puleb: itūdo taz
antiq̄ et tā noua: sero te amant: intus eras: et
ego foris. et ibi te q̄rebā: et ista formosa q̄ feci-
sti de foris irruēbā: me cū eras: te cū nō eras
uocasti et clamasti et rupisti surditatē meam:
coruscasti: splēdūisti et fugasti cecitatē meā:
fragrasti: et duristi sp̄m et anhelō tibi: gusta-
ui et esurio et sitio te: tetigisti me et exarsti i pa-
cem tuam. Cum autem amarissime fletet au-
diuit vocem dicentem sibi. Tolle lege: tolle

De sancto

lege. Aperuitque statim codicem apostolicum
et coniecit occurrentes ad primum capitulum legit
Induimini dominum Iesum christum. et statim omnes ab
eo dubietatis tenebre disruperunt. Interius
autem tam vehementissimo dentium dolore torque
ri cepit: ut fere sicut ipse ait ad credendam
opinionem Cornelii perhibere diceret: quod summum bonum
non in sapia: summum vero bonum corporis
in nullius sentiendo dolore: potuerat: tam vehementem
autem ille dolor: fuit quod etiam loquas amisit.
Quocirca in libro. per se. refert in tabulis cereis scri
psit: ut omnes pro eo orarent. ut dolor illi dominus
mitigaret. Ipse igitur genua flexit: et subito sa
num se sensit. Insinuavit ergo per litteras san
cto viro ambrosio suum votum. ut moneret quod
sibi de libris sancti legendum esset: quo aptior
fieret fidei christiane. At ipse iussit Isaiam propheta
tam: eo quod evangelii vocationis gratius prun
ciator aptior videatur. Cuius principium cum
augustinus non intelligeret totum aliud tale
esse arbitratus distulit ut illud relegeret: cum
in scripturis sanctis magis exercitatus esset. Ad
veniente vero paschali tempore augustinus cum
esset annorum triginta cum filio suo ad eodato pu
ero valde ingenioso: quem augustinus in sua
adolescencia dum adhuc gentilis et pharus es
set genuerat: nec enim cum alippio amico suo
meritis meritis et predicatione abrosii sacrum be
atissima suscepit. Tunc sicut scribit Ambrosius.
Te deum laudamus inquit. et augustinus. te dominum
propter meritum ridit: et sic tunc ipsi duo hunc hym
num alternatis proposuerunt. et usque in finem decanta
uerunt: sicut et testatur ambrosius in libro. suo qui
de speculo ecclesie. In aliquibus autem libris antiquis
titulus talis preponitur. Antiquum ab Ambro
sio et augustino compilatum. Proinde autem in fide
catholica mirabiliter perficitur: spes omnes quas
debant in seculo dereliquit: et scholis quas age
bat abrenunciavit. Quanta autem dulcedine di
mini amoris ex tunc serueret in hoc ipso libro con
fessus aperit dicens. Sagittaveras tu cor meum
charitate: et gestebas verba tua transfixa in
visceribus: et exempla suorum tuorum: quos de ni
gris lucidos: et de mortuis vivos feceras con
gesta in sinu cogitationis mee: creberrime: et assu
mebant gravem torporis: et ascendenti vallibus plora
tionis: et cantati cantibus graduus dederas
sagittas acutas: et carbones vastatores: nec sa
tiabar in illis diebus dulcedine mirabili con

siderare altitudinem perficitur divini super salutem
generis humani. Quantum fletui in hymnis
et canticis tuis suavitatis sonantis ecclesie vocibus con
motus acriter. voces ille infundebat auribus
meis: et eliquabat veritas tua in cor meum et cre
rebant lachryme: et bene mihi erat cum eis. Tunc
in ecclesia mediolanensi hanc canticam institu
ta sunt et clamabant clamore alto cordis mei.
O in idipsum: o in pace: o quod dixit: in idipsum
dormiam: et sonum capiam: tu es. non idipsum quod non
mutaris. et te requiescens obliuiscens laborum
omnium: legebas totum psalmum illum. et ardebat qui
fuerat latrator: amarus et cecus adversus lit
teras de melle celli mellitas: et de lumine tuo
luminosas: et super scripturas huiusmodi ta
bescebat. Christus Iesu adiutor meus: quoniam
suave mihi subito est factum carere meam suavi
tatem nugarum: et quas amittere metus su
erat: iam dimittere gaudium erat: eiciebas. non
eas a me: me a te et summa suavitatis eiecerat: et
intrabas per carnis voluptate dulcior: sed non
carni et sanguini: sed luce clario: sed omni secre
to interior: omni honore sublimior: sed non sublimi
bus in se. Post hoc assumptum nebridio et eno
dio et matre ad aphrodisiam remeabat: sed cum
essent apud hostiam et verberinam pia mater eius
defuncta est: post cuius mortem reversus est
augustinus ad agros proprios: ubi cum his qui fi
bi adhererebant in cennibus et orationibus deo vac
cabat: libros scribebat: et indoctos docebat
fama autem eius ubique diffundebat: et in omnibus
libris suis et actibus admirabilis habebatur. re
fugiebat autem ad aliquam civitatem accedere que
episcopo careret ne ipsum in predicto officio impedi
ri prigeret. Eodem tempore apud hipponem erat:
quidam vir magnarum operum augustinus misit quod
si ad eum accederet. et verbis suum ex ore suo
audiret: seculo renunciare posset. quod augu
stinus ubi perit: illuc peritus iuit. Audientes autem
valerius hipponensis episcopus famam eius ip
sum plurimum renitentem in ecclesia sua per
sbyterum ordinavit: nonnullis quidem lachry
mas suas superbe interpretantibus: et tamquam cum
consolantibus et dicentibus: quod et locus pre
sbyteri licet ipse maior dignus esset appropinquaret
tamen episcopus qui statim monasterium clericorum instituit et cepit vivere secundum
regulam sub sanctis apostolis institutam: de
cuius monasterio fere decem episcopi sunt electi

Et q: predictus epi erat grecus: et minus i latina lingua et litteris doctus augustino potestatem tribuit ut pro more orientalis ecclesie coram se in ecclesia predicaret. Unde cum multi epi derogarent, ille de hoc non curabat dominodo per eum fieret quod per se fieri non valebat. Et o tempore fortunatum presbyter manicheum: et alios hereticos precipue rebaptizatos donatistas et manicheos conuicit: ablutit: et fugauit. Cepit autem valerius formidare ne sibi augustinus tolleretur: et ab alia ciuitate in episcopum periret. Nam sibi aliquando ablatum fuisse: nisi ad locum secretum transire curasserat: ita ut inueniri minime potuisset. Impetrauit igitur ab episcopo carthaginiensi, ut ipse cederet et augustinum hipponiensi ecclesie in episcopum promoueret. Sed cum hoc augustinus omnimode recusaret: compulsum tamen et coactus succubuit: et episcopatus curam suscepit: quod in se postea fieri non debuisset: ut suo uiuente episcopo ordinaretur: et dixit et scripsit propter concilij vniuersalis prohibitionem quam postmodum ordinatus didicit: nec quod sibi semel esse voluit alijs fieri voluit: unde et fategit ut in concilijs episcoporum constitueretur, ut oia statuta patrum ordinandis deberent ab ordinantibus intimari. Ipse autem de se dixisse postmodum legitur: In nulla re mihi dominum tentio sic iratus fuit in hoc: quod cum non essem dignus poni ad remum posuit me ad amplius in apice regiminis ecclesie: vestimenta eius et calciamenta et ornamenta alia nec nitida nimium: nec abiecta plurimum: sed ex moderato et compecenti habitu erant. Ipse enim de se dixisse legitur, fateor de preciosa veste erubescere. Et ideo cum datur mihi vendendo eam: reliqua vestis non potest esse communis: precium sit commune. Mensa frugali et parca semper vltus est: et inter olera et legumina propter infirmos et hospites plerumque carnes habebat. In ipsa autem mensa magis lectionem vel disputationem quam epulationem diligebat: et non pessime de tractionis in ea sic scriptum habebat. Quisquis amat dictis abscentum rodere vitam. Nam et aliquando cum quidam sibi familiarissimi episcopi ad detractionem linguam laxasset a deo dure eos redarguit, ut diceret quod ni-

si desisterent, aut versus ipsos deleret, aut a mensa recederet. Quadam vice cum quidam suos familiares ad praedium inuitallet vnus illoz curiosior ceteris cognatione ingressus est. Cum autem oia frigida repperisset reuersus ad Augustinum interrogauit: quid ciborum ipse praeparasset. cui Augustinus. Nequaquam scio talium epularum curiosus respondit. Et ego vobiscum nescio. Tria a beato Ambrosio se vidicisse ait. Primum est quod viderem cum nunquam peteret. Secundum quod militare volentem ad hoc non commendarer. Tertium quod ad prauitatem inuitatus non iret. Causa primi est ne illi inter se pueniant: et sibi maledicant. Causa secundi est ne milites calumnia exerceant et in eum alij culpam refundant. Causa tertij est ne forte temperantie modum perdat. Tante autem puritatis et humilitatis fuit: ut ipsa esset minima peccata que apud nos nulla vel minima reputantur in libro perfectionum deo ostentatur: et de eis coram deo humiliter se accuset. Nam ibidem accusat se de eo quod cum puer esset iudebat ad pilam dum ad scholas ire deberet. Item de eo quod volebat legere vel adiscere: nisi a parentibus vel magistro videretur. Item de eo quod fabulas poetarum: sicut fabulam Eneide cum adhuc esset puer libenter legebat: et didone innotuas propter amorem plorabat. Item de eo quod de cellario parentum vel mensa aliquid furabatur ut pueris ludentibus daret. Item de eo quod in ludis puerorum fraudulenter victorias exercebat. Item de eo quod pira de quidam arborum vicina vinee sue cum adhuc esset annorum sex. furatus fuit. in eodem quoque libro de cunctis capitulis vige simo: accusat se de ipsa modica delectatione quam aliquando in comedendo sentiebat dicens. Sic me docuisti ut quemadmodum medicamenta sic alimenta sumpturus accedam: sed dum ad quietem societatis ex indigentia molestia transeo in ipso transitu insidiatur mihi laqueus concupiscentie. ipse enim. transitus voluptas est: et non est alius quo transeat quo transire cogit necessitas. Et cum salus sit ea edendi et bibendi adiungit se tanquam pedisse qua periculosa iocunditas: et plerumque precurre conatur, ut eius causa fiat quod salus causa me facere vel dico vel volo. Ebreietas longe est a me: miscereberis ne appropin-

De sancto

quet mihi: crapula autem nonnunquam subrepat ser-
uotuo, miseraberis ut longe fiat a me. Et quod
est dominus qui non rapiatur aliquantulum extra
metas necessitatis? Quisquis ille est: magnus
perfecto est: magnificet nomen eius. Ego non sum
quod homo peccator sum: habet et se suspectum
olfatu dicens. De illecebris odorum non sa-
tago nimis cum absint nec requiro cum ob sunt
non respondo paratus eis etiam semper carere mihi
illa ut deorum et fortiter fallo. Memori. n. securus
esse debet in ista vita: que tota tentatio nominis
vex qui fieri potuit ex deteriori melior: non
fiat ex meliori deterior. Item de auditu con-
fetur dicens. Voluptates aurium tenacius
me implerant et subiunguerant sed resoluisti
et liberaisti me. Cum mihi accidit ut me ampli-
us cantus quam res que canitur moueat penali-
ter me peccare profiteor: et tunc malle non audi-
re cantantem. Accusat et se de visu sicut de
eo quod aliquando nimis libenter vidit canem
currentem et de eo quod per ager casu transiens
venationem libenter persequitur: et de eo quod do-
mi existens araneas muscas suis retibus capi-
entes nimis attente conspexit. Ideo autem de his
coram domino profitemur: ut ibidem dicit quod aliqua-
do hec a bonis meditationibus auertunt et
orationes interrumpunt. Accusat etiam se de ap-
petitu laudis et motu inanis glorie dicens.
Qui laudari ab hominibus vult vituperante te
non defendetur ab hominibus iudicante te: nec
eripiet dominus te. Laudat homo propter aliquod donum
quod dedit ei et tamen propter gaudium se laudari quam donum
Tentat bis tentationibus quotidie sine cessa-
tione quotidiana: si ornatus nostra est humana
lingua: veritatem nolle ut vel auget mihi
gaudium cuiuslibet boni mei suffragatio-
ris alieni: sed auget fateor non solum sed vi-
tuperatio minuit. Contristor autem aliquan-
do laudibus meis cum ea laudant in me in
quibus mihi ipse displiceo: vel etiam bona mi-
nora vel leuia pluris existimantur quam existi-
manda sunt. Hereticos vir iste sanctus va-
lidissime confutabat: ita ut ipsi publice inter
se predicarent peccatum non esse interficere
Augustinum: quem tanquam lupum occidendum esse
dicebant: et occisoribus omnia sua peccata a deo di-
mittenda asserbant. multas ab eis insidias
pertulit ita ut sibi aliquo pergenti in via insi-
dias ponerent: sed dei providentia itineris

errare seductum inuenire non possent. Cuius
pauperum semper memor esset eis ex his qui
habere poterat liberaliter eribebat. Nam et de
vasis domesticis propter pauperes et captiuos
aliquando inbebat frangi et consolari et indigenti-
bus dispensari: domum vel agrum siue vil-
lam nunquam emere voluit. Multas et here-
ditates sibi dimissas spuit eo quod mortuorum fi-
liis vel propinquis potius ipsa deberi dice-
bat. In his quoque que ecclesia possidebat in-
tentus amore vel illis implicatus non erat
sed die ac nocte de scripturis ac rebus diui-
nis cogitabat. fabricarum quoque novarum nun-
quam studium habuit deuitas in eis implicati-
onem sui animi quem semper liberum habe-
re volebat ab omni molestia corporali: ut li-
bere vacare posset continue meditationi: et as-
sidue lectioni. non tamen illa edificare volentes pro-
hibebat: nisi forte immoderate fieri conspe-
xisset. Laudabat quoque plurimum illos qui-
bus moriendi desiderium inerat: et super
hoc trium eorum exempla sepius recitabat.
Ambrosius autem cum in extremis esset: et ro-
garetur ut prolongationem vite sibi precibus
obtineret: respondit. Non sic viui ut me pu-
deat inter vos vivere: nec mori timeo quam
bonum habemus dominum. Ad responsum Augu-
stinus mirabiliter extollebat. Addebat quod
de alio episcopo: cui cum diceretur cum eccle-
sie multum necessarium fore: et id adhuc eum
dominus liberaret ait. Si nunquam boni: si aliqui qua-
re non modo. De alio quoque episcopo agebat
cyprianum referre quod cum gravi infirmitate
laboraret adhuc sibi sanitatem restitui exora-
bat. cui inuenis speciosus apparens cum indi-
gnatione infremuit et ait. Pati timetis eriri
non vultis: quid faciam vobis? seminarum
nullam nunquam nec etiam germanam sororem
aut fratris sui filias que deo pariter fruebant
secum habitare permisit. Dicebat enim quod
et si de sorore vel neptibus nulla mali posset
oriri suspicio: tamen quod tales propter sine alijs si-
bi necessaries esse non possent: et ad eas etiam
alie aduentarent ex illis possent infirmiores
aut humanis tentationibus commoueri: aut
certe malis hominum suspicionibus infama-
ri. Nunquam cum muliere solus loqui volebat
nisi secretum aliquod interesset. Consanguineis
sic bene fecit non ut diuitias haberet: sed

ut aut nō: aut minus egerēt. Karo p aliquo
aut litteris aut vbi intercedere volebat.
Hecolēs quendā phrī pteimplatione fame
amicis nō multa pstitisse. & sepe dicebat. ple
runqz potestas que petis pmit. Cū aut id fa
ciebat sic stilū tēperabat vt onerosus nō eēt
sed mereret vrbānitate dictaminis exaudi
ri. Volebat porius iter ignotos qz iter ami
cos cās audire: dicēs: qz inter illos poterat
libere iniquū cognoscere & vnū ex his ami
cū eēt facturū: p quo. f. iusticia mediante
sen: entia daret. ex amicis vō eēt vnū per dī
turus. f. ptra quē pferret suam. Cū multū
ecclesijs inuitabat & ibi verbū dñi p dīcabat
& multos ab errore puerbebat. Aliquā a ppo
sito digressionē facerē pfluenerat i p dīcatōe
& tūc dicebat deū hoc ad pfectū salū alicu
ius ordiāsse: si cuti qdā manicheorū negocia
tor: patuit qm p dīcatione quadā Augusti
ni vbi ipse digressionē faciēs ptra hunc er
rorem p dīcauerat cōuersus fuit. Cū tpe
dñi gothi romā cepissent idolatre & infideles
xpianis plurimū insultabāt: ppter qd augu
stinus libz de ciuitate dei cōposuit: i quo in
stos in hac vita debere pmi: ipios aut flore
re oñdit: vbi de duplici ciuitate. f. hierusalē
& babilone & eaz regibus ait: qz rex hierlin
xps: rex babilonis diabolus: qz duas ciui
tates: vt ibi. dē dicit duo amores sibi fabri
cant: qz ciuitatē diaboli constituit amor sui
crescens vsqz ad pteptū dī: citatē dei amor
dī: crescēs vsqz ad pteptū sui. In dieb⁹ aut
eius anno. f. dñi. 440: vñadali totā apbrice
pūinciā occupauerūt vastantes oia: nec par
centes sexui ordini vel etati. Post hoc autē
ad hipponēsē ciuitatē puenerūt: & ipsā ma
nu valida obsederunt: sub hac tribulatione
Augustinus p ceteris sue senectutis ama
rissimā & lugubz duxit vitā: fuerātqz sibi la
chryme eius panes die ac nocte cū alios vi
deret ociosos alios effugatos ecclesias sacer
dotibus viduatas: ciuitates cū accolis dis
sipatas. Inter tot tñ mala cuiusdā sapiētis
sua se plōlabat dicētis. Nō erit magnū ma
gnus putas q cadūt ligna vl lapides & mo
runt mortales. Vocatis aut fratribus di
xit eis. Ecce rogauī dñm: vt aut nos ab his
periculis eruat: aut patientiam tribuat: aut
me de hac vita suscipiat ne tot calamitates

videre compellar. Et ecce tertius quod pe
tuit obtinuit: & tertio obsidiōis. mense febr
bus laborans lecto decubuit. Intelligēs at
dissolutionē sui corporis imminere septēs
psalmos penitētiales sibi scribi fecit: ipsosqz
in loco contra parietem positos lecto decu
bans legebat: & vberti ac ingiter lachrymas
fundeat: & vt deo vacaret liberius & eius
intentio a nullo impediri posset: ante decem
dies sui exitus nullum ad se ingredi prece
pit: nisi vel cū medicus ingrederetur: vl cū
sibi refectio portaretur. Cū quidaz at eger
ad eum venit & vt sibi manum imponeret &
ab infirmitate curaret ipsū instāt. & rogauit.
Cui Augustinus respondit. Quid ē hoc fili
quod loqueris: putas q si tale quid facere
posset mihi hoc ipm nō conterrem? Ille aut
instabat asserens sibi in visione preceptum
esse vt ad eum accederet & sanitatē recipe
ret. videns autem fidem eius p ipso orauit
& sanitatem recepit. Enegruminos multos
curauit: & plura alia miracula fecit. In libro.
20° de ciuitate dei duo miracula de se: tāqz
quodam alio refert dicens. Hipponensem
quādam virginem scio: que cū se oleo peru
risset: euz p illa orans presbyter lachrymas
suas stillauerat mor a demone fuisse sanātā.
In eodem etiam libro sic ait. Scio etiā epz
semel p adolescentē: quē non vidit orasse.
illumqz illico demone caruisse. Nullum autē
dubius videtur quin de se loquatur: sed hu
militatis cā seipsum noluit nominare. In co
dem quoqz li^o de ciuitate dei sic ait. Qd euz
quidaz infirmus incidi deberet: & de morte
eius ob incisionem plurimum tueretur cū
infirmus multis lachrymis deum exoraret
cum eo & pro eo Augustinus orauit & sine in
cisione aliqua integram sanitatem recepit.
Deniqz dissolutio corporis appropinquans
hoc memoriale docuit nullum v3 hominem
quantūcumqz excellentis meritum sū cōfesi
sione & eucharistia debere transire. Ad ex
tremam autem horam veniens membris oī
bus sui corporis incolumis integro aspectu
atqz auditu anno etatis sue. 77. episcopat⁹
vero. 40. coram positus fratribus & orantib⁹
migravit ad dominum. Testamentū nullū
fecit: quia vnde faceret pauper non habuit
sloxit circa annum domini. 400. Itaqz Au

De sancto

Augustinus sapientie lumen prefulgidum: pro
pugnaculum veritatis: et fidei munimentum: oēs
ecclesie doctores tā ingenio q̄ scia vici: in eo
parabiles florentes tā exemplis virtutū q̄ affluen
tia doctrinae. vñ et beatus remigius Hieroni
mū et quosdam alios doctores p̄memorāssic cō
cludit. Hos oēs Augustinus ingenio et scien
tia vicit. Hāc Hieronymus. s. millia volu
mina Origenis se legisse fateat: iste tñ tāta
scripsit: vt nō solū diebus ac noctibus scri
bere libros eius q̄ nō possit: s; nec legere q̄
dē occurrat. Eulustianus autē cui Augu. epi
stolas scripsit: sic de eo dicit. Legi dei decet
quod Augu. praeferit ignorare. Hieronymus
quoq; in q̄dā epistola scribens Augustino ait.
Quobis libellis tuis eruditissimis et oīs elo
quentie splendore fulgentibus ridere nō po
tuit: certe quicquid dici potuit et assumi ingenio
et de scripturarū hauriri fontibus a te positū
atq; disertū ē: s; queso reuerentiā tuā parūp
patiari me tuū laudare ingenium. Hieron. et
in libro de duodeci doctoribus sic de eo scri
bit. Augustinus ep̄s volans p̄ motū cacumi
na q̄si aquila: et ea que sunt in motū radicib⁹
nō cōsiderans mltā celoz spacia terrarūq;
situs: et aquarū circūlū claro sermone p̄nū
ciat. Deniq; in quāta eū reuerentia et dile
ctione Hieronymus hāerit p̄ in epistolā q̄a
eisdē misit in vna quāq; sic dicit. Vñ scō ac
beatissimo pape Augustino. Hieronymus.
Siquidē ipse beatitudinē tuā eo quo decet
honore veneratus sū et habitantē in te dile
xi dñz saluatorē: sed nūc si fieri pōt cumulo
aliquid addim⁹: et plena p̄plemus vt absq;
noīs tui mētione nec vnam horā quidē p̄re
rire patiamur. Idē in alia eplā ad eundem
Abbatē ait vt q̄q; de libris beatitudinis tue at
tingere audeā: suffic. n. mibi mea p̄bare et
alterna nō carpere. Gregorius quoq; i epi
stola ad Innocentiū ap̄lice p̄fectū d ei⁹
libris sic ait. Quod expositionem sei Job vo
bis transmitti voluisti vō studio p̄gaude
mus s; si delicioso cupitis pabulo saginari
beati Augustini cōpatriore vñ opuscula legi
te et ad cōparationem illius similitudinē n̄m
fur furē non q̄ratis. Idē quoq; in registro sic
ait. Legitur q̄ beatus Augu. nec cū sororē sua
habitare consenserit dicens. Que cū sorore
mea sūt sorores mee nō sunt: docti ḡ viri cau

tela magna nobis d; eē instructio. In p̄efa
ctione quoq; ambrosiana sic legit. Magni
ficentiā tuā in mortificatōe Augustini ado
ramus: tua in oībus opate virtute: vt nullis
p̄missis blandimentoz fallatiū vir tuo ignit⁹
ip̄itu vinceres: q; cū ita in oī genere pieta
tis imbueras vt ipse tibi ara et sacrificium et
sacerdos esset templum. Beatus igitur p̄
sper in tercio libro de vita p̄eplaria sic de
eo dicit. Sanctus Augustinus ep̄scop⁹ acer
igenio: suavis elogo: secularis litterature pi
tus in ecclesiasticis laborib⁹ operosus: in quo
tidianis disputationib⁹ clarus in oī sua ac
tione compositus: i questionibus soluendis
acutus: in cōmencendis hereticis circumspe
ctus: in expositione fidei n̄re catholicus: i ex
planandis scripturis canonicis cautus. ber
nardus quoq; sic de eo scribit. Augu. hic est
validissimus malens hereticorū. Post hoc
at cū barbara gens terrā illā occupass; et san
cta loca p̄phanarent fideles corpus Augu.
ceperit et ipm in sardinia transulerunt: Trā
factis autē ab eius obitu annis. 280. circa an
num dñi. 713. tempore leonis tertij Lipran
dus deuotus longebardorū rex audiens sar
diniam a saracenis depopulatā solēnes il
luc nuncios misit: vt doctoris sancti reliqui
as papiam deferrent: qui magno p̄cio dato
corpus sancti Augustini tūc est. et ip̄suz vsq;
ianuam deportauerunt: quod deuotus rex
audiens vsq; ad predictā ciuitatē euz ma
gno gaudio eidem obuiuit et reuerenter ex
cepit: cū autē mane vellent corpus deducē
nullo mō d loco moueri potuit: donec rex vo
tum emisit: q; si se inde deduci p̄mitteret ibi
dem in suo noīe ecclesiam fabricaret: cū at vo
tum fecisset statim sine difficultate inde de
ductū est. Rex autē quod vouerat imp̄euit:
et ibi dē in honore sei Augu. ecclesiaz p̄struit.
Idem miraculū die sequēti in quadā villa
ep̄iscopatus terdonensis: que dicitur casale
cōtigit: et eodē mō ibidē in honore sei augu.
ecclesiam fabricauit. Insup villā ipsā euz
oībus suis appendentijs concessit suientib⁹
ecclesie sei augustini p̄petuo possidendā: q̄a
vō rex viderat scō cōplacere: vt in suo noīe
ecclesia fieret: vbiq; p̄ noctē māsisset: timēs
ne in alio loco q̄ vbi desiderabat locū sibi eli
geret: in oī loco vbi de nocte euz corpore bo

spitabat in bonorū ipsius eccliam pstruebat
sicq; cū magno gaudio papiam deducit & in
eccliam scī petri que celum atq; cū dicis ho
norifice collocat. ¶ Volendinarius quidā
in beatum augustinū sp̄ alē deuotionem ha
bens cū q̄dā infirmitatē q̄ dicis pblegma sal
sum in tibia pateret bñm augu. deuote in sui
adiutoriu inuocabat: cui p̄vium sanctus au
gustinus apparuit: & tibiā manu palps in
tegre restituit sanitati: qui excitatus se libe
ratū inuenit. & deo & bñs Augustino gratias
reddidit. ¶ Quidā puer cū vitio lapidis p̄
meretur & de consilio medicorū incidī debe
ret mater pueri mortis sibi timens periculū
beatum augusti. deuote in sui filij subsidium
inuocauit. Statioq; susa oratione puer lapi
dem cū vrina emisit & plenam sanitatem re
cepit. ¶ In monasterio quod elemosina dī
monachus quidam in vigilia sancti augusti
ni raptus in spū vidit nubē splendidā celit̄
elapsam & supra nubē augustinū sedentē pō
tificatibus insignitū. cuius oculi q̄si duo sol
radij totā illam eccliam illuminabāt: & odor
inde nimis exalabat. ¶ Scūs quoq; Ver
nardus dū q̄dam vice in matutinis existēs
aliq̄sulum obdormisset & de quodā tractatu
Augustini lectiones legerētur: vidit quēdā
pulcherrimū inuenē ibi stantē: de cuius ore
tantus iundatiū aq̄ impetseribat q̄ totā
illā eccliam videret replere: qui augu. cū nō
dubitauit q̄ sōte doctrine totā ecclia uirganit
¶ Quidā scūs aug. valde diligēs mōacho
custodi corpis scī augu. pecuniā magnā de
dit: vt sibi scī augu. digitus vnum daret: s̄
ille accepta pecūia dig. tū cuiusdā mortui se
ricis pānis inuolutū sibi tribuit simulans eē
digitum augu. quē ille reuerent accipiēs sē
per deuotissime adorabat & ori delisq; appo
nens crebro pectori astringebat: cuius fidez
deus intuens digito illo pectorūnū digitus
scī augu. tā mirabilē q̄ misericor: dī sibi de
dit: q̄ cū repatriass & multa ibi miracula fie
rēt: fama vsq; papia delata est. s̄ cū p̄dictus
mōachus assereret q̄ cuiusdā mortui digitus
ille eēt seplex apueit: & vñ deē ei? digitū in
uenerunt. vñ abbas re cognita monachū ab
officio deposuit & dire assirir. ¶ Apud bur
gundiam in monasterio quod dī fontanetū
erat quidam monachus bugu noie scō Augu.

valde deuotus qui in eius scripturis mīro
desiderio pascēbat: quē etiā crebra supplica
tione rogauerat: vt ipsū ex hac luce migrā
re nō sineret: nisi i die sue sacratissime solē
nitatis. Ipse igit. is. die an festū eiusdē sic ce
pit duris febribus eluare vti vigilia ip̄s
us sup humū tanq̄ moriēs poncret: & ecce
plures decori ac fulgētes viri amicti albis
eccliam dicti mōasterij pcessionaliter tra
uerūt: q̄s sequebat quidā reuerēdus pōti
calibus insignitus. ¶ Quidā aut mōachus
in ecclia p̄sistens obstupuit: & quā eēt vñ
quo p̄geret inquisiuit. Qui vnus eorū dixit q̄
sanctus augustinus eēt cū suis canonicis q̄
ad deuotū suū moriētē p̄geret: vt eius aīaz
ad gloriā reportaret. Post hoc illa reuerē
da p̄cessio ad infirmariā ingredit: vbi eūz
aliquādiū māssit scā illa aīa a carne solu
ta ē quā dulcis amicus & ab hostiū infidijs se
curaz reddidit & ad celi gaudia introduct.
¶ Legitur quoq; q̄ dū Augustinus i carne
viveret: q̄daz relegeret an se transire vi
dit demonē libz humeris baiulatē. Qui ab
eo p̄tinus adinrat: vt que ibi scripta lateāt
sibi pandat: q̄ petā holū ibi asserit eē scri
pta q̄ vñcumq; colligit & reponit: morq; ei p̄
cepit: vt si aliq̄d p̄ctorū suoz ibi scriptū reti
neret sibi legēdū p̄tinuo manifestet. Quō
aūe loco nihil Augustinus ibi scriptū repper
it nisi q̄ quādā vice cōpletorū ex obliuīe
dimisit: p̄cipiēs q̄ diabolo vt suū p̄solaret
aduentū: ecclia ē ingressus: & cōpletorūz
deuote dixit & solitas orōnes cōpletorūz per
egit: reuersusq; dixit ei: vt p̄dictū locū sibi
oñderet itex relegēdū: q̄ dū crebro renolue
ret: & tandem locum vacuū repperisset ira
tus dixit. Turpiter me decepisti: Penitet
me q̄ librum meum tibi oñdi: q̄ petū tuūz
orationum tuaz virtute delesti: & his dictis
confusus euauit. ¶ Cū q̄dā mulier a q̄bus
dā maliciosus iniuriā pateret: illa ad beatū
Augustinū accessit: vt sup b̄ eius p̄siliū iplo
raret. Que cū ip̄s studēt inuenisset: & eū re
uerēter salutasset: ille nec ad eā r̄spexit: nec
quicq; sibi r̄ndit: cogitās illa ne forte ob ni
miā scitātē in faciē mulieris noller itendere
ppius accessit: & negociū diligenter expo
suit: sed ille nec se ad eā p̄uertit: nec r̄sum
aliquod sibi dedit. Ideoq; illa eūz tristitia

De sancto

magis recessit. Altera aut die cū augustinus missā celebraret: et dicta mulier iteress post elevationes corporis xpi rapta in spū vidit se postā qñ tribunal scissime trinitatis: vbi vidit augustinū facie inclinata de trinitatē gloria attēstissime et sublimissime disputāte: scāqz ē vox ad eā dicēs: Cū ad augustinū inisti. Ille sic de trinitatē gloria attēstissime disputa- bat. et ideo q ibi fueris penitus nō aduertit sed ad eū secure redeas: qz et cū clemētes in uēies et pñlū salubre reppies: qd cū fecisset augustinus eā benigne audiuit: et pñlū salu- bre donauit. fert quoqz q dū qdaz vir scūs in spūitu raptus scōs in gloria pñperisset. et bñm augustinū mīme uidisset quēdā de scīs vbinā aug? eēt pñctatus ē: q rīdit. Augu- resider in excelsis vbi disputat de gloria ex- cellēstissime trinitatē. Cū qdaz papientes a marchione malaspine in carcere detinerē- tur ab eo oīs potus illis pñit: ē interdicius ut posset ab eis magis illis pecunia extorq- ri. vñ pleriqz iā spūm exalabāt: qdā vero vñ nā bibeāt. Et qdā iuuentia inter eos q snā in bñm augustinū magnam deuotionem ha- bebat: ipz in sui adiutorū innocant. Tunc circa noctis mediū scūs augustinus pñdicto a dolescēti appuit: et qñ manū eius dextraz apphēdēs vsqz ad flumē grancloni ipsūm deduxit ibiqz cū folio vitis in aquam in de- facto sic eius linguā refrigerauit: ut qui iam vñnā bibere cupierat. de potu nectari non curaret. Cū pñpositus cuiusdā ecclesie in bñm augustinū magnā deuotionē hñs: dū p tres annos grauē infirmitatē icurrisset ita ut de lecto surgere nō valeret. adueniente solēnitare scī augustini: cū iā in vigilia ad ve- speras pulsaret: ad rogandū scīm augustinū tota deuotiōe se prulit. Cui in albis augusti- nus appens eidē ter citato pñrio noie dixit Ecce assus toties a te rogat: surge cito et ce- leb: a mibi officiū vesprinū. q sanus surgens cūctis stupētib? ecclesiā itrauit. et officiū de- uote pegit. Cū euadā pastori scīm vlcus i- ter scapulas ortū esset: adeo moribus iualuit ut iā virib? totis esset destitut: q dū ad scīm augustinū preces emitteret eidem augu- stinus in visu apparuit: et super locū infirmū manū apponēs perfecte eū sanauit. Idē qz vñ pcedente tpe oculorū lumine ē prima-

tus: qui eūz sanctus Augustinus se dule inuo- caret: quadā die circa meridiē eidē appa- ruit: et oculos manibus suis tergens pñtinā sibi sanitatē restituit. Cū circa annum dñi- sū. viri quidā grauer infirmi numero plus qz. 40. de germania et gallia romā ibāt ad li- mina apostolorū visitāda. Quorū quidā scā- nis in terra enu se vehentes: alij eūz bacu- lis se sustentantes: alij priuati oculis p? ali- os se trabentes: alij cōtractas manus et pe- des hñtes pgebant: qui mōtes transeuntes ad locū qui dicī carbonaria peruenierunt Cum autē pene ad locū qui cana dī puenis- sent: qui tribus miliaribus a papia distat: factus augustinus pñficalibus indutus d- qdā ecclesia in honore scōz Cosme et Dami- ani pñstructa exiens eidē apparuit: eosqz sa- lutans quo tenderent requisit: qui cum ei quo tenderēt rīdissent: adiecit. Ite papiaz et de cenobio sancti perit: qd dī celūz aures interogat: et ibi misericordiā hēbitis. quaz optatis: qeūz eūz de noie suo interrogassent ait. Ego sum Augustinus quodā hipponē- sis eps. Statimqz ab oculis eorū euauit. Illi autē pñpā pñgentes eū ad dictū monasteriū puenissēt. et ibidē corpus sancti augustini re- gescere didicissent: ceperunt oēs voces leua- re ac vñanimitē clamare. Scē augustinē ad- iuu nos. Ad quorū clamores ciues et mona- chi exercitati ad tā grande spectaculū pñne- bant: et ecce ex neruorū distēsiōe sanguis mul- tus cepit effluere: ita ut ab introitu cenobij vsqz ad tūbaz scī augustini tota terra sāgū- ne videret respā. Eūz autē ad sepulchrū sancti augustini venissent oēs sanitati sunt i- tegre restituti: ac si nulla in eorum corpore lesio existisset. Lepit autē extunc fama san- cti augustini crebescere: et multitudo languē- tiū ad eius tumulū aduentare: qui oēs sa- nitatis bñficiā repostantes sue salutis pñgna relinquebant: scīm qz vñ tanta pñdicto- ruz pñgnorū fuerit multitudo: ut inde totūz oratoriū scī augustini et pñficus plena essent ita ut eūdi et redeūdi impedimētum nō mo- dicū generaret: quapp mōachi necessitate cō- pulsi eā inde remoueri fecerūt. Cū Morādū q cū tria sint q a mñdanis hoībuz appetūē scilicet ditie: delitie: et bonores vir iste san- ctus tāte pñfectiōis extitit: q ipse dñitias cō-

Decollatio sancti Joannis.

tēp̄r: honores respuit: voluptates abhorruit. Qd̄ enī mūdi diuitias p̄temperit ipse testat in l^o soliloq^o: vbi rō interrogat euz dicens. Diuitias nullas cupis? Et r̄ndit augu. Hoc quidē nec nūc primū: nā cū triginta annos agā q̄tuordecī fere anni sunt ex q̄ ista cupe desit: nec aliud in his p̄ter necessarium victū cogitauit. Pro: sus vnus & ieromus mibi libet facile p̄suasit nullo mō appetēdas eē diuitias. Qd̄ aut̄ honores respuit i eodē libro testat: vbi rō eū interrogat dicens. Quid honores? Et r̄ndit augu. fateor eos mō ac pene his diebus cupe desitū. Voluptates q̄ q̄s & delicias p̄tēp̄it: q̄ q̄tū ad cōcubitū: q̄ q̄tū ad gustū: quātū ad primū iter rogat eū: d̄ dicens in eodē libro. Quid vxor nōne te delectat: pulchra: pudica: morigerata: diues: p̄sertim si certus sis nihil ex ea eē passurū? Et r̄ndit aug. Quātūlibet velis cā depingere atq; cumulare bonis oībus nihil tūz fugiendum q̄ concubitum eē de creui. Cur rō. Non ego quero quid de creueris: sed vxr ad h̄ alliceris? Et r̄ndit aug. Pro: sus nihil i buius mēdi quero: nihil de sidero. etiā cum onere: horrore: & aspernatione tali recordor. Quātū ad secundū iur̄ogat euz rō dicens. Quid de cibis? Et r̄ndit Augu. Siue de cibo & potu: siue de balneis ceteraq; corporis voluptate nihil interroges tantum ab ea peto: q̄tū in vallitudinis opē conferri potest.

De decollatione sancti Joānis baptiste
Decollatio sci ioānis baptiste q̄tuor: de causis instituta fuisse videt: sic in libro mitrali de officio inuenit. Primo pp̄ eius decollationem. Secūdo pp̄ ossū ipsius p̄remationē & collectionē. Tercio pp̄ capitis ipsius inuentionē. Quarto pp̄ter dignit̄ ipsius translationē: & ecclesie dedicationē. Et h̄z hoc sc̄lū istud a q̄busdā diuersimode notat. s. decollatio: collectio: inuentio: & dedicatio: p̄mo igit̄ celebrat hoc sc̄lū pp̄ter ipsius decollationē: que q̄dez hoc modo sc̄l̄ ē. Nā vt habet in historia scolastica. Herodes antipas filij magni herodis romā p̄ficiēs & p̄ frēm suū philippū transficēs cū herodiade vxore philippi: fm̄

iosephū sorore herodis agrippe secreto p̄cipit q̄ in reditu suo vxorē rep̄diaret & ipsaz in p̄ingē duceret: qd̄ vxorē suā. s. filiā arethe regis damascenozū minie latuit: & ideo nō expectato viri reditu ad patriā quātū festinauit. Ik̄ edīs aut̄ herodes: herodiadē philippo abstulit: arethā regem & herodem agrippā & philippū in sui inimicitiam incitauit. Joānes at̄ euz de hoc arguebat: qm̄ secū dū legem quā recepat: fratris sui vxorē ip̄o vinēte sibi minime h̄re licebat. Quidēs herodes q̄ ioānes tā dure eū sup̄ hoc redargueret: & q̄ ob p̄dicationē & baptismum fm̄ iosephū magnū populū p̄gregaret: ip̄z in carcere vinculauit: vxori placere cupiēs: & populi subsequētis ioānes disp̄dū p̄mescēs ip̄m aut̄ occidere voluit: sed populū timuit. Desiderātes aut̄ herodias parit̄ & herodes occasione aliquā inuenire vt ioānē occidere possēt. vident̄ inter se secreto p̄dixisse vt herodes natalis sui diē corā p̄mis galilee: suisq; p̄ncipibus celebraret: & puelle saltan: filie herodiadis quicq̄ petierit se sibi daturū iuramēto firmaret: & ipsa caput ioānis petente: illud sibi pp̄ iuramentū factū tribuere oporteret: sed de iuramēto sc̄d se p̄rista ri simularet. q̄. n. hāc versutiā & simulatiōnē habuerit videt in unī historia scolastica vbi sic dicif. Credibile ē q̄ herodes cū vxore de nece ioannis sub tali occasione facienda p̄us secreto tractauerit. Itē Ik̄tero. i glo. Ideo forte iurauit: vt occasionez inueniret occidēdi. nā si illa p̄is aut m̄is iteritū postu lasset. herodes nō vtiq; p̄sensisset. Q̄: dinationis igit̄ p̄mūo puella adest. corā oībus saltat. Placet cūq; se sibi q̄qd̄ petierit daturū iuraret: a m̄re p̄monita caput ioānis exposculabat: sed versipell̄ herodes. p̄pter iusu randū se p̄ristatum simulauit: eo q̄ vt dicif. Rabanus temere iurasset: qd̄ facere oporteret: sed tristitiā p̄ferebat in facie: cū letitiā haberet in mēte. Excusāt scelus iuramento vt sub occasione pietatis impius fieret. Igitur spiculator mittit: caput ioānis p̄ceditur puelle dat: & a puella matri adultere p̄sentat. Augu. occasione huius iuratiōis narrat in fm̄one quodā quē fecit in decollatione ioānis baptiste tale exēplū: fuit quidāz homo innocens & fidelis: a quo audiuit qd̄ narro.

Decollatio

Cum enim qdā sibi negasset qd ei accōmo-
 dauerat: vel qd sibi debebatur: cōmōnis il-
 le puocauit eū ad iurandū: ille igitur iu-
 rauit: iste perdidit. Dicebat ergo in ipsa no-
 cte se ad iudicē raptū: et ab eo interrogatum
 fuisse his verbis. Quare puocasti hominē
 ad iurationē: quē sciebas falsū esse iuratu-
 rū? Respondit ille. Negauit mihi rē meam
 Et iudex. Melius erat ut rē tuā pderes q̄
 ut animā illius falsa iuratione perimeres.
 Prostratus igit tā grauitē cedi iussus est.
 Et in dorso euigilātis plagarū vestigia appa-
 rerent: sed indultū est ei postq̄ emēdatus ē
 Hec Augustin⁹. In hac autē die iōānes de-
 collatus nō est: sed circa dies azimorū anno
 pcedente passionē xpī. Opportuit ergo ut p-
 pter dominica sacramēta mior crederet ma-
 ior. Hic exclamat iōānes Lb: yso. dicens
 Iōānes schola virtutū: magisteriū vite: sā-
 ctitag forma: norma iustitie v̄ginitag speculū
 pudicitie titulus. exemplū castitatis: peni-
 tie via: peccatorū venia: Iōānes maior ho-
 mine: par angelis: legis sūma: euāgelii san-
 ctio: apostolorū vox scilentiūz pphetarū
 lucerna m̄di: pcurso iudicis: totius medi-
 trinitatis: et hietātus datur incestui. tradit
 adultere: adiciit saltatrici. Herodes autem
 ipunitus nō abiit. sed exilio dānatus fuit. nā
 sicut habet in historia scolastica alter hero-
 des. s. agrippa cū esset vir strēnuus: sed pau-
 per p̄ minia paup̄tate desperās quandā tur-
 rim intrauit: ut ibidē se fame afficiens more-
 ref: quod cū herodias foror sua audisset. vi-
 ro suo. s. herodiantippe tetrarche supplica-
 uit: ut cū inde educeret: quod euz fecisset: et
 ambo inuicē epularent: herodes tetrarcha
 vino incaluit: et herodi agrippe bñficia q̄ si-
 bi p̄uierat ip̄operare cepit: ex hoc ille ve-
 hementer doluit: et romā p̄fiscens interim
 a caio cesare in grām est recept⁹ ut ei duas
 tetrarchias. s. galilee et abillie tribueret: et re-
 gē in iudea ip̄posito diademate destitaret: vi-
 dēs herodias: q̄ frater ei? h̄iet nomē regis
 viro suo molestis p̄cib⁹ insistebat ut romā p-
 geret: et sibi nomē regiū p̄pareret. Ille vero cū
 multū dinitis abūdaret acq̄escere nolebat:
 magis diligens otiū q̄ honorē laboriosum.
 Tandē deuictus vxoris p̄cibus romā cū ip-
 sa prexit. Ad agrippa intelligēs Celsi lit-

teras destinauit: q̄ herodes cū rege partho-
 rū amicitias firmauerit: et romano ip̄erio vo-
 luerit rebellare: et in argumentū huius rei si-
 gnificauit ei q̄ in ciuitatib⁹ suis hēbat armā
 q̄ sufficerent septuaginta milib⁹ armatorūz
 Lecta autē epistola caius q̄si aliunde incipiēs
 herodē de statu suo interrogauit: et iter cete-
 ra v̄z tanta copia armorū esset in vrbibus:
 quātam ip̄e audierit requisit. Ad ille mini-
 me negauit. Tunc caius v̄z esse credens.
 qd herodes agrippa scripserat ip̄m in exili-
 um relegauit. Et cōzi autē eius q̄ erat foror
 herodis arpippe quē maxime diligebat po-
 testatē tribuit: ut in terrā suā rediret. Ipsa
 at v̄z suūz voluit comitari dicēs q̄ illū cui
 cōmunicauerat in p̄speris nō derelinq̄ret i
 aduersis. Zugdunū igit deportati fuerunt:
 et ibi miserabiliter vitā finierūt. Hec in histo-
 ria scolastica. C. 2. p̄pter h̄p̄ ossiūz perema-
 tionem et collectionē q̄ ipsa die s̄m quosdā
 fuerūt peremata: et a fidelib⁹ ex p̄e collecta.
 Un q̄si scdm martiriūz patif quādo in suis
 ossibus perematur: et ideo ecclesia tāq̄ .3. m.
 martiriū hoc festū celebrat. sicut. n. legitur
 in. 12. libro historie ecclesiastice: cū discipuli
 iōānis corpus eius apud sebanē vrbē pale-
 stine inter helisē et abdiāz sepelissent: et ad
 eius tumulū multa miracula fierēt iubēte iu-
 liano apostata gentiles eius ossa sparserunt
 et cū miracula nō cessarēt post collecta: et igne
 peremata in puluere redegerūt: et per agros
 ventilauerunt: sicut dicis in historia scolasti-
 ca. Beda vero dicit in chronica q̄ ipsa os-
 sa collecta latius sparserūt: et sic sedz marty-
 rium quodmāmodo passus videt. Hec quī
 daz representāt nescientes dū in eius natui-
 tate ossa v̄nūqz collecta peremāt. Dū au-
 tē ad peremandū colligerent: ut h̄etur in hi-
 storia scolastica: quidā monachi a hierosoly-
 mis venientes latenter colligentib⁹ se mi-
 scuerunt: et magnā eoz p̄tem tulerunt. Ipsa
 quoqz ossa ad philippū hierosolymitanū ep̄z
 detulerūt: q̄ ea postmodū Athanasio ep̄sco-
 po alexandrino misit. Postmodū vō Theo-
 phylus eiusdē vrbis ep̄s ea i tēplo serapis a
 sordibus purgato reposuit: et in honorē san-
 cti iōānis basilicā p̄secrauit. Hec legis i hi-
 storia scolastica: nūc at apud iannam deuote
 colunt sicut Alexander tertius: et inocētius

Sancti Joannis baptiste

quart^o rei vitate cognita suis privilegijs ap-
probantur. Sicut at herodes q eius caput
aputari fecit suoz scelex penam ptulit. sic et
Julianus apostata q eius ossa pburii iussit vl-
tio dina pcussit. De cuius pcussione h^{ic} i hi-
storia sancti Juliani q est post puerionē facti
pauli. De huius at iuliani apostate origine i
perio crudelitate et morte in histo. tripartita
plenius edocet. Constantin^o naqz frat ma-
gui pstantini ex eodē pfe duos habuit filios
iulianū. s. et gallū. Moruo aut pstantino: cō-
stantin^o eius filius gallū cesarē fecit quē tū
postmodū infecit. At iulianus memēsmo-
nacus effect^{us}: cepitqz magos pfulere si pos-
set adhuc ad impiū puenire. Post hoc psta-
tius iulianus cesarē fecit et ad gallias misit:
vbi victorias multas exercuit. Corona aut
laurea inter duas colūnas dependens ru-
pro funiculo sup caput eius inde transeun-
tis decidit eūqz aptissime coronavit cunctis
clamantibus qz imperij signum esset. Quāqz
a militibus appellaret Augustus: et corona
cū qua coronaret ibidē decisset vnus torquē
quā habebat in collo iuliani capiti iposuit:
et sic ab eis impator: est effectus. Tūc signū
christianitatis quod habebat abiecit: et
tēpla idolorū aperiens et eis sacrificās se pa-
ganorū pōtifice nominabat: et signum crucis
vbiqz destruebat. Quadā vñ eo erat ceci-
dit: gutta quelibet se in crucis signaculum
trāsformauit. Volēs at pplacere oibus mor-
tuo pstantio voluit. vt vnusqzqz cui velle-
ritui desertire: ac de curia sua eunuchos tō-
fores et cocos fugauit: eunuchos qdē qz vro-
eius obierat postqz aliā nō durerat. Locos
qz cibis simplicioribus vterent. Confores
autem: vnus ingt sufficit multis. Multos
libros dictauit in quibus oēs ante se pncipes
lacerauit. Et ergo cocos atqz tōfores: expel-
leret opus philosophi. nō tū iperatores egit:
Et autem detraheret atqz laudaret. Neqz
philosophi neqz imperatores fuit. Dum
aliquando Julianus idolis sacrificaret: vi-
sceribus pecudis immolari signaculum cru-
cis corona circumdatum eidem ostensum est
Qd ministri videntes timuerunt interpre-
tantes crucis futuram vnitatem: victorias
et interminabilitatem. Quos Julianus con-

fortans. At hoc esse signum christianitatis
dogmatis coercendi nec vltra circum di-
latandi. Dum constantinopoli fortune iu-
lianus sacrificaret maris episcopus calcedo-
nie qui pte senectute lumen amiserat ad eū
accedens ipsum sine deo impium et apostata
tam appellauit: Cui Julianus ait. Neqz ga-
lileus tuus potuit te eurare. Et ille. De hoc
gratias ago deo meo quia ideo lumine me p-
uauit ne te videam pietate nudatum. Julia-
nus autem nil aliud respondens abscessit.
Apud antiochiam vasa sancta et pallia col-
ligens in terram proiciens super ea sedit. et
ignominia addidit: morqz in locis illis adeo
est percussus vt inde vermes scaturirent et
carnes corrodere a qua passione quousqz
vixit liberari non potuit. Julianus quoqz
prefectus dum ad pceptum imperatoris
ecclesiarum vasa abstulisset super ea min-
gens ait. ecce in qbus vasis marie filio mi-
nistras: cui repente osj versū ē in anū et ege-
stionis organum est factū. Dum apostata Ju-
lianus fortune templū intraret. et ministri tē-
pli aqua vt mūdarent ingrediētes aspererēt
valentinianus aspiciē gurtā vidit i clami-
de et indignatus pugno pcussit minist^{ros}: di-
cens se maculatū porius qz purgatū: qd vi-
dēs iperatores iussit eum i custodia redigi: et
ad heremum destinari. Erat enim christia-
nus qui pro mercede meruit postmodum
sublimari. In odiū quoqz xpianorū iulianus
tēplū indeorū iussit reparari: pps indeis sū-
ptus largissime subministrās: sed dñs mari-
mā cemēti copiam ministrasset: subito ventus
marinus veniēs totā dissipit. Deinde ter-
re motus maris ē effectus: postmodū ignis
a fundamētis egrediēs plurimos pcrema-
nit. Alia vero die signū crucis i celo appuit
et indeorū vestes nigro colore crucis signa-
culo sunt implete. Dum ad persas vadens
tesifontem venisset et reges obsideret. Rex
sue patrie partem obtulit si ab eo discede-
ret. Ille autem nullatenus acquieuit. Pu-
tabat enim sm pythagore Platonisqz sen-
tentiam et mutatione corporum Alexandri
aiam possidere: aut eē post in alio co:pe ali-
us alerader: s. iaculū repente discurrens ei
us lateri est iherū: q vultu terminus vite
suscepit: q vultu baten^o ignorat. sed alij

Decollatio

quēdam inuisibiliū hoc intulisse ferunt: alij
vnum pastorem hisnabelitar: alij militem
fame & itinere fatigatus: sed siue homo siue
angelus fuerit palam nō est: qz diuinis iussu
onibus ministrant. Et aliter at eius famili
aris dicit eū a demone fuisse percussū: hoc i
historia tripartita. C Tertio ppter capitis
ipsius inuentionē nam hac die vt aiunt: ca
put eius repertum est. Sicut. n. dī in li. ii.
historie ecclesiastice, iōānes in castello ara
bie dicto macherōra fuit victus & capite trū
catus. Herodias at caput iōannis in hieru
salem fecit dferri: & iuxta herodis habitacu
lum caute sepeliri: timens ne ppheta resur
geret. si cū corpore caput sepultum fuisset.
Tempore vero Martiani pncipis vt habet
in historia scholastica: q cepit anno dñi. 353.
iōānes caput suum duobus monachis qui
hierosolymā venerant reuelauit: qui ad pa
latium quod herodis fuerat. pantes caput
ipī inierūt: sic eis ciliis inuolutū vestib' eri
tio qb' in deserto fuerat obuolūt'. Qui dū
cū p'dicto capite ad ppria remearent: qdaz
emissene ciuitatis sigulus paupertatem su
giens comitem se eis dē exhibuit: hic dū pe
ram sibi creditā cū sacro capite portaret ad
monitus nocte. a sancto iōāne iplos fugiens
emissenam vrbē cū ipso capite ē ingressus:
ibi qz qdū vixit in quodā specu scū caput
venerat pperitatē nō modicā assecutus ē.
Moriens at illō sorori sue sibi fide reuelauit
& s3 eūdē modū sibi inuicē successores. P
multū vō tps sed marcello mōacho in eodē
specu degenti brūs iōānes caput suū hoc
mō reuelauit. Cledebat. n. sibi dormienti q
mīte turbe pfallētes iccederēt ac dicerēt. Ec
ce scūs iōānes baptista venit: deinde vidit:
brūs iōāne qcem vnus a dextris & alius a
sinistris ducebant oēs qz ad eū accedētes ab
eo bñdicebant: ad quē cū marcell' accessisset
euenas eū & p mētū apprehendens dedit ei
osculū pacis: tūc marcellus interrogauit eū
dicēs. Dñe mī vñ ad nos vēisti: & ille: De
sebastē veni. Cū iā exercitatus fuisset & d hac
visione plurimū miraretur qdam alia nocte
eum dormiret: quidam ad eum veniens ip
sum excitauit. Et ecce cum excitatus fuisset
vidit stellam fulgentem i ostio cellule resi
dere: quam eū surgens palpare vellet ibito

in aliā prem se transtulit. Ille at cepit abire
p' stellā: quousqz stella stetit i loco vbi erat
caput iōannis baptiste: vbi sodiēs reppe
rit venā & in ea scū thesaurū. Quidā aut cū
nō crederet manū ad hydriā misit: sed statū
manus erarunt: & hydrie adhesit. Quanti
bus aut socijs manū extraxit: sed in alida re
mansit. Apparuit autē eidē iōānes dicens.
Cū caput meū i ecclia depones hydriā pti
ges & sanitatē recipies. qd & fecit & sanitatē
itegrā recepit. hoc aut cū Marcellus in lia
no eiusdē vrbis epō indicasset ab eis est ele
uātū: & in vrbē delatus. Ex quo tpe cepit in
eadē vrbē decollatio iōannis celebrari: ipa
die vt arbitramur sicut dī in historia schola
stica quo caput est inuentū: siue eleuatum &
postmodum cūstantinopolim est translatus
nā sicut dicit in historia tripartita: cū valēs
imperator iussisset sacrum caput in vehicu
lo poni: & pstantinopolim transferri euz cir
ca calcidoniā venissent: vehiculus nullate
nus trahi poterat quantūcūqz boues stimu
lis vgerent. Ideo qz ipī ibidem deponē
re sunt coacti: sed cū postea Theodosius ip
sum inde auferre vellet: & quandaz matro
nā virginē custodie capitis deputatā rep
perisset ibidē rogauit eā: vt sibi auferre di
mitteret sacrum caput. Illa autē p'sensit ere
dens q sicut tpe valentis: ita etiā & nunc nō
pmitteret se auferri. Tūc deuotus impera
tor purpura sua caput amplectens pstanti
nopolim transtulit: & ibi eccliam pulcherri
mam edificauit. Nec in histo. tripar. Et in
de gallias ad pictauiaz regnante Pipino
postmodū est translatus vbi eius meritis mī
ti mortui sunt resuscitati. Et sicut punitus
est Herodes qui iōannem decollauit & Ju
lianus apostata qui eius ossa cōbussit: sic &
herodias punita est que puelle vt caput pe
terer suggesserit: & ipsa puella que hoc pctijt.
Quidam enī dicunt q herodias in exilium
damnata nō est: nec ibi defuncta: sed cū ca
put iōannis in manibus teneret & eidē gau
dens plurimū insultaret diuino nutu caput
ipsum in eius facie insufflauit: & illa prius
expirauit. hoc quidem vulgariter dicit: sed
qz superius dictum est q in exilio cū Hero
de miserabiliter cōsumpta fuerit sancti tra
dunt in chronicis: sic tenendū videt. filia

Felice p̄sbitero ⁊ sauiniano ⁊ sauina

vero eius cū sup glaciē de ambular et sub ea
glacies resoluūt: ⁊ ipsa in aquis continuo p̄so
eat. In chronica vō quadā dicitur q̄ tra ip
sam vinam deglutiūt. qđ p̄or intelligi sic d
egyptijs in mari rubro p̄locatis dī: deuora
uit eos terra. C Quarto p̄pter digitū ipsi
translationem ⁊ ecclesie dedicationem. Di
gitus. n. suus quo dñm oñdit: vt fertur com
buri non potuit: vñ ipse digitus a p̄dicē mo
nachis est reptus quē postmōz vt habetur ī
historia scolastica sancta tecla inter alpes d
tulit ⁊ in ecclesia sancti mamertini collocauit.
Hoc ē testat Joannes beletb dicens q̄ p̄di
era scā tecla ip̄s digitū q̄ p̄buri nō potuit d̄ vl
trapartibus marinis in normaniā attulit: ⁊
ibi in honore scī Joannis ecclesiā fabricauit.
quā ecclesiā vt ibidē dicit quidā hac die de
dicatam fuisse asserunt. vñ a dño papa statu
tum fuit vt hec dies p̄ totū mundū celebris
haberet. Apud mauriciā vñ bē gallie ma
trona quedā Joanni baptiste valde deuota
deū instantius erorabat vt sibi de reliquijs
Joannis aliqui donaret aliquid. Cū āt sup̄a
de deo fiducia orando nihil p̄ficere se vide
ret iuramento se asseruit: q̄ hac tēns non
comederet: donec qđ petebat acciperet. Cū
āt diebus aliquib⁹ ieiunasset pollicē sup̄ al
tare miricādoz vidit: ⁊ dei donum leta su
scipit. Tres ātē p̄i illuc accurrētes cū glibet
de illo pollice p̄tē veller accipe tres sangui
nis guttas stillare in lintheo supposito stup
puerūt: ⁊ singuli singulas se meruisse reliq
as letati sunt. C Theodora regina lōgo
bardoz modo etie iuxta mediolanū nobilem
ecclesiā in honore scī Joānis baptiste p̄struxit
⁊ ditanit. Procedente tpe vt testat paul⁹
in historia lōgobardoz p̄stātinus qui ⁊ p̄stās
ipator volēs italiā a lōgobardis eripe a quo
dā scō viro qui spiritū p̄phetie habuit d̄ exi
tu belli quesuit. q̄ nocte orationi vacās ma
ne r̄ndit: iōāni ecclesiā regina p̄struxit: ⁊ tpe
p̄ lōgobardis p̄tinue intercedit: ⁊ ideo sup̄a
ri nō possunt. Veniet tñ tēpus quo locus ille
despiciet ⁊ tūc sup̄abunt: qđ tpe Caroli fuit
īplertū. Vir qdā magne virtutis: vt ait gre
gorius in dialogo noīe sanctulus cū quēdaz
diaconū a lōgobardis captū in sua custodia
tali p̄ditione recepit: vñ si fugeret ipse pro
eo capitalē sententiā subiret: coegit p̄dicē s̄a

ctulus ip̄m diaconē vt fugeret: ⁊ se libaret:
qua p̄p sanctulus ad decollandū adducitur:
⁊ ad hoc fortissimus speculator: eligit d̄ quo
dubiū nō erat: quin vno ictu caput eius ab
scinderet: extēsoq̄ collo cū carniſer for̄ ani
mi visu brachiū cū ense in altū lenass: ille p̄
tius ait. Sancte iōānes suscipe illaz. Bra
tiq̄ brachiū p̄cussoris irriguit: ⁊ erecto in ce
lo gladio inflexibile remāsit: p̄stitoq̄ iuramē
to q̄ decetero nullū christianūz feriret: vir
dei p̄coorauit: ⁊ brachiū statū deposu t.

¶ De scō felice p̄sbitero.

Felix p̄sbiter⁹ frater suus
similiter noīe felix ⁊ p̄sb̄it
dioclitiano et maximiano
oblato sunt: quoz senior cū
ad tēplū Serapis vt ibi
dē sacrificaret adduct⁹ ēēt
insufflauit ī faciē statue: ⁊
ptinus cecidit. ductus similiter ad statuas
mercurij pariter insufflauit. ⁊ ptinus statua
cecidit. ductus tertio ad simulacrū diane
fili fecit. Tort⁹ igr in eculeo ductus est q̄rto
ad arborē sacrilegā: vt ibidē imolaret: q̄ fle
ris genibus orauit ⁊ in arborē sufflans eam
radice subuertit: ⁊ simulacrum eum ara ⁊ tē
plo arborē corruente cōtriuuit: quod cū p̄se
ctus audisset cū ibidem decollari precepit:
⁊ corpus eius lapidibus ⁊ canibus derelinqui.
Tunc quidā in medium repente proficiens
christianus se libere cōfessus est. Ambo igr
se inuicē osculantes ibidem insimul decol
lati sunt christiani vero eius nomen ignoran
tes eū ad auctum vocauerunt eo q̄ sancto se
llei auctus sit ad coronam martirij: quos cū
christiani in fouea quam arbor fecerat sepel
lissent: pagani eos effodere volentes p̄tin⁹
a diabolo sunt arrepti. Passi sunt circa an
num domini. 287.

¶ De scō sauiniano ⁊ sauina.

Sauinianus ⁊ sauina fue
runt filij sauini viri no
bilissimi: sed pagani: qui d
prima vxore sauiniā ge
nuit: de secunda sauinā fili
am generauit: ⁊ ex nomine
suo ambos vocauit. Legēs
autem sauinianus versum istum. Asper
ges me dñe tē. qđ hoc ēēt querebat: s̄ intel

De sancto

ligere nō valebat vñ intrans in cubiculū in cinere et in cilicio pstratus facebat dicēs se male mori q̄ nō intelligere sensū vbi: cui ap parens angelus dixit. Noli te vsq; ad mortem affligere: qm̄ inuenisti gratiā apud deū et cū baptizatus fueris: niue candidior eris: et tūc intelliges qđ nunc q̄ris. Recedēte angelo letus efficit: et idola de cetero venerari contēnes a patre plurimū obiurgat. Cū ḡ pater sepius sibi diceret: melius est vt q; de os nō adoras tu solus moriaris q̄ nos oēs i morte tua in simul inuoluamur: latenter au fugit: et ad vrbē treccasinā dūenit. Quq; super fluuium secane veniūz: et vt ibi ex eo baptizaret dñm exorasset ibidē baptizatus ē. Dixitq; ei dñs. Nunc inuestisti qđ taz querēdo laborasti statiq; in terra bacculū fixit: et facta oratione bacculus ille corā multis affantibus fructus et flores pduxit: ita q; mille cētum et octo viri dño crediderunt. Impator at aurelianus hoc audiens milites ad eum capiendum plures direxit. Qui eū orantē iueniētes ad ipm̄ accedere timuerunt. Impator at plures poribus misit a venientes euz eo orante pariter orauerunt: surgentesq; disperunt. Impator te desiderat videre: q; euz venisset et nollet sacrificare manus ei: et pedes ligari fecit et vectibus ferreis cedit. Qui Saurinianus. Ad auge tormēta si potes. Tē fuisse eum in media ciuitate ligari sup scānū et suppositis lignis oleo et incendio cremari. Rex at intuens vidit eū in media flāma stantē pariter et orantē. Stupefactus at in faciem suā cecidit: et surgens ei dixit. fera mala nō tibi sufficiūt aie q̄s decepisti: nisi et nos per magicā artē decipere moliaris? Qui Saurinianus. Adhuc multe aie et tu ipse per me sunt dño crediture. Cū at impator ex hoc nomen dei blasphemasset in crastinūz insit eū ad stipitē ligari et sagittari. Sagitte autē a dextris et a sinistris in aere suspendebantur: nec aliqua eum lesit. Altera die iperator ad eum veniens dixit ei. Et vbi est deus tuus: veniat nūc: et de sagittis istis te liberet. Stratimq; vna de illis sagittis exiliens regez in oculo percussit: et penitus excecavit. Vñ iratū insit eū in carcerē recipi et in crastino scollari. Saurinianus at orans vt ad locū vbi baptizatus fuerat transferretur confractis ca

thenis et apertis ostiis per medios milites transiens illuc venit. Quod audiēs impator iussit eum illuc insequi et capite trācari. Uidens aut Saurinianus milites insequentes super aquam: velut super petras ambulauit quousq; ad locum sui baptismi puenit cū iḡ milites transuadassent: et eum pcutere formidarent ait illis. Securi me percunite et d̄ sanguine meo ad impatorem vestrum deserte: vt lumē recipiat et dei v̄turē agnoscat. Percussus igitur caput suum leuauit et passibus 49. illud portauit. At imperator cū de eius sanguine oculū tetigisset p̄tinuo sanatus est dicens. Vere bonus et magnus ē deus xp̄i norum: qđ audiens quedā que annis. 40. lumē amisserat: ad locū portari se fecit: et facta oratione p̄tinuo lumen accepit. Passus est at circa annum dñi. 270. nono cal. iēb: narij. Sz hoc ideo inserif vt hystorie sororis sue: cui festum p̄cipue hic recolif: hec quoq; hystoria cōiungat. Cum iḡ eius soror saurina s̄ez suum quotidie fleret: et p̄ eo idolis supplicaret tandē sibi dormiēti apparuit angelus dicens. Saurina noli flere: sed quecūq; hēs derelinque. et inuenies s̄rem tuā in honore maximo p̄stitutum que vigilans collactanee sue dixit. Amica mea aliquid ne sensisti? Et illa. Etiam dñā: nam vidi hoīem te cū loquentem sed nescio quidēz qđ dicentē. Non me inquit accusabis? et illa. Absit dñā quecūq; vis facias: tñ te nō occidas: sicq; in crastino ambe recesserunt. Cum ergo pater diu fecisset eā iquiri et nō inuenisset: eleuatis ad celum māibus ait. Si tu es deus potens i celo idola mea comminue: que natos meos saluare non potuerunt. Tunc dñs itonans omnia cōminuit et confregit. quod multi videntes crediderunt. Uerum brā saurina romam veniens ab Eusebio papa baptizaf: et duos cecos duosq; cōtractos sanans qnq; annis ibi pmanfit. Qui dormienti apparēs angelus dixit saurina quid est quod facis vt tuas diuitias deserens: nunc iḡ in delitijs epuleris? surge et vade in treccas ciuitatem vt s̄rem tuūz ibidem inuenias: dixit ergo saurina. Non oportet nos ibi amplius habitare: et illa. Dñā quo vis ire? ecce omnes valde te diligunt: et tu p̄gre mori cupis. et illa. deus nobis prouidebit. Et accipiens pa

Lupo

nem orde acutum in urbē rauenā deuenit. veniensq; ad domum cuiusdam diuitis: cuius filia quasi mortua plangebatur se ibidē a famula hospitio recipi postulabat: que ait. Dñā mea quōd hic hospitari vales: cū filia dñe mee moriatur: omnes se grauiter affligant: non ppter me inquit morietur. Intrās igitur manum puelle apprehendit: et sanas ipsam erexit: et cū vellent eam retinere nullatenus acquieuit. Cū ergo iuxta treas admiliare venisset: dixit famule sue vt parum repausarent. Et ecce vir quidaz nobilis veniens de ciuitate licerius nomine dixit ei: vnde es? Cui sauiua. Hunc sum de ista ciuitate: et ille. cur mentiris: cum loquela tua indicet te esse peregrinam. et illa. Domine vere peregrina sum et fratrem meum Sauiuinum diu perditū requiro. cui ait. Vir ille quem queris ante paululum pro christo decollatus est: et in tali loco sepultus. Tunc se prosternens in oratione ait. Domine qui me semper in castitate seruasti non permittas me amplius duris itineribus fatigari. aut corpus meum de loco isto vltius moueri: cōmendo tibi famulam meam que propter me tanta sustinuit: fratremq; meū quē hic videre non potui: fac vt in regno tuo videre merear. finita autē orōne migravit ad dominum quod videns eius famula cepit flere: q; ad sepeliendū necessaria nō habebat. Predictus autē vir preconē per ciuitatem misit: vt homines ad sepeliendū mulierē peregrinam venirent: qui venientes honorifice eam sepelierunt. Hac quoq; die fit festum sancte sabine que fuit valentini militis vxor que dū nollet sacrificare sub Aldria no ipatorē decollata ē.

De sō Lupo.

Lupus apud aureliannz ex genere regali ortus dū cū etas virtutibus emteret: senonensis archiepiscopus electus: qui cū omnia tere pauperib; erogasset et qdā die plurimos ad cōiuiua inuitasset: cū vinū ad mediū prādiū nō haberet sic rīdit inuictro. Credo q; deus qui volatilia pascat nřaz pficiet charitatez et statim nuncius affuit qui cētū vini modios adesse p̄fatoribus

nunciauit. Cū oēs de curia sibi vehemēter detraberent q; virginē dei: filiā p̄decessoris sui nimis imoderate amaret coram detrahentibus ipsā virginē apprehēdēs osculatus ē eā dicens. Nihil nocent homini vba aliena quē ppria nō inaculat p̄scia: q; enī ipsā deū amare ardēter cognouerat eā mēte purissima diligebat. Cū rex francoz dotari us burgundiā intrās senescalcū suū ptra senones direxisset et ciuitatē obsideret sanctus lupus eccliam sancti stephani ingressus cā panā pulsare cepit: quā hostes audientes tātus terror inuasit: vt nisi fugerent: mortem se euadere non putarēt. Tandē obtento regno burgundie cū rex aliuz senescalcuz senonē misisset: et beatus lupus ei cū muneribus nō occurrisset: indignatus nimis ad eo euz apud regē infamauit: vt rex beatū lupum i exilium destinaret qui ibi doctrina et miraculis valde emicuit. Interea senonici quēdam ep̄m qui locum sancti lupi inuaserat occidentes: vt sanctus lupus de exilio rediret a rege impetrauerunt: quem rex videns i exilio tabefactum ita diuinitus est mutatus vt corā illo pstratus veniā peteret: multisq; auctū muneribus sue restituit ciuitati: quod p parisiū remearet: ei multa i carceratoz turba apertis ostiis solutisq; vinculis obuiavit. Cū quadaz die dñica dū missas celebraret: lapsa est celitus gēma in cuius sacro calice: quā rex iter suas reliqas collocauit. Rex dotarius audiēs q; cāpana scī stephani in sono miraz hēret dulcedinez: misit vt parisiū deferret: vt ab ip̄o sepius audiretur: s; cū hō scō lupo displicuisset: mori de vrbē senonica delata est: soni sui dulcedinez p̄didit: qd rex audiens statim restitui eaz iussit: statimq; sono reddito isonuit septimo ab vrbē millario. Itaq; sanctus lupus obuiaz ei prexit: et qd dolēs p̄diderat cū honore recepit. Nocte quadā dū oraret in stecti diaboli vehemēti furiis iussit sibi aquā frigidaz deportari. Dolos autē intelligens inimici puluinar suū super vas posuit: et ibi diabolum intus inclussit: qui tota nocte vociferando vlulare cepit. facto autē mane qui clam tentare vincerat in die confusus abscēssit. Cū quadam autem vicedum more solito ciuitatis ecclesias circu-

De sancto mamertino

isset rediens domū audit clericos suos rixā
tes. eo qd cū mulieribus fornicari vellent: q
ecclias intrans p eis oravit. et mox ab eis ois
stimul' rētatōis abscellit. veniētesqz āte il-
lū veniā postulauerūt. Tādezmulg' clarus
vītutibus i pace genit: Claruit circa ānū dñi
.410. tempore E. rad. ij.

De sancto Mamertino

Mamertinus paganus pñs
cū idola quadā vice cole-
ret vnum oculum pdidit.
et vñus man' ariditatem
incurrit: q dñ se deos offē-
disse putaret: et ad tēplum
adorandū idola pgeret ob-
mutit ei vir qdā religiosus noie sanin': qui
euz vñ sibi tanta acciderit infirmitas reqsi-
uit. q ait. Deos meos offendi: et id eos oraf-
vado. vt qd mibi abstulerūt irati reddāt p-
pitij: qui ait. Erras frater erras si demōes
deos putes: sed vade ad sanctū germanum
altisiodorēsem epm: et si eius pñlio acqueu-
ris: pñuo sanus eris: q statim iter arripies
venit ad sepulch:uz scī amato: is episcopi et
plurimoz sedz. Decessit pp pluriā nocte il-
la ad qdā cellulā sup tūbaz sancti Gordia-
ni collocatā. Cū aut obdormissz appuit ei vi-
sio quedā mirabilis: q quidā scūs vir venit
ad ostiū celle eius. vocauitqz sanctū gordia-
nū. vt veniret ad festū qd schā peregrinus
et sanctus amato: euz alijs episcopis facie-
bant. Cui ille de nimulo rñdit. Non possum
mō vñre q: hospite qndā me custodire opor-
tet: ne a serpentibus q hic habitant occidat
Abiēs ille qd audierat nūcianit reuersusqz
ait. Sācte gordiane surge veni et ad duc te-
cū Iunianū subdiaconū: et Iunianū acolituz
vt officiū suū faciant. Alexander at hospi-
tē tuū custodiet: vsqz qz ē mamertino q sā-
ctus gordianus apprehēsa manu duceret
eū secuz. Cūqz ad eos venisset dixit ei sā-
ctus amato: Quis est iste qui tecū ingres-
sus ē: qui ait. Hospes meus ē. et ille. Expel-
le eū q: polutus est: et nobiscū non pōt esse.
qui euz expelleret. pstratus corā eis sancti
amato: is gratiam impetravit: q iussit ei ad
scñ germanū pergere festinaret. Euigilans
igitur ad scñ germanū venit. et corā eo pstra-
tus veniā postulabat: q euz ea q sibi ptinge-

rant enarraret prexerunt ambo ab tūmbam
beati Gordiani: et remoto lapide viderunt
pñs spētes q decez pediū lōgitudinē exce-
debant. Cūqz oēs diffugerēt: bñs german'
eis iperauit: vt ad talē locū pgant: vbi dece-
tero nemini pñmāt nocere. Sicqz mamerti-
nus baptizatus ē: et sanatus factus ē mōach'
scī germani. vbi post scñ alodiuū abbas fu-
it. Huius tpe in eius mōasterio scūs marin'
extitit: cuius obedientiā scūs mamertin' p-
bare volēs: vilis officij monasterij ei cō-
misi: pastorē. s. eū faciens bubaloz. Cū igit
in quadā silua boues et vaccas libent' custo-
diret: tanta scitate pollebat: q etiā aues sil-
uestres ad se veniētes manu ppiā nurrie-
bat. Mā et apñ q ad cellam eius pfugerat a
canib' eripuit: et abire fecit. Latrones qdaz
cū eū expoliassent: et ventē ei' secuz ferentes
abirēt. solū ei palliū dimiserūt: q statim post
eos clamauit dicēs. Reuertimini dñi mei:
ecce denariū colligatū in meo pallio iueni: q
vobis forsitan necessari' erit: q pñ' reuer-
tentes palliū cū denario abstulerunt et nu-
duz penitus dimiserūt: s. cū festināter ad su-
as latebras pperarēt: tota nocte eūtes: in ip-
so crepusculo ad eius cellulā sūt repti: quos
ille salutās: in cella sua benigne recepit: pe-
desqz eoz lauans necessaria quantuz potuit
ministravit: q stupefacti d eo qd fecerāt dolue-
runt: et vnusqz eoz ad fidem conuersus ē.
Quadā vice cū quidā iuniores monachi
secū manētes: vñse cuiā q ouib' insidiabāt
laqueos terē dissēt: illa in laqueos nocte ir-
ruēs capta tenebat: qd scūs marin' pñciēs
de lecto surrexit: et eam inueniens dixit illi.
quid facis o misera? fuge cito ne capiaris: eā
qz dissolues dimisit: vex cū mortu' fuisset.
et corp' eius altisiodor' deportarēt: cū fuisset
in qdaz villa nullo mō illud inde mouere po-
tuerunt: quoadusqz quidā incarceratus su-
bito fract' viculis liber exiliēs venit ad cor-
pus: et cū alijs vsqz ad urbē portauit vbi in
ecclia sancti germani honorifice ē sepultus.

De Nomine

Vidius dicē ab eo qd est sine
et geos terra: et diām clarū sine
diuinū. Ipse nāqz fuit sine ter-
ra pter reno'z despectionē: cla-
rus per scientie illustrationē: diuinus per

De sancto Egidio

amorem qui assimilatur amanti amato.

De sancto Egidio

Egidius arthenis ex regia stirpe progenitus et sacris litteris ab infantia eruditus. dum quadam die ad ecclesiam properaret: cumdam egro in platea tacenti et elemosinam petenti tunica sua tribuit quam iuuenis sanitate integrā mori recepit. Post hoc parentibus suis in domino quiescentibus primoni sui christum fecit heredem. Quadam vice dum ab ecclesia rediret: quadam vir a serpente percussus eadem obuius extitit: sed oratione fusa egidius per totum virus fugauit. ¶ Quendam demoniacum in ecclesia cum ceteris erentes et fideles cum clamoribus suis turbantem: egidius demone fugato sanauit. Vex humani fauoris formidans piculum clā litterarum maris petiit: et nautas quosdam in mari piculantes perperit: et facta oratione tepellatē oēm sedauit. A pphicantibus autem nautis audito quod romam tenderet gratias eius meritis egerunt: et quod cum secum gratis ueberent pmisserunt. Cum igitur arelate uenisset: et biennio cum scō cesario eiusdem ciuitatis episcopo mansisset: ibi de quendam trisennio feblicitate curasset: heremum cupiens clā discessit: et cum ueredemio heremita sitate conspicuo diu mansit: ubi sterilitate terre suis meritis fugauit. Sed dum ubique miraculis confascaret: hūane laudis timens piculo relicto eo interiorē heremum penetrauit: ubi quoddam antequam quendam fonticulum replens quādam nihilominus diuinitus ceruam paratam ibidem habuit in nutrice: quā certis horis lactis alimoniam sibi prebebat: sed cum ibidem regis pueri uenarent perdicā uidētes ceruam ceteris feris preceptis hac cum canibus insequebantur: a quibus dum vehementer urgeretur ad pedes sui per fugit a iuni. Ille vero admirans cur propter solitum sic mugiret: eriens et venatores audientes dominum exorauit: ut quā sibi tribuerat nutrice seruaret. Tunc autem nullus infra lapidis iactum sibi appropinquare ausus est: sed cum nimio volatu ad venatores repente uenit. Flore facit superuēire domum redeit: et in sequenti die illuc reuertentes. casto labore ite domum redierunt. Quod dum rex audisset: re ut erat suspicatus cum episcopo et multitudine venatorum illuc properauit: sed cum canes ut prius non accedere pos-

meret: sed omnes uolūdo rediret: locum ueritatem densitate inaccessibile in giru circumdederunt. Vnus autem incaute sagittā dirigēs ut idē ceruā expelleret: viro dei per ceruā orationi graue vulnus infuit: sed milites semitā ferro aperientes ad ipsius deuenerunt speluncā: et uidentes senem bitu monachali vestitum: canicie atque etate venerabilem: ceruā quoque ad eius genna puolutā. solus episcopus et rex eius pedites adierunt ceteris retro stare iussis. Et interrogauerunt eum quid esset uel unde uenisset: aut cur tādē heremi uastitatem petisset. sen quod eum vulnerare tam graue presumptissimum: quibus cum ad singula respondisset: illi ab eo humiliter veniam postulassent: medicum sanando vulnere sponderunt: et multa donaria obtulerunt. Sed ipse nec medicinā adhibere uoluit. et muerā ptenēs ad ipsam et non respexit: quoniam potius sciens uirtutes in infirmitate perfici dominum exorauit: ne quod diu uiveret sanitati pristine rediret: sed cum rex eius frequenter uisitaret: et pabulum salutis ab eo reciperet: imensas diuitias obtulit. sed eas ille recipere recusauit: admonens ut inde monasterium strueret: ubi monastici ordinis disciplina uigeret: quod cum rex fecisset: victus egidius lachrymis: et precibus regis postquam plurimum renuisset illius monasterii curas suscepit. ¶ Illius sancti famam rex carolus: ut audiuit eius sperato aduenire reuertens eum suscepit: et inter cetera salutis colloquia regem rogauit ut per eo dignantur oraret: quod quoddam facinus enorme commiserat: quod nulli uenisset nec ipsi se confiteri auderet. Sequenti igitur die dum egidius celebrans per regem oraret: angelus domini eidem apparens: cedulam super altare posuit in qua scriptum erat per ordinem regis peccatum et egidii precibus iam esse dimissum: si tamen penitens et castus ab illo deinceps abstineret. Adiunctum autem erat in fine: ut quicquid sanctum egidium per quocumque premissum inuocaret: si tamen ab illo desisteret. eius meritis sibi remissum non dubitaret. Oblata igitur regi cedula peccato suo rex agnito veniam humiliter postulauit. Egidius autem cum honore rediens apud neu macensem urbem filius principis qui tunc obierat suscitauit. ¶ Post aliquantulum uotum perperam pronuntiatis monasterium suum non longe ab hostibus euertendum romam adiit: et puilegium ecclesie sue. quoque ostia christiana: in quibus

De natiuitate

sculpte erant imagines apostolorum a papa i-
petrans: dimittensq; ea in tiberi dno reguri
ni pmédauit. et ad mōasteriū rediens cui-
dā ptracto apud tiberonez gressus restituit.
Quq; ad mōasteriū redisset p̄dicta ostia in
portu inuenit: et grās agens deo q̄ inter tot
maris picula illesa fuisset: ea in liminarib;
ecclesie sine ad decus ecclesie et monumentū
pacti romane sedis erexit. Tandē dñs diez
sui obitus imminere sibi p̄ spiritū reuelauit: q̄
ille s̄tribus indicans et p̄ se orare suadens in
dño feliciter obdormiuit: vbi choros ange-
lorum eius aīam in celū serentiū plurimū se au-
diuisse testati sūt. Claruit circa añū dñi. 700

De natiuitate beate Marie virginis.

Natiuitas Beate virginis
marie: ex tribu iuda: et re-
gia stirpe dauid duxit ori-
ginē. Et Matthe⁹ et lucas
nō generationē marie: sed
Ioseph describunt: q̄ tamē
a p̄ceptis xpi penit⁹ alie-
nus fuit: q̄ p̄seruando scripture dicif fuisse.
vt nō mulier sed viroz generationis series
texeret. Clarissime tñ vgo btā ex p̄genie da-
uid descendit: qd̄ p̄cipue p̄ hoc qm̄ vt se
pe scriptura testat: xps de semine dauid du-
xit originē. Et igit xps de sola v̄gine natus
sit māifestū ē et ip̄as virginē ex stirpe dauid
natā esse: hoc ex catbena nathā. Dauid enī
inter cefos habuit filios duos: nathā et salo-
monē. Ex catbena igit nathā filij dauid: vt
testat iōānes damascen⁹ leni genuit melchi
et p̄athera. P̄athera gēuit barp̄athera: bar-
p̄athera gēuit iōachi: iōachi v̄ginē mariā. Ex
catbēa at̄ solomōis mathā habuit vxorē ex q̄
genuit iacob: defuncto aut̄ mathā: melchi ex
tribu nathē: q̄ filius qd̄ fuit leni: frater autē
pantheris nupsit vxori mathan: matri autē
iacob: et genuit ex ea heli: facti sunt autē fra-
tres vterini iacob: et heli: iacob qdem ex tri-
bu salomonis: heli at̄ ex tribu mathā. defun-
ctus est at̄ heli ex tribu mathā sine liberis. et
accepit frater eius q̄ ex tribu salomōis vxorē
eius: et suscepit semē fratris sui et genuit
ioseph: ioseph natura est filius iacob ex di-
scensione salomonis. Scdm̄ legē autē heli:
q̄ ex mathā: nā filius q̄ nascebat fm̄ naturā
qdem erat generans: scdm̄ autē legē defun-

cti. hec damascen⁹. Sicut at̄ in ecclesiasti-
ca historia dicif: et beda in sua chonica testa-
tur: cū oēs generationes bebreoz et alienige-
naz in archis tēpli secretiorib; seruarentur
herodes oēs iussit incēdi exilimās se nobi-
lez posse videri: si deficientibus p̄bamēg
p̄genes sua ad israel p̄tinere crederet. fue-
runt tñ qdam dicti dñici: sic dicti ob p̄p̄q-
tatem xpi qui etiā nazarei fuerunt. qui ordi-
nem generationis xpi partim vt a p̄p̄is di-
dicerant: partim vt a quibusdā libris habu-
erunt: quos domi habebāt: quātū poterāt p̄-
docebāt. Iōachim autē accepit vxorē nōie
Annā: q̄ habuit sororē nōie hismeriam. Nec
autē hismeria genuit helisabet et eliud: he-
lisabet Iōānem baptistam de eliud natus
ē em̄nē: de em̄nē natus ē sanctus sephacius
cuius corpus est in oppido traecti sup̄ flumi-
um monian in episcopatu leodiēsi. Anna at̄
tres viros habuisse dicitur: scz iōachim: ele-
ophā: et salome. De primo autē viro: scz iōa-
chim: vnā filiā. s. Mariā matrē dñi genuit
quā ioseph nuptui dedit: que xpm̄ dñi genu-
it et peperit: mortuo iōachim accepit eleophāz
fratrem ioseph: et genuit ex ea aliā filiā quāz
similiter mariam vocauit: et alphēo postmo-
dum in piugē sociauit. Nec autē maria ex al-
phēo viro suo quattuor genuit filios. s. iaco-
bum minorē: ioseph iustū: qui et barfabas: si-
monē et iudā. Mortuo secundo viro Anne.
tertiu accepit: scz salome: ex quo aliā filiam
genuit: quā rursus mariam vocauit: et zebe-
deo in piugē tradidit. hec autē maria ex zebe-
deo viro suo duos filios genuit: scz iacobuz
maiorē: et iōānem euangelistam. vnde et de
hoc extant versus. Anna solet dici tres con-
cepisse marias. Quas genuere viri iōachi
eleophas: salomeq; has durere viri: ioseph
alphēus: zebedeus: p̄uma parit christus
iacobuz secunda minorē. Et ioseph iustū pe-
perit: cum simone iudā. Tertia maiorē iaco-
bum volucrem qz iōannem. Sed m̄x vide-
tur quō beata maria potuit esse cognata he-
lisabet: vt superius dictum est. Et stat enī
helisabet vxorē fuisse zacharie qui erat de
tribu leni et p̄z legem quilibet de sua tribu et
familia ducere debebat vxorē. et ipsam de fi-
liabus Aaron lucas fuisse testat. Anna autē
fuit fm̄ Hieronymum de bethleē. q̄ erat de

virginis Marie.

tribu iuda. Sed sciendum qd & ipse aaron et
ioiada sumus sacerdos ambo de tribu iuda
dixerunt viros: unde tribus sacerdotalis
& regalis cognatione semp adinuicē proban-
tur fuisse coniuncte. Potuit autē vt dicit be-
da huiusmodi punctionio recētorū tpe fieri da-
tis nupti seminis de tribu in tribu: vt mani-
fēste bēām mariā: q̄ de tribu regia descendit
cū tribu sacerdotali cognationē generis ha-
buisset p̄staret. & ita bēā maria de vtraq; tri-
bu erat. Voluit. enī. dñs vt due tribus pri-
uilegiatē ppter mysteriū adinuicē miscerē-
tur: qd de eis dñs nasciturus erat: qui ver-
rē & sacerdos p nobis seipsū offerret: & fi-
deles suos in militia huius vite pugnantes
regeret: & post victoriā coronaret: qd etiam
ex nomine xp̄i. i. inuncti inueniuntur: qd soli sa-
cerdotes & reges & p̄phete in lege veteri
vngēbantur. Unde & nos a xp̄o christiani di-
cimur: & gentes electū & regale sacerdotium
appellemur: sed & quod dicebatur qd mulie-
restantum sue tribus hominibus iungere-
tur dictum fuisse constat: ne distributio sorti-
um confundatur: qd veroleuitica tribus
sortem inter ceteras non habebat mulieres
de tribu nubere poterant cui volebant. Hi
istoriam autem Mariuitatis Virginis beate
Hieronymus vt in prologo refert adolese-
tulus in quodam libello legit: sed post mul-
tum temporis: vt se ibidem legisse recolui-
t. primo rogatus transcripsit. Joachim nā
q̄ ex Galilea & ciuitate Nazareth sanctam
Annā ex berleez duxit uxorem. Ambo au-
tem iusti erant: & ambo sine reprehensione i
omnibus mandatis domini incedebant: om-
nem q̄ suam substantiā trisarie diuidebant
unam partem templo & templi seruitoribus
impendebant. alia peregrinis & pauperib;
erogabant: tertiam sibi & familie sue iussu
reseruabant: & ita per annos uiginti prolem
ex coniugio non habentes uouerunt domino
qd si eis sobolem concederet eam seruitio
domini manciparent. Quis rei gratia cum
singulis annis in tribus festis p̄cipuis hie-
rusalē ascēdit: & cū ceteris ad altare ascen-
dens frequentarent: in festo encensurum Jo-
achin cum contribulibus suis Hierusalem
oblationem suam offerre voluit: quem vi-
dens sacerdos cū indignatiōe nimia reppu-

lit: & cur ad altare dei accedere presumere
icrepauit: asserēs nō eē pueniēs maledicto
legis obnoxium oblationem domino legis
offerre: nec inter secundos insecundum: &
qui populum dei non auxit astare. Joachim
igitur sic confusus se videns p̄ pudore do-
mum redire noluit: ne similiter a contribuli-
bus suis qui hoc audierant tantum oppro-
brium sustineret. Secedens igitur ad pa-
stores suos cū ibi aliq̄dū fuisset: quadam
die ei solī angelus cū magna claritate appa-
ruit & de eius visione turbatum ne timeret
admonuit: dicens. Ego sum angelus dñi mis-
sus ad te: vt annuncie tibi p̄ces tuas exau-
ditas eē: & elemosinas in p̄spectu dñi ascen-
disse. vidi enī pudorē tuū: & audiri sterilita-
tis opprobriū nō recte tibi obiectū: peti q̄-
dē nō nature vltor est deus: & id cū alicu-
ius vter claudie: ad h̄ facit vt mirabilius
dnuo aperiatur: & nō libidinis eē qd nascitur:
s; diuini fore muneris cognoscatur. Prima
gentis v̄e m̄ Sarra nonne vsq; ad nona
gesimū annū sterilitatē opprobriū p̄tulit:
& tamen Isaac cui rep̄omilla erat omnium
gentium benedictio generauit: Rachel etiā
nonne diu sterilis fuit: & tamen Joseph genu-
it: qui totius egypti dominum habuit: quis
fortior: sanctorum: uel sanctior samuele: & tamē
hi ambo matres steriles habuere. Rationi
igitur & exemplis crede dilatos diu conce-
ptus & steriles partus mirabiliores esse sole-
re. p̄o: unde Anna uxor tua pariet tibi fili-
am: & uocabis nomen eius Mariam hec ut
uouisti erit ab infantia domino consecrata:
& adhuc ex utero matris spiritu sancto plena
Hec forinsecus inter populares: sed in tem-
plo domini semper morabitur. ne quid fini-
strum de ea aliquis suspicetur. Et sicut ip-
sa ex sterili matre nascetur. Ita mirabilis ex
ea altissimi filius generabitur cuius nomen
erit Iesus. Et per eum omnibus gentibus
erit salus. Et tibi hoc signum cum peruene-
ris ad aream hierosolimis portam Annā
Uxorem tuam obuiam habebis. que de tua
tarditate modo sollicita. tunc in conspectu
tuo gaudebit. His dictis Angelus ab eo di-
scessit. Anna autem cū amare fletet. Et quo-
nam Vir suus iussit ignoraret. idem ange-
lus eidem apparuit. & sibi eadem que viro

De natiuitate

Annūciauerat patefecit addēs vt p signo hie
rusalē ad aureā portā pgeret ⁊ ibidem viro
suo redēti obuiaret. Vg iuxta angeli pce-
ptum ambo sibi inuicē obuiantes de mutua
visione letati: ⁊ de ple. pmissa securi: adora-
to dñi domū redierunt diuinum pmissū bi-
lariter expectantes. Anna igitur pcepit: ⁊ fi-
liam peperit ⁊ nomen eius Mariam voca-
uit. Lōpleto igit per triennium ablactationis
tpe ad tēplū dñi vginem cū oblatōnibus ad-
duxerunt. Erant aut circa tēplum iuxta qn-
decim graduū pialmos qndeci ascensionis
gradus. Nam qz tēplum in mōte erat pstitu-
tum altare holocausti qd forinsecus erat ad-
iri nisi per gradus nō poterat. In hōz itaqz
nouissimo vgo pstituta cūctos sine alicuius
adiutorio: ita pscendit ac si iam etatis perse-
cte eēt. Perfecta igit oblatōe filiā cū alijs
vginibus in tēplo dimittentes ad ppria re-
dierunt. Virgo at quotidie oī sanctitate pro-
ficiens: ⁊ ab angelis quotidie visitabatur: ⁊ vi-
sūe diuina quotidie fruebat. Aut Hieron. y.
in qdaz eplā ad eromariū ⁊ heliodor. qz brā
vgo hanc regulā sibi statuerat: vt mane vsqz
ad tertiā oratiōibus insisteret. a tertiā vsqz
ad nonā terrino operi vacaret: a nonā ab
orōnibus nō recedebat quousqz angelus ap-
parens sibi escā dabat. Quarto aut decimo
etatis sue anno pontifex publice denuncia-
uit: vt virgines que in templo instruebantur:
⁊ etatis tempus implessent domum re-
uerterentur: et viris legitime iungerentur
cūm mandato cū cetera paruissent: sola brā
Maria vgo h se facere non posse rēdit: tūz
qz parentes sui eam dñi seruitio mācipassēt
tūm qz vginatē suā dñō ipsa vouisset.
Tunc anriatus pontifex eo q neqz p scriptu-
ram que dicit. vouete ⁊ redite votū infrin-
gendum putaret: nec morem genti insuetū
introducere auderet ad imminētē festiuita-
tez iudeorū senioribus puocatus oīum hec
vna hūi mīa: vt in re tā dubiā p̄silium dñi q̄-
reret. Quā aut vōni insisterent ⁊ pontifex ad
p̄siliendū dñm accessisset: mor de loco orato-
rij cūctis audientibus vox insonuit dicēs.
Et q̄cūqz de domo dauid nuptijs habiles
p̄iugati nō cēnt: singuli virgas singulas ad
altare deferret: ⁊ cūctisqz virgula germi-
nasset ⁊ in cacumine ei⁹ fūi Esate vaticiniū

spūs scūs in columbe spē cōsedisset: id se p-
culdubio eēt cui virgo desponsari deberet:
erat inter ceteros Ioseph de domo dauid.
Quā cū incongruum videretur vt vir tā pro-
uecte etatis tam tenerāz vginem duceret
in vxorem ceteris virgas suas affrentibus
solus ipse virgam suā subtrahit. Unde cū
nil diuine voci psonum appareret. pontifex
iterato dñm consulendum putauit. Qui rē-
dit qz solus ille virgam suā non attulit cui
virgo desponsari deberet. Proditus itaqz
Ioseph cum virgam suā attulisset: ⁊ ipsa
illico florem germinasset: ⁊ in eius cacumine
columba d celo veniens cōsedisset liquido
omnibus patuit ipsi vginem desponsandā
fore. Desponsata igit vrgine Ioseph p: q-
dem in suā ciuitatem Bethleē recedit do-
mum suāz dispositurus ⁊ nuptijs necessaria
prouisurus. Virgo autē Maria cū septe-
z vrginibus cocuis ⁊ collactaneis suis: quas
ob ostensionem miraculi a sacerdote accepe-
rat ad domū parentū in nazareth reuersa ē.
In diebus aut illis angelus gabriel ei orāti
apparuit: ⁊ de ea nasciturū dei filium nūcia-
uit. Dies aut natiuitatis vrginis aliquāto
tēpore fideles latuit. Lōngit igitur sicut re-
fert Ioannes beleth: vt qdam vir sanctus
sedule cōtēplationi insitens singulis ānis
6° idus septembris in oratione positus iocū
dissimam angelorū solēmnitates audiret.
Quāqz deuotissime sibi reuelari pcteret: cur
quolibet anno illo rātū die ⁊ nō alio hoc au-
diret: diuinū accepit responsū qz virgo glo-
riosa Maria tali die fuerit mundo nata: ⁊
ideo hoc manifestaret filijs sancte ecclesie
vt concordēs fierent in hac celebritate cele-
stis cure. Quā aut hoc summo pontifici ⁊ alijs
nūciaasset ⁊ illi orationibus ieiunijs ⁊ scri-
pturis ⁊ antiquitatū testimonijs vitatez cō-
perissent hunc diē in bonorē natiuitatis vir-
ginis celebrandū vniuersaliter statuerunt.
Octaua autē natiuitatis brē Marie oī
non celebratur: sed dñs innocentijs qrtus
natione ianuenis ipsam instituit celebrādā
cuius hec cā fuit. Gregorio. n. 9. per mortē
mediā sublatō de medio romani oēs cardia-
les in quodā pelam incluserunt vt cuius ec-
clesie puidere: s; cū p ples dies p̄cordare
nō possent ⁊ ipsi a romāis multas molestias

Virginis marie

sustinerent voverunt regine celi: q si eius
meritū concordarent: et liberi abire possent octa-
uas sue natiuitatis diu neglectas: de cetero
statuerent celebrandas: sicq in dñm celesti-
num puenerunt: et liberati per dñm Inno-
centiū votū adimpleerūt. Celestinus. n. mo-
dico tpe supuuit: et id per euz impleri nō po-
tuit. Et nora q tres natiuitates ecclā solēni-
sar. s. natiuitatē xpi: scē marie: et iōānis bap-
tiste: que tres designant tres spūales natiuita-
tes. cū Joanne nāq in aq: cū maria in pñia
cū xpo renascimur in glā. Cū igitur natiui-
tatem baptismi in adultis oporteat pcedere
pñitionem: et glie filii: id ille due merito vi-
giliis hñt: sed cum pñia tota sit pro vigilia:
non oportuit vt vigiliam hñent: octauas vō
omnes hñt: qz omnes ad octauam resurre-
ctionis anhelant. Miles quidā valde stre-
nuus et beate Marie valde deuotus ad tor-
neamētum vadens qdā pmo monasteri-
um ad honorem beate marie constructum in
itinere reperit missam auditurus itrauit.
Cum autē virginis nullam pretermittere vel-
let tandem monasterium exiens ad locum
conciuius properabat: et ecce redeātes eidez
occurrerunt et ipsum strenuissime militasse
referunt. Qd dum omnes qui aderant idez
assererent: et vniuersi eum strenuissime mi-
litasse vnanimiter acclamarent: necnō et qui-
dam qui se ab eo captos dicebant se eidem
offerrent: perpendens vir discretus vrbā-
nam reginam vrbano modo se honorasse qd
acciderit manifestauit: et ad monasterium re-
diens filio vginis de cetero militauit. C Ep̄s
quidam qui brāz mariam in summa reueren-
tia et deuotiōe hēbat quandā ecclīaz brē ma-
rie in nocte media ex deuotiōe adibat. Et ec-
ce vgo vginum comitata vniuerso vginum
choro venienti viro occurrit: et cum summo
honore susceptū ad eccliam ad quā rēdebat
ducere cepit: p̄cinentibus duabus de choro
puellis atqz dicentibus. Antemus dño so-
cie cātem⁹ honorem. Dulcis amor xpi reso-
net ore sp̄io. Quos versus totus alius cho-
⁹ virginum resumendo percantabat: predi-
cteqz bine cantatrices bñdos qui sequuntur
in ordine versus subsequite sūt. Primus ad
ima ruit magna de luce superb⁹. Sic homo

cuz tumuit primus ad ima ruit. Sicqz vir
dei cū tali p̄censione vsqz ad eccliam pdu-
xerunt: duabus semp incipientibus: et ceteris
ridentibus. C Quedā mulier solatio viri
sui dñitura vnicū filiū hēbat quē tenerrime
diligebat. quadā autē vice filius eius ab in-
micis capis: et in custodia carcerat et vincu-
lat. Qd illa audiēs in cōsolabiliter flebat: et
beatā virginē cui multū deuota erat p libe-
ratione filij importunis p̄cibus exorabat. tā-
dem vidēs q nihil sibi p̄ficeret eccliam in
qua erat sculpta imago beate marie sola in-
trauit: et corā imagine sās ipsam sic alloqui
tur dicēs. Virgo brā p liberatione filij mei
te sepe rogauit: et adhuc nequaqz matri mise-
re subuenisti: patrociniū tuū p filio meo im-
ploz: et nullū adhuc sentio fructū. Igitur si-
cut filius meus mihi ablat⁹ ē: sic et ego fili-
um tuū tibi auferaz: et obfidē p filio meo in
custodiā ponaz: et hec dicēs ppius accessit:
et imaginē pueri quē virgo in gremio bati-
labat auferēs domū abiit. Accipiensqz ima-
ginē pueri ipsaz in linteis mūdissimō inuol-
uit: et in archa recōdens ipsaz cū cōclauū di-
ligentius obfirmauit: bonū obfidē p filio suo
hñe gaudēs: et ipsū diligenter custodiēs. Et
ecce sequenti nocte brā virgo iuueni appa-
ruit: et iannaz carceris aperiens ide vt ex-
at p̄cepit: ei q dixit. Mater tue fili dices vt
meū reddat filiū: ex quo reddidi sibi suum.
qui exiens ad m̄rem venit: et q̄liter brā vir-
go euz liberauerit enarrauit. Illa autē pluri-
mū exultās imaginē pueri accepit: et ad ec-
cliam vadēs brē marie reddidit filiū dicēs.
Dias tibi dñe refero: quoniam vnicū filium
reddidisti: et nūc tibi filius tuus reddo: quia
meū me recepisse p̄fiteor. C Erat quidam
fur q sepe latrocinia exercebat: sed beatam
mariaz plurimū in deuotiōe hēbat: et cā ere-
brius salutabat. Quadā igitur vice furtum qd
dā rapiens capis: et suspēdio iudicat. Cū autē
suspendere p̄tinuo brā vgo ei affuit: et sus-
pēdū tribus diebus vt sibi videbatur suis
manibus sustētauit: ita q nullaz lesionē p-
sensit. Illi vō q euz suspēderat: casu ide trā-
seuntes euz viuētē et vultu bilari repierāt
et arbitantes q non bñ fuisset laqueo astri-
ctus gladio ipsūz iugulare volebant: s; bea-
ta maria seriētū gladio manū opponebat: et

De sancto

Alii sibi nil nocere poterāt. Cognoscētes q̄ il-
lo refectēte: q̄ beata maria sic eum iunabat:
mirātes eū deposuerunt: et amore virginis
abire libere dimiserūt: qui abiēs monasteri-
um intravit: et quoad vixit in seruitio dei ge-
netricis permansit. ¶ Fuit quidaz clericus q̄
brām mariā valde diligēs horas eius sedu-
le decātabat. Quā autē parentes eius morerē-
tur: aliū nō hātes heredē eidē hereditatez
marinā dimiserūt. cōpulsus ē igit ab ami-
cis vt vxorē acciperet: et hereditatē ppriā
gubernaret. Quadā autē die cū ad celebra-
das nuptias tēderet in itinere quādz ec-
clesiam reppit: et recordatus seruicij beate
marie in ipsā ingrediens horas eius dicere
cepit. Et ecce beata Maria eidē apparuit
et q̄si seuerius ei dixit. Stulte et inidelis
cur me amicā et sponsā tuā relinquis: et mihi
feminā aliā asponis? Ad hoc ille cōpūctus
ad socios rediit: et totū dissimulans celebra-
tis nuptijs media nocte oibus relictis claz
de domo aufugit: et monasteriū intrās brē ma-
rie deuote seruauit. ¶ Sacerdos cuiusdz
parochie et honeste vite nullā missā nisi brē
marie sciebat: quā in eius honore sedule de-
cantabat. Apud ep̄m igit accusat et ab eo ci-
eius accersitur. Quā apud ep̄m se aliā mis-
sam nescire diceret: ep̄s ipsum quasi sedu-
ctore dure redarguit: et ab officio eū suspen-
dens ne decetero eā missā cantare auderet
interdixit. Sequēti vō nocte beata Maria
ep̄o apparēs eū plurimū increpauit: et cur
suū sic male tractasset cācellariū requisivit:
addiditq̄ q̄ die tricesima morerēs: nisi ille
ad suūz officijz restituerēs. Tremefactus
ep̄s p̄sbyter accersuit: et veniāz postulans
vt nullā missāz p̄ter illāz quāz sciebat de be-
ata Maria celebrare debeat imparauit.
¶ Quidaz clericus vanus et lubricus erat
sed tū dei genetricē plurimū diligebat: et ei-
us horas scās deuote et alacriter decātabat.
Quadaz igit nocte in visione vidit se ante
tribunal dei stare: et dñm circūstātibz di-
cere. De illo qui vos aspicit quo iudicio di-
gatus sit vos ipsi decernatis: quē tādū tole-
raui et nulluz adhuc inleo emēdatiōis signū
inueni. Tunc dñs oibus approbantibus su-
p̄ euz dānationis tulit sniaz: et ecce virgo be-
ata surrexit: et dixit. Pro istopie fili clemen-

tiā tuā rogo vt sup̄ eū dānatiōis sniam mīti-
ges: vixit q̄ hic ob grām mei qui ob ppā me-
rita adiecit morti. Qui dñs. Tuus petitiōibz
eū tribuo: si vel sa'tē nūc eius correctionē in-
sperero. Et puerla virgo ad hoiez dixit. Ma-
de et amplius noli peccare: ne deterius tibi
ptigat. Ille igit excitatus vitā mutauit: et reli-
gionē petijt: et ibi i bonis operibz vitā finiuit.
¶ Apud ciliā anno dñi. 338. fuit qdaz vir
noie theophilus: cuiusdā ep̄i vicedñs: vt ait
sulbertus carnotēsis ep̄s q̄ taz prudētē sub
ep̄o res ecclesiasticas dispensabat q̄ mortuo
ep̄o eū dignū ep̄atu ois ppl's acclamabat. at
ille vicedñatu contentus a'ium in episcopū
maluit ordinari. Tandem ab ipso officio in-
uite ab episcopo depositus in tāta impatien-
tiam est delapsus: vt ad suā recuperandāz
dignitatem cuiusdam uidei malefici cōsiliū
expeteret. Ille igit diabolū aduocauit et
aduocatus concitus venit. Theophilus er-
go iussu demonis xpm et m̄em eius abnega-
uit: xp̄iane p̄fessionē abrenūciavit. et ipsius
abrenūciatiōis et abnegationis chirographū
suo sanguine pprio scripsit: et scriptū annulo
sigilauit: et sigillatū demoni tradidit: et sic
eius seruitio se addixit. In crastinū igit pro-
curatōe demonis theophilus in grām ep̄i re-
cipitur: et in sui dignitatez officij restituitur
tandem ad se reuersus de eo qd fecerat: val-
de ingemuit: et ad virginē gliosam: vt sibi in
adiutorium fieret tota mentis deuotiōe cō-
fugit. Quadam igitur vice beata Maria i
visione illi apparens de ipietate ipsū redar-
guit: et diabolo abrenūciare precepit: ac xp̄z
dei filium et oē xp̄ianitatis propositū confite-
ri fecit: sic et ipm in sui et filij grām recupera-
uit: et ad iudiciū indulte venie itez sibi ap-
parens chirographum qd diabolo dederat
sibi reddidit: et super pectus posuit: vt iam
non se diaboli seruum tīmeret: sed per virgi-
nem se liberum factum gauderet: quo theo-
philus recepto vehemēter exultans corā
episcopo omniq̄ populo quid sibi acciderat
retulit et cunctis admirantibus et virginez
gliosam laudantibus: ipse post tridū in pa-
ce quieuit. ¶ Quidam vir et vxor sua pro-
pe lugdunum circa annūz domini. 1100. filiā
unicā hātes eā cuidaz iuueni nuptui tradi-
derunt. Ob amorem at filie generū suū secū

in domo tenebant. **M**atris autem puelle iuuenes
amore filie sue tam diligenter colebat ut non
maior esset amor puelle ad puerum quam fateri ad
genitorem: Inter hec homines maliciose die cepe
runt quod hoc non filie causa faceret: sed ut eadem
per filiam sese ingereret. Cum igitur mulieris animus
tanta falsitas percussisset: timens ne in vulgi
fabula verteretur duos rusticos alloquitur: et si
oculte genitorem stragulare velint: cuiuslibet. 20.
solidos pollicetur. **Q**uadam ergo die eos in cel
lario recludens maritus suus ex industria ali
quo ire consuluit: et filiam alio transmisit. Tunc
adolescens iussu domine sue cellarius ut vinum au
ferret ingreditur: et mox a latronibus strangu
latur mor fateri ipsum in lectum filie detulit:
et quasi dormientem vestibus circumdedit. Re
deuntibus ergo marito et filia et ad mensam po
sitis inbet matris filie ut maritum debeat excitare:
et ad mensam vocare: que cum defunctum repe
risset: et hec concita nuntiasset tota familia in
lamentum venit: et illa mulier homicida qua
si dolens cum ceteris lamentatur. Tandem
mulier de perpetrato scelere valde ingemu
it: et sacerdoti omnia per ordinem confessa su
it. Post aliquod tempus inter mulierem et
sacerdote litigium oritur et a sacerdote sibi
generi homicidium irrogatur. **Q**uod cum
ad parentum notitiam devenisset: adduci
tur ad iudicem: et ab eo ignibus concreman
da damnatur. finem ergo suum imminere con
siderans ad beatam virginem se convertit: et
eius intrans ecclesiam in oratione cum lachry
mis se prostravit. Post modicum exire compul
situr: et in magnum protectam ignem omnes
ibi de stare illesam et incolumem conueniunt.
At parentes pueri ignem paruum esse puta
tes ad sarmenta concurrunt: et in ignem pro
ijciunt. Videntes autem quod nec sic in aliquo
lederetur: lanceis et hastis eam impugnant ce
perunt. Tunc inter qui aderat: uehementer
obstupuit et eos ab ipsius impugnatione com
pescuit. Eam autem diligenter considerans
nullum in eam signum incendii propter sola vul
nera lancearum invenit. Cum autem paren
tes eius in domum eam reclusissent: et eas fomētis
et balneis recrearent: nolens eam deus ulte
rius humana suspitione fedari post triduum
in laude virginis perseverantem ex hac vi
ta vocavit.

De sancto Adriano.

Adrianus a Maximiano i
peratore regnante martyrium
passus est. Cum ergo predi
ctus maximianus in nicho
denia urbe idolis immola
ret iussu eius cuncti christiani
perquirentes. alij timore pe
ne: alij amore promissu pecunie vicini vici
nos: propinqui domesticos ad supplicium tra
hebat: inter quos. 33. perquirentibus comprehen
si ante regem adducti sunt: quibus rex. **N**on au
distis qualis pena aduersus christianos posita
sit: Cui illi. audivimus et stultitie tue iussio
nem irrisimus. Tunc rex iratus necius cru
dis eos cedi iussit: et lapidibus ora eorum contra
di mandavit et a notata vniuersis usque conse
sione ferro vinctos in carcere recludi prece
pit: quorum constanciam **A**drianus prior officij
militaris considerans dixit eis. **A**diuro vos
per deum vestrum ut mihi dicatis que est remun
eratio quam expectatis per ista tormenta. **A**d
hoc dixerunt sancti. **O**culus non vidit nec auris au
diuit: nec in cor hominis ascendit: quod preparauit
dominus diligentibus se perfecte. Tunc **A**drianus
in medium prostratus ait. **A**nnotate me cum
istis: quia et ego christianus sum. Quod cum impa
tor audisset nolentem sacrificare vinctum fer
ro in carcere reposuit. **M**atthia vero vxor eius
audiens virum suum incarcerationum scidit ve
stimenta sua fletu plenum et euulans: sed cum
audisset quod propter fidem christi incarcerationis fu
isset gaudio repleta ad carcerem cucurrit: et
vincula viri sui et aliorum osculari cepit. erat
enim christiana: sed propter persecutionem se non
publicabat. et dixit ad virum suum. **B**eatus es
domine mi **A**driane: quia inuenisti gratias quas non
dimiserunt parentes tui: quibus egebunt bi
qui multa possident: quoniam non erit funus: ad te
pus: non mutuo accipiendi: dum nullus de pe
na alium liberabit: nec pater filium: nec mater fi
lium nec frater fratrem: nec amicus amicum: nec cuius
que possessorem. Cumque cum admouisset ut omnes gloriam
frenam preteriret: et amicos et penes sperneret et
spem ad celestia cor haberet: dixit ad eam **A**drianus.
Gade soror mea tunc passionis nostre accessit te
ut videas finem nostrum. Sicque virum suum alijs sanctis
recommendas: ut cum. si confortaretur: redijt in
domum suam postmodum audiens **A**drianus
diem passionis sue adesse dans munera custo
dibus et sanctos qui secum erant pro fidei

De sancto Adriano

fo: sbus: ablit domū vocare nataliam: sicut
et inramēto pmiserat: vt eoz passionibus
pns eēt. Quidā autē cū vidēs pēnrit: nūci
auit natalie. d. Absolutus ē adrianus: et
ecce venit: qđ illa audiēs nō credebat. d. Et
quis eū potuit absolvere a vinculis: nō mi
hi ptingat vt soluat a viculis: et separet a sā
ctis. Dñs h loqret puer domesticus venit.
d. En dñs meus dimissus ē. Illa autē putās
qđ martiriū rēgisset: amarissime flebat. Et
cū vidisset eū surgēs veloci? ostiū domus
pēn clausit: et dixit. Longe a me efficiat qui
a deo corruit: nec mihi p ingat loqori illius
p qđ dñm suū abnegauit. Et puer sa ad eū
dixit. O tu miser sine deo: quis te coegit ap
prehendere qđ nō potuisti pficere: qđ te se
parauit a scis: aut qđ te seduxit: vt recede
res a pñctu pacis: dic mihi cur fugisti añq
pugna fieret ante qđ repugnantem videres
quomodo vulneratus esse: nec dum emissa
sagitta: Et gomirabar si ex gente sine deo
vel de gente impiorū aliqđ offerretur deo.
Deu me infelicē et miserā quid faciā: qđ pūn
cta sum buie ex genere impiorū: nō ē pcessus
mibi vnus hore spaciū vt vocarer vxor
martyris. sed vt diceret vxor trāsgressoris
ad modicū qđ exultatō mea fuit et ecce per
secla opprobriū meū erit. hoc at btūs adria
nus audiēs vehementer gaudēbat. admirās
de semina iuvene: pulcherima et nobili: et añ
qđ tuor: deum menses nupt: quō talia loqui
posset. Vñ ex hoc ad martiriū ardētior effe
ctus vba eius libētissime audiebat. Sz enī
eā n: mis affligi videret dixit ei. Aperi mihi
dñā mea natalia: nō. n. vt putas martiriū
fugit: sz te vt pmissi vocare veni. Que n cre
dens ait. Vnde quō me seducit trāsgressor
quō mentis alter iudas: fuge a me miser: me
ipsas iam interficiā vt satieris: et dū morare
tur ad aperiendū dixit ei. Aperi citius. naz
radā et vltra non videbis me: et post hoc lu
gebis qđ me añ citū meū non videris: fide
iustiores dedi sanctos martyres: et si ministri
me requirentes non inuenerint sustinebunt
secl tormēta sua et mea simul. Nec audiēs na
talia aperuit. et sibi inuicē pstrati ad carce
rē simul abierunt: vbi natalia p septem dies
secl vlcera cū lintheis p̄ciosis extergebat.
Statuta at die impator eos pñtari iussit: qđ

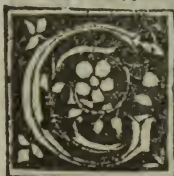
resolui penis: qđ ambulare non poterāt ve
lut aīalia portabant. Adrian? vero vincis
manibus seq̄batur. deinde Adrianus porta
tus eculē Lēsari p̄sentat. Natalia vō adū
gēs se ei dicebat. Vnde dñe me? ne forte tre
mides cum tormēta videbis. Modicū qđ
dē nūc patieris: sed p̄tinuo cū angelis exul
tabis. Adrianus igitur sacrificare nolens gra
uissime cesus est. currēsq; natalia cū gaudiis
ad scōs qui erant in carcere sic ait. Ecce do
minu et meus inchoauit martiriū. Cū autē
rer ne deos suos blasphemaret moneret: il
le ait. Si ego ita torquor: qđ eos qđ sunt dis
blasphemo q̄liter ip̄e torqueris qđ deū ve
rā blasphemās: cui rex. Nec verba te illi se
ductores docuerūt. ad quē adrianus. Qua
re seductores eos dicis qui sunt Doctores
vite eterne: currēs natalia hec nra viri sui
alijs eū gaudio referebat. Tūc rex a q̄tuor
validissimis fecit eū graniter cedi. Dēs au
tem penas et infogatiōes et rñsiones natalia
alijs martyribus qđ erāt in carcere p̄tinuo re
ferebat. Intantū at cesus est: vt eius visce
ra effunderent tūc ferro vincis cū alijs in
carcere recludit. Erat autē Adrianus iuue
nis delicatus valde et decorus annorū .25.
Natalia vero vix suū supinū iacentē et to
tū laceratū p̄siderās mittens manū sub v̄ri
ce eius dicebat. Btūs es dñe meus qui di
gnus effectus es: de numero esse scōp: btūs
es lumē meū vt patiaris p̄ eo qđ p̄ te passus
est: p̄ge nunc dulcis me? vt videas gloriā
eius. Audiēs autē impator qđ multe matrōe
scis in carcere ministrarent precepit ne vltē
rius ad eos ingredi pmittant: qđ audiēs na
talia seipsā tōsurauit: et habitū virilem assu
mens factis in carcere ministrabat: Alias
quoq; exēplo suo ad hoc induxit: Rogauitq;
vix vt cū esset in gloria hāc p̄ce pro se face
ret: vt se itactā custodiens dñs ab hoc secu
lo citius euocaret. Audiens autē rex qđ ma
trone fecissent iussit in eundem afferrī. vt con
fractis super eum cruribus sancti Marty
res interirent. T̄mens vero natalia ne vir
suus ex aliorū supplicijs terreret rogauit
ministros vt ab eo inciperēt. Abscisus igitur
ab eo pedibus cruribusq; fractis Rogauit
eum Natalia. vt manū sibi abscindi per
mitteret: qđ tenus alijs sanctis qđ plura passi

De .s. Gorgonio et dorotheo ptho. et Jacinto

fuergunt cōp ar esset: q̄ facto Adrianus spm̄ reddidit: ceteriq; vltro pedes ptendentes ad dominum migraverunt. Rex autē eorū corpora cremari mandauit. Natalia vō manum Adriani in sinu suo abscondit. Cum autem corpora sanctorū in ignem precipitarentur: voluit et Natalia se cum eis in ignē precipitare sed subito vehementissimus imber irripuit: et ignem extinguens corpora sanctorum illesa seruasit. Ebriani vero consilio inuito corpora eorum constantinopolim transferri fecerunt quousq; pace ecclesie reddita cum honore referrentur. Passi sunt autē circa annum domini. 280. Natalia vero domi remanens manū sancti Adriani sibi retinuit quam in solatium vite sue semper ad caput lectuli sui tenebat. Post hoc autē tribunus videns Natalia tam pulcherrimam tamq; diuitem et nobilem de voluntate imperatoris honestas matronas misit: vt in suū coniugium cōfēteret. quibus Natalia respōdit. Quis mihi p̄stare poterit vt coniungeretali viro? Sed p̄cto vt triū dierum mihi dentur indutie. vt me valeam preparare. Hoc autē dicebat vt inde fugere posset. Cū autem dominum exoraret. vt se intactam cōseruaret. subito obdormiuit. Et ecce vnus martyrū ei apparuit: et eam dulciter consolans vt ad locum in quo sunt corpora martyrum veniat imperauit. Euigilans igitur et manū adriani secū accipiens cum multis christianis nauē conscendit. Quod tribunus audiens cum multis milibus eam per nauigium insecutus est. Surgens autem ventus cōrarius multis eorū submersis eos redire compulit. Media autem nocte diabolus in ipetie naucleri cum nauī fantastica his q̄ erant cū natalia apparuit: et quasi voce naucleri dixit eis. Unde vēitis aut quo pergitis illi. Ex nichodemia venimus et p̄stantinopolim pergimus. quibus ille ait. Erratis. ad sinistram pergite vt rectius nauigetis: hoc autem dicebat: vt eos in pelagus mitteret: et perirent. Cum autem vela mutarent: subito Adrianus in nauicula sedens apparuit eisdem: et eos nauigare sicut prius ceperant admonuit: asserens malignum spiritum suū se qui sibi locutus fuerat ponensq; se ante eos p̄cedebat illos: et viam eis ostendebat nata-

lia vero adrianū p̄cedere videns immenso gaudio repleta ē: sicq; anteq; illucesceret. p̄stantinopolim aduenerūt. Cū autē natalia in domū vbi erāt corpora martyrum introisset: manū adriani ad corpus posuisset et post orationē dormitass: adrianus ei appuit et salutā eaq; vt in eternā pacē secum veniret precepit: q̄ cum euigilasset pacē et somnū astātib; remississet: vale faciens oibus emisit spm̄: fideles autē corpus eius accipietes iuxta corpora martyrum illud posuerunt.

De sanctis Gorgonio et Dorotheo

Gorgonius et dorotheus apud nichomediam p̄mi in palatio diocletiani antiquē militie renūciāt: vt liberius regem suū sequant: et xp̄iana se voce libera p̄sentent. Quod cesar audiēs plurimū anxias egre ferens p̄dere tales viros: q̄s intra palatiū nutritos mox et generis nobilitas decorauit. Cū igit nec minis nec blāditijs mouerent in eculeo distendunt et flagellis et ungulis toto corpore lacerati acco et sale nudatis pene eorū visceribus p̄fundunt. Et cū hec alacriter tolerarēt in craticula affant et quasi in lecto florū videbantur iacere nilq; lētionis sentiunt. Deinde iussu cesaris laqueo suspendunt: et corpora lupis et canibus exponuntur: s; tū intacta a fidelib; colligunt. Passi sunt circa annū dñi. 280. post multos annos corpus sancti gorgonii romā translatus ē. Anno autē dñi ducētesimo septuagesimo tertio ep̄s nicēn. nepos p̄pini regis ipsū ad gallias translulit: et in gorgiensī monasterio eum collocauit.

De sanctis Protho et Jacinto

Prothus et iacintus fuerunt domicilli et in studio philosophie socij scē eugenie filie philippi nobilissimi romanorū: qui qdē philippus a senatu p̄fecturā alexandrie acceperat et illuc claudiaz vxorem suā et filios auitū et sergiū: filiā quoq; eugeniā secū duxit. Porro eugenia omnibus artib; et litteris erat p̄fecta. Prothus quoq; et Jacintus secū studeuerūt et ad p̄fectionē oīū sciāz duenerāt. Eugenia igit

De Exaltatione

15. etatis sue anno ab aquiliano aquilini cō-
sulis filio petiit vxor. Qui illa. Maritus nō
natalibus: s; moribus ē eligēdus. Perue-
nit igit ad manus eius doctr. na. Vauli: et
cepit aio fieri xpiana: pmissus erat tūc xpia-
nis iuxta alexandriā bitare: vñ illa quasi so-
latiando pgens: ad villā trāsēs audiuit xpi
anos cāfates. Dēs dii gentiū demonia: dñs
āt celos fecit. Tūc dicit ad pueros Protum
et Jacinū q se cū studuerāt. Philosophorū sylo-
gismos scrupulose studio trāsēgimus. aristo-
telica argumēta: et platonis ideas: et socrag
mōita: breuiter quicquid cātat poeta: qeqd
orator: et qeqd philosophus cogitat hac snia
excludunt. Dominā me vsurpata potestas
sororē vero sapiētia fec. Siu? ergo fratres
et xpm seqmur. Placet pñliū et assūpto habi-
tu viri ad mōasteriū cui helen? vir dei prē-
erat venit. qui nullā ad se seminā venire si-
nebat: q etiā qdā vice cū heretico disputās
cū vñ argumētorū ferre non posset magnum
ignē accēdi fecit. vt ille q nō pbureret verā
fidē pbaret hñe. qd cū scñ esset pō: intrauit
et ille sus eruit. Heretic? aut cū intrare nol-
let: ab oibus expulsus ē. Adhūc igit cū ac-
cessisset: se vix diceret. ille ait. Recte vir
diceris q: cū sis femina viriliter agis. Mā
sibi ei? pñtio a deo fuit reuelata. Ab eo igit
cū poto et iacinto monasticū habitū suscepit
et se frēm Eugeniū ab oibus appellari fecit.
Pater at eius et mñ videntes currum Eu-
genie domū vacuū redisse merentes vñd-
qz filiā ingri fecerunt: s; minime luenire po-
tuerunt. Interrogāt vates qd de filia factū
sit: q rñdent cā a dñs inter astra translata:
quocirca pf imaginez filie fecit. et ipaz ab oī-
bus adorari mandauit. Ipsa vero cū socijs
i dei timore pmanfit et mortuo pposito ipa p-
ficiē. Erat tūc alexādrice matrōa qdaz diues
et nobilis Melātia noīe. quas scā eugenia
oleo pūgēs a qrtana liberauit in noīe Jesu
xpi. En msta ei misit munera. s; nō recepit.
P:dicta igit matrōa frēz eugeniā vix ef-
se arbitras sepi? cū vñstabat. vidēs qz elegā-
tiā iuuentutis et pulchritudinē corpis in eius
amōrē vehemēter exarsit: et qñt euz eo com-
misceri posset anxia cogitare cepit. Simu-
lās igit lāguorē misit vt ad eā veniret: et se i-
uiscere dignaret: qui cū venisset aperuit sibi

qualiter eius amōre capta esset. et qualiter i
eius pñpiscētia estuaret: rogās vt secum
carnaliter cōmisceret: itaqz eum apphen-
dēs amplectit et osculat: et ad crimē hortat:
qd factū ē Eugeni? abhoruit dicēs ei. Re-
cte nomen Melantiā habere cognosceris.
Migredinis. n. repleta pñda: nigra diceris:
et obscura: filia tenebrarū: amica diaboli: dux
pollutiōis: fomētus libidinis: soror anxietat-
is ppetue. et mortis filia sempitēne. Illa vñ
se deceptā vidēs et timēs ne forte scelus pu-
blicaret: voluit ipa pō: detegere: clamare qz
cepit: q Eugeni? se voluit violare. Abijt igit
tur ad philippū pfectum: et pquesta ē dicens
Iuuenis qdā pñdus xpianus ad me meden-
di cā ingressus in me irruens impudēt me
voluit violare. et nisi vnus acille que intra
cubiculū erat fuisset liberata suffragio sua
me libidine vitiaffer. Audiens igit pfectus
ira accēdit: et dimissa apparitorū multitudine
eugeniū ceterosqz seruos xpi ferro victos
adduci fecit. diēqz statuit: in quo oēs tradi
deberent moribus bestiarū. accersitus etiā
eis corā se dixit ad eugeniū. Dic nobis sce-
leratissime hoc vos Xps vester docuit: vt
operā corruptionibus detis: et matronas i-
pudēti vesania violetis? Qui Eugenia de-
missa facie ne agnosceret rñdit. Dñs noster
castitatē docuit et integritatem seruantibus
eternam vitam promisit. Hanc autēz melā-
tiā falsam testem mōstrare possumus: s; me-
lius est vt nos patiamur qd q illa cum pul-
cra fuerit pñtiat: et fructus patientie nostre
depercat verumtamen adducat ancillam
quam dicit nostri sceleris esse testem: vt ex
eius ore possint refutari mendacia. Que cū
adducta esset illa a domina sua docta pñtan-
ter sibi opponebat: q dominam suam oppri-
mere voluit. Quos omnes de familia simili-
ter deprauati sic esse testarent: ait Eugenia
Tempus tacendi transiit et tēpus loquendi
aduenit: nolo impudica in seruos xpi crimē
imponat: nec falsa gloriē. At aut mendaciū
veritas superet: et sapientia maliciā vincat
veritatem oñdam nō propter iactantiā sed
propter dei gloriā. Et hec dicens tunica et a
capite vsqz deorsum siue vsqz ad cingulū
scidit: et femina apparuit: dixitqz pfecto.
Tu mihi pñ: claudia mater: fratres hi duo

Sancte crucis

qui tecum sedent aulicus et sergins. Ego eugenia filia tua: hi duo pibus et iacius: qd p audiens: et filia cognoscere incipiens i ample-
tus cu matre irrui et lachrymas multas effu-
dit. Eugenia autem vestibus aureis indui-
tur: et in sublime tollitur. Ignis aut de celo
venit et melaria cu suis consumpsit. Sicq eu-
genia prem et mrem et fies: totaq familiam
ad fide xpi pervertit. ita q pater ppter hoc a
psecura depositus a xpianis eps ordinatur
et in orone pssiles ab infidelibus occiditur
Clandia at cu filiis suis et eugenia roma re-
uertit: et ibi multi ab eis ad xpm sunt puer-
si. Eugenia aut iussu ipatoris alligata gran-
di saxo in tyberim precipitaf. sz rupto saxo su-
per undas incolumis gradiebat. tuc in for-
nacem ardentem picif: sed extincta fornace re-
frigerio utebat. Recludit deinde in tene-
brosum carcerem: sz lumē candidissimū radi-
bat eidē. Quq p decem dies sine cibo suūsz
saluator eidē apparuit: et panē candidissimū
sibi porrigens dixit. Accipe cibum de manu
mea. Ego suz saluator tuus: quē tota mens
intēione amasti: eodē die quo ad terras de-
scendi ipse te eripia. In die igitur natalis
dñi spiculator mittit: et caput eius abscidit.
que postmodū mri apparuit: et qd die domi-
nica sequeretur pdixit. Elenctē igit dñica
die claudia in orone posita misit spm. Pro-
tus aut et Jacintus cu ad tēplū idolorū trabe-
rent orone simulacrum pminuerunt: et cū sa-
crificare nollēt capig obtruncari de martiri-
us postmodū ppleuerūt. Passi sūt autē sub
valeriano et gallo: circa annū dñi ducētesimū
quingēsimū sextū.

De Nomine.

Exaltatio sancte crucis dñi
eo q tali die fides et sacra
crux plurimū exaltata fuit.
Nota dñi at q añ xpi passio
nē lignū crucis fuit lignū
vilitatqz hmoi crucez de
lignis vilibus pabant: istu
cuositas: qz qsticūqz in mōte caluarie plā-
taref fructus mīne faciebat. Ignobilitatis
quoqz qz erat supplicii latronū. Tenebrosi-
tag: qz tenebrosū et sine oī decore erat. morqz
qz ibi hoies morti tradebant. fetoris: qz in
medio cadauerū plātabat. Post passionem

vo fuit multipliciter exaltata: qz vilitas tra-
sit in pēiositatē. Vñ dixit Andreas. Salve
crux pēiosa et. Infructuositas i fertilitatem
can. 6. Ascēdam ad palmā et app. fru. eius
Ignobilitas in sublimitatē. Aug. Crux que
erat supplicii latronū trāsit ad frōtes impe-
ratorū. Tenebrositas in claritatez. Christo.
Crux et cicatrices xpi radijs solis i iudicio
erunt lucidiores. mors in vīte ppetuitatez
vnde cantatur. Et vñ mors oriebat et. se-
tor: in odore suauitatis. can. 2°. Quēct rex i
acubitu suo nardus. i. crux et.

De exaltatione sancte crucis.

Exaltatio sancte crucis solē
niter ab ecclia celebrat: qz
in ea fides q plurimū exal-
tata fuit: anno. n. dñi. 615. p
mittente dño flagellari po-
pulū suū p seuciā pagano-
rū: cosdroe rex piaz oia re-
regna te rraz suo impio subiugauit. Hierusa-
lē at veniēs a sepulchro dñi territus redijt:
sz tñ partē sancte crucis quā scā helena reli-
querat asportauit. Volens at ab oib colit
de turri ex anro et argēto iter lucētib gēmis
fecit: et ibidē sol et lune et stellarū imagines
locauit: p subtiles etiā et occultos ductus q-
si deus desup aquā insudebat: et in subterra-
neo specu equi quadrigas trahentes in cir-
cuitu ibāt: vt quasi turri mouerēt et tonitru-
us simularēt. filio igit suo regno tradito i ta-
li pbano prophanus residet: et iuxta se crucē
domini collocans appellari se ab oibus deū
iubet: et sicut legif in libro mitrali de officio.
Ipse cosdroe i throno residēs: tāq p lignū
crucis sibi a dextris posuit loco filij: et Bal-
lum a sinistris loco spūs sancti: se vero iussit
patrē nominari. Tūc eradius iparoz exerci-
tū copiosū colligit: et ptra filiū cosdroe iuxta
danubiū flumiū dimicaturus aduenit: tādē
vtriusqz pncipibus placuit: vt ipsi sup pontē
olī pfigerēt: et q victor existeret sine dāno
vtriusqz exercitus iperū vsurparet: decre-
tus etiam erijt: vt quicunqz pncipem suū
inuare presumeret cruribus abscissis et bra-
chijs ob hoc continuo in flumine mergeret.
At eradius totum se deo obtulit et Sancte
cruci deuotioē qua potuit pmenauit. Im-
bobus itaqz in conflictu durantibus eradio

De exaltatione

victoria dñs ptulit: et pteritum exercitum
suo imperio subiugavit ad eo qd vniuersus
populus cosdroe fidei xpiane se subdidit: et
sacra baptismi suscepit. Cosdroe autē igno-
rabat exitum belli: qd cū ab oībus odiretur
sibi a nemine intimatur. Eradins autē ad eū
peruenit et in throno aureo eū sedere repe-
riens eidem dicit: qd lignū sancte crucis hē
tūū modulū honorasti hē baptismū et fidem
xpi susceperis adhuc vitā et regnū paucis a-
te acceptis obfidibus obrinebis. Si autem
hē implere ptempseris gladio meote feriam
et caput tuū pēdam. Cū igitur ille acquie-
scere nollet extracto gladio eū pūius decol-
lauit: et qd rex fuerat eū sepelliri pcepit: fili-
um vero suū decē annorū quē cum eo reppē-
rit baptizari fecit: et de sacro fonte ipm susci-
piēs regnū paternū ei dimisit: turrū vero
illā destruens et argentum in predā sui exer-
citus tribuēs: aurū vō et gēmas ad recuperā-
dum ecclesias quas tyrānus destruxerat re-
seruauit. Sacra igitur crucē suscipiēs hie-
rosolymā repositauit: cū autē de mōte oliue-
ri descendens per portā quā dñs passurus
intrauerat in equo regio et ornāmēto iperia-
li ingredi vellet et repēte lapides porte de-
scenderunt: et innicē quasi vnus paries se
clauferunt: sup quo cunctis stupentibus an-
gelus dñi signum crucis in manibus tenēs
sup portā apparuit dicēs. Cū rex celoz ad
passionē p hāc portā intraret nec cultu re-
gio sed hūmili asello ingrediēs humilitatē
exemplū suis cultoribus dereliquit. Et his
dictis angelus abscēdit. Tūc imperator la-
chrymis infusus seipsū discalcianit: et vesti-
mēta vsqz ad camisiā eruit: crucēqz dñi ac-
cipiēs vsqz ad portā hūiliter baiulauit. mor-
qz duricia lapidū celeste pēnsit imperium:
statimqz porta se suberigens libez intranti-
bus patefecit ingressum. Qdō autem sua-
uissimus qui eodem die eodemqz momento
quo de turri Cosdroe sacra crux fuit ablatā
hērosolymis de persarū puincia per taz
longa terrarū spacia fuerat elapsus: tunc ro-
diit oēsqz mirabili suauitate refecit. Rex at
deuotissimus in hac crucis laudes prupit
Qd crux splendidior cūctis astris: mundo ce-
lebris: hominibus multū amabilis: sanctorū
vniuersis: que sola fuit digna portare ta-

lentum mundi: dulce lignum dulces clauos
dulcis mucro: dulcis hasta: dulcia ferēs pō-
dera: salua pēntem eternam in tuis hodie
laudibus pgregatā tuo verillo signatā: sicqz
pēiosa crux in suo loco restituitur et antiqua
miracula renouant. Qdōtū quidaz vite
restituit paralitici quattuor curātur: lepro-
si decem mūdātur. cēci quideciz illuminant
demonēs effugant et a variis languoribus
plurimi liberantur. Et sic impator ecclesias
reparans et regiis muneribus cumulās ad
ppria remeauit. In chronicis at hoc gestū
aliter fuisse narratur. Dicit. n. qd cū cosdroe
occupans vniuersa regna hierusalē cum za-
charia patriarcha et ligno crucis cepit: et
eradius cū eo pacem facere vellet iurauit
se cū romanis pacem nō facturum donec cru-
cifixū abnegarent: et solem adorarent. Tūc
eradius zelo armatus p eum exercitū mo-
uit: et pias multis pīis deuastauit et cosdroe
vsqz ad thesifōtē fugere compulit: tandē cos-
droe dissenteriam incurrens merdasan filiū
suum in regem coronare voluit. Qd syrois
primogenitus eius audiens cū eradio sed-
iuit: patrēqz cū nobilibus psequens in vin-
culis eiecit: quē pane: tribulationis et aqua
angustie sustentans: tandē sagitari et occidi
fecit. Postmodū at oēs incarceratos cū pa-
triarcha et ligno crucis eradio destinauit. Il-
le at pēiosum lignum crucis hierusalē de-
tulit: et postmodum constantino polim depor-
tauit. Hec in multis chronicis legunt. De
hoc at ligno crucis sic dicit sibilla apud pa-
gāos sicut dicitur in histo. tripartita. Qd ter
beatū lignū in quo deus extensus est. Hōc
forte dictum est ppter vitam nature gratie et
glorie: que ex cruce puenit. C. Apud constan-
tinopolim iudeus qdam ecclesiā sancte So-
phie ingressus quādz imaginem xpi ibi dē
cōspexit: q se ibi solum cōsiderans gladium
arripuit: et appropinquans imaginem xpi in
gutturē percussit: statiqz inde sanguis exiit: et
iudei faciem et caput aspersit: qd territus ima-
ginem accepit: et ipsam in puteum pīciens
statim aufugit. Quidam at xpianus eidem ob-
uiant: sibiqz dicit. Tūc venis iudee: aliquē
hominem occidisti. et ille falsum est. Cui rur-
sus hō ille dicit. Vere homicidium ppetra-
sti: et ideo sanguine respus es: et iudeus. Ele-

Sancte Crucis

re deus xpi anox magnus est et fides eius fir-
ma p oia coprobatur. nequa q. n. hoiem per-
cussit: sed xpi imaginē. et continuo sanguis emā-
navit de gutture. Durit at iudeus hoiem. l-
lum ad puteū: et inde factā imaginē extraxe-
runt. P'aga aut in gutture xpi: vt fertur: ad-
huc hodie cernit et iudeus p'iuo fidelis ef-
ficatur. C' Apud sirā in ciuitate berith qdā
xpianus sō ānua p'ensione hospitū habens
imaginem dñi crucif'xi p' lectuli faciē in pa-
riete affixerat: et ibi oīones suas p'iuue faci-
ebat. Post annū vō aliā domū locauit: et ima-
ginem ibidē ex obliuioe reliquit. Quidā aut iu-
deus p'dictā domū p'duxit: et die qdā vnus de
cōtribulib' suis ad puiniū inuitauit. Inter
epulas at ille qui inuitatus fuerat casu cir-
cūspiciens imaginem in firā parietē contuef:
et in illū qui se inuitauerat ira frementis. cur
imagines. Iesu xpi nazareni tenere audeat
cōminat. Ille at cū adhuc predictam imagi-
nem non vidisset sacramentis qbus poterat
affirmabat: q illā de qua dicebat imaginem
p'itus ignorabat. Tunc ille placatū se simu-
lans iudeum illū de eo quod viderat accusa-
uit. Iudei igr p'gre gati ad domū ei' p'uefuit
et visu imaginē illū p'tumeliis diris afficiunt
et extra synagogas feminuū p'uefuit: magi-
nem vō p'culcā ei' pedib' cuncta in ea dñice
passionis opprobria renouarunt. Cū vō lat'
lancea perforassent p'iuus vbertum sanguis
et aqua eruit: et suppositū vas impleuit. Stru-
pefacti iudei sanguinē illū ad synagogas d-
tulerunt: et oēs infirmi et ipso vincti p'iuus
curabant. Tunc iudei episcopo terre oia p-
ordinēz narrauerunt: et baptisimū et fidē xpi
vnanimiter susceperunt. P's autēz sangui-
nem illum in ampullis chrisalinis et vitreis
conseruauit. Chrsitianum eriaz filium accer-
siuit: et quis tam pulchrā imaginem p'posuit
set inquisiuit. At ille dixit. Michodemus il-
lam p'posuit quā minori gamaliel: gamaliel
zacheo: zacheus iacobo: iacobus simoni dñe
liquit. Sicqz in hierusalē vsqz ad ercidium
v'bis fuit: donec inde a fidelibus in regnū
agrippe delata: et inde ad patrā meā dedu-
cta a parētibz meis ad me hereditario in-
re deuenit: factum est autem hoc anno dñi.
750. Tunc oēs iudei synagogas in ecclesias

cōsecrarunt rex tunc hic mos inoleuit: vt ec-
clesie p'secrarent: q: ante tantū altaria cōse-
crabantur: ppter istud miraculū ordinauit
ecclesia. s. cal. decēbris memoriaz fieri do-
minice passionis. vel vt alibi legif. v. idus
nouemb'ris: vñ et rome p'secrata est ecclesia
in honorē saluatoris: vbi ampulla cū illo san-
guine reseruaf: et solēne festum tunc agitur.
C' Virius crucis ēē apud infideles maxima
per oia comprobaf. nam vt Grego. in tertio
libro dialogoz commemorat: Andreas fun-
dane ciuitatis eps dū quādā sanctimonialē
seminaz secū habitare p'mitteret: antiquus
hostis cepit speciez illius ocul' mentis eius
iprimere: vt in lecto nefāda cogitaret. Qua-
dam vō die iudeus quidam romā veniens
cū iam diē declinare cerneret: et vbi manēf
posset minime repperisset: in quodam tēplo
apollinis ad manendū se contulit: quūp'm
loci ipsius sacrilegiū p'imescēs. Quis fides
crucis minime hēret: signo crucis tñ se mu-
nire curauit. Illoce at media euigilans vi-
dit malignoz spirituum turbam qñ in obse-
quium cuiusdā p'atris p're: cūqz qui ceteris
p'erat in eorum medio cōsedere: qui cepit
singulorum spirituum sibi obsequentium cās
actūqz discutere: quatenus vnusquisqz qz
tum egisset nequitie inueniret. Modum at
discussionis Bre. cā breuitatis pertransit:
sed ex simili quodam exemplo qd legitur in
vitis patrum innotescere potest. Mā dū qui-
dam in tēplo idolorū intrasset vidit sathanā
sedentem et omnem eius militiam ass'entē
et veniens vnus de malignis spiritib' ado-
rauit euz. Cui ille. Unde venis? Et ille. In
illa p'uintia fui: et ibi bella plurima susceitauit:
et p'turbationes multas feci: et sanguinem co-
piosum effudi: et veni nunciare tibi. et sathā
ait. Quanto tempore hoc fecisti? et ille. In tri-
ginta diebus. et sathan. Quare tanto hoc tē-
pore fecisti? et ait ass'istentibus sibi. Ite et fla-
gellis eū cedite et durius vberate. et secūdus
veniens adorauit dicens. In mari erā et cō-
mationes marinas excitauit: et naues multas
demergens homines qsp'ures occidi. et ait.
Quanto hoc tempore fecisti. et ille. In .20. di-
ebus. et iussit hunc similiter flagellari dñes.
Ita modicum in tanto tempore laborasti: et
tertius veniens ait. qdā ciuitate fui et rixas

De sancto

In quibusdā nuptijs excitauit: et mltā sanguinis effusionem feci et spōsū ipm occidi: et ueni nūciare tibi, cui dixit. Quanto tempore hoc fecisti: Et ille in decē diebus et ille ait. Adne plura in tot dieb? opatus es: et iussit eū a circūstantibus yberari. et vnus ueniēs ait. In heremo māsi: et p. 40. ānos circa quēdam monachū laboraui: et vir tandē ipm in lapsū carnis sic pēpitauit. quod sathā audiens de folio suo surrexit: et eū osculans de capite suo coronā abstulit: et capiti illius spōsū suū: ac ipm secus cōsedere fecit dicens. Magnam rē sortiter egisti: et plus oib? laborasti. Idic igit vel simiis pōt eē mōdus illius discussionis: quā Gregori. ptermittit. Lū g singuli spūs exponerent qd egissent: vnus in medium pñlit: et q̄ta carnis tētatōe de illa sanctimoniali femina Andree aiuz cōmouisset aperuit. Ad dō q̄ heri hora uesperarum vsq; ad hoc eius mentē traxerit: ut in tergū eius blandiens alapā daret. Tū malignus spiritus eū hortatus est ut p̄ficeret qd cepisset: ut illius ruine singularem inter ceteros palām teneret. Precepitq; ut q̄rerēt q̄ nā eēt ille q̄ tacere in templo eodē p̄sumpserat. Lū āt ille uehementius palpitaret: et missi spūs eū crucis mysterio signatum viderent territi acclamauerūt. Vere vas vacuū s; signatum. Ad hāc voē prius illa malignorum turba disparuit spūz. Iudeus āt cōcitus ad episcopū uenit: et ei oīa p ordinē enarrauit: qd ille audiens uehemēter ingemuit: et oēm mulierem a domo sua p̄tinus remouit: et iudeū baptizauit. Refert quoq; gregorius in libro dial. q̄ qdam sc̄imonial' horū ingrediens: et lactucā cōspiciens p̄cupiuit. eāq; signo crucis bñdicere oblita: auide momordit: sed arrepta a diabolo p̄tin? cecidit. Lū āt beatus egrius ad eā uenissit: et diabol? clamare cepit ac dicere. Ego qd feci? Sedebā hic sup lactucā: illa uenit et momordit me. Ad imperium āt p̄dicti viri mor de ea exiuit. Legitur in hīsto. scolastica in libro. xi q̄ gentiles p alexandriam arma serapis in parietibus depixerant: Theodosius uero illis delectis signū crucis depinxit mādauit. quouso gentiles et sacerdotes idolorū baptizati sunt dicentes traditū esse ab antiqs q̄ ea que colebant statēt donec ueniret signū

illud in quo est uita. Quedā tūc littera apd illos quā sacrā vocabant habebat formā crucis quam dicebant interpetari uitam futuram.

De sancto Joāne Chrysostomo.

Dannes cognomīe chrysostomus antiochenus filius Secūdi et anthure nobiliū fuit: cuius uita genus conuersatio et p̄secutio in hīstoria tripartita plenius declaraf: q̄ cum philosophie studium impēdisset: tandē hanc deserēs diuinis lectionibus incūbebat: q̄ presbyter ordinatus pp castitatis zelū seuerior habebat et seruari magis q̄ mansuetudini seruiebat et pp uite rectitudinē incantus ad futura p̄spicere nesciebat. In cōsolatione arrogās a nescientibus putabaf. in docēdo erat p̄cipu? in exponēdo egregius: ad mores coercendos optimus. Regnātibus igit archadio et bonozio augustis et damaso in romana sede p̄sidente factus est ep̄s: q̄ dū uitam clercorū repente corrigere uoluit: oēs in suū odium concitauit cūctiq; eū uelut furiosū declinabant: et apd oēs ei detrahebant. Et q̄ nunq; aliquē ad prandiu inuitabat nec ab aliquo inuitari uolebat dicebant eū hoc iō facere: q̄ turpiter māducaret: alij pp excelētē et exquisitū vsū ciborū hoc eū facere p̄dicabant. Ne uā āt pp abinentiaz stomachū et caput sepe dolebat: et iō prandiorū epulas emittabat. Populus āt pp sermones quos in ecclesia faciebat eū plurimū diligebat: paruipendens q̄qd p̄ eū multi loquerent. Ap̄posuit quoq; Joānes et quosdā p̄cep̄ oburgare: et iō p̄ eum maior inuidia est accensa. Aliis quoq; sc̄ē qd cunctos ualde cōmouit: Eutropius nanq; p̄positus impatoris et hūc cōsulis dignitatē uolens in quibsdā ad ecclesiam fugientibus vindicare studuit: ut lex ab impatore poneret: ut nullus ad ecclesiā p̄fugeret: imo q̄ dudū refugerāt extraheret. Post paucos āt dies cū eutropius reges offendisset ad ecclesiam mor p̄fugit. Ep̄s aut hoc audiēs ad eū sub altare latitatē accessit: et homeliā increpatoriā p̄ eū faciens ipsū durissime obiurgauit. Ex quo multos offendit eo q̄ boi infelici noluit misericordiā ipen

Joanne chryfostomo

dere: sed insup nō destitit obiurgare. Impa-
tor: g eutropiū rapiens eius caput abscidit.
p diuersis igit causis multos hoies fiduciali-
us obiurgabat: et iō erat plimif odiosus. The-
ophilus at alexandrinus eps iōanē dponerē
volebat: et p sūyter quēdā noie isidoz intru-
dere affectabat: et iō cās depositionis dilige-
ter q̄rebat. p̄p̄ls at defēdebat iōannē: et ei9
doctrina mirabili auiditate pascēbatur. Sa-
cerdotes quoq; iōanēs s; ecclesiasticas san-
ctiones viuere cogebat dicens non debere
frui bonore sacerdotij q̄ cor9 vitā ptēnerent
imitari. nō solū at ciuitatē cōstātinopolitanā
strenue gubernabat: sed et plures circūadia-
centes puicias impiali auctoritate puidis
legibus gubernabat. Quq; cognouiss; i phe-
nice adhuc demonibus sacrificia ministrari:
clericos illuc et monacos destinauit oiaq; tē
pla idolorū destrui fecit. Eodē tpe gainas q̄
dā erat genere celticus: cōsilio barbarus stu-
dio tyrānico vehemēter elat⁹: arriana he-
resi dep̄auatus magister tñ militū fact⁹: hic
ip̄atorē rogauit vt itra citatē sibi suisq; eccle-
siam vnā daret: qd eā p̄misset rogauit iōa-
nē vt ecclesiā vnā illi pcederet: vt sic eius
tyrannidē refrenaret. At iōannes virtute
fortissimus ac totius zelo ignitus: noli inq; o
imperator: hoc promittere nec scīi canibus
dare: nec hunc barbarum metuas: sed am-
bos nos iube vocari et sub silentio inter nos
que dicuntur audi. Ego nāq; huius linguā
sic refrenabo: vt huiusmōi petere nō presu-
mat: quod audiens imperator: gausus est:
et vtrūq; altera die vocauit. Quq; gainas
vnum pro se oratorium peteret: ait iōanēs.
Vbiq; nbi diuina domus apertā est: vt nul-
lus te vetet orare. at ille. Ego alterius secte
sum et vnum templum cum meis habere de-
posco multos quidem pro romana republi-
ca labores assumpsī: et ideo nō debeo in mea
petitione contemni: cui Jo. Plurā premia
et que transcendunt tua certamina recipisti:
magister militum factus consulari toga insu-
per exornatus: et oze considerare quid du-
dum fueris: et qualis modo cōspiciaris que
prisca paupertas: et que mō substantia: qui-
bus vestinētis ante vtebaris: et qbus orna-
ris modo igitur q; pauci labores maria tibi
p̄mia contulerunt: circa bonezantē te nō sis

igrat⁹. his simonib⁹ elusos obstruxit ip̄sūq;
cōpult vt taceret: dū igit p̄t ātinopolitanā
vrbē strenue gubernaret: gainas imperium
ambiēs: cū die nihil agere posset nocte bar-
baros misit q palatiū pcremarēt. Tūc apte
mōstratū est quō scūs iōannes custodiebat
ciuitatē. Barbaris enī angeloz armatoz
ingens corpus habentiū copiosa turba ap-
paruit: que ip̄os p̄tinus effugauit: qd cūz
dño suo nunciassent: ille valde miratus est
sciēs exercitū militū p ciuitates alias p̄stitu-
tū. Qu igit sequēti nocte eos itez destina-
set: a visione angeloz sunt similē effugati.
Nouissime ille egregius miraculuz vidit: et
fugit existimās milites i die latere: et nocte
ciuitatē custodire. Egressus inde ad thraci-
āz iuit: et magno p̄gregato exercitu cūcta va-
stabat: timētibus cūctis barbaricā feritatē.
Imperator: igit iōanē scīssimo onus legatio-
nis iposuit. Ille aut inimicitiaz immemor
alacriter ē p̄fectus. Gainas vō agnosceus
eius fiduciā p̄p̄etate assumpta lōgo itine-
re eidē occurrit: suisq; oculis dextrā ei⁹ cir-
cūposuit: et filios suos sacra eius genua oscu-
lari p̄cepit. Quis nāq; virtutis fuit iōan-
nes: vt etiā valde terribiles humiliari co-
geret et timere. Eodē quoq; tpe q̄stio mo-
ta ē: vtz deus corpus hēret: et q̄ q̄stioe p̄tē-
tiones et certamina surrexerūt: alijs s; alijs
aliud affirmātibus: maxime tñ monachoz
turba simplicū est decepta: dicētius deum
forma corporea eē distinctū. Theophilus
aut eps alexandrinus p̄trarium sapiebat: ita
vt in ecclesia p̄tra eos q humane forme de-
um asseruerāt ptenderet: et deuz icorporeū
p̄dicaret: qd egyptioz monachi agnosce-
tes habitacula sua reliquerūt et alexandriā veni-
entes seditionē p̄tra theophilū excitauit vt
eū occidere niterent: qd ille cognoscēs et tñ
mēs ait illis. Sic vos inq; video: sicut dei
vultus. et illi si vere inquisunt dicis q; vul-
tus dei sic ē vt n̄: anathematiza lib: os ori-
genis: q n̄e opinionī aduersant: qd si n̄ sece-
ris q̄ ip̄eratorib⁹ et deo rebellia a nobis pro-
culdubio sustinebis. Et ille. Nolite i me se-
uire. ego quidem que vobis placent facio.
et sic monachos a suo impetu reuocauit.
Exercitati vero et perfecti monachi in hoc
seducti non sunt: sed simplices ardore fidel

De sancto

petra fratres petrarum sapientes insurrexerunt: et multos occidi fecerunt. **D**um hec in egipto fierent: iohannes apud constantinopoli doctrina florebat: et apud omnes admirabilis habebatur. **V**erum cum arriani plurimum pullularerent: et extra civitatem ecclesiam haberent: sabbato nocte et dominica intra portas et porticus congregati hymnos et antiphonas nocte cantabant: diluculo autem cum ipsis antiphonis per mediam civitatem porta: et egressi ad suam ecclesiam percurrerent: hec autem ad vituperationem orthodoxorum facere non cessabant: frequenter hoc decantantes. **U**bi sunt qui dicunt tria virtute unum: Iohannes autem metuens ne simplices his cantibus traherentur istituit ut et fidelium turba nocturnis hymnis insisteret ut illorum opus oscularetur: et fidelium professio firmaretur. **F**ecitque cruce argenteas: quod cum argenteis cereis portabant: tunc arriani zelo accessi invidie usque ad necem insurrexerunt. **E**na igitur nocte petra percussus est: brisum eunuchus angustis: quod ad hymnos exercere dos a iohanne fuerat deputatus: sed et quidam de populo utriusque partis extitit. **E**x his motus imperator prohibuit arrianos hymnos publice decantare. **E**o tempore seuerianus gabale sis episcopus honorabilis apud multos proceres: et ab ipso imperatore et augusta multum dilectus constantinopoli venit: et a iohanne gratanter susceptus est. **Q**uod iohannes in aliam precessisset: suam eidem ecclesiam commendavit: ille autem non fidelis ambulabat: sed semetipsum ad populum commendabat. **S**erapion autem clericus iohannis hoc iohanni studuit nunciare: **T**ranscunti autem seueriano non assurrexit: serapion. **I**lle autem indignatus clamavit. **S**i clericus serapion non mortuus fuerit: ipse in humana natura natus non est. **I**llec audies iohannes rediit: et ipse tamquam blasphemum de civitate eiecit: quod anguste multum displicuit. et ipsum eueari fecit: rogans iohannem ubi recedebat: quod nullatenus acceperit donec augusta filium suum theodosium eius genibus imponeret supplicans et iurans: ut seuerianus reconciliaret. **E**odem quoque tempore theophilus alexandrinus episcopus dioecesis virum sanctissimum et isidorus presbiter sibi amicissimum initium eiecit: quod constantinopoli venerant ut principum et iohanni eius facta narrarent. **I**ohannes autem eos quod honorabat: sed ante cause cognitionem cum eis participare nolebat. **F**alsus

tamen rumor ad theophilum venit quod iohannes cum illis communicaret et eis auxilium ferret. **A**lt theophilus indignatus non solum vindictam in illos exercere: sed iohannem deponere fortiter se armabat. **C**elans igitur intentionem suam misit ad singulas episcopus civitatum dicens se origenis libros velle damnare. **E**t epiphanius quoque episcopus cypri virum sanctissimum et famosissimum circumvenit: et amicum fecit rogans ut et ipsos similiter libros origenis damnaret. **E**t epiphanius autem propter sui sanctitatem eius fallacias non attredens apud cyprium suos episcopos provocavit et lectionem origenis interdixit rogans iohannem per litteras: ut se ab horum lectione librorum suspenderet: et que ordinata fuerant confirmaret. **I**ohannes autem hoc parvipendens in doctrina ecclesiastica laborabat et in ea florebat nihilque de his quod contra eum cogitabant curabat. **D**emum theophilus odium in iohanne diu celatum manifestavit et se velle deponere indicavit. **M**ox inimici iohannis multique clerici et preeres palatii tempus opportunum inuenientes nitebantur: ut et contra iohannem apud constantinopolim concilium fieret. **P**ost hoc autem epiphanius constantinopolim venit damnationem librorum origenis secum ferens: et mutationem iohannis causa theophili declinavit. **E**t quidam propter epiphanius reverentiam donationem librorum origenis subscribebant: plurimi autem facere recusabant quorum fuit theodotimus scythie presbiter: vir rectitudinis vite famosissimus qui ita respondit. **E**go inquit epiphanius eque eius qui dudum bene requieuit: iniurias non fero: neque rem blasphemam tentare presumo. **D**amnans ea que priores nostri respuere noluerunt: nam neque mala doctrina in eius libris esse suspicio. **Q**uod has contumelias inferunt ne sciunt semetipsos. **A**lbanasius autem defensor niceni concilii contra arrianos testem sue fidei hunc virum appellabat: illius libros suis coniungens et dicens. **M**irabilis inquit et laboriosissimus origenes hec de filio dei testimonium nobis perhibet: asserens coeternum cum patri. **I**ohannes autem indignatus non est cur absque regulis in ecclesia sua epiphanius ordinationem fecerit: sed tamen rogabat ut inter episcopos cum eo maneret. **A**lt ille nec secum manere nec coarere respondit

nisi dioſcori eijceret: & damnationes libroꝝ
origenis ſubſcriberet. Joāne hoc facere re-
nuēte: aduerſus ioānē ab eius inuidiſ epī
phanius incitaf: vñ epiphanius libros ori-
genis dānauit: & dioſcoꝝ ad iudicauit: & ioā-
ni tanq; hoꝝ defenſori detrabere cepit: cui
ioānes mandauit. Cōtra regulas multa fe-
ciſti: o epiphani p̄mū q: ordinationes feciſti
in eccleſia ſub meo iure inſtituta: deinde q:
in ea auctoritate p̄pria ſacra celebrasti: rur-
ſus q: inuitatus excuſaſti: & nūc deuo q: in
teipſum p̄ſidiſ: q: p̄p̄ obſerua ne in populo
ſeditio oriatur: & huius rei piculū ipſe ſuſcipi
as. Ille autē audiēs epiphanius diſceſſit: q
cū ad cypꝝ reuerſus eſſet mādauit Joanni
Spero q: ep̄s nō morietis: at ille remanda-
uit. Spero q: ad tuaz patriā nō redibis: qd
ſic euenit: nā epiphanius in via obiit: & ioā-
nes poſt modicu de ep̄atu depoſitus: in eri-
lio vitā finiuit. Ad ſepulchꝝ at huius epi-
phanis viri ſciſſimi demones expellunt. ſu-
it at vir mirē liberalitatis ad paupes: q: euz
quadā vice totā eccleſie pecuniā erogafſet
& nihil ſibi remāſiſſet: qdā ſubito veniēs ſac-
culum pecuniaz multarū ſibi obtulit ac di-
ſceſſit: nec vñ venerit aut quo abiret ſcituz
fuit. Paupes qdā volētes epiphaniū deci-
pe: vt aliqd eis daret: vnus eoꝝ ſupinū ſe i
terra p̄ſtranit. Alter vero ſup eū ſtans q ſi
mortuū ſtebat: & q: nihil vñ eū ſepelire poſſ;
haberet q̄rulis vocibus clamabat. Epipha-
nius igit ſupueniens vt in quiete dormiret
orauit & ſepulture neceſſaria miniſtranit ho-
minemq; ſolatus abiit: ille at ſociū pulſant
dicebat. Surge hodie laboribus epulemur
queꝝ euz crebro pulſaſſet & mortuū agnouif-
ſet: ad epiphaniū eucurrit: & qd acciderit
nunciāuit: ac vt eū ſuſcitaret rogare cepit.
Ille autē benigne eū ſolatus eſt: nō tñ eū ſu-
ſcitauit ne miniſtris dei facile illudatur.
Iterum cum epiphanius diſceſſiſſet relatu
eſt ioāni q: euſoſta auguſta p̄ eum epiphani-
um incitaſſet: qui ſolito ſermone accenſus p̄-
monem ad populum fecit: qui cunctas mu-
lierum vituperationem omnimodam conti-
nebat. Ille ſermo ab omnibus eſt acceptus
vt quaſi ad auguſtam ſit prolatus: qd cū au-
guſta cognouiſſet imperatori conqueſta ē di-
cens contumeliā illatam vxori in eum po-

tius redimare. Notus ad hoc imperatoꝝ
p̄tra ioānē p̄cepit ſynoduꝝ celebrari. Theo-
philus igit ſeſtine ep̄os puocabat: oēſq; inſi-
mici ioānis alacriter p̄ſtuebant ſupbuꝝ: & im-
pium eū vocātes. Vniuerſi igit epī apd cō-
ſtantinopoli p̄ſituti nō iam de libris orige-
nis tractabāt: ſed contra ioānez ſe maniſeſti
us erigebāt. Mittentes igitur p̄ ioāne ipm
citauerunt: q: eos velut inimicos vitare cō-
ſuit: ac vniuerſalē ſynodū fieri pelamanit.
Illi vero quater enī citauerūt: qui euz eos
reſuſcitet ac ſynoduꝝ fieri proclamaret dā-
nauerunt eum: in nullo eum culpantes: niſi
q: vocatus noluit obedire. Qd p̄p̄s audiēs
ad ſeditiones maximas exiitaf: & euz trahi
ab eccleſia nō ſinebat: ſ; vt hoc ad maius re-
ferret p̄cilium pelamabat: iuſſio at p̄ncipis
p̄pellebat eijci. & eū veloci in eriliū depor-
tari. Joānes autē timēs ne ſeditio exiretur i
p̄plo neſciēte populo ſemetipſum tradidit i
eriliū deferendū: qd cū p̄p̄s cognouiſſet: i-
portabilis ſeditio eſt exorta: ita vt etiā multi
inimicoꝝ eius ad miſericordiā mouerent di-
cētes eū calumniā paſſus: quē pauloātē deſi-
derebāt videre depoſitū. Senerian⁹ at de
quo ſup ſimoſitus ē i eccleſia docēs ioāni de-
trahere diceſ. Et ſi nullus aliud crimē ha-
beret: eius tñ ſupbia depoſitiōis eius cā ſuf-
ficiens eē poſſet. Orta igit p̄ impatoꝝ & epi-
ſcopos imenſa ſeditio in populo: auguſta i-
patoꝝ rogauit. vt ioānez de erilio reduci fa-
ceret. Terre motus quoq; marim⁹ ciuitates
intraſt: dicētib; cuncti hoc accidere p̄p̄ inu-
ſtā eiectioꝝ ioānis. Miſi igit ſūt legati ad
ioānē rogātes: vt cito rediret & citati p̄cū-
ti ſuis oſonibus ſubueniret: & in p̄plo ſeditio-
nē excitataꝝ ſedaret. Alij quoq; poſt illos &
rurſus alij deſtinati ſūt: q: eū cito redire cō-
pellerent: qui redire nolentē ad p̄pria cito
reducerunt: eidē euz cereis & lāpadib⁹ vni-
verſo populo occurrente. Ipſe autē in ep̄ali
ſede reſidere nolebat dicēs oportere hoc fie-
ri iudicio ſynodali: & eos qui damnauerant
ſuam ſniam reuocare. Populus autem mi-
ro modo accendebatur eum in ep̄ſcopali ſe-
de reſidentem videre: & verba doctoris au-
dire. P̄reualuit igitur populus: coactusq;
eſt ſermonem facere ad populum: ac in ſua
cathedra reſidere. Theophilus igitur inde

De sancto Joanne chrisostomo

fugit qui cum hieropolis aduenisset: mortuus
 est eiusdem civitatis episcopus: et ibi iam scissimus mo-
 chus electus. At ille cum crebro resurgeret
 ei theophilus suadebat: ut sic electio pre-
 sentis preberet. Tunc ille promisit dicens. Quas quod
 domino placet implebit: crastina ergo die venien-
 tes ad cellam suam cum ut episcopus suscipiet instan-
 ter rogabit. Quod ait. Denique primo ad dominum: qui
 dominum oraret: mor cum illa oratione terminum vite su-
 sceperit. Joannes itaque doctrine sedule insiste-
 bat. Sed aut tempore statua argentea clamide circū-
 amicta in platea iuxta ecclesiam sancte sophie ad
 honorem eudocie auguste constituta erat ubi mi-
 lites et perceres lusus publicos exercebant: quod
 quidem iohanni plurimum displicebat: cum videret hoc
 ad ecclesie spectare iniuriam. Consueverat igitur
 fiducia rursus linguam suam armavit: et cum opor-
 teret principes supplicationis verbo deflectere
 ut a tali lusu recederent hoc non fecit: sed im-
 petu sui versus eloquii iubentes fieri talia ma-
 ledicebat. Augusta verorursus ad suam hoc
 trahebat iniuriam: et denuo laborabat ut ad-
 versus eum synodus iteque celebraret: hoc sen-
 tiens iohannes illam famosissimam in ecclesia pro-
 nomelia: cuius initium est. Rursus herodias
 insaniat: rursus turbatur: denuo saltat: de-
 nuo caput iohannis in messorio percussit acci-
 pere: quod factum ad iracundiam plus incitavit
 Augustam. Dum aut quidam iohannem vellet occide-
 re: a populo est prephensus et ad iudicandum tra-
 ductus: sed a prefecto ne occideretur ereptus est.
 Quidam est servus cuiusdam presbyteri in eum im-
 petum faciens ipsum occidere molitus est qui duos
 a quodam tenebat ipsum quod tenebat et alium astan-
 tem et tertium percussit: tum clamore sancto multis con-
 currentibus plurimos interfecit. Ex illo tempore
 populus iohannem custodiebat eius domum die
 bus ac noctibus muniens. Quadeo igitur
 augusta episcopi constantinopolis pervenit et accusa-
 tores iohannis fortiter insilere ceperunt. Cum
 autem festitas natalis domini supervenisset mandavit
 imperator iohanni: quod nisi prius criminibus eveneret
 non communicaret eide. Episcopi autem nihil pre eum re-
 perierunt nisi quod post depositionem residere in
 sede episcopali sine decreto prelati presumpsisset: et
 sic damnauerunt eum. Appropinquante tandem so-
 lemmitate pascale mandavit imperator non pos-
 se secum in ecclesia manere: cum eum duo prelia

perdenassent. Uocabat igitur iohannes et nequa
 quam in ecclesia descenderet. Illi quoque iohanni faucebant
 iohannite dicebant. Post hoc autem imperator iohannem
 de civitate expelli fecit ac duci in exilium in
 quandam civitatem periaz: ubi fines sunt ponti
 impiorum romanorum: quod loca crudelibus barbaris sunt
 vicina: sed clementer dominus non permisit diu
 in talibus locis athletas suum fidelissimum
 periorari. Hoc Innocentius papa audiens
 moleste ferebat volensque precium celebrare
 scripsit clero constantinopolitano ne iohanni suc-
 cessores aliquem ordinarent. Quis igitur longo
 fuisset itinere fatigatus et dolore capitis ve-
 hementissime cruciatus: necnon et ardore so-
 lis intolerabile patere: sancta illa terra in cu-
 manis. id est. die mensis septembris et carne solu-
 ta est: quo defuncto gradu vehementer in con-
 stantinopolim et omnia suburbana descendit dicen-
 tibus cunctis hoc dei iracundia gestus esse
 eo quod iniuste iohannes fuerit peremissus: quibus
 verbis fide fecit mors auguste prius
 subsequuta: quarta namque die post grandinem de-
 functa: mortuo quoque omnis doctore terrarum oc-
 cidentales episcopi cum orientalibus nullatenus con-
 care voluerunt donec illius sacratissimi viri
 nomen inter predecessores episcopos poneretur. Cle-
 rum theodosius christianissimus filius predi-
 cti archadii: qui autem sui nomen et pietatem tene-
 bat: sacras huius doctoris reliquias in men-
 se ianuarii in regiam civitatem transferri fecit
 cui fidelissimus populus cum cereis et lampada-
 dibus obviam. Theodosius autem suppliciter eius
 adorans reliquias pro archadio et Eudocia
 genitoribus supplicavit: ut ignoranter delinquentibus
 veniam condonaret: dudum enim parentes eius mortui fuerant. Hic theodosius
 clementissimus fuit adeo ut multis se ledere
 cum morti adiudicaret dicens. Etenim es-
 set mihi possibile ad vitam etiam mortuos re-
 vocare. Eius curia monasterium videbatur
 matutinas laudes agebat: codices divinos
 legebat. Huic erat uxor: nomine Eudocia quam
 heroico metro poemata multa confecit: habuitque filias nomine eudociam quam valentiano
 quem imperator fecerat dedit viro: hec
 omnia de hystoria triplici extracta sunt: mortuus
 est autem circa annum domini. 400.

De nomine.

De .s. Cornelio papa et Euphemia et sancta Euphemia

Cornelius interpretat intel-
ligens circuncisionē .i. p. n.
intellexit et intelligēdo ser-
nauit circuncisionē a sup-
fluis licit et ē necessarijs:
vel cornelius a cornu et le-
os qd ē populus qsi cornu

C De sancto Cornelio papa

Cornelius papa successor
sei fabiani a decio Cesare
cū suis clericis in exilium
relegat: sibiq; a scō cypriano
cartaginēsi epō litteras cō-
fortationis accepit. Tan-
dē de exilio reductus De-
cio pntat et dū immobilis pmaneret: insitit euz
decus plūbagi cedi: pcepitq; ut ad tēplum
martij duceretur: ut ibi aut sacrificaret: aut
sniaz capitalez subiret. Lū g illuc duceretur
miles qdā rogauit eū ut ad domū suā diuer-
teret: et p vxore sua salustia q p quinq; ānos
palitica iacebat orarz: q dū ad orōnē eius sa-
nata esset. n. milites enī ipa et viro suo dño
crediderūt: q oēs iubēte decio ad tēplū mar-
tis deducti: et in illud expuentes cū scō Cor-
nelio martyrizati sunt. Passus ē at circa an-
nū dñi. 253. **C** Euphemia at cartaginensis
ep̄s in eadē ciuitate patrono pconsuli pnta-
tur: q cū ad fidē nullatenus mutari posset in
exiliū mittit. Inde q; renocatus a gallerio p-
consule q patrono successerat sniaz capitalē
accepit: q snia lecta: dixit cyprianus: gratias
ago deo: cū ar ad locū euz spiculator: e venis-
set pcepit suis: ut eidē spiculatori p merce
de .25. aureos dar ent: accipiensq; lintheum
manu sua oculos textit: et sic coronā suscepit.
circa annū dñi. 256.

Euphemia dī ab eu qd est
bonū et femina: quasi bona
femina .i. vtilis honesta et
delectabilis: q; hoc tripli-
ci mō dī bonū. fuit enim
vtilis aljs p puerionem
honestā sibi p mox cōposi-

tionē: delectabilis deo p celestē pteplatio-
nē. vel Euphemia dī quasi euphonia qd ē
suauis sonoritas: suauis enī sonus fit tribus
modis. s. voce ut in cantu: pulsu ut i citha-
ra: flatu ut in organo. sic brā euphemia fecit
deo dulcē sonū cū voce p̄dicationis: cū pul-
su bone opatiōis: et cū flatu iterne diuotiois.

C De sancta Euphemia.

Euphemia filia senatoris
vidēs xpianos tpe diocli-
tianiā diuersis penis la-
niari ad p̄iscū iudicē ppe-
rauit: et xp̄s publice p̄tēs
exēplo sue pstantie et vi-
roꝝ aios pfortabat. Lū igitur
iudex xpianos successue occideret: ali-
os p̄tēs eē iubebat: ut saltē territi imola-
rent: dū cōstantes tam crudeliter laniari vi-
derent. Lū g corā euphemia scōs crudeliē
detruncaret: ipsa eoz pstantia amplius pro-
uocata iniuriā a iudice se pati clamabat.
tūc iudex gausus ē p̄tās eā sacrificijs vel
le p̄sentire: vñ cū ab ea quā sibi iniuriā face-
ret requisisset. illa ait. Lū sim gñe nobilis: cur
mibi ignotos et aduenas antepōnis: et p̄ores
facis ad xpm ptingere: et ad p̄missā gloriā
puenire: cui iudex. p̄utabā te ad mentē re-
disse et gaudebam te tue nobilitatē vel seruis
meminisse. Reclusa igit in carcere: et seqn-
ti die cū vinctis sine vinculis adducta itez
grauissime ē p̄sta: cur p̄tra legē ipatoꝝ sibi
soli viciū p̄ceret. Tūc alapis durissime ce-
dit: et i carcere secludit: quā iudex secur⁹ ex li-
bidie opp̄mere voluit: s; illa viliē reluctāte
manū ei⁹ vt diuā p̄travit: tūc putās se icāta
tū p̄positū dom⁹ sue ad ipaz direxit mltā p-
mittēs: si eā faceret p̄tēre: s; ille carcerē cla-
uū: nec clauib⁹ ap̄ire p̄tuit: nec securibus
frāgēt. donec a dñmō arrept⁹ clamās et seip-
sū dilantās vix euasit. dñde e ducta p̄posita
sup rotā cui⁹ vectes carbonib⁹ pleni erāt: et
artifer itra rotā tale signū trabētib⁹ dedit.
ut qñ sonum faceret s; strabētib⁹: et sic exēte
igne vectes eoz⁹ v̄ginis dissiparēt: s; nutu
dī ferramētū q rota tēpabat d manu ei⁹ dei-
dēs sonū scē: et p̄mū ill⁹ trabētib⁹ rota artifi-
cē p̄minuit: et euphemiā stātē sup eā illesāz f-
uanit: tūc parentes artificis lamētantes sup
posito igne ipsaz cū rota p̄burcere voluerūt:

De sancto Lamberto.

sed rota cōbusta euphemia ab angelo soluta in quodā loco crellō incolumis stare spiciunt. Apperpiantus iudici ait. Virtus xpianorum nō nisi in ferro vincit. Unde cōsulo vt eam facias decollari. Erectis igī scalis: cū qdā ad eam capiendā manū mittere vellet: mox tottis paralisi solutus: vix inde seminiuus eductus est. Alius autē noīe Dostenes ascendēs p̄tinuo mutatus ab ea veniā petijt: et euaginato gladio ad iudicē clamauit: q̄ se ipm libentius occideret q̄ eā quā angeli de seudebant: p̄tingeret. Deniq; inde educta iuder cancellario suo dixit vt ad eam oēs petulantes iuuenes puocaret: q̄ tādū illā illuderent: donec satigata deficeret. S; ille ad eā ingrediens: multas v̄gines splendidissimas circa eā orantē videns monit̄ eius p̄tinuus xpianus effectus est. Preses vō p̄ capillos v̄ginē suspendit: s; eā imobile p̄manētē negato cibo in carcere recludi fecit: vt se p̄tmo die inter q̄tuor ingentes lapides sic oliua constringeret. Illa vō quotidie ab angelo sociata dūm septimo die intra lapides durissimos posita esset: ad eius orōnē ipsi lapides in cinerem tenerrimū sunt redacti. Un̄ p̄ses se victū a puella erubescens: eā in foueam p̄ijci iussit: vbi trestante imantaḡ bestie erant que oēm hominē deglutirent: q̄ statū blandiendo ad v̄ginē p̄currētes: et inctis caudis ei quasi cathedrā ad sedendum p̄bent es: iudicē s̄videntē vehementius cōfunderunt. Un̄ cū p̄ses fere p̄ angustia moretetur ingressus carnifex: vt dñi sui iniuriā vindicaret gladiū in latus suum fixit: et xpi martyrem fecit. Quē iuder p̄ mercede vestis serica induit: et torque aurea circūdedit. sed egrediens a leone arripit: et ab eo penitus denorat. Un̄ sui cū diutius p̄grētes: vix paucis eius ossa cum veste scissa et torque aurea repiunt. Priscus quoq; iuder seipm comedens mortuus est inuentus. Scā at̄ Euphemia in calcedonia cū honore sepulta est meritis cuius oēs iudei et gentiles calcedonie in xpm crediderunt. Passa est autē circa annū dñi .120. Ambro. de hac virgine in p̄factōe sic ait virgo alma triūphatrix euphemia virginitatis retinēs nutra: passiois meruit vestiri corona: cuius p̄cibus hostis inimicus euincitur: p̄se? aduersarius supatur:

a fornacis igne v̄go sospes eripit: duri lapides in puluerē p̄uertunt: fere mansuescunt collaq; submittūt: atq; oīa penarū supplicia eius orōne supantur. Nouissime gladij mucrone confossa: carnea relinquens claustra: celesti choro iungit̄ leta. Nec sacra virgo tibi dñe eccliam tuā cōmendet. hec p̄ nobis p̄ccōribus interpellat. hec ēt vota nra: vt virgo vernula illibata tibi p̄ster.

De sancto Lamberto.

Lambertus nobilis genere sed nobilioz scitate vite a p̄meuo etaḡ sine lris eruditus adeo p̄ sui scitate ab oībus amabatur: vt p̄ theodardus maḡ suum traiecerit. ecclesie in ep̄m meruerit. pmoueri: quem bulderic⁹ rex p̄simū diligebat: et p̄oibus ep̄is chayz semp̄ hēbat: sed crescēte inuidoz malitia cū sine eā impij expellētes honore debito p̄uauerūt et ferramū dū in eius cathedrā statuerunt. At Lambert⁹ monasteriū ingressus p̄ quinq; annos ibidem optime p̄uersatus est. Quadā vero nocte ad orōnē surgens in pavimento per ignorantiam sonus fecit: qd̄ audiens abbas dixit. q̄sq; hunc fecit sonū statū vadat ad crucem: tūc Lambertus illico nudis pedibus in cilicio ad crucē cucurrit: ubiq; tandū et in nīne et glacie fixus stetit dū s̄rib⁹ post matutinas se calefacientib⁹: abbas q̄ deesse cognouit: et audiens a quodā fratre q̄ ille esset qui ad crucē iussz cū introduci fecit. et ab eo cū monachis veniā postulauit. Ille vero nō solus clementer indulgit: sed et de bono patientie eis sublimiter p̄dicauit. Post tñ septē ānos ferramūdus est expulsus: et sc̄us Lambert⁹ iubente Pipino ad sedē p̄p̄iaz est reduct⁹. Un̄ at̄ sicut p̄us v̄bo et exēplo polleret insurgētes in eū duo maligni eū grauit̄ isectaceperūt. quos amici pontificis sicut meruerant occiderunt. Eo tpe Lambertus pipinū daquadā maretrice quā tenebat plurimū ierepauit. Dodo at̄ cōsāgunens eoz q̄ occisi fuerant: et frater ipsius meretricis domesticus ante regie cōgregato exercitu domū ep̄i circūquaq; obsedit volens occisoz necē in sancto vindicare. At cū puer lamberto in orōne posito nunciasset ille p̄sus in dño vt eos ex

pugnaret miterone accepit: s; ad se rediens
gladium de manu piecit: melius iudicans:
vt p'stendo & moriendo vinceret: q; vt sa-
cratas manus de ipsoꝝ sanguine macularet
Tūc vir dei suos amonuit: vt peccā sua p'ste-
rentur: & morte patient sustinerent. Satisq;
ipij irruentes sanctū in orōne labertū p'stra-
tū p'em'erunt circa annū dñi. 600. Quibus dī-
scēdētibz qdā ex eiꝝ famulis euadētes cor-
pus eius occulte ad cathedralē ecclīā navi-
gio p'duxerunt: & cū multa citatis mesticia se
pulture dederunt. **De nomine.**

Matheus binomiꝝ extitit. s. mathēus & leui. Matheꝝ
āt interpretat donū festina-
tionis. vel donatoꝝ p'cilij.
vel dī matheus a manus &
theos qd est deꝝ qñ manꝝ
deo: vel a manus & theos
qñ manus dei. fuit. n. donū festinatiōis p se
stīnā p'uerfionē: donatoꝝ p'slij p salubrē p'di-
cationē: manus deo p'vite p'sectiōem: manꝝ
dei p euāgelij p'scriptionē. Leui interpretat as-
sūptus vel applicatus siue additus siue ap-
positus. fuit. n. assūptus ab exactione vecti-
galij: applicat us numero apostolorꝝ: addi-
tus p'sortio euangelistaz: & appositus catha-
logo martyru. **De scō matheo apostolo.**

Matheus ap'ls i ethyopia
p'dicās in citate que dī na-
daber duos magos noie za-
roen & arphaxat reppit: q
ita hoies suis artibus de-
mētabāt: vt quoscūq; vel
lent mēbroꝝ officio & sani-
tate p'uare viderēt q in tāta supbia erupert
vt se qñ deos ab hoibꝝ facerēt adorari. ma-
theus āt ap'ls p'dictā citatē ingressus: & ap'd
eunuchū cādaies regine quem phlipus ba-
ptizauerat hospitatus: ita magoꝝ prestigia
detegebat: q; qquid ipsi faciebāt hemimbꝝ
in puitiem hoc ipse p'ue rrebat in salutē. Eu-
nuchō autem sanctus Matheū interrogāte
quomodo tot linguas loqueretur & intellige-
ret exposuit ei matheus: q; spiritu sancto de-
scēdere. oīum linguarum sciētā recepissent:
vt sicut illi qui per superbiam turriꝝ vsq; i
celum edificare volebant pre confusione lin-
guaz ab edificatiōe cessauerūt: sic apostoli p

oīum linguaz sciētā turrim nō de lapidibꝝ
sed de virtutibus p'struat: p quā cēs q cre-
diderit in celū ascēdāt. Tūc venit qui dice-
ret magos illos cū duobus aduenisse dra-
conibus. qui ignē sulphurē ex ore & naribꝝ
euomētes cūctos hoies occidebāt. Ap'ls āt
signo crucis se muniēs ad eos secure exiuit.
Quē moꝝ vt dracones viderūt aī eius pe-
des prius dormierūt: dixitq; magis. Et
vbi ē ars vīa? Exeitate eos si potestis: ego
aūt nisi dñm rogassē qd in me cogitauerag
inferre in vos prius retrussissē. Cū autē
apostolus puenisset in noie iesu dracōibus
vt abirēt p'cepit: & nullū ledētes p'tinꝝ abie-
runt. Lepit quoq; populo de gloria paradi-
si terrestis magnū sermonē p'terere asse-
rēs oībus montibus eminere: & p'rimū celo
cē: spinas vel tribulos ibi nō esse: lilia vel
rosas ibi nō marcescere: senectutem ibi nec
euenire: sed hoīem ibi inuenē semp mane-
re: angeloz organa ibidē solare: aues voca-
tas p'tinuo obedire. De hoc autē paradiso
terrestri dixit hoīem eicētū cē: sed p'p'i na-
tiuitatē in paradisu celestē reuocatū fuisse
& cū populo loqueret: ecce subito tumultus
exortus ē in quo regis filius mortuus plan-
gebat: quē cū magi suscitare nō possēt sua-
debant regi q in deoz p'sortiu raptus fuis-
set: & iō simulachꝝ & templū sibi p'strui opor-
teret. p'dictus aut eunuchus magos custodi-
re facies apostolū aduocauit: q oratiōe fusa
cū p'tinuo suscitauit. Quapropter rex noie
egippus hoc vīso p'vniuersas suas puincī-
as misit: dicēs. Venite & videte deū in effi-
gie hoīs latentē. venerūt igit cū cordis au-
reis & diuersis sacrificioꝝ generibus vole-
tes sacrificaf ei: quos Mathe. cōpescuit dī-
cēs. Viri qd facitis? Ego deus nō sū: s; ser-
uus dñi iesu xpī. Illi igit de auro & argento
qd sibi attulerāt ipso imbēte ecclīaz magnā
fabricauerūt: quā isra. xxx. dies p'sumauerūt
In qua ap'ls annis. xxiiij. sedit: & torā egyp-
tū ad fidē p'uertit. Rēx aut egipus cū vxo-
re sua & oī populo baptizatus ē. Ephygeni-
am quoq; filiā regis apostolus deo dedica-
tā plūsq; ducētis virginibus p'fecit. Post
b'rtatus regi successit: & virginē p'dictaz
p'cupiscēs dimidiū regni sui apostolo p'mi-
sit si eā in iugium suū sibi faceret p'sentire

matheo

Quis aplus ait. Ut iuxta morez pdecessoris die dñica ad ecclesiā pueniret: et presente Ephygenia cū ceteris virginibus q̄ bona sint iuxta pingia audiret: quor ex euz gaudio festinavit: putans q̄ Ephygenie vellet cōm gium suadere. Matheus igit virginibus et oī populo pgregatis de bono mīmonij diu locutus a rege plurimū est laudatus: credens q̄ hoc idō diceret ut virginis aīum ad matrimonium puocaret: deinde spato silentio sermonē repetit dicens. Cū bonum sit matrimonij si saluo federe teneat: bñ scitis astātes q̄ si regis sponsā aliquis suoz vsurpare psumeret nō solū regis offensam: sed mortē i sup mereret: n̄ q̄ vxorē durissē pbaret: s̄ q̄ sponsā dñi accipiēs eius matrimonij violasē pūnceret: ita et tu rex sciens Ephygeniaz regis eterni spōsam effectā et sacro velamie psecratam: quō poteris sponsam potētoris te tollere: et tuo matrimonio copulare: quo auditore rex p̄ ira insaniens furibūdis abcessit. Apostolus at intrepidus et p̄stans oēs ad patientiam et p̄stantiam p̄fortauit et ephygeniam coraz se ex timore p̄strataz euz ceteris virginibus bñdixit. post missaz aut̄ solemniam rex spiculatorēz milit̄ qui iuxta altare Matheum stantem expansis manibus in celum orantem missō a tergo gladio interfecit et martyrem consecrauit. Quod populus audiens ad palatium regis incensurus omnia prope rabat: sed a presbyteris et diaconibus vir dēnti apostoli martirium cum gaudio celebrauerunt. Rex vero cum nec per matrōas ad eam directas: nec per magos Ephygeniam posset aliquatenus imitare totam ei domū in igne copioso vallauit: ut ipsam euz ceteris virginibus concremaret. Apl̄s aut̄ eisdem apprensus omnem ignem ab earum domo excussit: qui erumpens regis palatijz inuasit: et solo rege euadente: vir cum vnico filio cuncta consumpsit. Statimq̄ fili⁹ eius arreptus a demonio p̄is crimina cōfiteus ad sepulchrum apostoli properauit. Pater vero turpissimus leprosus effectus euz curari non posset manu propria gladio se peremit. Populus autem fratrē ephygenie ab apostolo baptizatum regem cōstituit: qui per annos. 70. regnauit: et filium suum sibi subsistēs xpianum cultum magnifice ampliavit et totā

ethyopie prouiciam ecclesijs christi repleuit: saroc̄s autem et arphaxat ab ea die qua regis filium apostolus suscitauit: in persidem fugierunt: sed Simon et iudas ibidem eos vicerunt. C Morandum q̄ in beato matheo. 4. principaliter cōsiderantur. C Primum est obedientie velocitas: quia mox ut xps eum vocauit: continuo theloneum reliquit: nec dominos suos timens rationes vetricatuz imperfectas reliquit: et christo perfecte adhesit. Pro hac velocitate obedientie quidam occasionem erroris sibi assumpserunt: sicut recitat Hieronymus in originali super predictum locum dicens. Arguit in b̄ loco porphyrus et Julianus augustus vel impiam historici mentientis: vel stultitiaz eorum qui statim secuti sunt saluatorem: quasi irrationabiliter quemlibet vocantem hominem sint secuti: cum tante virtutes tantaq̄ signa precesserint: que apostolos anteq̄ crederent vidisse non dubium est. Cerre, fulgor ipse et maiestas diuinitatis occulta qui etia in humana facie relucebat ex primo ad se vidētes trahere poterat aspectu. Si enim in magnete lapide hec esse virtus dicitur: ut annulos et sescucas sibi copulet: quanto magis dominus omnium creaturam ad se poterat trahere quos volebat: Nec hieronym⁹. C Secundum est eius largitas siue liberalitas. q̄ statim sē ei p̄uuiū magnū i domo sua Quod quidem conuiuium non tantum fuit magnum ratione laute preparationis. s̄ etiam fuit magnum. Primo ratione voti: quia cum magno desiderio et affectu ipm recepit. Secundo ratione mysterij: q̄ illud fuit indicatum magni mysterij. qd̄ mysterijz exponit glo. super Lucāz dicens. Qui domicilio xpm recepit interno maximis exuberantiuz pasceatur delectationibus voluptatum. Tercio ratione documentorum: quia ibi magna documenta exhibuit. sicut misericordiam volo et non sacrificium. et non egent qui sani sūt medico et c. 4. ratione inuitatorum: q̄ magni discumbentes inuitati fuerūt scilicet cristus et discipuli eius. C Tertiū eius humilitas que appuit i duobus. Primo in hoc q̄ se publicanum manifestauit. Ceteri euāgeliste: ut dicit glo. verecundie cā: euāgeliste ore nomen vulgatū nō ponunt. et ipse fm q̄

De sancto

scriptū est: iustus in primis accusator ē sui: mattheū se et publicanū nominat: ut ostēdat nullū cōuersum debere de salute diffidere. Cū apls et euāgelista de publicano repente sit factus. Secūdo in hoc qd ad sitas iniurias patiens fuit: qm ei pharisei murmurabant qd xps ad hoīem peccatorē diuertisset: potuisset eis matheus ridere ac dicere. Vos potius miseri et peccatores estis: qd vos iustos arbitrātes medicū refugitis. Ego autē iam peccator dici nō valeo qui ad medicū salutis p̄fugio: et eidē vulnus meū nō abscondo. quartū est euāgelij ipsius in ecclia magna solēnitas. Eius enim euāgelij p̄ ceteris euāgelij magis in ecclia frequētatur: sicut psalmus David: et eplē pauli p̄ ceteris scripturis amplius in ecclesia recitant. Cuius hec rō ē: qm teste iacobo tria sūt genera peccatorū. s. peccatū supbie: luxurie et auaricie. Peccato supbie peccauit saulus a saule superbiſſimo rege dictus: qui ecclesiā supra modū p̄secutus est. Peccato luxurie peccauit dauid qui adulteriū cōmisit: et p̄pter ipsius adulteriū fidelissimū militem Urias occidit. Peccato auaricie peccauit matheus qui per auariciā turpibus lucris inbiabat. fuit enim thelonearius. Est autē theloneū: vt dicit Isidorus: locus in portu maris: vbi merces nauis et nautarū emolumenta reddunt. thelos autē grece dicitur bada: latine dicitur vectigal. Licet igitur isti peccatores extiterit: eorū tñ penitentia deo adeo placuit: vt nō solū dñs eorū culpis ignosceret: sed etiā in eis dona sua multipliciter cumularet. Nam seuissimū p̄secutorē fecit fidelissimū predicatorē. Adulter et homicidā fecit p̄phetā et psalmistā: lucris inbiantē et cupidū fecit aplm et euāgelistā. Nō igitur horū triū dicta nobis tam frequentius recitantur: vt nullus qd p̄uerti voluerit desperet de venia: quando tantos in culpa: tales aspexit fuisse in gratia. ¶ Notandum insuper qd fm beatum Ambrosium super Lucā circa conuersionem beati Mathei quedā p̄siderantur ex parte medici: quedā ex parte infirmi sanati: quedā ex parte modi sanandi in medico tria fuerunt. s. sapientia qd radicez morbi cognouit: bonitas qua medi-

camenta adhibuit potentia qua ipm tā subito inutare potuit. De his tribus sic idem dicit ambrosius in p̄sona ipsius mathei. Nō potest auferre cordis mei dolorem et alios pallores qui nouit occulta: et hoc q̄tum ad primū. Inueni medicum qui in celis habitat: et in terris spargit medicamenta: hoc q̄tum ad secundū. Nō solus potest sanare vulnera mea qui nescit sua: et hoc quantum ad tertium. ¶ In ipso autem infirmo sanato. fm beato Mattheo tria considerantur fm qd dicit am- brosius ostendit ipse nanqz morbus perfecte exuit curanti gratis extitit: et in sanitate recepta sēper mundum se seruauit: vnde ait. Dequebatur matheus iam lectus et alacer: et exultabat dicens. Jam non publicanum gero iam non porto leui. Exui leui postqz xpm indui et hoc quo ad primū. Odi genus meū fugio vitam meam solum te sequor domine iesu qui sanas vulnera mea: hoc quo ad secundū. Quis est qd me separat a charitate dei que in me est. tribulatio: an angustia: an fames: hoc quo ad tertium. ¶ Modus autē sanandi fm beatum Ambrosium triplex fuit. Primo enim Christus ipsum vinculis ligauit. Secundo cauterium ipsum impressit. Tertio omnem putredinem emūdauit. Unde ait. Ambro. loquēs in p̄sona Mathei. Ligatus sum fidei clauis et bonis compedibus veritatis. Aufer domine iesu meorum putredines peccatorum: dum habes vinculis charitatis ligatum. seca quodcūqz inueneris viciosum: hoc quantum ad primū. Omne mandatum tuum sicut cauterium impressum tenebo et si vrit cauterium mandati: tamen putrefacta carnis exurit: ne ad viciū serpat contagio: et si mordet medicamentum tamen vlcus tollit viciū: quantum ad secundū. Veni cito domine incidas occultas et latentes varias passiones. Aper cito vulnus ne notius serpat humorem: sed omne quod fetidum est peregrino lacuacro: hoc quantum ad tertium. Eius autē euāgelium anno domini. 500. quod manibus suis scripserat: cum ossibus beati Barnabe repertum est: quod quidem euāgelium beatus Barnabas secum ferebat: et super infirmos illud ponēs oēs tā fide barnabe q̄

De sancto

merito matthei p̄tinuo liberabat.

C De nomine sancti Mauritiij.

Mauritius dicitur a mari et cis quod dicitur uomens vel durus.

et huius quod interpretatur p̄siliator vel festinans vel de a mauro quod secundum Isidorum grece dicitur nigrum. Ipse namque ha-

buit amaritudinem p̄ incolatu miserie et dilatione patrie. fuit uomens p̄ sup̄fluoꝝ abiectione: durus et firmus p̄ tormētoꝝ um p̄p̄ssione: p̄siliator: p̄ militonū exhortatione: festinans p̄ seruoꝝ et bonoꝝ operum multiplicationem: niger per sui despectionem. Huius passionem scripsit et p̄p̄lanit beatus euterius lugdunensis archiepiscopus

C De sancto Mauricio

Mauritius in sacratissima legione que thebea dicitur durus extitit se p̄hibet. dicti autem sunt thebei a ciuitate sua que thebea nuncupata est. Est autem ipsa regio in partibus orientis ultra fines arabie. habilis opibus: fructibus fertilis: arboribus delectabilis. Habitatores vero illius regionis dicuntur esse magni corporibus: armis strenui: in bello fortissimi: calidi ingenio: sapientia locupletissimi. Ipsa autem ciuitas ceterum portus habuit: et super flumen flumini qui de paradiso egreditur: et gion ut dicitur sita fuit: de qua dicitur. Ecce vetus thebe centum iacet obruta portis. Hic iacobus frater domini verbis salutis predicauit: et fide christi p̄fecit eos docuit

Dioclitianus autem et maximianus qui ceperunt anno domini. 387. volentes fidem christi penitus extirpare tales epistolas per omnes prouincias: in quibus christiani morabantur transmiserunt. Si aliquid determinari oporteret aut sciri et totus mundus ex una parte congregatus esset: et sola roma ex alia parte p̄sisteret: mundus totus victus fugeret: et sola roma in culmine scie remaneret. Cur ergo vos prout plebecula eius p̄ceptis resistitis: et contra eius statuta tam soli de sup̄bitis? At igitur deorum immortalium fidem suscipite aut inmutabilis de vobis sententia p̄feretur damnatio. Christiani autem huiusmodi litteras suscipientes nuncios omnes vacuos dimiserunt. Tunc dioclitianus et maximianus in ira p̄moti per omnes prouincias miserunt:

ut omnes bellicis armis apti romani venirent ut omnes rebelles romano impio subiugarent. Littere autem augustorum ad populum thebeorum delate sunt qui populus secundum dei preceptum qui dei erat deo et qui erat cesari cesari reddebant. Congregantes igitur electam militum legionem. scilicet 666. eos ad imperatores miserunt ut in bellis iustis imperatores iuuarent non contra christianos arma mouerent. sed eos potius defenserent. Hunc autem sacratissime legioni durus erat inclitus vir mauritius Signiferi autem candidus innocentius euperius: victor et p̄stantius. Dioclitianus igitur maximianum quem sibi in collegam impis assumptum perferat: contra gallos cum infinito exercitu misit et ei legionem thebeam sociavit. Hic a sed marcelino papa exhortati sunt: ut ante gladijs iterarent: quam fidem christi quam acceperant violarent. Cum igitur vniuersos exercitus montes alpium transmeassent et otodorum exercitum miserunt ut omnes qui secum erant idolis immolarent et contra rebelles imperio: et maxime contra christianos vniuersim conitarent: quod sancti milites audientes: octo milibus ab exercitu secesserunt: et in quodam loco ameno cui aganum nomen est iuxta rhodanum p̄sederunt. Quod audiens maximianus missis militibus precepit ut ad deorum sacrificia cum alijs fessiarerent: quod se non posse hoc facere responderunt: utpote quod fidem christi habent: tunc imperator ira succensus ait. Insuper despectui meo celestis iniurius et mecum religio romana contemnitur. Seriat primum miles non solum mihi: sed et dijs meis me posse dare vindictam. Tunc cesar missis militibus iussit: ut aut dijs sacrificare compellerent: aut decimum queng eorum p̄tinus decollarerent. Sancti igitur cum gaudio capita extendentes: vni autem alterum festinabat: et ad mortem p̄ire certabat. Tunc sanctus mauritius assurgens iter cetera sic p̄cionatus est. Congratulor vobis quod per fidem christi omnes mori parati estis: cum militones vni necare sustinuit: quod vos ad passionem per christum patos vidi: et domini mandatum seruauit: quod ait petro. Mitte gladium tuum in vaginam: quod ego cum militonum corporibus vallati sumus: et sociorum sanguine rubricatas vestes habemus nos ipsos ad martyrium sequimur. Hec ergo si placet cesari mandemus responsa. Milites imperator tui sumus: et ad defensionem rei-

maurizio

publice arma suscepimus: nō est in nobis p-
ditio. nō formido: sed xpi fidē nullatenus de-
feremus. Quz hoc imperator: audisset: itez
iussit vt decemuz trucidaret. Quo facto eru-
perius signifer verillū arripēs: et inter cō-
milites stās dixit. Gloriosus dux noster
mauritus de nostrorū cōmilitonū gloria ē
locutus: nec eruperius signifer uelut id hec
arma arripuit: vt talibus resistamus: et proi-
leant dextre nostre hec arma carnalia: et ar-
mentur virtutibus: et talia si placent cesari re-
mandem. Milites sumus imperator: tu: si
in aut qd libere pntemur xpi: tibi debemus
militiā: illi innocētiā: a te laboris stipendiū
ab illo exordiu sumptum. Vite: oia p- p-
mēta suscipere pati sumus: et ab eius hīde nū-
qz discedemus. Tunc ipse cesar iussit suū
exercitū totaz legionē circū dare: ita vt nec
vnu euadere posset. Vallantur igitur mili-
tes xpi a militibus diaboli: et nefandis ma-
nibus trucidant: et pedibz p-
xpo p-
circa annū dñi. 387. Dei aut nūc qz plures
euaferunt: vt ad regiones alias venientes
xpi nomē p-
alijs triūpharet. Et qbus fuisse dicunt solu-
tor: auctor: octauinus: apud thaurinū alexā-
der apud bergomū: secūdus apud vintimi-
lium: necnon et beatus p-
vrsus: et qz plures alij. Lū igit carnifices p-
dam diuiderēt: et insinul epularent. quēdā
senē noie victorē inde casu transeuntes: ad
se cū p-
modo inter tot millia occisorū possent cū gau-
dio epulari. Lū aut a quodā audisset q-
de xpi mortui essent suspirās ille vehemēter
ingemuit: bñi oīno se clamitās si cū illis es-
set occisus. Lū aut p-
set: in eum imperiū fecerūt: et ipm p-
cidarūt. Post hec aut maximian⁹ apud me-
diolanū: dioclitianus vō apud nicomediaz
vna die purpurā deposuit: runt: vt p-
tam agerēt: et adolescentiores. i. p-
et maximianus et galerius: quos cesares se-
cerant imperarent. S3 cum maximian⁹ ite-
rū tyrā: ce iperare veller: p-
ro sue p-
corpus sci innocēti de eadē legiōe in vnda
rhodani immersum a domitiano genan. Et

gratho augustano et pthasio eiusdem loci epi-
scopis cū alijs in eorū ecclesia ē sepultus. In
cuius pstructione qdam gentilis artifex erat
qui alijs die dominico solemnizantibus so-
lus opus suum exercebat. Adest sanctorū ex-
ercitus: rapit: cedit et arguit: q opus suum
pphanus assumpserit et die dñica cū alijs di-
uinis intenderēt: ipse operibus mechanicis
inhiaret. Correctus ad ecclesiam cucurrit. et
se fieri xpianum postulauit. Ambrosius aut
in p-
ua fideliz diuino lustrata lumine ab extre-
mis terre finibus veniēs tibi fideliter sup-
plicauit: et az corporeis bellatorū legio mu-
cronibus circumsepta qz spiritualibus etiaz
armis vallata ad martyriū vigili cōstantia
pperant: quos pestifer tyrann⁹ vt eos me-
tu p-
gladio decimauit: atqz postmodū p-
p-
uebant: vt eiectis armis flexo poplite pas-
sim geniculantes spiculatorū tela hilari cor-
de susceperent. In q. s. btas. Maurizio
tue fidei amore succēsus decertando marty-
rij est coronā adeptus: hec Ambro. C. Mul-
lier qdaz filiū suū abbati monasterij in quo
scōz martyx corpora regescūt erudiendum
tradidit: quē i breui defunctū irremediabili
luctu plāgebat. cui apparēs mauriti⁹ cur fi-
liū suū sic fletet q-
diu viueret a lachrymis si cessaret: cui ille.
Moli eum flere vt mortuū: sed scias cū habi-
tare nobiscuz: qd si p-
omnibus dieb⁹ vite tue si ad maturias sur-
rereris: vocē eius inter monachorū psallenti-
um voces audire valebis: qd ille a semper se-
cit: et vocē filij sui cum monachis cantare
semper discernens audivit. C. Rex gūtra-
mus cū thesauros suos relictis seculi pom-
pis pauperibus et ecclesie erogaret. quen-
daz presbyterum misit. vt ipsi de sacrosctis
ipso: om reliquias asportaret: qui cū reliquis
impetrat⁹ rediens cū nauis orta tempestate
in laci lausanēsum periret. capsi: cum reli-
quis fluctibus opposuit: et mox tranquillitas
magna se cuta fuit. C. Anno domini. 863. cū
quidaz monachi obtenti Caroli a Nicolao
papa corpora sci vrbani pape: et sci yburtij

De sancta

martiris impetrassent: et recedentes scōruz
martirꝝ ecclesiā visitassent: ab abbate et mo-
nachis impetrarūt: vt corpus sancti Mau-
ritij et caput scī Innocētij apud altissidoruz
in ecclesiā quā scūs germanus eisdē marty-
ribus dudū dedicauerat transportarēt. Re-
fert Petrus damiani: q in burgundia erat
qdam clericus supbus et ambitiosus q quan-
daz ecclesiā scī mauritij sibi vsurpauerat: q
dā potente milite sibi plurimū obfistēte. dū
āt quadā die missa cantaret: et in fine euan-
gelij diceretur: oīs qui se exaltat humiliabi-
tur etc. derisit miser et ait. falsus ē: nāz si ego
meis hostibꝝ me humiliassem: tot hodie di-
uitias ecclesie nō haberē. Et ecce fulmē in-
star gladij in os eius per qd blasphemie ver-
ba euomuit introuit: et subito eum extinxit.

De Nomine.

Iustitia a iustitia est dicta
Ipsa. n. p iustitiā vnicui-
qz qd suū erat reddidit: scz
deo obedientiā: supiori p-
lato reuerentiā: pari pcor-
diā: inferiori disciplinam
inimicis patientiā: miseris
et afflictis compassionem: operosam sibi sā-
ctimoniam

De sancta iustina.

Iustina vgo de ciuitate an-
thiochie filia sacerdotꝝ ido-
loꝝ quotidie ad fenestram
sedēs pluz diaconū enāge-
liū legētes audiebat: a quo
tandē puerfa ē: qd euz ma-
ter in lecto patri retulisset
et ambo dormissēt: xps cū angelis appuit eis
dicēs. Venite ad me. et dabo vobis regnū
celoz: q enigilātes itati cū filia sua se bap-
tizari fecerūt. Hec igit iustina vgo a Cyprano
plurimū molestata: ipm tandē ad fidē puer-
tit. Cypranus. n. a sua pueritia magus ex-
titerat. Mā cū septe annoꝝ eēt a pentibꝝ di-
abolo psecratus ē. Hic igit magice arti in-
uebat: et matronas i iumēta puertere vide-
batur et multa alia p̄stigia exercebat. Ardēs
igit in amorē iustine vginis ad magicas ar-
tes se ptulit: vt ipsā vel p se vel p viro quo-
dā aeladio: q simul in eius amorē exarserat
posset h̄re. Aduocat igit demonē vt ad se ve-

niat vt iustina p eū h̄re valeat. Audiēs de-
mon dixit ei. Quid me vocasti? Cui cypanus
Amo vginē de galileis: potes ne facere vt
ipaz h̄eas: et voluntatē meā secū pūciā? Cui
demon. Ego q hominē d padiso eicere potui
cain fratrē suū occidere pcraui: iudeos
xpm occidere teci: hoīes pturbam. nō pote-
ro facere: vt vnā puellā h̄eas: et ea iuxta tu-
uz placitū pūariis? Anguentuz hoc accipe
et circa domū eius desoris sparge: et ego sup-
ueniens cor eiꝝ in tuū amorē incendā: et tibi
eā assentire p̄pellā. Sequiti nocte demon ad
eā ingredit: et cor eius ad amorē illicitū inci-
tare, conat: qd illa sentiens deuote se dño cō-
mendauit: et totū corpꝝ suū signo crucis mu-
nuit. Ad signū aut scē crucis diabolus ter-
ritus fugit: et ad cipanū veniēs an eū stetit.
cui cypanus dixit. Quare nō adduxisti ad me
virginē illā: cui demon. Elidi in ea quoddaz
signū et tabui: et oīs in me v̄tus defecit. Cy-
prianus aut eū dimisit: et aliū foriorē vocauit
cui dixit demon. Audiui uisionē tuā: et vidi
illius impossibilitatē h̄z ego emēdabo: et tuā cō-
plebo voluntatē: aggrediar eā: et cor eiꝝ vul-
nerabo in amorē libidinis: et ea iuxta deside-
riū tuū pfrueris. Ingrediēs igit diabolus ni-
tebat ei p̄stingere: et aiuz eiꝝ ad amorē illicitū
inflammare. Illa at se deuote deo recōmen-
dās signo crucis oēs tērationē repulit: et i-
sufflans i d. monē. prinꝝ eū abiecit. Demon
at p̄susus aufugit: et an cypanū stetit: ad quē
cypanus. Et vbi ē vgo ad quā te trāsmisi? et
demon. victā me fateor. et qlit: dicere prime-
sco. Quoddā. n. signū tribile i ea vidi: et cō-
tinuo robur oē amisi. Tūc cypanus eū deri-
dēs dimisit et ipz demonū pncipē aduocauit
cūqz vēisset ad eū dixit. Quē ē v̄tus tā mo-
dica vt v̄cat ab vna puella: dixit demon: ec-
ce egrediēs varijs febribꝝ eā verabo: et aiuz
eiꝝ ardētū inflammabo: et totū corpꝝ v̄hementi
ardore resp̄gā: et freneticā illā faciā: et varia
sibi santasmata offerā: et media nocte eā tibi
adducā. Tūc diabolus i specie vniꝝ vginis
se trāfigurauit: et ad vginē veniēs dixit. Ec-
ce ad te v̄tio: qz tecū in castitate viuere pcu-
pisco: v̄z dic q̄dote q nā nri certamis mer-
ces erit: cui scā vgo n̄dit. Merces qdem
mista: labor modicꝝ: dixit ei demon. Quid est
qd deus p̄cepit. Rescite et multiplicamini et

Justina

replete terrā: timeo q̄ bona socia q̄ si in vir-
ginitate p̄māserimus v̄bū dei irritū facie-
mus: et velut p̄cēnentes et inobediētes i gra-
ue iudiciū decidem⁹: et vñ videbamur spa-
re p̄mū graue icuremus tormētum. Lepit
at cor virginis p̄us cogitationib⁹ p̄mīssionez
demonis p̄cū et ardore p̄cupiscētie fortius i
flāmarū: adeo vt iā surgēs abire vellet. Tūc
scā v̄go ad se reuersa et q̄s eēt q̄ secū loq̄retur
intelligēs p̄tinus se cruce munīuit: et in dia-
bolū sustās ip̄s instar cere p̄tinus liq̄fecit: et
ab oī tēratōe se liberata sēsit. Postmodū di-
abolus i specē iuuenis pulcherū se trans-
figurauit: et thalamū ei⁹ ingrediēs cū ip̄a in le-
culō iaceret: ipudēt in ei⁹ lectulū p̄siluit
et in ei⁹ āpteris ruere voluit. Qd̄ vidēs iu-
stina et malignū spiritū adesse cognoscens
mor signū crucis edidit: et instar cere diabo-
lū liq̄fecit. Tūc diabolus p̄mittēte deo se bri-
bus cā fatigās et plures cū gregib⁹ et armen-
tis occidēs marinā mortalitatē in tota anti-
ochia futurā p̄ demōiacos p̄dicebat: nisi iu-
stina piugio p̄ficeret. Quapp̄ tota citas mor-
bo lāguēs: ad ianuā parentū iustine puenit
clamās vt iustina piugio traderet: sic ciui-
tates a tāto piculo liberarēt: s̄ cū iustina nul-
latenus p̄sentiret: et ex hoc mortē eidem oēs
minarenē: septimo āno mortalitatis ip̄a p̄ eis
orauit: et ip̄a pestilētā p̄pulsauit. Elidēs di-
abolus q̄ nihil p̄ficeret: in formaz iustine se
transmutauit vt famā iustine pollueret: et cy-
prianū deludēs se iustinaz ad se adduxisse ia-
ctaret. P̄gēs igit̄ diabolus ad cyprianū
in specle iustine ad ip̄s eucurrit: et enī quasi
q̄ in ei⁹ amore lāgueret osculari voluit: quā
cyprianus vidēs et iustina esse credens gau-
dio repletus ait. Bene venisti iustina oīum
seminaz decora: mor vt cyprianus nomen
iustine nominauit: diabolus nemē illud ferre
non potuit: sed ad eius plationē instar sumi
statim euauit. Quapropter cyprianus de-
lusum se esse vidēs tristis remāsit: vñ et am-
plius in amorē iustine estuans ad ostiū vir-
ginis diu vigilauit: et quādoq̄ in semina. qū
q̄ in aū vt videbat arte magica se p̄mutās
cū venisset ad ostiū virginis neq̄ semina ne-
q̄ auis: sed cyprianus protinus apparebat
Elcladius quoq̄ arte diabolica mutatus in
pascere: cum ad fenestram iustine volasset:

mor vt virgo eum asperit: non passer: sed
accladius apparuit. angustiarūq̄ nimis ce-
pit ac tremere: quia nec sugere poterat: nec
salire. Timēs vero iustina ne caderet et cre-
paret: euz per scalaz deponi fecit: admonēs
vt a sua vesania cessaret: ne iuxta leges tā-
q̄ maleficus puniretur. Elitus igit̄ per oīa
diabolus ad cyprianū rediit: et ante eum cō-
fusus stetit. Qui dixit Lyprianus. Nunq̄d
et tu victus es: Que est mib⁹ virtus vestra
vt vnam puellam non possitis vincere: nec
in eam potestatem habere: sed econuerso ip̄a
sa vos vincat: et tam miserabiliter vos pro-
sternat. Dic tantum mibi obsecro in quo est
eius tam maxima fortitudo. Cui Demō ait
Si mibi iuraueris vt a me nequaq̄ rece-
das: virtutem victorie eius tibi pandam.
Qui Lyprianus. Per quid tibi iurabo. Cui
Demon. Iura mibi per virtutes meas ma-
gnas q̄ a me nunq̄ descedas. Dicit ei cy-
prianus. Per virtutes tuas magnas tibi iu-
ro q̄ a te nunq̄ discedam. Tunc Diabo-
lus quasi securus ei dixit: Puella illa signū
Crucifixi edidit. Et statim tabui et omnem
virtutem meam amisi: et quasi cera a facie
ignis effluri. dicit ei Lyprianus: Ergo cru-
cifixus maior est: et demon. Ultrā maior: om-
nibus est: et nos et oēs quos hic decipimus
tradet igni inextinguibili cruciandos. Qui
cyprianus. Ergo et ego amicus debco fieri
crucifixi: ne tantā aliq̄ penā icurrā. cui dia-
bol⁹ iurasti p̄vutes mei exercit⁹ q̄s nemo p̄
iurare valet: q̄ a me nunq̄ discederes: ad
quē cyprianus. Te et oēs flūmīgantes tuas
v̄tutes p̄temno: et tibi et oībus diabolis tuis
ab: enūcio: et crucifixi salutarī signo me mu-
nio. Statq̄ ab eo diabolus p̄sūsus disces-
sit. Tūc cyprianus ad ep̄m iuit: quē vidēs
ep̄s: et credēs eū venisse vt xp̄ianos in er-
rorē mitteret ait ei. Sufficiāt tibi cipriane
hi qui foris sunt. nihil enim poteris adner-
sus ecclesiam dei: inuicta est enī virtus xp̄i
cui Lyprianus certus sum: q̄ inuicta ā vir-
tus christi: narransq̄ que sibi acciderant:
ab eo se baptizari fecit: qui postmodum taz
i scia q̄ i vita valde p̄ficiens: mortuo ep̄o
ipse in ep̄m ordinatus ē. Vtām v̄o v̄ginē iu-
stinam in monasterio posuit: et multis sa-
cris virginibus eam ibidem in abbatiū

De sanctis

am p̄fecit. Sc̄us at̄ cyprianus martiribus
epistolas sepe mittebat: et eos in certamine
roborabat. Comes at̄ regionis illi⁹ audien⁹
famam br̄i cypriani et br̄e Iustine eos ad se
p̄sentari fecit: et an sacrificare vellent requi-
uit: qui dñz in fide xp̄i p̄sisterent firmit̄: iussit
eos in sartagine plenas cera pice et adipe po-
ni: q̄ tñ eis mixt refrigerium p̄stitit nec aliq̄s
supplicium irrogauit. Sacerdos at̄ idolorū
p̄fecto dixit. Iubeas me ante sartagine stare
et p̄sentum vincam oēm m̄ritem eorum. Cū g̃
iuxta sartagine stare venisset dixit. Magn⁹
es deus hercules: et pater deorū iupiter et ee-
ce continuo de sartagine ignis exiit: et peni-
tus cū p̄sumpsit. Tunc cyprianus et Iustina
de sartagine extrahunt: et data sup̄ eos snia
pariter decollantur. Mox corpora cū sex di-
ebus ad canes p̄iecta m̄assissent: postmodū
romam translata sunt. Hunc at̄ vt d̄s placen-
tie requiescūt. Passi sunt at̄ sexto calendas
octobris circa annū dñi. 37. s̄. dioclitiano.

De nomine.

Cosmas d̄s a cosmos qd̄ est
forma vel ornatu⁹: vel fm̄
Iñdoz cosmos grece dicit̄
mundus latine. fuit. n. for-
ma alijs in cremp̄lis orna-
tus v̄tutibus bonis: mūd⁹
ab oib⁹ vicijs: Damian⁹
dictus est ab adama quadam bestia que hu-
milis ē et mansueta: vel Damian⁹ a dogma
qd̄ est doctrina: et ana qd̄ est sursum: vel a da-
mum qd̄ est sacrificium: vel Damianus di-
citur quasi dñi manus. Ipse. n. mansuetudi-
nem hūit in p̄uersatione. doctrinam sup̄naz
hūit: et docuit in p̄dicatōe: sacrificium fuit i
carnis maceratione: domini manus fuit in
medicinali curatione.

De sanctis Cosma et Damiano.

Cosmas et Damianus ger-
mani fratres in citate egea
et religiosa m̄re noie The-
odora nati sūt. Mdi arte me-
dicine edocti tantam a spū
sc̄o fam̄ acceperūt vt oēs
languores nō sō n̄ ab hoib⁹
sed et a sumen⁹ curarent: gratis oīa tribuen-
tes. M̄fona at̄ quedam noie palladia cum
oīa sua in medicis p̄sumpsisset ad sc̄os accēf-

fic: et ab eis sanitatem integram reportauit.
Tunc illa qd̄dam munusculum sc̄o Damia-
no obtulit: et cū nollet recipere illa cum sacra-
mētis terribilibus adiurauit. pp̄ qd̄ ille acq-
eunt recipere nō quidem ductus cupiditate
muneris: sed vt denotōi satisfaciens offeren-
tis: et ne nomen dñi videretur sp̄nere: p̄ qd̄
videbat sic se adiuratum ē hoc vbi sanctus
Cosmas cōperit p̄cepit ne corpus eius vna
cū corpore ipsius poneret. Sequenti nocte
dñs Cosma app̄uit et fratrē de suscepto mu-
nere excusauit. Audiēs eorū famā p̄cōsul list-
as eos ad se accerfiri fecit: et q̄ eorū sūt noīa
que p̄ria: que fortuna ingere cepit. Sancti
martyres dixerūt. nomina n̄ra sūt. Cosmas
et Damianus: alios tres fratres h̄emus: quo-
rum nomina sunt antinus Leontius et eupy-
pius. p̄ria at̄ n̄ra arabia ē: poro fortunā xp̄i
iani nesciūt. Iussit g̃ p̄cōsul vt trēs suos ad-
ducerent: et simul idolis imolarent: sed cum
oīno imolare cōtemnerent p̄cepit eos in ma-
nibus et pedibus dure torqueri. Cum autē
eius tormenta deriderent. iussit eos carbena
ligari et in mare p̄cipitari: s̄ statim ab ange-
lo de mari liberātur: et ante p̄sides statuerūt.
Qd̄ p̄ses considerans ait. p̄ deos magnos
maleficijs vincitis: qz tormenta cōtemnitis
et mare sopitis. Docete g̃ me hec v̄ia malefi-
cia. et in nomine dei Adriani seq̄r vos: et hoc
dicto statim duo demones affuerunt et eum
grauissime in faciem cederunt. Et ille excla-
mans dixit. De p̄cor vos o boni viri: vt p̄o
me ad deum v̄m orētis: quibus orantibus
p̄tinuo d̄mōes discesserūt. P̄ses at̄ dixit.
Videtis q̄l̄ aduersum me dii indignati sūt
qz eos relinquere cogitabam. Jā g̃ deos me-
os vos non patiar blasphemare. Tūc eos i
ignem copiosus iactari p̄cepit. sed tñ eos nil
lesit: qn̄ potius flāma p̄siliit longe: et multos
de astantibus interemit. Iubent g̃ in euleo
suspendi: sed ab angelō ipsos custodiēte et
fatigatis ad modum incedēdo ministris an-
te p̄sides deponūt illesi. Tres ig̃ fratres i
carcerē fecit recludi. et Cosmā et Damianū
crucifigi et a populo lapidari: s̄ in suos lapī-
des redibant auctores: et q̄ plurimos vulne-
rabāt. Tūc p̄ses furore repletus eductis tri-
bus fratribus et stantibus iuxta crucē: iussit
Cosmā et Damianū sup̄ crucem poni et a q̄t

tuor militibus sagittari. Sagitte vero puer
se plurimos vulnerabant: sed sanctos mar-
tyres non ledebant. Videns at pceses in ol-
bus se pfusum: vlsq; ad mortem angustiat?
oēs quinq; fratres fecit infimul decollari.
Memores at spiani vbi quod dixerat scūs
cosmas ne in vnum sepelientur: cogitabant
quomodo vel vbi vellent martyres sepehi-
ri: et ecce sbito camelus aduenit: et humana
voce pelamans sanctos in vno loco sepeliri
pcepit. Passi sunt autē sub dioclitiano qui ce-
pit circa annū dñi. 257. Rusticus qdam
cū post laborē messis in campo apro ore dor-
miret: serpens in eius ore ingressus est. Eui-
gilans at cū nihil sentiret domū rediit: et se-
ro scō gravissime torq̄ri se sensit: voces igit
miserabiles emittebat et sanctos dei cosmaz
et Damianus in sui adiutorium inuocabat.
Sed cū dolo: semp increseceret ad eccliam
scōz martyrum pfugit: et ibidē eo subito dor-
miente serpens sicut intrauerat pos ei? est
uit. Elir quidā longe pfecturus sanctis
martyribus cosme et Damiano vxorē pmen-
dauit: dans ei signū cū ptinus deberet an-
nuere si aliquē eā vocaret. Post hoc at scūs
diabolus signū qd ei maritus dederat se in
homine intransfigurauit: et vxori eius signū
viri afferens dixit. Elir tuus ab illa ciuitate
me misit ad te: vt ducā te ad eus. At illa ad
huc ire formidans ait. Signū qd agnosco:
sed q; sanctis martyribus cosme et damiāe
pmendata suz: sup eoz altare mihi iura q se-
curam me duces: et tecū statim pficiscar. Il-
le at ptinuo vt dixerat sibi iurauit. Secuta
g eū cū ad quendā locū seceretuz venissēt: vo-
luit eā de iumento diabolus pcepitare: vt
eam occideret: qd illa sentiens exclamauit.
Deus sanctoū cosme et Damiani adiuua
me: vobis. n. credidi et secuta sum eū. Cōse-
stim at scī cū multitudine dealbatoz ibidez
affuerunt: et eā liberauerunt. Diabolus at
statim euauit: et dixerunt ei. Vos sumus et
cosmas et Damianus quoz iuramento cre-
didisti: iōq; festinatinus venire in auxiliū
tibi. C. felix papa attau? scī Gregorij in ho-
nore scōz cosme et damiani nobilē eccliaz
pstruxit. In hac ecclesia qdam vīr scūs mar-
tyribus fulebat: cui iam cācer vñ cruce to-
tam psumpserat. Et ecce dormiente illo scī

cosmas et damianus deuoto suo appartuerāt
vngenta et ferramenta sech portantes: quo-
rum vnus alteri dixit. Vbi carnes accipie-
mus vt absissa carne putrida locum vacuū
repleamus: tūc ait alter. In cimiterio scī
petri ad vicula hodie ethiops recēs sepul-
est: de illo ergo asser: vt huic supponamus:
et ecce ad cimiteriū pparuit: et corā mauri ac-
tulit pcedētes corā infirmi loco ei? corā mau-
ri iseruēt et plagā diligēter vngētes corā i-
firmi ad corp? mauri detulerāt. Euigilās at
cū se sine dolore sensisset manum ad corā ap-
posuit. et nihil lesionis inuenit apponensq;
cādēlā cū i cruce nil mali videret cogitabat:
an nō ipse qui erat: sed alius alter esset. Re-
diens at ad se p gaudio de lectulo piliit: et
qd in somnis viderat: et qualr sanatus fue-
rat oibus enarravit: q petri ad tūmulū mauri
miserunt: et corā mauri pēsam: et coram pēi
eti viri illius loco in tumulto posteam reppe-
rierūt. De sancto porseo episcopo.

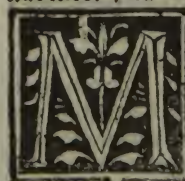
Disens eps cuius histo-
ria ambeda pbyter scripsisse
creditur cū oi vtute et boni-
tate polleret: ad extremū
veniens spiritū emisit: vi-
ditq; duos angelos ad se
venientes: vt eius aiām d-
ferrent. Tertium vo armatum scuto candi-
do: et gladio fulgureo se pcedentem pspexit.
Deinde demones clamātes audiuit. Pre-
cedamus et an faciem eius bella commouea-
mus. Cū g pcessissent conuersi iacrabant in
eum ignita iacula: sed angelus pcedens scu-
to ea suscipiebat: et ptinus extigebat. Tūc
demones angelis opponētes dixerūt. Ocio-
sos smones sepe dixit: et iō ille sus nō d; per-
strui vita beata: quibus angeli nisi pncipalia
vicia ptra eum ptuleris ppter minima non
peribit. Tūc dixit ei demō. Si iustus est d; s
hō hie non saluabit. Scriptum est. n. nisi cō-
uersi fueritis et efficiamini sicut paruuli non
intrabitis in regnum celoz. cui angelus ex-
culans ait. Indulgentiam in corde hāit: sed
consuetudo hoīum continuit. cui demō. Si
ent accepit malum ex consuetudine. Ita ac-
cipiat vīdictam a superno iudice. San-
ctus angelus dixit. Judicamur an denz pre-
liante angelo aduersarij cōterriti sunt. Tūc

De sancto

demon dixit. Seruus sciens voluntates do-
mini sui et non faciens vapulabit plagis mul-
tis. Cui angelus. Quid. n. iste de voluntate
domini sui non adimpleuit? et demon. Dona in-
quorū suscepit. cui angelus. credidit quod unus
quisque eorum penam egisset: demon dixit. Ante
debuit probare penam perseverantiam: et sic fructus
suscepit. Angelus respondit. Iudicemur ante
deum: sed demon succubuit. Itaque autem ad bel-
landum surrexit dicens: usque nunc extimaba-
mus deum veracem: quod omne delictum quod in ter-
ris non purgavit: se in eternum punitur pmi-
sit. Hic ergo homo quandam vestem a quodam
usurario recepit: nec de hoc punitus fuit. Ubi
est ergo iustitia dei? Cui angelus. Silere quia oc-
cultas dei iudicia ignoratis. Quādiu. n. spe-
ras penam committas hominibus divina materia: demon
respondit. Sed nullus hic locus est penae. cui an-
gelus. profunditatem iudiciorum dei ignoratis
erit. n. Tunc diabolus tamgraniter eum per-
cussit: ut postmodum vite restitutus semper
percussiois vestigium retineret. Arripientes
autem demones unum ex his quos in ignibus tor-
quebant ipsius in eum iactauerunt: qui eius
dum eorum marillas incendit: cognovitque ho-
minem: quod ille erat cuius vestem acceperat: di-
xitque angelus. quod incendisti arsit in te. Si. n.
huius viri in peris mortis donum non acce-
pisses: nec pena in te arderet. Et hanc percu-
ssionem permittente deo per preceptum vestimen-
ti illius recepit. Alter autem demon dixit.
Adhuc restat illi angusta porta ubi illud su-
perare poterimus. Diliges primum tuum si-
cut teipsum. respondit angelus. Vir iste in primos
suos opatus est bona. aduersari respondit. Non
sufficit hoc nisi et sicut seipsum dilexerit. Cui
angelus. fructus dilectionis est boni operis: quod
deus reddet unicuique secundum opera sua dixitque de-
mon. Sed quod verbum dei diligendo non im-
pleuit dānandus erit. Pugnantem turbamē-
fanda sancti angeli victores fuerunt. Dixit itaque
demon. Si deus iniquus non est: et verbi illi
us transgressio ei displicet: vir iste penam ex-
pers non erit. Promisit. n. seculo abrenūcia-
re: et contrario seculo dilexit per id quod deum est.
Nolite diligere mundum neque ea quae in mundo
sunt. sanctus angelus respondit. Non sibi ea quae sunt
seculi: sed hominibus indigentibus dispensanda
dilexit. Diabolus respondit. Qualicūque modo dili-

gatur per preceptum divinum est. Elletis aduersa-
rii rursus diabolus ad callidas peruerit ac-
cusationes dicens. Scriptum est. Si non confici-
averis iniquo iniquitatem suam sanguinem est
de manu tua regnum. Hic non annunciauit di-
gno peccatoribus penam. sanctus angelus respondit. Quā-
auditores despicunt verbum lingua doctoris
logopendit dum videt quod predicatio audita de-
spiciat. unde prudentis est dum non est loquendi tempus
velle tacere. In omni verbo perditione demonum
non prevalida nimis extitit pugna donec iudi-
ce domino triumphantibus angelis: devictisque ad-
versariis imensa claritate vir sanctus circumfusus
est. Unus autem ut beda testatur ex angelis dixit
ei. Respice mundum: respiciensque vidit valles
tenebrosas et quatuor ignes in aere aliquibus spa-
tiis a se distantes: dixitque ei angelus. Hi sunt
quatuor ignes qui mundum succendunt. Unus est
ignis mendacii cum hoc quod abrenūciare diabo-
lo et omnibus popis eius in baptismo omnes promisi-
serunt et minime implerent. Secundus cupiditatis:
cum mundi divitias amoris celestius proponunt.
Tertius est dissensionis cum animos primorum in su-
pervaculis rebus offenderent non formidant.
Quartus impietatis cum infirmiores expoliat et
eis fraudem facere per nichilo ducunt: deinde
illi ignes appropinquantes in unum redacti sunt
et illi appropinquabant: timensque angelo dixit.
Domine ignis mihi appropinquet. cui angelus.
Quod non accessisti non ardebat in te. Ignis. n.
iste secundum merita operum hominum singulos exami-
nat. Nam sicut corpus ardet per voluptates
illicitas ita et ardebit per debitam penam. Tādem
ad primum reductus est corpus plangentibus
propter quos qui eum mortuum existimabant. Ille autem
aliquot tempore supuixit: et in bonis operibus lau-
dabiliter vitam finivit.

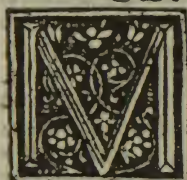
De nomine.

Michael interpretatur quod ut de-
us. et quotiens. sic ait Gre-
gorius mire virtus aliquid
agit. Michael mitti phi-
lites: ut per ipso actu et nomine
des intelligi quod nullus potest
facere: quod facere prenalet
deus: et idcirco etiam. Michaeli multa quae sunt
mire virtutis attribuunt. Ipse. n. ut Daniel ac-
testatur in tempore antichristi surget et per electos
et defensores et preceps stabit. Ipse cum diabo-
ne et angelis eius pugnavit: et ipsos de cele-

eiciens victoriam fecit magnā. Ipse cū dia-
bolo de moysi corpore altercatus ē: eo q̄ dia-
bolus eius corpus p̄dere voluit: vt ip̄m pro
deo iudeorū ppl̄us adoraret. Ipse scōz aias
suscipit: in paradysum exultatōis p̄ducit.
Ipse olim p̄nceps fuit sinagoge: sed nūc p̄si-
tutus est a dño in p̄ncipē ecclesie. Ipse vt dī
plagas egyptiis intulit: mare rubrū diuinit:
ppl̄m p̄ desertum duxit: in terrā p̄missiōis
introduxit. Ipse inter scōz acies angelorum
signifer xp̄i dī. Ipse. n. ad dñi imperiū anti-
xp̄s existēte in monte oliueti p̄potenter occi-
det. In voce ip̄s archangeli michael mor-
tui resurgēt. Ipse crucē: clauos: lācēā: et co-
ronā spineā in die iudicii p̄sentabit.

De sancto Michael.

Michaelis archangeli sacra
solēnitas dī apparitio: de-
dicatio: victoria et memo-
ria. Appitio ipsius angeli
multipl̄er est. Prima q̄ in
monte gargano apparuit.
In appulia at̄ est quidam
mons noīe gargan⁹ iuxta ciuitatē q̄ dī sypho-
tus. Anno at̄ dñi. 390. in p̄dcā vr̄be sypono
erat vir quidā noīe garganus. q̄ fm̄ quosdā
libros a monte illo nomē acceperat: q̄ ouin⁹ et
bouū infinita multitudine pellebat. Cū autē
circa p̄dicti montis latera pascerentur: p̄ti-
git quidā thaurū alios relinquere: et verticez
montis p̄scendere: cū domū alijs redeūtib⁹
nō rediisset: collecta dñs multitudine famuloz
p̄ deuia queqz regrens: ipsum tādē in verti-
ce mōtis iuxta ostiū cuiusdā spelūce inuenit.
P̄ermot⁹ itaqz enī soluiag⁹ incederet mori
ip̄s sagittā torcatā direxit. S⁹ statim velut a
veto retorta ip̄s q̄ iecerat rep̄cussit. Turbati
sup̄b ciues ep̄s adēūt: et sup̄re tā stupēda ip̄
sū ingrūt. Qui triduanū ieiuniū eis indixit:
et a deo q̄rēdū esse admonuit. Quo scō scūs
michael ep̄o app̄uit dicēs. Sciaqz hoīez illū
voluntate mea suo telo eē p̄cussū. Ego sū mi-
chael archangelus q̄ locū hunc in terris ico-
lere tutūqz suare statūēs: p̄ volui p̄bare idi-
cio ip̄s me loci inspectore et atqz custodez.
Statimqz ep̄s atqz ciues cū p̄cessiōe locū ade-
uūt: et ingredi nō p̄sumētes: oīoni p̄ forib⁹ isti-
tūt. C̄ Secda appitio ē q̄ circa añū dñi. 710.
accidisse d̄scribit. Nā in loco q̄ tūba dī iuxta

mare q̄ sex milibus distat ab vr̄be adriacē
si michael ep̄o p̄dcē citatis app̄uit. dicens: et
iubens vt in p̄dicto loco ecclesiā p̄strueret: et
sicut sit in mōte gargano: ita et ibi memoriaz
sci michaelis archangeli celebraret: cū autē
ep̄s de loco i quo ecclesiā p̄strueret dubitaret
ab ip̄so edocē vt ibi eā p̄strueret faceret: vbi
thaur⁹ a latrōib⁹ absconditū inueniret. Iterūqz
d̄ loci āplitudie dubitās iubez mūdā āpliu-
die statuere quātū videret thaur⁹ i circuitu
pedib⁹ p̄triuisse. Que at̄ rupes ibidē erant
q̄s nullatēus vr̄ humana mouere poterat.
Tūc michael cuidā viro app̄uit p̄cipiēs vt
ad p̄dcū locū accedat et ip̄as rupes remoue-
at: q̄ accedēte tā facile rupes mouit: vt nihil
hīe p̄deris viderē. Et edificata igit̄ ibidē
ecclesia: de monte gargano p̄tem palij quod
sanct⁹ Michael super altare posuit: et p̄tem
marmoris super qd̄ stetit ad suam ecclesiāz
detulerunt. Cū vero ibidem aque penuriā
pateretur monitu angeli qd̄dam foramen in
quodam saxo durissimo fecerunt: et tāta aq̄z
copia protinus emanauit: vt vsqz nunc eius
beneficio copiosius sustentetur. Nec autem
apparitio in p̄dicto loco. 17. die calendaz
nouembriū solēniter celebratur. C̄ In eodē
autem loco qd̄dam memoria dignum conti-
gisse refertur miraculum: ille enī mons vn-
diqz oceano cingitur. sed bis in die sancti mi-
chaelis iter p̄bens populo aperitur. Cum
ergo copiosa turba ad ecclesiāz pergeret: cō-
tigit quandam mulierem gravidāz vicināqz
partui secū ire: et ecce magno impetu vnda
rediit et omnis turba timore cōcussa ad litus
fugit. Sola autē mulier p̄gnās fugere nō
valuit: s⁹ a marinis fluctibus capta fuit. At
Michael archangelus mulierem illā ser-
uauit: ita etiaz q̄ in medium pelagi filiū par-
turuit quē in vlnis suscipiēs lactauit. et ma-
ri iterū sibi iter p̄bente leta exiuit. C̄ Tertia
apparitio est que rome tempore gregori⁹ pa-
pelegitur accidisse. nam dum idem gregori⁹
us papa propter pestem inguinariam letanias
maiores instituit: et deuore pro salute
populi exoraret vidit supra castrum quod
olim memoria adriani dicebatur. Angelū
domini qui gladium cruentatum tergebat:
et in vaginam mittebat. Unde sanctus gre-
gorius intelligens preces a domino exau-

De sancto

ditas ecclesiā in honorem angelorū ibidē cō-
struit: vñ et castrū illud vsq; nūc castrū
sci angeli vocat. Nec autē apparitio cū alia
q̄ in monte gargano apparuit cum syphianis
victor: iam dedit. 8°. idus maij celebratur.
Quarta appitio ē q̄ p̄sistit in hierarchijs
iporū angelorū: nā p̄ma hierarchia epiphania
dicif idest superior apparitio: media dicif
hyperphania, i. media appitio. vltima dicif
tur hypophania, i. inferior appitio: et dicifur
hierarchia a hiera qd ē sacz et archos prin-
ceps q̄si sacer p̄ncipat⁹: q̄libet ā hierarchia
p̄tinet tres ordies: nā superior p̄tinet sara-
phim: cherubin et thronos. Media p̄tinet s̄z
assignationē dyonisijs dñationes virtutes et
p̄tates. Vltima p̄tinet s̄m assignationē eius-
dē p̄ncipatus archangelos et angelos. Et bo-
rū dñatio ordinatio et dispositio p̄t videri
similiter in terrenis p̄tibus: nā ministro-
rum q̄ sunt sub vno rege qdā operant inme-
diatē circa p̄sonas regis: sicut cubicularijs et
p̄siliarijs et assessores. Siles his sūt ordines
prime hierarchie. Quidāz vero hāt officia
ad regimē regni in cōi non deputati huic vñ
illi puincie vt principes militie: et iudices
curie. Similes sūt his ordines scde hierar-
chie. Quidā vero p̄ponunt ad regimen ali-
cuius p̄tis regni: vt p̄positi et bauli et huius
modi minores officiales. Et his similes sūt
ordines tercie hierarchie. Tres igitur ordies
p̄me hierarchie accipiunt in q̄tum deo assi-
sunt et ad ipm p̄uertunt. Ad hoc tñ tria ne-
cessaria sunt. i. summa dilectio et hoc q̄tū ad
ordinē seraphim q̄ itē p̄tāt ardētes: p̄fecta co-
gnitio et hoc q̄tū ad cherubin q̄ interpretatur
plenitudo scie: p̄petua p̄prehēsiō siue fructio
et hoc q̄tū ad thronos q̄ interpretant sedes qz
in eis sedet deus et gescit dñi eos in se gescere
facit. Tres āt ordines medie hierarchie
accipiunt inquantū hāt p̄esse et regere vñ
p̄feratē hoīz in cōi. Hec autē regimen con-
sistit in tribus. p̄mo in p̄sidoendo siue iperā-
do: et hoc p̄tinet ad ordinē dñationū: ad quē
spectat alijs inferiorib⁹ p̄esse et eos in oībus
ministerijs diuinis dirigere: ac eis oīa ipa-
re: qd innuit zacharie. 5°. vbi vnus angel⁹
alteri dixit. Surre et loquere ad puerū istū di-
cens tē. 2°. imperando: et hoc p̄tinet ad or-
dinem virtutum quibus nihil est impossibi-

le exeg qd impatur. qz eis datū est posse su-
per oīa difficilia ad diuinū ministeriū p̄tine-
tia: et ideo attribuit eis miracula facere. ter-
tio: in arcēdo vt. s. impediencia et festinātia
arceant: et hoc p̄tinet ad ordinem p̄tatum: q̄
hāt coercere contrarias p̄tates qd signatus
est thobie. 8°. vbi dicif qd Raphael religa-
uit demonē in deserto supiori. **T**res vero
ordines vltime hierarchie accipiunt s̄m q̄
hāt regimē determinatū et limitatum. Quidā
n. eorū p̄sunt vni puincie. hi sunt de ordi-
ne p̄ncipatus: sicut erat p̄nceps p̄sarnz q̄ p̄-
erat persis: de quo habet. Dan. 10. Quidāz
vero deputati sunt ad regimen multitudinis
vt p̄ote vnus ciuitatis: et hi dñr archāgeli.
qdam vero ad regimen p̄sone singularis. et
hi dñr angeli. vñ dñr minima nūciare ex eo
q̄ eorū ministeriū ad vnū hominē limitat.
Archangeli vero dicunt maiora nūciare.
qz bonū vnus multitudinis dignius ē q̄ bo-
nū vnus hoīs. In assignatione autē p̄ma or-
dinū hierarchie Gregorius et Bernardus
cū dyonisio p̄cor dāt: qz accipit penes eorū
fructiōē q̄ p̄sistit in seruētī dilectiōe quo ad
seraphim. profunda cognitiōe: quo ad che-
rubim. perpetua retentione quo ad thronos.
S̄z in assignatione medie et vltime in duo-
bus ordinibus. i. p̄ncipati et virtute dissen-
tire videntur. Gregorius. n. et Bernardus
aliā p̄siderationē hūerunt: put scilicet me-
dia hierarchia accipit penes p̄lationes: vlti-
ma penes ministratiōem. p̄latiō autem
in angelis triplex est. p̄sunt enim angeli
angelicis spiritibus: et hi dominatiōes dicū-
tur. p̄sunt etiam bonis hominibus: et hi di-
cuntur p̄ncipatus: p̄sunt demōibus: et hi
dicuntur potestates: et ordo et gradus digni-
tatis in his patet. **M**inisteriū autem tri-
plex est: quoddam qd p̄sistit in operādo. qd-
dam in docēdo aut maiora aut minora. p̄ri-
mum est virtutum. Scdm archangelorum:
tertium angelorū. **Q**uinta apparitio de
qua legitur in h̄storia tripartita: nam in tra
constantinopolim est quidam locus vbi oīz
dea vesta collebatur: sed nūc ecclesiā in ho-
norē sancti michaelis fabricata est. qui etiam
locus michaelium nuncupatur. Cum igitur
quendam nomine aquilinum ardentissima
febris rubeis coloribus mora p̄prehendissz

essuati poculū medici dederunt: qđ euomu-
it adeo vt postmodū qđqđ comederet vel
biberet euomebat: dñi autē tam mori vicini
esset ad locū hūc se duci fecit: credens se il-
luc aut mori aut languore priuari. cui Mi-
chael dixit. vt confectionē sibi ex melle ⁊ vi-
no ⁊ pipere faceret: ⁊ oīa q̄ comederet ibi in-
tingeret: ⁊ sic plenam sanitatē reciperet qđ cū
fecisset plene liberatus est. cū tñ fm medici-
ne rōnem p̄trariū esse videat calida pocu-
la colericis eribere. Hec in historia tripar-
tita. C. Secdo dñ victoria: multiplex autē vi-
ctoria ipsius archangeli michaelis ⁊ angelo
rū inuenit. Prima est quā archangelus mi-
chael p̄dictis syfontanis hoc modo p̄stitit.
Post aliqđ. n. tempus ab inuento loco nea-
polite adhuc gentiles p̄tra syfontanos ⁊ be-
neuetanos: qñ qñaginta milibus a sypon-
to distant o: dinato exercitu bellare ceperūt:
q de ep̄i p̄silio triduanas iducias petierūt
vt ieiunio triduanō vacarēt ⁊ patronū suū
michaelē in sui auxiliū implorarent. Tertia
autē nocte scūs michael ep̄o apparet p̄ces di-
cit eranditas victoriam p̄mittit affuturā: ⁊
quarta diei hora iubetur hostibus occuren-
dus: qbus occurrentibus mōs garganus im-
mēso tremore p̄cutit: fulguraq; crebra volāt
⁊ caligo tenebrosa totum mōs cacumen ob-
durit: ita vt. 100. viri de aduersariis taz ex
ferro ostium q̄ ex sagittis igneis interirent:
reliq; vero virtute archāgeli cōpta idolatrie
reliq;unt errores: ⁊ p̄tinuo colla xp̄iane fidei
submiserūt. C. Secda victoria quā archan-
gelus michael obtinuit qñ draconē. i. lucifer
cū omnibus suis sequacibus de celo expul-
lit: de quo erponit illud qđ habet in apoca.
factū est p̄lium magnū in celo michael ⁊ c.
Quā enī lucifer dei equalitatē appetisset ar-
chāgelus michael celestis exercitus signifer
adueniēs ip̄s lucifer cū suis sequacibus de
celo expulit. ⁊ in hunc aerē caliginosus vsq;
in diē iuditij retrahit: nō. n. p̄missum est eis ī
celo habitare siue in supiori parte aeris. qā
locus clarus ⁊ amēnus est: nec in terra no-
biscum ne nimis nos infestarent. sed in aere
inter celum ⁊ terram: vt dñz superius respi-
ciunt ⁊ gloriā vident quam amiserunt in-
de' dolorem habeant: ⁊ dñz inferius conspi-
ciunt ⁊ vident homines illuc ascendere vñ

ip̄i ceciderunt: inde inuidia frequenter tor-
queantur: frequenter tñ ex diuina dispensa-
tione ad nostrum exercitum ad nos descen-
dunt. Unde sicut aliquibus viris sancti mō-
stratum est: frequenter circa nos volitāt si-
cut musce. Innumerabiles enim sunt ⁊ ve-
lut musce totum aerem replerunt. Unde
dicit haimo. vt philosophi dixerunt ⁊ docto-
res nostri opinantur: aer iste ita est plen⁹ de
monibus ⁊ malignis spiritibus: sicut radius
solis minutissimis puluisculis. Licet autē
tot sint iuxta sententiam Origenis: eorū ex-
ercitus minuius cum eos vincimus. Ita
vt qui ab aliquo sancto viro victus fuerit.
deinceps ille de vitio de quo victus est ip-
sum non valeat tentare. C. Tertia victoria
est quam angeli quotidie de demonib⁹ ob-
tinent. dum pro nobis contra eos pugnan-
tes ab eorū tentatione nos liberant. Tribus
autem modis: ab ipsorum tentatione nos li-
berant. Primo potestatem demonis refrenā-
do. Apo. 10. de angelo q demonē ligauit: ⁊ ī
abyssus misit: ⁊ Thobi. octauo de diabolo in
deserto superioris religato. Huius. n. religa-
tio nihil aliud est: q̄ potestatis eius refrena-
tio. Secdo p̄cupiscētiā refrigerādo qđ signi-
ficatum ē. Gen. 32. vbi dñ q angelus tetigit
neruū Jacob ⁊ statim emarcuit. Tercio me-
morā dñice passionis n̄ris mētibus impmē-
do. Hoc significatū ē Apo. septimo: vbi dñ.
nolite nocere tre ⁊ mari neq; arborib⁹ quo-
usq; tē. Itē Ezechi. 9°. Signa thau in frō-
tes viroꝝ eminentiꝝ. Thau. n. littera ad mo-
dū crucis est facta: ⁊ q hoc signati sunt nō ti-
ment angelū p̄cusso: ē: vñ ibidez dñ. Super
quē videris thau: non occidas. Quarta vi-
ctoria est quā archāgel⁹ michael de antirp̄o.
habiturus est qñ ip̄m occidet. Tūc. n. Mi-
chael p̄nceps magnus. vt dñ Dan. 12. p̄sur-
get ⁊ p̄ electis tanq; adiutor ⁊ p̄ p̄cto: stabit
fortiter. Deinde antirp̄s vt dicit glo. apoc.
. 13. sup illud: vtdi vnum de capitibus eius
occisus tē. mortuū se fingēs ⁊ per tridū la-
tens postea apparebit dicens se suscitātū: ar-
teq; magica ferentibus eū demonib⁹ in ae-
ra ascendet ⁊ vniuersis mirantibus adora-
bunt eum: tandem in monte oliueti ascēdēs
vt dicit in glosa: super illud. 2. thes. 2°. quez
dominus iesus interficiet tē. dñ stabit in pa-

De sancto

passione et in solio suo et in loco illo pro quem dominus ascendit. Michael aduēiens ipse interficiet. De quo plio et victoria intelligitur. Gregorius illud quod dicitur in apocalypsi factum est plio in celo Michael et. Illud. n. verbum de triplici plio Michaelis intelligendum est. scilicet de plio quod habuit cum lucifero: cum ipsum de celo expulit: et de plio quod cum demonibus habuit nos in testamento: et de isto. Tercio hec solemnitas dicitur dedicatio: ex eo quod hac die predictum locus in monte gargano a se dedicatus fuisse archangelus Michael reuelavit. Reuerent. n. sypon tant a cede aduersario: et tam magnifica potestati victoria adhuc dubitare ceperunt verum predictum locum ingredi vel dedicare deberent. tunc episcopus super his dixit papa pelagium plio dicitur respondit dicens. Si homo illam ecclesiam dedicare deberet hoc maxime die quo victoriis data est fieri oporteret. Si vero alius sancto Michaeli placuerit: ab ipso est super his eius requirenda voluntas. Instantibus igitur papa et episcopus cum civibus tri luano ieiunio Michael in hac die apparuit dicens. Non est opus vobis quia ego edificavi dedicare ecclesiam ipse. n. qui predicti dedi. Precepitque ut die sequenti locum cum populo ingredientes ipsi precibus frequentarent: et se specialiter patrum sentirent: deditque eis predictum dicere consecrationis signum: ut. scilicet. ab oriente per postulam ascenderent: et ibidem vestigia hominum impressa in arboribus inuenirent. Mane igitur Episcopus et universus populus ad locum veniunt et introredientes criptam magnam et tria altaria inueniunt: quorum duo in australi parte posita erant: tertium vero in orientali venerandum quidem et rubeo pallio circumtectum. Celebratis igitur ibidem missarum solemnibus cum sacram communione singuli accepissent omnes ad propria cum immenso gaudio redierunt. Episcopus autem ibidem sacerdotes et clericos delegavit qui iugiter divinum officium celebrarent. In eadem hora aqua lucida et nimium dulcis emanat: quia post communionem populus potatur et diuine egritudines sanantur. Tunc summus pontifex his auditis hunc diem in honorem sancti Michaelis et omnium beatorum spirituum per totum orbem universaliter statuit celebrandum. C. 4. hec solemnitas dicitur in

memoria sancti Michaelis: in qua tanten solemnitate diuinis angelorum memoriam agimus: et omnes generaliter honoramus: decet namque nos eisdem laudem et honorem impedere multiplici ratione. Ipsi. n. sunt custodes nostri ministratores nostri. fratres et conciliores nostri: aliarum nostrarum portatores in celum: orationum nostrarum apud deum representantes: regis eterni nobilissimi milites: et tribulatiois consolatores. primo igitur debemus eos honorare: quia sunt custodes nostri: cuiuslibet. n. homini dantur duo angeli unus malus ad exercitium: alius bonus ad custodiendum. Custodia enim boni angeli deputat homini: et in natiuitate in utero: et statim post natiuitatem ex utero: semper est cum ipso iam adulto. In hoc. n. triplici statu: necessaria est homini custodia angelica: nam dum paruulus est adhuc in utero potest interim et dantur. Dum est extra uterum ante adultam etatem potest a baptisimo impedi. Dum est in adulta etate potest ad diuersa peccata perari. Diabolus. n. in homine adulto ratione seducit per astutias: voluntatem allicit per blanditias: virtutes opprimit per violentias: ideo necesse fuit ut bonus angelus eisdem ad custodiendum deputet ut hominem erudiat et dirigat contra fallacias: erubescat et excitet ad bonum contra blanditias: et defendat ab oppressione contra violentiam. Effectus autem angelice custodie in homine quadruplex assignari potest. Primo est ut perficiat animam in bonis: gratie: et hoc facit angelus in anima tribus modis. Primo omne impedimentum a bonis remouendum. Hoc si significatum est exo. 12. ubi angelus percussit pharaonem et egypcios. Secundo pigritiam excitando quod significatum est zach. 4. ubi dicit angelus domini excitauit me: quasi hominem qui excitatur a somno. Tercio in via perniciem ducendo et reducendo quod significatum est ieremie. 5. in angelo qui cum duxit et reduxit. Secundo effectus est ut non cadat in malum culpe: et hoc facit angelus tribus modis. Primo in pediendo peccatum futurum ne fiat: hoc significatum est nume. 22. in balaa qui ad maledicendum israel pergens ab angelo impeditus est. Secundo increpando preteritum ut ab eo quis recedat: hoc significatum est iudicium sedo ubi cum angelus filios israel de preuaricatione increpasset ipsi eleuauerunt vocem et fleuerunt. Tercio violentiam inferendo: ut

a presenti eripiat: hoc significatum est in violenta educatione Lorb et vrozis de sodomis .i. de peccati consuetudine. **T**ertius effectus est si cadat et postmodum resurgat: et hoc facit angelus tribus modis. Primo mouendo ad penitentiam. Hoc significatum est tho. ii. vbi ad documentum angeli de selle per quod intelligitur contritio linuit prius oculos. scilicet cordis. secundo purgando labia ad confessionem quod significatum est isa. 6°. vbi per angelum labia Isaie purgantur. Tertio gaudendo ad satisfactionem Luc. 15. vbi dicitur quod maior gaudium est in celo super uno peccatore penitentem etc. **Q**uartus effectus est ne totiens vel in tot mala cadat quotiens vel ad quod diabolus incitat. Et hoc facit tribus modis. scilicet potestate demonis refrenando: concupiscentiam debilitando: et memoriam passionis dominice nostris mentibus imprimendo: de quibus supra dictum est. **S**ecundo debemus eos honorare: quia sunt ministratores nostri. Omnes enim sicut dicitur Hebreorum primo sunt ad ministratores spiritus. Deus enim propter nos mittunt: quia superiores ad medios: medi ad inferiores: infirmi mittunt ad nos: hec autem missio competit bonitati diuine. In hoc. n. manifestat diuina bonitas quod et salutem diligat dum nobilissimos spiritus qui et intima charitate iungunt dirigunt et transmittit ad procurandum salutem nostram. **S**ecundo charitati angelice: cum. n. caritatem ardentem sit maxime desiderare aliorum salutem: ob quam etiam dixit Isaas. Ecce ego domine mitte me: et angeli possint nos iuuare pro eo quod vident nos suo auxilio indigere: et malos angelos nos impugnare: id quod ad nos mittantur lex exigit angelice caritatis. **T**ertio humane indigentie. mittuntur enim ad inflammandum affectum ad amorem: unde in figuram huius leguntur missi fuisse in curru igneo. **S**ecundo ad illuminandum intellectum ad cognitionem hoc significatum est: apo. io. in angelo qui habebat librum apertum in manu sua. tertio ad corroborandum in nobis omnem imperium usque in finem. Hoc significatum est. Tertio **Th**e. 19°. vbi angelus portauit belicam panem submericum et vas aque et comedit et ambulauit in fortitudine cibi illius usque ad mortem dei orbem. Tertio honorandi sunt: quia ipsi

sunt fratres et cōciues nostri. **D**eus. n. electi assumunt ad ordines angelorum: quidam ad superiores: quidam ad inferiores: quidam ad medios per diuersitatem suorum meritorum: licet beata virgo super omnes sit: quod beatus Gregorius in omelia insinuare videtur: nam ait. Sunt nonnulli qui parua cupiunt: sed non hec annūciare fratribus non desunt: isti in angelorum numero currunt. Et sunt qui secretorum celestium summa et capere preualent et nunciare. Hi cum archangelis. Et sunt qui mira faciunt signa et valent operari et hi cum virtutibus. Et sunt qui malignos spiritus virtute orationis et vi accepte potestatis fugant et hi cum potestatibus: et sunt qui acceptis virtutibus electorum merita transcendunt et electis fratribus precipiant: et hi cum principatibus meritis sortuntur. Et sunt qui sic in semetipsis omnibus vitis dominantur: ut ipso iure mundicie dii inter homines vocentur. Unde ad moysen dicitur Ecce constitui te deum pharaonis et hi cuius dicitur. Et sunt in quibus velut in throno suo dominus presidens aliorum facta examinat per quos dum sancta ecclesia regitur plerumque de suis quibusdam infirmis actibus omnes electi iudicant: et hi cum thronis. Et sunt quidam qui primis charitate amplius ceteris pleni sunt: et hi meritorum suorum sortem inter cherubim numero acceperunt: quia cherubim plenitudo scie dicitur: et iuxta paulum plenitudo legis est charitas. Et sunt qui supne contemplationis amore accensi in solo patris sui desiderio anhelant: nihil iam in hoc mundo cupiunt solo eternitatis amore pascunt terrena queque abiciunt: cuncta temporalia mente transcendunt amant et ardent: atque in ipso suo ardore requiescunt: amando ardent: loquendo accendunt: et quoscunque verbo tangunt ardere. primum in dei amore faciunt: quo isti nisi iter seraphim numerum sortem sue vocationis acceperunt. **D**ec Grego. **Q**uarto honorandi sunt: quia ipsi sunt animarum nostrarum in celum portatores: et hi faciunt triplici modo. Primo viam preparando. **M**at. 23°. Ecce ego mitto angelum qui preparabit viam ante faciem tuam. 2°. per viam preparatam in celum bailando. **Exo**. 24. Ecce ego mitto angelum meum qui te custodiet in via et inducat in terram quam promisi patribus tuis. tertio in celo collocando Luc. 15. factum est ut moreretur mendicus

De sancto

et portare ab angelis in sinu abrahe. **C**ui
toque ipsi sunt ordinu nostrar ante deus repn-
tatores. Ipsi namque primo ordines nostras deo
repntat. Thobi. ix. qui orabas cum lachrymis
et sepeliebas mortuos: ego obtuli ordne tuam
dno. scdo ibidez p nobis allegant Job. 33. si
fuerit pro eo angelus loqns vnu de similib?
vt annunciet hols egatate miserebit eius. Itē
zach. i. Et rndit angel? dñi et dixit. Dñe ex-
ercituū vsqz quo n misereberis hierusalē: et
vrbium iuda qbus iuratus es. Iste namqz se-
ptuagesimus annus est. Tercio dei sniaz no-
bis renūciat. Dan. 9. vbi dñ q Gabriel ad
eū volans dixit. Ab exordio pēu tuar egres-
sus sum. glo. snia a deo. et seqtur. Ego at vti
vt indicarem tibi: qz vir desiderioz es. De
histrib? dicit Bern. sup can. Discurret an-
gelus medius inter dilectum et dilectaz vo-
ta offerens referēs dona: excitat istā: placat
illū. **C** Serro honorandi st qz ipsi sūt regis
eterni nobilissimi milites scdm q dñ Job. 35.
Nūqd est numerus militū eius. Sicut autē
videmus in militibus alicuius regis. q qui
dā eoz semp in aula regia cōmorant et regē
associant: et ad eius honorē et solatiū regi cā-
tant: quidā at ciuitates et castra regni custo-
diunt. quidā vō inimicos regis expugnant:
ita et hoz militū xpi qdam in aula regia. s. in
celo empyreo semp regē regū associant: et ad
eius honorē cantica leticie et glorie semp cā-
tant dicentes. Sanctus: scūs: sanctus. Itēz
Benedictio et claritas et sapia. et. apoc. 7.
Alij at custodiunt citates suburbana villas
et castra: illi. s. q nobis sunt ad custodiā depu-
tati custodientes statū vginum pñentium
pūgatoz et castra religionū. Isa. Sup mu-
ros mōs hierusalē pstitui custodes et. Alij
vero dei inimicos. i. demones expugnant.
Apoc. factū est plūm in celo. i. smrynā ex-
positionem in ecclia militante: Michael et
angeli eius pñabant cū dracone. **C** Septi-
mo et vltimo honorandi sunt: qz ipsi sunt tri-
bulatoz et solatoz. zach. pmo. Angelus qui
loqbat in me verba bona et solatoria. Item
thob. 5. forti aio esto et hoc faciunt tribus mo-
dis. Primo pfortando et roborando. Dan.
10. vbi cū daniel corruisset tetigit euz angel?
dicens. Noli timere: pax tibi pfortare et esto
robustus. Scdo ab impatientia conseruan-

do. ps. Angelis suis mandante de te et. In
manibus porta. et. Tercio ipsam tribulatio-
nem refrigerando et minuendo: hoc est signi-
ficatū dan. 3. vbi angelus dñi cum trib? pu-
eris in fornacē descendit: et fecit medium for-
nacis quasi ventum roris flantem.

De Monine.

Jeronymus dñ a biera qd
est sacz et nemus: vel dñ a
noma qd est lex. vñ dñ in le-
genda sua qz hieronymus
interpretat sacra lex. fuit. n.
sanctus. i. firmus: vel mun-
dus: vel sanguine tinctus:
vel vsui sacro deputat? sic vasa templi di-
cebantur sancta: qz sacro vsui deputata. fuit
enī sanctus. i. firmus in bono opere ppter p-
senerantie longanimitatē: et mundus in mē-
te per puritatē: sanguine tinctus: per dñice
passionis meditationē: sacro vsui deputat?
qz scripture sacre expositionē et interpretationē
dñ et nemus a nemoz vbi aliqñ cōuerſatus
fuit: et lex pp reglarē disciplinā q monachos
suos docuit: vel qz sacra legē exposuit et inf-
pratus fuit. Hiero. et interpretat visio pulchri-
tudinis vel dijudicās locutiones. Et autē
mūltiplex pulchritudo. Prima ē spiritualis: q
ē in aia. Scda moralis q pñst in honestate
moz. Tercia intellectualis q est pulchritudo
angelica. Quarta substantial que ē diuina.
Quinta celestis q est scōz in patria. Hāc qn-
tuplice pñchritudiez Hiero. in se vidit et ba-
buit. nā habuit spirituale in vñtū varietate
moralē in vite honestate intellectualē in ex-
celenti puritate: celestē in eterna vel excelē-
ti claritate: dijudicauit et locutiōes sine vba
cā sua et alioz: sua examine pferendo. ali-
ozū vba pfirmando: falsa pñtado: dubia ve-
ro exponendo.

De sancto Hieronymo.

Jerōymus eusebij viri no-
bilis fil? ab oppido strido-
nis quod dalmatie et pāno-
nie pñia tenet extitit oriū
dñ. Hic adhuc pner romā
adiit et litteris grecis lati-
nis et heb: aicis plene eru-
ditus est. In arte grāmatica donatū habuit
preceptōz. In rhetorica aut victorinū ora-

tozem. In scripturis aut diuinis exerceba-
tur die ac nocte: et inde hausit auide: quod post
modum effudit abunde. Quodam vero tempo-
re sicut ipse in epistola ad eustochium probet:
cum de die Tullium et nocte Platonem auide
legeret eo quod sermo incultus sibi in libris pro-
phetis non placeret: circa mediam quadrage-
simam tam subita et ardenti febre corripitur
ut toto frigefcente iam corpore vitalis calor in
solo pectore palpitaret. Dum ergo rege funeris
pararentur subito ad tribunal iudicis trahi-
tur: et interrogatus cuius conditionis esset christi
anum se esse libere proficitur. Ad quem iudex
Mentiris inquit ciceronianus es non christi-
anus: ubi est. n. thesaur? tu? ibi est cor tuus.
At Hiero. obmutuit: et continuo ipse iudex du-
rissime cedi iussit: tunc exclamauit et dixit.
Miserere mei domine miserere mei. Tunc qui
astabant ad presidentis genua prostrati pre-
cabantur ut veniam tribueret adolescentie
et errori. Ipse autem iurare cepit ac dicere.
Domine si vnde habuero codices seculares
vel si legero te negabo. In hec igitur iuramen-
ti verba dimissus subito reuulsit. Tunc la-
chrymis se inuenit persusus: et ex verberibus
que ante tribunal susceperat scapulas terri-
biliter repperit lutescentes. Tanto autem studio
libros diuinos legit extunc: quanto libros gen-
tilium vnde legerat. Dum autem esset annorum
39. in romana ecclesia cardinalis presbyter
ordinatus est. Mox autem liberio papa
Hiero. dignus summo sacerdotio ab omni-
bus acclamabatur: sed dum quorundam cle-
ricorum et monachorum lasciuiam increpa-
ret illi nimium indignati ei insidias paraue-
runt: sed per vestem mulierem: ut ait. Jo-
be. ab eis turpiter est derisus. Nam cum Hiero-
nymus ad matutinas solito more surgeret: ve-
stem mulieris quam emuli iuxta lectum posue-
rant repperit: suamque esse credens induit: in
ecclesiam sic processit. Hoc autem emuli facie-
bant ut mulierem habere in thalamo crede-
ret: quod ille videns tante eorum vesanie lo-
cum dedit: et ad gregorium nazarenum constanti-
nopolitano urbis episcopum peruenit: post
quam ab ipso sacras litteras didicit: in here-
mus perperauit: ubi pro christo quanta sustinuerit
ipse ad eustochium narrat dicens. Quoties
in heremo constitutus: et illa vasta solitudi-

que exusta solis ardoribus horridum mona-
chis prestat habitaculum: putauit me romanis
delitijs interesse. Mox: ebant sacco mebra de-
formia: squalida curis situm eis hypophyse car-
nis adduxerat quotidie lachryme: quotidie
gemitus: et si quando repugnante sonus imminens
oppressisset: nuda humo vir ossa heretia col-
lidebant. De cibis et potu taceo: cum etiam lan-
guentes aqua frigida utantur: et coctum ali-
quid accepisse luxuria sit: et tamen scorpionum tantum
socius et serpens sepe choribus intererat puella-
rum: et in frigido corpore et in carne premortua
sola libidinum incendia pullulabant. Itaque
perpetuo flebam et repugnantem carnem hebdoma-
darum inedia subgebam: diu crebro iungi cum
nocte: nec prius a pectoris cessabam verberibus
quam a domino tranquillitas redderet: ipsam
quoque cellulam meam quasi cogitationum conscien-
tiam primeficebam: et mihi iratus et rigidus so-
lus deserta penetraui: et ut mihi testis est
dominus post multas lachrymas et nonnun-
quam videbar mihi interesse agminibus ange-
lorum. Per quadriennium igitur ibidem peniten-
tia sic pacta ad bethleem oppidum remea-
uit. Ubi prudens animal ad presepem domini
sefe obtulit permansit. Bibliotheca autem
sua quam summo studio sibi perdiderat clau-
sam: aliosque libros iterum relegens diem
iuniorum ducebat ad vesperum: multos ibidem di-
scipulos coadunans: in sancto proposito et
translatione scripturarum quinquaginta annis
et sex mensibus desudauit: et usque ad
finem vite virgo permansit. Et autem in hac legen-
da dicat quod semper virgo fuerit: ipse tamen de se
ita scribit ad Damachium. Virginitatem in
celo prefero: non quia habeo: sed quia magis
miro: quod non habeo. Tanta denique lassitudi-
ne fatigatus est: ut in stratu suo iacens sumi-
culo ad trabem suspensus supinis manibus se le-
uaret: ut scilicet officium monasterii putaret
exhiberet. Quadam vero die ad uesperas cen-
te cum Hieronymus cum fratribus ad sacram lecti-
onem audiendam sederet: subito leo quidam
claudicans monasterium ingressus est: quo
visu cum ceteri fratres fugerent Hiero. ei quasi
hospiti obtinuit. Leo igitur dum pedem sibi pre-
cepit ablui: et diligenter eius plagam ingre-
ssus cum factum fuisset iunuerunt leonis plantas

De sancto

a sentib⁹ vulneratā. Adhibita igit^r diligēti
cura leo conualuit: et oī seritate deposita iter
eos quasi domesticū animal habitauit. Tūc
hierō. videns q^d non tā p^r sanitate sui pedis
q^d p^r eo^r utilitate dominus leonē misisset: dⁱ
frat^r cōsilio eidē hoc iniunxit officiū: vt as-
inum quē habebat qui ligna dⁱ nemore dese-
rebat ipse leo ad pascua duceret: et ductum
ibidem custodiret: q^d scīti sūt. Nam iniuncta
leoni asini cura more pastoris industrii eun-
do ad pascuum socius incessanter itineris ru-
re pascēdo vnicūq^{ue} defensor tutissimus erat.
verūtū vt se cibaret et asinus solitū p^riceret
opus consuetis semp^r horis cū eo domū redi-
bat. Quadā igit^r vice pascente asino et leone
grauiter soporato mercatores cū camelis in-
de transeuntes asinum solum viderunt et cū
q^d citius rapuerunt. Ergo factus itaq^{ue} leo
cū socium nō inueniret ratiendū huc illucq^{ue}
ibat: quē tandem non inueniens ad portas
mōnasterij tristis rediit: et itro vt solitus erat
p^re verecundia ingredi nō p^resumpsit. Et
videntes fratres q^d tardus solito more et si-
ne asino venisset putauerunt q^d fame cōpul-
sus asinum comedisset: et nolentes ei anona^m
tribuere consuetā dicebant. vade et reliqua^m
partē aselli q^{ue} remansit mōde: et tuā ingluuiem
reple: hesitantes tū vt^r hoc malum p^retras-
set exierunt ad pascua si forte aliqd^{am} mortis i-
dicium inuenirent: et nihil inueniētes reuer-
si hec hierō⁹ rettulerunt. Tūc monitis eius
offiū asini leoni iniungūt et ligna cedētes le-
oni sponūt. Q^{uod} cū leo patienter ferret qua-
dā die expleto opere ad agrum rediit hac il-
lacq^{ue} discurrat scire desiderans q^d dⁱ suo fu-
isset socio factum. Et ecce vidit a lōge nego-
ciatores cū onustis camelis p^recedente asino
venientes mos. n. illi regiōi est: vt q^{uā} cū ca-
melis longius gradiunt^r cameli vt directi⁹
vadant p^recedentem et collo funiculum gesta-
tem asinū subsequantur. Recognito igit^r leo
asino cū ingenti rugitu sup^{er} eos irruit: et oēs
hoīes in fugā p^ruertit. Et leo terribiliter ru-
giens p^rcutiebat cauda fortiter terras: p^reri-
tosq^{ue} camelos sicut erāt onusti an se ad cellā
ire coegit: q^{uod} cū frēs vidissent: et hic. nūcia^m
fēt ille ait. hospitib⁹ n^{ost}ris fratres carissimi pe-
des abluite: et eas p^rbete: et si v^{ol}ūtatē d^{omi}ni ex-
pectate. Tūc leo p^r monasteriū cepit vt sole-

bat letus discurrere singulo^r frat^rū vestigi-
is se p^rsternens et q^{uā}si de p^retrata quā nō fe-
cerat culpa cauda alludēs veniā postulabat
Hierō. aut^{em} futuro^r p^rsciū aut^{em} fratribus. Ite
fratres et venientibus hospitibus necessaria
p^rparate. Adhuc eo loquente nūcius ad eū
venit annūciās ante fores hospites adesse:
q^{uod} abbatē vellēt videre: ad quos cū ille iuis-
set p^rtinus illi eius pedibus puoluāt^r pro
culpa veniā postulantes: quos ille beni-
gne elenans p^rcepit vt sua reciperent: et alie-
na nō vsurparēt. rogabant igit^r illi beatus
Hieronymū vt medietatem o^{mn}iū ei p^r benedi-
ctione accipiat: quibus vix assensit tandēq^{ue}
eoactus suscipi iubet. P^romissit aut^{em} se
annuatim eandē elei mensuram fratribus su-
is daturus: et a suis dari heredit^r p^rcepturos.
Cum aut^{em} eli in ecclesia vnusq^{ue} caneret
q^{uod} volebat theo. ipator damasum papam ro-
gavit: vt alicui viro docto officium ecclesia-
sticū cōmitteret ordinādū. Ipse igit^r sciens
Hierō. in lingua latina: greca: et hebraica p^r-
fectū: et oī sapiētia sūmū: eidē offiū p^rdictū p^r-
misit. Hierō. igit^r psalmos p^r ferias dilixit et
vnicuiq^{ue} ferie nocturnū p^rp^rus assignauit: ac
gloria p^ri. i fine cuiuslibet psal. dicēdū isti-
tuit. Deinde epistolās et euangelia p^rāncir-
culum decantandas ceteraq^{ue} ad officium p^r-
tinentia p^reter cantum rationabiliter ordi-
nauit. Misitq^{ue} illud de betbleē ad summū
pontifcē: et ab eo et cardinalibus fuit valde
approbatū: et p^rpetuo authenticatū. Post
hoc aut^{em} in ore spelunce vbi dominus iacuit
monumentū sibi cōstruxit vbi expletis. 98.
annis et. 6. mensibus sepultus fuit. In quāta
reuerentia eum ang. habuerit: p^r p^r eplas q^{ue}
sibi misit in vna quarum ei tali mō scripsit.
D^{omi}no dilectissimo et cultu sincerissimo chari-
tatē observādo atq^{ue} āplectēdo hierō. aug. et
Alibi quoq^{ue} de eo sic scribit. Sāctus hie-
ronymus p^rsbyter: greco latino et hebreo elo-
geruditus in locis seīs atq^{ue} in litteris sanctis
vsq^{ue} ad decrepitam vixit etatē cuius nobili-
tas eloquiū ab oriente in occidentem solis lū-
pas resplenduit. Vtū aut^{em} p^rsper in suis chro-
nicis dⁱ eo sic ait. Hierō p^rsbyter in betbleē
toto iam mūdo clarus habitabat egregio in-
genio et studio vniuersē ecclesie seruens.
Ipse quoq^{ue} de se sic ait ad ambigēsē. Vbi

a pueritia ita vitare conatus sum ut aius tu
mentem et erecta ceruicē dei p̄ se odium pro
nocantem. Itē ego ē tuta timo. Itē in mōa
sterio hospitalitati ex corde intēdinus: et oēs
ad nos venientes p̄ter hereticos leta fronte
suscipimus ac venientium pedes abluimus.
Iñ dorus vero in li. ethi. ait. trium linguaz
erudit peritus: cuius interpretatio ceteris an
fertur. qm̄ et v̄boz gravitate tenacior est: et p
spicuitate clarioz atq; v̄pote a xp̄iano iter
p̄tere verior. In dialogo quoq; seueri disci
puli sancti martini eius tpe sunt sic de biero.
scriptū h̄etur. H̄iero. p̄ter fidei meritum do
tēq; v̄tutū nō solū latinis atq; grecis: sed et
hebraicis ita litteris instructus est ut se illis
in oī sciētia nemo audeat p̄parare: cui iugis
aduersus malos pugna p̄petuūq; certamē.
Oderunt eū heretici: qz eos impugnare nō
desinit. oderunt clerici: qz vitā eoz infectas
et crimina. Sed plane eū boni oēs et mirant
et diligunt. Max q̄ eum hereticū esse arbitra
tur infamant. Totus semp in lectione totus
in libris est: nō die non nocte req̄scit. aut le
git aliqd aut sp̄ scribit. Nec senerus. Et sic
et bis verbis p̄z: et sicut et ipse sepe testatur
multos persecutores et multos detractores
p̄pessus est. q̄s tñ p̄secutōes q̄ libet̄er susti
nuerit patz ex eo dū sic dicit in eplā ad asel
las. Quas ago deo: qz dignus sum habet?
quē oderit mundus et maleficū me garrēns:
s̄ scio ad regnū puenire p̄ infamiā et bonā fa
miā. Itē v̄tinā p̄p̄ dñi mei nomen atq; iustiti
am vniuersa me infidelium turba p̄sequat
Ultinam in opprobrium meum solidius ex
urgat hic mundus: tantum ut merear a xp̄o
laudari: et sue pollicitationis sperare merce
dē. Trata itaq; et desiderata tentatio est: cu
sus premiū: a xp̄o speratur in celo: nec male
dictio grāuif est q̄ diuina laude mutat. Obi
it circa annū dñi. 498. C De nomine.

Remigius dñi a remige q̄ est
nauis dñctor v̄l rector. Ut
dī a remis que sunt instru
menta qbus nauis ducit: et
a ḡrō quod ē lucratio. Ip
se. n. eccliam gubernauit a
piculo naufragij: eam durit
ad portā paradisi: p̄ ea lucratuſ est p̄ infidi
as diaboli.

C De. s. Remigio.

Remigius regē et gentē frā
coz ad xp̄m p̄uertisse dici
tur. H̄abebat enī rex vro
rē noīe rothildū xp̄ianis
simam que virum suum
nitebat ad fidē p̄uere:
sed nequibat: que cū filius
genuisset ip̄m baptizare voluit s̄ rex omni
no p̄buit. Illa aut̄ gescere nō valens tan
dē vixit a rege obtinuit et filiū baptizauit: q
dū baptizatus ē subito ē defunctus. cui rex
ait. Nūc apparet qz xp̄s v̄lis ē deus: q̄ cū
p̄ quē fides eius poterat sublimari in vita
p̄seruare nō potuit. cui illa. Immo in h̄ a dō
meo valde diligi me sentio qz primū fructus
ventris mei ip̄m recepisse cognosco: qui re
gnū in infinitū tuo melius filio meo largitus
est. Edepiē igit et filiū aliū peperit: quez si
cut primū cū multa instācia baptizari fecit:
s̄ ecce subito infirmas: ita qz de eius vita
desperat: dirigit rex v̄rozi. Vere debilis ē
deus tuus qui nullū in suo noīe baptizatus
in vita p̄seruare p̄t. Mā si mille genueris
et cūctos baptizaueris oēs simul p̄bit. S̄
tñ puer p̄ualuit: et sanitatē recepit: ita qz p̄
patrē regnauit. At fidelis mulier vix suoz
ad fidē reducere conabat: s̄ ille modis ol
ibus resistebat. Qualiter aut̄ ad fidē cōuer
sus ē i alio sc̄lo qd ē p̄ epiphaniā dictū est.
Volēs aut̄ p̄dictus rex lodouicus fac? xp̄i
anus remēssem eccliam docare brō remigio
dixit ut quantū circuiret dūz ipse i meridie
dormiret sibi donaret: qd et factū ē. S̄ cū q
dā molēdinū suoz haberet inter fines beati
Remigij: molēdinarius ip̄m dum circui
ret cū indignatōe reppulit. cui dixit Re
migius. Amice nō sit tibi dux: ut hoc molē
dinū simul habeamus. At ille ut eū reiecit
statim rota molendini in contrarium verti
cepit: clamanitqz post sanctum Remigium
dicens. Serue dei veni et habeamus parē
ter molendinum. cui ille. nec mihi nec tibi:
statimqz terra se aperuit et molendinum pe
nitus deglutiuit. C̄ p̄uidens remigius
famem futuram cum in villa quadāz bladi
cumulos cōgregasset inebriati rull: ei senis
p̄uidētā deridēs ignē supposuerūt: qd il
le audiēs illuc venit: et p̄e frigore etat: et ve
spertini t̄pis se calefacere cepit: et trāquillo

De sancto leodegario

corde dicit. Semper focus bonus est: verum
tamen quod hoc fecerunt et posteriori eorum viri in
genitalibus rupti: semine gutturose erunt.
quod sic in illa villa euenit: quousque per Carolū
fuit dispersi. Et notandum autem quod illud festum
sancti remigij quod agit in mense ianuarij: est
festum de sancti obitu ipsius. Istud autem dicitur
esse de sacri corporis eius translatione. Cum
enim corpus eius post ipsius obitum ad ecclesiam
sanctorum thimothei et apolinarij cum seretro de-
ferretur: secus ecclesiam sancti xpofozi cepit adeo
ponderare: quod nullatenus moueri potuit. tamen
dem coacti rogauerunt dominum: ut eis ostendere
dignaretur: si forte in ecclesia illa sancti xpofo-
ri ubi mille relique sanctorum quiescebant sepeliri
vellet. Statimque corpus leuissime sustulerunt:
et ipsum ibi honorifice posuerunt: ubi cum mul-
ta miracula fierent ecclesiam ampliauerunt:
et facta cripta retro altari: cum effosus corpus
ibi reponere vellet mouere nullatenus po-
tuerunt. Cum autem in omnibus pnoctaret: et me-
dia nocte omnes pariter obdormissent: in crasti-
num. scilicet octobris intuerunt sepulchrum cum
corpore sancti remigij in illa cripta ab ange-
lis deportatum: quod tamen post longum tempus in pul-
chriori cripta eadem die cum capsula argentea tra-
nslatum est. floruit circa annum domini. 490.

De sancto Leodegario.

Leodegarius dum in virtute
polleret: eduēsi ecclesie me-
ruit in pontifice promoueri: quod
dux dotario rege deceden-
te: cura regni grauius pre-
meretur voluntate dei et prin-
cipum consilio: childericum
fratrem dotarij adolescentem valde idoneum
pfecit in regem. Sed ebroinus theodericum
ipsius childericij germanum pficere nitebatur.
non propter regni promodum: sed quia de potesta-
te electus et omnibus odiosus iras regis et prin-
cipum verebatur. Timens igitur ebroinus licenti-
am a rege petijt: et monasterium introiit: quo
pcedere: et fratrem suum theodericum ne per regnum
aliquid moliretur in custodia detinere san-
ctitate et prudentia episcopi pace mirabili:
omnes gaudebant. Sed post aliquod tempus rex ma-
lignorum consilio deprauatus in tantum in viri
dei odium incitatur: quod oportunitatem in mo-
dum mortis eius attentius ingrebat: sed episcopus

valde serens: et omnes inimicos suos ut amicos
amplectens egit cum rege ut die pasche in
urbe cui perat celebraret: et ecce illa die nu-
ciatus est ei quod rex in illa nocte quicquid de
morte eius tractauerat perficere decrevis-
set: et ille nihil trepidans: sed illa die cum
rege in mensa communicans persecutorum
sic fugit: quod in luxurienti monasterio domino ser-
uiens etiam ebroino qui in monastico habi-
tu latitabat sedula charitate seruiuit. Post
modicum autem rex moritur: et theodericus in re-
gnum sublimatur. Quapropter leodegarius po-
puli sui lacrimis et precibus moras: et abbas
imperio compulsum ad sedem suam redijt.
Et ebroinus protinus apostatauit: et regis
senescalcus ordinatus est: qui licet prius ma-
lus fuerit: tamen postea fuit peior: totoque stu-
dio leodegarium occidere nitebatur. Dis-
sus igitur militibus: qui eum caperent: cum
hoc leodegarius perisset eorum furori ce-
dens dux in habitu pontificali de urbe egre-
deretur. a militibus capitur: qui ei statim oculos
eruerunt. Post biennium vero sanctus leode-
garius cum fratre suo garino: quem ebroinus ex-
iliauerat in palatium regis adductus: cum ad
irrationem ebroini sapienter et pacifice responde-
ret neque ille iussit garinum lapidibus obrui:
sanctusque episcopus tota die nudis pedibus per que-
dam flumina super acutissimos lapides decurren-
tes deduci: et audire quod in his tormentis deum
laudaret linguam eius perdidit: et postmodum
eum cuiusdam custodi tradidit: ut ipsum nouis sup-
plicijs reseruaret. Ille autem versus loquendi non
perdidit: sed predicationi et exortationi. per po-
terat vacabat: predixitque quoniam et qualiter ipse et
ebroinus ex hac vita migrarent. Lux autem in-
mensa in modum corone caput eius circūde-
dit: quam cum multi vidissent quod hoc esset ab
ipso quesierunt. Et ille se in oratione psterne-
bas gratias deo rettulit: et omnes asstantes ut in melius
vitam mutarent admonuit: quod ebroinus audi-
ens et inuidens: missis quattuor spiculatori-
bus ipsum decollari precepit. Quos ipsi ducen-
tes aut eis. Non est inquit opus fratres
vos diutius fatigare: sed hic implete desi-
derium eius quod vos misit. Ad hec ubi tres illo-
rum adeo sunt compuncti quod ad pedes eius percidere
veniam precabantur. Quartus vero cum eum
decollasset protinus a demone arreptus:

De sancto Francisco

in igne plectus vitam miserabiliter terminavit. Bienio expleto audies ebrius corpus sci viri multis miraculis illustrari: miserabiliter cruciatus invidia militum illuc misit: ut an si se haberet veritas intimaret. Miles aut superbus et arrogans cum illuc venisset calce tubam sci percussit exclamavit. Moriat quod mortuum miracula posse facere credit. Mor ille arreptus a demone subito morte sua sci amplius commendavit. His auditis ebrius apostolus invidiator: quibus? et famam sci extinguere moliebatur: sed iuxta predicationem sci gladio nequius neque ipse occidit. Passus est autem circa annus domini sercentesimus octuagesimus tempore Constantini quarti.

De nomine. Franciscus pater dicitur et iohannes: sed postmodum mutato nomine franciscus vocatur et cuius nominis mutationis multiplex causa fuisse videtur. Primo ratione miraculi: promutandi illi quam gallicam quam miraculo se a deo recepisse cognoscit: unde dicitur in legenda sua quod spiritus cum ardore sci patris repleveret: ardentia foris verba eruerans gallice loquebatur. Secundo ratione officii divulgandi. Unde dicitur in legenda sua quod divina providentia sibi hoc vocabulum indicidit: ut ex singulari et infueto nomine opinio ministerii eius totum civitatem innotesceret orbi. Tercio ratione effectus: persequendum videtur. Idem per hoc daret intelligi quod ipse per se et per suos filios multos suos peccati et diaboli debebat fructus, id est liberos facere. Quarto ratione magnanimitatis in corde. Nam frater a ferocitate sunt dicti: quod eis est naturalis feritas et magnanimitas aliorum. Quinto ratione virtutis in sermone: quod eius sermo instar securis vitia incidebat. Sexto ratione terroris in demonum fugatione. Septimo ratione securitatis: ex veritate et opere perfectiōis: et honestatis conversatiōis. Alii vero franciscus dici signa quodam instar securiū quod romae ante presules ferebant: quod erat in terroris et bonoris. De sancto francisco.

Franciscus servus et amicus altissimi in civitate assisii ortus: et negociator effectus fere usque ad viginti annu etatis sue annum tempus suum vane vivendo consumpsit: quem dominus infirmitatis

flagello corripuit ac in vix altero subito transformavit ita quod laqueum prophetico pollere cepit. Nam cum quidam vice ipse cum plurimis a pusillis captus viro fuisset carceri mancipatus: dolentibus alijs hic solus exultat: et redargutus super hoc a concaptivis respondit. Ideo me exultare noveritis: quod adhuc sanctus potius seculum adoro. Quadam vice romam cum devotionis phariseis vestimenta sua deposuit: et pauperis cuiusdam vestimenta induens ante ecclesiam sancti petri iter pauperes sedit: et cum eis velut unus ex illis avide mendicavit: et sepius simile fecisset: nisi notorum verecundia impedisset. Antiquus hostis eius a salubri proposito conabatur auertere: et seminam quandam sue civitatis morose gibbosam cordi eius immittere: et nisi resipiscat a ceptis simile se facturum minatur: sed a domino confortatus audiuit. franciscus amara per dulcibus sume: et te ipsum patre si me cupis agnoscere. Quendam igitur leprosum obvium huiusmodi homines multum nam abhorreat: domini memor oraculi accurrens in oscula eius ruit: et post illud statim disparuit. Quapropter ad leprosum habitacula properat: et eorum manus devote osculans pecuniam donat. Ecclesiam sancti damiani oronis cum ingreditur: et imago christi cum miraculose alleluia. franciscus inquit vade repara domum meam: que ut cernis tota destruitur. Alia igitur hora anima eius liquefacta est et crucifixi passio eius cordi mirabiliter est infixata. Insuper sollicite ecclesie reparande: et videris quod habebat cum pecunia cuidam presbytero daret: et ille timore parentum recipe recusaret coram ipso eam projiciens tanquam pulverem vilipendit. Quapropter a patre ligatur et capitur pecuniam eidem restituit: ac vestem pariter resignavit: et sic nudus ad dominum enolavit: et cilicio se induit. Aluocat insuper servus dei quemdam simplicem vix quem loco patris suscipiens rogat ut cum pater eius maledicta perminet ipse sibi e converso benedicat. Frater eius carnalis hyemali tempore franciscum vilius panibus tecum oroni vacante et tremebundum videns ait cuidam. Die francisco ut de sudore suo unam tibi nuntiatam vendat: quod ille audiens alacriter respondit. Re vera ego hanc domino meo vendam. Quadam die dum audiret ea que dominus discipulis suis ad predicandum missis

De sancto

locutus est: statim ad vniuersa seruanda tota virtute surgit. Soluit calciamenta de pedibus: tunica vna sibi villi induit: et per corrigia mutauit funiculū. Tēpore nimis per siluas ambulās a latronib⁹ capis: et ab eis quod sit relictus pconē dei se afferuit: quē illi arripientes in nūē psciūt dicētes. Hæc rustice precor dei. ¶ Multi nobiles et ignobiles clerici et laici spreta seculari pōpa eius vestigijs adhaeserunt: quos pater scūs docet euangelicā pfectionē implere: paupratē appbendere: et per viā scē simplicitatis incedere. Scripsit pterea euangelicā regulā sibi et suis fratrib⁹ habitis et habendis: quā dñs papa innocentius confirmauit: cepit extūc fernētus vbi dei semina ipargere et ciuitates et castella mirabili seruire circūtre. ¶ frater quidam erat quantū a foris videbatur eximie scitatis: sibi tñ admodū singularis quā tāta districtiōe silentiū obseruabat vt nō verbis: sibi nutibus psteret. Quis sanctus ab oibus laudaret: vir dei illuc aduentans dixit. Sinite fr̄es nec mihi in eo diabolica figmenta laudate: moneat semel vel bis in hebdomada psteri: quod si nō fecerit diabolica tēratio ē deceptio fraudulēta. mōētibusq; illū scribis digiti oris suo iposuit: et caput pcutiens se nullaten⁹ p̄fessur⁹ inuit: non post aut multos dies ad vomitū rediit: et in facinorosis actib⁹ vitā finit. ¶ fatigatus in itinere seru⁹ dei dū asinū egretet. soci⁹ eius frater leonard⁹ de assisio sibi fatigat⁹. intra se incepit cogitare ac dicere. Non de pariludebāt huius parētes et mei: cōtinuo vir dei de asino descendens dixit fratri suo. Nō puenit me equitare: et te peditē venire: quia nobilio: me fuisse. Stupet factus frater ad pedes p̄is p̄cidit: et veniā postulauit. ¶ Trāseunt sibi aliquā mulier quidam nobilē cōcito gradu occurrat: cui⁹ lassitudinē et interclusos anhelitus misatus: quid nā regreter ingiuit: et illa. Ora p me pater: quia salubre ppositū quod cōcepi meo viro impediēte nō exequor: sed in seruitio christi mihi plurimū aduersat. Qui ille vade filia quia cito de eo p̄solationē recipies et ex parte dei oipotētiā et mea sibi denuncies quā nūc ē tempus salutis: postmodū egretis: qua denunciāte vir subito immutatur: et p̄tinentiā pollicet. ¶ Quidā rustico in quadā solitudine siti deficiente: fontē aque ibi

de suis ofonibus impetrauit. ¶ Quidā fratri sibi admodū familiari secretū hoc sancto instigāte spiritu rettulit dicēs. Hodie ē ali⁹ seruus dei sup terrā ppter quē quoad vixerit nō pmittere dñs famē super hoies deseri re: et sic pculdubio fuisse narrat: sed illo sublato tota in p̄trariū conditio pmutat. nam post eius felicē trāstuz p̄dicto fratri apparuit dicēs. Ecce iam venit fames quā donec viuerē ego euenire sup terrā dñs nō p̄misit. ¶ In festo pasche cū fratres in heremo greci mensaz accuratius solito albis et vitreis ppararet: et vir dei hoc p̄sperisset: protinus gressum retrahēs capellū cuiusdā pauperis quā tūc aderat capiti suo iponit: et baculū manu gestās foras egredit: et ad ostiū p̄solatur. Manducantib⁹ igit fratrib⁹ clamabat ad ostiū: vt amore dei pegrino paup⁹ et infirmo elemosinā largiant. vocatus paup⁹ ingredit et in terra solus recubens: discus ponit in cinere: quod videntes fratres stupore nimio sunt repleti: quibus ille ait. Mensam vidi paratā et ornatā: et paup⁹ ostiati cuncti vni⁹ nō esse cognoui. Paupratē in se et in alijs adeo diligebat: vt paupratē dominā suāz semper vocaret: sed quando pauperiores se ipso videret. p̄tinus inuidebat: et se ab alio vinci timebat. Mas et cū die quadam paupculum quendam obuiā habuisset: ait socio suo. Magnā verecundiam intulit nobis huius inopia: et nostrā paupratē plurimum rephendit: nā pro meis diuitijs meā dominā paupratē elegi: et ecce āplius relucet iusto. ¶ Quādam pauper coram eo transiret: et vir diuina fuisse p̄passione commotus: dixit ei socius. Et si hic sit pauper: sed forsitan in tota prouincia non est eo ditior voluntate cui vir dei dixit. Cito tuam tunicā exue et pauperi tribue: et ad eius pedes prostratus culpabilem te clama. cui ille protinus obediuit. ¶ Quadam vico tres mulieres facie p̄ oia et habitu similes obuias habuit que eum talis salutauerunt. Bene veniat domina pauper tas: et continuo disparuerunt et ultra vise nō sunt. Cum ad ciuitatem aretij deuenisset: et ibi bellum intestinum p̄motum fuisset vidit vir dei de burgo super terrā demones exultantes: vocansq; socium suum nomine siluestrum dixit ei. Vade ad portam ciuitatis: et

Demonibus ut ciuitatem exeat ex parte di-
omnipotentis scipe: qui festinans ante por-
tam valenter clamauit. Et ex parte dei et ius-
su patris nostri francisci discedite demones
vniuersi: si quis omnes ciues statim ad p[er]cordi-
am redierunt. Et predictus at filius dei dū
adhuc sacerdos secularis esset vidit in t[em]p[or]e
his crucē auream de ore francisci p[ro]deuntē
cuius summitas celos tangebāt: cuius bra-
chia p[re]tensa vtrāq[ue] mundi p[re]m amplexan-
do tangebāt: p[ro]p[ri]us sacerdos p[ri]mus mū-
dum deseruit: et viri dei p[er]fectus imitator effi-
citur. Et existente viro dei in oratione diabo-
lus ter eū p[ro]prio nomine vocauit. Cui cum san-
ctus r[ati]disset adiecit. Nullus est adeo in hoc
mundo peccator. cui si conuersus fuerit nō
indulgeat d[omi]n[us]: sed quicūq[ue] semetip[su]s peni-
tentia dura necauerit m[er]itam in perpetuo nō
inueniet. Continuo seruus dei p[ro]reclatidēz
cogitauit hostis fallaciam: quo mō n[on] s[er]uus fue-
rit ad teporē eūz reducere. Lernens at hosti
antiqu[us]: q[uod] sic nō p[re]u[en]it graue carnis tē-
p[er]ationē eidē imisit: q[uod] vir dei sentiens ve-
re deposita cordula durissima se verberās
dicebat. Et frater asine sic te m[er]ere decet
sic subire flagellum: s[ed] cū t[em]p[or]atio nequaquā dē-
scederet foras exiens in magnā niuez se nu-
dum demersit: accipiensq[ue] niuem in modū
pile septem pilas compingit: quas sibi p[ro]-
ponens cepit alloq[ui] corp[us]. Ecce inq[ui]t hec ma-
ior vroz tua: iste q[ui]tuor duo sunt filij: et due
filie tue: reliq[ue] due sunt seruus et ancilla. se-
stina ergo omnes induere: q[uia] frigus mori-
untur. Si te at earum multiplex sollicitudo
molestat: vni d[omi]no sollicit[us] serui. Et ilico dia-
bolus p[ro]fusus abscedit: et vir dei deuz glori-
ficans in cellaz redijt. Et cū apud dominū
leonem cardinales sancte crucis ab eo roga-
tus aliquandiu moraretur: nocte quadā de-
mones ad ipsum venientes eūz grauissime
verberauerunt: vocansq[ue] socium et rem sibi
asperiens ait. Demones sunt castaldi domini
nostri quos destināt ipse ad puniendos ex-
cessus. Ego. n. offensam nō recolo: quaz per
misericordiam dei satisfactione nō lauerim
sed forte ideo castaldos suos in me permisit
litterare: q[uia] maneo in curijs magnatoruz q[uod]
foritan fratribus meis pauperentis bonam
suspicionem non generat: q[uia] forte me existi-

mant delicijs abundare: et surgēs lūminis ma-
ne inde recessit. Et existente aliquā eo in ora-
tione audiuit sup[er] domus lectuz cateruas de-
monū discurretes eūz strepitu qui p[er]cussus so-
ris exiens: et crucis signus sibi imprimens
dixit. Et p[er] omnipotentē dei vobis dico de-
mones. v[er]o quicquid vobis p[er]missum est in
meo corpore faciatis. Libent enim oīa susti-
nebo: q[uia] eūz maiore inimicū corpore meo nō
hēam vindicabitur me. de aduersario meo
dum in ipso vice mea exercebitis vltionez
p[ro]fusi igit demones euanescent. Et frater q[ui]
daz socius viri dei in extasi factus int[er] cete-
ras celi sedes vidit vna dignissimaz et nobi-
li gloria p[ro]surgente: qui cū miraret cui nā taz
p[re]clara sedes seruaret audiuit. Sedes ista
vnius de r[ati]tibus principibus fuit: et nunc
humili francisco parat. Et exiens ab orati-
one vira dei interrogauit dicens. Quid de
te opinaris pater: et ille. Videor mihi mari-
mus peccator: statiq[ue] in corde fratris sp[iritu]-
tus dixit. Cognosce q[uod] vera fuerit visio quā
vidisti: q[uia] ad sedē p[er] sup[er]bia perditā humili-
tas leuabit humillimā. Et in visione seru[us]
dei supra Seraphin crucifixum asperit qui
crucifixionis sue signa sic ei euidens imp[er]fite
ut crucifixus videret et ipse p[ro]signat manus
et pedes et latus crucis caractere: sed dilige-
ti studio ab oīum oculis ipsa stigmata abscō-
debat. q[uod] dā t[em]p[or]e in vita viderūt: sed i mor-
te plurimi p[er]spererunt. Q[uod] at hec stigmata p[er]
oīa vera extiterint multū miraculis oīsum ē:
quoz duo que post eius obitu[m] p[er]tingerunt:
hic interficere sufficiat. Et in apulia vir q[ui]
dā nomine Rogerius ate imāzines sancti fran-
cisci stans cepit cogitare dicens. Est ne hoc
vertiz ut talit[er] claruisset n[on] t[em]p[or]e. an pia fu-
isset illushio siue suoz fratrum simulata inue-
ntio q[uod] duz mente reuolueret: subito audiuit
sonum quasi sp[er]culum p[ro]filiens de balista
sensitq[ue] in sinistra manu se grauiter vulne-
ratū: sed cū in chiroteca nil lesionis appare-
ret chiroteca de manu extraxit: et grante vul-
nus quasi sagitte in palma p[er]spexit: ex quo tā-
ta vis procedebat ardoris: ut totus ex dolo-
re et ardore deficere videret. Quāq[ue] penite-
ret: et se beati francisci stigmata credere ve-
raciter testaretur. post duos dies diu[m] san-
ctus dei per sua stigmata exorasset fuit conti-

De sancto

nuo liberatus. ¶ In regno quoque castelle cum
quidam vir sancto francisco deuotus ad completo
rium pergeret ab insidijs ob mortem alteri
us sibi paratis ex errore imperit: et letaliter
vulneratus semiluius relinquitur. Deinde
gladium in gutture crudelis lictor: inficit: et
extrahere non valens recessit. fit undique co
cursus et clamor: et ab oibus plagitur mortuus.
Cum autem nocte media campana fratrum ad ma
tutinas pulsaret: uxor clamare cepit. mi do
mine surge: et uade ad matutinas: quia campana
te vocat. Stetit ille manum eleuans vide
batur alicui innuere ut gladius extraheret:
et ecce videntibus oibus gladius quasi validis
simi iactatus manu pugilis eminens perfudit:
statimque ille perfecte sanatus se erexit dicens.
Beatus franciscus ad me veniens: suas
stigmata meis vulneribus apponens: eorum su
auitate cuncta vulnera delinuit: et coacta
mirifice solidauit: qui cum vellet discedere
sibi inuebam ut gladium abstraheret: quia aliter
loqui non valerem: quem apprehendens va
lde percussit: statimque stigmatibus sanctis vul
neratum guttur demulcens perfecte sanauit.
¶ In urbe roma clara illa duo luminaria
orbis: scilicet beatus franciscus et beatus domini
cus coram domino hosti esse qui postea sum
mus pontifex aderant. dixitque eis episcopus. Cur
non facimus de vestris fratribus episcopos
et platos quod documento et exemplo ceteris pre
ualent: sit inter sanctos de ridendo longa co
tentio. Vixit tandem humilitas franciscum
ne se proponeret. Vixit dominicus ut primus
ridendo humiliter obediret: dixit ergo beatus
officius. Domine gradu bono si cognoscunt
sublimati sunt fratres mei: nec pro meo posse
permittam ut alius regimen digni
tatis. Post hoc ridens sanctus franciscus
dixit. Domine minores id vocati sunt fratres
mei ut maiores fieri non presumant. Ergitur
beatus franciscus colubina simplicitate ple
nus. omnes creaturas ad creatoris bonta
tem amorem: predicat auiibus: auditur ab eis: tam
guntur ab ipso: nec nisi licentiate recedunt.
hominum dum eo predicante garrissent ipso
imperante protinus conticescunt. Apud por
tinnulam iuxta eius cellas cicada in ficure
fidens frequenter canebat: quam vir dei
manu extendens vocauit dicens. Soror mea

cicada veni ad me: qui statim obediens super eius
manu ascendit. cui ille. Cicada soror mea cica
da: et dominus tuus lauda: qui protinus canens non nisi li
cenciata recessit. parit lucernis lapidibus et
candelis nolens sua manu deturpare fulgorē
super petras reuolenter ambulat intuitu ei
qui de petra. Legit de via vniculos ne tra
seuntium pedibus calcetur: et apibus ne me
dia pereant glacie hiemali mel et optima vi
na iubet apponi. fraterno nocte cuncta ani
malia vocabat miro et ineffabili gaudio reple
batur ob creatoris amorem: cum sole: lunam: et
stellas intuebatur: eas ob creatoris amorem iui
tabat: coronam sibi magnam fieri prohibebat: di
cens. Volo quod fratres mei simplices partem
habeant in capite meo. ¶ Vir quidam ad
modum secularis cum seruū dei franciscum
apud sanctū seuerinum predicantē inuenisset
vidit deo sibi reuelante sanctum franciscum
duobus transuersis ensibus valde fulgenti
bus in modum crucis signatum: quorum unus a
capite usque ad pedes: alius a manu in ma
nus per pectus transversaliter sedebat: quem
cum nunquam vidisset tali iudicio recognoscens
compunctus ordinem introiit: et vitam feliciter
consumauit. Cum infirmitates oculorum ex fletu
primario incurrisset suadentibus fratribus quod
abstineret a lachrymis sic respondit. Non est ob
amorem luminis quod habemus coram cum mans
eternae lucis visitatio repellenda. Cum autem
a fratribus videretur: ut pateret infirmitatem
visus remedium adhiberi: et chirurgicus instru
mentum ferreum igne candens in manu tene
ret: vir dei ait. Mi frater ignis esto in hora
mibi propitius et curialis: procor dominus quite cre
auit: ut tui mihi calorem temperet: et hoc dicens
signum crucis per illud edidit: profundatque
silo tenera carne ab aure usque ad supercilium
nullum ut retulit dolorem sensit. ¶ Apud be
remum sancti vrbani sermo dei egritudine va
lidissima laborante: cum ipse defectus nature
sentiens vini poculum postulasset: nihilque ad
esset: allata sibi aqua signo crucis edito be
ne dixit mox in optimis vinis pueris quod de
serti loci paupertas non potuit: viri sancti
orationis puritas impetravit: ad cuius gustum
subito pualuit. Valebat de se vituperium
audire quam laudem: ideo cum populi merita in
eo sanctitatis extolleret precipiebat alicui fra

tri: ut verba ipm vilitantia suis auribus
pculando pferret. Quinqz frater ille licet in
uit⁹ eū rusticū z mercenariū ipitū inutile di
ceret exhilarat⁹ dicebat. Bndicat tibi dñs:
qz tu verissima loqris: z talia me decet audī
re. Ad tā seruus dei pesse voluit qz subesse:
nec tā pcipe qz parere iccirco generali cedēs
officio guardianū petijt cuius per oīa volū
tati subiateret. fratri quoqz euz quosolitus
erat ire semper pmittebat obdientiam z ser
uabat. Cum frater quidam p legem obe
dientie aliquid fecisset z penitentie signa ha
beret vir tñ ad alioz terrorem eius caputiū
in ignē pīci iussit. Quinqz p moram caputiū
fuisse in medio ignis pcepit ipm extrahi z
frī restitui. Extrahitur igit caputium de me
dio flāmaz nullū hñs adustionis vestigium
Quodā tpe p paludes venetiāz ambulans
inuenit marinā auū multitudinē cantātūz
in palude: diritqz socio. Sorores aues lau
dant creatorē suū: eamus z in eorum medio
horas canonicas dño decantemus. Quib⁹
intrantibus aues morte nō sunt: sed qz ob ni
mum garrum se adinuicē audire nō potue
rūt ait. Sorores aues a cātū cessate donec
laudes debitas dño pfoluamus. Quib⁹ sta
tim tacentibus finitis laudibus statī cantūz
suū more solito resumpserunt. Inuitatus d
uote a quodāz milite dixit ei. frater hospes
meis moniū acquiesce z peccā tua phtere: qz
cito alibi manducabis: q statim acquiescens
domui sue disposuit z penitentiam salutare z
accepit. Quā ad mensam intrasset hospes su
bito expirauit. Cū qdā auum multitudinē
repisset z eas velut rōnis participes salutaf
set dixit. fratres mei volucres multum de
betis laudare creatorē: vīz q plumis vos
induit: pennas ad volandum tribuit: aeris
puritatē pcessit z sine vestra sollicitudie vos
gubernat. Quos at ceperunt vñs eū exten
dere colla. ptendere alas: aperire rostra: z i
illū attente respicere. Ille vō p mediū carū
transiens tunica pringebat easdē: nec tñ ali
qua de loco est mota donec licentia data oēs
insimul puolauerunt. Cum apud castrūz
almarium predicaret pp garritus hirādinū
ibidē nidificantium audiri nō poterat. qui
bus ille. Sorores mee hirundines iam rps
z vt loquar ego: qz vos satis dixistis: tenete

silentiū opnee verbum dñi compleatur. cui
continuo obdientes protinus conticuerūt.
C Transiente aliqñ viro dei per apuliam
vnam bursam magnam repperit in via de
narijs tumescentem quā socius videns ac
cipere voluit vt pauperibus erogaret: sed il
le nullatenus permisit dicens. Non licet si
li alienum auferre: sed cū ille vehementer i
staret. franciscus paululuz orans iubet vt
bursam tollat: que iam colubum pro pe
cunia continebat. Quod videns frater time
re cepit: sed obedire volens z implere man
datus bursam manibus capit: z inde magn⁹
serpens ptinus exiliuit: z ait sanctus. Decu
nia seruus dei nil aliū est qz diabolus z colu
ber venenosus. C Cū fr qdā grauiter tenta
retur cogitare cepit qz si aliqd scriptū de ma
nu pñs hēret ipsa ptinus tentatio fugaretur
sed cū rem sibi nullatenus aperire auderet
quodā vice vir dei vocauit eum dicēs. Por
ta mibi fili carthā z attramētū qz laudes qf
dā dei scribere volo: qz cū scripsisset ait. Ac
cipe carthā hanc: z vsqz ad diem mortis tue
custodias diligenter. statimqz oīs tētatio ab
eo recessit. C Idem quoqz frater dñs in
firmus iaceret cogitar cepit. Ecce mori ap
propinquat pater: z q plurimū cōsolaret si
post mortem haberē tunicam pñs mei. Post
modicum sanctus franciscus vocat eum di
cens. Tibi trado tunicam istam z post mortē
meā ipsam habeas pleno iure. C Quz apud
alexandriam lombardie cū quodā honesto
viro hospitatus fuisset: ab eo rogatur: vt pp
euangelij obseruantiam de oī appposito man
ducaret. Qui euz eius deuotioni assentiret:
ille accurrens caponē septēnē pparat mādu
candum. Manducantibus illis infidelis q
dam amore dei elemosinam petiit: mor vir
dei nomē audiēs bndicrū mēbz sibi trāsmite
rit capōis. Reseruat infelix datū: z in crasti
num diuin sanctus predicaret: oñdit dicēs.
Ecce qles carnes comedit iste frater: quem
vt sanctum honorat: nā mibi hoc in sero tri
buit: sed cū membrum caponis pñs ab oī
bus videretur: velut insanus ab oī populo i
crepat. Quod cū ille didicisset erubuit z ve
niā postulauit: redieruntqz carnes ad sui
speciem: postqz rediit preuaricator ad mētē
C Cū qdam vice ad mensam sederet: z d

Y

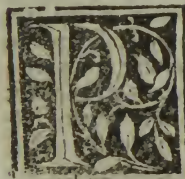
De sancta

paupertate beate virginis et filij eius collatio fieret: prius vir dei a mensa surgens singulatus ingeminat dolorosos et perfusus lacrimis sup nudam humum reliquam panem manducavit. ¶ Sacerdotalibus manibus quibus cōficiendi dñici corporis sacrum est collata potestas: magnam volebat reuerentiā exhiberi. Unā sepe dicebat. Si sancto cuius de celo venienti et pauperculo alicui sacerdoti me cōtingeret cōuiare: ad sacerdotis manū deosculandas citius me conferrē et scō dicere. Expecta me scē laurenti: quia manus huius verbum vite cōtrectant: et ultra humanū aliqd possident. Miraculū multis in vita claruit: nam panes ei ad bñdicendum oblari multis infirmis attulere salutē. ¶ Quas in vinū puerit: et idem eger quidē gustans prius sanitatē recepit: et multa alia miracula fecit. ¶ Cum vō ad dies iam appropinquaret extremos longa infirmitate pfectus: sup nudas humū poni se fecit: fecitq; oēs frēs ibidē assidentes ad se vocari: et manus singulis imponēs oib⁹ ibi pñtib⁹ bñdixit: et istar cene dñice singulis bucellā panis dimisit. Inuocabat vt sui moris erat oēs creaturas ad laudē dei: nam et mortem ipsam cūctis terribilem et exitiam hortabatur ad laudē: ei⁹ letus occurrat et ad suum inuitabat hospitium dicens. Bene veniat soror mea mors. Ad extremā igit horam veniēs dormiuit in domino cui⁹ aiam quidam frater vidit in modum stelle similis lune in quantitate: soli in splendore. Minister frat⁹ in terra laboris nocte augusti nūc in hora iam vltima positus cū diu assisset loq̃tam subito clamās dixit. Expecta me p̃ expecta. ecce iam venio tecū: querentibus fratribus quid diceret ait: non videtis p̃rem nr̃m franciscū qui vadit in celum. Et statim in pace obdormiuit et patrē secut⁹ est. ¶ Cum quedam domina que brō francisco de uota extiterat viam vniuerse carnis fuisset ingressa: et clerici p̃byteri seretro erequias celebrantes astarent: subito se mulier erigit super lectum et vnum de astantibus sacerdotibus vocat dicens. Volo p̃ confiteri. Ego enī mortua fueram: et diro eram carceri mīcipanda: q̃si peccatum qd tibi pādā nec dū confessā fueram sed orante pro me scō francisco ad corpus mihi redire indultum est: vt

illo reuelato peccato veniam merear: et statim vt illud manifestauero in pace cernentibus vobis quiescam. Confessa igitur et absolutione recepta mor in dño obdormiuit. Cū frēs de niceria plaustrum quoddā a quodā viro mutuo peterent: ille indignatus rēdit. Ego potius duos ex vobis cū scō francisco excoiarem: q̃ plaustrum meum vobis accommodare: sed in se reuersus semetip̃s redarguit et blasphemie penituit irā dei formidans: morq; filius eius infirmus et ad extrema ducitur: qui filium eius defunctum videns in terra volutabat: et flens et sanctum franciscum inuocans dicebat. Ego sū qui peccavi me flagellare debuisti redde scē iā de uote p̃cati quē abstulisti impie blasphemāt. ¶ Mor filius eius surrexit et planctū p̃hibēs ait. Cū mortuus es sc̃s franciscus p quādam viam longā et obscuram me duceus in quodā tandē viridario pulcherrimo collocauit: ac deinde dixit mihi: reuere ad patrē tuū nolote amplius detinere. ¶ Pauper quidam cuidā dimitti debens quandā pecunie quantitatē: rogat vt scī francisci amore sibi terminū plongaret. Cui ille superbe rēdit. Tali inquit loco te recludā vbi nec franciscus nec aliquis poterit te inuā: morq; illū vinculatum in carcerē obscurū incluit: sed paulo post sc̃s franciscus affuit: et fracto carcere ruptisq; vinculis hominem incolumē reduxit ad ppria. ¶ Quidam miles scī francisci opibus et miraculis detrahens: cum qdā vice luderet ad tarillos vesania et incredulitate plenus circumstantibus ait. Si franciscus est sc̃s. is. venient in tarillis: mor i eis senarius triplicatus apparuit et vsq; ad nouē vices quolibet suo iactu ter senos accepit: sed insaniā addēs insanie ait. Si verū est q̃ ille franciscus sit sc̃s cadat hodie corpus meū gladio: si vero sc̃s non est: enadā incolumis. Ludo finito vt eius oō fieret in peccū cū nepotibus isseret iniuriā: et ille gladium accipiens in viscera patrui transiit et prius interfecit. ¶ Alii quidā curre sic p̃dito vt nullatenus se mouere posset sc̃m franciscū talibus vocibus inelamabat. Ad igna me scē francisce: memor deuotionis et seruitij qd tibi ip̃e dīnā in asino meo te portauit: scōs pedes tuos et manū osculatus sū:

et ecce morior do:loris huius durissimo cru-
ciatu: morq; ille sibi apparē cū parvulo bac-
culo qui thau in se figurā habebat locū do-
loris terigit: et tracto apostemate, sanitate pti-
nus recepit: sed thau signū sup locū remāsit:
h signū scūs franciscus lras suas pfluuerat
p signare. Cū in castro pomereto in mōta-
nis apulie puella qdā et pti et mti vnica fuis-
set dūfunctā et mī sed francisco duota nimia
tristitia fuisset abso:pta: apparuit ei scūs di-
cens. Noli flere q; lucerne tue lumen quod
deploras extinctū mea est tibi intercessio de
reddendū mī igrī sūpta fiducia corpus exti-
ctum nō pmisit efferrī: sed scī frāncisci nomē
innocans et mortuam filiā apprehendēs eā
incolumē alleuauit. C In vrbe roma cū pu-
er parvulus de fenestra pallatij cecidisset et
penitus expirasset btūs franciscus inuocat:
et vite protinus restituit. C In ciuitate su-
essa cū quedā domus corruens quedā iuue-
nem extinxisset: cadauer iam in lecto ad se-
peliendū posuisset mater btī franciscū to-
ta deuoride qua poterat inuocabat. Et ecce
circa mediam noctē puer oscitauit et sanus
surrexit et in laudis verba prupit. C frater
iacobus aretinus cū in nauicula pua flumi-
nem quendā cū fratribus ptransisset et socijs iā sup
ripā positis postremo se ad nauis exitū pre-
pararet: renoluta naue ipse in pfundum flu-
minis est demersus. fratribus igrī p libera-
tione submersi btī franciscum inuocantib?
ipso ē cor de vt poterat beati francisci auri-
tium implorante. ecce pdictus frater p pfū-
dum sicut per aridam ambulabat: et demer-
sam nauiculā capies euz ea puenit ad ltr?
Vestimenta ac eius madida non sūt nec aq
gutta proximauit ad tunicam.

De sancta Pelagia.

Et agia prima sciaz antio-
chie ciuitatis rebus et diui-
tis plena corpore pulcher-
rima: habitu abitisa: et va-
na aio: et corpore ipndica.
Quadam vice per ciuita-
tē cū abitione maxima trā-
sibat ita vt nihil sup eā nisi aurū et argentū
et pios lapides viderent: ita vt quocunq;
irer aerē diuersorū aromatus odore repletet
quā pcedebat et seqbat multitudo maxia puel-

lay ac pnerorū q et ipsi pclaris erāt iduti ve-
li nētis: quā quidā sanctus pti nomie non
episcopus el yopoleos que nūc damiata vo-
cat: videns amarissime flere cepit: et eo q
ipsa maiorē curam habebat placere mundo
q; ipse hēret placere deo p cidentq; sup pa-
uimentū facie suā cū terra pcutiebat: et ipsaz
terrā lach:ymis rigās dicebat. Multissime de-
us ignosce mibi peccatori: q; vnus dei me
retriciis ornatus totius vite mee industriaz
superauit ne me dñe pfundat vnus mere-
triciis ornatus ante pspcctū tremende maie-
statis tue. Illa pro terrēis summo studio se
decorauit: ego tibi imortali dño placere pro-
posui: et p meā negligētiā nō ipleni dixitq;
his qui secū erant. Inuenerate dico vobis:
q; deus hāc et nos in iudicio pducturus est:
quā hec tam sollicitē depingitur: vt terrēis
amatoribus placeat: et nos celestē spōso pla-
cere negligimus. dñe hec et similia diceret su-
bito obdormiuit. visūq; sibi q; qdā colūba
nigra et fetida nimis circa eū celebrātē vola-
ret: qui dum cathecumēnos abscedere pce-
pisset colūba disparuit: et post nullā rediens
et ab ipso epō in vase quodā aque mersa mū-
da et candida exiēs tā alte volauit q; videri
non potuit. Euigilans igrī dñ qdā vice ad
ecclesiā pcedēs pdicaret et pelagia pscs ec-
clesiā ad eo pūcta est q; ei litteras p nunciū misit
dicēs. Deo epō discipulo xpi pelagia discipu-
la diaboli. Si vē discipulus xpi pprobaris
qui vt audui p peccatoribus de celo desce-
dit: me peccatricē sed penitētē suscipere di-
gneris. cui ille remisit. Rogo vt hūilitatez
meā nō tentes: q; hō peccator sum sed si ve-
re saluari desideras solū me videre non po-
teris: sed inter alios me videbis. Linq; ad
eū corā pluribus adueniēs: pedes eius app-
hēdit et amarissime flēs dicere cepit. Ego sū
pelagia pelag' iniquitaz erūdās fluctibus pec-
catorū: ego sū pditionis abyssus. ego vorago et
laqueus aīaz multos deceptos deceptū me
cuncta phorū. Tūc episcopus interroga-
uit eam dicens. Quod tibi nomen est: cui il-
la a nativitate pelagia vocor: sed ppter ve-
stimentorū pōpā dēs me margaritaz appellat.
Tūc episcopus clementer eam suscipiens
penitētiā ei salutarē iniunxit et in dei amorē
diligenter instruxit: et sacro baptisate rege

De sancto

nerauit. Diabolus at ibidē clamabat dicens
 O violentiam! quā patior ab hoc sene decre-
 pito: o violentia o senectus mala maledicta
 dies in quo cōtrarius natus es mihi: q: spē
 meam maritimā abstulisti mihi. Quadam in
 super nocte cū pelagia dormiret: diabolus ad
 eam venit: et eā excitās dixit sibi. Domina
 margarita: qd vñq: tibi mali feci? Nunqd
 nō omnibus diuitijs et gloria te ornaui: que
 so dic mihi in quo te pristauī et ptinus tibi
 satisfaciā. Tantū obsecro ne me deferās. ne
 opprobriuz xpianis efficiar. Ipsa at se signa-
 uit: et in diabolū sufflanit: et statim euauit
 Die tertio oia q habebat pparauit et cōgre-
 gauit: et paupibus tribuit. Post aliquot aut
 dies cūcū ignozātib: Pelagia inde noctu
 aufugit et in montez oliueti deuenit: vbi ha-
 bitū heremite accipiēs in parua cella ibidē
 se collocauit: et do imita abstinentia seruiuit.
 Maxime at fame ab oibus habebat: et fra-
 pelagus dicebat. Post hoc qdaz diaconus
 pdicti epi hierosolymā cā visitandi loca sā-
 cta aduenit: cui dixit episcopus vt post san-
 ctoz locoꝝ visitationē qndam mōachū noīe
 pelagiūz qreret et ipsūz visitaret cū verus
 dei filius esset. Quod cū ille fecisset: mox ab
 illa cognitus nequaq: ipam ppter nimiam
 maciez cognouit. cui dixit Pelagia. Habes
 epm: et ille. Immo dñe. Et illa Dret pro me
 ad dñm: q: vere apostolus xpi ē. Recedēs
 aut inde die tertio ad eius cellā rediit: s: cū
 ad ostiū pcussisset: et nullus ei apuisset fene-
 strā aperuit: mortuuz cū vidit: currensq: cū
 hoc epo nūcialset: eps et clerus oēs q: mona-
 chi puenērūt: vt tā scō viro exeqas celebra-
 rent. Quz de cella corpus eius extraxissent
 repierunt q: mulier esset et plimū admiran-
 tes deo grās reddiderūt et scñi corp⁹ honori-
 fice sepelierūt. Obijt at octaua die intrante
 octobri circa annūm domini. 290.

De sancta Margarita.

Margarita dicta pelagus
 virgo pulcherima diues
 et nobilis: tanta fuit parē-
 tuꝝ sollicitudine custodita
 et optimis moribus instru-
 cta: tantaq: pudicitie bo-
 nestate vigeat q: ab homi-
 nibus videri modis oibus renuebat. De-

niq: a quodā adolescente nobili in piugium
 queritur: et vtriusq: parentum assensu cūcta
 nuptijs necessaria cum immensa diuitiaz et
 delitiar gloria pparant. Cū g nuptiar dies
 aduenisset: et iuuenes et puelle et cuncta siml
 nobilitas ante thalamū laz paratū nuptiar
 festa cū gaudio celebrarent virgo deo inspi-
 rante pferās dñū virginittatis tā damno-
 sis plausibus pparari: pstrata in terra cū la-
 chrymis gloriā virginittatis et nuptiar mole-
 stias tanta in corde suo ppenatione vibra-
 nit: q: oia huius vite gaudia qñ sterora re-
 spuebat. Cū nocte illa viri pfortio abstīnēs
 media nocte deo se pmedans tōtis erinibus
 in virili habitu clam auiguit. Longe at ad
 quodā monasteriū veniens et frēm Pelagiū
 se appellās ab abate receptus est: et dili-
 genter instructus: q: tā sancte ac religiose se
 habuit q: de sancto scimonialium puifore: et
 de senioꝝ pfilio et abbatis imperio l: inuitus
 mōasterio vginū ē platus. Cū g eis non solū
 corporum necessaria: sed et aiaz pabula pti-
 nue et inculpabiliter ministraret: diabolus ei
 innidēs studuit qualē prosper eius cursum
 obiectū criminis impediret. Illa vñā virgi-
 nē que pte foribus erat: i adulteriū traxit: et
 intumescēte vtero cum iam celari non pos-
 set tantus pudor et idolor oēs vrgines et mo-
 nachos vtriusq: monasterij pternauit: q: so-
 lus pelagus vtpote eaz familiaris atq: p-
 positus sine iuditio et examinatōe ab oibus
 pdemnat: q: foras cū ignominia pellit: ac i q-
 daz rupis specu recludit: sibi q: monachoz
 seuerissimis deputat: q: sibi panē ordeaceū
 et aquā tenuissime ministraret: qbus gess mōa-
 chi recesserūt: et solum ibi pelagiū reliqunt.
 At ille oia patientē sustinēs in nullo turbatus
 fuit: s: grās semp deo referens p scōꝝ exem-
 pla se cōtinue pfortabat. Tandē cū finē suūz
 adesse cognouisset abbati et monachis p lras
 sic mādauit. Nobili orta genere margarita
 in seculo dicta fuit: q: vt pelagus tērationum
 transirē. pelagi⁹ mihi ipz nomē imposui: vi-
 rus nō p deceptiōe mēita: qd sacris ostēdi
 s crimie virtutē obtinui: penitentiā egi ino-
 nocens. Jam que so vt quā viri semina: ne
 scierunt sancte sorozes sepeliant: et sit expia-
 tio viuēis ostensio morientis: vt semine vgi-
 nez cognoscāt: quā calumniatores adulterū

iudicabant. His auditis monachis et scimonialibus ad speluncam currentibus pelagius a feminis semina uirginitatis cognoscit: et cunctis penitentiam agentibus in monasterio virginum honorifice sepelitur.

C De sancta Thaide.

Thais meretrix ut in viginti patet legitur fuit pulchritudinis extitit ut multi propter eam substantiam venditis suis ad ultimam paupertatem devenirent. Sed amatores sui pro zelo libidinis inter se confertis frequenter puellae limina sanguine iuvenum replebant. Quod cum audisset abbas pannucius supposito habitu seculari et vno solido profectus est ad eam in quandam egypti civitatem. Deditque ei solidum quasi pro mercede peccandi. Illa accepto precio ait illi. Ingrediamur simul in cameram. Cumque ingressus esset. et lectum preciosis vestibus stratum ascendere innitaretur: dixit ad eam. Si est interius cubiculum in ipsum abeamus. Et cum dixisset cum plurima loca: ille semper dicebat quod videri timebat: illa autem dixit. Est quoddam cubiculum ubi nullus ingreditur: si vero deum times: non est locus qui deitati eius abscondatur. Quod cum se nec audisset: dixit ei. Et scis esse deum? Cumque illa respondisset se scire deum et regnum futuri seculi: necnon et tormenta peccatorum. Dixit ei. Si ergo nosti: cur tantas aias perdidisti? et non solum pro tua: sed pro illorum redditura rationem dānaberis. Illa vero hoc audiens prostrata ad pedes abbatis pannucii: cum lacrimis exorabat dicens. Scio esse penitentiam patris: et perfidoremissionem te orante sortiri: tamen peto tribus horis indultas: et post hoc quo iusseris ibo: et quicunque preceperis faciam. Cumque locum illi abbas constituisset: ubi venire deberet: illa collectis omnibus quicquid ex peccato lucrata fuerat. platisque in medietate civitatis populo expectante igne combustis clamans. Venite omnes qui peccastis mecum: et videte quomodo ea que mihi contulistis exuram. Erat autem pretium auri librarum quadringentarum: quod cum ostendisset ad locum quem abbas pannucius constituerat prexit: quam ille repro virginis in monasterio in cellulam parvam recludens ostium cellule plumbum signavit: et parvam relinquit fenestram: per quam ei victus modicus inferret. Iussitque ei

omnibus diebus parum panis et paululum aquae ceteris ministrari: cum autem se nec discederet. Thais ad eam ait: quo iubes pater ut ex naturali meatu aquam meam effundam? Et ille. In cella si eris digna es: cumque iterum quomodo deum deberet orare inquireret: respondit. Non es digna nominare deum. neque in labijs tuis nomen trinitatis adducere. sed nec ad celum manus extendere. quoniam labia tua iniquitate plena sunt. et manus tue sordibus inquinatae. Sed transi in cubiculum contra orientem respice: hunc sermonem frequenter iterans: quod plasmasti me: miserere mei. Cumque ergo tribus annis fuisset inclusa. prodoluit abbas pannucius: et profectus est ad abbatem antonium: ut ab eo rograret si remisisset illi deus peccata sua. Et narrata causa sanctis antonium puocavit et discipulis suis precepit eis: ut illa nocte vigilantes in oratione persistenter singulatim quatenus alicui ex his declararet deus: eam pro qua abbas pannucius venerat. Cum igitur incassum ter orassent: abbas paulus maior discipulus antonii: vidit subito in celo lectum preciosis vestibus ornatum: quem tres virginis clara facie custodiebant. Tres iste virginis fuerunt: timor pene future: qui ipsa a malo retraxit: pudor culpe commissae: qui ei veniam premeruit: amor inimitie: qui eam ad superna transiit. Cumque paulus illis diceret gratias illam tantam esse antonii vox divina respondit: non est pretis tui antonii: sed Thaidis meretricis: quod cum mane paulus abbati retulisset: cognita dei voluntate abbas pannucius cum gaudio discessit: et mox profectus ad monasterium ostium celle dissipavit. Illa vero rogabat ut adhuc maneret inclusa: dicit autem ei. Egredere quoniam remisisti tibi deus peccata tua: et illa respondit. Testor deum quod ex quo huc ingressa sum: ex omnibus peccatis meis feci velut sarcinam: et statui ante oculos meos. Et sicut non discedere anhelavi de naribus meis: sic non discesserunt peccata mea ab oculis meis: sed flebam semper illa periderans. cui abbas pannucius dixit. Non propter penitentiam tuam remisit tibi deus peccata tua: sed quod hunc timorem spiritus habuisti in animo. Et cum inde illa egressa fuisset: quiddecim dies superavit: et pausavit in pace. Abbas quoque egressa aliam meretricem simili fere modo pervertere voluit: nam cum illa meretrix sanctum egressa ad peccandum alliceret impudenter dixit ei egressa. Sequere me: quod sequente cum ad quendam locum ubi erat magna multitudo

De sancto

do hominū veniſſet: dicit ei. Sede hic: et pmiſceat tecū. Et illa. Quomodo poſſum hoc facere: tanta multitudine hic ſtante: et ille. Si homines erubeſcis: nonne magis tuum debes erubeſcere creator: qui reuelat occulta tenebrarū: illa autem conſuſa reſeſſit.

¶ De nomine ſancti Dionyſij.

Dionysius interpretat̃r ve hemeter fugiens. vel dicit̃r dionysius a dia: qđ est duo: et nyſius qđ est eleuatio: quaſi ſim dno eleuat̃r ſc̃z ſim corp̃is: et ſim alam. Vel d̃r a diana: qđ est ueñs ſc̃z dea pulchritudinis: et ſios: qđ ē deus: quaſi pulcher deo: vel vt qđā aiunt. dicitur a dionyſia: qđ vt dicit̃r Iſidorus eſt quedam gemma nigra valens p̃tra ebrietatem: fuit ergo vehementer fugiens deus mūdo p̃pter perfectā abrenunciationem. Et tenatus per internorū p̃t̃p̃lationem. pulcher dō per decorem virtutum. valens peccatorib⁹ p̃tra ebrietatem vitiōrum. Hic añ p̃uerſiorem multa p̃reſentia habuit. Vocatus eſt enī ariopagita. a vico in quo habitabat. Itē dictus eſt theoſophus. i. deum ſapiens. Item a grecorū ſapientibus vſq; hodie dicit̃r p̃rigi ontuaram: qđ latine dicitur ala celi: qđ in celum ala ſpiritalis intelligentie mirabiliter volauit. Itē dictus eſt macharius. i. beatus Item a patria dictus ionicus: ionica autem vt ait papias: vna eſt lex in linguis grecorū vel ionice ſunt genera rotundarum colūnarū: vel ionici vt idē dicit̃r p̃es qđ habet duas correptas et duas lōgas. p̃ qđ oñd̃it qđ ipſe fuit ſapiens deū per oculorū inueſtigatiōnē. ala celi per celeſtiū p̃t̃p̃lationē. beat⁹ p̃ eternorū poſſeſſionē. Per alia oſtendit qđ ipſe fuit mirabilis rebeto: per eloquentiam: eccleſie ſuſtentator p̃ doctrinam: beatus ſibi per humilitatem: longus alijs p̃ charitatez. Auguſtinus añ in libro octauo de citate dei dicit̃r qđ ionici ſ̃ gen⁹ philoſophorū. Diſtinguit enī ibidem duo genera philoſophorū. ſ. italicum qđ eſt ex parte italie: et ionici qđ eſt ex parte grecie: qđ ergo dionyſius ſummus erat philoſophus: idē antonomatiſice dicebat̃r ionicus. Eius paſſionē et vitā grece dictauit methodius conſtantinopolitanus: latine vt

ro anasſaſius apoſtolice ſedis bibliothecari⁹s. vt dicit̃r Ignatius remorum epiſcopus.

¶ De ſancto Dionyſio.

Dionyſius ariopagita a Beato paulo ap̃lo ad fidē xp̃i puer ſus fuit: qui ariopagita a vico ciuitat̃s in quo habitabat dictus fuiſſe d̃r. Ariopagus. n. erat vicus marſi: i quo. ſ. erat templū

eius. Athenienſes. n. ſingulos vicos denominabāt a dijs quos colebāt: et vicū in quo colebat̃r marſ vocabāt ariopagū: qđ ario dicit̃r marſ: vicū in quo colebāt pan: vocabāt p̃aopagū: ita a ſingulis dijs ſingulos vicos denotabāt. Ariopag⁹. n. vicus erat excellēti⁹: qđ ibi erat curia nobili⁹ et ſchole libera liū artiū. In hoc g vico morabat̃r dionyſius maximus philoſoph⁹: qđ ob plenitudinē diuinoz numinū et ſapiētie theoſoph⁹. i. deus ſapiens dicebat̃r. Erat et ſecū apollophan⁹ ei⁹ p̃philophus. Ibi et erant epicuri: qđ ponebāt felicitatē hoīs in ſola corporis voluptate et ſtoici: qđ i ſola animi ṽtute. In die igitur dñice paſſiōis eū tenebre ſc̃e fuiſſet ſup̃vniuerſā terrā: philoſophi qđ erāt athenis nō potuerūt huius cauſaz in cauſis naturalibus ſi uenire. Ad ſuit. n. naturaſ eclipſis ſolis: tūz qđ Luna ſere erat e regiōe ad ſolē. Eclipſis vō fieri ſolet tū in ſynodo ſolis et lune: Luna at̃ tūc erat q̃nta decia: ita in perfecta diſtātia a ſole: tūz qđ eclipſis non aufert lūmē vniuerſis p̃tibus terre: tūz qđ p̃ tres horas durare nō p̃t. Qđ aut̃ illa eclipſis in vniuerſis p̃tibus terre lūmē abſtulerit: p̃z ex eo qđ Lucas euāgelista hoc dicit. et ex eo qđ vniuerſitatis dñs patebat̃r: et ex eo qđ fuit apud elyopoli egypti et ex eo qđ fuit rome. Qđ at̃ ſuerit rome teſtaſ Oſoſius dicēs. Lū dñs parib⁹ lo affinis ē: maris fremotu po: bē ſc̃d ſara in mōtib⁹ ſeiſſa mariarūq; vrbū plurime p̃tplus ſolita p̃cuſſione ceciderūt. Eodēq; die ab hora diei ſerta ſol i totūz obſcurat⁹ ē: tetra nor ſubito obducta tris ē: adeo vt ſtellas tūc diurnis hoīs ṽl potius hoīrēda nocte toto celo viſas fuiſſe reſeraſ. hec Oſoſ⁹. ſuit et apud egyptū: et huius meminit Dio. in eplā ad apollophanū dicens. Obſuſi nāq; orbes vniſormiter tenebrarū caligine tabeſcēte vt purgatū redijt ſolis diamet̃r regulā philoſo

phi arrideri assumpsimus. Cum reperimus
quod et erat notissimum solē pati molestias nō de-
bere: aio ad te peritiae vaste sacrarii adhuc
nescius tāre rei mysteriū. Quid inquam spe-
culū doctrine apollophani his secretis ascri-
bis? Ad que tu mihi ore dino et nō hūani sen-
sus sermone. O bone dionysii diuina pmuta-
tiones sunt rex. Denique notatū serie diez et
annū annunciationis: quā paulus noster au-
ribus suspensis intonuit: signis acclamanti-
bus recordari: egyptus dedit vitati man? et sal-
sitag? nūz neribus absolutus: hec dionysius.
Huius et meminit idē in epla ad polycarpū
loquens de se et apollophāo dicēs. Imbo apud
eliopoli tūc pntes et pstantes scpinabilis soli-
lunā incedentē videbam? Ad erat pueniēs
ēps: et rurūz ipam a nona hora vsqz ad ve-
sperā ad solis diametru sup naturalitē restitu-
tā. Eclipsiz at illā vidimus in orietē ichoa-
tā: et vsqz ad solarē terminū venientē. Po-
tea regredientē. et rursus nō excedē. dese-
ctū et repugnationē s; econuerso fm diame-
trū faciū. Tūc. n. dionysius cum apollopha-
no voto astrologice discipline: apud eliopoliz
egypti prexerat: et postea inde reuersus est.
Quid at fuerit in asia testat Eusebius in chro-
nica asserēs se in dictis ethnicoz legisse: quod
tūc in bithynia q. puincia est asie minoris, fu-
it tremor magnus: et maior solis obscura-
tio q. vnqz fuerit. Et q. dies hora sexta: Ita
in tenebrosas noctē vsus sit: vt stelle in celo
vise sint: et in niceria q. vrbs ē bithynie mul-
tas cedes terremotus subuerit. Tandem
in historia scholastica legis q. philosophi ad
hoc adducti sūt. vt dicerēt q. de? nature pa-
titur. Alibi tū legis q. dixerūt: aut ordo natu-
re pueritur: aut elementa mentuunt. aut de-
us nature patitur: et elementa sibi ppatuunt.
Alibi vero dicitur q. dionysius dixit. Nec
noy quā nouā miramur totius mūdi verā lu-
ces aduenturā significat. Tūc atheniēses il-
li deo arā pstruerūt. et suppositus ē titulus
Ignoro deo. Singulis. n. aris sup ponebat
titulus indicās cui essent dedicate: et cū vel-
lent illi offerre holocausta et victimas dire-
runt philosophi. Bonoz nostroz nō eget: s;
facietis genuflectiones an arā eius et sup-
plicabitis ei: q. nō querit oblationes pecoz
sed deuotionem aior. Et h. g. paulus veniēs

athenas epicuri et stoici philosophi cū eo di-
sputabāt: qdā autē dicebant. Quid semina-
toz verbox hic vult dicere? Alij dicebant.
Houoz demonioz videtur annunciatō: es-
se. Adducentes ergo eum ad vicum philo-
sophorum vt noua doctrina ibidem examē
reciperet dixerunt. Noua quedam inferis
auribus nostris. Uolumus ergo scire quid
nam velit hoc esse. Atheniēses autem ad
nihil aliud vacabant nisi aut dicere. aut au-
dire aliquid noui. Cum ergo paulus ad sin-
gula deorum altaria perlutasset: et inter ce-
tera ignoti dei altare vidisset. dixit illis phi-
losophis. Quem ignorātes colitis. hūc ego
annuncio vobis verum deum qui fecit ce-
lum et terrā. Deinde dixit dionysio: quē ce-
teris magis doctū diuinis videbat. Quis
est dionysii ille deus ignota? Cum Dionysii
ipse est deus verus qui inter deos non
est demonstratus. sed nobis est incognitus
et nobis ignota et seculo venturo futurus:
et in perpetuum regnaturus. et paulus ho-
mo an tantus spiritus est? Dionysius. de-
us et homo ē: s; ideo incognitus est: q. eius
tū in celis puerfatio est. cui paulus. Ille est
inquā. quē p dico qm de celis descēdit: car-
nez suscepit mortē sustinuit: et die tertia re-
surrexit. Cum autē dionysius adhuc cū pau-
lo disputaret fortuito transit cecus per viā
corā eis. Statimqz dixit dionysius paulo.
Si dixeris huic ceco. In noie dei tui vide-
et viderit statim credā. Si vitatis verbis
magicis: q. forte nosti verba que habēt hu-
iusmodi efficacitā: ego forma verbox tibi p-
scribam. in hac igif forma verbox dices ei
In nomie Iesu xpi nati de virgine crucifixi
mortui qui resurrexit et ad celū ascendit vi-
de: sed vt omnis suspicio tollat paulus di-
xit Dionysio vt hec ipse verba proferret.
Cum ergo in eadē forma dionysius ceco vt
videret dixisset prius visum recepit. Sta-
timqz Dionysius cum damari vxore sua et
tota familia baptizatus est et fidelis effectus
sicqz a paulo per triennium est instructus
ac athenis Episcopus ordinatus. vbi ille
predicatōi insilens ipam ciuitatem et ma-
ximam partem regionis illa ad fidem chri-
sti adduxit. Huc paulus ea que in tertiū
celū raptus vidit reuclasse dicit: sicut et ipse

De sancto

Dionysius in plerisque locis insinuare videtur. Ubi et de hierarchiis et ipsorum angelorum ordinibus et officiis tam luculenter et clare diffinitur ut non putares ipsum hoc ab alio didicisse: sed ipsum potius usque in tertium celum rapitum esse: et ibi hec omnia perspexisse. prophetie spiritus claruit sicut patet in epistola quam misit ad iohannem euangelistam in parthmos insulam ex illo relegatum ubi prophetavit quod rediturus esset sic dicens. Gaude vere dilecte: vere amabilis et diligibilis valde dilecte: et infra. Ex custodia que est in parthmos dimitteris: et ad terram asie reuerteris et facies ibi boni dei imitationes: et his qui erunt post te trades. Domitioni beate marie interfuit: sicut ipse in libro de divinis nominibus insinuare videtur. Cum ergo audisset petrum et paulum Rome aherone in carceribus detineri episcopus sibi substituit et ad eos visitandos accessit. Cuius cum illi ad deum feliciter migrassent: et postmodum clementem presideret ab ipso beato clemente post aliquod spatium temporis in franciam destinatus: et sibi rusticus et eleuterius sociatus. Dissus igitur parisiis venit: et multos ibidem ad fidem convertit et ecclesias plurimas fabricavit: et clericos diversorum ordinis collocavit. Tanta autem in eo gratia celestis emicuit quod cum sepius pontifices idolorum deum seditionem populi peritarerunt et populi ad eius pendendum sepe cum armis occurrerent: mox illo viso aut omni feritate deposita se eius pedibus prolucebant aut nimio timore soluti ab eius presentia fugiebant: Sed enim diabolus videns et suadens quod quidam die sui cultura decrederet: et multiplicatis fidelibus ecclesia triumpharet. Demitianus imperator in tanta promouit sententiam ut preceptum daret quod quicumque christianum aliquem reperiret aut ipsum sacrificare cogeret: aut diversis suppliciis cruciaretur. Prefectus igitur felseninus contra christianos parisiis a roma directus beatus dionysium populo predicantem invenit: statimque captum: colaphizatum. proputum: derisum: et lozis durissimis alligatum cum sanctis rustico et eleuterio sibi presentari precepit. Cum ergo sancti coram illo in possessione dei constantes astarent: ecce quedam matrona nobilis advenit et viam suam lubricum turpiter ab his magis deceptum asseruit: per eius itaque viro citius mittitur: et in domini possessione persequens iniuste necatur. Sancti vero et

duodecim militibus flagellantur. deinde magno pondere cathenarum constructi carceri mancipantur. Et sequenti die Dionysius super crates ferream suppositis flammis nudus extensus ubi domino decantabat dicens. Ignitum eloquium vehementer: et servus tuus dilexit illud. Unde autem erigitur: et ad bestias ferocissimas multo ieiunio excitatus percussus sed cum in eum impetuose currerent signum crucis opposuit: et mansuetissimas eas fecit. Deinde in clibanum iactatus: sed extincto igne nihil ledit: cruci affigit: et diutius ibidem torquetur. Unde depositus cum suis sociis et multis alijs fidelibus carceri mancipatus ubi dum missam celebraret: et populum communicaret: dominus iesus eisdem cum immenso lumine apparuit et panes accipiens ei dixit. Accipe hoc carere meus: quia mercedem maxima est merces tua. Post hoc iudici prelati iterum novis suppliciis maceratus: et iuxta idolum mercurii cum securibus trium capitum in confessione trinitatis percussus. Statimque corpus sancti Dionysii se erexit: et caput suum inter brachia angelo duce et celesti lumine precedente per duo miliaria deportavit a loco quod dicitur montem martyrum usque ad locum ubi nunc sua electione et dei providentia requiescit. Tanta autem ibidem angelorum melodia insonuit: ut in multis qui audierunt et crediderunt etiam Larcia uxor prefati libij christianam se esse clamavit: mox ab impijs decollata et in suo sanguine baptizata occubuit. filius autem eius nomine Rabuus rome sub tribus imperatoribus militavit. Deinde parisiis rediens baptizatus et religiosorum numero sociatur. Dux autem infideles metuerent: ne sanctorum rustici et eleuterij corpora christiani sepelirent: iusserunt ut in secana mergerentur. Matrona autem quedam nobilis vectores ad prandium iuvavit: illis epulantibus sanctorum corpora furtive subripuit. et in agro suo occulte sepeliri fecit quod postea persecutione cessante inde sustulit: et corpori beati Dionysii honorifice sociavit. Passi sunt autem anno domini. 96. etatis vero beati Dionysii. 90. anno domini. 805. Et tunc Lodovici legati Michaelis imperatoris constantinopolitani inter cetera munera detulerunt Lodovico filio caroli magni libros Dionysii de celesti hierarchia de greco in latinum translatos: qui eius gaudio sunt recepti: et. 19. infirmi in ipsa nocte

Calixto papa

in ecclesia eius curati. Cū apud arelates
scūs regulus eps missas olēnia celebraret
aploz noibus in canone recitatis adiunxit:
et bñs martyribus tuis Dionisio Rustico et
Eleuterio, quo dicto eū adhuc dei famulos
vivere crederet plimū mirari cepit: enī cor
noia sic nesciēs in canone ptulisset. Et ecce
eidem mirantitres columbe apparuerunt:
sup cruce altaris residentes: que scōz marty
rum noia habebant suis pectoribus sangui
in signita: quas diligēter intuens scōs mar
tyres migrasse a corpore intellexit. Cū
ca annū dñi. 644. Dagobertus rex franco
rum et in qdā habet chronica: qui longe an
pīpinum regnaverat a sui pueritia scū dion
isium in magna veneratione hñe cepit. Mā
et quando dotarij patris sui iram metuebat
ad ecclesiam scī dionysij ptinuo fugiebat. Cū
g sanctus iam rex mortuus fuisset euidā scō
viro in visione monstratum est. q aia ei⁹ ad
iudiciū rapta fuit: et mult: scī suaz ecclesia
rum expoliationem obijciebant eidem. Quz
g mal' angel' iā ad penas rapere eam vel
lent: affuit beatus dionysius: et eius internē
tu liberatus est et penam evasit. forte enim
eius anima ad corpus rediit: et ibi peniten
tiam egit. Cū idolorū reus corpus scī dion
ysij minus religiose discooperiens os bra
chij eius fregit: et cupide rapuit qui mox in
amentia versus est. Et nota q ignarus eps
remonensis dicit in epla quā misit ad carolū q
iste dionysius missus in galliaz fuit dionysij
us ariopagita: et sup dcm est Idem testatur
ioannes scorus in epla ad carolū. Nec so
te rō et pputo temporis p̄dicat: sicut aliqui
obijcere voluerunt.

De sancto Calixto papa.

Calixtus papa anno dñi. 221.
sub Alexandro iperatore
martyriū passus ē. Cuius
t pibus pars eminentior v
bis rome diuino ē incen
dio concremata: et sinistra
manus iouis aurea lique
facta. Tūc oēs sacerdotes idolorū ad Alexā
drū imperatorē venerūt petētes vt dii ira
et sacrificijs placarentur. Dū g offerrent su
bito celo sereno mane die iouis diuino ful
mine q̄rtuo: sacerdotes idolorū mortui sunt

et ara iouis concremata est: et sol obscuratus
est: ita vt populus romanus fugerēt extra
muros. Audiens autem Palmatus con
sul q Calixtus Papa cum suis clericis
trans tiberim latitaret: rogauit vt xpiani p
quos hoc malū p̄tigerat ad purgationē ciui
tat' penitus delerent. Palmatus itaq po
testate accepta cū illuc cū militib⁹ pperas
set: sed illi ptinuo excecati fuissent: territus
alexandro hoc ptinuo pnunciavit. Tūc im
perator iussit vt die mercuri oīs ppl's cōue
nirēt: et mercurio imolaret: vt ab eo sup his
rīsa acciperet. Qd cū fieret virgo, quedam
templi noie Juliana accepta a demone ex
clamauit. Deus calixti est verus et viuus
deus: qui nris est pollutionibus indignat⁹
qd audiens palmatus tras tiberim ad vr
bem rauennatiū ad sanctū calixtū accessit:
et cum vxore sua et familia se baptizari fecit.
Qd audiens iperator eū accersitum Sim
plicio senatori tradidit: vt verbis blandis
euz moneret: ex eo q reipublice plurimū ne
cessarius esset. palmatio vō ieiunijs et orōni
bus p̄seuerate: venit ad eū quidā miles p
mutens q si vxores suā paraliticā sanaret:
ptinuo crederet. Quz g palmatus oraret: il
la sanata ad palmatiū cucurrit dicēs. Ba
ptiza me in noie xpī qui tenuit manus meas
et allenauit me. Tūc calixtus veniens ip
sam euz viro suo et Simplicio et mltis alijs
baptizauit. Qd audiens iperator iussit oēs
baptizatos decolari. Calixtū vō quos dieb⁹
sine cibo et potu manere fecit. Ille autē vi
dēs eū āph⁹ pfortari iussit eū singlis dieb⁹
sustigari. deide p fenestrā p̄cipitatū alliga
tūq̄s saxo in puteū p̄cipitari. Alteri⁹ autē
p̄sbr corpus eius de puteo eleuauit: et ip̄z in
cimiterio calophodij sepeliuit.

De Hōie.

Leonard⁹ odo: populi a le
os qd est ppl's: et nard⁹ qd
est herba redolens: qz odo
re bōe fame ppl's ad se tra
hebat: vel leonard⁹ dicit
quasi legens ardua: vel le
onardus a leone: leo. n. q
tuo: hz in se. P̄mo hz fortitudinem: vt di
cit Isidorus in pectore et capite. Sic bñs
Leonardus hñt fortitudinem in pectore et

De sancto

malay refrenationem cogita tōz. et in capi
te p infatigabile supnoy pteplationē. Sedo
h3 sagacitatē: et hoc in duobus. s. i apde oen
loz cū dormit: et deletōe vestigiōy cū fingit
sic leōardus vigilauit p labore actiōis: et vi
gilando. dormiuit p quietē pteplationis: et in
se deleuit vestigia mūdane totius affectiōis.
Tertio habet vtuositatē in voce: q. ei? vor
tertia die suscitāt leōculū natū mortuū: et om
nem bestiā fac sistere gradū sic leonard? mul
tos mortuos in petis resuscitauit: et multos
mortuos bestiā viuentes in operibus bōis
fuit. Quarto h3 timorē in corde: q. s3 fido
rum duo timet. s. strepitū rotay et ignē ac
censum. Sic leonardus timuit et timēdo vi
tauit strepitū mūdane solitudinis: et ideo i
desertū fugit: et ignē terrene cupiditatis: et iō
cēs tēsauros sibi oblatos ptempnit.

De sancto leonardo.

Leonard? dī fuisse circa an
num dñi. 500. Hic a seō re
migio remiensū archiepōd
sacro sōre leuatus et ab ipso
salutaribus disciplinis in
structus ē. Cuius parētēs
prini in palatio regis fran
cie hēbāt. Hic tantā grām a rege obtinuit:
q. oēs incarcerati quos ipse visitabat. prin?
absoluebant. Cum igr fama scitatis eius ex
crefceret rex multo tpe eū secū manere coe
git: donec opporūm o tpe ei epātā donaret.
Ad ille rēnuīt: et solitudinē desiderans: re
lictis oib? aurelianū p dicando cū frē sno li
pardo deuenit. Elbi postqz i quodā cenobio
aliq̄dū vixerunt dñ lipardus sup ripam li
geris solitarius manere vellet: et leonardus
p sci spūs admoniti onem in egranta dispō
ret pdicare: osculantes se ab inuicē discesse
runt. Leonardus igr vbiqz pdicans mltā mi
racula exerceans: in qdā silua ciuitati lomōi
ce vicinohitauit: vbi erat aula regia cā ve
nationis pstructa. Accidit aut vt qdam die
rex ibi venaret: et regina illuc cā delectatio
nis egressa. partu plicitare. Cū g rex et fami
lia p regie plicitationē lūgerent: et leonard?
per nemus trāsiret: et gementiū voces audi
ret: pitate p̄motus illuc pperauit: et a rege
vocatus p̄tinus introiuit. Cum g a rege int
rogatus qe eēt et se sci remigij discipulū suis

se narraret: rex spē bonay p̄cipiens: et a bono
magro ipm bñ instructū existimās ipz ad re
ginam induxit: rogās vt suis p̄cib? de recu
perata pinge: et edita ple duplex gaudiū ob
tineret. Tūc ille oīone fusa qd petebat prin?
ipetravit. Cū at rex mltā in auro et argento si
bi offerret: ille p̄tinus recusauit: admonēs vt
h3 pauperibus daret dicēs. Ego nullis hoz
indigeo: s3 tñ in aliq̄ siluay p̄p̄g huius mū
di diuitijs soli xpo samulari desidero. Cū at
rex totū illud nemus sibi tradere vellet: ille
ait. Nō totū illud accipio: s3 q̄tū nocte cum
meo asello circuire poterō: tñ mihi p̄cedi ex
opto: qd rex libētissime adimpleuit. Cōstruco
itaqz ibidē mōasterio ibi dñi cū adiungit sibi
duobus mōachis in abstinentia multa dege
bat. Cū at aq vno ab eis miliario distaret pu
tē ibidē sicū penitus sodi iussit: quē aq oīo
nibus suis impleuit. Locū at illū nobiliaciū ap
pellauit: eo q. a rege nobili tradit? sibi fuisset.
Ibi tanq miraculis coruscavit: q. q̄cūqz ei?
nomē in carcere inuocass: mox raptis vicul
nullo p̄dicere lber abiret: et suas eidē cathe
nas: vlt p̄pedes p̄taret. Hoz ples secū ma
nebāt: et ibidē dñi fuebāt. Dē p̄tē quoqz sa
mule de eius nobili stirpe vendit? oibus ad
eū venerūt: et distributo singulis nemore ibi
cū ipso manentes exēplo suo plimos attraxe
rūt. Deniqz scūs vir leonardus mult? clar?
vtutibus. s. idus nouēbris ad dñs felicif
migravit: vbi postqz mltā fecisset miracula cle
ricis illius ecclie est reuelatum: vt quia? lo
cus ille propter multitudinis frequentiam
arcus erat alibi ecclia fabricaret: et illuc cor
pus sci Leonardi honorifice trāsportarent.
At illi cū p̄p̄o triduanō ieiunio et oīoni iussē
tes respicientes viderunt totā puiciā niue
coop̄tā. Locū at illū in q. scūs Leonardus ge
scere volebat oīno vacuū conspexerūt. Ibi
itaqz translatus q̄sta miracula p̄cipue circa
inarceratos dñs p eū faciat imensa. ferri va
rieras ante eius tumulū: dep̄deng testis eri
lit. **C** Vicecomes leonicensis ad terrorem
maloz quandā grauissimā cathenā fecerat:
quā in cippo sue turris affigi mandauerat: q
catbena q̄cūqz collo cingebatur cuilibz aeris
intēperiei expositus nō vna: s3 q̄si mille mor
tibus angebat. Accidit at vt qdā fuus sci le
onardi illa cathena sine culpa ligaret: q. cū

sere vltimū spm efflaret: ita se āponit vo-
to scilicet leonardū rogauit: vt q alios liberaret
sibi qqs suo suo sbueniret. Statimq scūs leo-
nardus in veste cādidā sibi appārens dicit.
Noli timere: q: nō morieris: surge ⁊ hāc ca-
thenā tecū ad ecclīā meā deferas seqre me:
q: ego pcedā te. Qui cū surgēs ⁊ catbenā ac-
cipiēs: scū leonardū pcedētē vsq ad ecclē-
siaz secutus ē. Statimq vt an fores fuit btūs
leonardus ipz dimisit: ⁊ ecclesiā intrās q scūs
leonardus sibi fecerat oībus enarrauit: ⁊ ca-
thenā illā tā marimā an tūmūā ei? suspēdit.
¶ Vir quidam in loco sancti leonardi nobi-
liaco habitans ⁊ eidem sacro valde fidelis
eris a qdā tyranno captus est qui tyrānus
intra se cogitās dicebat Leonardus iste oēs
peditos absoluit: ⁊ oīs vis ferri an eū ve-
lut cera an ignē liq̄scit. Si hūc igr viculis li-
gauero p̄tinua leonard⁹ aderit ⁊ ipz libera-
bit. Si at ipz custodir possē mile solidis ipz
redimere facerē. Scio igr qd faciā. In turri
mea pfūdā foueā faciā: ⁊ hoīez hūc p̄pedit⁹
aggrauatū ibidē sūmergā dīde supos fouee
ignēā arch⁹ pstruā: i q armatos milites accu-
bare faciā. Licet. n. Leonard⁹ ferrū p̄rigit
tū nōdū sub terrā intrauit. Qui cū totū q co-
gitauerat impleuisset: ⁊ ille hō sanctū Leo-
nardū sepius inclamaret. Leonardus no-
cte veniēs archā in qua facebāt milites re-
uoluit ⁊ tanq mortuos in sepulchro: ita eos
sub ipsa pelusit. Deinde cū multa luce foueā
ingressus manuz fidelis sui tenuit: ac dixit.
Dormis an vigilas? ecce leonardus quem
tu desideras. at ille admirās ait. Dñe adiu-
na me. Cōfestim p̄ractis catbenis appre-
hensum p̄p̄ijs vlnis extra turrim portauit.
Deinde secū sicut amicus cū amico p̄fabu-
lās vsq ad locū suū: ⁊ domū ipm deduxit.
¶ Peregrinus quidā euz a visitatione san-
cti leonardi redisset: ⁊ in auernia captus i
canea indusus ē: eos plurimū deprecaba-
tur: vt amore sacri leonardi: cū nihil vnq̄
eos offendisset: eum relatare deberent. qui
rīderāt: q nisi se copiose redimeret: nō cri-
ret. ⁊ ille. St̄iter vos ⁊ sanctū Leonardū
cui me sciatis p̄mēdātū. Sequēti igr nocte
scūs leonard⁹ dño illius castri appu-
t: vt p̄grinū suū dimitteret in paui. Ille vero
mane euigilās visionē ⁊ quasi somniū par-
uipendē nullatenus dimittere voluit. All-

tera nocte eadē iperās sibi apparuit: sed il-
le itez obedire cōtempnit. Tertia vo nocte
sanctus Leonardus peregrinū accipiens ex-
tra oppidū deduxit: statimq turris cū me-
dia parte castri coruens opp: ellis plumb⁹
solū principē ad sui p̄fusione fractis crurib⁹
resernauit. ¶ Miles quidā in britania in-
carceratus sanctū Leonardū inuocabat: qui
statim eunctis vidētibus ⁊ cognoscētibus ⁊
stupentibus in media domo apparuit: ⁊ car-
cerem intrans ⁊ vincula frangens hoī ca-
thenas in manibus posuit. ⁊ per mediū il-
lorz deducēs oēs stupore perternuit. ¶ fuit
⁊ alius Leonardus eiusdē p̄fessionis ⁊ vir-
tutis: cuius corpus apud corbiatū reque-
scit. Die euz in monasterio ēē prelatus tan-
ta se humilitate deiciebat: vt oībus iherioz
videretur. S; euz oīs pene pplis ad euz cō-
flueret: quidā inuidi regi Dotario suaserūt
q nisi sibi p̄nderet per Leonardū q mul-
tos sub obtentu religionis colligebat regnū
francie detrimētūz nō modicūz sustineret:
qbus rex nimis credulus euz expelli iussit.
¶ Elēctes at milites adeo huius v̄bis p̄p̄cti
sūt: q se suos futuros discipulos spopōdēt.
Rex qz penitens veniā petijt: ⁊ detracto-
res rebus ⁊ honoribus p̄uās scū leonardū
valde dilexit. ⁊ vir ad p̄ces scī detractores
dignitati p̄stine restituit: q a deo sūt ipetra-
uit: vt qūq in carcere tenerent: mox inoca-
to suo noīe soluerent. Dñ at qdā die oīoni
cūberet spēs qdā marinus a pte pedū vsq
in eius sinū ascendit: qui p̄p̄s nullatenus ab
ose surrexit p̄pleta qd oīone dixit ei. Scio
q ab initio creatidīs tue hoīes qm̄ p̄uales
ingeras: s; nūc si in me tradita tibi est p̄tās:
fac in me qd merui. Quo deō spēs p̄ eius
caputū eritēs: ad pedes eius mortuus cor-
ruit. Post hoc autem cum duos ep̄os discor-
dantes sed asser in crastinum se finendū p̄di-
xit circa anū dñi. 570. ¶ De noīe.

Ucas interpretat ipse cōstir-
gens vel eleuans: Uel di-
citur lucas a luce. Ipse enī
fuit cōstirgens ab amore
mundi. eleuans se in amo-
re dei. fuit et lux mūdi: eo
q mūda illūlat v̄nuerū
mathei. 5°. Vos estis lux mūdi. lux at mūdi
ē ipse sol: q quidē lux h̄z in situ sublimitatē

De sancto

Eccliaſtici. 20°. Sol oriens mūdo in altissi-
mis dei: in aspectu delectabilitatē. Eccl. ij°
Dulce lumē ⁊ delectabile ē oculis videt so-
lū: in motu velocitatem. 2°. Ecdre. 4°. Ma-
gna ē terra ⁊ excelsus ē celū: ⁊ velox cursus
solis. In effectu vtilitatē: qz sū philosophū
bomo generat hominē ⁊ sol: sic lucas habuit
sublimitatē p celestiu pteplationē: delectabi-
litatē p dulce puerſationē: velocitatem p ser-
uente p dicationē: vtilitatem p doctrine sue
conſcriptionem.

De sancto Luca.

Lucas filius natiōe anthio-
chenus: arte medicus fu-
it scdm quosdam vnus de
.72. dñi discipulis. Sane
cū Hieronymus dicat eū
fuisse discipulū apostolorū
nō domini ⁊ g'osa sup. 25.

Ero. notet qz dñō p dicationē eius ad fidē venit: magis te-
nendū est qz nō fuerit vnus de .72. l3 fuerit
alig opinaū sic: qz tante fuit pfectionis in vi-
ta vt optime ordinatus fuerit qstū ad de-
um: qstū ad primū: ⁊ qstū ad seipm: ⁊ qstū
ad suū officiū: ⁊ in figurā huius qua-
druplicis ordinationis: quattuor facies ha-
bere de scribit. s. facies hoīs: leonis: bouis:
⁊ aquile: qdlibet. n. de aialibus habebat q-
tuor facies ⁊ qtuor pennas. vt dñ Ezech.
p'mo. Et vt hoc meli' videat imaginemur
aliq' aial qd habeat caput qdratum: vt li-
gnum qdratum in qualibet sup'ficie imagine-
mur vñ a parte anteriori faciē hominis: a
dextris faciē leonis: a sinistris faciē vituli:
a parte posteriori faciē aqle. Quia vñ facies
aqle sup alias eminebat pp collū pductionē
qd in ea longū est ideo dicit qz erat desuper
Quodlibet etiā hoīs qtuor pēnas habebat.
qz cū qdlibet aial quali quadratū imagine-
mur: ⁊ in qdrato sint quattuor anguli in quo-
libet angulo erat vna penna. pper ista qtuor
aialia scdm sanctos qtuor euangeliste fi-
gurant: quoz licet qlibet habuit qtuor faci-
es: scribendo. s. de humanitate: passione: re-
surrectione: ⁊ diuinitate: singule tñ singulis
p quandā appropriationē attribuuntur sū
Hieronymū. Mattheus in hoīe figuratur.
qz principaliter circa Christi humanitatez
imozatur. Lucas in vitulo agēs de xpi sacer-

dotio. Mareus in leone euidentius scribens
de resurrectione. Caruli. n. leonū. vt dicūt:
vsqz in diē tertiu qñ mortui iacent: s3 rugitu
leonis in diē tertio excitant. Itē qz incepit
a rugitu p dicationis. Ioānes in aquila ecte-
ris altius volās scribēs de xpi diuinitate.
⁊ bristus ē de quo scribunt oia ista qtuor
fuit. s. homo natus de virgine. vitulus i pas-
sione: leo in resurrectione: aquila in ascensione
pper has igit quattuor facies in qbus desi-
gnatus ē lucas: sicut qlibet alius euangeli-
sta: oñdī qñter illis quattuor modis fuerit
ordinatus. Itā p faciē hoīs oñditur qz recte
fuerit ordinatus qstū ad primū: quem de-
bet ratione instruere: mansuetudine attra-
here: ⁊ liberalitate ſouere. hō ē. n. aial rōna-
le: mansuetū: ⁊ liberale. pper faciē aqle oñdi-
tur qz recte fuerit ordinat' qstū ad deū: qz i
eo oculus intellectus p'tu: ē deū p pteplatio-
nem. rostrum affectus ad xpi exaltatur per
meditationem. senectus effectus abiicitur
per nouam puerſationem. Aquila enim acuti-
luminis est. vt rotam solis irreuerberatis
oculis aspiciat ⁊ in altum mirabiliter elena-
ta: pisciculos in medio mari videat. rostrū
etiā nimis aduncatum habet. ita vt im-
pediatur in cibo capiendo: ⁊ tunc petre alli-
dit ⁊ sic vsui cibū dī habile efficit. Erusta iū-
per a calore solis ⁊ in fontē magno ipetu se-
piens senectutez abiicit: calore solis ocu-
lorū caliginez psumente ⁊ pennas allentian-
te. pper faciē leonis oñdī: qz recte fuerit
ordinatus qstū ad se: qz habuit generosita-
tez p mox cōuersationez honestā sagacita-
tez per insidiarū hostiū vitationem: ⁊ pas-
sibilitatez per afflictioz cōpassionez. Leo. n.
est aial generosus: qz rex aialiu est sagax qz
vestigia cauda delet cū fugit ne inueniā
passibile qz quartanā patitur. pper faciem
vituli sine bouis oñditur qz recte fuerit or-
dinatus: qstū ad suū officiū qd fuit scri-
bere euangeliu: ibi enī moyses pcessit: qz
incepit a natiuitate pcurſoris: ⁊ natiuita-
te ⁊ infantia xpi: ⁊ sic paulatim pcessit vsqz
ad vltimas psumationez: discrete incepit:
qz p' alios duos euangelistas: vt qd illi omi-
ſissent iste suppleret: ⁊ qd sufficiēt dirisſet
iste omitteret circa tēplū ⁊ sacrificiū immo-
ratus fuit: quod p3 in principio ⁊ in medio

luca Euangelista

et in fine. Vos. n. est animal morosus in vngulis scissum: per qd intelligit discretio imolantius. C. Uterus qualiter btus lucas in predictis qtuor modis ordinat fuerit: melius ostendit si vite eius series melius idaget. Primo igitur ordinatus fuit qstus ad deum. Tripliciter at ordinatur homo qstus ad deum: scilicet btum bernardum. s. affectio: cogitatio: et intentio. affectio debet esse scia: cogitatio munda: et intentio recta: affectione igitur sancta hnt q: sed spu plenus fuit. Hierony. in plogo sup Lucā. Obijt inq in bycinea plenus spu scō. Secundo habuit cogitationez mundā q: fuit virgo corpore et mente: in quo notat munditia cogitationis ipsius. Tertio hnt in tentione rectā q: in oibus q faciebat honorē dñi querebat. De his duobus vltimis dicitur in plogo sup actus aploz. Sine crimine in vrgitate pinanēa hoc qstus ad mundiciā cogitationis: dñi maluit fure. i. ad honorē dñi. hoc qstus ad rectitudinē itentiois. 2. fuit ordinat qstus ad primū: ad primū at ordinatur cū ei ipēdim? q debem? Tria at s; i. i. ear. s. fac. vic. sunt q primo debemus. s. nrm posse. nrm velle: et quartū ad dā agere. Mostus posse in subsidis: nrm nosse in pñis: nrm velle in desiderijs: nrm agē in obseqis. Quantū ad hec qtuor ordinatus fuit btus lucas. Dedit. n. pmo primo posse suū in subsidis: qd pz ex hoc q paulo in omnibus tribulationibus semp adhefit: et ab eo nunq discedēs eidē in pdicationibus subdidū fuit. 2. Thimothei. 4. Lucas ē mecu; solus. In hoc q dicit mecu; tanq. s. adiutor et defensor notat qualiter subsidia pñit. In hoc q dicit solus: notat q pñant ei adhefit. Item. 2. Corin. 1. dicit de luca. Non solū at sed et ordinatus est ab ecclesijs socius peregrinationis nostre et. Secundo suū nosse in pñis. tūc. n. suam nosse primo tribuit: cum doctrinā apostolicā et euangelicā quam ipse nonerat ad vtilitatez primoz conscripsit. De hoc ipse sibi testat in plogo suo dicens. Elusum est et mihi assecuto a principio diligēt ex ordine tibi scribere optime. Theophile: vt agnoscas eoz verborum de quibus es eruditus veritatem. Qualiter etiaz prebuit suū nosse in consilijs patet ex illo verbo qd dicit Hieronymus in prologo: q

eius verba anime languentis sunt medicinalia. Tertio eius velle in desiderijs: qd patet ex hoc q eius salutem eternā desiderauit. col. 4. Salutat vos Lucas medicus: salutat id est salutem eternā eroptat. Quarto ei agere in obseqis: qd patet ex hoc q dominum quem aliquem peregrinū existimabat hospitio recepit: et ei omne obsequium charitatis exhibuit. fuit enim socius cleopbe duz ibat in emaus: sicut aliqui dixerūt: prout refert Gregorius in moral. licet Ambrosius dicat alium fuisse: cuius etiam nomen ponit Tertio fuit bene ordinatus quantum ad seipsum. Tria autem sunt secundum Bernardum que optime ordinant hominem ad seipsum et sanctum faciunt: scilicet victus sobrius: actus iustus: sensus pius: et quodlibet eorum secundū ipsum Bernardum in tria dividitur: victus inquit sobrius erit: si continenter. si socialiter: si humiliter vixerimus. Actus iustus erit: si fuerit rectus discretus fructuosus: rectus per bonam intentionem discretus per bonam commensurationem: fructuosus per edificationem: sensus pius erit fides nostra sentit deum summe potentem summe sapientem: summe bonum: vt p eius potentiam nostram credamus inuari i firmitatem: per eius sapientiam nostraz credamus corrigi ignorantiam: per eius bonitatem nostram delui iniquitatez. hec Bernardus. In his omnibus beatus Lucas fuit optime ordinatus. C. Primo enim habuit victum sobrium: et hoc tripliciter: quia vixit continenter. Nam vt testatur Hieronymus de eo in prologo super Lucas. Ipse nec vxorem vñq habuit: nec filios. Secundo socialiter: hoc notatur in hoc qd dicitur de ipso et de Cleopha Luc. vlti. Duo ex discipulis ibant et. ipsa die et. Socialitas enim notatur in hoc q dicitur duo: et ex hoc q dicitur discipuli: quasi bene disciplinati. i. bene moderati. Tertio humiliter: cuius humilitas insinuat in hoc q nomen socij sui. s. Cleopbe expressit: et suū tacuit. Nam secundus opinionem quorundaz Lucas ex humilitate nomen suū siluit. C. Secūdo habuit actū iustū q qdē actus fuit rectus p intentionē b notat in orōne cum dñ. Crucis mortificationē iugiter in suo corpore protui nois honore porta

De sancto

uit. Discretus p moderationē: vñ in forma bonis mōstrat? ē: q vngulā scindit: p qd vir tus discretionis exprimit: fructuosus p edi ficationē. Ideo quippe fuit primis fructuo sus: q ab oib? carissimus habebat vñ col. 4 vocat ab apostolo carissim⁹. Salutat lucas vos inqt medicus carissim⁹. Tercio habu it sensus piū: q credidit 7 in suo euāgelio p fessus est deum esse summe potentē: summe sapientē: summe bonū. De duobus p̄mis di cut in. 4. c. Stupebant in doctrina eius: q in potestate erat fmo ipsius. Die tertio. p. 3. is. c. Nemo bonus nisi solus deus. Quar to 7 vltimo fuit bene ordinatus quātum ad suū officium quod fuit scribere euāgeliiū. In hoc aut p. 3. qualiter ibi fuerit ordinatus: q niaz ipsū suū euāgeliiū fuleitur multa vita te: repletur multa vtilitate: decorat multa venustate: 7 authenticat multoz auctoritate. Primo namq fuleit multa veritate. Est at triplex veritas: scz vite: iustitie: 7 doctrine. Veritas vite est adequatio man⁹ ad linguā. Veritas iustitie est adequatio sententie ad cām. Veritas doctrine ē adequatio rei ad i tellectum. hac triplici veritate ipsum euā geliiū fuleit: q in ipso euāgelio hec triplex veritas edocetur. Ostendit. n. lucas 7 xpm hanc triplicē veritatem in se habuisse: 7 ali os docuisse. Ostendit autem xpm hanc veri tatez habuisse per testimoniū aduersariorū: sicut p. 3. Luc. 11. Magister scimus: q recte dicis 7 doces: ecce veritas doctrine 7 n ac cipis personā. Ecce veritas iustitie: s in ve ritate viam dei doces ecce vitas vite. Ro na enim vita dicitur via dei. Secūdo ostē dit in ipso suo euāgelio: christum hanc tri plicem veritatem docuisse. Primo enīz ibi dem docetur veritas vite que p̄stia in ob servatione mandatorum dei. Unde dicitur Luc. 10. c. Diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo 7 ex tota anima tua 7 ex oi bus viribus tuis: 7 ex omni mente tua: 7 p rimum tuū sicut te ipsum: 7 hoc fac 7 viues Item. 18. Interrogauit eum 7c. Quid faciē do vitam eternā possidebo: 7 sequit. Van data nosti: Non occid. s. Non mechaberis Non furtum facies. Non falsum testimoni um dices. Non dora patrem tuū 7 matrem tu am 7c. Secūdo docet veritas doctrine. Un

de quibsdambac veritatē doctrine puer ten rib? dicebat. vñ decio cap. Ueb vobis pha riseis q decimatis: id est decimandam p̄dica tis menthā 7 ruthā 7 oē olus 7 p̄teritis in dicium 7 charitatem dei 7c. Itē ibidē. Ueb vobis legipitis: q tulistis clauē scie 7c. Ter tio cum vitas iustitie ostenditur. vigesimo ca pitulo. Reddite ergo q sunt cesaris cesari. 7 que sunt dei deo. Item. 10. cap. Uex tamē inimicos meos illos q noluerunt me regnar sup se: adducite huc 7 interficite an me. Itē ter tiodecimo vbi agit d iudicio: vbi repro bis dicturus est. Discedite a me oēs oparij iniquitatis. Secūdo eius euāgelium repletur multa vtilitate. vñ 7 ille q scripsit medicus fuit ad designandum q ibidem nobis medi cinam vtilissimam p̄pinauit. Est at triplex medicina. s. curatiua: p̄seruatiua: 7 meliora tiua: hac triplicē medicinā nobis lucas in suo euāgelio celestē medicū ostendit p̄pi nasse. Medicina autē curatiua ē que curat a morbo: 7 hec est penitētia que omnes mor bos spirituales curat. Hanc medicinam di cit medicum celestem nobis exhibuisse cum ait. 4. c. Sanare contritos corde: predicar captiuis remissionē 7c. Item. 6. c. Nō ve ni vocare iustos. 7c. Medicina melioratiua est que sanitatē auget: hec est observatio cō silioz. Consilia. n. hominem meliorem 7 p̄fectiorem faciunt: hanc medicinam ostēdit medicū propinasse. 18. c. cum ait. Omnia q cumq habes vende 7 da paupibus 7c. Itē 3. c. Ab eo q auferit tibi vestimentum 7c. Medicina autem p̄seruatiua ē que p̄ser uat a casu: 7 est vitatio occasionū peccan di: 7 malay societatum: hanc medicinā osten dit medicū tradidisse cum ait. 12. c. Attendi te a fermento phariseoz 7c. vbi edocet ma loz consortia euitare. Uel potest dici q ip sū euāgeliiū multa vtilitate replet. quonā i ipso vitas oīs sapiētie p̄tinet. De hoc sic di cit abrosius. Lucas oēs sapiētie v̄tutes euā gelij sui p̄plectit historia. Docuit. n. natu ralia cū de spiritu sancto dominicā icarnati onem ext tisse referauit. vñ 7 David na turalē docens sapiētiā ait. Emitte spi ritum tuum 7 crea. C. Itē cum docuit tene bras in passione xpi factas: terram tremuis se: solem radios atraxisse. Docuit moralia

cum in ipſis beatitudinibus mores docuit. Docuit rationalia cum ait. Qui fidelis eſt in minimo ⁊ in magno fidelis eſt. Sine hac triplici ſapientia ipſa fides ipſum miſteriuꝝ trinitatis eſſe nō poteſt: hoc eſt. naturali, rationali: ⁊ morali: hec Ambroſius. Tertio ciꝰ euangeliiꝝ decoratur multa venuſtate. eiꝰ enim ſtilus ⁊ modus loquendi valde venuſtus ⁊ decorus eſt. Ad hoc autem qꝫ aliquis in dictis ſuis venuſtatem ⁊ decorem teneat tria ſunt neceſſaria que tradit Auguſtinus ſcꝝ: vt placeat: vt pateat: ⁊ vt moueat: vt placeat debet loqui ornate vt pateat debet loqui aperte: vt moueat debet loqui cū ſeruoꝝe. Hunc triplicem modum habuit. Lucas in ſcribendo ⁊ in predicando. De duobus primis. 2. cor. in. 8. Miſimus autem cū illo fratrem. glo. Barnabam vel Lucas: cuius laus eſt in euangelio per omnes eccleſiaſ. In hoc qꝫ dicitur: cuius laus eſt notatur qꝫ locutus eſt ornate ⁊ c. in hoc qꝫ dicitur per omnes eccleſiaſ: notatur qꝫ locutus eſt aperte. Quod autem cum ſeruoꝝe locutus ſit: patet ex hoc qꝫ cor ardens habuit dicens. Mōne cor noſtrum ardens erat in nobis. ⁊ c. 4. eius euangelium autenticatur multoꝝꝝ auctoritate. multoꝝꝝ quippe auctoritate autenticatum ſuit: quoniam a patre ſuit preordinatum. Mōne. 3. Ecce dies venit dicit dominus ⁊ ſerui domui iſrael ⁊ do. iuda ſedus nouum non ſecundum pactum quod pepigi cū patribus eozum ⁊ c. Sed hoc erit pactum quod ſerui cum domo iſrael: poſt dies illos dicit dominus. Dabo legem meam in viſceribus eozum ⁊ c. Ad litteram loquitur de doctrina euangelica. Secundo a filio corroboratum. Unde dicitur in eodem euangelio. 21. c. Celum ⁊ terra tranſibunt ⁊ baſes mea non tranſibunt. Tercio a ſpiritu ſancto inſpiratum. vnde dicit Hieronimus in prologo ſuper lucam. Sancto inſtigante ſpiritu in achate partibus hoc ſcripſit euangelium. Quarto ab angelis prefiguratum ab illo angelo de quo dicitur apoc. 14. Vidi angelum dei volante per medium celi habentem euangelium eternum. Iſtud autem euangelium dicitur eternum: quia ab eterno efficienter. i. a chriſto: qꝫ eſt eternꝰ deus: de eternis materialiter. ad eterna ſi-

naliter: in eternꝰ ppetualiter. Quinto a prophetis pñciatꝰ. Mō ezechiel. ppheta iſtud euangelium pñciatꝰ: cū vnꝰ de aialibus facie vultu habere dixit p quod euangelium Luce ſignatꝰ eſt: vt ſupra dictꝰ eſt. Iſtꝰ qꝫ dixit Ezech. 2. ſe viſiſſe libꝝ qꝫ erat ſcriptus intus ⁊ ſoris ⁊ in quo crāt ſcripta lamentationes carmen ⁊ veb. Per hūc. n. libꝝ intelligitꝰ euangelium luce: qꝫ eſt ſcriptꝰ intꝰ p pñciatꝰ in yſterij occultatione: ⁊ ſoris per hiſtorie apertione: in quo etiā pñciatur lamentꝰ paſſionis: carmē reſurrectionis ⁊ veb eterne dñationis: ſicut pꝝ. 6. c. vbi multa veb. ponuntur. Sexto a beata virgine reſeratum. virgo. n. bñā oīa in corde ſuo conſeruabat: ⁊ diligenter pſerebat vt dicitꝰ luce. 2. vt hec poſt modꝰ ſcriptoꝝꝝ reſeraret vt dicitꝰ glo. ibi. des. Oīa que de dño. vcl a dño facta vcl diſta cognouit in memoria recondebat. vt cū tꝰs pñ eandē vcl ſcribende incarnationis aduenerit ſufficiens vniuerſa: put eſſent geſta poſſet explicare querētibꝰ. Unde etiā Bernardus aſſignans rōnem quare angelus bñ virgini nūciatꝰ pceptꝰ heliſabeth ait. Ideo pceptꝰ heliſabeth nūciatꝰ marie vt dñꝝ nunc ſaluatoris nūc pꝛecurſoris edocetur aduentus. rex tempꝰ ⁊ ordinē tenēſ ipſa poſtmodꝰ melius ſcriptoꝝꝝ ac pꝛedicatoribꝰ euangelij reſeret veritatē: que plene de omnibus a principio celitus ſuit iſtructa myſterijs. Creditur igitꝰ qꝫ euangeliste eam de multis regrebant: ⁊ ipſa eos certificabat: ⁊ ſpecialiter credis de beato luca qꝫ ad eā tanqꝫ ad arcā teſtamenti cucurrit: ⁊ ab ea de multis certificatus ſuit: pꝛeciꝰue de his qꝫ ſoli ſibi cōſtabant: ſicut de angelica annunciatione: ⁊ xꝑi natiuitate ⁊ huiusmodi. de qꝫ ſolus Lucas ait. Septio ab aplis intimatꝰ. Luz. n. Lucas. non fuerit cū xꝑo in oībus actibus ⁊ miraculis xꝑi. iō ſuꝝ euangelium ſcripſit ſcdm qꝫ apoſtoli qꝫ preſentes fuerāt: ſibi intimauerūt ⁊ rettulerunt. ſicut ipſe in plogo ſuo inſinuat dicēs. Sicut tradiderūt nobis qꝫ ab initio ipſi viderunt: ⁊ miniſtri fuerūt ſermonis ⁊ c. Luz. n. duplꝰ pñciatur fieri teſtimoniū. ſ. de viſis et de auditis. Ideo dominus vt ait Auguſtinus: duos teſtes voluit hñe de viſis. ſ. mattheꝝ ⁊ Joannem: ⁊ duos de auditis ſcilicet

De sancto Crisanto et daria

Marcus et Lucam. Et quoniam testimonium quod est de visis firmitus et certi est. Quod illud quod est de auditis. id est ut dicit Augustinus: duo etiam genera que sunt de visis ponuntur extrema: et alia duo que sunt de auditis ponuntur media ut hec media tamquam infirmiora ab illis extremis que sunt certiora hinc inde fulciantur et roborentur. De cristo a paulo mirabiliter approbatum. Nam eius evangelium mirabiliter approbat: quoniam ad confirmationem dictorum suorum Luce evangelium adducebat. Unde dicit Ilderonymus in libro de viris illustribus: Qui dam suspicant quotienscumque Paulus in epistolis suis dicit. secundum evangelium meum de Luce significare volumine. Eius etiam evangelium mirabiliter approbant cum de eo scribit. 2. corinthios 9. Eius laus est in evangelio per omnes ecclesias. Legitur in historia anthiochea quod dum christiani qui erant in anthiochia multis flagitiis se dedissent obfessi a multitudine turchorum fame ac miseria multiplici affligebantur. Sed cum plene ad dominum per penitentiam fuissent conversi apparuit cuidam in ecclesia sancte marie de tropoli vigilanti vir quidam lucidus candidis vestimentis indutus. Et cum quererent quoniam nam esset dixit se esse lucam: quod de anthiochia venerat: ubi dominus militia celi et apostolos et martyres provocaverat: ut per suis pergrinis pugnaret. Christiani igitur alati omnes turchorum exercitum confregerunt.

De sancto Crisanto et daria.

Crisantus filius pollemij viri illustrissimi dum ad fidem christi edoctus esset: et a patre ad idola reuocari non posset iussit eum pater in celauirecludi et quinque puellas eidem ut eam seduceret blandis sociari: quod cum orasset deinde ne a fera pessima carnali. scilicet. concupiscentia superaret: primo predictae puellae sono oppressae nec potum nec cibum sumere poterant: sed educte exterius primo hec sumebant. Tunc daria virgo prudentissima de vestite dicata rogata ut ad Crisantum introeat: et eum diis et patri restituat: qua ingressa et a crisanto de popa vestium rephensa: ridit se non per popam: sed ut diis et patri eum lucrificaret sic induta. Cum crisantus iterum eam reprehenderet cur per diis illos coleret: quos au-

ctores ipsorum flagitiosos semper viros et impudicas feminas affirmarent. ridit daria. Philosophos per hominum hominum elementa sensisse Qui Crisantus. Si unus terram ut dea veneret: et alter rusticus arer. plerumque rustico quam veneranti exhibere probatur: et daria et alijs filijs. Tunc crisantus et daria ab eo conuersa sancti spiritus copula uniuersi: et carnale matrimonium simulantes ad christum plurimos pervertebant: nam et claudium tribunum qui pus citis toros fuerat cum uxore eius et filijs et pleribus a ijs militibus ad fidem pervertebat. Crisantus igitur iussu Numeriani in fetidissimum carcerem recluditur: sed fetor in odore suauissimum commutat daria autem lupanarij tradita: sed leo ab amphiteatro fugiens ostiarius lupanarij efficitur mittitur igitur quidam ut virginem concupat: sed a leone capitur: et quasi inuens quod sancta de captiuo fieri iubeat seiscitata. Que precepit ne eum lederet: sed ad se venire pmitteret quod mox conuersus per urbem cucurrit: et dariam eam clamare cepit. Mittunt igitur venatores ut leonem capiant: sed omnes a leone capiuntur: et ante pedes virginis ponuntur: et ab ea pervertuntur. Tunc perfectus copiosum ignem iussit in introitu celle mitti: ut leo cum daria comburatur: quod leo considerans timuit: et rugiens a virginis licentia accepit: ut nullum ledens quo vellet abiret. Quis ergo Crisanto perfectus et darie diuersa penarum supplicia irrogaret: et nequaquam ledi valerent: tandem iniolati coniuges in foueam deponuntur: et terra et lapidibus obruti christo martyres consecrantur et horum sollemnitas hic crebrius recollitur.

De undecim milium virginum passione.

Undecim milium virginum passio hoc ordine celebrata fuit. In britania namque rex christianissimus quidam fuit nomine Morbus vel Maurus qui quandam filiam nomine vrsula generauit: huius mirabili morum honestate sapientia et pulchritudine pollebat: ita quod eius fama ubique volabat. Rex autem anglie cum nimis superbens esset: et multas nationes suo imperio subingaret audita huius virginis fama beatissimum per omnia se fatebatur: si predicta virgo suo virginis copularetur. Iuuenis etiam ad hoc plurimum estuabat. Mittunt igitur solem

De .xi. milibus virginibus

nes nuncios ad patrem virginis magnis p-
missionibus et blanditijs magnas adicien-
tes minas si ad dñz suū vacui reuertantur.
Nec at cepit plurimū anxari tū q: christi fi-
de insignitā cultori idoloz tradere indignū
duceret: tū q: ipsam nullatenus p-sentire co-
gnosceret: tū q: regis ferocitatē plurimū for-
midaret. ipsa at diuinitus inspirata patri su-
asit vt p'dicto regi assensum pberet: ea tamē
p'ditione pposita vt ipse rex cū patre .io. vir-
gines electissimas sibi ad solatiū traderet: et
tā sibi q: alijs nulle v-gines assignaret: et ppa-
ratis tricribus inducias tricennij sibi daret
ad dedicationem sue v-ginitatis: ipse iuue-
nis baptizatus in his tribus annis infide in-
strueret. Sapiēti siquidē vsa p'silio: vt aut
difficultate ppositae conditionis aium ei? ab-
stineret: aut hac opportunitate p'dictas
v-gines secū deo dicaret. At iuuenis libentē
hac p'ditione acceptata apud patrē insiluit et
ptinus baptizatus accelerari cūcta q: beata
vgo pceperat imperauit. Pater aut puelle
ordinauit q: filia sua quā valde diligebat vi-
ros quoz solatio tā ipsa q: eius exercitus in-
digeat in comitatu suo haberet. Undiq: igitur
v-gines cōfluūt: vndiq: viri ad tā gran-
de spectatū cūrrūt: nam multi episcopi ad
eas confluerūt vt secū pgerent: inter quos
fuit pantulus basilienſis episcopus qui eas
vsq: romā perduxit: et inde reuersus cū eis
martyriū suscepit. Scā quoq: Beraſina re-
gina sicilie que virū suū crudeliſsimū regē
qñ de lupo fecerat agnū: soror maciniſij epī
et dārie matris sancte Ursule cū eidē paf scē
Ursule secretum p litteras itumasset ptinuo
aspirante deo cū quattuor filiabus suis ba-
billa: inliana victoria: et aurea: et partulo suo
adriano qui amore soroz suaz vltro se pere-
grinatiōi i-geſſit relicto regno in manu vnus
filij sui vsq: in britaniam nauigauit: cui? cō-
filio v-gines de diuersis regnis colligebant:
et eaz semper ductit exiens cū eis tandē
martyriū passa est. Iuxta cōdictū igit v-ginib?
tricribus et sumptib? pparatis pmlitonibus
suis regina secreta reuelat: et in nonam mili-
riā oēs coniurant. nam modo boni p'ludia in-
choant: modo currunt: modo discurrunt. In-
terdum bella: plerūq: fugam simulant: oīq:
genere ludorum exercētes nihil qd aīo oc-

curabat reliquebant intactum. aliqñ meri-
die aliqñ vir vespere redibant. Cōfluebant
procere et p'mates ad tam grande spectacu-
lum et oēs admiratione et gaudio replebātur
Tandē cū v'sula oēs ad fidem v-gines puer-
tisset: sū vnus diei spatio flante p'spero et ē-
to ad portū gallie q: ciela dñ et ide coloniā de-
uenerūt: vbi Ursule angelus domini appa-
ruit. et p'dixit eas illuc integro numero reuer-
suras et coronas ibidem martyrij perceptu-
ras. inde igit ad angeli admonitionez romā
tendētes ad urbē basilicā applicuerūt. et ibi
dem relictis nauibus romam pedestres ve-
nerunt. Ad qrum aduētū papa cyriac? val-
de gauisus cū ipse de britania oriūsus esset
et multas ibidē inter eas p'sanguineas hēret
cū oī clero ipsas summo cū honore suscepit.
In ipsa at nocte pape diuinitus reuelat: cū
cū ipis v-ginib? palmā martyrij receptur qd
apud se celans multas ex ipis q: adhuc ba-
ptizate non fuerant baptizauit. Ulex cui? op-
portunum tēpus videret: et anno vno et vii
decim hebdomadibus post petrum ecclesiā
decimus nonus rexisset in puentu oīz pposi-
tum suū indicauit: et coram oībus et dignitatē
et officio resignauit: sed cū oēs reclamarent:
et maxime cardinales qui eū delirare puta-
bant: eo q: relicta pontificatus gloria post qñ
dam mulierculas fatuas ire veller: ille nul-
latenus acquiescēs: quēdā viz scūm qui ame-
tos deūs est loco sui pontificem ordinauit et
q: sedem apostolicā inuito clero reliquit no-
men eius de catalogo pontificum idez cler?
abrafuit: oēm qz g'am quā sacer ille virginus
corus in curia romana habuerat a tempore
ill'o amisit. Duo autem iniqui principes ro-
mane milirie scilicet Marimus et aphrica-
nus videntes magnam virginū multitudi-
nem: et q: multi multeq: ad eas confluerent
timuerūt ne per eas nimis creſceret religio
xp'iana: quapropter iter eoz diligentius ex-
plorantes nuncios miserunt ad Iulium co-
gnatū suū principē gētis hūnorū vt educto
contra eas exercitu ipas: cum xp'iane essent
cum venirent coloniā: trucidarent. Vtū
igitur cyriacus cum illa nobili virginū mul-
titudinem de urbe egressus est. Secutus ē
autem ipsum vīcentius presbyter cardina-
lis et Jacob? qui de britania patria sua in an-

De sanctis

Ursociam profectus archiepiscopat^{us} digni-
tatem septem annis ibidem tenuit: qui cum
papam tunc temporis visitasset: et iam verbē
egressus de virginum aduentu audisset: con-
citus rediit: et itineris ac passionis se socium
fecit. Mauritius quoque leuicanie urbis epi-
scopus annunculus babilie et iuliane: necnon
et solarius lucensis episcopus: sulphorius rauenensis
episcopus qui tunc romam aduenerant predictis vir-
ginibus adbeferunt. Etheus quoque spūsus
brē prsuasione manens in britaniam per visidēz
angelicam a dño admonet: ut matrem suam
hortaret fieri xpianā. Nam p^{ri}mo eius primo an-
no quo xpianus factus fuerat mortu^{us} est: et fi-
lius eius etheus eidem in regno suscepit.
Cum autē sacre virginēs cū predictis episco-
pis a roma redirent Etheus a dño admo-
netur: ut primus surgēs sponse sue occurrat
ut cum ea in colonia martyrii palmam acci-
piat: qui diuinis monitis acquiescens mar-
tyriū baptizari fecit: et cum ipsa et sorore sua
puula florentina iam xpiana: necnon et cle-
mente episcopo ipsas virginibus obuians se ad mar-
tyrium sociavit eidē. marcul^{us} quoque episcopus gre-
cie et neptis sua Constantia filia Dororbei
regis constantinopolitani: que nubens cuidam
adoloscēti filio cuiusdam regis: sed ante nu-
ptias morte puenit virginatē suam dño vo-
uit: per visionē admoniti romam venerunt et
predictas virginibus ad martyrium se iun-
xerunt. Quas igitur vīnes cum predictis epis-
copis coloniam redierūt: et ipsam iam ab hūis ob-
fessam inuenerunt: quas barbari videntes
super eas cū clamore nimio irruerūt: et quasi lupi
seuientes in oves totam illam multitudinē
occiderunt. Cū autē ad beatam vrsulā ceteris
iugulatis venisset vrsula pnceps ei^{us} mirā pul-
chritudinē obstupuit: et consolans eā super
necē virginum pmissit quod eam sibi in coniuges
copularet: sed cum h^{ec} illa penitus respuisset
ille pemptum se videns directa sagitta eā
transiit: et sic martyrium psumant. Que
dam autē vgo nocte cordula timore perterrita i-
nani nocte illa se abscondit: sed in crastinum
sponte morti se offerēs martyrii coronam su-
cepit: Sed cū eius festū nō fieret: eo quod cum
alijs passa non esset: ipsa post longū tempus
evidēz recluse apparuit: pceptis et sequenti
die a festo virginū: eius quoque solennitas re-

colatur. P^{er}isse sunt autē anno dñi. 238. Ad autē
temporis ut quibsdam placet non sustinet quod
he tali tempore fuit pacta. Silicia enī tunc
non erat regnum nec constantinopolis. cū hic
fuisse dicat cū virginibus has reginas. Veri^{us}
creditur quod diu post constantinū imperatorem cum
hūis et gotthi sentiebant tale sit martyriū ce-
lebratum: tpe. s. martiani imperatoris ut in quā-
dam chronica legitur: quod regnauit anno dñi.
452. Abbas quidam ab abbate illa colonie cor-
pus unius virginū impetrauit: pmissis quod ip-
sam in capsula argentea in sua ecclesia collo-
caret: sed cū per annum integrū super altari eam
in capsula lignea tenuisset: quidam nocte dum
abbas ipse in monasterio cū suo conuētu in a-
lutinas cantaret: virgo illa corporaliter de
super altari descendit: et ante altare reuerē-
te se inclinans per medium chorum videntib^{us}
monachis et stupentib^{us} inde recessit. Abbas
igitur ad capsulam eurrens et vacuā ipsam in-
ueniens colonias pperavit et abbatisse rei or-
dinem intinuit: pgentesque ad locū vrsulę illud
corpus sumptuerant: illud ibidem inuenerūt
Cū autē abbas veniā petēs illud vel aliud pe-
teret certissime pmittebat capsulam citius se
factur: nullatenus impetrauit. Religio
sua quidam cum has virginēs in deuotione
multa haberet: quadam die dum graniter in-
firmaretur vidit quandam virginē pulcher-
rumam sibi apparentem: et si se cognosceret i-
quirentem: qui cum ad eius visionem mira-
retur: et se nequaquā ipsam cognoscere fatere-
tur: illa ait. Ego sum vna virginum erga quas
habes tantum deuotionis affectus. Et ut in-
de mercedem accipias: si amore et honorē no-
stri undecies milies dominicam orationem
dixeris: in hora mortis in protectionem et so-
latium nos habebis qua disparente: ille quod
citius potuit hoc impleuit. Satimque voca-
to abbate iungi se fecit: quod cū vingeretur su-
bito exclamauit ut fugerent: et venientibus
sacris virginibus locum darent: quem eus
abbas quid hoc esset interrogaret: et ille per
missionem virginis sibi per ordinem enar-
rasset recedentibus cunctis et paulopost
redeuntibus ipsum migrasse ad dominum
inuenerunt.

De Nomine,

Simone interpretatur obediens: vel ponens tristitia: Idcirco habuit duplex cognomen dictus est. n. Simon zelotes: et Simon cananeus a cana vico galilee ubi dominus aqua in vinum mutavit: et idem est zelotes quod cananeus: cana. n. zelus interpretatur. habuit igitur obedientiam precatorum per executionem: tristitia afflictorum per compassionem: zelum animarum per constantem fervorem. Iudas interpretatur confitens vel gloriosus: vel iudas quasi iubilum dantis. ipse. n. habuit confessionem fidei gloriæ regni et iubilum interni gaudij: hic multiplex habuit cognomen: dictus est. n. iudas iacobi supple frater fuit. n. frater iacobi minoris. Secundo dicitur est iudas quod interpretatur apprehendens principem vel dicitur iudas a tharea: et de tharea dicitur esse vestis regia: ipse. n. fuit vestis regia dei per ornamentum virtutum: per quam apprehendit principem christum: vel iudas quod dicitur deus. i. magnus deus. i. per adoptionem. Tertio dicitur est in historia ecclesiastica lebeus: quod sonat quasi cor: vel cornutus. i. cordis cultor: vel lebeus quasi lebes: cor per magnanimitatem. cornutus per puritatem. lebes per gratiarum plenitudinem. quod quasi olla et vas virtutum et gratie esse premerunt. Eorum passionem et legendam habent ab abdias episcopus babilonie ab ipsis apostolis episcopus ordinatus scripsit: quam tropus ab die discipulus transiit in grecum. africanus in latinum.

De sanctis Simone et Iuda.

Simon cananeus et Iudas qui et thadeus fratres fuerunt iacobi minoris et filij Marie cleopbe que alpheo nupta fuit. Iudas vero ab abagarum regem edisse a thoma missus fuit post ascensionem dicitur. Legitur. n. in ecclesiastica historia: quod predictus rex abagarus domino nostro iesu christo in hunc modum epistolam destinavit. Abagarus eucharistie filius iesu salvatori beato qui apparuit in locis hierosolymarum salutem. Audi tum est mihi de te et sanis viribus quas facis: quod sine medicamentis aut herbis fiant ista per te: et facis cecos videre: claudos am-

bulare: leprosos mundari: et mortuos revivificare. Quibus omnibus auditis de te statui in animo meo unum esse et duobus. Aut quod tu sis deus: et desideris de celo: ut hec facias. aut quod filius dei sis quod hec facis. Propterea ego scribens rogavi te: ut digneris satiare usque ad me: et egredieris meam quam diu laboravi curare. Nam et illud cõperi quod iudei murmurant ad versum te: et volunt insidiari tibi. Veni ergo ad me quod est mihi parva civitas: sed honesta: quam vtrisque sufficiet. Dominus autem iesus ista verba sibi respondit. Vires quod credidisti in me cum ipse non videris me. Scriptum est. n. de me quod: bi qui me non vident credent: et hi qui me vident non credent. De eo autem quod scripsisti ad me ut veniam ad te: oportet me hec omnia complere propter quam missus sum: et postea recipi me ab eo a quo missus sum. Cum ergo assumptus fuero: aliquem de discipulis meis mittam ad te ut curet: et vivificet te. hec in historia ecclesiastica videtur ab abagarus quod presentat christum videre non posse: sed cum quod in antiqua historia invenit: sic Iohannes damascenus in libro 4o testatur: pictorem quendam ad iesum misit: ut domini imaginem figuraret: ut sic ipse saltem per imaginem aspiceret: quem in facie videri non poterat: sed cum ad eum pictor venisset: propter nimiam fulgorem quod ab eius facie precebat: in eius facie clare negabat intendere: nec ipsam se sibi insulam suam figurare: quod cernens dominus vestimentum lineum ipsius pictoris accipiens: et sine facie supponens suisque imaginem eidem impressit: ac desideranti regi Abagaro destinavit. Cumque modum autem dominus fuerit imago: in eadem antiqua historia legitur sicut inde Iohannes damascenus testatur. fuit. n. ut ibidem dicitur: bene oculatus: bene superlativus: longum vultum habuit: et acutus: quod est signum maturitatis. Illa autem epistola domini nostri iesu christi tante virtutis esse dicitur: ut in illa civitate edicta nullus hereticus vel paganus vivere valeat: nec tyrannus aliquis eadem nocere presumat. Nam si aliquis armata manu illam civitatem insurrexerit: si quis aliquis super portam istas epistolas illam legat: et ea de hostes aut territi fugiant: aut pacati cum eis componant: sic scribitur in illis adimpletum. Sed postmodum civitas a sarracenis capta fuit: et prophana a blato beneficio propter abundantiam peccatorum ionere vndique patefacta. Postquam vero dominus assumptus est ut in historia ecclesiastica legitur: misit thomas apostolus thadeum: qui et

De sancto

indas dictus est: ad abagarū regem: fm dei
pmissionē: q cū ad eum venisset: et se discipu
lū iesu sibi pmissum dixisset. vidit abagarū
in vultu thadei quendam mirum et diuinum
splendorem. quo viso stupefactus et territus
dñm adorauit dicens. Vere discipulus es
Iesu filij dei: q mihi direrat: mittā aliquem
ad te de discipulis meis q te curet et vitam
pferet. Cui thadeus. Si in dei filius credide
ris. oīa tui cordis desideria obtinebis. Cui
abagarus. Credo vē: et indeos qui eum cru
cificerunt libentius trucidare si mihi possibi
litas adesset: nequaquā romanorū auctoritas
impediret. Cū igit abagarus vtrū in aliquibus
libris legis leprosus esset thadeus epistolā
saluatoris accepit: et de ea eius facie p̄fira
uit. et statim plenā sanitatē recepit. Judas āt
p̄mo in mesopotomia et ponto p̄dicauit. Si
mō vō in egypto. deinde ambo in p̄sidā ve
nerūt. et ibidē duos magos zaroen et arpha
tax: quos de ethiopia mattheus fugauerat
inueniunt. Tūc viardach dur regis babi
lonie p̄tra indos ad p̄lium p̄fecturus nullus
a dijs suis potuit h̄re r̄sum. p̄gētes autē
ad phanā prime ciuitatis ibidē habuerunt
r̄sum: qd p̄pter apostolos qui venerūt di
r̄ndere nō possent: tunc dnr eos ingri fecit.
et inuentos quā eissent. vel qua de re venis
sent inquisit. q r̄iderunt. Si genus queris:
hebrei sumus: si p̄ditionem fuds xpi nos es
se fatemur: si causā salutis vestre causā huc
venimus. Quibus dur r̄didit: cū felix reuer
sus suero audiam vos. Cui apostoli. Modō
magis congruum ē te cognoscere illuz cuius
ope vincere possis: vel certe rebelles paca
tissimos inuēire. Quibus dur. Dijs nostris
potentiores vos video. finē belli nobis ro
go predicite. Cui apostoli. vt deos tuos mē
daces esse cognoscas: iubemus illis ad q̄si
ta dare r̄sa. vt dū dixerint q̄ ignorant p̄be
mus eos per oīa esse mentirosos. Tunc tanta
strei grande bellum dixerunt futurū. et multū
populū hinc inde in p̄liorū turum. Tunc
apostoli r̄ider cepērūt. Dixit eis dur. Ne
timor inuasit: et vos ridetis. Cui apostoli.
Nolite timere. qz pax huc nobiscum intra
uit et cras hora diei tertia legati indorū ad te
venient. et tūc se p̄tati cū pace subijcient: tūc
pontifices r̄sū ēt leuauerunt: et duci dixerūt

Ad hoc isti securū te reddere volūt: vt dux
incautus fueris ab aduersarijs occuperis.
Cui apostoli. Nō dirimus tibi expecta vñū
mensē: sed vñū diē: et cras in pace victor
exites. Tūc dux vtroqz custodiri fecit. vt
ex rei exitu veraces honorarent: et menda
ces p̄ crimine punirent. Cū ergo in crasti
nū qd apostoli p̄dixerant euenisset: et dux in
cendere voluisset pontifices: prob: buerunt
apostoli ne hoc fieret: cū ipsi nō viuentes oc
cidere. sed mortuos viuificare missi essent.
Tunc dur valde miratus: et qz eos occidi nō
p̄mitterent: et qz de bonis illoz aliq̄ recipere
nollent eos ad regē duxit dicēs. Isti rer sunt
dij latentes in effigie hominū. Quos sibi oīa
p̄stibus p̄dictis magis narrassent zelo inu
die magi p̄moti dixerūt eos malignos ēē: et
p̄tra regnū subtiliter cogitare. dixit eis dur
Si audetis euz eis p̄figite: cui magi. Si vis
videre qz vobis p̄sentibus loq nō poterunt
veniat huc viri eloq̄ntissimi: et si corā nobis
ausi loq fuerint nos per oīa ipeitos p̄babis
Cū āt plurimi aduocati adducti fuissent: cō
tinuo coram magis ita muti facti sunt: qz nec
nutibus qd loqui non poterāt indicarent di
xeruntqz magi ad regem. vt scias nos deos
esse p̄mitteremus eos loq: s̄ ambulare nō pos
se: iterūqz reddemus eis gressuz: sed facie
mus eos aptis oculis non videre. Qui cum
hec omnia fecisset. dur aduocatos illos tur
piter p̄fulos ad apostolos duxit. quos cū ad
uocati p̄anosos vidissent: eos in aio p̄p̄se
runt. Quibus simō. Sepe euenit vt inf̄ scri
nia aurea et gēmata vilia queqz habeantur i
clisa: et itra vilissimas et ligneas capsis sint
gēmaz monilia p̄ciosa p̄posita. Quicūqz er
go alicui rei cupit esse possessor: nō magno
pe gestatorū: sed ipm qd gestat expectat.
Promittite igit vos ab idolorū cultura di
scedere: et solū deū inuisibile adorā: et signū
crucis in frontibus vestris faciemus: et ma
gos p̄stare poteritis. Qd cū fecisset et in frō
tibus p̄signati essent ad regē corā magis ite
rum ingre ssunt. et cū a magis superari nō
possent: immo ipsis corā oībus insultarent.
irati magi multitudinem serpentū aduenire
fecerunt. statiqz ad iussū regis venientes
apostoli pallia sua de serpentibus impleve
runt: et in magos p̄iecerunt dcentes. In

nomine domini non moriemini: sed a serpē-
tibus lacerati dolor vestrorum mugitus dabi-
tis. Cū ergo serpētes carnes eorum comede-
rent: et ipsi tanquā lupi ulularēt. Rex et ceteri
rogabant apostolos: ut eos a serpētibus oc-
cidi pmitterent: quibus apostoli responderunt.
Nos missi sumus reducere de morte ad vi-
tam: non a vita precipitare in mortē. Et facta
oratione iusserunt serpētibus: ut omne ve-
nenum quod insuderunt reuocarēt: et postmo-
dū ad loca sua redirēt. Maiores autē crucia-
tus magi senserunt: cū venena serpētes re-
traherēt: quā cū ante carnes comederēt: quod
apostoli dixerunt. Tribus diebus dolores
sentietis: tertia vero die sani eritis: ut vel
sic a vestra malitia recedatis: cū tribus die-
bus sine cibo et potu ac sono doloribus nimi-
um cruciati mansissent: apostoli venientes ad
eos dixerunt. Non dignat̃ dñs habere coa-
eta seruitutis: id eorum surgite sani et abite: ha-
betes liberā facultatē faciendi quod vultis.
Illi autem in malitia perdurantes ab eis su-
gierunt. et pene propter eos totā babiloniā cō-
mouerunt. Post hoc filia cuiusdam ducis
ex fornicatione concepit: et filium parturiens:
quendam sanctū diaconū infamauit quod eā vio-
lauit: et ex ipso conceperit. Cū autē parentes
puelle diaconem occidere vellent. Apostoli
adueniunt: et quā puer natus sit requirunt. et
responderunt. Hodie prima hora diei. dixeruntque
apostoli. Infantē hunc adducite: et diaconē
quem accusatis huc etiā producite. quod cum fa-
ctū esset apostoli infanti dixerunt. Die infans
in nomine dñi si iste diaconus hoc presumpsit.
Ad hoc infans. Iste ingratū diaconus castus et
sectus ē: nec unquā carnē suā coingnavit. Cuius
autē parentes instaret ut apostoli quererent: quod
actor huius sceleris fuisset. responderunt aposto-
li. Nos innocētes absolvere decet: nocētes
prodere non decet. Tūc et tēporis ptigit.
ut due tigrides ferocissime que in singulis
caueis clausę erāt fugerēt: et oēs qui sibi occur-
rerent deuoraret. Tūc apostoli ad eas ve-
nerunt: et in nomine dñi eas velut oves mansue-
tas fecerunt. Volentibus autē apostolis inde
discedere rogati per annum et tres menses
ibi dē pmanerūt. In quo spacio plusquā fere
ginta milia hominū exceptis paruulis cū re-
ge et principibus baptizati sunt. Predicti autē

magi ad quandam ciuitatem nomine senair
ubi erāt. scilicet idolorum pōtīfices venerūt: et eos
propter apostolos percutauerūt. ut cū illuc veni-
rent aut eos sacrificare pellerēt: aut peni-
tus necarent. Pertristata igitur vniuersa p-
uincia cum apostoli ad predictā ciuitatē ve-
nissent: ecce predicti pōtīfices cū vniuerso po-
pulo eos capiūt: et ad tēplum solis deducūt.
Dēmones autē per energuminos clamare ce-
perunt: quid nobis et vobis apostoli dei vi-
ui? Ecce in ingressu vestro flāmis exurimur.
Tūc angelus dñi eis apparēs dixit. Unū e-
duobus eligite: aut horum repētīnū interitum
aut vestrę martyriā. Cui apostoli. Tanta ē
misericordia dei ut et istos conuertat: et nos
ad palmas martyrię pducatur. scd autē silentio
apostoli dixerūt. Ut sciatis quod hec idola de-
monibus plena sunt: ecce eis iheramus ut
excāt: et singuli simulacra sua pfringāt. Sta-
tīmque duo ethiopes nigri et nudi cunctis vi-
dentibus et stupentibus de simulacris exierūt
et pfractis illis cū diris vocibus abscesserūt
quod vidētes pōtīfices in apostolos irruerūt.
et eos prius trucidarūt. In ipsa autē hora cū
nimia esset serenitas tāta fulgura extiterūt
ut tēplum ipsius tristarie scinderet: et illi duo
magi in carbones ictu fulguris vterentur.
Rex autē corpora apostolorum ad urbē suā trā-
tulit: et in honore eorum ecclesiā mire magnitu-
dinis fabricauit. De beato autē simone in pluri-
bus locis inuenitur: quod crucis patibulo sit af-
fixus: quod etiā isidorus in libro de obitu apo-
stolorum: et Eusebius in historia ecclesiastica.
et Beda super actus: et magister iohannes beletus:
in summa sua testatur: cū. n. ut aiunt in egi-
pto pdicasset: hierosolimā rediit: et post mor-
tem iacobi maioris in episcopū hierosolymita-
nū ab apostolis vniūmīter ē electus: et an-
te mortē suā triginta mortuos suscitasse narra-
t. Unde cātas de eo: terdenos mortuos flu-
cibus merfos humane vite reddidit. Cuius
autem ecclesiā hierosolymitanā per annos
multos reuisset: et annum centesimum et vige-
simum ageret: tpe traiani imperatoris cum
atticus pfularis hierosolymis haberetur:
ab eo capitur. et iniurijs multis afficitur. ad
ultimum in cruce ipsum affigi iussit omni-
bus qui aderant et ipso indice miratibus. ut
centum viginti annorum senex crucis sup-

De sanctis

placitū pruliffet: nōnulli vō dicūt sicut est rei veritas: q nō fuit iste simon qui crucis mar tyriū prulit: sed fuit aliū simon filiū cleo phe frater ioseph: qd etiā Eusebius cesariē sis epō in sua chronica testat. Idem dicunt In dorius et Beda in suis chroniciis. Nā isti dorius et eusebius qd pū dixerūt: postmodū in chroniciis conuerfūt: qd p3 p bedā qui se hoc sensisse red arguit in retractationib3 suis. Usuardus quoq3 in suo martyrologio idē testatur. **C** De scō Quintino.

Quintinus genere nobilis et ciuis romanus ad urbē amblianēz veniēs et multa miracula faciens iussu maximiani a pfecto urbis capis: et vsq3 ad defectus cedentiū vberatus carce ri mancipat: s3 solūte eum augelo in mediā urbē iuit: et ibi populo p̄dicauit: vñ trex captus et in eculeo vsq3 ad ruptionē venarū diffectus nervis quoq3 crudis durissime ce sus: oleū picē et adipē feruentissimū tolera uit. Et cū p̄s idē derideret irat3 calcē et ace tū et sinapriū in os eius piccit: s3 cū adhuc i mobilis pmaneret et apud veromandū ad ductus fuisset: duos clauos a capite vsq3 ad crura: et decē inter ungulas et carnes p̄ses i figens: tādē eū decolari fecit. Quis corp3 in flumie picctus cū p annos 55. latuisset: a quadā mirona nobili romana talit3 reptū est. Nā dū assidue orōni vacaret nocte ab an gelo monita ad castrū veromandum ppera re iubet. vt in locotali corp3 sacri qntini re gret et honorifice sepeliret. Qu3 igit ad p̄ dictā locū cū multo comitatu venisset. et ora nōez ibidē effunderet: corp3 sancti qntini incorruptum et redolēs sup flumiū p̄tin3 ena tauit: qd sepeliēs p sepulture bñficio lumen oculorum recepit: et ididē edificata ecclesia ad propria remcauit.

De sancto Eustachio.

Eustachius antes placid3 vocabat3 hic erat magister militū traiani impatoris. Erat aut3 operibus miseri cordie valde assidu3: s3 tñ idolorū cultui dedit3. Nā bebat3 et pugem eiusdem

ritus et misericordie existentē duosq3 filios procreauit: quos iuxta suā magnificentiam magnifice educari fecit. et q3 operib3 miseri cordie sedulus insistebat: ad viā veritatis meruit illustrari. Quadā. n. die cū venatio ni insisteret gregē ceruorū repperit: inf quos vnum ceteris speciosiorē et maiorē p̄spexit: q ab aliorū societate discedēs in siluā vastio rem p̄siliit. Vex alijs militib3 circa ceruos reliquos occupatis placidus hūc toto iussu insequit3: et ipm cape nitebat3: quē cum totis viribus inseqrēt: ceruus tādē sup quādā ru pis altitudinē p̄scendit: et placidus appropi ans q̄lter capi possit animo sedulus reuol uebat. q cū ceruū diligent3 p̄sideraret. vidit inter cornua eius formā sacre crucis supra solis claritatē fulgentē: et imaginē iesu xpī q per os cerui: sicut olī per afinas balaā: sic ei locutus ē dicens. O placidus qd me p̄sequeris: Ego tui gratia in hoc aiali tibi apparui. Ego su3 xp̄s quē tu ignorās colis: elemosy ne tne corā me ascenderūt: ob hoc veni vt per b̄he quē venabaris ceruū: ego quoq3 te ipsū venarer. Alij tñ dicūt q ipsa imago xpī que inter cornua cerui apparuit: hec vba prulit. Nāc audiēs placidus nūmio timore cor reptus de equo in terrā procidit: et post vñā horā ad se rediēs de terra surrexit et ait. Re vela mihi quid loqrīs: et sic credā in te: ait xp̄s: Ego placide sum xp̄s q celū et terrā cre auit: q lucē oriri feci et a tenebris diuisi: q tēpora dies et ānos p̄stitui: et boiem de limo ter re formari: q ppter salutē humani generis i terris in carne appui. q crucifixus et sepult3 tertio die resurrexi. Nāc audiēs placid3 ite rum in terra deicidēs ait. Credo dñe: q3 tu es q omnia fecisti: et qui errātes puerilis: et dirit ad eū dñs. Si credis vade ad ep3 ciuitatis: et te baptizari facias. Qui placidus. Vis dñe vt hec eadē vxori mee et filiis nūciē: vt ipsi parit in te credant: cui dñs. Re nuncia illis vt ipsi parit tecū mudent: tu q3 die crastina huc venias vt tibi rursum ap pareā: et que futura sūt plenius tibi pandas. Cum ergo domum venisset: et hec vxori in lecto renunciasset exclamauit vxor: eius di cēs. Domine mi et ego eū trāsacta nocte vi di dicentem mihi. Eras tu et vir tuus et filij tui ad me venietis: et nūc cognoni quoniā

ipso est dominus iesus xps. Derreuerunt igi-
tur ad eum romae media nocte q eos cu ma-
gno gaudio baptizauit: et placidum eustachium
vocatit: ei? vxore theospitem: et filios eius
agapitum et theospitum. Mane facto Eusta-
chius sicut prius ad venationem pcessit: et pro-
pe locum veniens milites suos qui sub obitu in
uestigande venatidis dispsit. Stansq in lo-
co summa pme visionis asperit. eademq in sa-
cie sua dixit. Supplico dñe vt manifestes q
pmiseras sermo tuo. Qui dominus. Beatus
es Eustachii q accipisti lauacrum græ mee. qz
modo diabolus superasti: modo cum qte de-
ceperat periculis: modo apparebit fides tua
Diabolus. n. eo q ipm dereliquis ptra te se-
ne armas. Oportet igit te multa sustinere.
vt accipias coronam victorie. oportet te mul-
ta pati vt de alta seculi vanitate humili-
eris: et rursus spiritalibus diuitijs exaltaris.
Tu ergo ne deficias: nec ad gloriam pstinam
respicias qz p tentationem oportet te alterum
Job demonstrari: qz cu humiliatus fueris ve-
niam ad te: et in gloria pstinam restituat te.
Die ergo si mō tentationem vis accipere.
aut in fine vite. dicit ei eustachius. Dñe si
ita fieri oportet: mō nobis accidere tentatio-
nē iube: sed virtutē patientie tribue. cui do-
m' nua. Rōtans esto: qz gratia mea custodi-
et animas vestras: sicqz dñs in celo ascen-
dit: et eustachius rediens hec vxori sue nūcia-
uit. Post paucos igitur dies mors pestifere
cunctos seruos suos et ancillas suas inuasit et
vniuersos suos occidit. Deinde post aliqd
tps oēs eq: et oia eius pecora subito interie-
runt. Quidā aut scelesti eius depredationē
videntes: et per noctem in domum eius ir-
ruentes: cuncta que reperiunt asportarūt
et domū totā auro et argento et reb' alijs spo-
liarunt: et ipse cu vxore sua et filijs grās agēs
nocte aufugit nudus: qui ruborem videntes
egiptum pgebant: totaqz eius possessio pra-
pnam malo: tum ad nihilū est redacta. rex
autem totusqz senatus pro magistro militū
tam strenuo multūz dolebat. eo q de eo nul-
lum indicium reperire poterant. Cum autē
iter agerent appropinquarūt mari: et inueni-
tes nauē sup eaz navigare cepunt. Videns
aut dñs nauis vxorez Eustachij q pulchra
est ipsa plurimā habere desiderauit. Cum

vt transfretasset nauis ab eo exigebat. non
hūcibus vō illis vñ soluerent iussit p nauis
detineri vxore: volēs illā secūz habere: qd
vt Eustachius audiuit nullatenus assenti-
re voluit. dñi vero eo ptradicēte: innuit do-
minus nauis suis: vt eū in mare precipita-
rent: vt sic vxore suā habere posset. qd cum
Eustachius cōperisset vxore eis tristis re-
liquit: et duos infantes accipiens igemiscēs
ibat ac dicens. Eleb mibi et vobis qz mater
vestra alienigene marito tradita ē: perueni-
ensqz ad quendam flumiū. ppter aquarū abun-
dantiā nō ē ausus cū duobus filijs flumiū
ptransire: sed vno citra ripā fluminis reli-
cto altex transportabat. qui cū flumiū trans-
vadasset illum infantes quā baiulanerāt su-
per terrā posuit: et ad accipiendūz aliūz fe-
stinavit. Quz autē circa medius fluminis
puenisset: et ecce lupus pectus venit: et infā-
tes quēz deposuerat rapiens in siluā aufu-
git: qui de eo desperās ad aliūz festinabat.
Sed cum abiret leo venit: et alium filium
rapiens abiit. vnde eum consequi non va-
lens cum esset in medio fluminis: cepit pla-
gere: et capillos suos euellere volens se in
aquam plicere: nisi eum diuina prouidētia
puenisset. Pastores at videntes leones pu-
erū vñū portantē eum cū canibus insecuri
sūt. p diuinā at dispensationem leo puerum
illū ab iocīs rececit. Quidā insuper arato-
res post lupū inclamantes puerū de eius
fancib' incolūmē liberauerūt. Et triqz vō scz
pastores et aratores de vno vicō sūerūt: et pe-
nes se pueros nutrierunt. Hoc vō eustachi-
us nesciebat s; merēs ac plorās ibat dicens
Deu mibi: qz an vt arbor pollebā: s; modo
penitus sum nudatus. Deu me qz multitu-
dine militū cūcidari solebā: s; nunc solus
remans nec filios suz pcessus hñe: memini
dñe te mibi dixisse: qz oī me tētari sicut iob.
sed ecce plus aliqd in me fieri video. Il-
le enim et si possessionibus nudatus fuerit.
tamen stercus habuit super quo sedere po-
tuit. Mibi autē nihil horū remansit. Ille
amicos sibi ppatiētes habuit. Ego immites
seras habui que meos filios rapuerunt. Il-
li vxor est relicta: a me vō ablata. Da regēz
dñe tribulationib' meis: et pone custodiā ori-
mco: nec declinet cor meum in verba mali.

De festo

tie: releisat a facie tua. Et hoc dicens cum lachrymis ad quandam vicum abiit: et data merce de sibi agnos illoz hominum per annos. is. custodiuit. filij aut eius in altero vico educati sunt nec se esse fratres sciebant. Dominus autem uxorem Eustachij pseruauit nec illa ille alienigena cognouit: sed potius ea itacta dimittens vitam finiuit. Imperator autem et populus romanus plurimum ab hostibus molestatur et recordatus placidi et strenue per ipsos hostes sepius dimicasset de eius subita mutatione plurimum tristabatur: direxitque multos milites per diuersas mundi partes permittens omnibus qui eum inuenissent multas dimitias et honores. Quod autem ex militibus qui aliqui placido ministrauerant ad ipsum vicum in quo degabat venerunt: quos placidus de agro venire p[er]siderans eos ex incessu p[er]tinus recognouit: et veniens in memoria dignitatis sue prurbari cepit ac diceret. Domine sic istos qui aliqui mecum fuerunt propter spes vidi sic daret aliqui colligere meam videre possis: nam de filiis scio quod a feris comesti sunt. venit autem ad eum vox dicens. Confide Eustachij quia cito honorem tuum recuperabis. et filios et uxorem recipies. Cum igitur militibus obuiaisset ipsi eum minime cognouerunt. Quos eum salutassent quaesierunt si aliquem p[er]grinum nomine placidum cum uxore et duobus filiis cognosceret. Ille autem se nescire p[er]fessus est ad p[er]ces tui eius in hospitio diuerterunt: et enstachius eis stuebat: et recolens statum suum p[er]stinum lachrymas prinerere non poterat: egressus autem foras suam faciem lauit: et ite rediens eis stuebat. Illi vero p[er]siderantes adinuicem dicebant. quod filius est homo hic illi quem querimus et ridens alter dixit. Valde quidem filius est. Quod p[er]sideremus igitur et si h[ab]et signum cicatricis in capite quod sibi in bello accidit: ipse est: et respicientes et signum videntes ipsum esse quem quaerebant. p[er]tinus cognouerunt: et infiliantes et osculantes de uxore et filiis eum sciscitanti sunt qui dixit eis: quod filij mortui essent et uxor de tecta. Vicini autem omnes qui ad spectaculum concurrebant dum milites eius virtutem et primam gloriam p[re]dicabant. Tunc milites p[re]ceptum imperatoris ei exponunt: et optimis indumentis ipsum induunt. Post iter quodecim dierum ad imperatorem deuenerunt: qui eius aduentum audiens prius eadem occurrit: et ipsum videns in oscula eius

ruit: narrauitque omnibus cuncta que sibi p[er] ordinem accidisset: statimque ad magistrum militie trahitur: et idez quod prius officium exercere compellitur qui numerum militibus et paucos per tot hostes esse cognosce[n]s iussit tyrones colligere per omnes ciuitates et vicos: p[er]tigit autem illam terram in qua filij eius educati sunt describi: ut darent duos tyrones. Uniuersi autem eiusdem loci incole illos duos iuuenes: tamquam ceteris aptiores magistro militum p[re]signarunt: videns vero iuuenes elegantes: mox honestate p[ro]positos cum sibi plurimum placuisset inter primos cunctas suos ordinauit cosidere. et sic p[re]fectus ad bellum subiectis hostibus exercitum suum tribus diebus in quadam loco ubi uxor sua pauper hospita manebat regescere fecit. Illi vero duo adolentes in tabernaculo matris sue nutu dei hospitati sunt nescientes quod mater sua esset: et sedentes circa meridiem et mutuo p[re]fabulantes exponebant sibi inuicem de infantia sua. Mater vero eorum de p[re]sedens quam ipsi reserebant: attentius audiebat. Dicebat. nam maior minori. Ego dum infans eum nihil aliud recolo: nisi quod pater meus magister militum erat: mater mea speciosa valde. duosque filios habuerunt. scilicet me et alium minorem me: qui et ipse speciosus valde erat. Accipientesque nos egressi sunt de domo nostre: ingressique sunt nunc nescio quo cunctes. Cum autem de nauis egredieremur in nra nescio quod in nauis relicta est. p[ro]pter vero nosler portans nos duos fratres p[re]gebat pueniensque ad quendam flumem transiit cum fratre meo iunior: et me super ripam fluminis dereliquit. Cum autem reuenteret ut me acciperet: lupo venit et illum infantem rapuit: et antequam ad me appropinquaret leo de silua exiens me rapuit. et in silua deduxit. Quia flores vero eruerunt me de ore leonis: et nutritus sum in illa possessione in qua et ipse scis: et non potui scire quid factum sit de p[re]meo neque de infante. Idcirco audiens minor: cepit flere ac dicere. p[ro]pter deum ut audio frater tuus sum ego: quoniam et qui me educauerunt: hoc dicebant quod de lupo eruius te: et in amplexibus rudes osculabant se inuicem et fleuerunt. Audiens hec mater eorum: et p[er]siderans quod cunctum suum ita seriatim dirissent diu apud se tractauit si illi filij sui essent. Altera autem die ad magistrum militum adiit et interpellauit eum dicens. De p[re]cor te domine ut me ad patriam meam p[er]du

ei subeas. ego. n. de terra romanorum suorum: et pergrina hic sum. Et hoc dicens vidit in eo signum mariti sui et eum cognoscens cum se iam continere non posset: percudit ad pedes eius et ait. Proco: te domine ut exponas mihi istam vitam tuam. puto. n. quod tu sis Placidus magister militum qui alio nomine dicitur Eustachius: quem Placidus salvator: puerit: quod tale et tale retatuonem sustinuit: cui vxor: quam ego suum in mari ablata sum: que tamen ab omni corruptione servata sum: quod et duos filios. scilicet Agapitum et theospitum habuit. Ille audiens Eustachium et ipsam diligenter considerans vxorem suam recognovit: et lachrymans per gaudium ipsam osculatus est: glorificans deum qui consolatur afflictos. Tunc dicit ei vxor sua. Domine ubi sunt filii nostri: quod ait. A feris capti sunt: et exposuit ei quod perdidit illos. et illa. Vras agamus deo. puto. n. quod quemadmodum deus donavit nobis ut inveniremus nos in viis: donabit et recognoscere filios nostros. Et ille. Dixi tibi quod a feris capti sunt. et illa. hesternam die sedens in hortu audivi duos invenisse: et sic suam infantiam exponentes. et credo quod filii nostri sunt. Interroga igitur ab eis. et dicet tibi. et convocans eos Eustachius et audiens ab eis infantiam suam recognovit quod filii sui essent. Et amplectentes eos ipse et mater super eos colloquium plimum fluerunt: et crebris eos osculabantur. Dies igitur exercitus plimum gaudebat: et de inuentione eorum et de victoria barbarorum. Cum igitur rediret pergit iaz traianum obvisit: et successisse ei periculis in secleribus adrianum: quod per victoria obtenta et inuentione vxoris et filiorum magnifice eos suscepit: et magnam primum paravit. Altera autem die ad templum idolorum processit: ut ibi sacrificaret per victoria barbarorum. Videns vero impator quod Eustachius nec per victoria nec per inuentione suorum sacrificare vellet hortabatur ut sacrificium imolaret. cui Eustachius. Ego christum deum colo. et illi solo sacrificio. Tunc impator ira repletus ipsum cum vxore et filiis in arena statuit: et leonem ferocem ad eos dimitti fecit. Accurrens vero leo et demisso capite quasi eos adorans ab eis humiliter recessit. Tunc impator bonum eorum incedi fecit: et eos ibidem viuos mitti mandavit. Orantes igitur sancti et se domino commendantes bonum intraverunt: et ibidem domino spiritum reddiderunt. Tertia autem die de boue

coram imperatore extracti: ita penitus intacti inveniunt: quod nec capillos nec quicquam eorum vaporos incedit aliquatenus pingerunt. Et christiani vero eorum corpora tulerunt: et in loco celeberrimo recedentes ibidem oratorium construunt. Passi sunt autem sub Adriano: qui cepit circa annum domini. 120. calendis nouembriis: vel secundum quosdam. id est. calendis octobris.

De festiuitate omnium sanctorum.

Quatuor de causis instituta fuisse videtur. Primo propter cuiusdam templi dedicationem. Secundo propter omissionem supplementum. Tertio propter negligentiam expiationem.

Quarto propter faciliorem orationum nostrarum impetrationem. primo igitur instituta est propter cuiusdam templi dedicationem. Romani. n. cum vniuerso orbi dominarent: quoddam templum maximum construxerunt: in cuius medio suum idolum collocantes omnium prouinciarum simulacra per circuitum statuerunt respicientes etiam rectis vultibus idolum romanorum. Si quando autem aliquod prouincia rebellaret: primum ut aiunt arte diabolica illius prouincie simulacrum idolum romanorum posteriora voluebat: tanquam inuictum quod ab eius domino recessisset. Deinde igitur romani ad illam prouinciam copiosum exercitum destinabant: et ipsam domino suo subiugabant. Hec non sufficit romanis quod omnium prouinciarum simulacra in urbe sua haberent: quoniam potius fere singulis dijs templum singula construxerunt tanquam qui eos cunctarum prouinciarum victores et dominos effecissent. Sed quia omnia idola templum ibidem habere non poterant ad maiorem suam vesanie ostentationem vnum ceteris mirabilius et sublimius in honorem deorum omnium erexerunt: et pantheon quod sonat toti dii vocauerunt: a pan quod est totus: et theos deus. Pontifices enim idolorum ad maiorem populi deceptionem hinc erant: quod sibi a cybele quam omnium deorum matrem vocabant fuerit impetratum: ut si de omnibus gentibus vellat victoria obrinere filijs suis templum magnificum fabricaret. fundamentum autem ipsius templi speritus iacit: ut ex ipsa forma deorum eternitas demonstraret: sed quia latitudo testudinis insustentabilis videbatur: cum super terram in edificio aliquantulum processisset totum in usum terram replebat simul: ut dicitur cum

De festo

terra et carlos iacentes: et sic predictum templum
mirabiliter est consummatum. Tunc data licentia est:
ut quicumque terram asportare vellet tota quam
ipsa terra inuenisset pecunia sua esset. festum
gentibus parat: et ipsi templum cito euacuatur. De-
niq[ue] omnia pinnacula et de aureata fabricant:
et in summitate collocant. Alii quoque in hac
omnis puincia mirabiliter sculpsit erat: ita ut q[ui]
cumq[ue] romam venisset versus quo esset sua puin-
cia scire posset. Hoc autem precedente tempore ide-
cecidit. vñ et in predicto templo in summitate ap-
tura remansit. Tempore igitur soce imperatoris cu[m]
ia dudum roma fide[m] dñi receperat: Bonifacius pa-
pa quartus a magno gregorio circa annum
dñi. 605. predictum templum a foca cesare ipetra-
uit et omnium idolorum eliminata: purgata ipsius
templi. 4. idus maij in honore beate Marie
et omnium beatorum martyrum consecrauit: ac locum facie
Marie ad martyres appellauit: quod nunc sancta
Maria rotunda a populo appellatur. nōdum
enim presbyter solētia ab ecclesia agebant. Sed
quod ad hoc festum multitudo maxima confluxit: et
per defectum victualium celebrationi vacare nō
poterant. ideo quidā papa Gregorius nunc hoc
festum in calendis nouembribus quā maior vi-
ctualium copia videtur esse mensibus et videmur
celebratis fieri instituit: ac per vniuersum mō-
dum hunc diē in honore omnium sanctorum celebra-
ri solēniter ordinauit. Et sic templum quod sa-
bricatum fuerat oibus idolis: nunc dedicatum
est oibus sanctis: et vbi multitudo colebatur
idolorum: ibi deuote laudatur multitudo sanctorum.
Secundo instituta est per omnes suppletio: nos
enim multos sanctos omisimus: de quibus nullā
festiuitatē hinc et memoriam fecimus. Non enim
possumus omnium sanctorum festa agere: tū per sa-
ctorum multiplicationē: quod multi et quasi infiniti
sunt. Tū per infamiam infirmitates: quod infirmi su-
mus et debiles: nec ad hoc sufficere possemus.
Tū per temporis breuitatē: quod et tempus nō suf-
ficeret. Itā sicut ait Hieronymus. in quādam epistola
que in suo calendario proponit: nullus dies est
excepto die calendarum ianuarij: qui nō ul-
tra quāquam milium martyrum reperiri possit aseri-
ptus. Itaque ecclesia rationabiliter ordinauit ut
quod omnium sanctorum singulariter festa facere nō possu-
mus saltē omnia generaliter et insimul honore-
mus. Quare ante institutum sit ut festiuitates
sanctorum in terris agamus magister Thome[m]

altriusmodi in summa de officio ponit sex res
nes. Prima est per honorem diuine maiesta-
tis. Cū enim sanctis honorem impendimus deus in
sanctis honoramus: et ipsum in eis mirabiliter pre-
dicamus: quod qui sanctis honorem tribuit illū speci-
aliter honorat qui eos sanctificauit. Secunda
est per auxilium nostre infirmitatis: quod enim per nos
salutem habere non possumus: ideo sanctorum in-
tercessionibus indigemus a quibus ut adiu-
uari mereamur merito ipsos honorare debe-
mus. Legit in quarto Regum. i. quod versabee que
interpretatur puteus fatigatis. i. ecclesia trium-
phans filio suo id est ecclesie militanti regnum
suis precibus obtinuit. Tertia est per augmen-
tum nostre securitatis: ut scilicet per sanctorum gloriam quā
nobis in eorum festiuitate proponitur nostra spes et
securitas augmētetur. Si enim homines inorta-
les nobis similes perierunt ita per sua meri-
ta sublimari possunt: quod nos similiter poterim[us]
eius manus domini abbreviata nō sit. Quarta est
propter exemplum nostre imitationis. Cū enim
eorum festiuitas recenset ad eorum imitationem
puocatur: ut scilicet eorum exemplo terrena cōde-
namus: et celestia desideremus. Quinta est
propter debitum mutue vicissitudinis. Sancti
enim de nobis in celo festum faciunt: quod gau-
dium est angelorum dei et animabus sanctis sup-
vno peccatore penitentiam agente. Et igitur
eis vicissitudinē rependamus iniuriarum: ut
quod ipsi de nobis festum agunt in celis: et nos
de ipsis festum agamus in terris. Sexta est
propter procuracionem nostri honoris. Luz-
eni sanctos honoramus. tunc nostram rem agi-
mus: et nostrum honorem procuramus: quod eorum
festiuitas est nostra dignitas. nam cum bono-
ramus fratres nostros honoramus nos ipsos cha-
ritas nostra facit omnia esse comia. Quia quidē nostra
sunt celestia: terrestia et eterna. Preter autē
has rationes ponit alias rationes Ioannes da-
masceus libro. 4. ca. 7. quare. scilicet sancti et pa-
riter eorum corpora: siue reliquie debeant ho-
norari: quarum quedam sumuntur quantum
ad eorum dignitatem quedam quantum ad
corporum ipsorum preciositatem. Dignitas autē
eorum: ut ibidem dicit quadruplex est: quoniam
ipsi sunt amici dei. filij dei. heredes dei. et du-
ces nostre: ponit istas auctoritates. De primo
ioannis. 15. Iam si dicā vos suos: et amicos et d-
2. Ioannes primo. C. Dedit eis potestatem filij

os dei fieri. De 3. ro. 8. Si autē filij & here-
des rē. De 4. sic dicit. Quātum laborares
ut ducē inuenires qui mortali te regi addu-
ceret: & p te ad ipsū sermonē faceret. Du-
ces igit totius generis qui ad deū p nobis
interpellatiōes faciunt nōne honorādi sunt
vñq; quidem honorandi sunt templa eri-
gente s deo & eorum memoriā vneran-
tes. Alie sumuntur quātū ad corpōz ipsoꝝ
pēiostratē: & ponit idē dāmasceus quattuor
& Augustinus addit quintū p que manife-
statur: pēiositas corpōz scōꝝ siue reliquiaz
Ipsa enī scōꝝ corpōra fuerunt pmpuaria
dei tēplā: xpi alabastꝝ: spiritualis vnguenti
fontes diuini: & organū spūs facti. C. Prio
enī fuerunt pmpuarius dei. Vñ dicit. Vñ
enī pmpuaria dei plura cenacula facti sūt
Secūdo tēplum xpi vñ sequit. Vñ p intelle-
ctus in corpōibus eoz habitauit deus: ait
apls. Vñ scitis quā corpōra vestra tēplū in-
habitātis in vobis spūs facti sunt: deus at
spiritus ē. Qualiter igit nō honorāda ani-
mata tēpla dei & aiata dei tabernacula rē.
De hoc etiā Chꝝsō. Vñ in edificatiōe pa-
rietum delectat: deus autē in puerfatione sā-
ctoruz. Vñ psal. Dñe dilexi decorē domus
tue: quē decorē nō quē diuersitas marmo-
rā splēdentiū facit: sed quē pstat varietas
vñctū gratiaz. Ille decor carnē delectat
iste vñificat aiām: ille p tpe deiecit & dece-
pit oculos: iste autē impetū edificat intel-
lectū. Tercio alabastꝝ spiritualis vnguen-
ti. Vñ ait. Vnguentū boni odoris ex se mā-
nans scōꝝ reliquie tribuentes: & nullus hoc
decedat. Stēni ex rupe & firma petra aq
in heremo emānauit & ex maxilla asini Sā-
son sitienti ex martyꝝ reliquijs vnguentus
bene olens emānare incredibile nequaquā
est: fictitibus demū dei virtutē & sanctoz q
ab ipso ē honorē. C. Quarto fontes diuini.
Vñ ait. Isti vinētes in veritate euz libera-
pātia deo assistunt: fontes nobis salutares
dñatoꝝ xps sanctoz suoruz pbiuit reliquias
multiformia bñficia irrigantes. C. Quinto
organū spiritus sancti: hanc rationē assignat
August. in libro de ciuitate dei dicēs. Non
sunt ptenenda: sed plurimuz reuerēda san-
ctoꝝ corpōra quibus dñi adhuc viuērent

spiritus sancti quā quibuscūq; organis ad oē
opus bonum vñus est. Vñde apostolus. An
experimentum queritis eius qui i me loqui-
tur xps: & de Stephano dicit q non poterat
resistere sapientie & spiritui qui loquebatur.
Item Ambrosius in examerō. Vñ hoc est preci-
osissimum: q homo diuine vocis sit organū
& corpōalibus labijs exp:imit celeste ora-
culum. C. Tercio instituta est propter negli-
gentiarum expiationem. Licet enim paucorū
sanctorum festa agamus adhuc tamen
illa pauca negligenter sepe agimus: & mul-
ta vñdem per ignorantiam vel negligentiam
omittimus. Si quid igitur in alijs solē-
nitatibus sanctorum quas egimus neglexi-
mus in hac generali festiuitate supplet pos-
sumus & de negligentia nos purgar valem⁹
hec ratio tangi videtur in sermone qui hac
die per ecclesias recitatur: i quo sic dicitur.
Decretum est ut hac die sanctorum omniū
memoria habeatur ut quicquid humana fra-
gilitas per ignorantiam vel per negligentiam
seu per occupationem rei secularis in so-
lemnitatibus sanctorum minus plene pere-
gisset in hac sancta obseruatione soluatur.
C. Notandum autem q quadruplex est dif-
ferentia sanctorum noui testamenti: quos p
annū circulum colimus & quos bodierna die
insimul recolimus: ut ea que negligent
fecimus suppleamus scilicet apostoli: marti-
res: confessoꝝ: & virgines. Et hi sūm Raba-
num per quattuor mundi partes significan-
tur: per orientem apostoli: per meridiē mar-
tyres: per aquilonem confessoꝝ: per occi-
dentem virgines. Prima igitur differentia
est apostolorum: quorum dignitas & excelen-
tia manifestatur ex eo q omnes alios factos
in quatuor excedunt. Primo in preeminen-
tia dignitatis. Ipsi enim sunt sapientes prin-
cipes ecclesie militantis: potētes assessoꝝ: eter-
ni iudicis: dulces pastores dominici gre-
gis. Bernardus. Tales decebat humani ge-
neris pastores & doctores cōstitui qui & dul-
ces essent & potētes essent & sapientes. dul-
ces ut me blande & misericorditer suscipe-
rent: potētes ut fortiter pcoregerent: sapi-
entes ut ad viam & per viam ducerent que
ducit ad citatem. Secūdo in pēminētia pāg:

De Festo

de quorum potestate preeminētia sic dicit Augustinus. Apostolis deus dedit potestatem super naturā ut eā curarēt: super demones ut eos euerterent: super elementa: ut ea mutarent: super animas ut ipsas a peccatis soluerēt: super mortē. ut ipsas ptenerent: super angelos: ut corpus dominicū psecraret. Tercio in p rogatiua scitatis vñ ppter eorū maximā scitatez gratiarū plenitudinem vita puerfatio xpī in eis tanq̃ in speculo relucebat: cognoscebat in eis: sicut sol in suo splēdore: sicut res in suo odore: sicut ignis in suo calore. De hoc dicit Chrysostomus super Mattheū. Misit xps apostolos quasi sol radios suos: q̃si rosa suauitatis sue odore: q̃si ignis scintillas suas dispersit: ut sicut sol in radijs suis apparet: sicut rosa in odoribus suis sentitur: sicut ignis in scintillis suis aspiciat: sic in illorū virtutibus xpī potentia cognoscat. hec Chrysostomus. Quarto in efficacia utilitatis: de quorū efficacia sic dicit Augustinus loq̃ns de apostol: ex abiectissimis et paucissimis nobilitant illuminant multiplicant dulcissima eloq̃a pclarissima ingenia: copiosissima agmina auctoꝝ facundoꝝ atq̃ doctoz. Scda differentia ē martyꝝ quoz dignitas et excellētia manifestat ex eo q̃ passi sunt multiplici. utiliter et pstant. Multipliciter q̃m pter martyriū sanguinis passi sunt triplex aliud martyriū sine sanguine: de quo triplici martyrio dicit Ber. Triplex est martyriū sine sanguine. scilicet paucitas in vbertate: quā habuit dauid. Largitas in paupertate quā exhibuit Tobias: et vidua. Castitas in uentute quā vsus ē Joseph in egypto. Scdm autem gregoriū triplex est martyriū sine sanguine. scilicet patientia aduersoz. Vñ dicit. Sine ferro martyres esse possumus si patientia in aīo vaciter custodim. Tercia passio afflictioꝝ vñ dicit. Qui dolore exhibet in aliena necessitate crucem portat in mente: dilectio inimicorū: vñ dicit: ferre prumelias: odientē diligere: martyriū ē in occulta cogitatioe. Secūdo vñ dicit q̃ utilitas ex pte ipsoꝝ martyꝝ ē oīum peccatū remissio: meritoꝝ cumulatio et eterne glorie pceptio. Ista p̃cio sui sanguinis sibi emerūt: et sō eorū sanguis dicit p̃cio sus. i. p̃cio plenus. De primo et secūdo dicit Augustinus de ciuitate dei. Quid ē preciosius

q̃ mors propter quam debita dimittuntur: et merita cumulant. Idē sup iōānes. Preciosus est sanguis xpī sine peccō. fecit tamen ipse etiā suoz sanguinem p̃ciosū pro quib⁹ dedit sanguine p̃cium. Nā si suoz sanguine nō faceret p̃ciosum: nō diceret p̃ciosa in conspectu dñi rē. Itē Lyprianus. Martyriū ē delictoz finis: periculi terminus: dur salutis patientie magister: domus vite. De tercio bernardus. Tria sunt q̃ mortē scdz faciunt p̃ciosā: q̃es a labore: gaudiū de nouitate: securitas de eternitate. Ex pte nostri duplex est utilitas: q̃ dati sunt nobis in exemplar ad certandū. Chrysostomus. Turpiane delicatus es miles: si putas te posse sine pugna vincere: sine certamine triumphare. Erce vires fortitudie. dimica atrociter. in p̃lio isto p̃certa: p̃sidera pacē. p̃ditionē attēde: militiam nosce. Pacē qd spondesti: p̃ditionē quāz assumpsisti: militiā cui nomen dedisti. Hoc enī pacto cuncti pugnaverunt: hac p̃ditione vniuersi vicerunt: hac militiā triumphauerunt. hec chrysostomus. Scdo dati sunt nobis in patronos ad auxiliandū. adiunāt enī nos et meritis suis et orationib⁹ suis. De primo Augustinus. O immensa dei pietas martyꝝ merita nostra vult esse suffragia illos exanimat ut nos exaudiat: illos conterit ut nos acquirat: illos cruciatus nostros vult esse profectus. De secūdo Hieronymus. contra vigilantius. Si apostoli et martyres adhuc in corpore positi possunt orare pro ceteris q̃ de se adhuc deberēt esse solliciti: q̃to magis post coronas: victorias: et triumphos? Unus hō Moyses ipetruu veniaz a deo sexcētis milib⁹ armatoꝝ: et stephanus paulo veniā deprecatur: et postq̃ cū xpo eē ceperunt minus valebāt? Paulus ap̃ls. 17 ē. si bi dicit in nūi aīas p̃donatas: et postq̃ resolutus cepit eē cū xpo: tūc ora clausurus est? Tertio pstanter. Augustinus. frātea ē aīa martyris: splēdida charitate: acuta vitate: dei pugnant vīb⁹ virtute: q̃ bella fecit: que p̃radicētiū cateruas redarguēdo superauit: percussit ifestios: p̃strauit aduersos. Itē Chrysostomus. Torti torquētib⁹ fortiores steterunt ac laniātes ungulas laniata mēbra vicerūt. Tertia differentia est confessorū quozum dignitas et excellentia manifestat ex eo q̃ do-

Omnium sanctorum

minum confessi sunt tribus modis. scilicet corde. ore: et opere. Confessio autem cordis non sufficit sine confessione oris: sicut probat Hieronimus. quantum rationibus super mattheum. Quantum ad primum sic dicit. Radix confessionis fides est cordis. confessio autem fructus est fidei. Sicut ergo quantumdiu radix est viti in terra: necesse est ut ramos producat aut folia. Si autem non produxerit sine dubio iterum: igitur quod radix eius in terra siccata est: sic quantumdiu fides cordis integra est: spiritus germinat confessionem in ore. Si autem confessio oris marea fuerit: intellige sine dubio: quod fides cordis eius iam ante siccata est. Quantum ad secundam sic dicit. Si tibi prodest corde credere: et coram hominibus non profiteri: ergo et in fidei in hypochrissi profiteri christum: prodest etiam si corde non credat. Si autem ille nihil proficit sine fidei profitemens: nec tu proficis credendo sine confessione. Quantum ad tertiam sic dicit. Et si sufficit christo quod cognoscis eum: etiam si confessus eum non fueris coram hominibus: ergo et tibi sufficiat: quod cognoscit te christus: etiam si te confessus non fuerit coram deo. Si autem non sufficit tibi cognitio eius: nec illi sufficit fides tua. Quantum ad quartam sic dicit. Si enim sufficeret fides cordis: cor tuum non tibi deus creasset. Nunc autem et os tibi deus creauit: ut corde credas et ore profitearis. Tertio confessi sunt deum opere. Qualiter autem quod deum opere confiteatur aut neget ostendit hieronimus in originali super illud. Confitemini se nosse deum dicentes. Christus sapientia est: iustitia: veritas: scientia: fortitudo: negatur per insipientiam sapientia: per iniquitatem iustitia: per mendaciam veritas: per turpitudinem: sanctitas: per ibecillitatem animi fortitudo. Et quotienscumque vincimur vitiis atque peccatis toties deum negamus. Et e contrario quotienscumque agimus: deum profiteamur. Quarta differentia est virginum: quoniam dignitas et excellentia manifestat. primo quod ipse sunt sponse eterni regis. Ambrosius. Pulchritudinem quod potest maiorem existimare decore eius que amatur a rege: probatur a iudice deccatur a deo semper sponsa: semper innupta. Secundo quia comparantur angelis. Ambrosius. Virginitas additione humane nature superegreditur: per quam homines angelis sociantur: maior tamen est victoria virginum quam angelorum. Angeli enim sine carne viuunt: virginibus vero in car-

ne triumphant. Tertio quod illustriores sunt fidelibus vniuersis: vnde Luprianus. Virginitas est flos ecclesiastici germinis: decus atque ornamentum gratie spiritualis. Leta indoles laudis et honoris opus integre atque incorruptum dei imago rursus ad sanctimoniam dei illustrior portio gregis christi. Quarto quod profertur coniugium. hec autem excellentia quam habet virginitas respectu copule coniugalispz ex multiplicatione coniunctione ad illam. Illa enim inpregnat ventrem: ista inerte. Augustinus. Venerosius elegit in carne vitam iam imitari angelorum quam in carne numerum augere mortalium. Est autem uberior felicitas: secunditas. nam ventre grauescere: sed mente gratescere. Illa parit filios dolosis: ista filios gaudij et exultationis. Augustinus. Ipsa continentia nequaquam sterilis est: sed secunda mater filiorum gaudiorum de marito te domino. Illa filijs replet terram: ista celum. Hieronimus. Inuptie terra impleret virginitas paradysum: illa est multe sollicitudinis: ista quietis. Hilbertus. Virginitas est curarum silentium: pacis carnis redemptio vitiorum: principatus virtutum: illa est bonum ista melius. Hieronimus ad Pammachium. Tantum est inter nuptias et virginitatem: quantum inter non peccare et beatificare: immo ut leuius dicam quantum inter bonum et melius: illa comparat spinis: ista rosas. Hieronimus ad Eustochium. Laudam nuptias: sed quod mihi virgines generant lego de spinis rosas: de terra aurum: de choncha margaritam. Quinto quod multis gaudent privilegijs. Ipse namque virgines coronam aureolam habebunt: canticum novum soli cantabunt. Vestimentis eiusdem cum christo gaudebunt post ipsum agnum semper ambulabunt. Quarto et ultimo instituta est propter facilitatem orationum nostrarum impetratione: ut sic oēs sanctos vniuersaliter hac die honoramus: sic et ipsi oēs pro nobis insimul intercedant: ut sic dei misericordia facilius impetremus. Si enim impossibile est multorum preces non exaudiri: proinde quod impossibile valde erit omnium sanctorum preces non exaudiri. Nec ratio oratione tamen cum deo. Desideramus nobis tue propitiationis abundantiam multiplicat intercessionibus largiari. Intercedunt enim pro nobis sancti merito et affectu. merito dum nobis eorum merita suffragantur: affectu dum vota nostra cupiunt

De cōmemoratione

adimpleri: qđ tamē non faciūt: nisi volunta-
tem dei nouerint adimplendaz. Qđ aut in
hac die oēs sancti ad intercedendū vniuer-
saliter p nobis pueniāt: ostēdit in visione q
sequenti anno ab huius solēnitatis instituti-
one trigisse nra. .i. u. n. in hac die custos
ecclesie sancti petri: ex deuotiōe oia altaria
circuiler: et oim scđz suffragia implorassz
et demū ad altare sancti petri redisset. ibi pau-
lulum requiescens extra serapitur. Et ec-
ce vidit regē regum in sublimi solio psten-
tem: et oēs angelos in eius circuitu pmo-
rantes. Tunc virgo virginum in diademate p
fulgenti aduenit: quam innumerabilis mul-
titudine vginum et continentium sequebatur.
Mūc rex ptius assurrexit: et posito solio in-
tra se sedere fecit. Post hoc aduenit quidaz
vestitus de pilis cameloz: quē sequebatur
multitudo venerabilūz senioz. Deinde ad-
uenit et alius pontificali habitu decoratus.
quem aliquoz eboris in habitu consimili se-
quebatur. Postea vero processit innumera-
bilis multitudo militie: post quos aduenit
turba diuersaz gentium infinita. Oēs igit
aū regis solii aduenerunt: et ipsum floris ge-
nibus adorauerunt. Is aut q in pontificali
habitu erat: matutinas ceteris prosequenti-
bus inchoauit. Angelus autē q predictū cu-
stodē dicebat eidem visionem exposuit: as-
serens vginem in prima acie matrē dei esse
electū de pilis cameloz iōanem baptistaz
cū patriarchis simul et prophetis. pontifica-
li ornatū habitu: petrū cum ceteris apostolis
milites: martyres: turbam reliquaz: plesso-
res. qui ideo oēs ante regē venerūt. vt pro
sui honore sibi hac die a mortalibus exhibi-
te grās agerēt: et pro oibz vniuerso orarent
deinde ad locū aliū duxit: et vtriusqz sexus
hebes alios in stratis auriis: alios in mensis
gandētes diuersis delitiis: alios nudos et io-
pes auriliū mendicātes ostēdit. Dixit at hūc
purgatorij locū esse. abundantes vō aias il-
las esse gbus ab amicis per multa suffragia
copiose subueniebāt. Egentes vō esse quoz
cura nullatenus habebat. Iussit igit oia sum-
mo pōtifici intinaret. vt post festū oim san-
ctoꝝ dicz sterneret aiaz. et salte generalia
suffragia pro illis illa die fierent: qui specia-
lia habere nequirēt.

De Cōmemoratione oim defunctorū

Cōmemoratio omnium defunctorū
delium defunctorū hac die
in ecclesia fieri instituta ē
vt generalibz bñficiis ad-
iumentur: q spalia habere
non pualent: sicut in pdi-
cta reuelatione mōstratur
est. Alit quoz petrus dāntani: q scūs dā-
lo pperiens q apud vulcanūz sicilie crebro
voces et vnlatus demonū audiebant plā-
gentiū q aie defunctorū p elemosynas et
orones de eoz māibz eripiebant: i suis mo-
nasterijs ordinauit. vt post festū oimū san-
ctoꝝ fieret pmemoratio defunctorū: qđ fuit
post ab omni ecclesia approbatū. De quo-
bus at hic spālter videri pōt. Prio de ipis
purgandis. Secdo de eoz suffragijs. Circa
primū tria videnda sunt. Primo q sunt illi
qui purgant. Secdo p quos purgant. Ter-
tio vbi purgant. Illoz at q purgant tria sūt
genera. Prio q satisfāctione sibi iniūcta nō-
dum ppleta decedunt. verūti si tantā habe-
rent cordis pditionē q sufficeret ad delēn-
dum peccatū liberi ad vitā transfrēt etiam
si satisfāctionē minime pplessent: qz pccatio
est maxima propter satisfāctionē: et maria pcc-
cati deletio. Hieronymus. Apud deū nō
tantū valet mensura tēporis qz doloris: nec
abstinentia tantūz ciborum: qz mortificatio
vitioꝝ: sed q non adeo pterunt et aū pplecti
onez penitētie moriunt: igne purgatorij gra-
uissime puniuntur: nisi forte eoz satisfāctio
ab aliquibz caris suis pficienda assumat. Ad
hoc itē q predicta cōmunitio valeat quatuor
requiruntur. Primus ē ex pte pmutand. scz
eius auctoritas: qz de sacerdotū auctoritate
debet fieri. Secdo ē ex parte illius p quo fit
pmutatio scz eius necessitas: qz in tali statu
debet esse q per se satisfācere nō valet: s
adiuari indiget. Tertium ē ex pte illius in
quem fit pmutatio. i. caritas: qz necesse ē ipz
esse in caritate q facit ipsaz satisfāctionē cō-
meritoriā. Quartū ē ex parte pene. i. debita
pporcionabilitas. vt v3 minor pena pmutetur
in maiorē: qz plus satisfācit deo pena p-
pria q aliena. Et it. n. triplex pena. i. propria
et voluntaria: et hec marie satisfācit. Secda ē
ppria: sed nō voluntaria: q est in purgatorio

Tertia est voluntaria s; non propria: sicut est in predicta pmutatione: & hec minus satisfaciť q; prima: ex eo q; nō est, ppria: & magis q; secūda ex eo q; est voluntaria. Uerū tñ si iste p quo satisfactio ē assūpta deccedit. nihilominus in purgatorio cruciat: s; tñ per penā quā ipse sustinet: & quam alij pro eo solūt ipse citius liberat: qm̄ dñs & penā suā & penā illoꝝ in sortem pputat. vnde si debuīt in purgatorio. penā duoz mensū sustinet talis sic poterit inuari q; liberabit infra mēsem: nunq; tñ inde eripit quosq; debīt sit solutū: qđ soluit deinceps ē ipius qui facit. & in finem eius cōuertit: & si ipse non indiget puerit in sinū ecclesie: vel valet alijs qui i purgatorio sunt. Secūdi q; in purgatorium descendunt sunt q; satisfactionē quidē iniunctā ppleuerūt. Sed tñ illa pena ignorantia vel negligentia sacerdotis sufficiēs nō fuit. hi. n. nisi magnitudo p̄tritionis suppleat totū in purgatorio pplebūt: qđ min⁹ in hac vita fecerūt. Deus. n. q; modos & mēsurā peccatoꝝ & penāz nouit: addit penā sufficientē ne aliqđ peccatū impunitū remaneat vnde penitentia iniuncta aut est maior aut equal: aut minor. Si maior. tunc illud qđ plus fecerit: cedit ei ad augmentū glorie: si equalit tūc sufficit ad dimissionē totius culpe: si minor: tunc illud q; restat supplet ex virtute diuine iustitie. De his vō q; in fine penitēt: audi qđ Augustinus sentiat. Baptizat⁹ ad horā securus hinc erit: fidelis bene viuēs securus hinc erit: agens penitentia ad vltimū & reconciliatus securus hinc erit. Ego non sum securus. ergo tene certū & dimitte incertum. hec āt ideo dicit augustin⁹: q; tales cōsueuerunt potius penitere ex necessitate q; ex voluntate: potius timore pene q; amore glorie. Terti⁹ qui in purgatoriū descendunt sunt qui lignum: senū: & stipulā secum ferunt qui scz circa suas diuitias infra tamen deī carnali tenentur affectu. Affectiones enim carnales quibus dediti sunt domibus coniugibus: possessionibus: ita tamē vt nil deo preponāt illis tribus significantur. qui secū dum suos amandi modos vel diutius: vt lignum: vel minus vt senum: vel minimum vt stipula cremabuntur: qui ignis sicut dicit Augustinus, & si eternus non sit miro ta-

men modo est gravis: excellit enim omnem penam quam vnq; passus est aliquis in hac vita: nunq; in carne inuenta est tanta penā licet mirabilia martyres passi sunt tormentā. Circa secundū; per quos scz purgantur sciendum q; illa purgatio & punitio sit p malos angelos & non per bonos. boni enim angeli non verant bonos: sed boni malos: & mali bonos: & mali malos. Pie tamen credendum est q; boni angeli fratres & concines suos frequenter visitant & consolantur: & vt patienter sufferant exhortantur. Habet etiā aliud consolationis remedium. ex eo scz qđ certi gloriā futurā expectant. Habet enī certitudinem de gloria minorem quidē quā illi qui sunt in patria: sed maiorem q; illi qui sunt in via: certitudo enim illorum qui sunt in patria est sine expectatione & timore: quia nec illam futuram expectant cum presentes habeant: nec illam decetero amittere formidant: certitudo autem illorum qui sunt in via cōtrario est: sed certitudo illorum qui sūt in purgatorio medio modo est. Est enim cuz expectatione: quia ipsam futurā expectant sed est sine timore: q; cum habeant liberū arbitrium confirmatum: decetero se peccare non posse cōgnoscent: habent etiā aliaz consolationem: quando pro se suffragia fieri credunt: forte tamen verius est q; illa punitio non sit per malos angelos. sed diuina iustitia iubente & flatu ei⁹ succedēte. Circa tertium vbi scilicet purgantur sciendum est q; purgantur in quodam loco iuxta infernum posito qui purgatorium dicitur secundum positionem plurium sapientum. Licet alijs videatur q; sit in aere & in torrida zona Sed tamen per diuinā dispensationem diuersa loca diuersis animabus aliquando deputantur: & hoc multiplici de causa. scilicet propter eorum leuem punitiōem: Aut propter eorum celeriozem liberationē: aut propter nostram instructionem: aut propter culpe in loco perpetrationem. aut propter alicuius sciōnē. p̄rio pp̄ eoz leuē punitiōem sicut aliqb⁹ s̄m gregorij reuelat⁹ est alias quasdā in vmbra punitas ēē. sedo propter eoz celeriozē liberationē. vt. s. possint alijs suā indigētiā reuelare: & ab eis suffragia petere & sic celerius de pena exire: sicut

De cōmemoratiōe

legit q̄ quidā piscatores beati theobaldi in
autūno frustū magnū glaciē p̄p̄se p̄di-
derūt: de quo magis q̄ de p̄p̄se gauli sunt:
marline q̄: ep̄s dolore pedū laborabat: et ip-
sam glaciē eius pedibus supposuerit et ma-
gnū ei refrigeriū p̄stabat. Quadā vero vi-
ce de glaciē bois voce auduit: qui ab ep̄o
admiratus quis eēt dixit. Sūz quedam aīa
que in hoc gelicidio p̄p̄tis meis affligo: et
liberari possem si triginta missas sine inter-
uallo triginta diebus p̄tinuis diceret: qui cū
missas medietatē dixisset: et se iā ad aliā mis-
sā preparasset diabolica suggestione prigit
q̄ fere oēs hoīes illius ciuitatē inter se bel-
la mouerēt: vñ vocatus ep̄s ad sed. iā dis-
cordiā sacras deponēs vestes missā illa die
pretermisit. Itēz reincipiēs et iā duas p̄tes
cōplens exercitus magnus vt videbat ci-
uitatē obsedit: et cōpulsus misse officiū inter-
misit: et deinde reincipiēs cū oēs vltima ex-
cepta dixisset et vltimā inchoare velle to-
ta villa et domus ep̄i accensa est: cui cū ser-
ui dicerent vt missā intermitteret: ille dixit
Si tota villa cremari deberet missā nō di-
mitterem: quia celebrata glaciē resoluta ē
et ignis quē se vidisse credebat: tāq̄ fantas-
ma nullūz dānum intulit. C. Tercio p̄pter
instructionē: vt. s. magnā penā post hanc vi-
tam infligi peccātibus cognoscamus: sicut
parisijs p̄gisse legitur: vt ait cātor parisiē-
sis. Magr. n. s. loquendā suū scholarē soci-
tū egrotantē obire rogauit: vt post mortē
ad se rediret et statū sibi renunciaret. Post
aliquot igit dies sibi apparuit cū cappa de
p̄gameno tota de sophismatibus intus flā-
ma ignis tota tecta: qui requisitus a magrō
quisnā eēt. ait ille. Vtriq̄ sū qui ad te redire
p̄misi: qui de statu suo requisitus ait. Hec
cappa plus sem̄p me pōderat et plus me pre-
mit q̄ si vnā turrin sup me haberē: et ē mi-
hi data vt eā portē p̄ gloria quam in sophis-
matibus habui. Porro flāma ignis qua co-
operta est pelles sunt delicate et varie quas
ferebā: que flāma me cruciat et erurit: s̄ cū
magr ster illā penā facit iudicaret: dixit ei-
dem defunctus vt manū extēderet: et sic sa-
cilitatē sue pene sentire posset. Lūq̄z ma-
num extēdisset: ille guttā vnā sui sudoris
dimisit que p̄dicti magrī manū sagitta cici-

nīs p̄forauit: ita q̄ cruciatū mirabilē sensit: et
ait. Talis sum totus. Ille igit magister ex
illius pene acerbitate p̄teritus seculū de-
liberavit deferere: et religionez intrare. Vñ
mane scholaribus p̄gregatis hos vñs cōpo-
suit. In quo colar rānis eras comis: vana
q̄z vanis. Ad logicā pergo que morē non ti-
met ergo. Et sic seculū deferens ad religio-
nem cōfugit. C. Quarto p̄pter in loco culpe
p̄petrationē sicut aliq̄m sū Augustinum ani-
me puniunt in locis in q̄bus deliquerūt: si-
cut p̄z p̄ illud exemplū qd̄ recitat b̄t̄s gre-
gorius in quarto dialo. Qu: dā nancq̄ p̄by-
ter dū balneū frequentaret quendā vix in-
cognitū ad suū obsequiū preparatū inuenit:
qui semp̄ sedule ministrabat qui dū quadā
die p̄b̄ndictione et laboris mercede: quen-
dā panem benedictū sibi exhiberet: ille me-
rēs r̄didit. Vbi ista quare das p̄r? Iste pa-
nis sc̄ns est. Ego autē manducare nō possūz
Ego. n. aliq̄m huius loci dñs sū: sed p̄o cul-
pis meis hic post mortē meā deputat sū: s̄z
queso vt oipotenti deo hunc panē p̄ pecca-
tis meis offeras. Tūc autē te exaudiat: co-
gnosces. cū huc ad lauandūz veneris: et me
minime inueneris. Presbyter autē p̄ vnā
hebdomadā salutarē p̄ eo quotidie hostias
obtulit: et fuerus est minie inuenit. C. Qui-
to p̄pter alicuius sancti orationes: sicut legi-
tur: q̄ sanctus patricius in quodā loco in
terra quibusdā purgatoriū impetravit: cu-
ius historiā post festū sancti benedicti repe-
ries. C. Circa 2^m qd̄ est de suffragiis tria vi-
denda sunt. p̄mo de ipsis suffragiis que sūnt
C. Secdo de his p̄ quibus sūnt. C. Tercio
de his p̄ quos sūnt. C. Circa suffragia que
sūnt notandū q̄ quattuor sūnt genera suffra-
giōz q̄ maxime defunctis p̄sunt. s. fidelū et
amicōz oīo: elemosynaz largitio: salutaria
hostie imolatio: et ieiunioz observatio. Qd̄
primūz genus suffragioz. s. amicōz oīo eis
p̄sit p̄z per exemplū de pascasio qd̄ gregori-
us in quarto libro dialogoz narrat: q̄ cum
vir mire sanctitatis et virtutis existeret: et
duo tunc in sūmos pontifices electi fuissent
sed tñ postmodum in vnū illoz eccl̄a p̄ue-
nisset: ipse tñ pascasius quasi ex errore alius
semp̄ p̄tulit: et in hac sententia vsq̄ ad mor-
tem p̄mansit: qui cū eēt defunctus et anima

ticaz feretro superposita demeritus et rigis
set stari sanatus est. Post multum vōtū cū
germanus capuan⁹ ep̄s balneū ob gr̄az sani-
tatis petiisset p̄dēm pascaliū diaconē itantē
et obsequēte inuenit: quo viso vehementē ex-
muit: et qd illic tantus vir faceret inquit: q
p nulla alia cā se in illo loco penali d̄putatū
esse asseruit: nisi qz in illa tali cā plus iusto sē
sit: et addidit dicens. q̄so te p me dñs depre-
care: atqz in hoc cognosceas q̄ auditus sis si
huc rediens me non inueneris: qui cum p
eo orasset et illuc post paucos dies redisset:
p̄dēm pascaliū in eodē loco minime inue-
nit. q̄ grate etiam sint defunctis orōnes vi-
uorū p̄: per hoc: quā quidam vt refert cātor
parisiensis dū p cimiterium transiret semp
psal. de pfundis dicebat pro defunctis qui
cū ab inimicis p cimiterium fugiens isēgre-
tur p̄tinuo mortui surrexerunt et unusquisqz
instrumentū suū officij in manu bñs ipm viri-
liter dediderūt et inimicos fr̄itos fugauerūt.
Petr⁹ quoqz elimiaceſis ait q̄ cū qdā sacer-
dos q̄rit die pro mortuis celebraret: ex hoc
apud ep̄s accusatus ab officio est suspensus.
Cum aut ep̄s ep̄scopus in magna solemnitate p
cimiterium ad matutinas pgeret p̄ illū mor-
tui surrexerūt dicētes. Iste ep̄s nullas mis-
sas nobis dat: in sup̄ facit dōtē n̄r̄s nobis ab-
stulit: sed certe nisi se emēdauerit morietur.
Quo audito ep̄s sacerdotē absoluit et libentē
pro mortuis celebravit. q̄ vōtū genus sus-
fragiorū. s. elemosinarū largitio eis p̄stima-
nifeste haberi pōt: ex eo qd in libro machabe-
orum legitur: quā vir fortissimus iudas col-
latōe scā duodecim milia dragmas argenti
misi hiet̄ymam offerri eas p p̄ctis mortuo-
rum: in ste et religiose de resurrectione cogi-
tans. Quantū ēt el̄yne defunctis valeāt col-
ligitur per illud exēptū qd narrat gregorius
i q̄rto libro dialo. quidā nāqz miles ex corpe
eductus exanimis iacuit: sed citius rediens
q̄ cū eo gesta fuerint enarrauit. Liebat nāqz
q̄ pons erat sub quo niger et caliginosus flu-
uius et seridus decurrebat: transacto at pōte
amena erāt prata odoriferis herbaz florib⁹
exornata: in quibus albatōz holū puentiti-
cula esse videbantur: quos varia et mira florū
suauitas satiabat. Ille ec vō erat in p̄dicto vō-
te pbatio: vt quisqz iniustorū vellet transire

in tenebrosū ferētēqz flumīnū laberetur. Iu-
sti vero se. vno gressu ad loca amena pueni-
rent: abiqz quēdā petriū noīe deorsum positū
magno ferri pōdere ligatum se vidisse asse-
ruit: qd dñs regeret cur illic esset: dñs est et.
Ille idcirco patif: qz si quid ei pro faciēda
vltōe inebat ad inferendas plagas plus
ex crudelitatis desiderio q̄ obedientia senti-
ebat. Ibi ēt quēdā pegrinū se vidisse fate-
batur: qui cum ad p̄dictum pōtē veniens tā-
ra cū auctoritate transiuit: q̄ta hic sincerita-
te vixit. Alter vero stephanus noīe duz trā-
sire voluisset ei⁹ pes lapsus est: et ex medio
corpore tā extra pōtē deiectus est. tunc a qui-
busdā terribilissimis viris ex flumine surgētib⁹
p corā deorsum. atqz a quibsdā albatīs et spe-
ciosissimis viris cepit per brachia trahi sur-
sus. Quqz hoc luctamē fieret is qui videbat
ad corpus redit: et quis in illo occulti arbi-
tri examine obtinuerit scire non valuit. In
quo dat intelligi q̄ in illo malā carnis cum
el̄ynaz opatione certabant: qui enim per co-
ras deorsum per brachia trahebatur sursum:
p̄ nimis: qz et el̄ynas amauerat et carnis vi-
tīs perfecte non resisterat. Qd aut tertiūz
genus suffragiorū. s. facre hostie imolatio plu-
rimūz defunctis p̄st ex multis exemplis ap-
paret. Rescrtitur gregorius in libro q̄r-
to dialo. q̄ cum qdā monachus finis noīe
iustus ad extremū veniens tres se occultos
aureos indicasset hīc et de hoc ingemiscens
mortuus fuisset: precepit gregorius fr̄ib⁹:
vt corpus eius cum tribus aureis in serglt
no sepelirent dicens. Pecunia tua tecū sit
perditionem. Tandem euidam e fratribus.
Gregorius precepit: vt vsque ad. 30. dies
omni die pro q̄ hostia imolaretur: qui cum
iussa complēset: is qui defunctus fuerat die
. 30. euidam fratri apparuit: quem frater re-
quisiuit dicens: quō es: cui ille r̄s dit. Huc
usqz male fui: iam mō bñ sum: qz hodie com-
munionem recepi. Ille autem imolatio ho-
stie non solum mortuis: sed etiam viuis plu-
rimūz profuisse inuenta est. Quidam nāqz
com in quadam rupe argentum foderēt: sibi
to rupes cecidit et funditus cunctos extingit
Unus autem eorum subitus in quodāz sinu
ipsius rupis mortem euasit: inde tamen exi-
re non valuit. Q̄ro: autem illius cum defū

De comemoratione

et cum existimans omni die pro ipso missas celebrari faciebat: et panem unum et vinctum vini cum candelis offererebat. Cui diabolus invidens per tres dies continuos eidem in forma humana apparuit: et quod sederet requisivit. cui cum illa sui itineris causa exponeret ille aiebat. *Non frustra verari: quia ista missa celebrata est. et sic illa tribus diebus missam intermisit nec ipsas celebrari feci.* Quidam autem post hoc in predicta raptus argentum fodiens quadam voce audiuit de subterris dicentem. *Plane penitus: quia capitulum inter magnus lapis.* Cum autem ille tremere et ad hanc vocem audiendam plurimum provocasset: iterum fodit et subter voces audiuit. Tunc omnes propius accedentes dixerunt. *Quis enim est tu? qui respondens dixit. Plane facias quia magnus lapis: super me cadit: qui a latere fodientes: et ad eum versus pueritantes eum sanum et incolumem extraxerunt.* Et sciscitantes quod ibi tandiu vixisset. dixit. *quod qualibet die panis unus et vinctus vini et candelam accensa: nisi tantum tribus diebus sibi oblatus fuit.* Ad vinctum: et usque audiens et vehementer exultans agnovit quod de oblatione sua fuerit sustentatus: et quod diabolus eam deceiveret: ne illis tribus diebus missam cantari faceret. Istud ut testatur petrus cluniacensis accidit in villano mine ferrariae græconopolitane diocesis. *Bregegorius refert quod dum quidam nauta in mari naufragium perpeffus fuisset: et quidam sacerdos pro eobostiam imolaret: ipse tandem de mari sanus exiit.* Cum autem qualiter evasisset interrogaret: dixit quod dum in medio maris existeret: et iam pene fatigatus deficeret: quidam ad eum venit: et panem quemdam sibi obtulit: quem cum ille comedisset statim confortatus vires recepit: et in quadam navi inde transeunte receptus fuit. Invenitque est quod illa hora panem hunc qui pro eo sacerdos bostiam imolavit. *Ad vinctum quatuor suffragiorum genus. scilicet ieiuniorum observatio defunctis: postea testatur Bregegorius agens etiam de isto quod de alijs tribus diebus. Alii defunctorum quatuor modis solvunt: aut oblationibus sacerdotum: aut precibus sanctorum: aut charorum elemosinis. aut ieiunio cognatorum.* Valde nihilominus per eis penitus sancta ab amicis: unde rettulit quidam solennis doctor: quod cum quidam mulier viromanus de paupertate desperaret apparuit ei diabolus dicens quod eam daret si suam faceret voluntatem. Cui promittenti primo i-

iunxit: ut viros ecclesiasticos in suo hospitio receptos faceret fornicari. Secundo quod pauperes in die reciperet: et in nocte vacuos expelleret. Tercio quod orationes in ecclesia garriendo impediret. Quarto quod nulli hec preterire deberet: et tandem cum morti appropinquaret: et a filio ad precessionem adduceretur: illa ei semper apertus dixit se preterire non posse: nec sibi aliquid preest, o valeret: sed cum ille cum lacrymis instaret et penitus se pro ea facturum promitteret illa compuncta pro sacerdote filium destinavit sed antequam sacerdos veniret: demones ad eas irruerunt: quorum horrore actumore percussa mortua est: filius autem suus pro ea penitus missis conficiens: et penitus septem faciens ipsa completa vidit matrem ei de sua liberatione gratias referentem. Valent etiam eis indulgentie ecclesie: unde cum quidam aplice sedis legatus quemdam strenuum militem rogaret: ut in terra alibi in finitum ecclesie militaret: sancta indulgentia per suo defuncto per unam ibidem quod dragenam mortuus est: qui completa per luce clarior ei apparuit et de sua liberatione ei egit gratias. Circa tertium. scilicet illos per quibus sunt quatuor videnda sunt. Primo quod sunt illi quibus potest predestine. Secundo quod debent eis predestine. Tercio si omnes equaliter predestinant. Quarto qualiter suffragia que pro ipsis sunt scire possunt. De primo qui. scilicet sunt illi quibus potest predestine. Sciendum est quod sic dicit augustinus. *Omnes qui de hac vita decedunt: aut sunt valde boni: aut valde mali: aut mediocriter boni.* Suffragia igitur sancta per valde bonis sunt gratiarum actores: per valde malis sunt vivorum quod scilicet consolationes: per mediocriter bonis sunt expiationes. Valde autem boni domini qui statim evolvant: et ab utroque igne temporis purgatorij quod in ferni sunt liberi. Eorum autem sunt tria genera. scilicet pueri baptizati: martyres et viri valde perfecti: qui. scilicet tam perfecte edificaverunt auxilium argenti et lapides preciosos. id est dei dilectionem: per ximi amorem: et bonam operationem: ut non cogitarent placere mundo: sed tantum deo: qui si quisque venialiter peccat: sermone tamen charitatis ita in eis penitus consumitur: sicut gutta aque a camino ignis penitus absorbet: et id secundum crementum nunquam ferunt: qui igitur per aliquo istorum trium generum oraret: vel aliquid suffragia faceret: quod sic dicit Augustinus. *In iuriis facit martyri qui orat per martyrem. Si vero aliquis per aliquo valde bono exoraret de quo in an evolut*

set dubitaret: tunc ille orationes essent gratia acti-
ones et ad meritum cederent exorantis. Item il-
lud. Oratio mea in sinu meo pervertet. his. n. tri-
bus generibus hominum celum prout apertum est: de-
cedunt: nec aliquem purgatorij ignem sentiunt:
quod significatum est per illos tres quibus celum apertum
est. Alius est. n. christus baptizato luce. 5. Iesus
baptizato et crante apertum est celum: per quod signi-
ficatur quod celus aperitur omnibus baptizatis: siue
sint parvuli siue adulti. ita quod si decederent
prout euolarent. Baptismus. n. virtute pas-
sionis christi mundat ab omni peccato et originali et
mortalis et veniali. Secundo apertum est Stephanus
non lasipato act. 8. Ecce video celos apertos
et. per quod significatur quod aperitur omnibus marty-
ribus: ita quod statim euolant cum decedunt. Et
si aliqua cremabilia habebant omnia salce martyrij
releuarentur. Tertio apertum est beato Iohanni per
fectissimo apoc. 4. Elidi et ecce ostium apertum
in celo. per quod significatur quod viris perfectis
quod totaliter penitentiam preperuerunt: nec ve-
nitia admiserunt: vel si aliqui admittuntur
a seruoze charitatis prout sumunt: celus
ipsum prout aperitur: et mori illud perpetuo re-
guatur ingrediuntur. Valde autem mali sunt qui
continuo in inferni baratrum demergunt. per
quibus si de eorum damnatione placet nulla sui-
fragia aliquatenus essent scienda finis quod dicit
Augustinus. Si scire preces mecum esse in in-
ferno: non plus orarem per eos quam pro diabolo.
Si autem pro aliquibus damnatis quorum damna-
tio dubitatur aliqua suffragia fierent: nihil
tamen eis prodessent: nec quantum ad liberationem
vel scilicet ab ipsis penis liberetur: nec quantum
ad mitigationem: vel si pena in eis mitigetur
vel diminuat: nec quantum ad suspensionem
vel si ad tempus vel ad horam eorum damnatio sui-
spendat. nec quantum ad fortificationem. vel si
ad tolerandum leuius roborent. quantum. n. ad ali-
quod horum in inferno nulla redemptio est. Et deo
critur autem boni digne qui cremabilia aliqua. si
ignis: senum stipula cum secum ferunt: vel qui pe-
nitentiam iniunctam et sufficientem morte pre-
occupati implere non possunt: quoniam nec a deo bo-
ni sunt quoniam suffragiis egeant nec a deo mali:
quoniam eis prodesset valcant: suffragia ipsi sancta per
his sunt eorum expiationes. Qui isti sunt illi quibus
ipsa suffragia solus prodesset prout. In huiusmo-
di autem suffragiis faciendis ecclesia consuevit tri-

plex numerum dierum maxime observare. scilicet septem-
narium. tricennarium et annuversarium: et ratio horum as-
signatur in libro mitrali de officio. Observatur
septennarius: ut aie ad eterne quietis sab-
batum perveniant: ut eis omnia peccata remittantur quod in
vita egerunt: quod per septem dies ducit vel re-
mittantur eis peccata quod egerunt cum corpore quod
passiter quatuor humoribus et cum anima in qua sunt
tres vires. Observatur triennarius qui con-
stat ex tribus denariis: ut purgetur in eis quic-
quid in fide trinitatis: et in transgressione de-
calogi delinquerunt. Observatur annuversarius:
ut de annis calamitatis perveniant ad annos
eternitatis. Sicut. n. annuversarium sanctorum ce-
lebramus ad ipsorum honorem: et nostram utilita-
tem: sic et annuversarium defunctorum ad ipsorum
utilitatem et nostram devotionem. De secundo
ritur quod. scilicet eis debet suffragia prodesset. Sci-
endum quod triplici ratione debent eis prodesset.
Primo ratione unitatis. sunt. n. unum corpus cum
illis de ecclesia militante: et ideo bona sua de-
bent eis esse coia. Secundo ratione dignitatis quoniam
dum adhuc viverent meruerunt ut hec sibi
prodesset: et ideo dignum est: ut qui alios inue-
runt et ipsi ab aliis adiuvetur. Tertio ratione neces-
sitatis. quod. scilicet sunt in statu in quo se muare non possunt.
De 3. vero. scilicet equaliter omnibus prout. Sci-
endum quod si ipsa suffragia in spirituali fuerint magis prout
sunt illis per quibus spiritualiter fuerint quam aliis. Si autem in
communi fuerint magis prout eis quam plus merue-
runt in hac vita: ut sibi prodesset si in equa-
li vel meruerunt in hac vita ut sibi prodesset
sepe: si in equali vel maiori necessitate cri-
stent. De quarto quod. scilicet suffragia que eis
sunt scire possunt. Sciendum quod hoc secundum
augustinum scire possunt tribus modis. Primo per di-
vinam revelationem: quando. scilicet deus hoc eis
revelat. Secundo per bonorum angelorum ma-
nifestationes. Angeli. n. quibus scilicet nobiscum sunt et
omnes actus nostros considerant instanti quando ad eos
possunt descendere et eis prout nunciare. Tertio
per animarum hic exercitum intimationem. aie. n. quod de
mundo transierunt hec et alia eis nunciat prout. Quar-
to nihilominus scire possunt per experientiam et revelati-
onem. Cum. n. a penis se releuare sentiunt
suffragia pro se fieri cognoscunt. Circa ter-
tium scilicet illos per quos sunt. Sciendum
quod ipsa suffragia si prodesset debet oportet quod
fiant ab his qui sunt in charitate: nam si per

De quatuor coronatis et sancto Theodoro.

malos sunt prodesse non possunt: unde legitur quod dum
quidam miles in lecto cum vxore esset et luna val-
de lucens primas intraret mirabatur quomodo
homo rationalis creatori suo non pareretur. cum
eiusdem creature irrationalis pareretur: et dum quidam
militi defuncto qui sibi fuerat familiaris de-
traherent: subito ille qui mortuus fuerat in
thalamum introiit: et dixit illi. Amice noli ma-
le suspicari de aliquo: et dona mihi si quid in
te peccavi. Quis super statu suo interrogaret:
dixit variis penis affligor: precipue quod tale ci-
uitatem violavi. et ibi quedam vulnera cum
cappa sua expoliavi: que mihi supponitur: et
vino morte magis me premit: rogavitque ut ora-
tiones fieri pro se faceret. Quia autem ille sibi dice-
ret an vellet: quod a tali et tali sacerdote ipsas
ordes faceret fieri: ille ad hoc nihil respondens
caput morte remittens percussit. deinde dixit:
si vellet quod talis heremita pro se oraret. cui
ille. Utinam ille pro me oraret: quod cum se factu-
rum promitteret ille ait: et ego dico tibi quia
ab hac die usque ad duos annos tu etiam mori-
eris: sicque ille disparuit: et miles vestra sua in
melius mutata in domino obdormivit. Quod
autem dictum est suffragia facta per malos
prodesse non posse: intelligendum est: nisi
sint opera sacramentalia: ut est celebratio missae
que a malo ministro violari non potest. vel
nisi ipse defunctus vel aliquis eius amicus
aliquibus etiam malis aliqua dispensanda
reliquisset: que tamen continuo dispensare
debent: ne sibi contingat quod cuidam con-
tingisse legitur. Miles enim quidam in bel-
lo caroli magni cum mauris pugnaturus ro-
gavit cognatum suum. ut si in bello morere-
tur equum suum venderet et pauperibus pro
eum daret: quo mortuo cum equo sibi ni-
mis placeret: cum sibi retinuit: et post modi-
cum temporis defunctus ei tandem sol fulgens
apparuit dicens. Cognate bone per octo die-
es me fecisti pati penas in purgatorio pro-
pter equum cuius precium. ut dixeram pau-
peribus non dedisti: sed impune non feceris
hodie enim ferent animam tuam in infernum
diaboli: et ego purgatus vado in regnum dei
et ecce subito in aere auditus est clamor: ve-
lut leonum: ursorum et luporum et ipsum de
medio abstulerunt.

De coronatione quatuor martirum

Quattuor coronati fuerunt
severus severianus et
porcius et victorinus: qui
vixente dioclitiano: usque
ad mortem iacobus plu-
batorum celi sunt. Illorum
nomina cum repiri non pos-
sent: que tamen post multos annos domino revelan-
te reperta sunt: statutum fuit ut eorum memo-
ria sub nominibus aliorum quinquem martyrum
scilicet claudi castori simphoriani cosmati et
simplicii recoleretur: quod post duos annos a mar-
tyro predictorum passi sunt. Isti namque martyres
cum omnem sculpturam artem haberent: et dio-
clitiano idolum quoddam sculptum nollent: nec
sacrificare aliquatenus consentirent: in illis ip-
sius dioclitiani in loculos plumbos vni mis-
si sunt: et sic in mare precipitati circa annus
domini. 37. Sub nominibus igitur istorum
5. statuit melchias papa predictos quatuor
honorari: et quattuor coronatos vocari
ante seque de eorum nomina reperirentur: et licet
postmodum nomina repta fuerint vix tamen obrita
ut: ut quattuor coronati deinceps vocarentur.

De sancto theodoro martyre.

Theodorus in urbe mari-
manitiorum sub dioclitiano et
maximiano martyrum pas-
sus est. cui cum preses di-
ceret quod sacrificaret et pri-
stinam militiam reciperet. respon-
dit theodorus: ego milito
deo meo et filio eius iesu christo. Qui preses. Er-
go deus tuus filius habet cui theodoro? Etiam ad quem
preses, possemus cum cognoscere: et theodoro? Et
utique potestis cognoscere et ad eum accedere
Datis inducijs igitur sancto theodoro: ut sacri-
ficaret templum martiris noctu sanctus solus introi-
vit: et igne supposito totum illud incendit: quod
a quodam qui hoc vidit accusatus in carcere
ut fame ibi moreretur reclusus est. cui dominus
apparens dixit. Confide serue meus theo-
dore: quod ego tecum sum. Tunc turba multa
de albarum viros clauso hostio ad eum ve-
niens cum consalere cepit. Quod videntes custo-
des territi fugerunt. Cum autem inde eductus
fuisset et ad sacrificia invitaretur ait. Si carnes
meas igne cremaveris et variis psumas sup-
plicijs donec fueris spiritus in narribus meis:

De sancto martino

non denegabo deum meum. Tunc ad pectus p̄fidis in ligno suspendit et ungulis ferreis tā crudeliter latera eius radunt ut etiā eius coste nudarentur ad quē p̄fess. Tūc theodoro nobiscū ēē aut cū xp̄o tuo: cui ille. cū xp̄o meo et fui: et sum et ero. Tūc iussus ē igne cremari: in quo qdē igne sp̄m emisit: s; tamē corp⁹ eius illesū ab igne p̄māsit circa annos dñi. 97. Adore suauissimo oēs repleti sunt et audita ē vox dicēs. Veni dilecte mi iura in gaudiū dñi tui. celū quoq; aptū multi viderunt.

De nomine.

Martinus q̄m martē tenens .i. bellū p̄tra vitia et p̄ctā. vel martin⁹ q̄m martyrus vn⁹. sicut n. martyr salte; volūtate: et carnis mortificatōe: vel martin⁹ interp̄tat q̄m irritās vel puocās seu dominās. Ip̄e nāq; p̄ meritū sue scitatis irritauit diabolu ad inuidiā. puocauit deus ad misericordiā. dñatus ē carni sue p̄ maccrationē p̄tinuā. Qui .i. carni rō sue alius dñari debet. ut dicit dionysius in epistola ad demophilu sicut dñat dñs seruo: aut pat̄ filio: aut senio: lasciuio iuueculo. Eius vitā seuerus cognomēto sulpitii discipulus sci martini quē gennadius iter illustres viros p̄numerat scripsit.

De scō Martino ep̄o.

Martinus sabbatē p̄anoꝝ opido orissus fuit: s; intra italiā p̄p̄te alit⁹ cū patre suo tribuno militū sub p̄stā tino et iuliano cesarib⁹ militauit. Mō tñ sp̄ote: q; ab infantia diuinit⁹ inspirat⁹ cū ēēt ānoꝝ duodeci iuuitis pentibus ad ecclesiā p̄iugit et catechuminū se fieri postulauit. Et tūc heremū intrasset nisi carnis infirmitas obstitisset: s; cū cesares decreuissent ut veteranoꝝ filiis p̄ patrib⁹ militaret: martinus cū ēēt ānoꝝ q̄ndeci ad militandū vrgē vnōtū p̄tēns suo: cui tñ martinus seruiens sepi⁹ ministrabat: et calciamenta sepi⁹ us detrahebat atq; f̄gebat. Quodā h̄emali tpe p̄ portā abinēsum trāsīēs: paup̄em quēdā nudū obuiū b̄uit: q̄ cum a nullo clyna accepisset. martin⁹ hūc sibi suatū itelligēs arrepto ēse clamidē q̄ sibi superat diuidit et p̄-

tē paup̄i tribuēs reliquā p̄tē rursum induit. Sequenti igit nocte xp̄s clamidis sue q̄ paup̄erē tererat: p̄te vestitū vidit: ip̄mq; ad circūstātes angelos sic loq̄ntes audiuit: martinus adhuc catecumin⁹ hac me veste p̄terit. Vñ vir sc̄us in gl̄iaz n̄ elatus: s; dei bonitatē cognoscēs: cū ēēt ānoꝝ decē et octs baptizari se fecit: et adhuc in instantiā tribuni sui q̄ tpe sui tribunat⁹ expleto se seculo abrenūciatur⁹ p̄mittebat p̄ biēniū militauit. Intra irruentibus intra gallias barbaris iulianus cesar deos pugnatur⁹ pecunias militib⁹ erogauit. Et martin⁹ nolēs deiceps militare. dōa tuius recipere noluit: s; Cesari dixit: xp̄i ḡ miles sū: pugnare mihi nō licet. Indignat⁹ iulianus dixit: q; nō religiois gr̄a: s; metu belli iminēg militie renūciaret. Qui martin⁹ itre p̄id⁹ r̄ndit. Si h̄ ignante n̄ fidei ascribis crastina die an acie inermis astabo: et in nocte xp̄i signo crucis nō clypeo p̄tect⁹ aut galea osti⁹ us cuneos penetrabo securus. Vñ custodiri iubet: ut inermis: ut dixerat: barbaris obijceret. S; die sequenti hostes legatione miserunt sua oīa seq; dātes: vñ nō dubiū ē meritū sci viri talē victoriā sine sāguie datā ēē. Eride f̄lcta milita ad sc̄m bilariū pictauit enē ep̄s p̄erit et ab eo accolitus ordiat⁹ mones a dño p̄p̄orē: ut p̄tes suos adhuc gēti les visitaret. P̄doscūs igitur multa aduersa passus se ēē p̄dixit. Mā int̄ alpes icidit in latrōes. Quib⁹ vn⁹ securi in caput ei⁹ vibrasset ictū feriens dextre sustinuit alē vincē tñ p̄tergū māibus vñ eoz custodiēdus traditur. Percūctātī vō latrōi an timuisset r̄ndit nūm q̄ se ita fuisse secur⁹: q; sciret misericordiā dī marie in tētatiōib⁹ affuturā. Incipiēs q; latroni p̄dicauit: et ip̄s ad fidē xp̄i p̄uertit: qui martinū ad viā reducēs laudabilē postmodū vitā finiuit. Quā t̄ mediolanū p̄erisset dīabolus i humana sp̄e sibi obui⁹ fuit: et quo tēderet requisit. cui cū r̄ndisset se quo cū dñs vocaret tēdere. Ille ait. Quocūq; ieris diabolus tibi aduersabit. Quā t̄ martinus sibi r̄ndisset. Dñs mihi adiutor: ē: nō timebo qd mihi hō: statiz ille euauit. Itaq; martinus m̄rez p̄uertit. Ip̄s vō in errore p̄māsit. S; cū heresis arriana p̄tori orbē pulularēt: et ille pene sc̄l⁹ obfisteret publice cessus et de ciuitate electus mediolanū rediit et ibi sibi mo-

De sancto

monasterium statuit: s; inde ab arrianis eiecit ad insulam gallinariam cum vno solo psbytero pre-
 rit: vbi ellebori gramē venenatus inē alias
 herbas in cibū supsit: et vicinam mortē sen-
 tiēs oē piculā et dolore: virtute orōnis fuga-
 uit. Audies q; bñs bilarius de exilio redi-
 ret: obuiā ei pfectus ē: et iuxta picturū mo-
 nasteriū orāuit: vbi cū qñdāz adhuc cathe-
 cuminū hiet parūper a monasterio discedēs
 et rediēs reppit eū sine baptismo defunctū
 quē in cellā ducēs: et sup eius corpus se pro-
 sternēs ipm sua ofone ad vitā pñiaz reuo-
 cauit. Idē vō hō referre pñeuit q; dū super
 eū data snia obscuris locis depuratus fuisset
 p duos angelos iudici ē suggestū: hūc eē pro
 quo martinus oraret: iussus ē igit vt p ipsos
 duos reducere: et martino viuus reddere.
 Aliū insup q; laqueo vitā finiat vite resti-
 tuit. Vex cū plebs ruronica epō careret ipz
 plurimū renitente sibi ordinari petijt. Qui-
 das at ex epīs q; puenerāt: eo q; deformis es-
 set bitu et vultu despicibilē resistebat: inē q; s;
 pēpūus fuit qdā noie dñs for: s; cum lector
 tūc deesset qdā accepto psalterio pñū quem
 inuenit psalmūz legit: vbi vñs hic erat. Ex-
 ore infantū et lactentiū de pscisti laudes vt
 destruas inimicū et defensorē: et sic ille des-
 for: ē ab oib; pñat. Ordinat itaq; epō cū
 ppli tumultū nō ferret duob; fere milibus ex-
 tra vrbē monasteriū pñtuit: vbi cū triginta
 discipulis in mltā abstinentia vixit. Illā ibi vi-
 nūz nemo bibebat: nisi quē firmitas coegisset
 mollior hñus sibi p crimie erat: plume cita-
 tes de his epōs eligebat. Cū qdā sub no-
 mine martiris coleret: et a martio nil dñs
 vita vel merito iueniri poss;: qdā die sup se
 pulchre stās orauit dñz vt q; eēt vel cuius
 meriti idicaret. Dñs vñs itaq; ad leuā vi-
 dit vmb:ā nigerrimā stare: q; a martino ad-
 furat; dixit se latronē fuisse et ob scelus pñs
 fūz esse. Dñs itaq; martini altare destrui
 pcepit. Legit quoq; in dialogo seueri et galli
 discipuloz sci martini vbi mltā suppleta sūt
 q; in eius vita seuerus dimisit: q; martinus
 qdā tpe valēntianū ipatorē p qdā necessita-
 te adiit: s; ille sciēs eū velle petere qd ipeno-
 lebat dare: fores palatii sibi claudifecit. At
 martin; semit; itex passus repulsa cilicio ob-
 noluit et cinere pñpersus p vñā hebdomadā

cibi et potus abstinentia macerat. Tunc monē
 te angelo ad palatiū venit: et nullo sibi phi-
 bēte ad ipatorē vsq; puenit: quē cū venien-
 tē videret irat;: q; fuisset admissus ei assur-
 gere noluit donec sellā regiā ignis opiret et
 ipm ipatorē a pte posteriori ignis succēderet.
 Tūc scō martio irat; assurgēs: virtutē diui-
 nā se sensisse pñsus ē. Multūq; ipm pple-
 cēs sibi oīa anteq; rogaret pcessit: multaq;
 munera obtulit: s; martinus nō accepit. In
 eodē quoq; dialogo legis: q; luter tertiu mor-
 tuū suscitauit. Cū. n. qdā iuuenis defunctus
 fuisset: et mñ ei; p resurrectione filij beatum
 martinū lachrymis exoraret: ille i medio cā-
 pi vbi erat innumerabilis multitudo gentiliū
 genua flevit: et cunct; vidētibus puer surre-
 xit: q; p oēs illi gētiles ad fidē pñsi sūt. Et
 idē quoq; viro scō obediebat et insensibilia
 vegetabilia et irrōnabilia. Insensibilia sicut
 ignis et aq; nā cū in qdā pbano ignē misisset
 domo prima et adherente agēre vñō flāma
 efferebat: tūc martinus sup tectū dom; ascē-
 dens obuū se aduenientibus flāmis insuit:
 mor; vñm vñi flāma retorq;ur: vt pñctus
 qdā ppugnantū in se elemētōz videretur.
 Cū autē ē qdā cū piclitate: vt in pñcto
 dialogo legis: qdā negociator: nec dū xpia-
 nus exclamauit: dñs martini erripe nos: et sta-
 riz trāglitras magna successit. Silr vegeta-
 bilia: nā cū in quodā loco tēplūz antiquissimūz
 diruisset et arborē pini diabolo dedicatā vel
 let excidere obfistētib; rusticis et gētilibus.
 vñs eoz dixit. Si de deo tuo fiducia habes
 nos hac arborē succidemus: et tu eā suscipe:
 et si tectū ē de; tu; vt dicis euades: quo āntu-
 ents succise arbori et iā vñs eū ibidē ligatus
 cadētū signū crucis opposuit: et in aliā pte re-
 diēs: rusticos q; in tuto loco erāt fere oppñsit
 q; viso miraclo ad fidē pñsi sunt. Irrōnabi-
 lia quoq; aīalia sibi plies obedierūt: sicut le-
 gis in pñcto dialogo. Cū. n. canes lepūscu-
 lū insequētes vidisset: ipat canib; vt aīal in se
 qui desisterēt. mor illi pñtiterūt: et qñ vñeti
 in suis vestigijs hñi māsērūt. Serpēs ē qui
 dā cū fluuiū qdā natādo trāsiret: martinus
 ait ad spentes. In noie dñi iubeo te redire.
 mor se ad vñū sci retorxit: et in ripā aliā tran-
 sineauit et ingemiscēs martin; ait. Serpen-
 tes me audiūt: et boies nō audiūt: canis sūm;

martino

liter euz in quenda ex martini discipulis la-
traret. Ille ad eū puerius ait. In noie marti-
ni iubeo te obmutescere: canis p̄tinuo obmu-
tuit: ac si linguā habuisset abscissam. C. fuit
acbrūs martinus mīte bñilitag. Mā leproso
quāda cunctis horribilē parifus obmū hñs ip-
suz oscularis ē atqz bñidixit: statiqz mūdatu ē
In secretario quoqz residēs nūqz cathedra
vsus ē. nā in ecclia nemo vñqz eū sedere cō-
spexit. Sedebat āt in sellula rusticana quas
tripodā vocāt. Multe dignitatē qz par apo-
stolis dicitur ē. et hoc pp̄ grām spūs sci q̄ in euz
sp̄s ignis ad robur descēdit: sicut fuit i aplis
Eli et apli frēqnter eū tanqz pp̄arē visitabāt
Legit. n. in p̄dicto dialogo q̄ qdā vice dum
martinus solus i cella sederet et seuer⁹ et gal-
lus eius discipuli p̄ torib⁹ expectarēt. subito
mirabili p̄cussio horrore p̄les in cella audiūt
in sil colloqntes: de quo cū postmodū marti-
nū regissēt. ille ait. Dicā vobis: s̄z vos q̄-
so nulli dicatis. Aligēs tecla et maria ad me
venerūt: nec tñ illa die: s̄z sepi⁹ se ab eis est
p̄cussus visitari. et petz et paulū ap̄ls a se se
p̄videri phibuit: mīte insitit. Eū. n. ab im-
peratore noie mario iuitatu suū: et marti-
no p̄mo poculū suū: s̄z oblatū spectantib⁹ eun-
ctis: vt p̄ se regi tribueret p̄sbytero suode-
dit: nullū estimās digniorē q̄ post se deberet
bibere: et indignū idicans si aut regē aut re-
gis p̄mos p̄sbytero p̄tulisset. Multe pa-
tiētie. Tantā. n. in cibis patiētiā suabat: q̄
cū eēt sūmus sacerdos ip̄unc sepe a clericis
ledebatur: nec a sua eos pp̄ hoc cbaritate re-
pellebat: nemo ille vñqz vidit iratu: nemo
merentē: nemo ridētē: nūqz i illi⁹ ore nisi xps
nūqz i illi⁹ corde nisi pietas: nisi par: nisi mi-
serico: dia ierat. Legit quoqz in p̄dicto dialo-
go q̄ cū martin⁹ qdā vice i veste hispida ni-
gro et p̄dulo pallio circūtect⁹ sup̄ asellū pro-
cederet egs de p̄ venientibus expanefactis
milites in terrā saltu p̄cipitati se dderūt:
et martinū arripientes graui⁹ vberauerūt. ille
āt mur⁹ cedentibus terga p̄bebat: sed magis
illi furebāt eo q̄ ille q̄si n̄ senties vbera illata
eos p̄tēnere videret. protin⁹ āt aialia adeo
humo fira p̄manebāt: vt q̄stūcūqz flagellata
velut facea moueri n̄ possēt: quonqz ad mar-
tinū redeūtes et peccatū suū qd̄ ignorant in
eū p̄miserāt h̄p̄ntes ille eis licētiā dedit: et

gradu p̄cō aialia p̄cesserūt. Multe assidui-
tag in orādo: q̄ vt i legēda sua d̄r nūqz vlla
hora momētūqz p̄terijt: q̄ n̄ aut orōni aut le-
ctiōi icūberet. Int legēdū tñ et opādū nūqz
aium ab orōne laxabat: nā vt fabris ferrari-
is moris ē q̄ int opandū p̄ quodā laboris le-
uamie incudē feriūt: ita martin⁹ dū aliqd
ageret semp̄ orabat. mīte austeritatē i scipo
Refert. n. seuer⁹ in epistola ad eusebiū: qd̄
cū martin⁹ in qdā suā diocefi vcniss⁹ et ele-
rici lectū sibi plurimo stramie p̄paraffēt: ille
ibidē regescēs infictā mollitiez phorē fecit.
Quippe q̄ nuda humo vno tñ cilicio supie-
ro cubare p̄sueuerat. Itaqz p̄morus inuria
surgēs stramētū dē picuit et se sup̄ nudā humū
collocauit. Circa mediaz vñ noctez tota illa
pallea igne accēdit et martin⁹ excitat⁹ dū ex-
ire tētarēt: s̄z neqret ab igne carpit: et ei⁹ iaz
vestimēta vrunt. Rediēs vñ ad solitū orō-
nis p̄lugū: et crucis emittēs signaculū in me-
dio ignis itactus p̄māsit: et flāmas sēst rēra-
tes q̄s male exptus erat vrētes. Monachi
igif excitati p̄currūt et martinū quē iā p̄sum-
ptū putabāt de medio flāmarū ille h̄i educūt
Multe p̄passionis erga delinqntes: q̄ oēs
volētes penitere p̄passiōe sinu recipiebat:
nā cū diabol⁹ martinū rēphēderet cur semel
lapsos ad p̄nias recipet eidē rñdit. Si tu ip-
se om̄ifabilis ab hoīnz iestatiōe desisteres.
et te factorū tuorū peniteret: ego tibi p̄suis in
dño xpi mīaz pollicerer. Multe pietatē erga
paupes. Legit i p̄dicto dialogo q̄ martinū i
qdā festiuitate ad ecclia rēdētē paup̄ qdam
nud⁹ secut⁹ ē. martin⁹ āt archidiacono p̄ce-
pit vt egētē vestiret: s̄z cū h̄ ille facerē discul-
set igressus martin⁹ secretariā tunicā illi p̄-
buit: et p̄tinuo abscedere iussit. Eū q̄ archidi-
acon⁹ eū moneret: vt ad solēniā p̄gēda p̄ce-
deret: ille de se loqns rñdit se h̄c n̄ posse: do-
nec paup̄ vestē accipiat. Archidiaconus
vñ intelligēs: q̄ cū extrinsecus cappa te-
ctus esset: ip̄sum nuduz iterius nō videbat
paup̄erē nō adesse cāf. Et ille mlti inq̄t ve-
stis deferat et paup̄ nō aderit vestiedus. cō-
pulsus ille ad forū vadit et qnqz argēteis tu-
nicā vilē et curtā q̄ d̄r p̄nula q̄si pene nulla
rapiens an̄ p̄ pedes Martini iratus proiecit
Eū ille secreto iduit: cui⁹ manice vsqz ad
cubitū: et longitudo vsqz ad genu p̄tendebat

De sancto

tur. et sic missam celebraturus pcedit. dñi at
missam celebraret globus igneus sup caput
eius appuit: et a multis ibidē visus fuit: ob
par aptis dñi. Hñc at miraculo addit magi
Jo. belet q cū in missa manus ad deum vt
moris est: leuaret manicias lineis retro labē
tibus: cuz nec brachia eius essent grossa: nec
multū carnosā: nec p̄fata tunica p̄tenderet
nisi: vñq ad cubitū remāserūt eadē brachia
nuda. Tunc miraculose terq̄s aurei et gēma
ti deferuntur ab angelis et brachia decēter
op̄ūt. Quē ēt tōsū qdā vice p̄spiciēs euāge
liū i. j. mādātū istū p̄pleuit: duas tūcas hñt
et vñā nō hñti largita est: ita et vos inquit fa
cere deberetis. Multe p̄tatis erga demōes
pellendos. sepe. n. ipsos demones ex hoib⁹
expulit. Legitur ēt in dco dialogo: q qdā
vacca a demone agitata cuz vbiq̄ seiret et
multos p̄foderet et versus martinus et socios
in itinere furibunda p̄curreret: ille manu ele
uata ipsam sistere iubet: q̄ imobili p̄manente
vidit demōē dorso illius insistentē: quē in
crepans discede inquit: fūeste de p̄cūde et in
notiū aīal agitare desiste: quo p̄tinus disce
dēte vacca ad eius pedes p̄sternit et ad ei⁹
imperium cū oī mansuetudine ad gregē suū
reuertitur. ¶ Multe subtilitatis erga dmo
nes cognoscendos. Demones. n. ita sibi con
spicabiles reddebant: vt apte ab ipso sub q̄
cunq̄ imagine viderent: nam in dñū demō
in ionis p̄sonā: plerūq̄ mercurij. aliqñ et ene
ris vel minervae transfigurātū se eius vultu
bus offerebat quos ille oēs suis noib⁹ in
crepabat: mercuriū maxie patiebat infestus
iouē bñtū atq̄z bebetē esse dicebat. ¶ Qua
dam ēt vice: diabolus in forma regis purpu
ra et diademate et aureis caligis ornat⁹ sere
no ore letaq̄ facie sibi appuit. Cūq̄ diu am
bo tacuissent agnosce igit martine quē colis
Xps ego su⁹: descensurus ad terras p̄st me
tibi manifestare volui. Ad b̄ cū adhuc mar
tinus admirans taceret: rursus ait. Martine
cur dubitas credere cum me videas? xps
ego sū. tē ille a spū scō doct⁹ ait. Dñs iesus
xps non se purpurat⁹ et diademate renitēte
ventur⁹ esse p̄dixit. ego xps nisi in colabitu
et forma qua passus est: nisi crucis stigmata
p̄ferentē venisse non credā. Ad hanc voce⁹
ille disparuit: et totam cellā fetore repleuit.

Martinus at obitū suū lōge añ p̄sciluit: quē
ēt sribus reuelauit. Interea cādacēsē dioce
sē cā sedāde discordie visitauit. Pergēs ḡ
vidit mergos in flumine piscibus insidiātes
et quosq̄ capientes. forma inquit hec demo
num est. Insidiantur incautis: capiūt nesciē
tes: captos deuorāt: saturariq̄ nequnt duo
ratis. Imperat igit vt relicto gurgite deser
tas petere regēs. Statimq̄ grege scō mō
tes silualq̄ petierūt. In illa igit diocefi aliq̄
diu cōmoratus viribus corp⁹ cepit destitui
et discipulis indicat se resolui. Tunc oēs fē
tes cur nos inquit p̄i deseris: aut cui nos
desolatos relinquis? Inuadent. n. grege⁹ tu
um lupi rapaces. Et ille eoz motus fletib⁹
fles: quosq̄ sic orauit. Dñe si adhuc p̄pō tuo
sum⁹ necessari⁹ nō recuso laborē: fiat volun
tas tua. Dubitauit pene quid mallet. qz nec
eos deseret: nec a xpo volebat diuti⁹ separi.
Itaq̄ cū aliq̄ diu molestia sebrui⁹ teneret: et
a discipulis rogaretur: vt in lectulo suo vñ
cilicio et cinere vbi decūbebat stramentū ali
qd ponere⁹: nō decet inquit filij xpi anī nisi in
cilicio et cinere mori. Ego si vobis aliqd exē
plū relinquo ipse peccauit. Oculis ac mani
bus in celū supintentis inuictum ab oīone
sp̄s n̄ relaxabat. Et cū supinus se p̄taceret: et
a p̄biteris rogaretur: vt corpusculū mutatio
ne lateris releuaret: finire me inquit fratres si
nite celum: potius respicere q̄ terrā: vt spū
ad dñm dirigat. et hec dicens: vidensq̄ dia
bolū assistere. Quid hic inquit astas: crēta
bestia? Nihil in hñe funest⁹ reperies: habet a
be me sinus recipiet. Et in hac voce sub ar
chadio et honoris qui ceperunt circa annum
dñi. 448. vire eius. si. sp̄ritū deo reddidit:
vultusq̄ eius tanq̄ iam glorificatus resplen
duit: ac corus angelorum ibidem p̄fallens a
multis auditus fuit: Ad eius transitum picta
ui: sic turronici conuenerunt: ibiq̄ magna al
tercatio orta est: dicebāt. n. pictauit. noster est
monachus nos requirimus cōmendatum.
quibus illi. Glob⁹ ablatus est nobis a deo do
natus. Nocte igit media pictauit oēs penitus
sopiuñt: et sic a turronicis corp⁹ eius p̄ fene
stram electum per ligeri nauigio ad vrbem
turronicam cum magno gaudio deportatur.
¶ Btās at seuerus colonien⁹ ep̄s cū die
dñica loca scā post matutinas more solito cir

Briccio

cū tunc illa hora qua vlt sanctis obiit angelos cāntantes in celo audiuit: vocansq archidiaconē interrogat si aliquid audiret. Et cū se nihil audire diceret: et eps vt diligēter auscūlaret: moneret: cepit sursum collū extēdere: aures arigere: super summis articulis baculo se sustentans stare: sed dū eps p eo orasset quāsdā in celo voces audire dixit. Qui eps, Dñs meus martinus est qui migravit e mūdo: et nunc angeli eum in celum deferunt. Demones at affuerunt qui eū retinere voluerunt: sed nihil suum in eo repēientes cōfusi recesserunt. Archidiaconus igitur diei et horam notauit: et tunc martinū migrasse cognouit. C Seuerus et monachus qui vitā eius scripsit: cum post matutinas leuiter obdormisset, sic ipse in quadā epistola testat sanctus martinus albis indutus: vultu igneo stellantibus oculis crine purpureo: tenens librum in manu dextra quē de vita eius idē seuerus scripserat: ei deus apparuit. Cum post bñdictionem in celū conscendere ipsū videret: et cū eo ascendere cuperet euigilauit. Post hoc autem nuncijs venientibus eadē nocte sanctus Martinum migrasse audiuit. C Eo quoq die scūs Ambro. mediolanensis eps missam celebrans super altare inter prophetiam et epistolam obdormiuit. Et cum nullus eum excitare presumeret: et subdiaconus nisi ipso inuente epistolā nō auderet legere transactis duarum vel trium horarum spatijs excitauerunt eum dicentes. Jam hora preterijt et populus valde lassus expectat iubeat dñs noster: vt clericus epistolam legat. Ad quos ille, Nolite turbari. frater enim meus martinus ad deū migravit: et ego ei funeri obsequium prebui: sed vltimam orationem vobis excitantibus explere non valui. Tunc illi diem et horam notantes inenerunt sanctum Martinum tunc migrasse ad celum. Cappam eius: vt ait magister iohānes belet reges francie in prelijs portare consueverunt. Unde ipsius cappe custodes capelani dicebantur. Post mortem autem ei anno. 64º eū beatus perpetuus: eius ecclesiaz magnifice ampliasset: et eaz corpus transferret: vlt: semel et bis et tertio ieiunijs et vigilijs iustitantes sepulchre ei nullatenus mouere potuerūt. Quq vellēt dimitte qdā senex

pulcherrimus eis apparuit dicens. Usq et tardas: nō videtis scū martinū patē iuuare vos si manū apponitis? Tūc ille cū eis manus supposuit: et cū summa velocitate sepulchre leuauerunt: et in loco vbi nūc colit posuerunt. Senex aut ille post hoc nusq cōparuit. Hec trāslatio in mēse iulij celebratur. fert quoq q tūc duo socij erāt quorū vnus erat cecus et alter cōtractus. Cecus aut cōtractū serebat: et tractus ceco viā mōstrabat. Sicq taliter mēdicantes multā pecuniā acquirēbāt. Audietes vō q ad corpus sancti martini multi sanabant infirmi. cū in trāslatione eius corpus extra ecclesiam pcessionaliter ducere tūcere cepērūt ne peditū corpus iuxta domū vbi manebāt duceretur: et sic ipsi forsītā curarent. Molebāt. n. sanitatē cōsequi ne dperiret materia qñus sui. Quapropter de illa strata fugientes se ad aliā trāsserebāt p quā corpus nequaquā duci putabant. Dū q fingeret corpi eius exi promiso prius obuiauerūt. et qz deus multa bona pstat iuitis ambo ptra eoz volūtate ptiuo sūt curati: et de h plurimū trāstarent. C Ambro. aut de scō martino sic ait. Bñs martinus pphani erroris tēpla destruxit: vexilla pietatis erexit. mortuos suscitauit: ab obsessis coporibus demonta seua excludit: ac varijs laborantes lāgioribus salugre medio sbleuauit: qita pfectus inētrus est: vt xpm texisset i paup et veste quā egenus ac cepat mūdi dñm induisset. O felix largitas quā diuinitas opat. O clamidis glōsa dñi sio qua militē texit et regē. O estimabile donū qd vestire meruit diuinitatē digne huic dñe pfectiois tue pñia ptulisti. Digne ci arriāq subiacuit seritas. Digne amore martyrij psecutoris tormētā nō timuit: qd erit p oblatiōe itegri corpiis receprur? q p quātitate vestis eriguit deū vestire meruit: et videre. Sic sperantibus prulit medicinam: vt alios supplicatiōibus: alios visu saluaret.

Briccio. De scō Briccio. Briccio sancti martini diaconus eiusq plurimū emulus multa ei dē scō cōiugia inferebat. Mā cū quidam paup martinum regerret dixit ei briccio. Si illuz

De sancta

delirū queris pspice eminus. Ille. n. est qui
qñ amens celū respicit. Lū igit paup a mar
tino que petierat accepisset vir scūs Brice
um ad se vocans dicit. An ego tibi delirus
vtdco: Brice: Quod cū ille pre verecun
dia se dirisse negaret. ait Martinus. Non
ne aures mee ad os tuū erant: qñ h emin^o lo
quebaris: Alimen dico tibi: qz a dño pbrinui
vt tibi in epātū succedas. Sz scias multa
te in episcopatu aduersa passurū. Quod bric
cius audiens irridebat dicens. Nonne diri
virū istū delirū esse: Post mortē igr sci mar
tini Briceus in episcopū est electus: qui dei
ceps orationi vacabat: sz adhuc superbis
tū corpore castus erat. anno at episcopatus
fuit. 30. Mulier qdam religiose vestita que
eius vestimenta lauabat cōcepit: filium pe
perit. Tū ois populus euz lapidibus ad epi
scopū pgregatus est dicens. Diu pietate sci
Martinī luxuria tuā dissimulaui: sz iā
neqz pollutas manus osculari volumus. Il
lo aut viriliter hoc negante adducit eū ad
me insanē: quo allato euz triginta esset diez
Dixit ad eum Briceus. Adiuro te per filiū
dei vt dicas corā oibz si ego te genui. Et
ille Non tu es inquit p meus. Poplo at vt
gēte: vt qs esset ei p regeret. ille ait. Nō
est hoc meum. feci quod ad me ptinuit. Po
pulus at hoc totū magicis artibus attribue
bat dicens. Neqz nobis falso pastoris noie
dñaberis. Tum ille pro sui purgatione pru
nas ardentes vsq ad tumbaz sci martini cū
etis videntib⁹ deportauit: pietisqz prunis
vestis eius illa apparuit. sz ait. Sic h meū
vestimentum a prunis mansit illesū: sic cor
pius meū a cōtraerū mulieris est mundū. Po
pulo at adhuc nō credente scñ Briceū con
tumelijs sz insurijs afficiunt sz a sua dignita
te eiciunt: vt verbum q factus Martinus
dixerat impleteretur. Tunc Briceus fies pa
pām adiit: sz septē annis ibidem qeā in san
ctum martinū deliquerat penitendo dele
uit. Populus at iustinianū psecit: sz romaz
Briceum misit: vt episcopatum sibi p brie
ciū defensaret. Quo cū tenderet in ciuitate
vellenti vitam finit: sz armenium loco ei⁹
populus ois psecit. Septimo igr anno brice
us cū auctoritate pape rediens sexto ab v
bz miliario hospitium accepit: sz armenius

eade nocte spiritum exalauit. **De briceo**
p reuelationem cognoscens aut suis vt surge
rent. sz secum ad tunulandum tyronensem
episcopum pperarent. Lūz g Briceus per
vnaz portam ciuitatem ingrederetur ille p
altam montis efferebat: quo sepulto fact⁹
Briceus sedem suam accepit sz septem post
modum annis pñdens sz vitam laudabilem
ducēs. 47. anno episcopatus sui in pace qui
euit.

De nomine.

Cecilia qñ celi lilia: vel ce
cis via: vel a celo sz lya: vt
cecilia qñ cecitate carens:
vel dī a celo sz leos quod ē
populus. fuit. n. celeste li
lū pūginitatis pudorē. vt
dī liliū qz habuit cādozem
mūditiē: sz igoē pñcientie: odorē bone fame.
fuit sz cecis via p exēpli informacionē. celū
p iugē ptemplacionē: lya p assiduā opationē.
Vel dī celū: qz sicut dicit pñdorus. Celū vo
lubile rotūdū sz ardens esse dixerunt. Sic sz
ipsa fuit volubilis p operationē sollicitā. ro
tūda p pseuerantiā: ardēs per charitatē sue
censam. fuit cecitate carens p sapientie splē
dozem. fuit sz celū ppl. qz in ipsaz tāqz in ce
lūm spirituale populus iuitandū intuef ce
lū: solē: lunā: sz stellas. i. sapientie pspicuita
tē: fidei magnanimitatē: sz virtutū varietatē.

De sancta Cecilia virgine.

Cecilia virgo pclarissima ex
nobili Romanoꝝ genere ex
orta ab ipsis cunabulis in fi
de xpi nutrita: absconditū se
per euangelium christi ge
rebat in pectore: sz non die
bus neqz noctibus a collo
quijs diuinis sz orōne cessabat: suāqz virgi
nitatez pseruari a dño exorabat. Cū at euidā
iuueni noie valeriano desponsata fuisset sz vi
es nuptiaz instituta fuisset: illa sctus ad ear
nem cilicio erat induta desup deauratis ve
stibus tegebatur. Et cantantib⁹ organis illa i
corde suo soli dño decātabat dicens. fiat dñe
cor meum sz corpus meū immaculatū vt non
pu n dar. Et biduanis ac trduanis ieiunisi
o: ans cōmendabat dño quod timebat. Ele
nit at nox in q suscepit vna cū spōso suo cubil
secreta silētia: sz ita eū alloqf. O dulcissime

atq; amantissime lumenis est mysteriū q; tibi
p̄ficat: si mō tu iuratus afferas tota te illō
obseruantia custodire. Jurat valerian⁹ se il
lud nulla necessitate deregere: nulla p̄dere
rōne. Tūc illa ait. Angelū dei habeo amato
rē q; nimio zelo custodit corp⁹ meū. Hic si v̄l
leuit⁹ scierit q; tu me polluto amore p̄tigas:
statim feriet te ⁊ amittet dorē tue gratissime iu
uentutis. Si at cognouerit q; me sincero amo
re diligas: ita quoq; diligit te: sic me: ⁊ ostendit
tibi gloriā suā. Tūc Valerianus nutu dei
correctus ait. Si vis vt credā tibi ip̄s ange
lū mibi ostēde: si vere p̄bitero q; angelus
sit faciā quod hortaris. Si at vix illū diligis
te ⁊ illū gladio feriā. cui Cecilia dixit. Si in
deū v̄x credideris: ⁊ te baptizari p̄miseris
ip̄sū videre valebis. Uade igit̄ i certis milia
riū ab v̄be via que appia nūcupat ⁊ paupe
rib⁹ quos illic iuuenies dices. Cecilia me mi
sit ad vos vt ostēdat mibi sanctū senē v̄ba
nū. Quā ad ip̄m habeo secreta mandata q; p̄
ferā. Hunc dūz tu videris indica ei oīa v̄ba
mea: ⁊ postq; ab eo purificatus fueris ⁊ cre
dideris angelū ip̄m videbis: tūc valerianus
p̄erit ⁊ scōz signa q; acceperat. scilicet v̄banum
ep̄us intra sepulchra martirū latitātē inue
nit. Quāq; ei oīa v̄ba cecilię dixisset: ille ma
nus ad celū expādes cū lachrymis ait. Dñe
iesu x̄pe seminator casti cōsiliū suscipe seminū
fructus quos in cecilia seminasti. Dñe iesu
x̄pe pastor bone: cecilia famula tua q̄si ap̄is
tibi argumentosa deseruit: nā sp̄sū quē q̄si
leonē ferocē accepit ad te q̄si agnū inansue
tissimū d̄stinavit. Et ecce subito apparuit se
nex quidā nūeis vestib⁹ indutus tenens li
brū aureis l̄ris scriptū: quē videns valeria
n⁹ p̄ nimio timore q̄si mortu⁹ cecidit ⁊ a sene
leuatus sic legit. Unus dñs. vna fides vñū
baptisma: vnus deus ⁊ p̄ cūm est q; est sup̄
oēs ⁊ p̄ oīa ⁊ in oībus nob⁹. Quāq; hoc legisset:
dixit ei senior: Redis ita eē an adhuc dubi
tas: tūc exclamauit dicens. Nō est aliud qd
verū credi possit sub celo: statim illo dispa
rente valerianus a scō v̄bano baptisma su
scipit: ⁊ rediens ceciliā cū angelo loquētē i
cubiculo inuenit. Angelus at duas coronas
ex rosīs ⁊ liliis in manu habebat: ⁊ nā ceci
lie ⁊ alterā valerianō tradidit dicens. Istas
coronas immaculato corde ⁊ mōdo corpe gusto

dite: q; de paradiso dei eas ad vos attuli:
nec vñq; marcescēt nec odorē amittēt. nec ab
alijs nisi qd⁹ castitas placuerit videri pote
runt. Tu at valeriane q; vñl p̄silio credidi
sti: pete q;no deūq; volueris: ⁊ p̄sequis. cui va
lerianus. Nullū mibi in hac vita exiit dul
cius q; vñc⁹ fr̄s mei affectus. P̄det igit̄ vt
⁊ vitatē ip̄e me cū agnoscat: cui angel⁹. Pla
cet dñō petitio tua: ⁊ abo cū palma martirū
ad dñz venietis. post h̄ ingressus tyburti⁹ fr̄
valerian⁹ cū nimū rosarū sc̄ssis odorē dixit.
Mihi: h̄tpe rosens hic odor ⁊ liliorū vñ re
spiret: nā si ipsas rosas vel lilia in manibus
meis tenerē nec sic poterāt odorā mēta tante
mibi suauitatis fr̄uere: p̄ teo: vob⁹: ita sū re
fect⁹: vt purē me totū sbito imutātū. cui vale
rianus. Coronas habem⁹ q; tui oculi vide
re nō p̄ualēt. floreo colore ⁊ nūco cādō vñā
tes: ⁊ sic me interpellāt odorē sensisti: sic ⁊
si tu credideris videri valeb⁹. cui tyburtius.
In sōnis h̄ audio an in vitate ista tu loq̄ris
valeriane: cui valerianus. In sōnis vñq;
mō finis: sed iā nūc in vitate manem⁹. ad
quē tyburtius. vñ h̄ nosti. Valerianus. ange
lus dñi me docuit quē tu vidē poteris si pu
rificatus fueris ⁊ oībus idol⁹ abrenunciave
ris. hūc intractō d̄ coronis rosarū Amb. atte
stat in p̄fatiōe sic dicens. Scā cecilia sic ē do
no repleta celesti vt martirij palmā assūme
ret: ⁊ ip̄m mundū cū thalam⁹ est excreta.
Tess est valeriani piugis ⁊ tyburtij puoca
ta p̄fessio: q; dñe angelica manu odoriferis
florib⁹ coronasti viros v̄go duxit ad gloriā:
mūd⁹ agnouit q̄tū valeat d̄uorio castitatis. h̄
Amb. tūc cecilia euident ostēdit ei oīa idol⁹ eē
insestibilia ⁊ muta: ita vt tyburti⁹ respōdere
ae diceret: q; ita nō credit pec⁹ ē. Tūc cecilia
osculās pect⁹ ei⁹ dixit. hodie te facio: meū
eē cognatū. Sic. n. amor dei fr̄ez tuū mibi eē
iugē sc̄: ita te mibi cognatū p̄tēpt⁹ te faciet
idoloz. Uade igit̄ cū fr̄e. tuo vt purificatōez
accipias: ⁊ angelicos vultus videre valeas
dixitq; tyburtius fratri suo. Obsecro te stat
vt mibi dicas ad quē me ducturus es. Cui
valerianus. Ad v̄banū ep̄: cui tyburtine.
De illo v̄bano d̄scis q; toriēs dānat⁹ ē: ⁊ ad
huc i latēbris p̄morat⁹: h̄ic si inēt⁹ fuerit: ere
magis: ⁊ nos in illi⁹ flāmis parit inuoluenur:
⁊ dñ q̄rimus diuitatē latētē in cel⁹ incurrē.

In sancto

furorem et urentem in terris, cui cecilia. Si hec sola esset vita: iuste hanc perdere timere mus. Et si alia melior quam nunquam amittitur quam nobis dei filius enarrauit. Oia enim que facta sunt filius ex patre genitus perdidit. oia enim que perdidit sunt: ex patre procedens spiritus aiauit. Hic igitur filius dei in mundum veniens vobis et miraculis aliam vitam esse nobis monstrauit. cui tyburtius. Certe vnum deum esse asseris: et quod nunc tres esse testaris? Respondit cecilia. Sicut in vna hominis sapientia sunt tria. scilicet ingenium memoria et intellectus: sic et in vna diuinitatis essentia tres persone esse videntur. Tunc cepit ei de aduentu filii dei et passione predicare: et multas pergruitates ipsius passionis ostendere: nam id inquit filius dei est tectus ut genus humanum dimittat peccato detentum. Benedictus maledictus: ut homo maledictus benedictionem persequatur. Illud idem patitur: ut homo ab illusione demonum liberaretur. Spineam coronam accepit in capite ut a nobis suam auferat capitales: sed suscepit amaram: ut sanaret homines dulcem gustum. Expoliatur ut parentum infortium nuditate operiat. In ligno suspensus dicitur: ut ligni purificationem tollat. Tunc tyburtius fratri suo dixit. Misere mei et perduc me ad homines dei: ut purificationem accipiam. Ductus igitur et purificatus angelos dei sepe videbat. et oia que postulabat penitus obtinebat. Valerianus igitur et tyburtius elemosinis insistebant: et sanctorum corpora quos Almachius persecutus occidebat sepulture tradebant: quos Almachius ad se vocans cur pro suis sceleribus damnatos sepeliebant ingessit cui tyburtius. Etiam illorum sui essemus quos tu damnatos appellas: quod contempsit quod videtur esse et non est: et inuenerunt illud quod non videtur esse et est. cui persecutus. Quidnam illud est? Et tyburtius. Quod videtur esse et non est: est oia quod in hoc mundo est: quod homines ad non esse perducit: quod vobis non videtur esse et est: est vita iustorum: et pena malorum. cui persecutus. Non puto quod mente tua loquaris. Tunc iubet astare valerianum dicens ei. quoniam non es sapiens frater tuus: tu saltem poteris sapientem dare mihi. Constitat plurimus vos errare: quod gaudia respuit: et oia inimica gaudij affectat. Tunc valerianus se vidisse ait: glaciali tempore ociosos locustas et operarios agricolas deridentes: sed estiuo tempore dum aduenissent gloriosi fructus laborum: gaudentibus illis qui putabant

vani: ceperunt flere quod videbant urbani: sic et nos nunc quod sustinemus ignominiam et laborem in futuro accipiemus gloriam et eternam mercedem: vos autem qui nunc transitio: iam habetis gaudium: in futuro inuenietis eternum supplicium. Cui persecutus. Ergo nos inuictissimi principes eternum habebimus lucrum. et vos persone vilissime perpetui possidebitis gaudium: cui valerianus. hominationes istas non principes tempore nostro nati citius morituri: et deo rationem pro oibus malis reddituri. dixit autem persecutus. Quid verborum circuitu inuolamur? Offerte dijs libamina: et ille si abscedite. Scilicet riserunt. Nos deo vero sacrificium quotidie exhibemus. quibus persecutus. Quod est nomen eius: cui valerianus. Nomen eius inuenire non poteris. Et si penis volaueris: persecutus dixit. Ergo iupiter nomen dei non est cui valerianus. Nomen homicide et strupatoris est. Ad quem Almachius. Ergo totus mundus errat: et tu cum fratre tuo vex deum nosti? Valerianus risit. Nos soli non sumus: sed innumera bil multitudo hanc scitatem recepit. Tradunt igitur scilicet in custodiam maximam. quod ille ait. O iuuentutis flos purpureus. O germanus frater nitentis affectus: quod ad mortem quasi ad epulas festinatis: cui valerianus ait quod si crediturum se promitteret gloriam aliarum eorum post mortem videret. Et marinus. fulminibus igneis consumar si solus illi deum non confitear quem vos adoratis: si peringat quod dicis. Ipse ergo marinus: et ois eius familia et vniuersi carnifices crediderunt: et ab urbano qui illuc occulte venit baptisma suscepunt: igitur dum aurora sinez daret cecilia exclamauit dicens. Eia milites christi abijcite opera tenebrarum et induimini armis lucis. Quarto ergo milario ab urbe sei ad statum iouis ducuntur: et dum sacrificare nollent pariter decolantur. Tunc marinus cum iuramento asseruit: se in hora passionis eorum angelos vidisse fulgentes. et animas eorum quasi virgines de thalamo exeuntes quas in gremio suo in celis angeli dei detulerunt. Almachius vero audiens maximam christianus effectum: eum pluvibus tandiu cecidit: quousque spiritum excussit: cui corpus sancta cecilia iuxta valerianum et tyburtium sepeliuit. Tunc Almachius facultates amborum cepit inquirere: et Ceciliam tandem valeriani coniugem eorum se fecit astare: ius-

Clemente Episcopo.

fratres ut doli immolaret: aut sententia mortis incurreret: cum ad hoc ab apparitoribus urgeretur: illi vehementer ficerent: eo quod puella tam decora: et nobilis vultu se morti traderet. dixit ad eos. Hoc boni iuvenes non est inuentum perdere: sed in melius mutare: dare luttum et accipe auxilium: dare vile habitaculum: et accipe preciosum: dare breuem angulum: et accipe forum plucidium. Si quis pro nullo solidos daret: nonne velocius festinare? Deus autem quod acceperit simplius reddet centuplum et dicit. Reditis his que dico? illi. Quidam christianus vixit esse deum: qui talis possidet famulam. Locato ergo urbano episcopo. 400. et amplius baptizati sunt. Tunc almachius sanctam ceciliam ad se vocans ait. Quis proditionis es. et illa. Ingenua sum et nobilis: cui almachius. Ego te de religione interrogo. et cecilia. Interrogatio tua stultum semit initium: que duas responsiones una putat inquisitione concludi cui Almachius. Unde tibi tanta presumptio ridendi? at illa. De conscientia bona et fide si fieri. cui almachius. Ignoras cuius prestatis sum et illa. Potestas via est quam vter veto repletus. quem si acus pupugerit ois protinus rigor pallebit: et quicquid in se rigidum habere cernit in enruat. cui almachius. Alibi iniuriis cepisti: et in iniuriis persueras? cecilia respondit. Iniuria non dicitur nisi quod verbis fallentibus irrogas. vnde aut iniuria doce si falsa locuta sum aut te ipsum corripe calumniam inferentem. Sed nos scientes sanctam dei nomen oino negare non possumus: Melius est. n. feliciter mori: quam infelicitate vivere: cui almachius. Ut quid cum tanta superbia loqueris? et illa. non. sed quantia cui almachius. Infelix ignoras: quod vniuersa dei et mortificandi tibi est tradita potestas: et illa. Contra veritatem publicam probo te nunc esse mentitum: vitam. n. viventibus tollere potes: mortuis autem dare non potes. Es igitur minister mortis: non vite. cui almachius. Jam depone amentiam et sacrificia diis: cui cecilia. Nescio ubi oculos amiseris: nam tu quos deos dicis: ois nos scire esse videmus: mitte igitur manum et tangendo discere quod oculis non valeres videre. Tunc iratus Almachius iussit eam ad domum suam reduci: ibique tota nocte et die iussit eam in buliente balneo concremari: que quasi in loco frigido mansit: nec mor-

dum saltem sudoris persensit. Quod cum audisset almachius iussit eam in ipso balneo decolari: quam spiculator tribus ictibus in collo percussit. sed tunc caput eius amputare non potuit: et quod decretum erat: ne quartam percussione decolatus acciperet: eam semivivam cruentis carnibus dereliquit. Per triduum autem supulens oia que habebat pauperibus tradidit: et ois qui ad fidem perverterat urbano episcopo commendavit dicens. Triduanas indurias mihi postulanti: ut hoc tue beatitudini commendares. et hanc domum meam in ecclesiam consecraret. Scis autem urbanus corpus eius inter duos episcopos sepelivit: et domum suam in ecclesiam ut rogauerat consecravit. Passa est autem circa annum domini. 23. et tempore alexandri imperatoris. Alibi tamen legitur quod passa est tempore marci aurelij: qui imperavit circa annum domini. 230.

De Nomine

Clementis dicitur a cleos quod est gloria et mens: quasi gloriosa mens. Dabit enim gloriosam mentem. scilicet purgatam ab omni sordide ordinata obedientia: et decorata omni felicitate que persistit in hoc sicut dicit

Augustinus in libro de tri. quod ibidem nostrum non habebit mortem nosse nostrum non habebit errorem: amare nostrum non habebit offensionem vel dicitur a clementia: quod clemens et misericors valde fuit: vel sicut dicitur in glosario. Clemens dulcis iustus: maturus et pius. Iustus in actione dulcis in sermone: maturus in perscrutatione: pius in intentione. Eius viri ipse in suo itinerrario inseruit maxime usque ad illud locum in quo qualiter beato petro in pontificatu successisse ostenditur cetera ex eius gestis que continetur habetur sumuntur.

Clementis episcopi. Clementis episcopi ex nobili romanorum proapia ortus est: patris eius saustinianus: mater vero eius matridiana nuncupata est. Dabiturque duos fratres quorum unus saustinus: alius saustius dicebatur. Quis matridiana mater eius mira corporis pulchritudine polleret: frater viri sui libidinosis amore in eam vehementer exarsit. Cum autem eam quotidie molesteret: ipsa sibi nullatenus assen-

tire vellent: et viro suo hoc reuelare timeret. ne inter duos fratres inimicitias suscitaret cogitauit per aliquod tempus se a patria abscondere donec illicitus amor quietesceret quem aspectus patrie inflammaret: ut ita viro suo hoc obtinere valeret: somnium valde perit callidum: quod in hunc modum viro retulit dictis. Ecce quoddam mihi per visum apparuit nunc mihi precipiens: ut persequar cum duobus geminis. scilicet faustino et fausto: ex urbe discedere: et tandem abesse donec ipse mihi reditu iparet: quod si non facerem simul cum duobus liberis interire. Ad virum audiens vehementer expanit: ac viros cum duobus liberis et familia multa Athenas misit. ut ibi manerent et filios suos faceret erudiri. minor autem filius. scilicet clementem cum esset annorum quatuor sibi per se solatium retinuit. Quia autem inter cum filium nauigaret. nocere quoddam nauis naufragium tulit: et inter sine filijs a fluctibus eiecta super quoddam saxum enasit: quod duos natos perisse consideras per nimio dolore in maris undam se precipitasset: nisi quod saltem eorum cadauera se reptura sperabat. At vero ubi nec viuos: nec mortuos se reperire posse cognouit clamores et ululatus maris dabant. manus suas moribus lacerabat. nec ullas consolationem ab aliquo recipere volebat: cumque inter mulieres astaret quod sua infortunia ei de narraret: et illa ex hoc consolationem non reciperet. affuit quoddam mulier inter ceteras quod virum suum adulescentem et nauam in mari perisse asseruit: ob cuius amorem postmodum nubere recusauit. Recepta igitur quicunque consolatione apud ipsam manebat: et quotidianum victum suis manibus agebat. Sed non multum post manus eius quod crebris moribus lacerauerat sine sensu et mortue adeo sunt effecte. ut cum ipsis nullatenus operari posset. Illa autem quod eas suscepit palsyiam incurrit: et delecto surgere non valebat: sicque maridiana medicare appellat: et ipsa cum hospita ex his quod inuenire poterat pascibat. Conpleto igitur anno quo maridiana cum liberis discessit et patria misit Athenas nuncios vir eius. ut ipsos requireret: et quod agerent intimeret. Sed illi quod missi fuerant nullatenus redierunt. Denique cum alios misisset: et illi reuertentes se nullum inde vestigium repisse narraret clementem filium suum sub tutoribus deperit: et ipse ad querendum viros cum filiis nauem persequens: sed minime rediit. Eligiti igitur amicos cle-

mentis orbat? stetit: nec de patre vel matre vel de fratribus aliquid indicium inuenire potuit. Ipse autem clementis studio se persequi: et sumum philosophie apicem apprehendit. Desiderabat autem vehementer et studiose querebat quatenus sibi anime immortalitas persuaderi posset. Ob hoc ergo philosophorum scholas frequenter adibat: et si quidem quod immortalis esset obtinebat gauderebat: si quoniam vero quod mortalis esset percludebat tristis abscedebat. Denique cum barnabas romam venisset: et fide christi predicaret philosophi cum tamquam in sanum et amicum deridebant. Vnde quoddamque quosdam sunt clementis philosophus: quod cum primo sic ut alij deridebat: et eius predicationem premebat: tale questionem per derisum barnabe fecit dicens. Quia cum culex aial sit exiguum: quod est quod ille se perdes habet: et insuper alas possidet. Et lephas autem cum sit imane aial nec alas possidet: et tamen quatuor pedes habet. Qui barnabas. Stulte tue quidam ridere per facile posses: si vitas cum discas quod ridere videris. Sed nunc de creaturis nobis dicere aliquid absurdum est: cum a vobis creaturarum peritor ignoret: quod n. creator non cognoscit. insuper et in creaturis error. Hoc verbum cordi clementis philosophi valde inhefit: ita quod fide christi instruit: a barnaba recepit: et inde ad petrum postmodum peruenit. quem ille de fide christi instruit: et a se immortalitatem euidentem edocuit. Et foris simo magus duos discipulos habebat. scilicet agla et niceta: quod eius fallacias agnoscere cum reliquerunt: et ad petrum per fugerunt: et eius discipuli sunt effecti. cum autem petrus clementem de sua interrogasset progenie: ille quod matri et fratribus et per se acciderit per ordinem enarravit: addens quod crederet quod inter cum fratribus in mari perisset. pater vero aut merore aut similiter naufragio interisset: quod auditis petrus lacrymas pertere non potuit. Et quadam autem vice petrus cum discipulis suis ad insulam per miliaria distaret: in qua maridiana mater clementis morabatur: venit ubi quedam colline vitree mire magnitudinis erant. Quas cum petrus cum ceteris miraretur videns ipsam me dicantem cur non potius suis manibus operaretur increpauit: quod ridit. Specie tamen mi domine beo manuum: que meis sic sunt debilitare moribus: ut oino sint insensibiles effecte: atque utina me in mare precipitasset: ut ultra non viverem. cum petrus. Quid est quod loqueris

Nescis quia aie eorum se interrimunt graviter puniunt: cui illa. Utinam hoc mihi certum fieret quod aie post mortem vivat: libenter. n. me ipsa occiderem: ut saltem una hora dulces meos nos videre possent. Cumque petrus ab ea causam te tristitie interrogasset: illa ei ordinem rei gestae narrasset: ait petrus. Est quidam adolescentis nomine clemens qui hec que refertis mihi et fratribus asserit accidisse: quod illa audies nimio stupore percussa corruit. cumque ad semetipsum redisset cum lachrymis ait. Ego sum adolescentis mihi et pedes ad pedes rogare eum cepit. ut sibi filium suum festinant ostendere dignaretur: cui petrus. Cum adolescentem videris paululum dissimula quoniam aquinula cum navi egrediamur. Quod cum se facturum promississet tunc petrus manum eius ipsam ad navem ubi erat Clementem ducebat. Videns vero clemens petrum matrem mulierem ducentem ridere cepit: mor autem ut mulier iuxta clementem fuit: se primere non potuit: sed statim in amplexus eius ruit et crebro osculari cepit. Quam ille tanquam insanientem mulierem cum indignatione repellat: et adversus petrum indignatione non modica movebatur. Cui petrus. Quid agas o fili clemens noli repellere matrem tuam. Quod cum audisset clemens lachrymis infusus super matrem iacentem cecidit et eam cognoscere cepit. tunc ad preceptum petri hospita sua quam paralytica iacebat adducit: et ab eo primo liberat tunc mater clementis de preteritis interrogavit: cui ille. Ad te quendam duxi et ultra non rediit. At illa audies solamodo suspiravit. Brade. n. p. filio inueto gaudium habes reliquos consolabam merores. Inter ea cum niceta et agla deessent: et redeuntes mulierem cum petro viderent: que nam sit hec mulier percunctantur: quibus clemens ait. Mater mea est quam mihi deus redonavit per dominum meum petrum. Idem hec petrus omnia eis per ordinem enarravit. Quod cum audisset niceta et aquila subito surrexerunt dicentes. Dominator domus deus verane sunt hec an somnium est quod audimus: Tunc petrus: si non inquit nos insanimus hec vera sunt. at illis faciem perscrutantes aiunt. Nihil sumus falsum et falsum: quos mater mea existimat in mari interfuisse. et accurrentes in amplexus matris ruunt: et eam crebrius osculantur. at illa ait. quid vult hec esse: ad quam petrus

Iti sunt filii tui sanctinus et faustus: quos in mare perisse putabas. Nec audies mater pre nimio gaudio velut amens effecta corruit: et post ad se reuersa ait. Obsecro vos dulcissimi filii narrate mihi quomodo enasistis qui responderunt. Cum navis fuisset resoluta et nos super quandam tabulam veheremur: quidam pirrate nos inuenientes in suam nauiculam posuerunt: ac mutas nominibus cuius nos honeste vidue iustitie nomine reddiderunt quodam filio nos habuit: liberalibus artibus nos erudit fecit: tandem philosophie operam dedimus: fundi cuidam magistro nobiscum educto adhesimus: cumque eius salaciam cognovissemus ipsum oino deseruimus et petri discipuli per zacharam effecti sumus. Sequenti autem die assumptis petrus tribus fratribus. scilicet clemente aquila et niceta ad quandam secretioris loci orationis gratia descendit: quos venerandus quidam senex cum pauper alloqui cepit dicens. Disce vos vestri fratres: quod sub specie pietatis vos grauliter errare persidero: neque enim deus est neque cultus huiusmodi: nec prouidentia in mundo: sed fortuitus casus: et genesis omnia agunt: sicut et ego ex me ipso manifeste cooperi in disciplina matheis per ceteris cruciatum. Nolite ergo errare: siue enim ore siue non quod verba genesis pertinet vobis erit. Clemens autem in eum respiciens animo pulsabatur et sibi se cum aliis vidisse studebatur. Cumque de mandato petri clemens: agla et niceta cum eo diuini disputasset et prouidentia apertis rationibus ostendisset et quod ob reuerentiam crebro patrem vocaret dixit agla. Quid necesse est ut eum patrem vocemus cum in mandato habeamus neminem super terras patrem vocare: et post hoc respiciens ad senem ait. Non iniuriose accipias pater: quod fratres mei cum panem: quod te preem vocauit. huiusmodi enim tale mandatum: ne aliquid nomine isto vocemur. Cumque agla hoc dixisset risit omnium instantia: et una cum senem et petro: et cum ille causam risus ingrederet dixit ad clementem. quia facis id de quo alios culpas senem preem vocando. At ille negabat dicens. Vere nescio si eum preem vocaueri: verum cum sagax de prouidentia disputaret: dixit senex. credere vultis prouidentiam esse: si propria conscientia prohibeat huiusmodi fidei accommodare presens. Non enim meam et pius mee genesis accidisse Audite igitur coniugis mee thema: et inue-

De sancto

nictis scema cuius exitus accidit. Habuit
namque in arte cum venere super centum: luna vero in
occafus in domo martis et finibus saturni: quod
scema adulteras facit et seruos proprios ama-
re in peregre et in aquis defungi: quod et ita fa-
ctum est. Incidit namque in amore serui: et periculus
atque opprobrium meruens cum ipso aufugit et in
mari perijt. nam sicut frater meus rettulit ip-
sum primo adamauit: sed cum ipse assentire sibi
nollet in suum sue libidinis amore reuertitur: nec
tamen ei imputandum est quod ea genesis libenter populi-
t. Martiaque quod sonum finerit: et quod cum libe-
ris atbenas vadens naufragio perierit. Quis
filius vellit in eum irruere et rez apire prohibuit
petrus dicens: quiescite quoadusque mihi pla-
cuerit: dixitque ei petrus. Si hodie iungere tuam
castissimam tibi cum tribus filiis signaui: cre-
des quod genesis nihil sit: cui ille. Sicut im-
possibile est te exhibere quod promissum: ita et ipse
fibile est extra genesis aliquid fieri: dixitque ei
Petrus. Ecce iste est filius tuus clemens: et
hi duo faustinus et faustus: tunc sener resolu-
mbris cecidit et erantimis factus est. filij autem
irruentes in eum osculabantur verentes ne spi-
ritu reuocare posset. Tandem ad se rediens omnia
ut acciderat porordine audiuit. Tunc subito
pro: aduenit: et cum lachrymis clamare cepit
Ubi est vir meus et dominus meus: hoc cum illa qui
si amens clamaret sener cecidit: et cum mul-
tis lachrymis amplecti et stringere eam cepit
Dum igitur simul manerent: aduenit quidam
nuncians appione et ambione faustiniani ami-
cissimos cum simone mago hospitari de quorum
aduertum faustinianus valde gauisus ad eos
visitandos iuit. Et ecce nuncius venit qui di-
ceret ministri cesaris antiochia aduenisse
ut magos omnes quoreret et morte puniret. Tunc
simon magus in odium filiorum qui ipsum relin-
querat vultus sui similitudinem in faustinianum
impressit: ut non faustinianus sed simon magus
ab omnibus putaretur. hoc autem fecit ut a ministris
cesaris loco sui teneret et occideret. Ipse autem
simon de tribus illis abscessit. cum autem fausti-
nianus ad petrum et filios redisset expauerunt
filij vultum simonis in eum intuentes: vocem autem
patris sui audientes. Solus autem petrus erat qui
vultum eius naturale videbat. cumque filij eius
et propter eum refugerent et excrearentur. Di-
cebat eis. Cur excreamini et refugitis pa-

trem vestrum. Qui responderunt: quod idcirco
eum fugerent: quod in eo vultus simonis magi ap-
pareret: profecerat. non simon quod dicitur vnguentum
et faciem eius punxerat: et vultum suum arte
magica impresserat in eum: ipse igitur lamen-
tabatur et dicebat. Quid mihi misero accidit
ut una die recognitis ab errore et filius leta-
ri non potuerim cum eis. Uxor vero sparsis cri-
minibus et filij plimum flebant. simon autem magus
dum adhuc esset antiochie petrum plimum infa-
mauerat: magnum maleficum et homicidam eum
dicendo: denique intantum aduersus petrum
populum excitauerat: ut ipsum inuenire plu-
rimum affectarent: ut carnes eius dentibus
laniarent. Dixit ergo petrus faustiniano: quoniam
dem simon magus esse videris perge antio-
chiam et coram omni populo me excusa: ac ea qui
de me dixit simon ex persona sui retracta. Post
hec ego antiochiam veniam et ante illum
populum hunc vultum a te effugabo et prius co-
ram omnibus reddam: hoc tamen nullo modo cre-
dendum est: quod beatus Petrus mentiri mada-
uerit cum deus non indigeat nostro mendacio.
Ideo itinerarium clementis in quo hec scri-
pta sunt liber apocryphus est: nec ut quibusdam
placet suscipiendus in talibus: verumtamen dici
potest: quod Petrus si verba sua diligenter co-
siderentur non sibi dixit ut simonem magum
esse se diceret: sed ut populo effigiem faciei su-
pindutam ostenderet. Petrus ex persona simonis
commendaret et mala que dixerat reuocaret:
et ille dixit se esse simonem non quatum ad ve-
ritatem sed quatum ad apparentiam: vnde quod di-
xit infra faustinianus. Ego sum simon et sic
debz accipi. id est quatum ad apparentiam vide-
or esse simon: fuit ergo simon supple putatiuus
Perrexit ergo faustinianus per clementis antio-
chiam et populum puocans dixit. Ego simon annu-
cio vobis et con fiteor omnia fecisse de Petro:
ille quaque. non est seductor: vel magus: sed ad
salutem mundi missus: appropinquate decetero aliquid
contra ipsum dixeram me tanquam seductorem et
maleficum repellatis. nunc. non. penitentiam
ago: me maledixisse cognosco: Nonne igitur
vos ut ipsi credatis: ne vos et ciuitas vestra
simul pereatis. Quis hec omnia que petrus ius-
serat populus et iam in amore petri populus in-
citasset: petrus ad eum venit et oratide facta
effigiem vultus simonis ab eo penitus effu-

sanit. Populus. n. anthlocenus petz beni-
gne et cū multo honore recepit et ipz in cathe-
dra sublimant: qd audient simō illuc prexit
et pplm puocans ait. Miror qd cū vos salu-
bribus pceptis istrueri et a seductore Pe-
tro vos cauere mōstraueri vos ipm nō solū
audistis. sed et epali cathedra sublimastis:
tunc oēs cū furore aduersus eum dixerunt.
Nōstro nobis filis es. nudiū tertiū te pe-
nituisse dicebas: et nunc et nos pēpitar co-
naris: et ipetū in eū facientes cū ignominia
eū pūnus expulerunt. Nec oīa clemens i li-
bro suo de seipō narrat: et hanc historā ibidē
inseruit. P^o hec at petrus cū romā venissz
et passionē suā iminere videret: clemētē p^o
se epm ordinauit. Moxuo igif pūcipe apo-
stolorū petro clemens vir puidus pcauens
i futurū: ne. s. per b exemplū qlibz vellet sibi
in ecclesia successorē statuere et hereditatez
sanctuarium dñi possidere: lino cessit. et post
modū cieto. Mōnūlti asserunt qd linnus et ele-
tus nō fuerunt sūmi pontifices. sed tñ Pet-
ri apli coadiutores: pp qd in cathalogo pon-
tificum meruerunt annucriari. Post hos at
clemens eligif: et pūdere cōpēllitur: qui ita
mox ordināto pollebat vt iudeis et gentili-
bus: et eibz xpianis pplis cōplacere. Sin-
gulari inopes regionā noiati scriptos hēbat
et quos baptisimi scificatione mundauerat nō
sinebat publice fieri mendicitati subiectos
Lū igif domicillā vginem neptē Domitiā
imperatoris sacro velamie psecrasset: et the-
odoram vrozem sūmū amici impatoris ad
fidē pueritisset: et in castitatis pposito mane-
re permitteret. Sisinūus zelo duct^o eccle-
siam post vrozem suam occulte intravit: se ire
volens pp qd illa sic ecclesiam frēqntaret.
at vbi a scō clemente orō fusa est et a populo
rñsū est amē. Sisinū^o cecus et surdus peni-
tus effectus est qui statim pueris suis dixit: ci-
to me tollite et foras educite. Pueri at p to-
tam ecclesiam cū girabant: sed ad ianuās p-
uenire nō poterant: quos cū vidisset Theo-
dora sic errantes primo quidē ab eis decli-
nauit putans qd vir suus eā cognosceret possz.
Postmodū at quid nā hēset eos interroga-
uit. qui dixerunt. Dñs nū vult videre et au-
dire qd nō licet: et cecus et surdus factus est.
Tunc illa in orōne se dedit deprecans vtrū

suus ide exire possz et p^o orōne dixit pueris.
Ite mō et pducite dñz vñ ad domū. Lūqz
abissent scō clemētē theodora qd acciderat
dicauit. Tūc scūs clemens rogatu theodor
ad eā vēit: et ipz iuēt apg oculi nil vidētes et
nil penitus audientē. Lūqz clemēs p eo oras-
set: ille auditū et lumē recepit: videns cle-
mētē iuxta vrozē suā stāte aīrens efficit: et se
illū magis artibus suspicaf: pcepitqz ser-
uis suis: vt tenerēt clemētē dicens: vt igre-
deret ad vrozē meā magis artibus me ex-
cecauit: pcepitqz ministris: vt clemētē liga-
rent et ligatū traherent. At illi ligātes colū-
nas iacentes et sara putabāt: sic ēt siscinio vi-
debat qd sanctus clemētē cū suis clericis at-
traheret et ligarent Tūc clemēs siscinio ait
Quia sara dos dicis sara trahere meruisti.
Ille at vē cū ligatum existimans ait. Ego te
infici faciā. Clemēs at inde abscedēs theo-
dorā rogauit ne ab orōne cessaret donec vñ
suū dñs vñtaret. Dranti igi theodoro pe-
trus aplis appuit dicens. Perte vir tuus
saluabit: vt ipleat qd dixit fr̄ meus paulus
Saluabit vir infidelis p mulierē fidēlē. Et h
dicens abscessit. Statiqz sisciniū vrozē suā ad-
te vocauit obsecrans: vt pro se oraret et scūz
clemētē ad se vocaret. Qui cū venisset ipm
in fide instruit: et eū cū. ziz. de domo sua ba-
ptizauit: p hunc aut sisciniū multi nobil^{es} et
amici nerue impatoris dño crediderūt. Tē co-
mes sacroz pecuniā mlg dedit: et h scūz cle-
mētē seditōz marimā excitauit. Tūc ma-
mertinus vñbis pfectus ppli seditōz mari-
mā non ferens ad se clemētē adduci fecit:
quē cū redargueret et ad se inclinare tētare
ait ille. Optare te ad rōnē accedere. Alaz si
canes multi h nos latraverint et morsib^o at-
trectauerint nūqz h nobis auferre pnt qd nos
sumus rōnabiles hoīes: et ipi sūt irrōnabiles
canes. Seditio at ab ipig exorta oñdit se nū
hō certū vel vex. Tūc mamertinus de eo
traiō ipatorū scribēs rñsū accepit: qd aut sa-
crificaret: aut trās pōtū mare i eremo qd ad
iacet ciuitati cerhone ipm in exiliū mitteret.
tūc pfectus clementi cū lachrimis ait. De-
tuus quē puer colis ipē te adiunet. Prese-
ctus at ei nauē tribuit: et oīa necessaria mini-
strauit. Multi at clerici et laici ipsū i exiliū
sunt secuti. Profecrus at i insulā iuenit ibi

De sancto

pl^{us} q^{uam} duo milia xpianoz ibide ita dudū ad se
cāda marmora dānatoz: q^{ui} sātuz eleuātē vi
dētes itati i fletū: lachrymas prupert: q^{ui} il
le p^{ro}solās ait. Mō meis meriti ad vos me mi
sit dñs: s^{ed} vestris coronis participē me fieri
et cū ab eis didiciss^{et} q^{uod} a sexto miliario aquā
suis humeris d^{omi}portarent dixit eis. Q^uem
oēs dñz n^{ost}r^{us} iesuz xpm vt p^{ro}fessoribus suis son
tem in isto loco ac venas aperiat: et q^{ui} p^{er}cutit
petrā in d^{omi}erto sy^{na} et fluerēt aque i abundā
tia: ipe nob^{is} laticem affluentem i partiat: vt
de eius bñficijs gratulemur. Cumq^{ue} o^{mn}ione
facta hic ide circūspiceret vidit agnum stā
tem a pede erecto dextro q^{ui}si locus epō o^{mn}ide
bat. Et intelligens dñz iesuz xpm esse quez so
lus ipse videbat prexit ad locum et dixit. In
noie patris et filij spiritus sci i isto loco p^{er}cu
tite: s^{ed} cum nullus in ipso loco in quo agn^{us}
steterat p^{er}tingeret: ipse accepto breui sarcu
lo: leui ictu locum s^{ibi} pede agni p^{er}cutit: et sta
tim maximus s^{an}ctus erupit: et in flumi^{nis} crenit.
Tunc vniuersis gaudentibus sanctus ele
mens ait. fluminis iⁿpetus letificat cinitatē
dei. Ad hanc famā multi p^{ro}fluxerūt et vna die
q^uingenti et amplius ab eo baptisma suscep
erunt: et idolorū templa d^{omi}struentes p^{er} totā p^{ro}u
ciā intra ānum. 75. ecclesias edificauerunt.
Post tres annos traianus ipator q^{ui} cepit an
no dñi. 106. hoc audiens q^uidā dūcē illic mi
sit: q^{ui} cum omnes libenter mori conspiceret
multitudinē cessit: et solum clementē ligata
ad colluz eius anchora in mare precipitauit
dicens. Jam nō poterunt ipm p^{ro} deo colere.
Stāte at^{que} ol^{um} multitudinē ad litus maris co
nelius et p^{ro}bebus discipuli eius oēs o^{mn}are p^{ro}
ceperunt: vt dñs corp^{us} sui martyris eis mō
straret. Statiq^{ue} mari p^{er} tria miliaria recedē
te oēs per siccū ingressi inuenerunt in modū
tēplū marmorei bitaculū a deo paratus: et ibi
archā sci clementis et anchorā iuxta eū. Re
uelatum est at^{que} discipulis eius ne fide tollerēt
corpus eius. Omni at^{que} anno tēpore passid^{is}
eius per septē dies ad tria miliaria in mare re
cedit: et siccū iter aduenientibus tribuit. In
vna iolemnitātū mulier cū filio suo paruulo
ad locū accessit. Et d^{omi}pletis at^{que} festiuitatis solē
nis cū puer obdormiret sonus iundātū aq^u
rū s^{ibi}bito factus ē. Mulier at^{que} territa et filij sui
oblita cū reliq^{ui} multitudinē ad ripā aufugit:

que postmodum filij inemor: cū eiulatu maxi
mo flebat et vsq^{ue} ad celū lamentabiles voces
dabat: ac p^{ro}litto^{rum} clamans et eiulās disc^{ur}
rebat: si forte filij corpus a littoribus eiectuz
videret: sed cū i ea oīs spes deficeret ad do
mū redijt: et totū illū annū in fletu et merore
durit. Post annum igr^o apto mari oēs antici
pans ad locū p^{ro}citā venit: si de filio forte ali
quod vestigiū inuenire posset. Quz g^o ante tu
mulū sci clementis se in o^{mn}ione dedisset: sur
gens vidit infantē in loco vbi enim reliq^{ui}rat
dormientē. Existimans at^{que} eū esse defunctū
accessit p^{ro}p^{ri}us q^{ui}si corp^{us} collectura exanime
S^{ed} cū eū dormientē cognouisset excitatum
velociter spectantibus populis incolumē in
vlnis leuauit. et vbi nā p^{ro} illū annū fuerit re
quisiuit. Ille at^{que} se nescire rēdit si annus ite
ger p^{ro}teriat: sed tñ vnius noctis spatio se
suauiter dormisse putabat. Ambro. in p^{ro}lati
one sic ait. Q^u iniquissimus p^{ro}secutor: beatus
Clementē penis afficere a diabolo cōgere
nō ei tormentū intulit sed triūphū. Iacrat g^o
martyr in fluctibus vt mergere: et ex h^{is} per
uenit ad p^{ro}miū. vñ petrus mag^{is} eius p^{ro}uenit
ad celū: amboz g^o in fluctibus t^{em}p^{us} approbas
mientes elemētē ad palmā victorie de p^{ro}fun
do renocat: petrū ad celestia regna in eodez
elemento ne emegere eleuat. C^{on}ferat leo
ostiensis ep^{iscop}us q^{ui} t^{em}p^{us} quo michael ipator nome
rome regebat iⁿperium: sacerdos quidā noie
philosophus qui ob sūmū ingeniū a p^{ro}ueritia
fuerat sic vocatus: cū cersōnā p^{ro}uenisset: et d^{omi}
his que narrant in historia clementis hita
tores interrogasset: q^{ui} aduene potius q^{uam} idi
gene erant se nescire p^{ro}fessi sunt. Sigdē mi
raculū marini recessus ob culpā inhabitantiū
iam diu cessauerat: et ob incursum barbaroz
t^{em}p^{us} marini recessus venientiū templū d^{omi}stru
ctum fuerat: et archa cū corpore marinis flu
ctibus obruta erat: exigentibus culpis inha
bitantiū: super quo miratus p^{ro}p^{ri}us et accedēs
cinitaculā noie georgiā cū epō et clero et p^{ro}p^{ri}o
accessit ad q^{ui}rendum sacras reliquias ad isu
lam in q^{ui} existimabant esse corpus martyris:
vbi cū hymnis et o^{mn}ionibus fodientes diuina
revelatione inuenerunt corpus et anchoram
cū qua fuerat in mare p^{ro}iectū: et dep^{ro}taue
runt cersōnā. Deinde p^{ro}dictus philosophus
cū corpore sci clementis romā venit: et mult

Crisogono

ostensis miraculis in ecclesia q̄ nunc dī sci
clementis honorifice corpus collocatū fuit.
In chronica at̄ q̄dā legīt q̄ mari ab illo loco
ericato a beato cyrillo norimanoꝝ ep̄o romā
translatum est.

C De sancto Crisogono.

Crisogonus iussu Diocleti
ani in carcere recludit vbi
scē anastasia alimōijs sone
bat. Cū ḡ anastasia vir ei⁹
i artissimā custodiā posuisset
Crisogono q̄ eaz erudit
erat talia scripta direxit.

Scō p̄fessori xpi crisogono anastasia. Sacri
legi iugū mariti suscepi: cuius dō miserante
thoꝝ mentita infirmitate declinans die no
ctnaꝝ dñi nři iesu xpi āplector vestigia. Cū
iste p̄moniu meū ex quo illustrat cum indi
gnatione ac turpib⁹ idolatriis exhauriat: me
quoq; velut magā atq; sacrilegā custodie
tā grauiissime mancipauit: vt me vitā tēpo
ralē amittere suspicer. Nihil. n. sup̄ ē nisi vt
emisso spū morti succubas. In q̄ morte lz glo
rier: mī mea mēs valde p̄terit: q; opes mee
q̄s deo duouerā a turpibus p̄sumunt. Vale
vir dei memētoq; mei. Qui crisogon⁹ r̄ndit.
Vnde q̄ nō p̄turbetis: n̄ hoc: q̄ tibi pie viūē
ti iferant aduersa. Hō. n. deciperis: s; p̄ba
ris. Lito ad te placitū tps xps p̄ueret: q̄st
post noctis tenebras floridū diei lumē aspici
es: et post glaciū frigus aurea tibi tempora et
serena succedēt. Vale i dño et ora p̄ me. De
niq; cū brā Anastasia sic in custodia artaret
vt vir ei p̄mū q̄drās daref: existimās se mo
riturā crisogono eplāz in hec vba scripsit. Cō
fessori xpi crisogono anastasia. finis v̄it cor
poris mei: vt egrediētē aīaz ip̄e suscipiat: p̄
cui⁹ amōz ista sustineo: q̄ ex ore h⁹ vetule re
cognoueris. cui ille rescripsit. Sēp̄ est vt lu
mē tenebre antecēdāt. sic ē post infirmitatē
sal⁹ reuertit⁹ et vita p̄ mortē p̄mittit⁹. Vno fi
ne peludunt⁹ et aduersa huius mūdi: et p̄spa
ne vel tribulibus desperatio v̄l leḡ elatio dñe
tur: vnū mare est in quo nauicule corporis
nři vellicant: et sub vno corporis gubernato
re aīe nostre nauico fungunt⁹ officio. Quorū
dā igit̄ nauis fortissimis catbenaz neribus
solidare crebros equoris concitatos fluctus
ille se p̄tereunt. Quorūdam vero fragi

lis iunctura lignorum etiam in trāglo vici
nū morti p̄ficiūt cursū. Tu aut̄ o xpi famula
crucis tropheū tota mēte p̄stringe. et teip̄am
p̄para ad opus dei. Igr̄ dioclitian⁹ aquile
gie p̄ribus positus ceteros xpianos occidēt
sc̄m crisogonū sibi p̄itari iussit. cui cū dice
ret. Accipe p̄tate et p̄fecture tue: et p̄sulum
generis tui et sacrificia dijs. r̄ndit crisogon⁹
Vnū deus i celis adoro: et dignitates tuas q̄
si lutū p̄tēno data igit̄ super eū snia ad quē
dā locū ducit: et ibidē p̄tinis decollat: cir
ca annūz dñi. cclxxvii. Cuius corpus cuꝝ
capite sanctus zelus p̄sbyter sepeliuit.

C De nomine.

Catharina dī a catha q̄d ē
vniuersū et ruina q̄st v̄lis
ruina. Dē enī edificiu di
aboli i ea v̄lit corruit. nā
in ea ruit edificiu sup̄bie
per humilitatē quaz hōit
Larnalis p̄cupiscētie per
virginitatem quā seruauit: cupiditatis mū
danc: quia omnia mūdāna desperit: vel ca
tharina quasi cathenula. ipsa cui⁹ sibi per
bona opera quandam cathenaz fecit p̄ quā
v̄sq; ad celūz ascendit: que quidem cathe
na siue sc̄bala quattuor gradus habet q̄ sūt
innocentia operis: mundicia corp̄is: despe
ctio vanitatis: loquutio veritatis: quos p̄
pheta per ordinem ponit dicēs. Quis ascē
det in montem domini et. et respondet. In
nocens manibus et mundo corde: qui non
accepit in vanum animaz suaz: nec iurauit
in dolo p̄mo suo. qualiter autem isti quat
tuor gradus in beata catharina fuerunt: p̄a
tet ex legenda sua.

C De sancta catharina.

Catharina costi regis filia
oībus liberalium artium
studijs erudita fuit. cum
autem marentino impe
rator omnes tā diuites q̄
pauperes ad alexandriā
cōuocasset: vt idolis imo
larēt et xpianos imolare nolētes puniret. ca
tharia at̄ cū eēt ānoꝝ. is i palatio diuitijs et
pueris pleno sola r̄mā sisset: audiēsaialū dī
uerloꝝ mugit⁹ et cātātū plausis: missū illue
nūciū gri iussit celerit qd̄ beēt: qd̄ cū didici

De sancta

eisset assumptis aliquibus de palatio signo crucis se munies ubi accessit. Ibiq; multos xpianos metu mortis ad sacrificia duci conspexit: que vehementi dolore cordis faucibus se ad impatore audacter ingessit: et sic ait. Salutatione tibi pferre et ordinis dignitas et ronis via monebat si creator celoz agnosceres: et a dijs aurez reuocares: stansq; ante ianuam templi p varias pelusiones (ylogis) morum allegorice et metaphorice: diserte et mystice multa cum cesare disputant. Deinde rediens ad comune colloquium iussit. hec tibi tanq; sapieti pferre curauit. Hunc autem quare incassus pgregasti hac multitudinem ad collenda stulticiaz idolor. Viraris hoc templum manu artificu opatu. Viraris ornamenta pciosa: que velut puluis ante faciem venti erunt. Virare potius celum et terram mare et oia q in eis sunt. Virare ornameta celoz: solum videlicet et lunam et stellas. Virare famulatoz eoz qliter a mundi initio vsq; ad fine nocte et die currat ad occidendum et redeunt ad orientem nec fatigant. Et cum hec animaduertis interroga et discere quis sit eoz potetior. Quia autem ipm ipso donante intellexeris nec similez illi inuenire valueris ipsuz adora: ipsum glorifica: ipse. n. est deus deoz et dñs dominatuz. Quis de filij incarnatione sapient plurima disputasset: stupefactus cesar non valuit ad hec respondere: tandem ad se reuersus dixit ad eam. Sine nos o mulier: sine nos finire sacrificiuz et post hoc tibi responsa reddemus. Precepit igit eaz ad palatium duci: et cum diligentia custodiri. admirans nimirum eius prudentiam: et corporis pulchritudinem. Erat. n. speciosa valde et incredibili pulchritudine oiu oculis admirabilis videbat. Veniens igit cesar ad palatium dixit catharine. Audiuimus tuam eloquentiam et mirati sumus tuam prudentiaz sz in deoz sacrificiis occupatio plena intelligere nequiuimus: nunc autem ab initio progeniem tuam requirimus. Et sancta catharina ad hec respondit. Scriptuz est. Nec te collaudes ne te culpa ueris ipse. Hoc facit claudes ne te gloria uerax inanis. Confiteor: tñ meam progeniem non timore iactantie: sed humilitatis amore. Ego. n. sum catharina. Ulti regis vnica filia que quis in

purpura nata: et liberalibus disciplinis non mediocriter instructa: hec tñ omnia contempsit et ad dominum Iesum christum confugi dijs autem quos colis nec te nec alios iuuare possunt. igitur infelices talium idolorum cultores: quibus aduocata in necessitate non assistunt: in tribulatione non succurrunt in periculis non defendunt. cui rex. Si ita est ut dicis totus mundus errat et tu sola verum dicis: cum tñ omne vbum in ore duoz vel trium testium confirmet: si angelus esses si celica vnus aduocati nemo credere deberet. Istominus cum fragilis femina esse probaris. cui illa: Non obsecro cesar a furore tuo te vincipmittas. Insipientis aio non flet turbatio dira. sic namq; poeta ait. Tu si aio rex eris rex es si corpore seruus. Tunc rex ait. Ut videor pestifera calliditate nos illaqueare disponis dum p exempla philosophoz sermones ptrahere niteris. Videns autem cesar q eius sapientie obuiare non posset mandauit occulte per litteras ut omnes gramatici et rhetores ad preetorium alexandrie festinanter venirent: immensa munera recepturi si psona tricem virginem suis assertionibus superarent. Adducti sunt igit de diuersis prouincijs quinquaginta oratores: qui omnes mortales in omni mundana sapientia excellbant. Quibus interrogantibus cur de tam remotis partibus euocati fuissent. cesar respondit. Est apud nos quedam puella sensu et prudentia incomparabilis q oes sapientes confutat et deos oes demones esse affirmat: quam si superaueris cum honore magno ad propria redibitis. Ad hec vnus indignatus itomachanti voce respondit. Magnu imperatoris consilium qui ob vnus puelle consilictuz sapientes mundi de remotis partibus aduocauit: euz vnus ex nostris clientulis poterit eam leuissime confutare. Et rex ait. Poteram quidem hanc vi ad sacrificandū ipellere: sed melius iudicauit: ut vestris argumentis penitus confutetur. Qui illi dixerunt: adducat coraz nobis puella ut sua temeritate pucta nuncq; se sapientes vidisse cognoscat. Sed cum virgo gloriosa certamen qd sibi iminebat didicisset: totam se domino pmendauit. Et ecce angelus domini assistit: et vt constanter staret admonuit: asserens q non solus

Calbarina.

ab illis vici nō poterit : sed insup illa ipsos
pueros ad palmā martyrij destinabit: cū er
go corā oratoribus adducta fuisset: dixit ipe
rator: q̄li iudicio p̄tra vnā puellā quinquā
ginta oratores oppōis: q̄s p̄ victoria remu
nerandos p̄mittis: et me sine spe mercedis
pugnare cōpellis? Erit tū merces mihi dñs
iesus x̄ps: q̄ est spes et corona p̄ se certantiū
vix cū oratores deū fieri hoīem aut pati i
possibile dicerēt: v̄go ēt ha gentilibus p̄di
ctū eē oīdit. Hāc plato astruit deū circūrotū
dū et decurtatū. Sibilla quoq; sic ait. felix
ille deus ligno qui p̄det ab alto. Cū igit v̄
go cū oratoribus sapiētissime disputaret: et
eos apertis rōnib; p̄futare: obstupefacti
illi et quid dicerēt nō inueniētes muti penit
sunt effecti. Tūc ip̄ator: p̄tra eos nimio fu
rore repletus: icrepare eos cepit cur ab vna
puella tā turpis se vinci p̄mitterēt. Tūc vn̄
magr alioz sic ait. noueris ip̄ator: q̄ null
vn̄q; an nos stare potuit: quin p̄tinuo vince
ret. Hec aut puella in q̄ sp̄s dei loquit: sic
nos in admiratione puerit: vt p̄tra x̄pm ali
quid dicere aut omnino nesciamus: aut pe
nitus formidemus: vn̄ impato: p̄stater fa
temur: q̄ nisi probabiliorem sententiā de di
is quos vsq; modo coluimus p̄mleris: ecce
oēs ad x̄pm p̄uertimur. Audis hec tyrannus
nimio furore succensus: oēs in medio ciui
tatis p̄cremari iussit. At v̄go brā ipsos p̄for
rans ad martiriū p̄stātes effecit: et de fide di
ligenter iſtruit. Et cū dolerēt q̄ sine baptis
mo decederēt: v̄go r̄ndit. Me tuncq; q̄ ef
fuso vii sanguinis vobis baptismus repu
tabit et corona. Cūq; ḡ signo crucis muniti fu
issent: flammis inuicti ita aīas dño reddide
runt. vt nec capilli nec vestimēta eorum ab
igne in aliquo lederent. Cū ita xp̄ianis fu
issent sepulti: tyrannus virgini loquit dicēs
O virgo generosa iuuentuti tue p̄sule: et post
reginā in palatio meo secunda vocaberis: et
imagine tui in medio ciuitat̄ fabricata ve
lut dea adoraberis. cui v̄go. Desine talia di
cere: que scelus ē etiā cogitare. Ego me x̄po
sp̄saz tradi. Ille gloria mea: Ille amator
meus: ille dulcedo et dilectio mea. Ab eius
amore nec blādimēta nec tormēta poterūt re
uocare. Tūc ille furore replet iussit eā spo
liatam scorpionibus cedi: et cesam in obscu

rum carcerem tradi: ibiq; diebus duodecim
fame cruciari. Rege at p̄ quibusdā causis i
stantibus extra regionis p̄finia p̄cedēte re
gina sancte chaterine nimio amore succensa
cū p̄ncipe militis noie porphirio media no
cte ad carcerem v̄ginis p̄perauit. Quo cūz
regina introiſs: vidit carcerē inestimabili
claritate fulgentē: et angelos plagas v̄rgis
pungētes. Incipitq; v̄go eterna ei gaudia
p̄dicant et ad fides pueritēs martyrij coronā
eidē p̄dit: sic vsq; ad mediā noctē smonez
p̄traterunt q̄ cū omnia porphirius audisset
ad pedes v̄rgis p̄cidit: et cū duētis militi
bus fidē recepit. q̄ vero p̄. i. dies sine cibo
tyrān̄ eē cā iusserat: x̄ps p̄ hos dies missa d
celo cādidā colūba celesti eā cibo resouebat.
Deinde dñs cū multitudine angeloz et vir
ginum eidē appuit dicēs. Agnosce filia crea
tores tuos: p̄ cuius noie laborioſi. subiisti con
flictus: p̄stans esto. q̄ ego tecū sum. rediens
igit impato: eā sibi p̄ntari iussit: et vidēs eā
splendidiorēz. quā tāto ieiunio existimabat
afflictam putauit q̄ eā aliquis in carcere su
stentasset: et furore repletus custodes torque
ri p̄cepit. Illa vero ait. Ego cibū ab hoīe nō
accepi. sed x̄ps me p̄ suū angelum enutrit
Cui impato: Hecōde oro qd̄ moneo in cor
de tuo: et notū dubijs r̄ndere smonibus. Hāc
te q̄si famulā possidere cupimus: s̄z regia po
tens electa decore in regno meo triūphabis
cui virgo. Attēde et tu obsecro. et iudicij era
men iuridica sanctidē decerne: quez magis
eligere debeo. aut potentē eternuz glorioſum:
et decorū vel infirmū mortalem ignobilē et de
formē? Tūc ip̄ator indignatus ait. E du
obus vnus tibi elige: aut sacrificare vt vi
uas: aut exq̄sita tormenta subire vt pereas
Et illa Quecūq; tormēta potes cogitare ne
differas: q̄z carnē meā et sanguinē x̄po offer
re desidero: sicut ip̄e pro me seipsū obtulit
Ip̄se. n. deus meus amator meus: pastor et
sponsus vnicus meus. Tūc quidā p̄fectus
furens regi suasis. vt inf̄ a tridū q̄ttuo: ro
tas ferris ferreis et clauis acutissimis circū
septas prepararet: vt eā tā horribile tormētū
dillsecaret. et ceteros xp̄ianos tā dire mortis
exēplum terreret. Ordinaminq; est vt due
rote vno ordine voluerent: due at p̄rio im
petu agerentur. vt ille deo: sum lacerando

De sancta

peraderent. Ille repugnantes sursum deuo-
rando ipingeret. Tunc virgo brā dñm ero-
rauit: vt ad laudes sui nois & puerionē po-
puli circumstantē ipam machinā dissiparet: &
ecce angelus dñi molā illā euz tanto impetu
diuellendo concussit: q̄ quatuor milia gentili-
um interemit. Regina at̄ q̄ de sup hoc aspici-
ebat & vsq; tñc se celauerat statim descēdēs
imperatorem de tāta seuitia durius increpa-
uit. Rex at̄ furore repletus cū regina sacri-
ficare p̄tēneret iussit eā extractis pus ma-
millis decolari. Que cū ad martiriū duce-
ret catherina rogauit. vt p se dñm p̄caref.
q̄ rīdit. Me timeas a deo dilecta regina. q̄
tibi hodie p̄transitorio regno p̄mutabis ef-
fū & p̄ mortali sponso tibi imortales acquir-
es: tñc illa p̄stans effcā torores horribatur
ne quod iussi fuerāt faceremorarēf. Vini-
firi igit̄ extra ciuitates eā ducentes ferreis
astib⁹ māmillas eius euellūt: et postmodū
caput p̄cidūt. cuius cor⁹ p̄ porphiri⁹ rapies
sepeliuit. Sequēti die cū de corpe regine q̄-
stio fieret: & multos ex hoc ad supplicia tyrā-
nus p̄trahi iuberet: porphirius p̄rūpens in
mediū exclamauit. ego suz q̄ xpī samulā se-
pelim⁹: & xpī fidē recepi. Tūc marenti⁹ amēs
effcūs rugitū terribiles emittēs exclamauit
O me miser & misandus: ecce porphirius:
q̄ erat vnice aīe mee cūctos & totius laboria
solatiū deceptus ē: qd̄ euz suis militibus re-
ferret: illi p̄tinus rīderūt. Et nos xpīani su-
mus: & mori p̄ xpo pati sumus. Tūc cesar fu-
rore repletus p̄cepit omnes cum porphirio
decolari & corpa eoz canib⁹ dimitti. Deide
catherinā aduocansq; ait. Quāuis arte ma-
gica reginā mori feceris: si tñ respiciās p̄ia
i palatō meo eris. Hodie igit̄ aut dijs sacri-
ficia offeres: aut caput amittes. cui illa. fac
quēcūq; alo p̄cepisti. paratam. n. me vide-
bis p̄o xpo ad oīa sustinenda. Data igit̄ sup
eā sūia decolari iubet: que cū ad locū mortis
deducta fuisset: erect̄ in celum oculis orauit
dicēs. O spes & salus credentiū. O decus &
glia v̄giniū iesu rex bone obsecro te vt cū-
q; passionis mee memoriā egerit seu in exi-
tu aīe vel in quacūq; necessitate me inuoca-
uerit tue p̄pitiacionis p̄sequat̄ effectū: & scā
ē vor ad eā. d. Veni dilecta mea sp̄s mea
ecce tibi celi ianua est apta. Mā & his q̄ pas-

sionem tuā celebrauerint optata p̄sidia pro-
mitto de celis. deinde cū decollata fuisset d̄
eius corpe p sanguine lac emanauit. Angeli
at̄ corpus eius accipiētes ab illo loco ad mō-
tes synai itinere plusq; diez. 20. deduxerūt:
& ibidē honorifice sepelierūt. Ex cuius ossi-
bus indefinēt oleū emanat. qd̄ cūcroz de-
bilitū mēbra sanat. Passa est at̄ sub marentio
sive maximio tyrāno q̄ cepit circa ānū dñi.
310. Quāl̄ at̄ marentius p hoc scelere & ali-
is q̄ p̄misit punitus fuerit in histo. de inuen-
tione crucis hētur. C. M. q̄ quidā mōach⁹
rorhomagensis ad mōrē synai prexit: ibiq;
p seprē annos in fuitio brē catherine deuotus
pmanfit: quā cū instātius erroraret vt aliqd̄
de corpe suo hīc mereret. subito rupit d̄ ma-
nu illi⁹ vnus articulus digitor: qui donū dei
letus recepit & ad suūz monasteriū deporra-
uit. C. fere quozq; q̄ dū qdam brē catherie
deuotus existeret: & eā crebro in sui adiuto-
riū inuocaret p̄ pcessū ipis mēris incuria re-
solutus & deuotides mēte p̄didit: & ab ipfius
inuocatiōe cessauit: q̄ in oīone positus vidit
multitudinē v̄ginū ān se trāseuntū: int̄ quas
vna erat q̄ ceteris splēdidior videbat: q̄ cū
sibi appropinquāf: faciē suā opuit & sic ān ip̄s
faciē velata trāsiuit: cui⁹ splēdorē cū ille ni-
miū miraret: & q̄ esset interrogaret. vna ex eis
ei rīdit. Hec ē catherina quā oliz cognosce-
re solitus eras: nūc at̄ q̄ eā cognoscere n̄ vi-
deris corā te sic velata faciē tanq; a te inco-
gnita p̄transiuit. C. Quāl̄ ē scā v̄go & mar-
tyr xpī catherina p̄o ex teutonie p̄tib⁹ adia-
centib⁹ cepit venerari: & festū eius solenni-
ter agi ex quodā miraculo colligit: qd̄ in ca-
meraco citate impiali scū fuisse narrat. d̄
aūt locus ille cameracū: eo q̄ p̄sāl̄ fuerit de-
putat⁹ ad camerā impatoris. Abidē sigdez
fuit qd̄ dā monasteriū sc̄imonialiū: cui p̄erat
qd̄ dā soror: q̄ nō min⁹ rectitudine vite: q̄ no-
bilitate generis relucebat. Ipa v̄o sc̄em q̄no-
daz bēbat militē strēnuū q̄ vice qdam cā vi-
sitādi ad eā accessit. Lūq; abire vellet vnū
de familia sua ibidē militē reliqt̄ egrotantez
quē tñ soror sue: vt ei⁹ curā h̄et diligēt cō-
mēdauit: q̄pp sibi a fr̄e suo p̄missuz militē ce-
pit visitare: & quāl̄ valuit in infirmitate cō-
solabaf. Ille v̄o apuit ei secreta cordis sui di-
cēs: q̄ amore eius cap⁹ ēēt: & nisi sibi p̄sentū

Catherina

ret. q̄ secus p̄be et vinere nime valeret. Illa v̄o vt femina casta ⁊ deuota quantū va-
luit ⁊ az nefando desiderio ip̄m scō colloq̄ ⁊
benigno p̄sio auertere n̄ ebat. Sermo at̄
eius nihil p̄ficir in eō. cūq̄ aut̄ diabolus in-
cessant̄ bonis opibz insoz̄ infidies ⁊ iuxta
ap̄lm. Bonos mores corripuit colloq̄a pra-
ua: q̄ illa ēt inc̄ iuxta ip̄z̄ visitare, p̄huerat.
eiusq̄z vanis verbis aut̄ accōmodabat ip̄a
fōz: q̄ duota fuerat p̄ milite illū adeo tēta-
fuit: vt iā secū ad seclm̄ abire veller̄: q̄ ip̄
fā antea valde religiosa fuerat: more solito:
q̄d am nocte altaria sue ecclesie orōnis gra-
tia plustrabat. Ueniēs at̄ ad altare br̄e vir-
ginis ⁊ Marie corā imāgie ei⁹ inter cetera v̄ba
sic beatā Mariā alloq̄r̄ dicēs. O scā Ma-
ria: egonimis inflāmata amore illius milis
sū: nūc q̄ manere nō valeo licentiā a te ac-
cip̄o: ⁊ locū illū me gratie recomēdo. Bea-
ta at̄ virgo appuit ei dicens. O filia. It̄ per
seuerās in p̄posito castitatis. q̄m filio meo q̄
est flos v̄ginis ⁊ speculū tori? castitatis eā vo-
uisti. Hūbil. n. valet v̄nere v̄l aliq̄d bonū
ichōare: nisi i eo velit h̄ p̄fiterare. Tū. n.
saluator mūdi amat castitatē q̄ nō nisi d̄ vir-
gine volu t̄ p̄diti h̄scī. Post hec illa ad
secundū p̄cessit. f. altare scē crucis: et q̄ tū
p̄cupiscētia mala succēsa ēēt: q̄ nullaten⁹ ma-
nere posset in claustris corā crucis alle-
ruit. Statimq̄ dñs p̄dēs i cruce ei appuit ei
dicēs. O filia dilecta abis v̄a me recedas
q̄m sanguine meo se redimi. Abis vt v̄nā tē-
tationem sup̄are non valeas: p̄ qua durissi-
ma sustinui crucis tormēta. Ultimo p̄cessit
ad tertiū altare. f. br̄e catherine q̄ ibidez pa-
trona fuit. ⁊ corā ea sicut ceteris alijs fecerat
se penitus superatā illicita concupiscētia
astruebat: ⁊ se nullatenus in ordine posse p̄-
sistere referebat. Tunc beata catherina sibi
appuit cum oī genere tormentoz̄ q̄ p̄ amore
xp̄i passa fuerat dicens. Memor ēē debes
filia q̄ cū ego essem filia regis: ⁊ diuitias et
delicias regni possedisses ip̄as tū ⁊ oēm mū-
di gloriā p̄tēp̄i insup̄ diris torinēg me tra-
didi p̄pter xp̄m. Te ergo sine ferro ⁊ sine sa-
guinis effusione saltē aliq̄d modicū pati de-
cet p̄ xp̄o. S̄z ben ad tā clemētes appartri-
enes ⁊ allocutides illa emēdata nō fuit. se-
cūda ēt ⁊ tertia nocte eidē misere soroz̄ i alta-

ria p̄dicta plustrāti ⁊ quasi licētā a scis acci-
piēt eadē visio ⁊ allocutio ad singula alta-
ria facta ē. Illa aut̄ in suo nefādo p̄posito p̄-
māsit. Et q̄ plata ⁊ magistra illius mona-
sterij fuerat totā curā illius p̄uent⁹ cui pre-
erat br̄e catherine v̄tpote patrone illius loci
cōmēdauit. Et p̄uitatis imāgie eius clau-
bus officij sui cū milite ad seculū clā reces-
sit. cūq̄z p̄libus ānis i seculo misera māsisset
⁊ ex milite duos filios iā etate magnos ba-
buisset: tādēz milite mortuo i se reuersa ⁊ cō-
pūcta dicebat. q̄m miseratides dei multe sē-
nec aliquēz peccatoz̄ ē ad se redire volētes
q̄ misericordia repellit. fuerat ad locū v̄n
exiit: ⁊ hec dicēs iter arripuit: ⁊ q̄ nobilis
genere ⁊ delicate educata fuerat inter sara
ambulās sanguie q̄ de nudis eius pedibus
fluebat sua vestigia rubricabat. cum aut̄ ad
monasteriū clā venisset: vt mgr̄az q̄ scimōi
alibus p̄erat rogaret v̄t ip̄az de seculo redi-
entē ad p̄niaz recipet ecce res admirāda be-
atā catherinā primā oīnz ⁊ solā interius ad
fenestram: vt magistrā claustrī sedentem
inuenit: quam cum illa minime cognosceret
illa dicit. Tempus est vt ad celum redeam
iam enim diu vices tuas suppleui. Veni er-
go citius vt religiosis vestibus induaris: et
locum curamq̄z tui officij resumas: nemo. n.
scit adhuc te definisse. Illa ergo nimum ga-
uisa ⁊ de tanto miracule stupefacta claustrū
intrauit: ⁊ vestes ⁊ curam sui monasterij re-
cepit. O quanta humilitas ⁊ pietas beate
catherine qua per tot annos in forma ⁊ babi-
tu p̄dictae soroz̄ omne misterium: q̄d illa
tenuerat diligētissimē adimpleuit. O q̄ se-
lices fuerūt que talē m̄nerunt habere ma-
gistrā oīs virtutis ⁊ discipline plenā. Illa
vero q̄ de seclō reuersa fuerat cum in maturi-
tis ēēt se q̄ntis diei ⁊ cātrix ei inuēgeret: vt
p̄uētū ē q̄ nonā lectionē legeret: ip̄a inuēns
se ēē debilē lectionē alteri legēdam cōmisit.
Vane at̄ facto pulsari fecit: vt ad capl̄z to-
tus p̄uentus soroz̄ veniat vt tū miraculum
publicaret. Cūq̄z oēs p̄uenisset ip̄a oīq̄: que
circa eā gesta fuerāt p̄ ordinē oībus enarra-
uit. Tunc oēs bñdicebāt ⁊ glificabāt dñz in
gliosa v̄gine ⁊ mart̄re sua catheria. Illa ve-
ro salubre p̄niaz agēs postmodū plēa virtu-
tib⁹ i dño obdormiuit. C. Notandū q̄ br̄a ca-

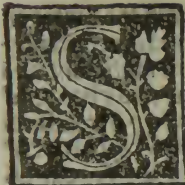
De sanctis

thrina admirabilis appebat in quibus. Primum in sapia. 2°. in eloquentia. 3°. in pstantia. 4°. in mundicia castitatis. 5°. in privilegio dignitatis. Primum igitur admirabilis appetit sapientia. In ipsa. n. fuit ois spes phie. Nobilia. n. sine sapia diuidit in theoricā; peticā; lo gicā. Theorica didit fin quosdā in tres. s. in intellectualē; nālē; et mathematicā. Hūit igitur brā catharina sapiāz intellectualē i cognitione dīnoꝝ qua maxime vsa est in disputatione p̄ rhetores: quibus vñs solū deū vix esse pba uit et deos oēs falsos esse cōiecit. Secūdo natu rale in cognitione oīū inferiorū: q̄ maxime vsa est in disputatione p̄ impatores: sic p̄ ibidez. Tertio mathematicā i p̄ceptū terenoꝝ. Hūc .n. scia s̄z boetiū speculat formas sine mate ria in abstractōe: hāc brā catharina hūit q̄ aiūz suū ab oī materiali amorē abstraxit. Hāc .n. se hūc oī dī cum impatori interrogatū rī dit. Ego. n. catharina sum costi regis filia q̄ q̄uis in purpura nata ēē. hāc maxime vsa est cū regina quā ad p̄ceptū mūdi et despicū sui et desideria regni aiūit. C̄ Practica at di uidit in tres. s. ethicā; economicā; et publicā siue politicā. Prā docet mores informare et se virtutibus exornare et p̄tinet ad oēs. scda docet familiā bñ p̄p̄ere: et p̄tinet ad p̄emsa milias. Tertia docet ad v̄bes p̄p̄os et rēpu. bñ regē: et p̄tinet ad rhetores v̄biū. hāc ēē tri plicē scia: hūit brā catharina. p̄mā. n. hūit cū se oī moꝝ hōestare p̄posuit: p̄z cū familiā su am q̄ sibi magna relicta fuit laudabilr̄ rerit. tertiā cū ipatorē sapiēter instruxit. C̄ Logica didit in tres ptes. s. demōstratīā p̄babile et so phisticā. Prā p̄tinet ad p̄bōs. Scda ad rhetores et dialecticos. Tertia ad sophistas. Hanc ēē triplicē scia: hūisse v̄ cū de ea scri bī. p̄ varias p̄lōnes sylloꝝ: allegorice et me thanonice diserte et mystice multa cū cesare disputauit. Secūdo fuit admirabilis eloq̄ntia hūit. n. eloq̄ntiā facūdiffimā in p̄dicādo: sic p̄z i suis p̄dicatōibus. diffūsimā in rōnē red dendo: sic p̄z cū dicebat impatori: Viraris b̄ tēplū manu artificū fabricatū. suauissimā in attrahēdo sic p̄z in porphirio et i regina q̄s elogi sui suauitate ad fidē attraxit. Efficacis simā in p̄uicendo sic p̄z in rhetorib⁹ quos tā potent p̄uicē. Tertio in pstantia. fuit. n. p̄stā tissima in mūis illatis: q̄z ipsas cōtempnit.

Unipatori sibi minanti rīdit. Quēcūq; tor menta potes cogitare ne differas: q̄z carnez et sanguinē meū ip̄o offerre dīdēro. Itē fac q̄cūq; aio p̄cepisti. patā. n. me videb ad oīa ip̄o sustinēda. Secūdo in donis oblati: q̄z ea respuit. Cū cū ipator sibi p̄mitteret q̄ ea in palatio scda: hūc rīdit. Desine talia dīe q̄ scelus est ēē cogitare etē. Tertio in suppli cijs irrogatis: q̄z ea supauit: sic p̄z cū posita fuit in carcere et sup rotā. 4°. in mundicia ca stitatis. Seruauit. n. castitatē inter ea inter q̄ castitas piclitarī solet. Aniq; sunt in quibus castitas piclita. s. affluētia resoluēs oppor tunitas inducens: inuentus lasciuie: liber tas efficiens: pulchritudo alliciens: inter hec brā catharina castitatē suauit: hūit. n. ma ximā affluētiā rex: v̄tpote q̄ taz ditissimis parentibus successisset. Hūit oportunitatē v̄tpote q̄ sui dīa tota die inter suos famulos vsabat. hūit itē etatē iuuenilē: Itē sui libe rē: q̄z sola et libera in palatio remansit: d̄ his q̄tuoꝝ sup. Catharina cū esset annoꝝ .is. i pa latio diuinitis et pueris pleno sola remansit. hūit ēē pulchritudinē: dī q̄z erat speciosa val de et incredibili pulchritudinē oīū oculi admi rabilis videbat. q̄nto in privilegio dignitatē q̄ dā. n. privilegia spālia fuerit in aliquibus scis dum decederent. v̄ Christi visitatio. qd fuit in Joanne euangelista. ole i emanatio: qd fuit in beato Nicolao. lacris effusio qd fu it in beato Paulo. sepulchri ab angelis pre paratio qd fuit in beato Clemente. petiti o num exaudicio: qd fuit in beata Margari ta: quando orauit pro agentibus sui memori am: hec autem omnia fuerunt in beata Ca tharina sicut patet in legēda. Dubitatio au tem habet apud aliquos: v̄trum a maxentio vel a Maximino martirizata sit. tunc enīz tres imperium tenebant scilicet. constanti nus qui ex traditōe paterna imperiū sum p̄sit. Maxentius maximiani filius a p̄eto rianis militibus rome augustus appellatus et maximinus in orientis partibus cesar esse ctus: Scdm̄ autēz chronicas maxentius ro me: maximinus vero in oriente contra ch̄risti anos tyrānidē exercebant. Videtur ḡ v̄t aliquibus placet q̄ vitio scriptoris sit sem: v̄t pro Maximino Maxentius p̄necet.

C̄ De sancto Saturnino.

Saturnino et Jacobo interciso.

Saturninus ab aploꝝ disci-
pulis epi ordinatus in or-
bem tholosanā directus ē.
Cū at ipso ingrediēte dmo-
nes a nris cessarent: vnus
gentiliū dixit q nisi satur-
ninū occiderent a dijs suis
penitus nil obtinerent. Apphēdentes igit
saturninū nolentē sacrificare ad pedes thau-
ri ligauerunt: cūq cū stimulis agitatēs e sū
ma arce p gradus capitolij pcepit auerſi. sicq
capite cōfracto et cerebro exculso martirium
felicit psumauit. cui corpus duz semine ra-
pientem in pūdo loco p metum gentiliū
pdiderunt. qd postea successores ad locū re-
uerentiorē transfuleſt. C fuit et alius satur-
ninus quē rome pfectus diu in carcere ma-
ceratum in eculeū lenari et neruis et sustibus
et scorpionibus edidit: deniq lateribꝝ ad
uſus dpositū de ecleo decollari pcepit cir-
ca annū dñi. 236. s. maximiano. C fuit et ali-
us saturninus apd aphricā sū ſci ſatyrī q cū
pdicto frē suo et reuocato et felicitate ſozore
dei reuocati: necnō et cū ppetua genere nobi-
li martirium paſſus eſt quoz paſſio alio tpe
potiſſimū recolit. eūq qd p cōſul eis dixiſſ: vt
idol imolarent illi nullatenus aſſentiē i car-
cerē miſi ſūt: qd audiēs p ppetuē ad carce-
rē ſeſa cūcurrū dicens: filia qd feciſti. De-
honeſtaſti genus tuū: mūdꝝ aliquis d gene-
re tuo in carcere miſſus fuit. Cū at audiret
q xpiana eēt i eā cū ipetu cū digig irruit ad
oclos et ei oclos erucere voluit: et exclamans
egreſſus eſt. Uidit at brā ppetua huiusmodi
viſionē quā in craſſino ſocijs enarrauit di-
cens. Uidi ſcalā aureā mirabili altitudine
vſq ad celū erectā q adeo āguſta erat q nō
niſi vnus et puꝝ aſcendeſ poterat. In dex-
tra vo et leua erāt fixi cultri et gladij ferrei lima-
ti et eracuti ita q aſcendēs circa vel infra ſe
nullatenus reſpicere poterat ſed ſp ad celū
eū erectū ſtare oportebat. Sub ea draco te-
terimus et ingēris forme iacebat: et p timore
glibet aſcendere ſormidabat. Uidi et ſatyrꝝ
p eā aſcendēte vſq ſurſum et reſpicientem
ad nos dicentē. Ne timeatis hunc draconē
ſz ſecuri aſcendite vt me cū eſſe poſſig. Hec
audiens oēs grās egerunt: qz ſe vocatos ad
martirium cognouerūt. pſentati igit iudici cum
ſacrificare nollent ſec saturninū cū alijs vi-

ris a mulieribꝝ ſepari: et dixit felicitati. Hec
virum: et illa. Habeo: ſed contemno. cui ille
Miſerere tui puella vt viuas: maxime cū
infātez in vtero hēas. ad quem ait. ſac de
me quicquid viſ: qz ad tuā volūtatē me tra-
here nō valebis. parētes at brē ppetue cū
viro accurrētes iſantē parvulū brē ppetue
qui adhuc lactabat adduxerūt. et vidēs eā
p ſtantē aſ pfectū cadēs i facie dixit. filia
mea dulciſſima miſerere mei: et huius me-
riſſime mris tue et huius miſerrimi viri tui
qui poſt te viuere nō valebit. Perpetua vo
imobilis ſtabat. Tūc p filiū ad collum eiꝝ
iactauit: et ipſe et mī et maritus eiꝝ manus
tenētes et ſtētes oſculabant eā: dicētes mi-
ſerere nri filia et viue nobiſcū. at illa pici-
ens parvulū et illos repellēs ait. Diſcedite
a me inimici dei: qz nō noui vos. Uidēs vo
pfectus eoz pſtantia diuturne verberatos
in carcere poſuit. Sci vero dū plurimū me-
ri eēt de felicitate qcto iā mēſibus pre-
gnans erat p ea orauerunt: et dolores ptus
ſubito in eā irruerūt pepitqz filiū vniū: qdā
vero de cuſtodibus dixit ad eā: quid facies
cū aſ pfectū veneris ſi nunc itaz grauiter
cruciaris: rñdit felicitas. Hec ego p me pa-
rior: ibi p me deus patietur. Et tracti igitur
de carcere ligatis poſt tergū manibus et nu-
datis natibus p plateas ducunt. Et omiſ
ſi beſtijs ſatyrus et perpetua a leōibus de-
uorant: et felicitas a leopardis cōmedit. be-
atus vero saturninus gladio capite trunca-
tur. circa annū dñi. 256. s. valeriano et galie-
no impatoribus. C De ſco Jacobo interciſo

Jacobus martyr cognomē
to interciſus nobilis gene-
re: ſed ſide nobilitor ex re-
gione pſay et ciuitate ela-
pe oriūdis ſunt. hic ex xpī
anulſimis parētibꝝ ortuſ
ē: et vixit xpianiſſimā ha-
buit. eratqz notiffimus regi perſay: et inter
optimates primus. Accidit aut vt a princi-
pe nimio amore ſeducereſ et ad colendū ido-
la ſecterereſ. Hec autē mater et vxor audien-
tes. prius ſibi ſcripſerunt dicentes. Obe-
diēdo mortali deſeruīſti eūz qui vita ē. pla-
cendo future cito putre dmi deſeruīſti ſem-
piternū odore: veritatē in mendaciū cō-
mutaſti et mortali obitperās viuoz ac mor-

De sancto

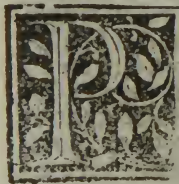
tuorum indicem reliqui. Moneris igitur nos amodo a te superas extraneas: nec tecum de cetero aliquatenus moraturus. Quia autem has litteras iacobus legisset amicus fletus ait. Si mihi quod me genuit et propter me a me est nec scire scire scire magis me estne? scire est de me? Quia ergo per errorem se plurimum afflicti sunt nunc? venit ad principes quod diceret iacobum christianum esse: quem princeps aduocatus ait dic mihi si nazarenus es. cui iacobus. Et tu nazarenus? si. et ille qui magnus es. cui iacobus. Absit me magnus esse. Quia ergo ei multa supplicia minaret dicit iacobus. Non me perturbent mine tue: quia tamen ventus fletus si petra furor tuus aures meas cito pertransit. Qui princeps. noli imprudenter agere ne grauiori morte peas. Qui iacobus. Hoc non mors: sed non potius est dicendum: cum per modicum resurrectionis tribuas. Qui princeps. Non te seducat nazarenus dicentes mortem esse sonum: quia magni imperatores timent eam: cui iacobus. Hos mortem non timeo: quia de morte ad vitam transire speramus. Tunc princeps de consilio amicorum hanc super iacobum tulit sententiam: ut ad terrorem aliorum memento iacobus puniri. cum autem quidam ex passione super eum fletum. ille ait. Nolite super me flere: sed vos ipsos plangite: quia ego ad vitam pergo: et vobis supplicia eterna debent. Tunc carnifices pollicem manus eius dextere absciderunt: et exclamans iacobus ait. Liberator nazarene suscipe ramum arboris meae tuam a clauo vinee samentum abscidis viginti et septem germinet et vberius coronet. cui carnifer. Si assentire vis adhuc tibi parco et medicamentum adhibeo. cui iacobus. Nonne prosperi sunt stipites vitis: quia cum amputat samentum alle nodus qui remanet in suo tempore cum frange calefcere incipit: per singula abscissionis loca producit germina: Si ergo viginti putat vicissitudinem temporis ut germinet: quanto magis fidelis homo qui in vera vite christo participans est. Tunc accedens carnifer: abscidit digitum: beatus autem iacobus dixit. Suscipe duos ramos quos plantauit dextera tua domine. Abscidit et trinum: dixit iacobus. De triplici re tractus liberatus benedicti patris et filii et spiritus sancti. Et cum tribus ereptus de camino pueris profectus: tibi domine. et i choro martyrum psallam nomen tuo christe. Abscissus est quartus: et iacobus dixit. pro te etor filiorum istius qui in quarta benedictione pronuntia tus es: suscipe a tuo tuo professione quarti digiti tui in iudicia benedicti: abscisso quanto dixit. com

pletum est gaudium meum. et carnifices dixerunt ei. Parce iam nunc a te ne pereas: nec perisleris si unam manum amiseris quam multi sunt unam manum tuam habentes et multis diuitiis et honoribus abundantes. iacobus dixit. Qui pastores uicini primum pecora totidem: nunquam dextram tuam vellunt auferunt: et sinistram dimittunt. Si ergo pecus quod aial brutum est. totum vult vellus amittere: quanto magis ego homo rationalis non dedignabor: pro deo occidi: accedentes igitur ipsi sinistram manum digitorum meorum incidere: et iacobus dixit. Tu domine cum magnus es minus et parus pro nobis fieri voluisti: ut circo reddo tibi corpus? et aiam quam creasti et pro sanguine tuo redemisti. Abscidit septimum digitum et ait. Septies in die laudem duxi tibi domine. Abscidit octauum et dixit. octauo die circumcissus est iesus: et hebrei circumcidit octauo die ut transeat ad legales cerimonias: et mens sui tui domine transeat ab his circumcisis et congnatum beatis spiritibus peruenit: ut veniam et conspiciam faciem tuam domine. Incidit nonum digitum et ait. Hora nona tradidit christus in cruce spiritum: et ego domine in dolore noni digiti tui periteor: et gratias ago. Incidit decimum et ait. Decimus numerus est in preceptis et tota perfectio nominis in christo: tunc quidam adstantibus dixerunt. Diligentissime quoddam periteor decem tui corporis: ut vincere valeas licet. n. abscisse sint manus tue: sunt tui pituitissimi medici qui tuis doloribus valeant subuenire: quod iacobus dixit. absit a me nefanda simulatio. Nemo. n. intrens manum suam ad aratrum et aspiciens retro aptus est regno dei. Et indignati carnifices accesserunt: et pollicem dexteri pedis absciderunt. Et iacobus dixit. Pes christi perforatus est et sanguis exiit. Abscidit secundum pedis digitum et ait. Magna mihi dies hec est per omnibus diebus. Ad die quippe ad deum fortiter peruenis ideo: Absciderunt et tertium et animum ipsum periecit. Et sordidus iacobus dixit. Glade tertio digite ad socios tuos et quemadmodum granum tritici multum fructum affert: et tu in novissimo cum sociis tuis requiesces. Absciditur quartus. et ait. Quare tristis es anima mea? quare conturbas me? Spera in domino quam adhuc profitebor illi salutare vultus mei et deus meus. Abscidit quintum et ait. Nunc incipias deum ad dominum quam dignum me fecit socium suis suis Tunc accedentes ad pedem sinistri digiti paruum absciderunt: et dixit iacobus. Digite puer

197

Iacobo interciso.

portare: q: magnus: et pons vna h: resurre
ctione. Capillus capitis nō pibit: q: to mi
nus a socijs tuis minime sepaberis: absceidit
scōs: et iac. ait. Destruite domus veterē: q:
splendidior paraf. Absceidit itius: et ait iac.
Tōsōibus firmat icus. Absceidit et qrtus: et
ait. Rōsōta me dō vita. q: in te pñdit aia
mea et in vmbra allax tuaz spabo donec trā
seat iniquitas. Absceidit et quitus: et ait. E
ce tibi me vñe imolo decies. Tūc accedētes
pedē dextrū absceidit. et dixit iacobus. Nūc
offerā munus celesti regi p cui? amore h pa
tio. Absceidit et pedē sinist: et btūs iac. di
xit. Tu es qui facis mirabilia. exaudi me do
mine: et salua me. Absceidit manū dextrā: et
ait. Vñe tue dñe adiuvē me. ad sinistā ait
Tu es dō q facis mirabilia: absceidit dextz
brachiū: et ait. lauda aia mea dñs lauda. dñs
Iri. mea psallā dō meo q: diu fūero. absceide
rūt et brachiū sinist: et ait. Circūdedit me
dolor: et mori i noie dñi vñdicabo: et eis. tē ac
cedētes absceidit surā dextri cruris sciden
tes vsqz ad semur. Tē btūs iac. dolo: grava
tus exclamā: ait. dñe iesu rpe adiuua me: q:
circūdedit me gemit? mori. et ait carnificib?
Carnē nouā me dñs iduer: quā vñ vulnera
macula: negbunt. Jā carnifices dñe fecerāt eo
q: n p? hora diei vsqz ad nonā i ei? icidē su
dasset. tē itez accedētes sinistri cruris surā
absceidēdo vsqz ad semur efrerit: Tūc exclā
mās btūs iac. dixit dñator dñe exaudi me se
minuū vñloz et mortuoz dñs. Dñgito: dñe
n hēo vt ipos ad te porrīgā: nec man? vt cas
ad te efrēdā. pedes mei trūcati et gēuā dñm
lita s: vt tibi genua dñm lita flectere n vale
as: et sū velut casura dom? ablati qb? fūstēta
tur colūnis. exaudi me dñe iesu rpe et educ d
carcer aiaz meā. hec cū dixisset vñ? d carnū
cib? accessit et caput ei? apurauit. Xpiani igf
oculte accesserit et corp? ei? rapiētes honorifi
ce sepelieit. passus ē at qnto calēdas decē
bris.

P De scō Pastore abbate.
Alto: in heremo multis an
ni s in abstīnētia magna se
affligens multa sanctitate
et religio: pollebat: cum au
tem mater eius ipm et si
tres eius desideraret vidē
re sed non posset obserua

re die. et illis ad ecclesiam cūtibz pñus
se eidē obtulit. At illi fugiētes et cellā tran
tes in eius facie clauerūt ostiū. Illa aut an
ostiū stans cum nimio fletu clamabat. Pa
stor aut ad ostiū veniens dixit ei. Quid sic
clamas o vetula: q: audiens vocē eius am
plius clamabat flens et dicēs volo vos vide
re fili mi. qd eni si videaz vos: nūquid non
ego suz mī vñ que lactaui vos et iā canis
tota sū plena: cui filius. Hic nos vis vide
re aut in alio seculo: q: rñdit. Si non vide
vos hic videbo vos illic fili: q: ait. Si equa
nimis ferre vales: vt nos h nō videas illic
pcul dubio nos videbis q: discessit gaudēs
et dicēs. si vos visura sū illic: nolo vos vi
dere hic. Iudex puencie cū abbate pastorē
videre cupet: s: negret filiū sororis suo tan
q: malefactorē tenuit et in carcere posuit di
cēs. Si pastor: venerit et p eo intercesserit eū
dimitta. Vñ igit pueri ad ostiū senis plo
rās dū ille sibi nil rñderet ait: Et si viscera
ferrea hēs: et nulla cōpassiōe moueris saltē
misericordia saguss tui flectat te: et qd vnigeni
tus mihi existit. ille at mādauit ei. Pastor: fi
lios nō generauit q: cū dolore discedēte dixit
ei iudex. saltē vbo inbear: et ego eū dimitta. z.
Ille at ei remādauit dicēs. Et amia cāz hz
legē et si dign? morte hz: pñus moriat. sin
aut qud placet tibi fac. Docebat at fres sic
dicēs. Custodire et seipsū pñderare et discē
tionē hēe opatiōes sūt aie. Paupitas tribula
tio et discretio sunt opatiōes solitarie vite.
Scriptū ē. n. si fuerit bi tres viri: noc iob et
daniel. noe psonā hz nihil possidētū. iob tri
bulatoz. daniel discretor. si dñas es ode
rit mōachus pōt ab h mūdo liber eē: et qrti
sū q: eēt: dixit. Carnalis spaulatio et vana
glia. Si vis requiē iuenire vsz i h seculo et
i futuro in oī cā die: quis sū ego et n iudices
quēqz. Cū quidā sū de pgregatōe offēdis
ser abbas de pñlio cuiusdā solitarij eū expu
lit: qui cū qñ flēdo desperaret abbas pastor
eū ad se adduci fec: quē benigne pñlās mi
sit ad illū solitariū dicēs. audiens d te vide
rete desidero. fatiga igf te vsqz ad me: qui
cum venisset dixit pastor. Duo boies erant
qui abo habebant mortuos suos. reliquit: at
vnus mortuū suū et abiit plorare mortuum
alterius: qd solitarius audiens et itelligēs i

De sancto.

Simone ei⁹ p^uctus ē. Cū qdā fr^{at} pastori di-
risset se p^urbatū esse et locū velle dehere.
eo q^{uod} qdā vba de quodam fr^{atre} audiuisset: q^{ui}
eū nō edificauerant: dixit pastor: ne hec vba
crederet: q^{ui} vā nō essent. Illa vō vera esse
asserbat: q^{ui} fr^{at} fidelis ea sibi retulerat: Cui
pastor. Nō ē fidelis: q^{ui} tibi dixit: q^{ui} si fidelis
esset neq^{ue} tibi talia d^{ic}et: Et ille. Ego vidi
oculis meis. Ille aut^{em} interrogat^{ur} de festuca
et de trabe quid cēnt. r^{es}pondit de festuca: q^{ui} se-
stuca eēt et de trabe q^{ui} trabs eēt: et pastor. po-
ne in corde tuo q^{ui} p^{ec}cā tua sūt sicut hic trabis
illius at^{que} velut hec festuca pua. Cū fr^{at} qdāz
q^{ui} p^{ec}ctū grande fecerat volēs penitere tri-
mo interrogauit pastores: si multū eēt: qui dixit
multū ē: et q^{ui} situs si ānuz inheret ait. multū ē
astātes at^{que} dicebant vsq^{ue} ad. 40. dies: et ille.
multū ē: et adiecit. Puto q^{ui} si ex toto corde
hō penituerit: et p^{ec}ctū meū non intrauerit et
p^{er}niāz triduanā suscipiet d^{omi}ns. Interrogatus
de illo vbo: qui irascit sibi suo sine cā et c. ait.
Et oī re q^{ue} te granare voluerit fr^{at} tuus ne ira-
scaris aduersus eū donec oculū dextrū tibi
extrahat. et si al^{ter} feceris sine cā sibi irascaris.
Si aut^{em} aliquis te voluerit separe a deo pro
B irascere ei. dixit at^{que} pastor. Qui q^{ui} r^{at}iosus ē
mōach^{us} nō ē. Qui maliciā in corde suo te-
nuerit mōach^{us} nō ē: q^{ui} iracūdi^{us} ē: mōach^{us}
nō ē: q^{ui} malū p^{ro} malo reddat: mōach^{us} nō est: q^{ui}
elatus et v^{er}bosus ē: mōach^{us} nō ē: q^{ui} vō v^{er}est
mōach^{us} sēp^{er} ē humilis: mōach^{us} ē: charitate
p^{re}ci^{us} et timorē dei sp^{irit} et vbiq^{ue} p^{er} oculis h^{ab}et: et
nō peccat. dixit iterum. q^{ui} si sūt tres in vnu
et quib^{us} vnus b^{ea}ti quiescat: alius at^{que} infirme-
tur et gratia agat: vnus vō mīser eius sit ex
sincera volūate: bi tres filies sūt velut sint
vnus opis. Cū qdā fr^{at} sibi p^{ro}greret q^{ui}
mīstas cogitātiōes b^{ea}ti in ip^{so} p^{er}iclitaret: eū
sub acre nudo eiecit. d. Expāde sinū ap^{er}phē-
de ventū: qui ait: nō possūz: et ille. nec cogita-
tiones phibere potes ne introcāt: s^{ed} tuū est
resistere eis. Interrogatus a quodā fr^{atre} quid
de hereditate sibi dimissa faceret dixit. vt
post tres dies ad se rediret: qui cum rediss^{et}:
ait illi. si dixerō da eā eccl^{esi}e faciet inde p^{ro}-
uina. si dixerō da eā p^{er}entibus nō est tibi mer-
ces: si dicā da eam paup^{er}ibus securus eris.
quicquid ergo vis fac: ego causā non habeo.
hec in vitis satrum.

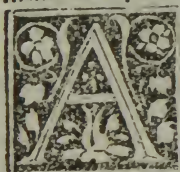
Dannes abbas cū per an-
nos. 40. in bereimo habi-
tasset interrogauit eū qui-
dā q^{ui}stū ex hoc p^{re}cessisset. et
ille dixit ex quo cepi solita-
rius esse nūq^{uam} me vid^{ere} et sol-
māducantē: et iōānes nec
me irascentē. Simile fere legi^{mus} ibidē q^{ui} eūz
epiphanius ep^{iscop}us abbati bilarioni daret car-
nes. Ille ait. Ignosce mihi: q^{ui} ex quo accepi
habitū hūc nō mādicaui q^{ui}q^{ue} occisum. cui
ep^{iscop}us. Ex quo accepi habitū hūc nō dimisi ali-
quē dormire: q^{ui} aduersum me aliquid h^{ab}et.
nec dormiui hīs aliqd aduersus aliquē. cui
ille. Ignosce mihi: q^{ui} melior es q^{ui} ego. Elo-
lens iōānes ad similitudinē angelor^{um} nihil
oparij: s^{ed} deo sine intermissione vacare seip-
sū expoliavit: et per vnā hebdomadā in be-
remo fuit. Cū aut^{em} fame p^{er}iclitaret^{ur} et aculeis
muscar^{um} et vespar^{um} totus vulneraret^{ur} reuer-
sus ad ostiū fratris sui pulsabat: ad quē ille.
qs es tu: et ille. Ego sum iōānes: fr^{at} aut^{em} dixit
ei. Mequa^{lis}. Iōānes. n. angelus scūs ē: et in-
ter hōies v^{er}itā nō est. et ille. Ego vere sūz et
nō apiens ei dimisit eum affligi vsq^{ue} mane
postea aperies dicit. Si hō es opus habes
ire et opari: vt pascaris et viuas: si at^{que} angel^{us}
es qd queris intrare cellā: et ille dixit. Igno-
sce mihi fr^{at}: q^{ui} peccanti: cū at^{que} moreret^{ur} rogaue-
runt eū fr^{at}es: vt aliqd v^{er}bū salutarē et p^{ro}p^{ri}-
etiosū loco hereditatis sibi reliq^{ue}ret: q^{ui} inge-
mises ait: nunq^{uam} feci p^{ro}p^{ri}ā volūtātē: nec ali-
quē docui qd prius ego ipse non fecerim:

Mises abbas dixit fr^{at}ri p^{er}-
tēti a se sermonē. Sede in
cella tua et docebit te vni-
uersa. Cū qdāz sener infir-
mus ire vellet iⁿ egiptūz
ne fr^{at}es nimis grauaret: di-
xit ei abbas. D^{omi}n^{us} nō
vadas qm in fornicatiōe casur^{us} es q^{ui} p^{er}rista-
tus dixit: mortuū ē corp^{us} meū: et mihi ista di-
cis: Cū g^o iuss^{et} et qdā vgo ex deuotiōe sibi p^{ro}-
nir^{et}: ille p^{ro}ualefcēs cā violauit: q^{ui} cū filiū pe-
pisset sener puer^{um} in vlnis accipies i die ma-
gne festiuitat^{is} q^{ui} erat i sibi eccl^{esi}az corā fr^{at}z
mīstitudine itrauit. Cū at^{que} oēs fletēt dixit. vi-
detis infantē hūc: fili^{us} ē inobedientie. cauete
ergo vobis fr^{at}es: q^{ui} in senectute h^{ab}et feci et ora

De sancto Arsenio

te pro me: perges ad cellam ad pitinus sta
tum tunc rursus ē. Alius quoque sener cū dixisset
alteri mortuus suz: ille ait. Nō pñdas in te
donec creas de corpore: nā si dicis: q mortu
es: sarbanas tñ mortuus nō ē. Cū frater qdā
peccasset miserū ad abbatē moyses q accepta
sporta plena barena venit ad eos: quē cum
fratres q anam hoc eēt interrogarent. dixit.
Pecā mea sunt post me currētia z nō video
ea z veni hodie aliena iudicare pecā. Illi at
hoc audientes frī peccerunt. Simile legitur
de abbate porinā cū fratres de quodāz fra
tre culpabili loq̄ent: ille tacebat. Cū g acce
pisset facculū plenūz barena retro z de eadē
barena modicū an se ferret infrogat qd h ef
set. dixit. Multa barena sūt peccata mea q
post me serēs ipsa non pñdero: nec p eis do
leo. Modica vō barena sunt pecā fratris an
me posita q semper pñdero z ipz iudico: cūz
tñ peccata an me semp portare deberē: z d
ipsis cogitare: z pro ipsis deū rogare. Cum
autē abbas moyses scūs fuisset clericus z i
posuisset eius suphumale. dixit ei ep̄s. Ab
bas scūs est cādidatus. Et ille. A foris dñe
papa aut intus? Volēs aut ep̄s eū pbare. di
xit clericis suis: vt qñ ad altare accederet.
ipsum cū iniuria expellerent: deinde cū se
quentes qd loq̄ret audirēt. Proiciētes at
eū foras dixerunt. Si foras ethiops: q egre
diens dicebat. Bñ tibi fecerūt cinerē z ca
cabate: q cū homo nō sis qre te in medio ho
minū dare psumpsisti. hec in vitis patruz.

Arsenius cum adhuc i pa
lario pñsteret: z vt ad salu
tez dirigere ozaret: audi
uit. Arseni fuge homines
z saluaberis: accedens igi
tur ad monachalē vitaz z
ibidē ozās audiuit. Arsent
fuge: race: gese. Legit. n. ibidē de hac gete
appetēda q cū tres fratres facti fuissent mo
nachī: vnus elegit discordātes ad pacez re
ducere. scōs infirmos visitare: tertius in so
litudine gescere. Primus igit laborans p
pter lites hoīz non potuit oībus placere z
tedio vict⁹ venit ad m̄ quē inuenit aio de
ficiētē z mandātū pñcere nō valentē: z cō
cordātes ad tertiu: q erat in solitudine vene
rūt: cui cū tribulationes suas narraissent: ille

missa aqua in scipbo dixit. Attendite i aquā
z erat pñota z turbulēta. Et rursus dixit at
tendite mō z videte quō queta z lipida fa
cta ē: qui cū intēderent: z vltis suos vide
rent ait. Sic q in medio hoīz pñsunt p tur
ba nō vidēt pecā sua: cū at geuerint: tūc pec
cata sua videre valebūt. Quidā ēt cum in
uenisset quendā in heremo velut bestiaz her
bas manducantē z nudū: curtebat post ipm
fugientē. d. Expecta me: q pp deū sequor: te
z ille: ppter deū fugio te. Cū at velles pro
ieciisset expectauit eum. d. qñ miserā mūdī
piccisti a te expectauit te. cui ille. Dic mihi
quō saluus efficiar: qui rñdit. fuge hoīes et
tace. C. Dñona quedā nobilis z sener ve
nit vt abbatē arsenius ex deuotidē videret
qui rogat⁹ a theophilo archiep̄o vt se vide
re pmitteret: nullatenus acquieuit: tādēz il
la ad eius cellā pperās ipsum foris an ostiū
celle inuenit: z se ad eius pedes prostrauit.
Ille aut cum indignatidē nimia eleuauit eā
d. Si facies meā videre vis vide. Illa at
faciem eius pre pñsione z verecundia non
pñderat. cui sener. Quō cū mulier sistan
tā nauigationez facere pñsumpsisti? Ecce. n.
romā redibis z q abbatem arseniū videris
alijs mulieribus enarrabis. z ille filr veni
ent vt videant me. z illa. Si deo dante ro
mā rediero nullā huc venire pñmittā: sed sal
tem obsecro vt oēs p me z mei memor sis
semp. cui ille. Oro deū vt deleat memoriā
tuā de corde meo: z illa audiens turbata ni
miū venit in ciuitatē z p tristitia febricitare
cepit: qd archiep̄s audiēs ad eā pñolandaz
accessit: illa aut dicebat. Ecce ego pñstata
morior. cui archiep̄s. Mescis q mulier es
z inimicus p mulieres scōs impugnāt: z p
pterea sener hec ait. nā p aīa tua semp ozat
sic pñsolatidē recepta cū gaudio ad pñpā re
meauit. C. De quodā alio pñe legit q cum
discipulus eius diceret senuisti abbas acce
damus paz iuxta mūdī. ille ait. Ubi nō est
mulier illuc eamus. dixit ei discip̄s: z ybi
est locus n̄ hñs mulierēz: nisi forte solitudo
z ille g in solitudine me tolle. C. Alijs etiā
frater cū mīez suā vetulaz trans flumīn por
tare deberet: ille manus suas pallio inuoluit
cui illa. Ut qd sic opūsti manus tuas filij z
ille. Corpus mulieris ignis est et ex eo qre

ptingebat aliarum seminarum memoria in meo alio
veniebat. Arsenius autem per totum tempus vite sue
ad opus sedens manuum suarum panem habebat in
sinu propter lachrymas quae crebro de oculis eius
currebant: tota nocte in somno ducebat: mane
autem facto cum propter naturae lassitudinem dormi-
re vellet dicebat somno. Eleni fine male: et sur-
ripiebat parva somni se dedit: et statim surgebat, di-
cebat quoque. Sufficit monacho si dormierit
vna hora: si est tamen pugillator. Quia per sancti arse-
nij nobilissimus senator vitam finiens: et testium
faciens magnam hereditatem arsenio dimisisset
magistrum predictum testium ad ipsum detulit. quod
ille accipiens voluit illud scidere magistrum
autem eius pedibus pulvis rogavit ne hoc fa-
ceret: quia caput eius percidere: cui arsenius.
Prius mortuus sum quam ille. Ipse igitur cum modo mortu-
us sit quod me fecit heredem et remisit testium ni-
hil accipe volens. Quada vice facta est vox
ad eum dicens. Eleni et ostendat tibi opera hominum
et eduxit eum in quendam locum ostenditque ei ethio-
pes incidere ligna et facientem sarcinam graderet
quam portare non poterat: deinde iter ligna in-
cidebat et hoc faciebat diuiti: ostenditque eum
suis boiem aurientem aquas de lacu et effunde-
bat in lacum et ipsas cisternas implere volentes
et ostendit iter templi: et duos viros in eoque por-
tantes lignum transversum. Volentes autem introire
in templum non poterant: eo quod lignum in transverso
portaret: et exposuit dicens. Hi sunt qui portant
quasi iniqui iudicium cum superbia et non humiliantur
propter quod remanent foris a regno dei. Quili-
gna incidit homo est in petris mulier: et pro eo ut agat
penas non subtrahit de petris: sed addit iniquita-
tes iniquitatibus. qui autem aquam haurit homo est bona
opera faciens: sed quia cum eis sunt permixta mala perdit
opera sua. Vespere sabbati veniente dominico relin-
quebat post se sol et extendebat manus suas ad
caelum donec mane die dominico sol ascendens faciem
illius illustrabat et residebat. hec in vi. pa.

Agathon abbas per trien-
nium lapidem in os suum
mittebat donec faciem
tatem disceret. Alius quoque
fratrem eum intrasset congre-
gationem dixit intra se. Tu
et asinus unus esto. Sicut
ergo asinus vapulat et non loquitur iniuria pa-
tetur et non respondet: sic et tu. Alius quoque fra-

ter a mensa expulsus nihil respondit. Postmodum
super his interrogatus ait. Posui in corde meo
quod equalis sim cani: quia cum secretis foras egredi-
tur. Interrogatus agathon quid videretur plus ha-
beret laboris. Respondit. puto non esse tale labo-
rez quod ore deum. Nam inimici eius semper la-
borant eius ordines destruere. Nam in ceteris la-
boribus homo aliquam requiem possidet. Ora-
tor autem opus habet magnum certaminis. Inter-
rogatus agathon a quodam fratre quid cum fra-
tribus habitare deberet: ait. Sicut in prima die
et non assumas fiduciam. Non est enim peior passio
quam fiducia. Venit enim est enim omnium passionum.
Dixit itaque. Iracundus si mortuos suscitaret
non placeret alicui vel deo propter iracundiam
sua. frater quidam iracundus intra se ait. Si
solus stare ad iram non ita cito mouerer. Qua-
dam autem vice cum vireo aqua ipelleret vasa
tus est. Sedo implevit iterum vasus est.
Tertio implevit et versatus: quod commotus furore
fregit vasculum. In se autem reuersus cognouit quod
ab eodem demum iracundie illusio esset: et dixit
Ecce solus sum et tamen ira me vicit. Re-
uertar igitur in congregationem: quia ubique labor et ubi-
que patientia et adiutorio opus dei est. Et con-
tra erat duo fratres qui multis annis inuicem
querelantes nunquam ad iracundiam poterant pro-
cari quadam vice dixit unus alteri: faciam
et nos libere sicut homines de mundo faciemus. et il-
le respondit. Nescio qualiter fiat hoc: et dixit frater
Pono in medio laterculum et dico: meus est. Tu
autem dic: non: sed meus est. Et inde fieri litis initium
posita est ergo testa in medio: et dixit unus.
meum est hoc: et alter dixit: non: sed meus est: et ille re-
spondit: et tuum est. Tolle igitur et vade. Et disces-
serunt nec inter se perire potuerunt. Erat autem
abbas agathon sapiens ad intelligendum: impi-
ger ad laborandum: parens in cibo atque vesti-
mento. Dixit autem sibi voluntatem meam nunquam dor-
mivi: retinens in corde aduersus quemque do-
lore: non dimisi dormire alium habere aduersus
me aliquid. Dormitur quoque agathon tribus
diebus manens immobilis: apertos tenens oculos.
quod cum pulsaret a fratribus respondit. In prospectu divi-
ni iudicii assisto. Dicit ei. Et tu times: et ille.
In custodiendis mandatis dei veritate quam potui
laboravi: sed homo sum: et nescio si placuerunt opera
mea domino. Dicit ei. Et non perdis de operibus tu-
is: quia sibi deum sunt: et ille. Non presumo donec
venero ante illum. Alii enim sunt iudicia dei et alii

Algathone

tudicia hominum. Cū autē adhuc eū interrogat vel
lent ait. Nūc dicitē charitatē et nolite loq. qz oc
cupatus sū: quo dco statim spz cū gaudio emi
sit. videbāt. n. eū colligentē spm quē admo
dū sigs saluter amicos suos dilectos. hec in
vi. pa. De. f. Barlaam

Barlaas cuius b. storia iohan
nes d. amascenus diligen
ti studio cōpilauit opante
in eo diuina grā scū iosa
phat reges ad fidē puerit
Et. n. cum vniuersa india
xpianis: et mōachis plena
eēt surrexit qdam rex p̄pōtēs noie Aluēr: q
xpianos et p̄cipue mōachos p̄limū p̄seq̄bat.
Alcedit at vt qdā f̄gis amic⁹: et in palatio suo
p̄m⁹ dīna p̄mor⁹ grā regiā aulā relinq̄ret: et
mōachicū ordinē itroiret. Qd rex audiens p̄
ira isāntēs eū p̄ queqz d̄serta ingri scē. et vir
iuentū ad se adduci mādauit. Elidēs qz eū vi
li tunicā coop̄tū et fame maceratū q̄ splēdidis
vestimētis ornabat: et multū ditijs affluere cō
sueuerat. dixit ei. O stulte et menē p̄dite cur
bonorē et p̄tūmeliā p̄mutasti: et te ludū puero
rū fecisti: cui ille. Si b⁹ a me rōnē audire d̄
sideras: inimicos tuos p̄cul a te abiciās: re
ge at q̄ eēt bī⁹ inimici q̄rēte: ait. ira et p̄cupi
scētia. Ille. n. ipe dīuine v̄tas videat. Alfi
deat at ad audiētiā dicēdox prudētia et ge
tas. Qui rex: fiat vt loq̄ris: et ille. Inspiciēs
ea q̄ sūt despiciūt: q̄si nō sint. Ea vō q̄ nō sūt:
q̄si sint app̄bēdere molūmē. Qui at nō gu
stauerit eox q̄ sūt dulcediez n̄ pōt adiscēre vi
tatē. Qd ita at illo d̄ mysterio icarnationis: et
fidei p̄seq̄nte. rex ait. Nisi tibi in p̄ncipio p̄
misissē q̄ de medio p̄cilij irā remouerē: nūc
vltig igni tuas carnes traderē. surge igit et
fuge ex oculis meis: ne vltima te videā: et ma
le te p̄dā. Elir dei at trisq̄ abscēssit: eo q̄ mar
tyrjū p̄pessus n̄ eēt. In fca dū rex liberos nō
b̄fer: puer ei pulcherrim⁹ nascit⁹: et iosaphat
appellat. Cōgregatē at rege isānti multitudine
vt dijs potu pueri imolarēt. seraginta
astrologos puocauit: a q̄b⁹ qd futur⁹ eēt filio
suo diligēt q̄sint. Q̄ctis at ridentibus euz
magnū in potentia et diuitijs futur⁹: vnus
sapiēti⁹ ex ipsīs dixit. puer iste qui natus
est tibi o rex: nō i tuo erit regno: s̄ in alio icōpa
rabilr meliori. Mā illi⁹ quā p̄sequeris xp̄ia
ne religiois. vt existimo futur⁹ ē cultor: b̄

autē n̄ a se ip̄o: s̄ a deo inspirante dixit. Alu
diēs hoc rex plurimū expauescēs i ciuitate
deorū palatiū speciosissimū construi fecit: et
ibi puer⁹ ad habitādū posuit: ibiqz secuz in
uenes pulcherrimos collocauit p̄cipiēs il
lis: vt nec mortē: nec senectutē: nec infirmi
tātē vel paup̄tates: nec aliq̄d qd posset sibi
afferre tristitiā ei noiarēt. s̄ oia locūda ei p̄
ponerēt: q̄tenus mens eius letitijs occupa
ta nūc de futuris cogitare posset. Si quē vō
mistratiq̄ infirmari p̄tingeret: hūc p̄tū⁹ rex
p̄cipiebat eijci et aliū loco eius incolumē p̄
rogari. P̄cepitqz ne sibi de xpo aliquā fa
cerēt mētiōē. C. Et ope erat cū rege vir q
dā xpianissimus sed occultus: q̄ iter nobiles
regis p̄ncipes p̄mus erat. hic cū aliqui cū re
ge ad venandū inisset hoiez quēdā paupes
pedē lesū a bestia hūc et i tra iacētē inuenit.
Al q̄ rogat vt se suscipe debeat: qz sibi i aliq̄
fortitā p̄desse posset. cui miles dixit. Ego q
dez te libēter suscipio: s̄ i q̄ vtilis iueniaris
ignoro. Et ille dixit. Ego hō sū medicus v̄
box. Si. n. aliquis in v̄bis ledat p̄gruā scio
adhibere medelā. miles at qd ille dicebat p̄
nihilō cōputauit: pp̄ deū tū ip̄s suscipiēs ei⁹
curā egit: viri autē quidā inuidi et maliciosi vi
dētes f̄dictū p̄cipē i tāta grā eē regis ip̄sū
apud regē accusauerūt qz nō solū ad xpiano
rū fidē declinasset: s̄ insup̄ regnū conabat
sibi surripere: turbā sollicitas et sibi p̄ciliang
s̄ si b̄ ingunt ita eē o rex scire d̄sideras ip̄m
secreto aduoca et vitam hāc cito finiendā cō
memora: et id circo gliaz regni te velle d̄cre
linq̄re: et mōachox bitū assumere asseras: q̄s
tū ignorant hacten⁹ fueras p̄secutus: et tunc
videbis quid tibi m̄dit: qd cū rex oia vt illi
suaserāt fecissz: ille dolū ignar⁹ p̄fusus lachry
mis p̄positū ei⁹ laudauit: et vanitatē mūdi
rememorās q̄stoci⁹ ad b̄ adiplendū p̄soluit:
qd rex audiēs et vex eē qd illi dixerant ere
dēs furore replet⁹ ē: nihil tū sibi m̄dit. Elir
at p̄pēdēs qz rex grauē v̄ba sua accepat tre
mēs abscēssit et medicū se v̄box h̄re recelēs
oia sibi narrauit. cui ille. Motū sit tibi qz rex
suspiciatur vt propter hoc dixeris qz eius re
gnū velis inuadere. surge igit et comā tuā t̄d
de et vestimenta abiectens cilicium indue et
sūmo diluculo ad regē ingredere. Q̄qz rex
quid sibi hoc velit interrogauerit m̄debia.
Ecce rex p̄atus sū seq̄ te. Mā et si via p̄ qu

De sancto.

cupis ire difficultis sit tecū tū exenti facili mi-
bi erit. sicut. n. sociū me hūili i. p. speris: sic
hēbis piter in aduersis. Hūc igr p. so suz qd
morans: qd cū ille p. ordinē fecissz rex obitu
puit 7 falsarios arguēs: viz āpliori honore
ditauit. filius autē in palatio educatus ad
eratē aduultā peruēit 7 in oī sapia plene edo-
ctus fuit. Admirans āt cur p. sic enī reclusis
set: vnum de p. seruīs sibi familiarem secre-
to. de hac re interrogauit. d. se in multa me-
sticia positū p. eo q. sibi foras egredi non lice-
ret adeo vt nec cibus sibi saperet nec potus
qd p. audiēs 7 dolēs equos idoneos pari fec-
7 coros plaudentes anī cū mittēs ne quid si-
bi sedū occurreret diligenter. phibuit. De-
dicto igr iuvene talr. pcedente: quadā vice
vnu leprosus 7 vnu cecus sibi obuiuerūt
quos ille videns 7 stupens qui sint 7 qd nā
hēant inquisiuit. Et mistri dixērūt. Passiones
iste sunt que hoibus accidunt. 7 ille: Dibus
hoibus hec p. rigere solent negantibus illi nū-
dit. Mori sunt igr qui hoc pati debeāt. an sic
indisfinite pueniunt: 7 illi. 7 quis hoīz futu-
ra scire valet? Valde igr anxius esse cepit
p. incōsuetudine rei. Alia vice quēdā val-
de senē rugosā hūc facie 7 dorsū incuruatus
7 cadentibus dentibus balbutiendo loquē-
inuenit. Stupefactus āt discere cupit visio-
nis miraculz: cūq. didicisset q. pp. annoz mul-
titudinez ad talē statū venisset ait. Et q. est
huius finis: dñt ei. 7 Mors. 7 ille. Et si ne oīz
mors vel aliquoz? Nunq. didicisset oēs mo-
ri debere: interrogauit in quor. annis hec su-
perueniet. Et illi in octoginta vel cētū ānis
senectus inducitur. deinde mors ipsa s. seg-
hec igr iuuenis frequenter in corde suo re-
cogitans in mltā desolatione erat: s. corā p. e-
lericiā prendedat p. līmū desiderans i. h. mōi
dirigi 7 doceri. C. 3. Igit. quidam mōachus
vita 7 opione perfectus hūans in desto fre-
sennar noīe barlaā hec que circa filīz regis
agebant p. s. p. m. cognouit: 7 mercator: i. h. tū
stimens ad ciuitatē illā devenit: ascēdensq.
pedagog. filīz regis locutus est. Ego negoci-
ator: cū sim lapidē p. ciosū venalem hēo qui ce-
cis lumē tribuit: surdis aures aperit: insipi-
entibz sapiāz i. s. dicit: nūc igr duc me ad filiū
regis: 7 hūc sibi tradā: cui ille. Uideris bō
mature prudētie: s. vba tua prudētie n. p. cor.

dāt: verūm cū lapidūz noticiā hēaz ipz lapi-
dē mibi onde: 7 si tal. vt asseris fuerit cōpro-
batus a filio regis honores maris p. se que-
ris. ad quē ille. lapis mens insup. hāc habet
virtutē: q. qui nō habet sanā oculoꝝ acie: 7
q. nō seruat integrā castitatē si forte illū aspe-
xerit ipsā virtutē quā hz insensibilem p. dicit.
Ego aut. medicinalis artis nō expers: video
te sanos oculos nō habere: fil. n. aut. regis au-
diui pudicū eē 7 oculos pulcherrimos hēre
7 sanos. cui ille. Si sic ē noli mibi ondere:
q. 7 oculos sanos nō habeo 7 in p. eis sorde-
sco. nūcians igr filio regis ipsū ad eūz quā
tocina introduxit: cū 7 introductus fuisset 7
rex cū reuerenter suscepisset ait barlaā. hoc
rex hūc fecisti: q. desoris paruitati apparēt
nō attēdisti: nā rex qdā magnus in curru de-
aurato pcedēs cū qbusdā attritas vestes
indutus: 7 a macie attenuatis obuiasset p. i-
nuo de curru eriliēs ad p. edes p. cides ipos
adorauit: 7 surgēs i. oscula eoz ruit. Proce-
res aut. indigne b. ferentes: s. regē sup. hoc
arguere s. mūdantes s. i. retulerūt: quō rex
magnificēcie regali indigna fecisset: frater
aut. regē sup. hoc redarguit. Erat aut. regi
p. s. uetudo q. qñ aliquis morti tradēdus erat
rex anī eius ianuā p. conem cū tuba ad h. de-
putata mittebat. Vespere igr veniēte ante
fratris ianuā tubā sonari fecit: qd ille andi-
ens 7 de sua salutaride desperās totā nociē
insōnē durit 7 testamētum fecit: mane autē
facto indutus nigris vestibus cū vxore 7 fi-
lijs ad fores palatij lugēs accessit: quē rex
ad se ingredi faciēs dixit. O stulte si p. reco-
nē fratris tui cui nihil te deliquisse cogno-
scis adeo timuisti: quō p. cones dñi mei. i. quē
adeo peccauit timere nō debeam: qui sonabi-
liu tuba mibi mortē significat 7 terribilem
iudicis aduentū mibi denunciant. deinde
quattuor capfas fieri iussit 7 duas eaz. epti-
sectis operiri 7 ossibus mortuoz putridis i.
pleri duas v. pice liniri 7 gēmis margari-
tisq. pretiosis impleri fecit. Vocāsq. illos
magnates quos sciebat q. rimoniā apud fra-
trē deposuisse quattuor illas capfas anī eos
posuit: 7 que p. ciosiores eēnt inquisiuit. Illi
vero duas deauratas magni esse p. ciji: re-
liquas vero vilis p. ciji esse iudicauerūt: p. c-
pit igr rex deauratas aperiri: 7 p. timo ide

exalant quibus ver. Iste illis paupibus: quos
honoram similes sunt: quod si vilibus vesti-
mentis operiantur. intus tamen omni virtutum odo-
re resplendet. Vos autem soli qui deforis sunt ac-
tenditis: qui deintus sunt non considerat. Sed
igitur illi regem tu quoque bene fecisti suscipiens
me: Incipiens igitur Barlaam: cepit ei de mundi
creatione: et hominis peccatione ac filii dei car-
natione: passione et resurrectione longum sermo-
nem retexere. necnon et de die iudicii et retribu-
tione bonorum et malorum multa proferre: et servi-
entes idolis plurimum erprobare ac de eorum
satiutate tale exemplum ponere dicebat. Cum Sa-
gittarius quidam antequam puella nomine philo-
mena capiens cum vellet eam occidere vor da-
ta est philomene. et ait. Quid tibi perierit o homo
si me occideris: neque enim ventrem tuum de me im-
plere valebis. si si me dimittere velles tria
tibi mandata darem: quod si diligentius observa-
res magna inde utilitate consequi posses. Il-
le vero ad eius loquela: stupefactus promisit quod
ea dimitteret si hec sibi mandata presteret: il-
le. Nunquam rem quem apprehendi non potest apprehen-
dere studeas: de re perditam irrecupabili nunquam
doleas: verbum in re dubile nunquam credas. hec
tria custodi et bene tibi erit. Ille autem ut promissi-
rat ea dimisit. philomena igitur per aerem volitans
dixit ei. Vobis tibi homo quod malum consilium habuit et
quod magnus thesaurus hodie perdidisti. Est enim in
visceribus margarita quod struthio omnis
sua vincit magudine. Quod ille audiens valde
tristatus est quod ea dimiserit: et ea apprehenderet
conabatur dicebat. Veni in domum meam et ostendam tibi
humanitatem exhibebo et honorificam te dimi-
tam. cui philomena. Nunc pro certo cognovi te
fatum esse: nam ex his quod tibi dixi nullum perfectum
habuisti: quod et de me peccata: si irrecupabi do-
les. et me rectas capere cum nequeas meo itinere
pergere: et insuper margaritam in meis visceri-
bus credidisti esse: cum ego tota ad magnitu-
dinem omni struthidis non valeam perungere. sic
ergo stulti sunt qui perfidit in idolis: qui plasmas
eos a se adorant et custoditos a se custodes su-
os appellant. Lepitque fallacem mundi dele-
ctationem multa disputare et plura ad hoc ex-
empla adducere dicebat. Qui corporales de-
lectationes desiderant et animas suas fame mori
permittunt: similes sunt enigmata hominum quod a fa-
cie unicornis ne ab eo devorarentur veloci-

fugeret in quoddam baratrum magnus cecidit
Cum autem caderet manibus arbutusculam apprehen-
dit quidam et in base quidam lubrica et instabili
pedes fixit. Respicies vero vidit pullos mu-
res unum album et unum nigrum: incessanter ra-
dice arbutusculam quam apprehenderat corroden-
tes et iam prope erant ut ipsam abscederent. In-
tundo autem baratri vidit draconem terribilem spi-
rantem ignem: et apertis ore ipsos devorare cupientem.
Super basem vero ubi pedestenebat vi-
dit quatuor aspidum capita inde procedentia. Ele-
vans autem oculos vidit erigunt mellis in ramis
illius arbutusculae: oblitusque piculi in quo un-
diq; positus erat seipsum dulcedini illius mo-
dici mellis totum dedit. Unicornem autem mortis
tenet figuram quod homines semper persequitur: et apphe-
dere cupit. Baratrum vero multum est odibus
malis plenum: Arbutuscula unuscuiusque vi-
ta est quod per horas diei et noctis quasi per murem
album et nigrum incessanter consumitur et inci-
sioni appropinquat. Basis vero quatuor aspidum
corpus est quatuor elementis compositum quibus
inordinatis corporis propter dissolutionem draco
terribilis os inferni cunctos devorare cupiens
dulcedo ramusculi delectatio fallax mundi
per quam homo seducitur ut piculum suum minime
intueatur. Addidit quoque dicebat. Similes sunt
item mundi amatores homines tres amicos ha-
buit: quorum unus plusquam se. secundum tantum quantum
se. tertium minusquam se: et quasi nihil dilerit. In ma-
gno itaque piculo positus: et a rege citatus cum
currit ad primum amicum eius auxilium querens et
qualiter cum dilerit semper commemorans. cum il-
le. Nescio quid sis o homo. habeo alios amicos cum
quibus me hodie letari oportet: quos et amicos amando
possidebo. perbeo mihi tibi duo cillatola. ut ha-
beas quibus valeas opiri. Consensus igitur ad se-
cundum venit et filius eius auxilium postulavit.
cui ille: Non vacat mihi tecum subire ag-
nem. Curis etenim multis circumdorus: modum
cum tamen visus ad ostium palatii te sectabor. et sta-
tim domum revertar propriis viribus negotiis
Tristis igitur et desponsus ad tertium amicum per-
rexit: subique facie demissa dixit. Non habeo
os loquendi ad te: quoniam ut debui non amavi
te: sed tribulatione circumdatus et ab amicis
desertus rogo ut mihi auxilium feras: et mi-
hi veniam prebeas. Et ille bilari vultu di-
xit. Recte amicum carissimum fateor te esse

De sancto

et tui et modici boni: et non immemor peccata te
et apud regem interueniam pro te: nec in manibus
traher te inimicorum. Primus igitur amicus est
diuitiarum possessio: pro quibus homo multis peri-
culis subiaceret. Clemente vero mortis termino
nihil ex omnibus nisi viles accipit ad sepeli-
endum paniculos: Secundus amicus est vxor: filij
et parentes qui cum usque ad monumentum secum
pergentes perituri reuertuntur suis vacantes
curis. Tertius amicus est fides: spes: et cha-
ritas: et elemosina et cetera bona opera que nos
cum erimus de corpore possunt pcedere: et pro
nobis apud deum interuenire: et ab inimicis. id est
demonibus nos liberare. Hoc insuper addidit
dicens. In quadam magna euitate puerulus do-
luit quod homines eum et ignorantes anno in principem
elegebant: cum omni prete accepta quicquid volebat
facere licitum erat: sed in omni pstitutione terram
regebat. Illo igitur in omnibus delictis per-
manente: et semper sibi sic esse existimante re-
pente eues in eum insurgebant: et per totas
cruentatem nudum trahentes in remotam insu-
lam erules transmiserunt: ubi non cibum nec
vestimentum inueniens fame et frigore verge-
batur: tandem quidam alius sublimatus in re-
gno cum illorum ciuium psetudine didicisset in-
finitos thesauros ad insulam illam transmissit:
ubi post annum in exilium relegatus cum ceteris
fame deficientibus: ille imensis diuitijs abun-
dabat. Ciuitas hec mundus iste est. Lues
tenebrarum princeps qui nos falsa mundi de-
lectatione alliciunt nobisque insperantibus
mors superueniet: et in locum tenebrarum dimer-
gemur. Diuitiarum vero ad eternum locum pmissio
fit manibus egenorum. Igitur cum barlaam per-
fecte filium regis docuisset: et ipse eum iam reli-
cto patre sequi vellet: dixit ad eum barlaam. Si
hoc feceris cuius iuueni similes eris qui cum
quodam nobile desponsare nollit vxores: ipse
renuens aufugit et in quendam locum deueni-
ens virginem quandam cuiusdam senis pauperis fili-
am laborantem manibus et ore deum laudantes
vidit. Quid quid ille. Quid est quod agis mulier?
Cum enim ita pauper sis gratias tamen agis deo ac si
magna recepisses ab eo. Quid quid illa. Sicut
parua medicina sepe a magno languore libe-
rat: sic gratiarum actio in paruis donis ma-
gnorum efficitur auctrix donorum. Ideo et qui
extrinsecus sunt nostra non sunt: sed ea que in

nobis sunt nostra sunt: et a deo magna recepi
que me ad suam imaginem fecit intellectum mi-
hi dedit: ad suam me gloriam vocauit et ianuam
regni sui mihi aperuit: pro tantis igitur et tam magnis
donis ipsum laudare puenit. Videns inuicem
eius prudentiam eam a patre suo in vxores pe-
tijt. Qui ille. filiam meam accipere non va-
les: quod diuitum et nobilium filius es. Ego autem
pauper sum: sed cum ille domino instaret. ait se-
nex. Non possum eam tibi dare: ut in domum
patris tui ducas eam cum vnica mihi sit. et ille.
Apud vos manebor: et vobis me in oibus pfor-
uiabo. Deponens igitur preciosum ornamentum
habitu senis induit: et apud eum manens ip-
sam in vxorem accepit. Postquam vero senex diu-
tius eum probauit in balneis eum duxit: et in-
mensum pondus diuitiarum quantum nunquam vi-
derat sibi ostendit et omnia sibi dedit. Dicit autem Jo-
saphat. Conuenienter ista me tangit narra-
tio. et a te hoc dictum esse de me existimo: sed dic
mihi per quot annos es: et ubi puerisaris quod a
te nunquam volo separari. et ille. Annos suos. 45. in
desertis terre sennar degens. Ad quez Josaphat.
Amplius per mihi appares. 70. annos
et ille. Si a natiuitate mea omnes annos quibus vi-
scere habui eos estimasti: sed vultu meo a me in men-
suram vite pputatur quot quot in vanitate mun-
di expensi sunt. Tunc enim in interiori homine
mortuam eram et annos mortis nunquam vite no-
minabo. Cum igitur Josaphat eum in deser-
tum sequi vellet dixit barlaam. Si hoc fe-
ceris et tuo confortio carebo et persecutionis
fratribus meis auctor existam: sed cum op-
portunum tempus videris ad me venies.
Barlaam igitur filium regis baptizans et in
fide optime instruens eum osculatus est et ad
locum suum reuersus est. Postquam autem rex
filium christianum factum audiret dolore ni-
mis positus est quem quidam amicus suus no-
mine arachis consolans ait. Cognosce rex se-
nem quendam heremitam qui de secta nostra
est: qui per omnia barlaam similis est. Ille igitur
barlaam se simulans primo christianorum fide de-
fendit: deinde se superari permittit: et om-
nia que docuerat reuocabit. et sic filius regis
ad nos redibit. Assumpto igitur predicto prin-
cipe magno exercitu ad querendum barlaam
iuit: et heremitam illum capiens se barlaam ce-
pisse dixit: quod filius regis audiens captum.

magnum suum amare fleuit: sed postmodum per di
 reuelationes hunc non esse cognouit. Ingressus
 igitur pater ad filium ait. fili mi tristitia magna
 me posuisti et mea cantio ibonozasti: et lumen
 oculorum meorum abstulisti. quare fili mi fecisti: et de
 orum meorum cultum reliquisti: cum ille. tenebras
 pater fugi: ad lumen ecurri: et errorem deserui et
 veritatem agnouit. Noli autem frustra laborare:
 quoniam nunquam a christo me: posses reuocare. Sicut
 enim tibi impossibile est altitudinem celi manu tan
 gere aut marimum necare pelagus: sic et istud
 esse cognosce. tunc rex ait. Et quod hoc mihi au
 ctior est malorum: nisi ego qui tam magnifica tibi
 feci quod nunquam aliis patris fecit filio. quod propterea
 tas voluntas tue et prentio effrenata aduer
 sus caput meum te insurrexit. Merito astro
 logi in natiuitate tua dixerunt te arrogare et pa
 rentibus inobedientem futurum: nunc vero si mihi non
 acquiescis a mea dulcedes filiatide et pro
 pter inimicis effectus illa tibi facia que nec
 adhuc hostibus feci. cui iosophat. Cur rex
 tristaris: quod bonorum particeps effectus sum: quod
 videris pro in filij sui propter irate tristis apparui
 ita non ergo iam preem vocabo te: sed si mihi aduer
 sarius: sicut a serpente fugisti a te. Rex igitur
 cum ira ab eo discedens archi amico notam fecit
 filij duriciam. qui sibi peruluit ut non aspensus
 bis cum eo videret: quod blandis et lenibus puer
 melius traheret. Sequenti igitur die rex ad fi
 lium venit et circumplectens osculabatur eum dicens
 fili dulcissime bonora cantio preas tui: vere
 re fili preas tuum. An nescis quare bonum est pro obe
 dire et cum letificare: sicut propter malum est ipsius
 eracere: quod quer. n. fecerunt male perie
 runt. cui iosophat. Tempus amandi et tempus odiendi
 tempus pacis et tempus belli. nullo. n. modo auerenti
 bus nos a deo obedire debemus: sine sit mihi
 sine sit pro. Quidem igitur pro eius plantiam ait.
 Ex quo video primatiam tuam: nec mihi obedi
 re vis: saltem veni et ambo pariter veritati
 credamus. Barlaam. n. qui te seduxit a me
 vincit tenet. Nisi igitur et vni cum barlaam pue
 niat et preconem mittam ut oes galilei sine timore
 veniant et disputatide icepra si vester bar
 laam obtinuerit vobis cedemus: si autem non
 bis presentia. Ad eum regis filio placuisset:
 et illi cum simulato barlaam ordinarent quod pro
 pus debebat simulare se si de christianorum defen
 dere: postea se permittere supari. Deos istum

puenerunt. Conuersus igitur iosophat ad Ma
 chor dixit. Hostio Barlaam qualiter me do
 cuit: Si igitur fidem quam me docuisti de
 senderis in doctrina tua usque in finem vite
 permanebo. Si autem superatus fueris statim in te
 meam prumeliam vindicabo: et cor tuum et li
 guam manibus extrahens dabo canibus ne
 alij amplius presumant filios regum in errores
 mittere. His auditis nachor tristis et pauidus
 vehementer factus est: videns seipsum in so
 neam quam fecit decidisse: et laqueo suo com
 prehensum esse: Aduertens igitur cognouit
 melius esse filio regis adberere ut periculum
 mortis euadere posset. Rex autem sibi palam
 dixerat: ut fidem suam suum timore defende
 ret vni: ergo rhetorum surgens dixit. Tu es
 barlaam qui filius regis seduxisti: ille. Ego
 sum barlaam qui filium regis in errorem non
 misi: sed ab errore liberavi. et rhetor. Quis ex
 impij et mirabiles viri deos nostros ado: aue
 rint quomodo tu aduersus eos audeas insurge
 re? et ille respondens ait. Caldei greci et egyptij
 errantes creaturas deos esse dixerunt. Ma
 caldei elementa deos esse arbitrati sunt. cum
 creata sint ad utilitatem hominum: ut eorum
 diuinationi subiacerent et multis passionibus cor
 rumperant. Greci quoque nefandos boies de
 os putant: sic sacrum quod alij filios suos
 comedisse et viri a sibi abscidisse: in mare
 picisse et venerunt inde nata fuisse et filio deus
 suo ioue alligatum in tartarum. pietum esse
 Jupiter quoque rex aliorum deorum esse describit:
 quod etiam in aialia transformatum sepe dicat
 ut adulteria periret. venerunt quoque deam
 adultera dicunt. Ma aliqui bebunt vix martem
 meum aliqui adomde. E gyptij autem aialia colu
 crut. lionem: vitulum: porcum: huiusmodi.
 Christiani autem filium altissimi colunt quod de celo de
 scendit et carne assumpsit. Cepit igitur nachor fi
 de christianorum eundem descendere et romibus
 nirentia quod rhetores illi muti effecti nihil omo
 ridere sciverunt. Iosophat igitur vehementer exul
 tabat eo quod deus inimicum veritatis veri
 tates dedidisset. Rex autem furore nimio reple
 tus. Iussit igitur periculum dissolui quod de his sequenti
 die diuino tractatur? dixitque iosophat pro aut
 magis meum permittere mecum hac nocte manere:
 ut si deus noster scindis crastino confidas: et
 tu tuos tecum assumas et cum eis confidas aut.

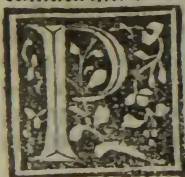
De sancto

tuis mecum pmissis accipe meum: alloqui non in
stia: sed violentia exercebis. quod nabo: sibi
prestiti: spiritus adhuc huius qui cum seduce-
ret. Cum igitur filius regis cum nabo: domum redisset: dixit ei
iosaphat. ne putes me ignorare quod sis. Scio
te non esse b. r. laa: sed nabo: astrologum: ci-
piens: Josaphat viam salutis ei predicavit: et
ad fidei puertem mane ad heremum misit: ubi
baptismum suscipiens heremiticam vitam duxit.
Magnus autem quidam nomine theodas: hec que ge-
rebantur audiens ad regem venit: et quod filium suum
ad leges patrias redire faceret promissit. Qui
rex. Si faceris statum auream tibi erigam: et ip-
si sicut diis sacrificium offeram: et ille. Al filio tuo
cunctos remoue: et mulieres decoras et ornatas
introduci preceperunt: ut spiritus cum eo sint: misissent ei:
puerum et moerentem cum eo. Ego autem unum de spi-
ritibus meis ad eum dirigam: qui cum ad libidi-
nem inflamabit. nihil. n. inuenies sic potest seduce-
re sicut factes multorum. Rex. n. quidam cum fili-
um virum habuisset: dixit putillimum medicum quod si in-
fra. x. annos solis vel lune viderit lumen celorum
peribit. Rex igitur in quadam petra spelunca excusa-
tulum ibi usque ad. x. annos manere fecit: quod
finitum iussit rex: ut omnes reges genera ante eum ad-
ducerent: ut omnes nomina et nomina posset habere. ad-
ducit igitur ante eum auro et argento lapidibus pre-
ciosis: vestibus splendidis: equis regalibus:
et omnes reges generibus cum uniuscuiusque nomina i-
terrogaret misit omnes sibi nomina indicabant.
Cum autem nomen mulierum discere antequeret spa-
tarius regis ludendo dixit domos eas esse que ho-
mines seducunt. Rege autem interrogante filius
quid de omnibus que viderat plus amaret: quid
inquit preter aliud nisi demones illos qui sedu-
cunt homines? In nullo. n. sicut in his sic ex-
aruit anima mea. Non igitur aliter putes te spiritum
tuum superare nisi bono modo. Rex igitur omnibus ministris
et ceteris puellas decoras ei sociavit: que cum spiritus ad
libidinem provocabant: nec habebat alium ad que-
re periceret: aut cum que loqueret: vel cum que vesceretur.
Malignus vero spiritus a mago missus in iuue-
nem irruit: et magnum intus caminum ignis accen-
dit: et malignus igitur spiritus intus inflamabat: puel-
la autem exterius dirum excitabat ardorem: qui se tam
fortiter vetari sentiens turbas et torse se deo
recedens quasi divina consolationem recepit: et omnes te-
ratio abiit. Deinde quidam puella pulcher-
rimum regis filium: sed prece oblatam ad eum mi-

sit cui cum vir dei predicaret illa respondit. Si
me ab idolorum cultura saluare desideras con-
iungere mihi nuptiarum copula. nam et christia-
ni coniugia non abhorrent: sed laudant: quod pa-
triarche eorum et prophete et petrus apostolus conti-
ges habuerunt. ad quam ille. Inaniter mulier ista
mihi persequeris: permittis quidem christianis viro-
res ducere sed non his qui promiserunt christo
virginitatem seruare. et illa. Dixit ita ut vis
sed si animam meam saluare desideras unam mihi
nam petitionem mihi perice. concube me
cum tui habere noere: et promitto tibi quod summo dili-
culo efficiar christiana. nam si ut dicis gaudium
est angelis in celo super uno peccatore penite-
ntiam agente auctori pueritionis ratione magna
merces habetur: semel tamen mihi. at quiesce et sic me
ipsum saluabis. Illa autem turri a se illius fortiter
concurrere cepit: quod demon videns sociis su-
is ait. videtis quod puella ista percussit quem
nos non possumus commouere: venite ergo et
in eum fortiter irruamus: ex quo congruum
tempus inuenimus. Et nescis quid scus inue-
nis se tam fortiter captiuatum: quod et concupi-
scentia incitabat: et salus unius puelle dia-
bolo suggerente ipsum commouebat: lachry-
mis ostendit se dedit: in qua occasione obdormiens
vidit se duci in quoddam parvum decoris flo-
ribus exornatum ubi solia arborum dulcem
sonum reddebant ante quadam grata agita-
ta: et odor mirificus emanabat ubi fructus vi-
si speciosissimi agniti desiderabiles: ubi se-
des posite erant auro et gemmis fabricate:
lecti lucidi cum precectissimis ornamentis.
aque limpidissime preter fluentes: de hinc i-
citantes ipsum introduxerunt et muri ex auro et
obrizo erant qui claritate mirabili resfulge-
bant ubi etherei quidam exercitus cantantes
canticum quod auris mortalium non audiuit: di-
ctumque est ei. Hec est locus beatorum. Cum autem
vellent eum reducere: rogabat ut eum ibi
manere permitterent: qui dixerunt cum la-
bore multo adhuc venies huc. si tamen tibi
vis inferre poteris. Deinde ad loca terri-
ma ipsum duxerunt omni seditate plena: di-
ctumque est. iste est locus iniustorum. Cum autem
evigilasset pulchritudo illius puelle et cete-
rarum stercore fetidior: ei videbatur. Tunc
eum maligni spiritus ad theodam redissent
et ipse eos exprobraret dixerunt. Prius si

Pelagio

signo crucis signaret sup ipsum irruentes for-
titer ipm turbauimus. Ut at seipsus signo
crucis muniret nos persecutus ē cū ira. Tunc
theodas cū rege ad eū intrauit sperās: qd ei
persuadere posset: s; p dicit magus captus
ē ab eo quē capere voluit: et ab eo puerus ba-
ptisma suscepit. et laudabilē vitā duxit. Rex
igit de sperās dimisit ei de pñlio amicorum
mediū regni sui. Ille at s; desertum tota mēte
consideraret: nō ppter fidei dilator; ad tps ip-
sus regnū suscepit: ac in suis citatib; tēpla et
cruces erexit: et oēs ad xps puerit. ipf autē
tandē filij rōnibus et p dicationibus assensus p-
bēs fides xpi recepit et baptismū suscipiens
et totū regnū filio suo dimittens ipse pñe opi-
bus vacabat: et post hoc laudabiliter vitam
finiuit. Iosaphat at barachia reges pñciās
pluries fugere voluit. s; semper a pplō ca-
ptus vir tādes pualuit. Lū g per desertū per-
geret cuidā pauperi regalē hīcū dedit et ipse
in pauperrima vesteremāsit. Diabolus autē
mītas ei insidias parabat: aliqui gladio eua-
ginato in eū irruerāt: et eū perire minabāt
nisi dñsteret: aliqui in forma ferarū sibi appe-
bat frēdēs et dix mugitū emittēs: ille at di-
cebat. Dñs mihi adiutor ē: nō timebo qd fa-
ciat et. Quob; igit ānis in heremo iosaphat
vagabūndus māsit nec barlaā inuenire po-
tuit. Tandē spelūcā inuenit: et an ostiū itans
dicebat. Bñdic p bñdic: cui? vocē barlaas
audiēs erexit: et osculātes feruētissime se se
alterut; āplexib; pstringebāt nec satiari po-
terāt. Retulit at iosapha barlaā oīs q acci-
derāt: et ille imensas grās egit dō. Māsit at
ibidē mltis ānis in abstīnētia mirabili vīte
tādes: ppletis dieb; barlaā in pace genuit. cir-
ca ānū dñi. 380. Iosaphat igit i āno. 35. regnū
deserens. 35. ānis heremiticū laborē subiit.
et sic inuē clarus vītib; in pace genuit: et cō-
corpe barlaā positus fuit: qd audiēs rex ba-
rachias illuc cū multo exercitū venit: et cor-
pora assumēs i citatē suā trāstulit: ad quorū
tumulū miracula multa fūt. De. s. pelagio.

Pelagius papa multe san-
ctitatis fuit ac in pñfeca-
tu laudabiliter se gerēs tā-
dem plenus bonis opib; in
pace genuit. Mō fuit autē
iste pelagius pdecessor: s;

eti gregorij: s; alius an ipm: hūc. n. pelagio
Bre. successit. Tpe igit pmi pelagij longo-
bardi in italiā venerūt. et q: multi huius hi-
storiā ignorare pbanē: id eā hic inserēdā de
creui put in historia longobardorū quā p dāu-
lus longobardorū hystoriographus pūlauit:
et i diuersis cronicis explanata hī. Vens et
eniz qdaz germanica erat plurimū populosa
q de litorib; oceani pte septētrionali egres-
sa cū de insula scādinaria p belloy mltā cer-
tamia diuersarūq; terrarū circuitus tandē
pānomā deuenisset vltra nō audēs pcedere
sedē sibi ppetue habitatiōis instituit. Hi pōū
mulī postea longobardi sunt appellati. Nom
autē adhuc in germania residerēt Aligmod
rex lōbardorū septē pueros in piscina a me-
retrice ad necādū plectos iuenit: quos vno
partu dicta meretrix ediderat: quos dū rec-
casu reptos cum basta admirans reuolueret
vnus eorū basta regis māu tenuit: quem rex
vidēs et stupēs nutrirī fecit: et lamīlioniē vo-
cauit magnū cū futurū eē pñunciās: q tāte p-
bitatis extitit q mortuo rege eū longobardi
regē fecerūt. Per idē fere tps. s. anno ab in-
carnatiōe dñi. 490. dñz ep̄s qdā arrian; vt
ait eutropius qndā noie barbam baptizare
volēs diceret. Baptizote barba in noie pa-
tris pñliū in spū scō: filiū et spū scū minorē
pñe p hoc ostēdere volēs: subito aq dispuit.
et baptizand; ad ecclesiā pfugit. C; Per idē
fere tps flo: uerit scūs medardus et gildald;
frēs vterini et vno die nati: vno die ep̄i pfe-
crati: vno die mortui: vno die a xpo assūpti.
C; An vō hoc tps vt in qdā cronica dī circa
ānū dñi. 450. dū intra gallias Arriana here-
sis pullularet vnitas subitātie triū psonarū
euidēti miraculo demonstrat vt ait sigilber-
tus. Dū. n. in vrbe vāacēs missā ep̄s cele-
braret: vidit tres guttas equalis magnitudi-
nis sup altare emissas q simul defluentes in
vnū pūcte gēmā pūc berrimam effecerūt
quā cū in medio cuiusdā crucis auree posu-
isset alie gēme q inerat de ipsa prius cecī-
derūt. Addidit q: ipsi obscura et mūdīs cla-
ra videbat: et q ifirmis dabat sanitatē et ado-
rantib; crucē agebat deuotionē. Post hoc
at longobardis hīs quidā rex p̄erat noie
albinus vir qdē sō: g et strenuū q cū rege
gebidianorū pñū gerēs eius exercitū p̄rimē

De sancto

et reges interfecit: quapp filius p̄dicti regis occisi q̄ sibi in regnū successerat in vltionē p̄is sui p̄ albuinū manu armata fortit̄ p̄ce-
scit: p̄ quē albuinus ferētū suū mouit: et ip̄s supans suffecit: filiāq̄ suā noie rosimundā captiua dūcēs in v̄rore accepit. S; de capi-
te ip̄ius regis sibi cuppā parauit quā argen-
to circūcludēs ide bibebat. In illis at̄ dieb;
iustinus minor ip̄ium gubernabat q̄ quendā
p̄ncipez cūnicū hēbat q̄ dicebat narses: vi-
rus quōdāz nobilē. et strenuū p̄ gottos q̄ tunc
totā italiā inuasērant p̄cedēs ip̄os supauit
et regēz cor̄z attillā flagellū dei occidit: et vni-
uersāz italiā pacatā reddidit: q̄ p̄ magnis be-
neficiis magnā inuidiā prulit a romanis: q̄
p̄pter apud impatorē accusatus falso: a p̄sa-
to impatore deposit⁹ ē: v̄ro: quoq̄ ip̄erato-
ris noie sophia hāc p̄miliā sibi misit q̄ euz
euz ancillis suis faciet filare et lanāz p̄sa di-
uidere. Ad hec verba narses respōdit. Et
ego talē telā te ordiri procurabo quā donec
vixeris deponere nō valebis: neapoliz igit̄
narses secedēs lōgobardis mādanit vt pau-
pima pānonie rura d̄fererēt et ad italiē ferti-
le solū possidendū p̄fluēret qd̄ albuin⁹ audi-
ens pānoniā defuit: et anno ab incarnatione
dñi. 568. cū lōgobardis italiā intrauit. Erat
at̄ p̄suetudo eis lōgas barbas portare. Un-
de cū qdā vice vt aiūt exploratores ad eos
venire deberēt p̄cepit albuin⁹ vt oēs muli-
eres solutos crines circa mētūz circūduce-
rent: vt barbati hoies ab exploratorib⁹ cre-
derent: et inde lōgobardi a lōgis barbis post
modū sunt vocati. Barda. n. in cor̄z lingua
barbā sonabat. Alij dicūt q̄ cum hūmuli euz
vādal⁹ pugnaturi ēent: et ad quēdāz q̄ habe-
bat sp̄m p̄phie accessissent vt p̄ eoz victo-
ria exoraret et eis b̄ndiceret de cōsilio v̄ro-
ris iurta f. nestrā in qua mane ad oriētē ora-
bat se posuerūt: et mulieres circa mētū capil-
los circūducere de eiusdē p̄silio p̄ceperūt.
Cū ḡ ille fenestrā ap̄iens eos vidisset excla-
manit: q̄ sūt isti lōgobardi: v̄ro: sua adlūit
vt qbus nomē dederat victoriā p̄donaret.
Ingressi igitur it̄: et oēs pene ciuitates ce-
perūt: cūcūq̄ habitatoribus interfec̄. h̄ p̄a-
piāz at̄ trib⁹ annis obsessāz tādē ceperunt
et rex aut̄ albuinus iurauerat se oēs xp̄ianos
occisur⁹. Cū cū papiā intrare deberet equ⁹

eius an̄ portā citatis gressus figēs quātūcum-
q̄ calcarib⁹ v̄geret surgere nō volebat q̄
usq̄ ad monitionē cuiusdā xp̄iani rex iura-
mentū mutauit. Mediolanū ḡ lōgobardi i-
gressi totā pene italiā itra breue spaciū t̄pis
subiugauerūt p̄ter romā et romā diolam: q̄ ro-
manilia ē vocata: q̄n altera roma: ex eo. s. q̄
rome semp̄ adhesisset. Cū igit̄ rex aibunus
verone erat et quodā magnū puunūz p̄pa-
rasset et scyphū suūz quē de capite regis se-
cerat afferri faciēs ex eo bibit: et v̄rore suam
noie rosimundāz de eo bibere fecit dicēs. bi-
be cū p̄re tuo. Qd̄ cū rosimūda didiciss⁹ edī-
us magnū p̄ regēz p̄cepit. Et rat at̄ regi dūz q̄
dāz q̄ quādāz domicillā regine carnaliter co-
gnoscebat. At̄ regina absente rege qdāz no-
cte ancille sue cubiculā intrās p̄dicto duci.
ex p̄sona ip̄ius ancille mandauit: vt ad se illa
nocte deberet accedere. q̄ cū venisset regi-
na p̄dicto duci vice ancille se supposuit: et p̄-
modū dixit ei. Scis q̄ sū: cui cū se esse talez
amicā suā diceret: illa ait. Neq̄q̄. s. sū rosi-
mūda: certe talē rē p̄estrasti hodie q̄ aut al-
buinū occides aut albuini gladio interibis
velo igit̄ vt de ip̄o viromeo q̄ p̄res meum
occidit: et de ei⁹ capite cuppā sibi faciēs meā
ea bibere fecit me debeas v̄dicare. Cū ille
nō acq̄scēs aliū tū se inuenire p̄misit q̄ hoc
negociū p̄petraret: vñ illa arma subtrahens
spatā illi⁹ q̄ erat ad lectuli caput ne tollant
euaginari poss⁹ fortit̄ colligauit. Cū ḡ rex i-
stratu dormiret: hōicida euz cubiculū i-
rare conat⁹ qd̄ rex sentiens de stratu exiit: et spa-
tā arripies: s; extrahere nō valens cū scabel-
lo se viriliter dēfendere cepit. S; ille cū op̄-
time ēēt armat⁹ in regē inualuit et occidit: ac-
cipiēs igit̄ vniuersos thesauros palatij euz
rosimūda rauēnaz vt dī ap̄fugit. S; cū rosi-
mūda quendā inuenit pulcherrimū p̄fectūz.
scz rauēne vidisset ip̄m in vix hīc d̄siderāz
venenū viro in calice p̄pinauit: cuius ama-
ritudinē ille p̄sentis iubet v̄roni vt residu-
us bibat: qd̄ cū recusaret: ille euaginato gla-
dio eā bibere coegit: et sic abo ibidē p̄ierunt.
Tandē rex qdā longobardoz noie adol̄aorib⁹
baptizatus ē et fidē xp̄i suscepit. S; et l. odo-
linda longobardoz regina xp̄i amissima et de-
uota apud modoctā pulcherrimū oratorūz
p̄stuit: ad quā reginaz gregorius libros dīa-

logorū trāsmisit: q̄ vix suūz noie agisū phuz
p̄ dicez thaurinēsiūz: s̄ postmodum longō
bardoz regez ad fidē conuertit: et cū romāo
impio ⁊ ecclesia cum pacez h̄re fecit. Sicq̄
in festo sanctorū geruasi ⁊ protasii facta ē
pat̄ inter romanos ⁊ longobardos: ⁊ iō gre-
gorius in eodē festo cantari instituit in offi-
cio missē. Loquitur dominus pacem ⁊c. In
natiuitate quoq̄ sancti Joānis baptiste pre-
dictorū par ⁊ conuersio amp̄ ius confirma-
ta fuit. Thodolinda v̄ere in beatū iohannem
specialem deuotionē habebat. Cuius merig-
gentis sue conuersionem ascribens p̄dictus
oratorū ap̄d modeetā fabricauit: cuiusq̄ gē-
tis iōanē p̄ionū ⁊ desēforē cē euidā viro scō
reuelatū fuit. Doro: tuo gregorio successit ei
fabinus: ⁊ fabino bonifacius tertius: ⁊ Bo-
nifacio tertio Bonifacius q̄rtus. Ad cuius
p̄ces focos ip̄erator: d̄dauit eccle xp̄i p̄aibe-
on: circa ānū dñi. 10. Et ad p̄ces s̄ui bonifa-
cij pus stant sedē romanā esse caput oīum
ecclesiarū. nā ecclesia p̄stātinopolitana se p̄mam
oīūz ecclesiarū scribebat. Idū bonifacij tpe
mortuo foca ⁊ regnāre eradio: circa ānū dñi
710. maugmetus pseudo pphā ⁊ magus aga-
renos siue h̄imachitas. i. saracenos h̄mō de-
cepit: sic legi i q̄dā h̄istoria ip̄ius: ⁊ in q̄dā
ch̄onica h̄r. C. Alericus quidā valde famo-
sus cū i romana curia honorē quē cupiebat
assequi n̄ potuisset: idignatus ad p̄es vltra
marinas p̄fugies sua simulatide innumerabi-
les ad se attraxit: iuuenēs q̄ maugmetā dixit
ei q̄ ip̄z illi pph̄o p̄ficere veller: nutriēs q̄ co-
lūbā grana ⁊ alta h̄mōi i auribus maugmeti
ponebat. Colūbā āt sup̄ eius h̄ucros itās d̄
auribus eius cibū sibi f̄uebat: sicq̄ iā adeo
assuefacta erat: q̄ quēq̄q̄ maugmetū v̄ide-
bat p̄m̄ sup̄ humeros p̄siliens rostrū in eius
aure ponebat. P̄dictus igit̄ vir populūz
conuocans dixit: se illum sibi velle p̄ficere:
quem spiritus sanctus in specie columbe
monstraret. Sarimq̄z co' umbam secreto emi-
sit: ⁊ ita super humeros maugmenti: qui cū
alijs astabat euolans rostrū in eius aure ap-
posuit: qd̄ populus videns spiritum sanctū
esse credidit: qui super eum descenderet: ac
in eius aure verba dei inferret: ⁊ sic maug-
metus saracenos decepit: q̄ sibi adherētes
regnūz p̄sidis ac orientalis ip̄ij fines v̄sq̄

ad alexandriam inuaserūt. Hoc quidē v̄ul-
gariter dicūt. sed verius est qd̄ inferius h̄r.
Maugmetus igit̄ p̄p̄ias leges p̄fingēs ip̄-
sas a s̄c̄ū scō in sp̄e colūbe q̄ sepe vidente po-
pulo sup̄ eū volabat se recepisse mētiebatur
in q̄bus q̄dāz de viroq̄z testō inferuit. Mas
cū in primeua etate mercimonia exercebat ⁊
apud egyptū ⁊ palestīnā cū camelis p̄geret
cū xp̄ianis ⁊ iudeis sepe p̄uersabat: a q̄b̄ t̄a
nouū q̄z vetus didicit testm̄. v̄i s̄m ritū iu-
deoz circuncidunt saraceni: carnes porci-
nas non comedūt: cui⁹ rōnem cū veller mau-
gmet⁹ assignare di- rit: q̄ ex simo cameli por-
cus post diluuiū fuerit pereatus: ⁊ iō tanq̄
imū d̄ mūdo pph̄o ē vitā d̄. Cū xp̄iāis āt p̄ue-
niunt: q̄ credūt v̄nū solū deū oipotentē om̄i-
nū creatorē. Afferuit etiā pseudo pphā v̄a
q̄dāz falsis imiscens: q̄ moyses fuit magnus
pphā: sed xp̄s maior: ⁊ summa⁹ pph̄etaz: na-
tus ex maria v̄gine v̄tute dei absq̄ semine ho-
minis. Ait quoq̄ in suo alcorano q̄ xp̄s dūz
adhuc puer eēt de limo terre volucres pro-
creauit. s̄z v̄enēnū imiscuit. q̄ xp̄s non vere
passum nec vere resurrexisse dixit. sed aliūz
quendam hominē sibi s̄sem huiusmodi egis-
se vel passū esse docuit. ⁊ quēdāz āt matrōa
noie cadigā que p̄erat euidā p̄uincie noie
corocania vidēs hominem iudeoz ⁊ sarace-
norū conuēnientio vallari exstimabat in
illo maiestatem diuinā latere. Et cum eēt
vidua ip̄sū in maritū accepit: ⁊ sic maugme-
tus totius illius p̄uincie obtinuit p̄ncipatū
Ille āt suis p̄stigijs n̄ solum p̄dictā dñam: s̄
et iudeos ⁊ saracenos demū adeo mentauit
vt se mestias in lege p̄missus publice satere-
tur. Adebat epileptica passione. qd̄ cadigā
cernēs p̄urimū tristabat: eo q̄ impurissimo
bei ⁊ epileptico iup̄sisset: quam ille placare
desiderans talibus eā s̄monibus demulce-
bat dicēs. Babilē archangeli: iū fr̄q̄nter
mecū loq̄ntē p̄tēploz ⁊ nō ferēs sp̄l̄e d̄o: ē v̄ul-
tus eius in me deficio ⁊ tabesco: qd̄ sic esse ⁊
mulier ⁊ ceteri crediderūt. Alibi t̄n legi q̄
fuerit qdāz monachus qui maugmentum in-
struxit noie sergius: q̄ in errore nesto: iū inci-
dens dū a mōachis fuis̄z expul⁹ i arabiaz
venit ⁊ maugmeto adh̄sit: licet alibi lega-
tur q̄ fuerit archidiacon⁹ in p̄tib⁹ atiechie-
degens: ⁊ fuit vt asserunt: iacobita: q̄ circūn

De sancto

cisi mē p̄dicat. xpm nō deū: s; hoiez tñ iustū
 ⁊ scīi de spū scō pceptū: ⁊ dū gine natū affir-
 mant: q̄ oīa saraceni affr̄māt ⁊ credūt. p̄de-
 dictus igit̄ fgi⁹ maugmetus denū ⁊ veteri
 testā vt tradūt plura edocuit. 1. Maugmet⁹
 .ii. vtroq; parēte orbat⁹ s; patrui sui cura
 puerit̄e annos agebat: multoq; tpe cū vni-
 uersa gēte sua arabū idolorū cultui d̄feruunt
 quēadmodū i alcorano suo testat̄ deū sibi di-
 xisse. Orphanus fuisti ⁊ suscepisti te, in errore
 idolatrie dñi mansisti: ⁊ inde eduxi te. paup-
 eras ⁊ ego locupletavi te. Uniuersa ei⁹ gēs
 arabū cū maugmeto venere⁹ p dā colebat ⁊
 inde est: q̄ adhuc sexta feria apud saracenos
 in magna veneratiōe h̄: sicut apud iudeos
 sabbatū: ⁊ apd xpianos dies dñice colitur.
 2. Maugmetus igit̄ p̄dicte cadigā vidue lo-
 cupletatus diuitijs in tāta prupit̄ mentis au-
 daciā: vt ignū arabū sibi vsurpā cogitaret
 s; cū videret se per violentiā h̄alleg nō va-
 lere marime cū a cōtribulibus suis q̄ coma-
 iores fuerāt despicere⁹: pphetā se fingē vo-
 luit: vt quos nō poterat s; uigare per poten-
 tiā: saltem per scitatem attraheret simulatā.
 p̄dict⁹q; sergij viri valde prudē p̄silijs
 adhibebat. Ip̄sū .n. abscondite manere; faci-
 ebat: ⁊ ab eo oīa req̄rebat: ⁊ p̄p̄o referebat:
 ac gabriele archangelum euz nōiabat. Et sic
 maugmetus totius illius gentis pphetaz se
 filando obtinuit p̄ncipatū: oēs q; sibi sp̄de vt
 timore gladij crediderunt. Et istud verius
 est q̄ illud qd̄ d̄ dñi est de columba. ⁊ sic te
 nendū. p̄dictus igit̄ sergius cū monach⁹
 esset voluit vt saraceni monachali bitu vte-
 rent. s. cuculla sine caputio ⁊ vt instar mona-
 chōz multas ⁊ ordinatas genuflectiones fa-
 cerent: ⁊ ordinate valde orarent: ⁊ q; iudei
 vsus occidentem ⁊ christiani versus orien-
 tem orabant voluit vt sui versus meridiem
 orarent: q̄ oīa adhuc saraceni obsuāt. 1. Vul-
 tas at̄ leges maugmetus p̄m̄gauit q̄s p̄di-
 ctus fgi⁹s cū docuit. q̄p multas d̄ musayca
 lege accepit. sepe nāq; saraceni se lauāt ⁊ ma-
 xime cū orāt debent: verēda sua manus bra-
 chia faciē ⁊ os ⁊ oīa mēbra corporis abluūt: vt
 mundius orare possint. 2. Antes at̄ vnus cō-
 fitentur deum qui nullū cōlē vel similem ha-
 beat: eiusdēq; maugmetus pphetā. in anno
 quoq; integz mēse ieiunant. Ieiunātes at̄

nocturno tpe comedunt: dñr̄nio vō se iunāt:
 ita vt ab ea hora diei qua nigz ab albo dñsi-
 guere p̄nt vsq; ad solis occasum comedere
 aut bibere aut se vxoris cōmixtione sedare
 nemo audeat. p̄ost solis occubitu vsq; ad se-
 quentis diei crepusculū sp̄ licz eis cibo ⁊ po-
 tu ⁊ p̄p̄is vxoribus vti: infirmi at̄ nō obligā-
 tur. Semel at̄ p singulos annos eā recogni-
 tionis ad domū dei que est in mecha ire p̄ci-
 piunt ⁊ ibi adorire: eāq; in cōsutilibus tegu-
 mētis circuire ⁊ lapides p media femora p
 diabolo lapidādo iactare: quā domū dicunt
 adam construxisse oibusq; filijs eius ⁊ Albra-
 am ⁊ israheli locū ordni fuisse. demū maug-
 metū eam domū sibi cūctisq; gentibus tradi-
 disse affirmant oēs carnes p̄ter porcinas: sā-
 guinē ⁊ morticinū comedere p̄nt q̄uos legiti-
 mas vxores insimul h̄e eis licet: ⁊ quālibz
 vsq; tertio repudiare: ⁊ rursus recipere: ita tñ
 q̄ q̄ternarum numeruz non transcendant.
 Emptias vō atq; captinas quot volūt h̄e
 licitum est: ⁊ eas vendere possunt cum ve-
 lint: nisi earum aliquam imp̄gnassent. Con-
 ceditur eis de p̄pria cognatione h̄e vxores:
 vt sanguis p̄les accescat: ⁊ sortis inf̄ eos
 amicitie vinculum astringatur: circa posses-
 siones repetendas obseruant vt actor testi-
 bus p̄bz: ⁊ reus iuramento se comprobet in-
 nocentem. Cum adultera de p̄benus euz ca-
 pariter lapidatur: cū alia at̄ fornicatus octo
 ginta verberibus plectitur. maugmetus tñ
 dixit sibi a dño angelo gabriele nunciāte su-
 isse concessum q̄ ad aliorū vxores accedere
 posset: vt viros virtutis ⁊ pphetas genera-
 ret. Quidam at̄ scriuis eius cum pulchram
 vxorem h̄eret ⁊ sibi ne cum domino loquere-
 tur interdixisset: quadam die ipam euz colo-
 quentē inuenit: ⁊ p̄tinus eā a se reiecit. quā
 maugmetus recipiens inter alias suas muli-
 eres cōtinerant. Timens vō ex hoc mur-
 mur ppli cartā de celo sibi delatam cōfinxit
 in qua cōtinebat q̄ si aliquis vxorem repu-
 diaret eius esset vxor: qui eā suscepiss; q̄
 saraceni vsq; hodie p lege obseruāt. sur p̄
 ⁊ scda vice verberibus plectitur. tertia ma-
 nus ei p̄ciditur. quarta pedistruncatione
 p̄nnitur. Al vino semp abstinere iubent. Ser-
 uantibus hec ⁊ alia legis mandata promisit
 deus: vt asserunt: paradisum. i. ortū delitia

rum aquis pterfluentibus irrigatum in quo
sedes habebat perpetuas: nec frigore aut eili
aliquo affligent omnibus ciborum generibus
vescent. quicquid appetierint coram eis statim
inuenient sericis vestimentis oibus coloribus
induent: et virginibus speciosissimis coniungent.
In deliciis oibus accubabunt: quibus angel
li picernarum more cum vasibus aureis et argenteis
deambulabunt in aureis lacis: in argenteis
vinum afferentes et dicentes. Comedite et bi
bite in leticia. Tria flumina. scilicet lactis mellis:
et vini optimi aromatici eos habere dicit maug
metus in paradiso: et angelos pulcherrimos
sunt visuri et adeo magnos quod ab uno oculo an
geli visus ad alium sit spatium unius diei. non
credentibus vero deo nec maugmeto erit ut as
serunt infernalis pena sine fine. Quibuscumque
autem peccatis quilibet obligatus fuerit si in die mor
tis deo et maugmeto crediderit: in die iudicii
maugmeto interueniente ut asserunt saluus
erit. Hunc pseudo prophetam saraceni te
nebris involuti spiritu prophetie super omnes
habuisse affirmant: et decem angelos sibi fa
uentes et eum custodientes eum habuisse pre
dicant. Addunt quoque quod antequam deus celum
et terram creasset maugmetus in conspectu
dei assabat: et nisi ipse maugmetus futurus fu
isset nec celum: nec terra: nec paradisi fuisset.
Mentuntur quoque de eo quod luna ad eum accer
sit quam ille in sinu recipiens in partes du
as diuisit et iterum coniunxit. Venenum insin
per sibi in carne agnita oblatum fuisse dicit.
Agnus autem ei locutus est dicens. Laue ne
me sumas: quod in me beo venenum: et tu post plu
res annos veneno sibi dato interieris. Sed
iam nunc ad persequenda longobardorum histo
riam stilus se vertat. Longobardi igitur romano
impio plurimum molesti erant: nec fide christi rece
pissent. Post hoc autem pipinus princeps maior
regie domus francoz defunctus est: cui suc
cessit Laro: us filius eius qui eutides appella
batur: qui multas victorias faciens reliquit du
os filios eiusdem aule regie principes. scilicet carolum
magnum et pipinum. scilicet carolus magnus relicta
seculi populi casineis monachus effectus est. pi
pinus autem aulam regiam strenue gubernabat.
Sed cum childericus rex esset inutilis et remis
sus consuluit pipinus zachariam papam an ille ob
beret esse rex qui solo nomine regio preteritis esset.

cui papa respondit: illi debere regem vocari quod bene
republicam gereret: quod missione fratri aiatu child
dericu in monasterio recluserunt: et pipinum regem
creauerunt circa annum domini. dcc. xl. Ulex cum
haysulphus rex longobardorum ecclesiarum roma
na suis possessionibus et domino spoliasset: the
pbanus papa qui zacharie successerat ad pi
pinum regem francie protra longobardos auxilium pe
titurus accessit. Pipinus autem copiosum exerci
tum congregans in italia venit: et haysulphum regem
obsedit. a quo. xxx. obsides accepit: ut eccle
sie romane omnia preda que abstulerat redderet et
ipsa amplius non inquietaret. Sed recedente pi
pino haysulphus totum quod promiserat irritum
fecit: qui tamen post modicum dum venatur pergeret
subito expiravit et desiderius eius successit.
Per idem tempus dum theodoricus rex gothorum ius
su imperatoris italia regeret et arriana heresi
deprauatus esset: et boetius philosophus secularis pa
tricius cum simmacho patricio cuius gener
refum publicam illustraret et auctoritatem roma
ni senatus protra theodericu defendere. Ideo
theodoricus boetium papie in exilium traxit ubi
liber de consolatione composuit: tandem eum extin
xit. Eius vero Elpes nomine hymnus apolo
gum et pauli qui sic incipit. felix pater festum mundi
cardines edidisse scribit. Epitaphium quoque sunt
ipsa composuit versice ita dicens.
Elpes dicta sui situle regionis alumna
Quam pater a patria pius egit amor:
Porcibus sacris iam nunc pegrina quiesco.
Iudicis eterni testificata thronum.
Theodoricus autem subito defunctus a qua
dam heremita visus est a iohanne papa et simma
cho quos ipse occiderat nudus et discalciatus
in ollam demergi: sicut ait gregorius in dialogo.
Circa annum domini. dc. lxxxvii. beda vene
rabilis presbyter et monachus in anglia claruit
quod in sedis cathalogo computatur: tamen ab eccle
sia non sanctus sed venerabilis appellatur: et
duplici de causa. prima est quod cum pater nimia senecta
te eius oculi caligassent. habebat ut autem que
dam ductor: a quo per villas et castella se duci
faciebat: et ubique verbum domini predicabat. quodaz
autem vice dum per quandam vallē magnis lapidi
bus plenam transiret eius discipulus derisio
eum et dicit. quod ibi esset magnus populus con
gregatus qui eius predicationem silenter et auide
expectaret. Tunc ille seruentem predicare inci

De sancto

piens cum in fine p[ro]p[ri]a secta seculor[um] p[er]uulsi-
set: mox vel aiunt alta voce lapides clama-
uerunt. Amē venerabilis p[ro]fiter. D[icitur] igitur
venerabilē cū miraculose lapides vocave-
runt: id venerabilis appellatur. Et ut alii
asserunt ei angeli r[espo]ndērūt. B[ea]t[us] venerabilis
pater diristi. Sc[ilicet] cā est: q[uod] post eius mortē
quidam clericus sibi deuotus quēdā v[er]sum
edere cupiebat quō i[st]o i[n] tumulo facit sculpi
volebat: ita incip[er]es. H[ec] sūt in fossa volēs
taliter v[er]sum terminare bede sancti ossa. s[ed] q[uod]
talem finem v[er]sus congruitas nō patiebatur: et
sedula mente reuolueret: nec congruū finē
videret: dum quadam nocte multum super
hoc cogitans mane ad tumulum p[er]uulsi-
t: manibus angelicis v[er]sum taliter sculpsit
repperit et finitum. H[ec] sūt in fossa Bede
venerabilis ossa: Eius corpus cū deuotiōe
cōgrua colitur apud ianuā. C[irca] p[er] idem
tempus. s[ed] circa annum d[omi]ni. 700. cathordus
rex frisōnū cū baptizari deberet: iam vñū
pedem in lauacro intinxisset alt[er] et trahēs
interrogauit: vbi nam plures maiorū suor[um]
essent in inferno: an in paradiso? Et audiens
plures esse in inferno intinctum pedem re-
trahens: sanctus est inquit plures q[uam] pauci
ores sequi: ita ludificatus a demone p[er]mit-
tente ei q[uod] tertia die ab hinc incomparabilia
bona sibi daret: ipse quarta die subita et etna
morte perijt. In campania italie frumētum
et ordeum legumina instar pluuie de celo ce-
cidisse refertur per idē tempus. s[ed] circa an-
num d[omi]ni. 760. cū corpus sancti b[ea]t[us]dicti
de monte casino ad monasterium floriacense
et corpus scē sc[ilicet] scholastice sororis eius apud ce-
romanas fuisse translatum: Carolus mona-
chus casinensis corpus scē b[ea]t[us]dicti castrū ca-
sinum transferre volebat: sed miraculis a d[omi]no
op[er]is et francis resistentibus p[ro]hibitus fuit.
Eo t[em]p[or]e. s[ed] circa annum d[omi]ni. 744. terremotus
magnus factus est quo v[er]bes alie sunt s[ub]uer-
se: alie a montanis ad s[ub]iecta campestria cū
muris et habitatorib[us] suis integre saluē el-
tra sex miliaria transmigrarunt: ut dicitur
Corpus sancte petronille petri apostoli filie
transfertur in cuius sepulchro marmoreo ip-
sus petri manu scriptū legebat. Anree pe-
tronille dilectissime alie. hoc ait sigbert[us]. Eo
t[em]p[or]e et tyrii armeniam infestant: in quor[um] pa-

tria cū o[mn]i pestilentia fuisset suasu xpianor[um]
in modum crucis sua capita totumderunt: et
q[uod] p[ro] hoc signum salus red dita est: hunc tun-
dendi retinuerūt ritū. Pipino tandem post
multos triumphos defuncto carolo magn[us]
eius filius eidem in regnum inuicissit: cuius
t[em]p[or]e in romana sede adrianus p[ro]fiter p[ro]fide-
bat: qui ad carolū magnum legatos misit po-
stulans ab eo auxilium d[icitur] desiderium regē lo-
gobardor[um]: q[uod] more p[re]sui haysulsi ecclesiā
plurimū infestabat. Cui carol[us] obediēs ma-
gno p[re]gregato exercitu per mōrē senisū italiā
intravit: et p[ro]p[ri]a ciuitatez regiam potēter
obsecuit: et ibi desiderium capiens cū vxore
filiis et principibus ad gallias in exilium mi-
sit: et oia iura ecclesie q[uod] logobardi abstulerāt
sibi restituit. Erāt tūc in exercitu caroli ami-
cus et amelius milites strenuissimi xpi quor[um]
miri actus legunt q[uod] apud mortariā vbi logo-
bardos carolus superauit ceciderunt: et hic
terminatum est regnum longobardor[um]. H[ic]
demecps illū regē habebāt quē cesares sibi
dabant. P[ro]fiter scē carolo romā papa sino-
dum. 154. ep[iscop]or[um] p[re]gregauit. In q[uod] sinodo papa-
ius eligendi pontificem romanū et ordinādi
apostolicam sedem carolo dedit. Al[ia] hic p[ro]p[ri]os
quor[um] et ep[iscop]os per singulas p[ro]uincias ante cō-
secrationē ab ipso inuestiturā accipe diffini-
uit: filij quor[um] eius Rome in reges vngunt[ur].
s[ed] pipinus super italia: Lodouicus sup[er] aq[ui]-
tania. Alchunus mag[is] caroli tunc flore-
bat. Pipinus caroli filius de cōiuratione d[icitur]
p[re]m p[ro]uictus in monachum tonsuraf. Circa
annū d[omi]ni. 780. Tempore. s[ed] beyrne imp[er]at[or]is
et filij sui noie constantini bō qdam in longis
muris thracie s[ed]diens: sicut in q[uod]dam ebroui
ca legitur inuenit archam lapideā quā cum
expurgass[et] et releuasset vix iacētē ibi reppe-
rit: et ita taliter p[ro]nentes. xps nascet ex ma-
ria v[ir]gine et credo in eū s[ed] p[ro]stantino et beyrne
imperantibus o[mn]i sol it[er] me videbis. Defun-
cto adriano leo in romana sede sub[st]ituit[ur] est
v[ir] p[er] oia reuerendus. cuius s[ub]limationez
adriani p[ro]p[ri]a egre ferentes letanias ma-
iores ageret contra eum populo concitato ei
oculos eruerunt: et linguam p[er]ciderunt: s[ed] de
us miraculose ligāz v[ir]ū sibi restituit. Quā
ad carolum confugisset: ipse eum in sede sua
collocavit et eos p[ro]uincit. Roma igit[ur] suadē

mag
 int:
 nun
 post
 agn
 unus
 fide
 it po
 c ho
 cha
 na
 li
 er
 de
 in
 fax
 am
 puz
 loz
 s ble
 ilaz
 s fib
 a fino
 pupa
 unadi
 k po
 nte co
 nstun
 gunt
 p aq
 ilore
 par s
 Circa
 trich
 igit
 omi
 am
 ppe
 ma
 rne
 fun
 est
 mes
 ma
 to ci
 de
 Di
 un
 al

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. E.6.20

De sancto.

nico filio caroli magni libros dionysii de ce-
lesti hierarchia de greco in latinum translato:
et cum gaudio sunt recepti. et. 19. infirmi in ipsa
nocte in ecclesia eius curati. Mortuo lodouico
Lotharius impius tenuit. cui frater eius ca-
rolus. s. et lodouicus bellus idicentes tanta
vtriusque facta et strages ut nulla eius etas me-
minerit tantum aliqui fuisse in regno francorum.
tandem pacto inito: carolus regnat in francia.
lodouicus in germania: lotharius in italia et par-
te fracie que ab ipso lotharigia dicta est: quod post
modum lodouico eius filio impio derelinquens ha-
bitum monachale accepit. Qui tempore ut in alia quod
dam chronica dicitur erat papa sergius natione
romanus: quod primo os porci dictus est. sed muta-
to nomine vocatus est sergius. Ab illo tempore ordina-
tum est ut omnes pape nomina mutarentur: tunc quod dominus his
quos in apostolatum elegit nomen mutauit: tunc
quod sicut mutantur in nomine sic in vite perfectione:
tunc ne ille qui ad decorum officium eligitur aliquo
nomine indecoro turpet. Huius lodouici tempore
anno domini. 857. ut in chronica quodam habetur
in parrochia maguntina malignus spiritus pa-
rietes domorum quasi malleis pulsando et ma-
nifeste loquendo et discordias seminando ad
homines infestabat: ut quocumque intrasset ita-
tim illa domus exurebatur: propteris autem leta-
nias agentibus et aqua benedictam spargenti-
bus inimicus lapides iactabat: et multos cru-
entabat. Tandem aliqui persequens pressus est se-
quitur aqua spargebatur sub cappa talis sacerdotis
quasi familiaris sui latuisse: accusatus enim quod cum
filia pueroris in peccatum lapsus fuerit.
¶ Per idem tempus rex bulgarorum cum gente sua ad
fides peruersus tante perfectionis fuit ut maiore
filio in regnum ordinato ipse habitum monacha-
les accepit: sed cum eius filius iuueniliter agens
ad gentilitatis cultum redire vellet: resumpta
militia persecutus eum cepit: effossisque oculis in
carcere trussit et in regnum statuto filio iunior
habitum sacrum resumpsit. ¶ In italia apud bri-
tiam tribus diebus et noctibus sanguis de ce-
lo pluuisse narratur. ¶ Per idem tempus locu-
ste innumera trahiles in galliis apparuerunt. se-
nas habentes alas sex pedes: duos dentes la-
pidibus duriores. ut castrorum acies turmati
volantes: spatium diurni itineris quatuor aut
quinque milibus extendentes omnia viridia in her-
bis: et arboribus vastantes quod usque ad mare

britannicum peruenientes: tandem flatu ven-
torum in profundo maris demersae sunt. Et
estu oceanus ad littus reiecit et putredie sua
aere corrumperunt. Unde mortalitas maris
et fames pualida est secuta: ut fere tertia pars
hominum interiret. Denique prius otto imperator
seculo domini. 938. Dum autem in paschali solennita-
te dictus Otto principibus cuiusdam preparentem
antequam sederent cuiusdam principis filius mo-
re puerili serculum de mensa accepit: quem dapi-
fer sustinebat: perstravit: quod cernens pedagogus pu-
eri ipsum dapiferum mori peremit. Quem cum
sine audientia cesar condemnare vellet il-
le cesarem ad terram deiecit et suffocare cepit.
Qui cum de eius manibus vir crucis fuisse
ipsum reseruari iussit se culpabilem cla-
mans quod festo non detulit. Quia ipsum libere abi-
re permisit. Ottoni primo successit otto secu-
dus: hic dum italici pacem sepius violarent ro-
mam venit et omnibus principibus magnatibus et
pontificibus apud gradum ecclesie: cuiusdam gran-
de fecit: quibus episcopis latenter omnes cingi
fecit armis: deinde de violata pace quodrimoni-
am monens iubet in scriptis culpabiles recitari
quod statim ibidem decollari fecit: alios vero epula-
ri satagebat. ¶ Hunc successit otto tertius:
circa annum domini. 933. Hic cognomi-
nabatur mirabilia mundi: hic ut in quodam chroni-
ca dicitur quandam uxorem habuit quam cuidam comi-
ti se prostituere voluit: sed cum ille nollet tantum
facinus perpetrare illa indignata predictus co-
mites apud imperatorem adeo infamauit quod cum
improbo sine audientia decollari fecit: qui ante-
quam decollaretur rogauit uxorem suam: ut iudicio
cadentis ferri post mortem eum approbaret in-
nocentes. Adest dies in quo cesar pupillis et
viduis se asserit iudicium factum. Affuit et vi-
dua mariti caput secum suis portans in vlnis
tunc quod fuit ab imperatore quod morte dignus esset
quod iniuste aliquem occidisset: qui eius priuati-
one capitis dignum eum assereret: illa itulit di-
cens. Tu es ille vir qui maritum meum ad
suggestionem uxoris tue innocenter occidi
mandasti: et ut me verum dicere comprobabo:
hoc candentis ferri iudicio comprobabo. quod
cesar videns obstupuit: et in manu semine
puniendum se dedit. Interuentu tamen ponti-
ficis et principum indutias decem dierum. Deinde oc-
tro. Tercio septem. Quarto sex. a vidua ac-

cepit. Tunc imperator causa examinata: vi-
tate cognita viorē viūā peremauit: & pre-
demptione sui q̄tuor castra vidue dedit. q̄
castra sunt in ciuitate lincenſi & vocat ab in-
ducijſ die: decē octo: ſeptē ſer. Poſt hunc
brūſ henricuſ q̄ fuit dux bauarie. anno dñi.
1007: impuſ ſup̄ſit: q̄ Dr̄ephano regi vnga-
rie ad hunc gēnū ſororē ſuā noie galaz in vro-
rem dedit: & tā ipm regē q̄ totā eius gentē
ad fidē xp̄i puerit: q̄ ſtephanuſ tātē religio-
niſ fuit vt multoz miraculoz gloria de ip-
ſuſ illuſtrē reddiderit. Ille henricuſ & vro-
eiuſ Euno gundis vginēſ p̄mā ſeruit: celi-
dē vitaz ducentes in pace qui euerūt. Ille
ſuccellit. Dorad⁹ quidā dux francoz q̄ nepo-
tē ſci henrici duxit vro-ē. Ille iuſ tpe viſa ē
in celo trāſ ignea mire magnitudiſ ſup ſolē
iā ad occaſuſ vgentē currere: & ad terraz ca-
dere. Ille quidā ep̄oſ de italia in vincula
p̄iecit: & q̄ mediolanēſis archiep̄oſ de vicul-
fugit ſuburbia mediolani in cēdit. Die ve-
ro p̄thecoſteſ cū impator in p̄ia eccl̄a ſecus
vrbē coronareſ ad miſſaz tā grauiā tōditrua
fulgur aq̄ ſuerūt. vt a iū mēte exiderēt: ali-
qui ſp̄m eibalarēt. Bruno vō ep̄oſ q̄ miſſam
cantabat: & ſecrerari⁹ impatoris cū alijs di-
rerunt ſe in miſſaz ſolēnia vidiffē ſem̄ abſo-
ſuſ ir̄patorē p̄minantem. Ille coraditpe
ſ. āno dñi. 1005. comes leopolduſ vt in q̄dā
chronica dī: irā regia mēuēſ cū vrore ſua i
ſilūā fugiens in quodā tugurio latitabat: in
qua ſilia dñi ceſar venareſ nocte ſupueniē-
te i eodē tugurio ipſ oporuit hoſpitari. Qui
hoſpita p̄gnans viciuſ aq̄ p̄ui decent: vt po-
tuit ſtrauit & neceſſaria miniſtrauit. eadē no-
cte mulier ſiliū peperit & vocē tertio ad ſe ve-
nientē ceſar audiuit. Dorade hic puer mō p̄
gēnituſ gener tu⁹ erit. Mane ille ſurgens
duoſ aruigerōſ ſibi ſecrerarios ad ſe voca-
uit: dicens. Ite & puerulū illū de māib⁹ ma-
triſ violenter auferre & ipm p̄ mediū ſcidē-
tes cor: ei⁹ nubi portare. cōciti ipſ eūtes de
gremio m̄riſ puer rapuerunt: quem viden-
tes elegantiſſime ſorme nūā p̄moti ipſ ſuper
quandā arborē: ne a ſeriſ deuorareſ repō-
ſuerūt: & leporē ſcindētes cor: ei⁹ ceſari de-
tulerūt. Eode die dñz qdā dux inde trāſiret
& puerū vagientē audiret ad eū ſe duci ſecit
& dñz ſiliū ſū breuē vrozi attulit & nutrirī eū

faciens a ſe de vrore ſua gēnituſ eſſe ſignit
& henric⁹ vocauit. Cū igit iam creuiſſ⁹ erat
corpore pulcherimuſ ore ſacundus & oib⁹
gratiuſ. Quē ceſar tā decoz & prudentē
vidēſ a p̄ſe ipſ petijt & in curia ſua manere
fecit: ſz cū videret puer oib⁹ gratioſū & ab
omnib⁹ p̄mendari dubitare cepit. ne poſt
ſe regnaret: & ne iſte ſit ille quē occidi mādē
uerat. Volēſ igit eſſe ſecur⁹ l̄ſas māib⁹ ſuā
ſcripſas per eū vrozi dirigit in hūc modū
Inquantuſ eſt cara tibi vita mox vt literaſ
iſtaſ receperis puer hunc necabis. Dñ igit
pergēſ in qdā eccl̄ia hoſpita⁹ fuiſſ⁹: & ſeſ
ſuſ ſuper bancum geſceret & burſā. in q̄ erāt
littere de p̄benderet ſacerdoſ curioſitate di-
et⁹ burſam aperuit & l̄ſas ſigillo regis iſigni-
taſ vidēſ ipſaſ ſaluo ſigillo aperuit: & le-
gēſ ſceluſ abboiuit: & radēſ ſubtiliter qd
dicebat iſtuſ necabis: ſcripſit ſiliam noſtraſ
iſti in vro-ē dabis. Quz regina l̄ſas ſigillo
ip̄atoris munitaſ videret: & de manu ip̄e
ratoris ſcriptaſ eē cognōſceret: pucaſ p̄i-
cipib⁹ celebrauit nuptiaſ & ſilia ſuā eidē i
vro-ē dedit q̄ nuptie aquis grani celebrate
ſūt. Eñ at ceſari a diecētib⁹ narrareſ qd ſo-
lēniter fuiſſent ſilie ſue nuptie celebrate: ille
obſtupēfactuſ a duob⁹ armigeriſ: & duce
& ſacerdote veritate cōperta dei ordinatio-
ni reſiſtēduſ n̄ eē vidit. & iō p̄ puero mittēſ
eē ſuū gēnez approbant: & poſt ſe in impio
regnare iſtituit. In loco aut vbi puer hen-
ricuſ natiſ fuit nobile monaſteriuſ edificā-
tū ē: qd vſq̄ hodie vſama noiaſ. Iſte hēri-
cuſ oēs ioculatores a curia ſua remouit: & q̄
eiſ dari p̄ſueuerant pauperib⁹ erogabat.
Ille i⁹ tpe tātū ſeiſma i eccl̄ia ſuit: vt treſ ſ
ſūmoſ p̄d̄iſceſ electi eēnt. Et quodā tandē
p̄ſb̄io noie gratiano magna illiſ data pecu-
nia eldē ceſſerūt: & ip̄e papatū obtinuit. at hē-
ricuſ dñz p̄ ſe dādo ſeiſmate romaſ p̄geret:
gratianuſ ei obuiant aureaz coronā ſibi ob-
tulit: vt p̄piti⁹ ſibi hēret. Ille aut eūta diſ-
ſimulans ſynodo puocata gratianuſ de ſi-
monia puicit & aliū ſubrogauit. In libro ta-
men boniſi quē miſit ad comitiſſaz mathyl-
dā dī q̄ cū p̄ſbyter ſimplicitate dūctiſ pon-
tificari ſibi per pecuniā acq̄ſierit vt ſeiſma
ti obuiaret ip̄e poſtmodū erro-ē ſuuz cognō-
ſcēſ ſeiſm ſua dēne imperatore depoſuit

De sancto

Post hunc henricū tertius henricus impe-
rat. Huius tēpore bino in papā eligit et leo
vocat: q dū ad capeſcendā ſedē aplicaz ro-
mā pergeret auduit voces angeloy canēti-
us. Dicit dñs ego cogito cogitatioes pacis
et. Hic de multo ſciētiis cōpoſuit: h tpe p-
berengariū turbata fuit eccleſia qui aſſere-
bat corpus et ſanguinē xpī nō vere: ſ; figura-
tine eſſe in altari: q̄ quez ſcripſit egregie la-
francus pōr betēſ natiōe papienſis qui ſu-
it magiſter anſelmi cātuarienſis. Deide q̄r-
tus henric⁹ impat. anno dñi. iij. 7. c. tpe ma-
xime floruit lafrancus: ad cui⁹ eximīā doctri-
nā puolauit d burgūdia anſelm⁹ vir poſtmo-
dū multa vīute et ſapiētia adomatus: et ei in
ſoratu mōaſterij betēſis ſuccellit. Sub h tē-
pore hierlm a ſaracenis capta a fidelib⁹ re-
cupata ē. Viſi bñ nicolai apō barenſe vrbe
translati ſunt: de quo int cetera legiſ: q dū
in quadā eccleſia q dī crux ſubiecta ſcē marie
de charitate nondū bñ nicolai noua hiſtoria
cātaret. frēs pōrē vt eā ſibi cātare liceret i-
ſtāmus exorabāt: q nullaten⁹ ageſcēs dixit i-
p̄s: un⁹ eē mor⁹ p̄mū nouitatib⁹ imutare.
Quē adhuc frēs iſtarēt ille indignat⁹ n̄dit
Recedite frēs nūq̄ a me licētia pcedet: vt
noua cātica ſino ioculatoria qdaz in mea ec-
cleſia decantent. Adueniēte vō feſtimare
eiufdē frēs cū qdā tridua matutina⁹ vigi-
liis pego ſit: cūq̄ oēs ſe in lectū recepſſēt ec-
ce nicola⁹ pōr vñ bihi appuit tribulis quez
p capillos a lecto abſtrahēs dormitorij pau-
mēto colluſit: accipieſq̄ atiphoñā. Et paſtor
etne p ſingulas vocū dñas vginis q̄s in ma-
nu tenebat grauiffimos ictus ſup doſū pō-
ris igeminā p ordinē moroſe canēdo atipho-
nā vñq̄ ad finē p̄dunt: q cū oēs ſms clamori-
bus excitaffet ſeminiū ad lectū deportatur
Tādē ad ſe rediēs ait. Itēz hiſtoria nouaz
ſcē nicolai amodo dēatate. h tpe ex meliūſi
cenobio. n. mōachi cū abbate ſino roberto ci-
ſtertiij ſolitudinē aduētes vt ibi regule ſue
pfeſſionē diſtricti obſuarēt nouū ordinē ex
veteri inſtitueſt. hildebrand⁹ pōr cluniacēſ
ſac⁹ papa grego. ē vocat⁹. h dū in minorib⁹
pſtitutus legatiōe fungereſ apō lūedunū ar-
chiep̄z cimboniēſez d ſimonia pulcit miracu-
loſe. nā dū idē archiep̄s oēs accuſatores ſu-
os occipere p̄uinci nō poſſz: legatus vt glo-

ria pa. et ſi. et ſp. ſan. diceret ipauit. Ille glia
p̄i et filio expedite dicebat: ſpiritu ſcō ve-
ro dicere nō poterat: q in ſp̄i ſcō peccane-
rat. Qui peccatū ſuū p̄ſtēs mor vt depoſit⁹
ē clara voce ſp̄i ſcō noſauit. Hic miracu-
lū recitat bonizo in lib. ad comitūſā mathyl-
dā. Mortuo henrico q̄rto ſpire et cū alijs re-
gibus ſepulto in ei⁹ epytaphio vñs iſte iſeri-
ptus ē: ſiluis hic: vñ hic: au⁹ hic: pan⁹ iacet
iſtic. Hic ſuccellit hēricus quintus anno dñi
iij. 7. q papā cū cardinalib⁹ cepit et eos di-
mirtēs iueſtiturā epōz et abblatū pannulum
et bacculū paſtorale accepit. Sub h tpe ber-
nard⁹ cū ſcribis ſuis cūtercū ingredit⁹. In p-
rochia legiſi porca porcellū faciē hoīs habē-
re enira eſt. Pullus galline q̄drupes natus
ē. Lotharius ſuccellit hērico cuius tpe mul-
er q̄ndā i hispania moniſt⁹ diſgemin⁹ corp⁹
enira eſt auerſ⁹ vñt⁹ corp⁹ ſibi coherēs.
an qdēz effigies erat hoīs integra corp⁹ mē-
brozq̄z ordie diſticta retro vō faciēſ cāſ cor-
poris et mēbroz p̄tate integra. p hūc re-
gnauit corad⁹ āno dñi. iij. 7. Et tpe hugo de
ſcō vic. doctor excellētiffimus et i oī ſcīa ſum-
mus et reſtiōe deuot⁹ obiit. de quo reſert⁹ q
cū iſtā mutare vñſia laboraret et nullū cibū re-
tinere poſſz corp⁹ tū dñicū ſibi dari cū mīſa
iſtāia poſtulabat: tūc frēs turbatiōez ſedare
nolētes ſimplicē hoſtiā iſtar corp⁹ dñici ſibi
dūleſt: q ille p ſp̄i ſcō gnoſcēſt. mīſeator
vñ dñs frēs cur me dūdeſ voliff. Iſte. n.
nō ē dñs meus quē depoſtaſtis: mor illi ſu-
pefacti cūcurrēt: et ſibi corp⁹ dñicū dūleſt:
ſ; ille vidēs q̄ reſcipe n̄ valeret elenag i ce-
lū māibus ſic orauit. aſcēdat ſilins ad p̄ez et
ſp̄s ad deū ſuū q̄ fecit ilū: et int h vba ſp̄i
exiit: et corp⁹ dñi ibidē diſparuit. Euge-
nius abbas ſcī anafſaſij papa cōſtituit: q ab
vrbe explūſ co q ſenatores altū creauēſt.
gallias venit et bernardū an ſe miſit q viam
dñi p̄dicabat et mīſa miracūla faciebat gūber-
tus porrectan⁹ florebat: ſederic⁹ nepos cora-
di ipauit āno dñi. iij. 7. Floruit magiſter petrus
lōbard⁹ ep̄s piſienſ q lib⁹ ſnīaz gloſā pſal-
terij et eplaz pauli vñſt p̄pilaui. eo tpe tres
lūne in celo viſe ſunt et i medio ſignū crucis
nec multū poſt viſi ſūt tres ſoles. Tūc alex.
in papā candice ē electus q̄ quē octauianus
Jo. cremonēſ tituli ſcī calixti: et Jo. ſtrumēſ ſuc-

cessive in papā eligunt & sanorū impatoris ful-
ciunt. duravit hoc scisma annis. id. infra qd
tēpā theutboni q apud iusculanū p ipatore mo-
rabant. Romanos apd montes portū inua-
dūt & tota nona vsqz ad vespas occiderūt.
vt nūqz ex romanis tot milia sint occisa lz tpe
hānibal tot occisa sint vt tres eophinos an-
niloz quos de digitis pcepz occisoz ide hā-
nibal extrahi fecit carthaginē dīstinauerit. q-
ruz multi apd senū stephanū & senū laurenti-
ū sepulti sūt & hāt h epigraphiā: mille decēz
decies & serdecies quozqz senū. Impator: sede-
dericus dū terrā scāz vīstasset & in flūine q-
dā lauares ibidē necat⁹ pīst. vel vt alij asse-
runt equo suo ipingēte in aquā cecidit: ibiqz
interijt. Hūc successit hēric⁹ filius ei⁹ anno
dñi. 1190. Eo tpe stāte pluuie cū tonitruis &
fulminibus & tēpestatibus scē sunt q̄tas nulla
meminit hominū ātigras. Lapides. n. q̄ti-
tatē onoz qdranguli mixti cū pluuia de celo
cadētes: arbores vineas & segetes dīstrue-
runt: & multos hoīes occiderūt. Eorū quoqz
& q̄ plures aues p aerē in hāc tēpestatē vo-
lātes vīst sūt: carbonēs viuos in rostro por-
tare & domos icēdere: p romanā eccliam sp-
tirānīdē hēric⁹ exerceuit: & id eo mortuo inoē-
tius fr̄ius ne fr̄ eius philippus pmoneret se
opposuit: & ottoni filio ducis saxonie adhesit
& eū aggrāni in regē alamanie coronari fecit.
Eo tpe dū plures barones frācie p libe-
ratōe terre scē vltra mare pgerent p̄stātino
poli ceperūt. Cū his tēpibus ordies p̄dicato-
rū & miorz fratz orti sūt. Anno. tertio legatos
ad philippū regē frācoz misit vt terrā albi-
gensis inuaderet. & hereticos deleteret: q oēs
capiēs peremari fecit. Deniqz inno. ottonē
ipatorē coronauit. & vt iura ecclie saluaret:
ab eo iuramentū eregit q stanz ipso die p iu-
ramentū fecit. & romipetas expoliari iussit.
Cū papa eū exēdicauit: & ab impio deposuit
Eo tpe fuit scā helisabet filia regis vngarie:
q fuit vroz lautgrāui: q iter alia innumera
miracula plures mortuos vt scribūz suscita-
uit & cecum natū illuminauit: de cuius cor-
pore vsqz hodie oleū fluere perhibet. Otto-
ne deposito fredericus henrici filius eligi:
& ab hono:io coronatur. Leges optimas pro
libertate ecclie: & ptra hereticos edidit: h
super oēs diuinijs & gloria abūdauit: sz eis i

supbia elatus abusus fuit: nā tyrānidē hē-
clia exercuit duos cardinales vinculanū
platos quos grego. 9. ad p̄ciū p̄uocauit ca-
pi fecit: & id ab ipso exēdicat. Deniqz grego-
rius: multz tribulatiōib⁹ p̄sus morit. Et in-
nocenti⁹ q̄rtus natione ianuenz p̄ciū apud
lugdunū p̄uocāz ipm imperatorē deposuit.
quo deposito & defuncto sedes imperij vsqz
hodie vacat. C De dedicatione ecclie.

Dedicatio ecclie iter alias
festiuitates ab ecclia ce-
lebrat. Et qm duplex ē ec-
clesia. siue tēplūz. s. mate-
riale & spirituale. id de hu-
ius tēpli duplicis dedica-
tione hic breuiter agēdūz.

Circa dedicationē autē tēpli materialis
tria vidēda sunt. Prio qre dedicat siue cō-
secrat. Secdo q̄liter p̄secratur. Tertio p̄ q̄s
p̄phanat. Et q: i tēplo duo sūt q̄ p̄sacranē. s.
altare & ipm tēplū: id p̄ vidēdū ē qre p̄se-
cratur altare. 2. qre tēplū. Altare at p̄secrat ad
tria. p̄rio ad sacramētū dñi offerēdū gen. 8.
E edificauit noe altare dño & tollēs de cictis
voluerib⁹ & pecorib⁹ mūdīs obtulit sup alta-
re. hāt sacmē & corpus & sāguis xpi q i memo-
riā passiois dñice imolauit: iux qd nob p̄ce-
pit dicēs. h facite i meā cōmemoratiōē. ha-
bemus. n. triplex memoriale dñice passiois
vñ i scripto. s. passio xpi imaginib⁹ figurata
& h bz fieri q̄stū ad vīstū. ipa. n. crucifixi una-
go & alie imagies i ecclia sūt pp rememora-
tiōē excitandā deuotiōē & instructiōēz. qz
sūt quasi libri laicoz. Secdm in vbo. s. passio
xpi p̄dicata: & h bz fieri q̄stū ad auditiū. Ter-
tiu: in sacro. s. passio in hoc sacro tā signāt ex-
p̄ssa: in que corpus & sāguis xpi veracit̄ p̄ri-
net & nobis offertur: & hoc memoriale habet
q̄stū ad gustū. Si ergo affectum nostruz
accendit passio ch: isti descripta ab amplius
p̄dicata multo fortius inflāmare dz in hoc sa-
cro tā signāter exp̄ssa. Secdo ad nomē dñi i-
uocandū. Gene. 12. E edificauit abraham al-
tare dño q apparuit ei: & inuocauit ibi nomē
dñi. Nec aut inuocatio fin aplz ad Timo. hz
fieri: aut per obsecrationes q fiunt cū adiura-
tōe pro malis remouendis aut p postulatio-
nes q sūt p bonis cumulādis. aut p grāz ac-
tōes q sūt p bonis habig p̄seruādis. Inuo

De dedicatione

ratio. aut que sit sup altare dī pprie missa eo q
celestis missus. s. rps ā pīe mutif: qui ipsam
hostiam psecrat: et p eū dē a nob intercedat. vñ
lugo. ipsa hostia sacra missa vocari pōt: qz
transmissa est. p^o a patre nob p incarnationē
Secdo a nob pīi p passionem. Siliē in sacro
p^o a pīe nobis p sacificationē q nobiscū esse
incipit. postea a nobis pīi p oblationem qua
p nobis intercedit. Et nō q missa i trib^o lin-
guis canitur. s. greca hebraica et latia ad re-
psentandū: titulū dñice passiois qui scrip^o
erat grece: hebraice: et latine. Itē ad notādū
q oīs lingua dī deū laudare q p hāc triplicē li-
guā: intelligit: latina sūt sunt euangelia eple
osones et cantus. Greca kyriel. q nouē vici-
bus cantant vñ ad societate. .o. ordinum an-
geloz pueniamus. Hebraica sūt. alleluia. amē
sabaorh. et osanna. 3°. ad cantandū. Ecel. 47
Dedit illi p inuincos potentia et stare fecit can-
tores p altare: et in sono eoz dulces fecit modu-
los. Et dīc modlos in psalm: qz sūm lūm. d. scō
vi. tres sunt spēs sonoz q faciūt tres modu-
los. sūt. n. sonus tribus modis pulsus: flatu: et
cātu. Ad cytharā pīnet pulsus. ad organū
flatu ad vocē cantus. Assignari pōt hec cō-
sonātia sonoz p cordie mox: si referat ad pul-
sū cythare manū opatio: ad flatū organi mēg
denotio: ad cantū vocis simonis et iacob. et
infra. quid pdest dulcedo ois sine dulcedie
cordis. frāgis vocē: frāge et voluntatē. Ser-
nas psonātiā vocū: sua concordiam morum
vñ per exemplum concordie primo per vo-
luntatē dño: per obedientiā magro. Hoc igr
triplex genus musicoz refert ad triplicem
dñaz officij ecclesie. sic dī i mītrali d. offiō: nā
ipm offiū ecclesie pīstīt i psalmis: in cantu et
lectōibus. pīmū igr genus musicoz est qd
fit pulsū digitorum: vñ in psalterio et similib^o
et ad illud pertinet psalmodia. psal. Laudate
eum in psalterio et cythara. Secdm est qd
fit cantu: sicut in voce: et ad istud pertinent
lectiones. psal. Psallite ei in vocalseratione.
Tertium. qd fit flatu sicut in tuba: et ad istud
pertinet cantus. psal. Laudate eum in sono
tube. Tēplū āt sen ecclesia psecrat qdrupli-
ci rōe pīmo vñ inde diabolus et eius pīas pe-
nitius expellat. vñ refert Grego. q cū que-
dam ecclesia arrianorum si delibus reddita
psecraretur et reliquie sancti sebastiani et bē

agathe illuc delate sumēt: ppls ibi cōgrega-
t^o: porcū sbito itra suos pedes huc illucqz dis-
currere sēserūt: q fores ecclesie repētēs a nul-
lo videri potuit: oēs q admiratiōē cōmo-
nit qd iecirco dñs oīdit: vñ cūqz patefieret
q de loco eodē imūsdus hitator erirer. Se-
quēti āt nocte magni: i eiusdē ecclesie tēc stre-
pitua scūs ē: ac si i h aliqs errādo discurrere-
ret. Secda itē nocte grauior son^o ierēnit: tā-
to vñ fozze scia insonuit ac si oīs illa ecclesia a
sūdāmentis suisset enersa: statiqz recessit nec
āplius illa ātiq hostis iniquitudo appuit: s
p fozis sonitū quē fecit inotuit q a loco quēz
diu renuerat qñcoact^o eribat. hec Grego.
Secdo psecrat vñ ad eā fugiētes saluēt: vñ
aliq ecclesie p^o dedicationē a pīcipib^o pū-
legiant: vñ q ad eā pīgerit saluent: vñ dīc
canō. reos sanguis defēdit ecclesia: ne pdāt
vitā et mēbra: et ob h iacob i tabnaculū fugit
et cornu altaris appbēdit. Tertio psecrat vñ
ibidē osones erandiant: qd signatū ē scio re-
gū. s. vbi salomō dīcato tēplo alt. quicūqz
rogauerit i loco isto erandies i loco hitaculi
tui i celo: et cū eraudieris ppiti^o eris. Adora-
mus āt i ipsi ecclesijs ad oriētē: qd fit tripli-
ci rōne s. dama. li. 4. c. 5. p^o vñ pīam nām
nos regere osidamus. 2° vñ ad rps crucifi-
xū respiciam^o. 3° vñ veniēte iudicē nos ex-
pectare mōstremus. ait. n. sic. Den spadiū
i eadē s. oriētē plātauit: vñ hoies trasgressus
erūt fecit: et an padisū ex occidēte hitare fecit:
ātiqū igr pīas nās exgrētes et ad ipsā a pī-
ciētes deū ad oriētē adoramus: s. dominus
crucifixus ad occidentem respiciebat: et ita
adoramus ad ipsum respiciētes. Et assūpt^o
ad oriētē sursum ferebat: et ita ips apli adora-
uerūt: et ita veniet quō viderit cū cūte i celā
ips igr expectātes ad orientē adoram^o. hec
dama. 4° psecrat vñ ibidē laudes deo red-
dant: qd qd fit i. 7. hoies candicie. s. matu-
rnis. p. 3. et 6. et. Et i q libz hora dieidē
eēt laudādu: tñ qz ad h iūmitas nā n sus-
ficit: ordiātū ē vñ i his hoies scilicet deū lau-
demus: eo q he hore ab alijs pūilegiare sūt
i aliqbz: nā i nocte media q matutine cele-
brant rps natus ē: captus et illusus a iudeis
fuit. i hac itēz hora i sernū spoliānt: dī. n. in
mītrali q i media nocte i sernū spoliānt: lar-
ge accipiēdo. s. an lucē: mane surrexit hora p

ma apparuit: in media ē nocte ad iudicium
 venturus asserit: vñ hiero. R. eoz inquit tra
 ditionē aplicā pmanisse vt die vigiliāz pa
 sce añ nocē mediū dimittere nō liceat pplos
 expectantes aduentū xpī. et postq̄ aduene
 rit illud tps securitate psumpra festū cūctos
 agere diē. In hac igit̄ hora laudes deo can
 tamus: vt ei de eius natiuitate captōe ⁊ pa
 trum liberatione gratias agamus ⁊ eius ad
 uentū solliciti expectemus: addunt ē matu
 tinales laudes: q̄ in mane egyptios in ma
 re submersit mūdū creauit ⁊ surrexit. In hac
 ḡ hora laudes deo reddimus: ne in mari hu
 ius mundiciū egyptijs demergamur vt p no
 stra creatione ⁊ eius resurrectione grās do
 reddamus. In hora p̄a xps ad tēplūz marie
 pueniebat: ⁊ ppls ibidē ad eū manicabat. i.
 ad eū mane festinabat: vt dī luce. 21. pilato
 pñatus fuit: In hac ē hora resurgens mul
 eribus pmo appuit. Hec ē ē p̄a hora diei: id
 in hac hora in ecclia laudes deo exoluimus
 vt xpm imitemur ⁊ sibi resurgenti ⁊ apparē
 ti grās agamus: ⁊ vt deo tāq̄ oīum principi
 ipsius dici pmitias persoluamus. In ho
 ra tertia xps linguis iudeoz crucifixus est:
 a pilato ad colūnam flagellatus est: ⁊ adhuc
 vt dī in historiā: columna vbi ligatus fuit
 vestigia cruoris ondit: ⁊ cadē hora spiritus
 scūs missus est. in feta in cruce clavis pfix
 est: tenebre per vniuersum mūdū scē sunt:
 vt in morte dñi sui sol lugēs se vestibus ni
 gris ptegeret ⁊ ne dñm crucifigētibus lumē
 preberet. Et in hac hora in die ascensōis cū
 discipulis discubuit. In nona hora xps spū
 emisit: miles lat⁹ eius apuit. cer⁹ aploz ado
 randū puenire psuevit: ⁊ xps in celū ascēdit.
 Propter has p̄rogatiuas deum in his horis
 laudamus. In vespa xps in cena saciz corpo
 ris ⁊ sanguis instruit. pedes disciploz lauit:
 de cruce depositus: in sepulchro collocatus
 fuit: discipulis in hitu pegrini se māifestauit
 ⁊ p his oībus in hac hora ecclia xpo grās agit
 In completorio xps sanguineas guttas suda
 uit: monumento eius custodia depurata fuit
 ⁊ ibidem quieuit. resurgēs pacē discipulis:
 nunciavit: ⁊ pro his grās deo reddim⁹: has
 aut̄ laudes q̄l deo exoluere debeamus: dic
 btūs Ber. frēs mei imolantes hostiam lau
 dis: iūgam⁹ vbi sensū: sensui affecū affectui

exultatiōez: exultationi maturitatez: maturi
 tati humilitatē: humilitati libertatē. 5° conse
 cratur vt ibidē sacra ecclesiastica ministrēf.
 vñ ipsa ecclesia efficiē qñ ipsa tabna dei in
 qua sacra p̄tinent. ⁊ ministrantur. Quedā enī
 ministrantur ⁊ dantur intrātibz: vt baptis
 mus q̄dam exētibz. s. extrēa vñcio: q̄daz
 cōmorantibus. hoz q̄dā sunt ministrantes. his
 daf ordo: quidaz pugnantes: ⁊ hoz quidam
 pugne succūbunt: his daf pñia: quidam inī
 flūt: ⁊ his p̄ferf audacia ai vt roborentur: ⁊
 hoc per p̄firmationez. daf cibz vt sustētēf:
 ⁊ hoc p̄ eucharistie sumptionem. fit remocio i
 pedimenti ne deiciant: ⁊ hoc per m̄fimonij
 coniunctionē. Scdo videndum q̄lter cōse
 craf: sed pmo de altari. scdo de ecclesia. Ad
 p̄secrationem aut̄ altaris plura concurrunt.
 Primo. n. quattuor cruces d̄ aqua bñdicta
 in quattuor cornibus altaris configurantur.
 scdo ipsum altare species circuitur. Tercio
 aqua benedicta cū isopo septies aspergitur
 Quarto incensūz in ipso crematur. Quinto
 chrismate iungit. Sexto mūdīs pannis opi
 tur: aut̄ repñtant ea que debent hīc illi q̄ ad
 altare accedunt. Debent. n. pmo hīc chari
 tatez q̄druplicem crucem acq̄sitam: vt. s. di
 ligant deū: seipos: amicos: ⁊ inimicos. ⁊ hec
 signatur per quattuor cruces in quattuor co
 nibus altaris scē. Et de his quattuor cor
 nibus charitatis dī in gene. 28. Dilatabaris
 ad orientem ⁊ occidentez septētrionez ⁊ me
 ridiē: vel id̄ q̄ttuor cruces in q̄ttuor eorib⁹
 fiūt ad significādū q̄ xps p crucē q̄ttuor mūdī
 partes saluauit: vel id̄ ad significandum q̄
 crucē dñi quattuor modis debem⁹ potat. s.
 in corde per meditationez: in ore per p̄fessi
 onem. in corpore per carnis mortificationē
 in facie per assiduam imp̄ssionem. Scdo de
 bent hīc curam ⁊ vigilantiam qd significat
 per circuitus: vñ tūc cantaf. Inuenerūt me
 vi. ci. 7c. debent. n. solliciti vigilare sup gre
 gem suum vñ negligentiam plati ponit Bil
 bertus iter ridiculosa. d. Ridiculosa an ma
 gis piculosa res ē speculario: cecus: p̄culso:
 claudus: negligens platus doctor nescius: p̄
 comutus. vel per septem circuitus circa al
 tare significantur septem meditationes ⁊ cō
 siderationes q̄s circa septēplīcē virtutē hu
 militatis xpī hīc debemus: ⁊ per ipas frēqn

De dedicatione

ter circuire. Prima virtus est cum diues esset
scius est paup. Secda q in presepio positus.
Tertia q parentibus seditus. Quarta q sibi
manu sui caput inclinauit. Quinta q disci-
pulum suum p ditorum sustinuit. Sexta q
an iudicem iniquum mansuetus iterit et ta-
cuit. Septima q pro crucifixo:ibus clemen-
ter orauit. Vel p septem illos circuitus signi-
ficantur septem vie xpi. Prima fuit de celo
in vrex. Secda de vetero in presepio. Ter-
tia de presepio in mundu. Quarta de mundo in
patibulu. Quinta d patibulo in seplebr. Sex-
ta de sepulchro in libu. Septima de libo re-
surgens in celu. Tertio debet hie dñice passi-
onis memoriā qd significat p aspersione aque.
septē. n. aque aspersiones sunt septē sangui-
s xpi effusiones qz pma fuit in circūcisōe. Se-
cūda in oōne. tertia in corporis fragellatiōe.
Quarta in capitis coronatiōe. quinta in ma-
nuū pforatiōe. sexta in pedū affricōe. septima
in lateris aprōe. Ille at sāguis aspersiones fecit
erunt cū isopo humilitatē et estimabilis cha-
ritati. Isopus. n. est herba humilis et calida
Vel iō septies aspsit ad significandum q in
baptismo septē dona sci spūs dant. Quarto
debent hie oōne seruētē et deuotā qd signi-
ficat per pcremationem thuris. th us. n. hz
virtutē ascendendi ex sumi lenitate: cōsolidādi
ex sua qūitate: pstringēdi ex pūitinitate: cō-
fortādi ex aromaticitate. sic oō ascendit i di-
memoriā. aiaz p solidat qstū ad culpā pteri-
tam ipetrando medelā: pstringit qstū ad fur-
turā ipetrando cautelā: pfortat qstū ad pūte
ipetrādo cautelā. Vel pōr dici q deuota oō
p thus significat. qz bz ad deū ascendere. Et
clesiastici. 35. oō humilitatis se nubes pene-
trabit. odorez deo reddere. Apoc. 5. Mñtes
singuli cytharas et phyalas aureas plenas
odo: amētoz et. Et corde inflāmato. pcede-
re. Apoc. 8. Data sunt illi incēsa multa et. et
infra. Accepit angelus thuribulu et impleuit
illud de igne al. et. Quinto debent hie nitorē
pseie et odore bone fame: qd significatur per
chrisma qd pñct ex oleo et balsamo. Debēt
.n. hie pñctā pñctiaz ut possint dñe cū aplo ad
Galla. Gloria nra hec est testimoniū conscie-
ntie. Itē bonā samā. Un. i. thi. 3. Opz at et il-
lud testimoniū hie bonū ab his qui foris sūt.
Abisostomus. Clerici nullā debent hie ma-

culā nec in vbo nec in cogitatu: nec i scō: nec i
opione: qz ipsi sunt pñctritudo et virtus ecclie
et si mali fuerint totā deturpāt eccliesā. Ser-
uo debent hie mundiciam opationis bde: qd
significatur p pños albos et mūdōs qbus al-
tare opit. Usus. n. vestimentoz intentus ē
ad tegendū calefaciendū et ornandum. Sic
bona opa tegunt aie nuditatē. apoc. 3. Vesti-
mentis albis induaris ut non appareat con-
fusio nuditatis tue: ornāt aiam ad honestatē
Roma. 14. induamur arma lucis et. Calefa-
ciunt inflāmādo ad charitatē. Job. 37. nōne
vestimenta tua calida sunt et. Modicius. n.
valeret accedēti ad altare si haberet digni-
tatē sumā et vitā infimā. Bernardus. Non
struosa res est sedes pñia et vita ima. grad⁹
supimus et status infimus: vltus grauis: act⁹
leuis sūmo multus: fructus nullus: ingēs au-
ctoritas et animi instabilitas. Secdo vidēdū
ē qd ecclia pñctatur et ad hoc plura pñctit.
Ep̄s. n. ipsam eccliam ter circuit: qlibet
vice veniēs ad eccliesā: iamā pñctit bacen-
lo pastoralī. d. Apite portas pñctes vras et
Interius et exterius aq bñdā ipa eccliesā ir-
rigat. In pñctio fit crux d cinere et sabulo
ex trāuerso angulo orientis: vsqz ad angulū
occidentis: et lī s grecis et latinis: scribitur
alphabetū: in pictibus eccliesie crucez depin-
guntur: et ipse crucez illūant: et chrisinate in
ungit. Idmū g. s. triplex circuitus signat
triplicē circuitū quē scē xps ppter ipsius ec-
clesie scificatiōem. Primus fuit quo de celo
venit in mundū. Secda quo de mundo descē-
dit ad libū. Tertius quo de libo rediens et re-
surgens ascendit in celu. Vel triplex circuit⁹
fit ad ostendū: q illa eccliesā consecrat ad
honore trinitatis. vel triplex circuit⁹ signi-
ficat triplicē statū saluandoz de eccliesā qui
sunt vñes ptinentes et pñcti. Hec ē de
signant in depositōe materialis eccliesie sic
ostendit Ricardus de scō victor. e. nā sanctua-
rius significat ordinem vñiū choruz ordinē
cōtinētū. Corpus pñctozū: strictius ē san-
ctuariū qz choruz: et choruz qz corpus: qz po-
tiores sunt vñes qz ptinētes: et isti qz pñcti
ti: factior est etiā locus sanctuarij qz choruz:
et choruz qz corpus: qz dignior est ordo vñi-
num qz ptinētū: et ptinētū qz pñctoz. hec
Ricardus. Secdm. s. trina ad hostiū pñctio

Ecclesie

significat triplex qđ hz xps in ecclesia qre si
bi dō aperiri. Et n. sua creatōe redēptōe z
glificatiōis pmissiōe: de h triplici iure dicit
anselm⁹. Certe dñe qz me fecisti debeo amo
re tuo meipz tibi totū: qz me redemisti dbeo
amori tuo meipz totū: qz tāta pmissis debeo
amori tuo meipsum totum: imino tñ debeo
amori tuo plus qđ meipz: qđ tu es maior me
ipso. p quo de dñi teipz. z cui mittis teipm:
trina āt. pelamari. Altolite portas pncipes
vias significat trina eius potētiā. s. in celo i
mūdo in inferno. C. Tertiu. s. q ter interna
z exterius aq bñdicta aspigitur fit triplici de
cā. p. iō pp demonis expulsiōe. Aliq. n. bñ
dicta hz p. p. z vtutē expellendi diaboli. vñ
i exorcismo aq dī: vt fias aq exorcizata ad es
sugadaz oēs prātē inimici. Ista āt aq bñdicta
fit ex qtuor rebus. s. ex aq vino z sale z cine
re: qz v. qtuor sunt qz marie inimicū expel
lant. s. lacrimaz effusio que p aquā spūalis
exultatio q p vinū: matura discretio q p sal.
z p. fūda humiliatio: q p cinerē dñgnāt. De
cūdo pp ipius eccle expiatiōes. Dia. n. terre
na hec pp penū corrupta sūt: sedata: z iō lo
cus ipse aq bñdicta aspigit: vt ab oī seditate z
inūdiācia libere pūget z eripiet. Hic ē ē q
in lege oīa pene p aquā mūdabant. Tertio
pp oēs remouēdā maledictionē. Terra. n. a
pncipio cum fructu suo maledictionem acce
pit ex eo q ex eius fructu deceptio scā fuit.
Aqua vero nulli maledictōi subiācunt. Hic
est q dñs comedit piscē: sed non legi ē come
disse carnē noiattz nisi forte de agno pascale
propter preceptum legis in exemplum. s. ab
stinendi aliquando alicitis: z aliquando ea
dem comedendi: vt ergo omnis maledictio
remouatur z benedictio itroducaturnō aq
benedicta aspergitur. Quarto in pavimento
alphabetum scribitur: qđ quidē repñtat con
iunctionem vtriusqz ppli: vel paginam vtri
usqz testi vel articulos nre fidei. Illud emz
alphabetum ex lris grecis z latinis in cruce
scñ representat vnionez in fide populi gen
tilis z iudei per crucem xpi scām. vñ z illa
crux extrāuerso angulo orientis vsqz ad an
gulum occidentis ducit. ad significādū q il
le qui pns erat dñs scūs est sinister: q erat
in capite scūs est in cauda: z ecōuerso. Secūdo
repñtat paginam vtriusqz testi qđ per cru

cē xpi adimpletū ē: vñ moīda dicit. Cōsumma
tū ē: z crux extrāuerso ducit: qz vñū testm
in alio ptinet: qz rota erat i rota. 3. repñtat
articulos fidei. eccle. n. pavimētū ē nre fi
dei fundamētū. Elemēta q inscribunt sunt
articuli fidei qđ rudes z neopbitide vtro
qz pplō i ecclesia erudunt: q se putuerē z ci
nerē reputare debēt iux illud qđ dixit abra
hā. gene. xvij. Loqr a dñz meū cū sz pul
uis z cinis. 5. cruces i ecclesia dñgunt: qđ
qdē fit triplici rōne. p. pp demonū terrorē:
vt. s. demōes qui ide expulsi sūt vidētes si
gnū crucis terreant: z illuc ingredi nō pñ
māt: timēt: n. valde signū crucis. Un chry
sosto. Ubicūqz demōes signū crucis dñicū
vidēt fugiūt timētes baculū q plagā acce
perūt. 2. pp triūphi dñstionē. cruces. n. sunt
verilla xpi z signa ei⁹ triūphi: vñ vñ dñf
q locus ille xpi dñō subiūgatus ē. iō ibidez
cruces depingunt. nā z apud iperialē ma
gnificentiā obseruat: vt qñ aliq ciuitas ei
tradit iperialē vexillū in ea erigat. In bui⁹
figuratiōe dī gene. xxvij. q iacob lapidē
quē supposuerat capiti suo erexit: in titulū
precomalē: memorialem: z triūphalē. Ter
tio pp aploz repñtationē. nā illa duodecim
luminaria an cruces posita significāt duo
decim apostolos qui per fidem crucifixi to
tum mūdū illuminauerunt. he ig tur cru
ces illuminantur z crisinate inunguntur: qñ
apostoli fide passiōis xpi totū mūdū illumi
nauerūt: z ad cognitionē istā mauerūt z amo
rē. vñxerūt ad pñciētie mitorē: qđ poleuz si
gnificat z ad bone vite odorē traxerūt: qđ
per balsamū intelligitur. C. De tertio. s. p
quos pphanat: sciendū q ipsā domū dei p
tres prophanas legimus. s. per Jerobo
am: per nabuzardan z per anthiochūz. Je
roboā: n. sicut legitur tertio regū. xxvij. du
os vitulos fecit ponēs vñū in dam z alium
in bethel que dī domus dei: s. h ppter au
ritiā fecit: ne. s. regnūz ad roboam rediret.
Per h significat q auaritia clericoz multū
ecclesiam dei cōraminat que in ipis cleri
cis multum regnat. Jere. viij. Al minio
vsqz ad marimū omnes auaritiā sequun
tur. Bernardus. Quē dabis mihi de nume
ro platoz q n magis vigilet sb ditor euacuā
dis marisupis qz vituis extirpādis. vituli sē

Ecclesie

nepotuli quos in Bethel. i. domo dei ponit
Ecclesia etiam p. Jeroboam pphana: si ex auari-
cia usurarioꝝ vel raptorꝝ edificat. Un legif
q. cu qda usurarius ecclesia quandam de rapi-
nis et usuris pstruxisset eps ad eius dedica-
tionem multis p.ribus inuitauit. Quis igit eps
cu suo clero officiu psecrationis agerent: vi-
dit post altare diabolu stantem in cathedra et
in habitu episcopali: q. dixit epo. Quare ec-
clesiam mea psecras: cessa ias: q. iurisditio
eius ad me pertinet: q. de usuris et rapinis
edificata est. cu ergo eps inde cu clericis fri-
tus suggeret: diabolus p.rius ipas ecclesiaz cu
gradi strepitu destruxit. Nam buzardam simili-
ter sicut legif tertio regu. 25. domum dei com-
bussit. nabuzardam at princeps cocor: signifi-
cat illos q. gule et luxurie dediti sunt: q. de ve-
tre suo deu suuz fecerunt sicut q. dicit aposto-
lis. Quorꝝ deus veter est et. Quasi at ven-
ter deus dicat ondit hugo et de sancto victo-
re in suo claustrali dicens. Solent diis tem-
pla pstrui: altaria erigi: ministri ad fidei ordi-
nari: imolari peccudes: thura cremari
deo si qd vtri templu est cogna altare me-
sa: ministri coci: imolate peccudes carnes co-
cre: fumus incensorꝝ odor sapoꝝ. Rex anthio-
chus: q. fuit superbissimus et ambitiosus domum
dei polluit: et pphanauit. sicut legif. i. Ma-
cha. i. Per que significat q. superbia et ambi-
tio q. viget in clericis q. non appetunt pdesse
sed pdesse multum ecclesiam dei paminat: de
quorꝝ supba ambitioe dicit Bernar. Hono-
rati incedunt de bonis dni q. dno honore non
deserunt. Unde is quez quotidie vides me-
retricius nitor: histriomencus habitus: regius
apparatus: inde aurum in frenis et sellis et cal-
caribus. plus calcaria q. altaria fulgent. Et
sicut per tres pphana extitit. ita per alios
tres dedicata et psecrata fuit. Dedicatione
.n. pmo fecit moyses: scdo salom. tertio. Ju-
das machabeus: p. qd insinuat q. in dedica-
tione ecclesie debemus habere humilitatez
q. in moyses: sapientiam et discretionem q. in sa-
lomone: vera fidei p.essionem q. in iuda desi-
gnat. C. Scdo videndum est de psecratione
seu dedicatione templi spiritualis qd templum
sumus nos. s. pgregatio oim fidelium: qd co-
struitur ex lapidibus viuis. i. petri. 2. T. q.
lapides viu superedificamini et. Ex lapidib.

politis vñ cantas: tensionibus pressuris et
ex lapidibus qdris: quor. n. latera lapides
spiritualis sunt fides spes charitas et opera-
tio q. equalia sunt: q. vt dicit Greg. quantum
credis tñ speras quantum credis et speras.
tñ diligis: quantum credis et speras et diligis
tñ oparis. In hoc quidē templi altare est cor
nostrum sup qd altare tria debent deo offer-
ri: p.imum ignis delectionis perpetue. leniti.
.ii. Ignis scz dilectionis erit perpetuus et nū-
q. deficiet in altari. s. cordis s. incensuz ora-
tionis odorifere. i. paralip. vi. Aaron et fili
eius adolebunt incensuz sup altare holocau-
stomatis et thymiamatis. Tertiū sacrificiū
iusticie qd sacrificiū p.stitit in oblatione peni-
tentie et in holocausto dilectionis perficez et
vitulo carnis mortificate: de his psalmus.
Acceptabis sacrificiū iusticie oblationes et
holocaustum: tūc imponent super altare tu-
um vitulos. Templum autē spirituale qd
sumus nos ad similitudinem templi materi-
alis consecratur. P.imo eni summus pon-
tifer. s. xps ostium cordis clausum inuenies
ter circum dū peccatum cordis: oris: et ope-
ris ad memoriaz eius reducit. De hoc tri-
plici circuitu dicitur Isa. 23. Sume cytharā
quo ad primū circuitū ciuitatē cordis. s. quo ad
2^m. meretrix obliuioni tradita propter terti-
um. Scdo ipsum ostium cordis clausum ter
p.uit: vt sibi apiat. Percutit. n. ipsum cor
ictu bñficij: p.iliū: et flagelli. De qua triplici
p.ussione d. p.ouerbioꝝ pmo q. ad malos
Extendi manum meā. et. hoc q. ad colla-
ta bñficia. Desperisti oē p.iliū meū: hoc
q. ad inspirata p.ilia: et increpationes me-
as neglexisti: hoc q. ad illata flagella: vt
ter p.uit dū rōnalem mouet ad peti cogni-
tionē p.cupiscibile ad dolorem: irascibile ad
peti vindictā et detestationē: tertio ipsū tē-
plum spūale ter aqua intus et extra debet ir-
rigari. Nec at trina irrigatio est trina lachry-
marū interiorū vel aliq. exteriorum effusio.
Des. n. sci viri vt dicit Gregorius dolos
afficitur p.iderado: vbi fuit: vbi erit: vbi est
et vbi nō est. Vbi fuit inquit in pctō: vbi erit
in iudicio: vbi est in m.ia: vbi nō est in glo-
ria. Quando ergo interiores vel exteriores
lachrymas fundit p.iderado. s. q. sunt in pec-
cato et de ipso rōnem reddet in iudicio: tunc

De sancta Elisabeth

istud tépluz iā semel aqua aspgitur. Quā āt p
misericordia in q̄ est ad flētū ppungit: tūc scdo ir-
rigat. Quā p gloria in q̄ nō est lachrymas sū
dit: tūc etiā aqua spergit. Illuc āt aque ad-
miscēt vinū: sal et cineres: q̄ cū his lachry-
mis debemus h̄re vinū spūalis exultatiōis
sal mature discretiōis: et cineres p̄fide hu-
militatiōis. vel p vinū lūm̄batū itelligit hu-
militas xpī quā hūit in carnis susceptiōe vi-
nū. n. lūm̄batū ē verbū humanatū. Per sal
itelligit scitas sue vite q̄ ē oibus p̄dimentū
religiōis. Per cinerē itelligit eius passio.
Istis igit tribus cor n̄m debem⁹ aspgere. s. be-
neficio incarnatiōis: p qd̄ p̄uocemur ad humi-
litate exēplo sue puerlitiōis: p qd̄ isormemur
ad scititātē: et memoria passiōis: p quā incute-
mur ad charitatē. Quarto scribit in hoc tē-
plo cor: dis spūale alphabetū. i. spūalis scri-
ptura. Nec āt scriptura q̄ ibi scribit triplex ē
s. dictamina faciēdo: testimonia diuinorū
b̄nficiōrū: accusatio ppriorū dilectorū. De
his tribus ro. 2. Cū. n. gentes q̄ legē nō h̄nt
naturalit̄ ea q̄ legis sūt faciūt huius legē nō
h̄ntes ipsi sibi sunt let q̄ oñdunt opus legis
scriptū in cor: d̄b⁹ suis. Ecce p̄mū testimoni-
ū reddere p̄scia ip̄orū: ecce 2m. et inter se co-
gitationū accusantiū vel et defendentiū: ec-
ce tertiū. Quid debēt pigi cruce. i. assumi
penitētie austeritate: q̄ qd̄ debent iūgi et
igne illustrari: q̄ nō solū ferende sunt patien-
ter: sed et libent̄: qd̄ p v̄nctionē signat: et ar-
denter qd̄ p ignē. vñ bernar. Qui morat in
timore crucē xpī portat patient̄. Qui pficit
in spe portat libet̄: s. q̄ p̄sumat in caritate
āpiectis iā ardēt̄. Idē multi vidēt cruce
n̄rā: s. nō vidēt v̄nctiones n̄rā. Qui ḡi se
hec hēbit v̄e tēplū ad honorē dei dedicatū
erit. dignus plane in quo xp̄s habitet p grā
et tandē in eo habitare dignet̄ p gl̄iam: qd̄
sp̄s nobis prestare dignet̄: q̄ v̄nūt et regnat
deus p oia secula seculorū. C De nomine.

Elisabet iterptat de me⁹
cognouit vel dī mei septi-
ma: vel dei mei saturitas
Dī ḡ p̄mo helisabeth de⁹
meus cognouit: q̄ de⁹ cā
cognouit. i. suo b̄nplacito
obseruauit: et approbauit.
vel cognouit. i. noticiā sue cognitionis sibi

insudie scdo dī helisa. i. dei mei septima: ip̄a
n. habuit septimam dei: vel q̄ septē opibus
misericordie se exercuit: vñ q̄ nūc ē in septi-
ma etate gescētū puerura tandē in octaua
resurgētū. vel ppter septē status in quibus
fuit. Ip̄a nāq̄ fuit in statu v̄ginali: secundo
in statu p̄ugali. tertio in statu viduali: q̄rto
in statu actiū. quinto in statu p̄emplatiū.
sexto in statu religiōis. Et nūc septimo in sta-
tu gloriōso. Et isti septē status manifeste p̄-
nentur in legēda sua: vt possit dici de ea qd̄
dī in danielē de nabuchodonosor: semptē tē-
pora mutāt̄ sup eā. Tertio dī dei mei satu-
ritas: deus. n. modo satiauit eam et repleuit
splendore: veritatis. dulcedine suauitatis et
vigore eternitatis. vñ augustin⁹ in libro de ci-
uitate dei: agēs de ciuitate celesti dicit: i et
nitrate viget. in veritate dei lucet: in bonita-
te dei gaudet.

Elisabeth illustris regis
vngarie filia genere nobi-
lis sed fide ac religione no-
bilior: stirpē tā nobilē nobi-
litanit exēplis: illustrauit
miracul: et decorauit gra-
tia scitatis: quā aucto: na-
ture supra naturā quodā mō extulit: dñ puell-
la regalibus nutrita delictis oīa puerilia aut
oīno p̄tēneret: aut a dei obsequiū māciparet
vt ligdo clareat tenera et infantia q̄sta sim-
plicitate v̄guit: q̄ dulci deuotiōe inceperit.
Et tūc si qd̄ cepit bonis assuescere studiis.
ludos spernere vanitatis: successus p̄spicos
fugere mūdi: p̄ficere semp in reuerētia dei.
Cū adhuc eēt quinquēnis in ecclia orādi gra-
tia tā se dula pmanebat. vt eam eius sodales
vel ancille auellere v̄r valerēt: quā cū an-
cille: vel coetance obseruaret: aliq̄ de illis
cā ludi vsus capellā inse q̄ videbat: vt per
hoc intrādi eccliaz opportunitatē captaret:
quā ingrediēs genua flectebat: aut p animē
to totali icūbebat: et licet l̄fay peritiā nō ha-
beret: tñ corāz se in ecclis sepe psalteriū ex-
pādebat: vt quodā mō se legere fingeret. ne
velut occupatā q̄s ip̄ediret: se quoq̄ cū pu-
ellis ad terrā p̄stratā ludi sp̄s mēsurabat vt
sub tali occasione deo reuerentiā exhiberet.
In ludo etiā et annulorū et in aliis ludis
sp̄es totāz in deū ponebat. Et his q̄ puella

De sancta

parvula lucrabat: vel alias specialiter possidebat: puellis pauperculis decimas exhibebat: inducens eas ut sepe oratione dñicā dicerent: et crebro virginē salutarē: crescentem vero per etatem tēporis crescebat amplius per affectū deuotōis: nā beatā virginē dī genetricez in sui patonā et aduocatā et beatū iohannem euangelistā in sue castitatis custodem elegit. Quā. n. singule cedule singulorū apostolorū nominibus inscripte altari imponebant: et quilibet aliarū puellarū casu sibi cedulam ptingentem acciperet: ista oratione fusa tribus vicibus cedulā ubi nomen sancti petri erat inscriptū: ut desiderabat acciperet ad quem tanto deuotionis ferebatur affectu: ut nihil in eius nomine perentib⁹ denegaret. Ne vero mūdi successus sibi nimis blandiretur quotidie in rebus p̄speris sibi aliquid detrahebat. Quā. n. in aliquo loco sibi prospere succederet. reliquū inemitens dicebat: nolo pcedere: s; p̄p̄ deū reliquū intermitto. Ad choreas quoque puellis ceteris aduocata cū vnū circuitū peregrigissent dicebat. Sufficiat nobis vn⁹ circuitus. Jaz p̄pter deū alios dimittamus: et sic per tales modū puellas a vanitatib⁹ temperabat. Vestimentorū lasciuos vsus semper abhorruit et omnes in his honestatez dilexit certū quoque sibi numex orōnū indixerat quē si quā occupatiōe aliqua p̄uenta nō potuisset perficere. et ab ancillis lectū ingredi cogere tur cū celesti sponso vigilas vigilans soluebat. Dies quoque solēnes puella nobilis tanta deuotione colebat ut et manicas sibi p̄ sui nulla ratione patere ante q̄ missarū solemniam pplerent. Chirobecarū et vsus ate meridie in diebus dñicis sibi interdixit: volēs in hoc sacre deserre solēnitati: et sue satisfaccere deuotioni p̄pter qd solita erat ad hec et similia se p̄ votū astrigere ne q̄s eā posset aliquibus suasionib⁹ a suo p̄posito reuocare. Officiū ecclesiasticū audiebat cū tāta reuerentia: ut cū sacra legerent euāgelia vel sacra hostia pficeret manicas si forte p̄sute essent solueret: et monilia deponeret et capig ornamenta in imo locaret. Ut ubi gradū virginalē prudētē rexit. et inocent pcurrit: iugale gradū intrare p̄pellit utpote q̄ ad hūc p̄mo impio urgebat: fructū p̄ceptura trice-

simū: q̄ fidē trinitatis suauit in decalogo p̄ceptorū. Consensit igit l3 inuita in copulam iugale nō ut libidini p̄sentiret: s; ne prius p̄ceptū p̄tēneret: et filios educādos ad dei finitū p̄crearet: q̄uis. n. fuerit legi thori cō iugalis astricta: nulli tñ delectatiōi fuit subiecta: qd inde manifeste p̄stat: q̄si in manibus magistri coradi volū emisit: q̄ si viro suo eā supuiere p̄tingeret cōtinētiā p̄petuā obseruaret. fuit igit lantgrauio turige sociata coniugio. put regalis erigebat magnificētia et dispositio ordinauit diuina: ut. s. ibidē multos ad dei amorē adduceret et in cōflos hoīes edoceret. Licet at mutauerit statū nō mutauit tñ mentis affectū. Quāte at fuerit deuotio nia et humiliatiōis ad deū: quāte aueritatis et abstinentie ad seipm quante largitatis et misericordie ad pauperes ex his que subiecta sunt apertius declaratur. nā in orōne tāti extitit feruoris ut etiā ancillas ad ecclesiam gradu p̄cito pueniret: ut quasi quibūdam clandestinis orōnibus aliquā dei grām impetraret. In nocte ad orationē sepe surgebat rogante eam marito ut sibi parceret: et quieti alicui corpus donaret. Ordinauit at cū quadam domicilla sibi inter ceteras magis familiarī: ut si forte somno de p̄sse nō surgeret eam pede tangens excitaret. Quadā vō vice pedem dñe tangere voluit: et casu in pedem mariti iniecit: qui subito excitatus rē ut erat didicit: et patienter sufferens prudēter dissimulauit: et ut orationem suā deo p̄p̄que redderet sacrificium: sepe ipsum irritabat abundantia lacrymarum: quas quidez lacrimas fundebat iocunda: et sine aliq̄ indecenti vultus permutatione ita ut semper cum dolore fletet: et de dolore gauderet: tante se humilitati subiecit: ut p̄pter dei amorē vilia et abiecta non sperneret: et hec cum deuotione nimia exercebat. Nam infirmū quādam vultu defo: mē: capitis fetore horribilem in sinu proprio reclinavit. et horridū crinem tondēs eius caput ancillis ridentibus lauit. In rogationibus semper processionem nudis pedibus induta lineis sequebatur et in predicationum stationibus inter pauperulas tanq̄ pauper et humilis residēbat. In purificatione post partuz nequaquā se ut cetera gemmis ornabat. velibus deauratis te-

Helisabeth

geb at: sed exemplo intemerate puerpere filium proprijs gestas in vlnis ipm ad altat cū agno et candela humiliter offerebat: vt ex his et secū pōpaz ptenendā oāderet: et se illibate puerpe pformaret. Deinde domū rediens vestimēta ipa cū gbus ad ecclesiā pcesserat alicui paupī mulieri tribuebat. Accidit qz ad sue humilitatis pconū q ipa libertate pcellens et dignitate sublimis cuiusdā viri. s. magistri coradi pauperis et medici. s. tamē scia et religione pēpui saluo iure matrimonij et psciente marito obedientie adeo se subiecit: vt qcqd pceperet ipa cū reuerentia et multo gaudio adimpleret: vt ex hoc et obedientie pceperet meritū et dñi saluatoris q factus est obediēs vsqz ad mortē imitaret exēplū.

¶ Quadā at vice ad qñdā pdicationē ab ipso vocata supueniente marchionissa mēsenē se impedita nō venit. Ad ille egre ferēs tā tam ei obedientiā relaxare noluit: donec vsqz ad camisiā expoliatā cū gbusdā ancill' suis q culpabiles fuerant foriter se vberare fecit. Sibi quoqz tantā abstinentiā et rigorez imponebat vt suum corpus vigilijs disciplinis et ieiunijs maceraret. Nam sepe a viri thoro abstīnēs noctes ducebat isomnes vt orōnibus posset insistere: et in abscondito patrem celestem orare. Lūqz somni interpellaret necessitas supstrata tapetia dormiebat. Sed cū marit' abesset cū sponso celestii orationibus pnotabat. Sepe et p man' ancillarū faciebat se in cubiculo foriter vberari: vt saluatori sagellato vicē rependeret: et carnē ab oī lascīnia coerceret. Tantā at in cibo et potu temperantiā exhibebat vt in mensa mariti inter diuersa sereulorum genera interdū pane simplici esset pnta. Magister. n. sibi coradus iter dicit: ne de cibis mariti qcqd ptingeret de gbus sanā psciaz nō haberet: qd ipa tāta diligentia obseruauit. vt alij diuersis abūdantijs ipa cum ancillis suis cibis grossioribus vteretur. Sepe tamen ad mensam sedens cibos manu ptrecebat et diuidebat vt ex hoc comedere videret ne supstititidis notā incurreret. s. vrbānitate tali cū ros conuiuas lerificaret. Quadā uice cū longi itineris fuisset labore depressa et marito et sibi fuisset cibi diuersi oblati qui n

credebant de iustis laboribus omnino abstīnuit: et nigz panē et dux. n. aqua madida calesactū cū suis ancillis pacienter comedit. Ob h' quosdā redditus iustos vir suus sibi assignauerat. de quibus cū quibsdā ancillis suis que sibi ad hec oia psciebāt viuebat. Sepe autē cibos curie respuit: et aliquorū bonoz viroz cibaria requisituit. Nec autē vir suus oia cū paciētia supportabat: asserē q hoc et ipse libenter faceret si turbationez sue familie non timeret. Statū quoqz paupertatis in sūma gloria summo opere affectabat ut et xpo pauperi vicem rependeret: et mundus in ea nil ppius haberet. Quapropter interdū cū sola esset cum ancillis uel stimētis uilibus induens se et despecto uel to caput suū opies dicebat. talit' ice dā cū ad statum tenero paupertatis. licet autē sibi abstinentie frenū imposuerit tanta tamen liberalitate se ad paupes effundebat: ut nullum aliqua premi inedia pateret. sed oibus adeo largissime subueniebat: ut oēs eaz matrem pauperum acclamarent. Septem enī misericordie operibus tota vigilantia insudabat ut regnum perpetuum perpetuo regnatura perciperet: et paternaz benedictio nam cum benedictis ad dexteram possideret. Ipsa namqz nudos uestiebat siquidem uestimenta impendebat pauperibus nudis peregrinorum et pauperū corporibus sepe liendis et pueris baptizandis quos quidem pueros sepe de sacro fonte lenabat. et proprijs manibus eorum uestimenta suebat ut paternitate contracta eis liberius subueniret. Decidit autem ut euidam pauperule quoddam satis bonum tribueret uestimētum. Illa autem uidens donum tam magnificum tam ingenti gaudio est perfusa. Et ad terraz cadens mortua crederetur. quod beata helisabeth uidens doluit se sibi tanta dedisse: timens ne sibi fieret causa mortis. sed tamē pro ea orauit et ipsa sanata surrexit. Sepe autē ipsa cum ancillis proprijs manibus lanam filabat: et inde uestimēta fieri faciebat: ut ex hoc bonorum laborum gloria recipere fructū et exemplū vbi humilitatis pberet: et de proprijs corporis laboribus elemosinā deo daret. Ipsa esurientes pasce

De sancta

bat. pauperibus. n. alimenta pbebat: adeo
ut lantgrauio viro suo pfecto ad curiā fede
rici impatoris q tunc erat cremene ipsa oēs
annonā de suis granarijs collegit: et pgrega
tis vnde cūq; pauperibus quotidie eis neces
saria ministrabat: eo q tunc caristia et fames
valida ininebat. Sepe at cū pecunia eis d
ficeret: ornamenta vendebat ut pauperib;
sbeniret: multa et sibi et suis ancillis consu
nit strabere et pauperibus refuare. Ipsa si
tientes potabat. Et quadā at vice cernissā
pauperibus distribuens cū vnicuiq; suffici
enter dedisset inuentū est q vas nullā habu
it diminutionē: sed eadē quā prius mēsurā ser
uauit: Ipsa hospitio pegrinos et pauperes su
scipiebat. domum. n. maximā sū altissimo ca
stro suo pstruxit: in qua infirmorū magnā multi
tudinē refouebat: quos diebus singulis nō
obstante difficultate ascensus vel descēsus
visitans oīa necessaria ministrabat et verbis
excitatio: ijs ad pīā inducebat. Et l3 oēs cor
ruptionē acris semper pergere portauit: in
firmorū tñ corruptiones pp dei amores et tpe
estimo non abhoruit: sed remedia adhibuit:
velo pprii capitis terfit: et manibus pprijs
petauit: l3 ancille talia grauiē tolleraret. In
eodem quoq; domo puerulos semināz pau
perū nutrire cū sumā diligentia faciebat qb;
se tam dulcē et humilez exhibebat ut eā oēs
mrem vocaret et intrantē domum cūcti tāq;
mfrēz filij seqrentur et ante se cateruatiz cum
sumo studio collocarent. Ipsa vō olliculas et
anulos vitreos et qdam alia vitrea emi fe
cerat ut pueri ludos pueriles in talibus ex
ercerent: q dū in pallio ppo eqtās in castruz
deferret de rupe altissima sup lapides ceci
derūt: sed nulla in eis lesio est inuenta. Ipse
infirmos visitabat. Miseroz ppassio adeo
aiuz eius vendicauit: q licite visitabat eo
rum cauernulas familiariter et deuote subin
trās: nec difficultate vite pterrita: nec lōgitu
dine lacessita: qb; sbeniebat in necessarijs:
et vba exhibebat pfolatio is pp qd ex qntupli
ci pnderatōe remunerationem acciperet. s.
ex dignatione visitatiōis: ex labore itinēris
ex affectu cōpassionis: ex affectu consolatio
nis: et ex largitōe muneris. Ipsa sepulchras
pauperum frequentabat: mente nāq; deu
ta paupēz currebat ad funera: et vestes q̄s

ppis manibus fecerat eorūz corporibus eo
aptabat: adeo ut semel velū suū lineum ma
gnū i ptes pccideret et cuiusdā corpūs paupis
inuolueret: corūq; funera pprijs manib; cō
trectabat: et in ipoz obsequis deuota māebat.
Inter hec laudāda est duotio viri sui q licet
negocijs multis eēt implici: in dei tñ obsego
erat deuotus: et ipē q talibus personatū intē
dere nō valebat vxori sue ptatē concesserat
agendi oīa que dei honorem respicerent. et
anime sue salutem afferrent. Lupiens ve
ro brā heli. ut vir suus in fidei defensione
potentie sue arma puerteret ipm salubri ex
hortatione induxit: ut ad terras scām pgeret
visitandā. vbi dū esset lāgrani? pcepit fide
lis deuot? et inclyt? fide itēgra et deuotōe sin
cera deo reddidit ipm suoz opz fructū reci
piēs gloriosū: et sic ipsa vidualē statū cū duo
tione amplectit: ne vidualis pntētie primo
fraudaret: sed fructū. 60. pcepit: utpote que
decalogū pceptoz cū septē mīe operibus ob
seruaret. Vex cū mors viri sui p totā fuisset
turingiā diuulgata: de pīa ipa tāq; dissipā
trix et pdiga a qbusdā vasallis viri sui turpi
ter et totalr est eiecta ut ex hoc ciuis patiētia
claresceret: et paupertatis diu pceptū deside
rium obtineret. Adueniente igit nocte in do
mo cuiusdā tabernarij in loco vbi porci iacu
erāt se recepit: deo grās multas agēs. Hora
vō matutinali ad domū suā minoz pges roga
uit: ut p sua tribulatōe deo grās ageret: et re
deū laudamus cantarent. Sequēti die domū
cuiusdā sui emuli cū suis paruulis iussa est i
gredi arcto sibi loco ibidē ad modū assignato
q dū ab hospite et hospita plūmum grauaret
parietibus valescit dicens. Libenter hoib;
valescerē si bñficos inuenirē. Lōpulsā igit
ad locū porē reddijt: et paruulos suos ad loca
diuersa alēdos trāsiniit. Dū vō per quādā
viam strictā luto pfundo plenā sup quosdā
lapides ibidē positos pgeret et vetula quedā
cui iam multa bñficia cōtulerat super eosdē
lapides trāsienē eidē cedere recusaret ipa
in lutū pfundū cecidit: et surgens vestimen
ta sua gaudens et ridens absterfit. Post hoc
at abbatiſsa cuius matertera ipsius nimīū pau
pertati cōpatiēns ad epm banēpergens et ip
sius auūculuz eam duxit: q eaz honeste susci
piens caute retinuit: intendēs ipsam secum

dis nuptijs copulare. Quod cum ancille que
secum continentiam vouerant didicissent: et ex
his multis se lachrymis affligerent beata helisa
beth cum gemitu hoc retulerunt: que eas profor-
rans ait. Quid in domino: pro cuius amore perine-
tiam voui perpetuam: quam meum propositum firmius
custodiet: et omnem violentiam conteret et com-
filium humanum dissoluet. Et si forte auun-
culus me? voluerit me alicui copulare: anio
dissentiam: et vobis pariter obdicam. Et si nullum
mibi aliud euadendi superesset remedium na-
sum mibi proprium detruncare: ut me sic de-
formem quilibet abhorreret. Cum igitur de mandato
ipsius episcopi ad quodam castro inuicta fuisset dedu-
cta moratura ibidem donec alicui in coniugium
traderetur: ipsa suam castitatem domino cum la-
chrymis commendasset: ecce domino disponente
ossam viri sui de vltima marinis partibus dese-
runt. Iussus est igitur ab episcopo reduci: ut
ossibus viri sui deuota occurrat. Ipsa ergo ossa
ab episcopo cum honorabili processione: et ab ipsa cum
multa deuotione et lachrymarum effusione sus-
cepta sunt: que conuersa ad dominum dixit. Gra-
tias ago tibi domine: quia in susceptione ossium viri
mei dilecti tui me miseram consolari digna-
tus es. tu scis domine quia iam ipsum te amantem multum
amaueri: tamen ob tui amoris eius presentia libenter
carui et in sancte terre tue subsidium destinavi. Et
quis delectabile mihi esset adhuc cum eo vi-
uere tali conditione ut cum ipso paupere per
totum mundum paupercula mendicare. tamen te teste
pro tua voluntate vno crine ipsum non redimerem
nec ad vitam mortalem iter reuocarem. Ipsum autem
et me tue gratie recomendo. Vex ne fructum cente-
simi perderet qui perfectionem angelicam ser-
uantibus datur quod de sinistra miserie ad dexte-
ram glorie transferuntur religiosum habitum
induit vestes. scilicet griseas: humiles: et abiectas
continentiam post mortem viri perpetuam ser-
uans obedientiam perfectam custodiens: et
voluntariam paupertatem amplectens. In-
uit autem eius habitus tam despectus ut deferret
pallium griseum panno coloris alterius pro-
longatum manicas et tunice ruptas alterius
coloris panno habuit emendatus. Mater ve-
ro suus rex vngarie audiens filiam suam ad tam
tam deuensile inopiam comitem quandam ad
eam misit: ut ipsam ad paternam liminam reduce-
re procuraret: qui videns eam tali bitu ornata

cernensque eam sedentem humiliter et filantes pre
confusione et admiratione exclamans dixit.
Nunc filia regis tam vili habitu induta ap-
paruit: nec lanam filare aliqui nullatenus ac-
quieuit: cum pauperibus malens in pauper-
tate degere quam diuitijs multis cum diuitibus
abundare: ut pro eius animus in deum totus
transiret et intacta eius deuotio nullum impe-
dimentum haberet: rogauit dominum ut omnium tem-
poralium contemptum sibi infunderet: et fili-
orum dilectiones a suo corde auelleret: et con-
tra omnes contumelias contemptum et instantiam
largiretur. fusa oratione audiuit sibi dominum de-
centem. Fraudata est oratio tua. que dixit an-
cillis. Exauduit dominus vocem meam: quia et
omnia temporalia ut stercorea reputo: et de filiis
meis plusquam de alijs primis non curo: et mei
contemptus et oprobria paruipendo nihilque
aliud nam diligere video: nisi deum. Ma-
gister vero quoque Conradus sepe sibi mole-
sta et contraria imponebat: et quos amplius di-
ligere videbatur ab eius consortio separabat
adeo ut duas fideles ancillas et predilectas
que a iuuentute sua secum fuerant enutrite
ab ea remoueret multum effusus lachrymis hic
et inde. Hoc faciebat autem vir sanctus: ut
eius voluntatem frangere: et ut ipsa suum af-
fectum ad deum totaliter erigeret: et ne ali-
qua de ancillis pristinam gloriam ad eius me-
moriam reuocaret. In his autem omnibus i-
ueniebatur et velox ad obedientiam: et constantem
ad patientiam: ut per patientiam animam suam
possideret: et per obedientiam victoria deco-
raretur. Dicebat quoque si propter deum tam-
tum timeo hominem mortalem: quantum time-
re debeo iudicem celestem. Sed autem magi-
stro conrado pauperi et mendico: non alicui
diuiti episcopo obedientiam facere volui: ut
omnem occasionem temporalis consolatio-
nis a me penitus abdicarem. Quadam vice
cum claustrum quarundam sanctimonialium
ab eis abire rogata intrasset: non habita li-
centia a suo magistro fecit eam tam grauer per-
berari: ut per tres hebdomadas in ea vesti-
gia verberum apperent. Dicebat autem suis ancil-
lis se et illas consolans. Sicut gramen fluuii
iundante deprimitur et decrefcente erigitur
sic nos aliqua afflictione adueniente debemus
per humilitatem submitti cessante vero ad

De sancta

deum per spiritualem letitiam eleuari tanta se humilitate deprimebat: ut nullatenus pate- retur quod ancille eam dominam appellarent: sed singulari tantum ad eam numero loqueretur eodem. scilicet quo inferioribus loqui solemus. Scutellam insuper aliamque coquinae utensilia lana- bat: ne ab ancillis prohiberetur eas tunc ad loca alia transmittere. Dicebat etiam si vitas aliam magis despectam inuenissem ipsam potius elegissem. ceterum ut cum maria optimam partem possideret sedule contemplationi vacabat in qua quidem contemplatione speciale gratiam habuit lachrymas fundere celestes vi- siones crebro videre: et ad amorem dei alius inflammare quando quidem magis videbat tunc iocunda iocunde deuotionis lachrymas emittebat: ita ut lachryme de vultu eius iocunde tamquam de fonte serenissimo effluere videretur ut simul flens videretur et gaudens nunquam deformitatem vel rugas vultum et fletu com- uertens. dicebat. n. de his quod vultu in fletu desor- mant videntur quasi dominus deterret. Dicit dominus quod habent cum iocunditate et hilaritate. Elifides celestes in ipsa sui oratione et contemplatione sepe videbat. Quadam vero die sacro quod dra- gonalis tempore in ecclesia existens: sic ad altaris oculum defixis intenta manebat ac si ibidem dei presentiam miraretur ubi per magnam spatium consolata diuina est reuelatione refecta. deinde domus reuersa dum se per debilitatem in ancille gremium apodiasset et illa per fenestram oculos ad celum defixos attolleret tanta hilaritate vultus eius perfunditur: ut etiam risus mirabilis seque- retur: que cum diu tota iocunda visione leti- ficata fuisset subito in lachrymas est pueris rursus oculos aperiens pristina iocunditate perfruit oculosque claudens pristinis lachrymis irrigat: et sic usque ad completorium talibus est diuinis consolationibus imorata. cum vero diu tacens nullum verbum emisisset penitus tadem prumpens locuta est dicens ita. Domine tu vis esse mecum? ego tunc et cum nunquam volo a te sepa- rari postmodum cum ab ancillis regeretur: ut ad dei honorem et ipsarum edificationem quod viderit indicaret illa ipsarum inopinitate deuicta ait. Ubi celum apertum et iesus se ad me benignissime inclinatus vultusque ad me suum sincerissimum ostendentem. Ego vero de sua visione ineffabili iocunditate perfusa d

suo recessu remanebam multo merore delecta qui mei misertus iterum me sui vultus ostensione letificans ait. Si tu vis esse mecum: ego ero tecum: cui ego respondi prout me loquentem au- distis. cumque rogaretur: ut et visionem quam iuxta altare vidit exponeret: illa respondit. que ibi vidi non expedit narrare ibi tamen in gau- dio multo fui et dei miranda conspexi. Sepe quoque dum in oratione persisteret eius facies mi- re splendebat: et eius oculi instar solis radii per- dibant. Sepe autem eius oratio tanti feruoris in- ueniebatur: ut et alios inflamaret. Iuuenem namque quemdam seculariter indutum ad se vocans ait. Uideris nimis dissolute viuere: cum debe- res creatori tuo seruire. velles ne quod pro te dum orare: et ille. Volo et id vehementer exposeo cum igitur orationi se dedisset et iuuenem similiter pro se orationi incumbere monuisset iuuenis alta vo- ce clamauit dicens. Cessate domina ab oratione iam cessate: sed cum illa attentiore oraret iuuenis al- tius clamans dixit. cessate domina quia totius desi- cio et cuburo. Ipse. n. tanto calore fuerat suc- census: et totus sudans et sumas ut corpus et brachia velut amens tactaret adeo ut plerique accurrentes ipsius tenentes vestes eius pre- nimio sudore madidas inuenirent: et est ei manibus ferre non possent ipso clamante et di- cente. Torride ardeo et sumor. Ut vero beata belli oratione compleret iuuenis cessare ces- sauit: qui rediens ad seipsum: et diuina gratia illu- minatus ordinem fratrum minorum ingressus est. Illa autem inflammatio sic ostensa feruore orationis sua- rum ignem demonstrabat: quod tam valde extitit quod et frigidum inflammarit: sed ille carnalibus assuetus et spiritualibus nondum idoneus talia capere non va- lebat. Ad summum vero cumulum perfectionis per ma- rie contemplationis oculum non deseruit. Mariæ officium laboriosum: sic supra in scriptis operibus misereor: die est ostensum: nihilominus tamen postquam religiosum habitum induit sedule pietatis opibus deseruiuit. Nam cum pro dote sua duo mi- lia marcharum recepisset partem in pauperes di- stribuit et de reliquo in marpure magnam ho- spitale struxit: pro quod omnes eam putabant dis- sipatricem et prodigam cuncti appellabant eam insa- nam. Et quia omnes iniurias nouerat gaudenter accipere ipse operabant ei quod nimis cito me- moriam viri sui a corde eiecerat: quod taliter exul- tabat. Postquam autem hospitale struxerat suumque

pauper se se tāq̃ ancillā humilē mācipauit.
nā pauperibus tā sollicita ministrabat vt eos
et balnearēt in lectis collocās adeo vt ancil
lis gratulabūda diceret. q̃ bñ nobiscū agis q̃
dñm sic balneamus et tegimus. in ipso at pau
perū obsego sic hūit se hūit q̃ puerulus que
dā monocolū et scabie p̃fusu vna nocte septe
vicibus p̃p̃is brachijs ad locū necessitatis
detulit: et p̃ānos ipsius sedatos libent̃ lauit.
Quādā et mulierē horribilē leprosa sepe ab
luens in lectulo collocauit vlcera tergens et
ligans medicamēta adhibēs vnguentis: p̃ci
dens: eius et pedibus p̃strata corugias cal
ciamētorū soluebat. Ipsos at infirmos ad cō
fessionē: et cōmunionē inducens: vetulā quā
dam penitus confiteri renuentē verberē ca
stigatā induxit. Cū vero a pauper vacabat
officio filabat lanam de quodā mōasterio sibi
missā et p̃cium qd inde accipiebat paupe
ribus diuidebat. Cū aut post multā pauper
tatem quingentas marchas p̃ dono suo recep
tas pauperibus diuideret et omnibus ordia
te locata ipsa succēta transiens ministraret
posita est lex: vt si quis in aliorum pauperū
p̃iudiciū locū mutaret: vt itē acciperet:
capilloy suoy detractionē aliq̃ sustineret.
Et ecce quedam puella noie ildegūdis que
mira capilloy pulchritudine pollebat i de tra
situra aduenit: nō vt elemosinā acciperet: s̃
vt quandam sororem suam infirmam visita
ret que euz tanq̃ legis p̃uaricatrix ad brām
helisabeth adducta fuisset: eius capillos p̃
tinus detūcari mandauit ipsa flente: et plu
rimum reluctantē. Cū vero quidā de astan
tibus eā innocētē assererent: illa ait. Saltez
de cetero nō poterit cū tāta capilloy ābitōe
adhibere eas accedere: nec cū illis vanitates
aliquas exercere. Interrogata vō puella a
brā Helisabeth. Utē aliquando salubris vi
te p̃positum concepisset respondit q̃ iā dū
habitū religionis assūpisset: nisi tanta fuisset
in ea delectatio in capillis: et illa. carū ē mi
hi q̃ capillos p̃dideris: q̃ si filius meus fu
isset in regnū gl̃imatus. Cōtinuo igr̃ puella
habitū religionis induit: et in hospitāli. cum
b. helis. degens laudabilē vitā duxit. Cū q̃
dā paupercula filiā pepisset. b. helisa. filiā d̃
sacro sōte leuauit: et nomē suū eidē iposuit et
mri necessaria ministravit: ita vt d̃ pellicia

ancille sue manicas auferēs ad suolū dā pu
ellā sibi tribueret et calceos p̃p̃ios eidē do
naret. Post tres at septimanas mulier di
missa puella larēter cū viro suo aufigit. Qd
cū scē helisabeth nūciatū fuisset iōione se de
dit: et vtr̃ et mulier vltra p̃gredi nō valētes
ad ipsā coacti redierūt ab ea veniā postulā
tes. q̃s vt mltū erat de igratitudine redar
guens eis puellam nutriendā tradidit et de
necessariis eis prouidit. Appropinquante
vero tempore quo dominus dilectam suam
de mūdi ergastulo vocare disposuit: vt que
contempsērat regnū mortalium regnū per
ciperet angeloy: dñi sebre correpta decum
beret: et ad parietē faciē ṽsam teneret: audi
ta est a circūstantibus dulcissimā p̃mere me
lodiam que cum ab vna ancillay quidnam
hoc esset p̃cunctata fuisset: illa r̃ndit. Qui
cula quedā inter me et parietē se ponens et
suauiter eccinir: q̃ me ad canēdū silt̃ prouo
canit. In ipsa autem sui egritudine semper
hilaris extitit: et nunq̃ ab oratione cessauit.
Ultima vero die aī eius transitum eis di
xit. quid acture essetis si diabolus ad vos
adueniret. post paululū vero alta voce: qua
si diabolus licentians fuge tribus vicibus
exclamauit. Deinde dixit. Ecce appropin
quat media nox in qua hora xp̃s nasei volu
it: et in p̃sep̃io requieuit. Appropinquāte ve
ro hora sui transitus ait. Jam tempus instat
in quo omnipotens deus eos quā amici sui
sūt ad celestes nuprias euocauit. Post pau
lulū vero anno dñi. lxxi. ad extremā horam
ueniens dormiuit in pace. Licet autem ei
venerabile corpus inhumatū quattuor die
bus iacuisset nullus tamen fetor ex eo pro
dibat: sed quidam odor aromaticus cūctos
reficiens exalabat. Tunc autem vise sunt
auicule multe super cacumen ecclesie con
gregate quas nunquam aliquis prius vide
rat: que tam suavi modulatione cantabant:
et tanta varietate modos cantandi forma
bant vt cūctos in admirationem adduce
rent: eo q̃ eius erequias quodammodo age
re viderentur. Multus autem ibi fuit cla
mor pauperum: multa denocio populorum
ita vt alij capillos capig̃ detūcarēt: alij p̃ti
culas p̃ānoy iciderēt: et hec p̃ sumis religis
reseruarēt. Eius aut cor: p̃ i monumētū ē po

Elisabet

Actum qđ postmodum redundare oleo est re-
pertum. Est igitur manifestū in eius trāitu
quāte ipsa beata belisabeth. fuerit scitatis ⁊
hoc quo ad auicule modulationem: ⁊ deino-
nis expulsiōem. Illā āt auiculas q̄ inf ipsā
⁊ parietē se posuit: ⁊ tā dulciter cecinit qđ ēt
ipam ad cantandū induxit credimus fuisse
ei⁹ angelū q̄ fuerat ad eius custodiā deputa-
tus: qđ eidē eternū gaudiū nūciauit. Sic. n.
reprobo interdū ante suū trāitū reuelat et-
na sui dānatio ad maiorē sui p̄fusiōē: sic ele-
ctis interdū reuelat eterna sui saluatio ad
maiorē sui p̄solationē. Ille āt cār⁹ quē ipa p-
tulit fuit imensūz gaudiū qđ ex tali reuelati-
ōe p̄cepit: qđ qđē tā imensūz extitit. vt i cor-
de totaliter capi n̄ potuerit: sed se p̄fuitatag
vocē manifestauit. Diabol⁹ insuper si forte
aliqđ ius h̄ret ad scōs ēt morientes accedit
s; q; in. b. bel. nil iuris habuit: ideo turpiter
licētiatus aufugit. Per hoc igit̄ intelligi da-
tur quāte fuerit scitag: a q̄ ⁊ diabol⁹ territus
fugit: ⁊ cui angel⁹ eternū gaudiū renūciauit
Māifestū ē sedo q̄te fuerit mūditiē: ⁊ puri-
tatis: ⁊ hoc q̄to ad odoris exaltationē: q; .n.
corp⁹ eius in omni mūditiā ⁊ castitate i vita
tenuit: ideo i morte odoris suauitate fragra-
uit. Māifestū ē tertio quāte fuerit excellen-
tie ⁊ dignitatis: ⁊ hoc quo ad auium iubila-
tionē. Illas. n. aues que in cacumine eccle-
sie iubilantes ⁊ cantātes apparuerunt: cre-
dimus fuisse angelos: q̄ a deo missi fuerūt:
vt ei⁹ aias in celā deferrēt: ⁊ corp⁹ celestib⁹
iubilationibus honozarent: sicut. n. ad repro-
bos moriētes multitudo puenit demonū vt
eos terroribus cruciēt: ⁊ eoz ala ad tartara
raptant: sic ad electos decedētes multitudo
p̄fuit angeloz: vt eos p̄fortēt ⁊ eoz aias ad
celestia regna pducāt. Manifestū ē ⁊ q̄to
q̄te fuerit misericordie ⁊ pietatis: ⁊ hoc quo
ad olei emanationē. Deus. n. corpe oleum
emanauit: q; in vita misericordie opibus to-
ta redūdauit. O quāte pietat⁹ viscerib⁹ ei⁹
nūc affluit sp̄s cuius p̄fundi oleo inuentū ē
in puluere iacens corp⁹. Manifestū ē q̄to
quāte sit apud deū p̄tatis ⁊ meriti ⁊ hoc mul-
tiplici miraculoz opatiōe. Post. n. de corpo-
re trāsiit deus eā multiplici miraculoz glo-
ria illustrauit quoz qđā inferius sūt posita.
multa vō breuitat⁹ grā intermissa. C In pri-

bus sigdē saxonie in mōasterio quodā eiusdē
diocesis monachus ordinis cist. hēricus no-
mine tanta fuit infirmitate deplūsus ⁊ gravi-
bus dolorib⁹ circūdatus. vt oēs ad p̄passio-
nē induceret ⁊ clamoribus ingeteret: qđam
igit nocte appuit sibi qđā venerabilis dñā
vestib⁹ amicta albis q̄ eū admonuit vt si sa-
nitatē recipe cuperet btē belisabeth se deuo-
neret. Seq̄nti nocte sibi p̄suadens apparui-
t. Ille āt cū abbas ⁊ p̄or deessent de cōsilio
superioris votū emisit. Tertia igit nocte eidē
apparens signū crucis sup eū edidit ⁊ ille cō-
tinuo sanitatē recepit. Cū abbas ⁊ prior re-
demntes: Baudissent mirati qđ de sanitate
ceperūt: sed de voti iptione plurimū dubi-
tarūt: cū nulli mōacho liceat aliq̄ vota emit-
tere: nec se ad talia obligare. Eldiecit quoz
p̄or: mōachos sepe ad huiusmodi illicita sub
spē boni demonū apparitiōe deludr: ⁊ id es-
set illi mōacho p̄sulentū: vt mēte sua instā-
bilem p̄fessione firmaret. Seq̄nti igit nocte
eadē p̄sona q̄ p̄us sibi apparens dixit. Infir-
mus semp̄ eris donec ipleas qđ vovisti. Sta-
tim ḡ eadē infirmitas ipm̄ arripuit: ⁊ eisdes
dolorib⁹ torq̄ri cepit. Qd cū abbas audisset
ip̄s statim licentiauit ⁊ cerā p̄ imagine faciē
da dari p̄cepit: q̄ mor sanitate recepta votū
suū adimplere studuit: ⁊ illius infirmitat⁹ ni-
hil postmodū passus fuit. C Puella qđā no-
mine benigna mag. dio. cū ab ācilla potū pe-
tisset illa p̄mota potū porrexit dicēs. Accipe
⁊ diabolū bibe: visūq; ē puelle vt ardēs car-
bo p̄ eius guttur descenderet adeo vt se i col-
lo pati clamaret. Cōtinuo igit vent⁹ eius in-
star v̄tris intumuit ⁊ quoddā in eius v̄tre
p̄singula mēb: a discurrere visū ē. Illa vero
gemitus misabiles faciēs ⁊ voces insanas
emittēs obfessa a demōe fore credebāt: i sta-
tu vō tali p̄biēniū māsit. Deducta igit ad tu-
mluz scē heli. ⁊ ibidē p̄ ea voto emisso dum
sup tumbam posita fuisset. velut exanimis
ibidem apparuit: sed dum modicum panis
ad manducandum ⁊ aquaz benedictam ad
bibendū sup eadē tūbā eidē obtulisset. mor-
cuncq; stupentib⁹ ⁊ mirantib⁹ sana surrexit.
Vir qđam de dioc. traiectem. theodericus
noie cum vna manu p̄cius eius vsum peni-
tus amisisset: ⁊ sepulchrum beate h̄eli. bis
visitans curationem minime recepiisset: ter

Elisabet

tio illuc cum vxore sua cum multa deuotione
accessit quo dñ tendere senem quendā re-
uerendi aspectus hñit obuium qui ab eo sa-
lutatus ⁊ vii venisset requisitus dixit se de
marpurcha vbi corpus sancte heli. regeseit
venire: vbi deus multa miracula operatur
dñ autem vir suam infirmitatē exposuisset
eidē ille manu eleuata euz benē dixit dicēs
Securus perge qꝫ sanitatem recipies. dñ-
modo manū infirmas ad caput sepulchri in
qdā fouea ibi facta sub lapide miseris. Quā
quanto pfundius miseris. tāto citius sanita-
tem obrinebis. Tunc at sanctum nicolauz in
memoria habeas qꝫ scē heli. tanqꝫ comes ⁊ so-
cius in suis miraculis comparatur eidem.
Adiecit etiā stultos esse qꝫ proiectis oblatio-
nibus stari discerunt: cū sanctis placeat vt
cū pſeuerantia eoz suffragia postulent mor-
qꝫ senex ab eis disparuit: nec vltra ipm vi-
dere potuerūt: sup quod plurimū admirati p-
gebant plenā sanitatis recuperandē fiduciam
obtinentes. Virigif iuxta senis pſilium ma-
num sub lapide monumēti posuit: ⁊ ipsā con-
tinuo retraxit cino sanātam. C Quidam de
diocesi colonienſi hermānus noie dñ in car-
cere tenebatur a iudice: ad deuz se totaliter
pmit ⁊ beatā helisabeth ⁊ magistrū coradū
in sui adiutorium deuotione qua poterat in-
uocabat. Sequenti aut em nocte ambo infi-
mū cum multo lumine sibi apparuerūt mul-
tiplicif cū pſolātes: tandē snā in eū data su-
spendit ⁊ ad spatium vnius miliaris theu-
tonici in patibulo detinetur. Iudex at con-
cessit parentibus vt ipm deponerēt ⁊ in tu-
mulo sepelirēt. Preparata igitur fouea cuius
esset depositus pater ⁊ patruus ceperūt pro
mortuo beate helisabeth patrocinia inuoca-
re. Et ecce mirantibus ⁊ stupētibz vniuer-
sis qꝫ fuerat mortuus surrexit viuus. C Scho-
laris quidā de diocesi maguntinensi omi-
tus nomine dum piscatione minus cautus
insisteret in flumen lapsus cecidit. Magno
aut tps spatio iter iecto. dñ eius corpus eēt
extractus adeo sine sensu ⁊ motu ⁊ rigidum
est reptum qꝫ nullo in eo signo vite inuento
vere mortuus ab oibz est iudicatus. Tunc
beate helisabeth imploant merita: ⁊ cuncti
videntibus ⁊ admirantibus sibi restituitur
salus ⁊ vita. C Iuuenis quidam tres ānos

⁊ dimidium habens de diocesi maguntinensi
hugolinus nomine dum spiritum emisisset
⁊ corpus eius per spatium quattuor miliar-
iorum theutonicoꝝ rigidū ⁊ exanime iacuis-
set: mater ad inuocandū scām helisabeth ro-
ta deuotione se contulit: ⁊ puer vniū ⁊ sa-
num recepit. C Puer quidā qꝫ quatuor anno-
rum dum in puteū cecidisset. casu qdā vent-
ens aquam aurire animaduertit puer sub-
mersus intus iacere quē postqꝫ euz difficul-
tate extraxit ipsum mortuum dephendit: cu-
ius quidē mortis erat indicia: tps diuturni-
tas: corporis rigiditas: oris ⁊ oculorū horri-
bilis aptio. denigratio cutis: ventris infla-
tio: ⁊ oimoda sensus ⁊ motus priuatio. Pro-
ipso igitur suscitando ⁊ beatā helisabeth vo-
tum emittitur: ⁊ continuo vite pſtine restau-
retur. C Quendā etiā puella in flumine sub-
mersa: dum fuisset extracta eius meritis p-
tinus est vite restituta. C Vir quidā nomi-
ne federicus de diocesi mag. in arte natan-
di valde peritus dum se in quadā aqua bal-
nearet ⁊ pauperem quendā per brām heli-
sabeth illuminatum diridens in eius facies
aquam contentibiliter spargeret: ille prono-
cās dixit. Domina illa facta que mihi grati-
am pſtitit de te me vindicet ita vt hinc non
ex eas nisi mortuus ⁊ submersus. Ille autez
iprecatione paupis pulpens ⁊ in aquā
lasciue se immitens viribus penitus deli-
tutus: se iuuare non potuit: sed in profundū
quasi lapis discedit. Post multum vero tē-
poris requisitus de aqua mortuus est dela-
tus: Lñqꝫ magnus plactus fieret super eū
quidam eius propinqui ceperunt pro eo ad
beatam helisabeth votum facere ⁊ eius suf-
fragia deuotissime implorare: statim igitur
spiritus in eum rediit: ⁊ viuus ⁊ sanus sur-
rexit. C Quidā nomie. Jo. de diocesi mag.
cum quodam fure innocenter deprehensus
⁊ suspendio cum ipso adiudicatus: cunctos
rogauit vt beatam helisabeth oraret. vt fm
sua merita iuuaretur. Quz g eſet suspensus
audiuit vocem super se dicentem. Confide
⁊ in sanctam helisabeth fiduciam habe ⁊ li-
beraberis. Stratimqꝫ alio remanente ipso
sine fracto de loco alto granissime cecidit.
Nullam tamen lesionem incurrit. l3 noua qꝫ
inductus erat camūa rumpeatur: qꝫ exhilarat

De sancta

ait. *Scā helisabeth tu me liberasti et in stratum molle cadere me fecisti. Quā. n. alig diceret ipm itez suspendēdū: iudex ait. quem deus liberavit denuo suspēdi nō pmittam.*
Conversus qdā fuit in quodā monasterio dioce. mag. volamais noie admodū religiōsus: q carnē suā sic afflixit: vt circa ānos viginti lorica ad carnē portaret: iter lapides et ligna iaceret. Manus manū dū in molēdi nō eēt lapis molaris casu apprehēsas sic cōtrivit vt carnem ab ytraqz pte auelleret ossa et nervos ptereret. ita vt in quodā mortuario p̄rita quodā modo viderent. Qui tanto doloris aculeo vrgebatur vt rogaret q manus sibi p̄cederet. Cum igit beata helisabeth crebro in sui auxilium inuocaret q etiā in vita sua sibi familiaris extiterat: qdā nocte sibi apparuit dicens: vis sanus fieri: q cum rāderet libent. Illa manū apphēdens nervos sanavit ossa integravit: carnē ab ytraqz pte restituit et p̄stine sanitati donavit. mane at factō p̄fecte sanātū se repit. et toti p̄uenti manū ipaz cunctis stupentibz sanātā ostēdit.
Quidā puer gnquēnis discretus nomine maguntinē dioce. cū cecus natus esset meritis beate helisabeth lūmē recepit. Pellis quidē integra sine pilis palpebray vel aliq pellis diuisione oculis superinducta fuerat adeo vt totaliter oculos tegeret: nec substantie oculoz vllū indicium apperet. Nam igitur ei ad sepulchrū be. helisabeth ipm ducens de terra sepulchri oculos eius lūniuit. et super eū b̄tē helisabeth merita inuocauit. Et ecce pellis integra p̄ mediū scindit: et cū oculi p̄uissimi turbulenti et sanguinolēti vident. Siqz puer beate helisabeth meritis suffragantibus visus b̄nficio est potitus.
Puella qdā eiusdē dioce. beatricis noie cū diu magnis et diuersis fuisset infirmitatibus molestata: tandem gibbo et do: so et struma in pectore ex crescentibus: sic est in toto corpore incuruata vt nulla se rōne erigeret sed māntous supge nua positis corpus suū taliter sustētare. Quā igit inf in qdāz spora eā ad tumulū sancte helisabeth deportasset: et p̄ decē dies cōmorantes ibidem nullum potuissent sanitatis remedium inuenire. Irata mater eius cōtra beatā helisabeth murmurauit dicēs. Vibus beneficia impendis et me miserā non exau-

dis. Reuertens igit omnes quos potero et visitatione tua auertere procurabo. Cum igit irata redderet. et iam militare et dimidiuam pegisset: ei filia doloribus cruciata luget. Tandem ipsa puella obdormiens vidit quādam pulcherrimam dñam cuius facie resurgenti que corpus eius in dorso et pectoris linens: dixit ei. surge et ambula. Euigilans puella et se ob omni deformitate et curuitate penitus sanatam inueniens visionēz matri rettulit et gaudiuz et leticiam generauit. Revertentes igit ad sepulchrū sancte helisabeth deo et sibi gratias egerunt: et ibidē spora tam in qua puella portata fuerat dimiserunt.
Mulier quedam gertrudis nomine eiusdē dioce. p̄ multos annos ytraqz crure cōtracta et toto corpore curua in somnis admo netur: vt ad sanctum nicolaūz p̄ficiscens eius debeat merita implorare que ad quādam ecclesiam sancti nicolai portari se fecit et in vno crure sanitatem inuenit. Tandem ad sepulchrū beate helisabeth perducta et super eius tumulū posita grauissimis doloribus stimulata: et velut amens effecta sana et incolumis egressa.
Mulier qdā gertrudis noie eiusdē dio. cū per annos integrum penitus ceca mansisset: et alioz semper auxilio duceretur ad rogandā scām helisabeth. tota deuotione se p̄uirit: et amissū lūmen recepit.
Vir quidam henricus noie mag. dioce. duz lūmine oculoz penitus esset priuatus sepulchrū scē heli. visitās plene curationis beneficium reportauit. Postmodū vero idem vir fluxu sanguinis adeo est granulatus. vt mortuus a familia crederetur. Accipiens vero de terra sepulchri sancte helisabeth. et ipsam pterens aqua cōmisseuit et bibēs peluā sanitatē recepit.
Puella quedā metildis noie treuerē. dioce. dū visu et auditu priuata eēt et loquēdi et ambulādi potentiā amisset pater suus et n̄r ad beatā helisabeth eam deuouerunt: et p̄fecte sanātam dei et b̄tē helisabeth laudātes magnalia receperunt.
Mulier qdāz noie belibinis treuerē. dio. Quā p̄ annum ceca penitus extitisset et pro sua curatione be. heli. merita inuocasset ad tumulū eius duci se faciēz vnius oculi lūmen recepit q ad propria reuerſa in alio grauiter torqueri se sensit. Quz

vero iteꝝ eius merita iploꝝasset apparuit ei
dicens. Accedens ad altare fac cū corpore
li tuos oculos ventilari & sic recipies sanita
te: q̄ cuꝝ iusta cōpleuisset sanitatem recepit.
Cū iteꝝ qdā theodericus noꝛe mag. dio. i ge
nibus & cruribus diu grauissime infirmatus
ita vt non posset pꝛgere: nisi ab alijs portare
tur votum fecit: q̄ sepulchꝝ scē heli. cū obla
tionibus visitaret & cum locus eius a tumu
lo tantū p̄ decēz miliaria distaret vix in octo
diebus potuit peruenire. Cū vō ibidē p̄ q̄t
tuo: septimanas mansisset & nullū remedi
um ipetrasset: domū redibat. Lūq; in loco q̄
dā iuxta aliū infirmū decumbens quiesceret
vidit in sōnis quandam ad se venientē. et
aqua totaliter p̄fundētē q̄ euigilans p̄ sociū
tratus ait. Quare me aqua totalit̄ p̄fundisti: q̄
ait. Ego te non p̄fudi: sed credo q̄ illa p̄fusa
sio erit tibi causa salutis. Ille igit̄ surgens: &
se totaliter sanatum inuenēs: bacculos sup
humēꝝ posuit & ad tumulū scē heli. rediens
& gratias agens: le. us ad propria remeauit.

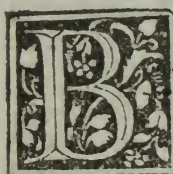
De passione .x. milium martir.

Assio & memoria decē mi
liū martirum veneratur
& colitur. id. cal. iulias: qui
oēs vna die pro xp̄i nomie
passi sunt sub adriano im
peratore: & alijs sex regi
bus: qui illuc venerūt i ad
futorum. Hic sci martires cum ab impatore
ad sacrificandū idolis p̄pellerent dixerunt
sacrificiū vultū & immaculatum offerimus nos
metip̄os domino nostro iesu xp̄o: qui pro hu
mano genere nasci dignatus est: & descende
re de celis multis malis affligi: & ad vltimū
voluit ēē pro nobis crucifigi: quē tu miser
ignoras. Tunc iratus impator: iussit eos diu
torqueri: & ad vltimū crucifigi: & oia tormē
ta q̄ passus ē dñs n̄r iesus xp̄s forti anio & fi
de firmissima p̄ dño sustinuerūt: int̄ quos pas
sus ē hermolā archieps: q̄ eos baptizauerat
Loc⁹ igit̄ vbi passi sūt martires mōs ē ma
gn⁹: & vocat̄ ararat: & distat ab alexādria ci
uitate quāctis q̄li stadijs. A q̄b̄ at passi fue
rūt exercit⁹ regū q̄ illuc venerāt i adintorū
.30. milia. Hora vero sexta illius diei terre
morus fact⁹ ē magn⁹. petre scisse sūt: sol ob
scurat⁹ ē: & oia signa q̄ in passiōe dñi visa su
erūt ēē ibi visa sunt. Tūc sci martires fun

dētes orōnē ad dominū dixerūt. Dñe deus
memēto n̄r i h̄ patibulo crucis & suscipe pe
titionē n̄ram & ea q̄ ate exposcimus nobis
pcedere digneris vt quūq; memoriam n̄re
passiōis corde & ore cū ieiunio & deuotiōe ce
lebꝝauerint: mereant̄ a te asscꝫ fructuosam
mercedē: tribuēdo eis sanitatē corpꝝ: me
dicamē aie: & in domibus eoz̄ intus & foris
bonoz̄ oīum vbertatē pcedere: si fuerint in
p̄lio nō eis nocere p̄ualeāt in inimici v̄sibiles
& inuisibiles: te p̄ eis pugnāte: sed sicut pla
cet tibi armis tuis eos p̄tege. Diesq; vn⁹
n̄ro passiōis vnū penitētiarū ānū p̄cludat ob
seruatiōibus se deuoto corde: & h̄ orator dñe
a te poscimus discipulationē: occupationē: &
oēm imundū sp̄m oēmq; infirmitatem eoz̄
expelle: q̄ gloriosū & laudabile ē nomē tuū
poia se. se. Et m̄identibus oībus amē. facta
est vox de celo dicēs. Que petistis dilectis
simi mei scitote vos ipetrasse: gaudete dñs
& letamini: q̄ orōnes v̄re corā xp̄o & in ora
li rege veracit̄ sūt exaudite: & his dieꝫ i cō
fessioe emisērūt sp̄m vaciter p̄cepturi pre
mia regni celoz̄. Amen.

De beato Iudoco.

Est⁹ iudoc⁹ fuit iudacheli
regis britonū fili⁹. hūitq;
fr̄s maiorē natū b̄t̄m v̄z
iuda: helū. q̄ successit pa
tri i regno. Isti duo fr̄s i
mo due gēme celestes p̄re
poranei fuerūt regis fr̄aco
ruꝝ dagoberti cū quo post graues inimicit̄
as ad iunice pacificat⁹ ē ip̄erex britonū iuda
chelus: & magnis ab ip̄o munerib⁹ honorat⁹
Regressus itaq; i britaniā cogitauit regnū
frenū p̄ celesti regno relinq̄re. & vitā mona
stichā ducere: fr̄s suū iudocū iuniorē se pue
niri fecit de suscipiēdo regni gubernaculo.
vt suū possz̄ adimplē p̄positū & fr̄i cōhabita
tione monachoz̄. Beatus at iudocus nō mi
nus seruēs in dei dilectiōe deliberādi idu
cias octo dieꝫ vīra fr̄e ipetravit. Interim
die noctuq; an̄ius cogitare cepit quomodo
posset effugere regnū sū & p̄ias & fr̄s suū cir
ca se studiū declinare. Ip̄o igit̄ i mōasterio
qdā vbi fr̄as didicerat p̄memorāte & ordi
frec̄nti⁹ icūbēte atq; it. ii. illuc p̄grinos ve
nire q̄ eā deuotiōis limia ap̄loꝝ petri & pan
li visitare desiderabant. Hic secreto asso

De sancto Iudoco

clatus parisijs venit cū eis ac vix vltimus
cū eisdem pcederet dubitauit: cōsiliū tan-
dem a spū scō consecutus qui gressus eius in
sibus dirigebat: ab hoc itinere ⁊ a socijs itine-
ris declinavit ⁊ ad pōtinij cōfinia que anti-
quis plena nemoribus erant ⁊ seris ac anti-
malibus solum habitabilia festinavit. De-
lectatus itaq; loci illius vasta solitudine di-
sposuit habitationē ibi facere super flumiū al-
zei: sed a duce heymonie illius terre dño
per septē annos ab hoc pposito retardatus
est. Inter quos annos hās magis didicit ⁊
sacros ordies suscepit. Tādē sacerdos iā ef-
fect⁹ dicti ducis filiū q cū i maria veneratōe
hēbat d sacro fonte suscepit. Elapsū āt septē
nō ad vitam solitariam trāsiuit in loco alzei
fluminis riuis vndiq; circumdato ibidem
ecclesia ⁊ domūcula edificata. p̄terea que
per etiā dñs opatus est miracula hic sūt cō-
sideranda q volucres ⁊ pisces diuersi gene-
ris ad sacram eius manū palpatibiles rece-
ptis ab eo alimentis veniebant ⁊ fcedebāt
quasi domestico. C Quādā die dñs ad victū
q̄idianū non haberet nisi panē modicū sibi ⁊
discipulo suo dñs in spē paupis vēit elemosy-
nam petens. Vir āt dei Iudocus panē dñi
diussit in quattor ptes ⁊ paupi petenti: vnā
ptem de quattuor erogari vix cgressus erat:
⁊ ecce dñs reuertitur in forma egeni defici-
tis iedia: ⁊ 2º. panis quadrante satissactum
ē ei⁹ petiti. nec mora regressus ⁊ qñ esuriēs
⁊ deficiēs fame donata est ei etia; panis ps-
ttia pñr vis⁹ ē dñs i altera pauperis effigie
rogaturus elemosynam: sic iā tertio fecerat
ante, nec erat vñ reñceretur nisi de residuo
pauis q̄drante. Viro itaq; dñi Iudoco ⁊ hūc
erogare iubente ait minister. Vis ne vt ali-
quid nobis remāeat: volo inquit scūs totum
tribuere esurienti: q potēs est dñs ēt nre ho-
die puidere necessitati. Vir recessit dñs ⁊ i-
terea dñs consolaret funis dei discipulus de
panis erogatione cōmotū ecce per fenestraz
vise sunt ⁊ inuente in aluco fluminis q̄tuor
nauicule onuste victualibus de qbus quis
eas adduxerit vel ille q̄ deuenerit postq; su-
erunt victualibus exonerate vsq; in hodie-
num diem ignoratur: Nec ⁊ alia que per cū
dñs bidem miracula dem̄are dignatus est
lōge lateq; pñā ad eius v̄sitationem ⁊ ad i

petranda eius suffragia cōmouerunt. Cūq;
ibidē octo annis elapsis ppli frequentiaz ne-
quirēt sustinere ad vltimus desertū dño du-
ce pcessit. cōstructoq; ibi oratorio in honore
beati Martini ⁊ mansiuncula ibidem plu-
rimas ab hoste antiquo passus insidias per
quattuordecim annis quibus illic est cōm-
moratus. Eo in loco signo crucis facto p̄pria
manu aquilā de sblimi pstravit que gallum
suum absitit: ⁊ duodeci gallinas sigillat: gal-
lūq; suum icolumē accepit. nō longe post dia-
bolus i horribilē mutat⁹ colubz grauiter ip̄s
momoedit i pede: q̄ lesi de p sem edoce⁹ spm
vt ad aliū locum transiret adiūcto sibi du-
ce heymonē vastam circūibat bereinum vt in-
ueniret hitationis locū ingredō aut cū ibidē
grati dur torq̄ret sitis inopia p̄lastitudine ⁊
siti obdormiuit. Interiz seruus dei iudocus
orōni icubuit: surgensq; baculo initebat ter-
re infiro: sicut alter moyses aquā p̄dixit infō-
rez inde largif effluentē quo exhilarari dur
⁊ eius familia sue sitis extrinxerunt ardorez
⁊ transeuntibus adhuc aquam administrat
sufficientem. Progressus inde versus mare
in vmbrosa valle cliuū ascendit p paruum q̄
dlectatus: hec est inqt cathedra. Nec re. m.
in. f. duce itaq; reuerso ad p̄pā vir dei p̄pria
manu duo ibidem pstruit oratoria: vnū pe-
tro apostolorū p̄ncipi: altēz palo gentiū do-
ctori. p̄fectus ē ēt postmodum romam vo-
catus a beatissimo martino: tñc romāe sedis
antistite q; mltō tpe concupierat euz viderē
⁊ a scissimo eius colloquio sanari recept⁹ ē igr
ab eo cū honore debito ⁊ tractatus. Ibidēq;
a spū scō doctus est quē in sibus custodem ⁊
magrū habuit vt ad berenum suam reuer-
teretur: quam in terris sibi elegerat habita-
tionem. Inde in breui eriturus a corpe ⁊ trā-
smigraturus ad cōsortium angelorū. Post
multa sacra d eternitate colloq; ⁊ mutua ora-
tionum suffragia inter ip̄m ⁊ sumū pontificē
bita p̄ciosissimis a dño papa sibi collatis san-
ctoꝝ religis reuersus est cum totius patrie
gaudio ad pontinij cōfinia vbi in monte ha-
bitationis sue in qua mō regesceit corpus scī
iudoci pposito parētū p̄silio adducta est sibi
puella absq; oculis nata q̄ sicut docta fuerat
in v̄sione faciē ⁊ loca vbi oculi debebāt eē la-
uit dei aqua illa q̄ vir sanctus manus ablue

erat: et mox receptis oculis clare cepit videre. Duce itaque beymode pñte cum muneribus plebisque turbas inuocaturū bñ iudoci pgregatas sanctissimis q̄s attulerat reliquit: cū oī qua decuit veneratōe repositis in noua bñ Martini ecclesia in qua nunc eius sacx cor pñte rege scit: tunc de nouo scā lapidea a pñte futo dūce: ipse vir be. pparauit se ad diuina mysteria casula indurē ad modū niuis alba. Qui cūz astarq̄ altari etio idus iunij et misra ret cū deuotione maxima dīna manus apparuit sup eū visibiliter inter sacrosca missaz solēnia suūq̄ sacerdotem et locū illū assignauit et pfirmavit bñdictione ppetua cū pmissione tali et voce mirabili celitus subsecuta. qz cōtempnisti diuitias terrenas et resististi pater ni regni culmina et elegisti paup esse et latere abiectis in terra ista deserta pparauit tibi coronā inter agmina angeloz eroqz loci h⁹ in q̄ resoluēris dñs for ac iugis custodia. vniuersiqz hunc locū visitaturi in ppetuū cū deuotione pura cordis intentōe p tui nois memoria diuina in terris grā non defraudabunt et post ad gaudia puenient sēpiterna. Sequenti itaqz tpe be. sudocus in carne pter carnē viuendo nō hō: sed angelus videbatur: idibus decēbris obdormiuit in dño ipso dño pñte et angeloz obsequijs: dñi plēniā oñdit inole rabilis claritas splendoris: et in cōpabil' dulcedo dñi odoris. corpus ēt eius qz vgo fuerat et immunis. a carnalis cōmitionis cōtra gōe: ita sanū pmāsit et integz vsqz ad annos q̄draginta in tumulo ac si spūs viui foret in eo: et a custodibus corpis sibi vngues manū et pedū et capilli capitis et barbe q̄si viueret excrecentes incidebantur: et radēbant omni sabbato quousqz successor beymōdis minus reuerenter et psumptuose imemōr scripture dicentis. Non tentabis dñm sacrificium violēter irrupit cū satellitib⁹ suis et intrauit vbi repositū erat corpus scissimū: visioqz miraclo statim cecitate percussus vñs est in amentiam et exclamans ab ab scē iudocē surdus pmāsit et mut⁹ quoadusqz diē clausit extremū. plūritatē āt miraculoz que per ipsū dñs exhibere dignatus est suis fidelibus in nris tēporibus vidimus: sicut d plūbus a morte resuscitatis vel suspendio vel alio mortis genere defunctis siue in aqua suffocatis: sen ēt ipsius bñfi

cia quo ad multiplicatiōez bonoz tēporaliū nec calamo scribere: nec s̄mone enarrare sufficimus. Quis daz deuoti sibi filium in cunabulis iacentē cum esset incendiū vñdiqz i domo circa pñte. be. iudo. miraculose cōseruauit pannis qbus inuolutus fuit et ipis cunabulis cum puer leuatus esset in fauillā et cinerē penitus resolutis: vt oibus pateret qz edacitas flāme q lignoz ac lapidū potuit duritiā cōsumet tenez infantē bñ iudo. custodie traditū nō licuit ledere qui postmodum fili⁹ in monasterio sci Jud. monachus scūs est. quot surdos: claudos: paliticos: et alios infirmos curauit: nō est nūero colligere: vñum est qd de regni fastigio sibi voluit post mortē retinere: in loco vbi sacx eius corpus requiescit: alit⁹ ardeat liquor: nisi liquor cere: qd infortunio expti sunt tres mōachi qui in ecclesia vbi corpus eius fuit delatū de sepo lucernas tentauerunt accendere: nec aliqrenus potuerunt. Contigit āt in signū temeritatis sue duos ipsorū incōtinēti decedere. Tertiū vō oris pñtiones puniri: ac ita pmanit oibus dieb⁹ vite sue sunt āt be festiuitates be. iudo. pma. vñ. i die be. bernabe: qñ infra missaz solēnia manus dñi sup eū apparuit: qd ēt miraculū sepius palios scōs oñsum vñus diuina ad vitatē illius et sanctissimi sacrificij cōprobandaz in cordibus fragilūz misericorditer demāuit. scda est in die sci iaco. apli fris sci Joānis eū geluste de inuentione sacri corpis eius. Tertia de morte eius est in die scē lucie vñinis.

De. f. Demaro.

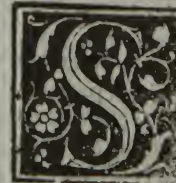
Demarus i puincia alemāie natus atqz nutritus ē. dñz cēt puer a frē suo curiā pduct⁹ et litteris ibiut vñtibus tñ plus vñ eā qz scie studuit iuxta illd sapie. Que inuēture nō pgregasti quō inuēies ea in senectute. Victorio comiti eiusdē regionis sacrus adolefcens fuit. pder cuius puidentiā ac dilectionem integrā ad ipsum: qz vidit in eo indolē bonā ad sacerdotiū promonet titulo sci florini. Legēte p̄faro comite platus ibi posuit⁹ ppter suas religionē sciaz et samā volantē d mūdicia vite sue. Valtra minus qui ex iure hereditario dñs fuit bere nullius in q̄ be. gallus cellā sibi pstruxerat.

B

De sancto

obtinuit a pfato comite : vt otmarus pcedit il-
li celle: in oibus q ad ipsaz pertinere videba-
tur. insup duxit eu ad pipinu regē: vt auctori-
tate regia pcedente ipm eiusdē loci abbate m
pfirmaret: cuius petitiō tāq iust? rex pscmz
pbit: pmanū regis otmaro pfirmato in ab-
batē baltraminus oia bona sua seu possessio-
nes libere et integralt resignauit. Adauit
itaq rex ac ppo ore iussit ibidē vitā institu-
ere reglarē. Rediens igit otmarus locum
reformauit et infra ānds paucos tā in posselli-
onibus q in religide valde diuēfēfūs ē: et
edificijs plib? pfirmatis. Vtū igit otmarus
abbas cū vidiſſ possessiones tpales suo mōa-
sterio ex dei bonitate accrescere in imensū: ri-
mens sue persone vtutū incrementa drescerē
a seipō incepit: et parsimōie vebementius īfi-
nebat: ita vt ēt in pcpuis ieiunoz diebus d
phietudine biduo abstinentiā ptnnarz. pau-
pertatis. et hūilitatis amator: pcpu? cū bis
el ynato: magnus paupratē eius illud bndit
q crebris sine tunica sola tūm capa indutus
ad monasteriū remeant exēplo xpi q vilibus
pāntis in sua natiuitate obuolutus fuit: et po-
stea creuit in oibus ei? paupras: vt nos sup i
stanti pecūia minime pfidamus. ¶ In neci-
tate mōasteriū sui aſello pēq frēqnti? vtebat
In mīa et el yna nulli serus fuit: vñ et paup-
bus i ppa psona fūiuit lep:osis nō lōge a mo-
nasterio hitactz scē capita pauperz et pcedē i
ppa psona lauit. vñ et p pauperz a plurib? e
appellatus. nocte eos vifitauit et elidē ve di-
ctū est obsecutus est: hospitale insup pstruxit
vbi ceci pauperes recipebant quoz curaz
adeo sollicitē gessit: vt ēt de nocte mōasteriū
egrediēs infirmitati eoz multo obsequio de-
seruieret. Inter hec yuarinus et rufhardus q
tūc totius alemanie curā ministrabant: dia-
bolo suadēte imanissimo morbo auaritie pūē-
ti res ecclesiāz sū sua pstate sitay pūz sibi in-
iuste vēdicabāt q mala loco ſci galli sūt infe-
rebant: sup qbus iniurijsbe. orm. pipino regi
d ipſis qrimoniā mouit dicēs se grauissima
incursuz si eis dissimulando pſentiret. qbus
rex grāz suā interdixit: si illi mōasterio nō re-
stituerent oia iniuste ablata. Illi vō auaritia
victi regis pceptū nullatenus obſeruauerunt
sz insup be. orm. dū reuertere a rege capti-
uantes missi ob l militibus victū ad se duci
fecit et lāprū falsū frēm cenobij ipſius otmi.

qui ab ipſis induct? fuit: vt abbatē sūū falso
et mēdaciū d crimle accusaret: neqter ifama-
ret pduxerit: quā pditidēz in inocētē neqz ille
mōachū cōmittere nullatenus ſormidauit.
Itaqz cōcilio iniq cōvocato corā multz ipſe lā-
prus. b. Otmarū d ſemina accusauit. vñ ad
penā eriliū ipz pdenauerit in iūllā remi mīſa-
bilit relegantes: vbi post multas qſ patient
ſuſtinuit mīſias in pſell de xpi. i. c. cal. dēb.
bono ſine genit. hui? at lāpenti iniquā machi-
natiōez: q ſuū pſarū inocēt iuoluit de? iust?
iudex ſic eū puniuit q ipz mōachū ſebz iſ abo-
grauis arripuit: vt reſoluto vigore mēbroz
caput ipſius ad terrā frēqntius vteret: et mo-
re qdrupedū cogere abulare: vñ et coactus
diuio iudicio ē purgare: vt ſe peccalle i ſcūz
dei publice ſateret. Quieſcit igit ſacta ſyno-
dus in cena et nolite pſeq eos q recte deo ſa-
mulā et ſincera voluntate ſupna dei manda-
ta cuſtodiūt et nris legibus ſbūgunt qz nō de-
cet vt carnales ſpūales pſequat. Vñ et gre-
ait. Qui calūniā illatā nō pbat: penā icurret
debz quā ſi pbaſſ reus vtiqz ſuſtineret: pci-
liū at illd neqter icboarū nequs eſt finitū. ſe-
pultus at brūs otmarus i erilio vbi hodie in i
ſula capella ondiſ amf. r. ibidē corp? ſuū icor-
ruptū pmāſit. Poſt vō decē ānos viſū ē diſci-
pulis ipſius: vt corpus ſui abbat ad ſci galli
mōasteriū: cui ſcōz volūtātē d: pſuit in ſpūali-
bus et tēporalibus dſerre oibus dberet. pſer-
gentes itaqz ad locū corpus tollētes in nauī
poſueſt: qz deuorōez et corpis ipſi? ſcitātē mī-
racula crebra et plura pſequūt. Tēpeſtas. n.
multa vētoz et pcellay q p totū lacū pſtarinē
ſē tē tps viſa ſunt in vīa illa nulli eoz ipe-
dimēto ſuit. Claſculū ēt modici vīno plenus
qd ſecū tulerāt ipſis mōachis ad refectōez cō-
ſedētibz dtenſcūqz exbauitū fuit liquoris
vini nullū ſenſit dtrūmūz. Vñ igit otmarū
corpus ad mōasteriū brī galli delatū multis
ibidē pcedentibus et pſeqntib? miraculis ſe-
licit et honoriſice geſcit. ¶ De. f. cōrado.

Sanctus cōrado de nobil-
bus parentibus in alemāia
genitus et educatus eſt. bic
qz multe honeſtatis et bouo-
rum mox adornatus erat a
nothigo eccleſie coſtātinē-
ſis epō toti epatui auditor p-
ficiat cāz. Succedente at tpe in ppoſitum

Bilarione

maioris ecclesie eligis. Mothigo it epō viā
vniuerse carnis ingresso vocat sanctus ydal-
ricus ecclesie augustinenfis epō: et ab ipō cor-
pus epī defuncti sepelir: qui clero et populo
triduanum i. dixit ieiunium vt benignitas di
illi ecclesie daret placētē sibi antistitē. Sta-
tuto igit die quo ad electionē vel potius com-
munez ispiratiōez de epō pcedendū fuit san-
ctus ydalricus dēscribit ipm ppositūz. b. cō-
radum talē esse: sicut apostolus ad timo. et ti-
tūm. Dē esse epōz irrephensibiles vnius vxo-
ris virum sobrium ornatum prudentē pu di-
cū hospitalem doctorem nō violentum non
peiusorē: s; modestū nō litigiosūz. nō cupidū
sue domui bñ ppositum. filios habentem s; b-
ditos cū oi castitate: s; q; domui sue pēsse ne-
scit qñō ecclesie dei diligentiam habebit: nō
neophitū: nō in superbiā elatū ne i iudiciū d-
cidat diaboli. Dē at et testimoniū hñe bonūz
ab his q; foris s; vt i opprobriū nō icidat et i la-
queū diaboli. Itē ad thi. sic ait. Dē. n. epōz si
ne crimie esse s; di dispensato: ē. rē. Seq; et
eos q; dīcunt arguere. His oibus corā mul-
titudine a scō ydalrico de ipō recitatis: oēs
ibidem pferunt. Unū ibidem rapit trahit. et
Quis plurimum reuerens epō instituit. In
cathedrali g; insula sublimatus sanctus con-
radus pncipales sancte dei matris ecclesiaz
ditavit reliquiis pcciosis et ornatu maxio. In
super tres pstruit ecclesias puā in ciuitate
pstantinensi: duas extra. In q; vna. v3. ec-
clesia bñ mauritij sepulch; dñi nñi iesu xpi si-
millimū illi qd est in hierusalēz cū multa dili-
gentia pstrui pcurauit. Ubi etiā duodeci p-
bendas clericis ibidez xpo famulātibus in p-
petuū instituit. Fluxit nihilominus canonice
numex maioris ecclesie cū alodio ppi p-
monij. Lupiens ēt idem vir sanctus cum
apostolo corpus suum castigare tribus vici-
bus trāfretas vsus scām ciuitatez hierusalēz
adiit i q; locū passiois xpi et sepulch; et surre-
ctionis simul et ascensiois in deuotione ma-
xia vixit. postmodū apd castlū lausen cū
scō ydalrico existens: euz vidiss; in ipa turbi-
ne aq; pellis hīc de spumātibus aues itro-
cites mergi et exeunte: intellexit vir scūs in
spū duas aias fore s; specie illaz apūz: que
ibidez ob scelerum suoz aliqū cōmissoz mul-
titudinez suuz purgatoriz sustinerēt. Itaq;

ambo visceribus misericordie molē ydalri-
cus pñā missā p defūg celebrare nō distu-
lit. Quidus at ipa die scōz missā sūlp. de
factis cōplere nō pigrat. Et sic i eoz deu-
tione et solēni altaris oblatōe illaz auiā spēs
āplius nō viderūt. Gebbar do optio adolo-
scēt i q; cāu sup epī sedē pcederat pphetabas
eō: adus dicēs. pmatore sedē meaz gebbar
de occupasti: mihi succedet q; prior: te in hac
cathedra sedebit: v3 gamelōus. Scūs etiā
eō: adus ifra missaz solēnia p psecrationez
corpis et sāguinis dñi nñi iesu xpi i die scō pa-
sche arancā lapsā i calice cū sāguine dñi fi-
duci aliter sūpfit: cūq; terminag; rite missaz
solēnijs put dignissimū ē ipa die ad pñā
psedisset attenuatus corpe p sāctā quadra-
gē nā nō comedit. Interrogat q; suis cur nō co-
mederet: ait. Expecto hospitē i primū veni-
entē: et iclinato capite sup mēā exitū arancē
pber apro ore q;ta de tali aduētū quin poti-
miraculo iter cūctos ibidē exites fuerit leti-
tia nullus sane mētis ignorat. Obijt at bea-
tus cōradus epō post multaz exercitia vir-
tutū. 6. cal. decēbris. anno dñi: 976. epātus
vō. 72. senex et plenus dīez. De. s. bilarione

Bilarion scūs monachus
fuit. cuius vitaz vtutibus
plenā scribit hiero. hūis
parētes idolis dedit: ipi
vt dī rosa de spinis floruit
alexādriā missus et ibi grā-
maticā discēs ibidē ēt ba-
ptizatus ē. toraq; illi volūtas i eccleie pgre-
gatiōibus fuit: audiēs nomē antonij i egyptū
perit ab vidēdū est: quē vt vidit statūz ba-
bitū mutauit: et duob; mē sibus vix cū eo mī-
fir: cōreplatus ē. n. ordinē vite sue grauita-
tē mox q; creber i oñonibus q; humilis in su-
scipiēdis sribus q; seuer? i corpiēdis: ala-
cer i ethorādio. talē ēt hūit pñētiaz: vt ci-
bi ei? aspiratē nulla eius iſirmitas frāgeret:
his vtutib; bilarion iſtructus redijt ad pñiaz
cū qbusdā mōachis: pñtibus suis iā dñc; p-
tē sbe sribus ptez ēt paupib; dñt: hīc nihil
oio refuās. Erat at ānoz. 19. et solitudinē in-
gressus ē sacco tñ cooprus et sacco rusticuz
quē beatus antonius ei dñt cū ab eo discēs-
sit secū tulit. tñ. 15. caricas p sol occasū cōe-
dē s; cibo pñt? fuit. a. 15. v3 ad. 20. etaz sus-

B

De sancto

annus. Et usque pluvias breuius quod
iunco et caricis texerat declinauit: deinde
breue cellam parauit latitudine pedum quattuor:
longitudine uero pedum quinquaginta: ut sepulchrum
potius quam domum crederes. Capillos semel
in anno. uel die pasce totum dicitur: super nudam terram
in initio usque ad mortem cubauit. Sacculum quoque
semel fuit indutus nisi quando lauans nec mutans al-
tero nisi cum primo seiscus esset: scripturas sa-
ctas quasi memoriter tenens: post orationem
psalmos quasi deo presente cecinit a. 21. an-
no usque ad. 26. tribus annis primis dimidium
lentis sextarium madefactum aqua frigida
comedit. Aliis tribus sequentibus panem
aridum cum sale et aqua sumpsit usque ad. 30.
Herbis agrestibus et uirgultorum radicibus
crudis sustentatus est. 21. 30. uincia panis et
coctum modicum ollis absque oleo comedit. Se-
tiens autem caligare oculos et totum corpus in
impetiginem uerri: et punicea scabredine
pertrahi. ad superiorem cibum adiecit parum olei et
hoc usque ad. 64. annum uite sue tali cucurrit
gradu nihilum gustans pomorum: aut egumi-
num seu cuiusque alterius delectabilis rei hic
dum se uideret corpore fatigatum et exitum
credere imminere a. 44. usque ad. 70. pane ab-
stinuit incredibili seruitute mentis: ut eo tem-
pore quasi non accederet ad seruitutem dei: quoniam
ceteri solent remissius uiuere. fiebant autem
ei forbicinacula de farina et cum minimo olei
uir pro cibo et potu quinquaginta uincias apprehen-
dens: sicque compleuit ordinem uite sue. non
quam ante solis occasum nec in diebus festis nec
in summa inualitudine nisi soluit ieiunium. igitur
potentissimus in miraculis sanctitate in-
comparabilis. 80. etatis sue anno cum absens es-
set Eusebius: quem semper familiariter dilexe-
rat quasi in testimonium testamenti breue manu pro-
pria scripsit litteram omnes diuitias ei dereli-
quens quas habuit 73. tunicam de sacco. cu-
culla et palliolum: itaque modicus calor in pecto-
re erat: et quasi iam uir uiuebat apertis oculis
hec loquebatur: egredere quod times egredere
quod dubitas. 80. fere annis christo seruisti et mor-
tem times? Inter hec uerba exaltauit spi-
ritum. Statimque corpus eius humatum obrutum
est. Sicque et ipse omnes quod egrotantes vene-
rant rogauit ne quidem punctum hore post mor-
tem eius corpus seruaret. Postmodum Eusebius

uir sanctus cum periculo uite post decem se-
menses corpus eius furatus est et in palestina de-
ferens: monachis erebris persecutibus laudat
bus monasterio condidit eum tunica cuculla
et pallio toto corpore quasi adhuc uiuere in-
tegro. et multo fragrante odore quasi optimis
delibatum esset uinguetis: in testimonium eius sa-
ctissime uite ad laudem et culpabilem ipsius glo-
ria que uiuit et regnat. festum autem ipsius recolitur.
12. cal. nouembriis quo 73. die undeci mi-
lium uirginum. et beate uirgule festum celebrat.

De sancto Turpino.

Turpinus remensis archi-
episcopus socius caroli. 12. annis.
cum hispania et galitia a pre-
te paganorum liberasset: qui
vidit scripsit lapzando d'
cano agsgrani. C. Primo
quo sanctus Jacobus apo-
stolus apparuit carolo rogans ut locum sepul-
ture sue purgaret et uiam ad locum sui sepulchri
pararet ut multitudo peregrinorum ibi peccata
deleteret. Promisit et sibi se fore adiutorem in
omnibus et cum hoc uitam eternam possidendam. Quo-
uersum autem fuerat multi predicationes discipu-
lorum iacobus: recedunt passi sunt et fides christi
ibi deleta erat usque ad tempus caroli qui hispaniam
et galitiam christianam fecit per christum. Prima uerba
qua obsedit: fuit Babilonia: tribus mensibus ne-
quit eam capere: quoniam impugnabiles erant muri.
Oravit ergo dominus iesu christe per cuius fide huc re-
ni da mihi hanc urbem: sancte iacobe: si uer-
est quod mihi apparuisti da mihi cape eam. tunc
muri colapsi sunt: ceciderunt. Saracenos
autem qui baptizari et uoluerunt uiuere permisit
alios omnes occidit: Quo audito alle civitates
miserunt ei tributum et se ei subiecerunt et fa-
cta est tota illa terra sub tributo. Elisato sar-
ebophago beati iacobi venit petronus: et ibi in-
fixit lanceam in mare dicens: gratias: et addit
huc usque nunquam nisi nunc potui: tunc su-
biugauit sibi omnem galitiam et hispaniam
a mari usque ad mare. Item unam civitatem
obtinuit in qua erant. 90. turres. Item lucer-
nam civitatem quattuor mensibus obsedit.
quam capere non valens deum et sanctum ia-
cobum inuocauit. Tunc ceciderunt muri eius
et est desertum usque hunc cum aliis tribus ciui-
tatibus quas ipse dominus anathematizauit.

ut olim hierico. Omnia idola stenuit preter
vnu qd vt dicit saraceni maugmetus. que
ipsi colunt cu viueret in suo noie fabricauit. ⁊
demonu legionē arte magica ibi alligauit: q
tāta fortitudine illud suauit: q a nullo vnq
frangi potuit. En. n. aliq xpianus ad illud
appropinquat statiz piclita: sed pagan⁹ euz
oradi cā venit ille sus abir. auis que sup illd
sederit nati morit. Et igit in maris margie
lapis a' tus qstū pōt coruus volare sursum: i
fra latus ⁊ qdratus supra strictus sup quē ē
imago illa de auricalco oprio in effigie hois
fusa sup pedes suos erecta: faciē habens v
sus meridiē: in manu dextera habēs clauēz
magnā q cader de manu eius āno qno rer in
gallia natus fuerit q totā hispaniā xpianā sa
cier: mor q viderint clauē lapsā gazis suis in
terrā positis oēs fugiēt. Ex auro qd reges ⁊
principes dabant carolo: similiter quoq; pa
gani. ipse carolus secus fecit rēpiū scd iaco
bo ⁊ ornamenta multa ⁊ canonicos instituit.
Similit agsgrani de illo edificauit ⁊ mltas
alias ecclesias. Reuerso corolo pagan⁹ rex
aphricanus hispaniāz sibi subiunguit: xpia
nos occidit: quos carolus terre custodes po
suerat: quo audito carolus redit cū multg ex
ercitibus ⁊ venit baionaz vrbē vascoz vbi
romaricus moriens cuidā p sanguine ei⁹ su
um equū ⁊ cetera sacerdotibus ⁊ paupibus
distribuēda pmisit: q qm nō ppleuit super se
audivit demōes: qm rignitus leonū: lupoz ⁊
vulvuloz habētes: ⁊ raptus p dietas quattu
or ductus ab exercitu caroli inuētus ē. Caro
lo igit in crastino pugnaturus cū argolādo qui
hispaniā regnerat in sero parāt se milites ca
roli: vt mane sint ad bellādū pōpti ⁊ hastas
suas ante tentoria in pratia fixerūt in terra.
quas mae inuenerūt corticibus ⁊ frōdib⁹ sco
ratis ⁊ in terra radicatae. Absciderūt autē
eas prope terras ⁊ de radicib⁹ postea creuit
magna silua. Idoz haste flouerūt q ipso die
cedendi erāt ⁊ scōz martiz numero inferē
di. Sūc at tūc occisa. 40000. ⁊ dur milo pas
rotholandi ⁊ equus caroli. Tūc stetit carol⁹
cum duob⁹. M. ⁊ spata q d' gaudiosa nul
tos paganos occidit: in sero vtriq; redeunt
i castra. Crastino venerūt qrtuo: nobiles cū
qrtuo: milibus pgnatoz. Tūc pagani fugi
unt ⁊ carolus in galliam reddiit. Postea re

diens iterum cum quattuor milibus militib⁹
carolus ⁊ hoz haste flouerunt. q leti ⁊ pmi
pugnauerunt. ⁊ paganos innumerabiles oc
ciderunt: ⁊ post ipsi occisi sunt. ⁊ equus caro
li ibi stans multos occidit donec fugerēt pa
gani. Itēz mādanit argolandus carolo bel
lum: vñ carolus venit cū. 144. milibus: tūc
argolādu ⁊ carolus mltā similit locuti sunt:
de casu belli ⁊ fide. Inter q dicit argoland⁹
pugnemus pro fide: ⁊ si vincat baptizabor
Eladunt g viginti xpiani p viginti paganos
⁊ occidunt eos. Post quadraginta ⁊ venit
vt prius: postea. 100. ⁊ factū est similit. Itēz
mille scd semp xpiani paganos occiderunt.
Tunc dag treugis venit argolādu ad caro
lum baptizandus dicēs carolo. Lextua san
ctio: ē. ⁊ pcepit paganis vt baptizārēt. Illi
at p'senserunt. Tē argolandus vidit ordies
in mensa ⁊ quesivit qui essent: rñdit carolus
bos esse epōs: hos mōachos: hos canonicos
hos pauperes: quos dicit esse nūcios dī. cui
ille. Vale tractas nūcios dei. ppter h no
lo baptizari. Hic notandū. q graue peccatū
sit male tractare paupes: ppter hoc carolus
tāta letitia baptizandoz ē p'uatus. Crasti
no carolus pgnaturus hñt. 134. M. argo
landus vñ. 100. M. ibiq; occisus ē argolād⁹
⁊ sua. 100000. victores in sanguie stabāt vqz
ad bases ciuitatis: q mor capta ē paganis oī
bus occisis. Tūc. 1000. xpian nocte sepelieēt
mortuos carolo ignorante: q onustati a gen
to ⁊ auro: cum ad carolū redire vellent a pa
ganis qui fugerant sunt occisi: ⁊ hoc fecit eis
auaritia. Princeps at nauarroz mādar ite
ruz carolo belluz: q oranit dñz vt ostēdat sibi
in illo bello morituros: Crastino aut armato
exercitu carolus vidit rubeam crucē i bue
ris moriendoz retro super loricas: quos oēs
in oratorio suo retrusit ne occiderent: pacto
bello ⁊ occisis fere. 10000. paganoz carolus
qsi oratorio truserat reppit mortuos. vñ. 150
Tē carolus expugnauit totam patriā nauar
roz: Postea vñ dī corolo: q rex babylonis
miserat p eum de syria. 30000. currū ⁊ ipe d
gnē goliath q vulnerari n poterat nisi in vim
bilico. 6040. fortium habuit. statura ei⁹ cu
bitoꝝ. 12. facies eius longa vñus cubiti. di
giti tribus palmis: q oēs p se missos porta
uit in citatē orthgoz. p rainaldū: s; pstinū

De sancto

regem romanorum et alium comites tres illos omnes filii leuans quasi pueros dextra et leua tulit in carcerem: et viginti pugnatores. similiter deportauit. rotholandus vero fuit eum in vmbiculo. vñ clamauit: maugmet iuuua: q: morior: accurrunt g: pagani: portat eum mor in ciuitate: et sic xpiani cum eis intrauerunt: et pfectu gigante occidit: et ciuitate capiunt. Rotholandus vero gigante predicauit de trinitate qrenti. abrahā vidit tres et. Itē in cythara cū sonat tria sunt ars manus et corda. in amigdala tria sunt coriū testa nucleus: similiter in sole cursus splendor et calor. In rota plaustrū: medius brachia circulus: in homine corpus aia vmbra sicut vñ n. est tria ita in deo tres persone vñ sūt. Itē querit gygas. Quid potuit vgo parere. rñdit rotholandus. Deus q fabe gurgulioi: et arbori facit gignere vermes: multosq: pisces ex aqua pducit vultures apes: serpētes sine masculino semine facit. plē gignere potuit idē deus et virginē facere parere. de ascensione qrenti rñdit: rota molēdini quantū ad ima descendit de superius tantū ascendit: e contrario auis de mōte descendens rediit in altū: sol in oriente surgit et tendit in occidēte: et itē rediit in orientē: ita et xps vñ descendit: itē ascendit. Qui gygas: mō pugnemus pro fide. Postea dictus ē quō exercitus caroli facies equoz lintheis opuit ne viderēt laruas ostium. et obstruxerunt aures equoz ne audirēt tympana p que pūs fugati fuerant qñ pagani fecerāt singulos viros añ singulos equos incedere laruatos: et tympana peutientes. vñ mō victoriā habuerunt. Tūc carolus irrumpēs verillū in curru abscidit: als. n. nū q: fugissent. et sic occidit. 1000. paganorū vñ bē cepit: et postea in hispania nemo carolum ausus ē impugnare. Postea venit ad scñ Jacobū et oia destricta ibi recedificauit: statuit q: ad honorē scī Jacobi oēs reges et pñces presētes et futuros epō scī Jacobi obedire. Tūc ergo turpinus remens archiepūs scī Jacobi eccliam et altare cñ. 10. epīs caroli rogatu cal. Junij honorifice dīcauit. et carolus tūc dedit ecclie scī Jacobi in dotē torā galitiam et hispaniā: vt glibet possessor domi anuati: q: quatuor denarios pfolueret. et ab oī seruitute regis et principū liberi essēt: et vñ ibi sint cō-

cilia et vge epales et corone regales p manus epī loci prebeantur et beatus iacobus: et Jo. cū matre petierunt. vt vnus sedeat ad dexterā alter ad sinistrā xpī. Jo. in oriente patronus ē apud ephesū. Jacobus in occidēte. Itē. aplicam sedē petrus bz: merito q: ipi erant xpo p ceteris familiares. pñcipalē tñ est petrus: q: xps voluit eū esse pñcipē apłorū. Tante at fortitudinis fuit carolus q: quatuor ferraturas eg simul manib⁹ facile extēdebat et militē armatū stantē sup palinā suā a terra vsq: ad caput suū facile leuabat: tante largitatis q: in quattuor festis curiā pñcipue hñit in hispania. vñ. in natiuitate xpī in pascha et pēthe. et festo scī Jacobi: p singulas noctes eū custodiebāt. 10. fortēs. pñcia noctis vigilia. 40. ei assiterunt. 10. ad caput. 10. ad pedes. 10. ad dexterā. 10. ad sinistrā dextra spatam nudam: sinistra candelā ardētē habentes: 15 mō secundā vigiliā. 40. sic. 40. tertiā vigiliam seceit. Qui plura de virtutibus eius scīr voluerit cernat quōd rome fuit imperator. ecclesiās et abbatias instituit sepulchroz dñi visitauit. multoz scōz corpora in argento et auro locauit: et lignū crucis secum tulit. vñ multas ecclesiās dotauit. Cū rediret carolus de hispania adhuc erant duo reges pagani apud celaream augustinū marfirius et beligandus fr̄ eius a rege babylonie de pñde i hispaniā missi: q: carolo fide subiacebāt: qbz carolus mandauit: vt baptizarent vel tributū sibi mittant. Qui miserunt ei triginta equos oneratos auro et argēto gazisq: hispaniciis. et qdringētos equos vino dulcissimo: oneratos pugnatoribus ad potandū et. 1000. sarracenas formosas: nūcio vō caroli ganaleoni triginta equos oneratos auro et argēto et pallijs dederunt: vt pugnatores in man⁹ eoz traderet: qd et fecit: nūcius carolo mēra tulit: sed vinū et mulieres acceperunt pugnatores. Dixitq: q: rex marfirius veniret baptizandus. cui occurrit carolus cū. 55. militibus. venerunt. et pagani et hoz viginti milia occiderunt. xpiani similiter: et xpianorū triginta milia a paganis sūt occisa. ppter hebetudinē aī et fornicationē eoz. ibi occisi sunt oēs pugnatores pter rotholandum et alios qnq: Tūc rotholāndus cū. 100. viris euasit et occidit marfirius: ipse solus quattuor lāceis fixus

Turpino

euasit: tunc marmoreū lapides trino ictu i du
as partes diuinit a sumo vsqz deorsum gla
dio suo que voluit frangere qñ vidit se mori
tur ne pagani eundē acciperēt: cornu suu
sufflando fregit: & ceruicē colli sui lesit: socios
vocādo cū sufflatione. Ad carolū vt audiuit
ventre voluit: sed p̄fatus traditor eū auer
tit dicēs eū in venatide esse. Adhuc. n. caro
lus necē & traditionē suorum ignorabat. Ad
obitū rotholadi vēit theo. & vidit p̄pūctionē
& orationē eius. tribus vicibus carnem su
am tetigit dicens. Et in carne mea videbo
deum saluatōrē meū. Sibi tetigit: oculos
dicēs. Quē visur⁹ suz ipe tē. & ait: memento
mei dñe qz pro honore tuo exiit morior: me
mor: esto socioz meoz similiter occisor p̄ te.
Tunc signans se cruce ait. Nunc video qd
oculus nō vidit tē. & sic expirauit scissimus
martyr rotholad⁹. Ego turpinus nesciēs ro
tholandū dñm cū ipso die obitus eius missā
defunctorū p̄sente carolo celebrāui. i. 6. cal.
Julij & raptus in extasim audiui choros in
celestibus cāntantes ignorās qd hoc cēt. post
hoc demones qñ p̄daz ducentes: quibus di
xit qd ferti s: rñderunt. Varsinū ad infer
na sicut mibael rotholandū ad celestia. mis
sa celebrata dixi s: carolo. Nū hoc dicere ve
nit baldeuinus sup equū rotholadi dicēs: ro
tholadū se derelisse in agonia: cito exerci
tus venit ad sun⁹: s: carolus p̄mus inuenit cū
eranimatū: qz brachia sup pectus posuerat in
formā crucis. Tunc carolus irruit sup eam.
qs planetū illius explicet: balsamo mirrba &
aloe p̄ditus est. & cū eo ibi p̄noctauit exerci
tus. Triginta octo ānoz obiit. crastino armati
vadunt ad locū certaminis: vbi ali⁹ amicū
suu z semiuinū repit: alius mortuū. Oliveriū
defunctū inueniūt. q̄tuor palis in terrā fixis
extensum tectis rectoris ligatū: a collo vsqz
ad ungulas peduz: & manū excoisatū: sagit
tis: lanceis: spatis p̄foratum: totū nem⁹ cla
morib⁹ implet q̄libet suū amicum eiulādo.
Tunc carolus iurauit p̄ oipotentes qz currei
nō cessaret. donec hos hostes inueniret. In
uenit eos cenātes q̄tuorqz milia occidit ste
tit sol immobilis & plangata est dies illa spatio
trium dierum: & inuenit traditore ganaleo
ne p̄cepit euz carolus q̄tuor eqs fortissimis
totius exercitus alligari: & super eos affesso

res agitantes p̄ quattuor orbis plagas & sic
digna morte interijt discerpens. Exēplo aut
machabei iude. i. milia talētoz auri vestes
& cibaria data sunt p̄ defūctoꝝ aiabus. Rotholand⁹ in ecclesia romana sepelīt: gladius
eius ad caput suspendit. oēm terram: circa
oppidū blaiuens sex die & spacio vbi rotho
landus sepultus est canonicis regularibus
quos ipse carolus restaurauerat iussit dari
vt ānuati in anniuersario sci rotholandi. 30.
paupes oibus necessarijs vestibus induerent:
cibis reficerēt. 30. psalteria & tot missas
proiū defūctoꝝ aiabus occisorūz dicerēt
& de reliquo ipsi viuerēt. Post hoc carolus
scifi dionysium honorauit omnem franciaz
ecclesie eius in p̄dio dedit. & p̄cepit vt oēs
frāci p̄sentes & futuri ēt reges pastori eccle
sie obedirent: & q̄libet domus ānuati q̄tuor
denarios daret ipsi ecclesie & stans apd cor
pus. b. dionysij: orauit pro aiabus occisorūz
in hispania & pro his qui libēter p̄fatos de
narios soluerent: nocte proxima regi dormi
enti dionysius apparuit eūqz excitauit di
cens. Qui tuo exemplo in hispania occisi sūt
vel occidentur oīum delictorum veniaz im
petraui. Similiter quattuor de suis vulne
ribus medicinē impetraui. Hoc carol⁹ dixit
oibus. Tunc carolus agsgrani mira mifi dei
opatus est. vnde pronoeati sunt ēt ad bona
fac ēda multi alii. Tunc mihi turpino mors
caroli reuelata ē s: mō. Nū apd viēnā die q̄
daz in extasi rapt⁹ ofoni vacarē: & psalmū d
us in adiutorijz. dicerē. demonum agmina
proceedebāt versus lotharingiaz. Nūqz oēs
transissent vidi vnum quasi ethiopē gressu
tardo sequentē. Qui dixi. quo itis. Respon
dit. Agsgranū tollere aīam caroli. Qui dixi
Adiuo te per iesum xpm vt redeas ad me
dicēs quid actuz sit. Tunc paz morati rede
unt vt prius ordiati. Dixit ḡ ei cui prius di
xeram qd egistis: rñdit Galatianus sine ca
pite tot lapides: & ligna ecclesiarum tulit i sta
tera qz plus apphenderūt ei⁹ bona q̄ mala
& iō aiaz eius a nobis abstulit. Quo dicto ena
luit: & ego cognoui illa hora carolum esse de
functum. Ipse etiaz mihi qñ ab inuicē recess
sim⁹ me rogāte p̄misit qz si fieri posset nūciū
morg sue mitteret: sibi ego sibi d mea morte
promisi. Unde egrotans ad mortem p̄cepit

De sancto Guilielmo et sancta Ottilia

cuidā militi aūno suo et mortē eius mihi nū-
ciaret qđ et fecit. 5. cal. februarij. obiit āno do-
mini octingentesimo quartodecimo.

¶ De scđ Guilielmo.

Empore illo quo diuie pla-
cuit pietati angloz gentem
de malis suis corrigē et sue
suius officijs arctius atri-
gere gloriosissimo normā-
nū duci guilielmo eādē pa-
triani obellando subegit: et
eius virtute et industria totius ecclesiastice
dignitatis honores in meli⁹ refo:manit: cuius
pie intentionis operibus iudens ille bo-
nox oīuz inimicus diabolus tū familiarium
fratridibus tū cōfinesq⁹ incurfibus multotiens
conatus ē eis obfistere successibus. Sz dño
pregente et tūitē se regem glorificante ad ni-
hilū deductus est malignus. Audientes autē
daciū angliā sbiectā esse normānis grauer
dignari se suo hereditario qđ iure puari ar-
ma pparant: classē adaptāt: vt eos adētes
a data sibi diuinitus pūa expellant. Hoc cō-
perto rex prudentissimus belsinū quēdā re-
ligiosū abbatē remēs cenobij accersitū in da-
tiā dirigit: vt ingrāt vīratē h⁹ rei. At ille vt
vir ad modū sagacis ingenij strenue negoti-
uz regis ereq⁹: quo fidelit⁹ peracto ad angli-
az cupiens reuertī mare igredit⁹: et tā maximā
ptē maris psp̄o cursu transierat. Lūbito
nautis surgentibus vndiq⁹ ventis horrida
tēpestas celū cōmouit et vndas. fatigat⁹ igi-
nautis nec vltra obniti valentibus fract⁹ re-
mis sumibus ruptis: cadentibus velis spes
oīuz salutis amittit⁹: nihil nisi sūmersionis iu-
diciū deniq⁹ expectat. Lūq⁹ de salute corpo-
rū d̄sperati aīaz curā solūmodo creatori suo
magnis clamoribus cōmendarent: et beatam
dei genitricē miserorū. s. refugiū et desperan-
tiū sp̄s deuote inelamarēt: ecce subito sp̄i-
ciūt quēdā reuerende habitūdis vīz pōt⁹ fi-
cali insula. primū: q aduocans ad se abbates
belsinū his vbi cepit appellare dicēs. Vbi
inquit piculū maris euadere? vīs in patriaz
sanus redire? Lūq⁹ ille cū fletu se id toto cor-
de desiderare: id solū expetere rñderet: tūc
ille. Scias inq⁹ me ad te a dñā mea genitri-
ce dei marialquā tā dulciter relcamasti dire-
ctū: et si deis meis obrep̄are volueris san⁹ cū

comitibus euades iminēs picl⁹ maris Sp̄s
der illic se ei in oībus obrep̄atur⁹ si h euade-
ret picl⁹. Promitte igit ille. dō et mihi: q diē
pceptōis mris xpi solēnter annuati celebra-
bis et celebrādū pdicabis et ille vt vīr prudē-
tissim⁹: et quis iquit dies mihi h festo erit ce-
lebrādus? Serro ait idus decēbris h solēni-
zādofestūz tenebis: et q iquit abbas offō vte-
mur in ecclesiastico obsequio? Dē iquit offiū
qđ dñi in eius natiuitate dicef in pceptōe ei⁹
excepto q nomē natiuitat⁹ mirabil⁹ i nōm cō-
ceptōis. Idis deis ille disparuit: et citius deo
sedata tēpestare abbas cū suis icolumis pci-
to flatu appl icuit anglicis littoribus: et q vi-
derat et audierat quibus potuit notificauit:
statiq⁹ reuēsi cenobio idē festū solēnter cele-
brare fecit et tpe qad uirū dñotis obsequijs de-
uote celebrauit: et nos q frēs dilectissimi si pos-
tūz salutesz volumus apphēdere dei geni-
trici pceptōez pgruis obsequijs celebrem⁹
vt ab ei⁹ filio digna mercede remuneremur
qui cū p̄e et scđ spiritu uiuit et regnat.

¶ De sancta ottilia.

Et ilia quia ceca nata fuit p̄-
sums eā occidere voluit: vñ
mī eius cuidā ancille sue eā
alēdā pmissit: q pp murmur
ppli iubente mīe lōgissime
euz puella fugit: vbi cū ip̄a
puella nutrit⁹ xps ep̄o er-
ardo d partibus bavarie appuit. d. vade ad
qđ dā mōasteriū qđ dī palma et ibi iuenies pu-
ellā a nauitate cecā quā baptizab⁹: nomē ori-
lia iponēs ei: et mox p⁹ baptisimūz vīsus recl-
piet. Quo scđ cū diu optie i religioe psecut⁹
mīit frl suo lras dīcedie plēas. vt eā p̄i re-
cēcilians reuocaret: cui euz p̄i nō ānueret si-
lius icōsulto p̄e p sordore mīit vñ p̄i filiū tñ
vībibus castigauit q ismāt⁹ fuit: d q ē egrī-
tudie obiit. p̄i ex h i tñ p̄turbat⁹ fuit et p̄pūce⁹
q p filia sua mīit et mōasteriūz qđ pstruxerat
filie euz oībus suis appēdicijs libe donauit
post h itaq⁹ d̄functus est. Ottilia vō scīas p̄ez
suuz i purgatorio vñ i latere mōg vbi nunc
claustruz ē situz tātūz et tā lachrymabil⁹ ora-
uit q celuz sup eā aptum est et lux magna cir-
cūfulsit eā et vox dixit ei: pp te liberatus est
p̄i tuus: et i choro p̄iarchaz colocādus ab an-
gelis duct⁹. Dec brā p̄ter dies festos nihil co-

De sancto Bonifacio

medit: nisi panē ordeacius ⁊ legumia: pellis
vñ fuit p lecto lapis vñ p cussio. qz vñ mōs
altius vñ cōbiū. Otile sitū ē faciebat pau
peres qrentes elemosynā ⁊ pegrinos nimis
laborare: scē mōasteriū inferius p hospitali:
q locus sororibus tñ placuit: vt ēt ibi puēti
instituerent. ibi in noie pñs ⁊ filij ⁊ spūs sci p
pria manu tres tylias plātavit q vsqz hodie
valde vtilis sunt in calore. Drādo vñ oīno
vacuū iplenit vino: cū qdā soror inter dīna of
ficia vasa esse vacua diceret. Itē qz in bap
tismo vñū recepit spālī bñm Jo. baptistā vene
rabat: ⁊ ei ecclīā facere cogitauit. Quadā ēt
nocte se dedit oōni s petrā vñ nunc magna
crux lignea locat ob mēoriā rāti miraculi. Ibi
io. rogabat oñdes sibi modū edificij: qd ⁊ scē
Jo. n. in forma q xpī baptizauit: in maria tñ
claritate sibi appēs ecclēsiē locū lōgitudinē
⁊ latitudinē oñdit: qd vidit vna soror lucem.
vñ s. iōānē nō vidit. cui otilia inhiuit ne an
ipīus obitū alicui visionē māifestaret. In in
choatōe claustrī boues cū plaustro lapidū ca
dunt de mōte qbz in altitudine. 70. pedes ⁊
illest obuiant suis ascendendo itēz onerati.
Generāt. n. sibi cū gaudio ipos occidere vt n
essent cibis vñū s. hominū. Otilia suā nu
tricem ppīs māibus sepeliuit: ⁊ p. 80. ānos
sepulchro apro dextra mamilla nutricis inte
gra inuenta est: q eā quodā lactauerat ⁊ reli
quū cor: pūficauerat. Post plurima vñtū in
signia otilia sciens finē sibi adesse puocag ad
se sororibus apd scīi iōānē pūdicauit eis ⁊ ro
gauit eas orare p se ⁊ p pē suo. P. h. pcepit
eis vt irent in oratorium mñs dei virginis
Marie ⁊ legerent psalteriū. Interim duz
hec fierent ipa obijt sola tantusqz odor ibi fuit
qñ omnes de mus plene essent aromatibus.
Redētes sorores cū viderēt mēz suā sine
eucharistia dñctā adeo istāter ozauerūt q d
morte suscitata eis dixit. cur me igetastis: lu
cie pūcta fuit ⁊ illd gaudiū hñt qd oculus n
vidit nec auris audiuit nec in cor hōis ascē
dit. rñderūt. Nobis fuisse pūfusio dñā si abs
qz cōione sacra obijisset. Tūc otilia calicē al
latū i q erat corp⁹ ⁊ sāguis xpī ppīs manib⁹
ptrectauit ⁊ edicauit. ob hīdē calicē vsqz mō
suaf. odor vñ p dies octo durauit. Martiri
igī lucie iō pūcta fuit: qz ipa ⁊ otilia duobus
modis martyr fuit volūate ⁊ carnis mace

ratione.

De sancto Bonifacio.

Alfio sci bōifacij marty
ris s. dioclitian⁹ ⁊ maximi
ano apd tharsū citare pas
si: s. rome i via q latia nū
cupaf sepulti q cū ēēt pū
rator rex cuiusdā nobilis
mōne noie aglaes: ⁊ cū ea
i stupro misceret: tā dē vñqz dīno nutu cōpū
eti pñlū hñerūt vt ad regrēda corp⁹ marti
rū bonifaci⁹ mitteret. Derueniēs igī p dies
aliqt tharsuz ciuitatez dixit ad eos q cūz eo
erāt. Boni viri estēs regrite nob hospitā
Ego at ibo viderē eos qz valde dñfidero mar
tyres certātes. festinā sitaqz ad locuz vidit
brissimos martyres aliuz suspēsus p pedes
igne supposito: aliū manib⁹ abscissuz: alium
supitē in collo hñtē affixuz ⁊ in altū eleuatū
Et si c p diuersa suplicia ⁊ martiria ab ipso
carnifice disposita cum cmin⁹ seruēs ⁊ ipso
amore xpī respiceret mag⁹ deuz scōz mar
tyz clamare cepit: ⁊ pñdit pedib⁹ eoz dē
osculās vñcula ac. d. Certate martyres xpī
calcate diabo: uz modicuz pñuerate: pñus
qdē labor s. multa reges ⁊ ineffabilis post
moduz facietas. Ista. n. tormēta q p diuini
tag amore patimini tpalia s. qñ in momen
to trāseuntia: post breuissimū tñ tñs spaciūz
ad perpetue felicitag vos trāsmittet gaudia
vbi regis vñ vñdē gaudentes illucqz ce
lestiūz cātationū laudes int choros āgeloz
imortalitag dēore vestiti sferentes in eterne
calamitag abyssos ipūssimos vños vñdebitis
cruciarī tortores. Aspiciens at simpliciūz
iudex iussit cum applicari ad tribunal: ei⁹
dixit. Quis es tu? Sāctus bōifaci⁹ dixit.
xpianus suz ⁊ bōifaci⁹ vocor. tē iratus iu
dex iussit euz suspendi: ⁊ tā diu corpus eius
vñgulis radi dōec ossa eius apparerent: de
inde calamos acutos s. vñgulis manūz ei
us affigi. Lūqz sanctus dī mart⁹ r in celum
aspiciens alacrit dolo: res toleraret: videns
iudex iussit aperiri os eius ⁊ plūbū buliens
ifundi. Scūs at mart⁹ dicebat: grās ago
tibi dñe iesu xpē fili dei viui: deinde iudex
iussit afferri ollā ⁊ eā pice impleri: atqz ver
so capite sanctum mart⁹rem in bulientem
pice mñti. S. cūz nihil lesus ēēt iussit iudex
vt gladio caput eius abscindere: q scōter

De sancto

remotus scūs est magnus ita vt multi infide-
les vītes xpi in martyres cernentes crede-
rent. Cōpui vō martyris bonifacii circubāt
vbiq; regrentes euz: nō inuenientes ad in-
uicē dicebant: ille mō in adulterio aut in tab-
na positus epulaf. Cūq; g inter se colloqrenē
ptigit vt obuiaret eis vñ cōmentariē. quē
interrogant. Quidū aliqū vīz peregrinū
romānū: ille aut. hesternā die vīr peregrinū
abscissū ē capite in stadio: itēz inrogās
Qualis erat aspectus eius: at illi dixerunt.
Vir qdratus: et crassus robusto capillo cocci-
nea armillasia indutus: et dicit. Ille quez qri-
tis apd nos hesternā die martyrio est finitū.
at illi. Hōiez quez nos qrimus adulter est: et
ebriosus. dicit eis ille. Venite et videte eū.
Cūq; oñdiss eis beatissimū martyris corpū
et p̄ciosū caput eius dixit ei. Hīte est quem
qrim: petimus vt des nob euz: q nōdī. ego
gratis corpus eius vobis dare nō possū. Illi
āt dantes ei solidos quingentos acceperūt cor-
pus scī martyris: et vngentes eū aromatibus
inpoluente. qz linteaminibus p̄ciosū posuerūt
illū in bāsterna: sic reuertebāt gaudētes et
glorificantes deū. Angelus āt dñi apparēs.
dñe quōdā ip̄i rē factā bñi martyris indicauit
q p̄felli cū oi veneratōe obuiant sed cor: pori
et edificans ei domū dignā reposuit illud in
ea ab vrbe romana spatio stad. ox qnq; mar-
tirizatus ē āt bonifacius. i. 4. die mēsis maij.
apud thar: sū metropoli cilicie: et sepulchū ē ro-
me nonis iulij. Bñā vō aglaes abrenunciānt
mundo et pōpis eius distribuens vniuersa q
possidebat egenis ac mōasterijs relarās vni-
uersā familiā suā a iugo suū: et ipsa sine in-
termissione vacans oñibus et ieiunijs tāta
grām a dño iesu pmeruit: vt in eius nomine
vīrūt claresceret signis. supuixit āt in habitu
scimoniali ānis. 12. sepulta apud p̄fatū mar-
tyrē opibus p̄ijs consummata.

De sancta scholastica

Oror nāq; bñi bñidicti scho-
lastica noīe oīpotēti dño ab
ip̄o pueritie sue tpe dīca-
ta ad eū semel p̄ānū venire
p̄sueuerat: ad quā vīr dei nī
lōge ex ianuā in possessione
mōasterij descēdebat. Qua
dā vō die venit ex more atq; ad eā euz disci-

pulis venerabilis eius descēdit frat: qui to-
tū diē in dei laudibus sacrīq; colloqis ducē-
tes: incūbentibus iā noctis tenebris simul ac-
ceperūt cibos. Cūq; adhuc ad mēsa sederēt:
et inter se sacra eloga narrassent tardiorq; se-
hora p̄traheret: eadē scimonialis femina so-
ro: eius eū rogauit dicens. Quēso tene ista
nocte me deferas vt vsq; mane aliquid de
celestis vite gaudijs loqmur. cni ille rōdit:
quid ē qd loqris soror: manere ex cellā nulla
tenus possū tāta vō serenitas celi erat vt nul-
la in aere nubes appareret. Scimonialis āt
femina cū vba fr̄is negantis audiss infertat
digis manus sup̄ mēsa posuit: et caput in ma-
nibus oīpotentem dñz rogatura declinauit.
Cūq; leuaret d mēsa caput tanta coruscatio
m̄s et tonitruū vīus tantaq; inundatio pluuię
erupit vt neq; venerabilis p̄ bñidict: neq;
fr̄es qui cū eo aderant ex loci limē q p̄federāt
pedē mouere potuissent. Scimonialis ḡppe
femina caput in manibus declinans lacry-
maz fluuios in mēsa iūderat: p̄ q̄s serenita-
tes aeris ad pluuiā traxit: nec paulo tardius
post oñonē inundatio illa secuta est: s; tanta fu-
it puenientia oñonis et inundatiōis: vt d mēsa
caput iā cū tōitruo leuaret q̄ten vñz idēq;
esset momentū et leuare caput et pluuias dpo-
nere. Tūc vīr dei inter coruscationē et to-
nitruos atq; ingentis pluuię inundationes vi-
dens se ad mōasteriū nō posse remeare cepit
p̄queri p̄r: status dicens. P̄carat tibi deus
oīpotens soror: quid est qd fecisti: cui illa rō-
dit. Ecce te rogavi et audire me noluisti. Ro-
gaui dñm meuz et exaudivit me: mō g si potes
egredere et me dimissa ad monasterium rece-
de. Ipse āt exire ex tecum nō valens qui ma-
nere spōre noluit in loco māsit inuitus: sicq;
fessū est vt totā noctē puigilē ducerent atq; p
sacra sp̄sualis vite colloquia sese vicaria rela-
tione fatiarent: q de re dixi eū voluisse aliqd
sz minime potuisse: qz si venerabilis vīri mē-
tē aspicimus dubiū nō est: q eadē serenitatē
voluit in q dscenderat pmanere: s; d b q vō
luit in vīrute oīpotentis dei ex semine petitis
ne miraculū inuenit: nec mix q plus illa se-
mina q dñi fr̄z videre cupiebat in eodē tpe
valuit. qz. n. iuxta iōannis vocē d̄s charitas
est. iusto valde iudicio illa potuit que ampli-
amauit. Cūq; die altero eadē venerabilis se

missa ad cellam p[ro]p[ri]am recessisset vir dei ad
monasteriū rediit: cū ecce post tridū in cellā
p[ro]fiteris eleuatis in aera oculis vidit eiusdē
sororis sue alaz d[omi]ni corpe egressā in colūbe spē
celi secreta penetrare qui tante eius glie cō
gaudens oiporenti deo in hymnis et laudib[us]
gratias reddidit: eiusdēq[ue] obitū s[an]ctus d[omi]n[us]
clauit: q[ui]s ē[st] p[ro]tinus misit vt corpus eius ad
monasteriū deferrent atq[ue] in sepulchro q[uo]d
sibi ipse parauerat ponerent q[uo]d scō cōgigit vt
quor[um] mens vna semp in deo fuerat eor[um] q[ui]q[ue]
corpora nō separarent. Eodē vō āno q[ui] b. bñ
dictus erat exiit: quib[us]dā discipulis se-
cus puerantibus: quib[us]dā lōge manentib[us]
scissimū sui obitus denūciauit d[omi]n[us]: p[ro]p[ri]is in
dicens vt audita p[ro] silentiū tegerent absenti-
bus indicēs q[uo]d vel q[ui]le eis signū fieret q[uo]d ei[us]
aia d[omi]ni corpe exiret. Ante feru[er] vō exiit sui
diē agiri sibi sepulch[um] iubet q[uo]d mor[is] correptus
febris acri cepit ardor fatigari. Lūq[ue] per
dies singulos languor in grauesceret. 6. die
portari se in oratoriū a discipul[is] scē: ibiq[ue] eri-
tū suū d[omi]ni corp[us] et sanguis p[re]ceptōe muni-
uit atq[ue] iter discipul[or]um manus ibecillia men-
bra sustentans erectis in celū manibus stetit
et vltimū sp[iritu] inter verba orōnis efflauit: qua
f. die duobus de eo s[an]ctis vni in cella p[ro]mo-
ranti: alteri at lōgus posito reuelatio vnius
atq[ue] indissolubilis visionis appuit. Elide[n]t nāq[ue]
q[ui] strata palis atq[ue] innumeris cornuscis lam-
padibus via recto orientis tramite ab eius
ecella in celū vsq[ue] tēdebāt: cui venerādo ha-
bitu vir desup[er] clarus assisēs cuius eēt via
quaz cernerent ighuit. illi at se nescire p[re]fessi
sunt quibus ipse ait. Ille est via q[ui] dilectus
d[omi]ni bñdictus celū ascendit: tē itaq[ue] sei viri
obitū sic p[ro]ntes discipuli viderunt: ita absen-
tes et sig[na] q[uo]d eis p[re]d[omi]n[us] fuerat cognouerunt.
Sepultus vō est in oratorio bñfōm[is] bap.
q[uo]d destructa ara apollinis ipse cōstruxit.

De scō ruperto.

Quiderna fest[us] vitas scissimi
ac bea. p[re]s n[ost]ri Rup[er]ti que
eius nob[is] in padisū transitū
erulabile fedit: p[re]s mētē
bus gaudia exhib[et]: q[uo]d vñ an-
no[rum] cursu idē voluit i n[ost]ris
cordibus sp[iritu] s[an]cti iocūditā
te inouat. Lūz. n. dicat scriptura. In memo-
ria eterna erit iustus: digne in mēoria v[er]itur

hoiuz qui ad gaudiū trāsit angelor[um]. Lūq[ue] di-
cat. glia p[re]s est filius sapiens: q[ui]te h[ab]et sunt
glorie qui tot barbaricas natōes ad agnitio-
nē dei i xpo iesu p[er] euāgeliū regenerauit. Tē
pore nāq[ue] hiloparti regis frācor[um] āno. f. re-
gni eius scō: scūs confessor xpi in bo: matia
hēbatur ep[iscopu]s q[ui] ex regali p[ro]spia francor[um] no-
biliter ortus: nobilit[er] fide et p[ro]p[ri]e fuit. Erat
enim māsuetus et castus simplex et prudēs in
laude dei deuotus: plenus sp[iritu] scō p[ro]ndus
in cōsilio: iustus i iudicio: a dextris et a fini-
stris virtutū armis munitus: gregi suo for-
ma bñ agēdi scūs: q[uo]d v[er]bis monuit hoc
op[er]e p[ro]rogatiua cōfirmavit: hic. n. se frequē-
tibus exercebat vigiliis i dē cōtinuatis ma-
cerabat i edis: opus suū m[un]da ornabat q[uo]d the-
sauros disp[er]sit vt sepe egentes paupes d[omi]n-
ficeret q[uo]d suū solū h[ab]et credidit q[uo]d nudus aut i
op[er]e accepit. Lū igit p[re]celsissima fama h[ab]et
viri i fines trax[er]it: q[ui] p[ro]p[ri]i illustres vi-
ri nō solū a vicinis: s[ed] et ab exteris natōibus
ad ei[us] scissimā p[ro]fuerit doctrinā: vt v[er] illius
sa:ratissimo alloquio i tristitia cuiuslib[et] an-
etaz p[ro]solatōz suscipere vt eccl[esi]astice religi-
onis ab eo putā vtutē audiret: vñ i m[un]di illi
benigna duotōe a laq[ui]s hostis aut q[ui] libat. sē
et v[er]ias p[ro]p[ri]e vite ingrediebāt. S[ed] i fidelei
qui plim[us] erāt in regiōe v[er]macell[us] illius sci-
tatē nō ferentes mult[um] eū supplicis affic[er]it
v[er]gis celsū a ciuitate cū magna eiecerit iuria.
Igit[ur] eodē t[em]p[or]e theoda dux bauaror[um] audiens
bñ viri scitātē et miracula q[ui] faciebat dñi d[omi]n[us]
uit illū videre: et missis optimatib[us] ep[iscopu]m eū
postulabat q[ui]tenus regiōes bauaror[um] visitat
dignaret et eius sa:ntifere credulitatē v[er]ia i f[aci]-
nuaret. Senis vō ep[iscopu]s vbi tātē legatōis postu-
latōes p[re]cepit: scissim[us] h[ab]et cāz ex diuina disp[en]sa-
tiōe p[re]cedere: gr[ati]as celesti clemētie agebat q[uo]d
sedētes i tenebris et ymbra mor[is] auctorē vite
lūm v[er]e xpi iesu agnosce optaret. Itaq[ue] tū
eisdē legat[is] sacerdotes suos q[ui] radlos fidei
ad eundē ducē p[ro]miserat: ipse nō lōg[us] sp[iritu]s pa-
cio interposito p[ro] eos i bauaror[um] it aggredit[ur].
Ad dñ p[ro]fat[ur] dux audisset magno p[ro]p[ri]i gau-
dio cū p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e suoz obitū p[ro]p[ri]i: et i v[er]-
be ratifōda cū sūma alacritate illū excepit.
tē ibidē scūs rup[er]t[us] idē ieiunio celestib[us] m[un]-
nisterijs ducē i formauit: et i fide v[er]a roborauit
et idolo[rum] clib[us] abrenūciat fecit: i noie scē et i
diuidue trinitatē baptizauit. baptizati sūt cū

De sancto

eo optimates sui et populi non modicus nobili-
um ac ignobilium redemptor mundi laudatius
qui eos de tenebris in admirabile lumen suum
vocare dignatus est. beatus confessor christi per cuius
verba irradiata sunt corda tenebrosa et in fi-
delium amentia pectora fontem vite sitiebant
Baptizato itaque duce et populo qui divina
illustrante gratia sacrum salutis lauacri suscep-
erat obsecratus a theodoto sanctus ruptus na-
ui ascensa per alveum danubii descendendo vi-
cis et castellis libera voce euangelium christi predi-
cavit: et per terminos noricorum usque in inferio-
rem panoniam ipse clara lucerna super caedela-
ribus posita lumen fidei ministrando peruenit. In-
deque in terras reuersus lauriacensium urbem
intravit: in qua multos atque baptismum regene-
rans ab idolorum cultura pervertit: et populos vari-
is languoribus opprimitos in nomine domini sanauit. Lau-
riaco namque digressus in quicunque locum apostolus gentili-
ferus tamen erroris cognuit illuc itrepidus accessit:
destruens idola: de minuas simulachra: com-
mendans vbiique domini nostri iesu christi diuinitatem pa-
rit et sacra eius incarnationem: verum idemque deus
esse credere et hominem autem luciferum a patre deus deus
genitus in fine temporum per humanam salutem ex virginis
marie vultu dei verus homo natus: quod illuminat omnes
homines veniente in hunc mundum. Sed cum iam vir domini
et postulationem ducis et populi sibi locum ad episcopatum
sedem eligere aptum meditare: secus stagnum
vualari lacu venit vbi ecclesiam in honorem principis
apostolorum petri construxit et dedicauit. exiit inde
ad iuniorum flumen vbi olim iuuantia viribus fuit:
quod atque mirabiliter extructa templis iter bava-
ricas urbes eminebat nobilissima: sed tunc ra-
roicola inhabitante pene deserta et vixit erat
cooperta: quem locum suus deus ad cathedram episcopalem
considerans esse idoneum: prope iter motana a po-
pulari tumultu semorum perpetuate habundantia a duce si-
bi tradita cum summo studio renouauit: construxit
ibi basilicam quam in honorem beati petri apostolorum princi-
pis dedicauit: et clericorum officijs rebusque ne-
cessariis munificentia theodoti magnifice do-
tauit: postea vero delegato sacerdotum officio omnem
ibi diem cursu pergruo ordine se celebrari.
Sanctus itaque vir domini cupiens augere loca
a prefato duce aliquem fiscum suum vocabulo deum
predicare: iter aux et argenti cum millenis parauit
solidis: sic deiceps de auxiliante ex traditi-
one regum siue du cum siue fidelium viro loci

res accrescere ceperunt. Porro iis diebus quod
dam probabiles viri beatus pontifex cum magno admi-
ratione narrauerunt quod ipsi in heremo quod tempus v-
bo appellationis caruit: nunc vero gobi dicitur
in ecclesia prodigia ardentium lucernarum ter quod
terque vidissent et mirifice suauitatis odore ibi
redolere sensissent mirantibus cunctis quod aderant
super illis prodigijs sanctus episcopus dominumque pre-
sbyterum suum ad eundem locum misit: precipiens ut
veritatem huius signi diligenter approbaret:
ponendo in eodem loco crucem ligneam quam ipse sa-
ctus sua manu benedixit et illic direxit. Domi-
nus vero cum illuc peruenisset: statim primo noctis
extoridio cum religiosis quod secum aderant celitus
emissas aspicebat claras lucernas descendere
et totam illam regionem loci ad instar solaris ra-
dijs irradiare: et hanc visionem per tres noctes
eius suauitate mirifici odoris ibi videbat ra-
diare: tunc ipse in eodem loco benedictam crucem ere-
xit: et super fabricato tugurio ad sanctum rupertum
regressus est post assertionem certa relatione
confirmans. Sanctus rupertus quoque concipiens consilio eius
theodoto per semetipsum eundem heremum adiit:
et videns locum humanis habitationibus posse fieri
aptum anosa robora extirpari: silvarumque prodensa
in planitie capti redigere: ac ecclesiam eius huius
culis suorum dei edificare cepit. Et isdem vero tem-
poribus theodo aduersus incidit valitudine.
Cumque sibi vite terminum appropinquare sen-
tires vocauit ad se theoptum filium suum et du-
cem noricorum illum constituit. precipiens ei obedi-
re secundo rupto ad christianitatem suam: et ad opus domini
illum diligenter adiunxit: sanctumque locum iuuantem
sua ecclesie amoris et honoribus et dignitatibus
ingit sublimare huiusmodi mandatis et omnibus
quod voluerat filium instruxisset ultimum diem cla-
uist migrans ad dominum. Post hunc vero theoptus
optimatibus suis ad sanctum rupertum visendi gratia in-
prexit: et veniens ad illum in superdecem hermo-
locum pio venerabat affectu deus ad ecclesiam
atque quam sanctus rupertus ibi construxit: ac ipso duce
ante in honore sancti marimiani dedicauit tria
militaria vndique de eadem silua: et villam albinam
eius ceteris donarijs in alimoniam monachorum: quod
sanctus pontifex ibi ad deo suum dum posuerat
his ita gestis videns virum deus bavariarum digni-
tatem culmen iugum christi se subidisse: sed gentili-
tatis errore plures inuolutos super eum ad presens
sua repedauit et inde eiusdem ad predicandum

Floriano et Erasmo

sibi socijs electis. In quos erat eximij Chri.
et sanctus civilis presbiteri viri facti et se
cum virginem christi sanctam et erudite
neptem suam adducens quasi cum tot lu
minaribus ad urbem iuvanensem regredi
tur. Tunc in superiori castro eiusdem civita
tis constituit ibi honorem domini nostri iesu xpi et
sue sancte genitricis perpetue virginis ma
rie monasterium: et ibidem congregationem sa
crimonialium posuit sanctam erudite ad
serviciu celestis regis: atque cum theoberti du
cis stipulatio q possessiones ad illud cen
bium tradidit infinitas: earum puerfationem
p diaconabiliter disposuit. Illis itaq exple
iste vir bris inceptu predicationis opus cu
summi opificis adiutorio studens ad perfecti
onem pdicere norica regna discipulorum suo
rum comitate caterua circuire destinavit: et
ab urbe egrediens iuvanensem gentes quibus no
dus fidei lumen resplicuerat visitavit: et eis
criticu credulitatis solio peunte seminavit.
nam a cordib eorum barbaricis hospitibus
diabolice deceptionis pligatis illuc intro
miserunt: ad caritatem: misericordiam: humilita
tem: per quos pacificos habitatores xps om
nium bonorum largitor et origo humane men
domicilium intrare solet. Quis sic bauarorum
terminos circuiret ac omnes ut in fide stabili
les permanerent admonuit: et dimissa pre
sbyteris q populu ad divina mysteria puenire
rent ipse ad urbem iuvanensem remeare stu
duit: quod spiritu prophetico repletus diem voca
tionis sue instare pscivit quod discipulis suis
pnuntiavit. Illi tali et tam tristi iudicio con
sternati cur eos et tam novellam xpianitatis
plebem desereret lachrymati sunt. Ille spe
erecta ad xpm urbem iuvanensem et popu
lum noricorum omnipotentis deo pmendavit
et vitale vix scilicet et omni populo acceptum si
bi fieri successorem elegit. Cum vero dies qua
dragesimalis obsequie agerent febriu ardo
re vir dei fatigari cepit. Quis scissima di
es resurrectionis xpi illuxisset solentia misa
ru celebrant et munus sacrosancti corporis xpi
viatico: post dies pnie pietatis admonitio
nes et post extra caritatis vba frs pfirmam
tia in scas manus lachrymantiu voces: in
prios plangentiu singultus cetus angelici a q
busda religiosi viri in celo audiebant: qui

voce canora aiaz scas ferebant ad eternam fel
licitate.

Floriano. De sancto Floriano.
Empore Dioclitiani scilicet
Florianus princeps officij
militie fuit: de quo 40. mili
tes crediderunt xpo: q ab
agilino pfecto ad ptes no
ricorum. i. bauarorum destina
ti apud lauraciu supplicij
affecti incarceration: tunc sanctus Florianus vi
tra se xpianu pfitetur: et cum electi non possent ad
cultu idolorum bis duris cecus est: et acutis su
stibus scapule eius pfo diunt. tandem iubet ag
linus ut a pote in flume aui pcepit: orat
scus super lictores: sed unus alius atrocior
scus pcepit: cui oculi statim videtibus oib cre
puerit: martyr ascendens p fluvium i mag
saro. Agla aduolat expansalis in modum cru
cis tegit corpus. mirone deuote scus appuit.
iugit illa aialia et corpus vglis involuit ne a p
secutoribus videat: sed cum aialia defice
ret ad pces seie fons erupit quod usque hodie flu
it: venientes g boues ad locu martyri par
vitra se mouere non poterant: ibique sepultus
miraculis multipliciter commiscat.

De sancto Erasmo.

Era. Aleta est persecutio xpianorum
a dioclitiano impatore ut si
quis inueniret non sacrificare
dijs multo supplicij interiret.
Diverse et fere vnebantur cella eius et pster
nebat se ad vestigia eius et
scia e vor ad eum de celo. d. erasme discede ad
tua citate et statim surrexit et discedit ad citate.
Quis discedisset multu quod verabant spiri
tibus inuidis et occurrebant ei. Tunc b. e. ipe
nebat eis manus in nomine domini et statim salui fie
bant: multos etiam p baptismum puerbebat ad
dominum. b. audiens dioclitianus iperator iussit
b. e. teneri et pntari sibi. cumq irroderet se
dote iperatore p tribunali interrogant eum. d.
Quid vis esse ante de quo genere es. Tunc b. e.
dixit. xpianus sum et xpm piteor. erat. b. e. n
solu spiritu sed et corpe pulcher: vultus eius
angelicus: oculi eius radij solis: loqila eius
sine ulla offensione: securus ridebat non tre
pidabat. et ait iperator acquiesce et sacrificare
dijs meis ne male moriaris: dicit ei. b. e. s

impato: nunq̃ ero facturus vt lapidibus ⁊
sculptilibus quib⁹ tu ip̃e filius es ego sacrifi-
cē: ⁊ ego sacrifico deo vino qui fecit celuz ⁊
terrā mare ⁊ oīa que in eis sunt ip̃i soli ser-
uioz anima mea. nāz tibi nunquā consentio
Tunc imperator furore repletus iussit mi-
nistros plumbatis tundere latera eius qui
dum cederetur resperit in celum ⁊ dixit.

Erasmus ago tibi dñe iesu xpe qui es via vite
⁊ redentiuz: q̃ perueni ad qd̃ desiderat aīa
mea. adiunia suū tuū vt nō absorbeat abissi-
mors. tūc impator dixit. Erasme video te in-
uenē ⁊ pulchz psule aīe tue: ⁊ sacrificia dijs
meis ⁊ dabo tibi aux ⁊ argētū. vestē ictia-
bilē ⁊ faciā te nobilez i palatio meo. dic ei. b.
erasm⁹. Tupe rapax seductor: aīaz: nō p̃mia
tua separēt me a charitate xpi: nā aux ⁊ argē-
tū ⁊ vestes tue iextiabiles sūt tecū i dies p-
ditiois tue: ego at̃ loq̃cā hēo fidei quā iserū
corūpe n̄ fr. tu vō cū p̃fe tuo diabolo eris in
ignē cēnū arsur⁹ ipator furore replet⁹ iussit
.b.e. sustinē mactari: ⁊ ter. nonies mutauit.
⁊ i dorso ei⁹ nulla macula videbat: vniuersa
vō plebs clamabat. d. Uere q̃ magn⁹ ē de⁹
xp̃ianoꝝ q̃ tantā ṽtutē opaf in illo. ipator di-
xit ad pplm. Errag artes maleficio: ū opaf
iste. dixit. b.e. Adne tu diabol⁹ es filius illi q̃
p̃o proplausū de paradiso. piecit: Impie car-
nifer. draco iniquitaz: dur maleficioꝝ: malefi-
cia mea xps ē filius dei ṽui quē vgo genu-
it maria ex ṽbo: xps quē pp̃he ṽetuz p̃dica-
uerit: q̃ soluit petā mundi illuīans tenebras
ignoz: aīe n̄e q̃ te pcutiet i cēnū cui tu rōem
redditur⁹ es: ipator furore repletus iussit bei-
erasmi carnes vngulis ferreis effodi. Qui
gratulās ⁊ psallēs pp̃bicū psal. deo canebat
.d. p̃posuerit i r̃lz vt pomoz custodiā: posue-
rūt morticina suoz tuoz bestijs fre. Tūc i-
pator furore replet⁹ iussit ministris: plūbū pi-
cē: sulphur ⁊ resinā cū cera ⁊ oleo solui: ⁊. b.
.e. plūdi. stabat at̃ angelus dñi cū eo. q̃ refri-
geriū p̃stabat. tūc. b.e. dixit ipator: vbi sūt
mine tue ⁊ furo: tuus magn⁹: ecce corpi sho
p̃stinū magnū i refrigeriū. vniuersa vō plebs
clamabat. d. Dimitte hoīez illū: ⁊ ep̃z ciuita-
tis sue q̃ d̃s xp̃ianoꝝ opaf i illo. Et ecce su-
bito scūs ē fremorū magn⁹ tonitrua coru-
scatides: ita vt pene oīs ṽl̃tū ps p̃p̃ti mo-
reres: angel⁹ vō dñi cū scō erasmo stabat ⁊ ce-
cos hoīes ad xpi lūm deducebat. ipator aut̃
fugies syabat citatē ab ira dei gire: q̃ locutus

ē ad pplm ⁊ dixit. Iste quē vidistis deū bla-
sphemantē. id̃ talis ē perturbatio. Tūc ipator
replet⁹ furore iussit. b.e. in carcerē introduct⁹
⁊ 40. pōdera ferri in ceruicē ṽl̃ in māib⁹ ei⁹
poni. Et p̃cepit mistris siqs iūctus fuissz pa-
nē vel aquā ei dare morte moreres. Impa-
tor at̃ anulō suo signauit ostiū carceris ⁊ cir-
ca mediā noctē exclamauit. b.e. ad dñm. d.
Dñe iesu xpe accelera ⁊ erripe me ne glori-
et inimic⁹ in suis tuis ne dicāt gētes vbi ē
de⁹ eoz. ⁊ ecce subito carcer illuxit ⁊ fragra-
uit q̃n fuissz ardatibus plen⁹ ⁊ visa sūt ve-
lut. i. cādelebra ardētia añ. b.e. mart̃ rez ⁊
ep̃m. āgelus. n. dñi īgressus fuerat ad eū. d.
Eras. ecce ego veni ad te ⁊ statū liq̃factū est
ferrū tāq̃ cera ⁊ i medio eoz stabat psallēs:
⁊ b̃ndicebat deū. d. B̃ndict⁹ es dñe q̃ fecisti
celū ⁊ terrā: cui anstā āgeli ⁊ archāgeli cū tre-
more ⁊ numero mart̃ x̃z q̃ passi sūt p̃p̃te: q̃ se-
cisti misericordiā euz suo tuo ⁊ libasti sydrac.
misac: ⁊ abdēago d̃ medio fornacis ignis ar-
dens ⁊ de māu nabuchodonosor regis ⁊ da-
niel suū tuū de lacu leonū. ei oblato p̃radio p̃
abacuch p̃phetā: ⁊ susanā d̃ salso crimie liba-
sti: ⁊ mecū fecisti misericordiā: ⁊ ecce āgel⁹ do-
mini dixit ad eū. Erasme exinge ⁊ ābula me
cū i italiā ibi tibi dñs eīnā vitā tribuet i sēz
seculi. ⁊ q̃n colūba xpi plaudēs: sic i lugrido
d̃posuit: alia vō die currēs ad carcerē signa-
tū anulū sui iuenit. Lūq̃ designassz p̃cepit
mistris. adducite magū qui hos meos p̃ni-
chilo fecit. Ingressi at̃ carcerē nullq̃ eū iuene-
rūt. ferrū vō sic. cinis videbat fuisse: qd̃ vt
audiuit ipator alapā sibi i frōte percussit dicēs
vel mibi. Olusū ē regnū meū. q̃ dicturus ero
populo: Uenest. n. q̃n. 40. milia viroz ⁊ mu-
liēz ad spectaculū milig xpi. turbat tota ci-
uitas i tremorē grādī posita. xp̃iā xp̃ianū q̃re-
bāt: vidne ⁊ orphāi ep̃z requirebāt. d. quid
fecisti hōi iusto: tūc ipator tiorē p̃teritus di-
xit. q̃a deo ei⁹ i celū raptus su. sz: ⁊ p̃p̃mū
magnū se redemūt. ⁊ cū. b.e. i lugrido ṽl̃ssz
multos i xpi noīe baptizās: oīa ṽtutib⁹ opa-
bat. nā ifirmos ⁊ cecos ofonib⁹ saluabat: nā
nobilis ⁊ p̃mari⁹ citag noīe anastasi⁹ cuius
fili⁹ mortuus fuerat. ⁊ corpus eius ad sepul-
chz ducebaf. iussim. n. fuerat a dño. b.e. vt
eū resuscitaret: ⁊ redderet p̃tibus suis app̃
bēdens. b.e. sepulchz eius dixit. Anastasi fi-
credis i dño iesu xpo qui natus ē de spū scō
ex maria ṽgine: recipies filiū tuū saluū. m̃l

ca. n. turba populi mirabatur. ad hec vba ana-
stasius dixit: tu potes filiū meū resuscitare.
b. e. dixit. n. ego s. dñs iesus xps cui ego ser-
uio. Anast. a. dixit. Si filiū meū mihi saluum
reddideris: credo ego et domus mea et popu-
lus vniuersus. Tūc. b. e. iussit corpus eius
deposi secretis: et parietes iussit stare flexis ge-
nibus sup corpus eius: et dixit. puer fge cūqz
surrexisset clamauit voce magna. veb q: ma-
gnus ē deus xpianoz. p. vls nūc errauim⁹
dij. n. qd colebamus nihil sūt. vldi. n. eos in
iserno nō hē requiē a tormentibus. Deus at
vltus famuli erasmi magnus ē: et credidit
anastasi. et tota domus eius et populus vni-
uersus qui illa hora fuerit baptizati: qui sūt
qn. 40. m. hoīuz tūc. b. e. exclamauit voce
magna dicēs: grās ago tibi dñe iesu xpe qui
pgregasti populū tuū i via vitā: tu. n. dixi-
sti in euāgelio luce. Petite et accipietis: quite
et inuenietis: pulsate et aperiet vob. Vndic po-
pulū tuū hūc quē acquisisti. et scāē ad eū vox
de celo dicens. Erasme sue bone qui p me
laborasti i tra oia qūqz petieris dabunt tibi
Et vndic dñs populū hunc qui crediderit
illa hora: oia idola q colebant enertebantur
per. 7. at dies. b. e. docēs populū et pfirmās
in doctrina xpi dicebat. Custodite mandata
eius que audistis et magnalia dei que fecit i
vobis: iduti fide ēr fideles estote. Audietis h
marimianus ipator: q scā fuerūt i lugrido ei
uitate a pbo iniquissimo hoie et sacrilego qui
dixit. Vndi pie ipator: q scā sūt in ciuitate
tua regnū tuū dñsū ē: et dij nri nescio q hoie
athiochēo sūuersi sūt: qui pste illū tesū xps
qui crucifixus ē ab hoibus i iudea deū ē. q
audito ipator: iussit. b. e. teneri: et pperati tri-
bunal ascēdit: et ingressus ē. b. e. ad quē ait im-
perator: dic tu scelerate bō q tibi ē religio?
tūc. b. e. tacuit: s. oculis suis respexit i celū.
Ipator: dixit. nihil loqris: et iussit maxillas
suas ptūdi. tūc. b. e. dixit. Tupe rapax ple-
nus iniquitate malefice quid pscqris seritū
di: ipator: dixit. nōne et hic ipē ē qui cruci-
fixus ē ab hoibus i iudea. tūc. b. e. stridēs ait
illi. Optie ipator: bñ dixisti mihi vt illius
ego mē ear vestigia sequi: et effusio sāguis
spūs nra illuminatio ē: quē si vellis agfcere
illū credere saluus eris imperator dixit tu
i illū credas et genus tuū. b. e. optime di-
xisti mihi. plane q: sic credimus. hostias hu-
militat⁹ et tribulatois munera offerim⁹ ei qui

saluauit mūdū a petis eoz. Ipator: dixit cō-
sule tibi et aquiesce et sacrificia dijs meis. b. e.
dixit. Si videro forte facio. Tūc gaudio re-
pletus ipator: cō vniuerso populo vsqz ad
tēplū iouis iussit hoies dei deduci ad citatē
firmitanā. et pcepit organa et oēs genus musi-
coz i tēplo parari: et b. vidēs. b. e. ingenuē
corde: et oculos suos ad celū direxit dicēs.
xpe fili dei esto pñs i ista hora: et mitte āgelū
tuū qui mihi auxiliel: et pfirmet i ista hora: et
pugna diaboli quā ppauit. Cūqz pñs i tē-
plū. b. e. dixit. vbi ē deus quē iubet me ado-
rar: ipator: at apphēdens manū eius igres-
sus ē tēplū: et ondit ei statūā creatā magnitu-
dinis cubitoz. i. et dixit. Ecce deus meus.
cui g. snio: Statqz vt diabolus asperit i fa-
ciē martiris xpi cecidit statua et cinerē vfa
ē et exiit draco magnus ex illa. et occidit pe-
ne tūā partē populi ipator: vt vidit se ef-
se dñsū ascēdit equū et ad palatū perge-
bat: percutiēs pectus suā dixit. veb milib⁹ de
lusu ē regnū meū: nescio a quo hoie athioche-
no. Media at pars populi clamabat. Ser-
ue scē dei ora p nobis vt non pereamus ab
istō dracone. tūc. b. e. iperauit dracō vt qñ
q hoiem nō ptaminaret: vidēs autem vni-
uersus populus xpianoz qtas vntes per h
uum suum operabatur. ceperunt oēs credere
xpo. b. at. e. dixit. Ecce qles vntes operat
deus in eos qui credunt in illū: et baptizati
sunt quasi. 40. m. hominum. Erat. n. gaudiū
in celo et spectacula āgeloz: et quō pars dia-
boli pugnabat aduersus electos dei: et n va-
lebat mentes eoz auertere a cogitatione di.
tūc. b. e. clamauit voce magna. d. Gloria i
excelsis deo: et in terra pax hoibus bone vo-
luntat⁹: q hic fuerāt ad dñm pueri responde-
runt. amen. et perturbata est ois firmitana cō-
frict⁹ vero imperator misit armatos: et iussit
omnes qui ad dominum conuersi sunt gla-
pio puniri. martirizauerunt etias. 330. homi-
nes commendātes se oronibus sācti erasmi
martiris quibus ait. Ite in nomine dñi feli-
citer ad scām ciuitatem quam preparauit vob
dñs et ego post modicū tpa ibi sequor: erat at
āgelī currentes per nubes celi suscipientes
aīas eoz et triūphantes martyres ad celū p-
durent: audita ē vox psallentiū i celo. via
iustoz recta facta ē et iter pparatū ē. qd andi-
ens. b. e. gratulac⁹ ē vt bonus pastor ouib⁹
suis qd tradidit xpo. Tūc ipator: furore

De sancto

replet⁹ iussit. b. e. teneri & diuersis supplici
is torq⁹ iussit ministris tunicā creā aduer
sus naturā eius & igneā fortit eū vestiri di
cēs. nunc videbo si deus tuus eripiet te de
manibus meis. Tūc. b. e. dixit. Carnifer ple
nus iniquitatis filius diaboli verecūdiā tuam
laudo q⁹ deterior es cane dixi tibi & nunc di
co. Nō timeo minas tuas si ampliora facias
cor meū nō trepidabit & signās se signo cru
cis vestiuit se tunica ignea psallēs & ppheti
cū psalmū dicēs. Trāsumus p ignē & aquā
& iduristi nos in refrigeriū. Itē. Tandē aux
i fornace pbasti eos q⁹ in te credūt & sicut ho
locustis hostias suscipis: Stati tunica ignea
qua idutus fuerat facta est frigida sicut nix
vt nulla macula sup eū inuēta fuisset. Tūc
b. e. dixit. Ecce iperato^r p⁹usus es: cū patre
tuo diabolo eris in ignē eternū arsurus. nā
dñs n^r i^hesus x^ps filius dei liberauit me: po
pulus at clamauit vob: q⁹ magnus ē deus
x^pianor⁹ q⁹ tātas vtutes operat in illo: tūc
iperato^r ait. Artes sūt maleficor⁹ vt igni im
paret & deos n^ros deludat. Tūc. b. e. dixit
Stulte iperato^r que putas maleficia: mecū
ē x^ps filius dei: ipe q⁹ iperat & deos tuos de
ludit: lapides & gramina surda ab hoibus cō
flata: qbus tu sis es: nā dñs de⁹ i^hesus x^ps
vni⁹ ē: & vtutibus vincit. Iperato^r dixit.
Quādū iurias tuas tolerare possum⁹: tūc
b. e. dixit. Etā & ego miro: verecūdiā fron
tis tue: q⁹ nō erubescis. Tūc iperato^r furore
repletus iussit ministris suis ollā parare vt
nas viginti plūbi picis simul cū cera & resi
na & oleo solni & repleri & succēdi: & fecerūt
ministr⁹ sicut pceptū eis fuerat: & ferner⁹ fa
cta ē olla & fluctuās sicut mare. tūc. b. e. di
xit iperato^r i. ista olla meū ē refrigeriū: & sa
cto signaculo crucis descēdit in ea. Statiq⁹
ait. vox dñi sup aquas deus maiestatis into
nuat: & effudit vnā vndā ex olla & vstulauit
imperato^res: q⁹ clamauit ad eo: hō dei ora p
me. tūc. b. e. dixit imperato^r i. Eleb tibi lupe
rapar: & gehēne ignis quē tibi parauit de⁹ si
mul euz p⁹e tuo diabolo & ministris ei⁹. scis
q⁹ cor tuū obduratū ē: s⁹ ppter pplm istū
circūstantē erit tibi bñ & genuit illi dolor. mul
ti autē in illa hora crediderunt. iperato^r at
vt vidit se arsurū eē iussit marty^re dei reci
pi & in arcta custodia hēri: & igēis ferro pō

deris colligari. Cūq⁹ orasset appuit ei iuue
nis similis filio dei vocans eum & dixit illi.
Ego sūz Michael angelus dei missus ad te
ducam in cāpaniā puinciam q⁹ vocat forma
na ad docendū pplm. & apphendens euz ele
cit de ciuitate firmitana. remisq⁹ nauiculaz
patam a dñō inuenit & transmigravit in pu
nciam cāpaniam. Alia vero die turbatus est i
perato^r: q⁹ nō inuenisset eum dicens. q⁹ deus
eripuit eū. Scrutis at dei & marty^re dñi vēit
& sedit in ciuitate formāna septē annos docēs
populum viā veritatis. Angelus at dñi pa
nem ei quotidie ministrabat. Postea at ora
bat ad dñm vt in ciuitate sua eternaliter ge
scerer: & facta ē vox ad euz dicens. Eras me
veni & regesce in cinitate: quā pavit deus fr
bus tuis martyribus & pphetis & recipe la
borē tuū per te. n. honorificatus sūz in celo &
in terra. tūc. b. Erasmus p viduis & orpha
nis deprecabatur. Dñe vni⁹genitus dei patris q
me fecisti regescere in celo meo qui est locus
habitationis tue: pcedet vt qui me perierit in
noie tuo recipiat mercedē suā & respexit. b.
.e. in celum viditq⁹ coronā inenarrabilem &
occursum sibi de choro aplo^r & pphetaz & i
clinauit caput suū & dixit. Dñe suscipe ani
mam sui tui & ppleta oratione semē reddidit
spū: & visa est aīa eius candida sicut nix: qñ
ab angelis deducebat cū glia magna & cum
illis in celū penetrabat. quarto nōax iūax
regnante domino. n. i. x^po.

De sancto culliano.

Alian⁹ scoto^rz qñe nobilib⁹
pētib⁹ dñe tñ grē scūs ē no
bilitate clarissimus. Sco
tia que & hibernia dī isula
est maris secunda quidem
glebis: sed sanctissimis el a
rior viris: ex qbus colūbāo
gaudet italia. gallo ditat alemāta: culliao the
utonica nobilitat francia. q vt dixim⁹ nobi
li p⁹sapia editus a pueritia libalibus studi
is traditus fil cū līaz clementis diligēt ce
pit indagare viam veritatis. tandem pūci
ente se grā dei spzetis hūanaz līaz studiis
dibulq⁹ huiusmodi illecebris mōasteriū pe
tijt: abnegauit semetipm tūxitq⁹ crucē suā &
secutus est x^ps: Igit in mōasterio positus qñ
te obedientie: qñte frugalitatis qñte fuit vigi

Culiano

liax & oronū instantie vite pñcis terminus d
clarauit. Quis etenim martirij palmā p grāz
magis q̄ p meritū p̄stet dñs m̄ adiplef ope
rib⁹. Videntes itaq̄ fr̄es mōasterij in v̄tutū
p̄fectiōibus b̄ti viri p̄seueratiā. p̄ eū p̄ ecce
siasticos gradus ad offiū p̄sbyteratus p̄ci⁹
ascendere. deinde eiusdē mōasterij regiminis
curā sumere coegerūt. Ille at̄ sciēs p̄fectiōem
caritatis sine dilectiōe p̄mi directe p̄ligerē
n̄ posse: passus est in p̄p̄is se aliq̄tūlū miora
ri: vt fr̄at̄z p̄desse posset v̄tilitati: imitatus
apostolū cupientē anathēa fieri a xp̄o p̄ s̄rib⁹
& cognat⁹ s̄z carnē. verūtū cū fama b̄ti viri lō
ge lateq̄z creb̄: escerz metuens ipse ne fauor
p̄p̄laris maculel sibi rugā inhgeret cepit me
ditari q̄li n̄ oros & p̄p̄i quos relinq̄ret: pete
retq̄z lōge se positas terras: vbi obscurus fa
ma & v̄ltis genere possit haberi q̄ liberius di
uinis cultibus vacare valeret. Delibatione
itaq̄z recedēdi pacta: colectisq̄z s̄rib⁹ in q̄bus
idē seruo: ardebat ad vicinā scotie britāiā d
uenire: deinde galliā attigit: q̄ p̄mieata i p̄uin
ciā germāie deuenit. q̄ ab incolte terre ip̄s⁹ o: i
entalis franciā vocat: ibiq̄z i v̄be bēbipoli se
morari disposuit nō v̄t⁹ incredule gen̄s feri
tatē expiri: eo q̄ intrepidus coronaz optaret
martirij: sed in a p̄dicatōnis v̄bo iteri abili
nuit dōec romano se p̄ticipi p̄staret: q̄tenus
ap̄d sedē romanā & integz xp̄iane religionis
dogma & licentiā p̄dicandi acciperet. Tē at̄ p̄e
rat romāe ecclesie canō p̄tifer hūanis diui
nisq̄z l̄ris pollens p̄ticipali offiō p̄gruus: & in
rebus eccl̄iasticis idēus qui audita fide b̄ti
culiani charitatis neribus illigata deo grās
restituit: ei⁹z sese charitatis amore ip̄iuit ex
ultans semia diuini eloqui ab isulanis ac lō
ge positis doctoribus augeri. Erat. n. apud
egregiū p̄ticipicē nō modica exultatio q̄ cer
nebat paulatī euacuari fraudez antiq̄ hostis
crescētibus ministris dñe opationis. Tunc
ex cōsensu totius v̄rbis b̄ti virū in p̄sulat⁹
offiū. p̄mouit q̄ & crisina p̄ficere & ecclesiās d
dicare & sacros ordines dare ir̄rephēnsibilē.
valeret. Id̄is ita pactis dimisit eū vt cepto
ope insisteret parato sibi a dño p̄mio eterne
retributiōis. b. itaq̄z culianus v̄bē egressus
facto itinere cū colūbano p̄sbo & totināo leui
ra ad locū sibi d̄stinatū p̄uenit: colūbano i ita
lia relicto. nā romā p̄gens gallū in alemania

grauatū febre dimisit. p̄ueniens igit̄ ad p̄d
etā. v̄bē herbipoli nō eū quē in eadē puicia
duce reliq̄rat inuenit: sed aliū noie gōptum.
Porro venerabil vir paulatī cepit. pabula
diuini v̄bi. l̄credulū populū m̄l̄trare: rātāq̄z ei
dñs grās p̄tulerat: vt in breui tpe gēg loq̄lā
p̄disceret: ei⁹z p̄p̄o p̄mone scia v̄itāz eroga
ret. mirabant̄ at̄ dōs n̄ solū nouitatē doctrine
s̄z et̄ cruberatiā eloquētie. facūdiā q̄q̄z p̄mo
nis comitabat̄ efficacīā v̄tutū. iplerū est i illo
q̄ v̄itas apostolis. p̄mutit̄ dīcēs. Ego dabo
vob̄ os & sapiāz & itez. opa q̄ ego facio & vos
faciet̄: s̄z cū iā semia diuini eloqui sincere scerēt
& plebs gradati minueret̄ ab errore gētilitaz.
v̄lq̄z ad p̄ncipes populi scī viri fama p̄uenit
vt dūcē q̄q̄z. puicie n̄ lateret q̄ eū dē scīū v̄t
sibi p̄stari iussit. expiri cupiēs q̄ eēt b̄ doceria
bactenus sibi incognita. Erat at̄ ipse p̄nceps
naturali ingenio p̄ditus s̄z gētilitatis erro
se datus. Ad quē b̄tus culianus p̄ueniēs cō
stanter v̄t. religionis dogma insinuare cepit
docens p̄rez & filiū & sp̄s sc̄s v̄nū cē dñz in
cōmutabilē v̄isibilū & inuisibilū oīz crea
torē p̄fatus v̄o p̄nceps admirat⁹ rātā. b. v̄t
p̄statiā: & p̄monū isupabilē veritatē: q̄z nālī v̄t
dirumū pollebat ingenio: veris se sentētiis
supatū ad eius distulit auditiōnē: volēs fre
quenti ap̄d se tractatu rimari: v̄t q̄z culia
nus docebat an diane cultus p̄ponendus fō
ret. Diana nāq̄z apud illū sūma veneratiōe
hēbat. v̄t n̄ vir egregius iugis instatiā labo
rabat vt dō redderet aīas q̄s diabolus p̄der
cōabat. Porro p̄noiatus dur cernens p̄stan
tā p̄dicatiōis b̄ti culiani secreto venit ad eū
cupiens dō: trinis eius instrui: q̄tenus agni
to tramite veritatis abigere valeret anfra
ctus erro:is: s̄z a beatissimo viro catholice fi
dei documentis diligenter instructus p̄rio
de dñice resurrectiōis. cū multis alijs dato
noie aq̄ lotus baptisimatis absolut⁹: p̄stini
p̄meruit erroris: sicq̄z scīū est: vt p̄one tota
p̄uincia orientalis francie relicto demonum
cultu diuine religiōi opā daret. p̄dictus
dur gōptus monitu assiduo b̄ti culiani ad me
liora de die in diē p̄ficiebat. erat at̄ illi p̄r̄x
p̄m gentilitatis ritus q̄ quōdā fr̄is ip̄sius cō
iugio fuerat copulata noie geilana: s̄z vir dei
secirco in initio fidei tale noluit p̄ingū p̄hibe
re ne ip̄enitudie credulitatis grauitare mo

De facto

nibus filius princeps duceret: et si est quod apostolus non dicit in fide perfectus dicit: tunc paulus in ipso lac vobis potum dedit: non est: perfectus. n. solidus est cibus: non quod nouerat grauius distulit in futurum similis quo dicitur reuelare spiritus sanctus in hac re sibi et sociis causam prestare martyris: ut multum interea prederet iteri omisit tale dānare coniugium: sed cuperet dissolui et esse cum ipso imitatus apostolus qui in sporta a fratribus per murum dimissus est: non ut morte timeret: sed ut multum ante mortem prederet. Eleuatum cum quadam die be. presul ducem familiariter alloqueretur dixisse iter cetera fecit. fili mi quem per euangelium genui gaudio valde in perfectu fidei tue: sed multum me mouet quod illicitis nuptiis detineris: et vides nimis quod a recto itinere tali pugio retarderis. Legit. n. b. iaco. dicere: quod qui totam legem suam non offendit in vno factus est oium reus. Preterea in baptismo innouat homo: et non ex parte: sed totus ut ait totus inuari possit nihil per se retinere debet erroris. Audiens autem princeps per hunc stupor: e. deinde alta suspiria trahebat: valde. n. diligebat eam quam habebat uxorem. tale deinde fecit dedisse risu. Audiui per te docere: quod iesus precepit nihil amoris suo prederere. Non patre non matrem: non filios: non uxorem: et siccirco dominus vnicuique diligam iunctam mihi uxorem propono tamen dominum amorem: sed nunc non adest mihi oculus ingredi quod eam dimittam: quod si hostes nunc rei per. festio. Quia autem reuersus fuero in terra opprobrii: tunc dimittendi sepabo: ab illa. hec vox cum ad aures geilane peruenisset: quod. n. saltem possit amare graui fecit ira. cum rapit catulis lena: diuque secum bacchata ex eo cepit querere quod sanctos viros extingueret nulla. n. bestia in mundo similis est mulieri male sic sine populi strepitu et vulgi cognitione sanctos viros prederet. armabat namque impatientie ire et libidinis furore: et quod diabolus iniqui cupientibus somnia malicie somniat: iuuenti sunt duo ministri crudelitatis qui premitterent se satisfacturos geilane desiderijs dāg sibi mulieribus miserie excutionis. Solebat itaque. b. cullianus per puam dormitionem necessitatis ad studium vigilare peruectus orōnia: quodam nocte cum leues sonos caperet: ita ut nec dormiret integre: nec vigilaret aperte: apparuit ei vir bicu formaque pulcherrimus dicens. Culliane amice surge nolo te diuino laborare: vno distaxat certamine

geris: et sic sepe mecum eris. his dictis abscessit eum: et egredius vir intelligens dominum sibi adesse visitationem prouocatis fratribus ait. fratres vigilare cito aderit dominus et pulsabit ianuam: Laudum est quod ne nos sono corporum preter inueniat. Ad damus oleum lampadibus dominus spiritus est ne si forte defecerit: tunc incipiamus querere quoniam non poterimus inuenire. Illi itaque orōni vacante: media nocte carnifices strictis gladiis locum in quod orabat penetrarunt: quod cum sacerdos dei cunctus esset alt. amici ad quid venistis implebitis preceptum presumabitis cursu. his dictis interfecti sunt: ibique terre mandati ne quod scire possit quod de illi factum foret. vestimenta quoque cum quibus divina officia pagebant sacrisque libris cum eis defossa sunt: ne quod indicium necis eorum apprehendi posset: sed clam discessisse putaretur ea solite peregrinationis. Erat tamen quadam nobilis mulier burgunda nomine quod a principio predicationis eorum sanctis adhaerens viros habens cellula in oratorio secum quod facilius diuinis laudibus interesse valeret. hec intenta vigilijs que facta fuerant diligenti studio inuestigauit. recedentibus igitur carnificibus litheolo mundo fusu sanguine factorum coegit ac terre diligenter infudit vigilijs et orōnibus vacans: ubi sanctorum corpora obruta nouerat et colebat loca veneranda quod poterat et silenter: ne sic postea seculum et geila inusu moueretur. Eadem namque sceleratissima mulier stratis quoque plangit stabulis equorum in loco ubi sancti martyres humati erant fieri iussit ne quod indicio sacra corpora prederetur serui tamen ab his qui tunc fuerant posteris relatu quod aialia ibi stablata super sepulchra martyrum nec sterco: nec urina: laacerent honorem martyribus exhibentia: ut quod de capite propheta vaticinatus est in eius membris reperiret. Cognouit inquam bos possessorem suum et. Israel autem non cognouit me: talis modo ut dictum est sanctorum corpora hominibus pene ignota forent: nisi prefata burgunda in extremo vite posita quibusdam fidelibus ubi posita essent reuelasset. Corripit autem ut duram pacta militum reuerteretur ad locum ubi sanctos viros dimisserat quod cum non inuenisset cepit studiose perquirere quoniam et quod ea recesserint quoniam habuerint: eius vox prope veneno malicie sedata aliquo rubore perfusa: aliquo pallore depressa: aliquo phidemia robore: diuersos amictus negit sine frandibus predebat dicens non se eos custodisse neque custodes

adhibuisse: qñ voluerit. venisse: qñ sibi pla-
cuit recessisse q̄ pegrinationis sue morē sua-
rent: quē scie a vba n̄ emolunt: quē a statu
rectitudinis n̄ retrahunt: credul itaqz vbi cō-
tingis pnceps aliq̄culū cepra ab inquisitione
quien t: sed qz iusta dñaz vocē nil oportet
est qd n̄ reuelē et oculū qd nō sciat. Qu q̄ scā
fuerant paulatī obliuioni traderent vñ eoz
qui scōs viros gladio inuaserant subito de-
monio arripit et p̄p̄is se dētibz laniat a p̄nti
nigravit in cēnaz penā. alī vō in rabie v̄sus
gladio semetip̄z appetit: effusisqz visceribz
p̄ tormēta p̄ntis tēporis ad eterna peruenit
h̄ multo p̄ et ipsa bella d̄ q̄ loquimur demo-
nibus arrepta voce magna clamabat. Iuste
torq̄: q̄ scis viris tortores adhibui et cū ma-
gno cruciatu ad curiatu diabolo paratū per-
uenit.

De sancto herico.

Anno ab incarnatione dñi. mccc. lxxv. Otto
ne tertio rome defuncto va-
cante regni solio cū de p̄nci-
pe ageret sbrogado oīuz vo-
ta nutu diuino ad eum incli-
nā: qui tūc in regno potissi-
mus habebat. fuit nāqz eodē tēpore qdam
dux banaroz noīe hēricus bērici eiusdē gētis
ducis filius cuius tēpositus scūs vōlsgāgus
ratibonētiū p̄fuit ep̄stā bonitate q̄ nobilita-
te regia p̄spiciē: et vniuersa mox honestate p̄-
clarus. h̄ initium sapie timorez dñi plenit est
secutusqz erat oīuz l̄raz studio p̄ncipaliter
ibut et totus sane fide et actōe catholic. hic
ḡ ab oibz pari v̄eto et cōi cōsensu oīuz asciscit
dina vtiqz disponēte clemētia vt per tēpora
lia regni fastigia ad culinē regni celesti perti-
geret. Quqz p̄dictus rex hen. necdū cesaris
vel ip̄eratoris obtineret dignitatē apparuit
ei ratispō. b. vōlsgāgus ep̄s tali v̄isidē. Vi-
sū nāqz est ei q̄ manens in ecclesia sci emarā
mi ep̄i et martiris accederet orādī grā ad b̄i
vōlsgāgi sepulchz i eadē basilica sitū cūqz
ibidē dñz et scūs v̄uo. f. intimis p̄cibz cōdaret
exorare: s̄buro videbat ei ip̄e scūs v̄uolsg. astra
re eūqz h̄ v̄bis appellare. Intuef diligenter
l̄ras in muro qui est secus tumulū scriptas.
Erat at sic sibi videbat scriptū. solūmō. post
sex. enigilās at rex retractatione diuturna se
cū reuoluit paucissima huius v̄isidē scripta

In primis ḡ arbitratu q̄ post sex dies esset
moriturus multa dispensat paupibus. et quāqz
dierum sex numerus p̄terisset et nihil i se
rer molestie corporalis sensisset putauit p̄e-
dictam v̄isionem ad sex menses peruenire.
Transactis vere sex mensibus cum nihil in-
firmiatis in se pateretur arbitratu est hūc
numerum ad sex annos pertinere. idqz vt a-
cepit tunc. Quqz sex annorum numerus i-
teger pertransisset et septimi aū dies reuolu-
tus venisset: ip̄o die per apostolicam b̄i dicti
onem suscipit cesaris dignitatem. Tunc tan-
dem sentiens qualis esset sua v̄isidē grās egit
deo scōqz v̄uol. ep̄o qui sibi talem reuelare
dignatus est dignitatez. Vinctus ḡ in regē
b̄issimus dei famulū ben. tp̄al regni non cō-
tentus angustijs pro adipiscenda imortalitatis
corona sumo regni cui seruire regnare
est: militare disposuit: sumā etenī diligentiaz
in aplificādo cultū religiōis adhibuit ecclesiā
dī dītar possessiōibz et imensis ornatis auge-
re cepit. sedes q̄qz ep̄alis hildensim. v̄s. a
puero vbi fuerat enutritus et l̄ris edoctus.
Deniqz consumat huius vite laboribus post
q̄ bone opinionis odorem longe lateqz redo-
lere fecerat locūqz sibi dilectū et cetera mo-
nasteria dītādo: ornādo: et excolēdo ad p̄fe-
ctū adduxerat ad p̄cipiendā imarcescibile co-
ronā a dñō vocatus ē ab ergastulo carnis: q̄
cernēs diē mori sibi iminer vocatū ad se pen-
tibus b̄issime ip̄eratrici cunegūdis necnō
ēt qbusdā regni p̄mioribus manu eā app̄hē-
dit et cōmēdauit eā illis h̄ v̄bis memoria
dignissimis. H̄ac ecce ignit mihi a vob̄ imo
a x̄po p̄signatā ip̄i x̄po dño n̄ro et vob̄ i signo
v̄ginē v̄raz: i eius v̄o trāsitū fra p̄lorāte celū
erulauit sic ēt dñs p̄ suā misericordiā reuelā-
nit. In ip̄a etenī hora exitus illius eundā suo
dei solitudie p̄morātī diabolus i h̄ūana spe-
cie serf̄ appuisse quē vir dei p̄ sp̄z p̄mus
agnouit: et ait ad eū q̄ p̄gis: Ait ille r̄ndit ad
exegas ip̄eratoris p̄go. Qui ille ait. vade et
cōple negociū tuū q̄tū a dño tibi p̄mittitur
Ulerūti p̄sumato oñd tuo adiuratus per de-
um viui ad me inuertere: vt per te rei exitū
possis cōgscē. Post modicū v̄o fueris corā
suo dei gemebūdn̄s astitit: et voce querula
cū ingēti euulatu dixit. H̄eu heu delusi sum
i v̄anū laborauimus: quin ēt. ab angelis dei

L 2

De sancta

psuſi diſceſſimus. De hoc regre in legenda
ſancti laurentij martyris.

¶ De ſancta Barbara.

Rat tēpore marientij ipa-
toris vir quidā nobilis et
dices noie diſcorus. cui
erat filia ſpetioſa noie bar-
bara. Ipla at q: erat corpe
pulchra: cā p: plurimū di-
ligeat: q: p: reſuſcit eaz
in turri altiffima quāz eidē edificari fecerat:
ne ab aliquo hoie videret. erat at. b. bar. in-
genioſa et a tenera etate vanas cogitatioes
relinquens cepit dina cogitare. Quz. n. ſemel
tēpluz intraret vidēs ſimulacra pentib: ſuis
ait qd ſibi volūt de ſimilitudines hoīuz: re-
ſpondēt pentes. Taceas nō ſūt hoīuz: ſ: do-
rum et volūt adorari p illud qd neſcit: et qd
nō videt. Bar. dixit. inſerūt quōdā homines
quos nūc colimus: rident ita. Et hoc. b. ba.
die noctuq: replicabat tacita. d. ſi hoies ſue-
runt dii nri. g nati ſunt vt hoies. mo: tui ſunt
vt hoies ſi dii eēnt nec nati ſuiſſent nec mo-
ti: q: ditas vt mihi vt nec cepit nec deſinit
eſſe: hō ēt h: originē fre: q: terra eſt materia
ei: ſi g hō de terra ē: et hō deus ē g aīqd pre-
ceſſit eū qd eius origo d: ſic aptius dicere
muſt terrā d: ſed q: nec terra a ſe ē: nec celū
a ſe: nec aer a ſe: nec aqua a ſe. ex qbus qtu-
or elementis pſtat hō: ſ: creature ſūt: nec eſſe
ē his eſſe: creatorē: ecce q: ſapia in taz iu-
uenili puella: tandē tradita iudijs liberali-
bus alia trāſcendebat: ſ: deſuit ei notitia vi-
dei: vanos at deos occulte ſpuit: et cū vidit
dijs. ſ. lignis et lapidib: flectere genua ſcibi-
lia inſeſibilib: muſ aīo valde correxit. iccir-
co xē et rumor laudis nicomedīā clamās ſa-
piētiffimū viroz alexādrīe fore. ſ. origenez
eui? ſacūdia totā terrā pſaderet q vis indi-
eījs darz cogſcere vāz deitātē: et idolos pſu-
deret vanitatē. hec audiēs. b. bar. multū ga-
uiſa ē i domo petōris ſui: et cepit ſedule tra-
ctare q gnere poſſet eū audire. erat. n. p: ei?
nobil et valde potēs. g miſteriū ſuū ei ſi reue-
lauit. cū neminē curatoz hēret: recurrit ad
b pſiliū vt ſſas eidē ſapiētiffimo origeni di-
tingeret et ſecretū ei patefaceret i hec verba
¶ Uiro alexādrīe nobilitate ai lōge lateq: pſp-
ſo origeni bar. nicomedie tua ācilla dec? ho-

noie dſiderij mei. Accepi ſore te de dīntra-
tis oīſoz. a pnia. n. ſcitilla igenij mei cū toto
corde pcupiui: vt ad vi dei notitiā puenirez
mēte pcepi nullā deitātē eſſe lignis et lapidi-
b: q hūana arte ppoſita ſūt: q nō recipiūt ſe-
ſibilitatē et nec loq nec audire pnt. vñ ſp per-
tractaui eē falſos dōs nec hoies poſſe eē dōs
q: hō incepit et deſinit eē. dō at an tpa ſuit: n
g vñq: deos credere potui quos hominea
mortales cognoui. In multis tamen motib:
poſita ſemper deū nobis ignotū. pculdubio
eſſe putauī: qui ſolus cuncta fecit quē ſemp-
amāui huic me ſep deuoui a quo ſū id qd ſa-
niſi me ſnīa fallit. cui? ſpū aīaz me ſcīo nec
deſitā donec ad eum ptingam qpp ſame tue
tumultu pcuſſa p: venerabilis mentē. meaz
bis aptius voluere cenſui illū deum ſolūmō
inueſtigare: cui? cognitōz apud te eſſe. cogno-
ui vñ ſi ita eſt vt fama reſert: ſupplex offe-
ro pces qtenus diſcuttere digneris noctez
ignorātie chaos pſuſionis ab ācilla tua et in-
ducere ſolē iuſtie lūmēq: diſcretionis. Ap-
peto. n. vez deū ſcire q fecit viſibilia et inui-
ſibilia: et vtz de vnus ſit vt ipſa ſām nūc du-
dū meū argumētata ſunt et. hāc eplām di-
rerit alexandriā ad origenē pſvtoz qē in p-
tib: aphrice caput regionis illius longe di-
ſtās a nicomedia: ne at pūaret legatiōe: quā
legauerat ad deū quē nouerat in cubiclo cor-
dis ſui lacrimas ſudite dicens. Dñe firma
pedē eius quē ad ſamuluz tuū miſi ne aut il-
lū morz pueniat vſq: q relegatio veniat.
his et alijs poſtulationibus qbus deuote po-
terat nūcius alexandriā ingre diſ: originē re-
pit i palatio mānce matris alexandrie ceſa-
ris vbi occupabat in docēdo xpianā religio-
nez: q leticia magna ſſas barba accepit lau-
dās deū q huius ſemē ſuſcitabat et talia opa-
tur. Et ſtati origenes docto: pſtatiſſimus ac-
celerat et edidit deſiderij bar. ain hūc mo-
dū. Origenes veri dei indignus ſacerdos:
et vt poſſibile ē oſior eius ad huc ēt alexādrīe
nūc regēs barbare barbarice gētis adoptio-
nē filioz dei ieſu xpi verā ſalutē. Sicut ſcri-
pſeras ſcire te velle vez deū qd ſit: ſcire de-
bes q vnus eſt vcrus deus in ſbā et trinus
in pſoniſ. ſ. p: et. ſi. et ſpi. ſā. geūq: hec oīa cre-
dit oīno h: quō ad deū ptingere poſſit. Tu at
b intellige et intellecta crede: et ſi qd deſue-

rit ad plenitudines desiderij in legato regre
 q te leges scām erudiet ⁊ libros quos secū vō
 fert tibi leget. nō ē debites te p noie xpī ml
 tis tormenē tradi. Ipe. n. dicit luce. 9. Qui
 pdiderit aīaz suā in hō mūdo pp me in vitā ēf
 nā custodiet eā. Origenes misit vnū ex pu
 rib⁹ cū nūcio barbarē ad barbarā q moduz
 daret magno desiderio. pcessit nūci⁹ barba.
 ⁊ nūciauit nūciū viri dei adesse: ⁊ pmisit eū
 foris stare nesciēs vtz pueniēs eēt eā intra
 re. Tūc illa hoiez aduocari fecit q ingressus
 offerēs salutationē i xpō. illa assurgēs incli
 nat: ⁊ tā dei nomē q hoiez venerat. Pater
 ei⁹ grā visitatōis ad eā venit ⁊ vidēs virū
 ignotū tremēs inqt: qd hic ⁊ cur hīndit. ale
 xandrin⁹ medēdi arte pīr⁹. q rīdet magist⁹
 se hīe alexādrīe q vīsus medicorū ēt aīas cu
 rat. Pdr andiēs recessit ⁊ pcessit fieri eū eo
 colloq. Tūc valētinus sacerdos ⁊ bar. pfe
 rūt inf se sua mīsteria: ibi tūc plecta eplā ⁊ bī
 docta qd defuit eplē ad plenitudinē deūde
 rij a legato q̄sūt ⁊ ad libitū inuenit. Cogni
 tio āt quō pī ⁊ fi. ⁊ spi. s. sit solus de⁹ ⁊ quō
 fili⁹ missus sit a pīe ⁊ p susceptā hūanitatē ho
 minē pditū reuocass: captiū redemiss: ⁊ p
 facy lauacy eius pēa lauiſz accelerauit ad
 baptisimū ⁊ ab eodē pīfō baptizata ē in tur
 re in q eā pī posuerat: apīus q dei erat q̄sū
 uit ⁊ q surſū sūt cupiēs: libros quos ei orige
 nes miserat: si eānter legit ⁊ valde creuit in
 scia dīno: ēt sine magīo: ⁊ in sapiētia dīna.
 Legit ēt de ea qz pīchra sūt qdā de optia
 tibus terre illi⁹ pī eius locuti sūt vt vīz fi
 bi acciper. Ipe vō accedēs ad eā in turri p
 sua debat eā dīcēs. filia mea qdā de potētī
 bus pīmemorati sūt de te vt acciperēt te i ed
 inglo: qd q vīs de b. Ipa vō inuita pīez cum
 ira dicit: ne cogīa me b agere pī. At ipe se
 cessit ab ea: descēdēsqz instituit mīlitudinēz
 artificū: q facerēt lauacy ⁊ pstituit quō fieri
 debuit tribuēs singulū mercedē in integrum
 pīfēcūsqz ē in regionē lōgīnquā: descē
 dēsqz famula dei vider op⁹ qd factū ē: vidit
 pī septētrionē duas solūmodo fenestras ⁊ di
 xit artificib⁹ qre duas fenestras instituiſtis
 dīcūt ei: pī tuus disposuit: qbus illa facite ⁊
 mībi aliā fenestā: q direxit: tūmē? dīa ne i
 dignes pat tu⁹ pī nos ⁊c. Dicit ei famula dei
 facite mībi fenestā: ego de b acqescere faci
 as pīez meū. Ipi vō seceſt aliā fenestā. per

ambulās vō barba. in natatorio s orientem
 instituit in arborib⁹ ei⁹ digito pīofa crucē
 ⁊ post ascēdēs in turri vidit simulacra q co
 lebat pī eius ⁊ suscipiēs spīf scām inspuit in
 faciē eorū ⁊ dicit. Dīles vī hāt q faciūt vof
 ⁊ oēs q pīdūt in vob: finitqz ope reuerēz
 ē pī eius de pīgrinatōe ⁊ pīēplā. tres fene
 stras: dīnt artificib⁹. Quare tres fenestras
 instituiſtis: dīcūt ei: filia tua sic nobis pīce
 pit. Ipe vō ait filie: tu inaperasti tres fene
 stras fieri: at illa. ēt bī feci. nā tres fenestras
 illumināt totū bēiēz: ⁊ assumēs eā pat ei⁹ de
 scēdūt in natatorio ⁊ dicit ei: quō abūdanti⁹
 illumināt tres fenestre duabus. Illa rīdit.
 tres sūt mūdū illuminātes ⁊ stellaz cursum
 regulātes pī. s. fili. ⁊ spi. san. ⁊ bī tres vnus
 sūt in essētia. Tūc replet⁹ furore pītulit spa
 tā suā vt eā occideret. ipa āt orabat ad dīz
 ⁊ abscissa ē petra ⁊ suscepit eā ventura: ⁊ cie
 cit eā sup mōrē in quo pastores erāt pascen
 tes oues suas: ⁊ illi pīderauēſt qd be. bar. a
 facie pīa extra petrā fugeret. Pdr āt ei⁹ qri
 tando discurreſs venit ad pīdictos pastores
 ingredō vtz barbarā filiā suā vidīssent vn⁹
 āt eorū pīderās irā pīis iurauit se nescire eā
 alter vō eā. pdiit. be. āt bar. pditori suo ma
 ledixit: ⁊ subito ipe versus ē i statuā marmo
 reā ⁊ ones ei⁹ locustas mutare sūt. b apo
 chēyphū ē. Vt pī eā rapiēs flagellauit: ⁊ co
 ma traxit eā: cathenis ⁊ clauē reclusit vt nō
 apīret ei q̄s: pīstituit custodes vīqz dī abi
 ens nūciaret pīdi martīo audīēs q̄ pīes ius
 sit eā pīentari: pīes āt vidēs mirā pīchritu
 dinē eius dīxit ei. qd vīs pīe tibi ⁊ sacrificia
 dīis. aut acerrimis tormenēz traderis. cui il
 la. ego hēo sacrificare deo meo iesu xpō q scē
 celū ⁊ terrā ⁊ mare ⁊ oīa q i ⁊c. de demonib⁹
 tuis dicit pīphā. ps. līz. Os hīit ⁊ non loq̄nē
 oculos hīit ⁊c. Dīles illis q faciūt ea: ⁊ oēs ⁊c
 Tūc pīes furore replet⁹ iussit eā expoliari ⁊
 carnes ei⁹ neruſz taurinis sine mīa dicē
 pere: ita vt oē cor⁹ ei⁹ īgnaret sāguine: ⁊
 iussit eaz carcere recludi q̄renus tractaret q
 pena eam pīsumeret: media nocte circūfulſit
 eā lux de celo i q appuit ei xp̄s. d. Conſorta
 re filia qm copiosū sit gaudiū in celo ⁊ in ter
 ra sup passiōe tua: nō q metuas minas tyrā
 ni: ego. n. sūz tecuz vt eruā te ab oīb⁹ plagis
 q inferunt tibi: ⁊ statiz nūqz appuit: ⁊ dīcit
 ei pīes: ecce quō repropitiati sunt tui dī: et

De sancta

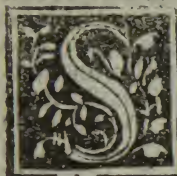
diligēt te: q plagas tuas sanauerunt. rīdīe
bar. Siles sē tui surdi cecī et muti: et quō pla
gas meas curare poterūt q sibiipīs remdiū
pferre n pūt. me at q curauit ē xps filius dei
vīuī quē tu nō vīdes: q idurātū ē cor: tūz
a diabolo: tūc ptes vt leo fremēs iussit ei lā
pades ardētes applicari ad latera: et mal
leo caput eius cedi: ipa at ituita i celū dixit.
Tu nōstī cognito: dñe q: amoris tui occasio
ne patior: me q n derelinqs. Tūc iussit ipi
ptes gladio abscidi mamillas eius: q aspici
ens i celū ait: ne pīscies me a facie tua dñe
et spūz scī tū ne auferas tē. Tū at hāc pla
gā fortit sustinēt: iussit eā nudā circūire regi
onē illā: et plagis iherētib⁹ flagellari: at mar
tyr xpi vidēs i celū ait. Dñe dō q ople celū
nubibus adiutor et pector: me uisito et tege
nudatū corpus meū ne videat ab oculis i
pioy viroy. hec dicēs dscēdit angelus dñi
oplen eā stolla cādida. lō cū videret ipius p
ses pcepit eā gladio trucidari. Tūc furore re
pletus p eius suscepit eā a pside et pduxit eā
in mōrē. At vō ipsa gaudēs sup lō festinabat
vt pfectū vite eterne brauiū acciperet: et addu
cta in mōrē ad dñm o: abat dicēs. Dñe iesu
xpe cui oīa obediūt pīa mibi hāc petitionez.
vt si qs memor fuerit nois tui: et famule tue
faciēs memoriā passiōis mee: dñe ne memi
neris pctōy eius in die iudicij: lō propitius
esto ei: tu. n. scis q: caro sumus. Et scā ē vor
de celo ad eā di: ens. Ueni pcherrīma mea
regesce te in cubilibus patris mei q ē in cel.
qd postulasti donatū ē tibi: quo facto martir
xpi ad locū supradictū venit et ibi martyriū
suū finiuit: a p pīo. n. pīe eius decolata ē. pa
tre eius de mōrē descendēte ignis de celo d
scēdit et pbusit eū ita vt nec puluis eius iue
nīret. Et fuit vir nobilis comes saronie qui
inimicū suū captiuauit quē statim in turri celu
di fecit et familie sue stricte mandauit ne sibi
aliqu cibuz vel potū mīstraret vt sic eo citis
moreret fame. Tūqz p aliqd tps sine cibo et
potu mānset custodē turris voce lugubri et
lamētābiliter rogauit vt ei modicū daret de
pane ob reuerentiā gloriose vgis bar. ne sic fa
me moreret. custos nec clamorē nec preces
aduerteat: et sic p aliqd tps iacebat et nūsum
nō dabat. custos vō exiliabat illū iā mortuū. ro
gauit g dñs vt illū extrahi pmitteret p: iussit

corpus mortuū exalaret seto: ē. Iniecerūt igit
tur funē in collū detēti: et ad sumitātē deduc
centes sic eū de alto piecēst: q eū ad terraz
puenissz statiz se erexit: et oēs q aderāt lō vi
dētes in fugā pueri sūt quos ille dulcis mo
nuit: ac pp deū rogauit ne suggerēt: s; vt ppi
accederēt: et cū accessissent ad eū infrogane
runt eū quōd hoc fieret aut quōd vīuēt posset:
qbus ille rīdīe. be. vgo ba. me in oib⁹ angu
stijs meis custodīuit: et i electiōe turris suis
scissimis manib⁹ me sustētauit: et mori n pos
suz nisi pfectus et sacra cōione munit⁹ et inun
ctus. Inīrogat⁹ vñ hāc grāz bīet: dixit ieu
nījs et oīonib⁹ oī die et oī anno honorant eaz
et hāc grāz mibi apud deū obrīnuit: vt mori
nō possez absqz lacris: qbus pcepit statim spū
tū exalabat. Aliud er^m legim⁹. Tpe scere
nissimi odolū regis rom. accidit. vt qdaz co
mes ex mōdato regis in pīb⁹ oriētalib⁹ pīess
deret. labēte vō tpe famul⁹ de pīapia mi
litari q vginē violauerit incensat: q capē vñ
culis iclusus quousqz cogitare de pīllo no
bīlū ac citatis q p eū eēt snia faciēda et tēpōz
statuto oēs puenēt: et iuuenis adductus est
q itine rogauit vt phteret. vocat⁹ pīello: au
diēs eū inocentē ipm inuenit: vñ pīeffor eū
indūxit. vt be. bar. ppetuū snicūz voueret.
nec ad domū veniret et rediret nisi pīus locū
antiquū culmē i pīusia vīstaret: qd et iuue
nis scē: interea mulier clamās iudiciū iplo
rat: iuuenis ad iudiciū ducit. Iudex qrit de
snia. iuuenis iā de vita sua despans: qdā igno
tus accessit quē nō nouit exhorrans iuenē
vt iudicē rogaret ipz snū vñ posse loqui. qd
factū ē. Tūc tota vniuersitas cūcurrīt q et q
liter ille dīpectus vellet fari: et rationabilitē
orīdēs platā sniaz p iuuenē eē nullā: et pīstān
pīās: q oēs tā nobiles qz ciues et oēs q ade
rāt illō vey eē dicebāt: et sic sniaz reuocauē
runt. q: vltra humanū sensū pīulit: eū nul
lus dīdicere potuit. Et dñs pīdict⁹ iuuenis aū
tribunal exītebat p nūmio gaudio. pīsternē
se volēs casu accidit. vt collū iudicis aple
cteret. Qd vidētes sui iudicis hostiliē irru
erūt i eū. lō pī et amici vidētes despar: fletē
et lamētātes qsi mortuū eū reliqūt. Qd itel
ligēs pīello: pīdēt amicis suis ait: neqz sic
de bīficijs be. bar. diffideg. qz veracitē seto
q sanus est et nullā patiē corporis molestiā.

Brigida et sancto Gangolfo.

Accedentes pater et amici eius cum festinatide nullum vestigium vulneris inueniunt in eo. gratulabantur illi et meritis et beneficiis be. bar. p. lig. magnifice eam laudauerunt: et sic inuenis tandem in seruicio be. bar. vitam suam finivit.

De sancta Brigida

Brigida brigida virgo religiosa videns sibi istare tempus desponsationis dominum rogauit ut aliquam deformitatem sibi immitteret ut saltem homo preceretur in latere vitaret. Tunc unus oculus eius crepuit: et liquidus est in capite suo: accepto ergo sacro velamine brigida cum alijs virginibus faciem velatis et deo deuotissimum oppido meditati erant: ubi dominus eius oratione plurima dignatus est facere miracula. C. Hospitum quidam maritum noie sanauit decem et octo ecclesijs de vno modio ceruicie a cena domini usque in finem pasce sufficientem ministravit. C. Leproso cuiusdam petenti lac cum si haberet aquam frigidam porrexit: sed in lac aqua conuersa est: coque hausto puella sanata est. Deinde leprosum curauit: duos cecos illuminauit. Contigit ut eam cogente iter facies in vadum suum laberetur: et fracto capite sanguis emanauit quo mulieres due mute limite vocem receperunt. Post hoc vas preciosum regis a manu rustici lapsus dissiluit et ne rusticus daret a brigida iterum restitutum est. Aliqua mulier quidam leprosa poma negaret brigide precibus pomarium funditus exaruit et poma nouit intus relictas penitus seuanerunt. Ille iter facies in curru vidit pauperem quidam cum familia sua multa sudor ligna ferentem et misit dedit illi equos suos. Et illa cum puellis sine iurta via presedit: ait sedite sub cespite propinquo: et aqua propat peregrinantes: mor cespite erecto sors persiliens emanauit. hoc fecit dicit de transiens brigide duos equos dedit. Appropinquante die pasche dixit brigida puellis suis: quod laudabit istas nras sorores: Quia ille utpote innocule oculos recusaret brigida intravit manibus illas laudat: et ab infirmitate sanauit: quia una erat palitica alia dimidiata: alia leprosa. C. In domo quidam alia sancta brigida. i. manente casu: contigit: ut oculos existeret: et venerit quidam petentes panem: et brigida circumspiciens dixit puero per e cubati palitico. et muto: quod in ipsa ignorabat: puer scis ubi sit clauis: et ille respondit scio. dixit ei brigida surge et

ministra illis: et sciam est ita. In domo una duo decem infirmos curauit. In peltio magno: mulier quidam vni episcopo crimine sui prius ipso: cum brigida. os signo crucis signassit: illa intumuit a vertice capitis usque ad plantam pedis. nec tamen veritatem plecta est. dixit. dic infatule quod est per tuum: et ille respondens: episcopo per me non est. Sed quidam in extrema parte peltii ultimam et turpis: et vultus in diebus illis venit ad sanctam brigida. quidam vgo querens elemosinam ab illa: cui brigida dixit. Accipe vacca meam et abduc. cui illa respondit. vacca mihi nihil prodest. veniet ergo latro et auferet eam mihi. Brigida dixit. Accipe cigulum meum et eo aqua intincto perges sanabis infirmos: quo arcepto leta abiit et ab infirmi sanata lucra multa protulit et pauperibus christi distribuit. In tempore famis brigida precepit ad episcopum ibire ut ab eo peteret fruges. Ille tempore quadragesime cum aliam non haberet panem duxit cum lardo propositum fuit et illa cum episcopo comedit. Due autem puellae nolentes carnem comedere absciderunt. sed ille vultus fuit in duos spiritus vni grauit a brigida coram episcopo iterpare sunt. Tunc eis penitentibus illis orantibus serpentes mutati sunt in panem. Post multa ista admiranda brigida migravit ad dominum.

De sancto Gangolfo.

Gangolfus ex nobili genere burgundie oriundus fuit: quodam vice in capania ad fontem veniens et de aqua bibens venit de his locis. ubi fons emanauit: et ei fons venales exhibuit. Scius vero me mor illi verbi dominici. Si dixereris huic modo tolle te et emit fons centum solidis. Cum autem huiusmodi domum veniens narraret et ab ea dominus baculum quem manu tenebat solo inivit quo retracto statim fons erupit: sic ille quem emerat et in loco ubi in capania fuerat nunquam plus emanauit. vxor eius autem quidam clerico nefario polluit ita quod deus super his interpellaret et ipsa istater negaret. Immitte inquit manum in fontem. ut deus cuncta videt veritatem ostendat. illa impetrata immisit: statim carnes usque ad ossa dependebat. Tunc ille. morte quidem dignus es. sed ei quod cuncta indicat refuso te. Lleric vero mulieri adberens quidam nocte ceruicem gangolfi abscidit: et volens ipsam coram vulnerauit quod post aliquos dies suam per communione ad dominum migravit. et mira

De sanctis vdalrico Affra o sualdo

culis mltg claruit. Clericus vo vt fudas mor-
tu⁹ crepuit medius. Utor: at gāgoli cū audi-
uit q maritus eius egros sanaret rñdit. sic
sac vñtes gāgolis: sic an⁹ meus: statia pto
illa turpis ion⁹ pdijt. talis dīceps sbiacuit
opprobrio vt oi vita sua eodē die. s. feria sex-
ta quet verba pñlit tot turpes sonos ab illa
pte emisit.

C De scō vdalrico.

Vdalricus ex nobili alama-
noy genere ortus in mōasse-
rio sci galli enutrit. vbi cū
habitū veller accipe ab iclu-
sa pbibet dicere sibi q su-
turns esset eps in augusta
qd pcedēte tpe scñ ē.

Qua dā vo die cū scō cōrado pñtatiens epō ad mē-
sā pñedit a q pñrgēs ter missā celebravit. qd
dū cōrado inoruit dixit nemo illo hodie satir-
rior ad missā accessit credēs enz comedis-
se. Per oleū in cena dñi ab eo pñecratū multi sē
sanati & oculi plimi illuminati. Quodā tpe i
die sci iōānis bap. graul infirmitate opñsus
duo iuuenes astiterūt ei qz vnus ait qre nō
surgis: debes. n. ad scñ Jo. missā hodie cele-
brat: q surgēs bis eodē die celebravit. Post
multa miracula anno dñi nōgētesimo: etatis
sue octogesi mortuo. ordinatōis sue gnāge-
simo migravit ad dñz cuius corpus cū ad la-
uādū fuit demudatū tāta fragrantia d eo ema-
nauit vt cūcta pectora astatia replerent: por-
tas igī ad ecclīā supuē: & vñltāqz ratispo-
nensis epō & ipz in ecclīa scē affre honorifi-
ce sepeliunt.

C De. s. Affra.

Affra filia bilarie cuius pge-
nitores a cypro venerūt: cū
essent cultui veneris dedi-
ti ipsa cū ancillis suis me-
retricio se dīcauerat. Ma-
rū pñibuluz Marcianus epō
cū felice diacono pñecutio:

nē diocletiani deuitās igno:ans ingressus ē.
Et p^o p turpi amatore susceptus est: postea
xpianoy epō cognitus affra pedibus epī ad-
uoluit: & pñertit. De mane xpiani qñunt: s3
affra s3 lūi fascientis eos absēdit. tūc affra
epō ad billariā mīez suā ducit q ēt aduoluta
pedibus eius efficit xpiana: Tūc clamat de-
mon sup epō se iūte a suis bitatōibz expel-
lit: recusat abscedē nisi aliq aia sibi i ptatē

des. Dat g ei draco magnus ab epō in sancti-
bus alpiū quē statī occidit demō. Tūc narci-
sus domū bilarie i ecclīā pñecrauit & pñoy
suz aūcūlū affre epō ordinauit in augusta.
Affra vo cū solita exercere neglexit: caio iu-
dici accusat cū dū inder paganus dīet deū
xpianoy meretricea abhorere & xpm bitare
in talibus nō posse. Affra rñdit xps p peccato-
ribz venisse iubeat igī in isula lici fluminis
cremari mī at & ancille dū eā sepelisset ibidē
cōphēse in iane cremat. **C C De. i. osualdo**

Osualdo rex angloy filius
achiesboris sci admūdi re-
gis q & p xpo occubuit. fuit
vir magnay elemosinay in
die pasce ab adriano indi-
ranē dīna audies: cū lin-
guā igīaret rex pñlo infēra

bat: ea die du paupes pñuerēt & iā oia victua-
lia cēt distribūda discū argētū scē pñigi &
dari egēs. Qui epō pñratulās manū ei⁹ oscu-
labat. d. Mūqz senescat h: e man⁹: & scñ ē ita
pñat. n. vsqz hodie q ēt die ac nocte vaca-
bat diuinis & aut supinus aut fletis genibus
grāf agebat. ffe suo cārido ab ipis pñpto du-
cē britonū cū multis sup se venētē ipe erectō
crucis verillo & fletis genib⁹ supauit. 9°. igī
regni sui āno etag. 38. rex miricioz q anicēso
rē suū pñmerat ipm in pñio occidit: & caput
cū mātibus & brachijs ignominiose stipiti su-
spendit: qui postea mltg claruit miraculis.
scolasticus quidā bona dicens & mala facies
ad extrema pñuctus vidit se ad inferos du-
ci: innocat auxiliū osualdi & allata sibi pñclā
pali in q caput osualdi cū manibus pñēdit
aq bñdicta posita & eo potato vitā obtinuit &
salutē.

C De scā Tecla.

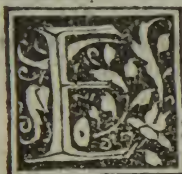
Teccla sponsa ibanisi scēdēs
in fenestra sua audiuit pau-
lū q ieonū venerat dī vir-
ginitatē pñcantē eidē ad-
hefit tñtus inibi pñecerrat &
paulū sic descripsit. Sati-
ra breuis capite robusto: su-

peribz iūctis naso aquilino grā pñens: tē mī
teclē filiaz cū aplo accusauerat: vñ ambo ad
pñsulē trabunt: mīe d filiaz clamat: qz spō
sum i iū pñtē: & hūc aderet: paulus expel-
litur & tecla igni iniecta illesa exiit & inuent

Tecla et cunegunde

Paulū p se orātē et statū cū sequit̃ antiochiā
Ibiq; a quodā pēpiscif: sed videns se pēni
p sacrilega iudici tradit̃: Sequenti die tecla i
ter leones: leenas: et viros pūcif: sed oēs se
imcē interficiunt: et vgo illesa pmanet. tē i aquā
mē seras pūcif et dixit. In no. pa. et fi. et. s. f.
sit mihi hic aq̃ tōs baptisimū: et oēs fere mon
unt. Itē in ap̃ bitatro inter seras pūcif cri
deliores inbec. s; pie matrone pūnat et odo
riferā qdā aptant: vt fere dormiāt et mitigēf:
quibus statū soporatis thauri fortissimi addu
cunt quib; igniti ferramenta ad genitalia li
gant vt magis seuiant et vgo lig itant illos
pūcif: s; illesa et pūstis viculis absoluitur.
Deiū itē cū apostolo romā pgit: tādē a pau
lo feta bñdictōe sūpra iconiū fdiit: et spōsū su
ūz mortuū reppit. nū igit i sua nequitia pma
st: ipsa multaz vginū mē eruit et orās ad
dñm migravit.

C De. f. cunegunde.

Et nobilissimo parentū ma
gnorū et augustorū sangui
ne duo inarcescibilis glorie
flores emicurrunt: scilicet v;
hēricus et cū. ipi gloriōssimi
mūz decus eiusq; dignissi
ma collectalis pie memo
rie cunegundis imperatrix. Eadem vero
beata et deo dilecta cunegundis terreno im
peratori corporaliter nō carnaliter cōiuncta
celesti regi vginatē suā cōsecrauit quā vq;
in finem casti coniugis consensu deo teste
conseruauit: quod postmodum diuinitas ne
lumen in tenebris lateret ostendit dum eam
ad confundendum vginatē hostē et obstru
endum os mendacium vginem xpi loqntē
um super ignitos vomeres incedere et illesā
procedere dedit: In festibus itaq; cōstituta
cōtinentie sine gloriā sub terreni clamidē im
perij satagebat abscondere: vt tātō ppenf
q̃to efficacius poterat pmoieret: q̃dō mlti
gante illo q̃q; adiunante ad laudē ipsius co
gitabat pficere. Deniq; post nouellā fecim
dissime plantatōis sue ecclesiā quā cum illo
studiosissimo coopatore henrico in loco ban
bergeni vniuersissime sic hactenus cernitur
fabricauit s; p sociis principis apostolorū
be. petri et sancti georgij martiris: monaste
rium sub regula be. benedicti: i ad aquilonarē
plagaz in bonore sancti michaelis. extruxit
nō mīori studio p̃diorū quoq; ac diuersorū do

nariorū ornamētōz. Tertiā demā vsus meri
diē s; ordine canonicorū s; titulo bñ pthomar
tyris stephani pmo qdem fecerates; maiori
opa de suo mīmonio ecclesiā dedicauit: ad
quā dīcādā. be. papā quē p̃lar? deo dign?
iperator hēricus ad p̃firmādā bābergiē sem
pōtificatū aduocauerat venire rogauit. Ipa
quoq; illd p̃salinograbi secū decāras. Dñs
dilexi decorē domus tue: diuersa eidē ecclesie
iura iperialē magnificētiā p̃tulit i diuersis
ecclesie ornamētis: q̃ oia ip̃e dñs apostolic?
vt sp̃ memoria sūdatricis ipsius illic floreat
neq; p fraudē aut violētā vt furto strabe
rent: ide dura bāni sui inodante septuagin
ta q̃q; duorū epōz q̃ illuc aderant aucte ipso
die p̃firmauit. Itē monasteriū sci saluatoris
nri iesu xpi et eius victoriosissime crucis in
loco q̃ p̃ugia dī magnificē p̃struxit et ancilla
rū dūbidē dō s; regulaz b. bñdicti sūctiū cō
gregatione decētissime declinauit. Vdoro
coopante ei i oibus iperiali maiestate idem
monasteriū oī ornatu decorauit. Vñ p̃ncipale
altare iconaz de auro et lapidib; p̃ciosissimis
statuit: calices aureos et argenteos: catinos
aureos: aureos ṽceos: pallas et casulas ve
la et cortinas: cappas auro et gemmis p̃cios
intextas et cetera vtensilia sive vasa ad mi
nisteria tanto studio et taz sūptuosis expens
eidē ecclesie p̃tulit: vt q̃cūq; ea intuent re
glaz munificentiaz et miraz vtriusq; impato
ris videlicet et imperatricis deuotōes i deū
magnopere admirari nō cessent. P̃dici has
p̃ncipales sue operatōis p̃marias ecclesias
q̃ p̃uentualis ecclesia q̃ monasteria illaz do
natōn gloriānt se aut i p̃dij dilatas aut
decoratas ornamētis. Illas. n. antiquitate col
lapsas reedificauerūt: q̃sdaz etiaz d̃structas
et ad nihilū redactas in p̃stinū vel etiaz i me
liorē statū iūtauerūt: et sicuti p̃udentes
ṽrgines oleū sue mē in diuersos effuderūt
et merito dices possint xpi bon? odor sum?
in oī loco. Q̃ p̃ngiū n̄ voluptate s; bda volū
tate copulatū: oī scīm mīmonū vbi vna f.
des iniolate castitat: vbi vñ spūs mē et vñ
taf vbi idēz velle i virtutibus idēq; nol
le i ṽritia: vbi nec p̃mus nec alter discerni
pōnit duz alē qd p̃mus voluit: vbi par aius
i multifarijs op̃ez effectibus pares i duob;
ōndit affectus: q̃les has nuptias dixeris ne
scio: vñū scio: q̃a vna mōnektur regio tales dñ

De sancta

propter regnū celoz se castrātes nec plezēre
ne fecunditatē expectātes celibē a deo gene-
ratōez recipiēt a q̄ ore la? dei nūq̄ deficiet
Hec est generatio q̄rentū dñz qui viuetes i
xpo mēb: a sua mortificantes ppter xpm su-
per terrā morientū regnantes euz xpo bona
dñi sui vident iuregione viuentūz. Quā de
vita t miraculis pij henrici xpianissimi ipe-
ratoris t misfatiōibus varijs q̄s fecit doimo
dñi. De signis q̄q̄ t miraculis q̄ post trāstū
ipsius per euz fecit saḡ digne scripta scā rece-
pit ecclesia. nunc autē pupugit ac i mēte ve-
nit vram memorande vginis nre breuiter
ēp̄licare t memorie scripto p̄mendare: vt
ad exēplū eius se fruentes q̄cūq̄ vginis que
cūq̄ v̄e vidue p̄fec̄ vite noimā arbitrent cō-
fiteratōez illius idignū. n. nobis t magis ope-
p̄mz digne durimus vt illi offiū s̄trabam?
oris cuius puidētia quoti die aliūtra p̄cipi-
mus eo: poris: Henrico itaq̄ suo sue castitatē
patientissimo sp̄ custode vbi eā suis vginem
vri trāsduxerat in xpo resignauit ad cele-
stiaq̄ iugit suspirabat gaudia trāstato: illa se
ad deū vt sp̄ totā p̄tulit ip̄s sue castitati nēta
t ac saluti adesse illū suis eclis illū filijs q̄a
ei in ip̄o aggregauerat p̄ntē affore: aduocār:
vigilijs orōmbus instare: die p̄cticā cū mar-
tha: noctū p̄ceptuā cū maria vitā agere nō
cessabat. Quāta vō elemosynaz largitate: q̄
ta orōnis instātia p̄bri p̄lugis d̄funerū aia de-
fudauerit i subscripta pagia quā ip̄e p̄ se: nā
līarū t artū aliax distinguere aut o gēmisq̄
sacras vestes p̄tissima fuit. p̄posuit t scripsit
q̄cūq̄ voluerit agnoscere potuit. Cū negū
dis dīna dispensatione solo ip̄atrineie sp̄al-
dilecte p̄gregationi i p̄stula q̄cqd̄ uite p̄ue-
nit dilectōi p̄p̄e aduersitatē saremā facilius
v̄enti exilio tolerare si v̄as res saluas in-
columēsque existeret v. derē: q̄uis. n. mens p̄
cellosisq̄ curaz fluctibus v̄ndiq̄ q̄tāt: v̄e
rū recordationis ācorā a cordis p̄funditate
nō euellit: t l̄ longe remote ab ocul̄ ab aīo tū
nūq̄ recedentis q̄a nos sepabit a charitate
xpi: casus doloris aut lōgiquitas remotiōis
quā ēt si amisse facultatis v̄sus p̄cederet
volūtas hec opis ex̄bitōe p̄probarz. Ip̄m
tū modicū qd̄ adhuc dō volēte reliquū tene-
mus: v̄e p̄monitōi alienū esse volumus: vt
p̄cipatōe p̄uitatē releuet magnitudo deno-
tionis. Ad nāq̄ si pax habuerit parū filijs

tribuit. Ecce hec modici sumptus munuscula
ad refectionē vob̄ mittūt carnis: vt aīaz se-
nioris p̄ris v̄i p̄mua orōnis alimonia rela-
tis: qm̄ tot iustoz p̄ces v̄nanimē cōtinuante
ap̄d deū multū p̄nt p̄ficere. Jac. attestante.
Dulcū valz dep̄catio iusti assidua. ille ē
atq̄ ēt iustus dñs q̄ iustitias dilexit equitatē
supplicatōis exaudire nō respuīt: s̄ vob̄ idē
fessis intercessoribus sup̄dci chari mēoziam
faciētibus salutis dabit p̄miū. qd̄ ip̄e p̄mit-
tit. d. Qui p̄seuerauerit vsq̄ in finē salū erit
Atq̄ bonū op̄ in sp̄cū ēt dī placitū esse cer-
nig: si n̄ solū p̄ illis qui in hac vita positi m̄-
ta vob̄ dona: sed qui nulla fecerit oraueritis.
Obsecro ḡ: vt cū a cordibus v̄ris nūq̄ abij-
eiat qui vos tāq̄ p̄pas amauit: atq̄ hūc locū
v̄ia future florere voluit. Estote q̄q̄ me ne-
cessitatē mēozes sp̄ hilaritate cordis misicor-
des s̄ illud apostoli dilectōe sūi simulatōne
nechō v̄e tūg in quādā mutue charitatē soli-
ditatē magis ac magis p̄crefant q̄temus in
die tribulatiōis clamorē v̄z ipsius aures ex-
audiat qui d̄c. Tbi duo vel tres p̄gregati su-
erint in nōie meo in medio eoz sū: qd̄ vos cō-
mō p̄mereri hortor: eodez p̄stare qui cū p̄re t
fi. vi. t. re. per omnia secula seculoz Amen.
Cū Deniq̄ Lōrado sibi succedere i regno ip̄
sa curis secularibus sic iā diu d̄siderauerat ex-
one: at iā in xpo ānūter sario die trāstul. f.
henrici archiep̄s cū ep̄s ad dedicatōez p̄fugi-
dis eccle p̄uocauit vbi iter missaz solēnia im-
periali d̄cētissima oīornatu culta aī p̄ncipa-
le altar v̄go dō deuota p̄cessit ibiq̄ thesaurū
icōpabilē ligni. v̄z. dīci crucē puā quidē in
materia: s̄ maria in v̄rite dñi obtulit. at vbi
lectio euangelij in q̄ sup̄ arborē crucis ascen-
dens p̄piciē tē se iēsu suscipere t ab eo b̄ndi-
ctionē pusillus meruit accipere leta fuit re-
galem purpurā exuēs tunicā sustiorē quā ip̄
sa manibus suis operata fuerat sacerdotali
b̄ndictione data. vestem religionis induit t
multis quidē p̄ se s̄c̄ribas: p̄ illa āt gauden-
ribus que iam seculum damnaasset in vestid?
capillis qui hucusq̄ eodem monasterio p̄ve-
neratione suant p̄cisi: ip̄osito sibi ab ep̄o ve-
lo: annulo fidei s̄ arata gratulabunda succin-
nuit. posuit signū i facie meā: ānulo suo sub-
arrauit me dñs meus iēsus xps. In sponso
xpi p̄secrata dū filia x̄suaz se sc̄ssimo p̄mō-

nia applicasset: n̄ vt m̄r ātiabus se p̄ferebat
 s̄ oib̄us iseruiēs sn̄le p̄sonaz se on̄debat: ita
 tñ vt cū oia faceret on̄eratiōe suggeret sin-
 gulor̄ ne reciperet i p̄nti seculo mercedē suaz
 opabat̄ manibus suis sciēs scriptū eē. qui n̄
 opatur nō māduet. Sp̄sio suo aut or̄as loq̄
 bat̄ aut psallēs ad eccl̄ie limia pene inuisa. p̄-
 perabat̄ nihil seueritate illius locūdus: ni-
 hil locūditate seuerius: tristis i r̄u: i tristi-
 tia suavis breue vite sp̄ae ū eterna memo-
 ria cōp̄sabat. Idē illi or̄ōnis locus: quicq̄
 fuit: idē semp̄ h̄itus: incultū corpus dñi sciret
 reiciēdas delicias corporis: qd̄ paulo post ver-
 nibus erarādū fuit: sp̄ eā legere: aut legētē
 audire vidisses: multa illi circa p̄uberna-
 les deuotio frequēs decubatiū visitatio: so-
 lita paup̄er̄ p̄solatio. p̄d̄etera eam fecisse
 plura miracula credimus: s̄ q̄ gloriā hu-
 manā: oleū adulatiōis sp̄ suggeret eē sup̄p̄-
 s̄ aut i curia hoīuz seu reuolutiōis tēpor̄ n̄ de-
 fecit: depurādū virtutū: vñ ē t̄are maiesta-
 ti idigna scribēdi minor materia fuit: pauca
 tñ q̄ iterip̄ḡ rep̄imus vel v̄dica scimonias-
 liū vbi illa p̄p̄o militabat̄ relatiōe cogno-
 uimus hic inferre dignū durimus. Qñ post
 or̄ōnis frequētiā iter lectiōis lassitudine ācū-
 la xp̄i i lecto n̄ plūm̄ extrinecto: s̄ cilio fra-
 to n̄c̄bra sopore granata remississet puella sa-
 cra q̄ de more illi assidebat sacros codices le-
 gēs. Qñ fere ad medīā noctē lectiōe extēde-
 ret caligātes oculos clausit: lumenq̄ e ma-
 nibus elapsū paleas corripēs sui fragor̄ cir-
 cūacētes sorores excitauit: clamore r̄ cōcur-
 su facto vgo xp̄i d̄ sōno percussa: dñi colluctā-
 tes iter se slāmas circa se asperit ad or̄ōnis
 arma se p̄uertit: signo crucis aduersionē il-
 lā absq̄ oī suaz lesiōe vestium auertit. Tūc
 hec x̄pe opa q̄ babylonē regē i suo furore cō-
 sudisti: q̄ babylonios ignes vt p̄ueri tui fū-
 tur̄ illesi. Aliud miraculū q̄ timēdū q̄ mirā-
 dū hic placuit subscribere in quo ai illius cō-
 stantiā: r̄ r̄goris seueritatē discere poteris
 hūit secū sororis sue filiā vtā uoic quā a pri-
 mis annis educataz dñi disciplina seculariū
 quozq̄ l̄raz sciētia instruxerat. hec mater terā
 nō minus religiōis q̄ dilectiōis amore i mo-
 nasterio secuta r̄ p̄secrata fuit: hanc in oib̄us
 plenam instructā. vt eius in or̄ōnibus v̄gi-
 lijs ac ieiunijs perseverantiam s̄ a dño pati

entiaz p̄p̄erit oī ascensu r̄ rogatu p̄mā in ip̄o
 cenobio eā abbatissam perfecit. Cum vgo m̄r
 filiam suspiciēs iuxta p̄mōtionē scāz iāduz
 bitā p̄cedentiū pat̄z repetēs alloquūa monet
 absolūḡ affectū vtilia ac dō placita sepe dice-
 re frequēti audire: solitas religiosi itineris
 vias n̄ desere magis magisq̄ error̄ dūia: ac
 diaboli calcare figmenta nullā luci ac tene-
 bris viritati atq̄ mendatio turpitudini atq̄
 egestati apud dei seruos decet esse cōiūne
 sollicitē cauere ne vana secrādo desineret es-
 se templum dei: fieret habitatio tenebrarū
 fieret demonis monumentum: lumina sua in
 dei defigere aspectum. Primamq̄ docet fa-
 cere: vt fructum doctrine sue ip̄sa in filis dō
 adiuuante possit inuenire: hec r̄ huiusmodi
 iterum atq̄ iterum materno studio ei incul-
 cans quasi in omnibus iam perfectam r̄ ip̄-
 sam magistrā venerari cepit. Ip̄sa vbi in
 matura libertate posita est paulatim a rigore
 suo deficere: meliorem cultum lautiorē cū-
 bum v̄tiorū alimenta desiderare: Elti-
 ma in choro prima in conuiuium puellarū sa-
 bulis interesse r̄ in omnibus laxius se agere
 cepit: pro huiusmodi leuitatibus dum eam
 sancta dei priuatim inter se publice coram
 omnibus argueret sepius obsecraret increpa-
 ret: nec illa velut m̄r̄ere p̄socio aut et t̄ai-
 liaritate vana p̄fisa emandaret: quadam die
 cum ip̄sa cum conuentu crucem. Nam dies
 Dominicus erat: sequitur: abbatissa defuit:
 quam illa inquirēns r̄ epulātem cum cōe-
 nis in conelani reperit: ens zelo pietatis arma-
 ta cum verbo cor̄ptionis dextrā maxillā
 eius percussit: que quasi sigillum quoddam
 s̄m̄am digitorū accepit: quā omni tēpo-
 re vite sue non caruit: de quo n̄mirum facto
 constat: quia non tantum pro se sed alio: n̄m
 emendatione hoc peritū vt huius visio ali-
 is proficeret: ad meliōis vite statum a vi-
 tijs suis reuocaretur. forte r̄ illud detra-
 ctionibus fabulosum r̄ infidelibus videre ri-
 sibile putabitur: q̄ sanctitatem illius quam
 gratia humilitatis ip̄sa homines latere volū-
 it elementa loquuntur. Deniq̄ cum post le-
 ctionem euangelij suo solemnī more ad alta-
 re sacrificaturā accederet: dextre manus
 sue chirotecā detrahens cum nullus qui
 Reciperet adisset a se reiecit quam ra-

De sancta

dñs solis p fenestre rimulas intrā suscepit
 & tā diu qñ famulādo sustinuit donec illa p
 sacrificiū rediēs eā recipet. Talē ē qd in bñ
 vestigio artis aliqñ dñi vñte oñs fuisse le
 gis: qui dñi a sede rustici treuerēsis pñficiā
 a sūma maiestate despiciat: p maioris lumia
 ris famulatū honorat. Quinimz itaqz capar
 erat merito q iudicē cūctor meruit hñe v
 tutū: quindecim in scō pposito supūxit ānos.
 tāpñlitas gñā qz p religiois reuerētia oibz
 admirāda. Tandē p nimia ciboz abstinentia
 oñis & vigiliāz incredibili pseuerantia ce
 pit corpe lāguescere & ingrauescente morbo
 panlari dñficere: s; dñz mēbra dolor pherent
 eteri: tñ ipū q: laus dei in ore ei? semp con
 fortabat ireri? vocabat angelos quozū hic
 vita: illic nūc pfortio frui. Apostolos & cen
 sessores quoz fidē semp & pñfessionē tenuit i
 terpellabat. Virgīnū xpī in suo exitu iuuita
 bat choz: quaz emulatiōe in carne dñz pre
 ter carnē viuere se imaculatū xpō pñcraue
 rat choz oium dei famulantū sibi adeē sibi
 occurrere orabat: auxiliū vē qd scriptū est i
 mentib? dñi oia coopat in bonū in obitu tāte
 vginis vidimus pprobat: nec dñ spūm exha
 lauerat: nec dñ xpō debitā reddiderat vitaz
 & iaz sama velans tanti pñuncia lucus non
 tñ sacratas vginēs aut diuersi ordīs viros
 s; & totius vrbis populos ad erequias pgre
 gabat. Sonabant psalmi & totaz domuz vbi
 sacz corpusculū i medio sup illo nobili cilicio
 ppositū iacebat in subline resonans letania
 p exeunte aia qñiebat. Interiz ex more rega
 les tāqz ipatrici nō vt paupcule debent so
 ro: i parant obsege: aurea seretro obtinenda
 pferunt velamina: cū illa psallētes vultus
 quos añ vt spōso venigilētos videres ad
 os retorqre mān ānuet: amictus iste aī q est
 meus: auferte hic. ornatus hic alienus est.
 his terreno spōso: istis celesti sū m copulata
 nuda de vtero mñis mee egressa sū: nuda re
 grediar illuc. his misere veliz carnis mate
 riaz inuoluite & corpusculū meū iurta tūm
 lū sū meīs ac dñi hñici impatoris quē me
 vocantem video in pprio locello reponite.
 Adis dñs in manū dñi spūs pñmendans car
 nis sarcina abiecta ad suum aia reuolauit
 auctorez & i antiquaz possessionez diu pegri
 nata pscendit terris infem cōem se amisisse

flentibus: celis aut pñuem in suā pñfortū se
 suscepisse gaudentibus. Ita demū sacro illo
 corpore seretro supposito nobiliuz ordie pē
 reunte: multz hñicūz pñficientibus turmis euz
 illo sibi semp familiarissimo paupēz pñuber
 nio ad locū pñdestinatz sepultū felices cre
 quie vsqz delate sunt. Cum vō relictas vr
 bes vacua tura: desolatas citates vñdiqz
 pcurrere populos videres: mñes parvulos
 suos in brachijs gestantes: infirmos in gra
 bas iacentes sanitatē gñā sperare. felicem se
 credere si cū aut seretro iungi aut ab ipso pñ
 gissz vmbriari: tandē i ecclesiāz bñ petri cor
 pus non sine labore deportatū triduanā sibi
 meritis suis ac bñficijs pñdignas habuit ere
 gas: filij quos ipa illic in xpō aggregauerat.
 de matris pace iam securi. p se autēz sollici
 ti incessatē psalebant. dñz eaz sibi ad hozaz
 subtractā sine timor amissionis i spe ppetue
 intercessionis recepisse plaudebant: mñ de
 celo filioz. pñspectans affectus gaudebat: ita
 velatuz sacz corpus sacris vestibus diade
 mate xpī supposito suo loculo in dextrolate
 re: sicut hactenus. veneratur repositum est
 & sēlitr bābergēsis ecclesia recepisti thesau
 rū quēz amiseras pñcar & malefica ligua dñra
 ctōz oculo pñtestimōio pñutata est. dñz virgi
 nitas eius rebus approbata: scitas clarescē
 tibus signis vñ testificata p rps dñz mñs. xpī
 ane fligidi pñficiens fidelis ecclesia q in euā
 gelio voce dñi testante di mñ & filia per gñaz
 noiaf. mñ q: scē opatōis exēplo filios dñi ge
 nerat. filia: q: virginis filio p salute mūdi i
 carnato eruditōe scōz patz qñdic gñaf: sa
 lutez: missaz a dño celestis archiatri effecti
 b? medicie plenaz taz co: pñoris aurib? aia d
 uertat. Mundane machie pñditiō humanis
 gñi per inobediētiaz lapsō pñdolens: vt ēfne
 vite fructus faciente nouaz plantatiōez. s.
 pñmittūz ecclesiāz inferer pñiarchas & pñbas
 in mundūz mñtref dignatus est. q credidit
 sibi officinūz qñqz corporis sensibus seruo qñqz
 qui est spūitus. pñphetie mñsteriūz incarna
 tionis xpī: & omnia que de ipso annūciāda
 erant pñdicantes: alij asperitate vite: alij dñ
 uersis penaz mortibus. ipi quēz pñpheta
 bant famulatuz suuz fidelē fimpleuerit. hoz
 limes rps eterni pñis pñsilio pñliberandis ho
 minib? & itemerate virginis vño pñcessit vt iā

Dorothea

inchoante plantatōi missis p. orbē apostolis
atq; de suo corpe suso cruore fabricatam no
uellā sup edificaret eccliam. Que scē trinita
tis fide imbuta & mūdara baptisimi grā mar
tyres pfectores & ihermī sexus vīnes animo
tri. pñates pñitias obtulit: inf quas brā cune
gundis flos bābergenfis ecclie cū scō hen
rico. qui romanū tenuit impiū sub piugij spe
cie inmortali sponso caste vīnitatis bonore d
seruauit: vñ in eius scitatis merita p. orbem
manifesta declaratōe apparēt: q; i loco vbi
scūm corpus ei? qescit infirmi qēuq; laborā
tes egrotudie sanitatē recipiūt: vt at ad oia
captissimi testes simus vītatis amato:ibus
etati nre succedētib? de his q; scribim? curi
ose indagātib?. s. quo tpe curateonū opatiōef
meritis pfate ipatricis iniciū habuerūt lar
giēte dño. put possumus explicare volum?.

Almo dnice incarnationis. ioh. 9. inditione.
.ii. Temone. i. z. bābergenfis ecclie epō. quar
to pōtificat? sui āno ad vincula sci petri ne
de scitate pñcte virgis ambigrem? signo
ruz expientia certificati sumus: nā dñ solito
mor pplius ad pñctū locū oronū & vigiliāz
cā pueniss: affuit ēt qdā demoniac? de villa
q; dñ beir? cur: q nec pietatem agnosces nec
scelus abhorrens filium suum igne cremā
uerat: hic duris funibus astrictus ad sepul
chrum scē cunegundis ita mansuere ce
pit: vt furiali morbo absolutus deum omni
potentē laudaret: ei q; cuius pfociāz meri
tis hoc accidisse cognouit cū caterua q; pñes
extiterat debitas laudes declamaret. Hglt
dñ hec cū solemnitate chori & populi agerē
tur qdam scetus in suburbio de hospitali sci
egidij adductus sanitatem postulabat & mi
sericorditer exauditus qd precabā obrinu
it. Dñ signoz fama totū bābergenfē locum
respissit de? de domo coradi & ppositi ma
ioris ecclie sanitatem affectas: & q; nris na
tura in mēbris eius oberrasset: tamen prout
potuit velocius reptans venerabili sepul
chro se ingressit: vbi a domino salutē optatas
inuenit. Audiēs hoc etiā contractus de do
mo oronis in eadē ecclia. canonici vñt q;
totius ad locū sepulchri sperans sibi ex be
neficio gratie: sicur ceteris subueniri. cui si
ne mora subuentum ēt in xpo testamur.

C De sancta Dorothea.

Lotosa vgo & martyr do
rothea ex patre doro & ma
tre thea fuit. pgenita ex no
bili sanguine senator. Il
lis tpius vigit psecutio
xpianoz in terra romano
rum: vñ ipse dorus spñes
idola romana dereliquens pñdia cū possessio
nib? agris: vineis: castis: ac domib? trāsire
tauit cū vxore sua & duabus filiab? cristen
calistē. & prexit in regnū capadocie: venuz
in citatē cesareā ibiq; habitās genuit filiam
de cui? vita nūc intendimus loq. Et ipa ge
nita scōz morē xpianoz occulte ē baptizata:
a quodā epō scō q ei nomē imposuit ex pñe &
mre ppositū. Dorothea at ipa puella reple
ta ē spū scō vtutibus & oī pacis disciplinā
bnta formosa vald sup oēs puellas regiōis
illī: qd inuid? spēs inimic? castitāz diabol?
sustinēs fabriciū tē pfectū in amorē vīnis
Doro. stimulas vt ipaz carnali pcupiscētia
appeteret q absq; pñti determinatiōe p do
te. pdere ipaz legitimo thoro pmittebat. au
diens hū dulcis Dorothea qñ lūxū terre de
spiciēs terrenas diuitias intrepida se xpo d
sponsataz fatebat. Qd audiēs fabrici? furor
succensus: mor eam in dolium plenū seruūz
olei mitti iussit. Ipsaq; adiutorio xpi illesa
māsit ac si balsamo vngere. multi at paga
noz vidētes hū miraculū itra se ad xpm puer
tunt. fabrici? vō credēs hū magicis artibus
fieri ipaz i carcerē reclusit nouē dieb? absq;
ciboz alimētis: q nutrita a scīs angelis duz
pducit ad tribunal pulchroz q; vñq; vīsa
fuerit appuit: cūctiq; mirabant q; tē dieb?
absq; cibo tā formosa videret. fabricius vō
dixit nisi deos i pñti adores: eculēi penas nō
euades. doro. rñdit deū adoro nō demonez
dij. n. cui demōes sūt: & pñtrata i terrā eleua
tis in celū oculis orauit ad dñm vt ostēderet
oī potētā suā: & q ipē sit solus de? & nō alijs
pter eū. Exererat nāq; fab. colūnā: & desup
idolū: ecce multitudo angeloz cū ipetu ve
niēs cōterit idolū: q nec pñcula colūne iue
niret: & audita ē vox dñmonū p aera claman
tiū. doro. cur nos sic deuastās: & mīla milia
paganoz ad xpm manifeste puercebā? q ē
martyri palmā igressi sūt: ipa at doro. cet
leo ē suspēsa: pedibus eleuag. vacio lacerat

De sancto

corpus ei⁹ virginitas castigat: flagellis flagellat⁹ deinde ad mamillas vagineas facile ardēt⁹ applicatē sūt: et ipsa semumortua vsq; ad crastinū reclusa ē de mane pducta nec vlla lesio apparuit: de q̄t cū ipse p̄ses miraretur dixit ei. Adhuc reuertaris o amena puella sag nāq; castigata es: et misit eā ad duas sorores suas christē: et calistē: q̄ metu mortis a xpo recesserāt: vt ipse doro. sororē suā a xpo auerteret. Doro. at lenit a loqns p̄dictas sorores auerēs ab eis cecitate cordis eas ad xps cōuertit. Qd audiēs fabrici⁹ ābas sorores doro ad doro ligari fecit: et in ignē picijci et cremari: et dixit doro. Quousq; malefica nos pertrahis aut sacrificia vt viuas aut snia capitula plecteris: illa leto vultu rēdit: quicqd vis passura sū. p xpo dñō et spōso meo in cui⁹ honoro delitē et rosas cū pomis colligā: et labor cū ipso in eternū: b audiēs et rānus i seip̄s in fremuit: pcepitq; vt p̄scribendo eius et facies ei⁹ baculis et substituis cedere: et vt tortores fatigarent: q nec vestigia faciei ipsa apperēt et in carcere suata in crastinū: d mane vō pducit illesa a saluatoris nro curata snia capitula indicat: et dū extra mūrē ducit videns eā theophilus p̄thonotarius regni q̄si illius rosas de viridario spōsi sui petēs sibi mitti. qd illa p̄misit. Lū at venit ad locū dēcolatio nis rogauit dñz p oibus q ad bonorē sui nominis sūt memorā passidīs pagerēt. vt i oibus saluarent tribulatiōib⁹: et p̄cipue a vecūda paup̄tate et a sfo erie liberarent: et in fine vite p̄tritionē et r̄missionē eius petōz obtinerēt: mulieres vō p̄ietes nomē eius luocātes: ecelerē sēriant i dolorib⁹ p̄fectū. Et ecce vox de celo audita ē: vti electa mea oīa q̄ petisti ipetrasti. Do. vō inclinata ad lectū spiculatoris appuit puer purpura idutus: discalcatus: crisp⁹ capite: in cui⁹ veste auree stellet⁹ fuisse: ferēs in mān orariū. i. sportulā cū trib⁹ rosis et tot mal. cui doro. Obsecro te dñe mi seras eas theophilo scribe: et dēcolata ē. et ad xps suū spōsū feliciter collocata ē. Passa ē at gliosa virgo doro. āno dñi. 187. idib⁹ februarii a fab: ibio p̄fide sub dioclitiano: et mariano ipatoribus. Theophil⁹ at itās in palatio p̄sidis et ecce puer appuit circa eū. et sustulit eū in p̄e dicēs. has rosas cū pomis mitte tibi soror mea doro. de paradiso sponsi sui: puer

vero disquit. Tūc theophilus prupit in vocēs laudādo et glorificādo xps deū dorothee q̄ mēse february dū magna frigora terrā cōgebāt ne aliqd virgultū frōdib⁹ vestiret rosas et poma q̄b⁹ vult mittere potēs ē: cuius nomē sit b̄ndictū: et illius affirmatōe et p̄dicationē fere tota terra p̄uertit. Elidēs b̄ rānus plurib⁹ snib⁹ tormētōz q̄ doro. cruciā uit. Ultimū vero i p̄tulas mimas succidi iussit et volatilib⁹ ad māducandū p̄icit. theophilus vero sacro baptismate et m̄stico corpore et sāguie xpi cōlicatus: prexit ad xpm q̄ glorificat scōs suos. et glorificat ipse in eis: q̄ vi. et re. in secula seculorū. amen.

De sancto Bologango.

Bologangus nati de calama man⁹ et genere ingenu⁹ ab ipis isātie rudimetis deū fontē vite s̄ciēs et sci ip̄s s̄ci illuārat⁹: q̄uis mūdā amatorib⁹ videret p̄tēptibilis magna meritorū p̄rogatiua eminet cepit. nā reuera necesse ē: vt quē mūdus odit: diligat a deo. Scōs viros in b̄ seculo p̄stat peregrinos et hospites. Qū replēdit peti us q̄ tabernaculū fieri i mōtē cogitauit: q̄ scis i b̄ mūdō tabernaculū n̄ est qbus p̄ria et domi⁹ i celo ē. sci viri s̄citi seculo renūciātes ita buic mūdō moriunt vt soli dō vitare delectent⁹: q̄toq; ab h⁹ seclī p̄uersatione se subtrahūt: tāto iterne mēg acie p̄ntia di et āgelice societatis frequentia p̄tēplānt. Qui .n. renūciat rebus suis sua abnegat: q̄ vō renūciat moribus p̄uis semetip̄s. s. abnegat b̄ adiplenit brūs bōlsg. p̄d: unus int canico laudabilē et castā vitā duxerat: deide artiorib⁹ regulis iplicari d̄siderās i s̄cicia ap̄d ce nobitas q̄ solitarij vō: āf m̄bachice vite nomā p̄fessus ē. In q̄ q̄to rigore q̄liq; obfuantia vixerit: et virtutū suarū exit⁹ et oñse sibi diuinitus visidīs patefecit p̄uētus: nā cū b̄tūs bōlsg. adhuc in p̄no solo positus pegrinari p̄ amo: dino affectaret: et b̄mōi d̄siderijs scōz suffragijs ingit p̄mēdaret b̄mōi xpi p̄fessor: et ortmaz cui se suaq; frequentissē p̄mēdabat: sibi in sōnis astare videbat quē iussus intenderē ab eo b̄mōi acceperit vba: q̄ rogatus a te rogauit dñz p̄te māifeste tibi nūc futura q̄ dā. paup⁹ et iopo. d. hac puicia egredieris: s3

et alia i q p amos dñi exulab epatū caducis re-
bus sag locupletem pdestinatōe dīna susce-
ptur⁹ eris. c⁹ i administratōe si fidelē te exbi-
bueris erpke⁹. x. ānis vitā trāsitoria eris exi-
turus: et nā igressurus: et h⁹ pculdubio scire
te volo: q aīas tuā p ditor: redditur⁹ es i lo-
co vbi sō noīe xpi a xpianis memoria mea ve-
nerat et colit: q me i hora exitus tui d egypto
h⁹ mūdi spero aduētū cū ceteris q̄s de ci-
uibus supnis ad te vēturos p̄solatores. hīc
merueris. Scūs igit wolfgangus hac vīdē
pcepta eo āplius q̄ certius itēdebat ac iē mē-
tis i speculū dīne p̄tēplatiōis reputās iugit
secū q̄lter in salute aliorū sibi p̄cessū dupli-
caret talētū: cuius rei grā mōasteriū et mōa-
chū deserēs: imo s⁹ apl⁹ maiora emulari cba-
rismata cupiēs per alamanā dñē exul i no-
riā: ad cui⁹ orientālē partē cū būli comita-
tū p̄cedēs p̄dicādi grā pānonie petijt p̄fina
et q̄ per peregrinū patavīēse ep̄s euocatus p̄ie
vt decuit hūanitatē ab eo suscipi⁹ et fouet of-
ficio. Alpid quē etiā rogatus: et iussus māsit
aliquot diebus: h⁹ inf ceta p̄udenti secū tra-
ctās mēte: q̄re phū⁹ sit ab adducēda ad dūz
pānoniōz gēte. q̄ p̄moratiōis tēpore idē ep̄s
optie vsus vtpote q̄ erat ap̄pme eruditus et
gnē nobilissimus clādestina et māifesta dīni p-
nitij obp̄uatōe ac assidue sacre sēp̄ine idaga-
tōe salūg p̄banit hūc quē susceperat peregrini-
tū n⁹ eē girographū: s⁹ stabilē et vere fidei do-
mesticiū. vñ et q̄sdā de suis familiarē p̄co allo-
geur. d. d. q̄s selix ecclesia q̄ dō volēte isto do-
nabit sacerdotē: q̄ necessariū vald⁹ vñ mihi
et vtile: vt hūc sāulo dei petā regimē ratis-
bonē ep̄i q̄ optie puenit sicubi abūdāt bo-
na volūtas vt eī ēt ad bona opera. p̄cedere
faciat bñ collata factas. bonū q̄ppe q̄ h⁹ vir
semitare voluit idurag cor: dñb⁹ paganorū: et sa-
lūg obsequi qd̄ repulit cecitas illoz q̄nq̄s for-
tass⁹ h⁹ eodē agz dñicū excolēte dabit fructuz
suū in pplis xpianorū: ad h⁹ qdā mīdētēs dixe-
rūt: quō fieri p̄t vt iste pauper et ignotus ad
honore accedat tāti ep̄atus: cū iā aliq̄ alti sū-
gnis persōe hūc apd̄ ip̄eratozē p̄dijis et pecu-
nia p̄p̄sates sibi p̄tēarēt acq̄rer⁹ q̄bus ille re-
fert vcrba pōderosa. s⁹ n⁹ adeo mōiosa. dīna
et hūana valde inf se pbanē distare iudicia.
sed scrutato: cordium et renū ab initio mūdi
elegit p̄emptibilia et ignobilia vt p̄fūderet

fortia et x̄rlo mādus q̄ suūm est superbe ad
borā extollit ac in breui cū p̄fusione distollit.
vñ op̄er p̄ciū cēseo q̄ mittā ad marchi comi-
tē. cuius p̄silio mītra solet facere ip̄eratoz: vt
suggeret ei ne p̄ abitiōz aut simōiacāb̄eresis
qnē q̄ ep̄alez sinat accipe dignitatē: s⁹ ob eē
nā remuneratiōz: quem būilez et modestū ac
erudituz inuenerit. necnō officiis ecclīasti-
cis aptū esse. p̄bauerit: hūc cuiusq̄ sit p̄ditio
nis: vel parentele. p̄moueri faciat ad culmē
ecclīe. p̄ legationēz igit ep̄i a: suggestiōz p̄-
liarij ip̄atoz sue et ecclīastice vtilitag ad mōi-
tus: imo q̄ verius ē nutu dei cuius i manu ē
cor: regis. p̄nceps bonus otto secundus aio
muratus. oēs q̄ p̄ codez ep̄atu ad ip̄iscendō
labo: abāt auertit: et se totū ad electiōz vene-
rādī viri p̄uertit bol. sicq̄ legatos post eū ce-
lerit mittit: q̄ vt iussi fuerāt p̄gentes inuenerūt
cū cū p̄noiato ep̄o p̄morātez: s⁹ iā ad p̄iā re-
pedar cogitatē. btūs āt bol. f. iguarus erat le-
gatiōis ip̄atoz et ceteraz rex. p̄ se gestaz.
et iecirco aio itēdebat aliorū. Quāq̄ legati q̄-
re venerit ei idicarent: p̄mū recurrit ad se-
cretariū cor: dis: se suazq̄ deo p̄mēdās i inti-
mis: deide ep̄o pegro cuius caritate ibi de-
tētus erat cāz suā erponēs: id q̄ granabāt tē-
peramēto leniebat simplicitag collibine: ac
p̄udentie sp̄etīne: atq̄ i hūc modū ploq̄. d.
h⁹ nouū qd̄ mihi p̄ nūcios ip̄atoz dñi octōis
sebi venit charitas tua effecit: cui p̄mū bone
volūtag absq̄ dubio erit: s⁹ mee p̄uitati tio-
rē iecurit q̄ nescio si volūtas dei sit: et q̄ mun-
dus sō sp̄etie religionis multos ad vitia tra-
bit. cui mīdēs ep̄s dicit. q̄ dicis te time⁹ hū-
ius mēg est. p̄uide: s⁹ hāc i bonā sp̄ez erigit
psalmista q̄ dīc. initij sapientie ē timor dñi. et
iter. Timor dñi scūs p̄manēs i se. sc. talia q̄q̄
pōtifice ploq̄nt. vir venerādnus bol. p̄ mē-
tis spectatiōz disp̄satōis dīne ināe mode-
ramē seq̄. d. ecce suus dñi fiat mihi sūm ver-
bus tuum. Thē arrepto itinere eū hīs q̄ missi
fuerāt ab ip̄atoz et tetendit i p̄tes occidētales
banarie. Quāq̄ ventū esset ad regiā citatem
clerus et ppl̄s sūm morē ecclīasticū vnani-
mit vt ip̄ator petist scñ bol. elegerūt atq̄ cū
vñ electiōe ad curiā eū regiā misert. cūq̄ in
p̄iā cesaris esset delat⁹ an p̄des eius p̄lra-
tus se dicit indignū: doctū: ignobilē: sō mōa
ibi p̄fessioe degentez sine licentia sui abba

De sancto

tis nihil accipe debere. postea ne locū sem
 viliū violaret imploravit. impator ar vidēs
 eū deifice renuēt: magis de pōitatis ei⁹ di
 gnitate certus: quāvis reluctanti multūq; ge
 mēti epātū cōmendavit: deinde cū comutatu
 fideli multoz remissus ratis bōe est ingressus
 ibiq; cū canticis lencie suscipit atq; mox pō
 eificū in tronizatus a clero ⁊ pplo sumo pasto
 ri commendat: necn a frederico archiepo illi
 usq; suffragancis p⁹ aliquot dies in sacro do
 cē apostolicum ibidem cōsecrat: Igit p⁹ mul
 ta pietatis ⁊ eqtatis opera quibus deo fuit
 studebat febricitare cepit: quā corporis mo
 lestiam illi qui nescit occasū sedulis peibus
 vite sue cōmendavit excursū dicens. de⁹ mi
 sereri dignetur ⁊ mihi misero petō: i morte
 non subeunt: ⁊ cuiq; ea timide ac humiliter
 aspicienti: hec cū dixisset reuerenter oculos
 clausit: ac uelut in somno pausas pridie cal
 nonē. in pace quieuit. **C** Ep⁹ quidē medi
 olañ. fabinus nomine vir venerabilis: sicut
 refert Petrus rauēnē in libro gestoz no
 tabiliū post infem domini virginem catheri
 nam in precipua deuotione habebat: hāc ē
 ab infantia sibi sponsam elegerat. ⁊ ipsam oī
 bus sacris virginibus preferre solebat: vt
 pote adiutricem fidelissimam. Cui igitur p
 dictus presul vltra mare nauigasset cum ab
 bate theodoro d mōte cassino ⁊ duob⁹ capel
 lanis ⁊ militib⁹ ⁊ is. suis: ⁊ sepulch⁹ dñi vi
 sitasset montem syna simul adiecit. ⁊ ecce qui
 dam turchorum ferocissimus hostis christia
 norum a soldano rediens cum multis arma
 tis episcopo in pede montis occurrit: cui⁹ co
 mitinam vt vidit atrociter mox peremit di
 cens. Sicut feci familie sic facias dominis.
 Quod cum dictus episcopus ⁊ abbas vidis
 sent ceperunt ducem rogare dicentes. Lice
 at nobis quesumus montem p⁹s ascendere
 ⁊ gloriose vginis tūbā visitare. deinde qeqd
 tibi placuerit sustinebimus patietur: qd⁹ rui
 dit. Necesse ē hac vice vt mea nō vīa vo
 lūtas fiat: ⁊ pfectiz pcepit: vt lingua: oculis:
 auribus: naribus: manū ac pedū sūmitati
 bus vterq; paret: sicq; adhuc seruui in
 iumētis ad tumultū veherēt: diritq; nūc qd
 vobis valet h⁹ sepulchri visitatio: ⁊ adiecit
 cū mēbra vobis renascunt qd impossibile est
 i absq; dubio dei vīi legibus adhereo. cū

qd ad tūbā vginis venisset: abbas pūdo ex
 pirauit: ep⁹ vero sicut potuit pces suadit: ⁊
 ecce circa noctē mediū mōs tot⁹ vehementē
 premuit: tātulq; terror: ac pauor: ducē inua
 sit cū suis: vt ide fugere vellēt nec valerēt:
 postea vō p tridū p certa horaz sparia tāta
 luminis redūdātia ibidē respēdit vt nō so
 lū vicini: sed et saraceni i reinog pibus psti
 tuti hora eadē vigilātes diē clarā crederēt
 eē factā: ⁊ ipm mōtes syna in solez puerum
 existimabāt. Interea virgo catharina de tu
 mulo pcessit: ⁊ trisse caput sui amato: istactu
 blādo pmulcēs: pmo oculos: aures: nasū ⁊ li
 guā: deinde mēbra oīa dolorosa pūgēs pti
 ne restituit sanitati: cūq; vir dei glōsā vir
 ginem corpalibus cerneret oculis ineffabili
 gaudio replebat: sed fulgorē pulchritudi
 nis ei⁹ ferre nō valēs ad pedes eius cecidit
 quē ipa statiz pceptis eleuari. Nā duo pul
 eherrimi iuuenes iuxta eū stabāt: ip⁹ d ter
 ra eleuabāt. cui virgo. Scire debes mi ca
 re q amato: meus ⁊ spōsus meus iesus xps
 hic ⁊ i futuro te ⁊ oēs honozātes me parat⁹
 ē honorare: ⁊ q: pdidisti ppter me linguaz
 tuā vir i⁹ ppro idiomate expedit⁹: ecce cō
 modauit tibi meā in greco ⁊ latino pitissimā
 pterea oēs aīas familie tue noneris eē i sinu
 abrahe. scō. isup die crastino cū missaz solē
 nia celeb: aueris lecto euāgelio singula mē
 bra abbas de oleo qd sudat de tumulo meo
 pūges: sicq; suscitabit: ⁊ anq; diuinū offi
 cōpleas ad vigorē ⁊ statū pūmū reformabi
 tur. Nā is die virgo beatissima dērrerā pōiti
 cis apphēdit: dāsq; illi anulū pēiosū: ⁊ char
 tulā aureis lris scriptā: dispuit: ⁊ miri odo
 ris ibidē fragratia remāsit: cartula vō tres v
 box lineas hēbat ⁊ l⁹ p ordinē ptebat. pri
 ma linea. Sabe he lfe sūt iter me ⁊ te signa
 dilectōis ppetue. sēda fecit tibi meritū in
 gēs dolor: faciet tibi gaudiū vehemēs amor
 tertia ducem baptizabis: sanus ad ppia re
 meab: sicq; decēmo expleto laudabiliter me
 cum eris in celesti palatio. Tunc vir inēsag
 gratias ⁊ laudes deo reddidit pro taz ineffa
 bili consolatione quam ei eribuerat presētia
 vginis gloriose. sacro igitur die dur mon
 tem ascendit ⁊ cum episcopum ad altare pro
 cedentem: videntem loquentē: ⁊ omnia mē
 bra integraliter habentem conspiceret obitu

Bernardino

puir vehementer: tunc lecto euangelio pite
duce eps mēbra abbatīs qui in medio post
tus erat vngens per ordine 3. abbas oib⁹ vi
dētibus rediūnis apparuit. Sicq; mēbris
oib⁹ renascentibus anq; dūm offiū perfī
ceret plenissime sanatus est: quo viso mira
culo dux lach⁹ ymis perfundit. corde pūgi
tur: amplectitur fide: cū multis nobilib⁹
perfecē credentibus ab epō baptizaf: qui enī
heredibus careret seculo renūciavit terram
suā vendidit: bonā portōez sribus in monte
fena vgentibus tradidit. Romā cū epō ab
bate 7 alijs multis deuotōis grā venit: mltā
auri pōdera secū dferens paupibus tribuit:
dein ad piliū sci sabini famosissimū monaste
rium vginum qd dī aula dei in honore. b. ca
therine fundauit: qd in multis possessionib⁹
7 diuitijs ampliavit. post rō in mōte casino
monachalē hīū suscepit: ibidēq; xpo regi su
eq; mī i: bte Catherine qd dīū virū deuotiss
sime militauit. Scūs vō sabinus cum p⁹ de
cēniū ad erremū venisset dignū deo spī
essant. Sed cū lingua ei⁹ in ore eius mīme
appareret nulli dubium: qn virgo glōsa eaz
tulit que suo deuoto eam per decēniū mutua
uit. In h⁹ quoq; glōsi epī memorā ānū
7 cartha apō mediolanū vsq; bodie suatur.

C De sancto Bernardino.

B civitate icl⁹ta senarum
que ciuitas est vginis nūci
pata: ex nobili familia de al
bizschis ortus nobilis vir
nomine tollus diui domi
ni Bando militis vir pru
dens bone opinōis huma
nus 7 simplex: qui sua in iunili etate ad ci
uitatem Massanam in ditē senensū se con
tulit. 7 cum ciues illi satis amarentur fa
milie sue ac predecessōibus suis. Maz alter
tollus patris suis trina vice cum grā mas
sani populi pcedatum ciuitatis illius guber
nauerat ibidē ab omnibus dilectus se firma
uit: fodiq; faciebat argentū de minerā mas
sanis 7 ples alijs nobiles mercatores. Doctē
pōte quidam generosus miles nobilis massa
nus nomine dominus Bidus de adueduris
teneat aduertens qualitatē ac laudabiles
mores prelibati tolli procurauit eundē in ge
nerum 7 sibi neram filiam suam mīmonio co

pulare 7 Tollum tāq; filium adoptare cū ali
os nō haberet filios pter q; dianaz nere so
roez q; plibus annis in antea alteri generō
copulatam: sic dño placuit ita feci est: nam
tollus 7 nera se coniugio copulant: s; post p⁹
rum tempus dño Bando tolli socero decede
te: Tollus ibidem massane 7 nera remanese
Tollus 7 nera probe conditionis timentes
denū 7 in brām virginem deuotionem habē
tes in mīmonio obsequiū deo prestando ma
sculam prolem ad honorem dei optabant: 7
disponente dñe bonoz omnium largitore vo
ta deuotoz parentum completa sunt. Ecce
enim filium genuerunt qui in lucez prodijt 7
natus est octaua die septēbris: die natiuitatē
vginis glōse marie currentibus ānis a na
tiuitate dñi nri Jesu xpi. 1380. cui impositum
est nomen ber. in quo anno. b. catharina d se
nis volauit ad supos nera ber. mī fletit viaz
vniuersē carnis exoluendo cum esset anno
rum. 22. deo aiām reddidit. anno. 1383. remā
nente ber. annorum trium: Tollus vō pūssi
mus p⁹ 7 diana cognata eius brissime virgīs
deuotū dulcissimū filium ber. p⁹ pueri fā
cultate 7 tenella etate bonis moribus instrū
tes 7 deuotis pfecti erga reuerentiā vginis
glōse. aīaz tandē tollus suo creatori restituit
in annis. 1383. supstite vnico 7 dilecō filio suo
ber. annoz. 6. diana venerabilis mīona ne
re mīsa ber. oīi soroz curaz pueri 7 bonoz ibi
suoz suscepit: illiq; tāq; filium gubernauit 7
aluit annis. 5. 7 cū deuota mulier esset vgi glo
riose puez morib⁹ optimis 7 vtuosis instruit:
cūde inducendo ad deuotōes. b. vginis. qm
poterat: s; l; tāq; puer qd pueri ageret: at
qū oēs alios in multē exellebat. nā ita in lris
7 grāmaticis instructōib⁹ pficiebat: q lon
ge oēs coetaneos suos supabat: 7 vē idole 7
ingenio appebat tā intellē q; ēt in quib⁹dam
manu pficiendis q mirabilis erat aspectus ei⁹
oibus massanis adeo q illū arbitrabant eua
suz in claz 7 magni ingenij vix. Assuet. se
puer tlr elis vt in nullo fere magis cōtentari
videbat q; pauperibus elis erogare 7 cū ali
qū ptingerz casu parz de pāe supē in domo 7
paup elaz postulass; 7 diana illā denegasset
aiebat bādcūs puer: rogo dem⁹ pangi elinā
7 nō cenabo vel pādebo: q; panē pat⁹ pan
peri opto q; mibi. Gaudebat diana valde i

D

tuens pueri bonitatem et optimam idole inducen-
do et cum ad ieiunium quod pueri patiebatur fra-
gilitas et satis etate tener: ad honorem virginis
glose sabbi ieiunium cepit: illi quoque toto tempore lai-
catum pertrahit. cum autem esset annorum .13. et in gramina-
ti calibus puerus a neceis suis propterea et an-
gelo perfratribus sibi perfratribus et ab his scholis ad-
uocatus est senas priam suam: sed cura tamen et custo-
dia propterea venerabilis in ratione virorum sue pia
vocate noie et re. Quia cum filius nullus esset ei
ber. puerum plasmam filium dilexit: et moribus instru-
xit. Scholas trinitatis doctrine sed bonofrio com-
muniavit preceptis: mirabilesque ultra omnes coetaneos
suos doctores fiebat omnibus grossus: affabilis bene-
ficus et duorum. Altraria super domum faciebat: et omnia
bat in tenerioribus annis. Et cum aliqui pia ip-
sum ad audiendum predicatorem duceret: inde re-
uerfus pueros provocabat: eisque pueris predi-
cabat quicquid de predicatione iam audita memorie
commemorauerat: illique in talia faciebat: ut a mi-
litiis perfratribus fuerit ipsum futurum sacerdotem et predi-
catorum. Sed cum senas adueneret speculum illud bo-
nestatis doctrine trinitatis et moralis perfratribus
et optimus iohannes spoletanus: quia antiquus
adhuc et vixit in humanis honestissimus adole-
scens honestatis et doctrine cupidus ad illud
se pertrahit: a quo latere quod licebat mimes disce-
deret per aliquot annos secutus est apud quem
mirabilis perfratrem deo quod ab eodem iohanne ostendit pre-
ceptis: et modo perfratres audire et scholam suam nunquam eua-
nisse alique doctorem ber. nec quandoque vidisse
scholarum omnium honestate repletum et a quo nunquam verbum
inhonestum fuerit auditum sic de ber. cognouit.
Itaque nec verbo. nunc fig: seu aliqui interpretati-
one collegit ex illo aliud quam purissimam honesta-
tem. Testatur et hoc idem sunt perfratres scolastici coeta-
nei tantum fuisse inuicem illius honestatem: et ita tur-
pidus videbatur cum aliquis inhonestum dicit au-
disset: ita quod illi rubor in facie vix die appe-
bat ac si iniuria quod ei alapa intulisset: ex quo
si alium perfratrem ut sepe perfratrem pueros: adole-
scentes siue iuvenes aliquis inhonestum inter se
perfratrem: et ber. casu superuenisset statim ipso vi-
so dicebant. Taceamus quia ber. venit ecce iam
adest. Unde reputabat ab omnibus exemplar quoddam
honestatis et bonitatis. Adhuc his temporibus
ipudicatis cum formosus esset: et natura delica-
tus valde quendam elum non de minoribus in ca-
po seu magna platea civitatis iuxta fons ber.

turpe verbum dixisse: ex quo malignitate eius
illius precepta floridius et honestissimus adole-
scens stantem auditis verbis magno ictu pugno
percussit eum illum infra mentem credens percutere fa-
cie: et tam magno sonitu astantibus perfratres
pluribusque civibus quod fere totam plateam reple-
vit auditum: et civis ille perfratres ab alijs derisus
festinus recessit. Sed cum reuolutis temporibus et an-
nis multis. b. vir ber. super eadem platea uni-
uerso populo predicaret vidit perfratrem nominatum eum per
dicationem audire ita perfratrem et eruberatibus
lachrymis perfratrem ac si duris flagellis suis
set cecus. Adhuc et eisdem temporibus cum quidam
alius malignus et nequam civis non nisi semel: sed
pluries inhonestis verbis et nutibus ostenderet
turpe desiderium et nefandus erga ber. idem ber.
speculum honestatis rogavit quoddam sibi coeta-
neos et bone opinionis adolescentes et socios:
ut cum adiunarent a molestia illius: et inter eos
capto perfratrem ordinavit quolibet eorum implere finem:
et cubitos lapidibus: quod facto iniquum quod fuerunt
et eo repto iuxta portam magni eorum dominorum perfratres
civitatis. ait ber. Non est faciendus rumor
iuxta palatium. sed extrahamus eum de capto: di-
de insequamur ipsum iniquitatis libidine excecatus intus
ber. eisdem plures florenos ostendit tali nutu ac
si diceret tui sunt omnes si mihi affueris. tunc sapiens
adoloscentes annuit ut plateam exiret: quam cum sta-
tiz egredere per viam porte salarie ilico ber. ex-
clamavit. Inique scelestus igne cremande ad
eum ad eum ad eum et cum voce percutere cepit perfratrem
vero vocibus et lapidibus una miserunt et in-
sonuerunt: iniquus ille fugiebat. Illi autem elamo-
ribus et lapidibus curretes insequabantur usque se-
re ad pusterulam ubi ab eorum oculis evanuit: et
sic molestia iniquitatis taliter ber. cessavit.
Hec duo publica signa evidentissime hone-
statis floridi adolescentis talis et tanta opinio-
nem bonitatis et virtutis apud omnes generavit et au-
xit: ut ne dum aliquis apud inhonestum aliquis
ab correptione. sed ab omnibus venerabat ad
ut coram eo et in honesti nullum dedecus dicit perfratrem
superfratrem: perfratrem suam ber. et letus super ala-
cer affabilis: grossus et omnibus libere grosse fuisset: cum
potioribus eligebat siue in scholis siue alibi
et libentius valde cum spiritualibus viris. Sed
iam fere adultus dimissis scholis trinitatibus
et moralibus perfratrem in quibus perfratrem ceteris ex-
cet-

Bernardino

lebat sacroz canonā pitiam amplecti conat?
est: in quibus annis tribus solerti studio va-
cauit. Sacra paginā ē pariter dilexit q̄ mul-
tuz delectabat et ea degustata oia fere studia
sua p̄stina parvipendebat nec sibi aliquid sa-
poris et gustus inuenire videbat in lris nisi i
sacris. Et uero interi esset annos: fere. i. 7.
Thobia affine suam crebrius visitabat Tho-
bia. n. miona veneranda cōi loquentes vo-
cabulo ei soror: consobrina erat filia diāe fuit
sororis neree mris ber. Licet thobia annis.
30. Bernardinum superaret et vltra. Thobia
vidua erat ordinis tertio beati francisci reli-
gata: relicta viri nobilis. Guidonis bettho-
la de tholomeis hec profecto mulier ex gestis
moribus et deuotionibus suis omnibus ap-
probata ab omnibus venerabatur. hec cōti-
nuis ieiunijs: vigilijs disciplis vacabat: et
vestita iacebat semp alijsq; deuotōibus suis
peruino macerabat. hec illa ē q̄ curā infirma-
tus mulier pegrinaz cepit in hospitali de la
schala tpe magne pestis in iubileo centeno.
Hec illa fuit cni felix ber. euz cēt annoz. 31.
Senis ex epidimia ifirmat? a medicis dis-
fidat us: et in articulo moris p̄stuit? secretuz
sue puritat? et incorruptōis patefecit asserēs
se ab oī vicio carnis incorruptū diuina opi-
culāte clemētia. sicut de ventre mris eruit.
Hec illa erat cui brūs vir loq̄bat cū multis
alijs mlieribus loq̄ret. Hec bndicta mulier
fuit cuius morē et ei? aīaz ad celū volantem
vidit ber. dū mediolani p̄dicās i pulpito in
fra p̄dicationē se firmavit: et illā incōpletaz
dimisit. p̄dica. 15. die q̄dragesime. Et dice-
re deinde p̄strictus q̄re sic se firmasset: et cō-
pletā p̄dicationē eī morē reliq̄isset: cū p̄ eāz
patefacere iēuisset: dehinc magis asstrict?
ait. Illō tūc spirasse thobiā sororē suam p̄so-
brinā quā semp hūerat in mīez: et aīam eius
ad celos vidisse volantē. Quare caute mis-
sū fuit Senas vt de thobia q̄reres: et inuen-
tū ē eā decessisse ridētē eadē die et hora q̄ p̄-
dixerat ber. 13. redeam? vñ digressi sumus.
Dico q̄ adolescēs iā iuuenis effūs cū thobia
sepi? referebat: eāq; frequētius visitabat. nā
se mutuo diligebāt tāq; mī et filius. Origē
B tpe q̄ aliquā latere thobie discedēs. Elo-
lō uē vīsus amasiā meā dicebat: itēz scdo e-
alia vice dixit. volo ire ad amasiā meā. p̄

scō p̄cherrimā reuidēdā: putabat thobia: q̄
iocose dīet ber. tū interrogauit q̄ ē amasiā tua
vbi moras? cui ille r̄ndit. Amasiā mibi ē tho-
bia p̄cherrima ex q̄ oīo philocaptus sū dile-
ctissima ē mibi extra portā camollie. Ipaz q̄-
tidie reuidere p̄curo: nec mibi nocte vide-
rē posse dormire: nulli illā p̄uidissē. Hec au-
diēs thobia suspicari cepit: tū intrens ber.
frequētissime ieiunare. quotidie missā audir
orōnibus et deuotōib? vacare vestitū do: mi-
re: et alia p̄bitatis indicia exercere: mō v: de-
bat ex hoc sinistra opinionē vel suspiciatōez
debere suscipere: sed ex aduerso p̄siderās for-
mositatē iuuenis s̄brilitatez demōis: fragili-
tatē carnis: et iniquitatē hoīs: et q̄ extra portā
camollie erat q̄d dā mōasteriū mīez: dubita-
uit ne ibi fuerit excecatus. sauciat? et intrica-
tus: et iſra se dolebat amaricata valde timēs
p̄didisse fructū laborū suoz. Nā magno euz
zelo semp instruerat eū: q̄re disposuit p̄sona-
liter viderē. quō ipse tēdebat: et seq̄nti die tho-
bia se p̄tulit ad locū extra portā vbi videbat
et nō videbat. Ecce aduenit ber. sol? et cum
ibi supra portā p̄cherrima pictura gloriosa
s. Maria vgo figurata eēt et adhuc ē: statiz
corā ipā gēntilerns nudisq; genib? suis peri-
tiōibus adorauit. scā at deuotiōe sua domū
statiz redeundo repetebat. Thobia hec cer-
nens admirata ē: sed suspicata fuerat ab illo
iterato ocelte veniēs idē q̄d supra de Ber?
vidit: 13. vt certior efficeret q̄d dā spālēs sibi
p̄sociā vīsus missit: illa idē q̄d p̄ thobiā cogni-
tū fuerat et ipsa cognouit. Quia p̄pter thobia
oī suspitione remota: sed gaudēs ber. ait. fili-
mi pridie dixisti te philocaptū esse rogo p̄-
pales mibi omne? veritatē ne me amplius
teneas in sus p̄sō. cui ber. r̄ndit. Postq; sic
iubes q̄ nulli alteri p̄parare archanū mei pe-
ctoris refer abo. Philocaptus q̄ppe sum de
brā virgie dei generice Maria: quā sp̄ dī
lexi: i q̄ oīs spes mea reposita ē. Quā sume dī
lige illā q̄ro illā viderē dīdero: 13. cū nō valeā
in hā seculo p̄pā viderē p̄sonā statui amore sūi
q̄ridie visitat? s̄ notatā picturā i camollia cū
mibi videat pulchrior: et i sua maiestate dē-
itior: q̄ aliq̄ q̄ sit i hac citate: ipaz q̄tidie vī-
to flexis genib? me sibi recōmittēs sp̄ans ab
ea conseq̄ grām et misericordiam quam vltia-
te desidero: hec est amasiā mea et spes mea
D :

virgo mater dei. Thobia hec audies lachrymas pueri non valens implerata illi dicere. si tibi vere non cadebat in mentem mea de te finis suspicio: sed aliquid tuius titubantitudo ma chinatio demonis et versutias a quibus oibus est conatus? peccandus: sed benedicite filii mei optimam amantem cepisti: optimum tunc salutem refugium: spei indubitata oibus? peccandus? illa quere: illa sequis: oibus deuotione in ea pndas. Multus. n. suscitaculum tue salutis salubri? habes potes? ipse in meum pietas: et misericordie: nec alijs in ea pndas vacat? recedit. Continuum autem demum. Ber. hic deuotione visitationis pnta pntibus anis: et postquam in religione seruauit sepi? visitauit testantibus socijs. Clere multum ex coniectura tam ex dictis suis quam ex cuiusdam mis signis colligi potuit. Ber. toto tempore vite sue fuisse beatam virginem deuotissimam. Ego illo predicante semis de beatam virginem in anno. id est. in die sue natiuitatis ab ipso audiri hec verba formaliter. Ego frater Ber. semper sui beatam virginem deuotissimus. Ego. n. in die natiuitatis sue natus fui in eodem die in baptismo christianus effectus: in eadem die renatus et resurrexisti in religione: eadem die feci professionem: eadem die carum patrem meum facis: et in eadem desidero mori: hec ille. Et vere nunquam audiri aliquem de beatam virginem deuotissimus: libentius et ardentius predicantem quam Ber. probus iuuenis Ber. dum seculo viveret deo seruiri cupiens ut suas deuotiones augmētaret. procurauit annumerari in pnteritate disciplinatoz beatam marie virginis in hospitali de la schala finitatem ut in eodem deuotissimo oratorio et pntorio iuxta eorum pntos: et deuotos mores sua deuotione pnteretur. Et cum ibi non admitant nisi pntati viri: de quibus bona opinio habetur: cum locus ille fuerit longissimo tempore speculum deuotoz secularium: tamquam probus ab oibus pntatribus approbatus alacriter admittitur. Orationes disciplinas et alias iocundas amplexusq; deuotiones die nocturne ibidem pntetas super alios exercebat: hic locus antiquissimus ille est. vbi fere oēs deuotiones et alie disciplinatoz laicoz originez traxerunt. Hic sancti et beati pntes egressi sunt. Desuato. cum primus ille fermentissimus iohannes colubinus cum secio suo dilectissimo francisco et vigintijs hinc traxit exordium: montis olueti quidam fundatores hinc orti sunt. beatus. De

tronus de petronijs: deinde cartusienis effectus est. Andreas de galeranis speculatrix sanctitatis: alijque plurimi beroici pntepiantes: et innucri fere religiosi hic origine huerunt: non est ergo mirum si beatus virginis deuotissimus in domo sua voluit aggregari: de qua tot stellas et dinos viros viderat pntentes: quam tunc domum super oēs alios sibi pntatres illustrauit: sed cum videret adhuc non sibi sufficere locum illum ad pplementum sue feruide deuotionis ad macerationem sui corporis fide dignissimo relatu pcepti cum plurima tempora ultra frequentata ieiunia se flagellum funiculisq; affliciebat et macerabat: et sepi? cum vrtica et cilicio: et l3 b. occultissime faceret ut soli deo cui fidebat. nec alteri cognitum esset deo disponente pntates iuuenis illius aliqui lucefcere pntit: hec nota fieri debere: et adhuc supersunt quod non ex pposito sed inexcogitatis casibus? Ber. mime pntendente: hec oia viderunt et retigerunt. Eleptus animus pluribus dormiuit super capsa poti? quam super lectus. Libus et eius potus l3 pnt? et tepat? cois erat: neque in excessu seu descensu licitoy seu ignobiliu et viliu ciborum singularitatem: sed cois vitam inuenio hilaris uocatus: affabilis: humilis: et cum oibus cois semper fuit tristitie: torporis: et ignaue inuicet. In actione vniuus: et assiduus: irasci nunquam malo aio visus est: vitatis amicus: caritate plenus: miserabilibus misericors: pntes et circumspectus valde: nec videbat mestitalocum ibi posse ppare vbi aderat ber. sed in eo quo sepi ab oibus pntendatus est ultra oēs alios iuuenes senenses fuit laus honestatis vbo nutu et opere: in quo sepi oēs vno ore pnterunt: ac si non iuuenis carnis sed lapideus potius fuisset. Dabunt vobis spei fuit scolasticus et honestus pluribus? in annis pntis ber. vocatus est: eo quod canonica iura audiebat opinantibus oibus? ut insignis canonicis decoraret. Adueniente illa terribili maria et vniuersali peste in anno 1400. tpe iubilei: et numerus infinitus pntinoz romam petentiu et inde redeuntiu appllaret hospitale magnu inter oēs xpicolae famosissimu domum pntissimam be. virginis marie de la scala de senis. Multiplicatus est ibi magnus numerus infirmorum. ex quibus moriebantur quam plurimi: contra quotidie mensibus? tribus? cum dimidio et ultra. id est. 13. 14. 15. et 18.

Bernardino

decedebant et alii. 10. Et de propria familia domus eiusdem et domestici decederunt. 12. fratres dei hospitalis. 15. mulieres commisse pauperibus mulieribus ministrantibus. 9. sacerdotes. quique electi. 7. aromatarii medicinas infirmis et vnguentaria prouidentes. 36. pueri in hospitali nutriti. et 60. famuli per infirmorum cura deputati. Quorum omnium domesticorum et contubernaliu defunctorum numerus ascendit ad. 157. peregrinorum vero ibi decedentium seu defunctorum fuit pene numerus infinitus. ob multitudinem infirmantium et decedentium nimio fetore horribiliq; locus ille terribilis erat omnibus intuitibus eius: et nemo fere repiebat: quod quicunque precio famulari vellet in prouidendo et ministrando infirmis: fratres. n. et alii complurimi moriebantur: et cum maior ibi necessitas incubebat ministerij magis locus erat derelictus. Quasi hospitalis: et rector: vir optimus charitate plenus et ab omnibus virgo reputatus dominus iohannes de giadaronibus: et iam senex non cessabat de bonis. per viribus operari: sed persistens igne cum videret accessum et iam fere omnia comburentem affligebat valde dubitans quod neque pecunia et largas manus haberet neque precio cum omnes epidemie contagiones timeant non posse per infirmis congruos habere ministros deum rogabat et vigiliam eiusdem precibus domus peruenit ut dignaretur huius domui et pauperibus christi prouideri: et misericors et miserator dominus qui per fugientes ad se non derelinq; et gloriosa pro pauperum et miserabilium infirmorum in domo sua degentium prouidere intendens: et ecce suscitauit spiritum bernardum. prope annorum. 20. ut egris et pauperibus prouideret et piissime domui deseruiret. Bern. vero intuitus infirmorum necessitates maximo zelo commotus epidemiae praeiugum non timens: sed sponte morte scire exoptans: ut christo in pauperibus suis ministraret pluribus infirmis pluribus hebdomadis omni zelo et diligentia fuit. Sed cum videret multorum infirmitatem et paucitatem infirmorum multitudinem et necessitatem prouocauit. id est. spirituales iuuenes et illos hortatus est: ut vellet una secum pauperes christi gubernare infirmos: afferens illis quod quod pauperi christi ministrat: christo ministret: et si casu in tali exercitio et ministerio quod moris pro christo moris: et quod nil optabilius christiano esse dicitur. Quod pro christo mori quod mortuus est pro nobis. dicebat illis. Sumus omnes pro christo iuuabit nos. Unde iam fratres ignis accensus est iam fere

cremas mundus: securis ad arboris posita est: saltem messis sollicitat: quam de nobis habere certitudinem possumus cum et alios quotidie crebro mori videamus et fere viuos et sanos mori quosdam videmus nobis intimos socios et amicos si in hac charitate morimur ad deum volumus. Si et euadimus tototpe vite nostre letabimur tale obsequium in pauperibus suis prestasse deo nobis recolentes deum illud quod nullum bonum irremuneratum est apud deum. quocumque igitur vitam suam suam viuamus suam moriamur deo fuisse docti et audig; verbis et suaditionibus bernardus. Duo tamen iuuenes illico deis suis presenserunt: ex quibus aliquid adhuc suspexit et viuunt: et praelato bernardus. presens et coeati leto animo gaudentes magno serue curam et ministerium infirmorum una cum bernardus. cor capite et magistro acceperunt. cui statim a magistro hospitalis assignate sunt claves totius fere domus: et illi datus est onus infirmorum ac peregrinorum aduenientium et fere omnium christianorum distribuendarum adeo quod pro libito fere omnia disponebat et dispensebat: etiam si piissime domus fuisset: seruorum igitur et charitatis exemplar bernardus. et sociorum bonorum eius quod presens alios iuuenes et ciues attraxit: ad fuit: et infirmorum: de quibus tamen non pauci eo tempore discesserunt. Bern. seruoze incensus domum prope: ordinauit exercitia. officia: ministeria labores et vicissitudines distribuendo. et ponendo. pro loco tempore labore et personarum congruitate. Ipse tamen in omnibus conabatur praeualiter iteresse. Illa et die noctuque infirmis affabat medicinas et medicamina parabat cibaria secundum qualitates infirmorum ministrabat: omni spurcitie infirmis necessarie se sponte ultra omnes subieciat non laboribus non fetoribus maxime: non vigilis: neque incommodis aliquibus parcendo: sed recentior spiritus et spiritus viuus appebat ea cum charitate ac si praesens fratres aut propositos filios gubernaret. nec mirum. Illa cum amore dei hoc faceret deo fuit: quod plus quam pius: plus quam frater: plus quam filius est. Quod patiebatur et aliquid et dolebat: et plorabat cum egrotis: canebat ridebat et blandebat: et cum illis talis se habebat qualis videbat expedire pro consolatione infirmis: nec fere videbat sibi aliquid posse ad vota suae charitatis complere profici nisi omnia videret et tangeret: mortuis infirmis sacramenta ordinabat mortuos quod multi erant in fero sepulture tradebat: peregrinos fere innumeros fero aduenientes cena cibabat

De sancto

dormitionē pabat et cū lecti in pegrinario ordinati: l3 multi essent nō sufficerent pegrinis strata plurima faciebat: in terra lectis ternis sulcata adeo q nulli cōpetens locus pro dormitione dīcē: crebros parabat ignes et fumigia odorifera acetaq multa spgebat fere per vniuersā domū: vt corruptus aer p pre salutem rectificare et libentius a mistris puidere infirmis. Permiserit dñs q in medio tot laborū et vigiliarū cū incōmodis infinitis ber. nūq infirmatus est sed alacer sēp p dōptus. Vigili et indefessus verbo et ope egrotos et ministros pfortabat: sed cessata peste post tale obsequiū pillū deo pēstitū in hospitali mensibus qtuor et ultra domū rediit. S3 cū Ber. xpm in suis pauperibus. vt pferet visitauerit ihermū et deus pius atqz misericors Bernardinū visitauit ihermū. Mā ab hospitali recedēs fere immediate infirmatus est intensissimis febribus casu in domo nobilis ihermādi dī maneg sibi dilectissimi et charitate cōiuncti: iacuit men sibi? circa qtuor: licet alij plures currerat ante recuperatā pristinā sanitatē patientissime nō infirmitatē seu potius visitationes dei tolerauit: nec molestus ferebat aliqd q molestiam aliorū sue gubernatōdi assistantiū l3 summa et diligenti charitate laborarent: iter quos thobia tanq pia mīr ac etiaz Justina de manetis nobilis matrona ab eius latere fere nūq discesserunt: nec ab opere pietatis depōsita infirmitate Berna. cessauit. Nam cū bartholomea matrona veneranda olī soror: pīf eius tolli relictā nobilis trogliardi de tholomeis iā fere nōagenaria ceca neruis relaxata et de lecto surgere nō valeret et ex obitu cumfda sibi spiritualis cōsocij debito gubernio careret: statuit dīcat? et pb? inuēis et illā psonaliter ppis manibus gubernare nec spurcū et fastidiosū aliquid euitare ac si ppe matiri deferuieret: oiaq pfect que pficienda erāt de p? ad vltimū per annū integrū et ultra donec soluto debito nature optia mulier ad patrias supernā transuolauit. Mulier veneranda et bñdicta spūalis multū a q pluribus opimōnē habuit sanctitatis: ieiunijs: vigilijs: et orōnibus et macerationibus sui corporis lōgo spe post receptā regulā sci augustini: cui religata erat vacauit: grās deo reddebat sp: et cū in pdicationibus taliter puati audiebat

recordari nomē iesu: ipsa ēt vocē ptere nō valebat: qn pluries et pluries iesus clamaret et uoca voce: stridulo acētū et singultū. Et l3 sapientissima foret videbat aliqū tactu spiritus et seruoze insanire cū recordatione noīs iesu quē semper corde gestabat et ore: et crebrius in lecto laudes alta et clara voce canebat. Opinās multi q orōnes et lachryme mulieris bñdicte q s lōgo tēpore p Ber. sibi dilectissimo effudit sicut lachryme. b. mōice augustini puerterunt ad xps: sic illi lachryme ber. auferunt et firmauerūt ad viā dei. suadebat sp bartholomea Ber. viam dei in religionem capellendā: et eā s regula heremitarū Aug. cui et ipsa religata erat in conuentu et loco deuotissimo de lecto vbi spūales pīes dōfuentes morabant. Ber. at suasionibus illius inclinatus et cū spūalib? illius d lecto cōuersatus ē approbans satis in corde suo mores et laudabilē vitā illoz patz tantā hūit in eliationē q ibi forte fuissz igressus nisi q illā sibi tanq mīem dū viueret in hūanis minime desiliquere voluit. Mortua bartholomea Ber. iā corde sanctius deo seruire cupiēs cū nec quā religionē ingredere deliberassz statuit bitare solus vt puati posset facilius et cōmodius expiri. q expiēda viderent. p sequēda vita regulari: et deo grata magis domum elegit foris iuxta portā d trinis et i secrete loco capellulā ordinauit cū altari crucifixo. Ibi q orōnibus: ieiunijs: vigilijs: flagellis: disciplinis: cilitio: deuotionib? frequentius solito et aspius vacādo oēm quā potuit expiētiā expitū: ē in psona sua vsqz ad cibū herbarū: et aquarū potū. lectiones sue cū fere oēs alias studio hīet in sacris libris deuotōe plenissimabānt illis letabaf illas iā toto cordē cōplectebat spūales puer fatidēs vltra solitū qrebat: et illaz libēt? i qb? aliqd exēplaritatis itueret l3 aō sepe reuoluēs q in statu q familiā deo famulatū p̄stare debeat plies ac plies toto corde pkrat? crucifixus orauit vt ei grāz tribueret potiorē viā et vitā eligēdi quā sua elementia fauente seqret: vere credo q ei respōsus dederit crucifixus: fili vidēs me hic nudū et fixus cruci: si me diligis et seque-ris nudus et tue fixus cruci me seqris et me inuenies. Quo intellecto et pluries pōder. mdo: adnertēs vō optimū p̄siliū xpi crucifixi

Bernardino

ut eo melius ac salubrius nequius possit inueniri.
 Illud oino totis viribus toto corde dno pcedē
 te disposuit. Et cū seraphie ille archiman-
 drita franciscus ultra oēs alios xpi nudi-
 tate et cruce fuerit securus sub eodem francisco
 deuotus bernardinus militare deliberat. Con-
 tigit ēt dū in eodem mētis agōe posset ceter-
 et quā viā eligat minime intelligeret pusillimus
 et misericors dñs qd pugiētes ad se nō derelin-
 quit: sed ad viā dirigit salutare post solitā ora-
 tionē de sero factā cū obdormiret: hāc sibi vi-
 sionē obtulit. Videbat. n. sibi Ber. ppe son-
 tes soloniciū extra menia citatis: et a puentu
 minorū paz distantē videre palatiū quod-
 dā magnū pulchrū fenestris plenū: et ignē in-
 tus videbat accensū: oia fere palatiū intelli-
 na pburentē: et p oēs fenestras flāmas exun-
 tes pterqz pvnā tñ: que sola cū vna camera
 ab igne pseruata videbat. Videbat insup p
 fenestrā illā intus qndā vix hitu francisci
 durū qd vt fugeret piculus ignis fenestre ap-
 propinquās videbat velle de fenestra se p-
 cipitare: et cū cerneret manifestū pceptū pi-
 culū magna voce clamabat. frāscice: et post
 clamorē redibat intus: et iterato veniebat ad
 fenestrā cū eadē cōsione pceptatiōis: et p-
 cipitū timēs eodē mō clamabat franciscice. Et
 sic ita vice fecit frāscice clamās put pma
 vice et fa clamauerat. Ernebat demā totū
 palatiū fuisse pbustū pter camerā et fenestrā
 illā. vbi vir ille franciscū clamās saluus re-
 mansit. Nec at reuolūēs aio Ber. arbitrat
 est deū sibi hāc visionē dedisse. vt intellige-
 ret cū auxilio seraphici ducis francisci posse
 carnales mūdanas atqz diabolicas flāmas
 euadere. Queritās igit vt sua vota pficiat.
 quē meliorē vix militē frāscici respicit reli-
 giosissimū patrē Joānē ristori senēsem ordi-
 minorū iuxta cor suū inuenit vix magni con-
 filij pbū et optimū iā scio pfectū ac longa ex-
 pientia et penitētijs maceratū. Is. n. 30. an-
 nis in bosna p hereticos pugnādo innumera
 bules fē ex ill ppls baptizauit ad fidez xpi.
 Cū sener iā effecius et fra scā pagrata ad pa-
 triā remeādo fere scūs ab oibus hēbat. Om-
 ne cor suū bernardinus venerabili ppi dete-
 git: et in manibus suis ei abiecta volūrate to-
 tū se posuit: soliditatēqz pili et vitas i illo rep-
 petit. Quare post mltā colloqz suo frētus cō-

filio hitus pauprini francisci statuit iduere
 pzio tñ euāgelica imitatus p filia oia qd pos-
 sidebat posselliōis domos et alia pter v endē
 do: et pti donādo oēm ibstantiā suā: tñ elemo-
 sinis: tñ maritandis puell distribuit. vt nu-
 dū xpm nudus scqret: statutoqz die ingres-
 sus sacre religiōis domū octaua die septem-
 bris: die v3 natiuitatē Marie virgis glorio-
 se senis in ecclesia et puētū minorū fratū sancti
 fran. apud altare maius pmanē ptiati vene-
 randissimi ptiis ioannis ristori: ac reueren-
 tissimi patris galganēsis: tunc ministri ac p-
 dicatores famosissimi magno cū iubilo et de-
 uorōe idutus ē felix Ber. deuoto būu. f. sera-
 phici ducis curretibz ānis ab incarnatiōe
 dñica. 1401. Etas vō Ber. erat ānoy. 22. ha-
 bitu iā accepto: et deo gratijs aplissimis red-
 ditus: et oblato Ber. sacro altari sicut antiq p-
 phetissā āna oblato xpo altari de illo ppheta
 uit: sic et vir dei ioannes ristori de berna. al-
 tari oblato pphetauit i hec vba. prumpens
 Q: do nūc vē iaz diu talē receptionē nō fecit
 ex q maior fructus appeat: et exaltatio ordi-
 sicut de receptiōe ista hodie p nos facta de-
 ber. Post paucos dies p filio et bñdictōe fre-
 tus plubati religiosissimi ptiis recedēs de se-
 nis letus lēis: billaris et iocūdu illico se p-
 lit colubariū locū in senēsi agro deuotissimū
 et aspinū vbi brūs frāscicus morā traxit. Ibi
 .n. patres optimi et pauprati frā. regulā ob-
 uantes morabant: q tūc tptis rariores qdam
 mō repiebant. Ber. pbus tyro illic tāto ser-
 uore et aspitare deo fūiebat vt apd insuluz
 iudiciū mūdanoz delirare pot? videbat qz
 fūire deo: et supra vires hūanas qz pluribz
 asperitatibus ac macerationibus vtebatur
 sed p m stultitia mundi sepiusqz magna pau-
 dentia sit in pspetu dei mūdō ber. iaz ecce
 catus illuz nō vidēs nō audiēs solūmodo q
 placita deo forent intētissimo eius seruire
 psequi conabaf: pfectus est regulā paup-
 tatis francisci obediētie et castitatē vinculū
 renoluto āno. eodē die natiuitatis virginis
 gloriose missā cantauit. Anno. v3. 1404. et p di-
 care cepit: ibi aīlātibus puicinis: et cū p^o an-
 nos pfectiōis senas veniret a rectore hospī-
 talis de scala postulauit heremitorū būdo-
 nosrij de la capriola ppe ciuitatē. vt ibi pau-
 penlū nidū p se et socijs hēret recolēs vene-

radus recto: Iohannes iacobus obsequium in
mortale et perpetuo recolendum a ber. pstitit hos-
pitali eide tpe magne pestis ia dicte libetis-
ame capitularis et plenit locum illi ddaunt ffr
ber. p se et fratribus vniuersis seraphici fra-
tisci de obsequia nuncupat cu cogniti de ce-
rei tñ vniuersis libere singulis anis i festo annu-
ciatiōis sen icarnatiōis dñice: qoli angustus
et paupim locus ab ede dei gra et auxilio ci-
uiū aplificat? eccliaz pulchra bz et deuotaz
cu pulchro et capaci pñctm et aplis horz. Mi-
rabilis fuit ber. in religiōe: mirabilia. n. fecit
i vita sua: pñctator pñctus exemplar: diaboli
stimulus et ptra euz sedulus atqz icōcuslus
pugil: maria et stupēda gesta diuina potiusqz
humana opatus ē deus p illū: me dñ vniuer-
se italie: sūniuerso ser mūdo notissima: s; bo-
noz epe pñctator et remunerator etern⁹ de-
ber. optimū vinee opariū et agricolā mēce de
dignū pp tot labores imēlos psolari voluit
nā cū vltio ber. massano suos vbi or⁹ erat su-
is pñctatiōibus psolasset: et senas venisset:
hic discedēs vt i regno apulie pñctaret i fir-
mitate i itinere suo pñctus apud ciuitatē de-
reate applicauit aqlā felicē apuciū ciuita: ē
vbi cū post paucos dies appropinquat ho-
ra q spiraret ad dñm: mortē sui pñctis franci-
sci sequēs se poni fecit i terrā et statiz qñ ri-
dēs spirauit ad celos: v; ad deū q miserat il-
lū i vigilia ascēssionis dñice. die mercurij
hora. 22. in q die p frēs antiphona illa dice-
bat occurrēs. Pr manifestauit nomē tuū ho-
minibus: quos. d. m. e. a. p. et nō p mundo
qz ego ad te venio. Vixit ber. in seculo anis
22. in religiōe. 41. mētibz. s. dieb⁹. ii. horis
22. cōputatqz oibz stetit i mundo anis. 63. mē-
sibus. s. diebus. ii. horis. 22. In celo autē in
ppetuū vixit apud deū: cui sit semper laus.

¶ M E M.

¶ Impressus venetijs per Mansfredū de
monteserato. De sustreuo: Anno videlicet
ab incarnatione eiusdem omnipotentis su-
pra Millesimū et quadringentesimum Mo-
nagesimotertio. Die v. 20. mēsis septēbris

Laus sit semper deo.

Tabula

De aduentu	car.	2.
De scō andrea	car.	4.
De scō nicolao pñctore	car.	7.
De scō ambrosio	car.	9.
De scā lucia ygie et mar.	car.	10.
De scō thoma	car.	11.
De natiuitate dñe nri.	car.	13.
De scā anastasia	car.	15.
De scō stephano	car.	17.
De scō iōāne aplo	car.	18.
De innocentibus	car.	19.
De scō thoma cātuarasi	car.	20.
De scō siluestro papa	car.	23.
De circūcissione dñi	car.	25.
De epiphania	car.	26.
De. f. paulo pmo heremita	car.	27.
De scō remigio	car.	27.
De scō hilario	car.	28.
De scō machario	car.	28.
De scō felice.	car.	28.
De scō marcello	car.	28.
De scō antonio	car.	28.
De scō fabiano	car.	29.
De scō sebastiano	car.	29.
De scā agnete	car.	31.
De scō vincentio	car.	32.
De scō basilio	car.	32.
De bñ iōāne elynario	car.	43.
De quersione. f. pauli	car.	35.
De scā paula	car.	36.
De scō iuliano	car.	37.
De septuagesima	car.	39.
De sexagesima	car.	39.
De quinquagesima	car.	39.
De quadragesima	car.	40.
De qtuor: tēporibus	car.	40.
De scō ignatio	car.	41.
De purificatione bñe marie	car.	42.
De scō blasio	car.	44.
De scā agata	car.	45.
De scō vedasto	car.	46.
De scō amando.	car.	46.
De scō valentino	car.	46.
De scā iuliana	car.	46.
De cathedra sci petri	car.	47.

De scō Mathia apostolo	car.	48.	De scā maria magdalena	car.	102.
De scō thō. de agno	car.	49.	De scō apollinare.	car.	105.
De scō Diego papa	car.	50.	De scā christina	car.	105.
De scō Longino	car.	54.	De scō iacobo.	car.	106.
De scō Benedicto	car.	54.	De scō xpofo.	car.	108.
De scō Patricio	car.	56.	De septē dormientibus.	car.	109.
De scō Vincentio confes.	car.	57.	De scō nazario & celsō	car.	110.
De dñica annunciatione	car.	58.	De scō felice.	car.	111.
De scō Thimoreo	car.	59.	De .f. simplicio faustio & be.	car.	111.
De Passione dñi nři	car.	60.	De scā martha	car.	112.
De resurrectione dñi nři	car.	63.	De scō abdon & sennen	car.	112.
De scō Secundo	car.	65.	De scō germano	car.	115.
De scā maria egyptiaca	car.	66.	De scō eusebio	car.	114.
De scō Georgio	car.	66.	De septē fratribus macha.	car.	114.
De scō Marcho	car.	68.	De scō petro ad vicula	car.	114.
De scō Marcellino	car.	69.	De scō stephano papa.	car.	116.
De scō Eliale	car.	69.	De inerte co:pis .f. stephā	car.	116.
De qđā Virgie antiochie	car.	70.	De scō dñico.	car.	117.
De scō Petro martyre	car.	71.	De scō ciryaco martyre	car.	122.
De scō fabiano	car.	74.	De scō lauretio.	car.	122.
De scō philippo	car.	74.	De scō hypolito	car.	125.
De scō Jacobo minore	car.	75.	De assumptiōe .b. marie.	car.	126.
De inuentione crucis	car.	77.	De scō fixto martyre	car.	132.
De .f. Joāne añ pora latinā	car.	79.	De scō domato.	car.	132.
De letanijs	car.	79.	De scō bernardo abbate	car.	133.
De ascensōe dñi	car.	80.	De scō thimoreo	car.	136.
De spiritu sancto	car.	82.	De scō simonario	car.	136.
De sancto Gordiano	car.	85.	De scō Bartholomeo	car.	136.
De sancto Merco & archileo	car.	86.	De scō augustino.	car.	138.
De sancto Pancratio	car.	86.	De scō ioāne baptista	car.	143.
De sancto Urbano	car.	86.	De scō felice psdytero	car.	145.
De sancta Petronilla	car.	86.	De .f. fauiniano & fauia	car.	145.
De sancto Petro exorcista	car.	86.	De scō lupo.	car.	146.
De sancto Primo & feliciano	car.	87.	De scō mamertino.	car.	146.
De sancto Barnaba	car.	87.	De scō egidio.	car.	147.
De sancto Tito	car.	88.	De nativitate bte marie	car.	147.
De sancto Quirico & Julita	car.	89.	De scō adriano	car.	150.
De sancta Maria	car.	89.	De .f. georgino. & dorotheo	car.	151.
De .f. Bernasio & Protasio	car.	89.	De scō proto & iacinto.	car.	151.
De sancto Joanne baptista	car.	90.	De exaltatione cruceis	car.	152.
De sancto Joanne & paulo	car.	91.	De scō ioāne chrisostomo.	car.	153.
De sancto Leone papa	car.	92.	De scō cornelio papa	car.	156.
De sancto Petro apostolo	car.	93.	De scā euphemia	car.	156.
De sancto Paulo apostolo	car.	95.	De scō lamberto	car.	156.
De septē fratribus martyribus	car.	100.	De .f. matheo aplo.	car.	157.
De sancta Theodora	car.	100.	De scō mauritio.	car.	158.
De sancta Margarita	car.	101.	De scā iustina vGINE	car.	159.
De sancto Merio.	car.	101.	De scō cosma & damiano	car.	160.
De scā praxedi vGINE	car.	102.	De scō porseo ePO.	car.	161.

de scō mihacle	car.	161.	de scō floriano	car.	223.
de scō hieronimo	car.	164.	de scō erasmo.	car.	223.
de scō remigio.	car.	166.	de scō cutilano.	car.	224.
de scō deodegario	car.	166.	de scō henrico	car.	226.
de scō francisco.	car.	167.	de scā barbara.	car.	226.
de sancta pelagia	car.	170.	de scā brigida	car.	227.
de sancta margarita.	car.	170.	de scō gangolpho.	car.	227.
de sancta thayde.	car.	171.	de scō vldarico	car.	227.
de scō dionysio.	car.	171.	de scā affra	car.	227.
de scō calixto papa	car.	173.	de scō osualdo	car.	227.
de scō leonardo	car.	173.	de scā tecla.	car.	227.
de scō luca.	car.	174.	de scā cunegunde	car.	230.
de scō chrisanto.	car.	176.	de scā dorothea	car.	231.
de yginū passiōe.	car.	176.	de sancto bolligango	car.	231.
de s. simone & iuda	car.	178.	de sancto bernardino	car.	233.
de scō quintino	car.	179.			
de scō eustachio.	car.	179.			
de festiuitate oīz scōz.	car.	181.			
de p̄memoratiōe mortuoz	car.	183.			
de coronatiōe quoz martīz	car.	186.			
de scō theodoro.	car.	186.			
de scō martino	car.	187.			
de scō bricio	car.	189.			
de scā cecilia ygine	car.	189.			
de scō elemēte ep̄o.	car.	191.			
de scō grifogno.	car.	194.			
de scā catherina.	car.	194.			
de scō saturnino	car.	197.			
de scō iacobo	car.	197.			
de scō pastore	car.	198.			
de scō ioanne	car.	198.			
de scō moysē.	car.	198.			
de scō arsenio	car.	199.			
de scō agathone	car.	199.			
de scō barlaam.	car.	200.			
de scō pelagio	car.	203.			
de dedicatiōe ecclesie	car.	203.			
de scā belisabeth	car.	211.			
de passiōe decē. m. martīz.	car.	216.			
de scō iudoco	car.	216.			
de scō Omaro	car.	217.			
de scō conrado.	car.	217.			
de scō hilarione	car.	218.			
de scō turpind	car.	218.			
de sancto guilhelmo	car.	220.			
de scā otilia.	car.	220.			
de scō bonifacio	car.	221.			
de scā scholastica	car.	221.			
de scō ruperto	car.	222.			

FINIS

Registrum.

abedefghiklmnopqrstvxyz
 A B C D Omnes hij sunt quaterni exce-
 ptus D qui est ternus.

